

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПISУ

ІСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ
В ІМЕНАХ (КІНЕЦЬ ХІХ СТ. – 1941 Р.) :
МАТЕРІАЛИ ДО БІОБІБЛІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА

КИЇВ 2017

УДК 02(477)"18–1941":929(03):01
ББК Ч733(4Укр)5/6-8+Т213(4Укр) я2
І 90

Редакційна колегія:

Г.В. Боряк, д-р іст. наук, чл.-кор. НАН України; Л.А. Дубровіна (голова редколегії), д-р іст. наук, чл.-кор. НАН України; Н.М. Зубкова, канд. іст. наук; Г.В. Папакін, д-р іст. наук; В.І. Попик, д-р іст. наук, чл.-кор. НАН України; О.П. Степченко, канд. іст. наук; Шип Н. А., д-р іст. наук

Автор-укладач:

Лариса Володимирівна Гарбар

Рецензенти:

Г.І. Ковальчук, д-р іст. наук; О.М. Василенко, канд. іст. наук
С.Л. Зворський, канд. іст. наук; Н.І. Мельник, канд. іст. наук

Затверджено до друку вченою радою
Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
(протокол № 12 від 28 грудня 2016 року)

І 90 Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець XIX ст. – 1941 р.) : матеріали до біобібліографічного словника / авт.-уклад. Л.В. Гарбар ; ред. кол.: Г.В. Боряк, Л.А. Дубровіна (голова), В.І. Попик та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т рукопису. – К., 2017. – 616 с.

ISBN 978-966-02-8536-1 (друковане видання)
ISBN 978-966-02-8537-8 (електронне видання)

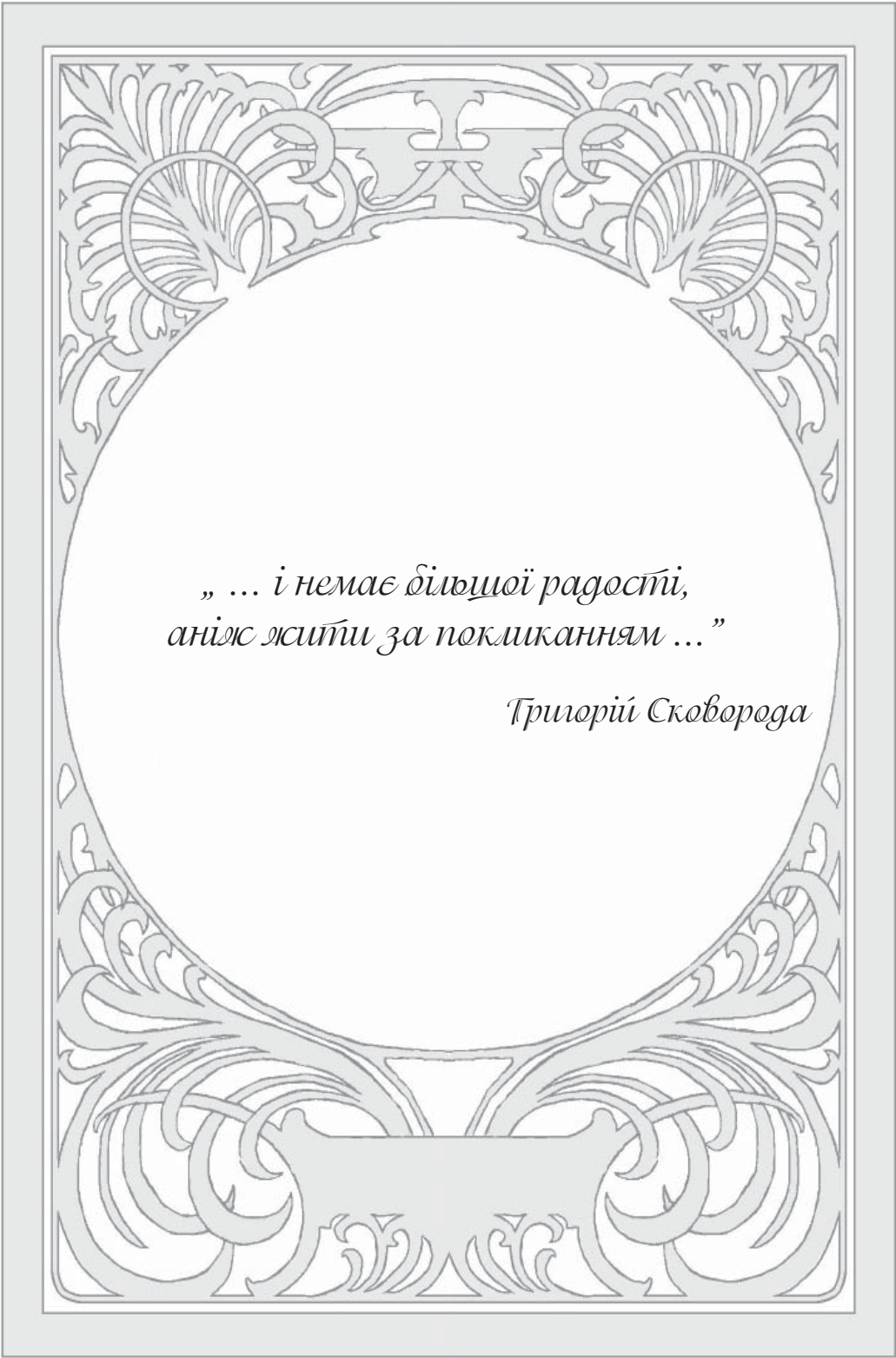
Матеріали до біобібліографічного словника українських діячів бібліотечної справи репрезентують біографічні довідки співробітників просвітянських, університетських, наукових, публічних, сільських та дитячих бібліотек – як знаних бібліотекознавців – розробників теорії, історії, методики та організації бібліотечної справи, так і пересічних, імена котрих удалося встановити за архівними джерелами та за згадками в опублікованих документах. У виданні надані також відомості про українців – діячів бібліотечної, книжкової та видавничої справи інших держав, які зробили свій внесок у розвиток української національної книжкової культури та бібліотечної справи.

Словник розрахований на широке коло користувачів – учених з різних галузей знань, освітян, студентів, професійних бібліотекарів, стане в нагоді для історико-краєзнавчих досліджень. Може бути використаний як довідковий посібник до навчальних курсів з історії бібліотечної справи, бібліотекознавства та українознавства.

**УДК 02(477)"18–1941":929(03):01
ББК Ч733(4Укр)5/6-8+Т213(4Укр) я2**

ISBN 978-966-02-8536-1 (друковане видання)
ISBN 978-966-02-8537-8 (електронне видання)

© Гарбар Л.В., 2018
© Національна академія наук України,
Національна бібліотека України
імені В.І. Вернадського, 2018

*„ ... і немає більшої радості,
аніж жити за покликанням ...”*

Григорій Сковорода

ПЕРЕДМОВА

Науково-довідкове видання «Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець XIX ст. – 1941 р.) : матеріали до біобібліографічного словника» має на меті залучення до наукового та суспільного обігу відомостей про діячів бібліотечної справи України, що, до певної міри, поглибить наші знання про цей культурний пласт вітчизняної громади.

Хронологічні межі дослідження – кінець XIX ст. – 1941 р. – обумовлені тим, що даний період характеризується надзвичайно важливими соціально-економічними та політичними зрушеннями на території України. Саме кінець XIX ст. – це час, коли розпочинається бурхливий розвиток національної самосвідомості українського народу, виникають численні культурно-просвітницькі установи та товариства, зокрема осередки «Громади» та «Просвіти», а започаткування національних бібліотек стає одним із показників державного та культурного розвою народу, його спроможності відстоювати власну незалежність.

На початок XX ст. на українських теренах формується стала бібліотечна мережа, що складається з різних типів та видів бібліотек (публічні, наукові та науково-освітні, спеціальні, дитячі, державні і приватні, громадські, народні тощо). Становище цих культурних закладів переважно відбиває загальну політику бібліотечної справи в Росії, проте потужний суспільно-політичний рух української інтелігенції спричиняє до створення також національних спеціалізованих бібліотек, де згодом накопичуються значні фонди українознавчої літератури, зокрема бібліотеки «Просвіти» тощо. Очолює цю важливу справу когорта українських діячів, які працюють на піднесення національної школи, науки, освіти, культури.

Українська революція супроводжується створенням низки офіційних національних установ, у тому числі бібліотечних, зокрема Національної бібліотеки Української держави (1918), а також Головної книжкової палати в Києві (1919), бібліотечних товариств, професійних часописів тощо. В цей період становлення України як держави до бібліотечної справи приходять нові діячі, які до революції були, як правило, викладачами вищих навчальних закладів, у тому числі й духовних. Після скасування всіх установ та відомств попередніх часів більшість із них продовжила свою фахову діяльність у наукових бібліотеках.

У 20-х роках ХХ ст., вже за радянської влади, відбувається низка реформ, спрямованих на централізацію бібліотечної справи, створення нової системи бібліотек та їхньої типології, єдиних методичних засад роботи, що базувалися на принципі керівної ролі комуністичної партії в суспільній діяльності. Проте зараз можемо констатувати, що саме період 1924–1929 рр. є часом найактивнішої розбудови української бібліотечної справи та національної бібліотекознавчої школи: здійснюється велика науково-дослідна та науково-педагогічна робота з різних напрямів бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, розробляються теоретичні аспекти бібліотекознавства, технології бібліотечної справи, активно готуються кадри.

У період політичних репресій та переслідувань, у 1930-ті – 1941-й роки, відбувається згортання оригінальної школи українських бібліотекознавців та примусове відсторонення кадрових фахівців від роботи. Вся бібліотечна діяльність повністю спрямовується на побудову установ соціалістичного типу, коли всі види бібліотек слугують головним цілям і завданням радянської влади.

У ділянці української бібліотечної справи працювало багато діячів науки, культури, освіти, кожен з яких зробив свій внесок в її розвій. Видання «Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець ХІХ ст. – 1941 р.)»: матеріали до біо-бібліографічного словника» репрезентує біографічні довідки як про знаних бібліотекознавців – розробників теорії, історії, методики та організації бібліотечної справи, так і про пересічних співробітників просвітянських, університетських, наукових, публічних, сільських та дитячих бібліотек. У виданні містяться також матеріали про українців – працівників бібліотек інших держав, а також про осіб інших професій, які так чи інакше мали відношення до розвитку національної бібліотечної справи.

Принципи відбору імен до довідника базувалися на широкому підході, адже до бібліотечної справи долучалися як власне бібліотечні працівники, так і громадські, політичні, державні діячі, вчені, що мали відношення до розвитку бібліотечної справи та бібліотекознавства, книжкової справи та бібліотечного книгознавства, бібліографії. Також укладач вважав за необхідне включити до довідника й осіб, які не працювали в бібліотеках або спеціальних бібліотечних товариствах та організаціях, але суттєво вплинули на заснування, розробку функцій і напрямів діяльності бібліотек зокрема та бібліотечну справу України взагалі. Це, наприклад, такі постаті, як М.П. Василенко, В.І. Вернадський, А.Ю. Кримський, Д.О. Граве, Д.І. Багалій – фундатори Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та діячі Тимчасового Комітету для заснування Національної бібліотеки.

Важливо підкреслити те, що укладач вважав за доцільне включити до видання як повноцінну біографічну та бібліографічну інформацію про відомих фахівців з бібліотечної справи, так і навіть незначні згадки про окремих осіб, що віднайдені в опублікованих та неопублікованих джерелах. На жаль, укладач не мав можливості охопити всю архівну джерельну базу регіонального та місцевого характеру, всі відомчі архіви регіональних установ та бібліотек, отож детальні відомості про діяльність та внесок в бібліотечну справу дея-

ких персоналій не вдалося віднайти. Тому кожна окрема стаття має різний обсяг та інформаційну цінність. Це дозволяє побачити подальшу перспективу досліджень та буде спонукати науковців із різних бібліотек України та зарубіжжя до вивчення біографій та поповнення запропонованого довідника. Така велика робота має стати одним із напрямів наукової діяльності бібліотечних закладів нашої держави для віддання належної шани своїм співробітникам – подвижникам української культури і просвіти.

Матеріали до біобібліографічного довідника вибудовано за абетковим порядком прізвищ.

Біографічна стаття складається з двох частин. Перша – містить стислі біографічні відомості, друга – науковий апарат: фахові праці вченого, літературу про нього, архівні джерела.

Перша частина біографічної статті має таку структуру: прізвище, ім'я та по батькові; дати життя; місце народження та смерті за часом та адміністративним поділом, зазначеними в архівних документах; назви навчальних закладів, що в них діяч здобував освіту; дані про посади, які обіймав протягом життя; вчені звання; членство в наукових та громадських товариствах, організаціях; співпрацю з академічними комісіями та періодичними виданнями тощо.

У випадках різночитань у різних джерелах стосовно дат життя та інших біографічних відомостей перевага надавалася відомостям з архівних документів. Якщо в архівних джерелах така дата не була зазначена, наводилися дати за опублікованою в наукових працях інформацією, про що є посилання в списку літератури.

Назви бібліотек, наукових установ, навчальних закладів у біографічній довідці подані за тією назвою установи, яка побутувала в період роботи в ній бібліотечного діяча. Цей принцип обраний у зв'язку з тим, що чимало бібліотек, зокрема сільських та з невеличких містечок, неодноразово реорганізовувалися, тому важко встановити їх сучасну назву, разом з тим, інформація про ці бібліотеки має історико-джерелознавчий та краєзнавчий характер.

У другій частині біографічної статті в хронологічному порядку поданий перелік найбільш важливих праць з основних напрямів наукової та практичної діяльності особи, в т.ч. неопублікованих. У багатьох випадках, зокрема щодо маловідомих особистостей, список праць може бути відсутнім. Укладач сподівається, що подальша робота дослідників – істориків та культурологів – дозволить поповнити біобібліографічними відомостями життєписи діячів бібліотечної справи України – без будь-якого винятку.

Далі, також у хронологічному порядку, репрезентуються праці про особу та її внесок у розвиток бібліотечної справи, архівні джерела, інтернет-ресурси та іконографічні матеріали. Слід зауважити, що бібліографія праць не претендує на вичерпність та всеосяжність.

І в бібліографічних описах, і в текстовій частині біографічної статті застосовано певну усталену систему скорочень слів, список яких вміщено наприкінці видання.

Джерельною базою видання слугували документи, переважно особові справи діячів бібліотечної справи України, що зберігаються у фондах

центральных державних архівів, зокрема Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтв України, а також Державного архіву Львівської області, Державного архіву Київської області тощо. Значний обсяг джерел міститься у відомчому Архіві Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського та Інституті рукопису НБУВ, а також у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. До довідника також залучені матеріали енциклопедій, преси, фахової науково-довідкової літератури, зокрема доробок співробітників наукових та університетських бібліотек Києва, Одеси, Львова, Харкова, Кам'янець-Подільського, Житомира, Вінниці тощо.

Укладач усвідомлює, що в такому великому за обсягом виданні цілком ймовірними є певні неточності і помилки, та сподівається на їх усунення в подальшій роботі за сприяння небайдужих читачів запропонованої книги. Всі доповнення та зауваження, які стануть у нагоді для удосконалення даного словника, будуть сприйняті укладачем із вдячністю.

Матеріали книги передбачається розмістити на порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, куди будуть оперативно вноситися всі уточнення. В подальшому поповнення цього ресурсу може стати основою для створення загальноукраїнського масиву бібліотекознавчої біографістики.

Викладена в запропонованому виданні інформація зацікавить передовсім істориків, фахівців зі спеціальних історичних дисциплін, зокрема з джерелознавства та археографії, культурологів та краєзнавців. Словник також може бути використаний як довідковий посібник до навчальних курсів з історії бібліотечної справи, бібліотекознавства та українознавства.

* * *

Укладач висловлює щире подяку співробітникам Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського й Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України за допомогу в роботі з укладання цієї книги.

* * *

Побажання, зауваження та доповнення прошу надсилати на адресу:
Україна, 03039, м. Київ, вул. Володимирська, 62,
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського,
Інститут рукопису.
тел. 234-78-65, e-mail: irnbuv@gmail.com

Л.В. Гарбар,
к.і.н., н.с. Інституту рукопису
Національної бібліотеки України
імені В.І. Вернадського

ПЕРСОНАЛІІ
А-Я

А

Абрамович Дмитро Іванович (крипт.: А-ч, Д.; Д. А.; 01.09.1873, м-ко Гулевичі Луцького пов. Волинської губ. – 04.03.1955, Вільнюс) – історик л-ри, палеограф; магістр богослов'я, чл.-кор. РАН (з 1921) та АН СРСР (з 1925), проф. (1919). Закін. С.-Петербур. духов. акад. (1897). Працював зав. каф. рос. та церковнослов'ян. мови та історії рос. л-ри С.-Петербур. духов. акад. (1898–1909); викл. історії рос. л-ри Бестужевських ВЖК, Петрогр. ун-ту та Вищ. пед. курсів Т-ва експерим. педагогіки (1909–1919); старш. пом., голов. бібліотекарем від. рукоп. Петерб. імп. публ. б-ки (з 1910); проф. Петрогр. ун-ту та Археол. ін-ту (з 1919); вчит. школи (територія кремля Соловецького монастиря, 1927); вчен. хранителем іст.-археол. від. музею Соловецького т-ва краєзнавців (1927–1928); співроб. Центр. б-ки (Ніжин, з 1928); позаштат. співроб. від. рукоп. ВБУ (Київ, 1933–1934, 1935, 1936); викл. пед. ін-ту (Смоленськ, 1939–1941); проф., викл. ун-ту (Вільнюс, після 1945). За завданням Комісії давнього письменства ВУАН підготував до друку друковане видання «Києво-Печерського патерика» (1930). Д. чл. НДІ порівняльної історії мови й л-ри Заходу та Сходу при Петрогр. держ. ун-ті (з 1919). Член Комісії для придбання грец. рукописів

XII–XVII ст. для від. рукоп. ВБУ (Київ, 1933). Член Т-ва шанувальників давнього письменства, Російського бібліологічного т-ва, Ленінгр. т-ва дослідників укр. історії письменства та мови. Позаштат. співроб. Комісії давнього письменства ВУАН та журн. «Україна». Заарештований Ленінгр. відділом ОДПУ (черв. 1927) і засуджений на 5 років ВТТ. Відбував покарання у таборі особливого призначення («Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Звільнений з обмеженням прав (1928).

Пр.: К вопросу об объеме и характере литературной деятельности Нестора-летописца // Труды XI археол. съезда. – М., 1902. – Т. 2; Исследование о Киево-Печерском Патерике как историко-литературном памятнике // ЗНТШ. – 1903. – Т. 45; Описание рукописей Санкт-Петербургской Духовной Академии. Софийская библиотека. – СПб., 1905. – Т. I. – С. 125–131; Каталог собрания рукописей профессора И.В. Помяловского, ныне принадлежащих Императорской Публичной библиотеке / сост. Д.И. Абрамович. – СПб. : Тип. В.Ф. Киришаума (отд.), 1914. – [2], 180 с.; 3 листування М.І. Костомарова з графинею А.Д. Блудовою // Україна. – 1926. – № 5; 3 листування М.П. Драгоманова з О.С. Суворіним // Україна. – 1927. – № 4; Повесть о Варлааме и Иосафе в Четьих Миней Дмитрия Ростовского // Ювіл. зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. – Ч. II. – 1928; До питання про джерела «Зборника» Святослава 1076 р. // Наук. зб. Ленінгр. т-ва дослідників укр. історії, письменства та мови. – К., 1929; 3 новіших праць про «Слово о полку Ігоревім» // Там само. – К., 1929; Грецькі рукописи бібліотеки Української Академії наук. I. Общий обзор. – ІР НБУВ, ф. 432, оп. 3, спр. 5, арк. 1–32; ІР НБУВ, ф. 78, спр. 1578, арк. 1–42; Ще одна обробка легенди про Олексія – чоловіка божого. – ІР НБУВ, ф. X, № 12388; Літописні джерела Четьох Миней Дмитра Ростовського. – Там само, № 14996, арк. 1–140; До питання про автора Густинського літопису. – Там само, № 16809, арк. 1–6.

Л-ра: Берков П.Н. Хронологический список печатных работ члена-корреспондента АН СССР Д.И. Абрамовича (1873–1955) и литературы о нем // Труды Отдела древнерус. л-ры Ин-та русской лит-ры / Пушкин. дом АН СССР. – М. ; Ленинград, 1956. – Т. XII. – С. 613–621; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 26; Довідник з історії України ... – С. 5; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 38; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 11; Русская

интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 26; *Чернухин Е.К.* Д.И. Абрамович как исследователь греческих рукописей Киева // Монфокоп. Исследования по палеографии, кодикологии и дипломатике. – М. ; СПб., 2007. – Кн. I. – С. 284.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 432, оп. 1, спр. 2, арк. 59, 102; спр. 7, арк. 177; спр. 8, арк. 11, 36; ІР НБУВ, ф. X, № 6474.

Интернет-ресурси: Білокінь С.І. Абрамович Дмитро Іванович // ЕСУ. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=42225. – Назва з екрана.

Іконогр.: Іл ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, № 3373.

Абрамович Петро Никандрович (16.01.1881, с. Мізове Ковельського пов. Волинської губ. – після 1945) – історик, краєзнавець, архівіст, педагог. Н. в родині вчителя церковнопарафіяльної школи. Брат митрополита УАПЦ в діаспорі Н.Н. Абрамовича (1883–1969). Закін. духов. уч-ще (Мелець, 1893); Волин. духов. семінарію (Кременець, 1900); словес. від. С.-Петербур. духов. акад. (1904) та С.-Петербур. археол. ін-т. Працював викл. рос. писемності духов. уч-ща (Тивров, 1904–1906), Волин. духов. семінарії (Житомир, 1906–1917), жін. г-зій Н. Овсянникової (1906–1916), Н. Покрамович (1907–1914), св. Анастасії, Волин. жін. уч-ща, Житомир. землемір. школи; зав. від. позашкільної й дошкільної освіти при Волин. губ. земськ. управі (1916–1918); зав. бібл. секцією Волин. від. народів (1918–1922); викл. заг. мовознав., укр. мови, теорії л-ри (з 1919) та перш. ректором (1919–1920), зав. б-ки Волин. пед. ін-ту (з 1920 – Житомир. ІНО ім. І. Франка); викл. укр. та рос. мови євр. пед. технікуму (1923–1926); викл. укр. мови та зав. каф. мовознав. Ін-ту соц. виховання (Суми, 1930–1932); викл. Ніжин. пед. ін-ту (1935–1937); викл. історії укр. мови заоч. від-ня пед. ін-ту (Суми, 1941); викл. укр.

мови та л-ри чол. г-зії (Суми, 1941–1942); бібліотекарем міськради (Суми, 1942). На громад. засадах займався бібл. та бібліогр. діяльністю у відділах західноєвропейських і слов'янських стародруків та манускриптів наук.-академ. б-ки Волин. центр. наук.-дослід. музею: створював «Волиніку», описував стародруки (1925–1928). Систематизував понад 140 інкунабул, 20 альдин, 150 ельзевірів з фондів б-ки музею. Член ред. коміс. «Записок Волинського ІНО». Секр. Т-ва дослідників Волині та його етногр. секції, голова етногр. секції Волин. н.-д. музею (1932–1931). Військовим трибуналом військ НКВС Сумської обл. 30.12.1944 за ст. 54–1 «а», 54–10 ч. 2, 54–11 КК УСРР засуджений до 15 років каторжних робіт. Реабілітований 27.03.1996 прокуратурою Сумської обл.

Пр.: Т.Г. Шевченко (по поводу 100-летия со дня рождения поэта) // Известия Вольнского губ. земства. – 1914. – № 8, 25 февр. – С. 3–9; До історії заснування Волин. ІНО в Житомирі // Зап. ВІНО. – 1926. – Ч. 1. – С. 3–16; Другий з'їзд польських бібліотекарів і четвертий польських бібліофілів у Познані. – ІР НБУВ, ф. 47, № 336, арк. 70–87; Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 7, арк. 19–27.

Л-ра: *Кудрицький М.* Бібліотека Волин. центр. н.-д. музею ... – С. 88–89; Наука и научные работники СССР ... – С. 2; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 39; *Костиця М.Ю.* Товариство дослідників Волині: історія, діяльність, постаті. – Житомир: М.А.К., 2001. – С. 105; *Мишук С.М.* Петро Никандрович Абрамович – дослідник і бібліограф рукописів та стародруків // Вісн. Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України: наук.-практ. зб. – К., 2008. – № 2(44). – С. 158–162; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 116; Науково-допоміжний апарат ... – С. 383; *Мацелюх К.* Життєвий шлях П.Н. Абрамовича в 1930–1945 рр. // Матеріали V Волин. міжнар. іст.-краєзнав. конф., Житомир, 9–10 листоп. 1912 р.: зб. наук. пр. / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, іст. ф-т, н.-д. лаб. «Дослідження історії Волині». – Житомир, 2012. – С. 192–194; *Мишук С., Мацелюх К.* Внесок Петра Абрамовича ... – С. 233–242; *Мацелюх К.* Внесок П.Н. Абрамовича у розвиток бібліотечної справи на Волині (1918–1919) // Бібл. вісн. – 2014. – № 2. – С. 36–39.

Дж.: ДАЖО, ф. 3409, оп. 1, спр. 4; ф. Р-280, оп. 1, спр. 89, арк. 155–158; Держ. Арх. служби безпеки в Сум. області, ф. П-13488, спр. 1971; ІР НБУВ, ф. І, № 45496, арк. 1–2; ф. 27, № 1516 (анкета П.Н. Абрамовича); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 14 (особ. спр. П.Н. Абрамовича).

Абугов Борис Соломонович (1900, Катеринославська губ. – ?) Н. в сел. родині. Працював зав. євр. робітн. клубом (Сталіно, 1923); зав. б-кою Сталін. будинку освіти (з 1923); дир. Сталін. окр. центр. б-ки (1926).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 21.

Інтернет ресурси: Історія книгозбірні та її приміщення [Електронний ресурс] // Донецька обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської. – Режим доступу: <http://www.library.donetsk.ua/index.php?target=history>. – Назва з екрана.

Адаменко Анастасія Григорівна (04.11.1914, с. Небрат Бородянської вол. Київського пов. – 1989). Закін. бібл. ф-т Київ. технікуму масов. комуніст. освіти (1933); ф-т без відриву від в-ва в м. Києві ХДБІ (1937). Працювала бібліотекарем від. рукоп. (1933–1936), бібліотекарем від. стародруків (1936), старш. бібліотекарем (1937), голов. бібліотекарем (1940) від. рукоп. (до 08.07.1941), зав. від. спецфондів (18.04.1944–1951), зав. сектором (1952–1955), старш. ред. (1955–1964), зав. сектором від. рукоп. (1964–1968), старш. ред. (1968–29.08.1986) ЦНБ АН УРСР. Особовий архівний фонд А.Г. Адаменко зберігається в ІР НБУВ (ф. 377).

Пр.: Рукописи Лесі Українки // Вісті АН УРСР. – 1938. – № 6. – С. 58–59; Список «Енеїди» Ів. Котляревського // Там само. – 1938. – № 8–9. – С. 58–50; Опис автографів українських письменників (XIX – поч. XX ст.) / АН УРСР. ДПБ; відп. ред. Є.П. Кирилук; уклад.: А.Г. Адаменко, Д.М. Іофанов, З.В. Кирилук, О.К. Олійниченко, Й.В. Шубінський. – К., 1959. – 215 с.; Державна публічна бібліотека АН УРСР / А.Г. Адаменко, З.В. Кирилук // Опис рукописів Т.Г. Шевченка. – К., 1961. – С. 438–443; Архів Олександра Івано-

вича Олеся (Кандиби) // Збірник оглядів фондів ... – С. 19–28; Коллекции рукописных книг в фондах Центральной научной библиотеки Академии наук УССР / А.Г. Адаменко, Н.П. Визир // Книга в России до середины XX века : тез. докл. Всесоюз. науч. конф., Ленинград, 13–15 окт. 1976 г. – Ленинград, 1976. – С. 55–56; Всеукраїнське музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича / А.Г. Адаменко, Т.І. Воронкова // Фонди ВР Центральної наукової б-ки АН УРСР : зб. наук. пр. / АН УРСР, ЦНБ. – К. : Наук. думка, 1982. – С. 97–116; Де ля Флиз и его работы по описанию бывших окрестностей Киева // Киев в фондах Центральной научной библиотеки АН УССР : сб. науч. тр. / АН УССР; ЦНБ. – К. : Наук. думка, 1984. – С. 161–174; Материалы личного архива Н.Ф. Беляшевского (1897–1926) // Рукописные фонды ЦНБ им. В.И. Вернадского АН УССР / АН УССР; ЦНБ им. В.И. Вернадского. – К. : Наук. думка, 1989. – С. 18–24.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 189; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 566; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 317, 400, 441.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 520, арк. 58; оп. 1л, спр. 51, арк. 8; спр. 54, арк. 39; ІР НБУВ, ф. 377 (особ. фонд Адаменко А.Г., 1876–1989 рр., 86 од. зб.) : біогр. матеріали, матеріали служб. і громад. діяльн., листування, фотоматеріали.

Адріанова-Перетц Варвара Павлівна (30.04.1888, Ніжин Чернігівської губ. – 06.06.1972, Ленінград) – літературознавець, фольклорист, мовознавець, текстолог-медієвіст; д-р філол. н. (1935), чл.-кор. ВУАН (1926) та АН СРСР (1943), проф. (1917); засл. діяч н. РРФСР (1958). Н. в родині викл. стародавн. мов Ніжин. іст.-філол. інту кн. Безбородька. Дружина й сподвижниця В.М. Перетца (1870–1935), учасн. його Семінарію рус. філології при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (з 1907). Закін. Київ. ВЖК (1910); екстерном Київ. імп. ун-т св. Володимира (1912). Дис. «Житие Алексея, человека Божия, в древней русской литературе и народной словестности» (нагородж. академ. премією М.В. Ломоносова, 1917). Працювала викл. Київ. ВЖК (1911–1914); викл. Вищ.

пед. курсах (1914–1917); проф. (1917, 1921–1923) Петрогр. вищ. жіт. пед. ін-ту; проф. пед. ін-ту (Самара, 1917–1921); одночасно – викл. історії давн. л-ри курсів з підгот. н. с. Ін-ту історії мистецтв (Ленінград, 1921–1930); н. с. Коміс. для складання бібліографії давньорус. л-ри РАН та НДІ порівняльного вивчення л-р та мов Заходу та Сходу Петрогр. ун-ту (1921–1930); співр. слов'ян. від. БАН (Ленінград, 1924–1927); с. н. с. від. давньорус. л-ри (з 1934), зав. сектору давньорус. л-ри (1947–1954) й сектору фольклору (1950–1951) Ін-ту рос. л-ри АН СРСР. Співробітниця Комісії давнього укр. письменства УАН (з 1918). Дослідниця пам'яток давньоруської л-ри XI–XIII ст., зокрема «Слова о полку Ігоревім»; рукоп. сатир.-гуморист. л-ри XVII–XVIII ст.; взаємозв'язку л-ри та фольклору. Редактор академ. наук. видань, зокрема: «Исторический очерк и обзор фондов Рукописного отдела Библиотеки Академии наук» (1956), «Исторический очерк и обзор фондов Рукописного отдела Библиотеки Академии наук. Вып. 2. XIX–XX века» (1958). Автор наукових праць, присвячених укр. театру. Нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора (1945). Особовий архівний фонд В.П. Андрианової-Перетц зберігається в Центральному Московському архіві-музеї особистих зібрань (ф. 216, 752 од. зб.).

Пр.: Два збірника слов и поучений украинского письма, принадлежащие Волинскому епархиальному древлехранилищу. Евангелие Учительное. Сборник слов и поучений от недели о мытаре и фарисее до цветоносной недели. – 1911; Библиотека Киево-Выдубицкого монастыря // В.Н. Перетц. Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Киев 30 мая – 10 июня 1915 года. – К., 1916. – С. 182–221; Жемчужина русской поэзии. («Слово о полку Игореве»). – 1938; Гениальное произведение русского народа «Слово о полку Игореве». – 1938; «Сло-

во о полку Игореве». Библиография изданий переводов и исследований. – 1940; «Задонщина. (К вопросу о реконструкции авторского текста). – 1947; «Слово о полку Игоревім» і «Задонщина». – 1947; «Слово о полку Игореве» и устная народная поэзия. – 1950; Народность «Слова о полку Игореве». – 1950; 3 історії сатирично-гумористичної рукописної української літератури XVII–XVIII ст. – 1957.

Л-ра: Варвара Павловна Адрианова-Перетц. Материалы к библиографии ученых. – М., 1963. – 56 с.; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 197; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 3–4; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 334; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 42; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 6–7; *Герасимчук В.Є., Катаргіна Т.І.* Каталог-довідник ... – С. 164; *Елкіна Н.Н.* Из истории науки и культуры ... – С. 152–153.

Дж.: Арх. Б-ки РАН, оп. 1, спр. 2, арк. 1 (список особ. складу Б-ки РАН за 1728–1928 рр.).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 78, № 2145; ф. 285, № 2965.

Акаловська Віра (1898, с. Буша Ямпільського пов. Подільської губ. – ?). Закін. сім класів Немирів. г-зії на Поділлі (1914) та восьмий клас Київ. г-зії (1915). Навч. в жіт. політех. ін-ті (Петроград, 1916–1917), мед. ф-ті Моск. ун-ту (1918–1919), Київ. укр. мед. акад. (1920–1922). Закін. каф. хірургії Харків. мед. ін-ту (1927). Працювала бракувальницею на з-ді Буфа; зав. Київ. район. б-кою губпрофради на Солом'янці (1920–1922); зав. Центр. б-кою ім. 1-го Травня, спілок «Харчсмак», «Шкірників» (1922–1925); бібл. інсп. Упр. політосвіти НКО (1925–1928). Друкувалася в журн. «Красный библиотекарь» (1924); «Сельбуд» (1926–1927). Учасниця І з'їзду бібл. робітників (Москва, 1924) та ІІ Всеукр. з'їзду бібл. робітників (1926). Від 1916 на громадській, революційній та партійній роботі в студентських гуртках Росії та України: секретарем відділу ходоків Всерос. виконкому Ради сел. депутатів (1917), в Червоній армії (1918). З 1921 р., одночасно з навчанням у Київ., потім

Харків. мед. ін-тах, на політосвіт. роботі. Член правління Будинку робітників освіти, член правління клубу Робкомгосп, член Президії Бібліотечної асоціації (1921–1922) та Київ. бібліотечного об'єднання (1924–1925), член Київ. міськ. «Робосу», член місцевому «Робосу» НКО.

Пр.: Порадник бібліотечної роботи на селі / уклад.: Л. Каспін, В. Акаловська, Ф. Процько. – 160 с.; Вивчення сільського читача та книги для селянства // Резолюції та постанови I Всеукр. з'їзду бібл. робітників, 1–6 черв. 1926 р. – Х., 1927. – С. 28–33; Довідна робота // Там само. – С. 41–44.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУ. 1918–1941 ... – С. 111; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 142.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 61 (особ. спр. В. Акаловської).

Александрович Юрій (Георгій) Семенович (01.04.1894, с. Степашки Гайсинського пов. Подільської губ. – після 1942) – етнограф, архівіст, краєзнавець, дослідник укр. орнаменту і кераміки. Працював хранителем музею Поділ. губ. (з лип. 1911); співроб. етногр. від. Київ. с.-г. музею; н. с. музею заповідника КПЛ (1920); зав. Поділ. губ. архівом (Вінниця, 1920); кер. арх.-музей. від. Поділ. губнаросвіти (Київ, 1920–1923); арх.-бібл.-бібліогр. секції Губкопису; зав. Поділ. губ. арх. упр. (Вінниця, 1921–1923); співроб. Музей. містечка (Київ, 20–30-ті роки). Голова Поділ. т-ва охорони культ.-іст. пам'яток (1917–1920). Член ТК із заснування ВФ ВБУ (з 23.09.1920). Член Поділ. церк. іст.-археол. т-ва. Ініціатор створення ВФ ВБУ з худож.-археол. музеєм при ній (1920). Фундатор Вінниц. краєзнавчого музею, Державного архіву Вінниц. обл. (1919). Власник колекції укр. нар. орнаменту Поділ. губ. та Полтавщини.

Пр.: Кустарно-исторический отдел музея Подольской губернии // Экон. жизнь Подолии. –

915. – № 4. – С. 9–18; Каменотесы-кустари и ремесленники Подольской губернии // Кустарные промыслы Подол. губ. – К., 1916. – С. 465–501; Об исследовании местного стильного вышивального орнамента в Винницком уезде Подольской губернии // Экон. жизнь Подолии. – 1917. – № 2. – С. 19–24; Опыт воссоздания истории древодельных промыслов Подольской губернии // Там же. – 1917. – № 5. – С. 18–26; Материалы по этнографии Подолии // Известия. – 1922. – 20, 22 дек.; Музей кустарной промышленности // Укр. музей. – К., 1927. – 36. 1. – С. 234–235; Український кустарно-гончарний промисел та експорт його виробів // Продукційні сили України. – 1929. – № 4; Бубнівське гончарство // Бюл. етногр. т-ва. – 1930. – Ч. 4–5. – С. 3–5; Потери в сахарном производстве и борьба с ними. – Воронеж : Коммуна, 1933. – 52 с.

Л-ра: Памятники истории и культуры Винницкой области : материалы к Своду памятников истории и культуры. – К., 1990. – Вып. 8. – С. 15; Баженов Л.В. Историчне краєзнавство ... – С. 180–181; Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Іваневич Л. Епістолярна спадщина Дмитра Яворницького : наративне джерело дослідження українського народного одягу та вишивки // Епістолярна спадщина академіка Д.І. Яворницького. Вип. 2 : Листи діячів культури до Д.І. Яворницького. – Д., 1999. – С. 225–232; Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 5; Соломонова Т.Р. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Litera scripta manet : каталог автографів ... – С. 7; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 114, 115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 56, арк. 2; спр. 58, арк. 2; спр. 78, арк. 15, 40–42; оп. 1л, спр. 101, арк. 26–26 зв.

Александровська Антоніна Дмитрівна (?–?) – бібліотекар. Працювала зав. публ. б-кою (Умань, 1913). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Пр.: Отчет Уманской общественной библиотеки-читальни за 1913 год. – Умань, 1914. – 36 с.

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 166.

Александровська Ніна Василівна (1896, Київ – ?). Н. в родині юриста. Закін. г-зію М.М. Стоюніної (Петербург, 1914), Бестужевські ВЖК (Петроград, 1918). Працювала каталогізатором Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві (з 01.01.1919); зав.

від. бібліогр. і бібліотекознав. Одес. наук. б-ки (1920–1921); н. с. НДІ історії Петрогр. ун-ту (1922); н. с. групи каталогізації книг чит. залу (1923–1925), III від-ня (до 01.11.1926) ДПБ в Ленінграді. Підготувала два покажч.: «Библиографический указатель научной литературы по энциклопедии славяноведения», «Библиографический указатель научной литературы по истории Южной Руси» (не опубл.). Досліджувала питання психології юнацтва.

Пр.: Два голоса (Тютчев и Гете) // Посев : лит.-крит. и науч.-худож. альбом. – О., 1921.

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 59–60.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 2; Арх. РНБ, ф. 10/1.

Александровський (Олександровський) Олександр Миколайович (псевд.: Задніпровський; 03.10.1860, с. Дубовка Царицинського пов. Саратовської губ. – ?) – журналіст, педагог. Закін. Київ. імп. ун-т св. Володимира. Працював викл. Паризьк. школи сх. мов; викл. Київ. учбов. округу: вечір. курсів для неписемних, школи Кулицьких; пост. позаштат. співроб. (з 19.12.1922), н. с. (1928) від. рукоп. ВБУ. Описував рукописи іноз. мовами. В Нац. б-ці Франції здійснив опис слов'ян. та рос. рукописів, копіював для Румянцев. музею грец. рукописи для поповнення дефект. рукописів фонду. Д. чл. Саратов. архів. коміс., чл.-кор. Київ. т-ва старожитностей та мистецтв, Київ. т-ва історії та л-ри. Друкувався в «Филологическом вестнике», «Русском богатстве», «Киевском слове», «Жизни и искусстве», «Русских ведомостях», «Саратовском дневнике».

Пр.: Дома и за границей. – СПб., 1906; Паризька національна бібліотека та її рукописний відділ // Бібл. журн. – 1925. – № 2–3. – С. 31;

Прошлое, настоящее и будущее Парижской национальной библиотеки // Научн. работник. – 1929. – № 3. – С. 70–75.

Л-ра: Труды Саратовской ученой архивной комиссии. – 1911. – Вып. 25; Наука и научные работники СССР ... – С. 7; Масапов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – 31; Дубровіна Л.А., Оніщенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 208; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 46.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 1–2 (заява О.М. Александровського); спр. 17, арк. 15; ІР НБУВ, ф. X, № 4778, арк. 1–9.

Алексеев Михайло Павлович (псевд. і крипт.: А., А. М., Б. П., М. А., П., П-ов; 24.05.1896, Київ – 19.09.1981, Ленінград) – літературознавець, мистецтвознавець; д-р філол. н. (1937), акад. АН СРСР (1958). Н. в родині інж. шляхів сполучення. Закін. приват. г-зію В.П. Науменка, Київ. муз.-драм. школу М.К. Лесневич-Носової, слов'ян.-рус. від-ня іст.-філол. ф-ту Київ. ун-ту св. Володимира (1918). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Новорос. ун-ту (1920–1924). Працював викл. Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1919–1920); конс.-бібліографом, старш. бібліотекарем, зав. конс.-довід. бюро ОДПБ (1924–1927); доц., проф. та зав. каф. заг. л-ри держ. ун-тів (Іркутськ, 1927–1932; Ленінград, 1933–1960); кер. сектору взаємозв'язків рос. та зар. літератур Ін-ту рос. л-ри АН СРСР. Член ОБТ при Новорос. ун-ті, УБТ в Одесі та Одес. філії ВУНАС. Один із засн. та секр. Пушкін. коміс. Одес. Будинку вчених (1924). Голова Пушкін. коміс. АН СРСР. Почесн. д-р Оксфорд. (Велика Британія), Париз., Бордос. (Франція), Рос-тоц. (Німеччина), Будапешт. (Угорщина) ун-тів. На честь М.П. Алексеєва при секції книги Одес. Будинку вчених засн. Алексеєв. читання (1983).

Пр.: И.С. Тургенев и музыка : доклад. – К. : Изд-во о-ва исслед. искусств, 1918. – 22 с.; Ширяевская театральная библиотека // Театр. – О.,

1922. – № 3. – С. 4–5; Матеріали к тургеневской библиографии (1918–1919) // Тургенев и его время : первый сб. / под ред. Н.Л. Бродского. – М., Петроград, 1923. – С. 317–324; Судьба книги // Силуэты. – О., 1923. – № 3. – С. 7; Гибель книг // Библиотечные преступники : сб. ст. – Х., 1924. – С. 79–98; Пушкин и библиотека Воронцова // Пушкин : ст. и материалы. – О., 1926. – Вып. 2. – С. 92–98; Краткий библиографический указатель важнейшей литературы о Бетховене / сост. Я.З. Берман // Музыка и революция. – М., 1927. – № 3. – С. 41–44; Матеріали для биографического словаря одесских знакомых Пушкина // Пушкин : ст. и материалы. – О., 1927. – Вып. 3. – С. 19–97; Бетховен : материалы для библиогр. указ. рус. лит. о нем : 1827–1927 / сост. Я.З. Берман. – О., 1927–1928. – Вып. 1. – 1927. – 35 с.; Вып. 2. – 1928. – 24 с.; Франц Шуберт : материалы для библиогр. указ. / сост. Я.З. Берман // Венок Шуберту. 1822–1928 : этюды и материалы. – М., 1928. – С. 70–79.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 8; Исторический очерк ... – С. 89–116; М.П. Алексеев. Список научных печатных трудов. – Ленинград, 1956; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 32; Михаил Павлович Алексеев : библиогр. указ. / сост. Г.Н. Финашина. – М.: Наука, 1972. – С. 52–56; *Зленко Г.Д.* Дослідник книжкових доль // Чорномор. комуна. – О., 1981. – 7 лип.; *Боровой С.Я.* Труды академика Алексеева // Вечер. Одесса. – 1983. – 10 сент.; *Баскаков В.Н.* Алексеевские чтения в [...] Одессе // Рус. лит. – Ленинград, 1987. – № 1. – С. 248–249; *Заславський І.Я.* Алексеев Михайло Павлович // УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 43; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 365; Библиографи Одеської ДНБ ім. М. Горького ... – С. 23; Матеріали до УБС ... – С. 82–83; Українські бібліографи. Вип. С. 17–20.

Дж.: ЦДАМЛМ України, ф. 195, оп. 1, спр. 49 (листи, 1950–1953).

Іконогр.: *Заславський І.Я.* Алексеев Михайло Павлович // Укр. літ. енцикл. – К., 1988. – Т. 1. – С. 43 : портр.; *Щербина Л.А.* Алексеев в Одессе // Вся Одесса : антологія; словарь. – М., 1997. – С. 889–890 : портр.; ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. зб. 8325 (кінодок., 1981); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3374.

Алексеев Теофан (Феофан) Павлович (09.09.1896, Миколаїв Херсонської губ. – 1970-ті роки, Баку) – історик, книгознавець. Н. в робітн. родині. Закін. міську дворічну школу (1906), Миколаїв. г-зію (1914). Навч. в Ніжин. іст.-філол. ін-ті (1914–1921, з перервами); аспірантурі Н.-д. каф. іс-

торії к-ри та мови Ніжин. ІНО (Ніжин, 1923–1929). Працював зав. Центр. б-ки (Ніжин, з 1921); викл. всесвіт. історії 1-ї трудшколи та вечір. робфаку (Ніжин, 1922–1923); викл. нім. мови робфаку Ніжин. ІНО (з 1926); н. с. Н.-д. каф. історії к-ри та мови (Ніжин, 1929–1930); одночасно – зав. Центр. окр. б-ки (Ніжин, 1923–1929); н. с. УНІКу (1928–1932); н. с. (24.07.1932–23.08.1933), зав. від. книгосховища ВБУ; зав. б-ки геол. ін-ту (Баку, 1949). Разом з *С.І. Кондрю* в журн. «Бібліологічні вісті» вів від. «Хроніка». Репродований.

Пр.: Бібліографічні питання за часів французької революції (1789–1795) // Бібліол. вісті. – 1928. – № 1. – С. 47–55; Бібліотеки Світової війни // Там само. – № 1. – С. 161; Сучасний стан наукових бібліотек Німеччини // Там само. – С. 160–161; Паризька національна бібліотека за р. 1927 // Там само. – С. 165–166; Американські бібліотеки і науково-дослідча робота // Там само. – 1930. – № 4. – С. 143–145; Бібліотечна справа в країнах економічної кризи. – Архів НБУВ, оп. 1, спр. 399, арк. 59–66.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 8; *Дашкевич Я.* «Бібліологічні вісті» – ідеї та люди // Книжник. – 1992. – № 1. – С. 25; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 139, 242, 243; *Дубровіна Л.А.* ВБУ ... – С. 4–17; Викладачі Ніжинської вищої школи ... – С. 7; *Зозуля С.Ю.* Причинок візантологічних досліджень вчених Ніжинської науково-дослідної кафедри історії культури та мови (1922–1930) // Сх. світ. – 2002. – № 1. – С. 127–135; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 221, 224, 225.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 377, арк. 7; оп. 1л, спр. 37, арк. 190; Від. ДАЧО в м. Ніжин, ф. Р. 6112, оп. 1, спр. 358; ф. Р-6121, оп. 2, спр. 3263; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, № 1281; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114; № 169, арк. 1; № 264, арк. 60; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 100 (особ. спр. Ф.П. Алексеева).

Алешо Олександр Гаврилович (28.10.1890, с. Грушка Балтського пов. Подільської губ. – 04.04.1922, Київ) – народознавець, антрополог та етнолог. Закін. Уман. класич. г-зію (1910). Навч. у групі географії та етнографії природн. від-ня фіз.-мат.

ф-ту Київ. та Петрогр. (1915) ун-тів; Павловському військ. уч-щі (1917). Учень Ф.К. Вовка. Працював співроб. Рос. музею (1918); кер. музей. секції худож.-пром. від. М-ва освіти (1918–1919); викл. природознавства, географії Укр. підгот. курсів до ун-ту (1919); засн. і перш. кер. Каб. (пізніше – Музею) антропології та етнології при ВУАН у Києві (1921–1922). Член Коміс. для складання анкети для етногр. вивч. населення України; д. чл. Рос. геогр. т-ва, Коміс. з вивч. етнічного складу населення Росії при РАН, Рос. антропол. т-ва при Петерб. ун-ті та ін. Д. чл.-секр. УНТ у Києві (1918), вчен. секр. с.-г. наук. к-ту (з січ. 1919) та голова секції нар. побуту Археол. коміс. УАН. За дорученням етногр. відня Рос. музею Олександра III здійснював антропол. дослідження та збирав етногр. колекції на Херсонщині (1913–1914). Вивчав історію і побут Київщини (1911), здійснив експедицію на Херсонщину (1914). Співробітник вид-ва «Культура», ред. «Книгоспілки» та «Крайвидаву». Перевіз із Петрограда до Києва колекцію антропологічних та етнографічних матеріалів, наук. архів та б-ку Ф.К. Вовка (1920). За дорученням ТК по засн. Нац. б-ки України у м. Києві проводив роботу з комплектування б-ки виданнями РАН та різних наук. інституцій (1920). Для Центр с.-г. б-ки України привіз близько 1 тис. книжок з Петрограда. Особовий архівний фонд О.Г. Алеші зберігається в ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України (ф. 44, 11 од. зб.).

Пр.: Антропологічні досліді українського населення Уманського і Таращанського повіту на Київщині. – К., 1919; Хведір Вовк як антрополог. – К., 1919.

Л-ра: Носів А. О.Г. Алешо // Вісн. с.-г. науки. – 1922. – Т. I, вип. 1; *Він же.* Алешо Олександр Гаврилович : [некролог] // Україна. – 1924. – Кн. 3; *Скрипник Г.А.* Етнографічні музеї України. –

К., 1989; *Борисенко В.К., Франко О.О.* Народознавчі студії О.Г. Алеші // Нар. творчість та етнографія. – 1990. – № 4; *Історія АН України (1918–1923) ...* – С. 514; *ЕУ. Т. 1.* – С. 37; *Нестуля С.* Археологічний комітет ВУАН : етапи становлення. – Полтава, 1997; *Путівник по особових фондах ІМФЕ ім. М.Т. Рильського ...* – С. 13–15; *ЕСУ. Т. 1 ...* – С. 379; *ЕІУ. Т. 1 ...* – С. 66; *Матеріали до УБС ...* – С. 88–89; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 383; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10.

Дж.: ДАКО, ф. 142, оп. 1, спр. 47, арк. 14; ІР НБУВ, ф. I, № 26677; ф. X, № 5141.

Іконогр.: ЕСУ. – К., 2001. – Т. 1. – С. 379.

Алчевська Христина Данилівна (дівооче прізвище – Журавльова, псевд. і крипт.: *Українка, А-ская, Х., Х. А.*; 04.04.1841, Борзна Чернігівської губ. – 15.08.1920, Харків) – педагог, діяч нар. освіти, письменниця. Дружина О.К. Алчевського, мати Миколи, Івана, Григорія та Христі Алчевських. Освіту здобула самотужки. Організатор недільних шкіл та б-к при них в Україні. Очолюваний нею авторський колектив підготував тритомний критико-бібліогр. покажч. «Что читать народу?» (1899–1917, 40 перевидань). Віце-президент Міжнар. ліги освіти. Упорядкувала «Каталог для недільних шкіл» та «Програми викладання у недільних школах». Автор оповідань, статей, мемуарів, підручників та метод. посібників для пед. роботи з дорослими.

Пр.: Мое посещение Харьковской общественной библиотеки 20 лет назад // Юж. край. – 1912. – 12 февр.

Л-ра: *Миллер Д.П.* Христина Даниловна Алчевская. – М., 1912; *Вахтерова Э.О.* Пятьдесят лет работы для народа : (к 50-летию юбилею Х.Д. Алчевской). – М., 1912. – 24 с.; *Хавкина Л.Б.* Х.Д. Алчевская : (к 50-лет. юбилею) // Школа и жизнь. – 1912. – 14 мая. – С. 1–2; *Христина Даниловна Алчевська.* Полувекової юбилей (1862–1912). – М., 1912. – 244 с.; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 33; *Мазуркевич О.Р.* Визначні українські педагоги – народні просвітителі. Х.Д. Алчевська та її сподвижники. – К., 1963; *Фридьєва Н.Я.* Життя для просвещения народа : о деятельности Х.Д. Алчевской. – М., 1963. – 100 с.; *Мухін М.І.* Педагогічні погляди та

освітня діяльність Х.Д. Алчевської. – К., 1979; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 401–402; ЕГУ. Т. 1 ... – С. 69; Найвидатніша просвітителька Христина Данилівна Алчевська (1841–1920) : пам'ятка читачеві / уклад.: Л.В. Ларухіна, Н.І. Гайворонська; Харків. ОУНБ. – Х., 2006. – 12 с.; Діячі науки і культури України ... – С. 5–8; Дубровіна Л.А., Оницько О.С. Бібліотечна справа ... – С. 17, 18, 35, 36; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 102.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 4863, арк. 11.

Іконогр.: ЕСУ. – К., 2001. – Т. 1. – С. 402.

Альховська Олександра Миколаївна (1872, Харків – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині службовця. Закін. 8-му жін. г-зію (1893) та курси бібліотекознавства в Парижі (École des Charles, 1912–1913). Працювала співр. (з 1910), пом. бібліотекаря (з 1913), старш. бібліотекарем (з 1922), т.в.о. дир. (з 1923), дир. (1929–1930), зав. сектором обслуговування б-ки Харків. ун-ту. Делегат I (Київ, 1925) та II (Харків, 1926) конф. наук. б-к. Голова наук. ради Центр. наук. б-ки (Харків, з 1928).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 298–299; Березюк Н. Бібліотекознавець Костянтин Рубинський : життя і доля // Вісн. Книж. палати. – 2011. – № 4. – С. 3.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 128 (особ. спр. О.М. Альховської).

Амурова О.М. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМЛШУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 5.

Ананіяна Людмила Володимирівна (1907, Київ – ?). Закін. Укр. ін-т лінгв. освіти (1935). Працювала бібліотекарем (з 8.09.1931), старш. бібліотекарем (з 26.08.1934), бібліотекарем (1935), старш. бібліотекарем від. фондів та обслуговування читачів (1937) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 493.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 3.

Анастасевич Олена Федорівна (?–?). Закін. жін. г-зію; Моск. пед. курси. Працювала зав. Центр. дит. б-ки (Дніпропетровськ, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 56.

Анахіна Людмила Володимирівна (?–?). Працювала співр.б. ХДНБ (1919–1956).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 156, 157.

Андрєєв Володимир Семенович (16.06.1870, Тальне Уманського пов. Київської губ. – ?) – філолог, педагог. Н. в родині службовців – суд. слідчого та вчительки. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1898) із золотою медаллю та премією Пирогова за студент. твір. Асп. УНІКу (1935). Працював викл. рос. л-ри та зав. б-ки Київ. 2-го комерц. уч-ща (1898–1920); одночасно – викл. педагогіки Київ. жін. г-зії А.А. Бейтель; викл. рос. мови та л-ри залізн. трудшколи № 1 (Коростень, 1921–1923); викл. рос. мови та л-ри, географії та екон. географії міськ. трудшколи № 1 (Коростень, 1923–1926); селекціонером київ. лабораторії Всесоюз. НДІ цукр. промисловості (1932); пом. зав. бюро оформлення та старш. коректором Київ. держ. ін-ту проектування машинобуд. з-ду «Гідромаш» (1934); схеодографом з опрацювання книж. фондів Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1935). Працюючи бібліотекарем 2-го комерційного училища розібрав, заінвентаризував та класифікував 10000 томів, уклавши три каталоги б-ки (хронологічний, систематичний та алфавітний).

Пр.: Каталог ученической библиотеки Киевского 2-го коммерческого училища / [сост. В.С. Андреевым]. – [Киев] : Тип. Т.Г. Мейнандера, 1905. – [2], 131 с.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 1–2; ІР НБУВ, ф. 47, № 290, арк. 1–2 (анкета асп. УНІКУ В.С. Андреева).

Андреева Варвара Олексіївна (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Крим. т-ва натуралістів та шанувальників природи (1913).

Л-ра: *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 32.

Андреева Софія Борисівна (1894, с. Любівичі Радомислянського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червоної професури (з 04.02.1936); бібліотекарем групи масової роботи (1937), голов. бібліотекарем-бригадиром від. наук. бібліогр. (1938–1940), вист. групи (1941) БАН УРСР.

Л-ра: *Історія НАН України (1938–1941) ...* – С. 567.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 1; спр. 59, арк. 3 зв.

Андрієвська Олександра Олексіївна (07.05.1900, Одеса – 31.07.1982) – філолог; канд. психол. н. (1927), д-р філол. н. (1970), проф. (1971). Закін. Київ. ун-т (1922) та аспірантуру Н.-д. каф. педології (Київ, 1927). Працювала мол. інструкт. бібл. секції Київ. губнаросвіти (1920); співр. дефектолог. ф-ту Ін-ту праці; викл. франц. мови (з 1937), доц. (з 1944), проф. каф. франц. мови (1971–1981) Київ. держ. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка. Співавтор французько-українських словників (К., 1955, 1963).

Л-ра: *Наука и научные работники СССР ...* – С. 11; *ЕСУ. Т. 1 ...* – С. 486; *КНУ ім. Тараса Шевченка ...* – С. 335.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Андрієвська Ольга Трохимівна (псевд.: Івась; 16.06.1876, с. Розівка Борзнянського пов. Чернігівської губ. – 11.12.1937, Саратов) – мовознавець. Н. в родині священника. Приятелька родини Коцюбинських. Закін. Черніг. епарх. уч-ще (1893). Навч. на укр. наук. курсах (Львів, 1904). Працювала співроб. стат. бюро Черніг. губ. земськ. управи; секр. ЦК (Президії Ради) Союзу укр. автономістів-федералістів (1917); діловодом М-ва нар. освіти та мистецтва УД (1918); н. с., учен. діловодом (1919–1921), бібліотекарем б-ки Б. та М. Грінченків Пост. коміс. для складання слов. укр. живої мови ВУАН (1920, 1922–1927). Член Черніг. «Просвіти», Черніг. драм. т-ва. В.о. секр. Етногр. коміс. ВУАН (1930). Працювала над підготовкою щоденника та листування Т.Г. Шевченка до друку в С.-Петербурзі з В.І. Яковенком. Заарештована як член РУП (1906), заслання до Сибіру було замінено виїздом за межі країни (Львів, 1908; Прага, 1909; Рим, 1909–1910). Вдруге засуджена в справі СВУ до 7 років ВТТ (04.02.1930); внаслідок перегляду справи заслана до Саратова (15.02.1935). Рішенням судової трійки при Управлінні НКВС по Саратовській обл. засуджена до вищої міри покарання – розстрілу (08.12.1937).

Пр.: «Нічка весняна, тиха ...» // *Розвага* : укр. декламатор. – Т. 2. – К., 1908. – С. 397–398.

Л-ра: *Дорошенко Д.* Історія України 1917–1923 рр. Т. І. Доба Центральної Ради. – Ужгород, 1932. – С. 51; *Лотоцький О.* Сторінки минулого. Ч. 2. ... – С. 148, 280; *Шатовал Ю.* Україна 20–50-х років : сторінки ненаписаної історії. – К., 1993. – С. 141; *Історія НАН України (1924–1928) ...* – С. 526; *Чумак А.* Ольга Трохимівна Андрієвська : сторінки життя // *Зона*. – 2001. – № 15. – С. 122; *Білокінь С.І.* Музей України (збірка П. Погоцького) : дослідження ... – С. 158.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 38; спр. 326, арк. 57.

Андріянов Олександр Володимирович (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1908–1914; 1917–1920); завгоспом Миронів. та Деміїв. цукроварень (1920–1926).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 58.

Андроник Ф.Л. (?-?). Працювала зав. журн. від. б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Андрусак Микола Григорович (20.02.1902, с. Переволочна Золочівського пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 25.01.1985, Бостон штату Массачусетс, США) – історик; д-р філос. н. (1928), проф. Н. в сел. родині. Навч. в Бродівській, Яворівській та Золочівській (1918–1919) г-зіях. Закін. академ. г-зію у Львові (1922), філос. ф-т Львів. ун-ту (1928). Склав іспити на звання «вчителя з історії та нім. мови» (1928). Працював бібліотекарем НТШ у Львові (1927–1928); викл. нім. мови гуманіт. жін. г-зії «Рідна школа» (Львів, 1928–1929); проф. УВУ; викл. Гарвард. ун-ту (Кембридж, США). Д. чл. НТШ (з 1930). Активний співробітник багатьох українських та зарубіжних часописів. Емігрував до Західної Німеччини (1939), пізніше до США. Особовий фонд М.Г. Андрусяка зберігається в ЦДІАЛ України (ф. 388).

Л-ра: ЕСУ. Т. 1 ... – С. 508; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 88; Реєстр розсекречених фондів України ... – С. 159; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 255.

Анікєєв Микола Тимофійович (?-?). Працював дир. Кам'янець-Поділ. обл. б-ки (1937–1941). Загинув у роки війни.

Л-ра: Хмельницька ОУНБ ... – С. 10–19.

Анін Федір (?-?). Освіта вища. Працював зав. б-ки Пед. курсів ім. Г.С. Сковороди (Харків, 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 136.

Антоконенко Михайло Іванович (1864, Лубни Полтавської губ. – ?) – громад. діяч; канд. фіз.-мат. н. (1887). Закін. Лубен. г-зію (1883); Київ. імп. ун-т св. Володимира (1887). Навч. в Петерб. ун-ті. Працював рахівником (з кін. 1880-х рр.), діловодом (з 1891), кер. комерц. від. контори Харків.-Миколаїв. залізниці (Харків). Член Правління ХГБ, Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 166; Деятели революционного движения в России ... – С. 89; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 55.

Антонова Ганна Олексіївна (1895, Конотопський пов. Чернігівської губ. – ?). Закін. природн. від. Київ. ВЖК. Працювала інструкт. Губстатбюро м. Києва (1918–1920); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 01.11.1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 1 (прохання Г.О. Антонової).

Антонович Агафія Володимирівна (07.02.1900, с. Горобці Лубенського пов. Полтавської губ. – ?) – бібліотекар. Н. в родині козака М.І. Данченка. У 1902 р. її вдовчили проф. Київ. імп. ун-ту св. Володимира, історик і громад.-політ. діяч В.Б. Антонович (1834–1908) з дружиною – К.М. Мельник-Антонович (1859–1942). Закін. Київ. жін. комерц. уч-ще Володкєвичів (1918). Навч. на фіз.-мат. ф-ті Київ. ВЖК (1918), в ун-ті св. Володимира (1919). Працювала в Лубен. продкомкомі (1920), вчит. сільс. шкіл Полтавщини (1921–1925); діловодом

ВУАК при ВУАН (11.02.1926–1927), за сумісництвом – пом. бібліотекаря б-ки I Від. УАН (1926–1931); бібліотекарем-спеціалістом Б-ки ВУАН (з 14 червня 1931); старш. бібліотекарем від. іноз. комплектування (1934–1937), голов. бібліотекарем від. міжнар. книгообміну (1938–1941), старш. бібліотекарем від. іноз. комплектування ЦНБ АН УРСР (1944–20.10.1966). У ЦНБ АН УРСР багато років працювала в галузі комплектування іноземної науково-технічної літератури для наукових установ АН УРСР.

Пр.: Іноземні видання, одержані Бібліотекою та інститутами АН УРСР. Список № 1. Іноземна періодика за 1945 р. / уклад. А.В. Антонович; відп. ред. Ю.О. Меженко. – К., 1946. – 39 с.

Л-ра: Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 104; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 493; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 205; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 335, 352, 353.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 1; спр. 58, арк. 1; спр. 59, арк. 7 зв.; спр. 71 арк. 1.

Антонович Дмитро Володимирович (псевд. і крипт.: *Войнаровський, Галин Тодор, Дядько Дмитро, Северин Войнилович, Муха, Подорожний, Шельменко, Gutta, Simplissimus, Skriptor, А. Д., В. С., Д. А., С. В.*; 02.11.1877, Київ – 12.10.1945, Прага) – історик мистецтва і театру, громад.-політ. діяч; почесн. акад. УАМ (1919). Н. в родині історика, археолога і етнографа, кер. Київ. Старої Громади В.Б. Антоновича. Закін. 4-ту Київ. г-зію. Навч. на іст.-філол. ф-тах Київ. (1895, 1910) і Харків. (1897–1899) унів. Історію західноєвроп. мистецтва студював у Німеччині, Франції, Італії (1906–1912). Працював ред. газ. «Гасло» (Чернівці, 1902–1903), «Селянин» (1903–1905), «Воля» (Харків, 1905), «Робітнича газета» (1917); викл. історії мистецтв Київ. мист. школи та Муз.-

драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (з 1912); співроб. часописів «Дзвін», «Сяйво» (1913–1914); гласним, тов. голови Київ. міськ. думи (1917); тов. голови Укр. Центр. Ради; ген. секр. (1917), міністром (1918) морськ. справ УНР; ген. консулом УД в Швеції (Стокгольм, 1918); головою укр. дипломат. місії в Італії (Рим, 1919); головою бібл. коміс., в.о. дир. б-ки (1922–1939), проф. історії мистецтв й ректором УВУ (Відень, 1928–1930; Прага, 1937–1938); дир. Музею визвольної боротьби України в Празі (1925–1945). Співзасновник, лідер РУП, УСДРП, Укр. Центр. Ради (1917). Член іст. секції УНТ у Києві. Співзасновник та член ради УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнар. з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Голова Укр. іст.-філол. т-ва (Прага, 1925–1945). Брав участь у роботі Укр. наук. ін-ту в Берліні. Автор праць «Малярна творчість Т.Г. Шевченка», «Генезис української дерев'яної церкви», «Німецький вплив на українське мистецтво», «Сучасне українське мистецтво» та ін. Музей-архів УВАН носить ім'я Д.В. Антоновича (з 1966). Особовий фонд Д.В. Антоновича зберігається в ЦДАВО України (ф. 3956, 73 од. зб.).

Пр.: Український театр. – Прага, 1923; Триста років українського театру. 1619–1919. – Прага, 1925; 3 історії церковного будівництва на Україні: альбом. – Прага, 1925; Українська культура: курс лекцій / за ред. Д. Антоновича. – К., 1993.

Л-ра: *Жук А.* Автобіографія Дмитра Антоновича // Сучасність. – Мюнхен, 1961. – № 1; *Міяковський В.* Дмитро Антонович = Dmytro Antonovych. – Вінніпег, 1967. – 48 с., іл.; ЕУ. Т. 1. – С. 51; *Верстюк В., Остапко Т.* Діячі УЦР ... – С. 63–65; Довідник з історії України ... – С. 30; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 581–582; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 106–107; Матеріали до УБС ... – С. 164–165; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 24–25; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 10, 12, 15, 28, 38, 174, 183, 196, 266, 346, 437, 441, 449, 454, 461; *Дубровіна Л.А.* Бібліо-

течна діяльність ... – С. 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 258, 260–263; Науково-допоміжний апарат ... – С. 385.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677; Там само, ф. 164, № 25, 28, 31; ЦДАВО України, ф. 3956, оп. 1, спр. 7, 8; оп. 2, спр. 28, 44–46.

Іконогр.: ЕСУ. – К., 2001. – Т. 1. – С. 581.

Антонович (Мельник-Антонович)

Катерина Миколаївна (псевд.: *Мельник, Е.*; 09.11.1859, Хорол Полтавської губ. – 12.01.1942, Київ) – археолог, історик, громад. діячка. Друга дружина В.Б. Антоновича (від 1902), мати Д.В. Антоновича. Н. в родині лікаря. Закін. Полтав. г-зію (1878), іст.-філол. від. ВЖК у Києві (1882). Працювала співроб. Коміс. для складання іст.-геогр. слов. УАН (1919), зав. б-ки ім. Антоновича Іст.-філол. від. ВУАН (1919–1929), відп. співред. коміс. з видання праць В. Антоновича (з 1919), ред. та 2-м голов. ред. коміс. з проблем мови та перекладів (1920); заст. голови (1921) археол. від. Археол. к-ту при Іст.-філол. від. ВУАН; позаштат. співроб. Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів України (1919–1930) ВУАН. Учасниця групи зі складання біогр. слов. укр. діячів під керівництвом В.Б. Антоновича (поч. 1890-х рр.). Д. чл. іст. секції при ВУАН (1924). Член НТШ, іст. секції УНТ в Києві. Учасниця археологічних розкопок (околиці Кременчука, 1880; Херсон. губ., 1883; Подільська Наддністрянщина, 1884; неолітичні селища на Дніпрових порогах, 1885; Могилів. губ., 1892–1893; Київ. губ., 1894; Волин. губ., 1895, 1897, 1898; Харків. губ., 1900, 1901). Делегат археол. з'їздів: V (Тифліс), VI (Одеса), VIII (Вільно), XI (Київ), XII (Харків); співорганізатор археол. з'їздів у Києві (1899) та Харкові (1902). Організатор виставки предісторичної археології на XIV (Катеринослав) та XVI (Чернігів) з'їздах. Студювала старовину в польській

Галичині, Австро-Угорщині, Італії (1880, 1896), Сицилії (1900). Вивчала археологію в кабінеті старожитностей Університету св. Володимира. Під керівництвом В.Б. Антоновича упорядкувала судові справи в центральному архіві давніх актів (Київ, 1882–1886). Описала й склала каталог музейної колекції О.М. Поля в Катеринославі (1892–1893).

Пр.: Следы мегалитических сооружений в Южной России // Труды VI Археол. съезда в Одессе. – 1884; Путевые очерки Подолии // Киев. старина. – 1884. – Кн. V. – С. 1–32; кн. VII. – С. 359–391; кн. IX. – С. 53–81; кн. X. – С. 254–275; 1885. – Кн. III. – С. 465–489; кн. XII. – С. 651–683; На Днепровском побережье // Там же. – 1887. – Кн. VIII. – С. 638–675; Описание археологических коллекций в музее А.Н. Поля в Екатеринославе. – К., 1893; Сведения о походе в Крым Михайла Дорошенка // Киев. старина. – 1896. – Кн. XI. – С. 274–286; Раскопки в земле Лучан // Труды XI Археол. съезда в Киеве. – 1899; Каталог коллекций первобытных древностей выставки XI Археол. съезда. – 1899; Раскопки курганов в Харьков. губ. // Труды XII Археол. съезда в Харькове. – 1902; Каталог первобытных древностей выставки XII Археол. съезда. – 1902; Курганы-майданы и городища-майданы в Южной России // Труды XIII Археол. съезда в Екатеринославе. – 1905; Про майданови городища на Україні (з мапою) // Зап. Наукового Товариства у Києві. – 1909. – Кн. IV; Библиотека ім. В. Антоновича. – ІР НБУВ, ф. X, № 18605, арк. 1–4.

Л-ра.: Катерини Мельник-Антоновичевої життєпис і спис праць // Зап. Іст.-філол. від. Ч. офіційна. – Кн. II–III : 1920–1922. – К., 1923. – С. 130–132; Наука и научные работники СССР ... – С. 12; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 131; *Синявський А.* Світлій пам'яті К.М. Мельник-Антонович // Нове укр. слово. – 1943. – 23 січня; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 39; *Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки ... – С. 41; ЕСУ. Т. 1 ... – С. 584–585; Матеріали до УБС ... – С. 167; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 83; Науково-допоміжний апарат ... – С. 385, 460.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 34; ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ф. X, № 4817 (автобіогр. з переліком наук. пр.); ЦДІАК України, ф. 1235, оп. 1, спр. 325 (листи, 1908); ЦДАВО України, ф. 1823, оп. 1, спр. 36.

Іконогр.: ЕСУ. – К., 2001. – Т. 1. – С. 585.

Аронсон Ісидор Соломонович (?-?). Працював зав. б-кою т-ва «Беседа» (Одеса, 1904).

Пр.: Каталог библиотеки общества «Беседа» в Одессе : июль 1904 г. / сост. зав. б-кой старшиной Исидором Соломоновичем Аронсоном. – О., 1904. – 54 с.; Дополнение к каталогу библиотеки общества «Беседа» в Одессе : авг. 1905 г. / [сост. И.С. Аронсон]. – О., 1905. – 11 с.; Дополнение к каталогу библиотеки общества «Беседа» в Одессе : окт. 1906 г. / [сост. И.С. Аронсон]. – О., 1906. – 10 с.; Каталог библиотеки Общества «Беседа» / [сост. И.С. Аронсон] ; под ред. И. Хармаца. – О., 1913. – 96 с.

Л-ра: Библиография русской библиографии ... – С. 125.

Артимович Агенор Васильович (30.08.1879, с. Великий Кучурів Герцогства Буковина Австро-Угорщини – 21.10.1935, Прага, Чехія) – мовознавець, філософ; проф. Закін. філос. ф-т Чернів. ун-ту (1901). Навч. у Віден. ун-ті. Працював дир. укр. г-зії (Кіцмань, 1910); викл. г-зій (Чернівці, до 1918); держ. секр. віросповідань і освіти буковин. від. Держ. Секретаріату ЗУНР (Галичина, 1918–1919); проф. класич. філол. УВУ (Відень, Прага, з 1920); проф. індогерманістики УВП ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, з 1926); дир. укр. реал. г-зії (Ржевнице, публ. Праги, 03.02.1928–1930). Д. чл. НТШ (з 1934). Автор статей із загальної, порівняльної і класичної лінгвістики. Співзасн. та член ради УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнар. з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Особовий архівний фонд А.В. Артимовича зберігається в ЦДАЗУ (ф. 6, 38 од. зб.).

Пр.: Що таке фонологія // Життя і знання. – 1934. – № 10; Потенціальність мови // ЗНТШ : пр. філол. секції. – Львів, 1937. – Т. 135.

Л-ра: Сімович В. По втрагті найближчого друга // Назустріч. – 1935; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 166; Булега Н., Тарновецька Л., Шепетюк І. Буковинець Агенор Артимович – видатний діяч української

науки та культури // Буковина – мій рідний край : матеріали II Іст.-краєзнав. конф. молодих дослідників, студентів та науковців. – Чернівці, 1997; Чорній В.В. Діяльність УТПК ... – С. 173; Довідник з історії України ... – С. 204; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 189, 207; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 258.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 1 ... – С. 680.

Артисевич Віра Олександрівна (28.05.1907, Одеса – 06.02.1999, Саратов) – бібліотекознавець. Н. в родині викл. початк. школи. Навч. в жін. г-зії (Благовещенськ, до 1917); на шляхобуд. від-ні Амур. політехнікуму (Благовещенськ, з 1924); заочно в Моск. бібл. ін-ті (з 1942). Закін. ф-т рос. мови та л-ри Саратов. пед. ін-ту (1934); курси підвищ. кваліфікації директорів обл., крайов. й наук. б-к Ін-ту підвищ. кваліфікації керівн. культосвіт. працівників (Москва, 1937). Працювала зав. б-кою Амур. губ. будинку працівників освіти (1925–1926); вчит.-вихователем Далеко-Сх. крайов. ізолятора спецпризначення (Хабаровськ, 1925–1926); бібліотекарем Центр. крайов. б-ки ім. Н.К. Крупської (Хабаровськ, 1927–1929); бібліотекарем ред. газ. «Поволжская правда» (Саратов, 1929); одночасно – зав. від. (з 1929), зам. дир. (1931–1932), дир. (1932–1999) фундамент. (з 1934 – наук., з 1969 – зональної) б-ки Саратов. держ. ун-ту; викл. міськ. курсів перепідгот. бібл. робітників; викл. Саратов. бібл. технікуму (1934–1936); в.о. ректора (1941), кер. та викл. бібл. спеціалізації філол. ф-ту (1988–1997) Саратов. ун-ту. Голова Асоц. наук. та вишів. б-к м. Саратова (1932–1954); зональної ради вишів. б-к Середн. та Нижн. Поволжжя (1969–1999); правління Саратов. бібл. т-ва (1989–1995); член правління – 1995–1999). Почесн. член Міжнар. акад. інформатизації (з 1993). Член правління Сара-

тов. Будинку вчених (1935–1939); Ради з бібл. питань М-ва культури СРСР (1958–1969); Наук.-метод. ради з бібл.-бібліогр. освіти СРСР Мін-ва вищ. та середн. спец. освіти (з 1978). Зам. голови Центр. наук.-метод. бібл. комісії М-ва вищ. та середн. спец. освіти СРСР (1959–1989). Бібл. інсп. Гол. бібл. інсп. М-ва культури СРСР (1966). Делегат ХХХ сесії ІФЛА в Фінляндії (Хельсінкі, 1965), ХХХІ сесії ІФЛА в Нідерландах (Гаага, 1966). Засл. працівник культури РСФСР (з 1967). Почесн. робітник вищ. освіти Росії (1996). Почесн. громадянин м. Саратова (1996). Включена до міжнар. довід. «Who's who in the World» (1994–1996). Дослідниця книжк. ресурсів б-к, колекц. фондів б-к, підгот. бібл. кадрів, архітектури та буд-ва б-к, історії бібл. справи СРСР та зарубіжжя, комп'ютеризації бібл. процесів тощо. Автор бл. 100 друк. праць, надрук. в бібл. та бібліогр. журналах та збірниках; ред. та уклад. бібліогр. покажчиків книжк. фондів унів. СРСР, друк. каталогів вишівських б-к. Нагороджена Президією ВР СРСР Орденом Трудового Червоного Прапора (1961); золотою медаллю Яна Амоса Коменського (Чехословачія, 1967); М-вом культури СРСР медаллю Н.К. Крупської (1977); Міжнар. бібліогр. ін-том США Почесн. дипломом за значний доробок у культуру (1996); Указом Президента РФ Орденом Пошани (1997); Дипломом Американ. бібл. асоц. (1997); М-вом культури РФ Знаком «За досягнення в культурі» (1998). Архівний фонд В.О. Артисевич зберігається у Від. рукоп. РДБ (ф. 794, 161 од. зб.).

Пр.: Библиограф фундаментальной библиотеки Саратовского государственного университета [А.А. Лебедев (1886–1930)]. – Саратов, 1990. – 25 с.

Л-ра: Библиотечная легенда : к юбилею директора Зональной научной библиотеки Саратовского университета Веры Александровны Артисевич / редкол.: В.В. Прозоров (отв. ред.) [и др.]. – Саратов, 1996. – 256 с.; Вера Александровна Артисевич (1907–1999) : биобиблиогр. указ. / сост.: А.В. Зюзин, Г.Я. Палагина ; отв. ред. А.В. Зюзин. – Саратов : Научная книга, 2007. – 188 с. : портр. – (Сотрудники ЗНБ СГУ. Библиографические материалы).

Аршавська (Аршиєвська) В.А. (?-?). Працювала зав. іноз. від. Укр. НДІ орг-ції с.-г. вир-ва та с.-г. економіки (Харків, 1931); Одес. філії Наук. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (1932).

Л-ра: Вергунов В.А. ДНСГБ УААН... – С. 18, 258.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 5024, оп. 1, спр. 35.

Афанасьєва Ольга Спиридонівна (1894-?). Н. в родині лікаря. Закін. бібл. курси (1932–1933) та курси підвищ. кваліфікації бібл. робітників м. Києва (1936) при ВБУ. Працювала бібліотекарем б-ки КІНГУ (1928–1931); бібліотекарем робфаку Спиртов. ін-ту (1931–1933); старш. бібліотекарем, заст. зав. б-ки ВАП; старш. бібліотекарем, зав. б-ки Фін.-екон. ін-ту (1933–1934); старш. бібліотекарем від. періодики КДУ (1935–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 6; спр. 52, арк. 2.

Афеньєва Ольга Карлівна (1888, Рига – ?). Працювала старш. бібліотекарем кореспонденції іноз. мовами від. іноз. комплектування (1937), бібліотекарем каб. бібліотекознав. (до 27.06.1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 15, 44; спр. 60, арк. 69 зв.

Ашуркова (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Ъ

Бабенко В. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. б-ки Миколаїв. ІНО (1925–1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 218; спр. 401, арк. 39.

Бава Л.Ф. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2.

Багалій Дмитро Іванович (псевд. і крипт.: *Баг-ей, Д.; Б-й, Д.; Б-й, Д. И.; Д. Б.*; 26.10.1857, Київ – 09.02.1932, Харків) – історик, громад. діяч, музеєзнавець, етнограф; канд. іст. н. (30.05.1880), магістр історії (29.09.1882), д-р історії (01.07.1887); перший віце-президент УАН, акад. УАН (1918). Н. в родині ремісника-лимаря. Закін. 2-гу Київ. г-зію. Навч. на іст. від. іст.-філол. ф-тів Київ. (1880) та Харків. ун-тів. Учень В.Б. Антоновича та В.І. Іконникова. Докт. дис. «Очерки по истории колонизации и быта степной окраины Московского государства» (М., 1887). Працював доц. каф. рос. історії (з 11.03.1883), приват-доц. (з 01.01.1885), екстраординар. (з 01.07.1887), ординар. проф. (з 02.06.1889), ректором (04.10.1906–25.11.1911) Харків. ун-ту; членом Держ. Ради (з 04.10.1911); головою

Харків. міськ. думи (1913–1916); деканом Акад. теорет. знань у Харкові (з 1920); проф. з історії України Харків. ІНО (1920–1927); кер. Центр. арх. упр. УСРР (1923–1924); дир. НДІ Тараса Шевченка (1926–1932). В.о. президента, д. чл. ВУАН. Голова вчен. к-ту Катеринослав. Археол. з'їзду (1.01.1905), Іст.-філол. від. УАН (з 19.12.1918); Коміс. для складання іст.-геогр. слов. укр. мови, Пост. археогр. коміс., євр. іст.-археогр. коміс., Коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. народу і укр. землі (1919); Н.-д. каф. історії укр. к-ри України (1922–1929) ВУАН; член Ради Голов. Книжк. палати України (1919). Член першого складу Укр. к-ту краєзнавства. Член (з 21.02.1919), в.о. голови ТК для засн. Нац. б-ки УД в м. Києві (1919–1923). Член багатьох наук. товариств, губ. та наук. арх. комісій, археол. комітетів. Д. чл. імп. Моск. археол. т-ва (з 06.03.1890); Рязанської, Тамбовської, Орловської, Таврійської, Катеринославської наук. арх. комісій; Кубанського обл. стат. к-ту. Чл.-співроб. Археол. ін-ту в Петрограді; УАН (з 14.11.1918). Почесн. чл. Моск. археол. ін-ту (з 17.05.1907), Моск. т-ва природознавства, антропології та етнографії (з 13.10.1910), Катеринослав. археол. коміс. (з 15.10.1910). Голова Харків. «Просвіти». Ред. «Культ.-іст. б-ки». Член ради міністра освіти (1919). Член президії Наук. к-ту, Головнауки, Укрнауки. Протягом 35 років безоплатно завідував Центр. іст. архівом (Харків). Автор бл. 350 наук. праць з історії Слобідської України, історії України др. пол. XVII–XIX ст., історії укр. к-ри, історіографії, археології, історичної географії, джерелознавства. Брав активну участь у діяльності Харків. т-ва грамотності, яке спри-

яло створенню ХГБ, написав низку праць про її значення, завдання, порушив питання про приміщення, створення фонду та підрозділів, відкриття філії на околиці міста. Засновник відділу рідкісних видань і рукописів та українського відділу ХГБ. Долучився до формування б-ки Харківського університету. Особові архівні фонди вченого зберігаються у відділі рукописів і текстології ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України (ф. 37, 656 од. зб.), ІР НБУВ (ф. 80, 90 од. зб.).

Пр.: О просветительском значении Харьковской общественной библиотеки // Харьк. губерн. ведомости. – 1896. – 11, 12 дек.; Рукописи, принадлежащие библиотеке имп. Харьковского университета // Каталог выставки XII археологического съезда в г. Харькове. – Х., 1902. – Отд. 7. – С. 30–39; О просветительском значении Харьковской общественной библиотеки // Очерки из русской истории. – Х., 1911. – Т. 1. – С. 479–492; Харківська громад. бібліотека як тип наукової і загальнопросвітньої б-ки // Книж. вісн. – 1919. – Кн. 2. – С. 41–57; Докладна записка про бібліотеку проф. Антоновича // Зап. Іст.-філол. від. Додатки до протоколів. – Кн. II–III : 1920–1922. – К., 1923. – С. 120–121; Вибрані праці : в 6 т. – Т. 1 : Автобіографія. Ювілейні матеріали. Бібліографія / гол. ред. В.В. Кравченко, редкол.: В.С. Бакіров, Г.В. Боряк, А.О. Гайков, Л.А.Дубровіна [та ін.]; НАН України, Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського (Харк. філія); Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х. : Золоті сторінки, 1999. – 900 с.

Л-ра: Редін Е.К. Профессор Дмитрий Иванович Багaley : К 25-летию годовщины его учен.-пед. деятельности. – Х., 1906. – 30 с.; Профессор Дмитрий Иванович Багaley. К 30-летию годовщины его учено-педагогической деятельности. 1880–1910 гг. – Х., 1912; *Рубинский К.И.* Значение Д.И. Багaley в истории библиотечного дела // Сб. Харьк. истор.-филол. о-ва. – 1911. – Т. 20. – С. LXI–LXVII; Наука и научные работники СССР ... – С. 19; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – 49; Дмитро Іванович Багалій – професор Харківського університету : біобібліогр. покажч. / упоряд.: Ю.Г. Шевченко, Р.А. Ставинська, М.Г. Швалб ; наук. ред. В.В. Кравченко ; ред. О.П. Котух ; відп. за вип. В.І. Унучек ; М-во освіти України, ХДУ, ЦНБ. – Х. : ХДУ, 1992. – 124 с. : портр.; Ранняя история АН Украины ... – С. 230; *Ярошик В., Сосновська Т.* Дмитро Багалій і Харківська бібліотека (до 110-річчя з дня заснування ХДГБ ім. В.Г. Короленка) //

Бібл. вісн. – 1997. – № 1. – С. 16–18; *Петрикова В.Т.* Питання книгознавства в науковій діяльності академіка Б.І. Багалія // Історичне краєзнавство і культура : VIII Всеукр. наук. конф. : наук. доп. та повідомл. – К. ; Х., 1997. – Ч. 2. – С. 239–241; *Ярошик В.* Дмитро Багалій і Харківська громад. бібліотека : до 110-річчя з дня заснування ХДНБ ім. В. Г. Короленка // Бібл. вісн. – 1997. – № 1. – С. 16–18; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 16, 22, 27, 37, 57, 70, 89, 151; *Щербініна О.П.* Д.І. Багалій як будівничий харківських бібліотек та бібліограф-краєзнавець // Наук. вісн. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г.С. Сковороди : зб наук. пр. : іст. науки. – Х., 1998. – Вип. 1. Ювіл. вип., присвяч. 140-річчю з дня народж. акад. Д.І. Багалія. – С. 72–79; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 159; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 46; Довідник з історії України ... – С. 44; *Березюк Н.М.* Д.И. Багaley и библиотека Харьковского университета : фрагменты истории // Багалієвські читання в НАУ. – Х., 2006. – Вип. 7. Д.І. Багалій про стан та шляхи розвитку укр. культури : прогр. і матеріали 7-х Багалієвських читань, Харків, 7 листоп. 2006 р. – С. 100–103; *Танько О.* Історія та сьогодення Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка // Бібліотеки України ... – С. 214; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 32–35; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 22–26; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 18, 35, 49, 87–88, 97, 135, 215; Науково-допоміжний апарат ... – С. 387; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 104.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 37 (особ. фонд Д.І. Багалія); ЦДАВО України, ф. 14, оп. 1, спр. 11, арк. 22–25 зв. (автобіогр., 1919); ІР НБУВ, ф. 80, спр. 4 (труд. список Д.І. Багалія. Копія).

Багалій-Татарінова Ольга Дмитрівна (07.10.1889, Харків – 19.09.1942, Харків) – історик, архівіст, бібліотекознавець, бібліогр. Н. в родині акад. *Д.І. Багалія*. Закін. іст.-філос. ф-т Моск. ВЖК (1914); тримісяч. курси бібліотекарів (Харків, 1918); архівозн. курси (Харків, 1923); аспірантуру Н.-д. каф. історії укр. к-ри (Харків, 1925). Працювала асист. каф. рос. історії, зав. каб. історії України Харків. ІНО (1920–1925); н. с. Н.-д. каф. (Харків, з 1930 – ін-ту) історії укр. к-ри (1925–1933); н. с. Ін-ту Тараса Шевченка (1933–1935); архівістом Харків. іст.

арх. (1922–1927, з перервами); бібліо-
ліотекарем ХДНБ (1918–1933, з перер-
вами); зав. від. україніки (1930), про-
відн. бібліографом (з 1935), заст. дир.
ЦНБ ХДУ (1941–1942). Під час ідеолог.
«чисток» звільнена разом з шістьма
співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1932).

Пр.: Історія військових поселень в Україні :
з неопублікованої спадщини. – Х. : Сага, 2007.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... –
С. 519; Ольга Дмитрівна Багалій // Нова Украї-
на. – 1942. – 22 верес.; Укр. архівісти. Вип. I ... –
С. 27; *Березюк Н.М.* Ольга Дмитрівна Багалій-
Татарінова – історик і бібліограф (1889–1942) //
Короленківські читання : матеріали наук.-практ.
конф. ХДНБ, 8 жовт. 2000 р. / ХДНБ ім. В.Г. Ко-
роленка ; уклад. Л.М. Багрянцева. – Х., 2000. –
С. 125–132; ЕСУ. Т. 2. ... – С. 46–47; Довідник з і-
сторії України ... – С. 44–45; *Павлова Т.Г.* О.Д. Ба-
галій : доля історика // Багалій О.Д. Історія вій-
ськових поселень в Україні : з неопубл. спадщи-
ни. – Х. : Сага, 2007. – С. 5–32; Укр. архівісти
(XIX–XX ст.) ... – С. 35–36; *Дубровіна Л.А., Они-
щенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 293; Бібліо-
тека в історичному просторі ... – С. 136; Істо-
рія бібліотечної справи та бібліографії в Україні.
Т. 2 ... – С. 105; *Полянська Н.І., Дмитрієва О.М.*
Перший в країні ... – С. 30.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7573.

Базилевич Василь Митрофанович (крипт.: *Б-ич, В.; Б-ч, В.; Б-ь; В. А.; В. Б.*; 31.12.1892, Київ – 04.09.1942, Таганрог) – історик, архівіст, літера-
турознавець, краєзнавець, пам'ятко
охоронець, музеєзнавець. Н. в родині
мирового судді. Навч. у 1-й г-зії (Київ,
1902–1910). Закін. іст.-філол. ф-т Ун-
ту св. Володимира (Київ, 1915). Зали-
шений для підгот. до проф. зв. Пра-
цював викл. історії в г-зіях (Київ, з
1916); бібліотекарем іст.-філол. се-
мінару Київ. ун-ту (з 1915), пізні-
ше – каб. історії України при Київ.
ІНО; асист. (з лип. 1918), секр. прези-
дії (1920–1921), заст. ученого секр.
(1922–1924) КАІ; викл. Київ. ВІНО
ім. М.П. Драгоманова, Прискор. пед.
курсів Київ. ун-ту – політехнікуму та
ін. навч. закладів (у 1920-х); одно-
часно – заст. зав. Музею війни і рево-

люції при Київ. ун-ті (1919–1926); н.
с. Всеукр. іст. музею ім. Т. Шевченка
(1927, 1932–1933); викл. Всеукр. музей.
курсів (1933–1934); секр. Київ. крайов.
інспектури охорони пам'яток історії
та к-ри (1927–1932); н. с. краєзнав.
музею (Таганрог, 1940). Позаштат.
співроб., член коміс. Києва та Пра-
вобережної України іст. секції ВУАН
(1924–1930), член Софійс. коміс. ВУАН
та іст.-літ. т-ва ВУАК (1923–1933); д. чл.,
член президії, пом. секр., секр. іст. т-ва
Нестора-літописця (1917–1930). Член
студент. іст.-етногр. гуртка під кер-
вом М. Довнар-Запольського. Один
з фундаторів КАІ (1917). Делегат з'їз-
дів бібліографів та наук. бібліотека-
рів (Москва, 1924). Один з перших до-
слідників декабрист. руху в Україні.
Брав участь у підгот. ряду путівників,
присвяч. історії Києва: «Київ» (1928),
«Київ. Довідна книга» (1929), «Київ.
Провідник» (1930). Автор праць з і-
сторії України XVII ст., історії міжнар.
відносин Росії XVII ст., краєзнавства,
геральдики, нумізматики. Безпідстав-
но тричі заарештований (1927, 1933,
1935). Засуджений до 5 років позбав-
лення волі (серп. 1935). Заслання від-
бував у табірному пункті Будукан у
Сибіру. Після звільнення поселився в
м. Таганрог (1940). Розстріляний гес-
тапо за спробу приховати цінні експо-
нати Таганрозького краєзнавчого му-
зею від вивезення (1942). Особ. арх.
фонд В.М. Базилевича зберігається в
ЦДІАК України (ф. 833, 23 од. зб.).

Пр.: Из истории московско-крымских отно-
шений. – К., 1914; Отчет о работах в архивах. –
К., 1915; Известие старца Рафаила. Из киевских
настроений времени Богдана Хмельницкого. –
К., 1919; Повстання декабристів на Україні. З
матеріалів Київського Центрального історично-
го архіву / за ред. В. Базилевича, Л. Доброволь-
ського, В. Міяковського. – К., 1925 – 105 с.; Дека-
бристи на Київщині. 1825–1925. – К., 1926; Дека-
бристи : нариси. – К., 1926; Повстання декабри-
стів на Україні. – К., 1926; Декабрист О.П. Юш-
невський. Спроба біографії. – К., 1930.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 20; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 49; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 514; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; Київ : жертви репресій. Т. 2. ... – С. 29; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 86; *Матяш І.* Особа в українській архівістиці ... – С. 100–120; Довідник з історії України ... – С. 46; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 41–43; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 83, 208; Науково-допоміжний апарат ... – С. 387; *Матяш І.Б.* Василь Базилевич : історик і мрійник (до 120-річчя від дня народження Василя Митрофановича Базилевича) // Краєзнавство. – 2013. – № 1. – С. 141–149; *Litera scripta manet* : каталог автографів ... – С. 9.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 18, арк. 36–41 (анкета В.М. Базилевича).

Байдуліна Зоря Асанівна (1913, Одеса – ?) – педагог, бібліотекар. Н. в робітн. родині. Закін. Одес. пед. технікум (1934). Працювала вихователкою дит. садка (Одеса, 1934–1935; Київ, 1935–1937); бібліотекарем від. л-ри народів СРСР БАН УРСР (1937–1941); на тимч. роботі за договором з розбору книж. фондів Поділ. філії (1951–1955) та газ. від. (1957) ДПБ АН УРСР.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 46, арк. 152–170 (особ. спр. З.А. Байдуліної).

Байсанд-Фукзон Н.С. (?–?). Працював голов. бібліотекарем сектору наук. бібліогр. БАН УРСР (з 19.12.1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 205.

Балаєв Н.В. (?–?). Працював інструктором бібл. секції Київ. губнаросвіти (1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Балащенко Олег Володимирович (?–?). Працював зав. сектором від. зберігання фондів ХДНБ (1930–1941, 1946–1981).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 167.

Балика Дмитро Андрійович (псевд.: *Нелли*; 09.09.1894, Седнів Чернігівської губ. – 09.04.1971, Нижній Новгород) – бібліотекознавець, бібліограф, педагог. Н. в родині педагога. Перший чоловік бібліотекознавця *Н.Я. Фрідьєвої* (1894–1982). Закін. Черніг. реал. уч-ще (1911); одноріч. пед. від. при Томськ. ун-ті (1919). Навч. на електромех. від-ні Петерб. політех. ін-ту (1911–1916). Працював бібліотекарем повіт. земськ. б-ки (с. Шаран Белебеїв. пов. Уфим. губ., 1916–1917); вчит. учит. семінарії (Белебей, Уфим. губ., 1918); діловодом та інструкт. позашк. освіти (Белебей Уфим. губ., 1917–1918); лектором та зав. губ. позашк. освітою земськ. управи (Уфа, 1918–1919); деканом бібл. від-ня Сибір. політосвітнього ін-ту (Томськ, 1919–1921); зав. кооп. політехнікумом (Томськ, 1919–1921); асист. каф. педагогіки іст.-філол. ф-ту Томськ. ун-ту (1921); бібліотекарем показової б-ки військ.-політ. школи укр. військ. округу (Київ, 1921–1925); старш. бібліографом (до лютого 1923 р.); зав. Каб. вивч. книги й читача при секції соціології книги (1927–1930) УНІКУ; старш. бібліотекарем (з 16.02.1925), наук. бібліотекарем-спеціалістом по точним наукам, згодом – зав. консул. вист. від. чит. залу (1926–1929) ВБУ; проф. політосвітнього від. держ. ун-ту (Нижній Новгород, 1927–1930); зав. каф. бібліотекознав. політех. ін-ту (Нижній Новгород, 1930); викл. педагогіки (з 1932), проф. каф. педагогіки Горьків. пед. ін-ту ім. Горького (1945–1971); одночасно – зав. бібліогр. від. Горьків. обл. б-ки (1936–1944). В 20-ті роки з'являються його перші друковані праці, присвяч. питанням бібл. справи позашк. навчання; теорії бібліол. педагогіки; створ.

предм. каталога, бібл. технології, методики, спілкування з читачем. Член НДКБ ВБУ (1925–1.04.1930). Член коміс. кер. аспірантами НДКБ ВБУ (з 1926). Член пед. ради бібл. курсів при ВБУ (1927–1928). Голова коміс. предм. кат., член коміс. в справі комплектування підруч. б-ки та коміс. в справі вивч. книжки та читача ВБУ (з 1926). Організував декілька десятків курсів з бібл. справи, музею бібліотекознав. в Сибіру, випустив декілька сот бібліотекарів для Сибіру та Уралу (Томськ, 1919–1921). Засновник і теоретик укр. бібліотекознав. соціології, читачезнавства. Автор багатьох теорет. праць з питань бібліотекознав., пед. теорії, практики та історії педагогіки. За результатами дослідж. питань, пов'яз. з обслуговуванням читачів б-к України, проведеного в УНІК під кер. Д.А. Балики, було видано збірник «Бібліотека й читач на Україні». Делегат I конф. наук. б-к УСРР (1925), II Всеукр. конф. наук. б-к (1926). Друкувався в журн. «Красный б-рь» (Москва), «Бібліологічні вісті» (Київ), «Нова книга» (Харків) та ін. За самовіддану працю був нагороджений знаком «Відмінник народної освіти» та медаллю «За доблестний труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», а також Почесною грамотою Президії ВР РСФСР.

Пр.: Програма практической работы по библиотечному делу. – Белебей, 1918; Труды Белебеевского Отделения Внешкольного образования. – Белебей, 1917. – 316 с.; О внутренней и внешней работе библиотекаря. – Белебей, 1918. – 128 с.; Определители библиотечной работы (опыт исследования читаемости, обращаемости и коэффициента интенсивности). – 2-е изд., значит. доп. – Томск, 1919. – 37с.; Новые формы библиотечной техники // Красный б-рь. – 1924. – № 9. – С. 35–39; Библиография: список литературы з питань предметного каталога // Бібл. журн. – 1925. – № 4–5. – С. IV–V; Библиотека в минулому: культурно-історичний нарис / УНІК. – [К.] :

Держвидав України, 1925. – 118 с.; Вивчення українського читача : [бібліогр. покажч., складений на матеріалах ВБУ] // Бібл. журн. – 1925. – № 8–10. – С. 65–76; До питання про облік праць консультативно-виставочного відділу ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 2–3. – С. 10–12; Еще о научной постановке изучения читателя // Красн. б-рь. – 1925. – № 11; Работа библиотекаря на предприятиях // Красн. октябрь. – 1925. – № 11; О книге Л. Хавкиной «Руководство для небольших библиотек» // Красн. б-рь. – 1925. – № 11; Українізація (краєзнавство) та бібліотечна активність // Нова книга. – X., 1925. – № 9(10). – С. 87–89; Як вести бібліографічну роботу в зв'язку з українізацією бібліотек // Нова книга. – 1925. – № 4–6. – С. 71–72; О классификации печатных произведений по социальному назначению // Тезисы докладов на II Всероссийском библиограф. съезде. – М., 1926; Консультативно-виставочний відділ ВБУ за 1925/1926 рік // Бібл. журн. – 1926. – № 8/10. – С. 28–37; Активізація роботи в наукових бібліотеках // Бібл. зб. – 1926. – № 1. – С. 89–94; Аналітичний та синтетичний метод вивчення читачівства // Бібліол. вісті. – 1926. – № 1. – С. 16–35; Задачи академических и научных библиотек в связи с реформой преподавания в вузах : [выступление на конф.] // Тр. Первой конф. науч. б-к РСФСР. – М., 1926. – С. 124; Матеріали до Драгоманівської бібліографії ВБУ / Д.А. Балика, Б.І. Зданевич, О.Є. Карпінська, Ф.П. Максименко // Україна. – 1926. – Кн. 4; О систематическом и предметном каталогах // Тр. Первой конф. науч. б-к РСФСР. – М., 1926. – С. 178–183; Первая Конференция научных библиотек Украины // Красн. б-рь. – 1926. – № 2. – С. 83–86; Первый Всеукраинский библиотечный съезд // Книгоноша. – 1926. – № 27. – С. 11–12; Про аналітичну карточку // Бібл. журн. – 1926. – № 6–8. – С. 12–16; Красн. б-рь. – 1926. – № 8. – С. 72–79; О предметном каталоге // Красн. б-рь. – 1926. – № 5. – С. 77–92; Ще про наукові та організаційні проблеми книговивч. // Бібліол. вісті. – К., 1927. – Ч. 4. – С. 91–95; Аналитический и синтетический методы изучения читательства // Библ. обозрение. – 1927. – Кн. 1–2. – С. 39–69; Библиотека в свете современной педагогики // Б-ка. – М.; Ленинград, 1927. – С. 54–62; До питання про підготування робітників наукових бібліотек УСРР : однорічні бібліотечні курси ВБУ в 1926–27 рр. / Д.А. Балика, О. Карпінська // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 102–110; Інтереси читачів-українців загальної читальні ВБУ / Д.А. Балика, О. Карпінська // Життя й революція. – 1927. – № 3. – С. 334–344; Книгокористування : [досвід роботи Бібліотеки] // Бібл. зб. – К., 1927. – Ч. 2. – С. 78–92; Про рекомендаційну бібліографію // Бібл. зб. – 1927. – № 3. – С. 94–114; Про класифікацію друку за спільним призначенням // Бібліол. вісті. – К.,

1927. – № 1; Орієнтовний перегляд книг бібліотекарем (методичні вказівки) // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – К., 1927. – № 1. – С. 45–63; Красн. б-рь. – 1927. – № 11. – С. 37–48; № 12. – С. 26–33; Изучение читателя. Опыт методики / Д.А. Балика, Н.Я. Фридьева. – М.; Ленинград, 1927. – 118 с.; О коэффициентах эффективности работы библиотек // Красный б-рь. – 1927; Бібліографічний покажчик краєзнавчої літератури на Україні (1917–1926) / Д.А. Балика, О.Є. Карпінська // Етногр. вісн. – 1928. – № 7; Бібіологічна педагогіка : визначення, предмет, межі // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 96–102; Конференція для раціоналізації бібліотечної справи в РСФСР // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – № 2. – 1928; Рекомендаційна й критична бібліографія // Методолог. зб. – 1928. – Т. I. – С. 200–221; Бібліографічний покажчик краєзнавчої літератури на Україні / Д.А. Балика, О.Є. Карпінська // Етногр. вісн. – 1929. – № 8; [Бібліографія – наука : виступлення на съезде] // Тр. II Всерос. библиогр. съезда. – М., 1929. – С. 44–45; Изучение читателя в Библиотеке АН УССР [Виступлення на конф.] // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Ленинград, 1929. – С. 158; Ювіл. зб. на пошану академіка Михайла Сергієвича Грушевського. Ч. 3 – 104 с.; О классификации печатных произведений по социальному признаку : [доклад] // Тр. II Всерос. библиогр. съезда. – 1929. – С. 89–94; О предметном каталоге : [виступлення на конф.] // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Ленинград, 1929. – С. 261–262; 271–272; [Проблеми рекомендаційної бібліографії: Виступлення на съезде] // Тр. II Всерос. библиогр. съезда. – М., 1929. – С. 85–86; Сводные каталоги в современных условиях : [виступлення на конф.] // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Ленинград, 1929. – С. 326; Система государственных библиотек СССР и формы их кооперации : [виступлення на конф.] // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – Ленинград, 1929. – С. 59–60; Бібіологічна педагогіка як наука // Бібіол. вісті. – 1930. – № 2. – С. 15–28; Бібліотека і читач на Україні // Пр. каб. вивч. книги й читача. Секція соціології. УНІК. – Х.; К., 1930. – Зб. 1. – 240 с.; Проблема вивч. читача в історії літератури та в книгознавстві // Тр. ін-ту книгозн. Т. II. Пр. каб. вивчення читача в історії л-ри та в книгознавстві. – Х.: ДВУ, 1930. – С. 189–191; Несколько предварительных замечаний по поводу советского библиотекостроения к XV годовщине Октября // Сборник по библиографии и работе научных библиотек. – М., 1933; Горький над страницами философских книг : по неизд. материалам // Новый мир. – 1938. – № 8. – С. 253–265; Библиотека П.И. Мельникова-Печерского // Горьковская область. – 1938. – № 3. – С. 101–106; Краєвая бібліографія в областних бібліотеках. – Горький, 1945; Личная библиотека А.М. Горько-

го нижегородских лет // Тр. Горьков. обл. б-ки им. Ленина. – Горький, 1948. – Вып. 1. – 60 с.; Механик волжского судостроения В.И. Калашников. Указатель литературы. – Горький, 1948. – 15 с.; И.Н. Ульянов в Нижнем Новгороде. По док. Гос. архива Горьк. обл. / Д.А. Балика, А.К. Анисенкова. – Горький, 1969. – 127 с.; Нижегородские годы семьи Ульяновых / Д.А. Балика, А.К. Анисенкова. – Горький, 1981. – 158 с.; Библиотека в прошлом. – ИР НБУВ, ф. 47, № 293.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 22; Библиографический указатель работ проф. Д. Балики, опубликованных им в 1912–1942 гг. – Горький, 1942; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 51; [*Корнейчик И.И.*] Дмитро Андрійович Балика (1894–1971 рр.) // бібліотекознав. та бібліогр. – 1970. – Вып. 10. – С. 101–106; УЛЕ. – К., 1988. – Т. 1. – С. 118; *Голобуцький П.* Українське книгознавство 20-х років // Бібл. вісн. – 1994. – № 5–6; *Матусевич В.В.* Баликівські читання // Бібл. вісн. – 1995. – № 2. – С. 35–37; *Ковальчук Г.І.* Дослідження стану бібліотек України ... – С. 58–62; *Савіна З.І.* Проблеми вивч. читачів у науковій спадщині Д. А. Балики // Історія бібл. справи в Україні : зб. наук. пр. Вып. 1. – К., 1995. – С. 74–78; *Косяк С.* Предметний каталог як об'єкт дослідницької і практичної діяльності Д. А. Балики // Бібліотечно-бібліографічна класифікації та інформаційно-пошукові системи : міжнар. наук. конф. – К., 1995. – С. 78–79; *Лутвинова В.І.* Теоретико-методичні проблеми в творчій спадщині Д.А. Балики // Бібліографознавство : теорія і практика / КДІК, НПБУ. – К., 1997. – С. 82–92; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 106, 111, 206, 208, 210, 214, 218, 222, 224, 227, 233; *Косяк С.* Проблема вивчення читача з погляду Д.А. Балики // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація : наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 1998. – Вып. 1. – С. 156–163; ЕСУ. Т. 2. ... – С. 162; Українські бібліографи. Вып. 1 ... – С. 27–29; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 142, 153, 182, 188, 194, 200, 205, 209, 217, 221; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2. ... – С. 106.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, спр. 6.

Балицький Павло Олександрович (07.03.1881, с. Вербка Ковельського пов. Волинської губ. – 14.10.1938, Київ) – історик книги та гравюри, мистецтвознавець. Н. в сел. родині. Закін. Археол. ін-т (С.-Петербург, 1911), іст.-філол. ф-т від. теорії та історії мистецтва С.-Петерб. ун-ту (1912). Працював вчит. залізн. міськ. школи

(1903–1906); бібліотекарем б-ки Сел. банку (С.-Петербург, 1912–1917); службовцем Київ. губ. земства (1917–1918); одночасно – чл. правл. видавн. т-ва «Друкар», кер. друкарні, зав. комплектув. б-ки т-ва (Київ, 1917–1920); комісаром Тимч. уряду (Снятин); пом. зав. від. друку й преси Київщини (1920); бібліотекарем-спеціалістом, урядовцем для доручень ВБУ (05.10.1920–1922); співроб. УАН (1923); викл. (1925), зав. видавн. справою (1926) Київ. торг-пром. технікуму; проф., викл. курсу гравюри та книги, зав. учбов. та виробн. майстернями поліграф. ф-ту Київ. худож. ін-ту (1926–1927); н. с., зав. від. фонду друку Всеукр. музей. містечка (до черв. 1933). Член коміс. історії книги УНІКу (1930). Засн. «Української книгарні і базару», вид. дит. л-ри у серії «Мальовані книжечки» (Васильєвський острів, 1911); видавн. т-ва «Друкар» (Петроград, 1916; Київ, 1917–1925). Іванов-Меженко Ю.О. пропонував обрати його завідувачем відділу комплектування ВБУ (лип. 1921). За дорученням ВБУ виїздив до Бердичівського та Житомирського повітів для розшуку цінних та стародрукованих книг (жовт. 1921). Заарештований за звинуваченням в «приналежності до контрреволюц. орг-ції» (15.09.1929). Звільнений з-під варті (15.01.1930). За постановою Трійки при Київ. облупр. НКВС УРСР за ст. 54-1 «а», 54-11 КК УРСР засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (07.10.1938). Реабілітований (1989).

Пр.: Етюди з історії української книги. 1. Українські петербурзькі вид. першої пол. XIX ст. // Життя й революція. – К., 1927. – № 7/8. – С. 142–160; Етюди з історії української книги. 2. Видавнича Москва та українські московські вид. першої пол. XIX ст. // Там само. – К., 1927. – № 9. – С. 304–309; Етюди з історії української книги. Харківські видавці та їх українські видання першої пол. XIX ст. // Там само. – К., 1928. – № 2. –

С. 130–153; Етюди з історії української книги. Українське видавництво в Києві за 1-ої пол. XIX ст. // Там само. – К., 1928. – № 12. – С. 157–167; Перше повне видання творів Т. Шевченка // Там само. – 1929. – № 3. – С. 156–158; Етюди з історії укр. книги. Перші українські видання в Галичині // Там само. – К., 1929. – № 5. – С. 109–119; Українська книга першої половини XIX віку // Тр. Второй Всерос. конф. науч. б-к. – 1930. – № 6. – С. 192–202; Один з маловідомих «Кобзарів» Т. Шевченка. – ІР НБУВ. ф. 47, № 333, арк. 93–96.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 22; *Лотоцький О.* Сторінки минулого. Ч. 2. ... – С. 130; *Мазена І.* Україна в огні й бурі революції, 1917–1921. – 1951; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 379–380; Київ : жертви репресій. Т. 2. ... – С. 30; *Старовойт С.* Становлення видавничої діяльності НАН України в перші роки її існування // Бібл. вісн. – 2000. – № 5. – С. 50; *Роженко М.М.* Сосни Биківні свідчать ... – С. 5; ЕСУ. Т. 2. ... – С. 164; *Білокінь С.І.* Музей України (збірка П. Потоцького) : доба ... – С. 35; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 218; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 480–485.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 2; спр. 23, арк. 26 (анкета П.О. Балицького); ІР НБУВ, ф. 47, № 233, арк. 3; ЦДАГО України, ф. 263, № 42661 ФП (арх.-слідча спр. П.О. Балицького).

Іконогр.: *Старовойтенко І.* Євген Чикаленко ... – С. 347.

Балінська Неоніла Гнатівна (06.10.1897, с. Курніки Летичівського пов. Подільської губ. – ?) – філолог. Н. в родині пошт.-телеграф. робітника. Закін. Київ. міністер. г-зію (1916), літ.-лінгв. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1925), держ. курси іноз. мов (1927) та бібл. курси (1936–1937). Працювала сестрою-жалібницею 3-го перев'язоч. пункту Ново-Бендер. казарм К-ту Пд.-Зх. фронту Всерос. союзу міст (Київ, 1916–1917); писарем Упр. уповноваж. по боротьбі з епідеміями Київ. р-ну Червоної Армії (1920); старш. бібліотекарем ВБУ (03.08.1920–23.08.1933); бібліотекарем Київ. обл. мед. б-ки (1933–1935); бібліотекарем Упр. Пд.-Зх. залізниці (1935–1936); зав. б-кою 1-ого мед. ін-ту (Київ, 1936–1941); старш. бібліотекарем, зав. від. комплектув. Київ.

наук. мед. б-ки (1940–1941); старш. бібліотекарем БАН УРСР (1941); писарем Київ. адресн. столу (1942); касиром ідальні Т-ва водн. транспорту (1942); бібліотекарем мед. від. КБК (1942–1943), старш. бібліотекарем-вчен. спеціалістом БАН УРСР (1944–1945).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 69, 80; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 207.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 318 (особ. спр. Н.Г. Балінської); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 37, арк. 28; оп. 2л, спр. 45, арк. 146–152 (особ. спр. Н.Г. Балінської).

Балінський Іван Мартинович (17.01.1879, Немирів Подільської губ. – 03.05.1927, Київ) – історик, педагог, дослідник історії укр. права. Н. в сел. родині. Навч. в Немирів. г-зії. Закін. Колегію Павла Галагана (1899), іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1904). Отримав срібну медаль за працю «Аграрне законодавство Англії в XVI ст.» (1904). Працював вчит. історії і географії жін. г-зії О. Плетнєвої, Києво-Фундуклеїв. жін. г-зії, 2-ї комерц. г-зії (1904–1904), Колегії Павла Галагана (1911–1918); викл. курсу екон. історії ВЖК А.В. Жекуліної (з 1908), курсу екон. історії Київ. нар. ун-ту (1917–1921), історії робітн. сел. ун-ту (1920); заг. історії Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1921–1924), Тимч. пед. курсів (з 1917), Вищ. пед. курсів (1920); проф. Київ. кооп. технікуму (з 1922); проф., деканом консул. ф-ту Ін-ту зовн. зносин (1922–1923); одночасно – старш. бібліотекарем, кер. газ.-графічн. від. ВБУ (25.06.1919–1921); приват-доц. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (з 1920); деканом консул. ф-ту Ін-ту зовн. зносин у Києві (1922–1923); н. с. Коміс. для виучув. історії зх.-рус. та укр. права при

Соц.-екон. від. ВУАН (1.11.1921–1927); н. с. іст. секції Н.-д. каф. марксизму-ленінізму (з 1926); проф. Кооп. ін-ту (Київ, 1927). Член Ради бібліотекарів ВБУ (1919–1920). Член іст.-літ. т-ва ВУАН (1923). Член Коміс. для виучув. зх.-рус. та укр. права Соц.-екон. від. ВУАН.

Пр.: Нариси з історії феодалізму та феодального права в Польщі, Литві та Україні // Пр. Коміс. для виучув. історії західноруського та укр. права. – вип. II. – 1926.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 420; *Карачківський М. Балінський І.М.* [Некролог] // Україна. – 1927. – № 6. – С. 209–210; *Окиншевич Л. І.М. Балінський (1879–1927)* [Некролог] // Бюл. Київ. СНР. – 1928. – № 44. – С. 11–12; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 223; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 515; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 191; *Усенко І. Б. Балінський Іван Мартинович* // Юрид. енцикл. – Т.1. – К., 1998. – С. 185–186; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 29–30, 35, 38, 43, 53, 74, 202; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 166; *Смолянська М.К.* Колегія Павла Галагана ... – С. 237, 273–275; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 96, 99, 135, 136; Науково-допоміжний апарат ... – С. 388.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 4; спр. 12, арк. 2 зв.; спр. 6, арк. 1 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 319 (особ. спр. І.М. Балінського).

Баллін Микола Петрович (06.09.1829, С.-Петербург – 14.05.1904, Харків) – кооператор, видавець. Закін. імп. уч-ще правознавців (С.-Петербург, 1849). Працював столоначальником карн. департаменту Сенату (С.-Петербург, 1849–1854); губ. стряпчим (Симбірськ, Катеринослав, Кострома, 1854–1861); пом. голови Громад. палати (Харків, 1861); пом. бібліотекаря Харків. імп. ун-ту (1883–1885). Засн. Харків. літ. «Клуба чесних та благородних людей» (з 1860), Харків. т-ва розповсюдж. в народі грамотності (1869). Активний кооп. діяч на Україні та учасн. міжнар. кооп. руху (1861–1904). Засн. громад. б-к (Катеринослав, 1859,

Кострома, 1860); спожив. т-ва (Харків, 1866) та кооп. книжк. вид-ва (1869). Співзасн. Харків. нар. театру Т-ва грамотності (1877), Народного дому (Харків, 1903). Співзасновник (1886), член Правління та Опікун. к-ту ХГБ (1887–1893), де за його ініціативою пізніше був відкритий перший у Російській імперії відділ бібліотекознавства (1903). Співзасновник Катеринослав. міськ. б-ки (1887). Учасн. кооп. конгресів (Лондон, Нейштадт, Тур, 1869, 1887). Автор наук.-практ. розробок з питань бібліотекознавства й розвитку бібл. справи др. пол. XIX ст. в галузі комплектування, обліку, каталогізації, обслуговування, фінансування, а також засновник та організатор діяльності громадських і професійно-технічних бібліотек, безкоштовних народних бібліотек та читалень Катеринослава, Костроми, Харкова. Ініціатор ідеї створення МБА та видання каталогів бібліотек. Особовий архівний фонд М.П. Балліна зберігається в ІР НБУВ (ф. 326, 2265 од. зб.).

Пр.: О Харьковской ремесленной библиотеке // Южный край. – 1886. – 23 марта; Основание публичной библиотеки в Екатеринославе в 1859 г. // Екатеринослав. юбил. листок. – 1887. – № 9; К вопросу об учреждении местной публичной библиотеки // Там же. – № 13; Исторические очерки Харьковской университетской библиотеки. Материалы к работе. – ІР НБУВ, ф. 326, № 36–77, Екатеринославские воспоминания. – ф. 1, № 20718, № 20468; Задача попечительного комитета Харьковской общественной библиотеки. – № 20395; О Харьковской общественной библиотеке. – № 20034; Из воспоминаний о Харькове за последние 30 лет. – № 20740; Воспоминания о Харьковском обществе грамотности. – № 20262–20296; О кооперативной библиотеке Н. Баллина. – № 20238, № 20242; О целях и задачах кооперативной библиотеки. – № 20210–20213; Об обучении ремеслу и создании ремесленных библиотек. – № 20214, № 20219; Открытое письмо профессорам Харьковского университета [о несправедливом увольнении Баллина с должности библиотечаря и о необходимости приведения в порядок библиотеки]. – № 20752–20753, 20754, № 20755, № 20758, № 20761, № 20762.

Л-ра: Шоломова С.Б. Новое о деятельности Н.П. Баллина на Украине // Книга. Исследования и материалы : сб. – М., 1984. – Кн. XLIX. – С. 179–182; Николай Петрович Баллин и его архив : биобиблиогр. исследов. о пионере русско-украинского кооперативного движения / Сергій Кіржаєв, Йосіо Імаї // Acta Slavica Japonica. – Sapporo, 1994. – Т. 12. – С. 173–174; *Степченко О.П.* З історії бібліотечної справи в Україні : Микола Баллін про реорганізацію бібліотечної діяльності в Харківському університеті (1883–1884 рр.) // Рукоп. та книжк. спадщина України. – К., 1996. – С. 221–231; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 31–39; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 170–171; *Ковальчук В.М.* Роль Миколи Балліна у бібліотечній та культурно-просвітницькій діяльності Харківського товариства грамотності // Студії з арх. справи та документознавства. – К., 2005. – Вип. 13. – С. 46–50; *Він же.* Микола Петрович Баллін (1829–1904) – бібліотечний діяч, видавець, книготорговець та просвітитель (друга половина XIX – початок XX ст.) // Бібл. вісн. – 2005. – № 3. – С. 81–83; *Він же.* Бібліотечна діяльність видатного діяча культурно-просвітницького та кооперативного руху Миколи Петровича Балліна (1829–1904) // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. 17–18 трав. 2005 р. – К., 2005. – С. 81–83; *Він же.* Бібліотечна, книговидавнича та культурно-просвітницька діяльність М.П. Балліна (1829–1904). Автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / В.М. Ковальчук; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2005. – 18 с.; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 287–288; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 19, 34, 35.

Іконогр.: Исторический обзор деятельности Харьковского общества распространения в народе грамотности 1869–1909. – М., 1911. – С. 146.

Балясний Яків Осипович (1825–01.02.1906) – юрист; магістр карн. права (1859). Небіж історика та особист. бібліотекаря графа О.К. Розумовського – М.Т. Каченовського (1775–1842). Закін. юрид. ф-т Харків. імп. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря (з 1853), бібліотекарем (1856–1895) б-ки; одночасно – пом. зав. музею витончен. мистецтв та старожитностей (1860–1866) Харків. ун-ту. Автор передм. до покажч. *Г.С. Чиркова* «Указатель книг и брошюр, напечатанных в Харькове

с 1805 по 1879 гг.» (Х., 1890). Нагороджений орденами св. Володимира 3-го та 4-го ст., св. Анни 2-го ст., св. Станіслава 2-го ст.

Л-ра: Редін Е. Музей изящных искусств и древностей имп. Харьковского университета // Зап. Харків. ун-ту. – 1904. – Кн. 3. – С. 95; Панихида по скончавшемуся библиотекарю Харьковского университета Я.О. Балясному // Южный край. – 1906. – 9 февр.; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 269–270; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 35.

Бараненко Є.А. (?-?). Працював зав. Київ. філії Наук. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (1932–1935).

Л-ра: Верунов В.А. ДНСТБ УААН ... – С. 18, 264.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1055, оп. 1, спр. 915, арк. 76, 77 зв.

Барвінок Володимир Іванович (крипт.: *Б-к, В;* 22.07.1879, с. Охрамієвичі Сосницького пов. Чернігівської губ. – 1943, Київ) – історик, бібліограф, худож.-пейзажист; магістр богослов'я (1911). Закін. Черніг. духов. семінарію (1901), КДА (1905). Учень літургіста *О.О. Дмитрієвського*. Навч. у С.-Петербур. археол. ін-ті (1905–1908), на іст.-філол. ф-ті С.-Петербур. ун-ту (1908–1911). Магістр. дис. присвяч. творчості вчен. і церк. діяча XIII ст. Никифора Влемміда. Працював бібліотекарем, мол. столоначальником I від. Канцелярії обер-прокурора Св. Синоду (1905–1917), бібліотекарем б-ки Арх. Св. Синоду (1912–1917); проф. КДА (з 1912); одночасно – викл. історії Петрогр. міськ. г-зії (1908–1917) та реал. уч-ща О.І. Гельда (1912–1917); попечителем Петрогр. учбов. округу (1915); співроб. Департаменту сповідань (пізніше М-во сповідань УНР) (Київ, 1918–1919); н. с. I Від. ВУАН (черв. 1919–1928); одночасно – викл. л-ри та українознав. Київ. середньотех. шко-

ли (1918–1922) та буд. профшколи (1922–1925); співроб. ВУАК при ВУАН (1924–1933); одночасно – позаштат. пост. співроб. (1924–1925), зав. б-ки кол. Михайлів. монастиря (1923–1926), Михайлів. (1927–1930), Софійс. (1929) від. ВБУ. Секр. ювіл. к-ту з нагоди 350-річчя друкар. справи в Україні при Археогр. коміс. ВУАН (1924), Софійс. коміс. та мист. від. при ВУАК (1928–1930). Секр. ВУАК (1930–1933). Склав реєстр церковнослов'ян. стародруків, що знаходилися в київ. б-ках, музеях, монастирях, церквах та ін. установах. Вивчав діяльність ієрарха Черніг. єпархії Лазаря Барановича. У середині 30-х років приватну б-ку В. Барвінка було передано до КДУ. Автор праць з історії України, історії слов'ян. народів, укр. першодрукарства, історії правосл. церкви та її діячів, статей іст.-юрид. змісту.

Пр.: Состояние Отечественной Церкви в 1903–1904 г. // Церковные ведомости. – 1909. – № 33–34; Православная Церковь и ее миссия в 1903–1904 гг // Миссионерское обозрение. – 1909. – Кн. 9; Время происхождения праздничных величаний и избранных псалмов в чине всенощного бдения. – К., 1910; Об обязанностях государей по воззрению Никифора Влеммида. – К., 1911. – 80 с.; Некролог и учено-литературная деятельность профессора Киевской духовной академии В.Ф. Певницкого // Церковные ведомости. – 1911. – № 30–31; Состояние старообрядчества в 1909 г. // Там же. – 1911. – № 34; Об изображении святых апостолов Петра и Павла. – СПб., 1912. – 28 с.; Св. равноапостольный князь Владимир. – СПб., 1912; Нравственный символизм русской иконописи XVI–XVII вв. – К., 1912; Давняя борьба русских с немцами. – Петроград, 1915; Грюнвальдская битва – прообраз единения славян // Приходские чтения. – 1915. – № 91; Русские государи в Галиции // Там же. – 1915. – № 107; Обрання першоїєрарха незалежних Церков // Віра та держава. – 1918. – № 1; Загальний огляд стародруків київських бібліотек. – К., 1924. – 20 с.; Те саме // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1–3. – С. 132–149; Бібліотека Рос. Академії наук // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1–2. – С. 170–171; Огляд бібліографії церковно-слов'янських стародрукованих книг. – К., 1925; Роль балканських слов'ян в історії Візантії за IV-го Хрестового

походу // Ювіл. зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – К., 1927; Балканські слов'яни в історії Візантії за IV-го Хрестового походу // Ювіл. зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – К., 1928. – С. 1175–1188; Окремі доручення історично-філологічного відділу. Студювання стародруків. – ІР НБУВ, ф. X, № 18607, арк. 1–5.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 329, 1589; Наука и научные работники СССР ... – С. 24; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 52; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 515; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 107, 156, 188; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 340; Довідник з історії України ... – С. 51; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 241–242; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 188; *Рева Л.Г.* В.И. Барвінок и его «Обзор библиографии церковно-славянских старопечатных книг» // Федоровские чтения–2005. – М., 2005. – С. 415–428; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 218; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 40–41; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 109–110.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 24; 1л, спр. 18, арк. 14–17 (зава, анкета, автобіогр. В.І. Барвінка); ІР НБУВ, ф. 175, № 1163, арк. 1–2 зв. (автобіогр.); ф. 184, № 121, арк. 1–2.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 241.

Барвінський Богдан Олександрович (псевд. і крипт.: *Т. Вінковський, Б. Б.*; 15.07.1880, Тернопіль Австро-Угорської імперії. – 08.02.1958, Львів) – історик, архівіст, бібліотекознавець; д-р філософії (1907). Н. в родині історика л-ри, громад.-політ. діяча О.Г. Барвінського (1847–1926). Закін. школу ім. М. Шашкевича, академ. г-зію (1898). Навч. на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1898–1901, 1902–1903). Стажувався в ун-тах (Відень, 1901–1902; Берлін, 1907–1908). Працював практикантом крайов. від. Арх. актів гродських і земських (Львів, 1901–1903); практикантом (1908–1912), асист. (1913–1919) б-ки Львів. ун-ту; бібліотекарем «Народного Дому» (1919–1922); проф. та викл. бібліотекознав. Укр. таємного ун-ту (Львів, 1921–1923); викл. Львів. г-зії сестер

Василіанок та Львів. ун-ту (у 1920-х); бібліотекарем б-ки «Студіону»; дир. (1939–1941), заст. дир. (1941–1942) б-ки Львів. ун-ту; референтом наук. від. Abteilung III (нині – ЛНБ ім. В. Стефаніка); с. н. с., зав. від. рукоп. Львів. філії БАН УРСР (1944–1947). Д. чл. (1914), секр. іст.-філос. секції (до 1918); член бібл. коміс. НТШ (1918–1920); ген. секр. (1924–1925) НТШ. Як член бібл. коміс. НТШ займався впорядкуванням фонду, каталогізацією періодичних видань (1919). Зробив помітний внесок у комплектування фонду б-ки «Студіону» та б-ки Львів. ун-ту. Автор понад 100 наук. праць з історії Польщі, Литви, України, Львів. ун-ту та його б-ки; мистецтвознавчих та літературознавчих розвідок про Т. Шевченка, Марка Вовчка, І. Франка. Документи про життя і діяльність Б.О. Барвінського зберігаються у відділі рукописів ЛННБ та ЦДІАЛ України.

Пр.: Жигимонт Кейстутович – великий князь литовський 1432–1440. – Жовква, 1905. – 1171 с.; Бібліотека і музей «Народного Дому» у Львові, 1849–1919 рр. // Вісн. Нар. Дому. – 1918–1919. – Ч. 1. – Л., 1920; Библиотека Львовского университета им. Ив. Франко // Техн. книга. – М., 1940. – № 23; Kurzer Abriss der Geschichte der Universitäts-Bibliothek in Lemberg. 1784–1941. – [Львів, 1941].

Л-ра: *Дзьобан О.* Богдан Барвінський – український історик, педагог, бібліотекар, архівіст, журналіст : за арх. матеріалами // Українська періодика : історія і сучасність : доп. і повідм. V Всеукр. наук.-теорет. конф., 27–28 листоп. 1998 р. – Л., 1999. – С. 546–555; Українська журналістика в іменах. Вип. 8. ... – С. 13–18; ЕСУ. Т. 2. ... – С. 242–243; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 28–29; Енциклопедія Львова. Т. 1 ... – С. 176–177; *Кривенко М.* Рукописна збірка бібліотеки «Студіону» у Львові (1909–1940) (за фрагментом каталогу) // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 224; *Дідик М.* Становлення і розвиток ... – С. 75; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 49–51; *Колосовська О.* «Нагорода за кривду» чи «сповнення обов'язку?» : бібліотечна діяльність Богдана Барвінського (1908–1947) // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Книгозн., бібліотекознав. та інформ. технології. – Л.,

2008. – Вип. 3. – С. 191–199; Литвин Т. Участь Івана Крип'якевича ... – С. 128; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 244, 251, 254, 301; Листування Юра Меженка ... – С. 335; Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа ... – С. 115, 239, 240, 245, 258, 260, 265; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 107–108.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 1336; ЦДАЛ, України ф. 201, оп. 46, спр. 2576; Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 15, спр. 1–4.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 243.

Барвінський Віктор Олександрович (28.10.1885, с. Базаліївка Вовчанського пов. Харківської губ. – 30.12.1940, Тайшетлаг, РРФСР) – історик, архівіст. Закін. іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1907). Працював пом. бібліотекаря ЦНБ (1915–1918, 1922–1929), приват-доц. (з 1919) Харків. ун-ту; викл. історії України Акад. теорет. знань та Харків. ІНО (1920–1924); зав. Центр. арх. упр. УСРР (1921–1925); зав., с. н. с. Всеукр. арх. давн. актів у Харкові (від 1929); співроб. Укр. ін-ту матер. к-ри (до 1932). Член Харків. іст.-філол. т-ва. Кер. арх.-бібл. секції ВУКОПМІСу (від 1919). Д. чл. Харків. н.-д. каф. історії укр. к-ри ім. акад. Д.І. Багалія (1922–1934) та кер. іст. секції цієї каф. (1923–1926). Позаштат. співроб. Коміс. для виучув. зх.-рус. та укр. права при ВУАН (Харків, 1926–1927). Автор архівознавчих досліджень. Заарештований (1937). За сфальсифікованим звинуваченням засуджений до 10 років ув'язнення ВТТ (04.08.1938). Реабілітований (08.05.1959).

Пр.: Дмитро Іванович Багилій як історик Слобідської України // Ювіл. зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – К., 1927; Архівознавство : підручник. – Х., 1932 (співавт.).

Л-ра: Харьк. календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С.76. Наука и научные работники СССР ... – С. 24; Гузій І.В. Історія Чернігівщини у науковій спадщині В.О. Барвінського // Черніг. обл. наук. конф. з історії краєзнавства. – Ч. 1. – 1985; Дело В.А. Барвинского // Історія і теорія іст. науки та освіти : Харків. історіогр. зб. – Х., 1995. – Вип. 1. – С. 111–118; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; Довідник з історії Ук-

раїни ... – С. 51; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 244; ЕУ. Т. 1. ... – С. 189; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 51–52; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 245; Науково-допоміжний апарат ... – С. 388; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 108.

Барзілович Ганна Григорівна (1889, с. Чутово Полтавського пов. і губ. – ?). Н. в родині священика. Закін. Полтав. епарх. школу (1906); Київ. ВЖК (1915). Працювала вчит. на Полтавщині (1907–1916); бібліотекарем (Зіньков, 1918–1919); бібл. інструкт. Зіньків. повітосвіти (1921–1922); бібліотекарем-фахівцем заг. від. (з 16.05.1923), підвід. додатков. фондів від. книгосховища (1931), старш. бібліотекарем (16.06–23.08. 1933) ВБУ. Член редкол. «Бібліотечного журналу» ВБУ (1925).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 240; Вони ж. Бібліотечна справа ... – С. 223.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 14, арк. 7; спр. 37, арк. 10; спр. 44, арк. 6; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 740 (особ. спр. Г.Г. Барзілович).

Барсова Н. (?-?). Працювала бібліотекарем 2-ої міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Пушкіна губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Батовський Зигмунт (27.07.1876, Львів – 01.09.1944, Варшава) – історик мистецтва, бібліотекар; д-р філософії (1900). Навч. на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1896–1900). Працював позаштат. працівником (1897–1917), вільнонайман. (з 1899), практикантом (з 1900), бібліотекарем II ст. (з 1903) б-ки Львів. ун-ту; одночасно – пом. бібліотекаря фундації Баворовського (1899–1907, 1915–1917); каталогізатором гравюр Оссолінеуму (1915–1917); кер. збір.

гіпсов. копій скульптур Варшав. ун-ту (1917–1919); надзвич. проф. історії мистецтв (з 1919), зав. каф. історії мистецтв та колекції графіки Станіслава-Августа, почесн. дир. (1919–1929) та зав. від. графіки (з 1923) б-ки Варшав. ун-ту. Член Ради Нац. музею у Варшаві (1919–1939). Співроб. (з 1901) та секр. Львів. від-ня (до 1907) Коміс. історії мистецтв Краків. АН. Президент Союзу польс. бібліотекарів (1919–1920). Чл.-кор. ПАН (з 1935). Член Коміс. історії мистецтв ПАН та Варшав. наук. т-ва (з 1929).

Пр.: Katalog czasopism i wydawnictw ciaglych znajdujacych sie w Bibliotece Uniwersyteckiej we Lwowie. – Lwow, 1913. – 134 s.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 31.

Батук Віра Абрамівна (1908–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКУ (1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Бауер (дівоче прізвище – **Огнева**) **Надія Миколаївна** (08.03.1879, Орел – ?) – філолог, педагог. Н. в родині військового. Навч. в жін. г-зії (Орел, 1891–1893). Закін. жін. г-зію (Брянськ, 1897); іст.-філол. від. Моск. ВЖК (1906), бібл. курси при Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського (1912). Працювала викл. л-ри жін. г-зії (Муром, 1906–1907); викл. історії (1907–1918) та зав. б-ки (1911–1918) Твер. жін. комерц. уч-ща; викл. історії і рос. мови та зав. б-ки школи № 24 (Твер, 1918–1921); одночасно – викл. рос. мови на вечір. курсах кол. Морозов. ф-ки («Пролетарки») та зав. б-ки Твер. пром.-екон. технікуму (1918–1921); зав. книж. складом та б-кою Київ. від-ня Моск. вид-ва Цукротресту (1921–1927); бібліотекарем на кафедрах гістології і фізіології б-ки Київ. мед. ін-ту

(1927–1928); бібліотекарем, зав. від., голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом від. комплектування БАН УРСР (01.11.1928–1946); вевакуації–бібліотекарем від. книж. фондів АН УРСР (Уфа, з 27.05.1942).

Пр.: До книжних видавництв і редакцій часописів // Книж. вістн. – 1919. – № 1. – С. 61; Про роботу з малотиражними виданнями // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 52–55; Збірник положень та інструкцій з питань комплектування БАН УРСР / уклад.: К.М. Грибівська, К.К. Дзюбенко, І.А. Німчинов, Л.Є. Чернова, Н.М. Бауер. – К., 1940. – 74 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 183; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 567; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 208.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 7 зв.; спр. 63, арк. 1; оп. 2л, спр. 45, арк. 141–145 (особ. спр. Н.М. Бауер).

Баумштейн С.Є. (?–?). Працював співроб. парт. каб. БАН УРСР (1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 6.

Бахтіна К.П. (?–?). Працювала пом. бібліотекаря б-ки Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921).

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26660, арк. 2 (особ. склад Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921)).

Бачинська Віра Володимирівна (1877, Київ – ?) – педагог. Н. в родині військовослужбовця. Закін. від. романської філол. ВЖК (Київ, 1913). Працювала викл. г-зії С.В. Ігнат'євої (Київ, з 01.09.1906), трудшколи (Київ, до 1922), середн. школи № 42 (Київ, 1922–1924); бібліотекарем 4-ої залізн. школи (Київ, 1929); старш. бібліотекарем (1932–1937), голов. бібліотекарем (1938–1940) від. опрацюв. БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 569.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 8; спр. 58, арк. 1.

Безбородько Микола Іванович (27.11.1883, Золотоноша Полтавської губ. – 07.05.1942, табір Гулагу поблист. Пікша Архангельської обл.) – геолог, мінералог, петрограф; д-р геол. н. (1935), проф. Н. в родині урядовця-юриста. Закін. г-зію (1902); природн. від-ня фіз.-мат. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1905); Фрайберз. гірн. акад. в Саксонії (Німеччина, 1908). Склав держ. іспит на природн. від-ні фіз.-мат. ф-ту Харків. ун-ту (1911) та магістер. іспит по циклу мінерал. наук у Моск. ун-ті (1915). Працював асист. на каф. приклад. геології Алексєєвського Донського політех. ін-ту (Новочеркаськ, 1909–1915); геологом-співроб. Ленінгр. геол. к-ту (1916–1918); приват-доц. по циклу мінерал.-геол. наук (1918); одночасно – геологом-співроб. Укр. геол. к-ту (1918–1919); приват-доц. курсу петрографії Одес. ун-ту (1919–1920); проф. мінералогії і петрографії Кам'янець-Поділ. ун-ту (1920–1923); зав. Поділ. геол. секцією Київ. дослід. геол. каф. ВУАН (з 1922); проф. по циклу геол.-мінерал. наук Вінниц. ІНО (1923); проф. каф. петрографії держ. ун-ту (Катеринбург, 1924–1927); співроб. геол. секції природн. від. Ін-ту укр. наук. мови (1926); зав. від. мінералогії Нац. геол. музею (1928); зав. від. мінералогії та петрографії Геол. ін-ту АН УРСР (1926–1938); проф. по курсу мінералогії сировини КІНГУ (1927); проф. курсу мінералогії та петрографії Київ. ІНО (1927). Брав участь в орг-ції Поділ. СНР (1923). Голова СНР Поділля (1923–1924), Предм. коміс. Київ. геологорозв. курсів (1927), заст. голови Предм. коміс. товарозн. ф-ту КІНГУ (1927). Делегат Поділ. СНР Всесоюз. з'їзду наук. робітників (листоп. 1923, Москва). Відомий дослідник Укр. кристал. масиву. Член ТК по засн. ВФ ВБУ (1923),

член Ради ВФ (1924), наук. консултант КВП ВФ ВБУ (1924–1925). Член природн. секції УНТ у Києві. Засновник формаційного аналізу докембрійських утворень. Автор багатьох наук. праць, в т. ч. ряду монографій та підручника з методики визначення породоутворюючих мінералів. Заарештований за звинуваченням в націоналізмі (14.09.1938). Засуджений до 12 років ув'язнення у ВТТ (9.03.1939). Реабілітований (21.09.1957).

Пр.: Контактные взаимоотношения гранитов и гнейсов в связи с изучением этих пород вдоль побережья Днепра (Новогеоргиевск – Никополь). – Лубны, 1918; Українська кристалічна смуга в світлі петрогенези // Зап. Фіз.-мат. від. – 1929. – Том IV, вип. 3. – С. 99–176; Динамограніти, схістограніти, теніограніти та споріднені новоутворення // Тр. Укр. н.-д. ін-ту. – 1930. – Т. 4; Проблема петрогенетичних взаємовідносин між породами, серіями та формаціями Українські кристалічної смуги // Журн. геол.-географ. циклу ВУАН. – 1933. – № 4 (8); Корисні копалини України. – К., 1934; Мінерали і породи. – К., 1935; Монцитонітовий ряд і монцитонити України // Тр. Петрогр. ін-та. – 1935. – Вип. 5; Петрогенез і петрогенетична карта кристалічної смуги України // Тр. Ін-ту геол. ВУАН. – 1935. – Вип. 2; Визначення мінералів під мікроскопом. – К., 1937; Монцитоніти України. – ІР НБУВ, ф. X, № 14500–14501, арк. 1–129.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 808; Наука и научные работники СССР ... – С. 27; Макаренко Д. Видатний український петролог М.І. Безбородько // Геол. журн. – 1991. – № 5; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 515; Репрессированные геологи. – М.; СПб., 1995; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 86; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 370.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 1; Арх. м. Києва, ф. Р-871-оц, оп. 2-оц, спр. 25 (особ. спр. М.І. Безбородька); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 413 (особ. спр. М.І. Безбородька); ІР НБУВ, ф. I, № 26677.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 370.

Безпрозванна Ася Ахазкеїлівна (1904, Київ – ?). Н. в родині слюсаря. Закін. Харків. ІНО (1930). Працювала бібліотекарем Лук'янівського робітн. клубу (1922–1926); пом. зав. від. ВБУ (1930–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 30, арк. 111 зв.

Бейгельман Ісаак Борисович (?-?). Працював старш. бібліотекарем БАН УРСР (25.12.1936–10.06.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 14.

Бейліна Рахіль (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Бекетов Микола Миколайович (01.01.1827, с. Нова Бекетовка Пензенської губ. – 30.11.1911, С.-Петербурґ) – фізико-хімік; акад. імп. С.-Петербурґ. АН (з 1886). Н. в дворян. родині. Закін. 1-шу чол. г-зію (С.-Петербурґ, 1944); ун-т (Казань, 1849). Працював проф. (з 1859) Харків. ун-ту (1855–1887); викл. хімії ВЖК (С.-Петербурґ, з 1886). Співзасн. Т-ва поширення грамотності, Т-ва допомоги нужденним студентам. Почесн. чл. Харків. ун-ту. Голова К-ту засн. та член правління ХГБ.

Л-ра: Тридцятилетний юбилей ученой деятельности профессора химии в Харьковском университете Н.Н. Бекетова. – Харьков, 1885. – 14 с.; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 121; ЕГУ. Т. 1. ... – С. 216; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 37, 40, 60.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 433.

Белінська Л.П. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Кам'янець-Поділ. Ін-ту соц. виховання (1932). Звільнена під час «чисток».

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 75.

Белоликов Василь Захарович (30.01.1887, с. Васильєвське-Романово Череповецького пов. Новгородської губ. – 25.11.1937, Бутовський полігон Московської обл.) – історик церкви; магістр богослов'я (1916), проф. (1917). Н. в родині священика. Закін. Новгород. духов. семінарію (1907), КДА

(1911). Магістр. дис. «Инок Никодим Стародубский (его жизнь и литературная деятельность)» (1915). Працював викл., в.о. доц. каф. історії розколу старообрядництва (з 1911), доц. (з 10.05.1916), екстраординар. проф. (з 13.03.1918) КДА; викл. нім. мови Київ. г-зії т-ва педагогів (1918–1919); приват-доц., викл. історії рос. церкви Київ. ун-та св. Володимира (з 1919); викл. історії Київ. духов. уч-ща (до 1919); викл. соц.-екон. школи та бібліотекарем нар. г-зії (Вороновиця Брацлав. пов. Поділ. губ., 1920–1922); проф. Моск. богослов. акад. (1924–1934); викл. Ленінгр. богослов. ін-ту; кер. справами з-ду грамплатівок (Ногинськ, до 1935). Заарештований (Київ, 1918; Москва, 1925; Ногинськ, 1935; Александров, 1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (Бутово побл. Москви, 21.11.1937). Реабілітований (1991).

Л-ра: Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 123.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 6–7 (прохання про посаду зав. від. «Україніка» ВБУ, автобіогр. В.З. Белоликова, 1922); ІР НБУВ, ф. 175, № 1177, арк. 1–4 (автобіогр.); ф. 304, № 2137 (канд. дис.); РДІА РФ, ф. 796, оп. 441, спр. 22, арк. 21–24 (формуляр. список в.о. доц. КДА В.З. Белоликова, 1913).

Бем Альфред Людвигович (23.04.1886, Київ – [1945, Прага]) – історик л-ри, критик, публіцист, педагог, політ. діяч; д-р наук. Навч. в Київ. імп. ун-ті св. Володимира. Закін. Київ. реальн. уч-ще св. Катерини; іст.-філол. ф-т Петерб. ун-т (1908). Учень С.А. Венгерова. Працював співроб. рукоп. від. Б-ки РАН під кер-вом В.І. Срезневського (1908–1919); співроб. Мін-ва великоруських справ УНР (квіт. 1918); інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна Нац. (Всенар.) б-ки України (з 02.05.1919).

Емігрував, певний час перебував у Белграді (1920), Варшаві (1920–1922), Празі (1922–1945). Був відомим діячем рос. діаспори в Чехословаччині, здійснював активну літ. діяльність, захистив докт. дис., викладав у Карлов. ун-ті. Член кураторію та ради викладачів Т-ва «Русский свободный ун-т в Праге» (1940). Секр. Рус. пед. бюро та ред. його бюл. кер. літ. об'єднання «Скит». Заарештований органами рад. військ. контррозвідки (трав. 1945). За припущеннями сучасників був у тому ж році розстріляний. Редактор та один з укладачів 5-ти томів серії «Обозрение трудов по славяноведению». Особові архівні фонди А.Л. Бема зберігаються в літературному архіві Музею національної літератури та в Слов'янській бібліотеці в Празі. Брав участь у діяльності ТК ВУАН, сприяв становленню зв'язків та книгообміну ВБУ з Бібліотекою Академії наук та Публічною бібліотекою в Петрограді (1919).

Пр.: Издания церковной печати времени имп. Елизаветы Петровны 1741–1761 г. / В.И. Срезневский, А.Л. Бем. – Петроград, 1914.

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 515; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 56; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 450; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 132; А.Л. Бем и гуманитарные проекты русского зарубежья : Междунар. науч. конф., посвящ. 120-летию со дня рождения / сост., науч. ред. М.А.Васильева. – М. : Русский путь, 2008. – 488 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 77, 215; Науково-допоміжний апарат ... – С. 388–389.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8 зв.; спр. 6, арк. 7 зв.; оп. 1л, спр. 12, арк. 1 зв.; Арх. РАН, ф. 1609, оп. 1, спр. 260.

Бергер Іммануїл Наумович (02.01.1910, Київ – 07.11.1999, Тернопіль Австро-Угорської імп.) – патологіолог; д-р мед. н. (1962), проф. (1966). Закін Харків. мед. ін-т. Учень Д.О. Альперіна. Працював зав. Держ. наук. мед.

б-ки (Київ, 1932–1935); співр. Укр. ін-ту експерим. медицини (1937–1941); н.с., с.н.с. Харків. мед. ін-ту (1941–1957); зав. каф. патологіології Тернопіл. мед. ін-ту (1957–1975).

Л-ра: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 466; *Павленко Р.* Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України ... – С. 42.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 57.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 466.

Бердичевська К.М. (?–?). Закін. юрид. ф-т ун-ту; семінар Київ. центр. дит. б-ки. Працювала бібліотекарем-інструкт., заст. зав. Київ. центр. дит. б-ки (1927).

Пр.: Стан бібліотечної роботи з дітьми в районах Київської області // Б-ка у соц. буд-ві. – 1934. – № 9. – С. 36–39.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 192.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Бердичевський А. (?–?). Закін. військ. бібл. курси. Працював зав. Центр. окр. б-ки (Ізюм, 1927–1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 97.

Бердонос Антоніна Митрофанівна (?–?). Працювала зав. Ніжин. земськ. б-ки (1911). Учасн. І Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 43.

Бережков Михайло Миколайович (30.10.1850, с. Мостці Володимирської губ. – 13.04.1932, Ніжин) – історик; проф. (1882). Н. в родині священика. Закін. Володимир. духов. семінарію (1870); іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1875). Працював вчит. зразк. школи (Іваново-Вознесенськ, 1871); домаш. вчит. дітей графа А.С. Уварова (1879–1882); проф. рос. історії, членом Бібл. коміс. (з 1893) Ніжин. Іст.-філол.

ін-ту кн. Безбородька (1882–1904; 1919–1920); бібліотекарем (18.02.1919–01.07.1925), зав. б-кою (з 1924), проф. Ніжин. ІНО (1920–1925). Почесн. чл. Ніжин. іст.-філол. т-ва (1909). Д. чл. імп. Моск. археогр. т-ва (1903). Член іст. т-ва при Петерб. ун-ті, Київ. іст. т-ва Нестора-літописця, Тавр. вчен. арх. коміс. (1893) та Володимир. губ. вчен. архів. коміс. (1899). Особовий архівний фонд М.М. Бережкова зберігається в ІР НБУВ (ф. 23, 1480 од. зб.).

Л-ра: Добіаш А.В. Заметка об основной библиотеке ... – С. 15; Наука и научные работники СССР ... – С. 32; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 285; *Самойленко Г.В., Самойленко О.Г.* Ніжинська вища школа. – Ніжин, 2000; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 39–42; *Непомнящий А.А.* Бережков М.М. та А.І. Маркевич : до питання про роль українських вчених у розвитку історичного кримиознавства // Гуманіт. журнал. – Д., 2003. – № 4 (20). – С. 90–96; *ЕІУ. Т. 1 ...* – С. 226; *Крымовед из Нежина : Михаил Бережков // Непомнящий А.А.* Подвижники кримиоведения ... – С. 94–110; Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя ... – С. 20.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 216; ВДАЧОН, ф. 1105, оп. 1, спр. 2344, арк. 12–12зв.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2 ... – С. 488.

Бережна Наталія Романівна (29.02.1892, Тернопіль Австро-Угорської імп. – 7.04.1971, Львів) – філолог, історик, д-р філос. н. (1920). Закін. іст.-філол. ф-т Віден. ун-ту (1920). Працювала викл. та бібліотекарем Мукачів. учит. семінарії та Рахів. г-зії (1920–1938); викл. пед. уч-ща (Мукачеве, 1944–1947); вчен. секр. (з 1947), голов. бібліографом (1948–1962) б-ки ЛДУ ім. І. Франка. Автор наук. праць з рос. мовознав., історії України, педагогіки. Упоряд. бібліогр. покажч., зокрема: «Іван Якович Франко. 1856–1956» (1956), «Бібліографічний щорічник Львівського університету. 1955–1957 роки» (1959, співавт.).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 32.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 12, спр. 7; оп. 14.

Березанська Лідія Хомівна (1895–?). Закін. вісім класів комерц. школи. Навч. на природн. ф-ті Київ. ун-ту св. Володимира; курсах підвищення кваліфікації бібл. робітників м. Києва при ВБУ (1936). Працювала заст. зав. б-кою Гідромеліорат. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 10–12; спр. 52, арк. 1.

Беренштейн Ольга Борисівна (1898–?). Працювала бібліотекарем б-ки УНІКу (01.02.1924–1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 3.

Берло Ганна Львівна (05.09.1859, с. Вороньків Переяславського пов. Полтавської губ. – 1942, Київ) – педагог, громад.-культ. діячка, дослідниця історії укр. інтелігенції ХІХ – ХХ ст. Походила зі старовинного дворянського роду. Навч. у підгот. пансіоні Карла фон Кремера (Бориспіль, 1868–1870). Закін. із золотою медаллю Ольгинську г-зію (Київ, 1876). Слухачка публіч. лекцій з історії (В. Б. Антоновича), з історії зар. л-ри (*М.П. Дашкевича*), історії рос. мови і л-ри (В.Л. Малініна) Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працювала класною наставницею (з 1876), викл. рос. мови (з середини 1878) Ольгинської г-зії; викл. приват. жін. г-зії В. Ващенко-Захарченко (1881–1904); н. с. Коміс. для складання біогр. слов. діячів України (1919–1929); перекладачем іст. секції ВУАН; бібліотекарем б-ки ВУАН; пом. бібліотекаря (до 18.12.1931), бібліотекарем (до 31.08.1933) ВБУ. Учасниця групи для складання біогр. слов. укр. діячів під кер-вом В.Б. Антоновича (поч. 1890-х). Д. чл. іст. та філол. секції УНТ у Києві (з 1907). Член НТШ у Львові; Пост. Коміс. для скла-

дання слов. живої укр. мови (1919). Нештат. співроб. Коміс. район. дослідження Лівобережжя та Слобідської України (1927–1928) та ін. комісій ВУАН. Публікувала спогади та історичні розвідки, в т. ч. з історії роду Берло. Автор підручників з російської граматики для шкіл. Працювала над складанням біографічного словника українських діячів (під кер. В.Б Антоновича) та у «Просвіті» Б.Д. Грінченка (1906–1910). Листування Г. Берло зберігається у ЦДІАК України, ЦДАМЛМ України, ІР НБУВ.

Пр.: Учебник русской грамматики для младших классов средних учебных заведений. Этимология. – К., 1903, а також перевидання 1904, 1906, 1909, 1910 1914 рр.; Арсеній Берло, єпископ Переяславський і Бориспольський: Биографический очерк. – К., 1904. – 56 с.; Учебник русской грамматики для средних учебных заведений. Ч. 2. Синтаксис. – К.; СПб, 1905. – 106 с.; З листування Василя Доманицкого // За сто літ. – К., 1927. – Кн. 1. – С. 227–232; З минулого. Баршівський пансіон і П.П. Чубинський // Україна. – 1927. – Кн. 3. – С. 110–117; З київського життя 1880–1890 рр. // Там само. – 1928. – Кн. 4; Мої знайомства з деякими українськими діячами // Там само. – 1929. – № 33, берез.– квіт. – С. 92–101.

Л-ра: Наука і научні работники СССР ... – С. 34; *Грушевський М.* Велике діло // Україна. – 1929. – № 1. – С. 3–9; *Лотоцький О.* Сторінки минулого. Т. 1 ... – С. 170, 203; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 134; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 515; *Гурич І. М.* Грушевський та В. Антонович. Творчі контакти та суспільно-політичні погляди // Академія пам'яті професора Володимира Антоновича. – К., 1994. – С. 133–160; *Богачевська-Хомяк М.* Білим по білому : жінки в громад. житті України, 1884–1939. – К., 1995; Про традиції та джерелознавчу базу національної біографічної школи (кін. XIX – поч. XX ст.) / *О.А. Брайчевська, С.М. Ляшко, В.С. Чижко* // Укр. біографістика. – К., 1996. – Вип. 1. – С. 39; *Єфремов С.* Щоденники ... – С. 444; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605; Довідник з історії України ... – С. 61; *Герасимова Г.П.* Педагогічна і наукова діяльність Ганни Берло (1859–1942) // Україна XX ст. : культура, ідеологія, політика : зб. ст. – К., 2001. – Вип. 4. – С. 66–67; *Вона ж* Г. Берло і київські науковці кінця XIX – поч. XX ст. // Там само. – К., 2002. – Вип. 6. – С. 31–48; Укр. історики XX ст. – Вип. 2, ч. 1 ... – С. 20–21; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 241; Науково-допоміжний апарат ... – С. 389; Самі про себе ... – С. 57–58.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3. арк. 4; спр. 34, арк. 7; оп. 1л, спр. 34а, арк. 6; оп. 1л, спр. 39, арк. 26; ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ЦДАМЛМ України, ф. 271, оп. 1, спр. 27, арк. 1–2 (автобіогр. Г. Берло).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 2... – С. 528.

Берлянд Овсій Семенович (1869–?). Закін. Одес. чол. г-зію; комерц. академію (Антверпен, Бельгія, 1895). Працював в фінанс. установах в Росії та за кордоном; зав. б-ки та картин. галереї Русових у Одесі; співроб. київ. філії ВУНАС (1925–1928). Претендував на посаду кер. гебраїст. від. ВБУ (1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 10.

Берлянд Рахіль Аронівна (04.08.1901, Трипілля Київської губ., за ін. даними, Тирасполь Херсонської губ. – ?). Навч. в Київ. жін. г-зії (до 1918), на заг.-освіт. курсах (1920). Закін. бібл. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. Горького (1938). Працювала дит. вчит. (1921–1924); бібліотекарем б-ки профспілки радторгслужбовців (1924–1932); бібліотекарем б-ки 6-го артилер. полку (Вознесенськ Одес. обл., 1932–1933); зав. соц.-екон. каб. Київ. ін-ту харч. промисловості ім. Мікояна (1934); зав. б-ки Київ. обл. план. коміс. (1934–1936); бібліографом (1936–1939), голов. бібліографом від. опрацюв. (1939–1941) БАН УРСР; бібліографом б-ки Держ. ун-ту (Ростов-на-Дону, 1941); комірником-обліковцем з-ду № 726 (Свердловськ, 1942–1944); старш. ред. (1944–1948), старш. ред. каб. марксизму-ленінізму (1949–1951), старш. ред. від. бібліогр. (1951–1961) ДПБ УРСР.

Пр.: Кабінет марксизму-ленінізму БАН УРСР / Є.М. Данченко, Р.А. Берлянд // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 45–49; 40 років радянської влади на Україні : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ; заг. ред. О.М. Матвієнко ; ред. Р.К. Чаленко ; уклад.: В.П. Титаренко, Р.А. Берлянд, О.С. Ровнер, Л.І. Гольденберг, В.О. Лівенцов. –

К., 1958. – 446 с.; Діяльність Академії наук Української РСР, 1944–1948 : бібліогр. покажч. / відп. ред. М.П. Рудь; уклад.: О.М. Матвієнко, Р.А. Берлянд, З.М. Ващенко, О.С. Ровнер, А.Д. Ульянова. – К., 1959. – 288 с.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 570; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 244, 270; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 209; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 401.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 1; спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 42, арк. 187–198 (особ. спр. Р.А. Берлянд).

Берман Е.А. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червоної професури (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Берман Яків Зиновійович (11.10.1889, Дубно Волинської губ. – 1973) – історик, бібліограф, книгознавець. Н. в родині пом. аптекаря. Закін. юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1913), іст.-філол. ф-т Одес. ІНО (1925). Навч. на іст. від-ні іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту (1918–1919). Працював службовцем контори Одес. страхов. т-ва (1913–1917); викл. школи для дорослих (1917–1918); бібліотекарем (з 1921), зав. підвід. складів (з 04.07.1922), пом. зав. від. книгоутворення (02.10.1922–1923) б-ки Одес. ІНО (Одес. ЦНБ); вчен. секр., зав. від. книгокористування, в.о. дир. Одес. ДПБ (1923–1930); бібліотекарем з-ду ім. М.І. Калініна (Ленінград, 1931); економістом ленінгр. трестів «Стеклофарфор» (1931–1933), «Росфарфор» (1933–1936); бібліотекарем Ленінгр. ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (1936–1938). Член УБТ в Одесі. Делегат I Всеукр. з'їзду бібл. робітників (Харків, 1926). Під час роботи в Одес. ДПБ займався вивченням історії періодичної преси на Півдні України; опри-

люднив нарис про перший у Причорноморському краї часопис «Одесский вестник» (1827–1893). Автор статей про діяльність ОДПБ. На поч. 1930 під тиском репресій, що розгорнулися в Україні, був звільнений з ОДПБ «із заборонаю працювати в культосвітніх установах»; переїхав до Ленінграда.

Пр.: «Одесский вестник» : матеріали для історичного нарису // Л-ра. – К., 1928. – 36. 1. – С. 209–221. – Окр. відб. : До столітніх роковин заснування газети «Одесский вестник» (1827–1927) : мат. для іст. нарису. – К., 1928. – 16 с.; Одеська державна публічна бібліотека // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – О., 1929. – Ч. 2–3. – С. 139–140; Про зведений каталог музичної літератури одеських бібліотек / Я.З. Берман, М.Й. Винник // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – К., 1929. – № 3. – С. 114–117; Одеська публічна бібліотека // Там же. – К., 1930. – № 4. – С. 105–106; Безперервка : покажчик літератури / Я.З. Берман, М.М. Ставський. – О., 1930. – 21 с.; Музичний відділ Пруської державної бібліотеки / Я. Берман, Ц. Авербах // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1931. – № 5–6.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 34; *Бернандт Г.Б., Ямпольский И.М.* Кто писал о музыке ... – С. 90; *Малинова Г.* Чистка : честь и репрессии ... – С. 3; *Зленко Г.Д.* Бібліографічний укіс Якова Бермана // Вісн. Книжк. Палати. – 2000. – № 6. – С. 20–23; ЕСУ. Т. 2... – С. 529; Бібліографи Одеської ДНБ ім. М. Горького ... – С. 24–26; Сотрудники РНБ. Т. 3 ... – С. 87; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 34–35.

Інтернет-ресурси: *Левченко Г.С.* Берман Яків Зейлікович (Зиновійович) [Електронний ресурс] // Дослідники історії Південної України : біобібліогр. довід. – Режим доступу: <http://ri-urbanhistory.org.ua/projects/110-historians>. – Назва з екрана.

Бернацька (дівоче прізвище – **Похвальська**) **Марія** (? – 1964, Львів). Дружина Л.Л. Бернацького (1882–1939). Працювала бібліотекарем Львів. філії БАН УРСР (1940).

Л-ра: *Korzon Krystyna.* Ludwik Bernacki bibliolog i edytor. – Wrocław ; Warszawa ; Krakow ; Gdansk : PAN, 1974. – С. 11, 15, 86, 119, 133, 254, 279.

Бернацький Людвиг Людвігович (12.06.1882, Яворів, Австро-Угорської імп. – 18.09.1939, Львів) – літера-

турознавець, театрознавець. Н. в родині юриста-урядовця. Закін. філол. від. Львів. ун-ту (1904). Працював позашт. співроб. Львів. крайов. арх. міськ. та земськ. актів (1902); куратором (з 1906), заст. дир. (з 05.03.1917), дир. б-ки Нац. закладу ім. Оссолінських (01.07.1918–1939); співроб. Львів. філії БАН УРСР (1939). Член рад. польськ. Коміс. з реалізації Ризької угоди в частині репатріації з СРСР б-ки Залуських (1923–1924). Учасник Міжнар. бібл. з'їзду (Прага, 1926); Міжнар. бібл.-бібліогр. конгресу (Рим, 1929). Нагороджений Золотим лавром Польської академії літератури (1938).

Л-ра: Smierć dyr. Bernackiego [некролог] // Wiek Nowy. Popularny dziennik ilustrowany. – Lwów, 1939. – 21 wrzesnia, № 11520. – С. 2; Korzon K. Ludwik Bernacki bibliolog i edytor. – Wrocław ; Warszawa ; Krakow ; Gdansk : PAN, 1974. – 303 s.; Łempicki S. Wspomnienia ossolińskie. – Wrocław, 2006. – 254 s.; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380.

Бернацький Станіслав Адамович (1906–?). Н. в сел. родині. Освіта середня. Працював інструкт. пересув. бази Центр. польс. держ. б-ки в Україні (Київ, 1936). Писав каталожні картки, опрацьовував книжкові фонди, організовував пересувні б-ки, керував всією роботою пересувної бази бібліотеки.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 19.

Белявська Варвара Миколаївна (?–?). Працювала бібліотекарем Херсон. громад. б-ки (1911). Учасниця I Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Бик Євгенія (?–?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Бик Марія Аронівна (15.11.1873, Київ – ?) – математик. Працювала бібліотекарем Мат.-природн. Від. ВУАН; викл. Київ. с.-г. ін-ту (1927); нештат. пост. співроб. (1924–1926), бібліотекарем (1927–1928) Коміс. вищ. мат. ВУАН; бібліотекарем Фіз.-мат. від. ВУАН (1930); бібліотекарем Ін-ту математики ВУАН (Київ, 1935).

Пр.: Бібліотека фізично-математичного відділу ВУАН. – ІР НБУВ, ф. X, № 18609, арк. 1–2.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 53; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 605.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 143.

Іконогр.: Інститут математики / АН УССР ; сост. Ю.А. Митропольский, В.В. Строк ; отв. ред. Ю.А. Митропольский. – К. : Наук. думка, 1988. – С. 10.

Бикова Ганна Ісааківна (1895–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКу (Київ, 1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Биковський Лев(ко) Ю(У)стимович (10.04.1895, с. Вільхивець Звенигородського пов. Київської губ. – 11.01.1992, Денвер штату Колорадо, США) – бібліограф, книгознавець, історик, бібліотекознавець, мемуарист, політолог, журналіст. Н. в родині лісника-дрібного службовця панського маєтку. Навч. у реал. школі (Київ); комерц. школі (Звенигородка, 1905–1912); металург. ф-ті Політех. ін-ту (Петроград, 1912–1914); Лісов. ін-ті (Петроград, 1914–1915); Геогр. ін-ті (Київ, 1918); іст.-філол. ф-ті Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 1919–1920); іст.-філол. від. філос. ф-ті ун-ту (Варшава, 1921–1922); екон.-кооп.ф-ті УГА в Чехословаччині (Подєбради, 1922–1927). Закін. курси бібліотекознав. при Варшав. публіч. б-ці (1921–1922). Студював філософію

у Варшав. ун-ті (1919–1920). Під час Першої світової війни відбував військовослужбодесятникомвоєнно-дорожнього відділу МВС (1915–1916), пізніше – техніком-інженером на Закавказькому рос.-турськ. фронті (1916–1918), де став одним із організаторів Укр. Громади у Трапезунді. Працював бібліотекарем б-ки Укр. студент. громади Лісов. ін-ту (Петроград, 1914); урядовцем МЗС УНР (з січ. 1918); бібліотекарем Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський); бібліотекарем вид-ва «Друкар»; писарем, пом. кер. бібл. від. (з 25.02.1919), мол. (02.04–06.09.1919), старш. (07.07–16.12.1920) бібліотекарем Нац. б-ки України в м. Києві; співроб. б-ки Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, осінь 1919–трав. 1920); співроб. Чехословац. бібліогр. ін-ту та Нац. б-ки в Празі (1921–1922); ред. вид. «Бібліотека українського бібліографічного мікроба» та журн. «Українське книгознавство» – періодичного органу гуртка бібліологів при УГА в Подєбрадах (1922); співроб. (з 1928), викл. Вищ. курсів бібліотекозн.; зав. від. комплектування, дир. (1942–1944) Варшавської МПБ; співроб. міськ. б-ки (Денвер штату Колорадо, США, 1954–1963); співроб. журн. «Український історик» (з 1963). Заст. голови Укр. студент. громади Лісов. ін-ту у Петрограді (з 1914). Засн. укр. друкарні видавн. т-ва «Друкар» (Київ, 1919); б-ки УГА; гуртка бібліологів при Укр. студент. громаді у Варшаві; Бібл. школи у Варшаві (1929); Чорноморської коміс. УВАН. Співзасновник УТПК у Празі (1926); Укр. Чорноморського ін-ту у Варшаві (30-ті роки), Суходолового та Океанічного ін-тів, УВАН, Ін-ту Зеленої України, Укр. іст. т-ва (Кент, США, 1963). Член Кам'янець-Подільського бібліотечного т-ва (з 1919). Член НДІБ ВБУ (1926). Член

Бібліогр. коміс. НТШ у Львові. Член управи, кер. книгознав. коміс. УВАН (Нью-Йорк, 1950). Д. чл. Укр. іст. т-ва. Секр. Денверської групи УВАН (штат Колорадо, з 1954). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Відновив разом з Л. Винаром діяльність Укр. бібліол. ін-ту (США). Співвидавець «Чорноморського збірника» та укр. часоп. «Короткі вісті» (Німеччина, з 1944). Співпрацював з Укр. тех.-госп. ін-том, Ін-том дослідів Волині у Вінніпезі. Перші публіцистичні праці Л.Ю. Биковського з укр. тематики з'явилися в газ. «Вісті Української Громади м. Трапезунду» та «Українських Вістях Закавказзя» (1917, Тбілісі). Друкувався в україномовних історичних журналах: «Український історик», «Визвольний шлях», «Літопис Волині», «Наукові записки УТПГ». Професорська рада економічного факультету УТПГ присвоїла йому вчений ступінь «доцента книгознавства» (1971). Автор понад 450 наук. праць, рецензій та ін. Тимчасовим Комітетом із заснування Національної бібліотеки України у м. Києві в серпні 1919 був відряджений до Корсуня для перевозки книжок б-ки кн. Лопухіної-Демидової. Був обраний на посаду вчен. секр. ВБУ (з 02.11.1926), проте не мав змоги повернутися з-за кордону. Відданий ідеї створення Всенар. (Нац.) б-ки України, присвятив цій темі понад 20 статей (1919–1972). Вів «Літопис Національної бібліотеки Української держави у Києві», «Літопис бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету». В 30-ті рр. в Україні його ім'я як представника «ворожих емігрантських сил» було вилучено з обігу, а книжки опинилися в спецфондах.

Пр.: Українська Національна бібліотека в Києві // Укр. старина. – 1919. – № 1. – С. 3–4; Спроба схематичної таблиці бібліології = науки про книгу // Укр. книгознавство. – 1920. – Ч. 3. – С. 2; Бібліографія творів по бібліотекознавству на українській мові // Наш шлях. – 1920. – Ч. 6 (до ч. 72). – С. 7–8; Міжнародна бібліографія // Там само. – Ч. 39. – 27 лютого. – С. 4; Що таке бібліографія // Там само. – Ч. 43. – 3 берез. – С. 2; Українські бібліографічні організації // Там само. – С. 3; Що таке бібліотекознавство // Літопис громад. б-ки Лозоватського т-ва «Просвіта». – 1921. – Ч. 2; Що таке книгознавство // Там само. – Ч. 4; Національна бібліотека Української держави (1918–1921). – Щипйорно, 1922. – 18 с.; Бібліотековіана Національної бібліотеки України // Поступ. – Львів, 1922. – № 6. – С. 145–148; Книговживання // Укр. книгознавство. – Подєбради, 1922. – Ч. 2. – С. 4–19; Бібліотековіана Національної Бібліотеки України // Там само. – С. 20–32; Бібліотечна справа в Чехословаччині // Бібліол. вісті. – 1922. – № 1–2. – С. 82–92; Книжна справа в Чехословаччині // Там само. – 1922. – № 1–2. – С. 3–32; Докладна записка про організацію бібліотеки при Українській Господарській Академії в ЧСР // Укр. книгознавство. – Подєбради, 1922. – Ч. 3. – С. 20–25; До наших бібліотечних справ // Укр. трибуна. – 1922. – № 10; Митарства Національної бібліотеки України // Там само. – Варшава, 1922. – 24 січня; Національна бібліотека Української держави : 1918–1921. – Берлін : Укр. книгознав., 1922. – 16 с.; Бібліотековіана ВБУ // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 27–34; Бібліотека «Старої громади» в ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 1. – С. 20–22; Національна бібліотека Української держави. – Варшава ; Каліш, 1922. – 24 с.; Національна бібліотека Української держави : 1918–1921 рр. – Берлін, 1923. – 36с.; Замітки про книгознавство та книговживання. – Подєбради, 1923. – С. 27–69; Український науковий інститут книгознавства. – Подєбради, 1925 – 45 с. – (Збірня Укр. Бібліогр. Мікроба ; Ч. 3); Книжна справа в Чехословаччині. – 1926; Замітки про чеську бібліографію / передм. Л. Жівний. – Подєбради, 1927. – 76 с.; Бібліотечна справа у Чехословаччині. – Подєбради, 1928. – 104 с.; *Bykowski, Leon*. W sprawie pedagogiki bibliotecznej. – Warszawa, 1938; *Ogólna polityka biblioteczna*. – Warszawa, 1938; Іван Шовгенів (1874–1943) : біобібліогр. мат. – О., 1943. – 4 с.; Бібліотека Української Господарської Академії. – Женева, 1947; Бібліотека Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету : спомини. – Нью-Йорк ; Вінніпег, 1949. – 9 с.; Бібліотека Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету // Слово Істини. – № 3 (15). – Вінніпег, 1949; Польське повстання у Варшаві 1944 р. : спомини очевидця. – Лондон, 1963; Ю.І. Липа // Укр. історик. – 1964. – № 4; Проф. Василь Дубровський,

1897–1966 // Там само. – 1966. – №1/2; Передмова // Зап. Непокірливого : історія нац. усвідомлення, життя і діяльності звичайного українця. Кн. 1. – Торонто : Пробоєм, 1967; Михайло Олександрович Міллер, 1883–1968. – Мюнхен ; Нью-Йорк, 1968. – 16 с.; Від Привороття до Трапезунду (1895–1918). Спомини. – Мюнхен ; Денвер, 1969. – 134 с.; Веймарські часи. – Денвер, 1970; Книгарні. Бібліотеки. Академія : спомини (1918–1922). – Мюнхен ; Денвер : Дніпрова хвиля, 1971. – 154с.; Кабінет народного господарства та економічні семінари Української Господарської Академії // Українська Господарська Академія в ЧСР (1923–1935). – Нью-Йорк, 1972. – С. 67–73; У службах українській книжці : біобібліогр. – Денвер, 1972. – 276 с.; Мої зустрічі з Сергієм Єфремовим // Укр. історик. – 1976. – № 1–4; Українські книгознавчі періодики і збірники першої половини ХХ ст. – Денвер, 1978; Наша співпраця : риси до портрету Л. Винара // Укр. історик. – 1981. – Том 18. – С. 19; У службах українській книжці /Л. Биковський ; упоряд. : Л. Р. Винар. Я. Д. Ісасевич ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів ; Нью-Йорк, 1997. – 326, [1] с.; Українська книжна виставка в Празі. – ІР НБУВ, ф. 47, № 318, арк. 1–8; Видавниче товариство при Українській Господарській Академії в Чехословаччині. – № 321, арк. 218–235; Бібліотечна справа у Чехословаччині. – № 294; Книжкова справа в Чехословаччині. – № 295; Чеська школа архівознавства. – № 323, арк. 258–263; Бібліотека Української Господарчої Академії в ЧСР. – № 323, арк. 305–310; Книгодрукування на Україні. – 1919. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 1, арк. 1–51; Бібліотечна справа та книгорозповсюдження на Україні. – 1919. – спр. 2, арк. 1–206; Із записної книжки бібліотекаря-мандрівника. – ЦДАВО України, ф. 3795, оп. 5, спр. 78.

Л-па: Grabowska J. Leona Bykowskiego koncepcja księgoznawstwa i bibliotekoznawstwa : Magist. дис. – Wrocław, 1974; ЕУ. Т. 1. – С. 122; *Винар Л.* Лев Юстимович Биковський ... – С. 200–205; *Винар Л.* Лев Биковський. Життя і діяльність : біогр. нарис // Биковський Л. У службах українській книжці. – 1997. – С.11–32; *Він же.* 100-річчя з дня народження доц. Левка Биковського // Укр. історик. – 1995. – № 1–4. – С. 340–341; *Казакова Н.В.* Український книгознавець Л. Биковський – кореспондент УНІКУ // Історія бібл. справи в Україні : зб. наук. пр. / НПБ України ; відп. ред. А. Корнієнко. – К., 1995. – Вип.1. – С. 67–73; *Вона же.* Бібліографічна діяльність Л. Биковського // Бібл.-бібліогр. класифікації та інформаційно-пошукові системи : матеріали Міжнар. наук. конф., 10 – 12 жовтня 1995. – К., 1995. – С. 105–106; *Вона же.* Просветительское, библиотечное и библиографическое наследие деятеля украинской культуры 20–30-х годов : (на примере научной деятельности

Л. Биковського) // Русская, украинская и белорусская эмиграция в Чехословакию между двумя мировыми войнами : сб. докл. Междунар. конф., Прага, 14–15 авг. 1995 г. / Нац. б-ка Чеш. Республики. Славян. б-ка. – Прага, 1995. – С. 706–714; *Вона ж.* «У службах українській книжці» : про Левка Устимовича Биковського – українського книгознавця, бібліографа, бібліотекознавця (1895–1992) // Культура і життя. – 1995. – 4 жовт. – С. 2; *Голобуцький П. В.* Подвижник української культури : до 100-річчя з дня народж. Л. Биковського // Політика плюс. – 1995. – № 2. – С. 61–64; Левко Устимович Биковський (1895–1992) : біо-бібліогр. нарис / авт.-уклад. Н.В. Казакова ; відп. ред. О.К. Александрова, В.В. Патока ; НПБУ. – К., 1996. – 63 с.; *Солонська Н.Г.* До історії книжкової торгівлі 20–30-х років в Україні : на матеріалах журналу «Бібліологічні вісті» та рукописах Л. Биковського // Бібл. вісн. – 1996. – № 5. – С. 12–21; *Казакова О.В.* Левко Устимович Биковський // Україна. Наука і культура : щоріч. – Вип. 29. – К., 1996. – С. 250–252; *Ольховик Н.* Читання до 100-річчя від дня народження Л. Биковського // Бібл. вісн. – 1996. – № 1. – С. 30–31; *Тронько П.* У службах українській книжці // Там само. – С. 31–32; *Ківишар Т.* Левко Биковський як історик українського книжкового руху // Там само. – С. 32–33; *Ковба Ж.* Внесок Л. Биковського у формування концепції національної державної книжкової справи України // Там само. – С. 33–35; *Винар Л.* Лев Биковський. Життя і діяльність : біогр. нарис // Биковський Л. У службах українській книжці. – 1997. – С. 11–32; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 38, 39, 44, 45, 63, 71, 101, 138, 220, 230; *Казакова О.В.* Біографічні студії українського книгознавця Лева Биковського // Наук. зап. НаУКМА / НаУКМА. – Т. 9, Ч. 1. – К., 1999. – С. 63–66; *Солонська Н.* Невідома праця Л. Биковського «Книгодрукування на Україні» // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 247–251; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; *Залесский К.* Первая мировая война. Биографический энциклопедический словарь. – М. : Вече, 2000. – С. 79, 80; *Телячий Ю.В.* Лев Биковський – бібліотекар Кам'янець-Подільського державного українського університету // Бібліотеки в інформаційному суспільстві : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського 21 верес. 2001 р. – Хмельниц., 2001. – С. 283–286; Довідник з історії України ... – С. 63; *Секунова Ю. В.* Діяльність Л. У. Биковського у Всенародній бібліотеці України // Вісн. Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Сер. Історія. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 85–93; *Її ж.* Варшавський період науково-організаційної діяльності Л.Ю. Биковського // Україна і Польща в ХХ столітті : проблеми і перспективи взаємовідносин : зб. наук. пр. / за ред. П.М. Чернеги. – К. ; Краків : НПУ ім. М.П. Драго-

манова, 2002. – С. 129–131; ЕСУ. Т. 2... – С. 599–600; ЕІУ. Т. 1... – С. 252; *Герасимова Г.* Історично-культурологічна спадщина Лева Биковського : дис. ... канд. іст. наук : 17.00.01 / Ю.В. Секунова ; наук. кер. Б.П. Яремченко, офіц. оп. В.М. Даниленко, Г.І. Ковальчук ; КНУКіМ, Харків. держ. акад. культури. – К., 2003. – 197 с. – Бібліогр.: с. 178–197; *Гречихин А.* Библиотипология как научное направление : особенности становления в российском книговедении. – М., 2004. – С. 88; Українські історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 3 ... – С. 12; Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах ... – С. 339–344; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 58; *Ківишар Т.* Книгознавча концепція Лева Биковського Подебрадського періоду (1922–1923) // Вісн. Львів. ун-ту. Серія книгознав. – 2008. – Вип. 3. – С. 145–156; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 47, 382, 416, 421, 443; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 73, 80, 99, 136, 153, 196, 218, 260, 270, 476, 477; Науково-допоміжний апарат ... – С. 390; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 108–110.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 32, 47 зв.; оп. 1л. спр. 2 арк. 3, 8, 15–17; ІР НБУВ, ф. 52, № 349; ф. 47, № 90, арк. 8–15; ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4491 (автобіогр. Л. Биковського); ЦДАВО України, ф. 3795, оп. 1, спр. 713 (особ. спр. студента УГА Биковського Лева).

Іконогр.: Укр. історик ... – С. 200; ЕСУ. – Т. 2. – С. 599.

Біанкі Зінаїда Гаврилівна (?-?) – бібліотекар. Працювала пом. бібліотекаря міськ. б-ки (Феодосія). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 166.

Бірко Данило Семенович (?-?). Працював дир. Наук. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (Харків, 1928–1932).

Л-ра: *Вергунов В.А.* ДНСГБ УААН ... – С. 18.

Біднов Василь Олексійович (псевд. і крипт.: *Катеринославець; Поперешній, В.; Степовий, В.; Широчанський, В.; Українець; Б. В.; Б-в, В.; К.; С-ий, В.; Ст-ий, В.*; 02.01.1874, Широке Херсонського пов. і губ. – 01.04.1935, Варшава) – історик церкви, освіт. і

громад. діяч; магістр богослов'я (1909). Н. в родині замож. селянина. Закін. земську школу (Широке, 1885); духов. уч-ще (Херсон, 1889); духов. семінарію (Одеса, 1896); КДА (1902). Магістр. дис.: «Православна церква в Польщі і Литві (по Volumia Legum)» (1909). Працював вчит. церк.-параф. школи та законовчит. земськ. школи (Миколаїв, 1896–1898); викл. історії церкви духов. семінарії (Астрахань, 1902–1903); пом. інсп., викл. психології, історії, філос., нім. і давньоєвр. мов духов. семінарії (Катеринослав, з 1903); кер. пед. курсів повіт. земства (Катеринослав, 1917); проф. іст.-філол. ф-ту, деканом богослов. ф-ту (з 01.12.1918), викл. лекторію для козаків армії УНР і робітників (з черв. 1919) Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Поділ., 1918–1920); одночасно – викл. історії України г-зії для дорослих, курсів волос. інструкторів Кам'янецького, Ушицького і Проскурівського повітів (1919); проф. історії церкви УВУ у Празі та історії УГА в Подєбрадах (1922–1928); проф. історії церкви ун-ту (Варшава, з 1928). Д. чл. Церк.-іст. і Археол. т-ва КДА, НТШ, УНТ у Києві. Почесн. чл. Катеринослав. крайов. іст.-археол. музею ім. О.М. Поля. Член-секр. Катеринослав. ученої арх. коміс. (1906–1909). Голова Катеринослав. «Просвіти» (1910-ті). Засн. Катеринослав. епарх. церк.-археол. коміс. (1911). Член Укр. Центр. Ради від Катеринослав. губ. (1917). Член Коміс. з перекладу укр. мовою Св. Письма і богослужбов. книг Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Поділ., 12.11.1919–06.11.1920), Коміс. зі складання біогр. слов. діячів Поділля (1920). Голова Кирило-Мефодіїв. правосл. братства (Кам'янець-Поділ., 1919–1920). Член ради міністра сповідань УНР (з 17.09.1919). Член пре-

зидії Поділ. орг-ції Укр. Червоного Хреста (1919). Голова Укр. пед. т-ва. Співзасн. та член УТПК у Празі (1926) та Укр. іст.-філол. т-ва в Празі (1927). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Разом з Д.І. Дорошенком видавав тижневик «Дніпрові хвилі» (з 1910). Співробітник «ЛНВ». Дослідник життя запорозького козацтва останніх десятиліть його існування. Автор бл. 70 наук. праць з історії церкви, освіти на Україні.

Пр.: Православная церковь в Польше и Литве. – 1908; Ненаситець [поріг на Дніпрі] : відомості для мандрівників / В. Степовий (псевд.). – Катеринослав, 1918. – 16 с.; Освіта на Україні // Св'ято Поділля : вид. Поділ. укр. т-ва «Просвіта». – 1918. – 22 жовт. – С. 5; Релігійні видавництва на Україні в 1917–1919 рр. – Книголюб. – 1927. – Кн. 1. – С. 38–43; Праці проф. С. Голубева з історії України // Там само. – Кн. 1. – С. 1–23; Бібліографічна діяльність о. Євфимія Сіцінського // Там само. – 1931. – Кн. II. – С. 53–77.

Л-ра: Дорошенко Д.І. Життя і діяльність проф. В.О. Біднова // Пам'яті Василя Біднова : засідання укр. іст.-філол. т-ва в Празі дня 30 жовтня 1935 року. – Прага : Вид. Укр. іст.-філол. тов-ва в Празі, 1936. – С. 5; Чорній В.В. Діяльність УТПК ... – С. 173; Капелюшний В.П. Замасковані імена ... – С. 56; Довідник з історії України ... – С. 65; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 746; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 269; Заремба О.С. Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 8; Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 159–169; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 63–66; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 28, 122, 123, 176, 191, 195, 206, 346, 449; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 260, 261, 263, 268; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 212–215.

Іконогр.: Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 368.

Біла Галина Данилівна (1900, Старий Крим Феодосійського пов. Таврійської губ. – ?). Н. в родині лісничого. Закін. Новорос. г-зію (1918), іст. ф-т Всеукр. ІНО в Києві (1922). Асп. ВБУ (з листоп. 1930–1933). Працювала вчит. пед. курсів (с. Войтове

Переяслав. пов. Київ. губ., 1920–1922); практиканткою (з лип. 1923), пом. старшого бібліотекаря (з 11.11.1924), бібліотекарем-фахівцем (1926–1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), зав. від. книгокористування (з 5.07.1934), н. с. (1935–16.02.1936) ВБУ.

Пр.: Відділ книгосховища «Україніка» // Бібл. журн. – 1925. – № 1. – С. 14–17; Інтенсифікація наукової читальні // Там само. – 1925. – № 2–3. – С. 7–8; Професійна освіта бібліотекарів в Америці // Там само. – № 6–7. – 1925. – С. 34–39; Вищі курси бібліотекознавства при ДПБ в Ленінграді // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 93–101; Проблема національного відділу та відділу в ДПБ в Ленінграді. – IP, ф. 33, № 2814, арк. 11, 13, 14; Американські бібліотеки та світова криза капіталізму. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 384, арк. 9.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 239, 241, 257; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 496; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 220, 222, 224.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 10, арк. 13 (заява, 1923); спр. 14, арк. 6 (заява Г.Д. Білої); спр. 31, арк. 56 зв.; спр. 53а, арк. 14; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 761 (особ. спр. Г.Д. Білої).

Біла О.Д. (?–?). Співроб. ОДПБ. На поч. 1930 під тиском репресій була звільнена.

Л-ра: Малинова Г. Чистка : честь и репресии ... – С. 3.

Білецька Д.М. (1912–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала в б-ці УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 16 (анкета для курсантів бібл. курсів при БАН УСРР Д.Л. Білецької); спр. 52, арк. 2.

Білецький Леонід Сильвестрович (1889–?). Закін. Варшав. ун-т. Асп. ВБУ (31.11.1931–23.08.1933). Член СНР.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 139, 241, 243; Дубровіна Л.А. ВБУ ... – С. 4–17; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 220, 262, 263.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 20.

Білик Олександра Яківна (06.05.1906, Київ – ?). Н. в робітн. родині слюсаря. Закін. Київ. соц.-екон. профшколу (1921–1924); курси бібліотекарів (1933) і бібліографів-консультантів НКО (1935). Працювала бібліотекарем Держбанку (Київ, 1926–1927); бібліотекарем з-ду «Об'єдинений металіст» (1930–1931); бібліотекарем від. комплектування (з 01.01.1934), старш. бібліотекарем від. наук. бібліогр. (01.07.1935–08.07.1941) БАН УРСР; секр. нар. суду (Іпатовський р-н Орджонікідзевського краю, 1942); майстром загот. контори (Ленінськ Ташаузської обл. Туркменської РСР, 1942–1944); голов. бібліотекарем (1944), старш. бібліотекарем (1945), старш. бібліографом від. бібліогр. (1946–1952) ДПБ УРСР. Указом Президії ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1948).

Пр.: Риби прісних вод УРСР : бібліогр. покажч. / уклад.: Д. Белінг, О. Білик. – К., 1936. – 75 с.; Й.В. Сталін в українській художній літературі і народній творчості : бібліогр. покажч. / уклад.: Г. Гімelfарб, О. Білик, Г. Іванова, Е. Ровнер, В. Тур'ян ; ред. Р. Бухіна. – К., 1940. – 56 с.; Список умовних скорочень при бібліографічному описі / АН УРСР, ДПБ ; уклад.: О.В. Бистряков, О.Я. Білик, Р.Б. Ліммер ; відп. ред. І.Д. Золотоверхий. – К., 1951. – 36 с.; Бібліографія творів О.Ю. Кобилянської та літератури про неї / уклад. І.З. Бойко, за уч. О.Я. Білик ; БАН УРСР. – К., 1946. – 49, [2] с. – Арх. ВДБО НБУВ.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 258; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 497; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 571; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 212.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 6; спр. 47, арк. 19; спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 43, арк. 27–41 (особ. спр. О.Я. Білик).

Білінський Микола Іванович (16.01.1852, Вінниця Подільської губ. – 1937, Кам'янець-Подільський) – історик, краєзнавець, бібліограф, ет-

нограф, мовознавець. Закін. іст.-філол. ф-т Ун-ту св. Володимира в Києві (1875). Працював викл.рос. та латин. мови, бібліотекарем Кам'янець-Поділ. чол. г-зії (1875–1877); співроб. ред. київ. газ. «Труд», «Зоря»; службовцем контролю поліської залізниці (Житомир, з 1885); співроб. казенної палати (Херсон, з 1887); дир. МПБ та г-зії (Олександрія; Херсон, 1888–1893); податковим інсп. (з 1888, Олександрія Херсон. губ.; Одеса, з 1893); співроб. ред. газ. «Вінницький голос», «Слово Подолии» (Вінниця, з 1911); старш. бібліотекарем (з 01.05.1921), зав. б-кою (1925), наук. конс. з філол., етнографії КВП (1925–1926), зав. заг. від.; членом Ради (з 24.06.1924) ВФ ВБУ. Член «Старої громади», «Просвіти». Член Фолькл.-етногр. коміс. ВУАН (1924–1927). Д. чл. Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН (1925). Співвласник ілюстрованого тижневика «По морю и суше» (Одеса, 1895–1897). Брав участь у підготовці «Словаря української мови» Бориса Грінченка. Публікував краєзнавчо-етнографічні нариси. Займався описом (інвентаризацією) рукописів та стародруків.

Пр.: Пісня про панщину. – Женева, 1876; Життя і діяльність Кармалюка на підставі судових актів та народних пісень. – Вінниця, 1924; Назва Вінниці та її транскрипція. – Вінниця, 1925; Автобіографія // *Білінський М.* Вінницький Замок : іст. нарис з доби 16–18 століть. – Вінниця, 1926. – С. III–V; Вінницький замок : іст. нарис з доби 16–18 століть. – Вінниця, 1926 – 30с.; Часописи Поділля (в межах УСРП) : іст. нарис з доби 1838–1927 рр. / ред. В. Отамановський, М. Ідашкин // Часописи Поділля. – Вінниця, 1928. – С. 11–32; Часописи Поділля ... – 146 с.; З минулого – пережитого. 1870–1888 // Україна. – 1928. – № 2. – С. 119.

Л-ра: Бульба Т.С. Краєзнавець М. Білінський // Тези доп. XI Вінниц. обл. іст.-краєзнав. конф., 3 верес. 1992 р. – Вінниця, 1992. – С. 52–53; *Кароєва Л.Р.* Вчені-етнографи Поділля // Проблеми етнографії, фольклору і соц. географії Поділля. – Кам'янець-Поділ., 1992. – С. 11–12;

Баженов Л. В. Поділля в працях дослідників ... – С. 51, 52, 108; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 606; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 16; 3-над Божої ріки ... – С. 24; Укр. журналістика в іменах. Вип. 9; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 794; Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 3 ... – С. 17–19; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 36–37; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 110.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 20, 22; спр. 126, арк. 203; ІР НБУВ, ф. X, 18954.

Білозір Михайло Петрович (15.09.1885, с. Радехів, Австро-Угорської імп. – після 1966) – ботанік. Працював наук. конс. з ботаніки КВП ВФ ВБУ (1925–1926); співроб. Вінниц. міколого-ентомол. станції. Досліджував флору Поділля. Зібрав багатий гербарій Подільської флори, який зберігається в гербаріях Московського ун-ту та Ін-ту ботаніки НАН України.

Пр.: Нові рослини до Вінницької округи // Інформ. огляд дослідн.-краєзнав. пр. на Поділлі. – Вінниця, 1926. – Ч. 1; Рослини Мало-Кутищанського лісу Вінницької округи // Пр. с.-г. ботаніки. – 1927. – Т. 1, № 3; Нариси рослинності Вінницької округи. – К., 1933.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Русские ботаники (Ботаники России – СССР). Т. 1 ... – С. 164; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 810.

Білостоцька К. (?-?). Працювала зав. б-ки Херсон. ІНО (1928–1929), Ін-ту соцвиху (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 3; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 97; № 184, № 88–94.

Білоцерківська Катерина Іллівна (16.09.1894, Київ – 05.06.1973, Київ) – філолог-славіст, мистецтвознавець, музеєзнавець. Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т слов'ян.-рус. від-ня Київ. ВЖК (1918); пед. курси Київ. окр. Навч. на мистецтвознав. від-ні КАІ (1922–1924). Закін. аспірантуру каф. мистецтвознав. ВУАН (1930). Працювала діловодом на залізниці (Поділля, 1924); позаштат. співроб. Каф.

мистецтвознав. ВУАН (1926–1930); одночасно – від. стародруків ВБУ; н. с. УНІКу (з 15.10.1932); каталогізатором, індексатором у галузі мистецтва та архіт. від. письма і друку, книж. фонду та фонду гравюр Всеукр. музейн. містечка в КПЛ (02.08.1930–1933); старш. бухгалтером Ін-ту удоск. лікарів (1933–1939); бібліотекарем Київ. інж.-буд. ун-ту (1940); бухгалтером від. к-ри і освіти КМУ (1941–1943); вчен. секр. (з 15.11.1945), голов. бібліографом (20.04.1946–20.07.1948) б-ки Львів. ун-ту; реставратором Держ. іст.-архіт. заповідника «Софія Київська» (1948–1964). Член гуртка «Студіо» при каф. укр. мистецтва ВУАН (1926); нештат. пост. співроб. ВУАК при ВУАН (1928).

Л-ра: Гепшенер-Лінка Н. Спогади ... – С. 147, 174; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 606; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 33.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 601 (особ. спр. К. І. Білоцерківської); ІР НБУВ, ф. 47, № 282, арк. 4; ВР ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, ф. 43-8, од. зб. 312, арк. 1 (список членів гуртка «Студіо»).

Біляк Юстин Степан (11.06.1890, Львів – 19.10.1950, Маямі штату Флорида, США) – адвокат, громад.-політ. діяч Галичини; д-р права. Н. в родині підприємця. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту. Працював військ. урядовцем (Перемишль, з 1916); секр. Укр. Нац. Ради (1918–1919); кер. президії Держ. Секретаріату ЗУНР (1919); приват. адвокатом (Городок Ягеллонський, з 1923; Львів, з 1934); посол УНДО до польс. сойму (1928–1939). Член т-ва «Українська Академічна громада» (1910). Член та секр. голов. від. т-ва «Просвіта» у Львові (до 1914). Член ред. часопису «Українське слово» (до 1914). Член спільної делегації УНР і ЗО УНР до Варшави (1919). Голова філії т-ва «Просвіти», «Рідної школи» (Городок Ягеллонський, з 1923);

«Організації українців м. Львова» (з 1934). Член ЦК УНДО (з 1925). Організатор та заст. голови Укр. допомогового комітету англійської окупаційної зони (Дельменгорст поблизу Бремена, Німеччина). Автор інструкції про порядок організації та роботи бібліотек т-ва «Просвіти». Заарештований (1939). Емігрував до Німеччини (1944), згодом до США.

Пр.: Інструкція в справі віднови, закладання й ведення читальень і філій «Просвіта». – Львів, 1922. – 56 с.

Л-ра: Мудрий В. Д-р Степан Біляк // Свобода. – Нью-Йорк, 1950. – №. 261, 9 листоп. – С. 3.

Л-ра: ЕУ. Т. 1. – С. 135.

Біляшівський Микола Федотович (12.10.1867, Умань Київської губ. – 21.04.1926, Київ) – археолог, мистецтвознавець; акад. УАН (1919). Закін. юрид. ф-т Ун-ту св. Володимира (Київ, 1890); Новорос. ун-т (Одеса, 1891); природн. ф-т Москов. ун-ту (1893). Працював службовцем Київ. суду (1891), арх. М-ва юстиції (Москва, 1892–1893); зав. арх. фін. упр. Царства польс. Варшав. казен. палати (з 1894); дир. б-ки КПІ імп. Олександра II (30.08.1898–1902); дир. Київ. міськ. худож.-пром. музею (1902–1923); зав. від. музеїв і охорони пам'яток Ген. секретаріату УД (1917); кер. етногр. секції від. мистецтв НКО УРСР (з 1919). Д. чл. Т-ва Нестора Літописця (1887), НТШ у Львові (1909). Депутат 1-ї Держ. думи Росії (1906). Член ЦР (1917). Засн. б-ки КПІ ім. імп. Олександра II, автор її першого статуту, схеми систематизації тощо.

Л-ра: Сафронієв М.С. М.Ф. Біляшівський // Вісті КПІ. – 1926. – Кн. 1. – С. 136–137.

Біркина Надія Миколаївна (?-?) – бібліотекознавець. Працювала н. с. (з 01.08.1931), учен. секр., кер. Каб. вивч. книги й читача УНІКу (з 1928).

Пр.: Бібліотечний кореспондент та його робота. – К. : УНІК, 1929. – 26 с.; Варшавська пуб-

лічна бібліотека // Бібліол. вісті. – 1929. – № 4. – С. 78; Бібліографія читачівської критики та твору українського письменства (за газ. мат. 1929 р.) // Бібліол. вісті. – 1930. – № 4. – С. 38–48; Проти еклектизму в питаннях читачівства. – К., 1933. – 83 с.; Опыт работы Киевской государственной областной библиотеки им. ВКП(б) // Библиотекаръ. – 1950. – № 3. – С. 25–29; На допомогу агрозоотехпропаганді в бібліотеках : реком. покажч. літератури. – Х., 1950. – 100 с.; Читацькі конференції на сільськогосподарські теми : [досвід роботи Київ. держ. обл. б-ки ім. КПРС] // З досвіду роботи бібліотек Київ. області. – Бюл. № 1 (7). – К., 1953 – С. 1–12; Пропаганда сільськогосподарської літератури в бібліотеках. – Х., 1954. – 77, [2] с.; Голосні читання по сільських бібліотеках (спроба вивчення комплексу «книжка – читач»). – ІР НБУВ. ф. 47, спр. 291, арк. 192–194; Бібліотечний кореспондент УНІКУ та його робота. – Арх. НБУВ, ф. 47, № 296.

Л-ра: Ковальчук Г.І. Дослідження стану бібліотек України ... – С. 58–62; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 434.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 1; № 262, арк. 23, 33; № 264, арк. 51; № 282, арк. 4.

Біруля Олександр Костянтинович (14.03.1892, Новоолександрівськ Ковенської губ. – 04.08.1967, Харків) – інженер; проф. (з 1935), засл. діяч н. і т. УРСР (з 1953). Закін. Петрогр. ін-т шляхів сполучення (1916). Працював наук. конс. КВП ВФ ВБУ (1925); кер. шляховим буд-вом на Сх. Поділлі; (кін. 1920-х); ректором Харків. автомоб.-дор. ін-ту (з листоп. 1944). Як ректор особисто опікувався відновленням після війни та поповненням бібліотеки цього навчального закладу, передавав до її фондів власні книги. Засновник школи ефективності проектування, будівництва та експлуатації автомобільних доріг.

Пр.: Ріка Бог та її сточище. Матеріали до гідрології ріки та використання її енергії. – Вінниця, 1928. – 112 с.

Л-ра: Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників ... – С. 54, 56, 128, 129, 443; Лідери за покликанням : біогр. ректорів Харків. держ. автомобіл.-дорож. ін-ту : іст.-бібліогр. нариси / уклад. Є.Т. Євсєєв. – Х., 2000. – С. 8–20; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 47; *Соломонова Т.* Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Олександр Костянтинович Біруля / уклад.: В.В. Гребенюк, В.О. Голоско; Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х., 2010. – 60 с. : іл., фотогр.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 3... – С. 47.

Бірюкова Галина Іванівна (24.06.1915, Київ – ?). Н. в родині службовця. Закін. робфак КДУ (1938); бібл. ф-т ХДБІ (1954). Навч. на іст. ф-ті КДУ (1938–1941). Працювала співроб. сектору листів редакції газ. «Пролетарская правда» (1932–1933); пом. кухаря з-ду «Ленинская кузница» (1933–1935); пом. бібліотекаря книгосховища (1936), бібліотекарем I розр. від. обслуговування читачів (1937–1941) БАН УРСР; бібліотекарем за угодою з розбору бібл. фондів (1949), бібліотекарем сектору фондів концентрації від. комплектування (1950–1954), старш. ред. від. обробки та алф. каталогів ЦНБ АН УРСР (до виходу на пенсію 16.12.1972).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 5 зв.; оп. 2л, спр. 46, арк. 66–88 (особ. спр. Г.І. Бірюкової).

Благодаров (?-?). Працював т.в.о. дир. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УРСР (з 01.09.1936).

Джс.: ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92.

Блехер-Поляцька Тетяна Аро-нівна (1900, Гомель Могильовської губ. – ?). Н. в робітн. родині. Закін. партшколу (1935). Працювала старш. бібліотекарем, зав. обмінного фонду (1937), зав. від. спец. фондів (1938–10.07.1941) БАН УРСР.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 268; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 497; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 571.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 1; спр. 59, арк. 6 зв.

Блюм Гелена (Олена) Фридри-хівна (1904–?) – музикознавець. Закін. гуманіт. ф-т Львів. ун-ту за спеціальністю «історія мистецтв» (бібліотекар-музикознавець). Працювала співроб. Закладу ім. Оссолінських (Львів,

з 1923); старш. бібліотекарем від мистецтв (з 21.02.1940), зав. муз. від. (з 01.06.1940) Львів. філії БАН УРСР.

Л-ра: Романюк С. Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів»...—С. 10.

Блюмкін Давид Якович (1904–?) – економіст. Закін. ф-т соцекономіки Ін-ту профосвіти (1931). Асп. Харків. ун-ту. Працював зав. навч. частиною робфаку; дир. ЦНБ Харків. ун-ту (1934–1935).

Л-ра: Про наслідки обстеження ЦНБ : наказ № 81 заст. Наркома освіти УРСР т. Хвилі від 31.01.1935 р. // Б-ка у соц. буд-ві. – 1935. – № 2. – С. 60–62; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 300.

Дж.: Арх. ХДУ, ф. 2792, оп. 4, спр. 36.

Богацький Павло Олександрович (псевд. і крипт.: *Г-цький, Б.; Жу-чок, П.; Олександренко, П.; Оль, П.; Павло Б.; Стоколос, Я.; Студент; Alirns; Alienus;* 04.03.1883, с. Купин, Кам'янецького пов. Подільської губ. – 22.12.1962, Австрія) – літературознавець, письменник, бібліограф, громад.-політ. діяч. Навч. в духов. семінарії (Кам'янець-Подільський, до 1903), офіцер. школі (Вільно, 1906), на агрон. від-ні КПІ (1906–1908). Працював нач. міліції Київ. повіту (з 10.04.1917), пізніше – м. Києва (з 14.03.1918); архіваріусом Кам'янець-Поділ. ун-ту; за Директорії УНР – столичним отаманом і отаманом Коша Охорони Республіки; ред. журн. «Нова Україна» (1922); співроб. редакції «Укр. вісника» (Берлін, 1943–1945); вчит. г-зії та учит. семінарії у таборі Міттенвальд (Баварія); робітником ф-ки (Австралія, з 1949). Видавець та редактор журн. «Хрін» (1908), засн. журн. «Українська хата» (1909). Співпрацював з редакцією літературного альманаху «Терновий вінок» (до

1914), журн. «Книгар», «Україна», «Шляхи», «Слово», «Поділ. шлях» (1917–1919). Д. чл. НТШ, Укр. соціологічного ін-ту, іст.-філол. т-ва в ЧСР. Секр. Укр. нац. конгресу (1917). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Д. чл. НТШ, Укр. іст.-філол. т-ва. Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Автор бібліогр. покажчиків присвячених історії видання «Кобзаря» Т.Г. Шевченка. Емігрував до Польщі (1920), Німеччини (з 1940), Австралії (з 1949). Особові архівні фонди П.О. Богацького зберігаються в ІР НБУВ (ф. 369, 86 од. зб.) та ЦДАВО України (ф. 3634, 25 од. зб.).

Л-ра: Енциклопедія української діаспори. Т. 4. – С. 45, 56; ЕУ. Т. 1. – С. 143; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; *Капелюшний В.П.* Замасковані імена ... – С. 56; Довідник з історії України ... – С. 77; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 49–50; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 310; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 121; *Саєнко Л.* Павло Богацький – громад. діяч, письменник, науковець, редактор // Вісн. Книж. Палати. – 2005. – № 10. – С. 42–44; Українські письменники діаспори. Ч. I ... – С. 25; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 39–40; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Енциклопедія для видавця та журналіста. ... – С. 34–35; Євген Чикаленко, Андрій Ніковський. Листування. 1908–1921 роки / упоряд.: Н. Миронець, Ю. Середенко, І. Старовойтенко. – К., 2010. – С. 350; *Дубровіна Л.А., Ониценко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 259, 261, 264; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 39, 131, 135, 156, 339, 523, 536; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 189.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 3 ... – С. 121.

Богдашівська Людмила Устимівна (1900 – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. г-зію (1919). Працювала бібліотекарем б-ки с.-г. від. Ін-ту укр. наук. мови (1925–1927).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 12 (анкета Л.У. Богдашівської).

Богуславський Рувим Меєрович (?–?). Працював зав. Катерино-

слав. громад. б-ки (1911). Учасник I Всерос. бібл. з'їзду (С.-Петербург, 01-07.06.1911).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 42.

Богущ М.Р. (?-?). Закін. Київ. мед. ін-т; бібл. курси політосвіти (1921). Працювала бібліотекарем Центр. дит. б-ки (Київ, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Бодік Єхевед Зусимівна (1895-?). Освіта вища. Працювала старш. бібліографом акад. євр. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН; бібліографом-методистом Київ. центр. держ. євр. б-ки ім. М. Вінчевського (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 18 (анкета Є.З. Бодік).

Боднар Іван Андрійович (01.09.1880, с. Вовків, Королівства Галичини та Володимерії Австро-Угорщини – 18.12.1968, Львів) – педагог, громад.-політ. діяч. Навч. в ун-ті (Відень, з 1900). Закін. філос. ф-т ун-ту (Львів, 1905). Працював викл. учит. семінарії (Тернопіль, 1906–1921); викл. г-зій (Перемишль, Тернопіль, 1921–1931); співроб. (з 1939), зав. від. комплектування (1940–1941), зав. газ. від. (1944–1948), старш. бібліотекарем Львів. філії БАН УРСР; під час нім. окупації Львова – бухгалтером Львів. міськ. управи (1941–1944). Член (з 1910), заст. голови (1939–1940), голова (1940–1944) НТШ. З Львів філії БАН УРСР скорочений за наказом уповноваженого Президії АН УРСР (19.01.1950).

Л-ра: ЕСУ. Т. 3 ... – С. 162; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 338; Листування Юра Мерженка ... – С. 336.

Боднарський Богдан Степанович (псевд. і крипт.: А. и Б.; Б.; Б. Б.; Б. С. Б.; Бд., Бг.; Б. Доброжелатель; Б-ий; Б-ий, Б.; Б-й Б.; Бод-ский, Б.; Богдан Б.; В.В.; В.Р.; Галицький Б.; И.; -ий; Избиратель; Навроцький; Неверный, Фома; Не-Гоголь; Не истинно русский; Новый Б.; Прихожанин; Русский; -ск-; Скульський; Старый Б.; Форьер; Ю. и Б.; Civis; 23.06.1874, Радзивилів Кременецького пов. Волинської губ. – 24.11.1968, Москва) – книгознавець, бібліограф; проф. (з 1921), д-р пед. н. (1943), засл. діяч н. РСФСР (1945). Закін. юрид. ф-т Моск. ун-ту (1901); Археол. ін-т (Москва, 1910). Вивчав міжнар. бібліогр. класифікацію в Брюссельському міжнар. ін-ті під кер. Поля Отле. Працював лектором курсу з бібліографії та бібліотекознавства бібл. курсів при Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського; дир. Рос. центр. книж. палати (1920–1921); дир. Рос. бібліогр. ін-ту (1921–1922); ред. журн. «Библиографические известия» (1913–1929). Редагував «Бюллетень книжных новостей» (1909–1910), «Бюллетень книг и литературных новостей» (1911–1917). Член (з 1909), секр. (з 1910), голова (1920–1939) Бібліографічного т-ва Моск. імп. ун-ту. Голова бібліогр. коміс. Толстовського т-ва (Москва). Делегат Міжнар. бібліогр. конгресу (Брюссель, 1910). Нагороджений Орденом Трудового Червоного Прапора. Переклав з франц. мови «Скорочені таблиці десятикової класифікації Міжнародного бібліотечного інституту» та активно пропагував їх вживання на території СРСР. Бібліотека та архів Б.С. Боднарського зберігаються у фонді РДБ (Москва).

Пр.: Справочный указатель книг и журналов, арестованных с 17 окт. 1905 г. – М., 1908–1910. – вып. 1–4; Библиография произведений Л.Н. Толстого. Опыт систематического указателя. –

М., 1910; Сокращенные таблицы десятичной библиографической классификации. — М., 1910; Міжнародна десяткова класифікація і десяткова класифікація Дьюї // Праці 1-го Всерос. з'їзду бібл. працівників Червоної Армії і Флоту. — 1922; Академічні бібліотеки та десятична система класифікації // Бібліол. вісті. — 1925. — № ½. — С. 72–74.

Л-ра: Лисовський С. Богдан Степанович Боднарский. — М., 1915; Библиографические труды Б.С. Боднарского до 1917 г. (в хронолог. порядке) / [сост.] Н[иколай] Л[исовский]. — М., 1917. — 8 с. — Прилож. к журн. «Библиогр. изв.» 1917, № 3–4; Библиографические труды Б.С. Боднарского за время с 1918 до 1938 г. (в хронологическом порядке). — [1938]. — 6 с.; Берков П.Н. Б.С. Боднарский как ученый и общественный деятель : к 50-летию его библиогр. деятельности // Сов. библиогр. — 1957. — № 46. — С. 48–58; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... — С. 75; Кирпичева И.К. Б.С. Боднарский — библиограф и человек (1874–1968) // Сов. библиогр. — 1985. — № 5. — С. 54–63; Всемирный биографический энциклопедический словарь. — М., 1998. — С. 92; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... — С. 162; Українські бібліографи. Вип. 1 ... — С. 40–41; ЕІУ. Т. 1 ... — С. 321; ЕСУ. Т. 3 ... — С. 164; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... — С. 39, 40, 45.

Іконогр.: Іл ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3419.

Бойко Іван Захарович (20.10.1908, с. Нова Гребля Лохвицького пов. Полтавської губ. — 25.04.1970, Київ) — бібліограф, літературознавець. Н. в сел. родині. Закін. літ.-мовний ф-т Харків. пед. ін-ту проф. освіти (1931). Працював ред. вид-ва «Рух» (Харків, 1931–1932); ред. Харків. обл. радіо к-ту (1932–1935); відп. секр. газ. «За соціалістичне землеробство» радгоспу «Ліпци» Харків. обл. (1935); літ. ред. Держ. с.-г. вид-ва (Київ, 1936–1938); конс. з питань укр. л-ри від. наук. бібліогр. (1938–1941), н. с. підвід. бібліогр. показчиків творів видатних діячів науки і л-ри рад. України (1941), зав. сектором комплектування (1946–1949), голов. бібліографом-конс. бібліогр. від. (1949–1969) ЦНБ АН УРСР. Член Вчен. ради (з 1950). За час роботи в Б-ці написав понад 75 праць, серед яких — змістовні бібліографічні, методичні матеріали, статті

до вшанування окремих письменників, рецензії і відгуки на різні бібліографічні та довідково-літературні видання. Нагороджений орденом «Красная Звезда» і медалями: «За победу над Германией», «За взятие Будапешта», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне». Особовий фонд І.З. Бойка зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 288).

Пр.: Що читати з Шевченка і про Шевченка : бібліогр. список / уклад. І.З. Бойко // Коміс. освіта. — 1939. — № 4. — С. 153–159; М.Л. Кропивницький : до 100-річчя з дня народження (1840–1940) : бібліогр. покажч. літ. за мат. вист. / АН УРСР. Б-ка ; уклад. І.З. Бойко ; ред. Е.М. Петриченко. — 1940. — 16 с.; Пушкін і Україна : до 150-річчя з дня народження великого рос. поета О.С. Пушкіна. 1799–1949 : корот. бібліогр. покажч. / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб. — К., 1949. — 55 с.; Павло Тичина : бібліогр. покажч. / уклад. І.З. Бойко ; відп. ред. І.Д. Золотоверхий ; АН УРСР, ДПБ УРСР. — К., 1951. — 139 с.; Гоголь і Україна : бібліогр. покажч. : до 100-річчя з дня смерті М.В. Гоголя / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб ; АН УРСР, ДПБ УРСР. — К., 1952. — 76 с.; Леонід Іванович Глібов : бібліогр. покажч. : до 125 річчя від дня народж. (1827–1952) / І.З. Бойко ; АН УРСР, ДПБ УРСР. — К., 1952. — 15 с.; Великі будови комунізму на Півдні УРСР : покажч. літ. / уклад.: І.Ю. Панченко, І.З. Бойко. — Х. : Вид-во Кн. палати УРСР, 1952. — 43 с.; Іван Франко. 1856–1916 : бібліогр. покажч. / уклад. І.З. Бойко ; АН УРСР, ДПБ УРСР. — К., 1954. — 203 с.; Іван Яковлевич Франко : к століттю со дня рождення : пам'ятка читателю / сост. І.З. Бойко. — М., 1956. — 72 с.; Короленко і Україна : бібліогр. покажч. / уклад. І.З. Бойко. — К., 1957. — 48 с.; Украинская литература. Дооктябрьский период : рек. указ. ... — 181 с.; Крым в украинской литературе : обзор // Крым. Лит.-художеств. альм. — 1958. — № 18. — С. 107–115; Тарас Григорович Шевченко : бібліогр. бібліографії, 1840–1960 / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб ; відп. ред. Є.П. Кирилюк ; АН УРСР, ДПБ УРСР. — К., 1961. — 75 с.; Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість. Т. 1 ... — 604 с. (співукладач); Т. 2. — 604 с. (співукладач); Українські літературні альманахи і збірники XIX — поч. XX ст. : бібліогр. покажч. / уклад. І.З. Бойко. — К. : Наук. думка, 1967. — 372 с.; Бібліографія творів О.Ю. Кобилянської та літератури про неї / уклад. І.З. Бойко, за уч. О.Я. Білик ; БАН УРСР. — К., 1946. — 49, [2] с. — Арх. ВДБО НБУВ.

Л-ра: Сарана Ф.К. Пропагандист художнього слова // Літ. Україна. — 1968. — 18 жовт.; І.З. Бой-

ко : бібліогр. покажч. : до 60-річчя з дня народж. / вступ. ст., ред. М.П. Гуменюк ; М-во культури УРСР, Львів. ДПБ. – Л., 1968. – 10 с.; Бойко Іван Захарович // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1978. – Т. 1. – С. 79; *Гуменюк М.П.* Бібліографічна діяльність І.З. Бойка // Біля джерел укр. рад. бібліогр. – К., 1991. – С. 25–34; *Королевич Н.Ф.* Бібліограф Іван Захарович Бойко (1908–1970) : біобібліогр. нарис. – К., 1997. – 28 с.; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 572; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 273; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 11, 124, 152, 156, 163, 181, 208, 244, 245, 247, 256, 257, 301, 302, 304, 311; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1965–1991) ... – С. 41, 119; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 41–42; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 354, 397, 399, 400, 431, 477; Листування Юра Меженка ... – С. 343; ЕСУ. – Т. 3. – С. 191; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 111.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 38, арк. 110–130 (особ. спр. І.З. Бойка).
Іконогр.: ЕСУ. Т. 3... – С. 191.

Бондаренко А.Г. (?-?). Працювала бібліотекарем від. комплектування БАН УРСР (1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 7 зв.

Бондаренко Лідія Олександрівна (13.11.1899, с. Старі Петрівці Старопетрівської вол. Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. жін. г-зію (Арзамас Нижньогородської губ., 1917), Київ. ІНО. Працювала каталогізатором (з 16.07.1920), бібліотекарем-фахівцем від. україніки (1922–1928), т.в.о. зав. від. (1930), бібліотекарем-спеціалістом конс.-вист. секції (1931), пом. зав. від. (1931) ВБУ. Брала участь у складанні бібліографій нових укр. письменників за 1920–1926 рр., краєзнавства за 1917–1927 рр. і праць акад. М.С. Грушевського (разом з Д.А. Баликою, О.Е. Карпінською та Ф.П. Максименком) (1926–1927).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 106.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 31, арк. 101 зв.; ЦДАВО України ф. 166, оп. 12, спр. 722 (особ. спр. Л.О. Бондаренко).

Бондарьов Степан Ілліч (?-?). Працював с. н. с.-конс. з економіки ВБУ (03.10.1934–15.02.1935).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42а, арк. 13; спр. 45, арк. 21, 29; спр. 47, арк. 15.

Бондіна Олена Федорівна (21.04.1900, Кострома – ?). Н. в родині службовця. Закін. Григор'ївську жін. г-зію (Кострома, 1918), від-ня без відриву від вир-ва Моск. бібл. ін-ту (1935). Працювала зав. б-ки кавалерійс. ескадрону губвоєнкомату (Кострома, 1919); рахівником Упр. будівництва залізниці (Харків, 1920); діловодом і рахівником губзем. упр. (Кострома, 1922–1926); бібліотекарем губ. від. Союзу текстильників (1929–1931); бібліотекарем ДБЛ (Москва, 1931–1934); бібліографом б-ки Ін-ту Червоної професури (1936–1937); бібліотекарем I розр., голов. бібліотекарем від. опрацюв. БАН УРСР (1938–1941); старш. бібліотекарем Київ. МПБ (до Другої світової війни – Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б)) (1941); бібліотекарем КБК (1942–1943); старш. бібліотекарем (1943–1946), старш. бібліографом пункту читацьких вимог (1946–1951) ДПБ УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 214; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 2; спр. 59, арк. 4 зв.; оп. 2л, спр. 43, арк. 49–62 (особ. спр. О.Ф. Бондіної).

Боревська Софія Давидівна (1907, с. Фастовець Роменського пов. Полтавської губ. – ?) – бібліограф. Закін. Полтав. пед. технікум (Полтава), інж.-екон. ф-т філію Моск. геолого-розв. ін-ту (Київ, 1932), ф-т без відриву від вир-ва УБІ (Київ, 1937). Працювала учнем на швейн. ф-ці (Прилуки, 1920–1923); зав. б-кою Клубу харчовиків та бібліотекарем філії Полтав. обл. б-ки (Прилуки, 1923–

1927); нач. б-ки Упр. Пд.-зх. залізниці (1927–1938); бібліографом-конс. будинку політпропаганди КВО (1938–1941); нач. б-ки і пом. нач. учбов. від. Київ. воєн. мед. уч-ща (Свердловськ, 1941–1945); старш. бібліотекарем (1945), старш. бібліографом (1946–1948), старш. ред. (1948–1953) від. наук. бібліогр. ДПБ УРСР. Автор бібліогр. покажчиків для масових бібліотек: «Марксизм-ленінізм про релігію і шляхи її подолання», «Й.В. Сталін і дружба народів», «М.С. Хрущов: біобібліогр.», «Методика лекційної роботи», «Молотов на Україні», «Міжнародний жіночий день 8-ме березня», «1-ше травня», «33-ті роковини Великої Жовтневої революції», «Автори-Герої Соціалістичної праці – фахівці промисловості та сільського господарства», «Список праць Д.Л. Мордовцева». Нагороджений медалями «За доблестный труд в Великой Отечественной войне» (1944), «За победу над Германией» (1945).

Пр.: Досвід нашої роботи // Б-ка у соц. буд-ві. – 1936. – № 7. – С. 18–21; Робота бібліотеки в підготовці до виборів у Верховну Раду Союзу РСР // Рад. б-ка. – 1937. – № 11–12. – С. 51–54; Працюємо з читачами // Там само. – 1938. – № 2. – С. 41–43; Кращі читачі бібліотеки залізничників // Б-ка у соц. буд-ві. – 1938. – № 8. – С. 36–39; Помощь библиотек в подготовке офицерских кадров // В помощь пропагандисту РККА. – 1942. – С. 104–109.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 118, 123; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 354.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 43, арк. 63–79 (особ. спр. С.В. Боревської).

Борейша Єжі (справжнє ім'я – **Гольденберг Веніамін**) (1905–1952). Працював дир. Закладу ім. Оссолінських (1939–31.01.1940); заст. дир. (до берез. 1940) Львів. філії БАН УРСР.

Пр.: Адам Міцкевич : до 85-річчя з дня смерті // Вільна Україна. – Львів, 1940. – 29 ве-

рес., № 229; Велике свято : в ювіл. комітеті по шануванню 85-річчя з дня смерті Адама Міцкевича // Там само. – 13 листоп., № 265.

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 212–213.

Борисенок Стефан Гнатович (17.05.1891, Київ – 14.11.1937, Київ) – правознавець. Н. в родині власника кузні. Закін. 4-ту Київ. г-зію (1908); юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1913). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. з історії рус. права Київ. ун-ту св. Володимира (1915–1919). Учень акад. М.П. Василенка та акад. О.О. Малиновського. Працював викл. (1916), асист. (1919–1920) Київ. ун-ту; керуючим справами Поділ. губ. ліс. к-ту (с. Устя Ольгопольського пов. Поділ. губ., 1920–1921); викл. трудшколи (Київ, 1923–1926); лектором КАІ (1924); співроб. Коміс. для виучув. історії зх.-рус. і укр. права ВУАН (з 25.10.1922 – позаштатн., з 1924 – штатним); викл. суспільствознавства київ. навч. закладів (1923–1926); співроб. Коміс. для виучув. звичаєвого права ВУАН (з 1926); співроб. секції кримінал. права Коміс. для виучув. рад. права ВУАН; асист. каф. карного судочинства (1922–1924), консерватором юрид. каб. (29.05.1923–06.05.1924), доц. (1928–1930), проф. (1930) юрид. ф-ту КІНГУ; зав. б-ками I (1930) та II (1930–1932) Відділів ВУАН; н. с. Укр. ін-ту соц. охорони здоров'я та Київ. пед. ін-ту; зав. бібл. справою Президії ВУАН (1931); зав. від. книгокористування (з 28.12.1933), зав. від. книгосховища (28.12.1933–01.03.1935), одночасно – зав. бюро міжнар. обміну (1.02.–1.10.1934); н. с. (до 11.03.1935) БАН УСРР; н. с. каф. гігієни Київ. мед. ін-ту (з груд. 1936–1937). Заарештований за сфабрикованим звинуваченням.

ченням щодо участі в антирад. орг-ції (24.09.1937). Трійкою при Київ. обл. упр. НКВС засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (25.10.1937). Реабілітований (1958).

Пр.: Активна організація міжнародного обміну в науковій бібліотечі (1935). – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 28; Проблема книгозховища в науковій бібліотечі. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 500, арк. 25–54.

Л-ра: Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 520, 606; *Дубровіна Л.А., Онщенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 259, 260; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 302.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 43 (особ. спр. С.Г. Борисенка); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 97; оп. 1л, спр. 46а, арк. 10; спр. 47, арк. 16; спр. 48, арк. 19 (довідка про роботу в Б-ці ВУАН); ЦДАГО України, ф. 263, спр. 47006 ФП, арк. 35.

Іконогр.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 43, арк. 4.

Борович (справж. прізвище – **Фінкельштейн**) **Борис Осипович (Іось-Лейзеров)** (псевд.: *Б-ич, Борович, Лазарев*; 19.11.1883, Одеса – 23.09.1938, Київ) – бібліотекознавець, книгознавець, видавець, педагог, журналіст, мистецтвознавець, філолог. Н. в родині портового конторського службовця. Закін. Одес. приват. євр. школу, п'ять класів Одес. комерц. уч-ща д-ра Х.І. Гохмана. Працював службовцем контори, журналістом, коректором у редакціях газ. та журн. Одеси (з 1907); бібліотекарем «Общества распространения просвещения между евреями в России», «Южного общества работников конторского труда» (голова правл., бібліотекар), «Одесского общества заботы о детях»; «Общества помощи бедным», «Одесского общества литераторов»; співроб. ХГБ (з поч. 1916); лектором курсів з бібл. справи (1918); лектором з клубної справи окровоєнкому; співроб. окрнаросвіти; конс. НКО; організатором і кер. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1920–1932); викл. бібл. підвід. політосвіт-

нього ф-ту Харків. ІНО (1930); бібліотекарем Харків. ін-ту охорони здоров'я студентів і вчених (1937); лектором з питань бібліотекознавства і методики наросвіти в профспілкових центрах; лектором з питань книгознав. та книговидавництва, організатором і кер. просвіт. видавництва. Організатор дит. будинку та пед. к-ту молоді (Могилів-Поділ., 1914–1915); «Общества деятелей периодической печати и литературы» (Харків, 1917). Співроб. «Общества помощи еврейским беженцам». Зам. голови Харків. ради робочих депутатів (1917); організатор та голова культосвітньої комісії Харків. гарнізону. Член Т-ва діячів періодичного друку та л-ри (Москва); Наук. пед. к-ту, бібліогр. колегії Всевидаву; НДКБ ВБУ (Київ, з 03.12.1929). Учасн. І Всерос. з'їзду позашк. освіти (1919); бібліогр. з'їздів (Москва; Ленінград); конф. наук. б-к в РСФСР; конф. наук. б-к (Київ). Автор праць з педагогіки. Друкувався в «Южном обозрении», «Одес. новостях», «Одес. листке», «Рус. ведомостях», «Школе и жизни», «Новом пути» та ін. Один з основоположників теорії та практики предметної каталогізації. Працюючи зав. конс.-бібліогр. від. ХДНБ, створив предметний каталог, розробив методику його орг-ції; вивчав питання орг-ції роботи бібліотек, фондознавства, каталогізації, довідково-бібліографічного обслуговування читачів. Під час ідеологічних «чисток» звільнений разом з шістьма співробітниками відділу ХДНБ. Заарештований (14.06.1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу. Реабілітований (1993).

Пр.: Історія одної бібліотеки : письмо из Могилева-Подольского // Школа и жизнь. – 1916. – № 41–43. – С. 11–12; Как добиваться лучшей жизни ? : о классах и партиях. – Х., 1917. – 16 с.; Откуда вражда между народами в России. – Х.,

1917. – 16 с.; Что мы думаем о войне. – Х., 1917. – 16 с.; Организация и ведение небольших библиотек : опыт практ. руковод. – Х. : Труд, 1918. – 94 с.; Как читать народные лекции : опыт методологии. – Х., 1922. – 40 с.; Как создать предметный каталог : практ. указ. – Х. : Труд, 1923; Новый читатель и новая библиотека // Путь к коммунизму. – 1923. – № 1–2. – С. 70–79; Работа библиотеки на местах // Там же. – 1923. – № 3–4. – С. 142–146; Как читать книгу. О чтении. О книжке. О записи. – Х., 1924. – 127 с.; Библиотечные преступники : сб. ст. / В. Штейн, А. Белецкий, М. Алексеев ; под ред. и предисл. Б.О. Боровича. – Х. : Труд, 1924. – 98 с.; Предметный каталог. – Х. : Труд, 1925. – 180 с.; [Харківська громад. б-ка ім. В.Г. Короленка] // Библиол. вісті. – 1926. – № 4. – С. 94–96; Классификация книг в научных библиотеках и предметный каталог : содерж. докл. [дек. 1925 г.] // Бібл. зб. Ч.1. Пр. першої конф. наук. б-к УССР / ВБУ при УАН. – К., 1926. – С. 104–112; О систематическом и предметном каталогах : содоклад [опыт ХГБ] // Тр. Первой конф. науч. б-к РСФСР. – М., 1926. – С. 177–178; Практика предметного каталога в вопросах и ответах / ХГНБ им. В.Г. Короленко. – Х. : Труд, 1928. – 96 с.; Рубрики предметного каталога / ХГБ им. Короленко. – Х. : Труд, 1928. – 350 с.; Ще за предметний каталог : відповідь на деякі критичні уваги // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 50–60; Московські рубрики предметного каталога. – К. : ВБУ. – 1929; К спорам о библиотечном коллекторе // Красный б-рь. – 1930. – № 6. – С. 41–43; Универсальные и специальные библиотеки в общей сети : в порядке обсуждения // Там же. – № 12. – С. 28–32; Невідкладні питання бібліотечної справи // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1931. – № 5–6; Бюджет времени научного работника // Фронт науки и техники. – 1935. – № 9. – С. 82–84; Специальные научные библиотеки и подготовка кадров // Там же. – № 8. – С. 67–71; Место художественной литературы в научных библиотеках. – IP НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 23.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 526; *Назаров М., Радченко Ф.* Высшие и низшие. В библиотеке им. Короленко не все благополучно // Харьк. пролетарий. – 1930. – 25 янв.; *Радченко Ф.* Почему молчит Работопрос? // Там же. – 13 февр.; *Довгань К.* Жертва педагогичної саможертвності, або Б.О. Борович в світлі проблеми читача // Критика. – 1930. – № 11 (35); Наукова дослідна комісія бібліотекознавства та бібліографії ВБУ // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1930. – № 4. – С. 93–94; *Його ж.* Проти еклектики та ревізійнізму в книгознавстві, за більшовицьке переозброєння. – К. : УНІК, 1932. – С. 31, 48–49, 67–68; *Його ж.* За большевистский библиотечный каталог // Красный б-рь. – 1936. – № 8. – С. 23, 25–29, 34; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 491; *Седих В.В.* Б.О. Борович – «невідомий»

український бібліотекознавець // Історія бібл. справи в Україні : матеріали регіон. міжвід. наук. конф. – Х., 1994. – С. 44–54; Деятели отечественной библиографии ... – С. 64; *Черевко А.О.* З історії становлення та розвитку методичної роботи ХДНБ ... – С. 53–58; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 210, 214, 235; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 328; Видатний український бібліотекознавець Б.О. Борович (1883–1938) : зб. матеріалів / уклад.: А.О. Черевко, Т.Л. Кульшицька ; ред. Л.П. Суворова ; відп. за вип. Л.П. Незнамова ; ХДНБ ім. В.Г. Короленка. – Х., 2005. – 90 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 35, 108, 142, 182, 189, 217, 220; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 509; Библиотека в історичному просторі ... – С. 132–137; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 112.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 313, арк. 23 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 768 (особ. спр. Б.О. Боровича).

Боровой Саул Якович

(30.10.1903, Одеса Херсонської губ. – 30.08.1989, Одеса) – юрист, історик, бібліограф; канд. (1938) та д-р іст. н. (1940), проф. (з 1934). Навч. в комерц. школі (1913–1920), Одес. археол. (з 1924 – Ін-т нар. госп-ва) ін-ті (1921–1924). Закін. юрид. ф-т Одес. ін-ту нар. госп-ва (1924), аспірантуру ЦНБ (Одеса, 1926–1929). Працював архівістом і бібліотекарем, членом коміс. з концентрації і вивч. іст.-революц. матеріалів губархіву (Одеса, 1921–1922); тимч. співроб. зі влаштування Музею істпарту (1922); бібліотекарем, т.в.о. дир., зав. наук. частиною євр. академ. б-ки євр. іст.-археогр. коміс. ВУАН (1922–1927); конс. ОДПБ (з 22.11.1929); зав. наук.-бібліогр. від. (1932–1937); проф. Одес. ін-ту нар. госп-ва (1934–1977). Д. чл. Наук. т-ва ВУАН; Одес. коміс. краєзнавства; ВУНАС; УБТ в Києві (1928). Член іст. коміс. Каф. євр. к-ри ВУАН; член правл. УБТ в Одесі. Голова Пушкінської комісії одес. Будинку вчених. Автор понад 200 праць з історії Півдня України, економічної історії Рос. імперії, джерело- й книгознавства, біб-

ліографії, літературо- і краєзнавства. Як книгознавець вивчав історію єврейського книгодруку, видавничу справу в Одесі 1917–1920 рр. Автор низки праць з бібліотекознавства. Написав «Воспоминания», в яких відтворив діяльність головної б-ки Одеси в першій пол. ХХ ст., надав портрети деяких працівників.

Пр.: Революционная листовка в Одессе 1917–1922 гг. // Коммунист. – О., 1924. – № 36–37. – С. 85–89; Нариси з історії єврейської книги на Україні // Бібліол. вісті. – К., 1925. – № 1–2. – С. 47–58; 1926. – № 1. – С. 36–48; Еврейские газеты перед судом ученых евреев // Евр. мысль. – Ленинград, 1926; Одеська єврейська академічна бібліотека ім. Менделє-Мойхер-Сфорима (С. Абрамовича) // Бібліол. вісті. – К., 1926. – № 4. – С. 96–99; Книга в Одесі в 1917–1921 рр. // Пр. Одес. ЦНБ. – О., 1927. – Т. 1. – С. 172–176; Часописи Поділля // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – О., 1928. – Ч. 1. – С. 52–54; Архівні методи в бібліотечній роботі // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – К., 1929. – № 3. – С. 21–30; Наукова бібліотека в сучасних умовах // Бібліол. вісті. – К., 1930. – № 1. – С. 58–90; № 2. – С. 29–56; Консультативна та наукова бібліографічна робота наукової бібліотеки // Б-ка у соц. буд-ві. – Х., 1933. – № 6–7. – С. 42–45; Одеська державна наукова бібліотека за п'ятнадцять років (1917–1932) // Бібліографія революційного руху в Одесі (1820–1920). – О., 1933. – С. IX–XVII; Соцтехминимум в Одесской государственной научной библиотеке / [М. Рапопорт, С. Боровой] // Красный б-рь. – 1935. – № 2. – С. 58–59. – [Підпис: М.Р., С.Б.]; Одесская государственная научная библиотека в послеоктябрьский период // Исторический очерк ... – С. 89–116; Армянская газета в Одессе // Ист.-филол. журн. / АН АрмССР. – Ереван, 1966. – № 3. – С. 294–298; Книга в Одессе в первой половине XIX в. // Книга : исследования и материалы. – М., 1967. – Т. 14. – С. 145–159; Воспоминания. – М. ; Иерусалим, 1993. – 383 с.; Нариси з історії єврейської книги на Україні. Ч. 1–2. – ІР НБУВ, ф. 47, № 297–298; Нариси з історії єврейської книги на Україні. I. Єврейська книга на Україні в добу хасідизму. – № 322, арк. 47–58; Нариси з історії євр. книги на Україні. II. Розгром. – № 324, арк. 78–86.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 43; Саул Яковлевич Боровой : материалы к библиогр. / сост.: В.С. Фельдман, Е.А. Губанова, Л.М. Смычок ; науч. ред.: Г.Д. Зленко, М.Г. Соколянский ; секция книги, Пушкин. науч. комис. Одес. Дома ученых. – О., 1988; *Соколянский М.Г.* Долго и счастливо // Боровой С.Я. Воспомина-

ния. – М. ; Иерусалим, 1993. – С. 5–18; Бібліографія Одеської ДНБ ім. М. Горького ... – С. 37–39; *Самодурова В.В.* Научная библиотека Одесского университета ... – С. 103; *Андреев В.М.* С.Я. Боровый : материалы до біографії та бібліогр. / В.М. Андреев, Н.М. Черемошенцева // Південний Архів : зб. наук. пр. : іст. науки. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. – Вып. X. – С. 62–76; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 350; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 353; *Бур'ян Л.М., Рікун І.Е.* Внесок ОДНБ ... – С. 52; *Андреев В. С.Я.* Боровый : Південна Україна в працях історика // Наук. зап. : зб. пр. молодих вчен. та асп. / НАН України. Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського. – К., 2005. – Т. 11. – С. 350–364; Одеські історики ... – С. 68–71; *Черемошенцева Н.М.* С.Я. Боровый як дослідник історії України: дис. ... канд. наук: 07.00.06. – 2009; Саул Боровый : єврейський вектор історії України / В.М. Андреев, Н.М. Черемошенцева. – Херсон, 2010. – 191 с.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 765 (особ. спр. С.Я. Борового).

Бородина К. (?-?). Працювала зав. б-ки Худож.-керамічного технікуму (Межигіря, 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 49.

Борщевська Наталя Олександрівна (1898, Вінниця Подільської губ. – 1975). Н. в родині вчителя г-зії О.Г. Борщевського. Закін. жін. г-зію (Вінниця, 1914), іст.-філол. ф-т ІНО (Вінниця, 1920–1923). Навч. в мед. ін-ті (Петроград, 1915–1918). Прислухала курс лекцій з бібліотекознав. *Ю.О. Меженка* (1921). Працювала підстарш. бібліотекарем читальні (з 04.12.1920), зав. від. марксистму (1923), зав. чит. залом та старш. бібліотекарем заг. від. (1926–1928), зав. заг. від. та індексатором КВП ВФ ВБУ (з 16.07.1927); в повоєн. період – співроб. Вінниц. обл. б-ки ім. К.А. Тімірязєва. Один з організаторів Музею друку при ВФ ВБУ (1929). Читала лекції з бібліотекознав. на книготорговельних курсах та лекції з історії друку екскурсантам ВФ та в Музеї друку. Виконувала індексацію «Бібліографічного покажчика часописів Поділля», склала путівник Музею

друку при Вінницькій філії (1930). Член СНР (з 1926). Після об'єднання вінниць. б-к перейшла до окр. б-ки ім. К. Тімірязєва, залишившись у «Муррах», приміщенні кол. філії, разом з її фондом. Під час нім.-фашист. окупації міста врятувала фонд рідкісних і цінних видань.

Пр.: Музей друку : провідник. – Вінниця, 1930.

Л-ра: Соломонова Т. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; *Litera scripta manet* : каталог автографів ... – С. 14.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 26; оп. 1 л. спр. 29, арк. 6–12 (заява, автобіогр. Н.О. Боршевської (1930).

Ботвиновський В'ячеслав Юхимович (?–1922). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (06.05.–01.09.1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1 л, спр. 10, арк. 5; спр. 11, арк. 9 зв., 66.

Бохенський Адам Клеменс (31.05.1897, с. Тенчинек Австро-Угорської імп. – 05.11.1974, Гданськ) – філолог-полоніст; д-р філос. н. (1932). Навч. у г-зіях Львова та Відня (до 1916), філос. ф-ті Львів. ун-ту (1919–1922). Працював мол. бібліотекарем (з 1924), секр. II кат. (1925–1935); бібліотекарем I кат. (1935), зав. від. каталогізації (з 1940), заст. дир. з наук. питань (1944–1946) б-ки Львів. ун-ту; кер. б-ки Мед. академії (Гданськ, 1946–1969). Член Коміс. у справах б-к Ради Вищих шкіл (Польща, 1957–1963). Автор статей з бібліотекознавства, галузевої бібліографії.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 36.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 150; оп. 15, спр. 660.

Бочков Дмитро Панасович (15.10.1887, Остер Чернігівської губ. – 13.10.1982, Київ). Навч. в духов. семінарії (Чернігів, 1902–1908). Працював службовцем міськ. управи (Черні-

гів, з 1908); чиновником Контрольної палати (Вільно, з 1909); співроб. Вілен. публ. б-ки (з 1912); пом. архіваріуса Віленського ЦАДА (з 1914); співроб. Публ. б-ки Румянцевського музею (1915–1916); дир. іст.-пед. музею ім. Т.Г. Шевченка (Черкаси, 1918–1935); зав. від. рукоп. і стародруків Держ. іст. б-ки УРСР (Київ, 1939–1941); службовцем М-ва освіти УРСР (1944–1958). Особовий архів Д.П. Бочкова зберігається в ДАЧО (ф. Р-8860, 188 од. зб.).

Л-ра: Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 174; *Білокінь С.* Українські музейники 1920-х рр. // Український музей. Збірник 1. Репринт. вид. 1927 р. – К. : Фенікс, 2007. – Додаток. – С. 2; Дмитро Панасович Бочков – історик та бібліограф // Семінаріум. Церква-ментальність-культура : питання історії та історіографії / упор. О.Ф. Тарасенко, О.С. Гейда. – Чернігів, 2010. – С. 105–117; *Гейда О.С.* Нездійснений бібліографічний проект Дмитра Бочкова // Шрагівські читання. Вип. 1. – Чернігів, 2011. – С. 101–105; *Ї ж.* «Біобібліографічний словник видатних діячів Чернігівщини» Дмитра Бочкова про Іллю Шрага та його оточення // IV Шрагівські читання. Вип. 2. – Чернігів, 2012. – С. 147–152.

Інтернет-ресурси: Словник музейників України. 1917–1943 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.s-bilokin.name/Personalialia/MuseumWorkers.html>. – Назва з екрана; Нездійснений бібліографічний проект Дмитра Бочкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://secinfchounbk.blogspot.com/2016/03/blog-post.html#more>. – Назва з екрана.

Бражникова Оксана Георгіївна (1889–?). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала вчит. та бібліотекарем середньої школи (Кутаїсі, Кавказ); зав. б-кою філії Всесоюз. заоч. фін.-екон. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1 л, спр. 51, арк. 14; спр. 52, арк. 5.

Брандт Ганна Полікарпівна (1899, Луцьк – ?). Працювала в Управі Київ. міськ. інтенданта; бібліотека-

рем I розр. підвід. книгосховища від. фондів БАН УРСР (1936–1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 14; спр. 58, арк. 2; спр. 59, арк. 3.

Брандт Микола Генріхович (1888–?) – поет, критик. Н. в родині провізора. Закін. Київ. імп. ун-т св. Володимира. Працював письменником (1914–1915); пом. бухгалтера Управи київ. міськ. інтенданта (1915–1918); співроб. Голов. податкового управління (1919); пом. бібліотекаря в б-ці Київ. ІНО (1920–1927); пом. бібліотекаря (1927–1929), бібліотекарем II розр. під від. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931–23.08.1933) ВБУ. Друкувався в журн. «Лукоморье».

Л-ра: Возвращение Александра Вертинского // *Петровский М.* Городу и миру : киевские очерки. – К., 2008. – С. 138.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 31, арк. 126 зв.; спр. 37, арк. 11.

Браудо Олександр Ісайович (крипт.: *Б-до; Б-о, А.; Бр., А.*; 28.11.1864, Вількомир Ковенської губ. – 08.11.1924, Лондон Велика Британія) – історик, бібліограф, громад. діяч. Працював бібліотекарем від. «Rossika» Імп. публіч. б-ки (СПб., 1913), зст. дир. РПБ (1918–1919, 1921–1924); дир. Одес. МПБ (берез. 1920–лют. 1921). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 160; Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 125–126; Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... – С. 285.

Брейтигам Йоган Генріхович (21.12.1860, Рига Ліфляндської губ. – ?) – видавець. Закін. хім.-технол. від. політехн. ін-ту (Рига). Працював викл. нім. мови жін. г-зії (Харків, з 1911); пом. бібліотекаря б-ки Харків. імп. ун-ту (13.11.1909–1927).

Л-ра: *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 292–293.

Бродовська-Краковецька Олена Захарівна (08.06.1884, Умань Київської губ. – ?). Н. в родині вчителя. Закін. Києво-Фундуклеївську жін. г-зію; філол. ф-т Одес. ВЖК (1910). Працювала вчит. історії міськ. (Умань, 1901–1906), жін. комерц. (1908–1909), чол. комерц. (1912–1913) шкіл; жін. г-зії Пашковської (Одеса, 1906–1910); приват. лектором (Курськ, Київ, 1913–1919); викл. схедеографії на різних курсах і семінарах підгот. та перепідгот. бібл. працівників наук. б-к Києва та Львова (з 1925); каталогізатором (з 15.08.1919), зав. інвентарями (з 06.11.1920), зав. групою картогр. лабораторії та ранішньої зміни заг. від. (1923), зав. підвід. картографії заг. від. (1924), бібліотекарем-спеціалістом (1927–1930), старш. бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931–1933), старш. бібліотекарем (1934–1937), голов. бібліотекарем, бригадиром групи редакторів (1937–1938), н. с. (1938–1941) від. опрацюв., зав. від. опрацюв. КБК (1941–1943), зав. від. опрацюв. (каталогізації) (1943–1944), зав. від. бібліотекознав. (1945), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1945–1950), зав. сектором книгоопису (1952), старш. ред. (1953), зав. сектором (1954) від. обробки та каталогізації ДПБ УРСР. Збирала матеріал для роботи на тему «Історія бібл. освіти (підгот. та перепідгот. бібліотекарів) на Україні за часи революції»; керувала практ. вправами практикантів з каталогізації; брала участь у засіданнях підкомісії бібл. техніки й каталогізації НДКБ та пед. ради бібл. курсів ВБУ (1927–1928). Автор шести метод. інструкцій «Збірника з питань каталогізації», підготовленого до друку БАН УРСР (1941); «Інструкції опису творів друку» (1950).

Пр.: Без сталого приміщення : з життя ВБУ за часи 1919–1921 рр. // Бібл. журн. – 1925. – № 2–3. – С. 25; Уваги до застосування колективного автора в наукових бібліотеках : за досвідом БАН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 40–50.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31, 101, 206, 221, 223; Вони жс. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 12, 47, 56, 66, 69, 77, 80, 118, 181; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 302, 314, 325, 355, 409, 427; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 574; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 216; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 200, 202, 307, 350; Науково-допоміжний апарат ... – С. 392.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 25; оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв.; спр. 16, арк. 2–2 зв. (анкета О.З. Бродовської); спр. 59, арк. 4 зв.; спр. 71, арк. 1, 17; оп. 2л, спр. 38, арк. 53–70; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 845 (особ. спр. О.З. Бродовської), спр. 3482.

Бродська Дора Михайлівна (1892, с. Веселі Терни Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. – ?). Закін. 2-гу міськ. жін. г-зію (Катеринослав, 1912), іст.-філол. ф-т ВЖК (Москва, 1917). Працювала вчит. і зав. дит. школи і курсів для дорослих (Москва, 1916); інструкт. Катеринослав. міськ. управи (1917); лектором-викл., секр. та головою підгот. від-ня Катеринослав. нар. ун-ту (1918–1919); зав. б-ки екон.-правового від. Нар. комісаріату закордон. справ (Харків, з 1921); зав. від. пропаганди Головоплітосвіти; зав. б-кою Центр. арх. революції (14.02.1923–04.04.1924); позаштат. співроб. метод. каб. Київ. бібл. об'єднання під кер-вом Н. Фрідьєвої (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 18, арк. 4–13; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 847, 9235 (особові справи Д.М. Бродської).

Брук Абрам Лазарович (1891–?) – педагог. Н. в родині лікаря. Закін. Держ. муз. школу (Харків, 1915); юрид. ф-т Харків. ун-ту (1915). Працював викл. музики та піаністом (1915–1922); зав. нотного від. крамниці т-ва «Грамофон та музика»

(1922–1926); зав. нотної б-ки Т-ва «Геть неписьменість» (Київ, з 1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 18 (анкета А.Л. Брука).

Брун Лювіг Пилипович (1841–1905). Н. в родині історика, археолога П.К. Бруна (1804–1880). Працював пом. бібліотекаря (1865–1874), бібліотекарем (дир.) (1890–1905) б-ки Новорос. ун-ту.

Л-ра: Дарителі научної бібліотеки ... – С. 33; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 52.

Брун Лючія Карлівна (18.05.1887–?). Н. в родині історика. Працювала позаштат. пом. бібліотекаря (з 1907), мол. пом. бібліотекаря (з 23.05.1915) наук. б-ки Новорос. ун-ту (Одеса, до 1957).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 47; Фельдман В.С. Сторінки минулого : про першу жінку Одеського державного університету – Л.К. Брун // За наук. кадри. – 1965. – 8 берез.; Наукова бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова ... – С. 15; Дарителі научної бібліотеки ... – С. 33; Подрезова М.А. Библиотекари Одес. (Новорос.) ун-та ... – С. 19; Левченко В.В. Судьбы сотрудников научной библиотеки ... – С. 27.

Брун Л. (?–?). Працював зав. б-ки Одес. ін-ту водного транспорту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 23.

Брун Пилип Карлович (крипт.: Ф. Б.; 18.08.1804, Фрідріхсгам, Фінляндія – 03.06.1880, Славута Волинської губ.) – історик, археограф, археолог. Н. в родині купця. Закін. філос. ф-т ун-ту (Дерпт, 1825). Захистив докт. дис. в Ієнському ун-ті (1829). Працював службовцем канцелярії м-ва фінансів (Петербург, 1825); службовцем департаменту мануфактур та внутр. торгівлі (з 1929); викл. нім. мови г-зії (Вітебськ, до 1832); викл., зав. б-кою музею (1832–1835), доц., проф. істо-

рії і статистики (1936–1964) Ришельєвського ліцею, згодом – екстраординар. проф. каф. заг. історії Новорос. ун-ту (Одеса, 1864–1871). Активний учасник Одес. стат. к-ту. Дослідник топографії, іст. географії та етнографії Півн. Причорномор'я та Криму. Нагороджений Уваровською премією за збірник праць: «Черноморье. Сборник исследований по исторической географии Южной России (1852–1877)» (1879).

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 83; *Непомятый А.А.* Историк Новороссийского края Ф.К. Брун // Проблемы материальной и духовной культуры народов Крыма и Северного Причерноморья от античных времен до наших дней : материалы I Научных чтений / Симферопольский гос. ун-т. – Симферополь, 1996. – С. 49–50; Дарители научной библиотеки ... – С. 33; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 2 ... – С. 170–172; *Непомятый А.А.* Подвижники крымоведения. Т. 2 : Taurica orientalia ... – С. 39, 137, 413, 414, 420.

Брюно Ніна Георгіївна (1902–?).

Освіта вища. Н. в родині науковця, проф. мед. каф. Київ. ун-ту св. Володимира – Г.Г. Брюно. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Ін-ту хімії НКО (Київ, 1931); бібліотекарем технікуму «Каучуконос» (1932); зав. б-кою Ін-ту хімії ВУАН (Київ, 1934–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 9 (анкета Н.Г. Брюно); спр. 52, арк. 5.

Бугаєвська Єлизавета Аронівна (1901–?). Працювала друкаркою ГСП; бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (02.11.1920–1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 3 (заява Є.А. Бугаєвської).

Буда Сергій Олексійович (04.10.1869, Миргород Полтавської губ. – 1942, Київ) – історик. Навч. у г-зіях (Лубни, Глухів, Полтава, 1881–1890); вет. ін-ті (Юр'їв, 1896–1898).

Працював ред. журн. «Право» (Київ, 1900–1903); співроб. Пост. Коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919); с. н. с. Музею антропології та етнології ім. Ф. Вовка (1921); нештат. пост. н. с. Коміс. громад. течій на Україні (1922–1923); зав. б-ки, н. с. Коміс. для виучув. історії революц. рухів на Україні ВУАН (до 12.09.1930). Особовий архівний фонд С.О. Буди зберігається в ЦДАВО України (ф. 3964, 223 од. зб.).

Пр.: До біографії Подолінського. – ІР НБУВ, ф. X, № 14683, арк. 1–27; До історії революційно-народницького руху на Україні в першій половині 70-х років. Іван Трезвинський. – № 16904, арк. 1–2; Заслання М.В. Ковалевського. – № 16905–16906, арк. 1–103; Перед польським повстанням 1863 р. (з арх. матеріалів). – № 16907–16908, арк. 1–37; Світопреставління в 1857 р. – № 16909–16910; Українські перекладачі революційної літератури 70-х років. – № 16911, арк. 1–32.

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 516; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 387; ЕСУ. Т. 3 ... – С. 515–516; Науково-допоміжний апарат ... – С. 393.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 6853, арк. 1.

Будакер Микола Дмитрович (?–?) – педагог. Склавав іспити на зв. вчит. рос. мови. Навч. вільним слухачем на іст. від. Ніжин. ВЖК. Працював бібліотекарем б-ки Ніжин. ВЖК; вчит. сіл. шкіл (Волин. та Київ. губ.); вчит. підгот. класу, секр. т-ва допомоги бідним учням Ніжин. міськ. г-зії.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 456.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 2 (прохання М.Д. Будакера).

Будакова Ф. (?–?). Працювала бібліотекарем 2-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Пушкіна губнарсовіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Букреєва (в заміжжі – Толпиго) Тетяна Борисівна (1889–?) – бібл. діяч. Н. в родині науковця – засн. київ. геометричної школи, математика, проф. Б.Я. Букреєва (1859–1962). Освіта

вища. Закін. жін. г-зію О.Т. Дучинської (Київ); бібл. курси НКО. Працювала бібліотекарем Фребелевського ін-ту (1918–1920); бібліотекарем пересувної дит. б-ки (1920); бібліотекарем Центр. колектора народвіти (1920–1921); бібліотекарем дит. б-ки Лук'янівського Нар. дому (Київ, 1922–1924); зав. дит. район. б-кою ім. Т.Г. Шевченка (нині – Нац. б-ка України для дітей) (1924–1964).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 13–14; спр. 51, арк. 17; ІР НБУВ, ф. 41, № 1296.

Булавицька Марія Василівна (29.09.1908, Умань Київської губ. – 07.12.1982, Київ) – бібліограф, літературознавець. Н. в родині юриста та вчительки. Закін. кооп. профшколу (Умань, 1927); літ. ф-т КДУ з відзнакою (1937); курси іноз. мов та аспірантуру КДУ (1946). Працювала викл. рос. мови обл. парт. курсів (1937); викл. бібл. курсів по підвищенню кваліфікації Будинку Червоної Армії та книгокультури (1938); викл. зх.-європ. л-ри Київ. держ. пед. ін-ту ім. Горького (1940); викл. рос. мови та зав. б-кою учит. ін-ту (Умань, 1944–1945); одночасно – бібліотекарем-схедографом від. опрацюв. (1937); конс. сектору наук. бібліогр. (1938–1940), методистом каб. бібліотекознав. (1949), голов. бібліотекарем-бібліографом від. бібліогр. (1945–1953), голов. бібліотекарем від. рідкісної книги з виконанням роботи у від. бібліогр. (1970) ЦНБ АН УРСР. Працювала над відновленням зруйнованої та розграбованої б-ки Уманського вчительського інституту, де під її керівництвом було зібрано і систематизовано фонд б-ки (47 тис. книг та журн.). Мала ряд робіт бібліогр. характеру (покажчики, рекомендовані списки л-ри, каталоги виставок книг), які були відзна-

чені наказами дирекції б-к, а також листовними подяками ДБЛ (Москва) та ДПБ ім. Салтикова-Щедріна (Ленінград). На поч. 1970-х років наук.-довідкові видання її авторства, несумісні з принципами радянської ідеології, потрапили в опалу.

Пр.: Художня література на допомогу вивчаючим короткий курс історії ВКП(б). – К., 1940; Творчість Анрі Барбюса // Літ. критика. – К., 1940; Творчість Лесі Українки та музика // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 63–70; Панас Мирний. 1849–1949 : пам'ятка до 100-річчя з дня народження : бібліогр. та метод. матеріали для бібліотек. – К., 1949. – 47 с.; Архип Юхимович Тесленко. 1882–1911 : корот. бібліогр. покаж. літ. до 70-річчя з дня народження. – К., 1952. – 19 с.; Прогресивні письменники світу в боротьбі за мир. – К., 1953. – 79 с.; Леся Українка : бібліогр. покажч. – К., 1956. – 102 с.; Леся Українка : корот. бібліогр. крит. літ. // Л-ра в школі. – 1957. – № 2. – С. 85–87; Украинская литература. Дооктябрьский период : рек. указ. ... – 181 с.; Михайло Коцюбинський // Л-ра в школі. – 1958. – № 1. – С. 87–89; Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість. Т. 2 ... – 604 с. (співукладач); Леся Українка : бібліогр. покажч. 1884–1970. – К., 1972. – 391 с. (співукладач); І.К. Тобілевич. 1845–1945 : матеріали ювіл. вист. 1945 р. / уклад. М. Булавицька ; БАН УРСР, бібліогр. від. – 18 с. – Арх. ВДБО.

Л-ра: УЛЕ. Т. 1 ... – С. 245–246; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 163, 181, 208, 245, ЕСУ. Т. 3 ... – С. 570, 247, 256, 257, 305; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 256; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1965–1991) ... – С. 119, 146; Українські бібліографи. Вип. 1 ... – С. 44; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 397, 399, 400, 433.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 30; оп. 2л, спр. 41, арк. 236–256 (особ. спр. М.В. Булавицької).

Іконогр.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3425.

Булахатий Сергій Дмитрович (12.03.1893, Феодосія – 02.04.1945, Ленінград) – літературознавець, бібліограф; чл.-кор. АН СРСР (з 1943). Закін. іст.-філол. ф-т ун-та (Петроград). Працював бібліографом Книжкової палати (Петроград, 1917–1919); викл. ун-ту (Самара, 1919–1923); проф. держ. ун-ту (Ленінград, з 1924); викл. курсу літ. бібліографії Ін-ту історії мистецтв

(1920-ті); бібліотекарем, кер. (з 1930) від. рос. л-ри ХХ ст. Ін-ту рос. л-ри АН СРСР (Пушкінський Дом) БАН СРСР (Ленінград, 1926–1937). Член Рус. бібл-ліол. т-ва в Петрограді (з 1915).

Пр.: К пересмотру принципів літературної бібліографії // Сб. статей к 40-літтю ученої діяльності акад. А.С. Орлова. – Ленінград, 1934.

Л-ра: Елкина Н.Н. Из истории науки и культуры ... – С. 155–156.

Булаховський Леонід Арсенійович (02.04.1888, Харків – 04.04.1961, Київ) – мовознавець, акад. АН УРСР (з 1939), чл.-кор. АН СРСР (з 1946), засл. діяч н. УРСР (1941). Закін. г-зію № 3 (Харків, 1906); іст.-філол. ф-т ун-ту (Харків, 1910). Працював викл. слов'ян. філол. ВЖК (Харків, 1910–1917); приват-доц. ун-ту (Харків, 1916); проф. ун-тів (Пермь, 1917–1919; Томськ, 1919–1920); проф.-кер. секції дослід. каф. мовознав. ІНО (1921–1927); наук. конс. ХДНБ ім. В.Г. Короленка (1934); проф. КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1944–1960); с. н. с. філії Ін-ту мовознав. АН УРСР (Харків); дир., зав. від. заг. мовознавства і слов'янських мов Ін-ту мовознав. ім. О.О. Потебні АН УРСР (Київ, 1944–1961). Голова Бібл. комісії АН УРСР (з 1956); Укр. к-ту славістів (1957–1961). Автор понад 400 наук. публікацій, з них понад 30 книг, брошур, підручників, посібників для середньої та вищої школи, присвяч. проблемам теорет. мовознавства, славістики, україністики, русистики тощо.

Пр.: Каталог библиотеки Историко-филологического факультета Харьковского высших женских курсов / [Л.А. Булаховский]. – Х. : Типолитограф. С. Иванченко, 1913. – [2], 76 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 49; Леонід Арсенійович Булаховський : до 70-річчя з дня народж. і 50-річчя наук. і наук.-пед. діяльності : бібліогр. покажч. / упоряд. Н.Ф. Гретченко ; авт. вступ. ст. І.К. Білодід ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні. – К., 1958. – 31 с. : портр.; Леонід Арсенійович Булаховський / уклад. бібліогр. Н.Ф. Королевич ; авт. вступ.

ст. І.К. Білодід ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. – К., 1968. – 79 с. : портр.; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 500; ЕІУ. Т. 1... – С. 401; ЕСУ. Т. 3... – С. 577; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 339; Діячі науки і культури України ... – С. 70–73; Кочан І., Захлюпана Н. Українські лінгводидакти крізь призму часу : слов.-довід. – Львів : ПАІС, 2009. – С. 15–16; Лисиченко Т. Леонід Булаховський : шлях невтомної праці в ім'я науки // Вивчаємо Українську мову та літературу. – 2014. – № 1–2. – С. 68–71; Історія НАН України (1956–1960) ... – С. 550.

Джс.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 904 (особ. спр. Л.А. Булаховського).

Іконогр.: Укр. мова : енцикл. – К., 2004. – С. 59.

Буніцька Агнія Андріївна (1898, Харків – ?). Н. в родині залізничника. Закін. Харків. г-зію (1916), соц.-іст. від. Харків. ІНО (1921), Вищі курси бібліографів (Харків, 1937–1938). Працювала педагогом дит. будинку НКО (Харків, 1921–1924); вчит. середньої школи НКО (Харків, 1925–1936); старш. бібліотекарем Харків. ЦНБ (1936–1939); вчит. дит. будинку (Київ, 1944–1945); старш. бібліотекарем від. фондів і обслуговування читачів БАН УРСР (1946–1948).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 45, арк. 172–180 (особ. спр. А.А. Буніцької).

Бурзі Бернад Фридрихович (1863–?) – бібліотекар, бібліограф. Працював пом. бібліотекаря Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1903); проф. Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородько (Ніжин, 1905).

Пр.: Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института кн. Безбородко в Нежине / сост. Б.Ф. Бурзи, под ред. М. Сперанского // Изв. Истор.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – К., 1900. – Т. XVIII. – С. 123–125; Каталог библиотеки Н.И. Костомарова, пожертвванной в 1894 г. Университету св. Владимира Алиной Леонтьевной Костомаровой / сост. Б.Ф. Бурзи, Г.С. Дверницкий. – К., 1903. – [2], VII, 83 с.; Неизданные штемпеля на ручках греческих амфор. – Нежин, 1905. – 29 с. – (Известия Истор.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине; Т. XXII).

Л-ра: Библиография русской библиографии ... – С. 43, 200.

Бурзі Еріх Христофович (10.03.1878, Орел - ?) – агрохімік. Освіта вища. Працював зав. б-ки с.-г. технікуму ім. О.Д. Цюрупи (Херсон, 1925); агрохіміком с.-г. дослід. станції (Херсон, 1928).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 50.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 219.

Буртковський Й. (?-?) – лікар-рентгенолог. Працював дир. обл. наук. мед. б-ки (Чернігів, з 1937).

Л-ра: Лавріненко Л. Становлення та бібліогр. аспект діяльності Чернігів. обл. наук. мед. б-ки ... – С. 38–41.

Бухіна Розалія Анатолівна (Розі Нахманівна) (02.04.1895, Черкаси Київської губ. - ?). Н. в родині дрібного торговця. Закін. г-зію (Черкаси, 1913), іст. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1928), бібл. ф-т Київ. бібл. ін-ту (1936). Працювала вчит. (1918–1923) та зав. (з 1922) Черкас. дит. будинком; зав. Дит. клубом юних ленинців (1924); викл. суспільствознавства школи № 7 (Київ, 1928–1929); соц.-екон. дисциплін пед. технікуму Ніжин. округи (Мринськ, 1929); зав. пересувним фондом б-ки Київ. центр. клубу спілки «Медсанпраця» (Київ, 1929–1931); викл. історії класової боротьби Київ. силікатного технікуму (1931–1932) та Київ. геологорозв. технікуму (1932–1933); зав., бібліографом б-ки Київ. центр. клубу спілки «Медсанпраця» (1933–1936); зав. метод. сектором Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936–1937); викл. філії Харків. бібл. ін-ту (Київ, 1937–1939); голов. бібліотекарем-конс.-методистом (1938), зав. наук. метод. каб. бібліотекознав. (1938), зам. зав. бібліогр. від. (1939), учен. секр. (1940–03.07.1941) БАН УРСР; бібліографом обл. б-ки (Кустанай, Казахстан, 1941–1942); секр. Київ. євр. держ. театру (Ферга-

на, Узбекистан, 1942–1945); ученим бібліографом (1945); зав. бібліогр. від. (1946–1950), зам. дир. з наук. роботи (1947–1948) держ. ун-ту (Чернівці, 1945–1950); голов. бібліотекарем каб. марксизму-ленінізму (1951), каб. бібліотекознав. (1951–1952), голов. бібліотекарем наук. метод. від. (1952), старш. бібліотекарем від. бібліогр. (1952–1956) ДПБ УРСР.

Пр.: Агротехнавчання і завдання бібліотек // Рад. б-ка. – 1937. – № 1. – С. 25–28; Районна бібліотека – районна методична база // Там само. – № 5–6. – С. 46–50; Методика виставочної роботи в бібліотеці // Соц. культура. – 1938. – С. 58–63; Бібліотекознавство : бібліогр. покажч. / уклад. Р.А. Бухіна. – К., 1941. – 175 с.; Методика роботи над книгою : матеріали для орг-ції книж. вист. / АН УРСР, ДПБ ; уклад. Р.А. Бухіна ; відп. ред. К.М. Грибовська. – К., 1951. – 9 с.; На допомогу дисертантам : рек. список літ-ри / уклад.: Р.А. Бухіна, Г.М. Плеський. – К., 1953. – 30 с.; Державна публічна бібліотека АН УРСР у 1954 році / Г.М. Плеський, Р.А. Бухіна, М.Я. Каганова, Я.Н. Прайсман ; АН УРСР, ДПБ. – К., 1955. – 107 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 268; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 575; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 218; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 229, 357.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 958 (особ. спр. Р.А. Бухіної); Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 45, арк. 66–81 (особ. спр. Р.А. Бухіної).

Іконогр.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3435.

Бухтоярова Ніна Яківна (26.12.1916, Київ - ?) – бібліотекар-фондознавець. Н. в родині залізничника. Закін. технікум культосвіт. працівників (Київ, 1955). Працювала робітником 8-ї взуттєвої ф-ки (Київ, 1932–1934); бібліотекарем (з 22.05.1934), старш. бібліотекарем від. книгосховища (15.06.1934–1941; 1944–1975), після виходу на пенсію – в. о. редактора та старшого бібліотекаря від. обслуговування та фондів ЦНБ АН УРСР (1975–1985).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 3; оп. 2л, спр. 40, арк. 210–247 (особ. спр. Н.Я. Бухтоярової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 40, арк. 228.

В

Вайнберг Яків Назарович (1880–?). Працював приват. лектором (1898–1930); бібліотекарем ВБУ (1930–01.06.1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 44.

Вайнштейн Давид Ісакович (?–?). Працював зав. наук. від. громад. б-ки ім. М.С. Щепкіна (Одеса, 1921); нештат. пост. співроб. (1923–1924), кер. і секр. (1925–1928) Гебраїст. іст.-археол. комісії ВУАН.

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 516; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 607.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 8 (заява Д.І. Вайнштейна).

Вайнштейн Йосип Лейбович (Осип Львович) (24.11.1894, Бендери Бессарабської губ. – 27.07.1980, Ленінград) – історик, бібліограф, педагог; д-р іст. н. (1940). Н. в родині службовця. Закін. г-зію М.М. Іглицького (Одеса, 1915), іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1919), аспірантуру каф. заг. історії Одес. ІНО (1920–1923). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. всесвіт. історії. Учень проф. П.М. Біцїлли та Є.М. Щепкіна. Працював викл. історії, латин. мови та політекономії в г-зіях (з 1917) та труд. школах (з 1920) м. Одеси; історії середньовіччя та історії революц. рухів в 3х. Європі Одес. ІНО (з 1923); учен. секр., заст. дир., зав. бібліогр. від. ЦНБ (Одеса, з 1923); зав. каф. історії середніх віків Ленінгр. ун-ту (1935–1951); зав.

каф. Киргиз. Держ. ун-ту (1951–1955) с. н. с. Ленінгр. від-ня Ін-ту історії АН СРСР (з 1955). Д. чл. Асоц. ВУНАС в Одесі (з 1923), Одес. коміс. краєзнавства (з 1924), т-ва істориків-марксистів при Комуністичній академії в Москві (з 1925). На примірниках ОЦНБ вивчав історію друку в Україні. Використовуючи матеріали Воронцовського та Строгановського фондів, опублікував низку статей, присвяч. аналізу творчості Вольтера, Фур'є, періоду Великої Франц. революції та Паризької Комуні. Автор підручників з медієвістики для студентів іст. ф-тів.

Пр.: Очерки по истории французской эмиграции в эпоху Великой революции (1789–1796) : по материалам Воронцовской библиотеки / под ред. и с предисл. проф. А. Васютинского. – Х. : Гос. изд-во Украины, 1924. – 128 с.; Fragment inédit sur Voltaire // Журн. науч.-исслед. кафедр в Одессе. – 1924. – Т. 1. – № 7. – С. 44–50; Збірка гр. О. Строганова в Головній бібліотеці Вищої школи м. Одеси // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1–2. – С. 123–125; Центральна наукова бібліотека в Одесі // Там само. – С. 163; Одеська Центральна бібліотека. – О., 1927. – 55 с.; Музей книги Одеської ЦНБ // Пр. Одес. ЦНБ. – 1927. – Т. 1. – С. 17–58; История Парижской Коммуны. – М. : Журн.-газ. объединение, 1932; Историография средних веков в связи с развитием исторической мысли от начала средних веков до наших дней : учебник для историч. ф-тов гос. ун-тов и пед. ин-тов. – М. ; Ленинград : Соцэкгиз, 1940; История советской медиевистики : 1917–1966. – Ленинград : Наука. Ленингр. отд-ние, 1968. – 424 с.; Збірка гр. О. Строганова в Головній бібліотеці вищої школи м. Одеси. – ІР НБУВ, ф. 47, № 322, арк. 191–196.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 54; К 70-летию О. Л. Вайнштейна // Средние века. – № 27. – М., 1965; Дякин В.С. К 70-летию О.Л. Вайнштейна // Новая и новейшая история. – 1965. – № 1; Рамм Б.Я. Научная и общественная деятельность Осипа Львовича Вайнштейна (1894–1980) // История и историки : историогр. ежегод. 1982–1983. – М., 1987. – С. 258–259; Самодурова В.В. Научная библиотека Одесского университета ... – С. 100–101; ЕСУ. Т. 4... – С. 26; Профессори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 2... – С. 196–199; Полевищикова Е.В. О.Л. Вайнштейн как исследователь Воронцовского фонда научной библиотеки Одесского университета. – 2007. – С. 376–390; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 216; Одеські історики ... – С. 84–87.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 21659, арк. 130; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 976 (особ. спр. О.Л. Вайнштейна).

Вайсбанд П. (?-?). Працював зав. наук. каб. філії НДІ пром. енергетики (Київ, 1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 92.

Вайсблат Володимир Наумович (псевд. *А. Гер*; 05.12.1882, Малин Радомисльського пов. Київської губ. – 08.01.1945, Київ) – бібліограф, книгознавець. Н. в родині рабина. Закін. ун-т (Гейдельберг, Німеччина, 1906). Працював співроб. видавництва В. Кульженка (Київ, 1909–1914); заст. голови коміс. мистецтва книги (з 1926), кер. коміс. оформлення книги (з 01.01.1932) УНІКу та журн. «Бібліологічні вісті» (1923–1931); пом. зав. від. та н. с. від. стародруків ВБУ (21.09.1933–3.09.1934); ред. «Медвидаву». Автор п'єси «До сонця» (під псевд. *А. Гер*) (1908) та низки статей з питань мистецтва (зокрема, укр.), опубл. у журн. «Русский библиофил» (1912–1916) та зб. «Чтец-декламатор» (К., 1914–1917). Спільно з О. Адашевим уклав «Театральну хрестоматію» (1913). Переклав «Народні оповідання» І. Переча (1920, співавт. М. Зеров). Худ. ред. двох видань «Кобзаря» Т.Г. Шевченка (1931, 1933).

Л-ра: Череватенко Л. В науку іншим людям і вікам // Дніпро. – 1990. – № 6; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 189; ЕСУ. Т. 4 ... – С. 28; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 49–50; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 196, 201; Листування Юра Меженка ... – С. 351; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 435–436.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 39, арк. 24; спр. 42, арк. 23; спр. 42а, арк. 11; ІР НБУВ, ф. 47, спр. 282, арк. 4.

Вайславська Теофілія Петрівна (1901, Польща – ?). Освіта вища. Працювала бібліотекарем БАН УРСР (Київ, 1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 27.

Вайсман Б.М. (?-?). Працював конс. з хім. технології БАН УРСР (Київ, з 22.08.1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 121.

Вайсман Ольга Корнилівна (?-?). Працювала бібліотекарем І розр. б-ки Соц.-екон. від. ВУАН (Київ, 1931).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 9–10.

Варнеке Олександр Борисович (07.08.1904, Казань – 1938). Н. в родині відомого дослідника антич. л-ри, проф. Новорос. ун-ту Б.В. Варнеке (1874–1944). Навч. в Одес. археол. ін-ті (з 1921); аспірантурі Одес. ЦНБ (з 1927). Учень М. Слабченка, С.Л. Рубінштейна. Закін. археол. від. ф-ту політосвіти та іст. від. ф-ту профосвіти ІНО (Одеса, 1925). Промоційна праця: «Відділ старогрецької культури Одеського історико-археологічного музею як матеріал для екскурсій з учнями профшкіл». Працював вчит. трудшколи № 24 (1925–1926); співроб. Одес. ЦНБ (з 1927). Чл.-кор. Одес. наук. т-ва УАН, член іст.-етнол. від. Одес. філії ВУНАС, д. чл. Одес. коміс. краєзнавства УАН. Секретар ОТІС (з верес. 1943). Учасник II Укр. з'їзду сходознавців (Харків, 1929). Заарештований (поч. 1930-х).

Пр.: Екскурсії в Одесский историко-археологический музей // Наша школа. – 1925. – № 3–4. – С. 52–55; Залізничне будівництво на Україні в 1860-х р. // Зап. Одес. наук. при УАН т-ва. Секція соціально-економічна. – 1927. – № 1; Клясова боротьба серед ногайців на поч. XIX ст. // Сх. світ. – 1930. – № 12 (3). – С. 157–162; 1994. – № 1–2. – С. 161–164; До історії українських міст наприкінці XIX та на початку XX ст. – ІР НБУВ, ф. X, № 15008, арк. 1–16; До історії становища робітництва в Донбасі в першій половині XIX ст. – № 15288, арк. 1–38; До історії залізничного транспорту на Україні. – № 16965–16966, арк. 1–6; Поява залізниць у Донбасі. – № 16971–16972, арк. 157.

Л-ра: Люди і судьби ... – С. 90; ЕСУ. Т. 4 ... – С. 86; Левченко В.В. Життя та науково-громад.

діяльність Валентина Івановича Селінова ... – С. 260; Одеські історики ... – С. 88–90; *Левченко В.В.* Історія Одеського ІНО (1920–1930 рр.) ... – С. 321; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 58; *Левченко В.В.* Деятельность научных династий ... – С. 198–199.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1010 (особ. спр. О.Б. Варнеке).

Варновицька Єфросинія Ісаківна (20.11.1906, Петрівка Бессарабської губ. – ?). Н. в сел. родині. Навч. у ВУКО (Харків, 1931–1933), на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Закін. бібл. ф-т Київ. держ. пед. ін-ту ім. Горького (1939). Працювала район. бібл. інструкт., зав. район. б-кою, зав. міськ. б-кою, зав. Центр. обл. б-кою, за сумісництвом – зав. обл. бібл. колектором та бібл. інсп. НКО Молдав. РСР (Тирасполь, 1925–1931); зав. б-ки Ін-ту історії партії та Жовтневої революції ЦК КП(б)У (Харків–Київ, 1933–1940); бібліографом-конс. Соц.-екон. дисциплін Будинку офіцерів (Київ, 1940–1941); бібліографом (1941–1943) та нач. б-ки Будинку офіцерів (Свердловськ, 1941–1944); нач. б-ки Київ. воен.-мед. уч-ща (Київ, 1944–1945); зав. б-ки Укр. філії ІМЕЛ (пізніше – Ін-т історії партії ЦК КПУ) (1945–1964); старш. бібліографом від. опрацюв. та каталогізації (1964–1965), після виходу на пенсію тимчасово старш. бібліографом від. каталогізації (1965), бібліотекарем від. обслуговування (1966), старш. бібліотекарем від. обслуговування читачів (1967), за договором у від. опрацюв. та алф. каталогів (1969, 1972), старш. бібліотекарем від. обслуговування читачів (1970–1971, 1973–1976) ЦНБ АН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 20 (анкета для курсантів бібл. курсів при БАН УРСР Є.І. Варновицької); спр. 51, арк. 3; оп. 2л, спр. 50, арк. 117–127 (особ. спр. Є.І. Варновицької).

Василенко Катерина Прокопівна (17.11.1874, Есмань Глухівського пов. Чернігівської губ. – ?) – педагог. Сестра *М.П. Василенка*. Закін. жін. г-зії (Глухів; Полтава, 1892); г-зію Бейтель (Київ, 1893); Тимч. пед. курси (С. -Петербург, 1908); курси українознав. Полтав. повіт. земства (1917); труд. школу Полтав. губвід. наросвіти (1919); курси практикантів ВБУ (1924–1926). Працювала вчит. нар. уч-ща (Есмань, 1897–1898); зав. Любимовським нар. уч-щем (Полтавська губ., 1898–1906); зав. міськ. уч-щем ім. Стефановича (Полтава, 1906–1920); вчит. міськ. школи; одночасно – педагогом та зав. б-кою Дит. палацу Полтав. губнаросвіти (1920–1922); практикантом, пост. позаштат. співроб. ВБУ (1924–1926).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 32; оп. 1л, спр. 14, арк. 8–10 зв. (заява К.П. Василенко); спр. 23, арк. 39; спр. 25, арк. 14–15.

Василенко Микола Прокопович (псевд. і крипт.: *В-ко, Н.; В-ко, Ник.; Н.; Н. В.*; 02.02.1866, с. Есмань Глухівського пов. Чернігівської губ. – 03.10.1935, Київ) – держ. і громад. діяч, історик держави і права, юрист, педагог; проф., акад. (з лип. 1920) і президент (1921) УАН. Н. в родині службовця. Закін. г-зію (Глухів, 1883), міську чол. г-зію (Полтава, 1885), іст.-філол. ф-т ун-ту (Дерпт, 1890), юрид. ф-т Новорос. ун-ту (Одеса, 1906). За наук. працю «Критичний огляд літератури із історії земських соборів» одержав звання канд. рос. історії (1890). Працював співроб. Київ. ЦАДА (1892–1893); співред. часоп. «Киевская старина»; викл. рос. мови Київ. жін. г-зії (з 1892); вчит. історії Києво-Фундуклеївської г-зії (з 1894); одночасно – викл. Київ. кадет. корпусу (до 1902); співроб. Київ. губ. стат.

к-ту (1903–1905); ред. газ. «Киевские отклики» (1905–1907); пом. присяжного повіреного (з лют. 1908); приватдоц. Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1909); викл. курсу історії України учит. курсів (Полтава, 1911); адвокатом – пом. присяжного повіреного І.І. Зновицького (Старі Ушиці Поділ. губ., 1913); заст. голови Укр. Центр. Ради; куратором Київ. шкільної округи (з 24.03.1917); тов. міністра освіти Тимч. уряду Росії (з 19.08.1917); проф. вищ. шкіл (Київ, 1917); викл. історії України та історії укр. права Київ. ВЖК; екстраординар. проф. каф. історії західнорус. та укр. права Київ. ун-ту св. Володимира (1918); проф. Київ. юрид. ін-ту (1918); головою Ради Міністрів УД (з 03.05.1918); т. в. о. міністра закордонних справ УД (03–21.05.1918); президентом Держ. сенату УД (з 08.07.1918); одночасно – міністром нар. освіти та мистецтва (02.05.–24.10.1918); проф. КІНГУ (1920–1924). Голова Т-ва обопільного кредиту (Київ, 1914); Коміс. для вироблення законопроекту про вибори до Укр. Держ. Сейму (1918); Коміс. для виучув. історії західнорус. й укр. права (1920); Пост. Коміс. для складання біогр. слов. діячів України (1920–1923); Соц.-екон. від. УАН (1921). Д. чл. НТШ (1911). Член іст. т-ва Нестора-літописця (з 1891, з 1919 – голова), іст. секції УНТ у Києві (з 1907), член Ради присяжних повірених Одес. суд. палати (1914–1916; з 1916 – Київ. суд. палати), юрид. т-ва при Київ. ун-ті св. Володимира та ККІ (з 1916), колегії Ген. суду УНР (1918), Київ. Старої Громади. Секр. Київ. губ. стат. к-ту (з 1902). Учасн. групи по складанню біогр. слов. під кер-вом *В.В. Антоновича* (поч. 1890-х). Ред. «Записок Соц.-екон. від. ВУАН». Фундатор (разом з *В.І. Вернадським*) Української академії наук,

очолив Коміс. для розроблення проекту УАН (з 09.07.1918) та Національної бібліотеки Української держави при УАН (нині НБУВ), що була створена під час перебування М.П. Василенка на посаді міністра освіти в уряді Павла Скоропадського. Автор фундамент. досліджень «Нариси з історії Західної Русі і України», «Права, за якими судиться малоросійський народ» як джерело до історії держ. права України XVIII ст., «Конституція Пилипа Орлика» та ін.; іст.-юрид. розвідок «Кремінецький лицей і ун-т св. Володимира» (К., 1923), «Як скасовано Литовського статута» (К., 1926), «Територія України XVII віку» (К., 1927), «Правне положення Чернігівщини за польської доби» (К., 1928) тощо. Ред. шести томів (у 4 книгах) «Записок Соціально-економічного відділу» і семи вип. «Праць Комісії для виучування західноруського та українського права». Засуджений до 10 років позбавлення волі за сфабрикованою НКВС справою «Київського обласного центру дій» (1924). Під тиском наук. громадськості вирок було переглянуто і вченого звільнено. Особ. фонд М.П. Василенка зберігається в ІР НБУВ (ф. 40, 1456 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. № 542).

Пр.: До Ради Міністрів Української держави от Міністра народної освітита мистецтв пояснююча записка до законопроекту про заснування Української Академії Наук у Києві. – К., 1918; Мос життя // Укр. історик ... – С. 129–138; № 1–3 (101–103). Рік XXVI. – 1989. – С. 114–120; Вибрані твори у трьох томах. Т. 1 : Історичні праці / упоряд. : І. Б. Усенко (кер. колективу), Т. І. Бондарук, Є. В. Ромінський ; відп. ред. : Ю. С. Шемшученко, І. Б. Усенко. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; К. : Юридична думка, 2006. – 608 с.; Т. 2 : Юридичні праці. – К., 2006. – 506 с.; Т. 3 : Спогади. Щоденники. Листування / відп. ред.: Ю. С. Шемшученко, І. Б. Усенко. – К., 2008. – 720 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 56; Микола Прокопович Василенко / вступ. ст. : Ю.С. Шемшученко, І.Б. Усенко ; упоряд. В.В. Во-

роненко; ред. Р.І. Осипова. – К.: Наук. думка, 1990. – 53 с.: портр.; *Вороненко В.В., Кістерська Л.Д., Матвєєва Л.В., Усенко І.Б.* Микола Прокопович Василенко. – К.: Наук. думка, 1991; Рання історія АН України ... – С. 235; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 507; *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі УЦР... – С. 71–73; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 6, 16, 20, 22, 33, 51, 57, 157, 177, 202, 275; *Дубровіна Л.А., М.П. Василенко та В.І. Вернадський* як фундатори Національної бібліотеки Української держави // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921) : зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 185–198; Київ : жертви репресій. Т. 2. ... – С. 56; *Капелюшний В.П.* Замасковані імена ... – С. 57; Довідник з історії України ... – С. 98; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 70–73; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 441; ЕСУ. Т. 4 ... – С. 109; *Онищенко О.С.* Роль М.П. Василенка у формуванні концепції та заснуванні Національної бібліотеки Української держави // Вісн. НАН України. – 2006. – № 6. – С. 17–25; *Усенко І.Б.* Основоположник української історико-правової науки // Вісн. НАН України. – 2006. – № 6. – С. 30–34; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 95–97; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 39, 73, 89, 90, 93; Науково-допоміжний апарат ... – С. 395.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 52 (особ. спр. М.П. Василенка); ІР НБУВ, ф. І, № 26659, № 26677; ф. 40, № 1409; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1022 (особ. спр. М.П. Василенка).

Іконогр.: Укр. історик ... – С. 131.

Інтернет-ресурси: *Горбач Т.С.* Василенко Микола Прокопович (14.02.1866–03.10.1935) – український історик-правознавець, державний та громадський діяч. Президент УАН. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2730>. – Назва з екрана.

Васильєва Марія Костянтинівна (1912–?). Закін. бібл. курси (1928); курси книжників (1932). Працювала зав. Святошин. район. б-кою (Київ, 1934–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 28.

Васильєва Ольга Олексіївна (?–?). Працювала зав. б-кою Тавр. громад. (купецького) зібрання (Сімферополь, до 1913).

Л-ра: *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 30.

Васильчук А.А. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліоте-

карів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМ-ЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Васічко Андрій Якович (30.11.1905, Баришівка Переяславського пов. Полтавської губ. – ?) – бібл. робітник. Навч. в церк.-параф. школі; комерц. школі (Київ, до 1920); г-зії (Могилів, з 1921); бібл. курсах ВЦРПС (1926). Закін. електротех. школу (Могилів, 1924). Працював зав. б-ки залізничників ім. Леніна (Могилів, з 1925); зав. дільничної б-ки (Жмеринка, з 1926); бібліотекарем дит. б-ки Київ. окр. реформаторіуму (Київ, 1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 19.

Ващенко-Захарченко Михайло Михайлович (14.07.1852, Маліївка Золотоноського пов. Полтавської губ. – 09.11.1910, Київ). Н. в родині математика, проф. М.Є. Ващенко-Захарченка (1825–1912). Навч. в Михайлівському артилер. уч-щі; Ніжин. ліцеї кн. Безбородька. Закін. Київ. кадет. корпус; фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював пом. бібліотекаря б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (10.09.1887–1910); одночасно – ред. газ. «Киевлянин» (з 1907).

Л-ра: Личный состав Университета св. Владимира к 1881–1910 гг., с перерывами // Университет. известия. – 1907, дек. – С. 103–107; 1911, авг. – С. 126–130; Киевлянин. – 1910, 10, 11 нояб.; *Мяскова Т.* Бібліотекарі Ун-ту св. Володимира ... – С. 436.

Векслер Фаїна Абрамівна (1907–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала зав. іст. каб. КДУ (1935–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 21; оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Венгржановська Надія Семевна (25.05.1894, Луків Седлецької губ. – ?) – історик, мистецтвознавець. Н. в родині військового. Навч. на Бестужевських ВЖК (С.-Петербург); Археол. ін-ті; одночасно – на семінарі вищ. типу при ІНО (С.-Петербург, пізніше – Ленінград, 1922–1925); аспірантурі Лавр. музею культів та побуту (з 1926). Закін. УБІ (Київ, 1936). Працювала в Моск. земстві (з 1914); кер. екскурс. та бібл. роботи культкомісії (з 1919), зав. б-кою Держ. банку (Київ, 1918–1922); каталогізатором б-ки Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921); нештат. пост. співроб. ВУАК (1928); старш. бібліотекарем б-ки радторгслужбовців (Київ, 1930–1932); зав. б-кою Ін-ту геол. і мінералогії (Київ, 1932–1934); зав. абонементом Мед. держ. б-ки (Київ, 1936–1937); зав. від. б-ки Буд. ін-ту (1937–1939); н. с., зав. каб. образотв. мистецтва БАН УРСР (1939–1941); секр. міськ. від. народвіти (Уфа, 1941–1942); мед. статистиком евакошпиталю № 1746 (Уфа, 1942–1944); зав. від. комплектування б-ки КДУ (1944–1945); зав. каб. образотв. мистецтва ДПБ УРСР (1945–1955); співроб. Київ. філії Всерос. держ. б-ки іноз. л-ри (1955–1960); співроб. ЦНБ АН УРСР (1966). Д. чл. гуртка «Студіо» при каф. укр. мистецтва, пізніше – Каб. укр. мистецтва ВУАН (з 1924). Скарбник музейн. семінару проф. Щербаківського при Музеї ім. Т.Г. Шевченка. Член Вчен. ради ДПБ УРСР (з 1949); ред. колегії «Журналу Бібліотеки Академії наук УРСР» (1946–1947). Нагороджена медалями: «За победу над Германией», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Пр.: Книжкові виставки : корот. посіб. для район. і міськ. б-к / уклад.: Г.М. Плеський, А.Д. Титаренко; ред. н. с. Венгржановська. – К., 1953. – 41 с.; Бібліотека КДУ ім. Т.Г. Шевченка // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 66–69; Ор-

ганізація і переховування ілюстративного та аркушевого матеріала // Бюл. інозем. досвіду. – 1940. – № 1. – С. 19–23.

Л-ра: Історія АН України (1918–1923). ... – С. 516; Історія НАН України (1924–1928)... – С. 607; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 576; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 221; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 279.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 45; спр. 59, арк. 7 зв.; оп. 2л, спр. 48, арк. 140–144 (особ. спр. Н.С. Венгржановської); ІР НБУВ, ф. 1, № 26660, арк. 2; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1086 (особ. спр. Н.С. Венгржановської).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2965.

Вербицька Г. (?-?). Працювала зав. Укр. держ. б-кою ім. Т. Шевченка (Одеса, 01.07.1920–трав. 1921).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 57.

Веремкович Борис Дементійович (?-?). Працював зав. міськ. б-ки ім. Гоголя (Вінниця, з 01.01.1920). Член ТК для засн. ВФ ВБУ (з 30.09.1920).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941)... – С. 46, 76; Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Соломонова Т.Р. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Вінницька ОУНБ ... – С. 31.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 56, арк. 2.

Вержицький (Маньківський-Вержицький) Вікентій (Віктор) Іванович (1890, с. Харківка Уманського пов. Київської губ. – ?) – журналіст, літератор. Н. в родині службовців. Навч. в г-зіях (Умань; Єлисаветград). Закін. іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1912). Прослухав курс історії музики Петерб. муз. академії. Працював співроб. ред. газ. «Крымский вестник»; ред. газ. «Бердянское эхо» (з 1914); співроб. журн. «Исторический вестник» (С.-Петербург, до 1915); пом. члена Ученого к-ту М-ва народвіти; виборним бібліотекарем та викл. курсів українознав. офіцерської б-ки табору військовополонених (Австрія, 1915–1918); ред. часоп. «Українська справа»

(Рівне, з 1919), «Українські вісті» (Тернопіль); коректором «Вісника законів УНР» (Кам'янець-Подільський); співроб. культвід. штабу Укр. Галиц. Армії; секр. Київ. губнаросвіти; ред. червоноармійських газ.; лектором Вінниц. філії ВУТОРМ (з 1921); співроб. ред. газ. «Червоний край» (Вінниця, 1925); кер. метод. від. Театру ім. І. Франка (Харків, з 1925); кер. літ. від. газ. «Більшовицька правда» (Вінниця, з 1933). Член президії Поділ. філії ВУТОРМ (з 1922). Член Всеукр. спілки сел. письменників «Плуг». Заарештований органами НКВС за звинуваченням в антирад. пропаганді (21.03.1935). Засуджений до 3 років ВТТ.

Пр.: Концерт капели імені Леонтовича // Більшовицька правда. – 1934. – 6 серп.

Л-ра: Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 160; Науково-допоміжний апарат ... – С. 396.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 10 (прохання В.І. Вержбицького); ІР НБУВ, ф. 50, № 126 (анкета В.І. Маньківського); ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 58, арк. 17.

Вернадський Володимир Іванович (28.02.1863, С.-Петербург – 06.01.1945, Москва) – природознавець, мислитель, громад. діяч; акад. імп. С.-Петербур. АН (з 1909), акад. і перший президент УАН (1918). Закін. природн. від-ня фіз.-мат. ф-ту Петерб. ун-ту (1885). Слухав лекції проф. Грота і Зонке (Мюнхен) та проф. Фуке в Collège de France (Париж). Магістер. дис.: «О группе силлиманита и роли глинозема в силикатах» (1891). Працював хранителем мінерал. кабінету С.-Петербур. ун-ту (1885–1888); приватдоц. каф. мінералогії і кристалографії (з 1890), зав. мінерал. каб. (з 1892), проф. (1898–1911) Моск. ун-ту; зав. від-ням (1914), дир. Геол. і мінерал. музею ім. Петра Великого імп. С.-Петербур. АН (С.-Петербург, з 1914); рек-

тором Тавр. ун-ту в Сімферополі (1920–1921); дир. ним же створ. Радієвого ін-ту в Петрограді (1922–1939); засн. та кер. від. живої речовини АН СРСР (з 1929 – Біогеохім. лабораторія АН СРСР, тепер – Ін-т геохімії й аналітичної хімії ім. В.І. Вернадського у Москві) (Ленінград, з 1927). Тов. міністра освіти Тимч. уряду (з серп. 1917). Голова Коміс. для вироблення законопроекту про засн. УАН (1918), голова ТК для засн. Нац. б-ки Укр. держави в м. Києві (з 15.08.1918), акад. Фіз.-мат. від. УАН (з 14.11.1918). Перший президент УАН (27.11.1918–23.04.1921), кер. Каф. мінералогії II Від. УАН, голова Коміс. по виучув. природ. багатств України, кер. праць для виучув. ролі живої матерії в геохімії при II Від. ВУАН. Член Паризької і Чехословацької АН, Британської асоц. наук; Держ. ради Рос. імперії від імп. С.-Петербур. АН (1906–1907); природн. секції УНТ у Києві; Коміс. вищ. школи при М-ві наросвіти та мистецтв Директорії УНР від УАН (з 23.01.1919); Пост. Коміс. для складання біогр. слов. діячів України при УАН; теплової секції Пост. коміс. для виучув. природ. багатств України Фіз.-мат. від. УАН (секції прикладн. фізики та с.-г. секції цієї ж Коміс.); УНТ прихильників укр. історії, письменства та мови у Петрограді (з 3.12.1921). Учасник Укр. наук з'їзду (Прага, 1926). Засновник Хім. лабораторії Фіз.-мат. від. УАН (нині – Ін-т заг. та неорган. хімії АН України). За видатні праці в галузі науки і техніки удостоєний звання лауреата Держ. премії СРСР (1943). Основоположник наук: геохімії, біогеохімії, радіогеології. Розробив вчення про біосферу, зокрема ноосферу. Вивчав міграцію хім. елементів у земній корі. Створив теорію про провідну роль живих істот у геохім. процесах та походженні мінералів. Почесн. чл. багатьох академій

наук та наук. товариств. Автор наук. праць у галузі мінералогії, історії і філософії природознавства, кристалографії. Його ім'я присвоєно ЦНБ АН України (1988, з 1996 – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського). НАН України в 2011–2012 рр. видала «Вибрані наукові праці академіка В.І. Вернадського» – фундаментальне десяти томне (в 15 книгах), академічне видання під егідою Комісії НАН України з наукової спадщини акад. В.І. Вернадського (К., 2011–2012 рр.), присвяч. 150-річчю від дня народження вченого. Внесок у розвиток бібліотечної справи України розкривається у першому та десятому томах.

Пр.: Володимир Іванович Вернадський. Щоденники (1917–1921) / НАН Україна, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Коміс. НАН України з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, РАН, Архів ; ред. кол.: А.Г. Загородній, О.С. Онищенко (голова), В.А. Смолій [та ін.] ; уклад.: С.М. Кіржаєв, О.В. Мемелов, В.С. Неаполітанська, М.Ю. Сорокіна. – К., 2011. – 660 с. – (Вибрані наук. пр. акад. В.І. Вернадського, т. 9); Володимир Іванович Вернадський і Україна. Т. 1 ; кн. 1 : Науково-організаційна діяльність (1918–1921) / НАН України, Коміс. з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т історії України ; голова ред. кол. О.С. Онищенко ; ред.: Л.А. Дубровіна, А.Г. Загородній ; авт. передм.: О.С. Онищенко, В.А. Смолій, Л.А. Дубровіна ; уклад.: О.С. Онищенко, Л.А. Дубровіна, Л.М. Яременко [та ін.]. – К., 2011. – 699 с. – (Вибрані наукові праці академіка В.І. Вернадського ; т. 1 ; кн. 1) ; Володимир Іванович Вернадський і Україна. Т. 1 ; кн. 2 : Вибрані праці / НАН України, Коміс. з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т історії України ; голова ред. кол. О.С. Онищенко ; ред.: Л.А. Дубровіна, А.Г. Загородній ; уклад. О.С. Онищенко. – К., 2011. – 583 с. – (Вибрані наукові праці академіка В.І. Вернадського ; т. 1 ; кн. 2) ; Т. 2 : Кн. 1–3 : Листування з українськими вченими / НАН України, Коміс. з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т історії України [та ін.] ; ред. рада : Б.Є. Патон (голова) [та ін.] / уклад. : О.С. Онищенко, Л.А. Дубровіна, С.М. Кіржаєв, К.С. Новохатський та ін. – К.: 2011–2012; Т. 10 : Бібліографія праць В.І. Вернадського. Література про життя та ді-

яльність / НАН України, Коміс. НАН України з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, Нац. б-ка України імені В. І.Вернадського ; редкол. : А.Г. Загородній, О.С. Онищенко (голова), В.П. Волков [та ін.] ; уклад. : О.С. Онищенко, Л.В. Беляєва, С.А. Дзюбич, Л.С. Новосолова, В.Ю. Омельчук, Д.В. Устиновський. – К., 2012. – 603 с. – (Вибрані наукові праці академіка В.І. Вернадського).

Л-ра: Биогр. словарь имп. С.-Петербур. ун-та. Т. 1 ... – С. 139–140; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 280; *Щербак М.П.* Володимир Іванович Вернадський. – К. : Наук. думка, 1979. – 90 с.; Страницы автобиографии В.И. Вернадского. – М. : Наука, 1981. – 350 с.; *Мочалов И.И.* Владимир Иванович Вернадский. – М., 1982; В.И. Вернадский : жизнь и деятельность на Украине / К.М. Сытник, Е.М. Апанович, С.М. Стойко. – К. : Наук. думка, 1988. – 366 с.; *Апанович О.* Перший президент // Наука і культура. Україна. К., 1988. – Вип. 22. – С. 64–73; В.І. Вернадський. Громадянин. Вчений. Мислитель : пр. вченого та літ-ра про нього з фондів ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України / уклад.: С.О. Задоя, І.А. Певзнер ; бібліогр. ред. Л.В. Беляєва ; відп. ред. М.І. Сенченко ; АН України, Комісія по розробці наук. спадщини акад. В.І. Вернадського. – К. : Наук. думка, 1992. – 88, [5] с.; Чтения академика Владимира Ивановича Вернадского (1991–1992) : сб. науч. тр. – К. : Наук. думка, 1994. – 144 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 6, 9, 20, 23, 28, 33, 45, 56, 59, 62, 65, 70, 79, 99, 158, 202, 275; *Онопрієнко В.І.* Академік Володимир Вернадський // Члени-засновники Національної Академії наук України : зб. нарисів. – К., 1998. – С. 165–187; Крымские годы академика В.И. Вернадского / Н.В. Багров, В.Г. Ена // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – 1999. – № 12 (51), т. 1. – С. 21–32; Из эпистолярного наследия В.И. Вернадского : письма В.И. Липскому 1919–1936 / состав. Т.В. Андрианова, М.В. Шевера. – К. ; Кременчуг, 2002. – 27 с.; Довідник з історії України ... – С. 104; ЕСУ. Т. 4... – С. 271; В.І. Вернадський : Вчений. Мислитель. Громадянин : пр. вченого та літ-ра про нього з фондів Нац. б-ки ім. В.І. Вернадського : бібліогр. покажч. / уклад.: Л.В. Беляєва, Л.С. Новосолова, зауч. Н.С. Дацькової, О.В. Карплюк ; наук. ред. В.Ю. Омельчук ; НАН України, НБУВ. – К. : [Академперіодика], 2003. – 259 с.; ЕІУ. Т. 1 ... – С. 484; Владимир Иванович Вернадский : библиогр. указ. (1992–2005) ; В.И. Вернадский и Крым : биобиблиогр. указ. (1899–2005) : в 2 ч. / сост. В.А. Миронова [и др.] ; науч. ред. Н.В. Багров, В.В. Лавров ; Таврич. нац. ун-т им. В.И. Вернадского, Науч. б-ка. – К. : Либідь, 2007. – 192 с. : ил.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 80, 83, 89, 90–93, 97, 99; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 113–114.

Интернет-ресурси: Вернадский В. И. // Ист. [Таврич.] ун-та в биогр. и портр. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://abris.crimea.ua/enciklopedia/persons/03/vernadsky>. – Назва з екрана.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8; IP НБУВ, ф. I, № 26677.

Вернигора Софія Родіонівна (16.12.1890, Тараща Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. жін. г-зію (Біла Церква, 1908). Навч. на ВЖК А.В. Жекуліної (Київ, 1915–1918). Працювала вчит. міськ. уч-ща (Тараща, 1908–1915); старш. бібліотекарем від. фондів БАН УРСР (1932–1941; 1943–1955).

Пр.: Всеукраїнська Академія наук//Глобус. – 1929. – № 13. – С. 204–205.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 221.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 3; оп. 2л, спр. 48, арк. 73–78 (особ. спр. С.Р. Вернигори).

Вершинська В.М. (?–?). Працювала бібліотекарем 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Веселовський Василь Костьович (?–?) – педагог. Освіта вища (1917). Працював викл. міністерської нар. школи (Шпола Звенигород. пов., з 1911; с. Гусаков, 1912–1913); бібліотекарем земськ. б-ки при Гусаковській школі; викл. латин. мови г-зії (Бахчисарай, з 1917); викл. історії і географії, бібліотекарем (з 01.03.1920) трудшколи (до 1921); секр. президії с.-г. наук. к-ту України (Київ, з 1921); службовцем канцелярії Упрдокру (Київ, 1922); викл. історії к-ри, пізніше географії та суспільствознавства (1922–1930), бібліотекарем (1922–1928) 56-ї трудшколи (Київ).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 17.

Вешніпольська Клара Мусіївна (1906, Біла Церква Васильківського пов. Київ. губ. – 1941). Н. в родині кравця. Працювала співроб. Бібл. ін-ту; голов. бібліотекарем, зав. каб. дит. читання від. обслуговування читачів БАН УРСР (1939–1941).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 577.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 602, арк. 125; оп. 1л, спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 5 зв.

Врчинський-Вртел Стефан Каєтан (26.12.1886, с. Ганнівці Жидачівського пов. Руського воєводства Австро-Угорщини – 03.02.1963, Познань) – бібліограф, книгознавець, бібліотекознавець, педагог; д-р філософії (1915). Закін. г-зію (Стрий, 1905), філос. ф-т ун-ту (Львів, 1909). Стипендіат Нац. закладу ім. Оссолінських (1906–1908). Працював викл. польс. мови Львів. III г-зії (1909–1918); асист. Ягеллонської б-ки (Краків, 1919–1920); доц. бібліогр. та бібліотекознав. (1923–1927), доц. історії (1927), бібліотекарем (1920–1923), хранителем та кер. від. (1924–1927) б-ки Львів. ун-ту; викл. книгознав. (1927–1937), проф. (1936), зав. каф. західнослов'ян. літератур (1949–1952), надзвичайним проф. (1950), зав. каф. слов'ян. літератур (1952–1960), звичайним проф. (з 1956), викл. історії польс. л-ри, чес. л-ри і бібліогр. (1946–1960), дир. б-ки (1927–1937, 1948–1950) Познанського ун-ту; дир. Б-ки Народової у Варшаві (1937–1940, 1945–1948); працівником від. статистики Варшав. міськ. управи (1940–1944); одночасно – викл. бібліогр. та історії середньовічної л-ри Підпільного Варшав. ун-ту; викл. історії середньовічної л-ри Ягеллонського ун-ту (1945); викл. історії польс. та чес. л-ри, бібліогр. та бібліотекознав. Варшав. ун-ту (1945–1948); зав. від. бібліогр. польс. л-ри (1953–1961), в.о.

зав. від. поточної бібліогр. л-ри (1961–1963) Ін-ту літ. досліджень ПАН. Член Львів. від. Наук. т-ва (з 1920). Кер. Союзу польс. бібліотекарів (1933–1939). Кер. від. славістики (1956–1963) та бібліогр. к-ри Великопольської л-ри (1960–1963) Т-ва прихильників наук (Польща). Нагороджений Командорським Хрестом ордена Відродження Польщі (1957). Його іменем названа вулиця у м. Познані.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 42–43.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 246.

Винник М.Й. (?–?). Працювала співроб. Одес. держ. наук. б-ки (1936).

Пр.: Про зведений каталог музичної літератури одеських бібліотек / М.Й. Винник, З.Я. Берман // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – К., 1929. – № 3. – С. 114–117.

Виноградська Арина Іллівна (?–?). Працювала бібліографом Укр. книж. палати (Київ, 1919).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 233, арк. 12.

Виноградська Юлія Євграфівна (1882, Одеса Херсонської губ. – ?). Н. в родині науковця. Закін. жін. г-зію; філол. ф-т Сорбони (Париж); Харків. ун-т (1916); англ. від. держ. курсів іноз. мов (1925). Працювала викл. іноз. мови Київ. гірн. ін-ту; зав. б-ки спілки Робос (Київ, 1919–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 11–13.

Вировий Євген Семенович (псевд.: *Євген Малий; Євген В-вий; Евг. Вир.*; 27.02.1889, Сміла Черкаського пов. Київської губ. – 17.05.1945, Прага) – громад., культ.-освіт. діяч, педагог, філателіст. Організатор Катеринослав. «Просвіти» (1917–1918). Голова культ.-освіт. коміс. Трудового Конгресу. Співроб. УЗЕ. Співзаснов-

ник УТПК у Празі (1926) та член редкол. його друкованого органу – журн. «Книголюб» (Прага, 1927–1932). Голова Укр. громад. видав. фонду (Прага, 1921). Член Вид. т-ва при УГА в Подєбрадах (Чехо-Словаччина). Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Засновник «Українського видавництва в Катеринославі» (Берлін, 1922). Власник відомої колекції укр. марок, яка неодноразово нагороджувалась на міжнародних виставках. Автор статті «Децо про видавничу справу на Україні». Емігрував до Праги. Особовий архівний фонд Є.С. Вирового зберігається в ЦДАВО України (ф. 4447, 9 од. зб.).

Л-ра: ЕУ. Т. 1. – С. 251; *Гальчук Л.* Український громад. видавничий фонд у Празі // Бібл. вісн. – 1998. – № 1. – С. 43–46; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; ЕСУ. Т. 4 ... – С. 440; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 80; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 260, 261, 263; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 311.

Висовень К.М. (?–?). Працювала бібліотекарем І розр. від. постачання та бібл. оформлення нових поступлень б-ки Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Висоцька Поліна Юделівна (20.04.1912, с. Тваричівка Мозирського пов. Мінської губ. – 30.05.2003, Київ) – бібліографознавець. Н. в сел. родині. Закін. бібл. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. Горького (1938). Працювала бібліотекарем у середній школі (Мозир, 1930–1933); зав. абонементом Центр. польс. держ. б-ки в Україні (Київ, 1933–1937); зав. б-ки Київ. Центр. клубу спілки «Медсанпраця» (Київ, 1938–1941); зав. б-ки клубу «КОР» з-ду М-ва збройних сил (Іжевськ, 1941–

1944); зав. б-кою Київ. обкому профспілок «Медсанпраця» (1944–1949); старш. ред. (1947), старш. бібліотекарем (1948), старш. бібліографом (1948), старш. ред. бібліогр. від. (1949–1952), голов. бібліографом від. наук. інформації та довідково-бібліогр. обслуговування (до виходу на пенсію 16.03.1972) ЦНБ АН УРСР. Член Вчен. ради та кер. групи НОП ЦНБ АН УРСР (1970). Проводила значну роботу з організації та ведення бібліогр. картотек журн.-газ. матеріалів, з упорядкування фондів (інвентаризації, звірці каталогів) та ін. Брала участь у бібліографуванні матеріалів до тематичних робіт відділу та проведенні семінарів з підвищення бібліогр. знань у працівників Б-ки.

Пр.: Фізична географія УРСР (1840–1958 рр.): бібліогр. покажч. / уклад. К.О. Коваленко, П.Ю. Висоцька. – К., 1960. – 402 с.; Библиографическая картотека журнальных и газетных статей в ГПБ АН УРСР // Библ.-библиогр. информация б-к АН СССР и акад. наук союз. республик. – 1961. – № 31. – С. 191–192; Дмитро Захарович Мануїльський : список тв. та літ. про життя і творчість / уклад. В.В. Павлова, П.Ю. Висоцька, М.Ф. Котляр ; АН УРСР, ДПБ УРСР. – К., 1962. – 18, 3 с.; Еще раз о правилах библиографического описания / П.Ю. Висоцькая, Е.И. Скокан // Библ.-библиогр. информация б-к АН СССР и акад. наук союз. республик. – 1965. – № 4. – С. 102–107; Библиографические картотеки Центральной научной библиотеки АН Украинской ССР / П.Ю. Висоцькая, О.Я. Пишоха // Библ.-библиогр. информация б-к АН СССР и акад. наук союз. республик. – 1967. – № 3. – С. 24–37; Праці співроб. Ін-ту геол. наук АН УРСР / уклад.: К.О. Коваленко, П.Ю. Висоцька // Геол. журн. – 1967. – Т. 27, вип. 4. – С. 90–105; Видання АН УРСР (1919–1967): Суспільні науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР. ЦНБ ; відп. ред. М.М. Онопрієнко; уклад. П.Ю. Висоцька, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемень. – К. : Наук. думка, 1971. – 792 с.; Видання АН УРСР (1919–1967) : фіз.-технічні та математичні науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР. ЦНБ ; уклад. П.Ю. Висоцька, О.В. Бистряков, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемень. – К. : Наук. думка, 1970. – 783 с.; Видання АН УРСР (1919–1967) : науки про Землю і Космос. Хім.-технол. та біол. Науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР. ЦНБ ; уклад.: П.Ю. Висоцька,

О.В. Бистряков, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемень. – К. : Наук. думка, 1971. – 792 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 244, 270; Укр. бібліографі. Вип. 1 ... – С. 57–58; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1965–1991) ... – С. 39, 61, 62, 64, 109; Вони ж. Бібліотечна справа ... – С. 401.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 50, арк. 69–78 (особ. спр. П.Ю. Висоцької).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 50, арк. 70; ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3442.

Височинська Євгенія Станіславівна (?-?). Працювала зав. б-кою міськ. клубу (Сімферополь, 1911).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 31.

Вишинський Василь (?–1878) – педагог. Працював викл. Києво-Софійського духов. уч-ща (до 1869); пом. бібліотекаря КДА (верес. 1869–жовт. 1878).

Л-ра: Дениско Л. М. Бібліотека КДА ... – С. 98.

Вишневська Катерина Пилипівна (1853–?). Працювала бібліотекарем б-ки Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків ВУАН (1921–1925).

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26660, арк. 2 (особ. склад Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921).

Вияснівський Андрій І. (псевд. : Чухрай, Д.; ?-?). Працював інсп., пом. зав. бібл. секції Київ. губполітосвіти (1920-ті). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925). Активний організатор бібл. мережі в Києві та на Київщині.

Пр.: Матеріали до понятійно-психологічного вивчення читачів. – К. : ВБУ. – 1929; [Рецензія на журн. бібл. теорії й практики «Красный библиотечарь»]. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 99–102; Пам'яті товариша і друга. – ІР НБУВ, ф. 47, № 329, арк. 264–267.

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 117; Літопис НІПБУ. Ч. II ... – С. 57, 65; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 182, 195, 217.

Вікул Іван Павлович (27.01.1894, Кам'янець-Подільський – ?) – статистик, демограф. Брат декана інженерного ф-ту УГА проф. М.П. Вікула (1888–1935). Закін. юрид. ф-т Харків. ун-ту (1917). Самостійно студював курс історії музики. Працював *бібліотекарем Хору Укр. Громади в Варшаві* (1913); *скарбником хору Ун-ту св. Володимира* (Київ, 1914–1915); зав. повіт. від. статистики народвіти Поділ. земськ. управи (1918–1920); співроб. стат. бюро (Вінниця, Київ; 1920–1929); лектором з історії музики, *скарбником і головою ради* (1925) студії-капели ім. М.Д. Леонтовича (Вінниця, 1924–1925); *викл. демографії 1-ї стат. профшколи* (Київ). Засн. (1918); *голова хорової ради* (1918–1920) укр. нац. хору (Кам'янець-Подільський). Член правління, *секр. ред. «Народний працівник»* Поділ. губ. спілки земських службовців. *Співзасновник* (1922), *секр.* (1922–1924) Поділ. філії т-ва ім. М.Д. Леонтовича (Вінниця). Автор праць зі статистики та демографії, які друкувалися в бюлетнях Поділ., Вінниц. та Київ. стат. бюро та «Демографічному збірнику» (1924–1930). Співавтор розробки методики та організації переписів населення (1916–1926).

Л-ра: ЕСУ. Т. 4... – С. 538.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 50, № 124 (анкета І.П. Вікула).

Вікул Марія Павлівна (15.10.1897, Кам'янець-Подільський – ?). Закін. Кам'янець-Поділ. ІНО; *аспірантуру Н.-д. каф. історії та економіки* Поділля (Кам'янець-Поділ., 1928). Працювала *бібліотекарем б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО*; *співроб. ВУНАС* (1929).

Л-ра: Наука и научные работники СССР... – С. 43.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 25, арк. 20.

Вільдерман Борис Михайлович (23.06.1901, Гайсин Тульчинського пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині кравця. Навч. в церк.-параф. школі. Закін. бібл. курси при Ін-ті євр. к-ри ВУАН (1931). Працював *складником друкарні* (Гайсин, з 1914); *інструкт. друку 8-ї Червонокозачої д-зії* (1921); *бібліотекарем клубу д-зії* (20.07.1921–15.06.1922), *зав. б-кою 5-го Червонокозачого полку* (1922–1923); *зав. б-ки* (13.05.1923–1924) *1-ї Червонокозачої д-зії*; після демобілізації – *зав. б-кою центр. робітн. клубу* (Проскурів, верес. 1924–1926); *організатором і зав. міськ. центр. ім. Дзержинського та окр. б-к від. народвіти* (Проскурів, 1926–1932); *викл. бібл. дисциплін технікуму комуніст. освіти* (Проскурів, 1931–1932); *бібліографом-конс. Проскурів. міжрайон. бібл.-книж. колектору НКО* (1932–1933). *Організатор та кер. міськ. бібл. об'єднання* (Проскурів, з лют. 1925). *Голова метод. бібл. коміс. при політінспектурі окр. народвіти* (з 05.03.1927). *Кер. бібліогр. групи Проскурів. будинку робітників освіти* (1933). *Делегат 1-го Всеукр. з'їзду бібл. робітників* (1926), *Всеукр. конф. завідуючих окр. б-к* (1929), *Всеукр. наради метод. робітників політосвіти*. За дорученням УНІКу *провадив запис запитів читачів* (1927–1928). Після війни *працював у Кам'янець-Подільській обласній бібліотеці*.

Л-ра: Біркіна Н. Бібліотечний кореспондент та його робота. – К., 1929. – 26 с.; Хмельницька ОУНБ ... – С. 10–19.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 17–20 (заява, життєпис Б.М. Вільдермана); ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 201–206; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1175 (особ. спр. Б.М. Вільдермана).

Вільскер Софія Марківна (1900–?) – педагог. Н. в родині службовця. Закін. Муз.-драм. ін-т ім. М.В. Ли-

сенка; наук. теорет. від. ф-ту професвіти (1926–1927). Працювала зав. б-ки (1922–1928), викл. історії музики (1927–1928) Держ. євр. муз.-пед. профшколи (Київ).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 37.

Вінер Г.А. (?-?). Працювала зав. дит. від. Центр. окр. б-ки ім. К.А. Тімірязєва (Вінниця, з 1923), на базі якого 1927 р. започатковано майбутню обл. б-ку для дітей ім. І.Я. Франка.

Интернет ресурси: Сторінки історії та сьогодення [Електронний ресурс] // Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва. – Режим доступу: <http://www.library.vn.ua/about/history.html>. – Назва з екрана.

Вінцовський Ярослав Дмитрович (псевд.: *Ярославенко*; 30.03.1880, Дрогобич – 26.06.1958, Львів) – композитор, диригент. Н. в родині письменника Д.І. Вінцовського (1846–1917). Закін. класич. г-зію та політех. ін-т за спец. «інженер шляхів» (Львів). Учень композитора, проф. Яна Галля. Працював старш. бібліотекарем (з 18.03.1941), зав. (01.04.1946 – 14.04.1948) муз. від. Львів. філії БАН УРСР. Створив власну муз.-видавн. фірму під назвою «Українська накладня», пізніше – муз. вид-во «Торбан» (Львів), де видав бл. 200 творів укр. композиторів (з 1903). Автор оперети «Баб'ячий бунт» (1921), опери «Відьма» (1922), творів для духового оркестру, маршів, романсів, здійснював обробки нар. та стрілецьких пісень. Співзасновник спортивного т-ва «Сокіл».

Л-ра: Романюк С. Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів» ... – С. 11–13.

Віслоцький Владислав-Тадеуш (27.07.1887, с. Лука побл. Самбора Австро Угорської імп. – 11.07.1941, Львів) – польс. бібліофіл, бібліографознавець, бібліограф, славіст. Пле-

мінник польс. бібліографа і бібліотекаря Владислава Віслоцького (1841–1900). Працював стипендистом (з 1907), кустошем (хранителем) (1920–1939) Наук. закладу ім. Оссолінських у Львові; ред. та видавцем щомісячного журн. «Ruch slowianski» (1928–1939); вчен. секр. Львів. філії БАН УРСР (1939–1941). Автор життєпису Войцеха Кентшинського та Єжи Любомирського; праці про таємні друки Закладу ім. Оссолінських 1830-х рр. До 100-річчя Закладу склав бібліографію та опубл. низку праць у галузі бібліографії, видав цінні доповнення до польс. бібліогр. за 1912 та за 1914–1917 рр., бібліографію польс. бібліофільства і бібліографії за 1914–1922 рр. і за 1928 р. Редагував журн. «Przegląd bibliograficzny» (1920–1923, 1929–1931). Член коміс. для приймання б-к Закладу ім. Оссолінських, НТШ і Нар. Дому до фондів Львів. філії БАН УРСР та коміс. для опрацюв. генплану і розміщення книж. фондів і відділів б-ки (1940). Заарештований гестапо (11.07.1941). Відтоді вважається зниклим безвісти. Архів ученого зберігається в рукоп. від. ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України та містить рукописи наук. праць; епістолярій; інвентар рукописів б-ки Закладу ім. Оссолінських; кілька тематичних карток бібліографічних матеріалів, над якими він працював впродовж 1920–1930-х рр.; документи, які стосуються його діяльності в 1939–1941 рр. (протоколи засідань вченої ради, виробничих конференцій колективу б-ки, плани та звіти Львів. філії БАН УРСР).

Л-ра: Вальо М. Архів Владислава Тадеуша Віслоцького у фондах Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка НАН України // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка. – Л., 2002. – Вип. 9/10. – С. 249–254; ЕСУ. Т. 4... – С. 594; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 256; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213.

Власенко (?-?). Працював пом. бібліотекаря Житомир. публ. б-ки (з 1885).

Л-ра: Боцяновский Вл. Публичная библиотека в Житомире ... – С. 272.

Вовк Галина Федорівна (27.07.1896, Париж, Франція – 21.01.1966, Регенсбург, ФРН). Н. в родині відомого укр. етнографа, письменника, антрополога, за походженням з козаків Пирятинського пов. Полтав. губ. – Ф.К. Вовка (1847–1918). Закін. С.-Петербур. приват. жін. г-зію М. Могилянської (1915). Навч. на природознав. від. фіз.-мат. ф-ту Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, з 1915). Працювала інструкт. з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 20.12.1918), бібліотекарем-спеціалістом читальні Нац. (Всенар.) б-ки України (до серпня 1920); викл. природознавства та географії трудшколи (с. Козацьке Звенигород. пов., 1920–1923); бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (з 07.07.1923 – 1931), старш. бібліотекарем від. опрацюв. (1932–1935), старш. бібліотекарем від. наук. бібліогр. та сист. каталогу (1936–1937), голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. (1938–1940) та від. опрацюв. БАН УРСР (1940). В 1927–1928 рр. уклала «Бібліографію праць Федора Вовка (1847–1918)» (1929). Восени 1943 разом з матір'ю Олександрою Реммельмаєр і братом Юрієм Вовком також працював деякий час в Б-ці АН УРСР, виїхала до Німеччини (Регенсбург). У 1965 р. спільно з братом завершила нарис про життя батька (рукопис знаходиться в Укр. музеї при УВАН у США).

Пр.: Бібіографія праць Хведора Вовка (1847–1918) / Г. Вовк ; ВУАН, Бібліогр. комітет. – К., 1929. – 80 с. – (Укр. бібліогр. ; вип. 3); Топографізація пореволюційних серіальних видань у відділі Україніки ВБУ. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229; оп. 1, спр. 425, арк. 24.

Л-ра: Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... – С. 135; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; Вернадский В.И. Дневники ... – С. 115; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 31, 223, 225, 229, 257; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 577; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 205, 207; Науково-допоміжний апарат ... – С. 400.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 8; спр. 6, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 8 (анкета Г.Ф. Вовк); спр. 58, арк. 2; спр. 59, арк. 4 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1213 (особ. спр. Г.Ф. Вовк).

Вовк Любов Іллівна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ (1933–1960).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Вовк Юрій Федорович (1901 – кін. 1960-х). Н. в родині відомого укр. етнографа, письменника, антрополога Ф.К. Вовка. Закін. 2-гу укр. держ. г-зію ім. Кирило-Мефодіївського братства (Київ, 1919); курси бібліотекознавства укр. робітн. клубу (Київ). Працював вчит. комерц. уч-ща (Звенигородка, 1912); тех. бібл. спеціалістом ВБУ (1930). Товаришував з *Дмитром Сумцовим (1877–1919)*, сином відом. вчен.-філолога.

Пр.: Галина Федорівна Вовк (1896–1966) : життєпис-спогад – Арх. авт.; Роль бібліотеки в сучасному житті. – Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 28.

Л-ра: Наріжний С. Українська еміграція. Ч. 1 ... – С. 192; *Винар Л.* Лев Юстинович Биковський ... – С. 201; *Іваневич Л.* Епістолярна спадщина Дмитра Яворницького : наративне джерело дослідження укр. нар. одягу та вишивки // Наук. зап. : зб. пр. молодих вчених та аспірантів. – К., 2009. – Т. 17. – С. 227; *Наулко В. І.* Пошуки. Роздуми. Студії : зб. вибраних пр. до 80-річчя від дня народження. – К. : Укр. письменник, 2013. – С. 286.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 27 (анкета Ю.Ф. Вовка).

Іконогр.: Наріжний С. Українська еміграція. Ч. 1 ... – С. 192.

Вознесенська Катерина Семівна (?-?). Працювала першим бібліотекарем Вінниц. МПБ ім. Гоголя (1906–1921).

Пр.: Каталог книг Винницької городской библиотеки в память Н.В. Гоголя / [сост. К.С. Вознесенская]. – Винница : Тип. Балмазия и Ландвигера, 1909. – [2], 660 с.

Л-ра: Вінницька ОУНБ ... – С. 28.

Интернет ресурси: Сторінки історії та сьогодення [Електронний ресурс] // Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва. – Режим доступу: <http://www.library.vn.ua/about/history.html>. – Назва з екрана.

Воїнова Марія Олександрівна (1883, с. Замостя Прилуцького пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині службовця. Освіта – вища. Працювала співроб. б-ки Ін-ту удоск. лікарів; бібліотекарем I розр. Петрівської філії (1938–1940), від. худож. іноз. л-ри (1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 2; спр. 59, арк. 7.

Воїнова Надія Миколаївна (1896–?). Н. в родині службовця. Навч. на іст. ф-ті ун-ту Сорбонни (Париж); курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала перекладачем; зав. б-ки та арх. Укр. НДІ шкір. промисловості (1932–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 41а; оп. 1л, спр. 51, арк. 22–24.

Войнаш (?–?). Працював зав. б-кою Житомир. землеустрійного технікуму (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 205.

Войтович Анастасія (?–?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Волкова Клавдія Василівна (?–?). Закін. Київ. г-зію (1920). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 18.10.1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.

Волкова М.В. (?–?). Працювала директором міськ. публ. рос. б-ки ім. О.С. Пушкіна (Гайсин, з 1910).

Л-ра: Соломонова Т.Р. Гайсинська міська публічна ... – С. 55.

Волковиська Р.Р. (?–?). Працювала співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ. Під час ідеологічних «чисток» звільнена разом з шістьма співробітниками консультаційно-бібліографічного відділу ХДНБ (1932).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 136.

Волобуєва Тамара Григорівна (13.11.1893, с. Пакуль Чернігівського пов. і губ. – після 1956). Н. в родині педагогів. Навч. в жін. мед. ін-ті (Київ, 1916–1918); КАІ (1922–1924). Закін. Черніг. жін. г-зію, аспірантуру УНІК (1930). Промоційна праця: «Проблема автора в каталографічних інструкціях та бібліографічних покажчиках». Працювала вчит. школи та зав. пед. музеєм (Чернігів, 1913–1916); бібліотекарем читальні (с. Рудня Остерського пов. Черніг. губ., 1917); старш. бібліографом та зав. б-кою ГКП у Києві (з лют. 1919); н. с. (1922–1928) та зав. б-кою (з 1921, 01.09.1927–01.11.1928), вчен. секр. (1922–1924), в. о. дир. (трав. 1923) УНІКу; каталогізатором (з 16.07.1920); бібліотекарем I розр. (14.11.1928–1930), бібліотекарем I розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем (1931–1935), м. н. с.-конс. з біології від. наук. бібліогр. та сист. каталогу (1936–1937); старш. бібліотекарем-конс. від. опрацюв. (1940–1941) БАН УРСР; бібліотекарем КБК (1943); зав. конс.-бібліогр. від. (1945–1946), зав. від. наук. бібліогр. (1946–1948), голов. бібліотекарем (1949–1950) БАН УРСР. Член наук. ради управи Книж. палати в м. Києві

при від. к-ри та освіти КМУ (1941). Брала участь у організації роботи гуртків з вивчення іноземних мов при БАН УСРР (1935).

Пр.: Іоанникий Галятовский. Ключ разуме-ния. Киев 1659 г. Описание старопечатной кни-ги. – 1929. – 2 арк. – IP, ф. 33, од. зб. 853.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 57; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 224; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 224; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 307, 349, 350, 354; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 436–437.

Дж.: Арх. НБУВ, спр. 140, арк. 110 зв.; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 2; спр. 59, арк. 4 зв.; оп. 2л, спр. 52, арк. 146–158; ДАКО, ф. Р-2412, оп. 2, спр. 3, арк. 169; IP НБУВ ф. 47, спр. 6; спр. 264, арк. 20; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1268 (особ. спр. Т.Г. Волобуєвої).

Воловник Марія Романівна (1898, Бердичів Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Закін. бібл. курси. Працювала зав. від. періодики б-ки Ін-ту соц. виховання; зав. від. періодики б-ки Укр. пед. ін-ту (1936); голов. бібліотекарем від. комплектування БАН УРСР (1938–12.07.1941).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 25; спр. 59, арк. 7 зв.

Володарська Євгенія Марківна (27.01.1910, Київ – ?). Н. в робітн. родині слюсаря. Закін. труд. (1924) та профшколу (Київ, 1927); Київ. муз. технікум (1931); екон. ф-т Дніпроп. фін.-екон. ін-ту (1936); бібл. ф-т Київ. держ. пед. ін-ту ім. Горького (1939). Працювала бібліотекарем ДВУ (Київ, 1929–1930); бригадиром вист. сектору (1936–1941), бібліотекарем від. наук. бібліогр. (1940–06.07.1941) БАН УРСР; вевакуації – лаборантом-бібліографом Ін-ту нар. творчості Від-ня сусп. наук АН УРСР (Уфа, 1941–1943); бібліотекарем БАН УРСР (Уфа, 1941; Москва,

1943–1944); голов. бібліотекарем-старш. бібліографом (1944–1948), зав. сектором абонементу (1948–1952), старш. бібліографом від. комплектування ЦНБ АН УРСР (1952–1965). Нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1948).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 224; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 282.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 49, арк. 157–168 (особ. спр. Є.М. Володарської).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 49, арк. 159.

Володкевич Микола Миколайович (крипт.: *Н. В.*; 1860, Орел – 1924, Київ) – педагог. Закін. г-зію (Москва; Орел); фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював викл. географії, фізики, хімії, дир. жін. приват. комерц. уч-ща Л.М. Володкевича (Київ, 1914). Друкувався в «Записках по свеклосахарной промышленности», «Вестнике опытной физики и элементарной математики», «Киевском слове», «Педагогической мысли». Фундатор б-ки іноз. від. Київ. т-ва природознавців.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 821; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 112; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 260.

Волошина Есфір Давидівна (17.04.1892, Фастів Васильківського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. приват. жін. г-зію М.І. Левандовської (Київ, 1910), бібл. курси (Київ, 1935). Працювала бібліотекарем пересувної б-ки (1933–1934); б-ки при курсах марксизму-ленінізму ЦК ВКП(б) (1936–1937); бібліотекарем II розр. сектору обслуговування читачів (з 31.11.1936), старш. бібліотекарем від. фондів і обслуговування (1937–07.07.1941; 1945–1951), бібліотекарем від. обслуговуван-

ня читачів (1940) БАН УРСР; зав. район. б-кою (Безенчук Куйбишевської обл., 1941–1945). Нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1948).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 5 зв.; оп. 2л, спр. 47, арк. 94–99 (особ. спр. Е.Д. Волошиної).

Волошина (в заміжжі – **Рубашевська**) **Лія Яківна** (08.02.1920, Київ – ?). Н. в родині службовця. Закін. філол. ф-т КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1954). Працювала бібліотекарем дит. б-ки клубу «Медсанпраця» (Київ, 1937–1938); бібліотекарем від. обслуговування читачів БАН УРСР (1940–1941); бібліотекарем дит. від. район. б-ки (ст. Безенчук Куйбишевської обл., 1941–1942); радіо-телеграфістом Воєн.-мор. авіац. уч-ща ім. С.О. Леваневського ВПС ВМФ (1942–1945); бібліотекарем (1946–1948), старш. бібліотекарем – бригадиром бригади обслуговування читачів від. фондів та обслуговування читачів (1948–1970), старш. ред. від. обслуговування читачів (1971–1978), після виходу на пенсію – старш. бібліотекарем сектору прийому л-ри, ведення топогр. каталогів від. фондів ЦНБ АН УРСР (1980–1981). Нагороджена медаллю «За победу над Германией в Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1945).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1л, арк. 5 зв.; 2л, спр. 131, арк. 21–44 (особ. спр. Л.Я. Волошиної-Рубашевської).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 131, арк. 34.

Волошина Ольга Володимирівна (1896, Горки Могильовської губ.; за ін. даними 1907, Київ – ?). Н. в родині службовця. Закін. юрид. ф-т Київ. ВЖК; бібл. курси при ВБУ. Працюва-

ла бібліотекарем Геол. каб. ВУАН; бібліотекарем чит. залу Будинку вечних (Київ); бібліотекарем від. україніки (1929); бібліотекарем заг. читальні (1930), старш. бібліотекарем довідково-бібліогр. каб. від. наук. бібліогр. (1931–1940), голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів (1941); зав. від. наук. бібліографії (з 01.08.1941) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – співроб. КБК (1943).

Л-ра: Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 250, 257; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 502; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 57; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 551;

Дж.: Арх. НБУВ; оп. 1л, спр. 34, арк. 8; спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 3 зв.

Вольпов Овсій Якович (?-?). Закін. КІНГ. Працював інструкт.-методистом (1927–1928), зав. від. сусп.-політ. л-ри, заст. дир. КЦРБ ім. РКП(б) (1920–1930-ті). Репресований органами НКВС.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 52 54 75, 101–103.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Вольський Владислав (?-?). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-т св. Володимира (1851). Працював службовцем канцелярії (з 1853), пом. бібліотекаря (1858–1880), зав. проф. лекторію Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Брав активну участь у виданні алфавітних покажчиків б-ки ун-ту (1865–1866).

Л-ра: Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 125.

Дж.: ДАК, ф. 16, оп. 319, спр. 159, арк. 1–20.

Вольфман Ілля Єфимович (1914, Козятин Бердичівського пов. Київської губ. – ?). Працював тимч.

робітником (з 29.10.1934), старш. бібліотекарем таємного від. (1937); заст. зав. від. спецфондів (01.07.1937–1939) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 502.

Дж.: Арх. НБУВ; оп. 1л, спр. 45, арк. 41; спр. 53в, арк. 99.

Вольфман Поліна Петрівна (1890–?). Працювала бібліотекарем БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 11.

Ворона Галина Михайлівна (14.10.1900, м-ко Журавка Пирятинського пов. Полтавської губ. – ?). Закін. г-зію (1918). Навч. на Київ. пед. курсах (1921). Працювала вчит. сіл. школи (1919); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 18.10.1921).

Дж.: Арх. НБУВ; оп. 1л, спр. 8, арк. 9 (прохання Г.М. Вороної).

Вороний Марко Миколайович (псевд.: *Антиох*; 05.03.1904, Чернігів – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська, Республіка Карелія) – письменник. Н. в родині поета М.К. Вороного (1871–1938). Навч. в Чернігів. гімназії; Київ. муз.-драм. ін-ті ім. М.В. Лисенка; Київ. ІНО. Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 14.06.1921); співроб. Київ. кінофабрики; співроб. редакції журн. «Наши достижения» (Москва, з 1933). Член спілки сел. письменників «Плуг» (1922). Автор збірок віршів для дітей та збірки поезій «Форвард» (1932). Кращі вірші ввійшли до «Хрестоматії української релігійної літератури» (Мюнхен–Лондон, 1988). Заарештований органами НКВС УРСР за звинуваченням у «належності до контрреволюц. націонал.-фашист. орг-ції» (19.03.1935). Військовим трибуналом

КВО засуджений до 8 років позбавлення волі (04.02.1936, табір особливого призначення – територія кремля Соловецького монастиря); особливою трійкою УНКВС Ленінгр. обл. вирок замінено до вищої міри покарання – розстрілу (09.10.1937). Реабілітований (23.01.1958).

Л-ра: З порога смерті ... – С. 106–109; Іван Ільєнко // Літ. Україна. – 1991. – № 25(4434). – 20 черв.; Київ: жертви репресій. Т. 1 ... – С. 95; *Герасимчук В.Є., Катаргіна Т.І.* Каталог-довідник ... – С. 180; ЕСУ. Т. 5... – С. 169.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 3599; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 4 (заява М.М. Вороного); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 128 (особ. фонд М. Вороного).

Вороніна Ніна Василівна (1893–?). Закін. г-зію. Навч. на бібл. курсах (Полтава). Працювала в Укр. ун-ті; співроб. б-ки Полтав. «Просвіти»; бібліотекарем Полтав. громад. б-ки; каталогізатором Всенар. (Нац.) б-ки України при ВУАН у м. Києві (8.06–25.10.1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 6 (прохання Н.В. Вороніної).

Воронович Неоніла Володимирівна (1884, с. Капустяни Новоушицького пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. пед. уч-ще (Ольгополь Вінниц. обл., 1901); семінари з підвищення кваліфікації бібліотекарів при Київ. кооп. ін-ті (1931) та Б-ці АН УРСР (1937). Працювала вчит. сіл. нар. шкіл (Вінниц. обл., 1901–1910); бібліотекарем Всеукр. НДІ спожив. кооперації (Київ, 1931–1932); бібліотекарем Ін-ту пром. кооперації (1932–1934); бібліотекарем Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1934–1935); бібліотекарем Київ. вищ. комуніст. с.-г. школи (1935–1941); бібліотекарем ДПБ УРСР (1951).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 47, арк. 90–93 (особ. спр. Н.В. Воронович).

Воскресенський Олександр Михайлович (крипт.: В.; 24.08.1828, погост Васильєвський Муромського пов. Володимирської губ. – 26.12.1883) – історик; проф. Закін. духов. семінар. (Володимир, 1849), КДА (1853). Працював викл. церк. історії, археології і канон. права Волин. духов. семінарії (з 31.10.1853); викл. логіки, психології та латин. мови каф. фіз.-мат. наук. Київ. духов. семінарії (з 27.12.1856); викл. каф. фіз.-мат. наук (з 1859), екстраординар. проф. (з 26.03.1864), пом. бібліотекаря (з 27.03.1861), бібліотекарем б-ки (19.06.1864–19.06.1869), екстраординар. проф. каф. історії та викриття рос. розколу (з 1869) КДА; одночасно – викл. космографії, фізики і геометрії жін. єпарх. уч-ща (1866–1879); проф. Моск. духов. академії.

Л-ра: Масанов *И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 115; *Дениско Л.* Бібліотека КДА ... – С. 85–87; *Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ...* – С. 309–311; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 334–336.

Дж: ІР НБУВ, ф. 160, № 272, арк. 22.

Іконогр.: ІР. НБУВ, ф. 179, № 1322, арк. 1.

Вугман Ілля Семенович (крипт.: В-Н, *И. С.*; *Г. М.*; *И. В.*; *И. С. В.*; *П. С. В.*; 20.07.1890, Одеса Херсонської губ. – 1964). Н. в родині фармацевта, співроб. Одес. міськ. лікарні. Закін. міськ. школу ім. Єфрусі (Одеса, 1904); г-зію А.В. Юнгмейстера (Одеса, 1909); мат. від. фіз.-мат. ф-ту Новорос. ун-ту (1916). Працював фізиком Одес. військ.-пром. к-ту (1916–1917); викл. євр. громад. комерц. школи; зав. бібл. підвід. губпросвіти (Одеса, 18.02–3.05.1920); бібліотекарем (1920), зав. фіз.-мат. наук. від. (1920–1924), зав. від. каталогізації, заст. дир. (1922–1923), т. в. о. дир. (1923–1924), дир. (1924–1929) ОДПБ; одночасно – уповноваж. Укр. книж. палати по Одесі і Миколаїв. губ. (1922–1923). Член УБТ, ВУНАС. Учасн. І Всерос. з'їзду позашк. освіти (Москва, 1919); І Всерос.

бібл. з'їзду (Москва, 1924); І і II конференцій наук. б-к РРФСР (Москва, 1924; Ленінград); І і II бібліогр. з'їздів (Москва, 1924); І Всеукр. бібліогр. наради (Харків); І конф. наук. б-к УСРР (Київ, 1925); І пленуму Держнаукуметодкому (Харків).

Пр.: В библиотеках России и Украины // Нар. просвещение. – О., 1921. – 1922. – № 2–5. – № 6–10; Отклик с периферии // Путь к коммунизму. – Х., 1922. – № 8–9; Библиотечные объединения и ассоциации библиотек // Красный б-рь. – 1925; Одесская государственная публичная библиотека // Библ. обозрение. – Ленинград, 1925. – Кн. 1. – С. 100–104; Студенчество и Публичная библиотека // Изв. Одес. окрисполкома. – 1925. – 10 апр.; В мире книг : жизнь Одес. публ. б-ки // Коммунист. – 1926. – 11 апр. – С. 4–5; ил.; Одесская государственная публичная библиотека в 1926/27 гг. // Красный б-рь. – 1927. – № 11. – С. 61–62; 95 лет жизни и деятельности Одесской государственной публичной библиотеки // Библиотека : 35 лет библиотечной деятельности Л.Б. Хавкиной : сб. ст. – М. ; Ленинград, 1927. – С. 135–151; Объединение деятельности государственных академических и публичных библиотек и библиографических учреждений : доповідь на І Всеукр. бібліогр. нараді (Харків, 1924); Готування бібліотекарів і б-ки с.-г. ВИШів // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1931. – № 5–6; На вищий ступінь // Там само.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 71; *Григорьев Ю.В.* Илья Семенович Вугман // Григорьев Ю.В. и развитие советского библиотечного дела : сб. науч. тр. – М. : МГИК, 1987. – Вып. 76. – С. 100–124; *Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ...* – С. 156; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181; *Ківшар Т.І.* Бібліотечна біографіка в контексті становлення радянського бібліотекознавства в Україні : діяльність Іллі Вугмана (1890–1929 рр.) // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 9. – С. 25–64.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 171; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1345 (особ. спр. І.С. Вугмана).

Іконогр.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3448.

Вязьмітіна Марія Іванівна (22.04.1896, с. Круподеринці Бердичівського пов. Київської губ. – 03.04.1994, Київ) – археолог, історик к-ри, дослідниця сарматських та пізньоскіфських

старожитностей в Україні; канд. філол. н. (1922), канд. іст. н. (1947). Н. в родині службовця маєтку графа М.П. Ігнат'єва. Закін. із золотою медаллю Києво-Фундуклеївську жін. г-зію (1916); слов'ян.-рус. від-ня іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1922). Учениця Д. Щербаківського на мистецтвознав. від-ні КАІ (1923–1924) та в семінарі Всеукр. іст. музею. Асп. президента ВУАК акад. О.П. Новицького при Музеї мистецтва ВУАН у Києві та Харків. філії каф. мистецтва при від. мистецтва Бл. Сх. ВУАН (1926–1929). Захистила промоційну роботу на зв. «н. с.-мистецтвознавця» (1929). Працювала друкарницею ред. газ. «Пролетарська правда» (1926); викл. курсу лекцій з історії мистецтв Бл. Сх. музейн. від-ня Київ. худож. ін-ту (1930–1931); кер. від. мистецтв Сх. Музею мистецтва ВУАН у Києві (1930–1934); бібліотекарем Ін-ту геол. та мінералогії ВУАН (1934–1935); коректором книж. ф-ки (1935); зав. б.-ками : Київ. будинку архітектури (1936–1941), Спілки архітекторів (1943–1944), Акад. архітектури УРСР (берез. 1944 – лют. 1948); н. с. Ін-ту археології АН УРСР (1948–1970). Д. чл. гуртка молоді «Studio» при Каб. укр. мистецтва ВУАН. Організувала два відділи мистецтва Сходу : Харків. худож.-іст. музею (1929) та Музею мистецтва ВУАН у Києві (1930). Зібрані нею колекції під час експедицій до Криму, Середньої Азії, Кавказу, разом із зібранням Ханенків

стали основою фондів сучасного Музею мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків. Під час нім. окупації Києва працювала разом з М.О. Новицькою в б-ці КДУ, сприяючи збереженню зачинених бібліотек, що містилися у приміщенні ун-ту. Про свої дослідження декоративно-ужиткового мистецтва ісламського Сх. (бронза, кераміка, дерево) доповідала на двох перших з'їздах сходознавців у Харкові. Під час відпусток працювала у складі Термезької археол. експедиції у Середній Азії (1937–1940) та Пд.-Туркменської комплексної археол. експедиції (1946–1949). Друкувалася в журн. «Глобус» та газ. «Пролетарська правда».

Пр.: Ісламські збірки Харківського Художньо-історичного музею (бронза, кераміка, дерево) // Мистецтвознавство. Зб. 1. – Х., 1928. – С. 129–145; Збірка інкрустованої ісламської бронзи Музею мистецтв УАН в Києві // Сх. світ. – 1928. – № 5. – С. 247–249; Мистецтво Сходу. – Х., 1929; Мистецтво країн ісламу : каталог. – К., 1930.

Л-ра: Пам'яті Марії Іванівни Вязьмітіної // Археологія. – 1995. – № 1. – С. 152–155; *Корпусова В.М.* З історії Київської інтелігенції ХХ ст. ... – С. 8–11; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 608; *Артамонова С.* Марія Іванівна Вязьмітіна – організатор і перший дир. Держ. наук. архіт.-буд. б-ки ім. В.Г. Заболотного // Бібл. вісн. – 2004. – № 3. – С. 40–42; *Войцехівська Г.* З літопису Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В.Г. Заболотного // Бібліотеки України ... – С. 152; *Корпусова В.М.* Родина О.П. Новицького... – С. 176–185; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 64.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1351.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 5 ... – С. 243.

Т

Габбе Володимир Миколайович (?-?) – метеоролог. Закін. мат. від-ня фіз.-мат. ф-ту Новорос. ун-ту (1872). Працював пом. бібліотекаря б-ки Новорос. ун-ту (Одеса, з 1885).

Л-ра: Дарителі научної бібліотеки ... – С. 51.

Габель Августина Станіславівна (?-?). Працювала співроб. робітн. філії ХГБ (1893–1903).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 117.

Габель Маргарита Орестівна (13.11.1893–1981) – літературознавець; канд. (1940), д-р (1960) філол. н. Н. в родині одного з провідних працівників ХГБ *О.М. Габеля*. Учениця укр. вчен.-філолога академіка О.І. Білецького. Закін. іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1920). Працювала н. с. каф. письменства, викл. курсу рос. та зх.-європ. л-ри Харків. ІНО (з 1921); кер. книгознав. групи від. зберігання фондів (з січ. 1934), зав. від. стародруків і рідкісних книг (з 1940) ХДНБ. Докт. дис. «Творчість Івана Сергійовича Тургенева (1840–1860) та літературний рух його часу» (1960).

Пр.: «Песнь торжеств любви»: опыт анализа // Творческий путь Тургенева: сб. ст. / ред. Н.Л. Бродский. – Петроград, 1923; Эзоповская манера в «Записках охотника» И.С. Тургенева // «Зап. охотника» И.С. Тургенева (1852–1952): сб. ст. и материалов. – Орёл, 1955. – С. 51–192; Академик А.И. Белецкий – исследователь Н.С. Лес-

кова // Лит. наследство. – Т. 87; Из истории русской литературы и общественной мысли 1860–1890 гг. – М.: Наука, 1977.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 534; *Шоломова С.* Харківська Громадська: бібліотечна династія Габелів // Вітчизна. – 1986. – № 9. – С. 188–190; *Гофф И.* Подруги матери моей. Маргарита Орестовна [Габель] // Октябрь. – 1988. – № 7. – С. 145–148; *Раскіна Т.С.* Штрихи до портрету М.О. Габель // Культура України. – Х., 1994. – Вип. 2. – С. 143–155; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 116–131.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 27, № 1526 (анкета М.О. Габель).

Габель Орест Мартинович (?-?). Член Правління ХГБ.

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 45, 83, 84.

Гаврик Володимир Данилович (1871, Кременець Волинської губ. – 1938) – юрист. Закін. правн. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1895). Працював вчит. екон. наук та бібліотекарем Київ. комерц. школи; викл. політ-економії на курсах т-ва «Праця» при Укр. нар. ун-ті (Київ, 1917); співроб. Термінол. коміс. для перекладу законів та складання укр. правн. словника М-ва суд. справ (1917); тов. прокурора Цивільного Ген. Суду Держ. Сенату (серп. 1918), прокуратором Найвищ. Суду (груд. 1918), пом. зав. Укр. бібліогр. ін-ту при ГКП у Києві (з лют. 1919); співроб. екон. секції соц.-екон. від. Ін-ту укр. наук. мови (1926). Засуджений (1938). Реабілітований (1989).

Л-ра: Київ: жертви репресій. Т. 1 ... – С. 97; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 608; Науково-допоміжний апарат ... – С. 403.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 13, арк. 126; оп. 1л, спр. 3, арк. 15.

Гаврик Сергій Володимирович (?-?). Навч. на юрид. ф-ті Київ. ун-ту. Працював агентом-експертом для особливих доручень, каталогізатором ВБУ (з 15.07.1919). Займався

комплектуванням фондів. Перевозив з готелю «Палатс Отгелъ» б-ку барона Ф.Р. Штейнгеля (серп. 1920).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31; Науково-допоміжний апарат ... – С. 403.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 2, арк. 4; спр. 13, арк. 117; спр. 17, арк. 43 зв.; оп. 1л; спр. 3, арк. 15; спр. 6, арк. 1 зв.

Гаврилів Марія Томівна (21.08.1910, Стрий Австро-Угорської імп. – 10.10.1989, Львів). Закін. біол. ф-т Львів. ун-ту (1939). Навч. у Харків. бібл. ін-ті. Працювала зав. чит. залом (1940–1941, 1944, 1945), вчен. секр. (1945), старш. бібліографом обмінно-резервного фонду (1960–1975) б-ки Львів. ун-ту.

Пр.: Показчик періодичних видань, які одержують бібліотеки Львівського державного університету в 1960 році. – Львів, 1960.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 48–49.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54/13, спр. 52.

Гагенмейстер Володимир (Карл-Ріхард) Миколайович (Едуард-Янович) (30.06.1887, Виборг – 20.01.1938) – художник-графік, педагог, мистецтвознавець. Закін. С.-Петербурб. центр. уч-ще техн. малювання барона О.Л. Штігліца (1912). Навч. на іст.-філол. ф-ті Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Поділ.). Працював викл. худож. школи (Псков, 1913–1916); зав. Кам'янець-Поділ. худож.-ремісн. навч. майстерні (з 1916); наук. конс. КВП ВФ ВБУ (1925–1926); дир. Кам'янець. мист.-пром. (після 1930 мала назву – Кам'янецька художня) профшколи (1925–1933); викл. Харк. поліграф. ін-ту (1933–1936); зав. експеримент. худож. майстернями при Музеї укр. мистецтва (Київ, 1936–1937). Д. чл. Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН (1925). Заарештований (12.12.1937). За постановою «трійки» Київ. обл. упр. НКВС засуджений до вищої міри покаран-

ня – розстрілу за участь в укр. націонал.-фашист. орг-ції та шпигунство на користь буржуазної Польщі (31.12.1937). Розстріляний (20.01.1938). Особовий архівний фонд В.А. Гагенмейстера зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 397).

Пр.: Мистецтво Єгипту в малюнках. – Кам'янець, 1927; Стінні розписи на Кам'яничині. – Кам'янець, 1927; Настінні розписи Кам'яничини. – Кам'янець, 1930; Настінні паперові прикраси Кам'яничини. – Кам'янець, 1930.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; *Паравійчук А.* Школа Гагенмейстера // Жовтень. – 1983. – № 4. – С. 105–107; *Данилюк А.Г., Ерн О.В.* Гагенмейстер – дослідник народної культури Поділля // Тези доп. наук. конф. «Проблеми етнографії Поділля». – Кам'янець-Поділ., 1986. – С. 70–71; *Баженів Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 46, 53, 158; *Білокінь С.* «Білі круки» Поділ. друкарства // Пам'ятки України. – 2000. – Ч. 3–4 (128–129). – С. 33–45; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 33–34; *Роженко М.* Сосни Биківні свідчать. Кн. 2 ... – С. 107; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 186; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 378; ЕСУ. Т. 5 ... – С. 280.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, 18954 (звіт про діяльність Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва); ф. 274, № 2563.

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 378.

Гадзинська (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1919–1920).

Л-ра: *Завальнюк О.С.* Укр. еліта ... – С. 316.

Гаєвська Кіра Георгіївна (18.03.1912, Київ – ?). Н. в родині юриста і бібліотекаря. Навч. на лінгв. ф-ті Дніпроп. технікуму іноз. мов (1930–1933), філол. ф-ті Дніпроп. ун-ту (1933–1935), театрознав. ф-ті НДІ театру (1940–1943). Закін. літ. ф-т Моск. держ. ун-ту (1933–1935), бібліогр. відня Моск. бібл. ін-ту ім. Молотова (1935–1937). Працювала бібліотекарем школи № 44 (Київ, 1928–1929); Дніпроп.

середньої школи № 33 (1929); технікуму іноз. мов (1930–1933); Дніпроп. наук.-тех. б-ки (1933); іст. каб. Дніпроп. держ. ун-ту (1933–1934); бібліографом бібліогр. від. Дніпроп. обл. б-ки (1934–1935); голов. бібліографом з історії театру і л-ри ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (Ленінград, 1935–1941; 1943–1945); конс.-бібліографом Моск. театру ім. Кірова (1937); токарем 8 авіа. з-ду (Москва, 1942); голов. бібліографом Книж. палати (Москва, 1942–1943); м. н. с. Ін-ту історії мистецтв АН СРСР (1947–1948); старш. ред. муз. від. ДПБ УРСР (1949–1950); старш. бібліографом Дніпроп. гарнізонного Будинку офіцерів (1950).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 59, арк. 37–44 (особ. спр. К.Г. Гаєвської).

Гаєвська Марія Василівна (1874, Київ – ?). Н. в сел. родині. Закін. Київ. г-зію (1890). Працювала пом. бібліотекаря Київ. нар. б-ки ім. О.С. Пушкіна (пізніше – Б-ка ім. Б. Грінченка) (1903–1931); зав. газ. від. (1931–1934), бібліотекарем від. опрацюв. (1934–1943) Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б); бібліотекарем від. фондів та обслуговування БАН УРСР (1943–1949).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 53, арк. 166–173 (особ. спр. М.В. Гаєвської).

Гаєвський Степан Юхимович (святиениц. ім'я – *Сильвестр*; псевд. і крипт.: *С. Гай, Л. Гайка, С. Смілянець, С. Юхимич, С. Г-кий, С. Г-ій*; 23.11.1876, с. Михиринці Старокостянтинівського пов. Волинської губ. – 09.09.1975, Мельбурн, Австралія) – літературознавець, мовознавець, культ. діяч. Н. в сел. родині. Батько письменниці Л.С. Гаєвської-Денес (1909–1989). Закін. Житомир. духов. семінарію (1896); Київ. ун-т св. Володимира (1913). Учень *В.М. Перетца*. Проф. стипендіат каф. укр. л-ри Київ. ун-ту св.

Володимира (з 1918). Працював вчит. сіл. почат. школи (с. Печихвости Володимир-Волин. пов. Волин. губ., 1896–1898); наглядачем (10.02.1903–15.09.1909), вчит. співів (20.08.1903–15.09.1909) Київ. двоклас. міськ. школи; викл. філос., рос. мови та л-ри чол. г-зії (Сміла, 01.08.1913–1914); комісаром на Буковині (Стороженець); дир. департам. заг. справ Держ. канцелярії (з 17.06.1918) приват-доц. (з 01.07.1920), доц. (30.07.1921–28.12.1922) каф. рос. мови й л-ри, проректором (1921) Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту; вчен. секр. Центр. дослідн. станції Головоцвиху НКО УСРР (Харків, 15.02–21.08.1923); н. с. секції укр. письменства Наук.-дослід. каф. історії України (Харків, 01.05–21.08.1923; Київ, з квіт. 1928); викл. укр. мови робфаку КІНГУ (17.08.1923–01.10.1926); викл. укр. мови 1-ї кооп. профшколи (Київ, 01.09.1923–01.09.1929); ред. укр. мови Київ. філії ДВУ (15.01–15.09.1926); викл. укр. мови й українознав. Київ. робітн. ун-ту (19.12.1926–30.09.1929); одночасно – секр. Київ. будинку вечних (1927–1928); проф. каф. літературознав. Полтав. ІНО (1929–1931); кер. каф. ін-ту профосвіти (Кривий Ріг, 1931); контролером Київ. кінофабрики (1932); викл. фельдшер. школи (Васильків, 1939); н. с. від. стародруків ВБУ (1940); викл., зав. каф. укр. л-ри пед. ін-ту (Кременчук, 1940); кер. суд. від. Вищ. церк. упр. для земель Сх. України УАПЦ (берез. 1942). Лубенський єпископ УАПЦ (з 16.05.1942). Єпископ-вікарій архієпископа Івана Данилюка (від 1953); архієпископ Мельбурнський та Австралійсько-Новозеландський (1953–1963). Член Бібл. коміс. Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917). Член філол. коміс. УНТ у Києві. Член Бібл. коміс. Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту. Д. чл. НТШ, УВАН в Австралії.

Член редколегії та ред. перших чотирьох номерів «Бюлетеня Секції наукових робітників» (1927). Член Коміс. старої історії України (1928), Коміс. давн. письменства (1928), Коміс. укр. історіографії (1929) ВУАН. Голова президії I учит. з'їзду. Організатор та член правління Київ. робітн. ун-ту (груд. 1926) та Київ. Будинку вечних (кінець 1927). Заарештований (27.11.1932). Звільнений з-під варті постановою суд. трійки колегії ДПУ УСРР (09.05.1933). Емігрував до Німеччини (1943), згодом – до Австралії (26.06.1949).

Пр.: Український театр // Провінциальный голос. – Умань, 1912. – 28 січня; Київські списки повісті «Александрія» // Зап. УНТ в Києві. – К., 1912. – Кн. X; Різдвяні та великодні вірші (до питання про генезу різдвяних та великодніх бурлескних віршів з додатком нових матеріалів) // Там само. – К., 1913. – Кн. XI. – С. 75–106; Теорія поезії : підручник. – Кам'янець-Поділ., 1921; X., 1924; К., 1929; До споминів про Івана Франка // Нова громада. – К., 1924. – № 35; Задоволення книжного голоду // Пролетар. правда. – К., 1925. – № 260; До писань про Лесю Українку // Життя і революція. – 1925. – № 10; На літературно-методологічні теми // Там само. – К., 1926. – Кн. 4; До характеристики Івана Франка // Там само. – К., 1926. – Кн. 5; Гоголь на тлі свого оточення // Пролетар. правда. – 1927. – № 52; Д.М. Щербаківський (некролог) // Червоний шлях – X., 1927. – № 7–8; Літературна діяльність Ольги Кобилянської // Україна. – 1928. – Кн. 1; «Александрія» в давній українській літературі (вступ і тексти). – К., 1929; Заповіт митрополита Петра Могили. – Корнберг, 1947; Іван Франко : основні ознаки творчості. – Мельнбург, 1956; Берестейська унія 1596. – Вінніпег, 1963; Початкове українське літописання в світлі найновіших даних. – ІР НБУВ, ф. X, № 12396, арк. 1; № 17033, арк. 1–10; Сорокалітній період літературної діяльності О. Кобилянської. – ІР НБУВ, ф. X, № 17047, арк. 1–37.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 74; *Роменчук Б.* Азбуковник ... – С. 310; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 135, 136; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 608; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 214–217; Довідник з історії України ... – С. 139–140; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 578; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 16; ЕСУ. Т. 5 ... – С. 285–286; *Завальнюк О.М.* Проф.-викл. корпорація і фундам. б-ка ... – С. 296; Самі про себе ... – С. 136–137.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 106 (особ. спр. С.Ю. Гаєвського); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 602, арк. 83; оп. 1л, спр. 18, арк. 27–31; спр. 34, арк. 16–17 (заява та список пр. С.Ю. Гаєвського); спр. 58, арк. 3; ІР НБУВ, ф. I, № 26677; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1382 (особ. спр. С.Ю. Гаєвського); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 54892, арк. 40–41 зв. (арх.-слідча справа С.Ю. Гаєвського); ЦДАМЛМ України, ф. 271, оп. 1, спр. 44, арк. 3–5 (автобіогр. С.Ю. Гаєвського).

Іконогр.: Самі про себе ... – С. 136.

Гайдамака Марія Данилівна (1900–?). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 15.03.1921); пом. зав. ред.-видавн. коміс. I Від. ВУАН (1923–1925).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 518; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 608.

Гайманівський Олександр Миколайович (06.04.1887, с. Хмільниця Чернігівського пов. і губ. – 1963, Прага) – юрист; проф. Н. в родині священника. Закін. Черніг. класичну г-зію (1905); Демидовське держ. юрид. училище (Ярославль, 1916); Олександрівську військ. школу (Москва, 1917). Навч. на мед. та юрид. ф-тах Київ. ун-ту св. Володимира. Працював пом. нач. інсп. від. Голов. штабу військ. м-ва УН П.В. Скрипчинського (Київ, 1917–1918); представником МВС при анкетно-слідчій комісії Укр. Центральної Ради (1918); урядовцем цивільного департаменту Держ. Сенату (1918); секр. суд. частини штабу Дієвої армії УНР (1919); слідчим, т. в. о. голови Вищ. суду Запоріж. д-зії (1920–1922); зав. суд. частиною штабу армії генерала М. Омеляновича-Павленка; зав. б-ки УВУ в Празі (з 19.05.1939). Останній декан правн. ф-ту УВУ. Співзасн. (1926), член Бібл.-бібліогр. коміс. (з 1927) УТПК у Празі. Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926).

Л-ра: *Ківиар Т.І.* Внесок празької укр. еміграції ... – С. 241–281; *Білокінь С.І.* Масовий терор ... –

С. 317, 320; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 33; ЕСУ. Т. 5... – С. 310; *Коваль Р.* Тернистий шлях кубанця Проходи. До історії 1-ї Сірої, 2-ї Волинської і 3-ї Залізної дивізії Армії УНР. – К. ; Вінниця, 2007; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 4.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 3795, оп. 1, спр. 863 (особ. спр. О. Гайманівського).

Гайсинська М. (?-?) – лікар-психіатр. Працювала першим дир. обл. наук. мед. б-ки (Чернігів, з 1933).

Л-ра: *Лавріненко Л.* Становлення та бібліогр. аспект діяльності Чернігів. обл. наук. мед. б-ки ... – С. 38–41.

Галушкін К.Г. (?-?). Укладач систематичного каталогу книг та період. видань Кам'янець-Поділ. рос. публ. б-ки (бл. 6000 назв).

Пр.: Каталог книг и периодических изданий Каменец-Подольской русской публичной библиотеки. – Каменец-Подольск, 1911. – 276 с.

Л-ра: Библиография русской библиотеки ... – С. 163.

Галуцинський Михайло Миколайович (26.09.1878, с. Дзвиняч Заліщицького пов. Королівства Галичини і Володимирії – 25.09.1931, Львів Республіка Польща) – педагог, громад.-політ. і освіт. діяч. Н. в родині священика. Закін. г-зію (Тернопіль). Навч. на філос. ф-тах Львів. (1898–1900) і Віден. (1900–1901) ун-тів. Працював заст. учителя академ. г-зії (Львів, 1901–1904); вчит. г-зії (Золочів, 1904–1909); дир. приват. укр. г-зії т-ва «Рідна школа» (Рогатин, 1910–1914); референтом УСС (1914–1917); секретарем посольства УД (Фінляндія, 1918); проф. Укр. таємного ун-ту (Львів, 1921–1925); сенатором від Укр. нац.-демократ. об'єднання (1928–1930), віце-президентом Польс. сенату; послом. Голова (1923–1931), почесн. чл. (з 1929) т-ва «Просвіта» у Львові. Засн. першої прилюдної (публіч.) б-ки у Золочеві. Голова Золочівської та Рогатинської філії

т-ва «Просвіта». Співробітник «ЛНВ», співредактор «Молодої України». Автор цілої низки наук. праць, передовсім на теми позашкільної освіти.

Пр.: Національне виховання : статті і замітки. – Л., 1920; Шевченко – поет життя й чину. – Л., 1921; Михайло Драгоманов – ідеолог Нової України. – Л., 1921. – 16 с.; Книжка й українське громадянство // ЛНВ. – 1922. – Т. 28, кн. 7; Ще про видавничу діяльність «Просвіти» // Діло. – 1923. – Чис. 93, 29 лип.; Українські народні б-ки і праця над поширенням книжки. – Л., 1926. – 15 с.; Позашкільна освіта. – Л., 1927. – 46 с.; 3 Українськими Січовими Стрільцями : спомини. – Л., 1934; Переважна справа : на маргінесі польського законопроекту про громад. б-ки // Діло. – 1940. – 4 січня.

Л-ра: УЗЕ. Т. 1 ... – С. 719; ЕУ. Т. 1. – С. 352; Зворський С.Л. Внесок діячів ... – С. 34–40; Михайло Галушанський – лицар обов'язку і чину : матеріали наук. конф., присвяч. 120-річчю від дня народження і 90-річчю відкриття Рогатинської г-зії ім. Володимира Великого. – Л., 1998; Довідник з історії України ... – С. 150; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 44; ЕСУ. Т. 5. – С. 356; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 115.

Іконогр.: Відзначені за заслуги для народу ... – С. 163–166.

Ган Тадеуш Фелікс (11.07.1901, Львів Австро-Угорської імп. – 02.06.1935, Львів) – філолог-полоніст, перекладач; д-р філос. н. (1930). Н. в родині проф. Львів. ун-ту Віктора Гана. Закін. Львів. VIII г-зію (1919). Навч. на філос. (1920–1923) та юрид. (1923–1925) ф-тах Львів. ун-ту. Працював пом. канцеляриста (з 1921), мол. бібліотекарем (1923), бібліотекарем II кат. (1927), ад'юнктом I кат. (1930) б-ки Львів. ун-ту. У б-ці виконував функції референта від. періодики, опрацьовував університетські та гімназійні програми та дублетну літературу.

Л-ра: Енцикл. Львів. ун-ту ... – С. 48–49.

Джс.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 361; оп. 15, спр. 657, 660.

Ганопольська Ольга (Етель) Іллівна (1904, Бердичів Київської губ. – ?). Н. в родині експедитора. Закін.

швейну школу (1919), Бердичівську (1920) та Київ. (1921) повіт. партшколи, робітн. та іст. ф-ти Київ. ІНО (1925). Асп. УНІКу (1934–1936). Працювала робітницею приват. швацьких майстерень (1919–1921); робітницею Будинку праці (1924); викл. політекономії Київ. технікуму комунал. госп-ва (1929–1933) та Київ. технікуму залізн. госп-ва (1933–1934); зам. зав. від. наук. бібліогр. (1934), н. с. (27.09.1934–1936), зав. сектором наук. бібліогр. і сист. кат. (1936) БАН УСРР; зав. від. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936–1941); зав. пед. каб., дир. середньої школи (Аргаяш Челябінської обл., 1941–1943); бібліографом Челябінської обл. б-ки (1943–1944); зам. дир. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1944–1946); методистом наук. метод. каб. бібліотекознав. К-ту в справах культ.-освіт. установ Ради Міністрів УРСР (1946–1948); зав. від. сист. кат. (1948–1950), зав. від. алф. кат. (1950), зав. від. опрацюв. та каталогів (1950–1952), зав. від. каталогізації та опрацюв. (1953) ДПБ АН УРСР. Започаткувала видання бібліотекою наук. бібліогр. нарисів з актуальної соц.-політ. тематики, що стали основою для створення тематичних покажчиків, виставок та екскурсій (1935).

Пр.: Довідково-бібліографічна робота масової бібліотеки // Культ.-освіт. робота. – 1948. – № 2. – С. 49–53.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 257, 258; Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 107; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 503; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 152, 158, 160, 162, 181, 194; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 284; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 357.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 38; оп. 2л, спр. 55, арк. 95–106 (особ. спр. О.І. Ганопольської).

Гаргала Олександра Костянтинівна (псевд.: *Кассандра Костан*;

20.05.1897, с. Македонівка Сартанської вол. Маріупольського пов. Катеринославської губ. – 19.07.1939, Харків) – мистецтвознавець, краєзнавець. Н. в заможній сел. родині греків. Закін. Харків. пед. технікум; два курси від. мови та л-ри Харків. ІНО; курси східних мов (Харків). Працювала бібліотекарем пед. технікуму ім. Сквороди (Харків); співроб. від. сх. л-ри ХДНБ ім. Короленка (1933–1934). Дослідниця фольклору та літературної народної творчості румеїв-меотійських греків СРСР. Учасниця експедицій до Приазов'я в складі співроб. секції етнографії Н.-д. каф. історії укр. к-ри під кер-вом Д.І. Багалія (1926, 1928, 1931). Друкувалася в журн. ВУНАС («Східний світ» та ін.)

Пр.: 3 літературної творчості маріупольських греків (вибрані уривки з «Грецької п'єси» Л. Хонагбея) // Сх. світ. – 1928. – № ¾. – С. 229–248; 3 літератури маріупольських греків. – Х., 1932.

Л-ра: Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 76–77; Греки Харківщини : зб. іст.-біогр. ст. / Харків. міськ. т-во греків «Геліос» ; ред. О.А. Узбек. – Х. : Майдан, 2003. – 228 с.; Мазур П. Греческая ветвь мариупольского краеведения // Хронос. – 2005. – № 3. – С. 6; Архів українських філологів ... – С. 207.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 15.

Гассельбринк Валерій Орестович (?-?). Працював зав. від. іноз. комплектування ХДНБ (1926–1927).

Л-ра: Черевко А.О. З історії становлення і розвитку метод. роботи ХДНБ ... – С. 51; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 105.

Гвоздь В. (?-?). Працювала зав. студент. абонементом мех. ф-ту б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НГУУ «КПШ» ... – С. 27.

Гейер Максим Іванович (?-?). Працював бібліотекарем б-ки КПІ ім. Олександра II (Київ, 1915).

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 847.

Гейслер Клара (?-?). Працювала бібліотекарем, членом колегії з керування Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 473, 611.

Гейслер Олена (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Гейхман Діна Соломонівна (1906-?) – фізик-хімік. Працювала учен. секр. (1934–1936), м. н. с. від. фізики напівпровідників (1934–1937) НДІ фізики АН УСРР; н. с.-конс. з мат. і фізики від. наук. бібліогр. та сист. кат. БАН УРСР (15.02.1935–13.08.1937); с. н. с. від. фізики напівпровідників НДІ фізики АН УРСР (Київ, 1938–1940).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 504; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 579.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 15.

Геллер Р.С. (?-?). Працювала бібліотекарем від. фондів БАН УРСР (1938–1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 59, арк. 3.

Гельбух Зиновій Якович (1903, Катеринослав – ?). Закін. Дніпроп. ІНО та Харків. семінар клубних робітників (1925). Працював зав. клубом «Город и село» (Дніпропетровськ, 1922–1923); методистом каб. політосвіти (Дніпропетровськ, 1923–1924), завклубом «Пам'яті Ілліча» (Дніпропетровськ, 1925); конс. Дніпроп. публіч. б-ки (1926–1927).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1480 (особ. спр. З.Я. Гельбуха).

Гельфанд Лев Аронович (11.09.1903, Тульчин Брацлавського пов. Подільської губ. – ?) – медик, бібліотекознавець. Навч. в г-зіях (Брацлав, 1915–1918; Тульчин, з 1918); соц.-екон. профшколі (Тульчин, 1920–

1921). Закін. хірург. ф-т Київ. мед. ін-ту (1922–1927). Асп. Н.-д. каф. теорет. медицини (1927). Працював зав. 1-ю міськ. б-кою (Тульчин, 1920); організатором та зав. Центр. повіт. показовою книгозбірнею; зав. наук. політ. підвід. політосвіти; заст. зав. повітполітосвіти (1921); організатором та зав. б-ки Київ. мед. ін-ту (до 1925, 1929); зав. б-кою наук. студент. т-ва при Київ. мед. ін-ті (1923–1925); лікарем-стажистом Київ. військ.-клінічного шпиталю (1927–1928). Кер. семінару бібліотекознавства при наук. студент. т-ві (до 1925). Секр. Секції академбібліотекарів Києва (1925–1928); член Президії Об'єднання бібліотекарів м. Києва (1925–1927). Учасн. Всеукр. наради робітників книги (Харків); I Всерос. бібліогр. з'їзду; I конф. наук. б-к УСРР (Київ, 1925); II конф. наук. б-к РРФСР (1926).

Пр.: Академічна секція Об'єднання бібліотекарів м. Києва (15.VII.1924–15.I.1927) // Бібліол. вісті. – 1927. – № 1. – С. 113–116; Медичні бібліотеки Радянської України // Б-ка в соц. буд-ві. – 1935. – № 5/5. – С. 27–31; Библиотека научного общества студентов-медиков при Мединституте в Киеве. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 208.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 79; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 17; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 37; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1484 (особ. справа Л.А. Гельфанда).

Геппенер Микола Володимирович (псевд.: М.В. Обачний; 12.09.1901, Кронштадт – 17.10.1971) – архівіст, славіст, палеограф, археограф; канд. філол. н. (1941). Н. в родині військ. лікаря Балтійського флоту, німця за походженням В.А. Геппенера (1865–1920) та корінної киянки, родички відомих Шульгіних та Володимира Павловича Науменка. Рідною сестрою його бабусі була засновниця Київ. г-зії О.Т. Дучинської В.М. Ващенко-Захарченко (дівоче прізвище – Мельницька) (1840–

1895). Закін. київ. г-зію (1918), літ-лінгв. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1924). Канд. дис. присвяч. повісті про Трою Гвідо де Колумна. Асп. ВБУ (22.12.1926–1929). Працював санітаром 1-го шпиталю (Київ, 1920–1922); бібліотекарем Київ. ІНО (1925–1926); викл. трудшколи № 53 (Київ, 1925–1930); позаштат. бібліотекарем (1927–1929), бібліотекарем-спеціалістом, н. с. II розр. (1931–1933), н. с. (1933–1934), пом. зав. від. рукоп. (1933), зав. від. рукоп. (15.03.1934–04.06.1935, 13.12.1935–1938), с. н. с. (01.08.1934–04.06.1935), в. о. дир. (28.08–02.09.1934) ВБУ; с. н. с. від. історії давн. укр. л-ри Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1938–1941); позаштат. доц. іст.-філол. ф-ту КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1941); співроб. від. рукописів БАН при КМУ (1942–1943; з 06.06.1942 б-ка мала назву – ЦБРУ, а з берез. 1943 – КБК); службовцем Крайов. Упр. архівів, б-к і музеїв при РКУ (жовт. 1943–лип. 1944); секр. заводууправління Бучацького скляного з-ду, мол. співроб. Київ. НДІ ортопедії, Ін-ту мікробіології та епідеміології (Київ, 1947–1948), мол. бібліографом б-к Стоматолог. (Київ, 1948–1955) і Мед. (Київ, 1955–1956) ін-тів, зав. б-кою та м. н. с. від. інформації Київ. ін-ту ортопедії та травматології (1956–1964, 1968–1971). Член НДКБ (з 03.12.1929); Коміс. з передавання книж. фондів Волин. держ. музею до ВБУ та ХДНБ (черв. 1932); СНР; Голов. редколегії академ. ювіл. вид. творів Т.Г. Шевченка (з 03.01.1939). У кінці верес. 1943 р. німецьке Управління архівів, бібліотек та музеїв залучило його як охоронця до супроводу транспорту з найціннішими київськими архівними документами та рідкісними бібліотечними фондами до м. Кам'янця-Подільського. У 1944 р. він потрапив до Чехії (с. Трпісти), де німці сконцентрували вивезені київські архіви. М.В. Геп-

пенер опікувався збереженням фондів, склав охоронні описи всіх архівних документів, а в 1945 р. реєвакуював ці архіви до України. Після повернення в Україну був висланий з Києва як людина, яка залишалася на окупованій території. Наприкінці 1950-х років на громадських засадах працював над укладанням каталогу слов'янських рукописів XI–XV ст. Добре знав нім., англ., франц., болг., серб., польс. та старослов'ян. мови. Особовий архівний фонд М.В. Геппенера зберігається в ІР НБУВ (ф. 169, 175 од. зб.).

Пр.: Відділ рукописів БАН УРСР // Вісті АН УРСР. – 1937. – № 1. – С. 78–94; До історії старої української повісті «Стефаніт та Іхнілат» за рукописом ВБУ в Києві // Зап. іст.-філол. від. – 1927. – Т. 12. – С. 40–47; Перші бібліотеки давньої України : спроба іст. нарису. – 1927; Неописані колекції КДА : бібліогр. – 1927–1928; Описи київських рукописних збірок : іст.-бібліогр. начерк. – 1930; Короткий провідник по відділу рукописів БАН УРСР. – 1935; Опис кирилівських рукописів Бібліотеки АН УРСР. XII–XIV ст. – Вип. 1. – 1936; Слов'янські рукописи XI–XIV ст. – К., 1969. – 152 с.; Проект нової схеми опрацювання матеріалів в відділі рукописів Бібліотеки ВУАН. 1934. – ІР НБУВ, оп. 1, спр. 4, арк. 31–38; Описи київських рукописних збірок. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 1.

Л-ра: Грімстед Кеннеді П., Боряк Г. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни : винищення архівів, бібліотек, музеїв. – К.; Львів, 1991. – С. 25–26, 87–108; Дубровіна Л.А. М.В. Геппенер – український архівіст і палеограф та його архівні матеріали у фондах ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН України // Укр. археогр. щоріч. – Вип. 2. – К., 1993. – С. 32–37; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 161, 183, 186, 223, 235, 240, 249, 257, 259; Довідник з історії України ... – С. 156–157; Ульяновський В.І. Микола Геппенер : доля вченого та його наукова спадщина // Київ. старовина. – 2002. – Берез.–квіт., № 2 (344). – С. 143–175; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 99–101; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 504; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 42, 53, 56, 57; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 220; Білокінь С. На зламах епохи ... – С. 263; ЕСУ. Т. 5. ... – С. 531; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 133–135; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 227; Степченко О.П. Українські вчені-фундатори ... – С. 12–21; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 219, 223, 224, 289, 436, 439, 478.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 78, спр. 59, арк. 493–497; ф. 179, спр. 429; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 313, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 27, арк. 64 зв.; спр. 45, арк. 62; спр. 47, арк. 19; спр. 50, арк. 10; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1503 (особ. спр. М.В. Геппенера).

Герасименко Володимир Якович (15.07.1895, с. Вовковинці Летишівського пов. Подільської губ. – 26.09.1984, Київ) – літературознавець, дослідник історії укр. преси й книговидання Пд. України; д-р філол. н. (1961). Н. в робітн. родині. Закін. г-зію (1912); Николаїв. вчит. ін-т (1917); лекторські курси з історії укр. л-ри і мови Одес. шкільної окр. (1918); філол. від. ф-ту проф. освіти Кам'янець-Поділ. ІНО (1919). Навч. на іст.-філол. ф-тах Одес. ун-ту (1917–1918), Київ. ун-ту св. Володимира (1918), Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (пізніше реорг. в ІНО); аспірантурі підсекції історії укр. к-ри Н.-д. каф. з історії та економіки Поділля (з 1923). Працював викл. укр. мови вечір. курсів для дорослих (Одеса, 1917–1918); викл. заг. курсу історії укр. л-ри й спец. курсу історії нар. поезії учит. ін-ту (Миколаїв, 1918–1919); викл. курсу історії укр. л-ри й курсу дит. л-ри, кер. семінару з соц. виховання Кам'янець-Поділ. вищ. пед. курсів (1919–1923); викл. історії укр. л-ри й кер. семінару із соц. виховання Кам'янець-Поділ. ІНО (1923–1924); викл. курсу укр. л-ри ф-ту соцвиховання (з 1924), кер. семінару укр. писемності та мови (з 1925) Одес. ІНО; зав. укр. від. Одес. ЦНБ (до 10.11.1929); викл. (Вороніж, до 1939); зав. каф. л-ри пед. ін-ту (Череповець, 1940–1941); зав. каф. л-ри і мови Башкир. вчит. ін-ту (Стерлітамак, 1942–1944); с. н. с. Ін-ту л-ри АН УРСР (1944–1948, 1958–1966); с. н. с. НДІ педагогіки АН УРСР (1953–1958); доц. пед. ін-ту (Орджонікідзе Дніпроп. обл., 1948–1953). Д. чл. Кам'янець-

Поділ. наук. при ВУАН т-ва (1925). Вивчав творчість Степана Руданського й Анатолія Свидницького. Окремі статті присвятив дослідженню життя і творчості Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки та ін. Заарештований за звинуваченням у «контррев. діяльності», висланий з України (1931). Особовий архівний фонд В.Я. Герасименка зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 1134).

Пр.: Поезія України. – М., 1919; Нові матеріали до біографії С.В. Руданського // Зап. іст.-філол. від. / за ред. акад. А. Кримського. – К., 1925. – Кн. V. – С. 20–31; Кармалюк в українській народній пісні. – Кам'янець-Поділ., 1926; Українські альманахи 80–90-х років XIX ст. – О., 1928; Заборонені українські рукописи 80-х років XIX століття: за даними Одес. окр. архіву // Зап. Укр. Бібліогр. т-ва. – О., 1928. – Ч. 1; До літературної спадщини 60–70 рр. // Зап. іст.-філол. Від. УАН. – 1928. – Кн. XIX. – С. 215–221; 3 українського громадського руху на Поділлі (1907–1917). Пам'яті д-ра К.Г. Солухи // За сто літ. – К., 1930. – С. 305–313. – (Зап. кол. іст. секції УНТ в Києві; т. XXXI, кн. 5); Боротьба за критичний реалізм в українській літературі // Наук. зап. НДІ педагогіки. – К., 1958. – Т. 9, вип. 2; Українська журналістика 80–90 рр. XIX ст. в Одесі. – ІР НБУВ, ф. X, № 15290, арк. 1–42.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 79; УЛЕ. Т. 1 ... – С. 408–409; Зленко Г.Д. Лучший знаток Руданского и Свидницкого // Веч. Одесса. – 1995. – 22 авг.; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 609; ЕСУ. Т. 5... – С. 534–535.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1507 (особ. спр. В.Я. Герасименка); ІР НБУВ, ф. X, № 18954 (звіт про діяльність Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 5... – С. 535; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3451.

Герасименко Микола Іванович (1900–?). Закін. КПІ. Працював н. с. II розр.-конс. з тех. л-ри ВБУ (24.07.1932–01.06.1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 47.

Герман Ганна Мусіївна (1905–?). Закін. Одес. ІНО. Працювала старш. бібліотекарем від. опрацюв. ВБУ (1932–15.08.1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 2.

Герман Катерина Миколаївна (24.12.1895, Київська губ. – ?). Н. в родині вчителя музики. Закін. г-зію (1913). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. ВЖК; екон. ф-ті Ін-ту марксизму (з 1924). Працювала викл. історії вечір. робітн. школи (Миколаїв, 1918), Харків. ІНО (1920); зав. губполітосвітою (Одеса, Харків, Київ, до 1921); зав. губнаросвітою (Миколаїв, до 1921); зав. клубн. підвід. (з 10.08.1922), старш. інсп. з роботи в ВНЗ (з 22.12.1922), інсп. клубно-бібл. роботи (з 01.05.1923), методистом з клубно-бібл. роботи (з 01.10.1923) НКО; викл. Харків. ін-ту нар. госп-ва (1928).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 81.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1526 (особ. спр. К.М. Герман); спр. 9069, арк. 27.

Герчикова Л.І. (?-?). Закін. іст.-філол. від. ВЖК; бібл. курси. Працювала бібліотекарем, зав. від. абонементу Київ. центр. дит. б-ки (1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Гершберг Євген Мойсейович (27.04.1901, Єлисаветград Херсонської губ. –?). Працював зав. від. наук. бібліогр. (13.10–16.11.1934), конс. з філос. (з 01.11.1934) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 56; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1540.

Гершфельд Л.А. (1907–?). Працював старш. бібліотекарем від. спецфондів ВБУ (1937).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 504.

Гешель (?-?). Працював старш. бібліотекарем, зав. каталож. від. академ. б-ки Ін-ту євр. пролетар. к-ри ВУАН (1933). Знавець давн. євр. мови.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 20.

Гиба Тетяна Петрівна (?-?). Працювала дир. Київ. обл. б-ки для дітей та юнацтва ім. 15-річчя РКСМ (1941); під час нім. окупації – дир. Київ. міськ. публ. дит. б-ки (з 04.10.1941).

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 14.

Дж.: ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24.

Гидалевич Абрам Якович (?-?) – лікар. Працював бібліотекарем б-ки Т-ва лікарів м. Сімферополь (до 1911).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 33.

Гімельфарб Б. (?-?). Працювала зав. б-ки НДІ патології та гігієни праці (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 79.

Гімельфарб Ганна Марківна (07.02.1906, Брусилів Радомиського пов. Київської губ. – 29.08.1977, Київ) – бібліограф. Н. в родині службовця. Закін. Київ. Вищ. муз. школу (1924), ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ (1937). Навч. на іст.-літ. ф-ті Київ. ІНО (1925). Працювала секр. Київ. міськради профспілок з орг-ції каб. історії профруху в Україні (1930–1931); зав. б-кою, кер. літ. гуртка Київ. жін. профілакторію Наркомздоров'я УСРР (1932–1937); бібліографом-конс. худож. л-ри наук. метод. каб. бібліотекознав. і масов. бібліогр. Бібл. упр. НКО УРСР (1937–1939); конс. худож. рос. л-ри від. наук. бібліогр. БАН УРСР (1939–1941); нач. б-ки 2-го танков. уч-ща Наркомату Оборони СРСР (Казань, 1942–1945) (в окупації); зав. сектором комплектування (1946), голов. бібліотекарем (1946–1948), голов. бібліографом від. бібліогр. (1948–1961, 1963), старш. ред. від. обслуговування (1969) ДПБ УРСР. Член ред. колегії «Журналу Бібліотеки Академії наук УРСР» (1946–1947).

Пр.: М.М. Коцюбинський : до двадцятип'ятиріччя з дня смерті. 1913–1938 / уклад. А. Гімelfарб ; ред. І. Богаченко ; НКО УРСР, Бібл. управління, Наук.-метод. кабінет бібліотечнознав. та масової бібліогр. – К., 1938. – 16 с.; Маяковський і Україна : до 10-річчя з дня смерті : бібліогр. покажч. літ., вид. в УРСР за рр. 1930–1940. – К., 1941. – 86 с.; Всесоюзне товариство по поширенню політичних і наукових знань і завдання Бібліотеки АН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 18–23; До питання про підготовку наукових кадрів БАН УРСР // Там само. – С. 32–37; Пушкін і Україна : до 150-річчя з дня народження великого рос. поета О.С. Пушкіна. 1799–1949 : корот. бібліогр. покажч. / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімelfарб. – К., 1949. – 55 с.; До виборів у Верховну Раду УРСР : матеріали до книж. вист. та для голосн. читань / АН УРСР, ДПБ ; уклад.: Л.І. Вовченко, Г.М. Гімelfарб, І.З. Бойко. – К., 1950. – 31 с.; Гоголь і Україна : бібліогр. покажч. : до 100-річчя з дня смерті М.В. Гоголя / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімelfарб. – К., 1952. – 76 с.; М.М. Коцюбинський : бібліогр. покажч. / уклад. Г.М. Гімelfарб ; відп. ред. О.І. Кисельов ; АН УРСР, ДПБ УРСР. – К., 1954. – 99 с.; Перша російська революція 1905–1907 рр. : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ ; уклад.: В.П. Титаренко, В.О. Лівенцов, Г.М. Третьяк, Г.М. Гімelfарб ; відп. ред. Ф.Є. Лось. – К., 1955. – 168 с.; Тарас Григорович Шевченко : пам'ятка читателю. – М., 1956. – 66 с.; Марко Вовчок. 1834–1907: пам'ятка читателю. – М., 1957. – 36 с.; Украинская литература. Дооктябрьский период : рек. указ. ... – 181 с.; Переводы пришедший М. Горького и литературы о нем, издаваемые на Украине (1946–1956) // Горьковские чтения. 1953–1957. – М., 1959. – С. 775–781; Тарас Григорович Шевченко : бібліогр. бібліографії, 1840–1960 / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімelfарб ; відп. ред. Є.П. Кирилук ; АН УРСР, ДПБ УРСР. – К., 1961. – 75 с.; Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість. Т. 1 ... – 424 с. (співукладач); Т. 2. – 604 с. (співукладач); Володимир Галактіонович Короленко (1853–1921) / уклад. А.М. Гімelfарб. – К., 1946. – 15 с. – Арх. ВДБО НБУВ.

Л-ра: История ЦНБ АН УССР ... – С. 178, 181, 182; УЛЕ. Т. 1 ... – С. 422; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 580; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 124, 134, 152, 163, 181, 194, 208, 209, 247, 256, 301, 302; ЕСУ. Т. 5 ... – С. 618; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 227; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 73–74; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 354, 357, 397, 399.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 53, арк. 1–16 (особ. спр. Г.М. Гімelfарб); спр. 70, арк. 47.

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 53, арк. 5; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3452.

Гінтовт-Дзевальтовський Едвард Юзеф Фелікс Казимеж Альфред (13.03.1899, Львів – 18.09.1965, Варшава) – юрист; д-р юрид. н. (1928). Навч. в г-зії при Терезіанській академії (Відень, 1919–1923). Вивчав право (1919–1923) та філософію (1927–1929) у Львів. ун-ті, рим. право у Відні (1930) та Римі (1931–1933). Працював урядовцем б-ки (1934–1937), старш. асист. каф. рим. права (1936–1939) Львів. ун-ту; проф. Варшав. ун-ту (з 1946). Д. чл. Польс. філос. т-ва ім. К. Твардовського (з 1938).

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 53.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 569; оп. 15, спр. 1354.

Гітерман Герш Лейбович (1900, Черняхів Київ. пов. і губ. – ?) – історик. Закін. Ін-т профосвіти. Працював в Пед. ін-ті євр. к-ри (Київ); с. н. с.-конс. з історії партії від. наук. бібліогр. та сист. кат. (1936–1940), зав. парт. каб. (1938–1941), зав. каб. марксизму-ленінізму (21.05–08.07.1941) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 580.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 25; спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 6.

Глеваський (справж. прізвище – **Гельфард**) **Сергій Костянтинович** (1881, Київ – 1938) – мистецтвознавець. Працював співроб. Київ. картин. галереї (1922, 1924); практикантом ВБУ (1924); агентом із закупівлі антикваріату Агентства з закупівлі старовин. речей Київ. Держторгу (1928). В Київ. картин. галереї організував каб. гравюри. За пост. Трійки при Київ. обл. упр. НКВС УРСР за ст. 54–6, 54–10 КК УРСР засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (20.09.1938). Реабілітований (1989).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 2 ... – С. 77; *Білокінь С.* Знання С. Глеваського про грабування

укр. культурної спадщини за більшовиків // Па-
м'ятки України. – 2001. – Ч. 4 (133). – С. 92–109.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 14–16
(заява С.К. Глеваського з рекомендаціями А. Се-
реди та Ф. Ернста).

**Гнатюк Володимир Михайло-
вич** (псевд.: *Літописець В.*; 09.05.1871,
с. Велеснів Бучацького пов. Галичини,
Австро-Угорщина – 06.10.1926, Львів) –
етнограф, громад. діяч; чл.-кор. імп.
С.-Петербур. АН (з 1902), акад. ВУАН
(1924), д. чл. НТШ (з 1899). Н. в ро-
дині дяка. Закін. Бучац. нижчу г-зію,
вищ. клас Станіслав. г-зії (1894) та
філос. ф-т Львів. ун-ту (1898). Працю-
вав вчит. Львів. г-зії; вчен. секр. НТШ
у Львові (1901–1926). Голова етногр.
коміс. НТШ та ред. її вид. – 38 томів
«Етнографічного збірника» та 20 то-
мів «Матеріалів до української етно-
логії» (з 1916). Співред. «ЛНВ» (Львів,
1898–1907; 1922–1926). Ред. та секр.
«Українсько-руської видавничої спіл-
ки» (Львів). Член Бібл. коміс. НТШ
(Львів, 1900–1920); УАН у Києві; Укр.
етногр. т-ва у Києві. Почесн. чл. т-ва
«Просвіта» у Львові. Автор шести то-
мів «Етнографічних матеріалів Угор-
ської Русі» (1897–1901). Особовий
архівний фонд В.М. Гнатюка зберіга-
ється в ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН
України (ф. 28, 584 од. зб.).

Пр.: Видавнича спілка // ЛНВ. – 1906. –
Кн. 3. – С. 312–314; Десятиліття Українсько-русь-
кої видавничої спілки у Львові // Там само. –
1910. – Кн. 2. – С. 335–344; Наукове товариство
ім. Шевченка : з нагоди 50-ліття його заснування
(1873–1923). – Л., 1923. – 16 с.

Л-ра: *Дорошенко В.* Пам'ятки Володимира
Гнатюка // ЛНВ. 1926. – Кн. XI. – С. 262–273; *За-
града Н.* Бібліографія праць академіка В. Гна-
тюка // Записки Етногр. т-ва. – 1927. – Кн. 2; *Ті,
що відійшли ...* // Народний ілюстрований кален-
дар т-ва «Просвіти» на переступний рік 1928. –
Львів, 1927. – С. 273–274; Наука и научные ра-
ботники СССР ... – С. 2; *Камінський В.* Угорська
Україна в етнографічних працях Вол. Гнатюка //
Зап. Іст.-філол. від. УАН. – 1929. – Кн. XXV. –
С. 149–174; *Роменчук Б.* Азбуковник ... – С. 382;
Володимир Гнатюк : бібліогр. друк. пр. / уклад.

М. Мушинка. – Едмонтон, 1987. – 148 с.; Володи-
мир Гнатюк (1871–1991) : бібліогр. покажч. / упо-
ряд. : М. Мороз, М. Мушинка ; відп. ред. О. Куп-
чинський ; літ. ред. І. Гринда. – Л. : Вид-во НТШ,
1992. – 151 с.; Бібліотека НТШ ... – С. 81; *Ляш-
ко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... –
С. 36–37; Путівник по особових фондах ІМФЕ
ім. М.Т. Рильського ... – С. 47–68; ЕІУ. Т. 2 ... –
С. 127; ЕСУ. Т. 5 ... – С. 706; Гнатюк Володи-
мир Михайлович – відомий фольклорист, етно-
граф, літературознавець : біобібліогр. покажч. /
уклад. О. Б. Конончук [та ін.] ; Терноп. НПУ
ім. В. Гнатюка, Наук. б-ка. – Тернопіль : [ТНПУ],
2007. – 67 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Біб-
ліотечна справа ... – С. 245, 246, 254; Листування
Юра Меженка ... – С. 329 *Литвин Т.* Участь Івана
Крип'якевича ... – С. 128.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України,
ф. 83 (особ. фонд В. Гнатюка).

Іконогр.: УЗЕ. Т. 1 ... – С. 798.

Гнатюк Володимир Якович
(08.06.1893, Житомир Волинської
губ. – після 1933) – літературознавець.
Закін. Петрогр. іст.-філол. ін-т (1916).
Працював викл. 1-ї чол. та Маріїнської
жін. г-зій (Житомир, 1917–1919); зав.
орг.-інструкт. від. Волин. губнаросві-
ти (1922); лектором Житомир. євр.
пед. технікуму (1922–1927); н. с. Н.-д.
каф. мовознавства ВУАН (з 1925); од-
ночасно – позаштат. співроб. наук.-
академ. б-ки Волин. центр. н.-д. музею
(1925); вчен.-архівістом Волин. окр.
арх. управління (з 1926); проф. Жи-
томир. ін-ту соцвиху (з 1928); проф.
іст. л-ри, зав. каф. Криворіз. ін-ту про-
фесій (1931–1933); проф. Київ. пед.
ін-ту та Польс. пед. ін-ту (Київ, 1933).
Звільнений за звинуваченням в укр.
буржуаз. націоналізмі. Опрацьовував
польські рукописні та книжкові фон-
ди б-ки Волин. центр. н.-д. музею.

Пр.: До перебування Коцюбинського в
Житомирі. – ІР НБУВ, ф. X, № 15012–15013,
арк. 1–32; Відгуки справи Кирило-Мефодіївсько-
го товариства в Житомирі. – № 17107, арк. 1–6.

Л-ра: *Кудрицький М.* Бібліотека Волин.
центр. н.-д. музею ... – С. 88–89; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 127;
ЕСУ. Т. 5 ... – С. 707; *Мишук С., Мацелюх К.* Внесок
Петра Абрамовича ... – С. 233–242.

Дж.: ДАЖО, ф. Р-280, оп. 1, спр. 89, арк. 155–158.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 5... – С. 707.

Гобштейн Л.І. (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (до 1941).

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 106.

Годкевич Михайло Абрамович (псевд.: *Вовк, Ів.; Г-ч, М.; Гамелен Еваріст; Книжник, М.*; 28.06.1896, Київ – 1941, побл. Смоленська) – книгознавець, бібліограф. Закін. юрид. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира та Харків. ін-ту нар. госп-ва (1923). Працював співробітником Всеукр. вид-ва (1919); зав. 1-ї вист. рад. преси Наркомату преси і пропаганди УСРР (черв.–серп. 1919); уповноваж. політвід. 44-ї д-зії в справі збирання літ. пам'яток громадян. війни (груд. 1919); зав. книж. від. Агітац. вид-ва Губревкому (січ.–трав. 1920); зав. від. нац. традицій книж. торгівлі Всеукр. вид-ва (черв.–листоп. 1920); зав. бібліогр. підвід. редвидаву Всеукр. вид-ва (з листоп. 1920); зав. центр. бібліогр. від. Всеукр. вид-ва (за статутом, на правах члена колегії) (з лип. 1921); дир. Укр. книж. палати (черв. 1922–1933); співроб. Центр. книж. палати РРФСР (з 1934); зав. від. обов'язк. примірника, зам. дир. з наук. роботи Всесоюз. книж. палати (з 1936). Член Бібліогр. коміс. УАН. Автор кількох десятків наук. статей, опубл. в журн. «Голос друку», «Нова книга», «Треба прочитати», «Радянський книгар». Брав участь у міжвідомчих комісіях, виставках, наукових з'їздах.

Л-ра: Конфлікт між російською та українською книжними палатами // Бібліол. вісті. – 1923. – № 2. – С. 35–36; Про наукові бібліотеки / В. Дубровський, М. Годкевич // Культура та побут. – 1925. – № 30; Об'єднання наукової бібліо-

логічної роботи на Україні // Там само. – 1926. – № 4. – С. 60–61; Книжкова палата і наукові бібліотеки // Бібл. зб. – Ч. 1. – К., 1926; Организация библиографической работы на Украине // Библиография в СССР и книжные палаты. – Х., 1928; До майбутньої каталографічної інструкції: методол. зб. – К., 1928. – Вип. 1; За советское книговедение // Книга и революция. – 1929. – № 10. – С. 34–37; На методологічному роздоріжжі // Критика. – 1929. – № 9. – С. 63; Бібліографія: бібліотекар та книгар. – [Х.], 1929.

Л-ра: Праця українських бібліологів // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 42–44; Перша Всеукраїнська нарада робітників книги // Там само. – № 4. – С. 51–50; Наука і научные работники СССР ... – С. 85; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 133; *Багрич М.* Михайло Годкевич: (3 кн. «Бібліотекозн. та бібліогр.») // Вісн. Книж. палати. – 1996. – № 6. – С. 29–30; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 210, 212, 215, 225, 236; *Вовченко І.О.* М.А. Годкевич – дир. Книж. палати (1922–1933 рр.) // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – Х., 2001. – Вип. 8. – С. 69–79; ЕСУ. Т. 6 ... – 20; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 88, 138, 140, 181, 185, 206, 220, 221.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 1636 (особ. спр. М.А. Годкевича).

Годованик Юлія (?-?). Працювала зав. 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Гозенпуд Абрам Якимович (10.06.1908, Київ – 02.06.2004, С.-Петербург) – історик, мистецтвознавець, перекладач; д-р мистецтвознавства, канд. мистецтвознавства (1944), д-р філол. н. (1962). Брат композитора Матвія Гозенпуда (1903–1961). Закін. Київ. держ. театр. технікум (1927); літ. ф-т Київ. ІНО (1930). Працював лаборантом керуючого драм. від. Польс. драм. держ. студії; зав. Київ. театр. технікуму (1925–1928); зав. б-кою І Від. ВУАН (1932); викл. Київ. та Урал. консерваторій, Київ. ін-ті театр. мистецтва (1934–1946); одночасно – с. н. с. Ін-ту укр. л-ри АН УРСР (Київ); с. н. с.

(з 1953), проф.-консулт. (з 1979) Ле-
нінгр. ін-ту театру, музики та кінема-
тографії. Організував б-ку Київ. держ.
театр. технікуму (1924). Автор бл.
п'ятисот досліджень у галузі музики
та л-ри, в т. ч. п'ятитомної історії Рос.
оперного театру (Ленінград, 1959–
1975). Перекладач творів В. Шекспіра,
Д. Байрона, А. Міцкевича, Ф. Шіллера,
Лесі Українки.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... –
С. 580; ЕСУ. Т. 6... – 26.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 47–48;
спр. 25, арк. 30.

Іконогр.: ЕСУ. – Т. 6. – К., 2006. – С. 26.

Голишкін О.Д. (?–?). Освіта вища.
Бібл. стаж 32 роки. Працював пом.
зав. б-ки Ніжин. ІНО (1925).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 216;
ВДАЧОН, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 44, арк. 30 зв.

Голіцина Олена Петрівна (1885,
с. Михайлівка Київської губ.–?). За-
кін. Київ. Подол. г-зію (1905). Працю-
вала старш. бібліотекарем БАН УСРР
(1936–1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 15;
спр. 54, арк. 24.

Головацький Яків Федорович
(псевд.: *Гаврило Русин*; 17.10.1814,
с. Чепелі Королівства Галичини та Во-
лодимирії Австрійської імп. – 13.05.1888,
Вільно) – бібліограф та археограф ру-
коп. книг і стардруків, педагог, етно-
граф; акад. С.-Петербур. АН. Н. в родині
священика. Закін. Львів. г-зію (1831);
Львів. духов. семінарію (1842). Навч.
на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1831, 1836–
1839), Кошицькій академії (з 1835);
Будапешт. ун-ті. Працював проф. рус.
мови та словесності (1848–1867), де-
каном філос. ф-ту (1858–1859), рек-
тором (1864–1866) Львів. ун-ту; Спів-
засн. об'єднання «Руська трійця»

(Львів, 1833–1837). Голова Вілен. ар-
хеогр. комісії (з 1868); Коміс. зі ство-
рення Вілен. публ. б-ки і музею (з
1871). Співред. літ.-худож. та наук.
збірника «Галичанин» (Львів, 1862–
1863). Друкував свої праці в «Русал-
ці Дністровій», «Науковому збірни-
ку Галицько-Руської матиці». Особо-
вий архівний фонд Я.Ф. Головацького
зберігається у ЛНБ ім. В. Стефаника та
ІЛ НАН України.

Пр.: Становище русинів в Галичині // Річ-
ник слов'янської літератури, мистецтва та нау-
ки. – Лейпціг, 1846. – Вип. 9; Несколько слов о
Библии Скорины и о рукописной русской библи-
и из XVI столетия, обретающихся в библиоте-
ке монастыря Св. Онуфрия во Львове. – Л,
1863; Библиография галицко-русская с
1772–1848 года // Галичанин. – 1863. – Кн. 1,
вып. 3–4. – С. 309–327; Библиографические на-
ходки во Львове. О рукописях и старопечатных
изданиях, хранящихся в библиотеке Ставропи-
гийской церкви Успения. – СПб., 1873; Допол-
нение к очерку славяно-русской библиографии
В.М. Ундольского, содержащие книги и статьи,
пропущенные в первом выпуске хронологиче-
ского указателя славяно-русских книг церковной
печати с 1491-го по 1864 год, в особенности же
перечень галицко-русских изданий церковной пе-
чати. – СПб., 1874; Книга о новом календаре, на-
печатанном в Риме в 1596 году. – СПб., 1877; Ко-
ротка відомість о рукописах словянських і русь-
ких находящихсся в книжниці монастиря св. Ва-
силя Великого (Онуфрія) у Львові // Русалка Дні-
стровая (фотокопія з вид. 1873 р.). – К., 1972. –
С. 122–129.

Л-ра: Іван Горбачевський. 1854–1942 : житте-
писно-бібліогр. нарис / І. Головацький ; відп. ред.
О. Романів ; НТШ у Львові. – Л., 1995. – 127 с. ;
Мицук С.М. Внесок галицьких вчених... – С. 182–
186; *Гнатюк М.* Метаморфози Маркіянового
сподвижника. Яків Головацький : від «Русалки
Дністрової» до москвофільства // День. – К.,
2011. – № 160, 9 верес.

**Головін Володимир Миколайо-
вич (?–?).** Навч. в КПІ. Закін. правни-
чий ф-т Кам'янець-Поділ. укр. держ.
ун-ту. Працював бібліотекарем б-ки
Кам'янець-Поділ. ІНО (1920–1922).

Л-ра: *Прокочук В.С., Філітюк Л.Ф.* Бібліо-
тека КІПУ ... – С. 65, 158.

Головня Антоніна Олексіївна (23.06.1895, Сміле Роменського пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині сіл. вчителя. Закін. жін. г-зію (Ромни, 1913), Бібл. курси НКО (1932). Навч. в Київ. геол.-геогр. ін-ті (1920–1922), Київ. держ. курсах іноз. мов (1930–1931). Працювала співроб. реєстра-тури Центр. телеграфу (Київ, 1917–1922); пом. бібліотекаря (1933), біб-ліотекарем (15.06.1934–1936), старш. бібліотекарем (1936), зам. зав. обмін-ним фондом (1937), старш. бібліоте-карем газ. від. (1937–1941), старш. бібліотекарем (1943–1951), бібліоте-карем (1952–1957) газ. від. БАН УРСР; під час нім. окупації – співроб. КБК.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Оницценко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 69; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 505; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 229.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 6 зв.; оп. 2л, спр. 59, арк. 143–150 (особ. спр. А.О. Головні).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 44; оп. 2л, спр. 59, арк. 144.

Голоднікова Фріма Іммануїлівна (1899, Одеса – ?). Освіта – вища, біб-ліотечна. Працювала співроб. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б); голов. біб-ліотекарем (1938–1940), конс. соц-екон. дисциплін від. наук. бібліогр. (1938–08.07.1941) БАН УРСР; співроб. Кам'янець-Поділ. обл. б-ки (з 1945).

Л-ра: Хмельницька ОУНБ ... – С. 10–19; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 581.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 3 зв.

Голубєв Степан Тимофійович (25.10.1848, с. Ардатовка Нижньо-ломовського пов. Пензенської губ. – 22.11.1920, Київ) – історик; чл.-кор. Петерб. АН (з 1908), проф. Н. в родині протоієрея. Навч. в Нижньоломовськ. духов. уч-щі (1858–1864); Пензен. ду-хов. семінарії (1864–1870); КДА (1870–

1874). Працював приват-доц. каф. рус. церк. історії (з 27.09.1874), доц. каф. історії (з 15.02.1884), ординар. проф. (06.09.1899–17.08.1910) КДА; приват-доц. (з 05.03.1885), в.о. екстра-ординар. проф. (з 11.11.1891), орди-нар. проф. (з 27.07.1900) Київ. ун-ту Св. Володимира. Д. чл. Іст. т-ва Нестора-Літописця (з 1874); Т-ва історії рос. старожитностей; Київ. археогр. комісії; Київ. церк.-іст. і археол. т-ва при КДА. Почесн. член Пензен. іст.-стат. і археол. к-ту та ін. Дослідник історії правосл. церкви, зокрема історії КДА XVII–XVIII ст. Автор бібліогр. праць про київ. першодруки та рукописи київ. монастирів. Нагородже-ний орденами св. Анни 2-го ст. (1907), св. Володимира 3-го ст. (1912), св. Станіслава 1-го ст. (1914).

Пр.: Описание и истолкование дворянских гербов южнорусских фамилий в произведениях духовных писателей XVII в. // Труды КДА. – 1872. – № 10. – С. 295–382; Библиотека Петра Могилы // Древняя и Новая Россия. – 1876. – № 10. – Отд. 4. Заметки; Библиографические замечания о некоторых старопечатных церковно-славянских книгах, преимущественно конца XVI и XVII столетий // Труды КДА. – 1876. – Кн. 1. – С. 212–261; кн. 2. – С. 359–398; Чтения в Историческом обществе Нестора-Летописца. – 1876. – Кн. 1. – С. 279–280; отд. изд.: К., 1876. – 80 с.; О составе библиотеки Петра Могилы // Киев. епарх. ведомости. – 1876. – № 8. – С. 253–262; № 9. – С. 299–306; То же // Труды Третьего Археологического съезда в России, бывшего в Киеве в 1874 г. – К., 1878. – Т. 2. – С. 257–268; О трех рукописных экземплярах Помянника Киево-Печерской Лавры XV–XVII вв. // Чтения в историческом обществе Нестора-Летописца. – 1892. – Кн. 6; Был ли Швайпольт Фиоль немец или славянин // Древняя и Новая Россия. – 1880. – Кн. 2. – С. 372; Об Острожской Библии по поводу ее 300-летия // Труды КДА. – 1881. – Кн. 4. – С. 488–491; О начале книгопечатания в Киеве и о первопечатных киевских изданиях // Киев. старина. – 1882. – № 4–6. – С. 363–400; Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники. Опыт церковно-исторического исследования. – Т. 1. – К., 1883. – 559 с.; т. 2. – К., 1898. – 524 с.; О времени кончины князя К.К. Острожского и первопечатника русского Ивана Федорова; отд. изд.: К., 1884; Чтения в Историческом обществе Нестора-Летописца. – 1888. –

Кн. 2. Отд. 1. – С. 135–136; О первопечатных церковно-славянских книгах, изданных в Кракове в 1491 г. // Труды КДА. – 1884. – Кн. 2. – С. 257–268; Чтения в Историческом обществе Нестора-Летописца. – 1888. – Кн. 2. Отд. 1. – С. 199; отд. изд.: К., 1884. 16с.; Рукописи Киево-Выдубицкого монастыря // Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 16. – С. 529–537; Рукописи Пустынно-Николаевского монастыря // Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 8. – С. 290–295; Рукописная заметка о Киевском митрополите Иосифе Нелюбовиче-Тукальском (из архива Киево-Выдубицкого монастыря) // Киев. епарх. ведомости. – 1878. – № 13. Отд. 2. – С. 396–398.

Л-ра: Крайній К.К. Историки КПЛ... – С. 149–174; ЕСУ. Т. 6... – С. 114; Голубев С.Т. / Т.А. Богданова, А.К. Клементьев, К.К. Крайний // Православная энциклопедия. Т. XI. – М., 2006. – С. 714–716; *Ульяновський В.І.* Двічі професор : Степан Голубев в університетському та академічному контекстах. – К., 2007. – 360 с.

Коногр.: КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 389.

Гольдштейн Ніна Ісаївна (1899, Корсунь Канівського пов. Київської губ. – ?). Освіта вища – бібліотечна. Працювала бібліотекарем Будинку к-ри; голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів БАН УРСР (1939–03.07.1941).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 581.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 5 зв.

Горбачевський Іван Якович (15.05.1854, с. Зарубинці Збараського пов., Австро-Угорщина – 24.05.1942, Прага) – хімік, біохімік, гігієніст, епідеміолог, громад.-політ. діяч; д-р медицини (1877), проф., д. чл. АН УРСР (з 1925). Н. в родині греко-католицького священника. Навч. в польсь.-нім. нар. школі, пізніше – у Терноп. г-зії, де був головою підпільного т-ва «Громада» (1872). Закін. з відзнакою ун-т (Відень, 1877). Під час навчання працював у лабораторіях проф. Гіртля, Брікке, Людвіга. Працював зав. каф. фармакології нім. Карло-Фердинандов. ун-ту (Прага, з верес. 1883); деканом

мед. ф-ту, ректором (1902–1903) Карлов. ун-ту у Празі; міністром нар. здоров'я в уряді Австро-Угорщини (20.07.1918–1921); зав. каф. хімії УВУ (УВУ), УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі та УГА в Подебрадах (Чехо-Словаччина, з 1923). Д. чл. Наук. Т-ва ім. Тараса Шевченка (з 1899) та почесн. чл. його мат.-природн.-лікар. секції. Член та голова студент. т-ва «Січ» (Відень, 1875–1877). Член Санітарної Ради Чеського Королівства (з 1882). Член Королівського чеського т-ва наук (з 1896). Член Найвищої Ради здоров'я Австро-Угорщини (Відень, з 1906), довічний член Палати Панів Австрійського Парламенту (Віденського Сейму), дійсн. таємний радник імператора. Звичайний член Чеської АН та Уміння (з 1912). Почесн. чл. НТШ у Львові, почесн. проф. УВУ у Празі, почесн. голова К-ту оборони Карпатської України у Празі (з 1937). *Член УТПК в Празі.* Брав активну участь у створ. «Музею визвольної боротьби України» в Празі (1925). Співорганізатор т-ва «Українська Громада» зі стипендійним фондом ім. І. Пулюя (Прага). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Організатор Укр. наук. з'їзду (1932). З відкриттям синтезу сечової кислоти шляхом розтоплення гліцину сечовиною при температурі 200–230 градусів увійшов до числа найбільших хіміків світу (1882). Застеріг епідемію черевного тифу у Празі, довівши, що вода у Влтаві не є прийнятною для споживання людиною. Видав у Празі підручник «Неорганічна хемія» українською мовою, що залишався єдиним не один десяток років. Працював над створенням української хімічної термінології. Ініціатор створення Спілки українських

лікарів у ЧСР. Автор понад 60-ти наук. праць, понад 100 наук. розробок у галузі санітарії. Його іменем названа медична академія в Тернополі.

Л-ра: Юркевич О. Г. Український вчений світової слави // Аксіоми для нащадків. – Л. : Меморіал. – 1992. – 544 с. ; Іван Горбачовський. 1854–1942 : життєписно-бібліогр. нарис / І. Головацький ; відп. ред. О. Романів ; НТШ у Львові. – Л., 1995. – 127 с. ; Шендеровський В.А. Він належав до когорти славних українців // Ваше здоров'я (Київ). – 1996. – № 19 (155). – 4–10 трав. ; Головацький І. Академік Іван Горбачевський і українське національне відродження // Укр. світ. – 1998. – Ч. 4–6. – С. 22–23; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 534; Довідник з історії України ... – С. 172; Пеленська О. Український портрет ... – С. 11, 37, 44, 108, 200; Заремба О.С. Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 82; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 127; ЕСУ. Т. 6... – С. 188; Діячі науки і культури України ... – С. 117–119; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 258; Палієнко М.Г. Архівні центри ... С. 28, 147, 151, 188, 205, 449.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 1 ... – С. 826.

Горбик Григорій Федорович (1906–?) – агроном. Закін. Житомир. с.-г. ін-т. Працював співроб. Центр. бібл. колектору; конс. л-ри з агрономії (1934–1936), м. н. с., н. с.-конс. з агрономії (1936–1937), голов. бібліотекарем-конс. від. наук. бібліогр. та сист. кат. (1938–1939) БАН УРСР.

Пр.: Роботи академіка Т.Д. Лисенка : бібліогр. покажч. / склав Г. Горбик ; ред. А. Раскін. – К., 1936. – 31 с. : портр.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 581.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 50, арк. 15; спр. 51, арк. 33–35 (анкета Г.Ф. Горбика).

Горбунова (дівоче прізвище – Алексеева) **Наталія Павлівна** (?–?). Рідна сестра літературознавця М.П. Алексеева (1896–1981). Дружина театрального художника І.Г. Курочки-Армашевського (1896–1971). Навч. в Укр. держ. акад. мистецтв у майстерні Ф. Кричевського. Працювала зав. б-ки Держ. технікуму кінематографії ВУФКУ (1925).

Л-ра: Білокінь С. Із старого листування ... – С. 119.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 159.

Гордєєв Петро Андрійович (1849, Умань – 18.05.1914, Харків) – ветеринар; магістр вет. н., проф. Н. в дворян. родині. Закін. Златопольс. дворян. уч-ще; Харків. вет. ін-т; вет. від-ня С.-Петербур. мед.-хірург. акад. (1871). Дис. «К вопросу о фармакологическом действии карболовой кислоты». Працював лаборантом (з 1871), проф. каф. фармакології С.-Петербур. мед.-хірург. акад.; проф. каф. приват. патології і зав. клінікою внутр. хвороб Харків. вет. ін-ту (1880–1909). Видавець та редактор «Ветеринарного вісника» (1882–1892). Член К-ту засн. ХГБ (1894–1903); Вет. к-ту МВС (С.-Петербург, 1914).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 245; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 37; ЕСУ. Т. 6... – С. 236; Королев А.Г. Жизнь и научная деятельность профессора Петра Андреевича Гордеева (к 100-летию со дня смерти) // Вет. медицина Украины. – 2014. – № 7. (22). – С. 36–37.

Іконогр.: ЕСУ. – Т. 6. – К., 2006. – С. 236.

Гордєєнко Єгор Степанович (крипт.: Г-ко, Г. Е.; Г-о, Е.; 15.04.1812, Охтирка Курської губ. – 05.03.1897, Харків) – фармаколог, громад. діяч; д-р медицини (1838), проф. (1838). Закін. мед. ф-т Харків. ун-ту (1832). Працював лектором каф. фармації (з 1833); в. о. екстраординар. проф. каф. хімії (з 1837); зав. каф. фармакології і фармації Харків. ун-ту (1838–1854); зав. шпитальним і терапевт. від-ням військ. шпиталю (Харків, 1855–1856). Чл.-кор. Паризького фармацевтичного т-ва (1841), почесн. чл. Харків. ун-ту (1858). Голова повіт. земськ. управи, член міськ. думи, міськ. голова (1871–1874). Фундатор т-ва писемності, д. чл. (1861) та почесн. чл.

(1863) Харків. мед. т-ва. Член першого Правління ХГБ (1886–1887).

Л-ра: Енцикл. словарь Брокгауза и Ефрона. – 1893. – Т. IX. – С. 221; *Масанов И. Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 140; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 319; Библиотека в історичному просторі ... – С. 41.

Горецька Ніна Сергіївна (1894–?). Освіта незакінч. вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала зав. б-кою Укр. пед. технікуму ім. Б. Грінченка (Київ, 1922–1929); бібліотекарем б-ки Будинку вчених (Київ, 1933–1942). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 4; оп. 1л, спр. 51, арк. 36–37; спр. 52, арк. 2.

Горецький Олександр Миколайович (12.08.1902, с. Чубаївка Миколаївської губ. – ?). Закін. Одес. ІНО (1925). Працював викл. семінарію під вищ. типу літературознав. секції ІНО; викл. та бібліотекарем Одес. школи № 62; доц. Одес. худож. ін-ту (з 1930); бібліографом, зав. від. україніки Одес. держ. наук. б-ки (1931). Член іст.-філол. секції Одес. наук. т-ва УАН, УБТ в Одесі. Кандидат в аспіранти Одес. ЦНБ (1927). Заарештований (1931). Засуджений до 3 років заслання.

Пр.: Іван Котляревський : бібліогр. (1904–1928). – О., 1928. – 18, [2] с. – (Праці Одес. ЦНБ ; т. 2, вип. 2); Михайло Коцюбинський : бібліогр. за 10 років (1917–1927). – О., 1928. – 22 с. – (Праці Одес. ЦНБ ; т. 2, вип. 1); Укр. літературознавство і критика у 1927 р. : бібліогр. огляд // Україна. – 1928. – Кн. 3; До взаємин Михайла Коцюбинського та Івана Франка // Металеві дні. – О., 1930. – № 3; До бібліографії П. Куліша // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1930. – Ч. 4; Михайло Коцюбинський : матеріали до бібліографії (1917–1929). – О., 1931.

Л-ра: Зленко Г.Д. Жертва двух терроров ... – С. 4; Зленко Г. Репресований бібліограф // Вісн. Книж. Палати. – 1997. – № 11. – С. 35–36; ЕСУ. Т. 6... – С. 255.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 1743 (особ. спр. О.М. Горецького).

Горич Т.В. (?–?). Працював співроб. ОДПБ. На поч. 1930 під тиском репресій був звільнений.

Л-ра: Малинова Г. Чистка : честь и репрессии ... – С. 3.

Горілий Василь Олексійович (?–?). Працював зав. від. комплектування ХДНБ (1930–ті).

Л-ра: Библиотека в історичному просторі ... – С. 119, 120.

Горков Володимир Олексійович (Олександрович) (?–?). Працював пом. бібліотекаря УНТ у Києві (з 18.01.1920); нештат. пост. співроб. Коміс. для складання біогр. слов. діячів України (1921–1928).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 519; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 610.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, спр. 32086, арк. 3.

Горова Наталія Іванівна (1904 – ?) – перекладач. Працювала старш. бібліотекарем книгосховища ВБУ (1934–15.03.1936). Член спілки сел. письменників «Плуг» (Харків, 1922). Опрацьовувала збірки Лазаревського (з 08.12.1933).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 257, 260.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 27; спр. 50, арк. 15; ІР НБУВ, ф. I, № 3599.

Городецька І.Ю. (?–?). Закін. літ.-лінгв. від. профосу Київ. ІНО; бібл. семінар КЦДБ. Працювала зав. довід.-конс. бюро Київ. Центр. дит. б-ки (1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Городецький Сергій Ілліч (10.03.1885, с. Курники Ушицького пов. Подільської губ. – 09.04.1956,

Нью-Йорк) – географ, агроном. Закін. Моск. с.-г. ін-т (1915). Працював викл., проректором Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ту (з 1921); наук. конс. л-ри з сіл. госп-ва КВП ВФ ВБУ (1925–1926); викл. Київ. с.-г. ін-ту (1927); проф. Укр. техн.-госп. ін-ту (Регенсбург, Німеччина, з 1946); проф. Укр. техн.-госп. ін-ту (США). Д. чл. НТШ (1949), Н.-д. каф. с.-г. економії при ВУАН. В. о. голови Кам'янець-Поділ. філії С.-г. наук. комітету України (1923).

Пр.: Сільське господарство Поділля перед світовою війною. – Вінниця. 1929. – 210 с.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Наука і научні работники СССР ... – С. 91; *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 56, 173; *Соломонова Т.* Становлення ВФ ВБУ. – С. 252–257; ЕСУ. Т. 6... – С. 289.

Городков Микола Михайлович (1904, Умань Київ. губ. – після 1942) – книгознавець. Асп. УНІКу (1932–1935). Працював викл. Київ. філії УБІ (1936); зав. метод. сектором Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масов. бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936); пом. зав. від. наук. бібліогр., зав. каб. бібліотекознав. (1936–1938), учен. секр. (1937–1938), зав. від. рукоп. (1940–1941) БАН УРСР; кер. бібліогр. групи Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1940–1941); в евакуації – наук. бібліографом, в. о. с. н. с. Ін-ту сусп. наук; в. о. н. с. від. історії укр. л-ри Ін-ту мови та л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1942). Член Коміс. історії книги УНІК (1933). Член Вчен. ради БАН УРСР (1938).

Пр.: Буржуазний націоналізм в теорії укр. бібліогр. репертуару // Наук. зап. УНІК. – К., 1933. – Т. 1. – С. 193–194; Друковане слово доби I Інтернаціоналу та Паризької Комуни. Лекція в УНІКу. 4 груд. 1934 р. – 11 арк. – IP, ф. 33, № 3221; Ідеологічна боротьба на фронті історії книги. Вступ до курсу історії книги. УНІК. Семінар з історії книги. 1932–1933. – IP, ф. 33, № 2322, 23 арк.; Історія книги та преси в Західній Європі доби зародження промислового капіталізму. Лекція в УНІКу. 16 жовт. 1934. – IP, ф. 33, № 2323, 10 арк.;

Книга та преса на Заході як знаряддя класової боротьби за доби промислового капіталізму. Лекція. УНІК. Семінар історії книги. Конспект С.І. Маслової. 16, 24 січня 1934. – IP, ф. 33, № 2324, 7 арк.; Основні моменти в розвитку буржуазного друкованого слова за доби капіталізму. Лекція. УНІК. 1934. – IP, ф. 33, № 2325, 6 арк.; Розвиток більшовицького друкованого слова до Жовтневої революції. Лекція. УНІК. 10 берез. 1934. – IP, ф. 33, № 2326, 11 арк.; *Маслов С.І., Коляда Г.І., Городков М.М.* Програма з історії книги. Програма та матеріали до неї. Черв.-лип. 1932. – IP, ф. 33, № 2350; рец. на програму Козаченка А. – IP, ф. 33, 2352; Програма з історії книги. Для курсів бібліографів-консультантів НКО. Лип. 1935. – IP, ф. 33, № 2362; Друковане слово доби промислового капіталізму. Лекція аспірантам УНІКу. Січ. 1934. 5 арк. – IP, ф. 33, № 2363.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 252, 257, 265; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 582; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 220; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 437–438.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 9 зв; спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 7; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 90а, 92; IP НБУВ, ф. 47, № 262, арк. 32.

Гороновський Борис (1898–?). Працював зав. б-кою Клубу шкірників (1933–1935); зав. б-ки Будинку к-ри Держторгівлі (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 31–32.

Горохов (Горошок) Дмитро Васильович (чернече ім'я – Дометіан; 26.05.1885, Грайворон Курської губ. – 20.12.1937, Маріїнськ Кемеровської обл., РРФСР) – історик; магістр теології (1909). Н. в родині священника. Закін. Курську духов. семінарію; КДА (1909); Миколаївське воен. уч-ще зі званням прапорщика (1916). Залишений проф. стипендіатом для підгот. до проф. зв. КДА (1909–1910). Магістр. дис. «Буддизм и христианство. I. Личность основателя буддизма Будды Сакер-Муни» (1914). Працював викл. 1-го Київ. жін. уч-ща (1910–1911); діловодом Соборного від. М-ва ісповідань Всеукр. Правосл. Церк. Собору; пом. інсп. (1911), бібліотекарем студент. б-ки, секр. зі студент. спр.

(1917–1919) КДА; вчит. і бібліотекарем Києво-Слобідської г-зії (1923). Вікарій Нижегородської єпархії. Д. чл. Церк.-Археол. т-ва при КДА. Секр. Київ. від. Імп. правосл. рус. палестинського т-ва (з 28.12.1911). Висвячений на єпископа Арзамаського. Заарештований за звинуваченням у керівництві організацією «контрреволюц. церковників» (1931) та засуджений до 8 років ув'язнення (23.09.1932). Вдруге заарештований за звинуваченням у контрреволюц. діяльності (28.08.1936), засуджений до 3 років ВТТ Сіблугу (Орлово-Розовський пункт, Маріїнськ Кемеровської обл.). В таборі засуджений як прапорщик та учасник «офіцерської змови» до вищої міри покарання – розстрілу (08.12.1937).

Л-ра: Науково-допоміжний апарат... – С. 409; Биограф. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 391–392; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 468–471.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 11; оп. 1л, спр. 14, арк. 17–17 зв. (заява Д.В. Горохова); ІР НБУВ, ф. 175, № 1375, арк. 1–2 (анкета Д.В. Горохова).

Іконогр.: КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 469.

Горохолінська І.Д. (?–?). Працювала дир. Київ. наук. іст. б-ки (тер. Лаврського монастиря, 11.10.1941–1942).

Л-ра: Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – К., 2004. – С. 88, 93, 206, 212, 218, 221, 230, 246, 579, 581; *Виноградова О., Михайлова О., Скорохватова А.* Державна історична бібліотека України – перлина національної культури // Бібліотеки України ... – С. 116; *Кашеварова Н.Г.* Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... – С. 396, 437, 457.

Дж.: ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24; спр. 185, арк. 43.

Горунович Ірина Яківна (12.11.1896, Белое Смоленської губ. – ?). Н. в родині священика, пізніше – викл. рос. мови. Закін. Києво-Фундуклеївську г-зію (1914), класич.

приват. г-зію О.Т. Дучинської, Київ. ІНО (1922), вищі курси бібліотекознав. Ленінгр. ДПБ (1926). Працювала зав. канцелярії Соломенської трудшколи № 4 (Київ, 1919); секр., бібліотекарем культвід. Верхньо-Дніпровського райкому профспілок водників (1920–1922); бібліотекарем (каталогізатором) Петрогр. Центр. комунал. б-ки (1922–1923); бібліотекарем Петрогр. (з 1924 – Ленінгр.) міськ. центр. б-ки (1923–1926); бібліотекарем губради профспілок (з 1925); пом. бібліотекаря ІІІ від-ня (1927), сист. кат. чит. залу (1927–1931), бібліотекарем І розр. (1932), викл.-асист. курсу сист. кат. вищ. курсів бібліотекознав. (з 1935), голов. бібліотекарем (з 1937), зам. зав. від. систематизації та предметизації (1942) ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина (Ленінград); бібліотекарем б-ки пед. ін-ту (Кіров, 1942).

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 210–211; Биограф. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 392–393.

Горунович Наталія Яківна (1898–?). Н. в родині священика, пізніше – викл. рос. мови *Я.Я. Горуновича* (1870–?). Працювала співроб. Центр. (книж.) базисного складу губнаросвіти (Київ, 1920); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ у Києві (з 20.05.1920).

Л-ра: Биограф. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 392–393.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 13–14; ІІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Горунович Яків Якович (1870, с. Євлаші Роменського пов. Полтавської губ. – ?). Закін. філол. від. КДА. Працював викл. історії рос. письменства Смоленської (з 1894), згодом – Подільської духов. семінарії (до 1902); вчит. рос. мови Симбірського кадет. корпусу (1902–1907); вчит. укр. та рос. мови, історії України, зав. б-кою (1913–1918) Київ. кадет. корпусу.

су (1907–1918); викл. заг. історії та історії України, зав. Київ. комерц. школи (1918–1922); співзасн., пом. зав. учбової частини, головою президії, лектором історії рос. письменства Соц.-екон. школи (з жовт. 1921 – технікум) (1920–1923); вчит. рос. мови 5-ої Київ. військ. піхотної школи (1924). Делегат I Всерос. з'їзду вчителів рос. мови військ. шкіл (Петроград, 1903), Всерос. з'їзду вчителів письменства (Москва, 1917).

Пр.: Шкільні літературні журнали. З персонального досвіду // Педагогическая мысль. – Петроград, 1918. – № 9–12.

Л-ра: Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 392–393.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 13–14 зв. (заява Я.Я. Горуновича).

Горянский Павло Єрофейович (15.01.1878, с. Кримки Звенигородського пов. Київської губ. – 10.01.1935, Київ) – історик книги, бібліограф, філолог, журналіст, громад. діяч. Н. в родині священника. Чоловік Марії Дмитрівни Сікорської – родички авіаконструктора Ігоря Сікорського. Навч. у духов. школі (Богуслав); духов. семінарії (Київ); на іст.-філол. ф-ті ун-ту (Юр'єв, 1898–1903). Працював співроб. та секр. редакції журн. «Киевская старина» (1903); викл. рос. мови і письменства, історії, географії комерц. школи (Бендзин, Польща, 1903–1904); викл. історії, географії, рос. мови та л-ри комерц. і торг. шкіл, Маріїнської жін. г-зії, 1-ої реал. школи (Катеринослав, 1904–1907); викл. історії, інсп., головою т-ва викл. комерц. школи (Умань, 1907–1914); зав. від. «україніка» газ. «Голос провинции» (Умань, 1910); викл. комерц. школи (Ялта, 1914–1925); бібліотекарем Центр. б-ки (Ялта, з 01.06.1924); бібліотекарем-фахівцем (з 15.08.1925); н. с. (з жовт. 1925), старш. бібліотекарем-бібліографом (01.10.1926–1930);

н. с. підвід. бібліогр. секції українки (1931); старш. бібліотекарем (1932–23.08.1933) ВБУ. Член СНР; бібліогр. секції НДКБ (з 1926). Засн. та голова укр. громади м. Ялти. Фундатор та член Уман. філії Т-ва з охорони пам'яток старовини. У ВБУ провадив наук. роботу в галузі книгознавства та бібліографії. За дорученням УАН працював над з'ясуванням принципів польс. бібліографії, бібліографією творів М. Коцюбинського та творів про нього. Склав бібліографію творів М.М. Коцюбинського на замовлення «Книгоспільки» до видання творів письменника (1926).

Пр.: Згадка про Л. Українку // Життя й революція. – 1926. – № 2–3. – С. 99–102; Біля могили Степана Руданського // Зап. іст.-філол. від. – 1926. – Кн. VII–VIII; Біля могили Степана Руданського : спомини Ю.П. Ф'єрфора 1917 // Кримський А., Левченко М. Нові знадобки для життєпису Степана Руданського. Спомини та матеріали, що їх опублікували 1925–1929 рр. в «Записках іст.-філол. від.» В. Герасименко, П. Горянський, М. Левченко. Є. Оксман, В. Отамановський, М. Хращевський та С. Якимович. – К., 1929. – 90 с.; «Польська бібліографія» Кароля Естрейтера та сучасні завдання польської бібліографії. – Арх. НБУВ, оп. 1. спр. 336а, арк. 87–89; ІР НБУВ, ф. 33, № 2808.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 92; Дубровіна Л.А., Оницько О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 215, 220, 224; ЕСУ. Т. 6. ... – С. 325; Ванець А. Українознавець Павло Горянський // Кримське ізнєвєстє : крїмськїї діалог. – 25 декабря 2008, № 240. – С. 3; Проценко Л.А. Історія Київ. некрополя ... – С. 241; Дубровіна Л.А., Оницько О.С. Бібліотечна справа ... – С. 200, 201.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 15–16 (прохання до ТК, автобіогр. П.Є. Горянського); оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв, 32; спр. 162, арк. 10; спр. 181, арк. 33; ІР НБУВ, ф. 52, арк. 53.

Готт (дівоче прїзв. – **Іванова**) **Ольга Олександрівна** (26.10.1896, С.-Петербург – 1961, Київ) – астроном-обчислювач, бібліогр. Н. в родині проф. С.-Петербур. гірн. ін-ту Олександра Орестовича Іванова. Друга дружина Ю.О. Меженка. Закін. астрон. групу фіз.-мат. ф-ту Бєстужєвських

ВЖК (С.-Петербург, 1917). Працювала службовцем-рахівником Департаменту залізн. справ (С.-Петербург, 15.10.1916–16.08.1918); голов. бухгалтером фін. відділу (Гатчина, 07.08.–14.11.1918), голов. бухгалтером Петрогр. губфінвідділу (15.11.1918–13.07.1920); контролером Ленінгр. губстатвідділу (01.08.1920–14.08.1924); одночасно – перекладачем, обчислювачем Пулковської астрон. обсерваторії (01.06.1921–01.06.1923); бібліографом ДВУ (Київ, 1924–1931); бібліографом Пресбюро іноз. л-ри (Харків, 20.11.1931–1932); референтом, бібліографом НДІ «Головвугілля» (Харків, 1932–1933); бібліографом, зав. (1933) Бюро наук.-тех. інформації Наркомату легкої промисловості УРСР (Харків, 1932–1934); обчислювачем, н. с., с. н. с. Пулковської обсерваторії (Ленінград, 1934–1941); с. н. с. Астрон. ін-ту АН СРСР (Ленінград, 1942); бібліографом ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (Ленінград, 1942).

Пр.: Работа технических библиотек. – 1933. – ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 2796, арк. 17.

Л-ра: Листування Юра Меженка ... – С. 318; «І тільки незмінна книга!» ... – С. 45–70.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 2796.

Гофман Натан Ісаєвич (1888–1934). Н. в родині вчителя. Працював вчит.; бібліотекарем ВБУ (1933–1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 86.

Грабар Андрій Миколайович (26.06.1896, Київ – 05.10.1990, Париж, Франція) – мистецтвознавець, дослідник візантійського мистецтва; д-р н. (1928). Навч. в г-зії Науменка, на філол. ф-ті Петрогр. ун-ту. Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. теорії і історії мистецтв Новорос. ун-ту. Працював хранителем музею,

б-ки та секр. Т-ва вивч. мистецтв Новорос. ун-ту (1919); співроб. Археол. музею в Софії (Болгарія, після 1920); викл. рос. мови Страсбурського ун-ту (Франція, з 1924); викл. Школи вищ. досліджень у Парижі (з 1938); проф., почесн. проф. Коледжу де Франс (1946–1966). Член Т-ва дослідження мистецтв при Ун-ті св. Володимира (1918). Д. чл. Франц. АН (1955). Брав участь у реєстрації пам'яток мистецтв у Києві для Відділу охорони старовини і мистецтв (1918). Нагороджений орденом Почесного Легіону.

Пр.: Фреска Апостольського предела Києво-Софіївського собора // Зап. Отдела русской и славянской археологии русского археологического общества. – Петроград, 1917; Про грабунки в Зарубському монастирі // Наше минуле. – Ч. 2; Трехсвятительская церковь в Киеве. – 1919.

Л-ра: ЕУ. Т. 2. – С. 421; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 347.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 13–14.

Граєва Е. (?-?). Працювала бібліотекарем 4-ої міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Грановська Б.З. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2.

Гребеков Іван (?-?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Грепачевська О.В. (?-?). Працювала першим директором міської публ. б-ки імені О.С. Пушкіна (Гайсин, з 1902).

Л-ра: Соломонова Т.Р. Гайсинська міська публічна ... – С. 55.

Гречина Параскева Юхимівна (1888–?) Закін. г-зію. Працювала зав. б-ки (з 01.11.1927), бібліотекарем І розр. (1929) б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО; бібліотекарем (1932), старш. бібліотекарем (1932–1935) БАН УРСР. Була відраджена до Житомира в справі перевезення книж. фондів Волин. держ. музею до ВБУ та ХДНБ (черв. 1932).

Л-ра: Гериневич В. До історії Кам'янець-Поділ. ІНО ... – С. 24; *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 74; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 167.

Дж.: ДАХМО, ф. Р. 303, оп. 1, спр. 916, арк. 49 (Акт передачі б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО бібліотекарю І розр. Гречині).

Грибівська (Грибовська) Катерина Михайлівна (1907, Київ – ?). Н. в робітн. родині. Навч. в Харків. бібл. ін-ті (1941). Працювала підручним майстра приват. кондитерської ф-ки (1925); ткачом-художником текстильної майстерні при худож. школі (Київ, 1926–1927); санітаркою Подільської район. поліклініки (Київ, 1928); зав. від. (таємничим) секретної л-ри (1928–1931), т. в. о. наук. співроб. II розр. (1931–1932) ВБУ при ВУАН; інструкт. культвід. облпрофради (Київ, 1932–1933); зам. дир. обл. бібл. колектору (Київ, 1933); н. с., зав. від. комплектування (1933–1934; 1938–1941; 1946–1948), зав. сектором фондів і обслуговування читачів (1935–1936), зав. від. періодики та соц.-екон. л-ри (16.11.1936–04.07.1941) БАН УРСР; вчит. старших класів середньої школи № 17 (Воткінськ Удмуртської АРСР, 1941–1942); лектором-конс. (1942), інструкт. від. пропаганди (1942–1944), зав. парткаб. (1944–1946) Воткінського міськ. ВКП(б); заст. дир. з наук. частини (1948–1951), т. в. о. дир. (1949), в. о. дир. (з 31.05.1951) ДПБ УРСР; голов. бібліотекарем, зав. від. комплектування ДРБ УРСР ім. КПРС (з 1953). Член Вчен. ради Б-ки (з 1949); комісії з підготовки інструкції ВБУ для вилучення

«застарілої та ідеологічно шкідливої л-ри» (січ. 1932). Учасн. теорет. наради з питань бібліотекознав. та бібліографознав. (Москва, груд. 1936). Нагороджена медаллю «За доблестний труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Пр.: Перша заочна конференція читачів Б-ки УАН // Б-ка у соц. буд-ві. – 1935. – № 7. – С. 55–56; Збірник положень та інструкцій з питань комплектування БАН УРСР. – К., 1940. – 74 с. (співукладач); *Скарбниця культури // Україна.* – 1949. – № 9. – С. 11; Методика роботи над книгою: матеріали для орг-ції книж. вист. / АН УРСР, ДПБ; уклад. Р.А. Бухіна; відп. ред. К.М. Грибовська. – К., 1951. – 9 с.; Інструкція бібліогр. опису / АН УРСР, ДПБ; уклад. О.С. Ровнер; відп. ред. К.М. Грибовська. – К., 1951. – 32 с.; *Читацька конференція по обговоренню роботи б-ки: метод. матеріали на допомогу бібліотекам / АН УРСР, ДПБ; уклад. Я.Н. Прайсман; відп. ред. К.М. Грибовська.* – К., 1952. – 22 с.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 127, 128, 241, 249, 263, 268, 271; *Історія НАН України (1934–1937) ...* – С. 507; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 12, 112, 134, 151, 152, 156, 162, 177, 184; *Історія НАН України (1938–1941) ...* – С. 582; *Літопис НІБУ. Ч. III ...* – С. 127; *Історія НАН України (1941–1945) ...* – С. 232; *Історія НАН України (1946–1950) ...* – С. 290.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; оп. 2л, спр. 59, арк. 134–136 (особ. спр. К.М. Грибовської).

Григор'єв Г. (?-?). Працював пом. дир. БАН УРСР (до 26.03.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53а, арк. 78.

Григорович А.Г. (?-?). Працювала зав. б-ки Укр. НДІ соц. реконструкції сіл. госп-ва (Харків, 1930); старш. інстр.-бібліотекарем б-ки Укр. НДІ орг-ції с.-г. вир-ва та с.-г. економіки (Харків, 1931).

Л-ра: Вергунов В.А. ННСГБ НААН: історична ретроспектика ... – С. 24.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 164; ЦДАВО України, ф. 27, оп. 1, спр. 215, арк. 33 зв.

Григорович М.О. (?-?). Працював пом. бібліотекаря б-ки Новорос. ун-ту (Одеса, з 16.09.1902).

Л-ра: *Подрезова М.А.* Библиотекари Одес. (Новорос.) ун-та ... – С. 14.

Гриневицька Ядвіга Камілівна (1906–?). Н. в родині службовця. Освіта незакінч. вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала в б-ці Київ. пед. ін-ту; б-ці Київ. фін. технікуму (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 38.

Гринецька (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Фіз.-тех. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Гринчак Ольга (?-?). Працювала зав. 2-ої міськ. безкошт. нар. б-ки читальні ім. Пушкіна губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Грицак Євген Михайлович (крипт.: *Е. Г; Є. Г;* 05.01.1890, Пирятин Рава-Руського пов. Галичини – 23.10.1944, Словаччина) – мовознавець, педагог, журналіст, д-р філос. (1913). Навч. в укр. г-зії (Тернопіль, 1900–1908) та філол. ф-т Львів. (1908–1912) та Краків. (1912–1913) ун-тів. Працював бібліотекарем т-ва «Академічна громада» (Львів, 1909–1910); вчит. укр. г-зії (Перемишль, 1913–1914; 1923–1944; Миргород, 1915–1917); секр. Укр. підгот. до ун-ту курсів (Київ, 1918); вчит. 2-ої г-зії (Київ, 1920); дир. Г-зії (с. Могильна Гайсинського пов. Поділ. губ., 1920–1922). Член Термінол. лікарської коміс., Термінол. коміс. УАН (1918). Дослідник історії укр. церкви, фольклору Перемищини та творчості Горація, Т. Шевченка, М. Устияновича, М. Шашкевича, Г. Цеглинського, П. Карманського. Автор праць з діалектології, термінознавства.

Пр.: Галицька еміграція в Києві : спомини з пр. 1915–1918 // Життєвий шлях проф. д-ра Євгена Грицака. – Кліфтон, Нью-Джерсі, 1968. – 84 с.; Вибрані українознав. праці. – Перемишль, 2002.

Л-ра.: Життєвий шлях проф. д-ра Євгена Грицака. – Кліфтон, Нью-Джерсі, 1968. – 84 с.; *Гриньків К. Завадка Б.* Україніст Євген Грицак (30.I.1890 – 23. X.1944) // Перемишль і Перемиська земля протягом віків / під ред. С. Заброварного. – Перемишль ; Львів, 2001. – Вип. 2: Видатні діячі Перемищини : зб. наук. пр. та матеріалів Міжнар. наук. конф., Перемишль, 14–15 листоп. 1998 р. – С. 212–220; *Капелюшний В.П.* Замасковані імена ... – С. 60; Укр. мова : енцикл... – С. 121; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 479.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 136; оп. 1л, спр. 1, арк. 17–18; ДАКО, ф. 142, оп. 1, спр. 47.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 6 ... – С. 479.

Гроза Ю.А. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював бібліотекарем Ін-ту червоної професури (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2.

Грубеш Яків Георгійович (30.11.1894, Мелітополь – ?). Н. в родині столяра. Закін. Мелітопольське комерц. уч-ще (1915). Навч. в Харків. ун-ті (1918–1919). Працював інструкт. політосвіти (1920), пізніше – воєнкомату (Мелітополь, 1921); воєн. цензором друку та нач. воєн.-цензурного від. (Мелітополь); зав. повіт. партшколи (до травня 1922); зам. зав. Сум. агітпропу; лектором партшколи (Суми, 1922); зав. та викл. Сум. робітн. ін-ту (1922); зав. б-кою та арх. Центр. упр. у справах друку НКО (15.10.1923–15.01.1924).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1887 (особ. спр. Я.Г. Грубоша); спр. 9069, арк. 29.

Грузиненко Лія Олександрівна (01.04.1890, Королевець Чернігівської губ. – ?). Н. в родині земськ. лікаря. Закін. г-зію св. Ольги та вісім класів лютеранської г-зії (1906); правничий ф-т Київ. ВЖК (1919). Працювала

секр. лісової секції С.-г. вчен. к-ту України (1920); лектором нім. мови Київ. пед. курсів ім. Грінченка (1920–1922); бібліотекарем-фахівцем (16.08.1920–1924), індексатором л-ри з соц.-екон. дисциплін заг. від. (1924–1927), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання ВБУ (1928–1931). Член підкомісії систематичного та абеткового каталогів НДКБ (1926–1927).

Пр.: Проблема сист. каталога ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 8–9.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 216, 219.

Дж.: ЦДАВО України, ф 166, оп. 12, спр. 1893 (особ. спр. Л.О. Грузиненко); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 181, арк. 33; оп. 1л, спр. 5, арк. 10; спр. 16, арк. 12.

Грунін Тимофій Іванович (08.01.1898, Мокшан Пензенської губ. – 19.08.1970, Москва) – філолог, тюрколог; канд. філол. н. (1944), доцент (1951). Закін. близькосхідний ф-т Моск. ін-ту сходознавства (1927). Учень А.Ю. Кримського. Працював робітником аптеки; викл. турец. мови курсів сходознавства ВУНАС (1927–1930); н. с. Ін-ту мовознав. ВУАН (з 1934); зав. від. «орієнталія» (з 15.10.1934), зав. від. л-ри народів СРСР та Сх. (1934–1936), н. с. (1935–1936) БАН УСРР; с. н. с. Туркменського к-ту нового алфавіту (Ашхабад, 1936–1938); с. н. с. НДІ мови та л-ри Туркменської РСР (1938); с. н. с. Ін-ту мови і писемності народів СРСР (з 1938); викл. Військ. акад. та Військ. ін-ту іноз. мов (Москва, 1940–1958); одночасно – викл. Моск. держ. ун-ту та Ін-ту сходознавства (1941–1945); викл. курсів іноз. мов Наркому зовн. торгівлі СРСР (1942–1948). Секр. Київ. філії ВУНАС (1927–1929). Член Тюркологічної коміс. каф. А.Ю. Кримського (1928–1934).

Л-ра: [Дашкевич Я.] Сходознавець Тимофій Іванович Грунін // Архіви України. – К., 1971. – № 1. – С. 16; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 253, 258; Люди і судьбы ... – С. 451; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 507; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 552–553; Листування Юра Меженка ... – С. 347; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 76–77.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 35.

Грушевська (дівоч. прізви. – **Парфененко**) **Ольга Олександрівна** (псевд.: *Ол. Олександренко*; 04.01.1878, Шуя Володимирської губ. – 17.05.1961, Київ) – історик, літературознавець. За походженням – козац. роду. Дружина *О.С. Грушевського* (1877–1942). Закін. міністер. г-зію в Радомі. Навч. на іст. від. Київ. ВЖК (1906–1908); Раєвських правн.-іст.-літ. курсах (С.-Петербург, 1908–1914); бібліотекознавчих курсах при Б-ці РАН. Прослухала курс лекцій у Археол. ін-ті та на каф. порівняльного мовознав. Петрогр. ун-ту у проф. О. Шахматова, Л. Щерби, В. Перетца (1915–1917). Працювала зав. б-ки, викл. рос. мови та історії торг. школи (Нарвська застава, до 1917); секр. коміс. для утворення Укр. від. Київ. ун-ту св. Володимира (1917); діловодом, секр. правл., скарбником і секр. зі студент. справ, пом. бібліотекаря (1918), бібліотекарем (1919–1920) Укр. держ. ун-ту; нештат. бібліотекарем б-ки ім. Антоновича при УАН (з 1920); зав. укр. від. фундам. б-ки Київ. ВІНО (1920–1925); нештат. пост. співроб. б-ки іст.-філол. від. ВУАН (1925–1927); одночасно – н. с. іст.-геогр. коміс. та Коміс. для складання іст.-геогр. слов. укр. земель при ВУАН (1919–1930); старш. бібліотекарем Ін-ту хім. технології ВУАН (Київ, з 1931); бібліотекарем б-ки «Цукроцентральної» (1941–1943); бібліотекарем-конс. БАН УСРР за угодою (1944); бібліотекарем б-ки Цукротресту (1944). Автор розвідок у галузі шевченкознавства та низки праць з історії

Києва XVIII ст., опубл. в «Історично-географічному збірнику», «Науково-му збірнику ВУАН» та ін.

Пр.: Шевченко і Куліш // Шевченків. зб. – СПб., 1914. – Т. 1; Леонід Глібов // ЛНВ. – 1914; Огляд нових пр. про Шевченка // Шлях. – К., 1917; 3 новіших дослідів про Т. Шевченка. – [К.] : Шлях, [1918]. – 12 с.; 3 діяльності Куліша в 1850-х роках // Наук. зб. за рік 1924. – К., 1925; Гетьманські універсали м. Києву // Іст.-геогр. зб. – К., 1928. – Т. 2; Академічна єврейська бібліотека при Інституті єврейської культури. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 20.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 97; ЕУ. Т. 2. – С. 453; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 611; Довідник з історії України ... – С. 187–188; *Матяш І.* «Бажаю всього найкращого і спокою і радості» (Листи Катерини Грушевської до Олександри і Ольги Грушевських) // Пам'ятки : археогр. щоріч. – 2003. – Т. 4; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 231; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 556; Науково-допоміжний апарат ... – С. 411; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 117.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, спр. 1, арк. 20; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 41; спр. 402, арк. 130; оп. 1л, спр. 23, арк. 46; ІР НБУВ, ф. Х, № 18744–18745 (заява про призначення на посаду пом. бібліотекаря Б-ки ім. Антоновича при ВУАН та автобіогр.).

Іконогр.: ЕСУ. – Т. 6. – К., 2006. – С. 556.

Грушевський Олександр Сергійович (крипт.: *Г; М. Ш.; О. Г; Г-ий, О; Г-ий, Ол.; Ол. Г; Ол. Гр.; Гр-ий, Ол;* 12.08.1877, Ставрополь – [1942, с. Верхньо-Іртишськ Павлодарської обл., Казахстан]) – літературознавець, етнограф, педагог, дослідник історії України XIV–XVIII ст. Н. в родині дир. нар. школи Ставропольської губ. – С.Ф. Грушевського (1834–1901) та дочки протоєрея с. Сестринівки Бердичівського пов. Київської губ. – Г.З. Оппокової (1847–1918). Брат М.С. Грушевського (1866–1934). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1899). Учень В.Б. Антоновича. Працював викл., приват-доц. історії у Новорос. ун-ті (1907–1908); приват-доц. Моск. (1908–1910), Петерб. ун-тів; приват-доц. Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917); приват-доц. (1917), проф. Київ. ун-ту

св. Володимира (1918–1919), згодом – Київ. ІНО (в 1920-х); головою секції (з 25.09.1917), пізніше – головою Бібл.-арх. від. при Департаменті мистецтв Ген. секретаріату справ освіти Укр. Центр. Ради (пізніше – при ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва нар. освіти УНР, Київ, 1917–1918). Голова Бібл. коміс. Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917); Пост. Коміс. для складання іст.-геогр. слов. Укр. землі іст.-філол. від. УАН (ВУАН) (з 29.03.1919). Заст. голови іст. секції ВУАН (1921–1924); Правничого т-ва ВУАН. Д. чл. НТШ у Львові (з 1902); Іст. т-ва Нестора-літописця (з 1903); Археогр. коміс. ВУАН (1925–1932). Член Іст. секції, голова (з груд. 1918) та заст. голови правничої секції УНТ у Києві. Член Укр. Центр. Ради; Орг. коміс. для скликання Всеукр. з'їзду бібліотекарів (1918); Пост. (Археогр.) коміс. для видавання пам'яток мови, письменства й історії іст.-філол. від. УАН (з 04.01.1919); ТК по заснуванню Нац. б-ки України в м. Києві (січ. 1919); Пост. Коміс. для складання біогр. слов. діячів України. Д. чл. (1924–1930). Кер. секції соц. і політ. історії Н.-д. каф. історії України (з 1924). Учасник Укр. наук з'їзду (Прага, 1926). Ред. «Історично-географічного збірника ВУАН» (вийшло три томи). Співпрацював з україномовними народними газетами «Село» і «Засів», засн. М.С. Грушевським. Автор понад 150 наук. праць з історії, історіографії, історії л-ри. Наук. інтереси стосувалися проблем устрою Великого князівства Литовського, зокрема Пінського Полісся, соціально-економічного побуту Гетьманщини, суспільного життя XIX ст. Заарештований як «один з кер. учасн. націонал. терор. орг-ції» (09.08.1938). Засуджений Особливою нарадою при НКВС СРСР до 5 років заслання до Казахстану (05.10.1939). Реабілітований (верес. 1989).

Пр.: Пінське Полісся. IX–XIII ст. – 1901; Пінське Полісся XIV–XVI ст. – 1903; 3 екон. життя XVI ст. // Україна. – 1917. – Кн. 3–4. – С. 5–18; Города В. Княжества Литовского в XIV–XVI вв. Старина и борьба за старину. – К., 1918. – Ч. 1. – 242 с.; Митні комори // Україна. – 1918. – Кн. 1–2. – С. 21–31; Пам'яті проф. І.В. Лучицького // Наше минуле. – 1918. – Ч. 3. – С. 100–105; Пантелеймон Куліш // Шлях. – 1918. – № 2. – С. 29–33; Бібліотечні справи // Там само. – № 2. – 1918. – С. 78–81; Український народний ун-т // Там само. – С. 10–12; 3 планів та думок Кирило-Мефодіївського братства // ЛНВ. – 1918. – Кн. 7. – С. 89–95; Бібліотечна справа // Шлях. – 1919. – Кн. 1; 3 міського життя в полудневих замках // Зап. іст.-філол. Від. УАН. – 1923. – Кн. 2–3. – С. 134–136; Господарство Київ. митрополії та монастирів в XVI ст. // Україна. – 1924. – Кн. 3. – С. 14–22; Зміни шкільної системи на Лівобережжі в XVIII ст. // Там само. – 1924. – Кн. 1–2. – С. 82–87; Українське наукове т-во в Києві та іст. секція при ВУАН 1914–1923 рр. // Україна. – 1924. – Кн. 4. – С. 180–189; 3 міського господарства XV ст. // Зап. іст.-філол. від. – 1925. – Кн. VI. – С. 1–9; 3 промислового життя XVI–XVII ст. Вагати Дніпрових уходів і старостинська адміністрація // Науковий зб. (іст. секції) за рік 1924. – 1925. – С. 70–78; Драгоманов і галицька молодь 1870 рр. // Україна. – 1926. – Кн. 6. – С. 43–56; 3 Київського ратушного господарства XVI віку // Київ та його околиця в історії і пам'ятках. – К., 1926. – С. 109–123; 3 побуту старшини XVIII в. // Наук. зб. іст. секції УАН за рік 1926. – К. : ДВУ, 1926. – Т. XXI. – С. 124–132; [Рецензія] // Україна. – 1926. – Кн. 4. – С. 144–146. – Рец. на кн.: Мякотин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII вв. – Прага, 1924–1926. – Т. 1, вип. III. – С. 208, 266, 220; Перші гетьманські земельні універсали // Зап. іст.-філол. від. – Кн. VII–VIII. – К., 1926. – С. 209–224; Універсали та грамоти у земельних справах з 1650–1660 років // Науковий зб. іст. секції УАН за рік 1925. – 1926. – Т. XX. – С. 110; 3 етнографічних студій Івана Франка // Шлях. – К., 1927. – 8 с.; Гетьманські земельні універсали 1660–1670 рр. // Іст.-геогр. зб. – К., 1927. – Т. I. – С. 53–92; Луцьке міщанство в XVI ст. // Там само. – К., 1927. – Т. I. – С. 1–12; Повісті Куліша з середини 1850 років // Україна. – 1927. – Кн. 1–2. – С. 66–75; Універсали та грамоти лівобережних ратуш у XVII в. – 1928; До статті Костомарова про федеративний лад старої Русі // Україна. – К., 1928. – Кн. 3. – С. 50–57; Українське наукове товариство в Києві та історична секція при ВУАН в рр. 1914–1923. – ІР НБУВ. ф. X, № 17253, арк. 1–16.

Л-ра: Проф. Олександра Грушевського життєпис і спис пр. // Зап. іст.-філол. Від. Додатки до протоколів. – Кн. II–III : 1920–1922. – К., 1923. – С. 134–136; Наука і научні робітники СССР ... – С. 97; ЕУ. Слов. част. Т. 2. – С. 455–456;

Репресоване краєзнавство ... – С. 13–14; *Пуріг Р.* Доля брата М.С. Грушевського – Олександра була типовою для укр. інтелігенції 1930-х років // Літ. Україна. – 1993. – 15 лип; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 507–508; *Курас І.* Короткий довідник з історії України. – К., 1994. – С. 65; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 123; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 6, 11, 18, 106, 177; Укр. архівісти : біобібліогр. довід. Вип. I ... – С. 104–109; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 224–225; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 42; Довідник з історії України ... – С. 186; *Матяш І.* Особа в українській архівістиці ... – С. 14–30; *Капелюшній В.П.* Замасковані імена ... – С. 61; Українські історики XX ст. ... – С. 82–83; *Приходько Л.* Внесок Олександра Грушевського у розбудову бібл. справи Укр. держави у 1917–1918 рр. // Бібл. вісн. – 2004. – № 4. – С. 23–30; Бібліотечна справа в Україні XX ст. ... – С. 3–16; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 170–175; ЕУ. Т. 2 ... – С. 231; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 560; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 73, 75–77, 88; Науководопоміжний апарат ... – С. 412; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 117–118.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871, оп. 2, спр. 100 (особ. спр. О.С. Грушевського); ІР НБУВ, ф. I, № 26652, № 26677; ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 6 ... – С. 560.

Грушкіна Дора Ізраїлівна (?-?). Працювала бібліотекарем від. обслуговування б-ки Київ. держ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1934–1962).

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 113.

Губерман Овсій Маркович (08.05.1896, Стара Прилука Бердичівського пов. Київ. губ. – 15.04.1970, Київ) – композитор, педагог. Н. в родині агронома. Навч. в муз. уч-щі Одес. від-ня Імп. рос. муз. т-ва (1910–1913); Житомир. муз. уч-щі (до 1919). Закін. ф-т теорії композиції Одес. консерваторії (1921). Працював викл., кер. теорет. від-ня, дир. Вінниць. муз. технікуму; наук. конс. євр. л-ри КВП ВФ ВБУ (1925–1926); викл. по класу композиції Київ. консерваторії (1933–

1958). Член Вінниц. філії Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича. Автор наук.-практ. та метод. праць з викладання муз.-теорет. дисциплін.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Наука и научные работники СССР ... – С. 98; ЕСУ. Т. 6 ... – С. 578; *Бугасва О.* Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 80–81, 334.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 50, № 125 (анкета О.М. Губермана).

Губська Лідія Іванівна (16.02.1898, Київ – ?). Н. в родині службовця – надвірного радника. Закін. Київ. жін. г-зію св. кн. Ольги (1916) та додатковий пед. клас Київ. приват. жін. г-зії В.М. Трифонової (1917) зі званням домашньої вчительки. Навч. на фіз.-мат. ф-ті іст. від-ня Київ. ВЖК, пізніше – Київ. ІНО (1917–1920); КАІ (з 1923). Працювала бібліотекарем-спеціалістом (з 01.12.1920), старш. бібліотекарем, ред., пом. зав. сектором опрацюв. (1936–1937), голов. бібліотекарем (1938), зав. філії б-ки – каб. ім. Остроградського і Вороного БАН УРСР (1938–1940; 1948–1952); зав. б-кою біол. станції (Карадаг, 1940–1941); співроб. Київ. обл. наук. мед. б-ки (1941); машиністкою бюро метрик КМУ (1942–1943); старш. бібліотекарем (1941; 1943–1945), бібліографом-ред. (1945), старш. ред. (1946), зав. каб. бібліотекознав. (1946–1948), старш. бібліотекарем від. іноз. комплектування (1952–1963) ДПБ УРСР.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69, 80, 181; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 233; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 291.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 11; оп. 2л, 58, арк. 118–123 (особ. спр. Л.І. Губської); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1916 (особ. спр. Л.І. Губської).

Гуревич Розалія Борисівна [12.02.1905, Слов'янськ – 09.03.1971, Харків] – укр. бібліограф, бібліотекознавець. Закін. ХІНО (1925). Проводила значну роботу з питань бібліографування дитячої літератури. Бібліографувала переклади творів Шевченка рос. письменниками ХІХ ст. Складена нею під час укладання покажчиків картотека (бл. 7 тис. карток) зберігається в ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

Пр.: Дещо з питань бібліотечної роботи з дітьми на Україні / Г. Марголіна, Р. Гуревич // Б-ка у соц. буд-ві. – 1931. – № 1. – С. 41–48; Питання дитячої книжки та дитячого читання : бібліогр. покажч. книжних і журн. та газ. ст. на 1934 р. – Х., 1935; Русские писатели XIX века о Т.Г. Шевченко. – Х., 1941; На допомогу у вивченні курсу бібліотекознавства : орг. бібл. справи СРСР. – Х., 1961; Відбудова систематичного каталогу в Харківській науковій державній бібліотеці імені Короленка // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 70–74; Відбудова систематичного каталогу в Харківській науковій державній бібліотеці імені Короленка // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 70–74; На допомогу у вивченні курсу бібліотекознавства : метод. вказівки для студ.-заочників. – Х., 1965.

Л-ра: Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 85; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 45.

Гусовський Володимир Іванович (?–?). Працював вчит. рос. мови, бібліотекарем учнів. б-ки Кам'янець-Поділ. чол. г-зії (1913–1914); інсп. г-зії (Радомишль, 1915).

Пр.: Алфавитно-систематический каталог книг и периодических изданий ученической библиотеки Каменец-Подольской мужской гимназии / сост. библиотекарь В.И. Гусовский. – Каменец-Подольский, 1913. – [2], 166, [1] с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – С. 428; Адрес-календарь на 1914 год ... – С. 457.

Гутник В.А. (?–?). Працювала бібліотекарем каб. тех. інформації БАН УРСР (1940–1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 6; спр. 60, арк. 10.

Т

Габерле Євстахій-Вацлав (12.06.1891, Львів – 09.03.1947, Краків) – мистецтвознавець, педагог, д-р філософії (1917). Навч. у Львів. ун-ті (1909–1911). Служав лекції в ун-тах (Мюнхен; Відень). Працював театр. критиком у польсь. журн. (1911–1918); в. о. кер. від. преси воєвод. управи (Люблін, 1919–1922); викл. бібліотекознав. та методики наук. роботи в галузі бібліотекознав. (1938–1939), бібліотекарем (з 1919, 1941–1944), зав. чит. залом (з 1924), дир. б-ки Львів. ун-ту; зам. дир. Ягеллонської б-ки (Краків, з 1946). Член Львів. від-ня Т-ва Об'єднання польсь. бібліотекарів (з 1928). Автор праць з бібліотекознав., зокрема наук. орг-ції підручних фондів, значення бібліотек. Нагороджений Срібним лавром Польської Академії літератури (1938).

Л-ра: ЕСУ. Т. 7... – С. 5; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 48–49.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 12, спр. 8; ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 624, 625.

Гембарович Мечислав Теофілович (17.12.1893, Ярослав, Австро-Угорщина – 02.09.1984, Львів) – мистецтвознавець; д-р іст. н. та мистецтвознавства (1921), проф. (1936), канд.

мистецтвознава (1961). Д. чл. Польс. АН (1945). Н. в родині інженера. Закін. нар. школу (Станіслав); класич. г-зію (Бучач); філос. (іст.) ф-т ун-ту (Львів, 1920). Працював асист. каф. історії Польщі Львів. ун-ту (1920–1922); одночасно – бібліотекарем (1922–1939), охоронцем музею ім. Любомирських (з 1923), дир. б-ки (1943) Закладу ім. Оссолінських у Львові; викл. історії мистецтва архіт. ф-ту Львів. політех. ін-ту (1923–1938); доц. (з 1928), проф. ф-ту гуманіт. наук (з 1936), в. о. зав. каф. теорії і історії мистецтва (1946–1949) Львів. ун-ту; співроб. б-ки Нац. Закладу ім. Оссолінських у Львові (до 1939); зав. від. мистецтва (1940–1950), кер. каб. муз. л-ри (1948) Львів. філії БАН УРСР; під час нім. окупації Львова – зав. II від. б-ки Staatsbibliothek Lemberg; в. о. м. н. с. Львів. від-ня Ін-ту сусп. наук АН УРСР (1951–1955); с. н. с. Музею етнографії та худож. промислу АН УРСР (1955–1963). Під його керівництвом спец. комісією з провідних учених Львова і трьох бригад з працівників кол. Нац. Закладу ім. Оссолінських, на виконання наказу Сталіна та постанови Уряду УРСР від 18 жовтня 1945 р. про передачу культурних цінностей польського народу, було відібрано книги і рукописи з фондів Львів. філії БАН УРСР та відправлено двома великими партіями до Польщі. Д. чл. Філол. від. ПАН (з 1945). Член ради Польс. іст. т-ва (1929). Автор бл. 100 наук. праць, монографії з історії різьби і малярства на західноукраїнських землях.

Пр.: Zakład narodowy imienia Ossolińskich we Lwowie / M. Gebarowicz, K. Tyszkowski. – Lwów, 1926. – 24 s.; Роль Івана Федорова і його худож. спадщини в розвитку графіки на Україні в XVI–XVIII ст. – Л., 1954; Іван Семенович Свенціцький і мистецтвознавство // Питання слов'ян. мовознав. – Л., 1958. – Кн. 5.

Л-ра: Вальо М.А. Листи Ю. Меженка до львів'ян ... – С. 64; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Доля бібліотеки Оссолінеум ... – С. 2; Листування Юра Меженка ... – С. 337; ЕСУ. Т. 7 ... – С. 34; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; *Романюк С.* Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів»... – С. 8.

Інтернет-ресурси: Мечислав Гембарович. Автобіографія [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу: <http://www.lwow.com.pl/rocznik/autobiografia.html>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ЕСУ. – Т. 7. – К., 2007. – С. 34.

Генсьорський Антін Іванович (30.01.1890, с. Болестрашичі Перемишлянського пов. Галичини – 17.06.1970, Львів) – літературознавець, дослідник мови історичних пам'яток, лексикограф, бібліотекознавець; канд. філол. н. (1957). Закін. іст.-філол. ф-т Петерб. ун-ту (1914). Працював вчит. (с. Білинівка на Вінниччині, 1919–1921); кореспондентом газ. «Русь» і «Жизнь» (1921–1925); проф. Укр. таємного ун-ту у Львові (1921–1925); дир. б-ки і музею «Народний Дім» у Львові (1924–1939); зав. від. «Музей книги» (1939–1941), зав. від. рідкісної книги (1944–1949) Львів. філії БАН УРСР; під час нім. окупації Львова – зав. Публіч. б-кою Рус. Нар. Ін-ту «Народний Дім» та кер. III від. Staatsbibliothek Lemberg (SL) (з квіт. 1944); старш. викл. рос. мови у Львів. ун-ті ім. І. Франка (1939–1949); бібліотекарем б-ки «Народний Дім» (1941–1944); с. н. с. (1944–1963), зав. (1950–1951) Львів. від. Ін-ту мовознав ім. О.О. Потебні АН УРСР; с. н. с. від. мовознав. Ін-ту сусп. наук АН УРСР (1951–1963); дир. Укр. держ. музею етнографії та худож. промислу (Львів, 1953).

Пр.: Великий мастер русской культуры Иван Федоров. – Львов, 1925; Нинішня великоруська пісня. – Львів, 1926; Поиски Ангеловича за подлинником письма Смеры // Науковий сбор-

ник Галицко-Русской матицы за 1934 г. – Львов, 1934. – Т. 8. – С. 100–117; До першої річниці визволення Західної України ... – 44 с.; Галицко-Волинський літопис (процес склад., редакції і редактори). – К., 1958; Галицко-Волинський літопис (лексичні, фразеологічні та стилістичні особливості). – К., 1961. – 284 с.; Термін «Русь» (та похідні) в Древній Русі і в період формування східно-слов'янських народностей і націй // Дослідження і матеріали з укр. мови. – К., 1962. – Том. V. – С. 16–30.

Л-ра: Гумецька Л.Л. Антін Іванович Генсьорський (1890–1970) // Мовознав. – 1970. – № 5; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 176–177; *Огородник Т.* Картографічна збірка з Б-ки Нар. Дому у Львові у фондах каб. картографії ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 200; ЕСУ. Т. 5. ... – С. 472–473; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 395; Листування Юра Меженка ... – С. 329; *Дзюбан Р.* Бібліотека Публічна Руського народного інституту «Народний дім» ... – С. 405–406; Історія НАН України (1951–1955) ... – С. 585.

Геринович Володимир Олександрович (22.11.1883, побл. Сокаля, Галичина, Австро-Угорщина – 07.07.1949, Львів) – географ, педагог; д-р географії та історії (1908), проф. (1922). Навч. в Львів. г-зії. Закін. г-зію (Перемишль); філос. ф-т ун-ту (Львів, 1907). Докт. дис.: «Людина і географічне розміщення найдавнішої людини на просторі Східної Європи». Працював викл. приват. г-зії Лучанського (Львів, 1907–1908); проф. учит. семінарії (Самбор, 1908–1918); референтом з питань народів і пропаганди уряду ЗУНР (1918); приват-доц. фіз.-мат. ф-ту каф. географії, зав. геогр. каб. і метеостанції Кам'янець-Поділ. Укр. держ. ун-ту (11.08.1919–1920); викл. географії України природн. ф-ту (з 1919), приват-доц. (1920–1921) Укр. нар. ун-ту (з 09.01.1921 реорг. у Кам'янець-Поділ. Ін-т теорет. знань); приват-доц., секр. та деканом ф-ту профосвіти (1921–1923) та ф-ту соц-

виху (1922–1923), проф., ректором (1923–1927) Кам'янець-Поділ. ІНО; заст. дир. Геогр. ін-ту (з 01.01.1928); кер. секції, співроб. Н.-д. каф. природи, нар. госп-ва і к-ри Поділля. Член фізіографічної коміс. (з 1910), д. чл. (з 1925) НТШ. Член Укр. к-ту краєзнавства. Учасник I Всеукр. краєзнав. конф. від Поділля. Автор наук. праць з краєзнавства, економічної географії Кам'яниччини і Поділля: «Стоянка неолітичної людини в с. Мукші», «Неолітичні відкритки в Кам'янецькій окрузі», «Кам'яниччина» – I і II частина, «Записок ІНО» та ін. Працюючи ректором Кам'янець-Поділ. ІНО дбав про збереження, поповнення б-ки ІНО літературою, налагодження зв'язків з вітчизняними та закордонними навчальними закладами і наук. установами (в т. ч. НТШ у Львові та УВУ у Празі); про реорганізацію б-ки в окрему наук. інституцію з перетворенням її в міжвузівську та збільшення асигнувань на її утримання. Заарештований (у липні 1932) і засуджений до 10 років ВТТ. Звільнений за станом здоров'я (1946). Реабілітований (1989).

Пр.: До історії Кам'янець-Подільського інституту народів // Зап. Кам'янець-Поділ. Ін-ту народів. – Кам'янець-Подільський, 1927. – Том 2. – С. 1–24; Дністер як торговельний шлях від кінця XVIII сторіччя до імперіалістичної війни. – ІР НБУВ, ф. X, № 15291, арк. 1–30; Економічна роль Чорного моря і її значення для політичної кон'юнктури сходу Європи в др. пол. XVIII ст. – № 15292, арк. 1–22.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 81; *Харламович К.* Записки Кам'янець-Подільського Інституту Народів, том 2, Кам'янець на Поділля, 1927. [Рецензія] // Україна: Науковий двохмісячник українознав. – К. : Держвидав, 1929. – Кн. 9. – С. 132; *Сохоцький І.* Військова канцелярія Диктатора // Українська Галицька армія в 40-річчя її участі у Визвольних змаганнях: Док. до історії. – Т. 1. – Вінніпег: Вид-во Д. Микитюка, 1958. – С. 537; Репресоване краєзнавство ... – С. 178; *Островий В.М.* Геринович В.О. – ректор Кам'янець-Поділ. ІНО (1923–

1928 рр.) // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський : Оіном, 2006. – Т. 6; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 206–213; ЕСУ. Т. 7... – С. 40; *Островий В.М.* Внесок В.О. Гериновича у розвиток б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО 1923–1928 рр. // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. – Вип. 1. – Кам'янець-Подільський, 2008. – С. 63–71.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 155, оп. 12, спр. 1522 (особ. спр. В.О. Гериновича); ДАХМО, ф. Р-302, оп. 2, спр. 126, арк. 2, 21, 29, 41, 60.

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 369.

Гіжицька Ніна Костянтинівна (27.03.1890, Київ – ?). Н. в дворян. родині. Закін. Київ. г-зію О.Т. Дучинської. Навч. на іст. від. іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (до 1918). Працювала пом. бібліотекаря б-ки Київ. ВЖК (1920–1922); бібліотекарем б-ки Київ. ІНО (1922–1927); бібліотекарем (01.10.1927–1934), старш. бібліотекарем від. наук. бібліогр. та сист. кат. (1934–20.01.1935), старш. бібліотекарем-каталогізатором від. рад. комплектування (1937), бібліотекарем I розр. від. наук. бібліогр. (1937–1941) БАН УРСР; під час нім. окупації – співроб. КБК (1941–1943), старш. бібліотекарем від. комплектування ДПБ УРСР (1943–1956).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 504; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 580; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 227; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 69.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 46а, арк. 1; спр. 58, арк. 3; спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 53, арк. 73–78 (особ. спр. Н.К. Гіжицької).

Годлевська Олена Олександрівна (?–?). Працювала конс. від. «україніка» Одес. держ. б-ки (1931). Заарештована (1931).

Л-ра: *Зленко Г.Д.* Жертва двох теророрів ... – С. 4.

Граве Дмитро Олександрович (крипт.: *Гр.; Гр., Д.; Д. Г.*; 25.08.1863, Кирилів Новгородської губ. – 19.12.1939, Київ) – математик; канд. фіз.-мат. н. (1885), магістр чистої мат. (1889), д-р мат. (1896), д. чл. (1919), акад. (з 08.03.1920), чл.-кор. РАН (1924) і почесний чл. АН СРСР (1928). Н. в родині повітового предводителя дворянства та земського діяча. Навч. в приват. г-зії Бичкова (С.-Петербург, з 1873). Закін. г-зію Гуревича (1881); С.-Петерб. ун-т (1885). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. С.-Петерб. ун-ту. Магістр. дис.: «Об интегрировании частных дифференциальных уравнений первого порядка» (1889, кер. П. Чебишев). Працював приватдоц. С.-Петерб. ун-ту (з 1889); одночасно – викл. мат. Ін-ту інж. шляхів сполучення (з 1890) та Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, з 1892); ординар. проф. Харків. (з 1897), згодом – Київ. (з 1899) ун-ту; проф. каф. чистої мат. Ун-ту св. Володимира (з 1902); дир. Ін-ту мат. АН УСРР (1934–1939). Голова Каф. чистої мат. Фіз.-мат. від. УАН та Коміс. прикладної мат. (з 1921). Член ТК для засн. Нац. (Всенар.) б-ки в м. Києві (16.12.1920–лют. 1922), Всеукр. к-ту сприяння вченим (1921). Створив у Києві наук. алгебраїчну школу – першу велику математичну школу в Рос. імп. Автор праць з алгебри, прикладної математики, механіки, кібернетики, астрономії. Репресований. Реабілітований посмертно. Особовий архівний фонд Д.О. Граве зберігається в ІР НБУВ (ф. 20, 391 од. зб).

Пр.: Теорія груп. – К., 1908; Елементарний курс теорії чисел. – К., 1909; Арифметична теорія алгебраїчних величин. – К., 1910; Елементи вищої алгебри. – К., 1914; Трактат з алгебраїчного аналізу. – 1938 – Т. 1–2; Вибрані праці. – 1968.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 93; Сборник, посвященный памяти академи-

ка Дмитрия Александровича Граве. – М.; Ленинград, 1940; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 143; *Добровольский В.А.* Дмитрий Александрович Граве (1863–1939). – М., 1968; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 507; *Урбанский В.М.* Дмитрий Граве и время. – К., 1998; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 107–110; ЕСУ. Т. 7... – С. 78.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 3; спр. 9, арк. 2.

Іконогр.: ЕСУ. – Т. 7. – К., 2007. – С. 78.

Грінберг Раїса Львівна (1914, Київ –?). Навч. в КПІ. Працювала статистиком (з 01.04.1935), бібліотекарем від. рукоп. (1937) БАН УСРР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 583.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 17; спр. 54, арк. 39.

Громницька Ірена Євгенівна (26.10.1904, Золочів Австро-Угорської імп. – 30.11.1987, Львів) – філолог-романіст, педагог. Закін. філос. ф-т Львів. ун-ту (1932). Навч. на курсах з удоск. франц. мови при ун-ті в Греноблі (Франція, 1931). Працювала вчит. приват. школи (Львів, 1935–1936); викл. франц. мови школи (Стрий, 1936–1938); секр. держ. фахових шкіл (Львів, 1939–1940); одночасно – бібліотекарем і лаборантом філол. ф-ту Львів. ун-ту (з 1940); бібліотекарем І Держ. б-ки (б-ки ун-ту) (1941–1944); бібліографом (з 1944), голов. бібліографом (1947–1974) від. бібліогр. б-ки Львів. ун-ту.

Пр.: Показчик іноземних періодичних і серійних видань, які одержує Львів. геол. т-во в 1957 році : бібліогр. щоріч. ЛДУ ім. Івана Франка : показч. друк. робіт наук. працівників ун-ту. – Вип. 3 : 1955–1957 роки. – Л., 1959; Друковані праці професорів, викладачів і співробітників Львівського університету за 1944–1960 роки. – Л., 1962.

Л-ра: *Грищенко Л.* Пам'яті Ірени Євгенівни Громницької // Вузивська б-ка. – 1995. – С. 75–76; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 58–59.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 12, спр. 12, 77.

Громницький Дмитро Леонти-йович (1900-?). Працював інструкт-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором від. постачання (з 16.08.1920), бібліотекарем-спеціалістом (1921) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.

Гудзович М. (?-?). Працював співроб. Львів. філії БАН УРСР (з 1939).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавничої діяльності ... – С. 380.

Гула Федір Іванович (07.03.1890, с. Носів Підгаєцького пов. Галичи-

ни, Австро-Угорщина – 29.07.1953, с. Носів Підгаєцького р-ну Тернопільської обл.) – астроном; д-р філософії (1920). Закін. Львів. ун-т (1913). Працював викл. Белзької укр. г-зії (1914); проф. УВП у Празі (1923–1935); вчит. школи (Городенка, 1935–1941; Підгаєцький р-н, з 1945). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926).

Л-ра: Чорній В.В. Діяльність УТПК ... – С. 173.

Д

Давиденко Єлизавета Вікторівна (1910, Варшава Царства Польського – ?) – педагог. Закін. Київ. лінгв. ін-т. Працювала старш. бібліотекарем (1.02.1934–1937), голов. бібліотекарем (1937) Петрівської філії (від. іноз. л-ри) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 43; спр. 54, арк. 20.

Давиденко Любов Прокопівна (1909–?). Закін. бібл. технікум. Працювала бібліотекарем абонементу Київ. держ. обл. б-ки ВКП(б) (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 31–32.

Давидович Д.Н. (?–?). Працювала зав. б-кою Харків. пед. ін-ту (після 1937).

Л-ра: Турко І., Макагон Л. Головна лабораторія ВНЗ ... – С. 276.

Давидович Марія Григорівна (1894–?). Закін. іст.-філол. ф-т Харків. ВЖК (1920). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту праці (Харків, 1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 27, № 1536 (анкета М.Г. Давидович).

Давідзон Ілля Львович (крипт.: К. К.; 04.02.1869, Могильовська губ. – ?) – економіст, проф. Закін. філос. ф-т Берлін. ун-ту, юрид. ф-т С.-Петербур. ун-ту. Працював співроб. БУНДу («Заг. євр. робітн. союзу у Литві, Польщі і

Росії») (1900); викл. політекономії робітн. школи (Петербург, 1906–1907); лектором Т-варозповсюдження знань (Київ); викл. політекономії, економполітики, теорії соціалізму Укр. нар. ун-ту (1918) та КІНГУ (з 1919); заст. зав. екон. від. Київ. товарної біржі (1923–1925); н. с. II розр. (1931), I розр. (1932–23.08.1933) ВБУ. Співпрацював з газ. «Новая жизнь», «Искра», журн. «Заря» (1903–1905), газ. «Киевская мысль» (1911–1912). Д. чл. Н.-д. каф. марксизму-ленінізму (1926). Заарештований (17.01.1924).

Пр.: Где же контрреволюция? – К., 1917. – 23 с.; Чему учит программа Российской социал-демократической рабочей партии. – К., 1917. – 40 с.; Аграрный вопрос в переживаемой революции: стеногр. лекции. – К., 1918. – 48 с.; Власть Советов. Социальная природа советской власти. – К., 1918. – 48 с.; Нуаре Людвиг. Орудие труда / пер. с прим. И. Давидзона. – ГИУ, 1925. – 394 с.; План складання бібліографічного зводу з економіки. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 1.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 101; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 155; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 139; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 611.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 121 (особ. спр. І.Л. Давідзона); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 31, арк. 19 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1994 (особ. спр. І.Л. Давідзона); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 53216 ФП.

Данилевич Василь Юхимович (09.02.1872, Курськ – 10.11.1936, Київ) – історик, археолог, нумізмат. Н. в дворян. родині. Навч. в Уман. чотириклас. г-зії (1883–1884). Закін. 4-ту Київ. г-зію (1891); іст. від. іст.-філол. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1895). Учень В.Б. Антоновича. Працював вчит. історії і географії реал. уч-ща (Баку, 1896–1897; Дерпт, 1897–1900); викл. Олександрівської (Ревель, 1900–1901), Д.Д. Оболенської, Маріїнської 1-ої, євр.-лютеранської церкви св. Вознесіння (Харків, 1902–1907) г-зій; приват-доц. (з 1903), хра-

нителем (консерватором) етногр. музею Харків. іст.-філол. т-ва Харків. імп. ун-ту; викл. Київ. ВЖК А.В. Жекуліної (1907–1915); приват-доц. ун-тів (Київ, з 1907; Варшава, з 1915); приват-доц. ун-ту та ВЖК (Ростов-на-Дону, з 1917); проф. Київ. ун-ту св. Володимира (з 1918); співроб. Бібл. колегії НКО (1919); проф. Київ. ІНО (1920–1929), Київ. пед. ін-ту проф. освіти, Ін-ту червоної професури (з 1930), КДУ. Член та голова (груд. 1920) ТК для засн. Нац. (Всенар.) б-ки України в м. Києві (03.01.1919–14.12.1920). Голова ГАУ (1920). Заст. голови іст. музею ім. Т.Г. Шевченка. Д. чл. (1924–1929), голова підсекції матер. к-ри Н.-д. каф. історії України. Д. чл. Археогр. коміс. ВУАН (1925–1932). Член Коміс. для складання біогр. слов. діячів України, Слов. укр. живої мови ВУАН. Автор бл. 100 наук. праць та рецензій з історії Слобожанщини, генеалогії козац. старшини, історіографії тощо. Досліджував Донецьке городище та могили Харківщини. Особові архівні фонди В.Ю. Данилевича зберігаються в ІР НБУВ (ф. 29, 1655 од. зб.), ЦДІАК України (ф. 843, 38 од. зб.).

Пр.: О развалинах в с. Старгородке // Киевское слово. – 1890; Очерк истории Полоцкой земли до конца XIV столетия. – К., 1896. – 250 с.; Донецкое и Хорошевское городище // Сб. ист.-филол. о-ва. – Х., 1902. – Т. 13. – 5 с.; Каталог выставки XII археологического съезда в Харькове. – Х., 1902; По поводу одного погребения, вырезанного с землей // Труды Харьковского Подготовительного Комитета по устройству XII археологического съезда / ред. Е.К. Редин. – Х., 1902. – С. 361–364; Несколько стоянок и случайных находок каменного века в Ахтырском и Богодуховском уездах Харьков. губ. // Труды Харьковского Подготовительного Комитета по устройству XII Археологического съезда / ред. Е.К. Редин. – Х., 1902. – С. 365–372; Значение нумизматики в изучении Русской истории // Зап. Имп. Харьк. ун-та. – 1903. – 33 с.; Монетные клады Екатеринослав. губ. – Х., 1904. – С. 302–313; Донецкое городище и город Донец // Археол.

летопись Южной России. – К., 1905. – № 4/5. – 15 с.; Раскопки курганов около с. Буд и х. Березовки Ахтырского у. Харьковской губ. (совместная экскурсия Е.Н. Мельник и В.Е. Данилевича) // Труды XII Археол. съезда в Харькове. – М., 1905. – Т. 1. – С. 411–433; Карта монетных кладов и находок отдельных монет Харьковской губ. с картой. // Там же. – С. 314–410; Заметки по археологии и нумизматике // Сб. Харьк. ист.-филол. об-ва. – Т. 16. – 1905. – 21 с.; К вопросу о Параскеве-Пракседис, княжне Полоцкой // Сб. ст. в честь М. Дринова. – Х., 1905. – С. 97–99; Курс русских древностей. Лекции, читанные на Высших женских курсах в весеннем полугодии 1907/8 г. – К., 1908. – 187 с.; Время образования Слободских Черкасских полков // Сб. ст., посв. Василию Осиповичу Ключевскому. – М., 1909. – С. 632–639; Пособие к курсу русских древностей / под ред. В.К. [Валерии Козловской]. – К., 1913. – 180 с.; Слово «перетес» в Русской Правде // Сб. ст. в честь графини Праскевы Сергеевны Уваровой (1885–1915). – М., 1916. – С. 121–122; О.Я. Єфіменкова (некролог) // Наше минуле. – 1918. – Ч. 3. – С. 105–110; Графіка українська й графіка україніса. Гадки з приводу бібліогр. й збирання графічних творів // Книгарь. – 1919. – Кн. 25/26. – С. 1667–1671; О.Я. Єфіменкова // Там само. – 1919. – Ч. 19. – С. 1167–1172; [Рецензія] // Голос друку. – 1921. – Ч. 1. – С. 174. – Рец. на кн.: С.П. Постернак Історія освітнього руху на Вкраїні за часи революції 1917–1919 рр. – К., 1920; Археологічна минушина Київщини // Зб. іст.-філол. Від. УАН. – К., 1925. – Ч. 31. – 173 с.; Маловідомий український стародрук // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. 21–23. – 1929. – С. 29–43; Вимога студентів, педагогів // Комуніст. – 1936. – 20 серп. – С. 34; Заметка о древностях в окрестностях д. Кекенеиз Ялтинского уезда // Изв. Тавр. учен. арх. комиссии. – № 40. – 6 с.

Л-ра: Іст.-філол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – С. 346–348; Данилевич В. : життєпис його пр. та оцінка дана акад. Багалієм // Зап. Іст.-філол. від. УАН / за ред. Д.І. Багалія. – К., 1919. – Ч. 1. – С. LXXXV – LXXXIX; Реєстр наук. пр. проф. В. Данилевича, надрук. у 1918–1925 рр. // Там само. – 1925. – Кн. V. – С. 312–315; Наука и научные работники СССР ... – С. 103; Беркович Э.С., Ставинская Р.А. Систематический указатель к периодическим изданиям Историко-филологического общества при Харьковском университете за 1884–1914 гг. – Х., 1955. – С. 17, 19, 25; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 22; Рання історія АН України ... – С. 157; Історія АН України, 1918–1923 ... – С. 257; Закоханий в історію України // Укр. іст. календар. – К., 1995. – С. 331; Біобібліогр. слов. Харків. ун-ту ... – С. 51–55; Дубровіна Л.А., Оницьенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 26, 53; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 529; Чижко В.С.

Основні принципи створення Укр. Біогр. Слов. // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – К. 1999. – Вип. 2. – С. 6; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 225; *Крупницький Б.Д.* Зі студентських спогадів історика // *Alma Mater* : Університет св. Володимира напередодні та в добу Української революції, 1917–1920 : матеріали, документи, спогади : у 3 кн. / упоряд.: В.А. Короткий, В.І. Ульяновський. – К., 2000. – Кн. 1: Ун-т св. Володимира між двома революціями. – С. 274–275; *Біобібліогр. слов. Харків. ун-ту ...* – С. 51–55; *Довідник з історії України ...* – С. 193; *Особ. арх. фонди ІР : путівник ...* – С. 132–135; *Ляшко С.М.* Про участь В.Ю. Данилевича у підготовці та роботі XII Археол. з'їзду в 1902 р. у Харкові // *Археологія*. – 2003 – № 2; *ЕІУ. Т. 2 ...* – С. 285; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 39, 94; *ЕСУ. Т. 7 ...* – С. 190; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 412.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8; спр. 5, арк. 11 (заява В. Данилевича); ІР НБУВ, ф. 29 (Особовий архівний фонд Данилевича В.Ю.), ф. 29, спр. 550 (Свідоцтво К-ту для засн. ВБУ вид. Данилевичу на право відбору книжок для ВБУ, 1920 р.); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2009 (особ. спр. В.Є. Данилевича).

Іконогр.: *Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ...* – С. XIII (вклейка).

Данилевська (?-?). Працювала каталогізатором Центр. робітн. б-ки ім. РКП(б) (Київ, 1927–1928).

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Даниленко Ганна Іванівна (20.07.1903, с. Войтове Переяславського пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. жін. г-зію (1920), бібл. курси при ВБУ. Працювала вишивальницею Київ. текстильно-худож. т-ва (1930–1932); бібл. тех. робітником (з 10.04.1932), пом. бібліотекаря (1932), бібліотекарем (1932), старш. бібліотекарем (1933–1937), голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів (1937–1941); зав. від. фондів і обслуговування читачів (1943–1944), голов. бібліотекарем (1944), старш. бібліографом від. фондів і обслуговування читачів (1945–1948), старш. бібліотекарем-бригадиром (1948–1952), бібліотека-

рем (1952–1959) пункту прийому читацьких вимог від. бібліогр. БАН УРСР; під час нім окупації Києва – співроб. Публ. б-ки та членом підпільної групи (1941–1943); тимч. співроб. від. комплектування ДПБ УРСР (1961). Голова коміс. з інвентаризації майна БАН УРСР (1944).

Л-ра: *Літопис НПБУ. Ч. II ...* – С. 138, 147; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 11, 66, 69, 77, 80; *Історія НАН України (1934–1937) ...* – С. 508; *Історія НАН України (1938–1941) ...* – С. 584; *Історія НАН України (1941–1945) ...* – С. 235; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 307.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 5 зв.; оп. 2л, спр. 61, арк. 183–190 (особ. спр. Г.І. Даниленко).

Данилов Леонід Григорович (крипт.: *Д-ов, Л. Г.*; 14.02.1874, Оренбург – 28.11.1928, Київ) – метеоролог, публіцист; магістр фізичної географії (1898), проф. Н. в родині педагога. Закін. природн. ф-т Казан. ун-ту (1895). Працював зав. метеорол. сіткою сходу Росії, асист. метеорол. станції (Казань); приват-доц. Казан. ун-ту (з 1898); приват-доц., штатним спостерігачем метеорол. обсерваторії Новорос. ун-ту (Одеса, 1899–1906); конс.-гібрологом Коміс. Казан. округи шляхів (1906–1908); службовцем Упр. залізниць (С.-Петербург, 1909–1914); одночасно – ред. метеорол. від. журн. «Водные пути и железные дороги» (1910–1912); ред. від. повідомлень про погоду «Метеорологическо-го вестника» (1913); зав. метеорол. від. Плотнянської с.-г. дослід. станції (Поділ. губ., 1916–1918); зав. агрометеорол. бюро Поділ. земськ. від. (1918–1919); метеорологом Одес. земськ. відділу (1920–1921); кер. служби погоди Поділ. від. сіл. госп-ва (Вінниця, з 1921); зав. Поділ. від. Укр. респ. Упр. гідрометеорології (з 1922); одночасно – кер. Поділ. від. С.-г. наук.

к-ту(1923–1925); наук. конс. КВП ВФ ВБУ (1924–1927); зав. Поділ. від-ня Укр. метеорол. служби (1927); дир. Бюро довготермін. завбачень (Київ, 1928). Співорганізатор КВП ВФ ВБУ (1924). Д. чл. Рос. географічного, Австрійського та Французького метеорологічних товариств. Розробник теорії довготермін. завбачень на хвилях погоди (1919).

Пр.: Центры действия атмосферы. – 1902; Осенние волны холода в Европе. – 1912; Клімат Поділля. – Вінниця, 1924; Клімат Вінниц. округи // Вінниця, її околиці та Вінницька округа. Частина I. / ред. В.Отамановський. – Вінниця, 1927; Клімат Поділля. Хвилі погоди. – 1927.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 103; УЗЕ. Т. 1 ... – Ст. 1005; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 157; *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 189, 315; ЕСУ. Т. 7 ... – С. 207; *Гальчак Д.С.* Краєзнавці Вінниччини ... – С. 58.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7; IP НБУВ, ф. X, № 4864, арк. 7.

Данченко Єфросинія Михайлівна (27.10.1902, ст. Вяземська Хабаровського пов. Приморської губ. – ?). Н. в родині столяра. Закін. учит. семінарію (Хабаровськ, 1922); воєнізовані жін. курси бібліотекарів (Ташкент, 1930–1931); Вечір. ун-т марксизму-ленінізму при Київ. міськ. к-ті КП(б)У (1950). Навч. в Ленінгр. пед. ін-ті (1926–1928). Працювала вчит. шкіл (ст. Вяземська, 1922–1923; Хабаровськ, 1924–1925); бібліотекарем школи ФЗУ (Ташкент, 1930–1931); зав. б-ки хім. полігону (Вольськ, 1931–1932); старш. бібліотекарем міськ. к-ту ВКП(б) (Москва, 1932–1934); бібліотекарем Київ. бібл. колектору (1934–1935); старш. бібліотекарем (з 10.05.1935–1937), голов. бібліотекарем від. видачі і обслуговування (1938–1941) БАН УРСР; робочою Размеківської сільради с-г. артелі ім. 15-річчя Жовтня (1941–1942), податковим агентом райфін-

від. (1942–1943) (Кушнарєнковський р-н Башкирської РСР); м. н. с. БАН УРСР (Уфа, 1943–1944); зав. каб. марксизму-ленінізму (1944–1951), зав. сектором абонементу (1956–1964) БАН УРСР. Проводила роботу з упорядкування та ведення фонду обов'язкового архівного українського примірника. Підготувала розділ «Міжбібліотечний та індивідуальний абонемент» для «Путівника по ДПБ» (1962). Нагороджена медаллю «За доблестний труд в Великой Отечественной войне. 1941–1945 гг.» (1945).

Пр.: Кабінет марксизму-ленінізму БАН УРСР / Є.М. Данченко, Р.А. Берлянд // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 45–49.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 11, 80, 107, 152, 181, 303; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 584; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 235; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 293; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 317.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; оп. 2л, спр. 62, арк. 33–42 (особ. спр. Є.М. Данченко).

Даньковська Раїса Сергіївна (1885, Новий Оскол Курської губ. – 23.02.1956, Харків) – етнограф. Закін. Моск. ВЖК (1911). Працювала зав. б-ки (1925) та Музею Слобідської України ім. Сковороди (кол. б-ки Харків. іст.-філол. т-ва) (Харків, 1923–1929); н. с. н.-д. каф. іст. культури (Харків). Дослідниця усної народної творчості, звичаїв і матеріальної культури Слобожанщини.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 104; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 454; ЕСУ. Т. 7 ... – С. 221.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 139.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 7... – С. 221.

Дараган І.Г. (?-?). Працювала бібліографом б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 17, 115.

Дараган Софія Володимирівна (1918–?). Н. в родині юриста та педагога. Закін. Київ. бібл. технікум (1936) та Київ. пед. ін-т ім. О.М. Горького (1939). Працювала бібліотекарем, зав. від. опрацюв. та комплектування Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (Київ, 1933–1939); зав. від. шкіл та піонерів Бібрксського райкому ЛКСМУ Львів. області (1939–1940); зав. парт. від. ред. Бобрксської районної газети (1940); зав. сектором статистики та єдиного партбилету Бобрксського райкому КП(б) (1940–1941); нач. від. кадрів тресту «Маслопром» (1941–1942), інструкт. оргвід. РК КП(б) (Кустанай Казахської РСР, 1942–1943); зав. протокол. частиною обкому КП(б)У (Київ, 1944–1948); зав. від. опрацюв. та алф. кат. ДПБ УРСР (1948–1950).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 42 (анкета С.В. Дараган); оп. 2л, спр. 63, арк. 63–68 (особ. спр. С.В. Дараган).

Дахненко Н.І. (?–?). Працювала зав. б-кою обл. ін-ту удоск. вчителів (Дніпропетровськ, 1940).

Л-ра: *Гонік С.* Історія заснування та розвитку бібліотеки Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти // Історія освітянських бібліотек України : наук. зб. – К., 2006. – С. 215.

Дашкевич Микола Павлович (04.08.1852, с. Бежів Житомирського пов. Волинської губ. – 20.01.1908, Київ) – літературознавець, історик, фольклорист, бібліограф, педагог; магістр історії всезаг. л-ри (1877), д-р історії заг.л-ри (1890), чл.-кор. (з 07.12.1902), д. чл. (з 1905), акад. (з 07.04.1907) імп. С.-Петербур. АН. Н. в родині священика. Закін. із золотою медаллю Житомир. чол. г-зію (1868); іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту (1873). Нагороджений золотою медаллю за працю «Княже-

ние Данила Галицкого по русским и иностранным известиям». Проф. стипендіат каф. всевіт. історії Київ. ун-ту (1873–1876). Дис. «Из истории средневекового романтизма. Сказание о Св. Граале» (1876). Учень В.Б. Антоновича та І.А. Линниченка. Працював доц. (з 1877), екстроординар. професором історії зах л-ри (з 1884), зав. каф. всезаг. л-ри, позаштат. проф. (з 1904) Київ. імп. ун-ту св. Володимира; одночасно – викл. Київ. ВЖК. Секр. (з 1878) та голова (1899–1907) Історичного т-ва Нестора-Літописця. Член Т-ва шанувальників рос. словесності та Моск. археол. т-ва (Москва, з 1894). Д. чл. НТШ (з 1899), Київ. коміс. з розгляду давн. актів (з 1900). Почесн. член Полтав. вчен. арх. комісії (з 1903). Член К-ту КМПБ (1900–ті). Автор праць з історії української, російської та світової л-р, у яких досліджено самотність української літератури, її зв'язок з народною творчістю та іншими національними літературами; місце та особливості літератури Галицької України. Укладач бібліографічних праць, у т. ч. нових видань іноземної літератури з історії Русі; першого друкованого систематичного каталогу КМПБ.

Л-ра: Памяти почетного члена Исторического общества Нестора-Летописца, заслуженного ординар. профессора и академика Наколя Павловича // Чтения Истор. Общества Нестора-Летописца. – К., 1908. – Кн. 20, вып. 3; *Варнеке Б.В.* Памяти Н.П. Дашкевича. – Казань, 1910. – 10 с.; Дашкевич Николай Павлович // Материалы для библиогр. словаря действительных членов Имп. Акад. Наук. – Петроград, 1915. – Т. 3, ч. 1. – С. 263–267; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Материали до біографій ... – С. 45; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 295; *Александрова Г.А.* Літературні перехрестя : Микола Дашкевич у контексті порівняльних досліджень кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 2008. – 240 с.; *Чуткий А.І.* Микола Дашкевич (1852–1908). – К., 2008. – 526 с.; *Марченко Н.П.* Микола Павлович Дашкевич ... – С. 81–102; Список ученых трудов заслуж. ординар. проф. Н. П. Дашкевича. – 5 с. Арх. ВДБО НБУВ.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 7... – С. 249.

Дверницький Григорій Севості-янович (?-?). Працював пом. бібліотекаря Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1891–1908). Співуклад. систематичного каталогу б-ки М.І. Костомарова, надруков. в «Университетских известиях» (1903).

Пр.: Каталог библиотеки Н.И. Костомарова, пожертвованной в 1894 г. Университету св. Владимира Алиной Леонтьевной Костомаровой / сост. Б.Ф. Бурзи, Г.С. Дверницкий. – К., 1903. – [2], VII, 83 с.

Л-ра: Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 114, 180.

Дж.: Від. рукоп. Наук. б-ки Томського держ. ун-ту, ф. 9, спр. 69.

Двигубський Костянтин Григорович (?-?). Працював н. с. (10.02–05.12.1936), зав. від. народів СРСР (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 10, 15; спр. 53а, арк. 107.

Дебогорій-Мокрієвич Зінаїда Михайлівна (02.10.1885, Стародуб Чернігівської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. жін. г-зію (Глухів, 1904). Навч. на іст. від. іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (з 1906). Була слухачкою іст.-філол. від. Пед. курсів ім. Грінченка (1919–1920). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Радпрофу (1921–1924), Київ. ІНО (1924–1931), б-ки Київ. ін-ту профосвіти (1931–1933), від. опрацюв. КДУ (1933–1936), КБК (1943).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 15 (прохання); спр. 51, арк. 39 (анкета З.М. Дебогорій-Мокрієвич); спр. 52, арк. 3.

Де Льож Мар'ян Францишек Антоні (12.09.1898, Львів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 03.06.1957, Гданськ, Польща) – педагог; д-р філос. (1925). Працював практикантом (з 1920),

канцеляристом 11 ступ. (1922), старш. канцеляристом 10 ступ. (1922), бібліотекарем 9 ступ. (1923), асист. 8 ступ. (1925), зав. від. предм. (сист.) кат. (з 1932) б-ки Львів. ун-ту; одночасно – дир. б-ки Потужицьких у Львові; бібліотекарем 7 ступ., зав. від. каталогів, зав. від. нової книги, заст. дир. б-ки Варшав. ун-ту (1930–1932); викл. польс. мови ліцею ім. А. Міцкевича (з 1936); бібліотекарем 30 і 32 середніх шкіл (1940–1941); бібліотекарем 1-ї держ. б-ки (1941–1944); зав. фонду графічних зібрань б-ки Львів. ун-ту; заст. дир. міськ. б-ки (Гданськ, з 1945); дир. Голов. політех. б-ки (Гданськ, з 1950); викл. л-ри і бібліотекознав. Вищ. пед. школи (Гданськ, 1948–1952).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 60–61.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 12, спр. 14; ф. 57; ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1095; оп. 15, спр. 657, 660, 728.

Демуцька (Іванова) Наталія Гаврилівна (08.08.1896, цукроварня ім. П'ятакова Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. г-зію О.Т. Дучинської (1915). Працювала санитаркою (1915); співроб. М-ву торгу та промисловості (1918); інструкт. з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 25.04.1919), бібліотекарем-спеціалістом заг. від. (1920–1931), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем (1931–01.12.1933) ВБУ. Член Ради бібліотекарів ВБУ (серп. 1919).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31; Науково-допоміжний апарат ... – С. 414.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 83; спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв., 8; спр. 11, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 25–25 зв.; спр. 42, арк. 53; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2080.

Дем'янчук Василь Климентович (01.01.1897, с. Надвірна Станіславської окр. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 28.11.1938, Медвеж'єгорськ Карельської АРСР) – мовознавець; канд. іст. н. (1922). Н. в сел. родині. Навч. в укр. г-зії (Станіслав); Укр. держ. ун-ті (Київ). Закін. іст.-філол. ф-т Прискорених курсів (1922) та аспірантуру секції укр. й слов'ян. мовознав. каф. мовознав. ВУАН (1928). Учень А.Ю. Кримського. Працював співроб. укр. книгарні «Киевской Старины» в Києві (1914–1915); службовцем канцелярії «Совета съезда горно-промышленного юга России» (Харків, 1915); викл. укр. г-зії (Станіслав, 1918); співроб. Бібл.-арх. від. Секретарства справ освітніх Канцелярії Ген. Секретаря Генерального Секретаріату України (пізніше – ГУ у справах мистецтва та нац. к-ри М-ва народів УНР (з 01.04.1918); зав. справами іст.-філол. від. Канцелярії УАН (1918–1919); позаштат. пост. співроб., с. н. с. Ком. історії укр. мови УАН (з 1927); викл. укр. мови та порівняльної граматики слов'ян. мов Київ. ІНО (1926–1929). Володів слов'ян., нім. і фр. мовами. Досліджував питання історії укр. мови та діалектології. Разом з А.Ю. Кримським уклав «Хрестоматію з пам'яток старо-українщини XI–XVIII вв.». Вивезений разом з родиною рос. військами з Галичини до Рос. імперії (1914). Виселений як ворожий елемент з Києва до Харкова (1915). Заарештований (1929). Засуджений до 5 років заслання на Північ, де після звільнення працював вільнонайманним на буд-ві Біломоро-Балт. каналу. Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (1937). Реабілітований (1957).

Пр.: Гнат (Ватрослав) Ягич : короткий нарис його життя й наук. діяльності // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1923. – Кн. 4; До правопису слов'янських прізвищ // Там само. – К., 1927. – Кн. 10; До історії обрання Володимира Гнатюка в академіки // Там само; До характеристики гуцульського говору // Там само. – К., 1928. – Кн. 19; 3 приводу відповіді проф. Бузука на рец. : про його книгу «Нарис історії укр. мови» // Там само. – К., 1929. – Кн. 23.; Бібліогр. огляд укр. діалектології за роки 1914–1927 // Український діалектологічний зб. – К., 1928. – Кн. 1; Видавнича діяльність ВУАН. – ІР НБУВ, ф. 47, № 319, арк. 37–49; [продовження]. – ІР НБУВ, ф. 47, № 320, арк. 74–80.

Л-ра: Жовтобрюх М.А. Василь Климентович Дем'янчук // Мовознавство. – 1972. – № 1; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 1042; ЕСУ. Т. 7 ... – С. 370; Видатні постаті Надвірянщини ... – С. 23–26.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 1, № 22359; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2092 (особ. спр. В.К. Дем'янчука).

Іконогр.: Укр. мова : енцикл. ... – С. 134; ЕСУ. Т. 7 ... – С. 370.

Депарма Неллі Костянтинівна (1904–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту транспортної механіки АН УСРР (1935–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 40–41 (анкета Н.К. Депарма); спр. 52, арк. 5.

Де-Рібас (Дерібас) Людвиг Михайлович (10.03.1866, Одеса Херсонської губ. – 19.04.1922, Одеса) – бібліотекар і бібліограф. Н. у родині письменника, дипломата й літератора, багаторічного (1869–1882) бібліотекаря (зав.) Одес. МПБ – М.Ф. Де-Рібаса (1808–1882). Отримав домашню освіту. Працював пом. бібліотекаря – заст. зав. (з 1880), зав. (в 1920-х) Одес. МПБ. Співукладач друкованих каталогів б-ки, виданих у 1880–1890-х та 1901–1911, а також звітів б-ки. Член ОТІС та ОБТ при Новорос. ун-ті. Упорядник ювілейного збірника статей і матеріалів «Из прошлого Одессы».

Пр.: Из прошлого Одессы : сб. ст. – Одесса : Изд. Г.Г. Маразли, 1894. – III, 399 с.; Библиографические материалы по истории Новороссии : указ. статей, заметок и разных материалов, помещенных в «Календарях», «Новороссийском календаре», «Памятной книжке» и «Адрес-календаре Одесского градоначальства», а также в «Трудах Одесского статистического комитета» с 1832–1914 г. // Зап. Одес. Об-ва истории и древностей. – О., 1915. – Т. 31, ч. 2. – С. 1–25. – Окр. відб.: О., 1915. – 25 с.

Л-ра: О 20-летию службы помощника библиотекаря городской публичной библиотеки Л.М. Де-Рибаса // Одес. новости. – 1901. – 22 февр. – С. 3; *Штрайх С.Я.* Л.М. Де-Рибас : [некролог] // Лит. зап. – Петроград., 1922. – 23 июня, № 3. – С. 13–14; Библиографи Одеської ДНБ ім. М. Горького ... – С. 71–72; ЕСУ. Т. 7... – С. 470.

Де-Рібас Марія Михайлівна (18.06.1868, Одеса Херсонської губ. – ?). Працювала голов. каталогізатором ОДПБ (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 107.

Де-Рібас Михайло Феліксівич (1807, Тузли – 03.04.1882, Одеса Херсонської губ.) – дипломат, журналіст, муз. критик, письменник-публіцист. Н. в родині відставного майора рос. армії, пізніше – генерального консула Королевства обох Сицилій. Отримав домашню освіту. Працював службовцем з окремих доручень канцелярії генерал-губернатора Ланжерона; позаштат. віце-консулом Королевства обох Сицилій (Неаполь, Одеса, з 1862); приват. викл. (Одеса, з 1846); службовцем (з 1854), губ. секр. (з 1856), титулярним радником (з 1858) МЗС при генерал-губернаторі (Одеса, до 1868); одночасно – ред. газ. «Journal d'Odessa» (Одеса, 1854–1875); цензором Одес. к-ту іноз. цензури (з 1868); дир. Одес. МПБ (1868–1882). Володів сімома іноземними мовами.

Пр.: История городских плантаций и сада // Одес. вестник. – 1871; Рассказы одесского старожилы // Правда. – 1878; Из прошлого одесского театра // Одес. листок. – 1881.

Л-ра: Биография М.Ф. Де Рибас // Одес. листок. – 1912. – 3 апр.; Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... – С. 156.

Интернет-ресурси: Они оставили след в истории Одессы : биогр. справочник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://odessa-memory.info/index.php?id=167>. – Назва з екрана.

Де-Рібас (Дерібас) Олександр Михайлович (псевд.: *Покоев, С.*; 19.12.1856, Одеса Херсонської губ. – 02.10.1937, Одеса) – журналіст. Брат *Л.М. Де-Рибаса* (1866–1922). Закін. комерц. уч-ще. Навч. на природн. від. фіз.-мат. ф-ту Новорос. ун-ту (Одеса). Працював співроб. газ. «Правда» (Одеса, 1877–1880) та журн. «Эхо» (Київ, 1882–1906); дир. (груд. 1921–1923), зав. краєзнав. від. (1924–1931) ОДПБ. Заст. голови ОБТ при Новорос. ун-ті (1911–1918). Член Пушкінської комісії при Одес. Будинку вчених. Перший упорядник унікальної картотеки «Одесика» (поч. 1920-х). Засновник «Музею по истории книги и письменности». Публікував газетні начерки, присвячені історії Одеси (з 1905). Згодом вони ввійшли в його книгу «Старая Одесса» (Одеса, 1913).

Пр.: Ночь в библиотеке : фельетоны о старой Одес. публ. б-ке // Одес. листок. – 1912. – 25 дек., № 298; О художественной жизни в Одессе // Силуэты. – 1922. – № 2. – С. 11.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 107; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 161; *Зленко Г.Д.* Жертва двух терроров ... – С. 4; *Бур'ян Л.М., Рікун І.Е.* Внесок ОДНБ ... – С. 53; Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... – С. 156; ЕСУ. Т. 7... – С. 470; *Александров Р.* Возвращение де Рибаса. – О., 2007. – 211 с.; Одеські історики ... – С.118–119.

Деркач (дівоче прізвище – **Фуртак**) **Марія Дем'янівна** (26.06.1896, Струсів, Терехівлянського пов. Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорщини – 14.04.1972, Львів) – літературознавець, журналіст; д-р філос. (дис. «Життя і творчість Лесі

Українки», 1926), канд. філол. н. (дис. «Літопис життя і творчості Лесі Українки», 1952). Навч. в УВУ у Празі. Закін. укр. г-зію (Перемишль, 1915); Карловий ун-т Празі (1926). Працювала ред. жін. журн. «Нова хата» у Львові (1926–1930); зав. від. рукоп. б-ки НТШ у Львові (1930–1939); зав. від. рукописів Львів. філії БАН УРСР (1940–1941; 1944–1949); н. с. Ін-ту л-ри ім. Т. Шевченка АН УРСР у Києві (1950–1957); с. н. с. Ін-ту сусп. наук АН УРСР у Львові (1957–1962). Співред. творів Лесі Українки у п'яти томах (1951–1956) і 20-томного вид. творів І. Франка (1950–1956). Працюючи у Львів. філії БАН УРСР виконувала роботи по створенню картотеки «Репертуару української книги. 1798–1914 рр.», зокрема складанню бібліографії, присвяченій Лесі Українці, опрацюванню рукописної спадщини поетеси. Член бібліогр. коміс. та філол. секції НТШ (з 1930). Працювала у галузі комплектування та організації фондів ЛНБ. Член коміс. для приймання б-к Нац. закладу ім. Оссоленських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР та коміс. для опрацювання генплану і розміщення книжних фондів і відділів БАН УРСР (1940). Особовий фонд М.Д. Деркач зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 167).

Пр.: Леся Українка. Неопубліковані твори. – Л., 1947; Леся Українка і польська л-ра. – Л., 1948; Листи І. Франка до чехів і словаків // І. Франко : літ. спадщина. – К., 1956; Листи до чехів, поляків і болгар // Франко І. Твори : в 20 т. Т. 20. – К., 1956.

Л-ра: Бібліотека НТШ ... – С. 109–118; *Дашкевич Я.Р.* Після погрому ... – С. 12; *Вальо М.А.* Листи Ю. Меженка до львів'ян ... – С. 65; *Марія Деркач (1896–1972)* : бібліогр. покажч., спогади, розвідки, листи / авт.-уклад. М.А. Вальо ; відп. ред. Л.І. Крушельницька ; НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 1999. – 252 с. : іл.; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 194–195; Листи Юрія Меженка до львів'ян ... – С. 188; Історія НАН Укра-

їни (1938–1941) ... – С. 400; ЕСУ. Т. 7... – С. 474; *Пономаренко М.* Початки видавничої діяльності ... – С. 380; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 349, 351, 354; Листування Юра Меженка ... – С. 317, 318, 321, 331, 340; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 212–213; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 119.

Іконогр.: Листи Юрія Меженка до львів'ян ... – С. 188.

Деркач Яків Федорович (?-?). Навч. в Київ. ВІНО. Працював бібліотекарем УНІКУ (Київ, 1924–1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 102, арк. 1.

Дерман Єлизавета Самійлівна (1909–1967). Закін. ХДБІ. Працювала бібліографом-консультантом від. соц.-екон. л-ри Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1930-ті); голов. бібліотекарем (1949), зав. від. обробки і каталогів ДРБ УРСР ім. КПРС.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III: 1944–1966 рр. ... – С. 128.

Джиджора Іван Миколайович (псевд.: *Нотик, Незнайомець*; 09.02.1880, с. Заставці Підгаєцького пов. Австро-Угорщини – 22.04.1919, с. Голгочі Підгаєцького пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп.) – історик, історіограф, джерелознавець. Н. в сел. родині. Закін. школу укр. василіан (пізніше – держ. г-зія) (Бучач, 1902); філос. ф-т Львів. ун-ту та семінарії укр. історії під кер-вом М.С. Грушевського (1907). Працював пом. бібліотекаря НТШ у Львові (з 1903); співроб. редакції «ЛНВ» (Київ, з 1907); військ. урядником при окружній команді – референтом торг.-пром. справ (Люблін, 1916); після проголошення ЗУНР – військ. комендантом (Рава Руська). Д. чл. (з 1913), секр. Археогр., член бібліогр. та стат. комісій НТШ. Член іст. т-ва ім. Нестора-Літописця.

Пр.: Нововидані акти вищих російських установ після смерті Петра // ЗНТШ. – 1903. – № 5. – 40 с.; Нові причинки до історії відносин російського уряду до України в 1720-х і 1730-х рр. // ЗНТШ. – Л., 1904. – Т. 61, кн. 5. – С. 1–40; Україна в першій половині 1738 року // Там само. – 1904. – Т. 69; 3 новітньої української історіографії // Там само. – 1905. – Т. 76; Реформи Мало-російської колегії в рр. 1722–1731 // Ювіл. зб. на пошану М.С. Грушевського. – 1906; До питання про свобідний перехід посполитих на Україні в 20-х рр. XVIII в. // ЗНТШ. – 1906. – Т. 70, кн. 2. – С. 168–170; Матеріали Московського «Архива Министерства юстиции» до історії гетьманщини // Там само. – 1908. – Т. 86, кн. 6; Економічна політика російського уряду супроти України в 1710–1730 рр. // Там само. – 1910. – Т. 98, кн. 6. – С. 55–74; 1911. – Т. 101, кн. 1. – С. 63–100; 1911. – Т. 103, кн. 3. – С. 54–97; 1911. – Т. 105, кн. 5. – С. 50–91; До історії Генеральної Військової канцелярії // Там само. – 1912. – Т. 107, кн. I; Україна в першій половині XVIII віку : розвідки і замітки. – К., 1930.

Л-ра: Помяник співробітників «Літературно-наукового вісника», що померли на протязі війни // ЛНВ. – Річник XXI (1922), Том LXXVI. – С. 96; *Грушевський М.С.* Передмова // Україна в першій половині XVIII віку : розвідки і замітки : [зб. пр. Івана Джиджори]. – К., 1930; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 1066; *Пришляк В.* Іван Джиджора : життєвий шлях та наукова спадщина // Михайло Грушевський і львівська історична школа. – Вип. 1. – Нью-Йорк – Л., 1995; Бібліотека НТШ ... – С. 95; Довідник з історії України ... – С. 207–208; Укр. козацтво ... – С. 129–130; Тернопільський енцикл. слов. Т. 1 ... – С. 485–486; Листування Михайла Грушевського. Том 4 : Листування Михайла Грушевського та Івана Джиджори / упоряд., комент., передм. С. Панькова, В. Пришляк. – К. ; Нью-Йорк ; Париж ; Львів ; Торонто, 2008; *Панькова С.М.* Із плеяди публіцистичної школи Михайла Грушевського : Іван Джиджора. Журналістський вишкіл в газ. «Рада» // Київ і кияни : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. (Музей історії Києва). – К., 2009. – С. 293–301.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4864, арк. 19; № 14829, арк. 1–7; № 17895, арк. 1–2; Львівська наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України, ВР, ф. 1 (НТШ), од. зб. 781/1 (I), арк. 1.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 7... – С. 523.

Дзбанівський Олександр Тихонович (1870, с. Маньковка Уманського пов. Київської губ. – 28.10.1938, Київ) – композитор, музикознавець, педагог. Н. в родині священика. Закін. Уман. духов. уч-ще; Київ. духов.

семінарію (1890). Брав уроки співу в Київ. муз. уч-щі у проф. К. Еверарді (1892–1893). Вільний слухач Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Склав іспит на звання «вчителя історії та рос. мови». Відвідував класи з теорії музики і композиції проф. С.М. Круглікова в Муз.-драм. уч-щі Моск. філармонічного т-ва. Працював викл. співів шкіл (Київ, 1896–1898); викл. співу Житомир. г-зії (1898); лектором з історії музики Т-ва сприяння вихованню дітей; викл. Муз. ін-ту (С.-Петербург, 1908–1919); критиком муз. газ. та журн. («Русская музыкальная газета», «Вечернее время», «Слово» (С.-Петербург, з 1909); інструкт. Молододі опери та заст. зав. секції соцзабезу (Одеса, 1919–1921); зав. муз. від. НКО (Харків, 1922–1925); одночасно – конс. від. мистецтв Вищ. муз. к-ту; інсп. Харків. держ. опери (1925–1927), викл. Муз.-драм. ін-ту (Київ, 1927–1928), одночасно – муз. редактором на радіо; н. с. Музею антропології ВУАН (з 1927); н. с., зав. нотно-муз. від. (до 25.10.1937), співроб. за угодою для опрацюв. фондів (з 25.10.1937) БАН УРСР (13.11.1928–1938). Голова Арт. т-ва. Член Вищ. Ради головполітосвіти у Харкові. Член-секр. Вищ. муз. к-ту НКО (1922–1925); НДКБ ВБУ (з 03.12.1929); Волин. т-ва сприяння вихованню дітей, худож. ради театрів опери та балету (Харків, з 1925; Київ, з 1928). Активний діяч та член Харків. і Київ. філій Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича. Секретар Об'єднання укр. оперних театрів (1921–1928). За ініціативою О.Т. Дзбанівського до ВБУ передані музичні фонди Волинського музею, бібліотека та архів Пролетмуза (кол. б-ка Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича). Особовий архівний фонд О.Т. Дзбанівського зберігається в ІР НБУВ (ф. 67, 656 од. зб.).

Пр.: По київських музеях та бібліотеках // Музика. – 1927. – № 3. – С. 27; Минуле музичної культури на Україні (по київських музеях, по Україні) // Червоний шлях. – 1927. – № 11; Музична бібліотека О.К. Разумовського. – 1938. – 89 с. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 35; Массовая работа музыкальных библиотек. – ІР НБУВ, ф. 67, № 527; Одна з найстаріших музичних бібліотек (Ол. Розумовського). 26.11.1930. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 19; Про організацію музичного відділу ВБУ та музичного музею при ньому. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 11; Фонди антирелігійної музичної л-ри ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2.

Л-ра: Івченко Л. З любов'ю до музики // Музика. – 1990. – № 6; Воронкова Т. І. Олександр Тихонович Дзбановський (1870–1938) // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 1996. – Вип. 3. – С. 181–191; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 74, 115, 128, 159, 161, 189, 200, 235, 240, 258; Шульгіна В., Бобрішева І. Олександр Дзбанівський – фундатор Музичного відділу НБУВ // Бібл. вісн. – 1999. – № 3. – С. 14–17; Шульгіна В.Д. О.Т. Дзбанівський : організатор і дослідник фондів музичної українки в Національній бібліотеці // Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтва. – 2000. – № 3. – С. 105–111; ЕСУ. Т. 7... – С. 534–535; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 223, 225; Бугасва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 85–88.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 270, арк. 22; спр. 313, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 31, арк. 1 зв.; спр. 39, арк. 4; спр. 53в, арк. 177; спр. 54, арк. 16; ІР НБУВ, ф. 67, № 541, арк. 1; № 547, арк. 8; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2118 (особ. спр. О.Т. Дзбановського).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 7... – С. 535.

Дзбановський Євген Олександрович (1892–1954). Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т Петрогр. ун-ту (1914). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював н. с. Секції історії матер. к-ри УАН; н. с., старш. бібліотекарем (з 1.06.1921), зав. б-кою Музею (Каб.) антропології та етнографії ім. Ф. Вовка при ВУАН (1921–1927; Етногр. музею, 1927–1934); зав. б-кою та наук. архівом Ін-ту історії матер. к-ри АН УСРР (1935–1936); м. н. с. Ін-ту сусп. наук (Уфа, 1941–1942), м. н. с. Ін-ту історії та археології (Уфа, 1942–1944), зав. б-ки і арх. Ін-ту археології (Київ, 1944–1954).

Пр.: Бібліотека при Кабінеті антропології та етнології ім. Хв.К. Вовка. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 183–184.

Л-ра: Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 520; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 172; Геппенер-Лінка Н. Спогади ... – С. 169; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 612; Колеснікова В., Михайлова Н. Бібліотека Інституту археології // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 15. – С. 158, 164; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 237; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 295.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 37; оп. 1л, спр. 51, арк. 45 (анкета Є.О. Дзбановського); спр. 52, арк. 2; ІР НБУВ, ф. 1, № 26658, арк. 4.

Дзюбенко Катерина Кузьмівна (24.11.1886, Київ – ?). Н. в родині майстра мисливської зброї. Закін. Києво-Поділ. жін. г-зію (1905); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1910); пед. курси (Київ, 1910); бібл. курси (Москва, 1913; Київ, 1919); Ун-т марксизму-ленінізму (Київ, 1941). Працювала зав. б-ки іст.-філол. семінару Київ. ВЖК (1910–1920) та Тимч. пед. курсів (після злиття ун-ту Св. Володимира, Укр. держ. ун-ту та Київ. ВЖК 1920–1921); бібліотекарем бібл. від. Київ. ІНО (1921–1926); бібліотекарем Каб. мовознав. та укр. л-ри Київ. ІНО (1926–1927); бібліотекарем І розр. (з 01.10.1927), н. с. ІІ розр. (1931), пом. зав. від. комплектування (1931–1934), зав. групи зведеного кат. іноз. л-ри (1934), зав. від. рад. комплектування-н. с. (1937–1939), зав. від. обмінного фонду і концентрації (1939–1941); зав. від. комплектування (1941), м. н. с. (1941–1942), бібліотекарем – в. о. кер. групи комплектування КБК (1942–1943), зав. від. комплектування (1943–1946), голов. бібліотекарем (1947), зав. сектору (1949–1950) ДПБ УРСР. Розробила технологічну схему опрацювання книг та її екон. обґрунтування, принципи і методи складання дезидерати в наук. б-ках і зведених каталогів

іноз. л-ри (1935). Група зведеного каталогу іноз. л-ри під її кер-вом займалася укладанням каталогу іноз. монографій та періодики б-к м. Києва (1934–1937). Під час нім. окупації працювала над упорядкуванням та комплектуванням фондів КБК. Разом з т. в. о. дир. Т.М. Марковською склала звіт, який є одним з основних документальних джерел, які свідчать про діяльність б-ки під час нацистської окупації (15.10.1941–24.09.1943).

Пр.: Збірник положень та інструкцій з питань комплектування БАН УРСР. – К., 1940. – 74 с. (співукладач); Відбудова зведеного каталога // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 50–51.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 250, 258; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 508; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 12, 52, 54, 56, 69, 77, 80; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 585; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 80, 229, 237, 244, 259, 267, 281, 292, 302, 314, 318, 325, 342, 414, 500; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 237; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 295; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 290, 307.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 635, арк. 1–10; оп. 2л, спр. 61, арк. 191–200 (особ. спр. К.К. Дзюбенко).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 44; оп. 2л, спр. 61, арк. 192.

Дикарев Віктор Олександрович (?–?). Освіта вища. Працював викл. Катеринослав. ІНО; дир. Катеринослав. МПБ (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 189; ДАДО, ф. 1684, оп. 2, спр. 1317 (особ. спр. В.А. Дикарева).

Інтернет ресурси: Історична довідка // Дніпроп. обл. наук. б-ка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.dp.ua/history/index.html>. – Назва з екрана.

Диченко Павло Михайлович (?–?). Закін. Київ. г-зіу (1919). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (14.10.1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 17 (за ява П. Диченка); спр. 11, арк. 5 зв.

Діаковський (Дияковський) Юхим (Євфимій) Петрович (12.03.1875. с. Семенівка Благодатновської вол. Єлисаветградського пов. Херсонської губ. – ?) – історик, архівознавець, палеограф, бібліотекознавець, візантолог, палеограф; магістр богослов'я (1914). Н. в родині сіл. вчителя-псаломщика. Закін. духов. учще (Єлисаветрад, 1889); Одес. семінарію (1895); іст. від. КДА (1899). Учень О.О. Дмитрієвського. Навч. на юрид. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1907–1911). Працював пом. інсп. духов. семінарій (Київ, 19.05.1900–18.12.1903; Могильов, 31.12.1903–1904); пом. зав. Київ. ЦАДА (16.08.1904–1914); членом коміс. з орг-ції та керування МПБ і музеєм (Вільно, 12.06.1914–1916); викл. історії, географії, педагогіки та українознав. середніх шкіл та пед. курсів (Вільно, Ольвіополь, Голта); вчит. (1917–1922), головою пед. ради (1916–1920) Херсон. г-зіі; діловодом пед. курсів (Херсон, 1921–1922); бібліотекарем-фахівцем читальні (05.06.1923–1926), пом. зав. (1926–1931), в. о. зав. (15.01–14.09.1929) від. рукоп. ВБУ; зав. б-ки Київ. с-г. ін-ту (тер. КПІ, 1929; с. Голосієв, 1930); зав. фундам. б-кою київ. с-г. ін-тів: Агрохім., Агро-пед., Цукр. промисловості, Механізації й електрифікації (с. Голосієво побл. Києва, 1931–1932). Д. чл. Богоявленського братства КДА (1915). Член Київ. пед. т-ва (1905), Київ. наук. т-ва Нестора-Літописця (з 1910), Пд.-Зх. від. геогр. т-ва у Вільно, бібліогр. секції НДКБ ВБУ (1925–1931), іст.-геогр. (1929), Візант. (з 01.04.1926), Укр.-молдавської коміс. ВУАН. Секр. Паритетної коміс. у справі розподілу рукоп. матеріалів Софіївського та Університетського відділів ВБУ (1927–1929). Делегат археол.

з'їздів (Катеринослав, 1905; Чернігів, 1910) та I конф. наук. б-к (Київ, 1925). Вивчав та описував укр., польсь., латин. рукописи, переважно XVI–XVIII ст. З метою збирання та вивчення рукоп. матеріалів виїздив до Ленінграду, Москви, Вільни, Туреччини та Греції (1901–1904 рр.). За завданням іст.-геогр. Коміс. ВУАН перебував у наук. відрядженнях на Херсонщині (1928), Белоцерківщині (1929), де розшукував цінні стародруки для ВБУ. Добре знаючи рос., укр., польсь., нім., фр., грец. та латин. мови виконував наук. доручення Археографічної комісії Білоруської АН зі звірки рукоп. книг та доручення кабінету бібліографії НДІ Тараса Шевченка у Харкові з розшуку наук. матеріалів для «Словника укр. письменників» (1929). Ініціатор створення зведеного покажчика укр. рукоп. збірок. Опрацьовував наук. метод. питання формування книж. фондів і створення зведеного каталогу наукових бібліотек. Автор православних історико-літургійних студій, зокрема першого досвіду спеціального фахового дослідження особливого кола денного богослужіння. Упорядник друкованих описів актових книг Центрального державного історичного архіву України.

Пр.: Описи актових книг Киев. Центр. архива. № 37 Киевская гродская поточная и записовая книга 1723 года. – 1906. – 67 с.; Описи актових книг Киев. Центр. архива. № 2051. Луцкая гродская записовая и поточная книга 1577 года. – 1907. – 143 с.; Из истории богослужения чин тритекти // Труды КДА. – К., 1908. – 42 с.; Последование ночных часов (чин 12-ти псалмов) // Там же. – 1909. – Т. 2. – С. 546–595; Последование часов великой пятницы // Там же. – 1909; Описи актових книг Киев. Центр. архива : № 38. Киевская гродская записовая и поточная книга 1724 и 1725 годов. – 1909. – 110 с.; Последование часов и изобразительных : историческое исследование [церковных служб]. – К. : Типография Т.Г. Мейнандера, 1913. – 302 с.; Про зведений каталог ВБУ та інших академічних бібліотек України // Бібл. журн. – 1925. – № 8/10. – С. 29–

33; Зведений каталог укр. бібліотек як негайна справа : конспект доповіді в Н.-д. ін-ті бібліотекознав. (НДІБ) ВБУ // Там само. – 1926. – № 2/3. – С. 22–25; Про розміщення книжок в ВБУ // Там само. – 1925. – № 6/7. – С. 27–31; І.П. Житецький // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1930. – № 4. – С. 71–73; Последование часов и изобразительных : историческое исследование. 1899. – IP НБУВ, ф. 304, № 1576, 346 арк.; Дніпро-Дністровщина (Херсонщина) прикінці XVIII ст. : іст.-геогр. нарис. – IP НБУВ, ф. X, № 11592; Проект форми інвентарних записів та карткового покажчика до розділу літ.-наук. і біографічних матеріалів (II) в Рукописному відділі ВБУ. 1931. – IP НБУВ, оп. 1, спр. 4, арк. 50–51; Проект правил спрощеного (групового) опрацювання рукописних матеріалів відділу рукописів ВБУ. 1931. – Там само, арк. 54; Зводний каталог укр. бібліотек як нагальна справа. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; спр. 336а, арк. 40.

Л-ра: Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной Академии. 9 июня 1899 г. // Труды КДА. – 1900. – Май. – С. 168–171; Извлечение из протоколов Совета Киевской духовной Академии. 9 июня 1899 г. // Там же. – 1900, сентябрь. – С. 355–358; Київський центральний архів давніх актів. 1852–1943. – Т. 1. – К., 2002; Кулаковська Т.Л. Наук.-метод. діяльність НБУВ ... – С. 2, 8; ЕСУ. Т. 7... – С. 647; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181, 198, 200; Биограф. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 443; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 454–456.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. 16, оп. 343, арк. 3; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 25; спр. 270, арк. 23; спр. 345, арк. 41 зв.; спр. 400, арк. 13; спр. 402, арк. 22; оп. 1л, спр. 13, арк. 18; спр. 16, арк. 26; спр. 25, арк. 38–40 (заява, життєпис Ю.П. Дияковського); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2136 (особ. спр. Ю.П. Дияковського).

Іконогр.: IP НБУВ, ф. 292, № 176.

Дідицький Богдан Андрійович (27.01.1827, Угнів Австрійської імп. – 19.01.1908, Львів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп.) – історик, перекладач, видавець. Працював ред. газ. «Зоря Галицька» (Львів, 1853–1854); ред. і видавцем газ. «Слово» (Львів, 1861–1871); скриптором, бібліотекарем і кустошем Нар. Дома у Львові (1884–1901). Голова т-ва «Галицько-Руська Матиця»; Руської Ради; Т-ва ім. М. Качков-

ського. Залучив до фондів б-ки Нар. дому приватні б-ки А.С. Петрушевича (1821–1913), Г. Шашкевича (1809–1888), Івана Франка (1856–1915), Францішека Ржегоржа (1857–1899) та ін. Започаткував бібліографічну рубрику в редактованому ним літературному «Збірнику Галицько-руської матиці» (1885). Склав реєстр видань Матиці. Автор біогр. нарисів та укладач персон. бібліографій укр. письменників – М. Шашкевича, І. Вагилевича, Н. Устьяновича, І. Лозинського, М. Качковського, С. Петрушевича та ін.

Л-ра: Колосовська О. Богдан Дідицький – бібліотекар Народного Дому у Львові (1884–1901) // Записки Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка. – Л., 2004. – Вип. 12. – С. 218–232; ЕСУ. Т. 7... – С. 676.

Дінерштейн Маріам Борухівна (07.09.1910, Шпола Звенигородського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині лимаря. Навч. в Вищ. комуніст. с.-г. школі (Харків, 1933–1934). Працювала бібліотекарем Центр. дит. б-ки (Київ, 1935–1936); бібліотекарем I розр. (з 29.02.1936), зав. масов. групи (1937), секр. курсової системи сектору кадрів (1937), старш. бібліотекарем каб. марксизму-ленінізму БАН УРСР (1936–12.07.1941); бібліотекарем по розбору бібл. фондів АН УРСР (Уфа, 1941–1942); бібліотекарем Від-ня сусп. наук АН УРСР (Уфа, 1942); лаборантом Ін-ту історії АН УРСР (Уфа, 1942–1943); бібліотекарем (1943–1944), уповноваженою (1944–1945) БАН УРСР (Уфа); бібліотекарем каб. марксизму-ленінізму Авіац. ін-ту (Уфа, 1944–1945); старш. бібліотекарем каб. марксизму-ленінізму (1948–1951); старш. бібліотекарем від. обслуговування ЦНБ АН УРСР (1967).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 584.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 4; спр. 59, арк. 6; оп. 2л, спр. 63, арк. 139–148 (особ. спр. М.Б. Дінерштейн).

Дмитрієв (Дмитреєв) Олександр Дмитрович (23.11.1888, Київська губ. – 05.09.1964) – візантолог; д-р іст. н. (1950), проф. (1951). Н. в родині педагога. Закін. іст. від. КДА (1913). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. КДА (1913). Учень акад. Ф.І. Успенського (Константинополь, 1914). Працював викл. рос. л-ри Худож. ін-ту та середніх шкіл (Одеса, 1914–1919); зав. б-ки Одес. чол. г-зії (1916–1919); інструкт. соцвиху Одес. повіту та заліз. профшкіл Пд.-зх. залізниці (Одеса–Київ, 1919–1922); викл. Новорос. ун-ту; викл. л-ри середніх шкіл (Київ, 1923–1926); інструкт. соцвиху (Германівський р-н Київ. окр., 1927); зав. каф. заг. історії держ. ун-ту (Ростов-на-Дону 1950–1962).

Л-ра: ЕСУ. Т. 8 ... – С. 21; *Друг О.* Матеріали родини Браїловських у музейному зібранні // Київ і кияни. – К., 2011. – Вип. 11. – С. 27–28.

Іконогр.: Біогр. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 447.

Дмитрієва О. (?–?). Працювала бібліотекарем 5-ої міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Плеханова губнар-світи (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Дмитрієвський Олексій Михайлович (1900–?) – бібліотекознавець. Працював зав. б-кою Крим. Союзу (Сімферополь, 1927).

Л-ра: Научные работники Крыма ... – С. 6; Наука и научные работники СССР ... – С. 111.

Дмитрієвський Олексій Опанасович (11.03.1856, станиця Дурновська Астраханської губ. – 10.08.1929, Ленінград) – візантист, літургіст, історик церкви; магістр (1883), д-р церк. історії (1896), проф., чл.-кор. імп. С.-Петербур. АН (1903), РАН (1923). Н. в родині священика. Закін. Астрахан.

духов. семінарію (1878); Казан. духов. акад. (1882). Працював приват-доцентом каф. церк. археології та літургії (з 09.11.1882), пом. бібліотекаря (з 08.04.1883) Казан. духов. академії; доц. (з 16.12.1883), ординарним проф. каф. літургії та церк. археології (29.11.1896–1907) КДА; зав. каф. грец. мови (з 1918), проректором (1919) Астрахан. ун-ту (до 1922); викл. Вищ. богослов. курсів (Петроград, 1923–1928). Дійсн. Член Церковно-археол. т-ва КДА (з 1884). Почесн. чл. Київ. (1907), Казан. (1912), С.-Петербур. і Моск. (1914) духовн. акад.; Імп. Правосл. Палест. т-ва. член слов'ян. коміс. РАН (з 1923). Засн. літург. школи КДА. Займався вивченням рукописів та книг б-к монастирів (Афон, 1886; п-в Синай, 1888; Єрусалим, 1889; Афон, 1891; Константинополь, 1893). Автор описів грец. богослужбової л-ри ніжин. храмів. Особовий архів вченого зберігається в РНБ (С.-Петербург).

Пр.: Описание рукописей и книг, поступивших в Церковно-археологический музей при Киевской Духовной Академии из греческой нежинской Михаило-Архангельской церкви // Тр. КДА. – 1885. – Т. 1, № 3 (март), прилож. – С. 1–16; № 4 (апрель), прилож. – С. 17–32; Т. 2, № 5 (май), прилож. – С. 33–48; № 6 (июнь), прилож. – С. 49–64; № 7 (июль), прилож. – С. 65–80; № 8 (август), прилож. – С. 81–96; Т. 3, № 9 (сентябрь). – С. 97–112; № 10 (октябрь), прилож. – С. 113–128; № 11 (ноябрь), прилож. – С. 129–144; № 12 (декабрь), прилож. – С. 145–160; Описание литургических рукописей, хранящихся в библиотеках православного Востока. – Т. 1. – К., 1895; Т. 2. – К., 1901; Книга Трєбник и ее значение в жизни православного христианина. – К., 1902.

Л-ра: ЕІУ. Т. 2 ... – С. 405; Люди и судьбы ... – С. 148–149; Последний период жизни и судьба научного наследия профессора Киевской духовной академии А.А. Дмитриевского // Тр. КДА. – К., 2011. – № 15. – С. 250–267; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 458–463.

Іконогр.: КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 459.

Добіаш Антоній В'ячеславович (08.12.1847, Чехія–1911, С.-Петербург)– педагог, знавець давніх мов; д-р фі-

лол. н. (1897), проф. (1878). Батько історика-медієвіста *О.А. Добіаш-Рождественської* (1874–1939). Закін. ун-т (Прага). Навч. в учит. ін-ті слов'ян. стипендіатів (С.-Петербург, 1870–1871). Слухав лекції професорів С.-Петербур. ун-ту (1870–1871). Магістер. дис. «Синтаксис Аполлония Дискаола» (1883), докт. дис. «Опыт симантологии частей речи и их форм на почве греческого языка» (Прага, 1897). Працював викл. Оломуцької слов'ян. г-зії (Моравія, 1869); вчит. грец. мови (з 1871), інсп. (з 1874) Харків. 1-ї г-зії; наставником студентів (з 01.07.1875), викл. грец. мови (з серп. 1876), екстраординар. проф. каф. грец. словесності (з 01.06.1878), ординар. проф. (з 06.02.1884), інсп. (1882–1899) Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька. Прийняв б-ку покійного проф. Лейпцизького у-ту Ф. Ричля, придбану для Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька, супроводжував з Лейпцига до Ніжина та склав інвентарний каталог б-ки: «Документальный каталог библиотеки института, полученный от Ричля в 1877 г.» (362 арк., 3100 назв на 4030 томів). У складі Бібл. коміс. ін-ту працював над підгот. до друку систем. каталогу б-ки (надрук. 1880–1884). Проводив ревізію б-ки та вніс пропозицію щодо її реорганізації (1891). Під час реорганізації за новими правилами розмістив відділи класичної філології, філософії та періодичних видань б-ки (16788 томів) та склав чорновий картковий каталог відповідних відділів (1893–1895). Розробник проекту реорганізації читальні б-ки (1894).

Пр.: Заметка об основной библиотеке ... – С. 3–39; Николай Алексеевич Лавровский, первый директор Института князя Безбородко // Изв. Истор.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – К., 1900. – Т. XVIII. – С. 38.

Л-ра: Истор.-филол. ин-т кн. Безбородко ... – С. 24–25; Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та

за первые 100 лет ... – С. 132; *Петр В. Антон Вячеславович Добиаш (воспоминания)* // Изв. Истор.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – К., 1916. – Т. XXXI. – С. 15–19; *Litera scripta manet* : каталог автографів ... – С. 27.

Добиаш-Рождественська Ольга Антонівна (крипт.: *Д-ш, О.; Добиаш, О.; О. Д.-Р.*; 21.05.1874, Харків – 30.08.1939, с. Ізорі Волосовського р-ну Ленінградської обл.) – історик-медієвіст, палеограф; д-р Париж. ун-ту (1911), магістр (1915), д-р (1918) історії, чл.-кор. АН СРСР (1929). Н. в родині вчит. г-зії, згодом – проф. Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька – *А.В. Добиаша* (1947–1911). Дружина Д.С. Рождественського – засн. Держ. оптичного ін-ту. Закін. із золотою медаллю Ніжин. жін. г-зію (1891). Навч. на С.-Петербур. ВЖК (до 1889); слухала лекції істориків Ш.В. Ланглау і Ф. Лота в Сорбоні (Париж, 1908–1911). Дис. «Церковное общество XIII в. во Франции» (Париж, Сорбона, 1911); «Культ св. Михаила в латинском средневековье V–VIII вв.» (Петроград, 1917). Працювала викл. (1907–1908, з 1911), проф. С.-Петербур. ВЖК; приват-доц. каф. заг. історії Петрогр. ун-ту (з 1915); викл. Археол. ін-ту; конс. (з 1922), н. с., бібліотекарем, голов. бібліотекарем рукоп. від-ня Петрогр. публ. б-ки (1922–1939). Член Іст. т-ва при С.-Петербур. ун-ті (секр. та бібліотекар); Т-ва давн. писемності, Т-ва бібліотекознав. та ін. Організатор виставок цінних рукописів з фондів відділення (1925, 1926, 1928). Брала участь у підготовці екскурсив Рос. публ. б-ки. Член рад.-польськ. Коміс. з реалізації Ризької угоди (1921–1924). Досліджувала латинські рукописи та довела їх важливе значення для історії писемності та культури середньовіччя. Редактор збірників «Средневековье в рукописях Публичной библиотеки» (1925,

1927, 1929). Заснувала Західний сектор відділення рукописів Рос. публ. б-ки та власноручно створила картотеку його рукописів, у т. ч. середньовічних рукописів V–XV ст. Автор першого в російській історичній літературі учбового посібника з палеографії «История письма в средние века» (1923). Перебувала у наук. відрядженнях для ознайомлення з новими каталогами латинських рукописів та нової літератури в галузі палеографії (Берлін, 1926; Париж, 1929). Заарештована за приналежність до партії кадетів (1919). Автор більше 160 наук. праць. Особовий архівний фонд О.А. Добиаш-Рождественської зберігається в відділі рукописів РНБ (ф. 254).

Пр.: О библиографировании рукописей : на материале западных фондов // Библиотечковедение и библиогр. – 1930. – № ½; История корбийской мастерской письма в годы 651–830 по ленинградским кодексам. – Ленинград, 1934.

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 166; *Люблинская А.Д.* Значение трудов О.А. Добиаш-Рождественской для развития латинской палеографии в СССР // Средние века. – 1966. – Вып. 29; *Чехова Е.П.* Ольга Антоновна Добиаш-Рождественская // Санкт-Петербургские Высшие женские (Бестужевские) курсы (1878–1918). – Ленинград, 1973; *Ершова В.М.* О.А. Добиаш-Рождественская. – Ленинград, 1988.

Интернет-ресурси: *Воронова Т.П.* Добиаш-Рождественская Ольга Антоновна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nlr.ru/nlr_history/history/info.php?id=44. – Назва з екрана.

Добкіна Іда Яківна (1912–?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. бібл. технікум. Працювала зав. від. Вукоопкниги (1931–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 47–47 зв. (анкета для співроб. ВБУ І.Я. Добкіної).

Добра Дора Юделівна (1966–?) – педагог, культ.-громад. діячка. Закін. Подольську жін. г-зію (Київ); Бестужевські ВЖК (С.-Петербург). Працювала інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919). Заснувала першу

в Києві публіч. дит. пед. б-ку і каб. для читання Д.Ю. Доброї (пізніше мала назву – Перша приват. б-ка для дітей Д.Ю. Доброї (Київ, 1909). Член Коміс. з питань виховання та навчання Київ. Фребелевського т-ва (1912–1914). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913). Започаткувала, розробила і застосувала на практиці «дитячу бібліотечну педагогіку».

Пр.: [Лист до редакції] // *Новости детской литературы.* – 1912. – № 7. – С. 28–29; *Библиотека Д.Ю. Доброї в Києве* // Там же. – 1914. – № 9–10. – С. 1–7.

Л-ра: *Русова С.* Каталог книг для детского чтения. *Детская библиотека Д.Ю. Доброї* // *Світло.* – 1912. – № 2. – С. 86–87; *Список членов Общества ...* – С. 166; *Финкельштейн М.* Что и как читают дети : анкета детской библиотеки Д.Ю. Доброї // *Новости детской литературы.* – 1914. – № 9–10. – С. 7–15; *Отчет о деятельности Киевского Фребелевского общества за 12/13 и 13/14 годы.* – К., 1915. – С. 11; *Одна з перших в Україні ...* – С. 23–29; *Зніщенко М. П. Д. Ю. Добра як засновниця першої публічної бібліотеки для дітей [у Києві]* // *Публічні б-ки : сучасність і майбутнє* : зб. ст. до міжнар. наук.-практ. конф. – К., 1997. – С. 135–141; *Він же.* Добра Д. Ю. – засновниця першої публічної бібліотеки для дітей [у Києві] // *Вісн. Книж. палати.* – 1997. – № 10. – С. 33–36; *Він же.* Педагогічні аспекти в бібліотечній діяльності Д.Ю. Доброї. – К., 1999. – 139 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 15, 43, 46, 117, 478; *Дитячі бібліотекарі України ...* – С. 90–91; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 23, 28.

Дж.: ДАМК, ф. 287, оп. 1, спр. 64, арк. 276–276 зв.; ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18.

Добровольський Леонід Павлович (26.07.1867, с. Кичинці Канівського пов. Київської губ. – 17.09.1929, Київ) – історик-києвознавець, педагог; проф. Н. в родині вчителя. Закін. іст.-філол. ф-т Ун-ту св. Володимира (1890). Учень В.Б. Антоновича. Працював вчит. історії та суспільствознавства, зав. б-кою реал. уч-ща (Київ, 1894–1929; з 1918 – мала назву – школа № 6); одночасно – викл. вищ. вечір. пед. курсів А.В. Жекуліної; лектором й деканом пед. курсів Київ. шк.

округи; викл., проф. методики педагогіки ІНО (після 1917); викл. військ. вищ. пед. школи; зав. пед. музею губнаросвіти та його б-ки (Київ, з 1920). Член Іст. т-ва Нестора-Літописця, УНТ в Києві, іст. секції ВУАН, ВУАК (1927). Коміс. Старого Києва та Правобережної України ВУАН (1928). Учасн. пед. з'їздів (Курськ, Петербург, Київ, Париж). Автор моногр. «З Київської козащини 1855 року», «Повстання Чернігівського полку» та бл. 60 наук. праць з іст. географії Києва і його околиць, про києвознавців, а також декабризм та декабристів на Київщині.

Пр.: Київщина та Київ у працях М.С. Грушевського // *Ювіл. зб. на пошану М. Грушевського.* – 1928. – Т. 1. – С. 410–427; *Бібліографічний покажчик з питань суспільствознавства.* – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 17, арк. 1–9; 3 старих пісень на Київщині. – ІР НБУВ, ф. X, № 12130, арк. 1–24; В.Б. Антонович в роботах о Киевщине и Киеве. – Там само, № 14803, арк. 1–87; Деятельность В.Б. Антоновича в области исторической географии. – № 14805, арк. 1–32; Хмільняський рубіж давньої Київщини. – № 14856; Київські укріплення і Золоті Ворота. – № 14956, арк. 1–110; Нове про декабристів на Україні. – № 17290, арк. 1–12.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 441; *Наука и научные работники СССР ...* – С. 111; *УЗЕ. Т. 1 ...* – С. 1114; *Історія НАН України (1929–1933) ...* – С. 612; *Довідник з історії України ...* – С. 215; *ЕГУ. Т. 2 ...* – С. 420; *ЕСУ. Т. 8.* – С. 117; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 82; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 415; *Василенко М.* Науково-літературна діяльність Л.П. Добровольського. – ІР НБУВ, ф. X, № 18787, арк. 1.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611; ІР НБУВ, ф. X, № 4864, арк. 34; № 18790 (автобіогр. Л.П. Добровольського).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 8 ... – С. 117.

Довгань Кость Андрійович (02.06.1902, с. Жажнівка Лучанської вол. Брацлавського пов. Подільської губ. – 13.07.1937, Київ) – книгознавець, бібліограф. Н. в родині орендаря. Навч. в г-зії (Жмеринка, 1911–1919); КПІ (1921); аспірантурі УНІКу (з жовт. 1926). Закін. літ.-лінгв. цикл Київ. ІНО

(1925). Працював службовцем повіт. наросвіти (Жмеринка, 1920–1921); рознощиком газ. «Пролетарська правда» (1922–1925); лектором курсів українознав. (1925–1926); журналістом журн. «Життя й Революція» (1925–1926); секр. каб. з вивч. книги та читача УНІКу (з 1926); кер. філії УНІК (Харків, з 1932); н. с. БАН УСРР (01.04.1935–01.11.1936); н. с. – бібліографом бібліогр. сектору Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліографії Бібл. упр. НКО УСРР (з 01.09.1936); секр. журн. «Критика» (Харків, поч. 1930-х). Укладач бібліогр. покажч. статей і рецензії до зб. «Іван Франко» (К., 1926). Працюючи в УНІКу провів значну роботу з підготовки та організації Всеукр. обслідування б-к (1926–1927). Досліджував за принципом партійності й класовості проблему читачівства (бібліопсихологію, бібліопедагогіку, історію укр. читача). Автор численних розвідок з питань книгознавства в журн. «Життя і революція», «Критика». Заарештований (03.11.1936). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу. Реабілітований (1957).

Пр.: На давніх позиціях (про сучасну українську літературну мову) // Життя й революція. – 1925. – № 11. – С. 50–55; Чергова проблема : нариси про читача // Там само. – 1926. – № 2–3. – С. 192–202; Літ.-критичні погляди І. Франка в 1890–1900 рр. // Там само. – 1926. – № 5. – С. 93–102; Людина з планети (В. Підмогильний. Третя революція. 1926) // Там само. – 1927. – № 2. – С. 175–181; Зростання (про А. Головка) // Там само. – 1927. – № 10–11. – С. 91–107; Українська література і масовий читач // Критика. – 1928. – № 8. – С. 35–46; Соціальна функція літератури і проблема читача // Критика. – 1929. – № 7–8. – С. 3–56; За марксистське книгознавство // Там само. – 1930. – № 7–8; Матеріали до всеукраїнського обслідування бібліотек 1927–1928 // Труды УНІК. Т. 2 : Пр. каб. вивч. книги й читача. Зб. 1. – Х. ; К., 1930. – С. 35–60; Класова боротьба на книгознавчо-бібліографічному фронті // Там само. – 1931. – № 7–8; За перебудову! : до підсумків Всеукр. бібліогр. наради 7–9 черв. 1931 р. // Бібліотека у соц. буд-ві. – 1931. – № 1. – С. 4–7; Жур-

нал «Критика» // Лит. енциклопедія. – 1931. – Т. 5. – С. 673–674; Проти еклектики та ревізйонізму в книгознавстві : за більшовицьке переозброєння. – К., 1932. – 72 с.; За большевистский библиотечный каталог : состояние каталогов в библиотеках УССР // Красный библиотекарь. – 1936. – № 8. – С. 23–36; На одній з ділянок культурного фронту. До справи вивчення читача. – ІР НБУВ, ф. 47, № 299; Матеріали до Всеукраїнського обслідування бібліотек 1927–1928. – ІР НБУВ, ф. 47, № 291, арк. 48–97; Нинішня методологічна ситуація на книгознавчо-бібліографічному фронті. – ІР, ф. 33, № 2327, арк. 1–2.

Л-ра: Наука і научные работники СССР ... – С. 112; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 236, 238, 257; *Ковальчук Г.І.* Співробітники УНІК – жертви політичних репресій ... – С. 52–94; ЕСУ. Т. 8 ... – С. 173; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195, 196, 220.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 17; спр. 50, арк. 11; ІР НБУВ, ф. X, № 4864, арк. 38; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 90а; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2226 (особ. спр. К.А. Довганя).

Іконогр.: *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 439.

Долгова Зінаїда Остапівна (1899, Київ – ?). Н. в родині священика. Навч. на Київ. ВЖК (до 1918). Працювала бібліотекарем-фахівцем (1921–1931), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем (1931–23.08.1933) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 66.

Долгорукова І. (?-?). Закін. Київ. жін. г-зію. Працювала зав. центр. б-кою (Біла Церква, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 82–84 зв.

Домбровська А.У. (?-?). Працювала бібліотекарем район. б-ки читальні Укр.-рос. кооп. т-ва губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Домбровська Олена Платонівна (?-?). Закін. курси при Дижон. ун-ті (Франція); С.-Петербур. пед. курси іноз.

мов. Працювала викл. іноз. мов навч. закладів Поділля (з 1916); підстарш. бібліотекарем (1927), зав. підвід. мистецтва, бібліографування л-ри іноз. мовами ВФ ВБУ (з черв. 1923).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 113; *Соломонова Т.* Становлення ВФ ВБУ. – С. 252–257.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24.

Домбська Ісидора Хелена Марія (03.01.1904, Львів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 18.06.1983, Краків, Польща) – філософ, педагог; д-р філос. н. (1927), екстраординар. проф. (1955), ординар. проф. (1970). Навч. у Львів. г-зіях, на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1922–1927). Працювала мол. (1926–1929), старш. (1929–1930) асист. філос. ф-ту Львів. ун-ту; викл. львів. г-зії (1928–1934); співроб. за контрактом (з 1934), бібл. практиканткою 1 кат. – каталогізатором предм. кат. (з 1937) б-ки Львів. ун-ту; психологом Львів. психотех. ін-ту (з 1937); бібліотекарем б-ки Нац. Закладу ім. Оссоленських (1940–1944); одночасно – викл. гуманістичного ф-ту Підпільного ун-ту Яна Казимира (Львів); хранителем міськ. б-ки (Гданськ, 1945); викл. Варшав. ун-ту (1949); викл. Познанського ун-ту ім. А. Міцкевича (1949–1950); проф., зав. каф. історії філос. філол. іст. ф-ту Ягелонського ун-ту у Кракові (1957–1964) та Ін-ту філос. і соціології ПАН у Варшаві (1964–1974). Автор понад 250 праць, у т. ч. бібліографічних робіт.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 63–65.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 603; Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 11, спр. 40.

Донець Л.Ф. (?–?). Працював конс.-інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919).

Л-ра: *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 23, 24.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 46.

Донець Марія Костянтинівна (1903, Ніжин Чернігівської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Ніжин. ІНО. Працювала бібліотекарем хім.-тех. робітн. ф-ту Ніжин. ІНО (до 10.09.1934); пом. бібліотекаря від. книгосховища (з 16.09.1934), бібліотекарем від. фондів (16.03.1936–1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 53а, арк. 105; спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 3.

Доппельмайер Володимир Гергійович (1868, Київ – 06.03.1927, Вінниця) – ботанік, агроном-еколог. Закін. ін-т сіл. гос-ва і лісництва (Нова Александрія); с.-г. академію (Гогенхейм); с.-г. ф-т ун-ту (Галле). Працював земськ. повіт. агрономом (Ямбург, до 1914); зав. Поділ. філією Укр. с.-г. вчен. к-ту України (Вінниця); наук. конс. з сіл. госп-ва, кліматології КВП ВФ ВБУ. Автор наук. праць присвяч. питанням екології ґрунтів. В. о. голови Віниц. філії С.-г. наук. к-ту України (1923).

Л-ра: Русские ботаники (Ботаники России – СССР). Т. 3 ... – С. 187; Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) ... – С. 188; ЕСУ. Т. 8 ... – С. 319.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7.

Дорошенко Володимир Вікторович (псевд. і крипт.: *Білоцерківець, Вол.; Білоцерківський, А.; Божко, Л.; Божко, Ладько; Володаренко, Д.; Журба, Вол.; Журба, Л.; Книголюб; Ладим; Ладько; Лікаренко, В.; Лікаренко Вол.; Лучанин; Маріян; Немирич; Українець; В.; В. Д.; В. І.; Р. О.; Вол. Д.; Вол. Дор.; Д-ко, В.; Д-ко. Вол.; Дор. В.; Дорош.; Л-ко, В.; Л-ко, Вол.; Л-ко, Д.; 21.09.1879, С.-Петербург – 25.08.1963, Філадельфія, США) – бібліограф, літературо-*

знавець, громад. і політ. діяч. Н. в родині земськ. лікаря. Закін. Прилуц. класич. г-зію (Полтав. губ.); Львів. ун-т (1913). Навч. на правн. та іст.-філол. ф-ті Моск. ун-ту (з 1898). Працював співроб. музею та б-ки (з 1908), бібліотекарем (з трав. 1914), заст. дир. (1916–1937), дир. (берез. 1938–січ. 1940) б-ки НТШ у Львові; в. о. зав. від. укр. мови і л-ри, заст. дир. Львів. філії БАН УРСР (з січ. 1940); кер. III укр. від. Держ. б-ки (Staatsbibliothek Lemberg) (Львів, з серп. 1941–1944); бібліотекарем б-ки НТШ (Мюнхен, 1947–1949). Співзасновник укр. студент. громади в Москві. Член філол. секції та голова (1911–1939) бібліогр. коміс., д. чл. (з 31.10.1925) НТШ у Львові. Співзасновник та член К-ту СВУ (Відень, 1914–1916). Голова Коміс. для приймання б-к Нац. закладу ім. Оссоленських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР (1940). Почесн. д-р УВУ. Член РУП (згодом УСДРП); УНТ у Києві (з 1913); Коміс. Зах. України УАН; Коміс. район. дослідження Півд. України ВУАН (1929); Об'єднання укр. письменників в екзилі «Слово». Учасник Укр. наук з'їзду (Прага, 1926). Автор багатьох бібліогр. праць, бібліографій творів укр. письменників, літ. перекладів, спогадів. Організатор б-ки НТШ (Мюнхен, 1947). Емігрував (Прага, 1944; згодом – до Баварії (табори для укр. переселенців – Карлсфельд, Берхтесгаден; Філадельфія, США, 1949–1963). Особовий архівний фонд В.В. Дорошенка зберігається в ЦДІАЛ України (ф. № 365).

Пр.: НТШ у Львові (1873–1892–1912 рр.). – К. : Л., 1913. – 88 с.; [Список літератури з українознавства за 1912 рік] // Обозрение трудов по славяноведению. – Петроград, 1914. – Вып. 3; Список творів Івана Франка з додатком статей про нього і рецензій на його писання : [у 2-х вип.]. – Л. : Друк. НТШ, 1918. – Вып. 1. – 80 с.; Стан бібліотеки в рр. 1914–1920 // Хроніка НТШ у Львові. – 1920. – Вып. I–II. – Чис. 63/64. [Окр. відб. 32 с.]; Жінка в Шевченковій поезії // Дніпро : заг.

календар амер. українців на рік 1921. – Джерзі Ситі, 1920. – С. 24–25; Шевченкова освіта : з приводу одной легенди. – Л. ; К., 1924. – 24 с.; Українознавство поза межами УСРР // Україна. – 1927. – Кн. 5 (24). – С. 131–150; 1929. – Берез.-квіт. – Кн. 33. – С. 102–126; 1930. – Лип.-серп. – Кн. 42. – С. 119–142; Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. Ч. 3 ... – 104 с.; Список творів Івана Франка з додатком статей про нього і рецензій на його писання / уложив В. Дорошенко. – Л., 1930. – Вып. 2 : Ч. 2045–3607. – С. 81–184; Українська національна бібліотека : Бібліотека НТШ у Львові. – Л., 1936. – 23 с.; Бібліографічний покажчик творів Т. Шевченка / склав В. Дорошенко. – Л. : Накл. автора, 1938. – 346 с.; Бібліотека НТШ // Сьогодні і минуле. – 1939. – № 3–4. – С. 167–172; Бібліографія : покажч. вид. Шевченкових творів та списку бібліогр. пр. про Шевченка / зібрав і впоряд. В. Дорошенко. – Варшава ; Л., 1939. – 355, [3] с. : іл., портр. – (Повне вид. творів Тараса Шевченка ; т. 16); Библиотека Академии наук УССР во Львове // Сов. Украина. – 1941. – 11 июня; Бібліотеки й архіви на Західній Україні за большевицького панування // Краків. вісті. – 1941. – Чис. 25. – С. 2; Чис. 252. – С. 2; Шість відділів Держ. б-ки у Львові // Львів. вісті. – 1942, 28 лип.; Пам'яті товарища : у 2-гу річницю смерті Івана Кривецького // Наші дні. – 1942. – Чис. 7. – С. 12; Отець Роман Лукань // Там само. – 1944. – Чис. 2. – С. 12; Історія НТШ : з нагоди 75-річчя його заснування, 1873–1948. – Нью-Йорк ; Мюнхен, 1949; Іван Кривецький : у 10-ліття його смерті // Америка. – 1950. – Чис. 7, 8; Огнище української науки Наукове т-во ім. Шевченка : з нагоди 75-річчя його заснування. – Нью-Йорк ; Філадельфія, 1951; Зі спогадів про І. Кривецького // Україна. – Париж, 1952. – Чис. 7. – С. 520–523; Українські бібліотеки у Філадельфії // Філадельф. вісті. – 1954. – Чис. 2; Бібліотеки в Прилуці на Полтавщині в рр. 1893–1898 // Свобода. – 1955. – Чис. 28, 29; Книжки на паливо // Західна Україна під більшовиками. – Нью-Йорк, 1958. – С. 235–242; Бібліотека НТШ у Львові : короткий іст. нарис // ЗНТШ. – Нью-Йорк ; Париж, 1961. – Т. 171 : 36. філол. секції, т. 30. – С. 7–58; Покажчик видань Шевченкових творів : першодруки й окремі вид. та список л-ри про них – Чикаго, 1961. – [VIII], 506 с. : портр., іл.; Огляд українського наукового руху поза межами УРСР. – ІР НБУВ. ф. X, № 17298, арк. 1–67.

Л-ра: УЗЕ. Т. 1 ... – С. 1134; *Зайцев П.* Слово про автора // Дорошенко В. Огнище укр. науки Наукове товариство ім. Т. Шевченка. – Нью-Йорк ; Філадельфія, 1951. – С. 6–11; *Королевич Н.Ф.* Бібліографічна діяльність В.В. Дорошенка (1879–1963) : біобібліогр. нарис / Н.Ф. Королевич ; наук. ред. А.П. Корнієнко ; відп. ред. В.В. Патока ; НПБУ. – К. : НПБУ, 1995. – 35 с.; Бібліотека НТШ ... – С. 102–108; Літературно-науковий вісник // ЛНВ :

покажч. змісту. Т. 1–109 : 1898–1932 / уклад Б. Ясинський. – К. ; Нью-Йорк, 2000. – С. 527–542; *Капелюшний В.П.* Замасковані імена ... – С. 62; Довідник з історії України ... – С. 222; *Рибчинська Н.* Діяльність Володимира Дорошенка на бібліотечній ниві // Бібліотеки на Західноукраїнських землях ... – С. 137–143; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 198–199; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 71, 77, 91, 225, 346, 422, 475, 498; Українські письменники діаспори. Ч. I ... – С. 93; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 114–117; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 454; ЕСУ. Т. 8. – С. 338; *Понамаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; *Дзюбан Р.* Бібліотека Публічна Руського народного інституту «Народний дім» ... – С. 405–406; Українська діаспора ... – С. 147; Листування Юра Меженка ... – С. 320; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 212–213; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 120–121.

Дж.: ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України. Арх., оп. 3-ос, спр. 255–272; ЦДАВО України, ф. 4405, оп. 1, спр. 23; ЦДІАЛ України. – Ф. 309, оп. 1, спр. 364.

Іконогр.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3473; ІР НБУВ, ф. X, № 4864, арк. 48.

Дорошенко Дмитро Іванович (псевд. і крипт.: *Брут, Хома; Дороженко, Д.; Дядько, Дмитро; Жураховський, М.; Жученко, М.; Забаревський, М.; Историк; Іваненко, Д.; Книголюб; Мандрівець; Посполитий; Присутній; Свідок; Хуторянин з-під Глухова; Д. Д.; Ж.; М. Ж.; П. С.; Д-ко, Д.; Д-нко, Д.; Ж-ко, М.*; 27.03.1882, Вільно – 19.03.1951, Мюнхен, ФРН) – історик, публіцист, громад. і держ. діяч. Н. в родині військового зі старовинного козац.-гетьман. роду. Навч. в ун-тах (Варшава, С.-Петербург, Київ). Закін. Київ. імп. ун-т св. Володимира (1909). Працював співроб. журн. «Український вестник» (С.-Петербург, 1900), «Україна» (1909); членом редкол. газ. «Рада» (1907–1909); вчит. історії Катеринослав. комерц. школи (1909–1914), одночасно – співроб. Катеринослав. ученої арх. коміс., ред. «Летописи ученої архивної комісії» (1900–1913), часоп. «Дніпрові хвилі» (1910–1913); вчит.

історії київ. комерц. шкіл; бібліотекарем Київ. міськ. музею (з 1913); заст. губ. комісара Київщини (1917), тов. голови Укр. Центр. Ради (1917); крайов. комісаром Галичини та Буковини з правами генерал-губернатора (1917); губ. комісаром Чернігівщини (1917–1918); міністром закордонних справ УД (21.05–14.11.1918); після утворення Директорії УНР – проф. каф. історії України, викл. історії України природн. і мат. від. фіз.-мат. ф-ту Кам'янець-Поділ. ун-ту (26.01–10.04.1919); проф. філос. ф-ту УВУ (Відень, Прага, Мюнхен, 1921–1951); проф. Карлового ун-ту в Празі (1926–1936); дир. Укр. наук. ін-ту в Берліні (1926–1931); проф. Варшав. ун-ту (1936–1939); президентом УВАН (1945–1951); проф. Колегії св. Андрія у Вінніпезі (1947–1950). Секр. (1908, 1913), член іст. секції (1918) УНТ в Києві. Член голов. к-ту Всерос. земськ. союзу Пд.-Зх. фронту; київ. т-ва «Просвіта»; ради бібл. коміс. УВУ в Празі (з 1922); НТШ (з 1923). Заст. голови Катеринослав. т-ва «Просвіта» (1909–1913). Ред. «Записок Кам'янець-Поділ. Держ. Укр. Ун-ту» (1919). Делегат Всеукр. нац. конгресу (06–08.04.1917). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Автор наук. праць з історії України, історії к-ри і церкви, досліджень, присвяч. М.І. Костомарову, П.О. Кулішу, В.Б. Антоновичу та ін. діячам укр. нац.-визвол. руху. Особові архівні фонди Д.І. Дорошенка зберігаються в ІР НБУВ (ф. 318, 516 од. зб.), ЦДАВО України (ф. 4186, 30 од. зб.).

Пр.: Народная украинская литература : сб. отзывов на народные украинские издания. – СПб., 1904; Указатель источников для ознакомления с Южной Русью. – СПб., 1904; К судьбам украинской школы // Нар. учитель. – 1908. – № 9. – С. 3–4; Коротенька історія Чернігівщини. – Чернігів, 1918. – 38 с.; На громадській роботі : біограф. нарис про діяльн. П. Куліша. – К., 1918. – 32 с.; П.О. Куліш, його життя й літературно-громадська

діяльність. – К., 1918. – 70 с.; Про минулі часи на Поділлію : коротка історія краю. – Кам'янець на Поділлію, 1919. – 40 с.; Огляд української історіографії. – Прага, 1923. – 221 с.; Показчик літератури українською мовою в Росії за 1798–1897 роки // Наук. ювіл. зб. Укр. ун-ту. – Прага, 1923; Мої спомини про недавнє минуле. – Мюнхен, 1968; Історія України 1917–1923 рр. : у 2 т. – К., 2002. – Т. 1 : Доба Центр. Ради. – 320 с.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 9. – 2 черв.; Бібліографія праць проф. Д. Дорошенка за 1899–1942 роки = Bibliographie der arbeiten prof. D. Doroshenko's. – Прага, 1942. – 62 с.; *Капелюшний В.П.* Замасковані імена ... – С. 63; Довідник з історії України ... – С. 222; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 149; *Пеленська О.* Український портрет ... – С. 39, 118; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 28; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 214–220; ЕІУ. Т. 2 ... – С. 455; ЕСУ. Т. 8 ... – С. 339; *Піскун В.* Політичний вибір української еміграції ... – С. 620; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 199–201; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 28, 168, 176, 190, 208, 217, 268, 380, 409, 436, 462; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 117–120; Українська діаспора ... – С. 148; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 121–122.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4077; ЦДАВО України, ф. 3766, оп. 2, спр. 15 (особ. спр. Д. Дорошенка); ф. 4186 (особ. фонд Д.І. Дорошенка); ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 369.

Дорошенко Міліца Вікторівна (1892, с. Білоцерківці Лохвицького пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині земського лікаря. Сестра *В.В. Дорошенка* (1879–1963). Закін. Хорол. жін. г-зію (Полтав. губ., 1909); Моск. пед. курси (1914). Працювала рахівником Моск. міськ. управи (1915–1917); рахівником Моск. Олександрівської залізниці (1918–1919); статистиком Полтав. губ. спілки (1919–1921); пост. позаштат. співроб. заг. від. (з 13.11.1924); бібліотекарем-фахівцем (з 01.06.1926), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем, бригадиром групи опрацюв. періодики від. опрацюв. (1931–1937);

голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1938–1940) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – бібліотекарем КБК (1941–1943); бібліотекарем ІНО Від. культ. праці Укр. центр. к-ту у Кракові (1943–1944). Емігрувала до США (1944).

Л-ра: *Паньківський К.* Роки німецької окупації ... – С. 333–334; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 509; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 585; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 551.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 29; оп. 1л, спр. 17, арк. 15; спр. 54, арк. 30; спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 4 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2273 (особ. спр. М.В. Дорошенко).

Дорошенко-Савченко Наталія Вікторівна (1888, с. Білоцерківці Лохвицького пов. Полтавської губ. – 06.01.1974, Нью-Йорк, США) – педагог, бібліотекознавець, громад. діячка. Н. в родині земського лікаря. Сестра *Володимира та Міліци Дорошенків*. Навч. в С.-Петербур. г-зії. Закін. іст. від-ня іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК м-ва наросвіти (1913), курси українознав. (Київ, 1917). Працювала зав. та викл. вищ. почат. жін. школи (Проскурів Поділ. губ., 1913–1917); зав. Полтав. повіт. земськ. жін. г-зією (1917–1920); зав. дошк. і позашк. освіти (Дзюньків Бердичівського пов. Київської губ., 1920–1921); пом. бухгалтера (1921–1922), бібліотекарем (1922–1939) центр. б-ки Т-ва «Просвіта» у Львові; зав. бібл. справою ІНО від. культ. праці Укр. центр. к-ту у Кракові (1942–1944). Член Управи Проскурів. «Просвіти» (1917); «Союзу українок-емігранток»; Ревізійної комісії «Українського товариства допомоги емігрантам»; Ради Союзу укр. наук. робітників книгозбірень і музеїв у Львові. Організатор бібліотек при «Громаді» і «Просвіті»; курсів українознав. для вчителів нар. шкіл повіту (Проскурів, 1917); мандрівних бібліотек на Львівщині під

час Другої світ. війни. Активна учасниця та співорганізатор Полтав. Союзу Визволення України для боротьби з більшовиками (1920). Разом з чоловіком Володимиром Савченком та сестрою Мілицею емігрувала до США (1944).

Пр.: Рік праці мандрівних бібліотек т-ва «Просвіта» у Львові // Нар. просвіта. – 1925. – Чис. 8. – С. 128–131; 3 минулого української книжки // Життя і знання. – 1931. – Чис. 2. – С. 35–38; Як оживити бібліотеку // Там само. – 1931. – Чис. 9. – С. 274–276; Історія української книжки на російській Україні в XIX віці // Там само. – 1932. – Чис. 13. – С. 369–372; Що повинна прочитати жінка, розумна мати і громадянка // Там само. – 1934. – Чис. 3. – С. 79–81; Про комплектування читалень бібліотек // Там само. – 1934. – Чис. 2. – С. 49; Суспільні функції громадських бібліотек // Шлях виховання й навчання. – 1935. – Чис. 4. – С. 201–218; Дванадцять бібліотекарських курсів // Просвіта. – 1937. – Чис. 3/6. – С. 85–90; Три Києва : Київ I (передвоєнний) на провесні українського життя. Київ у часи визвольних змагань. Київ під большевиками 1921 року : [спогади] // Календар [альм.] Укр. вид-ва на рік 1942 / заг. ред. Б. Даниловича [Б. Гошовського]. – Краків : Укр. вид-во, [1941]. – С. 41–49.

Л-ра: Зворський С.Л. Внесок діячів ... – С. 39; Паньківський К. Роки німецької окупації ... – С. 333–334; Кострова М., Харгелія О. Наталія Дорошенко (1888–1974) як бібліотекар і педагог // Бібліотеки на Західно-українських землях ... – С. 144–154; ЕСУ. Т. 8... – С. 344; Кострова М.В. Наталія Дорошенко (1888–1974) бібліотекар, письменник, педагог : біобібліогр. нарис / М.В. Кострова, О.В. Харгелія ; [відп. ред. М.М. Романюк] ; НАН України, Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Л., 2012. – 194, [1] с., [6] арк. ілюстр.

Драй-Хмара Михайло Панасович (28.09.1889, с. Малі Канівці Золотоніського пов. Полтавської губ. – 19.01.1939, Колима) – поет, філолог, перекладач. Н. в сел. родині. Навч. в школі (Золотоноша); чол. г-зії (Черкаси Київ. губ.). Закін. Колегію Павла Галагана (Київ, 1910); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1915). Учасн. Семінарія рус. філології акад. В.М. Перетца. Отримав золоту медаль за розвідку: «Разговор угодні народа

злавінского А. Качіча Міюшіча» (1914). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Петрогр. ун-ту за відрядженням від Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1915–1917). Працював лектором вчит. курсів (Кам'янець-Подільський, Гайсин, Ольгопіль Поділ. губ., Лебедин Харків. губ., 1917–1918); проф. каф. слов'ян. філол. (15.08.1918–1923), деканом ф-ту гуманіт. наук (1920–1921) Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту; одночасно – ред. «Записок Кам'янець-Подільського університету» (18.06.1919–1920); кер. літ.-лінгв. секції Н.-д. каф. історії та економіки Поділля Кам'янец. ІНО (з 1922); проф. каф. українознав. Київ. мед. ін-ту (1923–30.09.1929); викл., зав. каф. заг. слов'янознавства Укр. ін-ту лінгв. освіти; зав. каф. історії польс. мови Польс. ін-ту соц. виховання (пед.) (з 1931); викл., зав. каф. Київ. ІНО; позаштат. проф. каф. українознав. Київ. с.-г. ін-ту (1926–1930); н. с. Н.-д. каф. лінгвістики ВУАН (з 1924); н. с. Коміс. для дослідження історії укр. мови Ін-ту мовознав. ВУАН (з 1929); співроб. НДІ мовознав. ВУАН (1930–1933). Член Кам'янець-Поділ. бібл. т-ва (з 1919). Член іст.-літ. т-ва ВУАН (з 1924). Член Коміс. для складання живої укр. мови (1924), де разом з А.Ю. Кримським редагував «Збірник Комісії для дослідження історії української мови». Друкувався в «Новій думці» (Кам'янець, 1920), «Житті і революції», «Червоному шляху». Заарештований двічі (1933; 04.09.1935). Засуджений до 5 років ВТТ (28.03.1936). Постановою трійки Упр. НКВС по Дальбуду додали ще 10 років за «участь у антирад. орг-ції і антирад. пропаганду». Загинув на Колимі. Реабілітований (1989). Особовий архівний фонд М.П. Драй-Хмари зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 1139).

Пр.: Слов'язознавство : курс лекцій, читаних 1918–1919 р. в Кам'янець-Подільському ІНО. – Кам'янець-Подільський, 1920; Леся Українка. Життя і творчість. – К., 1926. – 156 с.; Проростень. – К., 1926; І. Франко і Л. Українка (з полеміки 90-х рр.) // Життя й революція. – 1926. – № 5. – С. 109–115; Нові матеріали до життєпису Василя Чумака // Там само. – 1928. – № 3. – С. 140–146; Генеза Шевченківського віршу «У тієї Катерини» // Зб. Ін-ту ім. Т. Шевченка. – 1929. – Вип. X; Життя й творчість М. Богдановича // Вінок. – К., 1929. – 36 с.; Про чеський переклад поезій П. Тичини // Життя й революція. – 1929. – № 4. – С. 185–188.

Л-ра: Наука і научні работники СССР ... – С. 115; УЗЕ. Т. 1 ... – С. 1143; Безсмертні ... – С. 149–163; З порога смерті ... – С. 165–167; ЕУ. Т. 2. – С. 592; *Залозна С.П.* Драй-Хмара М.О. // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – К., 1996. – Вип. I. – С. 71–73; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 143; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т : минуле і сьогодення ... – С. 48; *Марочко В., Хіллє Г.* Репресовані педагоги України ... – С. 238–245; *Смольницька М.К.* Колегія Павла Галагана ... – С. 309–312; ЕСУ. Т. 8... – С. 377; ЕУ. Т. 2 ... – С. 460; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 346; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 221–228; *Пархоменко В.М.* Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський ... – С. 55; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 80; Самі про себе ... – С. 184–186.

Дж.: ДАК, ф. 920, оп. 12, спр. 14, арк. 3; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 198 (особ. фонд М.П. Драй-Хмари); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2286 (особ. спр. М.П. Драй-Хмари).

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 369.

Драновська Бела Захарівна (1913–?). Н. в робітн. родині. Освіта середня. Працювала зав. б-ки Київ. технікуму залізн. госп-ва (1935); бібліотекарем Б-ки УАМЛІНУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 44 (анкета Б.З. Драновської).

Дріз Овсій Овсійович (16.03.1908, Красне Ямпільського пов. Подільської губ. – 27.02.1971, Москва) – поет. Н. в сел. родині. Навч. в Київ. худож. ін-ті (1927–1930). Працював робітником Київ. ковбасної ф-ки Карла Бульона (1922–1924); робітником деревообробного цеху з-ду «Арсенал» (Київ, 1925), робітником з-ду «Ремвоздух-6»

(нині – серійний з-д «Антонов») (Київ, 1926–1927); пом. зав. мапогр. від. ВБУ (04.09.1933–01.03.1935). Автор збірок: «Світладійсність» (1930), «Сталева сила» (1933), «Веселый пекарь» (1959), «Вершина лета» (1961), «Зеленые портные» (1963), «Новость в узелке» (1964), «Дерево приехало» (1966), «Красочный мальчик» (1968), «Четвертая струна» (1969), «Серебряная кузница» (1970) та ін. Член Союзу письменників СРСР. Член спілки селянських письменників «Плуг» (Харків, 1922).

Л-ра: Статистика Рос. имп. Подольская губ. ... – С. 8; ЕСУ. Т. 8 ... – С. 400; *Гарбар Л.В.* Біографічні джерела ... – С. 212.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 45–46 зв. (заява від 03.09.1933 на н. с. мапогр. від., анкета для співроб. ВБУ О.О. Дріза); ІР НБУВ, ф. I, № 3599.

Дубина Надія Антонівна (1916–?). Закін. ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ. Працювала старш. бібліотекарем від. стародруків ВБУ (13.12.1936–1939).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 509; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 586.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53а, арк. 103.
Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 377, № 68, арк. 1.

Дубина Софія Костянтинівна (07.03.1921, Кролевець Чернігівської губ. – 15.07.2008). Закін. Ніжин. технікум підготовки культ.-освіт. працівників. Працювала бібліотекарем (з 1937), зав. (1940–1980) Глухів. район. дит. б-ки (Черніг. обл.). Нагороджена медалями: «50 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1995), «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна» (1970), «Ветеран праці», значком Міністерства культури СРСР «За відмінну працю».

Л-ра: Дитячі бібліотекарі України ... – С. 145–146.

Дубняк Кость Володимирович (15.05.1890, Миргород Полтавської губ. – 1937) – книгознавець, бібліограф. Закін. Полтав. духов. семінарію; г-зію при Лазарев. ін-ті сх. мов у Москві; природн. ф-т Харків. ун-ту (1914). Навч. на екон. від. Моск. комерц. ін-ту. Був під наглядом поліції за участь у страйках і демонстраціях та членство в студент. нелегальних організаціях. Працював вчит. географії Миргород. земськ. чол. г-зії (1915), реал. школи «Общества распространения просвещения» (с. Благодарне Ставропольської губ., 1915–1917), комерц. школи (Кобеляки Полтавської губ., 1917–1918), г-зії ім. Котляревського, Полтав. труд. школи (1918–1922), Полтав. пед. ін-ту (1919–1921), кооп. та с.-г. технікумах (Полтава, 1919–1921), КІНГУ (1923–1924), Харків. ІНО; проф. економгеографії Комуніст. ун-ту ім. Артема (Харків, 1924–1927); заст. дир. (до 1929), н. с. (після 1929) Укр. НДІ географії та картографії при НКО УСРР (Харків, 1927–1934); одночасно – конс. Полтав. губосвіти; зав. ред. від. Полтав. філії ДВУ (1919–1922); кер. Бібліогр.-бібл. бюро (з 1923), членом Президії С.-г. наук. к-ту України Наркомату земельних справ УСРР (1919–1927); зав. б-кою Харків. ін-ту сіл. госп-ва та лісоводства (1924–1925). Заст. голови геогр. підсекції Харків. наук. т-ва. Упорядкований К. Дубняком систематичний покажчик «Матеріали с.-г. бібліографії України. 1925 рік» започаткував національну галузеву бібліографію (1927). Репресований у справі УВО (1934).

Пр.: Бібліографічне бюро С.-г. наук. к-ту України // Бібліол. вісті. – 1923. – № 2. – С. 38–42; Бібліографічно-бібліотечне бюро С.-г. наук. к-ту // Там само. – 1927. – № 1. – С. 112–113; Вивчення продуктивних сил і краєзнавство // Крає-

знавство. – 1927. – № 1; Академік П.А. Тутковський як бібліограф // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1931. – № 5–6; Огляд с.-г. наукової літератури України за 1926 р. – ІР НБУВ, ф. Х, № 17316–17317, арк. 1–12.

Л-ра: Праця українських бібліологів // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 42–44; Бібліотека Харківського інституту сільського господарства та лісництва // Там само. – 1925. – № 1–2. – С. 163; Наука и научные работники СССР ... – С. 117; ЕУ. Т. 2. – С. 60; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 225; *Прокочук В.С.* Творчі й діяльні члени укр. комітету краєзнавства // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. пр. – Кам'янець-Поділ., 2005. – Т. 5. – С. 218–219; ЕСУ. Т. 8... – С. 476; *Вергунов В.А.* ДНСГБ УААН ... – С. 109–110; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 207, 293; *Вергунов В.А.* Життя та творчі зв'язки директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 118, 150; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2330 (особ. спр. К.В. Дубняка).

Дубровський Василь Васильович (псевд. і крипт.: *Захаревський-Лісковицький, І.; Лісковицький, В.; Іллінський; Історик; Чорногай;* 19.05.1897, с. Лісковиці Чернігівської губ. – 23.04.1966, Річмонд, Вірджінія, США) – історик, тюрколог; проф. Н. в родині священика. Закін. духов. учще та семінарію (Чернігів, 1915); Іст.-філол. ін-т кн. Безбородька (Ніжин, 1919). За моногр. «Данило Павлович Апостол та його гетьманство» був відряджений до Київ. ун-ту для підгот. до професорського звання. Асп. Ніжин. н.-д. каф. (1921), згодом – Харків. н.-д. каф. історії укр. к-ри (1923). Працював зав. бібл. секцією (1919) та дошкільним від. (1920) Черніг. політпросвіти; кер. Черніг. політпросвіти (1921); зав. від. наук. пропаганди Черніг. губполітпросвіти (1922); дир. Черніг. губ. іст. арх. (1923); зав. Черніг. губ. арх. від. (1924–1925); викл. історії класової боротьби в Україні, методики антирелігійної пропаганди та політ. праці Черніг. (1919–1925)

та Харків. (1925–1927) ІНО; н. с. Харків. н.-д. каф. історії України (1925–1927); зав. музейно-бібл. секцією ГУ наук. установами в Україні (Упрголовнаука) НКО (Харків, 01.06.1925–15.06.1930); заст. голови Укр. к-ту охорони пам'яток к-ри (з 23.05.1930); під час нім. окупації – проф. Харків. ун-ту. Член губкоміс. зі святкув. Жовт. революції й організатор вист. з історії революц. руху та рад. буд-ва на Чернігівщині (1922). Секр. Археол. коміс. губвиконкому з дослідження Спасо-Преображенського собору (Чернігів, 1923); Черніг. ін-ту краєзнавства і Археол. коміс. губвиконкому з дослідження Єлецької церкви (Чернігів, 1924). Організатор відділів: духовенство та революція, побут ченців та ін., антиреліг. виставки в Чернігові (1924). Д. чл. Празького УНТ; НТШ; УВАН; ВУНАС; Харків. наук. т-ва (зав. соц.-іст. секцією, з 1925). Відп. секр. Центр. коміс. для увічнення пам'яті М. Коцюбинського (Харків, 1928–1929). Учасник 2-ї Всеукр. наради з освіти (1920), 1-ї Всеукр. наради з політосвіти (1922), 1-ї наради арх. органів України, арх. з'їзду РРФСР, I Всеукр. конф. краєзнавства (1925), наради наук. б-к УСРР (26.12.1925–01.01.1926, Київ), Всерос. конф. наук. б-к (02.12–10.12.1926, Ленінград). Автор 15 монографій, низки тюркознавчих студій, праць з історії соц. відносин в Україні XVIII–XIX ст., політичної історії Гетьманщини, українського пам'яткознавства, музеєзнавства. Заарештований за звинуваченням у «контрреволюц. діяльності» та «буржуаз. націоналізмі» (листоп. 1933). Засуджений до 5 років ув'язнення в ВТТ (табір на ст. Урульга, Байкало-Амурський табір, з 1934). Емігрував на Захід (1943), де активно

займався науковою, публіцистичною та громадською роботою.

Пр.: Роль библиотеки в народном образовании // Виховання в праці. – Чернігів, 1920. – № 5; К итогам Всеукраинского съезда по народному образованию // Труд и воспитание. – 1920. – № 7; К вопросу о борьбе за грамотность на Черниговщине // Известия Губкома КП(б)У. – Чернігів, 1921. – № 417; Политпросветительная работа на селе в ближайшее время // Известия Губкома КП(б)У. – Чернігів, 1922. – 318; Про наукові бібліотеки / В. Дубровський, М. Годкевич // Культура і побут. – 1925. – № 30; Організація н.-д. праці // Культура і побут. – 1925. – № 38; Організація мережі наукових бібліотек УССР та найближчі завдання в їхній роботі // Бібл. зб. – 1926. – Ч. 1. – С. 10–16; Будівництво державних бібліотек // Культура і побут. – 1926. – № 33; Організація наукової бібліографії Українців // Вісті. – 1926. – 29 верес.; Про утворення єдиного наукового бібл. осередку в Києві // Наука на Україні. – 1926. – Ч. 1. – С. 51–53; Нариси з історії Чернігівської Троїцько-Іллінської друкарні в першій пол. XIX ст. // Бібліол. вісті. – 1927. – № 1, 3–4; Пропащі справи з архіву Генерального Військового Суду // Зб. наук.-досл. катедри іст. укр. культури. – 1930. – Т. X; Життя й діла Феодосія Углицького. – Х., 1930; Микола Скрипник, як я його бачив : фрагмент спогадів // Укр. зб. / Ін-т для вивч. СРСР. – Мюнхен, 1957. – Кн. 10. – С. 143–159; Спогад про проф. М.Н. Петровського (26.XI.1894 – 20.VII.1951) // Укр. історик. – 1964. – № 2/3. – С. 21–26; Пожежа 1750 року в старому Чернігові. – ІР НБУВ, ф. X, № 17320.

Л-ра: Биковський Л. Василь Дубровський (1897–1966) : [некролог] // Укр. історик. – 1966. – Ч. 1–2. – С. 92–97; Короткий життєпис проф. Василя Васильовича Дубровського // Церква й життя. – 1966. – Лип.-серп., ч. 4. – С. 26–27; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 208, 211, 214, 219, 225; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 341–342; Матяш І. Особа в українській архівістиці ... – С. 32–56, 122–140; Капелюшний В.П. Замасковані імена ... – С. 63; Довідник з історії України ... – С. 227–228; Білокін С.І. Музей України : збірка П. Потоцького : доба ... – С. 88; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 211–216; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181, 182, 184, 187, 190, 191, 207; ЕСУ. Т. 8... – С. 491; ЕУ. Т. 2 ... – С. 489; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 88–89; Українська діаспора ... – С. 154; Науково-допоміжний апарат ... – С. 419; Кашиєварова Н.Г. Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... – С. 128.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 2342 (особ. спр. В.В. Дубровського).

Дубровський Микола Ісидорович (крипт.: *Н. Д.*; ?-?) – краєзнавець. Працював бібліотекарем Крим. т-ва натуралістів та шанувальників природи (Сімферополь, 1911).

Л-ра: Масанов *И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 173; *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 32.

Дубченко Орина Григорівна (?-?). Працювала бібліотекарем укр. від. б-ки Київ. ун-ту св. Володимира (1918–1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 18.

Дудкіна Ганна Мойсеївна (1908–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКу (Київ, 1928).

Дж.: IP НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Дудко Ф.М. (?-?). Працював дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки (1938–1940).

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Думитрашко Кость Данилович (псевд.: *Копитько*; 24.04.1814, Золотоноша Полтавської губ. – 25.04.1886, Київ) – письменник; магістр богослов'я (1839). Н. в родині священика зі старовинного козацького роду. Закін. Переяслав. духов. уч-ще (Полтав. губ., 1829); Полтав. духов. семінарію (1835); КДА (1839). Працював викл. (з 27.09.1839), проф. словесності (31.12.1839–20.07.1868), пом. інсп. (1847–1851) Київ. духов. семінарії (1839–1869); бібліотекарем (з 18.12.1870), зав. Церк.-археол. музеєм (з 31.01.1873) КДА. Секр. Ради та Правління КДА (з 1870). Нагороджений орденом св. Анни (1868).

Л-ра: *Павловский И.Ф.* Краткий биограф. словарь ... – С. 66–67; *Дениско Людмила Михайлів-*

на. Бібліотека Київської духовної академії та її бібліотекарі (1819–1919) : дис... канд. іст. наук : 07.00.08 / НАН України. – К., 1997. – 247 с.; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 53–54; *Проценко Л.А.* Історія Київ. некрополя ... – С. 221; *Дениско Л.* Бібліотека КДА ... – С. 91–104; *Биограф. слов. выпускников КДА. Т. 1 ...* – С. 485–487; *КДА в іменах. Т. 1 ...* – С. 482–484.

Дж.: IP НБУВ, ф. 27, № 84, арк. 1.

Іконогр.: *Биограф. слов. выпускников КДА. Т. 1 ...* – С. 485.

Дурдуківська Зінаїда Остапівна (1899–?). Н. в родині священика. Закін. Ольгинську жін. г-зію (Київ, 1917). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. ВЖК (пізніше – Тимч. пед. курси; 1918–1921). Працювала під кер-вом *С. Єфремова* над опрацюванням арх. Жандармського управління. Працювала бібліотекарем-спеціалістом заг. від. ВБУ (01.03.1921–1928). Член підкомісії абеткового каталогу НДКБ ВБУ (1926–1927).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 181, арк. 33; оп. 1л, спр. 5, арк. 12 (прохання З.О. Дурдуківської); спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 27; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2364 (особ. спр. З.О. Дурдуківської).

Дусинський Іван Іванович (псевд.: *Арктур*; *Аркус*; *Чорномор*; 1879, Харків – 1919, Одеса Херсонської губ.) – політолог, публіцист. Н. в дворян. родині. Закін. Кам'янець-Поділ. г-зію (1899); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1904). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. класич. філол. Новорос. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря б-ки Новорос. ун-ту (з 16.01.1904). Член Одес. від-ня ВУНАС. Співпрацював з одес. газ. «Русская речь», «Одесский листок».

Пр.: В ожидании давно назревшей реформы [библиотечного дела] // Изв. Одес. библиогр. общ-ва при ИМУ. – 1914. – Т. 3, вып. 2. – С. 65–88; *Геополитика России / подг. к переизд. М.Б. Смолен. – М., 2003. – 320 с.*

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 174; Дарители научной библиотеки ... – С. 71; *Подрезова М.А.* Библиотекари Одесского (Новороссийского) университета ... – С. 11–22; *Левченко В.В.* Судьбы сотрудников научной библиотеки ... – С. 28.

Дяківський Борис Олександрович (?–?). Працював співроб. ВБУ (1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8 зв.; спр. 12, арк. 2 зв.

Дяківський Олександр Петрович (?–?) Працював пом. діловода департаменту заг. справ Держ. канцелярії УД (з 01.06.1918); співроб. Всенар. (Нац.) б-ки (з 15.03.1919).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 25. – 20 липня.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 13; оп. 1л, спр. 2, арк. 2.

Дяконенко Ніна Миколаївна (1895–?). Навч. на природн. від. фіз.-мат. ф-ту Бестужевських ВЖК (С.-Петербург). Закін. бібл. курси Черніг. наросвіти (1920); курси бібл. практикантів при ВБУ (1927). Працювала бібліотекарем Центр. б-ки (Чернігів, 1919–1924); одночасно – відп. за складання пересувних б-к для хат-читалень б-ки Черніг. поліосвіти (1920–1922); каталогізатором б-ки Черніг. держ. музею (кол. музей ім. В. Тарновського), де опрацьовувала музейну б-ку та б-ку П. Куліша (1923–1924); бібліографом УНІКу, де складала бібліогр. картки для бібліографії укр. театру та франківської бібліографії (Київ, 1924–1927); бібліотекарем б-ки Клубу Робос (з 1927).

Брала участь у індексації книг б-ки УНІКу. Добре володіла фр., нім. мовами.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 46; спр. 34, арк. 25 (заява-прохання Н.М. Дяконенко); ІР НБУВ, ф. 47, № 52, арк. 16.

Дяченко Михайло Михайлович (1882, с. Бурти Канівського пов. Київської губ. – ?) – художник. Н. в родині службовця цукроварні Симиренко. Закін. Київ. реал. школу (1902); Кам'янець-Поділ. худож. школу (1907). Навч. в КПІ (з 1902). Працював викл. рос. мови двоклас. міськ. школи (Старокостянтинів Волин. губ., з 1897); викл. приват. школи (до 1907); викл. мат. й креслення худож. школи (Кам'янець, 1907–1909); бібліотекарем Поділ. «Просвіти» (1909–1912); художником Поділ. земс. управи (1912–1917); зав. земськ. від. Київ. виставки (1913); пом. контролера дорожніх робіт (Румунія, Бессарабія, 1917–1918); художником-інструктором дит. й пед. л-ри видавництва «Криниця», «Книгозбірня», «Вернигора», «Сіяч», ДВУ (1918–1920); вчит. (с. Бурти); викл. малювання й креслення труд. шкіл, зав. б-ки профшколи (Черкаси, 1922–1927); художником, зав. музею, б-ки та майстернями ткац. школи (Дігтярі Прилуцької окр., 1927–1929); зав., викл. графіч. грамоти школи ткацтва (Полтава, з 01.05.1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 32–35.

Дячишин Іван Кононович (?–?). Працював дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки (1936–квіт. 1938).

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Е

Ейзенбет Даниїл Олександрович (1883–?) – журналіст. Закін. юрид. ф-т Моск. ун-ту; заоч. курси марксизму-ленінізму при ЦК РКП(б). Працював ред. газ. «Южный край»; старш. економістом Держ. банку (1924–1930); викл. історії партії іст.-філол. ф-ту Харків. ун-ту; викл. історії ВКП(б) Моск. держ. ун-ту; заст. дир. ЦНБ Харків. ун-ту (1935–1937).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 311–312.

Ельберт Віра Юхимівна (08.10.1896, Одеса – ?). Н. в родині лікарів. Закін. іст.-філол. від. Київ. ВЖК (1918). Працювала бібліографом бібліотек: Ін-ту спожив. кооперації, Ін-ту економіки, Ін-ту харч. промисловості, Ін-ту червоної професури (1936). Володіла фр., англ., нім. мовами.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 196 (анкета В.Ю. Ельберт); ІР НБУВ, ф. 47, спр. 290, арк. 15–16 зв. (анкет. лист асп. УНІКу за 1935 рік).

Енгель Ніна Василівна (1885, Глухів Чернігівської губ. – після 1955) – бібліотекар. Н. в дворян. родині службовця. Закін. іст.-філол. та юрид. ф-ти ВЖК; Вищі курси бібліотекознавства (Ленінград, 1932); Ун-т марксизму-ленінізму (1935). Працювала викл. комерц. уч-ща (до 1918); бібліотекарем (1922–1923), зав. книгосховища Коміс. з поліпшення побуту вчених (Ленінград, 1923–1924); н. с. Ленінгр. публ.

б-ки (1925); пом. бібліотекаря БАН (Ленінград, 1927–1931); зав. інформ.-бібл. сектором НДІ військ. суднобудування (Ленінград, 1932–1933); зав. б-ки Хім.-технолог. ін-ту (1933–1935); зав. б-ки Ін-ту та технікума Ленінгр. з-ду ім. Й.В. Сталіна (1936–1941); зав. б-ки Ленінгр. мех. технікуму (1941–1944); зав. б-ки Ін-ту біохімії АН УРСР (Київ, 1944–1946); зав. б-ки НДІ нейрохірургії (Ленінград, з 20.05.1946).

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2. – С. 651–652; *Леонов В.* Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... – С. 30–32.

Дж.: Арх. РНБ, ф. 10/1; ф. 16; СПб. філія Арх. РАН, ф. 4, оп. 4, спр. 1885.

Епштейн Лідія Костянтинівна (1902–?). Н. в родині службовця. Закін. бібл. курси. Працювала зав. від. опрацюв. б-ки Комуніст. академії; зав. каб. б-ки Ін-ту червоної професури (Москва); зав. філос. каб. УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 194 (анкета Л.К. Епштейн).

Епштейн Юлій Григорович (Францович) (1878, Слонім Гроденської губ. – ?). Працював співроб. акад. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1933); бібліотекарем Петрівської філії (1937), голов. бібліотекарем рукоп. від. (1938–1941) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 587.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 7 зв.; спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 7.

Ерлер Зінаїда Йосипівна (1906, с. Матищівка Полтавської губ. – ?). Н. в родині службовця. Освіта – середня. Працювала співроб. Держбанку; старш. бібліотекарем від. опрацюв. (1935–1937); схедографом іноз. л-ри, голов. бібліотекарем від. опрацюв. БАН УРСР (1938–1940).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 587.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 4.

Ернст Микола Львович (22.09.1889, Київ – 20.03.1956, Прокоп'євськ Кемеровської обл.) – історик, археолог; д-р філос. Брат *Ф.Л. Ернста* (1891–1942). Закін. Глухів. г-зію; філос. ф-т Берлін. ун-ту (1911). Дис. присвяч. крим. татарам у період царювання Івана III (1911). Працював бібліотекарем Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з 1912); зав. б-кою ККІ (до поч. 1918); нештат. співроб. РПБ (Петроград, до верес. 1918); бібліотекарем (з верес. 1918), приват-доц., проф. каф. рос. історії Крим. ун-ту (Сімферополь, з 1920); одночасно – зав. археол. від., згодом – заст. дир. з наук. роботи Центр. музею Тавриди (1921–1937); товарознавцем заводу обладнання лампового госп-ва (Прокоп'євськ Кемеров. обл., 1946–1949). Член Крим. к-ту охорони пам'яток мистецтва, старовини та нар. побуту; пост. секр., згодом – голова Тавр. т-ва історії, археології та етнографії. Член іст. т-ва Нестора-літописця, Союзу арх. діячів у Петрограді, Всерос. т-ва бібліотекарів, член Тавр. вчен. арх. коміс. та ред. її органу «Известий» (1919–1920). Заарештований (15.02.1938) та засуджений за звинуваченням у шпигунстві на користь Німеччини, «герма-нофільській пропаганді в кримській науці» до 8 років позбавлення волі (21.09.1940). Покарання відбував в Унжинському ВТТ Горьків. обл., де працював лісорубом (до 1946). Вдруге засуджений за антирадянську агітацію до 5 років ВТТ (14.09.1949). Звільнений на підставі указу про амністію (27.03.1953). В 1956 р. йому дозволили повернутися в Крим, однак вже з квитком до Сімферополя

він помер від інфаркту. Реабілітований (14.10.1958). Автор кількох десятків наук. праць з історії давнього Криму. Йому належить значний внесок у розвиток бібліотечної, архівної та музейної справи Криму, порятунок культурної спадщини під час громадянської війни.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 504; *Филлимонов С.Б., Храпунов И.Н.* Николай Львович Эрнст – исследователь истории древностей Крыма // Материалы по археологии, истории и этнографии Таврии. – Симферополь, 1996. – Вып. 5. – С. 242–255; *Сотрудники РНБ. Т. 2 ...* – С. 652–655; *Филлимонов С.Б.* Тайны судебно-следственных дел ... – С. 125–117; *Подвижник науки (дело археолога и историка Н.Л. Эрнста)* // *Филлимонов С.Б.* Тайны крымских застенков. – Симферополь : Бизнес-Информ, 2007. – С. 175–182; *ЕСУ. Т. 9 ...* – С. 236; *Дубровина Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 80; *Чиждова Л.К.* Восстановить имя в научной сфере : Эрнст Николай Львович – библиотекарь, историк, археолог, педагог // Традиции и инновации в информационном обеспечении науки и образования : Междунар. науч.-практ. конф. (22–24 мая 2012, Симферополь) : доклады. – Симферополь, 2012; *Научно-допоміжний апарат ...* – С. 421; *Непомнящий А.А.* Профессор Николай Эрнст : страницы истории крымского краеведения. – К. : Стилос, 2012. – 464 с.; *В.И. Вернадский.* Научное наследие / сост. В.В. Лавров. – К. : Либідь, 2012. – С. 68.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 83.

Интернет-ресурси: Эрнст Н.Л. // Ист. [Таврич.] ун-та в биогр. и портр. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://abris.crimea.ua/enciklopedia/persons/26/ernst/>. – Назва з екрана.

Ернст Федір Львович (справж. ім'я – **Теодор-Ріхард Людвигович**; 28.10.1891, Київ – 28.10.1942, Уфа) – історик, мистецтвознавець; проф. Брат *М.Л. Ернста* (1889–1958). Закін. Глухівську г-зію (Чернігів. губ., 1908); іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира (1919). Навч. у Берлінському ун-ті (1909–1910). Учень Г. Павлуцького. Працював співроб. від. охорони пам'яток старовини й мистецтв ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри, ВУ-КОПМІСу, Укр. к-ту охорони пам'яток к-ри (1919–1933); зав. б-кою і музеєм

Ін-ту пластичного мистецтва (1922); зав. худож. від. Всеукр. іст. музею ім. Шевченка (з 1923); викл., проф. Київ. худож. технікуму (з 1923 – Ін-ту); викл. КАІ (з 1923); зав. б-кою Худож. ін-ту (об'єднані б-ки кол. Укр. Академії мистецтв та Архіт. ін-ту) (1925); краєвим інсп. з охорони пам'яток культури НКО УСРР (1926–19.09.1930); с. н. с. ВУАН (1931–1933); дир. Музею буд-ва каналу «Москва-Волга» (Дмитров, 1936–1937); заст. дир. Казах. нац. худож. галереї (Алма-Ата, 1937–1938); заст. дир. Башкир. держ. худож. музею (Уфа, 1938–1940). Чл.-кор. Держ. академії худож. наук (Москва, 1928). Дійсн. чл. Н.-д. каф. мистецтвознавства ВУАН (1926–1930). Член УБТ у Києві (1928); Іст. т-ва Нестора-літописця; Наук. т-ва ім. Т.Г. Шевченка; Укр. т-ва архіт.; Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича; Коміс. мистецтва книги УНІКу (1926–1928); лекційної та літ.-мист. коміс. Будинку вчених (Київ, 1927–1933); Паритетної коміс. з обміну культ. цінностями між РРФСР та УРСР (1929). Ред. від. діячів мистецтв Біограф. коміс. УАН (1919). Організатор Лаврського музею, Київ. картинної галереї, Музею мистецтв ВУАН. Співзасн. Товариства студіювання мистецтв у Києві (1917). Автор праць з історії укр. худож. культури XVII–XX ст. та краєзнавства. Засланий до Сибіру як підданий Австро-Угорщини (1914–1917). Заарештований (1914), вдруге – як учасник антирад. орг-ції (24.10.1933), втретє – як шпигун і зрадник (16.07.1941). Засуджений до 3 років ВТТ (1934), пізніше – до вищої міри покарання – розстрілу (1942). Особовий архівний фонд Ф.Л. Ернста зберігається в ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України (ф. 13; 671 од. зб.).

Пр.: Київська архітектура XVII–XVIII ст. – 1913; Українське мистецтво XVII–XVIII віків : нарис. – К., 1919; Київ та його околиця. – К., 1926; Георгій Нарбут та нова українська книга //

Бібліол. вісті. – 1926. – № 3; Українське малярство XVII–XX ст. – К., 1929; Київ : провідник / за ред. Федора Ернста; ВУАН. – К., 1930. – 800 с.; «Мазепин будинок» у Чернігові : до історії культурних взаємин України з Московією у кінці XVII ст. – ІР НБУВ, ф. Х, № 17338, арк. 1–20; Плани Києва XVII–XVIII ст. – № 17339, арк. 1–25.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 504; Федір Ернст (28.X) 9.XI.1891–17.VIII.1949: бібліогр. покажч. / упоряд. С. І. Білокінь ; ред. О.Д. Кузьменко ; Сум. обл. орг. УТОПІК, Секція пам'ятників мистецтва [та ін.]. – Суми, 1987. – 34 с.; Довідник з історії України ... – С. 235; *Білокінь С.* Щоденник Федора Ернста ... – С. 61–137; Путівник по особових фондах ІМФЕ ім. М.Т. Рильського ... – С. 104–116; *Він же.* В обороні української спадщини : історик мистецтва Федір Ернст. – К., 2006. – 355 с.; *Непомнящий А.А.* Подвижники кримоководения. Т. 2 : *Taurica orientalia* ... – С. 309; ЕСУ. Т. 9... – С. 237; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 187, 196, 219, 221; Науково-допоміжний апарат ... – С. 421–422; *Бугаєва О.* Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 98–100.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 23; оп. 1л, спр. 10, арк. 47; ІР НБУВ, ф. Х, № 4864, арк. 74; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2430 (особ. спр. Ф.Л. Ернста); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 58204 ФП (арх.-слідча справа М.І. Івасюка).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 33, № 4062.

Ескін І.І. (?-?). Працював наук. конс. від. наук бібліогр. БАН УРСР (29.03–07.07.1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 37 зв.

Етгінгер Олена Данилівна (1895–?). Працювала старш. бібліотекарем (з 01.02.1934), н. с. від. рукоп. (05.03.1935–11.10.1936) БАН УСРР.

Пр.: Орнамент и миниатюры греческих и кириллических рукописей IX–XV вв. – ІР НБУВ, ф. 432, оп. 3, спр. 4.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 258.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 87 зв.; спр. 47, арк. 16.

Ефрос Б. (?-?). Працювала пом. зав. мапогр. від. (з 22.02.1934), старш. бібліотекарем ВБУ (22.02–03.05.1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 84.

Є

Євлащенко Іван Васильович (1894–1937) – педагог. Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1922).

Л-ра: Сосни Биківні свідчать. Кн. 2 ... – С. 160.
Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.

Євсєєвська Єлизавета Олександрівна (1886–?). Н. в родині педагога. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1916). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала рахівником, бібліотекарем Київ. губземуправи (1913–1917); викл., бібліотекарем Тимч. пед. курсів ім. Грінченка (1919–1921); службовцем контори Київ. виконкому (1921–1922); рахівником канцелярії виконкому (Ржищів, 1922); техн. робітником консервного з-ду (Київ, 1924–1925); сезонним робітником каучукового з-ду (Київ, 1929–1930); каталогізатором б-ки Київ. лісництва (1932–1933); рахівником Київ. каучукового ін-ту (1933); книгоношею в УНІКу; бібліографом газ. від. ВБУ (1933–1934); бібліотекарем КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 53–54 зв.; спр. 51, арк. 56–57; спр. 52, арк. 2.

Євфимовський Володимир Степанович (11.07.1899, с. Берестовець Борзнянського пов. Чернігівської губ. – 05.01.1942, Ленінград) – історик, архівіст. Асп. Н.-д. каф. історії України

М.С. Грушевського (1926–1929); згодом – НДІ історії укр. к-ри ім. акад. Д.І. Багалія (Харків, до 1930). Працював зав. б-ки Черніг. іст. арх. (1924–1925); вчен. архівістом Центр. іст. арх. (Харків, 1930–1933); асист. по курсу джерелознавства Ін-ту червоної професури у Харкові (1932–1933); архівістом Новгород. від-ня Ленінгр. обл. арх. (1934); н. с. від. рад. буд-ва Ленінгр. обл. арх. Жовтневої Революції (1935); кер. практик. студій арх. курсів Центр. арх. упр. СРСР та курсів з технімуму Ленінгр. обл. арх. упр. (1938–1939); с. н. с. Центр. держ. арх. нар. госп-ва (з 1939), згодом – Центр. держ. іст. арх. СРСР (до січня 1942); одночасно – викл. курсу палеографії арх. школи в Ленінграді. Звільнений з Укрцентр-архіву як працівник, який «серйозно і глибоко» не працював «над опануванням марксо-ленінської методології» (1934). Переїхав до Росії (1934).

Пр.: Всеукраїнський центральний Архів стародавніх актів у Харкові // Арх. Рад. України. – 1932. – № 2 (у співавт. з В.О. Барвінським); Волнення крест'ян в удельных имениях Грузии в 1905–1906 гг. // Красный архив. – 1941. – Кн. 3 (106). – С. 40–57; До історії військового суду та земельних відносин на Україні за Хмельниччини. – ІР НБУВ, ф. X, № 15018, арк. 1–26.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 122; Репресоване краєзнавство ... – С. 340; *Юркова О.* Київська іст. школа М.С. Грушевського ... – С. 263–280; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 226–229; *Матяш І.* Архівна наука і освіта в Україні ... – С. 390; ЕСУ. Т. 9 ... – С. 355; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 221–222.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 223; ДА СБУ, спр. 49863 ФП, арк. 54, 220.

Іконогр.: *Юркова О.В.* Світлина ... – С. 25.

Єличов (Єленічев) Петро Михайлович (?–?). Працював старш. бібліотекарем БАН УСРР (19.03.1935–25.10.1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53а, арк. 121.

Елін Я.Є. (?-?). Працював ін-структ. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Ельчанінов Микола Костянтинович (1892, Київ-?) – артист. Закін. 1-шу Київ. г-зію; Київ. драм. курси (1912–1914). Працював артистом (Майкоп, Сочі, Туапсе, 1915–1921); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (Київ, до 01.05.1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10 арк. 17–19 (заява М. Ельчанінова).

Енджейовська Анна Феліція (10.02.1896, Львів – 09.09.1986, Зелена Гура, Польща) – історик, книгознавець; д-р філос. н. (1924). Навч. у Львів. класич. г-зії; на філос. та гуманістичному ф-тах Львів. ун-ту (1916–1924). Працювала практиканткою (з 1919), бібл. асист. від. алф. кат. (1922), бібліотекарем (1924), зав. від. рукоп. і стародруків (з 1925) б-ки Львів. ун-ту; кер. упоряд. та каталогізації б-ки Т-ва слухачів права Львів. ун-ту (1926); співроб. зі складання наук. кат. рукописів Б-ки фундації гр. В. Баворовського (1928); стажистом з опису стародруків та інкунабул Прус. держ. б-ки (Берлін, 1929); наук. бібліотекарем І Держ. б-ки Львова (1941–1944); наук. секр. б-ки Львів. ун-ту (1944–1946); зав. від. стародруків (1946–1958), в. о. заст. дир. (1951) Гданської міськ. б-ки. Автор праць з бібліотекознав., зокрема історії б-ки Львів. ун-ту; історії книгодрукування та книгознав. питань. Член Гданського наук. т-ва, Об'єднання польсь. бібліотекарів (з 1946). Нагороджена кавалерійським Хрестом ордену Відродження Польщі.

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 65–67.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 646; оп. 15, спр. 728; Арх. НБ ЛНУ, ф. 54/12.

Єрмакова Наталія Петрівна (1893, с. Полонки Пирятинського пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині викладача Колегії Павла Галагана П.П.Єрмакова (1846–1904). Закін. Маріїнську г-зію. Працювала пом. бібліотекаря б-ки Київ. ВЖК (1913–1920); бібліотекарем Київ. ІНО (1923–1927); бібліотекарем І розр. (з 01.10.1927–1931), старш. бібліотекарем від. рад. комплектування (16.05.1932–1937), старш. бібліотекарем від. іноз. комплектування (1937–1941) БАН УРСР.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 258; Смольницька М.К. Колегія Павла Галагана ... – С. 242, 314.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 7 зв.

Єроміцька Берта Ісаківна (1900–?). Освіта середня. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала в Б-ці ім. І. Франка (Харків); зав. від. книгонош б-ки УНІКу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 55.

Єфимова Зінаїда Сергіївна (1897, Харків – ?). Закін. із золотою медаллю 2-гу Харків. жін. г-зію (1914); іст.-філол. ф-т ІНО (Харків, 1921). Навч. на іст.-філос. ф-ті Моск. ВЖК (1915–1918). Працювала бібліотекарем та н. с. каб. л-ри Харків. ІНО (з 1925).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 27, № 1543 (анкета для наук. робітників, зареєстрованих Експертно-кваліфікаційною коміс. Укрнауки НКО З.С. Єфимової); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2514 (особ. спр. З.С. Єфимової).

Ефимович Олена Іванівна (1888, Калуга – ?). Н. в родині службовця. Освіта середня. Закін. муз. школу (1911). Працювала бібліотекарем Зоотех. ін-ту (1933); бібліотекарем I розр. від. обмінного фонду БАН УРСР (1937–1940).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 7.

Ефремов Сергій Олександрович (псевд. і крипт.: *Александрович, С.; Волосожар; Волосар; Дніпровенко; Киянин; Лановий, Гр.; Липовчанин; Матушевський-Ефремов; Охріменко С.; Охріменко, Сергій; Палець, Сергій; Ромул; Сергій, Є.; Ситковецький, С.; Устяк, П.; Член клубу; Ярошенко, С.; Є. С.; Н. С.; Р.; С.; С. А.; С. Е.; С. Є.; С. О.; С. О. Є.; А-вич, С.; А-ч, С.; Е-мов, С.; Є-мов, С.; Р-л.; С-ць, С.; Z; Nemo; Scriba; Spectator*; 06.10.1876, с. Пальчик Петриківської вол. Звенигородського пов. Київської губ. – 31.03.1939, Ярославль, за ін. даними Володимир) – літературознавець, історик укр. л-ри, публіцист, журналіст; акад. (з 1919), віце-президент (з 1922) УАН-ВУАН. Н. в родині священика. Навч. в Уман. духов. школі (1886–1891); Київ. духов. семінарії (1891–1896). Екстерном склав випускні іспити в 1-ій Київ. г-зії (1897). Закін. юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1901). Працював викл. історії укр. письменства пасічницького технікуму (Боярка, 1921–1922); позаштат. співроб. ВБУ (1922). Д. чл. НТШ у Львові, філол. секції УНТ у Києві. Позаштат. акад. класу красного укр. письменства (з 25.01.1919), позаштат. акад. каф. нового укр. письменства (з 23.02.1920), акад. каф. історії укр. письменства (з 18.07.1921) іст.-філол. від. ВУАН. В. о. голови (1920), член (21.08.1918–1923) ТК для засн. Нац. (Всенар.) б-ки України в. м. Києві. Заст. голови Укр.

Центр. Ради і перший Ген. секр. справ міжнаціональних (22.06–27.07.1917). Голова Управи ВУАН (з квіт. 1924), каф. історії укр. письменства I Від. ВУАН, заст. віце-президента ВУАН (з 18.07.1921), секр. іст.-філол. від. ВУАН. Голова Коміс. для видавання пам'яток новітнього письменства УАН (1919); Коміс. громад. течій на Україні УАН (1921); Пост. коміс. для видавання пам'яток новітнього укр. письменства УАН (1921–1923); Коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. землі при ВУАН (1923–1929), ради іст.-літ. т-ва I Від. ВУАН (1922–1923), бібліогр. коміс. УНІКу (лют. 1926–07.03.1928), Коміс. для вид. творів Т.Г. Шевченка, проф. М.П. Драгоманова, проф. В.Б. Антоновича та І.Я. Франка, член-ред. Коміс. слов. живої мови, член спец. коміс. для академ. видавання творів Т.Г. Шевченка, Етногр. коміс., голова Коміс. для дослідів над історією громад. течій на Україні та ред. зб. Коміс. «Декабристи на Україні». Учасник Укр. наук з'їзду (Прага, 1926). Редактор каталогу *desiderata* осн. книжок з укр. писемності складеного для Тимч. К-ту для засн. Всенар. (Нац.) Б-ки України при УАН у м. Києві (1918–1919). Кер. секції історії укр. письменства Н.-д. каф. мовознав. ВУАН (з 05.11.1925). Учасн. групи зі складання біогр. слов. укр. діячів під кер-вом В.Б. Антоновича (поч. 1890-х). Співзасн. укр. вид-ва «Вік» (Київ, 1895–1918). Співзасн. та персональний член Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича у Києві. Співроб. та ред. укр. газ. «Рада» (1907–1914), пізніше – «Нової ради» (з 1917). Разом з А. Ніковським підготував і видав доповнений ними «Словарь української мови» Б. Грінченка. Співредактор першого академічного «Російсько-українського словника» (Т.І.–К., 1924).

Делегат Всеукр. нац. конгресу (06-08.04.1917). Заарештований (29.12.1905-24.04.1906; 18.08.1906-24.01.1907; 26.03.1919; 07.06.1921; 16-25.08.1922); востаннє – за сфабрикованим звинуваченням у створенні буржуаз.-націонал. орг. «Спілка визволення України» (21.07.1929) і засуджений до вищ. міри покарання – розстрілу, пізніше вирок змінено – до 10 років ВТТ (19.04.1930). Помер у одному з таборів Гулагу за три місяці до закінчення терміну покарання. Реабілітований посмертно (11.08.1989). Автор числених праць з історії укр. л-ри. Брав участь у розробці концепції національної державності, освіти, культури. Брав активну участь у діяльності ТК ВБУ. Багато уваги приділив формуванню фондів та становленню ВБУ як національної книгозбірні. Дарував власні книжки та захоплювався до цього інших відомих укр. діячів. Особовий архівний фонд С.О. Єфремова зберігається в ІР НБУВ (ф. 317, 1851 од. зб.).

Пр.: З нашого життя (мова в українській пресі та вимоги читачів) // Рада. – К., 1907. – Ч. 89; Тарас Шевченко, життя його та діла. – 3-ге вид. – К., 1917. – 56 с.; Як визволитися робочим людям з бідності. – К., 1917. – 61 с.; Як люди прав собі добувають. – К., 1917. – 24 с.; Коротка історія укр. письменства. – К., 1918. – 215 с.; Під обухом. Більшовики в Києві. – К., 1918. – 64 с.; Про пошану до книги // Книгарь : літопис укр. письменства, присвяч. справам укр. вид-ва : щомісяч. критико-бібліогр. часопис. – К., 1918. – Чис. 5. – С. 251-253; Без «Кобзаря» // Там само. – С. 297-299; До історії галицької руїни. Меморіал К. Паньківського // Наше минуле. – К., 1918. – Ч. 1. – С. 57-65; Масонство на Україні // Там само. – К., 1918. – Ч. 3. – С. 3-16; Один з нездійснених планів М.П. Драгоманова // Там само. – С. 134-136; Українці і справа замирення. Два документи з недавнього часу // Там само. – С. 127-128; Українознавство : покажч. потрібнішої до самоосвіти л-ри. – К., 1920. – 64 с.; Біля початків українства. Генезис ідеї Кирило-Мефодіївського братства // Україна. – 1924. – Кн. 1-2. – С. 88-96; До історії Галицької руїни. 1914-1915 рр. (в

жандарському освітленні) // Там само. – Кн. 4. – С. 127-144; На світанку українських видавництв // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1-2 (8-9). – С. 109-112; Поет і плантатор // Шевченко та його доба. – К., 1925. – С. 80-98; В тісних рямцях. Українська книга в 1798-1916 рр. / УНІК. – К., 1926. – 29 с.; Від легенди до історичної правди (місцеве підґрунтя в декабристському рухові) // Декабристи на Україні : зб. іст.-філол. від. УАН. – 1926. – № 37. – С. 1-10; Про двох лицарів : одного під забралом, другого так : відповідь акад. Єфремова акад. Студинському і Лівобічному // Діло. – 1928. – 25 лип., ч. 163. – С. 1-2; Історія укр. письменства. – К. : Феміна, 1995. – 688 с. – (Друк за вид. «Історія українського письменства». – К. ; Ляйпціг, 1919 (Венцлер, 1924); Єфремов С.О. Щоденники, 1923-1929. – К., 1997. – 848 с.

Л-ра: Акад. Сергія Єфремова життєпис, список праць і їхня наукова оцінка // Зап. Іст.-філол. від. : додатки до протоколів. – Кн. II-III (1920-1922). – К., 1923. – С. 42-92; Наука и научные работники СССР ... – С. 127; Рання історія АН України ... – С. 233; З порога смерті ... – С. 182-184; Балабольшенко А. СВУ ... – С. 70-80; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 153; Капелюшний В.П. Замасковані імена ... – С. 65; Довідник з історії України ... – С. 239; Укр. архівісти (XIX-XX ст.) ... – С. 228-230; Єрмашов Т.В. Сергій Єфремов (1876-1939) : біобібліогр. покажч. // Молода нація. – 2007. – № 2 (43). – С. 206-256; 2008. – № 1. – С. 106-115; Ковальчук Г.І. Співпраця Сергія Єфремова з книгознавчими установами та організаціями (20-ті роки XX ст.) // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. книгознав., бібліотекознав. та інформ. технології. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 157-163; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 156, 158, 160, 172, 437, 441; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 126-127; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 91, 94, 163, 196, 208, 221, 255; ЕСУ. Т. 9 ... – С. 476; Балабольшенко А. Сергій Єфремов : біогр. нарис. – К. : Щек, 2010. – 279 с.; Науководопоміжний апарат ... – С. 423; Іваницька С.Г., Єрмашов Т.В. Постаць Єфремова-публіциста в українській пострадянській публіцистиці // Укр. біографістика. – 2013. – Вип. 10. – С. 282-308; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 476-480.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8; спр. 7, арк. 3; спр. 13, арк. 7 зв., 13; ІР НБУВ ф. І, № 26677; ф. 47, № 63, арк. 1, 3; № 154, арк. 13, 14; ф. 50, № 8, арк. 1-13; № 56, арк. 1-58; ф. 317 (особ. фонд Єфремова С.О.): наук. і творчі матеріали (оповідання, нариси, статті, розвідки, рецензії). Біогр. док. Матеріали служб. і громад. діяльності. Листув.; ф. І, 26124, 26126, 26132, 26153, 26161, 26216, 26230, 26337, 26379; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2519 (особ. спр. С.О. Єфремова).

Єфремов Федір Олександрович (05.03.1867, с. Пальчик Звенигородського пов. Київської губ. – 1947) – фізик; проф. Н. в сел. родині. Навч. в Уман. школі садівництва та хліборобства. Закін. природн. від. фіз.-мат. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1891). Дис.: «Анатомічний нарис та ембріональний розвиток головного мозку хребетних тварин». Працював викл. фізики і географії Ямчитської с.-г. уч-ща (Криворізька вол. Херсонської губ., 1892–1893); вчит. середніх шкіл (Катеринослав, з 1893); дир. та викл. природознавства 1-ї укр. г-зії Катеринослав. укр. вчит. т-ва (1917);

викл. фізики Катеринослав. міськ. технікуму (1917–1918); бібліотекарем від. україніки Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Поділ., 1920); викл. фізики та методики фізики Вінниц. ІНО (1921–1922); проф., кер. каф. фізики та метеорології Київ. вет.-зоол. ін-ту (1925–1928); викл. укр. мови гуртка професорів та викладачів КПІ (1926–1927); позаштат. н. с. (з верес. 1925), чл.-співроб. екон. секції соц.-екон. від. (1926) Ін-ту укр. наук. мови.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 127; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 613; ЕСУ. Т. 9... – С. 477.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 83–84 зв. (автобіогр. Ф.О. Єфремова).

лопедии» (Петербург, 1898–1904); вчит. Києво-Фундуклеївської жін. г-зії (Київ, 1918–1924), трудшколи № 24 (з 1924); старш. бібліотекарем (23.08.1918–01.08.1919), позаштат. старш. бібліотекарем каб. рукописів (з 29.05.1921), старш. бібліотекарем (з 01.11.1922), зав. від. рукоп. (1922–1929) ВБУ. Дійсн. член НТШ у Львові (з 1903), К-ту з охорони пам'яток старовини та мистецтва (1920). Член Археогр. коміс. ВУАН. Друкувався в багатьох часописах, зокрема, «Киевской старине» (берез. 1888), «Вестнике Европы», «Современном мире», «Педагогическом сборнике», «Вестнике воспитания», «Русской школе», «Южных записках» тощо; співпрацював з ред. енцикл. слов. Брокгаузена і Ефрона (1893–1897). Член укр. т-ва «Громада». Член (23.08.1918–1921) та голова ТК для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України в м. Києві. Засновник та редактор «Книжного Вісника» (1919). Проводив значну наук. метод. роботу в б-ці. Член НДКБ ВБУ (1926–1927). Упорядник архіву «Киевской старины», Київ. Старої Громади та особового архівного фонду М.О. Максимовича (1920). Співпрацював з ред. журн. «Книгар» та «Україна» (1918–1927). Член Археогр. коміс. УАН, УБТ. Досліджував питання укр. та рос. історії та л-ри, педагогіки та психології. Автор праць, присвячених проблемам роботи рукописного відділу ВБУ. Особовий архівний фонд Г.П. Житецького зберігається в ІР НБУВ (ф. 86, 64 од. зб.).

Пр.: Граматика Мелетія Смотрицького // Книж. вісн. – 1919. – № 2. – С. 67–86; Лист і вірші Свидницького про селянські екзекуції // Україна. – 1924. – № 4. – С. 93–98; «Київська старина» за часи Ф. Лебединцева (1882–1887) // Там само. – 1925. – № 6. – С. 113–120; Дещо про рукописний відділ ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 2/3. – С. 17–20; Архівна справа та відділи рукописів по наукових бібліотеках : спроби перегля-

ду рукописного матеріалу та його розподілу поміж архівами, музеями та бібліотеками : конспект доп., прочит. в прилгод. засіданні Наук.-дослід. ін.-ту бібліотекознав. ВБУ 7.VI.1926 р. // Там само. – 1926. – № 4–5. – С. 48–53; Олександр Олександрович Русов : біобібліогр. нарис // Україна. – 1926. – № 1. – С. 182–186; Останній виїзд М.П. Драгоманова за кордон // Там само. – № 2/3. – С. 29–37; Перші роки «Київ. старовини» та М.І. Костомаров // Там само. – № 4. – С. 97–120; Куліш і Костомаров : недруковане листування 1860–1870 рр. // Там само. – 1927. – № 1–2. – С. 39–65; Листування О.М. Лазаревського і М.І. Костомарова // Там само. – № 4. – С. 98–104; Життя М.О. Максимовича // Там само. – № 6. – С. 14–24; Листування М.С. Лескова з проф. П.О. Терновським // Там само. – № 21. – С. 182–193; О.О. Потебня і Харківська громада в 1861–63 рр. : із щоденника та листування В.С. Гнидосирова // За сто літ. – К., 1927. – Кн. 1 : Зап. [бувшої] іст. секції УНТ в Києві. – Т. XXIV. – С. 73–76; Відділ рукописів ВБУ : рукописні книги й бібліотеки. Відділ рукописів ВБУ та наукова праця у відділі // Бібл. зб. – 1927. – № 2. – С. 66–73; До листування М.С. Лескова // Україна. – 1928. – № 2. – С. 111–114; «Описная экспедиция» Аральського моря і Шевченко (1848–1849 рр.) // Там само. – Кн. 3. – С. 58; Заходи коло організації історичного товариства в Києві // Там само. – 1929. – № 1. – С. 23–30; Архівна справа та відділи рукописів по наукових бібліотеках : спроба розгляду рукописного матеріалу та його розподілу поміж архівами, музеями та б-ками. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 74; До проекту Музею книги. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Розподіл рукописного матеріалу між архівами, б-ками та музеями. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 123 зв.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 130; *Грушевський М.С.* Г.П. Житецький // Україна. – 1929. – № 33. – С. 176–177; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 185; Репресоване краєзнавство ... – С. 343–344; *Плачинда В.П.* Архів Житецьких з рукописних фондів ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН України // Рукоп. та книг. спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 134–139; Українські архівісти. Вип. 1 ... – С. 141–142; *Дубровіна Л.А.* Гнат Житецький як засновник та перший керівник відділу рукописів ВБУ (1918–1929) // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. – 1999. – Вип. 1. – С. 111–119; *Сохань С.В.* Внесок Г.П. Житецького в розробку перших нормативних документів для описування рукоп. зібрань від. рукоп. ВБУ (20-ті роки ХХ ст.) : збірка ЦАМ КДА // Рукоп. та книг. спадщина України. – К., 2000. – Вип. 6. – С. 36–41; Довідник з історії України ... – С. 242; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 231–233; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 135–152; ЕСУ.

Т. 9... – С. 578; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 91, 94, 135, 153, 198, 212, 224, 478; Науково-допоміжний апарат ... – С. 423.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 5, арк. 103, 106зв.; спр. 17, арк. 48; оп. 1л, спр. 4, арк. 27; спр. 6, арк. 14; спр. 16, арк. 33–34 (автобіогр.); ІР НБУВ, ф. 1, № 22460, № 24789 (біогр. довідка та списки його друк. та недрук. пр.); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2560 (особ. спр. Г.П. Житецького).

Житецький М. (?-?). Працював зав. б-ки Мех.-технол. ін-ту м'ясної промисловості (Полтава, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 29.

Жорос Берта Іхилівна (1910-?). Працювала н. с. БАН УСРР (1935).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 1.

Жук Ілля (?-?) – бібліотекознавець. Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Жукова Лідія Григорівна (1908-?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Харків. пед. ін-ту (1930), б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 46 (анкета Л.Г. Жукової); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Жукова Ольга Ігнатіївна (1880, Вигнянка Новоград-Волинського пов. Волинської губ. – ?). Н. в родині службовця. Освіта незакінч. вища. Працювала старш. бібліотекарем групи індексації від. наук. бібліогр. (1937–1938), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1939–1941) БАН УРСР, під час нім. окупації Києва – бібліотекарем КБК (1943).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 588; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 57.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 5, спр. 59, арк. 4 зв.

Жуковська Марія Аркадіївна (1894-?). Дружина військ. міністра УНР О.Т. Жуковського. Друкарка М.С. Грушевського. Працювала секр., бібліотекарем, систематизатором матеріалу Каб. примітивної к-ри Н.-д. каф. історії України (1925–1930); асист. Коміс. іст. писемності ВУАН (до 1930); експедитором часоп. «Україна» (1930). Заарештована (26.01.1931). Звільнена з-під варті постановою суд. трійки колегії НКВС УСРР (21.03.1932).

Пр.: Етнографічні курси в Празі. – ІР НБУВ, ф. X, № 17381, арк. 1–4; Культурні взаємини Заходу і Сходу. – № 17382, арк. 1–2; Плутина в офіційній термінології польській. – № 17383, арк. 1–2; Поляки на Радянській Україні в польському освітленні. – № 17385, арк. 1–3; Свято книги. – № 17386, арк. 1; Слов'янські інститути за кордоном. – № 17387, арк. 1–3; Угорська періодика. – № 17388, арк. 1–5.

Л-ра: Юркова О. Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 229–230.

Дж.: Арх. Президії НАН України, ф. Р-251, оп. 1, спр. 43, арк. 93; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 57432 (арх.-слідча справа М.А. Жуковської).

Іконогр.: Юркова О.В. Світлина ... – С. 25.

Жуковський Андрій Петрович (20.01.1874, Чигирин Київської губ. – ?). Працював зав. книгосховища ОДПБ (1927). На поч. 1930 під тиском пресії був звільнений.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 131; Малинова Г. Чистка : честь и репрессии ... – С. 3.

Журавльова А.В. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. Центр. наук.-тех. б-ки наук.-тех. від. Укр. ради нар. госп-ва (Харків, 1925).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 182.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 148.

Журавська Зінаїда Михайлівна (?-?). Закін. бібл. курси Прилуд.

від. освіти (1919). Працювала бібліотекарем б-ки Прилуц. т-ва «Просвіта» (1920); зав. дит. б-кою (Прилуки Полтав. губ., 1920); пом. зав., зав. наук. б-ки (Прилуки, 1921–1922); зав. наук. від. Центр. міськ. б-ки (Прилуки, 1922–1924).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 32.

Журавська Іда Хаїмівна (Юхимівна) (21.02.1911, за ін. даними 1912, с. Паволоч Сквирського пов. Київської губ. – 06.02.1991, Київ) – літературознавець, канд. філол. н. (1947). Закін. літ. ф-т КДУ (1934). Працювала співроб. Київ. планово-екон. технікуму (1932–1934); с. н. с.-конс. (з 01.11.1934), старш. бібліотекарем (1935–1936); м. н. с.-конс. із зх.-європ. л-ри (з 01.06.1936) БАН УСРР; мол. (1941–1945), с. н. с. (1946–1973) від. зх.-європ. л-ри Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка; одночасно – викл. Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1944–1959). Досліджувала зарубіжну літературу, зокрема зв'язки укр. літератури із зарубіж-

ними літературами, антифашистську тему в світовій літературі.

Пр.: Іван Франко і зарубіжні літератури. – К., 1961; Леся Українка та зарубіжні літератури. – К., 1963; Чеський антифашистський роман. – К., 1969; Зарубіжний антифашистський роман. – К., 1976; Ромен Роллан. – К., 1978; Генріх Манн. – К., 1985.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 258; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 243; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 302; ЕСУ. Т. 9 ... – С. 687.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 88.

Журавський П.О. (?-?). Н. в робітн. родині. Закін. ІНО (1926). Працював зав. Прилуц. б-ки «Просвіти» (Полтавська губ., 1919–1920); зав. б-ки (Прилуки Полтав. губ., 1920–1922), одночасно – зав. бібл. секції політосвіти (до 1923); зав. окр. б-ки (Прилуки, 1922–1923); інструкт. культвід. окр. від. політосвіти (Київ, 1926–1929), одночасно – зав. наук. проф. б-ки політосвіти; зав. район. політосвітньої б-ки.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 44 (заява П.О. Журавського).

З

Завадинська Ганна Михайлівна (1875–?) – педагог. Н. в родині вчителя. Закін. жін. г-зію (1892). Була вільною слухачкою вечір. курсів Київ. ім. ун-ту св. Володимира (1893–1895). Працювала бібліотекарем б-ки, викл. укр. та нім. мови військ. школи червоних командирів ім. С.С. Каменєва (1922–1926).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 77.

Завальний Максим Кіндратович (1903, с. Полтаниця Азово-Чорноморського краю – 1936). Працював н. с., учен. секр., заст. дир. УНІКу (11.11.1931–трав. 1935); дир. ВБУ (17.08–01.10.1933); викл. Ніжин. пед. ін-ту; одночасно – дир. Держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936). Ред. вид. УНІКу: «Класова боротьба в книгознавстві», «Книгу на боротьбу за третю більшовицьку» тощо. Заарештований за участь в «укр. фашист. контрреволюц. орг-ції» (29.04.1936). Засуджений судовою трійкою КВО до 10 років ВТТ (13.10.1936). Реабілітований (1957).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 101; Листування Юра Меженка ... – С. 351; *Ковальчук Г.І.* Директори ВБУ ... – С. 179–206; *Вона ж.* УНІК ... – С. 440–441, 505–506.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 84; Арх. СБУ. Арх.-кримінальна справа № 47557, ф. ПО (особ. спр. М.К. Завального); ІР НБУВ, ф. 33, № 2091, № 3689; ф. 47, № 262, арк. 33; № 264, арк. 54; № 282, арк. 4.

Заварина Віра Пилипівна (1885–?). Н. в родині службовця. Закін. Херсон. жін. г-зію (1904). Працювала діловодом канцелярії, зав. б-ки Херсон. муз. технікуму (1915–1922); службовцем Херсон. фінвід. (1922–1926).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 72.

Завиденко Любов Прокопівна (1909–?). Н. в робітн. родині. Працювала бібліотекарем Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 49.

Заглада Ніна-Леоніла Борисівна (29.04.1896, Київ – 28.04.1938, Київ). Н. в родині службовця. Закін. жін. г-зію (1914); три курси правн. ф-ту Київ. ун-ту св. Володимира (1917–1922); етногр. від. КАІ (1925). Працювала бібліотекарем, старш. бібліографом Київ. книж. палати (з 1919); старш. бібліографом, зав. від. аркушівок та україніки б-ки УНІКу (1923–1928); нештат. пост. н. с. Кабінету антропології та етнології ім. Ф. Вовка ВУАН (Київ, з 1923); м. н. с. Ін-ту матеріальної культури ВУАН. Д. чл. Етногр. коміс. ВУАН. Член Всеукр. етногр. т-ва. Збирач матеріальної культури українців Чернігівщини, Київщини, Полтавщини, Поділля та Волині. Автор етнографічних розвідок з проблем пізнання дитячого життя, народного харчування, ремесла та промислів, народного мистецтва в Україні. Заарештована (30.03.1938). За рішенням трійки УНКВС Київ. обл. засуджена до вищої міри покарання – розстрілу (11.04.1938). Реабілітована (08.02.1957).

Пр.: До питання в справі бібліографічного опису аркушівок друків // Бібл. зб.; До питання про справу збирання прокламаційно-афішного матеріалу // Бібліол. вісті. – 1924. – № 4; Другий з'їзд бібліофілів польських // Там само. – 1927. – № 2.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 133; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 58; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195; ЕСУ. Т. 10 ... – С. 74–75.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 70 (анкета Н.-Л. Б. Заглади); ІР НБУВ, ф. 47, № 74, арк. 10.

Загоровський Євген Олександрович (26.07.1885, Харків – 22.02.1938, Одеса) – історик; проф. (1921). Н. в родині проф. каф. цивільного права юрид. ф-ту Новорос. ун-ту О.І. Загоровського (1850–1919). Закін. 2-гу Одес. г-зію (1904); іст.-філол. ф-т Імп. Новорос. ун-ту (1909). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. на каф. рус. історії (1911–1914). Учень І.А. Линниченка. Працював приват-доц. каф. рос. історії іст.-філол. ф-ту Імп. Новорос. ун-ту (з 1916); викл. Одес. ВЖК (1918–1920); викл. рос. історії, проф. Одес. ІНО (1921–1930); конс. (1931), зав. музею (1933) Одес. держ. наук. б-ки. Член Одес. наук. т-ва, ОТІС, ОБТ при Новорос. ун-ті, іст.-філол. т-ва при Імп. Новорос. ун-ті. Співроб. Коміс. для дослідження Степової України і Чорномор'я ВУАН. Автор понад 20 друк. праць, присвяч. історії Півдня України кінця XVIII ст., козацтву, українській, російській та сходознавчій історіографії та бібліографії, взаєминам Росії та Італії у XIX ст. Заарештований у справі «Українського національного центру» (1931), вдруге – як «активний учасн. контрреволюц. націонал. орг-ції» (1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (11.02.1938). Реабілітований (18.01.1989).

Пр.: Взаимоотношения Запорожья и Русской правительственной власти во времена Новой Сечи. – О., 1913. – 23 с.; Отношения России и Италии в XIX веке // Зап. Одес. общества истории и древностей. – 1919. – Т. 33. – С. 41 – 58; Очерк истории Северного Причерноморья. Ч. 1. – О., 1922. – 100 с.; Экономическая поли-

тика Потемкина в Новороссии // Журн. наук.-дослідницьких кафедр м. Одеси. – 1926. – Т. 2, № 2. – С. 74–84; Запорозько-російська митна політика за часів Нової Січі // Ювіл. зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – К., 1927. – С. 806–810; О.Я. Шпаков // Сх. світ. – 1928. – № 2. – С. 5–7; Життя та діяльність В.І. Григоровича // Вісн. Одес. коміс. краєзнавства при УАН. – 1929. – Ч. 4–5. – С. 27–28; Генуезькі колонії на Північному Причорномор'ї XIII–XV в. // Полуднева Україна. – К., 1930. – С. 150–191; Новые данные об украинско-турецких отношениях при Б. Хмельницком. Успехи изучения истории тюрков в СССР за последнее десятилетие. – ІР НБУВ, ф. X, спр. 22868, 22870.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 133; *Перишина З. В.* Історія України в працях одеських дослідників // УІЖ. – 1994. – № 4. – С. 59; *Склярєнко Є.М. Є.О.* Загоровський як історик України // Одесі-200 : матеріали Міжнар. наук.-теорет. конф., присвяч. 200-річчю міста. Ч. 2. – О., 1994. – С. 91–92; *Зленко Г.Д.* Жертва двух терроров ... – С. 4; *Зленко Г.* Євген Загоровський і його бібліогр. праця з історії України // Вісн. Книж. палати. – К., 2000. – № 3. – С. 20–21; *Папакіна Т.П.* З історії втрачених видань ВУАН : зб. «Полуднева Україна» // Архіви України. – 2001. – № 6; Дарителі научної бібліотеки ... – С. 73; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 2 ... – С. 448–450; Родная Одесса ... – С. 93; *Музичко О.* Одеський історик Є.О. Загоровський (1885–1938) в укр. історіографічному процесі першої третини XX ст. // Чорномор. минувшина. – О., 2008. – Вип. 3. – С. 137–149; *Музичко О.* Нові архівні джерела ... – С. 80–88; ЕСУ. Т. 10 ... – С. 77; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181; *Левченко В.В.* Історія Одеського ІНО (1920–1930 рр.) ... – С. 294; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 123.

Загурняк А.Ф. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Індустр. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1, 6.

Зайкін Яків Ісайович (1907-?). Навч. в Моск. держ. ун-ті. Працював зав. від. комплектування (з 17.09.1933), с. н. с.-конс. (1934), м. н. с., конс. з історії Заходу від. наук. бібліогр. (1935–1937), зав. сектором перепідгот.

кадрів каб. бібліотекознав., н. с. (1935–1938), зав. підвід. індексації від. опрацюв. (1938), зав. від. опрацювання БАН УРСР (Київ); дир. Львів. філії БАН УРСР (31.01–11.10.1940). Учасн. теорет. наради з питань бібліотекознав. та бібліографознавства (Москва, груд. 1936).

Пр.: До першої річниці визволення Західної України ... – С. 44.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 249, 252, 258, 268, 271, 273; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 588; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 244; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 212, 218.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 55б, арк. 2 зв.

Зайцев Павло Іванович (псевд. і крипт.: *Гарбузов, Лука; Грабуздов, Л.; Грабуздович, Лука; Слободський; З. П.; П. З.*; 11.09.1886, Суми Харківської губ. – 02.09.1965, Мюнхен, ФРН) – шевченкознавець, громад. і культ. діяч. Н. в родині викл. г-зій. Закін. чол. г-зію (Суми, 1904); юрид. (1909) та іст.-філол. (1913) ф-ти С.-Петербур. ун-ту. Працював зав. канцелярією Ген. секретаріату освіти (1917); викл. Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917); дир. департаменту заг. справ М-ва освіти УД (1918); викл. Укр. пед. акад. (1917); бібліотекарем (з 10.09.1917), викл. рос. та укр. мови та л-ри (1918–1919) Київ. 2-ї укр. держ. г-зії ім. Кирило-Мефодіївського братства; одночасно – ред. іст. журн. «Наше минуле»; нач. культосвітнього від. Армії УНР (1919–1920); керуючим справами мистецтва і нац. к-ри уряду УНР (1920); заст. міністра нар. освіти УНР (1920); співроб. УАН, ред. «Записок іст.-філол. від. ВУАН»; керуючим справами мистецтв і нац. к-ри, т. в. о. керуючого справами М-ва преси і пропаганди УНР (1920–1921); секр. дипломат. місії УНР у Варшаві;

викл. Варшав. ун-ту та Укр. наук. ін-ту; ред. повного збір. творів Т.Г. Шевченка у Варшаві (1934–1939); працівником наук. і освіт. установ та видавництва (Берлін, з 1941); викл. УВУ у Мюнхені (з 1958). Член укр. громади в Петрограді, Петрогр. «Укр. Нац. ради» (1917). Комісар Тимч. уряду в Косівському пов. (1917). Член Центр. ради від Петрогр. громади (з 1917). Голова Коміс. по заряджуванню [з керування] друкарнею УНТ у Києві (1919). Член філол. секції УНТ у Києві (1918). Член Пост. коміс. для вид. пам'яток новітнього укр. письменства УАН (з 1919). Співред. видань Коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. землі і укр. народу УАН (1919). Емігрував до Польщі, згодом – до Німеччини (з 1941). Особовий архівний фонд П.І. Зайцева зберігається в ЦДІАК України (ф. 845, 59 од. зб.).

Пр.: Оксана. Перше кохання Шевченка. – К., 1918. – 31 с.; Перші українські поетеси ХІХ віку. – К., 1918. – 8 с.; Шевченко Т. Повне вид. творів : у 16 т. / за ред. П. Зайцева. – Варшава ; Л., 1936. – Т. ІХ : Повісті : Близнята. Мандрівка з приємністю та й не без моралі. – 384 с.; Кобзарь / [передм. П. Зайцева]. – СПб. : Рус. кн. т-во «Деталь». [Типо-літогр. В.В. Шварца, 1914]. – V, 162 с.; Новое о Шевченке : к столетию со дня рождения // Русский библиофил. – СПб., 1914. – № 1. – С. 27.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 9; 65 років життя і 40 років літ.-наук. пр. проф. Павла І. Зайцева // Сучасна Україна. – 1951. – 30 верес., ч. 20. – С. 12; Рудницький М. Непередбачені зустрічі. – Л. : Каменяр, 1969. – С.27–35; Дорошенко В. Добре заслужений ювілей // Свобода. – 1956. – 8 лют., ч. 24. – С. 3; Полонська-Василенко Н. Проф. П.І. Зайцев // Наук. зап. УВУ. – Мюнхен, 1965–1966. – Ч. 8. – С. 225–228; Верстюк В., Осташико Т. Діячі УЦР ... – С. 94–95; Капелюшиний В.П. Замасковані імена ... – С. 66; Білокінь С.І. Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 155; Телячий Ю.В. Українські уряди і розбудова культурно-освітньої сфери на Поділлі за Директорії УНР (1919–1920 рр.) // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Поділ., 2007. – Т. 10. – С. 139–140; Укр. архівісти (ХІХ–ХХ ст.) ... – С. 236–237; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 72, 398, 402; ЕСУ. Т. 10 ... – С. 127;

Українська діаспора ... – С. 168; Науково-допоміжний апарат ... – С. 424; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 484.
Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 15, арк. 5; ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ф. X, № 18720; ЦДАГО України, ф. 263, № 42661 ФП, арк. 50.

Зайцев Яків Андрійович (20.05.1897, Васильків Київської губ. – ?). Н. в родині кустаря-шевця. Закін. с.-г. від. ф-ту кредитової кооперації Київ. кооп. ін-ту (1929); аспірантуру при каф. економіки та планування Київ. ін-ту промкооперації (1934); пром. ф-т Київ. філії План. ін-ту Держплану СРСР (1936); ф-т політекономії вечір. ун-ту марксизму–ленінізму (1940). Працював службовцем контори–писарем горілч. з-ду (Васильків, 1911–1916); писарем військ. канцелярії (Васильків, 1916–1917); діловодом міськ. продкомбінату (Оренбург, 1917–1918); бухгалтером кооперативу (Троїцьк Оренбурз. обл., 1918–1919); діловодом Опродкомарм (Особлива коміс. для забезп. Червоної Армії продовольчими товарами та товарами першої необхідності) XII армії (Київ, 1920); інсп. робітн.-сел. інспекції Пд.-зх. залізниці (1920–1923); статистиком Правління Пд.-зх. залізниці (1923–1926); інсп. Київ. філії Українбанку (1926–1927); викл. з Соц.-екоп. дисциплін та заст. дир. з навч. частини Лозівського технікуму рад. буд-ва (Харків. обл., 1927–1931); економістом Київ. облпромади (1934); старш. економістом–фінансистом Київ. обл. земельного упр. (1934–1937); бібліографом–конс. з економіки від. наук. бібліографії БАН УРСР (15.12.1937–1940); одночасно – конс.-методистом від. підгот. наук. кадрів при Президії АН УРСР (1939–1941) та викл. політекономії Київ. залізн. технікуму (з верес. 1934); с. н. с. Ін-ту економіки АН УРСР (Уфа, Башкир. РСР, 1941–1943);

інж.-контролером заводів у розпорядженні уповноваж. Держплану СРСР по Башкирській РСР (1943–1944); дир. Центр. лекц. бюро НКО УРСР (Київ, 1944); зав. від. соц. буд-ва Держ. іст. музею НКО УРСР (1944–1945); лектором каф. політ. економії Респ. партшколи при ЦК КП(б)У (1945); голов. бібліотекарем від. рукоп (1945), ред. від. наук. бібліогр. (1946), старш. ред. від. опрацюв. (1946), голов. бібліотекарем (1947), голов. бібліографом конс.-бібліогр. від. (1948–1950), зав. філії № 1 (1951–1961) ДПБ АН УРСР. Після виходу на пенсію працював на тимч. роботі у від. обмінно-резервних фондів ЦНБ АН УРСР (1969). Член Вчен. ради Ін-ту економіки АН УРСР (Уфа Башкир. РСР, 1942–1943) та ДПБ АН УРСР (з 1949). Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1948).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 123, 134, 152, 156, 177, 181, 247; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 588; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 244; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 302.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 204; Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 70, арк. 47–66 (особ. спр. Я.А. Зайцева).

Зайцева Фріма Павлівна (1898, с. Смотрич Подільської губ. –?). Н. в родині службовця. Закін. г-зію (1919) та бібл. ф-т Культармійського ун-ту (1933). Працювала секр. нар. суду (1919–1920), райпродкому (1920–1921), Маковського цукрового з-ду; бібліотекарем клубу ім. Сталіна (Вінниця, 1930–1931); бібліотекарем (1931–1932), зав. від. опрацюв. (1935–1937) Центр. обл. б-ки ім. Тімірязєва (Вінниця); зав. від. бібліогр. і комплектування Вінниц. обл. бібколектору (1932–1933); бібл. інсп. Вінниц.

обл. від. народів (1933–1935); лаборантом каф. марксизму-ленінізму Вінниць. мед. ін-ту (1939–1941); бібліотекарем школи Ново-Покров. цукр. з-ду (Воронезька обл.); касиром Кара-Балт. цукр. з-ду; старш. бібліографом від. наук. бібліогр. БАН УРСР (1948).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 73, арк. 67–72 (особ. спр. Ф.П. Зайцевої).

Зайцівська Євгенія (?-?). Працювала бібліотекарем пересувних б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Залевський Йосип Олександрович (1894, с. Нетта Августовського пов. Сувалківської губ. Царства Польського – ?). Н. в родині малоземельного селянина. Закін. чотирикласну школу (Августов), дворічні пед. курси (Сувалки, 1914). Навч. на Вищ. польс. іст.-літ. курсах (Польс. ун-т) (Петроград, 1916–1917); в аспірантурі УНІКу (з січ. 1931), згодом – у ВБУ (1931–1933). Працював службовцем контори ф-ки «Р. Коллер и К^о» (Петроград, 1914); службовцем контори Упр. Петрогр. сітки Моск. Віндавo-Рибінської залізниці (1915); комісаром гол. бухгалтерії та каси Упр. залізниці, голов. рев. к-ту залізниці; зав. позашкільним від. (Бірськ Уфимської губ., 1917); ревізором-експертом відділів місцевого виконкому, зав. центр. робітн. клубом (Балашово Саратовської губ., 1918); заст. голови повіт. ради профспілок; інструкт. політвід. ІХ армії (1919); заст. зав. окрполітосвітою; викл. історії школи, зав. район. книгозбірнею (с. Касовці Балтського пов. Подільської губ., 1920); організатором робітн. ун-ту (Балашово, 1921); заст. завкультвід. окрпрофбюро (Кам'янець-Подільський,

1922); головою Надзвич. коміс. з ліквідації неписьменності; зав. підвід. наук. пропаганди політосвіти позашкільного від. окрпрофбюро; зав. окр. б-кою (Кам'янець-Подільський, 1923–1925); зав. Центр. польс. держ. б-кою на Україні (Київ, лют. 1925–03.02.1931); співроб. (з 1928), н. с. (з 01.05.1931) Каб. вивч. читача при УНІК; співроб. Каб. нацменшин при Етногр. коміс. ВУАН (з 1929); в. о. наук. співроб. ВБУ (1933). Активний учасник революц. подій (жовт. 1917). Зарештований за «систематичне впровадження у широкі маси радянських читачів ідеологічно шкідливої літератури» (22.11.1932). За постановою особливої наради Колегії ДПУ був обмежений у правах на проживання в 12-ти населених пунктах терміном на 3 роки (07.05.1933). Реабілітований (25.09.1989).

Пр.: Пора організувати Общество друзей книги // Красный б-рь : журн. бібл. теорії і практики. – М. : Госиздат, 1929. – Вып. 5–6 (7–8), июль-август. – 172 с.; Польська видавнича продукція в СРСР за 1917–1928 // Бібліол. вісті. – 1929. – № 2–3; Київські бібліотеки в цифрах. Матеріали до раціоналізації бібліотечної справи // Там само. – 1930. – № 4. – С. 92–102; За марксоленінську бібліотечну класифікацію. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 399, арк. 53–58; Про реорганізацію «Журналу бібліотекознавства та бібліографії». – ІР НБУВ, ф. 33, № 2862; П'ятирічний план бібл. буд-ва др. п'ятирічки. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 3.

Л-ра: Жуковський О. Роль Центр. польс. держ. б-ки у розвитку польс. нац. культури на Правобережній Україні у 20-ті роки ХХ ст. // Українська полоністика. – Вип. 1. – 2004. – С. 3–9; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 145, 146; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 441–442, 493–496.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 67–68 (прохання, автобіогр. Й.О. Залевського); спр. 37, арк. 87; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 29993ФП (арх.-слідча спр. Й.О. Залевського).

Залевський Костянтин Лаврентійович (?-?) – педагог. Закін. фіз.-мат. ф-т Харків. імп. ун-ту. Працював

викл. історії і географії Харків. жін. г-зії; пом. бібліотекаря б-ки Харків. імп. ун-ту (1864–1870); викл. Харків. ін-ту шляхетних дівчат (1870–1889). Нагороджений орденами св. Володи-мира 4-го ст., св. Анни та св. Станісла-ва 2-го ст.

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. ру-ководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 285.

Залипка Михайло Васильович (?-?). Навч. заочно в Моск. ін-ті бібл. робітників. Працював н. с. б-ки НКО УРСР та Харків. наук. б-ки ім. В.Г. Ко-роленка; голов. бібліотекарем, пом. зав. спецвід. Львів. філії БАН УРСР (1941).

Л-ра: Кусій Л. «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 372.

Замурєнко Б. (?-?). Працював наук. конс. з доби М. Коцюбинського КВП ВФ ВБУ (1925–1926), дир. труд-школи № 1, що знаходилася поряд з садибою М. Коцюбинського.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3.

Запеченко Федір Федоро-вич (?-?). Працював зав. чит. залом Київ. обл. б-ки для дітей та юнацтва ім. 15-річчя РКСМ (1941).

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 14.

Зарренштраль Олександра (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Заславський Давид Йосипо-вич (псевд. і крипт.: *Богров, Ф.; Д. З.; З.; З-ий, Д.; З-ский, Д.; Клейнмышеле; Осипов, Д.; Ф. Б.; Осипович, Д.; Н-us; Но-тунculus*; 01.01.1880, Київська губ. –

28.03.1965, Москва) – журналіст. За-кін. юрид. ф-т Київ. ун-ту св. Володи-мира. Працював службовцем прав-ління Громад. б-ки м. Києва (1907–1908); співроб. Револуц.-іст. арх. (1917); пом. зав. бібл. секції від. нар-освіти Київ. ради робітн. депутатів (1919); співроб. укр. часоп. «Слово» (Київ, 1919). Співроб. та ред. часопи-сів у Петрограді, Києві («Киевские Вести», «День», «Киевская мысль», «Современный Мир», «Северные за-писки», «Наша заря», «Былое». Орга-нізував б-ку при соц.-демократ. клубі в Петрограді. Член правління Бібл. т-ва у Києві (1919).

Пр.: Наймиты панской державы против ра-бочего класса УССР : СВУ и рабочий класс. – [X.] : Укр. робітник, [1930]. – С. 16.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 31–32; ЕСУ. Т. 10 ... – С. 345; Науково-допоміжний апарат ... – С. 425.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 35.

Засядько Дометій Іванович (1826–17.06.1910). Н. в селян. роди-ні. Закін. Харків. губ. г-зію (1841); фі-лос. ф-т Харків. ун-ту (1846). Працю-вав пом. інсп. студентів (1847–1848), пом. бібліотекаря б-ки (з 1851), одно-часно – кер. типографії (з 1871) Хар-ків. ун-ту. Нагороджений орденами св. Анни, св. Станіслава 3-го ст.

Л-ра: Засядько Дометий Иванович // Хар-ків. губ. ведом. – 1900. – 18 июня; Биографиче-ский словарь питомцев Первой Харьковской гим-назии / сост. Н.А. Чеканов. – Х., 1905. – С. 126; Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 281.

Затувльська З.І. (?-?). Працюва-ла голов. бібліотекарем сектору наук. бібліогр. БАН УРСР (з 08.10.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 173.

Захарченко Н. (1894–?). Н. в ро-дині вчителя. Закін. г-зію; пед. курси; інструкторські кооп. курси (1922).

Працювала зав. наук. б-кою С.-г. дослідної станції (Київ, з 1925; Біла Церква, з 1930).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 48 (за ява Н. Захарченко).

Зварикін (?-?). Працював зав. б-кою С.-г. інституту (Кам'янець-Подільський, 1928); зав. спільної б-ки ін-тів Птахівництва й Тех. культур (1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 7; IP НБУВ, ф. 47, № 184, арк. 20.

Зданевич Борис Іванович (22.07.1886, с. Киданівка Канівського пов. Київської губ. – 02.12.1966, Київ) – книгознавець, мовознавець; канд. філол. н. (1944). Н. в родині сіл. священика. Навч. на природн. від. мат. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1904–1905). Закін. 1-шу Київ. г-зію (1904); Лазарев. ін-т сх. мов (Москва, 1910). Працював пом. секр. контори Держ. банку (Київ, 1911–1913); викл. рос. мови чол. г-зії (Вірний Семиреченської обл., Казахстан, 1913–1920); зав. пед. від. Центр. обл. б-ки (Вірний, 1917–1920); бібліотекарем Моск. б-ки (1920); мол. бібліотекарем від. «орієнталія» (з 01.01.1921), пом. зав. від. читальні, т. в. о. дир. (груд. 1924), н. с. (1931–1937), пом. зав. від. стародруків та «orientalia» (1927–1934), зав. від. стародруків (05.11.1937–1941) БАН УРСР; с. н. с. Ін-ту сусп. наук (1941–1942), в. о. дир. БАН УРСР (Уфа, 1942–1944), с. н. с. Ін-ту мови і л-ри ім. Т. Г. Шевченка (1942–1944), с. н. с. від. укр. мови та діалектології Ін-ту мовознав. ім. О. О. Потебні АН УРСР (1944–1960). Під його кер-вом сформовані основні колекції від. стародруків БАН УРСР. Підготував каталог інкунабул та перевидання знайденого ним серед фондів відділу ста-

родруків невідомого друку Й. Гутенберга – «Provinciale Romanum». Позаштат. співроб. Каб. араб.-іран. філол. іст.-філол. каф. АН УРСР (1924–1929). Учен. секр. Київ. філії ВУНАС (1929). Член бібліогр. секції НДКБ ВБУ (з 1927), Коміс. Бл. Сх. АН УРСР (1930–1933), УБТ. Володів рос., укр., польсь., нім., фр., сербську, перську, турец. з діалектами, грец. та латин. мовами. Підготував до друку «Инкунабули ВБУ та її філій» (1927). Співукладач хрестоматії «Антична художня література» (К., 1938), академ. вид. творів Т.Г. Шевченка (К., 1939), «Рос.-укр. словника» (К., 1948), «Укр.-рос. словника» (К., 1953–1963, Т. 1–6), «Словника мови Т.Г. Шевченка» (К., 1964). Особові арх. фонди Б.І. Зданевича зберігаються в IP НБУВ (ф. 111, 10 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. № 113).

Пр.: Нова література про Т.Г. Шевченка / уклад. : Д.А. Балика, Б.І. Зданевич, Ф. Максименко [та ін.]; ВБУ при ВУАН // Життя й революція. – 1926. – № 1. – С. 115–117; Показчик літератури про І. Франка : бібліографія / уклад. : Д.А. Балика, Б.І. Зданевич, Ф. Максименко [та ін.]; Всенар. б-ка України при ВУАН // Там само. – 1926. – № 5. – С. 124–127; Перша спроба опису інкунабулів на Україні // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – 1928. – Вип. 16; Творчий шлях Гутенберга // Вісті АН УРСР. – 1940. – № 7–8. – С. 92–106; «Provinciale Romanum» – невідомий друк Й. Гутенберга / БАН УРСР; відп. ред. О.Б. Михайличенко. – К., 1941. – 58 с.; Каталог інкунабул / Б.І. Зданевич (уклад.), Г.І. Ломонос-Рівна (упоряд.) ; ЦНБ АН УРСР. – К. : Наук. думка, 1974. – 252 с.; Інкунабули Волин. держ. н.-д. музею. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 399, арк. 26–36; Постанова відділів рідких та цінних вид. у б-ках Москви. – Від. стародруків та рідкісних вид. НБУВ; Від. стародруків і матеріалістична філософія. – IP НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2; Інкунабули України (стан і умови вивч. інкунабулів на Україні). – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 129; IP НБУВ, ф. 33, № 2834; Матеріалістична та атеїстична л-ра у виданнях XV–XVIII ст. і її значення для культосвітньої праці. – IP НБУВ, ф. 33, № 2869; Стан і умови вивчення інкунабул на Україні. – IP НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 6.

Л-ра: Наука і научні работники СССР ... – С. 138; Проценко Л. Київський некрополь : путівник-довід. – К., 1994. – С. 167; Дубровіна Л.А.,

Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 103, 161, 183, 189, 200, 232, 240, 268; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 253; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 245–246; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 147–148; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 153, 181, 198, 202, 205, 208, 213, 221, 224, 290, 438, 478; ЕСУ. Т. 10 ... – С. 476; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 98–97; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 123.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 270, арк. 23; оп. 1л, спр. 13, арк. 6 зв.; спр. 16, арк. 39; спр. 53в, арк. 185; спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 7; спр. 63, арк. 1; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2723 (особ. спр. Б.І. Зданевича).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 33, № 4143.

Зегебарт Єлизавета Олександрівна (?–?). Працювала бібліотекарем, зав. б-кою Природн.-іст. музею Тавр. губ. земства (Сімферополь, 1903–1916).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 21–23.

Зеленко Ілля Наумович (20.09.1903, Одеса Херсонської губ. – ?). Закін. лекторську групу Харків. губ. партшколи при Комуніст. ун-ті ім. Артема (1922–1923). Навч. на політосвітньому ф-ті Харків. ІНО (1927–1928); бібл. ф-ті Всеукр. заоч. ін-ту політ. освіти (1935–1936). Працював кур'єром Одес. губпродкому (1918–1920); пом. чергового слідчого комендатури Одес. губ. Надзвичайної комісії для боротьби з контрреволюцією і саботажем (1920–1921); зав. орг. від. та секр. Первомайск. пов. к-ту РКСМУ (Одес. обл. 1921–1922); лектором Харків. ФЗУ кондитерської промисловості ф-ки «Октябрь» (1923–1924); лектором з економіки, зав. навч. частиною (1924–1927), зав. каб. агітації та пропаганди (1928–1930) Сум. окр. партшколи; дир. Центр. бібл. колектору (Харків, 1930–1931, 1934–1937); ред. вид-ва «Молодой больше-

вик» (Харків, 1931–1933); зав. Ново-Георгієвським від. народівити (Харків. обл. 1933–1934); ред. укр. бібл. журн. «Бібліотека у соціалістичному будівництві» (Київ, 1937–1938); с. н. с., заст. дир. з наук. роботи БАН УРСР (1938–1940); дир. Львів. філії БАН УРСР (11.10.1940–черв. 1941); політ. руком роти окремого батальйону 21 армії (1941); нач. клубу та інструкторів політвід. 76 гірн.-стрілецької д-зії (1941–1942); лектором курсів мол. лейтенантів 6 гвардійської армії (1943–1944); пропагандистом армійського шпиталю 1118 (1945–1946); лектором політвід. 25 армії (1946); зав. б-кою Респ. дому парт. освіти ЦК КП(б)У (Київ, 1946–1947); ред. від. журн. «Культосвітробота» (Київ, 1947); старш. ред. (1947), голов. бібліотекарем (1948–1950), в. о. зав. від. госпрозрахункового обслуговування (1950); зав. сектором опрацюв. від. каталогізації (1950–1951), старш. ред. від. опрацюв. і каталогізації (1951–1953) ДПБ УРСР. Нагороджений орденом «Червоної Зірки» (1945) та медалями: «За оборону Сталінграда» (1943), «За бойові заслуги» (1945), «За перемогу над Німеччиною» (1945), «За перемогу над Японією» (1945).

Пр.: Бібліотечний журнал : за матеріалами наради // Рад. б-ка. – 1937. – № 7. – С. 25–28.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ ... (1941–1964) ... – С. 152, 181; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 387; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 246; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 304; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 381.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 5; оп. 2л, спр. 70, арк. 22–40 (особ. спр. І.Н. Зеленка).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 70, арк. 28.

Зельницький Михайло Євдокимович (13.06.1878, с. Нова Прилука Бердичівського пов. Київської

губ. – 11.04.1933) – бібліотекознавець, українознавець. Н. в родині вчителя. Навч. на філол. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (до 1915). Закін. класич. г-зію (Бердянськ Тавр. губ., 1901); юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1906). Працював викл. політекономії, статистики і правознавства комерц. школи (Ногайськ Тавр. губ., 1907); рахівником Бердян. держбанку (1910–1913); чиновником з особливих доручень з міськ. буд-ва (Київ, 1918); секр. Інформ.-інструкт. від. карного розшуку повітревкому (Київ, 1918–1920); бібліотекарем-спеціалістом (з 31.08.1920), бібліотекарем-фахівцем заг. від. (1920–1927) та читальні (1926), каталож. від. (з 14.02.1928), бібліотекарем I розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1930–1931) ВБУ.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.; спр. 11, арк. 25 зв.; спр. 16, арк. 37; спр. 37, арк. 90; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2445 (особ. спр. М.С. Зельницького).

Зенгер Григорій Едуардович (псевд. і крипт.: *Г. З.; Снегирев; Z;* 13.03.1853, с. Кречевицькі казарми Новгородського пов. та губ. – 07.07.1919, Петроград) – філолог; чл.-кор. імп. С.-Петербур. АН (1908), проф. (з 1877), магістр (1886), д-р (1894) римської словесності. Н. в дворян. родині військового. Закін. іст.-філол. ф-т Імп. С.-Петербур. ун-ту (1874). Учень І.В. Помяловського, Ф.Ф. Соколова. Залишений для підгот. до проф. зв. на каф. заг. історії. Магістер. дис. «Критический комментарий к некоторым спорным текстам Горация» (захищена в Київ. імп. ун-ті св. Володимира, 1886). Працював викл. давн. мов 5-ої г-зії (С.-Петербург, 1874–1875); екстраординар. проф., викл. давньорим. історії та словесності (з 1877), одночасно – біб-

ліотекарем (1877–1880), учен. секр. (1881–1883) Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька; доц. (з 1885), проф. каф. заг. історії, деканом іст.-філол. ф-ту (з 1896), ректором (1897–1899) Варшав. ун-ту; попечителем Варшав. учбов. окр. (1900–1901); зам. міністра (1901), керуючим (1902), міністром нар. освіти Рос. імп. (1903–1904); сенатором Держ. Думи (1904–1905); позаштат. службовцем від-ня філології Рос. публ. б-ки (1917–1919). Автор пр.: «Заметки с латинскими текстами», надрук. в «Известиях Нежинского Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине», «Варшавских университетских известиях», «Журнале Министерства народного просвещения». В складі Бібл. коміс. Ніжин. Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька працював над перевіркою систематизації книг та підготовкою до друку систематичного каталогу б-ки (1878–1880).

Пр.: Критический комментарий к некоторым спорным текстам Горация. – Варшава, 1886; *Немецкие библиотечные знаки // Известия книжных магазинов Товарищества М.О. Вольф по литературе, наукам и библиографии.* – 1901. – № 6. – С. 71–74; *Заметки к текстам Сенеки.* – К., 1906; *Заметки к латинским текстам.* – О., 1912.

Л-ра: *Добиаш А.В.* Заметка об основной библиотеке ... – С. 7; *Литвиненко Л.* 190 років служіння освіті та науці // *Інформ.-наук. вісн. б-ки НДУ ім. Миколи Гоголя.* – 2010. – № 1. – С. 17.

Зернова М. (?-?) – бібліотекар. Дружина акад. С.О. Зернова (1871–1945). Працювала бібліотекарем, зав. б-кою Севастопольської біол. станції (з 1902).

Л-ра: *Сивцова А., Акімова О.* 125 років Наук. б-ці Ін-ту біології південних морів ... – С. 28.

Зеров Микола Костянтинович (14.04.1890, Зінків Полтавської губ. – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська Карельської

АРСР) – літературознавець, поет, перекладач; проф. Н. в родині вчителя. Навч. в двоклас. міськ. школі (Зіньків Полтав. губ., 1898–1890); Охтирській (Харків. губ., 1900–1903) та 1-й Київ. (1903–1908) г-зіях; на іст.-філол. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1908–1914). Дипломна праця: «Гадячський полковник Григорий Грабянка и его летопись как исторический источник» (1914). Працював викл. історії та давн. мов чол. г-зії (Златопілля Чигирин. пов. Київ. губ., 01.08.1914–1917); викл. історії й латин. мови, бібліотекарем та секр. пед. ради 2-ї укр. держ. г-зії ім. Кирило-Мефодіївського братства (Київ, 21.09.1917–01.10.1920); одночасно – викл. українознав. КАІ (1918–1920); викл. бібл. курсів НКО; ред. журн. «Книгарь» (01.01.1919–01.10.1920); викл. соц.-екон. школи (Баришівка Київ. губ., з 1920); викл. історії укр. л-ри, проф. Київ. ІНО (з жовт. 1923); одночасно – викл. Київ. кооп. технікуму та торг.-пром. школи; членом редкол. журн. «Червоний шлях» (1925–1926). Член іст.-літ. т-ва ВУАН (1927), Коміс. новітнього письменства. Член-фундатор Укр. учит. спілки. Автор передмов та редактор збірників: «Черемшина М. Село вигибає. Новели з гуцульського життя» (К., 1925), «Іван Франко. Поезії» (К., 1925), «Щоголів Я. Поезії» (К., 1926), «Куліш П. Поезії» (К., 1927). Зарештований (Москва, 27.04.1935). Засуджений Військ. трибуналом КВО за ст. 54–8–11 КК УСРР як керівник «контрреволюц. терор. націоналіст. орг-ції» до 10 років ВТТ (07.02.1936). Відбував покарання у таборі особливого призначення («Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Особливою трійкою УНКВС Ленінгр. обл. засуджений до вищої міри

покарання – розстрілу (09.10.1937). Реабілітований (1958). Особовий архівний фонд М.К. Зерова зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 28), ІР НБУВ (ф. 35, 740 од. зб.).

Пр.: З студентських років М.В. Лисенка // Світло. – 1913. – Кн. VI. – С. 30–38; Пам'яті Коцюбинського // Там само. – Кн. VIII. – С. 4–9; «Енеїда» Вергілія та її відношення до «Енеїди» Котляревського // Іван Котляревський. Енеїда. – К. : Криниця, 1919. – С. V–XIV; Нова книжка П. Карманського // ЛНВ. – 1919. – Кн. I. – С. 117–120; Українське письменство в 1918 р. // Там само. – 1919. – Кн. III. – С. 331–344; Антологія римської поезії. – К. : Друкар, 1920. – 64 с.; Слово. Хрестоматія. – К. : Слово, 1923. – 320 с.; Нове українське письменство : іст. нарис. – К. : Слово, 1924. – Вип. I. – 134 с.; Леся Українка : критико-біогр. нарис. – К. : Книгоспілка, 1924. – 64 с.; В справі критико-бібліографічних часописів // Бібліол. вісті. – 1925. – Ч. 1–2. – С. 118–123; До джерел. Літ.-критичні статті. – К. : Слово, 1926. – 132 с.; Перед судом методолога // Життя і революція. – 1926. – Кн. VII. – С. 84–91; Від Куліша до Винниченка. – ІР НБУВ, ф. 35, № 20; В справі критично-бібліографічного журналу. – Ф. 47, № 322, арк. 175–186.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 51; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 167; Рудницький М. Непередбачені зустрічі. – Л. : Каменяр, 1969. – С. 27–35; З порога смерті ... – С. 195–198; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 164; Остання адреса. До 60-річчя Соловецької трагедії. – Т. 1. – К., 1997. – С. 38; ЕСУ. Т. 10... – С. 561; Самі про себе ... – С. 215–219.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-332, оп. 1, спр. 62, арк. 6; ІР НБУВ. ф. X, № 4864, арк. 128; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2753 (особ. спр. М.К. Зерова).

Інтернет-ресурси: Герасімова Т., Горбач Т. Микола Зеров : повернення із забуття : вист. до 125-річчя від дня народження видатного українського поета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/1992>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 78, № 1588.

Зехцер Нухим Йосифович (1901, Рибниця Балтського пов. Подільської губ. – ?) – літературознавець. Освіта вища. Працював м. н. с. (з 01.09.1936), с. н. с., зав. євр. від., зав. від. л-ри народів Сх. БАН УСРР (Київ, 15.06.1936 – 02.02.1939); зав. спецвід. Львів. філії БАН УСРР (з 10.05.1940).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 249, 253, 268; Кусій Л. «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 369; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380.

Дж.: Арх. ЛНБ, оп. 1, спр. 2, арк. 67; оп. 1л, спр. 50, арк. 24.

Зецер Мойсей Ісакович ([1863]–1941, Вінниця). Працював першим дир. філії респ. мед. б-ки (Вінниця, 1933, з 1935 – Вінниц. обл. мед. б-ка, з 1940 – Вінниц. обл. наук. мед. б-ка).

Л-ра: Берладин Г.В. Її історія триває ... – С. 44–45.

Зільберберг Марія Григорівна (1917, Деражня Подільської губ. – ?). Закін. середню школу № 17 (Київ). Навч. на ф-ті без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ (з 1936). Працювала бібліотекарем I розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (до 05.09.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 138; спр. 54, арк. 27.

Зільберман Самсон Григорович (1917, Київ – ?). Навч. в Київ. хім.-тех. ін-ті. Працював бібліотекарем від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (з 01.02.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 3; спр. 54, арк. 11, 25.

Зільберштейн Андрій Ілліч (11.09.1897, Москва – 30.06.1984, Харків) – педагог; проф. (1947). Закін. 1-ше реал. уч-ще (Харків, 1914); Психоневрологічний ін-т (Петроград, 1918); юрид. ф-т Харків. ін-ту нар. госп-ва (1926). Працював інструкт. Харків. від. т-ва «Потребительского общества юга России» (1918–1920); зав. від. Харків. губнаросвіти (1920–1921); методистом з бібл. роботи та зав. від. НКО (Харків, 1921–1924); інсп., зам.

ред. Т-ва «Червоний шлях» (Харків, 1921–1924); інсп. з підгот. робітників політосвіти Упр. політосвітою (до 19.09.1925); викл. Харків. ІНО (Харків, 1922–1924); н. с. НДІ педагогіки (Харків, 1927–1933); зав. каф. Всеукр. ін-ту ком. освіти (Харків, 1928–1935); зав. від. Центр. психоневрологічного ін-ту (Харків, 1935–1937); зав. (1939–1974), проф. каф. педагогіки та психології (1974–1984) Харків. пед. ін-ту. Редагував «Бібліотечну енциклопедію». Під час війни працював комісаром шпиталю. Більше 30 років зав. каф. педагогіки та психології ХДУ та Харків. пед. ін-ту.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 111; ЕСУ. Т. 10... – С. 588; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 142.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2727 (особ. спр. А.І. Зільберштейна); спр. 9069, арк. 41.

Інтернет-ресурси: Музей-бібліотека Н.Ф. Федорова. Народный архив – личные фонды. Зильберштейны. Ф. 273, 21 д.; 1958–1989 гг; опись [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nffedorov.ru/na-nca/na/abcna/p/zilber.html>. – Название с экрана.

Зінгерман О.С. (?–?). Закін. КПІ. Працювала зав. довідковим від. читальні для дітей та юнацтва Київ. центр. дит. б-ки (1924–1929).

Пр.: Опыт постановки справочной детской читальни // Красный библиотекарь. – 1926. – № 9. С. 48–59.

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 9.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Зінчук Дем'ян (Даміан) Арсенович (02.11.1881, с. Заріччя Ковельського пов. Волинської губ. – ?) – педагог; проф. Н. в сел. родині. Закін. С.-Петербур. духов. акад. (1907); іст. від. С.-Петербур. ун-ту (1910). Працював зав. б-кою реал. школи (С.-Петербург, 1908–1912); доц. Петерб. духов.

акад. (1910–1912; 1913–1918); викл. (1919–1928) та членом Бібл. ради (1923–1928) Херсон. ІНО; зав. б-ки (1928–1929), викл. укр. та нім. мови Луган. ін-ту рільництва (з 1928).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 140.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 73–75 (анкета Д.А. Зінчука); ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 53.

Зленко Петро Андрійович (крипт.: *З-ко, П.*; 06.06.1891, Старо-костянтинів Волинської губ. – 1954, Тайшет, Сибір) – громад. діяч, педагог, публіцист, бібліотекознавець, бібліогр. Навч. на фіз.-мат. ф-ті Новорос. ун-ту. Закін. Ун-т св. Володимира (Київ, 1916); Сергіїв. артилер. школу (Одеса, 1917); Держ. школу бібліотекарів у Празі та УВПІ ім. М.П. Драгоманова (1928). Служив старшиною в укр. армії. З відходом армії УНР з України опинився у таборі для інтернованих укр. вояків (Петрків, Польща, до 1921). Працював бібліотекарем, вихователем та викл. мат. і фізики приват. г-зій (Брест, 1921–1922); дир. б-ки філії т-ва «Просвіта» (Брест, 1921–1923); бібліотекарем, заст. зав. б-кою УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, 1928–1933); ред.-видавцем «Укр. тижня» (Прага, 1933–1938); бібліотекарем Слов'ян. книгозбірні (Прага, 1933–1938). Співпрацював з книгознав. вид. «Книголюб» (Прага, 1927–1932), «Українська книга» (Львів, 1937–1939, Краків-Львів, 1942–1943), ред. «УЗЕ» (Львів, 1930–1934). Співзасн. (1926) та секр. Бібл.-бібліогр. коміс. (з 1927) УТПК у Празі. Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Активний член «Українського об'єднання в ЧСР», Союзу укр.

журналістів і письменників на чужині. Брав участь у роботі Бібліогр. коміс. НТШ. Співорганізатор, учасн. та секр. вист.-бібліогр. підкоміс. ІІ укр. наук. з'їзду (20–24.03.1932). Автор бібліотекознавчих статей: «Бібліотеки в Америці» (1925), «3 бібліографічної практики українських видавництв» (1927), «Бібліотеки української еміграції в ЧСР» (1933), «Сільські бібліотеки на Україні» (1928), «Тернистий шлях української книжки» (1932). Друкувався в низці укр. часописів, таких як: «Книголюб», «ЛНВ», «Спудей», «Тризуб», «Діло» та ін. Заарештований органами НКВС зі звинуваченням у редагуванні націоналістичної газети (Прага, 1945). Загинув у концтаборі СРСР – спецтаборі № 7 Озерлагу у Тайшеті. Реабілітований. Особовий архівний фонд П.А. Зленка зберігається в ЦДАЗУ (ф. 10, 207 од. зб.; у т. ч. спр. 105 – «Документи про роботу УТПК у Празі. 1927–1937»).

Пр.: Бібліотека Українського педагогічного інституту ім. М.П. Драгоманова в Празі // Книголюб. – 1928. – Кн. III–IV. – С. 50–55; Бібліографічний покажчик наукових праць української еміграції 1920–1931. – Прага, 1932. – 154 с.; Зимовий похід : матеріали для бібліогр. покажч. – Прага, 1935. – Вип. I. – 14 с.; Реєстр укр. могили на Ольшанському кладовищі в Празі // Український тиждень. – 1935; Симон Петлюра : матеріали для бібліогр. покажч. – Прага, 1935; Українські січові стрільці : матеріали для бібліогр. покажч. визвольної боротьби України. – Варшава, 1935–1936; Приватні бібліотеки на Україні. – Л., 1937. – 52 с.; Українські видання Наддніпрянщини в 1918 р. // Укр. книга. – 1938; Приватні бібліотеки на Україні : іст. нарис. – Л., 1938; Симон Петлюра : матеріали до бібліогр. покажч. – Париж, 1939. – 71 с.; Книга в українській народній словесності. – Л.; Краків, 1943; Українське видавничє товариство «Сіяч» у Празі. – ІР НБУВ, ф. 47, спр. 336, арк. 174–177; Бібліотеки гетьмана Івана Самойловича та його синів. – ЦДАЗУ, ф. 10, оп. 1, спр. 11, арк. 1–193; Празькі видання Ф. Скорини. – Там само, спр. 12, арк. 1–60; Приватні бібліотеки на Україні в XVII–XIX ст. – Там само, спр. 15, арк. 1–249; Бібліотека Київського університету. – Там само, спр. 18, арк. 1–34; Місце

бібліографії в класифікації наук Т.Г. Масарика. – Там само, спр. 21, арк. 1–25; «Безпосередньо з полиць книг ...» : підручник по бібліотекознавству. – Там само, спр. 24, арк. 1–24; Одеська державна громад. б-ка : до 110-ліття існування. – Там само, спр. 33, арк. 1–7.

Л-ра: Хорунжий Ю. Українське слово в Празі // Книжник. – 1992. – № 2. – С. 28–38; Українська журналістика в іменах. Вип. 1 ... – С. 76–78; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 166; *Білокінь С.І.* Масовий терор ... – С. 318, 319; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; *Капелюшній В.П.* Замасковані імена ... – С. 66; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 40; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 151–153; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 255, 259, 261, 262; *Косенко О.* Джерельно-документаційний потенціал документів особового фонду Петра Зленка // Вісн. ЦДАЗУ. – 2012. – С. 59–73; *Ківшиар Т.І.* Внесок пражської укр. еміграції ... – С. 241–281; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 123.

Злочевська Берта Володимирівна (1894–?) – педагог. Н. в родині службовця. Навч. в Київ. Фребелевському ін-ті (до 1915); Держ. ін-ті ритм. виховання (1922–1923). Працювала вчит. музики та муз. виховання в дит. домах та школах (1918–1923); зав. б-ки Київ. консерваторії (1923–1924); бібліотекарем міськ. б-к (Київ, 1924–1925); зав. б-ки 2-ї труд. партшколи (Київ, 1925–1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 79.

Значківська Віра Павлівна (?–?). Навч. на іст. ф-ті Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту. Працювала бібліотекарем б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1919–1920), згодом – Кам'янець-Поділ. ІНО (1921–1922).

Л-ра: Завальнюк О.М. Укр. еліта ... – С. 316; *Матвійчук Л.О.* Біобібліогр. матеріали ... – С. 95; *Прокончук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 53.

Золотар Євдокія Дем'янівна (1915, с. Забілоччя Радомисьького пов. Київської губ. – ?). Працювала біб-

ліотекарем абетк. кат. від. опрацюв. БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 4, 30.

Золотарьова (?–?). Працювала бібліотекарем від. абонементу б-ки Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Золотницька Фаїна Пилипівна (1895–?). Закін. г-зію. Впродовж десяти років працювала зав. від. абонементу різних моск. профспілкових та наук. б-к; бібліотекарем Петровської район. б-ки (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 51.

Золотоверхий Іван Демидович (27.09.1905, с. Тарадинці Лубенського пов. Полтавської губ. – 08.09.1978, Київ). Н. в сел. родині. Навч. на бібл. ф-ті ВУІКО (Харків, 1929–1933). Працював вихователем дит. будинку (с. Губське Лубенського пов., 1923–1925); заврайсельбудом і район. б-ки (с. Орж Лубенського пов., 1925–1927); бібліотекарем Палацу к-ри 225 стрілецького полку (1927–1929); зав. б-ки Палацу к-ри паровозобудівників з-ду ім. Жовтневої революції (Ворошиловоград, з 1933); дир. Ворошиловград. (нині – Луган.) центр. міськ. б-ки (1936–1938); викл. зх.-європ. л-ри Луган. пед. ін-ту ім. Т.Г. Шевченка (1933–1937); інструкт. культосвітнього від. ЦК КП(б)У (Київ, 1938), секр. від. пропаганди Сум. обкому КП(б)У (1939), заст. зав. від. пропаганди та агітації ЦК КП(б)У, заст. зав. від. к-ри Упр. ЦК КП України (Київ, 1938–1947); заст. дир. Всеукр. бібл. колектора (1948); дир. ДПБ АН УРСР (1948–1951); дир. Київ. держ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (нині – Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 1951–1956), старш. викл.,

зав. каф. історії СРСР (1951–1972); доц. КДУ (1956–1961); доц. заоч. відня ХДБІ у Києві (з 1968 р. – Київ. держ. ін-т к-ри, 1961–1973). Член бюро Від. сусп. наук Президії АН УРСР (з 1950). Член Бібл. коміс. АН УРСР (з 1950). Нагороджений медаллю «Партизан війни» 1 ст. та медаллю «За доблесний труд». Особовий архівний фонд І.Д. Золотоверхого зберігається в ІР НБУВ (ф. 371).

Пр.: Розвиток рад. книги на Україні // Культ.-освіт. робота. – 1948. – № 5. – С. 13–16; Видання творів Й.В. Сталіна на Україні // Йосифу Віссаріоновичу Сталіну Акад. наук УРСР : зб. пр. – К., 1949. – С. 113–128; Українська радянська книга 1948 року // Вітчизна. – 1949. – № 4. – С. 146–151; Бібліографічні видання Харків. держ. наук. б-ки ім. В. Короленка // Культ.-освіт. робота. – 1949. – № 5. – С. 45–47; Бібліотека і книга : як користуватись б-кою : посіб. для читачів / уклад.: І.Д. Золотоверхий, Г.М. Плеський, Я.Н. Прайсман. – К., 1949. – 120 с.; Українська радянська книга 1949 року // Вітчизна. – 1950. – № 5. – С. 173–178; Великі будови комунізму : метод. і бібліогр. матеріали на допомогу б-кам / АН УРСР, ДПБ ; відп. ред. І.Д. Золотоверхий ; уклад.: Г.М. Плеський, Л.І. Вовченко, З.В. Кирилук, Г.І. Стецюк, А.Д. Титаренко. – К., 1951. – 72 с.;

Заочний абонемент : короткий посібник для масових бібліотек / уклад. Г.М. Плеський ; відп. ред. І. Золотоверхий. – К., 1951. – 36 с.; Список умовних скорочень при бібліогр. описі / АН УРСР, ДПБ ; уклад.: О.В. Бистряков, О.Я. Білик, Р.Б. Ліммер ; відп. ред. І.Д. Золотоверхий. – К., 1951. – 36 с.

Л-ра: Карпенко Г.В. В Президії АН УРСР // Вісн. АН УРСР. – 1948. – № 6. – С. 58; Терещенко І.Л. У Президії АН Укр. РСР // Там само. – 1950. – № 9. – С. 79; Ковальчук Г.І. Керівники ВБУ-НБУВ (1918–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 24; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 153–154; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 344, 440; Листування Юра Меженка ... – С. 338.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 71, арк. 1–5; Арх. м. Києва, ф. Р-346, оп. 5, спр. 150.

Зусман (?-?). Працював зав. б-кою Ін-ту машинобудування (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 64.

Зусман Тереза (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Троїцького Нар. дому бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

7

Іваненко Аглая Павлівна (?-?). Закін. г-зію (1915). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. ВЖК; Держ. курсах ім. М. Гельча (1931). Працювала вчит. (1915–1930); одночасно – зав. шк. б-кою (1922–1924); екскурсоводом Музею культурів Всеукр. музейн. містечка (1930).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 34 (за-ява А.П. Іваненко).

Іваненко Микола Охримович (24.01.1895, м. Короп Кролевецького пов. Чернігівської губ. – ?). Закін. Іст.-філол. ін.-т кн. Безбородька (1916). Проф. стипендіат Петрогр. (1917–1918) та Київ. (1918) ун-ту. Працював зав. б-ки Іст.-філол. семінарію Укр. держ. ун-ту (1918).

Джс.: Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, спр. 1, арк. 20; спр. 47, арк. 14; ЦДІАК України, ф. 1235, оп. 1, № 1352.

Іванець Володимир Григорович (?-?). Племянник А.Ю. Кримського. Працював бібліотекарем Каб. араб.-іран. філол. (1923); нештат. співроб. з окрем. наук. доручень І Від. ВУАН (1923).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 522.

Іванець Наталія Григорівна (1899, Київ – ?) – бібліотекар. Н. в родині службовця. Племянниця А.Ю. Кримського. Закін. жін. г-зію (Переяслав Полтав. губ., 1918). Навч. на іст. ф-ті

Укр. держ. ун-ту (Київ, 1919–1920); КАІ (1923–1924). Працювала вихов. жін. г-зії (Переяслав, 1918–1919); інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 15.08.1919), бібліотекарем-фахівцем заг. від. (1922–1927) бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (до 11.12.1931) ВБУ. Брала участь у роботі підкоміс. бібл. техніки НДКБ ВБУ (1926–1927). Член коміс. в справі передачі майна УНІКУ до Укр. книж. палати (04–18.11.1931).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 52; спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 181, арк. 33; оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв.; спр. 11, арк. 1 зв.; оп. 1л, спр. 4, арк. 2; спр. 6, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 42; спр. 31, арк. 55 зв.; ІР НБУВ, ф. 47, № 264, арк. 52; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2845 (особ. спр. Н.Г. Іванець); ЦДАМЛМ України, ф. 1360, оп. 1, спр. 119.

Іваницький Віктор Федорович (20.11.1881, с. Калузьке Калузської вол. Херсонської губ. – лютий 1955, Кам'янець-Подільський) – сходознавець, гебраїст, бібліотекознавець; магістр (1912). Н. в родині священика Херсон. єпархії. Закін. Херсон. духов. уч-ще (1896); Одес. духов. семінарію (1902); КДА (1906). Проф. стипендіат каф. історії євр. народу КДА (1906–1907). Учень В.П. Рибінського. Дис. «Филон Александрійский. Жизнь и образ литературной деятельности» (1911). Працював викл. догматичного богослов'я Мінської духов. семінарії (з 10.08.1907); в. о. доц. (1907), доц. (1912), проф. (до 05.05.1919) каф. давн. історії євр. народу КДА (1907–1919); діловодом ред. «Трудов Императорской Киевской духовной академии» (з 1914); одночасно – проф. каф. історії Давн. Сх. Київ. ВЖК А.В. Жекуліної (23.01.1911–1920), іст.-філол. ф-ту політехнікуму Нар. ун-ту (15.02.1918–1920), Вищ. пед. курсів ім. Б. Грінченка (з 15.10.1919), ВІНО

ім. М.П. Драгоманова (з 04.03.1920), КАІ (23.06.1920–01.05.1925); приватдоц. Прискор. пед. курсів (з 01.08.1920); зав. Центр. книж. базисного складу губнаросвіти (Київ, 1920); мол. бібліотекарем (з 04.01.1921), підстарш. бібліотекарем (з 17.05.1921), старш. бібліотекарем, зав. відділами «орієнталія» (з 05.07.1921), бібліотекознав. та стародруків (1923–1926), заст. дир. (з 10.10.1923), н. с. (до 23.08.1933) ВБУ; викл. Марійського пед. ін-ту; одночасно – с. н. с. (з листоп. 1933), зав. довідково-бібліогр. від. (з 1937) Центр. респ. б-ки Марійської АРСР (Йошкар-Ола, з 1937). Голова секції бібліотекознав., член президії НДКБ ВБУ; голова пед. ради бібл. курсів ВБУ (1927–1928). Керував роботою аспірантів у галузі історії, орг-ції та сучасн. стану бібл. справи у ВБУ (1927). Н. с. Коміс. сходознав. та мовознав. (з 1919), Коміс. зі складання енцикл. слов. ВУАН. Член Київ. обл. коміс. сприяння вченим. Співорганізатор та керівник наукової роботи ВБУ (видавнича діяльність, аспірантура, бібліотечні курси). Засновник марійської наукової бібліографії. Автор наук.-метод. докт-тів щодо орг-ції фондів, каталогізації, наук.-метод. та наук. діяльності ВБУ, організації НДКБ та підгот. кадрів для наук. б-к. Здійснив аналіз поняття «наук. діяльності» щодо наук. б-ки взагалі та ВБУ зокрема. Член, голова коміс. Київ. обл. коміс. сприяння вченим. Архівний фонд вченого зберігається в відділі рукописів Російської державної бібліотеки (ф. 388, 125 од. зб). Книги з б-ки В.Ф. Іваницького зберігаються в спеціалізованих відділах НБУВ.

Пр.: Филон Александрийский : жизнь и обзор литературной деятельности. – К., 1911. – 606 с.; Древне-еврейское уголовное законодательное право. – К., 1911. – 30 с.; О происхождении иудейского эллинизма Александрии // ТКДА. – К., 1912. – Т. 1, кн. 2. – 17 с.; К вопросу о самарянах. –

К., 1913. – 40 с.; Иудео-Арамейские папирусы с острова Элефантины и их значение для науки Ветхого Завета // Там же. – 1914. – Т. I, ноябрь–декабрь. – 95 с.; Систематический указатель к журн. Труды Киевской Духовной Академии. – К., 1915. – 88 с.; К вопросу о рехавитах // ТКДА. – Т. II, май. – К., 1915. – 31 с.; Письмо Аристия к Филократу : введение и перевод // Там же. – К., 1916. – Т. II–III, июль–октябрь, декабрь. – 110 с.; К вопросу о рехавитах // К трехсотлетнему юбилею КДА. – К., 1917. – Вып. 1; Відділ бібліотекознавства Всенародної бібліотеки // Бібліол. вісті. – 1923. – № 2; «Бібліотековіана» ВБУ // Там само. – 1923. – № 4. – С. 45–48; Кілька уваг до орг-ції підготовки бібл. робітників на Україні : [доп. на прилюдному засіданні наук.-дослід. Ін-ту бібліотекознав. ВБУ, 17 трав. 1926] // Бібл. журн. – 1925. – № 4–5. – С. 12–21; Наукова дослідча праця в галузі бібліотекознавства та бібліографознавства у зв'язку з підготованням бібліотекарів та встановленням аспірантури при наук. б-ках : доп. на Першій конф. наук. б-к УСРР, 28–31 груд. 1925 // Бібл. зб. – 1926. – № 1. – С. 29–39; Методологічні уваги до орг-ції підготовки бібл. робітників на Україні. – Бібл. журн. – 1926; Підготовка наук. бібліотекарів і взагалі наук. робітників у галузі бібліотекознавства та бібліографії // Бібл. зб. – 1927. – № 2. – С. 93–105; Міжнар. співробітничі уваги до орг-ції підготовки бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 136–138; Єврейська мова у Г.С. Сковороди. – К., 1928. – 12 с.; 3 життя закордонних бібліотек // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 125–130; В справі підготовки наук. бібл. персоналу // Там само. – 1929. – № 3. – С. 68–70; Бібліотекознавча л-ра чужими мовами. Жидівська мова Г.С. Сковороди // Зб. пр. жидівської іст.-археогр. коміс. – Ч. 1; Університетський від. Всенар. б-ки при ВУАН // Київ : провідник. – К., 1930. – С. 256–260 (співавт.); Всенародна бібліотека України (ВБУ) при ВУАН // Там само. – С. 209–210; Критико-библиографический очерк на «Материалы для библиографического указателя по мариведению» Я. Ялкаева // Марийская Автономная Область. – 1934. – № 10/12. – С. 146–160; Библиотечное дело в Марийской Автономной области // Красн. библиотечарь. – 1935. – № 11. – С. 34–40; Систематический указатель к журналу «Марийская Автономная область». – 1936. – № 11/12. – С. 73–108; Библиотечное дело в Марийской автономной области. – Йошкар-Ола, 1936. – 48 с.; Библиография Марийской библиографии. Вып. 1. – Йошкар-Ола, 1948; Указатель литературы о Марийской АССР за 1949 г. – Йошкар-Ола, 1951. – 116 с.; Филон Александрийский (его жизнь и обзор литературной деятельности). 1906. – IP НБУВ, ф. 304, № 1896, 489 арк.; Про останній пленум керівників НДУ та висновки для НДКБ. – Ф. 33, № 2812, арк. 23; Організація книжних фондів спеціальних відділів. 1931. – № 889, 6 арк.; Міркування в справі вид. продукції

Книж. палати. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 13–19; До питання про нормальний склад бібліотечних фондів. – Оп. 1. спр. 336а, арк. 125; спр. 161, арк. 11; Кілька уваг до роботи з аспірантами. – Спр. 336а, арк. 144–147; Кілька уваг до організації підготовки бібліотечних робітників на Україні. – Спр. 336а, арк. 67; Науково-дослідна праця в галузі книгознавства та бібліотекознавства в зв'язку з підготованням бібліотекарів та заведенням аспірантури при наукових бібліотеках. – Спр. 120, арк. 3; Підготовка бібліотечних робітників у Америці. – Спр. 142, арк. 49; спр. 336а, арк. 65; Статут відділу орієнталія. – ВР РДБ, ф. 388, оп. 1, картон 1, спр. 18, 20 арк.; Про дублетний фонд. – Там само. – Картон 6, спр. 1, 11 арк.; 3 бібліотечного життя на Заході. – Спр. 2, 24 арк.; Бібліотека Британського музею. – Спр. 3, 22 арк.; Основные задачи и потребности научной библиотеки в отношении комплектования. – Спр. 4, 15 арк.; Библиотечное дело в Марийской АССР. Исторический очерк. – Спр. 6, 222 арк.; Краткосрочные библиотечные курсы в Марийской автономной области. – Спр. 7, 15 арк.; Об организации школьных библиотек. – Спр. 8, 12 арк.; Систематический каталог. – Спр. 10, 49 арк.; Что такое научная библиотека? – Спр. 11, 41 арк.; О библиотечных кадрах. – Спр. 12, 17 арк.; О библиотечной технике. – Спр. 13, 21 арк.; Комплектование библиотек. – Спр. 14, 111 арк.; Проверка книжного фонда библиотек. – спр. 15, 23 арк.; Справочно-информационная работа библиотек, изб-читален. – Спр. 2, 31 арк.; Элементы справочно-информационной работы в отделах обслуживания. – Спр. 21, 15 арк.; Библиотечное дело у древних евреев. – Картон 7, спр. 1, 14 арк.; Библиотеки в христианскую эпоху. – Спр. 2, 8 арк.; История библиотек. – Спр. 3, 17 арк.; Александрийская библиотека. – Спр. 3, 5 арк.; Библиотека Конгресса. – Спр. 4, 22 арк.; Ленинградская публичная библиотека имени М.Е. Салтыкова-Щедрина. – Спр. 7, 17 арк.; О систематическом каталоге. – Спр. 12, 91 арк.; Методика проведения библиографических обзоров. – Спр. 13, 9 арк.; О работе республиканской библиотеки МАССР в области рекомендательной библиографии и о помощи оказываемой ей центральными библиотечно-библиографическими учреждениями – спр. 14, 2 арк.; Библиотечные вопросы (мысли, наблюдения, заметки). – Спр. 16, 14 арк.; О коллективном авторе. – Спр. 17, 38 арк.; Статті з бібліотекознавства та бібліографії. – Спр. 18, 21.

Л-ра: Алексеев В. О состоянии востоковедения в Киеве ... – С. 131; Наука и научные работники СССР ... – С. 144; *Сергеева І.* З історії формування колекції єврейської літератури Національної бібліотеки України (1918–1939) // Бібл. вісн. – 1996. – № 6. – С. 13–14; *Степченко О.П.* Особові архівні фонди видатних укр. учених як джерело з історії орг-ції спеціалізованих фондів Всенародної (Нац.) б-ки України (1918–1934 рр.) : дис. ... канд. іст. наук. – К., 1997. – С. 53; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 30, 41, 97, 103, 124, 128, 131, 181, 194, 200, 215, 229, 243; *Дубровіна Л.А.* ВБУ ... – С. 4–

17; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 76; *Ковальчук Г.* Керівники ВБУ–НБУВ (1919–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 18–28; *Вона ж.* Доля репресованих директорів ВБУ ... – С. 8–9; *Вона ж.* Директори ВБУ ... – С. 179–206; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у XX ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; ЕГУ. – К., 2005. – Т. 3. – С. 397; *Мансурова Л. В.Ф.* Іваницкий и просветительская деятельность в Марийском крае : к 125-летию со дня рождения // Бібл. вісн. – 2006. – № 3. – С. 52–55; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 53–66; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 96, 99, 135, 182, 184, 198–200, 202, 205, 214, 221, 223, 226, 478; *Степченко О.П.* Віктор Федорович Іваницкий як організатор спеціальних фондів ВБУ // Бібліотекознав., документознав., інформологія. – К., 2008. – Вип. 5. – С. 14–22; *Цыганкова Э.Г.* Віктор Федорович Іваницкий (1881–1955) – історик древнього Востока, гебраїст и библиограф / *Э.Г. Цыганкова, О.Д. Василюк* // Східний світ. – 2010. – № 2. – С. 147–160; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 101–102; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 71; Науково-додоміжний апарат ... – С. 426; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 524–543; *Дениско Л.М., Рудакова Ю.К.* Книжкові знаки на книгах ... – С. 56–57.

Л-ра: Алексеев В. О состоянии востоковедения в Киеве ... – С. 131; *Сергеева І.* З історії формування колекції єврейської літератури Національної бібліотеки України (1918–1939) // Бібл. вісн. – 1996. – № 6. – С. 13–14; *Степченко О.П.* Особові архівні фонди видатних укр. учених як джерело з історії орг-ції спеціалізованих фондів Всенародної (Нац.) б-ки України (1918–1934 рр.) : дис. ... канд. іст. наук. – К., 1997. – С. 53; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 30, 41, 97, 103, 124, 128, 131, 181, 194, 200, 215, 229, 243; *Дубровіна Л.А.* ВБУ ... – С. 4–17; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 76; *Ковальчук Г.* Керівники ВБУ–НБУВ (1919–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 18–28; *Вона ж.* Доля репресованих директорів ВБУ ... – С. 8–9; *Вона ж.* Директори ВБУ ... – С. 179–206; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у XX ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; ЕГУ. – К., 2005. – Т. 3. – С. 397; *Мансурова Л. В.Ф.* Іваницкий и просветительская деятельность в Марийском крае : к 125-летию со дня рождения // Бібл. вісн. – 2006. – № 3. – С. 52–55; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 53–66; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 96, 99, 135, 182, 184, 198–200, 202, 205, 214, 221, 223, 226, 478; *Степченко О.П.* Віктор Федорович Іваницкий як організатор спеціальних фондів ВБУ // Бібліотекознав., документознав., інформологія. – К., 2008. – Вип. 5. – С. 14–22; *Цыганкова Э.Г.* Віктор Федорович Іваницкий (1881–1955) – історик древнього Востока, гебраїст и библиограф / *Э.Г. Цыганкова, О.Д. Василюк* // Східний світ. – 2010. – № 2. – С. 147–160; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 101–102; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 71; Науково-додоміжний апарат ... – С. 426; Биогр.

слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 524–543; *Дениско Л.М., Рудакова Ю.К.* Книжкові знаки на книгах ... – С. 56–57.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 22; оп. 1л, спр. 13, арк. 2 зв.; спр. 37, арк. 88; ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611; ІР НБУВ, ф. 175, № 1493, арк. 1; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2846 (особ. спр. В.Ф. Іваницького); ф. 539, оп. 11, № 1334, арк. 83–116; ЦДІАК України, ф. 711, оп. 1, спр. 10918, арк. 1–4; Арх. Нац. б-ки ім. С.Г. Чавайна, спр. 84, арк. 3–5 (особ. спр. В.Ф. Іваницького); Арх. Марійського держ. ун-ту, м. Йошкар-Ола, ф. 380, оп. 1, од. зб. 72, арк. 5–6 (автобіографія В.Ф. Іваницького); ВР РДБ, ф. 388, оп. 1, картон 7, спр. 36, 33 арк. (біографічні документи В.Ф. Іваницького, 1903–1951).

Інтернет-ресурси: Колекція В.Ф. Іваницького [Електронний ресурс] // Книжні пам'ятники РФ : Личные (владельческие) книжные коллекции. – Режим доступу: <https://kp.rsl.ru/collections/personal?letter=%D0%98>; Ф. 388, Іваницький, Виктор Федорович (1881–1956). Іваницький Виктор Федорович : архивный фонд, 1910–1956. – 125 ед. хр. [Електронний ресурс] // Российская государственная библиотека. Онлайн-просмотр документа. – Режим доступу: <https://dlib.rsl.ru/viewer/01004745364#?page=26>.

Іконогр.: *Головащенко С.І.* Дослідження та викладання Біблії в КДА ... – С. 88; ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 3497.

Іваниця Григорій Микитович (30.01.1892, с. Шостка Чернігівської губ. – 24.08.1938, Пв.-Сх. табір Магаданської обл.) – філолог, мовознавець, педагог; проф. Чоловік молодшої сестри акад. *А.Ю. Кримського*. Закін. Ніжин. іст.-філол. ін-т кн. Безбородька; Київ. імп. ун-т св. Володимира. Працював приват-доц. каф. класич. філол. Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, з 1919); викл. педагогіки, проф. ІНО (1920–1929). Голова Бібл. коміс. УНТ (з 14.10.1920). Секр. Коміс. іст.-філол. від., Наук.-пед. коміс. ВУАН (1924–1927). Член пед.-психологічної секції соц.-екон. від. Ін-ту укр. наук. мови. Співроб. журн. «Радянська освіта». Автор підручників та статей з методики навчання укр. мови. Заарештований (18.08.1929; 20.12.1937). Засуджений до 6 років (19.04.1930), вдруге – до 10 років ВТТ (21.02.1938). Реабілітований (1989).

Пр.: Історико-філологічне товариство при інституті кн. Безбородька в Ніжині : з нагоди 25-ліття його існування. – ІР НБУВ, ф. X, № 17415, арк. 1–10.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 81; Опера СВУ – музика ГПУ ... – С. 44; Київ : жертви репресій. Т. 2 ... – С. 125; *Марочко В., Хілінг Г.* Репресовані педагоги України ... – С. 150; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділь. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 75; ЕСУ. Т. 11... – С. 76.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, спр. 32107, 32109; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 7, спр. 937.

Іванов Олександр Васильович (1837–05.10.1911, Сімферополь) – письменник, археограф. Закін. Херсон. духов. семінарію; КДА (1861). Працював викл. духов. семінарії (Володимир); єпарх. наглядачем церк.-параф. шкіл Тавр. єпархії; зав. музеєм та б-кою Тавр. ученої арх. комісії (28.11.1898–05.10.1911). Автор статей, присв. іст. минулому Тавриди, опубл. в «Таврических епархиальных ведомостях», «Известиях Таврической ученой архивной комиссии», «Записках Одесского общества истории и древностей».

Пр.: Греческий рукописный Апостол, принадлежащий Предтеченской церкви в г. Керчи. – СПб., 1886; Греческое рукописное Евангелие, находящееся в библиотеке Таврической духовной семинарии. – СПб., 1886.

Л-ра: *Непомнящий А.А.* Історія. Пам'ятки архітектури. Роль духовних осіб у розвитку історичного краєзнавства в Криму (др. пол. XIX – поч. XX ст.) // УДЖ. – 2003. – № 4; *Ушатая Р.И.* Історія бібліотек міста Сімферополя ... – С. 33; Біогр. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 543–545.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 175, № 1494, арк. 3–5.

Іконогр.: Біогр. слов. випускників КДА. Т. 1 ... – С. 544.

Іванов Юрій Аркадійович (1878–1933). Н. в родині вчителя. Працював канд. на суд. посаду в Суд. палаті; пом. бібліотекаря Київ. ун-ту св. Володимира (1915–1920); бібліотекарем б-ки Київ. ІНО (1920–1927); бібліотекарем ВБУ (1927–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 102.

Іванова Галина Сергіївна (11.04.1901, с. Рябушки Лебединського пов. Харківської губ. – ?). Н. в родині рахівника, пізніше – секр. сільради. Закін. Харків. жін. г-зію (1919), бібл. курси при ВБУ, курси бібліографів-конс. при НКО. Навч. в Київ. консерваторії (1927–1931). Працювала секр. райупр. Должансько-Калитвинського гірського родовища (Донбас, 1920–1921); бібліотекарем-бібліографом (з 25.01.1931), старш. (з 01.05.1933), голов. бібліотекарем довідково-бібліогр. каб. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (1931–1941); бібліотекарем читальні КБК (1941–1943); старш. бібліотекарем (1943), голов. бібліотекарем конс.-бібліогр. від. БАН УРСР (1944–1948).

Пр.: Й.В. Сталін в українській худож. літературі і народній творчості : бібліогр. покажч. / уклад.: Г. Гімельфарб, О. Білик, Г. Іванова, Е. Ровнер, В. Тур'ян ; ред. Р. Бухіна. – К., 1940. – 56 с.; Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; А.Е. Кримський : бібліогр. покажч. / склали : Л.Р. Рубінзон ; Г.С. Іванова ; БАН УРСР, Від. наук. бібліогр. – К., 1941. – [5], 109, 26, [18] с. – Арх. ВДБО НБУВ.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 66, 69.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 93; спр. 58, арк. 5; спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 76, арк. 147–154 (особ. спр. Г.С. Іванової).

Іванова Е.О. (?–?). Працювала зав. б-ки філії Всеукр. НДІ педагогіки (Київ, з 1933). Під її кер-вом фонд б-ки зріс до 70 000 примірників педл-ри (на поч. 1941); б-ка видала 10 вип. бібліогр. бюл. «Педагогічна і методична література» (1938–1941); був створ. сист. каталог. На поч. війни їй було доручено зберігти фонд б-ки, яку не було евакуйовано.

Л-ра: Самборська М. Становлення і розвиток наук.-пед. б-ки Укр. НДІ педагогіки ... – С. 185, 189; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 192.

Іванова Софія Володимирівна (?–?). Працювала мол. пом. бібліоте-

каря б-ки Пед. музею губнаросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 616.

Іванова Т. (?–?). Працювала зав. б-ки Київ. мех. робітн. ін-ту (1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 52.

Іванушкін Василь Михайлович (21.04.1903, Москва – 13.07.1937, Київ) – книгознавець. Н. в сел. родині. Навч. в 6-тій моск. г-зії. Закін. КІНГ (1928) та аспірантуру Н.-д. каф. марксизму-ленінізму ВУАН (1930). Працював пом. токаря Моск. аеропланного з-ду (1917–1918); діловодом військомату, головою Своїнського волвоєнкомату (Ліхвін. пов. Калуз. губ., 1919); членом і секр. Ліхвін. повітпарткому (1919–1920); лектором рад. партшколи (Ліхвін Калуз. губ., 1920; Тараща Київ. губ., 1921); членом і секр. Таращ. повітпарткому; зав. повітнаросвітою на Київщині (1921); зав. Уман. політосвітою (1922–1923); зав. агітпропагандою окрпарткому (1924); одночасно – викл. іст. матеріалізму й с.-г. політики Уман. с.-г. технікуму (1922–1925); викл. (01.10.1925–21.09.1926; з 15.11.1926); деканом робфаку (1925–16.01.1926), КІНГу; зав. Будинком комуніст. освіти при агітпропі Київ. окрнаркому (з 1926); викл. політ. економії Київ. вет-зоотех. ін-ту та с.-г. економії та економполітики Київ. кооп. технікуму (1925–1926); кер. каб. з вивч. книги й читача (01.10.1926–01.10.1927) та бібліогр. секції та коміс. (1928–1931), дир. (1934–1936) УНІКу; одночасно – викл. політ. економії, деканом робітн. ф-ту, в. о. ректора КІНГу (1925–1928); заст. дир. Центр. іст. арх.; гол. ред. Київ. філії «Книгоспілки» (1928); заст. голови Херсон. міськради (1930–1933); учен. секр. Ред.-вид.

ради ВУАН (з 01.02.1934); гол. ред. Вид-ва ВУАН (1935); дир. БАН УСРР (04.09.1933–26.05.1936); співроб. літ. коміс. при НКО УСРР; агрономом-плановиком Київ. садово-ягідного тресту (1936–1937). Голова Ред.-видавн. ради ВУАН. Один з перших працівників Каб. вивч. читача і книги (створений у жовтні 1926) при секції соціології книги УНІК, де було започатковане перше в Україні всеукраїнське бібліотекознавче дослідження – анкетне соціологічне вивчення бібліотек та читачів (1926–1928). Учасник Всесозн. конф. з питань складання каталогів наукових бібліотек (1934); нарад, присвячених бібл. справі (Москва, 1934; 1936). Брав активну участь у діяльності ВУАН як член тимч. комісій: з розробки проекту нової орг. структури інститутів УАН; з розгляду орг. структури і штатних розписів інститутів УАН; з орг. Держ. худож. музею на базі Картинної галереї; Музею мистецтв ВУАН та Всеукр. музейн. містечка; з відбору в дійсні члени ВУАН; з перегляду програм конференцій інститутів ВУАН; з розгляду тематики планів інститутів; кваліфікац. коміс. соц.-екон. наук про присудження вчен. ступенів без захисту дисертації. За період його діяльності директором ВБУ вишла з підпорядкування НКО УСРР і була повністю підпорядкована Академії наук. Відповідно нового Статуту (1936) вона стала державним книгосховищем України і центральною науковою бібліотекою АН УРСР, постачалася двома безкоштовними комплектами обов'язкових примірників видань друку УРСР, пожвавлено роботу бюро міжнародного обміну літературою. На його прохання до відділу рукописів ВБУ було передано архів УАН-ВУАН. Через пожежу, що сталася 25 листопада 1935 в газетно-

му відділі б-ки, в березні 1936 був виключений з КП(б)У за «притуплення парт. пильності та протягування класово-ворожих кадрів до б-ки», в травні того ж року звільнений з посади директора. Заарештований за сфабрикованим звинуваченням як «активний учасник контрреволюц. націонал-фашист. терор. орг-ції» (13.01.1937). Військовою колегією ВР СРСР засуджений за ст. 54-8, 54-11 КК УРСР до вищої міри покарання – розстрілу (02.07.1937). Реабілітований (08.02.1958).

Пр.: Про газетну та журнальну бібліографію // Життя й революція. – 1925. – № 5. – С. 88–90; Графічне мистецтво та його утилітарна роль в новому побуті // Там само. – 1925. – № 6/7. – С. 48–50; [Рецензія] // Там само. – 1925. – № 9. – С. 106–107. – Рец. на кн. : Реннер П. Книгопечатание как искусство. – М. ; Ленинград, 1925; Економіка селянських рухів 1905 // Там само. – 1925. – № 10. – С. 81–86; Проблема читачівства та її вивч. – К., 1926. – 18 с.; Селянський рух 1905–1906 рр. на Київщині. – К. : ДВУ, 1926. – 100 с.; План работы библиотеки на 1933–34 гг. : выступление на совещании директоров научных библиотек 15–19 декабря 1934 г. // Сов. библиогр. – 1935. – № 1–2. – С. 15; [Выступление на совещании директоров научных библиотек по докладом М.А. Годкевича «О работе с обязательным экземпляром» и Е.И. Шамурина «Об использовании книжных фондов»] // Сов. библиогр. – 1935. – № 1–2. – С. 23; Роль Библиотеки УАН як державного книгосховища. – К., 1935; Бібліографічний показник літератури з політичної економії. 1934. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 18, 37 арк.; Всенародна бібліотека України на шляхах перебудови. 1934. – Спр. 19а, 4 арк.; Бібліографічна робота про Леніна. 1934. – Спр. 19б, 170 арк.; Організація бібліографічної роботи на Україні. Методичні розробки. 1935. – Спр. 21; Інструкція до склад. індивідуального плану підвищення кваліфікації наук. робітників Бібліотеки АН УРСР. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2934.

Л-ра: Ковальчук Г.І. Дослідження стану бібліотек України ... – С. 58–62; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 140, 145, 217, 247, 257, 279; Ковальчук Г.І. Репресовані директори ВБУ ... – С. 39–45; Опришко Т. Василь Іванушкін : життя і доля // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1999. – № 1/2; 2000. – № 2/4. – С. 347–357; Ковальчук Г.І. Директори ВБУ ... – С. 179–206; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 13, 361, 390, 391, 393, 401, 408, 412, 425, 428, 429; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 195, 196, 197, 200, 221, 478; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 140; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 442–445, 516–528.

Интернет-ресурси: Дані про розстріляних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sbu.gov.ua/sbu/doccatalog/document?id=86726. – Назва з екрана.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 148 (особ. спр. В.М. Іванушкіна); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 448, арк. 6; спр. 488, арк. 234; оп. 1л, спр. 42, арк. 55; спр. 496, арк. 36; ГДА СБУ, ф. 6, № 2474, № 46296; № 46299 ФП, арк. 154; ІР НБУВ, ф. 47, № 289, арк. 5; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2889 (особ. спр. В.М. Іванушкіна).

Іванченко Микола Миколайович (25.11.1883, Кишинів Бессарабської губ. – 1943, Чернігів) – книгознавець, бібліограф. Н. в родині вчителя. Навч. в 2-й г-зії (Кишинів); юрид. ф-ті ун-ту (Париж); Вищ. школі соц. наук (Париж, 1902–1903); іст.-філол. (1903–1905) та юрид. (з 1905) ф-тах Моск. ун-ту. Закін. 6-ту класич. г-зію (С.-Петербург, 1902); юрид. ф-т Харків. ун-ту (1913). Працював членом правління Публ. б-ки ім. І.С. Тургенєва в Парижі (1902–1903); статистиком, секр., тарифознавцем, юрисконсультом тарифного від. страхового т-ва (С.-Петербург, 1910–1913); службовцем Особливої комісії з питань пожежного законодавства під головуванням сенатора М.О. Остроградського (1913); членом Коміс. оптової юрид. консультації (1915); пом. присяж. повіреного М.Ю. Козловського присяж. адвокатури Петроград. суд. палати (1914–1918); головою Київ. к-ту страхових товариств (1918–1919); конс. у видавн. справах, членом, керуюч. справами ГУ Укр. Червоного Хреста (з 1919); пом. секр. Молочарсоюзу (з 1920); мол. бібліотекарем лабораторії (з 04.01.1921), зав. довідковим від. (1921–1924), учен. секр. (з 01.02.1928) ВБУ; одночасно – бібліографом (з 1923), учен. секр. (1924–01.02.1928) УНІКу. Брав участь у редагуванні «Бібліологічних вістей» та роботі комісій УНІКу (1923–1927). Член-секр. Президії НДКБ (з 08.02.1928); УБТ

(1928–1929); Колегії кер. аспірантів (1928–1931) та редакції «Журналу бібліотекознавства та бібліографії» (з 1929) ВБУ; Гебраїстичної Коміс.; Семінтологічної секції ВУНАС; Рос. бібліограф. т-ва; Ленінгр. Т-ва бібліофілів. Делегат з'їзду «Русской группы междунаро. союза криминалистов» (1914); І Бібліограф. з'їзду (Москва, 1924); І Конф. наук. б-к (Москва, 1924); ІІ Бібліограф. з'їзду (Москва, 1926); ІІ Конф. наук. б-к (Ленінград, 1926); Конф. наук. б-к (Київ, 1926). Заарештований за участь у масонській організації (30.12.1930). Засуджений до 5 років концтаборів (18.10.1931), висланий до Хабаровська. Реабілітований (1989).

Пр.: Петроградський інститут книгознавства // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 48–50; Міжнародний Бібліографічний інститут // Там само. – № 4; УНІК // Там само. – 1925. – № 1/2. – С. 142–145; Перший Бібліографічний з'їзд у Москві // Там само. – С. 146–150; Перша конференція наукових бібліотек // Там само. – С. 168–170; А.Є. Калішевський (некролог) // Там само. – С. 189–190; Українське товариство бібліологічний з'їзд в Празі // Там само. – 1926. – № 3. – С. 80–82; ІІ Всеросійський бібліографічний з'їзд в Москві. – Там само. – № 4. – С. 80–82; Друга конференція наукових бібліотек в Ленінграді // Там само. – С. 100–104; Українське товариство прихильників книги у Празі // Там само. – 1927. – № 2. – С. 105–106; Перший пленум бібліографічної комісії УАН // Там само. – С. 108–109; Третя Всесоюзна нарада книжкових палат // Там само. – С. 109–112; Конференція Американської бібл. асоціації // Там само. – № 3; Маслов С.І. (біограф. нарис) // Сергій Маслов. 1902–1927: зб. на пошану Маслову / УНІК. – К., 1927; VI Міжнародна бібліографічна конференція // Журн. бібліотекознав. та бібліограф. – 1928. – № 2. – С. 108–109; Науково-дослідна комісія бібліотекознавства та бібліографії ВБУ // Там само. – С. 123–125; Всенародна бібліотека України при УАН за 1927/28 р. // Там само. – 1929. – Ч. 3. – С. 107–110; Науково-дослідна комісія бібліотекознавства та бібліографії ВБУ // Там само. – 1930. – № 4. – С. 93–94; Систематичний каталог видань Всеукраїнської АН. 1918–1929 / склали М.М. Іванченко, Я.І. Стещенко. – К., 1930; перевид.: Чикаго, 1966); Міжнародний Бібліографічний інститут. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 45–55; А.Є. Калішевський. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 236–240.

Л-ра: Київ: жертви репресій. Т. 1 ... – С. 170; Дубровіна Л.А., Оніщенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 119, 125, 209, 224, 234; Вони ж.

Бібліотечна справа ... – С. 181, 196, 197, 221; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 145; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 446–447.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 62, арк. 109; спр. 140, арк. 82; спр. 229, арк. 25; спр. 270, арк. 22, 24–25; спр. 345, арк. 12 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 13, арк. 6 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2893 (особ. спр. М.М. Іванченка); ЦДАГО України, ф. 263, № 64454 ФП (арх.-слідча спр. М.М. Іванченка).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 11 ... – С. 145; ІР НБУВ, ф. 33, № 4062.

Іванченко М. (?-?). Освіта вища. Працював зав. студент. б-кою Житомир. ІНО (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 212.

Івасюк Микола Іванович (16.04.1865, с. Заставна Герцогства Буковини Австро-Угорської імп. – 25.11.1937, Київ) – художник. Н. в робітн. родині механіка с.-г. машин. Закін. Чернів. реал. школу (1884); курс реставрування та консервування галерейних картин проф. Губерта Маурера (Відень). Навч. у акад. мистецтв (Відень, 1885–1889; Мюнхен, 1890–1896). Працював викл. вищ. реал. школи та кер. школи образотв. та прикладного мистецтва (Чернівці, 1898–1908); урядовцем для роз'їздів від. охорони пам'яток старовини і мистецтва М-ва освіти УД (з 23.04.1918); співроб. Всеукр. фотокіноуправління (з 1927); худож. постановочного цеху Київ. кінофабрики (1928–1930); н. с. каф. мистецтвознав. ВУАН (01.10.1925–1927); н. с., пом. зав. мапогр. від. ВБУ (1930–1933). Н. с. Н.-д. каф. мистецтвознав. ВУАН. За дорученням уряду Директорії розробив ескізи для поштових марок УНР. Проживав у Мюнхені та Відні (1908–1925), де створив низку відомих картин на історичну тематику («Б. Хмельницький під Зборовим», 1893; «Битва під Хотинном», 1903; «В'їзд Б. Хмельницького до Києва», 1912; «Іван Богун під Берестеч-

ком», 1919), жанрових полотен («Козак з дівчиною біля криниці», «Поцілунок», «Очікування», «Гуцулка під деревом», «Буковинець», 1889; «Мати», 1908), портретів Ю. Федьковича (1885), Т. Шевченка та І. Франка (1924). Прийняв громадянство УСРР (1925). Подав до друку у ВБУ матеріали до 1-ї серії альбому «Матеріальна культура України в минулім і сучаснім» (1930). Заарештований НКВС СРСР (17.09.1937). Постановою Трійки Київ. обл. Упр. НКВС за участь у «антирад. націонал. терор. орг-ції і контрреволюц. укр. воен. орг-ції» засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (14.11.1937). Реабілітований (24.12.1980).

Л-ра: [Про призначення на посаду] / Держ. вісн. – 1918. – № 19. – 26 черв.; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 84; *Золотоверхова І. І.* Український радянський кіноплакат 20–30-х років. – К., 1983. – С. 108; *Баб'як П.* І треба було бідному русинові ... // Друг читача. – 1990. – 11 жовт.; *Кулаков І.* Почтовая марка Украины // Зеркало недели. – 1997. – № 9 (126). – 1–6 марга; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 196; Довідник з історії України ... – С. 266; Діячі науки і культури України ... – С. 170–172; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 159.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 31 (прохання про посаду в ВБУ); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2900 (особ. спр. І.М. Івасюка); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 58204 ФП (арх.-слідча спр. М.І. Івасюка).

Ігнатієнко Варфоломій Андріанович (25.08.1892, с. Озеряни Козелецького пов. Чернігівської губ. – 11.11.1937, Умань) – бібліограф, історик укр. преси. Н. в сел. родині. Закін. церк.-параф. школу (1910); 2-гу Київ. комерц. школу (1914). Навч. в Київ. комерц. уч-щі та ККІ (1914–1917), аспірантурі Н.-д. каф. історії України акад. М.С. Грушевського (1924–1928). Тема дис.: «Книжки і преса на Україні, схема іст. розвитку». Працював співроб. журн. «Наша кооперація» (з 1913); секр., зав. редакції журн. «Муравейник» (з 1916), тех. секр., інструкт. Київ. Союзбанку; секр. кооп. бюро

КМУ (до 1916); членом правління спожив. т-ва «Народна торгівля» (1916); гласним Київ. міськ. думи (1917); службовцем Ген. секретаріату торгівлі Центр. Ради УНР; членом ревізійної коміс. т-ва «Книгоспілка»; секр. укр. від. преси Прес-бюро «Коопероцентру» (1919); лектором, інструкт. з орг-ції кооп.-рахівних курсів, зав. учбовим підвід. кооп. орг-ції «Дніпросоюз»; співроб. ГКП в Києві (1919–1922), після реорг. палати – співроб. від. преси, членом (з жовт. 1926), заст. голови (з 1929), головою (з 01.10.1930) бібліогр. коміс. УНКУ (1926–1931); одночасно – асист. каф. теорії кооперації природн.-кооп. ф-ту, викл. КИНГУ (1921–1922); викл. Торг.-кооп. проф-школи (1924); співроб. (з 1926), ред. (1928) соціологічної секції соц.-екон. від. Ін-ту укр. наук. мови ВУАН; викл. мат. груп підвищення кваліфікації інж.-тех. працівників системи ГУ поліграф. та канцеляр. промисловості; викл. мат. Київ. середн. школи № 110 (з 1937). Член правління кооп. вид-ва «Спілка» (1922–1924). Нештат. пост. співроб. Коміс. для дослідів над громад.-політ. течіями на Україні ВУАН (1924). Один із організаторів Першої всеукр. вист. друку (1923). Публікував статті з історії та бібліографії укр. періодики в журналах: «Бібліологічні вісті», «Книга», «Життя й революція», «Книга», «Нова книга». Заарештований за «участь у контрреволюц. терор. орг-ції укр. есерів» (01.09.1937). Розстріляний (11.11.1937). Реабілітований (1959).

Пр.: Розвиток української кооперативної преси // Кооператив. зоря. – 1918. – С. IX–XII; Кооперативна преса на Україні в 1918 р. та її характер // Там само. – 1919. – № 1–2; Історія укр. преси та її вивч. // Бібліол. вісті. – 1923. – № 3. – С. 21–26; Українська книжка й преса в історичному розвитку // Книга : місячник л-ри, критики й бібліогр. – 1923. – № 3. – С. 3–6; Українська преса в 1922 році // Бібліол. вісті. – 1923. – № 1. – С. 5–12; № 2. – С. 19–26; Українська преса 1905–

1907 рр. // Життя й революція. – 1925. – № 11. – С. 34–39; Українська преса (1816–1923). – К., 1926; Українські нелегальні вид. рр. 1914–1917 // Бібліол. вісті. – 1926. – № 1. – С. 65–70; Листування в справі укр. преси в 1915–1916 рр. // Там само. – 1929. – № 4. – С. 55; Праця бібліографічної комісії при Всеукраїнському кооперативному музеєві // Бібліол. вісті. – 1929. – № 2/3. – С. 122; Бібліографія української преси, 1816–1916. – Х.; К., 1930; [Бібліографічна комісія ВУАН]. – ІР НБУВ, ф. 47, № 188; Організація викладання бібліографічних дисциплін у книготоргівельному технікумі. – Там само, № 220; Українська преса в 1922 році (спроба характеристики). – Там само, № 319, арк. 2–9; Історія української преси та її вивч. – Там само, № 320, арк. 81–95; Українські нелегальні вид. рр. 1914–1917 : матеріали до історії революційного руху на Україні. – Там само, № 324, арк. 161–192.

Л-ра: Максименко Ф.П. До питання про історію укр. преси : з приводу пр. Ігнатієнка В.А. «Українська преса, 1816–1923». – К., 1926 // Бібл. журн. – 1926. – № 4/5. – С. 54–63; Клясова боротьба в книгознавстві. – К., 1932. – С. 14–15, 28–29, 48–52, 75, 79, 82–84; *Тарнавський В.* Буржуазна концепція історії та бібліогр. преси на Україні // Проти буржуазних теорій у книгознавстві. – К., 1933. – С. 136–183; УРЕ. – К., 1961. – Т. 5. – С. 359; УРЕ. – К., 1979. – Т. 4. – С. 333; УЛЕ. Т. 2 ... – С. 297; ЕУ. Т. 3 ... – С. 855; *Ковальчук Г.* Видавнича діяльність УНІК ... – С. 28–31; *Романюк М.М.* Проблеми створення репертуару укр. періодики та дослідження історії преси // Українська періодика : історія і сучасність : доп. і повідомл. четвертої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 19–20 груд. 1997. – Л., 1997. – С. 3, 5; *Солонська Н.* До історії укр. періодичної преси // Бібл. вісн. – 1997. – № 2. – С. 30, 33–36; № 3. – С. 31–32; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 236; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 53, 225, 227, 615, 662, 713; *Юркова О.* Київська іст. школа М.С. Грушевського ... – С. 263–280; *Животко А.* Історія укр. преси. – К., 1999. – С. 246, 265, 276; *Ковальчук Г.* Співробітники УНІК – жертви політичних репресій ... – С. 80–83; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 230–231; *Ковальчук Г.І.* Варфоломій Андріанович Ігнатієнко // Українська періодика : історія і сучасність : тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 11–13 трав. 2000 – Л., 2000. – С. 471–475; Довідник з історії України ... – С. 267; Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 1 ... – С. 122–123; Укр. бібліографі. Вип. 1 ... – С. 157–158; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195, 197, 220, 221; Листування Юра Меженка ... – С. 9, 26, 251, 316; Енциклопедія для видавця та журналіста ... – С. 107–131; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 124; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 185; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 447–450, 528–533.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 155 (особ. спр. В.А. Ігнатієнка); ІР НБУВ, ф. 47, № 222, арк. 4; № 262; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 49534 ФП (арх.-слідча спр. В.А. Ігнатієнка).

Іконогр.: Юркова О.В. Світлина ... – С. 25.

Ігольніков Є.І. (?-?) Працював бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 127.

Ігудесман Дора Н. (?-?). Працювала зав. б-ки Троїцького нар. дому; інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920). Учасн. конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Пр.: Бібліотеки профшкіл за анкетами УНІКУ. – ІР НБУВ, ф. 47, № 291, арк. 135–147; Вивчення читача в Америці за національною ознакою. – ІР НБУВ, ф. 47, № 291, арк. 220–239.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 182.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 615.

Ідзіковська (дівоче прізвище – **Бухаревич**) **Герсилія Гнатівна** (1832–15.08.1917) – видавець, лікар за фахом. Дружина видавця Леона Вікентійовича Ідзіковського (1827–1865). Член Київської спілки швидкої медичної допомоги. Після смерті чоловіка керувала видавничою фірмою «Leon Idzikowski». При книгарні «Леон Ідзіковський» по вул. Хрещатик, 29 відкрила читальний зал, який з часом переріс у велику бібліотеку (1870). Постійний штат працівників бібліотеки – 10 осіб. Читальний зал, де проводилися поетичні читання, літературні диспути, співали і грали модні виконавці, міг одночасно вмістити 500 осіб. Це була найбільша й найбагатша книгозбірня Києва, кількість її фондів у півтора рази перевищувала кількість фондів Київ. міськ-

кої публічної бібліотеки. Книгозбірня налічувала понад 173 тис. видань різними мовами.

Л-ра: Савченко І. Видавнича фірма «Леон Ідзіковський» (до 150-річчя заснування) // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 49–58.

Іжевська М. (?-?). Працювала бібліотекарем 5-ої міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Плеханова губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Ізраєльсон Яків Ізраїлевич (крипт.: *Я. И.*; 1856, Мітава, Латвія – 1924, Лієпая, Латвія) – семітолог, історик; магістр (1883). Закін. г-зію (Лібава, 1875), ф-т сх. мов С.-Петербур. ун-ту (1880). Учень А. Гаркаві. Працював зав. від. критики і бібліогр., співроб. редакції часоп. «Восток» (1903–1904); нештат. співроб. (з 01.05.1919), бібліотекарем-спеціалістом, інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 20.05.1919), зав. підвідділів «гебраїки» та «юдаїки» від. «орієнталія» (з 01.07.1920) ВБУ. Працюючи у ВБУ, займався збором, систематизацією та каталогізацією рукописів та книг євр. мовою, їх зберіганням та використанням вчен.-сходознавцями, істориками, семітологами. Надрукував «Revue des Études Juives» та «Nakedem» та видав за рукописами С.-Петербурга. публ. б-ки частину коментаря Самуїла бен-Хофні до книги «Бытия» (Samuelis ben Chofni trium sectionum posteriorum libri Genesis versio Arabica cum commentario, 1886) та коментар Іуди ібн-Балама до книги Ієремії (1909). Ред. рос. перекладу пр. Флавія Йосифа «Іудейська війна» та перекладу першої частини пр. того ж автора «Против Апиона. О древности еврейского народа» (СПб, 1895). Допомагав

у Берліні Йосифу Дербургу, позбавленому зору, в його науковій роботі та брав участь у Grande Encyclopédie (1902). Співавтор енциклопедичного словника Брокгауза-Ефрона та «Єврейської енциклопедії», де помістив ряд статей з євр. та мусульманської історії. Наук. експерт у процесі Менахема Бейліса (1913). Співроб. Гебраїст. іст.-археогр. коміс. УАН. Тимч. К-том для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві йому було доручено скласти каталог desiderata осн. книжок з гебраїки (1919). Емігрував до Брюсселю (1922). Перед від'їздом передав частину власної євр. б-ки (бл. 200 кн.) до ВБУ.

Л-ра: [Яків Израельсон] // Бібліол. вісті. – 1926. – № 1. – С. 80; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 92; Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – 207; Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... – С. 32, 37; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31, 36, 43, 65, 100, 194; Сергеева І.А. Отдел фонда иудаики Института рукописи НБУВ : история и современность // Б-ки національних академії наук : проблеми функціонування, тенденції розвитку : наук.-практ. теорет. зб. – К., 2007. – Вип. 5. – С. 382; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 98, 135; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 230–231; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 102–103; Науково-допоміжний апарат ... – С. 427.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 2, арк. 4, 8 зв.; спр. 4, арк. 3 зв.; спр. 12, арк. 2 зв.

Ілляшевич Йосип Миколайович (1874–?) – бібл. робітник. Н. в родині службовця. Закін. реал. школу; інж.-буд. від. Київ. політехнікуму; Ін-т зовн. зносин (кол. Ін-т Бл. Сх.). Працював старш. пом. зав. б-ки Ін-ту зовн. зносин; зав. б-ки ВУНАС. Член-секр. ВУНАС.

Л-ра: Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 27.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 15; спр. 23, арк. 92 (анкета Й.М. Ілляшевича).

Ільницька Зінаїда Миколаївна (1893, Ташкент Ферганська обл. – ?). Працювала вчит. Моск. школи; н. с., заст. дир. (з 17.11.1935), т. в. о. дир. (з

26.05.1936), дир. (до 10.10.1937), членом Вчен. ради (1938), зав. наук. метод. від. (11.10.1937–1940); зав. каб. бібліотекознав. (1940–1941); зав. від. опрацюв. (1938–1941) БАН УРСР. Учасн. теорет. наради з питань бібліотекознав. та бібліографознавства (Москва, груд. 1936).

Пр.: Більше уваги охороні книжкових фондів // Соц. культура. – 1941. – № 4. – С. 57–60.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 260, 263, 265, 271; Історія БАН України (1934–1937) ... – С. 385; Історія БАН України (1938–1941) ... – С. 590; Історія БАН України (1941–1945) ... – С. 248; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 478; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 320.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 556; оп. 1, спр. 37, арк. 23; оп. 1, спр. 47, арк. 23; спр. 50, арк. 4; спр. 53а, арк. 147; спр. 53в, арк. 178; спр. 58, арк. 6; спр. 59, арк. 6 зв.; Арх. Президії НАНУ, ф. 251, спр. 62.

Ільченко Надія Петрівна (?–?). Працювала бібліотекарем Київ. обл. б-ки для дітей та юнацтва ім. 15-річчя РКСМ (1941).

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 14.

Інгльот Стефан Томашевич (1902–?) – філолог; д-р філол. н. Працював співроб. б-ки Нац. закладу ім. Оссолінських (до 1939; 1941–1943); співроб. (з 1939), зав. від. польс. рукописів (1944–1945) Львів. філії БАН УРСР. Член коміс. для приймання б-к Нац. закладу ім. Оссолінських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР та коміс. для опрацюв. ген. плану і розміщення книж. фондів і відділів Б-ки (1940).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; Історія БАН України (1941–1945) ... – С. 307; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 256; Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа ... – С. 278; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213.

Іноземцев Петро Федорович (01.02.1888, Тифліс – 12.06.1934, Київ) – історик. Н. в робітн. родині. За-

кін. Тифліську чол. г-зію (1905); екстерном іст. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1928); аспірантуру УНІКУ (1931). Навч. на юрид. та фіз.-мат. ф-тах Київ. ім. ун-ту св. Володимира (1907–1911). Працював бібліотекарем, старш. бібліотекарем, конс., пом. зав., головою колегії з керування (1920) Київ. МПБ (пізніше – Центр. робітн. б-ка ім. ВКП(б)) (1911–1914; 1918–1930); одночасно – зав. лекторським бюро, зав. метод. каб. Київ. губполітосвіти (1922–1924); викл. історії к-ри Держ. центр. технікуму та Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (з 1923); конс. Центр. робітн. б-ки ім. РКП(б) (Київ, 1927–1928); бібліотекарем (з 05.10.1930), зав. від. волянсії, зав. від. комплектування (з 15.10.1931), н. с. I розр. (1931–12.06.1934), т. в. о. зав. від. (1933) ВБУ. Член семінару вищ. типу ІНО (1925–1926). Кер. семінару «Книга» Будинку робітників преси (1924). Нагороджений орденом св. Станіслава 2-го ст. Заарештований (1919).

Пр.: Проблема національної бібліографії на Україні // Бібліол. вісті. – К., 1929. – № 2–3; Допитання українського бібліографічного репертуару. – ІР НБУВ, ф. 47, № 155, арк. 14; Основні принципи складання українського бібліографічного репертуару. – № 221, арк. 2; Проблема національної бібліографії на Україні. – № 332, арк. 1–2; Обсяг та зміст поняття «Україніса» в бібліографічній роботі. – № 336, арк. 1–20; Боротьба за бібліографічну культуру. – Ф. XXVII, № 1629; Наукові принципи організації відділу «Волянсія» ВБУ при ВУАН. – Ф. 33, № 2867; План комплектування ВБУ на 1923 р. як частина генерального плану ВБУ. – № 2815, арк. 4.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 80; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 128, 132, 197; Дубровіна Л.А. ВБУ... – С. 4–17; Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 18, 38, 61, 64, 75; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 450–451.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 31, арк. 1 зв.; спр. 45, арк. 99; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 473, 611; ІР НБУВ, ф. 33, № 3689, арк. 8 зв.; ф. 47, № 128, арк. 114; ф. 262, арк. 16; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2962 (особ. спр. П.Ф. Іноземцева); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 43085ФП, арк. 30.

Ісадченко Е.С. (?-?). Працювала бібліотекарем Центр. с.-г. б-ки Украї-

ни бібл. бюро С.-г. наук. к-ту України (з 20.09.1920).

Л-ра: Вергунов В.А. ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1230, оп. 1, спр. 4, арк. 38.

Італійський С. (?-?). Працював бібліотекарем центр. окр. музею (Ромни Полтав. губ.). За приховування контрреволюц. л-ри звільнений з посади.

Л-ра: Дмитренко Н. Щоб пам'ятали ... – С. 158.

Ітенберг Євгенія Зиновіївна (1912-?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 59 (анкета Є.З. Ітенберг); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Іхтейман Поліна Львівна (1905-?). Н. в родині службовця. Освіта бібліотечна незакінч. вища. Працювала бібліотекарем Центр. б-ки райкому металістів; книгоношею б-ки «Нова книга», зав. б-ки з-ду «Укркабель»; бібліографом б-ки УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 58 (анкета П.Л. Іхтейман).

Ішков Артем Сергійович (12.10.1879, с. Середні Апочки Староскольського пов. Курської губ. – ?) Н. в сел. родині. Закін. двоклас. сіл. школу (1893). Працював бібліотекарем-кур'єром з подачі книжок б-ки КДА (1897–1916; 1917–1919); б-ки Київ. ВІНО (1919–1923); бібліотекарем філії ВБУ – кол. б-ки КДА (15.12.1923–1930), бібліотекарем I розр. підвід. обміну секції комплектування (1931), старш. бібліотекарем (01.09.1934–1937) БАН УРСР.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 2980 (особ. спр. А.С. Ішкова); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 13, арк. 10 зв.; спр. 50, арк. 17.

текарем-топографізатором від. опрацюв. БАН УРСР (01.01.1936–1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 18.

Каган Софія Хрисанфівна (?–?) – історик; канд. іст. н. (1950). Працювала с. н. с. – конс. з історії СРСР (02.11.1935–1936) БАН УСРР; методистом Київ. міськвиконкому (1950).

Л-ра: Інститут історії України ... – С. 240.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 17.

К

Кабаниська (?–?). Працювала бібліотекарем академ. євр. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 20.

Каган Б. (?–?). Працював наук. конс. з євр. к-ри, побуту КВП ВФ ВБУ (1925), с. н. с. від. рукоп. ВБУ (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7.

Каган (Коган) Ганна Беньямінівна (1907–1995) – бібл. працівник. Закін. ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ. Працювала позаштат. співроб. для доручень підсекції дит. б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920); співроб. наук.-метод. від. Київ. центр. дит. б-ки (1934); бібліотекарем-методистом (1937–1941), зав. від. комплектування і обробки (з 1945), заст. дир., пізніше – в. о. дир. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б).

Пр.: Справочно-консультационная работа в детской библиотеке : опыт Киев. Центр. б-ки для детей и юношества // Красный библиотекарь. – 1934. – № 5. – С. 45–49; Київська Центральна б-ка для дітей та юнацтва // Б-ка у соц. буд-ві. – 1934. – № 9. – С. 39–45.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 129; Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 68.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Каган Дора Львівна (1896, Борщагівка – ?). Працювала бібліо-

Каганович Клара Хаскелівна (1913–?). Н. в робітн. родині. Працювала бібліотекарем від. преси акад. б-ки Ін-ту євр. пролетар. к-ри АН УСРР (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 80 (анкета К.Х. Каганович).

Каганська Ганна Борисівна (1908–?). Освіта середня. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала книгоношею б-ки «Нова книга» (1926–1929); старш. бібліотекарем УНІКу (1929–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 64; спр. 52, арк. 3.

Каганська Ольга Борисівна (208.10.1901, Яготин Пирятинського пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині власника млина. Закін. г-зію (Прилуки Полтав. губ., 1919). Навч. в Київ. бібл. ін-ті (1934–1937). Працювала службовцем контори «Заготзерно» (ст. Яготин, 1920–1922); лаборантом парфумерної ф-ки (Москва, 1922–1926); книгоношею б-ки «Нова книга» (Київ, 1927–1929); старш. бібліотекарем машино-буд. робфаку (1929–1931); зав. б-кою хім.-технол. робфаку (1931–1932); конс. худож. л-ри і зав. пересувним фондом б-ки Бу-

динку Червоної Армії (1932–1934); старш. бібліотекарем б-ки УНІКУ (1934–1935); старш. бібліотекарем б-ки Будинку трамвайників (1935–1937); старш. бібліотекарем б-ки Київ. індустр. ін-ту (1937–1940); старш. бібліотекарем б-ки Будинку офіцерів (1940–1941); коректором редакції газ. (Красний кут Саратовської обл., 1942–1943); бібліотекарем і рахівником середньої школи (Озинки Саратовської обл., 1942–1943); нач. б-ки Качинської авіашк. ім. Мясникова (Красний кут Саратовської обл., 1943–1945); старш. лаборантом-бібліографом каф. марксизму-ленінізму Київ. стоматологічного ін-ту (1945–1948); бібліографом б-ки Стат. упр. УРСР (1948–1951); бібліотекарем середньої школи (с. Черкаське Саратовської обл., 1951–1952); бібліотекарем Київ. міськ. б-ки для сліпих ім. Островського (1952); одночасно – бібліотекарем від. опрацюв. та каталогізації ДПБ УРСР (1952). Указом Президії ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд» (1947).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 92, арк. 108–113 (особ. спр. О.Б. Каганської).

Кадлубовський Арсеній Петрович (02.03.1867, Москва – 1921, с. Куюк-Тюбе pobl. Константинополя, Туреччина) – літературознавець. Навч. в 3-й С.-Петербур. г-зії. Закін. Ніжин. г-зію (1884); Іст.-філол. ін-т кн. Безбородька (Ніжин, 1888). Дис. «Очерки по истории древнерусской литературы житий святых» (1902). Працював викл. рос. мови жін. г-зії Д.Д. Оболенської (27.08.1888–26.09.1890), одночасно – викл. латин. мови прогімназії (Харків, 1888–1890); наставником студентів (26.09.1890–04.09.1899), викл. теорії словесності (з серп. 1893), зав. читальнею період. ви-

дань (1891–1899) Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька; приват-доц. (з 19.11.1899), екстраординар. проф. каф. рос. мови та словесності, секретарем (з 02.12.1906) іст.-філол. ф-ту Харків. імп. ун-ту (19.09.1899–1916); викл. 3-ї Харків. г-зії (04.09.1899); – проф., деканом іст.-філол. ф-ту, зав. б-ки Перм. ун-ту (1916–1917); кер. етногр. від. Перм. наук.-пром. музею; в. о. проф. каф. історії та рос. л-ри Тавр. ун-ту (Сімферополь, 1919–1920); бібліотекарем Тавр. учен. арх. коміс. (Сімферополь, з 25.03.1919). Член та секр. бібл. коміс. (1893–1899), Іст.-філол. т-ва (1894–1899) Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька. Під час реорг. за новими правилами розмістив від. заг. л-ри б-ки Ін-ту (2910 томів) та склав чорновий картк. каталог відділу (1893–1895). Автор літературознав. праць, присв. О.С. Пушкіну, Л.М. Толстому. Описав рукописи б-ки Пермської духов. семінарії. Емігрував до Туреччини.

Пр.: Несколько слов о значении А.С. Грибоедова в развитии русской поэзии // Сб. истор.-филол. об-ва при Ин-те князя Безбородко в Нежине. – К., 1896. – Т. 1, отд. 2; Очерки по истории древнерусской литературы житий святых. – Варшава, 1902. – Вып. 1–5; Гоголь в его отношениях к старинной малорусской литературе // Сб. истор.-филол. об-ва при Ин-те князя Безбородко. – Нежин, 1911. – Т. 7, отд. 2; Галицко-русский вариант сказания о крестнике. – Х., 1914; К истории русских духовных стихов о преподобных Варлааме и Иоасафе. – Варшава, 1915.

Л-ра: Добіаш А.В. Заметка об основной библиотеке ... – С. 15, 22; Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – С. 16, 38, 116–118, 142, 155, 163; Ист.-филол. ин-т кн. Безбородко ... – С. 30–31; *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 33; ЕСУ. Т. 11 ... – С. 666.

Іконогр.: Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – С. III (вклейка).

Казанівська Н. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. буд. ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 26, 30.

Калашнік А.В. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Ін-ту історії партії та Жовт. революції ЦК КП(б) У (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2.

Калиненко Матрона Яківна (1886, с. Новий Ропськ Новозибківського пов. Чернігівської губ. - ?) - педагог. Н. в селян. родині. Закін. Новозибківську жін. г-зію (1907); філол. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1915); однорічні пед. курси при Петрогр. учбовій окрузі (1916); курси укр. мови для вчит. М-ва народної освіти (Київ, 1918). Склала держ. іспит при Петрогр. ун-ті (1915). Навч. на Київ. держ. курсах іноз. мов (1925-1926). Працювала вчит. нар. шкіл (Новозибківський пов., 1907-1911); викл. мови та л-ри Петрогр. жін. г-зії (1916-1917); вчит. сіл. школи (Харків. губ., 1917-1918); вчит. укр. мови та л-ри Куренівської г-зії (Київ, 1918-1919); зав. секцією дит. колоній Київ. губ. нар. освіти (1919); викл. укр. мови комерц. школи (Васильків, 1919-1920); пом. бібліотекаря фундам. б-ки КПІ (1922-1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 74 (автобіогр. М.Я. Калиненко); спр. 23, арк. 130.

Калинович Іван Титович (псевд. Демко Лютай; 25.11.1884, Львів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. - 12.11.1927, Львів Другої Речі Посполитої) - бібліограф, перекладач, видавець, громад.-політ. діяч. Н. в родині дрібного будівельного підприємця. Навч. в Львів. г-зії (до 1897); Терноп. учит. семінарії (до 1902); іст.-філол. ф-ті Львів. ун-ту. Закін. учит. г-зію в Заліщиках (1904); тримісячні бібліогр. курси Міжнар.

бібліогр. ін-ту (Брюссель, 1908). Працював вчит. (1904, с. Антонів Чортківського пов. на Тернопільщині); поштовим урядовцем (Борислав, 1907); кер. вид-ва «Всесвітня б-ка» (Золочів, 1916-1926); нач. пошти, секр. Держ. нафтового секретаріату, ред. газ. «Дрогобицький листок» (Дрогобич, 1918-1919); ред. газ. «Нова доба» та «Б-ки «Нової доби» (Відень, 1920-1921); співроб. Золочів. філій товариств «Рідна школа» та «Просвіта», секр. Бібліогр. коміс. НТШ у Львові (з 1922); ред. Львів. тижневика «Наше слово» (з 1924). Депутат Укр. Нац. Ради від ЗУНР (1918-1919). Депутат Трудового Конгресу в Києві. Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06-03.07.1926). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Автор низки бібліогр. покажчиків, оглядів, рецензій, опубл. у галиц. та буковин. вид. «Українське слово», «Неділя», «Руслан», «Шляхи», «Громад. голос», «Нива», «Записках НТШ», «Бібліогр. порадику» (Львів), часописах «Книжка» (Станіслав), «Україна» (Київ), вид. т-ва «Просвіта». Особовий архівний фонд І.Т. Калиновича зберігається в ЛНБ ім. В. Стефаника, ЦДІАЛ України та Держ. арх. Львів. обл.

Пр.: Огляд «воєнної» укр. бібліографії : за час першого року світової війни // Укр. слово. - Л., 1915. - № 51, 53-59, 61, 65, 72, 76, 80, 81, 83, 111-115; Важніші жерела до історії Укр. Січових Стрільців : бібліогр. причинок // Стрільцький календар-альманах на рік 1917. - Л., 1917. - С. 152-157; Початки укр. комедії (1619-1819) / М. Возняк ; під ред. І. Калиновича. - Л., 1919. - 252 с.; Показчик авторів та їх творів у тижневику «Воля» за 1919 рік. - Відень, 1920. - Т. I-VI (26 чисел). - 11 с.; Показчик укр. соціалістичної і комуністичної л-ри. - Відень ; К., 1921. - 110 с.; Показчик імен і річей // Ліпперт Ю. Історія культури в трьох нарисах. - Нью-Йорк ; Відень ; Львів ; К., 1922. - С. XII-XVI; Всеукраїнська бібліографія за 1923 рік : спроба систематичної реєстрації // Книжка. - Станіслав, 1923. - № 1-5. - С. 58-63; № 6-10. - С. 161-188; Українська преса і

видавництва за 1923 рік. – Л.; К., 1924. – 16 с.;
Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр. /
зібрав І. Калинович. – Л., 1924. – Вип. 1 : Історія
України : публікації в українській мові. – 59 с.;
Українська мемуаристика за 1914–1924 рр. : біб-
ліогр. реєстр // Стара Україна. – Л., 1924. – № IX–
X. – С. 145–150; Спис видань товариства «Про-
світа» у Львові : 1868–1924 рр. – Львів : Накл.
т-ва «Просвіта», 1926. – 48 с.; Показчик укр.
культури за 1925 рік. – Л.; К. : Накл. авт., 1926. –
22 с.; Всесвітній історичний і всеукраїнський іс-
торичний календар. – Л.; К., 1926. – 16 с.; Що ро-
бити по читальнях «Просвіти». – Л., 1926. – 29 с.;
Ucrainica в англійській мові. – ІР НБУВ, ф. X,
№ 17433, арк. 1–4; Ucrainica в старих часопи-
сах. – № 17434, арк. 1–7.

Л-ра: Дорошенко В. Пам'яті згаслих : Іван
Калинович // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4. – С. 99–
104; *Ті, що від нас відійшли : Іван Калинович //*
*Народний ілюстрований календар т-ва «Просві-
та» на звичайний рік 1930.* – Л., 1929. – С. 186–
187; *УЗЕ. Т. 2 ...* – С. 169; *Гуменюк М.* Бібліогр.
діяльність Івана Калиновича // *Жовтень.* – 1960. –
№ 6. – С. 152–157; *ЕУ. Т. 3.* – С. 924; *Калинець І.М.,*
Куц О.П. Упорядкування документальних ма-
теріалів особистого фонду І. Калиновича // *Ар-
хіви України.* – 1971. – № 1. – С. 52–58; Бібліо-
тека НТШ ... – С. 74; Інвентарний опис особис-
того арх. Івана Калиновича : бібліографія /
НАН України, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефани-
ка, від. рукоп.; наук. ред.: О.О. Дзьобан, Я. Се-
ник. – Л. : ЛНБ ім. В. Стефаніка, 1998. – 210 с. :
портр., ілюстр.; Довідник з історії України ... –
С. 280; *Смогоржевська І.* Бібліограф укр. істо-
рії // *Бібл. вісн.* – 2003. – № 1. – С. 36–40; *Іль-
ницька Л.* Нездійснений видавничий проект Івана
Калиновича (до взаємин І. Калиновича з М. Гру-
шевським) // *Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефа-
ника.* Вип. 14. – Л., 2006. – С. 253–259; *Укр. біб-
ліографи.* Вип. 1 ... – С. 167–170; *Дубровіна Л.А.*
Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А.,*
Онущенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 250–
252, 258, 260, 477; *ЕСУ. Т. 12 ...* – С. 41; *ЕІУ. Т. 4 ...* –
С. 32; *Листування Юра Меженка ...* – С. 340; *Іс-
торія бібліотечної справи та бібліографії в Укра-
їні. Т. 2 ...* – С. 124–125.

Каліхевич Віра Миколаївна
(1897, Холм Царства Польського Рос-
ійської імп. – 1931) – архівіст, бібліо-
текар, перекладач. Н. в родині викл.
Холмського духов. уч-ща. Перша дру-
жина *Ю.О. Меженка* (1892–1969). За-
кін. Варшав. г-зію; Вищі пед. курси
іноз. мов (Москва, 1917). Працюва-
ла перекладачем (1918), урядовцем
арх. від. МЗС УД (1919); співроб. ГКП

в Києві (з берез. 1919); інструкт-
спеціалістом з обліку та контролю
наук. майна – каталогізатором ВБУ
(з 16.07.1920); каталогізатором б-ки
УНІКу (1920–1928). Переклала деякі
розділи «Міжнародна децимальна біб-
ліографічна класифікація. Скороче-
ні таблиці з абетковим показником і
пояснюючим текстом» (К., 1919).

Л-ра: Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... –
С. 38; *Листування Юра Меженка ...* – С. 318;
Науково-допоміжний апарат ... – С. 428; *Биогр.
слов. выпускников КДА. Т. 2 ...* – С. 22; *Коваль-
чук Г.І.* УНІК ... – С. 452.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 45;
спр. 23, арк. 104 (анкета В.М. Каліхевич);
ЦДАВО України, ф. 3766, оп. 1, спр. 19.

**Калішевський Антон Ієроні-
мович** (крипт.: А-н; 16.08.1863, с. Ту-
ричани Олеської вол. Володимир-
Волинського пов. Волинської губ. –
24.09.1925, Москва) – бібліотеко-
знавець, журналіст, бібліограф, педа-
гог. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту
(1886). Працював пом. бібліотека-
ря (з 1891), бібліотекарем, зав. б-ки
(1893–1902) Румянцевського музею,
дир. б-ки Моск. ун-ту (1908–1925);
викл. бібліотекознав. та бібліогр. Імп.
Строгановського уч-ща (з 1897), бібл.
курсів при Моск. міськ. нар. ун-ті
ім. А.Л. Шанявського, курсах бібліо-
текарів академ. б-к; кер. каф. бібліо-
текознав. (1922–1925) Моск. ун-ту.
Д. чл. і секр. Т-ва любителів рос. сло-
весності (з 1908), д. чл. Рос. бібліогр.
т-ва (з 1908). Голова Моск. каталогі-
заційної коміс. (1922–1923). Учасн.
бібл. з'їздів (1924, 1925), міжнар. кон-
гресу з бібліогр. та документації в
Брюсселі (1910). Основні пр. присвяч.
бібліогр. та бібліографознавству, пи-
танням каталогізації, систематизації,
зар. бібліогр. Автор бібліогр. оглядів в
«Критическом обозрении», «Вестни-
ке воспитания», «Голосе минувшего»,

«Библиотекаре», «Русской мысли», «Трудах 1-го Всерос. съезда по библиотечному делу» (СПб., 1912). Запрошений на посаду старш. бібліотекаря Нац. (Всенар.) б-ки України (07.02.1919).

Пр.: К вопросу о реформе академических библиотек // Библиотечное обозрение. – 1919. – Кн. 1. – С. 47–56; Каталогизация в небольших библиотеках. – М., 1919; Систематический и предметный каталог. – М., 1925; Иностранная библиография. – М., 1926. Курсы для подготовки академических библиотечкарей декабрь 1918 – май 1919. – ВР РДБ. – ф. 321, карт. 3, спр. 14, 4 арк.

Л-ра: А.С. Калішевський (некролог) // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1–2. – С. 189–190; Штейн В. [Засідання, присвячене пам'яті А.І. Калішевського] // Там само. – 1926. – № 1. – С. 83; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 172; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – 215; Стефанович В.Н. А.И. Калишевский (1863–1925). – Москва, 1962; Столяр Ю.Н. Библиотеквед А.И. Калишевский // Науч. и тех. б-ки. – 2000. – № 5; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 468; Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці ХІХ – у 10-х роках ХХ ст. : стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 10; Калиновская Н.Е. А.И. Калишевский – дир. библиотеки Московского университета (1908–1925) // Библиография. – 2008. – № 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 38, 45; ЕСУ. Т. 12... – С. 63; Науково-допоміжний апарат ... – С. 428–429.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 2.

Калішевський Григорій Аврамович (1891, с. Жаботин Черкаського пов. Київської губ. – ?) – історик, філолог, бібліограф. Н. в родині сіл. вчителя. Закін. іст. ф-т Археол. ін-ту (С.-Петербург, 1913). Працював викл. у г-зіях, технікумах, ін-тах Києва та Черкас (1913–1928); вчен. бібліотекарем Черкас. ІНО (1921–1922); нештат. пост. співроб. академ. б-ки КПЛ та Коміс. для складання слов. живої укр. мови (1923); вчит. середньої школи (Київ, 1936). Співорганізатор «Спілки українських учителів» (1917–1920). Рекомендований акад. А.Ю. Кримським на посаду голов. бібліотекаря ВБУ (06.09.1918). Засуджений за «участь у релігійному автокефальному русі в Україні (1921–1922)»

до 10 років позбавлення волі з обмеженням у правах (1936). Реабілітований (1992).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 2 ... – С. 133; Науково-допоміжний апарат ... – С. 429.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 5; оп. 1л, спр. 23, арк. 106.

Калужняцький Омелян Ієронімович (23.01.1845, с. Тур'є Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 03.07.1914, Чернівці Герцогства Буковини Австро-Угорської імп.) – мовознавець, славіст, палеограф; чл.-кор Румун. (1890), імп. С.-Петербур. АН (1891). Закін. г-зію (Самбір). Навч. в ун-тах (Львів, 1863–1865; Відень, 1865–1867). Працював вчит. г-зії (Львів); викл. ун-ту (Краків, 1874–1875); викл. (з 1875), зав. каф. слов'ян. філології (1876–1914), деканом філос. ф-ту (1886–1887), ректором (1889–1890) Чернів. ун-ту. Здійснив ґрунтовний огляд пам'яток друку та письма львів. збірок, зокрема – Б-ки Нар. Дому, монастиря св. Онуфрія, б-ки Львів. ун-ту, б-ки Нац. закладу ім. Оссолінських.

Пр.: Обзор славяно-русских памятников языка и письма, находящихся в библиотеках и архивах львовских // Труды III Археолог. Съезда, бывшего в Киеве в августе 1874 г. – К., 1878. – Т. 2. – С. 213–321; Там само. – 1878. – 102 с.; К библиографии церковно-славянских печатных изданий в России. – СПб., 1886. – 46 с.

Л-ра: Романець О. Омелян Калужняцький : до 150-річчя з дня народження // Нова буковин. газ. – 1995. – № 1, 1 січ.; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 41; Внесок Омеляна Калужняцького та Юліана Яворського ... – С. 7–13; Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа ... – С. 370.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. XXI, № 557.

Каманін Іван Михайлович (09.09.1850, Димер Київського пов. і губ. – 11.01.1921, Київ) – історик-архівіст, палеограф. Закін. 2-гу Київ. г-зію (1868); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1872). Учень

В.Б. Антоновича. Працював пом. зав. (з 1876), зав. (з 1883), архіваріусом (1903–1921) Київ. ЦАДА, пом. бібліотекаря (з 1884) Київ. ун-ту св. Володимира; викл. архівознавства і палеографії КАІ (з 1918). Д. чл. Іст. т-ва Нестора-Літописця (з 1882). Чл.-співроб. Тимч. коміс. для розгляду давн. актів (з 1893). Член УНТ у Києві, НТШ у Львові, Київ. від. імп. Віськ.-іст. т-ва. Співзасн. Київ. губ. вчен. арх. коміс. Автор публікацій арх. документів з історії, літературознав., палеографії та іст. розвідок про Київ. ЦАДА. Дослідник історії укр. козацтва, самоврядування й культурного життя Києва, розвитку укр. письма, архівознавства, історіографії. Особові архівні фонди І.М. Каманіна зберігаються в ІР НБУВ (ф. 83, 69 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. 130), ЦДІАК України (ф. 237, 76 од. зб.).

Пр.: Воспоминания о В.Б. Антоновиче. – ІР НБУВ, ф. X, № 17436–17438, арк. 1–32.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 420; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 263; *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 180; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 190; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 266–268; *Мищук С.М., Булатова С.О.* Ю.Й. Сіциньський ... – С. 221–234; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 45; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 57; *Марченко Н.П.* Микола Павлович Дашкевич ... – С. 83; ЕСУ. Т. 12 ... – С. 100; Науково-допоміжний апарат ... – С. 429; ЕУ. Т. 4 ... – С. 47.

Дж.: ЦДАМЛМ України, ф. 1303, оп. 1, спр. 7.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2841.

Каманіна Ганна Іванівна (?-?) – палеограф. Працювала пом. (з 1921), палеографом Коміс. для виучув. зх-рус. та укр. права (до 01.03.1922); зав. б-кою Соц.-екон. від. ВУАН (01.01.1924–1927); бібліотекарем б-ки ВУАН (1930). Нагороджена срібною медаллю «За усердие» за виконання обов'язків сестри милосердя (26.04.1916).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 157; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 206; оп. 1л, спр. 14, арк. 26 (заява Г.І. Каманіної); ЦДАМЛМ України, ф. 1303, оп. 1, спр. 29 (автобіографія Г.І. Каманіної); ЦДІАК України, ф. 237, оп. 1, спр. 1а (службова характеристика співроб. б-ки ВУАН А.І. Каманіної).

Іконогр.: ЦДАМЛМ України, ф. 1303, оп. 1, спр. 14.

Каменська (дівоче прізвище – Мільчевська) Марія Степанівна (15.07.1894, с. Іванівка Мелітопольського пов. Таврійської губ. – ?). Н. в родині педагога. Закін. жін. г-зію (Ногайськ, Тавр. губ., 1913); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (з 1920 – Київ. тимч. пед. курси) (1921); бібл. ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві УБІ (1936). Працювала зав. читальні Лук'янівського клубу (Центр. клуб робітників міськ. електротранспорту) (1931–1932); зав. б-кою трамвайного парку (1932–1935); зав. абонементом б-ки Будинку трамвайників (1935–1940); бібліотекарем І розр. від. каталогізації БАН УРСР (1940–1941); комірником Ін-ту с.-г. ботаніки в Голосієво (Київ, 1942); старш. бібліотекарем Київ. МПБ (1942–1943); старш. бібліотекарем БАН УРСР (1943–1946), бібліографом-ред. (1946), старш. бібліотекарем від. каталогізації (1947–1953).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 251;

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 4 зв.; оп. 2л., спр. 92, арк. 114–127 (особ. спр. М.С. Каменської).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л., спр. 92, арк. 115.

Камінська Ганна Ізраїлівна (1903–?). Закін. Житомир. ІНО (1931). Працювала н. с., конс. від. книгосховища (1936) та від. наук. бібліогр. (01.10.1937–1938), голов. бібліотекарем каб. марксизму-ленінізму (1939)

БАН УРСР; після війни – старш. бібліотекарем, старш. ред. від. спецфондів (до 1950); старш. бібліотекарем бібліогр. від. (з груд. 1950) ДПБ УРСР. Працювала над складанням біобібліогр. слов. укр. діячів.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 91, арк. 150–160.

Камінський В'ячеслав Арсенович (22.09.1869, с. Косарев Дубенського пов. Волинської губ. – 1938) – історик укр. звичаєвого права, філолог, етнограф. Закін. слов'ян. від. іст.-філол. ф-ту Варшав. ун-ту (Царство Польське, 1896). Працював вчит. чол. г-зії (Ковно, з 01.10.1896), 2-ї жін. г-зії (Варшава, з 01.09.1903); дир. 4-ї жін. г-зії (Варшава, з 20.07.1905); інсп. 1-ї чол. г-зії (Варшава, з 10.04.1913); дир. 1-ї чол. Варшав. г-зії (Москва, з 15.12.1916); дир. 12-ї чол. г-зії (Москва, з 20.08.1917); головою пед. рад 12-ї чол. та 1-ї жін. г-зій (Москва, з 20.05.1918); зав. від. укр. г-зій М-ва народної освіти (1918); зав. укр. середньої школи; одночасно – старш. діловодом К-ту освіти (Київ, з 20.03.1919); старш. бібліотекарем, дир. (жовт. 1920–квіт. 1921), наук. конс. з етнографії КВП ВФ ВБУ (1925); викл. етнографії Вінниц. ІНО (з 1922); н. с. з окремих доручень І Від. ВУАН (з 08.02.1924); викл. КІНГУ (до 01.10.1926); викл. Київ. худож. ін-ту (1927). Секр. іст.-філол. від. «Т-ва історії і права» при Варшав. ун-ті. Член-колекціонер Комісії для виучув. звичаєв. права УАН (з 15.05.1919), Етногр. та Діалектологічної комісії ВУАН (з квіт. 1921). За дорученням Петрогр. АН досліджував Волин. Полісся (1910–1913). У липні 1920 р. був відряджений УАН від Нац. б-ки на Поділля і Волинь для розшуку книжок та книгозбірень для ВБУ. Голова (з 30.09.1920), член ТК

ВФ ВБУ (1920–1921). Виїздив до Житомира з дорученням для з'ясування справи про відкриття там філії ВБУ (1921). Заарештований (1934).

Пр.: Отчет о поездке по Волын. Полесью в 1911 для изучения нар. говоров и о работах связанных с этой поездкой // Справоздание АН за 1911; Гоголь и Плетнев. К вопросу об отношениях между ними в связи с указанием важнейших перемен в душевном настроении Гоголя // Известия II Отд. Петроградской Академии наук. – 1912; Спроба кодифікації звичаєвого права на Україні // Пр. Комісії для виучув. звичаєвого права України : зб. соц.-екон. від. УАН. – 1925. – № 4. – С. 32–53; До історії реформи 1861 року на Поділлі // Студії з історії України Н.-д. каф. історії України. – 1927. – Т. I. – С. 159–176; Свято Купала на Волин. Поліссі // Етногр. вісн. – 1927. – Кн. 5. – С. 11–23; Володимир Карпович Дебогорій-Мокрієвич в останні роки його життя (1917–1926) // За сто літ. – 1928. – Кн. 3. – С. 315–325.

Л-ра.: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 600; Наука и научные работники СССР ... – С. 158; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 179; *Баженев Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 37; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 172; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ. 1918–1941 ... – С. 45, 46, 60, 75, 76; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 66; *Грановський Б.* Науковець – «державний злочинець» : з кримінальної справи № 50021 НКВС УРСР // Подолія. – 2004. – 7 трав. – С. 17. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»); *Грановський Б., Соломонова Т.* В'ячеслав Арсенович Камінський на Поділлі // Вінниччина : минуле і сьогодення : краєзнав. дослідж. : матеріали ХХ Вінниць. наук. іст.-краєзнав. конф. 27–28 жовт. 2005. – Вінниця, 2005. – С. 166–171; *Соломонова Т.Р.* Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 114, 115; ЕСУ. Т. 12 ... – С. 124; Науково-допоміжний апарат ... – С. 429.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 161 (особ. спр. В.А. Камінського); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 286–287; спр. 22, арк. 51–52; спр. 129, арк. 7; оп. 1л, спр. 7, арк. 20; спр. 10, арк. 36–38 зв.

Іконогр.: ЕУ. Т. 3. – С. 929 : портр.

Камінський І.Д. (?-?) Працював співроб. філії № 2 (1938), зав. від. євр. л-ри БАН УРСР (1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 556, арк. 31 зв.; спр. 59, арк. 4 зв.

Каневська Етна Фридилівна (1918–?). Закін. Київ. вечір. індустр. робфак. Працювала старш. бібліотекарем, кер. бригади (групи) сшедографії, редакції, коректи та контролю від. опрацюв. книжок і каталогів Львів. філії БАН УРСР (1940). Емігрувала до Ізраїлю (поч. 1990-х).

Л-ра: Дашкевич Я.Р. Після погрому ... – С. 10; *Кусій Л.* «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 370; *Листування Юра Меженка ...* – С. 334.

Канюк Сергій Іванович (псевд. і крипт.: *Кс.; Недоленко; Аннюта, С.; Синюта; Юнак, К.; С. К.*; 15.07.1880, с. Хлівище Герцогства Буковина Австро-Угорської імп. – 15.03.1945, Маріїнськ Кемеровської обл., РРФСР) – педагог, письменник, гром. діяч. Закін. Чернів. учит. семінарію (1901). Працював зав. від. шкільних курсів, інсп. аспірантів; співроб. Ін-ту профосвіти НКО; дир. Центр. наук. б-ки Харків. ун-ту (1930–1934). Автор віршів, оповідань, статей на пед. та політ. тематику. За його запрошенням у б-ці працювали бібліотекознавець *Ю.О. Меженко*, історик *В.О. Барвінський*, мистецтвознавець *Й.М. Миклашевський*, дружина проф. М.Є. Слабченка – Темницька, проф. Є.Г. Кагаров, проф. А.П. Ковалевський. Репресований. Реабілітований посмертно.

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 298–299; *ЕСУ. Т. 12...* – С. 236; *ЕІУ. Т. 4 ...* – С. 87.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3089 (особ. спр. С.І. Канюка).

Капитоненко М. (?–?). Працювала зав. Наук.-довідк. б-ки Полтав. губ. статбюро (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 192.

Капітанова Т.В. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліоте-

карів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Карамішев Антон Антонович (05.01.1885, Київ – ?) – астроном. Н. в родині службовця. Закін. 4-ту Київ. г-зію (1905), фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1911). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. астрономії Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1913–1915). Працював викл. мат. Київ. г-зії А. Степовича (1911–1913); зав. б-ки та асист. Київ. обсерваторії (1912–1925); старш. лаборантом (1921), лаборантом-астрономом (1922) Лабораторії експериментальних дослідів з натуральної філос.; викл. мат. робфаку Мед. ін-ту (Київ, 1924–1932); викл. мат. Вечір. робітн. ун-ту (Київ, 1928–1930); доц. і зав. каф. вищ. мат. Київ. мед. ін-ту (1930–1937); доц. каф. вищ. мат. (1931–1932), зав. циклом мат. заоч. сектору (1932–1934) Всеукр. технол. ін-ту спирт. промисловості; одночасно – проф. каф. вищ. мат. Всеукр. технол. ін-ту кондитерської промисловості (1932–1933); старш. викл. Ін-ту підвищення кваліфікації кер. кадрів Наркомата харч. промисловості (1937–1941); голов. бібліотекарем від. книгозбереження наук. б-ки КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1944–1945); старш. бібліотекарем від. бібліогр. (з 01.08.1945), голов. бібліотекарем від. рукоп. (з 16.05.1948), голов. бібліотекарем від. стародрук. книг ЦНБ (1948–1951).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 161; *Історія АН України. 1918–1923.* – К., 1993. – С. 524; *Історія НАН України (1946–1950)...* – С. 309; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 92, арк. 128–139 (особова справа А.А. Карамішева).

Карачун Д.П. (?-?). Працював н. с. ВБУ (07.01–16.04.1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 37, арк. 130, 135.

Кардашевський Валеріан Іванович (11.09.1883, Короп Кролевецького пов. Чернігівської губ. – 1942) – філолог, лінгвіст, бібліограф. Н. в родині нотаріуса. Закін. школу (Ніжин Чернігів. губ.); г-зію (Суми Харків. губ., 1903); іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1909); Вищі курси бібліотекознавства при Петрогр. публ. б-ці. Навч. в Київ. імп. ун-ті св. Володимира (1903–1904); Гренобльському ун-ті (1905) і Сорбоні (Париж, 1905–1906); С.-Петербур. археол. ін-ті (1909–1911). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. С.-Петербур. ун-ту (з 1909). Працював зав. б-ки романо-германського семінарію С.-Петербур. ун-ту (1907–1910); викл. фр. й нім. мови Тенишевського уч-ща (С.-Петербург, 1908–1909), приват. комерц. уч-ща В.П. Туровського (1910–1912), Царськосельського реал. уч-ща ім. Миколи II (1911–1919); архівістом Архіву М-ва шляхів сполучення (1919); пом. старш. бібліотекаря (з 01.02.1919) 2-го (іноз.) від., старш. бібліотекарем (з 13.01.1923), ученим зберігачем (з 01.10.1928) Б-ки РАН (01.02.1919–01.09.1931); н. с. Ін-ту книги та письма (01.02.1927–1930); співроб. Ленінгр. ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (1927–1929); одночасно – викл. іноз. мови Ін-ту інженерів шляхів сполучення (1921–1931) та Воєн.-техн. акад. ім. Ф.Е. Дзержинського (з 1931). Голова бібл. коміс. з інвентаризації та каталогізації арх. матеріалів Пушкінського Дому (1912–1919). Член Рус. бібліол. т-ва (1927–1928).

Пр.: Отделение инкунабул и иностранных рукописей и гравюр // Библиотека Академии наук : ист. очерк. – Ленинград, 1925; *Бэр К.Э.* Система классификации книг II отделения Биб

лиотеки Академии наук, составленная в 1841 г. : пер. с лат. изд. 1903 г. // АН СССР. Библиотека. – Ленинград, 1926; Кабинет инкунабулов и иностранных редких книг, рукописей и гравюр // Библиотека Академии наук СССР, 1928–1929 : крат. ист. очерк и путеводитель. – Ленинград, 1929; Грамматика французского языка / В.И. Кардашевский, Е.О. Костецкая. – Ленинград, 1940.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 324; *Тищенко М.Н.* Ленинградские библиотекари в Институте книговедения (1920–1933) // Библиотеки Петербурга – Петрограда – Ленинграда : сб. науч. тр. – СПб., 1999; *Сотрудники РНБ. Т. 2 ...* – С. 341–345; *Леонов В.* Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... – С. 30–32.

Карєєва С. (?-?). Працювала зав. б-ки Укр. НДІ фізики ВУАН (1932–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 126.

Карклинг Марія Федорівна (?-?). Працювала бібліотекарем (з 1916), зав. Центр. (публ.) б-кою (Миколаїв, 1919–1962).

Інтернет-ресурси: Центральна б-ка ім. М.Л. Кропивницького для дорослих [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history.mk.ua/tsentral-naaya-biblioteka-im-m-l-kropivn.htm>. – Назва з екрана.

Карпинець Іван Іванович (26.12.1898, Рудки Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 17.11.1954, Львів) – історик, музеєзнавець; д-р філос. н. (1932). Навч. у Львів. Укр. таємному ун-ті (1921–1923), на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1923–1925). Учень *І.П. Крип'якевича*. Працював вчит. укр. та нім. мови приват. шкіл (Львів, з 1932); співроб. б-ки НТШ (з 1936); хранителем фондів Музею іст.-воєн. пам'яток НТШ (1937–1939); м. н. с. (1940–1941), с. н. с. Львів. від. Ін-ту історії України АН УРСР; хранителем фондів Держ. арх. м. Львова (1942); викл. нім. мови Львів. зоовет. (1948–1950) та Львів. торг.-екон. (1950–1954) ін-тів. Член іст.-філос. секції НТШ (з 1936). Дослідник економічної та військової історії Галичини.

Пр.: Історія 8-ї Галицької бригади (давньої «Групи Рудки» або «Групи Гофмана» // Літопис Червоної Калини. – 1932–1935; Галицькі залізні гути та їх продукція в рр. 1772–1848 // ЗНТШ. – Л., 1937. – Т. 154.

Л-ра: Домбровський О. Іван Карпинець – наш призабутий історик (1898–1954) // Укр. історик. – 1997. – № 1–4; Іван Карпинець / Ф. Стеблій; НАН України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича. – Л., 1999. – 24 с. : іл.; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 215–216; Довідник з історії України ... – С. 267; Інститут історії України ... – С. 551–552; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 274–275; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 126.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 12 ... – С. 388.

Карпінська Марія Павлівна (1899, Уманський пов. Київської губ. – після 1964) – бібліотекар, архівіст. Н. в родині лікаря. Навч. в КАІ (1921–1924). Закін. жін. г-зію (1917); бібл. курси при ВБУ (1927); турец. від. Київ. курсів сх. мов (1928). Працювала бібліотекарем-каталогізатором ВБУ (25.02.1919–15.09.1920); статистиком Липовецького повіт. статбюро (1921–1922); позаштат. службовцем ЦАДА (1924–1928); бібліотекарем УНІКу (1928–1932). Член НДКБ ВБУ (1927). Позаштат. співроб. ВУНАС, Археогр. коміс. ВУАН.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 31; Науково-допоміжний апарат ... – С. 430.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 46.; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 8; спр. 14, арк. 32 (заява М.П. Карпінської); спр. 20, арк. 52; спр. 23, арк. 126–127; ІЛ НАН України, ф. 191; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 32.

Карпінська Ольга Євдокимівна (18.04.1880, Азов Ростовського пов. Катеринославської губ. – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині вчителя. Закін. вісім класів жін. г-зії (Бердянськ, 1897); Держ. муз. школи (Київ, 1897–1900); іст.-філол. ф-т ВЖК при Варшав. ун-ті (1913); іст.-філол. ф-т Варшав. ун-ту (1915); однорічні пед. курси (Харків, 1916). Працювала викл.

історії та бібліотекарем Харків. жін. г-зії (1917–1918); позаштат. співроб., каталогізатором (з 23.04.1919), підстарш. бібліотекарем, зав. читальнею (1920–1926), кер. лабораторної пр. вечір. зміни заг. від. (1920–1923), зав. від. книгокористування (1927–1931), н. с. I розр. (1931–23.08.1933) ВБУ. Член Ради ВБУ (з кінця 1920). Член секції бібліотекознав. та книгокористування НДІБ-НДКБ (з 1925). Член пед. ради бібл. курсів при ВБУ (1927–1928). Автор проектів вдосконалення роботи ВБУ: реорганізація статистики книгокористування у ВБУ; інструкція книгокористування Університет. від. та правила для читачів наук. читальні Університет. від.; орг-ція та розташування читальнею у новому приміщенні ВБУ; хронометраж роботи від. книгокористування та проект нормальних штатів. Проводила роботу з дослідження попиту читачів-студентів ВБУ за 1927/28 р. Брала участь у комісіях НДКБ: комплектування підручної б-ки, предметного каталогу, виставковій, вивчення читача. Член Управи Будинку вчених при СНР; голова Бібл. Коміс. Будинку вчених при СНР; член УБТ. Делегат з'їзду вчителів середніх шкіл (Харків, 1918).

Пр.: Виставочно-консультативний від. ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 6–7. – С. 44–47; Інтереси читачів-українців загальної читальні ВБУ / Д. Балика, О. Карпінська // Життя й революція. – 1927. – № 3. – С. 334–344; До питання про підготування робітників наукових бібліотек УСРР: однорічні бібл. курси ВБУ в 1926–27 рр. / О.С. Карпінська, Д.А. Балика // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 102–110; Бібліографічний покажчик краєзнавчої л-ри на Україні (1917–1926) / уклад.: Д.А. Балика, О.С. Карпінська // Етногр. вісн. – 1928. – № 7. – С. 1–4; Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. Ч. 3 ... – 104 с.; Краєзнавство на Україні. 1917–1926 рр. // Етнограф. вісн. – 1929. – № 7, 8; Деякі питання бібліотечної статистики. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 14; Підручна бібліотека. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2836; Про єдину статистику в наукових бібліотеках. – Арх. НБУВ, оп. 1,

спр. 120, арк. 3; Читач ВБУ і методи його обслуговування. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2.

Л-ра: Наука і научные работники СССР ... – С. 162; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 181, 182, 190, 198, 200, 202, 212, 220, 222, 224; Научно-допоміжний апарат ... – С. 430.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3147 (особ. спр. О.С. Карпінської). Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 23; оп. 1, спр. 270, 23 зв.; оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв.; спр. 16, арк. 49; спр. 37, арк. 113; спр. 44, арк. 34; спр. 48, арк. 20.

Карпінський Михайло Петрович (1863, Чернігівська губ. – ?) – мовознавець; магістр (1889). Закін. Черніг. чол. г-зію (1882); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1886). Працював викл. рос. мови й л-ри г-зій (Ставрополь, з 1890); викл. чол. та жін. г-зій (Тифліс); зав. Пед. музеєм Кавказ. навч. окр. (Тифліс); інсп., викл. чол. г-зії (Чернігів, з 1905); дир. жін. г-зії (Сміла Черкас. пов. Київ. губ., з 1909); зав. трудшколи (з 1919); викл. рос. мови й л-ри хім.-тех. школи (Сміла, з 1921); викл., зав. б-кою техникуму цукровою промисловості (Сміла, 1925–1929). Автор друк. праць з питань викладання рос. мови та постановки читання.

Пр.: Про бібліотеки індустриальних технікумів // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 898.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 72; спр. 23, арк. 122–123; ІР НБУВ, ф. 47, № 184, арк. 70–82.

Карський А.А. (?–?). Працював директором Житомир. обл. публ. б-ки (1930-ті).

Л-ра: *Пивоваров В.* Житомирська ОУНБ ... – С. 18.

Карташов Костянтин Федорович (1909, с. Ходорков Сквирського пов. Київської губ. – ?) Працював співроб. Київ. міськради; зав. канцелярії (15.03.1935), старш. бібліотекарем концентрації фондів, голов. біб-

ліографом від. комплектування БАН УРСР (1936–1941); співроб. Ін-ту гідробиології АН УРСР (з 23.05.1941). Загинув під час Другої світ. війни.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 16; спр. 54, арк. 44; спр. 59, арк. 7 зв.; спр. 60, арк. 54.

Карташова (дівоче прізвище – **Гашиїнська**) **Іраїда Костянтинівна** (1912, Шпола Звенигородського пов. Київської губ. – ?) – Н. в робітн. родині. Закін. пед. технікум (Корсунь Київ. губ., 1931). Навч. на іст. ф-ті Київ. ІНО (1931–1932). Працювала вчит. 2-ї фабрично-заводської семирічки (1932–1933); бібліотекарем (з 10.12.1933), старш. бібліотекарем (з 01.07.1935), голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. та сист. кат. (1936–1937), голов. бібліотекарем від. спец. фонду (1938–1941) БАН УРСР; швейцаром-охоронцем Упр. справами АН УРСР (Уфа, 1941–1942); офіціанткою ідальні АН УРСР (Уфа, 1942); робочою радгоспу № 5, комірником з-ду № 26 (Уфимський р-н, до 20.06.1947); старш. бібліотекарем каб. с.-г. л-ри (з 24.07.1947); бригадиром зміни сектору фондів від. фондів та обслуговування (1951); старш. бібліотекарем від. комплектування вітчизн. л-рою (до 1969); старш. бібліотекарем (з 19.03.1969), в. о. зав. філії № 2 (до 01.05.1972).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 504.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 19, спр. 50, арк. 15; спр. 53в, арк. 163; спр. 59, арк. 6 зв.; оп. 2л, спр. 83, арк. 80–92 (особ. спр. І.К. Карташової).

Картун К.С. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червоної професури (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Каспін Лев Абрамович (1895–?). Н. в родині ремісника-бондаря. Закін. г-зію (1917); Моск. вищ. бібл. курси (1919); екон. ф-т Одес. ІНГ (1923). Навч. на юрид. ф-ті Харк. ІНГ (1925). Працював зав. бібл. секцією губнаросвіти (Тула, 1917–1920); лектором-інструкт. з бібліотекознав. політвід. Моск. військ. округу (1920); зав. читальною голов. б-ки Одес. ІНО (1922–1924); інсп. клубно-бібл. від. Головополітосвіти НКО (Харків, 1924–1926). Учасн. бібл., бібліогр. з'їздів (Москва, 1920, 1921; Одеса, 1921, 1924).

Пр.: Порадник бібліотечної роботи на селі / уклад. Л. Каспін, В. Акаловська, Ф. Процько. – 1926. – 160 с.; Організаційні завдання біббудівництва на Україні : резолюція на доповідь Каспіна // Резолюції та постанови Першого Всеукр. з'їзду бібл. робітників 1–6 червня 1926 року. – Х., 1927. – С. 14–21; Раціоналізація та орієнтовний мінімум техніки за типами бібліотек масового користування : резолюція на доповідь Каспіна // Там само. – С. 58–64.

Л-ра: Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 41.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3166; ф. 539, оп. 13л, спр. 1370, арк. 30.

Катанський Дмитро Йосипович (?–?). Працював бібліотекарем б-ки Муз. уч-ща Харків. відділення Імп. Рус. муз. т-ва (1910–1917).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 95; Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 115.

Каток (?–?). Закін. двомісячний Всеукр. бібл. семінар (1925). Працював зав. Центр. окр. б-кою (Глухів, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 90.

Кауфман Розалія Петрівна (1911, с. Юровичі Речицького пов. Мінської губ. – ?) – бібліотекар, педагог. Закін. пед. технікум (Смоленськ, 1930). Навч. на Київ. держ. курсах іноз. мов. Працювала бібліотекарем від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 25.

Качаловський Олександр Маркіянович (29.08.1875, Катеринославська губ. – ?) – д-р філософії. Працював зав. виставкою тех. департаменту М-ва торгу і промисловості УД (з 06.04.1918); бібліотекарем-спеціалістом, індексатором з точних наук ВБУ (1924); викл. Київ. вет.-зоотех. ін-ту та Київ. с.-г. ін-ту (1927).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 7. – 29 трав.; Наука и научные работники СССР ... – С. 165.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 18, арк. 61.

Качановський Володимир Васильович (псевд. і крипт.: В. К.; В. Х.; К.; Х...ч, В.; Харлампович, В.; 01.03.1853, с. Великий Ліс Брест-Литовського пов. Гродненської губ. – 11.04.1901, Ніжин Чернігівської губ.) – філолог, мовознавець, палеограф, археограф; проф. Н. в родині священика. Закін. іст.-філол. ф-т Варшав. ун-т (1876). Стипендіат для підгот. до проф. зв. Варшав. ун-ту (1876–1879). Вивчав санскрит під кер. проф. К.А. Коссовича в С.-Петербур. ун-ті (1876–1877). Іспит на магістра слов'ян. філології склав в С.-Петербур. ун-ті (1882). Магістер. дис. «Неизданный дубровницкий поэт Антон-Марин Глегевич (Гледьевич)» (1882). Працював пом. бібліотекаря Варшав. ун-ту (1878–01.03.1879); приват-доцентом Казан. ун-ту (з 08.02.1886); екстраординар. проф. (з 01.09.1888), ординар. проф. (з 22.03.1896) кер. каф. церковнослов'ян. мови, історії рос. мови і слов'ян. наріч Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька. Видавець журн. «Вестник славянства» (Казань, 1888–1890; Ніжин, 1891–1896). Автор бл. 200 праць з різних аспектів вивч. мов, історії та культури слов'ян. народів, зокрема: «Зографське євангеліє, видане В. Ягичем» (1879), «Хорватські літописи XV–XVI ст.» (1881). Зібрана ним колекція рукоп. спадщини балканських

народів у складі рукоп. зібрання б-ки кол. Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька надійшла з Ніжин. пед. ін-ту до від. рукоп. ВБУ (1934).

Л-ра: Сперанский М.Н. Памяти В.В. Качановского // Известия Ист.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – Нежин, 1901. – Т. XIX; За сто лет ... – С. 100; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 224; Владимир Васильевич Качановский : биобиблиогр. указ. / сост. и отв. за вып. Г.В. Самойленко ; Нежин. гос. пед. ин-т им. Н.В. Гоголя. – Нежин, 1993. – 20 с.; *Дубровіна Л., Гнатенко Л.* Кодикологічні дослідження Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Давня македонська книга // Українсько-македонський наук. зб. – К., 2005. – Вип. 1. – С. 288–303; *Мишук С. В.* Качановський – дослідник слов'янської рукописної спадщини // Проблеми слов'янознав. – Л., 2009. – Вип. 58. – С. 36–40; ЕСУ. Т. 12 ... – С. 503.

Кашкет Ф.Б. (?-?). Навч. в Київ. мед. ін-ті; бібл. семінарі КЦДБ. Працювала бібліотекарем Центр. дит. б-ки (Київ, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Кашпар Алоїзій Осипович (?-?). Працював бібліотекарем б-ки, зберігачем музею та скарбником Тавр. ученої арх. комісії (24.01.1887–28.11.1898). Упорядкував та склав картковий каталог б-ки. Емігрував до Праги (1898).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 33; *Эйлер А.А.* Любитель древностей Алоизий Осипович Кашпар // Симферополь на перекрестках истории : матеріали науч.-практ. конф. / ред.: Э.Б. Петрова, Ю.М. Могаричев, В.А. Кутайсов, И.Ф. Каргашевская, И.И. Вдовиченко, Л.Н. Вьюницкая ; Упр. культ. Симферопольського гор. совета ; Музей истории г. Симферополя. – Симферополь, 2012.

Кащенко Галина Миколаївна (1896–?). Н. в родині акад. УАН М.Ф. Кащенка. Працювала бібліотекарем-каталогізатором ВБУ (з 25.04.1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 22; оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв.

Кезма Тауфік Гаврилович (справж. ім'я – **Кезма Тауфік Джубраїль**; 07.07.1882, Дамаск, Османська

імп. – 09.04.1958, Київ) – сходознавець, арабіст, іраніст, тюрколог, перекладач; канд. богослов'я та іст. н. Н. в родині купця. Закін. нар. школу; учит. семінарію рос. Імп. Правосл. Палестинського т-ва (Назарет, Палестина, 1896); Київ. духов. семінарію (1902); КДА (1906). Канд. дис.: «Положение раскольников при Екатерине II». Працював пом. проректора імп. ун-ту св. Володимира (з 07.12.1907); приват. викл. араб. мови та заг.-освіт. предметів (до 1913); одночасно – викл. араб. та турец. мови ККІ (25.10.1913–16.09.1916, 1919), Близькосхідного ін-ту (1913–1919), Ін-ту зовн. зносин (верес. 1918–верес. 1924), Торг.-пром. технікуму (1924–1925); штатним н. с. ВУАН при Каб. араб.-іран. філол. (1924–06.08.1930), позаштат. (з 1930) с. н. с. співроб. та бібліотекарем араб. від. Каф. сх. письменства та к-ри УАН; препаратором (1934–1936; 1938–1939), старш. препаратором (1936–1937), лаборантом (1937–1938) Київ. індустр. ін-ту; старш. викл. араб. мови іст., філол. та ф-ту міжнар. відносин КДУ (20.10.1939–11.07.1941; 1945–1951); зав. б-ки Київ. нар. вид-ва (1942). голов. бібліотекарем від. рукоп. ДПБ УРСР (з 10.08.1950). Київ. комерц. ін-том був відряджений до Персії для удоск. в перській мові та вивч. економіки цієї країни (1914). Співорганізатор Київ. філії ВУНАС (1925). Делегат з'їзду арабістів (Ленінград, 1935, 1937). Під кер-вом А. Кримського займався розробкою араб. джерел для історії давн. Русі. Систематично опрацьовуючи колекції сх. рукописів ВУАН, переклав опис подорожі Макарія Антіохійського в Україну та Московію в XVII ст. Досліджував класич. араб. л-ру епохи перших аббасидів часів Харуна ар-Рашида. Переклав декілька томів праць сучасного єгипетського новеліста Махмуда Теймура. Склав під-

ручник араб. граматики (1928). Працюючи у від. рукоп. ДПБ УРСР, упорядковував та описував східні рукописи з б-ки акад. А.Ю. Кримського (1950). Особові фонди Т.Г. Кезми зберігаються в ІР НБУВ (ф. 173, 184 од. зб.) та в ЦДАМЛМ України (ф. 2).

Пр.: Оповідання арабського історика XI віку Абу-Шоджі Рудраверського про те, як охрестилася Русь / А. Кримський, Т. Кезма // Ювіл. зб. на пошану Д.І. Багалія. – К., 1927; Сборник турецких рассказов и пословиц со специальным к ним словарем : пособие для чтения студентам Киевского Ближне-Восточного Института. Составили В.С. Щербина и Т.Г. Кезма. г. Киев – ноябрь 1918 г. – К., 1928; Элементарные основы грамматики арабского языка в популярном изложении. Из лекций читанных членами Киевского отделения ВУАН // Зб. іст.-філол. від. № 70. Кабінет Арабо-іранської філол. під головуванням акад. А.Ю. Кримського. – К., 1928; Положение раскольников при Екатерине II. 1906. – ІР НБУВ, ф. 304, № 1899, 217 арк.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 166; Юшманов Н.В. Грамматика литературного арабского языка / ред. и предисл. Г.Ю. Крачковского. – Ленинград, 1928; Ковалевский А.П. Тауфик Гаврилович Кезма // УІЖ. – 1958. – № 4. – С. 12; Бейліс В. Запис про знайомство Т. Г. Кезми з А.Ю. Кримським // Сх. світ. – 1993. – № 1. – С. 48–49; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 109; Гуцало С., Плачинда В. Науковий семінар, присвячений 110-річчю від народження Тауфіка Гавриловича Кезми // Там само. – № 2 – С. 177–179; Кочубей Ю., Матвеева Л. Тауфік Гаврилович Кезма // Близькосх. кур'єр. – 1998. – № 2; Шленский Д., Браславец А. Андреевский спуск // Культурологический путеводитель. – К. : Амалей, 1998; Шленский Д., Браславец А. Музей Одной Улицы // Путеводитель. – Л.; К. : Центр Европы, 2002; Люди и судьбы ... – С. 198; Шльонський Д., Браславець О. Андріївський узвіз, його історія та путівник по Музею Однієї Вулиці. – Л. ; К. : Центр Європи, 2008, 2009; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 109; ЕСУ. Т. 12 ... – С. 579; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 47–48; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 674–677.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, № 78, арк. 125–127; ІР НБУВ, ф. І, № 26669, № 26797; ф. 173, № 1–11; ф. 175, № 1543, арк. 1–3 (автобіогр. Т.Г. Кезми); ЦДАМЛМ України, ф. 55, оп. 1, спр. 25, арк. 1–2; спр. 12, арк. 1–2.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 430, № 150.

Келлес-Краус Й.К. (?-?). Працював співроб. Нац. закладу ім. Оссолінських (до 1939); Львів. філії БАН УРСР

(з 1939). Член Коміс. для приймання б-к Нац. закладу ім. Оссолінських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР (1940).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213.

Кеніс В.Я. (?-?) – лікар. Працював бібліографом Вінниц. обл. наук. б-ки (до 1941).

Л-ра: Берладин Г.В. Її історія триває ... – С. 44–45.

Керекез Яків Микитович (1900, Переяслав Полтавської губ. – 19.07.1959, Київ) – бібліограф, книгознавець. Н. в робітн. родині – машиніста цегельного з-ду. Закін. Київ. ІНО; аспірантуру УНІКу (1932). Працював вчит. на селі (до 1925); бібліотекарем дільнич. б-ки Пд.-зх. залізниці; інсп. б-к Київ. окр. народвіти; співроб. каб. бібліотекаря Київ. бібл. об'єднання (з 1925); викл. Київ. технікуму комуніст. освіти (1933); інструкт.-методистом (1927–1928), зав. каб. бібліотекаря Київ. бібл. об'єднання (з 1928) при Київ. центр. робітн. б-ці ім. РКП(б); с. н. с., кер. бібліогр. коміс. (з 01.10.1932), учен. секр. (з 1933) УНІКу; одночасно – ред. журн. «Бібліотека в соціалістичному будівництві» (1935–1936); зав. бібліогр. сектором Каб. бібліотекознав. і масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936); конс. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (з 03.02.1941); бібліотекарем і викл. 6-ої Одес. військ.-морської спецшк. (Узбекистан, 1942); дир. Центр. наук. метод. каб. бібліотекознав. НКО УРСР (з 1943); зав. наук. метод. від. ДРБ УРСР ім. КПРС (Київ, з 1957). Автор праць присвяч. переважно реком. бібліографії.

Пр.: Справочная работа в Киевской железнодорожной библиотеке // Красный библиотечарь. – 1925. – № 6. – С. 62–65; Работа библиотечаря

на підприємствах : опыт киевской железнодорожной библиотеки / Д. Балька, Я. Керекез // Там же. – 1925. – № 11. – С. 52–65; Всеукраїнський бібліотечний съезд // Там же. – 1926. – № 7. – С. 65–66; Літня робота районної сільської б-ки // Бюл. Київ. окр. інспектури наросвіти. – 1927. – Ч. 4. – С. 186–188; По Киеву и Киевскому округу // Красный библиотечарь. – 1928. – № 11. – С. 74–75; Абетка сільського бібліотекаря / Н. Фрідьєва, Я. Керекез. – К. : ДВУ, 1929. – 90 с.; Бібліотеко-методична робота на Київщині в 1929–30 році // Бібліол. вісті. – 1930. – № 2. – С. 114–116; Промова тов. Керекеза // Класова боротьба в книгознавстві. – К., 1932. – С. 20–30, 75–77; Шляхами націоналізму та формалізму // Проти буржуазних теорій у книгознавстві. – К., 1933; Планування бібліогр. роботи в УРСР // Б-ка у соц. буд-ві. – 1936. – № 3. – С. 4–7; На зламі : за матеріалами обслідування бібл. справи на Чернігівщині // Б-ка у соц. буд-ві. – 1936. – № 7. – С. 10–12; Про використання внутрікнижкової бібліогр. в масових б-ках // Соц. к-ра. – 1940. – № 10. – С. 35–37; Про рекомендаційну бібліографію обласних бібліотек // Соц. к-ра. – 1940. – № 5. – С. 33–39; О рекомендательной библиографической работе научных и областных библиотек // Библиотечарь. – 1951. – № 6. – С. 35–38; Робітничка молодь і художня л-ра : за матеріалами вивч. в київ. робітничих б-ках. – ІР НБУВ, ф. 47, № 210, арк. 20–58.

Л-ра: Яків Микитович Керекез / С.А. Комський, М.М. Коломійцева // Бібліотекознав. та бібліогр. : респ. міжвід. темат. наук. зб. – Х., 1974. – Вип. 15. – С. 134–138; Ступак В.Л. Діяльність Київ. бібл. об'єднання ... – С. 24–29; Зворський С. Організатор бібліотечної справи : до 100-річчя від дня народж. Я. Керекеза // Бібл. планета. – 2001. – № 2. – С. 18–19; Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 129; Дубровіна Л.А., Онницько О.С. Бібліотечна справа ... – С. 130, 220; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 452–454.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 17 зв.; оп. 2л, спр. 122, арк. 238; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Києвщинська (Радченко) Тетяна Федорівна (?-?). Закін. пед. курси. Працювала каталогізатором Б-ки РАН (Петроград, до 1918). Складала каталоги книг та нот, у т. ч. для акад. О.О. Шахматова та В.М. Істріна.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 39.

Кириллов Андріан Матвійович (19.08.1862 – ?) – педагог. Закін. Харків. міськ. уч-ще. Працював пом. біб-

ліотекаря Харків. ун-ту (01.03.1883–1910); зав. б-кою Технол. ін-ту ім. Миколи II (Томськ, 1910–1922). Делегат Першого Всерос. бібліотечного з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 61; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 656; Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 285–286.

Кириєнко Людмила Володимирівна (?-?). Працювала зав. б-кою Київ. мед. ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 12; спр. 402, арк. 58.

Кирьякова С. (?-?). Навч. на Одес. ВЖК. Працювала зав. Центр. окр. робітн.-сел. б-кою (Одеса, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Кисіль (справж. прізвище – Кисельов) Олександр Григорович (14.03.1889, с. Красилівка Борзнянського пов. Чернігівської губ. – 28.11.1937, Київ) – театрознавець, літературознавець. Н. в родині керуючого економіями маєтку барона Штіглиця. Закін. семінарію; іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1912). Учень П.А. Дебогорія-Мокрієвича, М. Коцюбинського, акад. О. Шахматова та проф. С. Венгерова. Навч. в Київ. ун-ту св. Володимира (1907–1910). Працював викл. рос. мови С.-Петербур. реал. уч-ща Гельда (1912–1914), Ларинської г-зії (1913–1917), жін. г-зії Ряблової (С.-Петербург, 1914–1917); вчит. 2-ї та 3-ї укр. г-зій (Київ, 1917–1920); бібліотекарем Т-ва «Просвіта»; одночасно – викл. курсу історії укр. театру Київ. муз.-драм. ін-ту ім. М. Лисенка та інструкт.-режисерських курсів «Дніпросоюзу» (з 1918); вчит. трудшколи (с. Криве Сквирського пов. Київ. губ., 1920–1922); лектором укр. мови КІНГУ (з 08.03.1923); викл. укр. мови та л-ри робітн. ф-ту КПІ (1922–1927;

1929–1930); співроб. та головою театр. секції Ін-ту наук. укр. мови ВУАН (1925–1927); нештат. (1926), н. с. Театр. музею ВУАН (1927–1928); н. с. (з 14.11.1928), н. с. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), н. с. II розр., конс. з українознав. (1930–23.08.1933) ВБУ; викл. укр. мови та л-ри Київ. індустр. робітн. ф-ту (1920–1937). За дорученням кер-ва ВБУ організував систематичний перегляд дореволюц. вид. та вид. часів громадян. війни з фондів від. «Україніка» (1933). Член і скарбник благодійного т-ва вид. загальнокорисних та дешевих книг для народу (С.-Петербург). Член Комісаріату зі справ Київ. шкільної округи УД (з 19.03.1918). Член Співки учителів-українців м. Києва та Т-ва шкільної освіти (1917–1920). Член шкільної ради М-ва освіти Центр. Ради та Уряду гетьмана Скоропадського (1918). Член Пост. коміс. для вид. пам'яток новітнього укр. письменства (з 1919). Член НДКБ (з 03.12.1929). Нештат. н. с. Каф. мистецвознав. ВУАН (з 1927). Дослідник історії укр. театрального мистецтва, зокрема творчості М. Садовського, К. Соленика. Заарештований як учасник укр. націонал.-фашист. орг-ції (18.09.1937). Постановою Трійки НКВС засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (20.11.1937).

Пр.: Український вертеп. – Чернігів : Спарх. типографія, 1915. – 36 с.; Шляхи розвитку укр. театру // Театр. порадник. – Кн. 4. – К. : Вид. Дніпросоюзу, 1920. – 30 с.; Український театр : популярний нарис історії укр. театру. – К. : Книгоспілка, 1925. – 178 с.; Лист І.К. Тобілевича до М.П. Старицького // Зап. Іст.-філол. від. / за ред. акад. А. Кримського. – К., 1925. – Кн. V. – С. 195–206; П.Я. Стебницький і українська книга // П.Я. Стебницький. 1862–1923. – К. : Слово, 1926; Український актор Карпо Соленик (1811–1851) : життя і творчість. – Х. : Рух, 1928. – 72 с.; До історії першого театр. будинку в Києві // Річник укр. театр. музею. – К., 1929. – Кн. 1; Листи вірші підпоручника Вдовиченка (1827) // Декабристи на Україні : зб. пр. Коміс. для дослідів громад. течій на Україні. Т. 2. – К., 1930. –

С. 109–136; Український театр : дослідження / О.Г. Кисіль ; під ред. П. Перепелиці та Р. Пилипчука ; упоряд. О. Кисіль. – К. : Мистецтво, 1968. – 260 с.; Активізація української і українознавчої книжки. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2; Обсяг і система українознавчого каталогу. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 8; Обсяг і система українознавчого каталогу. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 9–10; Організація каталожної справи ВБУ. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 161, арк. 12–13; спр. 384, арк. 7; Про українознавчий каталог ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 7; Система каталогів ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 305, 329; [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 7. – 29 трав.; [Рец. на кн.:] Марковський М. Ол. Кисіль Український вертеп // Книгар. – 1919. – Січ. – С. 1071–1074; [Рец.:] Рудин П. Ол. Кисіль Шляхи розвитку укр. театру // Театр. порадник. – № 4. – К., 1920–1921 // Зап. Іст.-філол. від. / за ред. Василя Дем'янчука ; гол. ред. акад. А. Кримський. – К., 1923. – Кн. II–III (1920–1922). – С. 236; Наука і научні роботи науки СССР ... – С. 170; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 259; Історія АН України. 1918–1923... – С. 542; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 224; Гарбар Л.В. Внесок вчених ВБУ ... – С. 436; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 95; ЕГУ. Т. 4 ... – С. 304.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 180 (особ. спр. О.Г. Кисель-Киселева); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 313, арк. 23 зв.; спр. 416, арк. 4; оп. 1л, спр. 10, арк. 33 (заява О.Г. Кисіля); спр. 37, арк. 110; ІР НБУВ, ф. X, № 18718, арк. 6; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3269 (особ. спр. О.Г. Кисіля); ЦДАГО України, ф. 263, спр. 39213 ФП, спр. 41725 (арх.-слідчі спр. О.Г. Кисіля).

Іконогр.: Пилипчук Р.Я. Кисіль Олександр Григорович // ЕСУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=6602. – Назва з екрана.

Кисіль (Кисільова) Олена Костянтинівна (10.06.1895, с. Старосілля Черкаського пов. Київської губ. – ?) – філолог. Дружина О.Г. Кисіля. Навч. на вокальному ф-ті С.-Петербур. консерваторії (1912–1915); вокальному від., пізніше ф-ті соцвиху Муз.-Драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка. Закін. С.-Петербур. жін. г-зію Могилянської; іст.-філол. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург); курси бібліотекарів при ВБУ (1927), Алма-Атинський учит. ін-т іноз. мов (1942). Працювала співроб. Книж. палати (Київ, 1919); бібл. секції підвід.

«Книга» при Наросвіті (Київ, 1920); вчит. школи (с. Криве Сквирського пов. Київ. губ., 1921–1923); позаштат. бібліографом УНІКу (1925–1926); бібліотекарем ВБУ (1927–1931); бібліотекарем міськ. б-к (Київ, 1931–1937; Калінін, 1938–1941); викл. нім. мови Алма-Атинського ун-ту (1943–1944); зав. від. опрацюв. б-ки Львів. ун-ту (1944–1949).

Пр.: До питання про рубрикацію в предметному каталозі // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2.

Л-ра: Захарова З. Моя бібліотека // Вузів. б-ка. – Л., 1995. – С. 73; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 79.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54, оп. 12, спр. 30; оп. 13, спр. 17; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 27 (заява О.К. Кисильової); спр. 20, арк. 58–61.

Китаста Л.О. (?-?). Працювала зав. від. абонементу б-ки Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Кицай Омелян Григорович (?-?). Працював вчен. секр. ВФ ВБУ (1923).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Робак І.Ю., Савчук З.С. Валентин Отамановський ... – С. 34; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 57.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 56, арк. 2.

Ківлицький Євген Олександрович (крипт.: Е. К.; 08.02.1861, С.-Петербург – 04.01.1921, Київ) – історик, літератор, видавець, педагог, бібліограф, бібліотекознавець; канд. іст. н. (1889). Навч. в Новозибківському реал. уч-щі (Чернігів. губ., 1877–1880). Закін. іст.-філол. від-ня Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1889). Працював службовцем Київ. дворян. депутатського зібрання (1880–1882, 1889–1916); секретарем, ред. журн. «Киевская старина» (1889–1893); ред. газ. «Киевские отклики» (1904–1906); пом. бібліотекаря Київ. імп. ун-ту св.

Володимира (03.10.1891–1898); викл. давн. мов 4-ї жін. г-зії (з 12.10.1891); кадет. корпусу (1891–1917); співроб. редакції «Энциклопедического словаря» Брокгауза та Ефрона; інсп. шкіл Київ. учбов. округу (1917); скарбником Київ. т-ва сприяння почат. освіти (до 1921); викл. історії, географії, рос. мови та словесності середніх навч. закладів м. Києва (1891–1917); окр. інсп. Київ. учбов. округу (1917) та зав. справами рос. школи в Департаменті наросвіти УНР (24.12.1917–1918); членом ТК із засн. Нац. б-ки України в м. Києві (з 21.02.1919), керуючим бібл. від. (з 21.02.1919), старш. бібліотекарем (з 21.02.1919) та головою Ради Б-ки. Д. чл. Київ. літ.-арт. т-ва (1904), іст. т-ва Нестора Літописця, УНТ у Києві, Київ. пед. т-ва та ін. Особовий архівний фонд Є.О. Ківлицького зберігається в ІР НБУВ (ф. 71, 1251 од. зб.).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 422; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 246; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – 227; Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... – С. 37; Євген Ківлицький – перший дир. ВБУ / Л. Гнатенко, М. Кучинський // Бібл. вісн. – 1996. – № 1. – С. 8–10; Є.О. Ківлицький – подвижник ВБУ / Л.А. Гнатенко, М.В. Кучинський // Рукоп. та книж. спадщина України : зб. наук. пр. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 39–49; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського, 1918–1941. – К., 1998. – С. 10, 22, 29, 30, 34, 53, 56, 61, 62, 66, 71, 91, 101, 202; Кучинський М. Багатовимірність таланту // Іст. календар : наук.-попул. альм. : 10-річчю незалежності України присвячується / упоряд.: А. Денисенко, С. Грабар, П. Орленко. – К., 2001. – Вип. 7. – С. 112–114; Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 128–180; Степченко О.П. Українські вчені – фундатори ... – С. 67–76; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 52, 93, 96, 97, 99, 478; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 147; Науково-допоміжний апарат ... – С. 432; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 126.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 8; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 8; ІР НБУВ, ф. І, спр. 896, 1161–1162, 9232–9359; ф. ІІІ, спр. 7718–7875, 9360–9387; 9455–9626; 9646–9651, 9701–9702, 9708–10077; 26677; ЦДІАК України, ф. 274, оп. 1, спр. 888, арк. 157.

Кірікос Ольга В. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. вет.-зоотех. ін-ту (1925–1933). Делегат І конф. наук. б-к УСРР (Київ, 1925).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 14; спр. 400, арк. 3; спр. 402, арк. 35; спр. 442, арк. 12–14.

Кістяківська (дівоче прізвище Беренштам) Марія Вільямівна (псевд.: *Берен, М.; Берен, М.В.; Берен (Кистяковская), М.*; 26.01.1869, Київ – 1933) – письменниця. Н. в родині археолога, громад. діяча – В.Л. Беренштама (1839–1904). Закін. г-зію (1886). Навч. на курсах сестер-жалібниць (з 1889); ВЖК (С.-Петербург, з 1891). Працювала н. с. Ін-ту екон. кон'юнктури при II Від. ВУАН (1921); бібліотекарем, нештат. пост. співроб. (1927) Соц.-екон. від. ВУАН.

Пр.: В.П. Батуринський та його спомини про М.П. Драгоманова. – ІР НБУВ. ф. X, № 17458, арк. 1–2.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 170; Масапов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – 230; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; ЕСУ. Т. 2 ... – С. 514.

Дж.: ІР НБУВ, ф. XVII, спр. 1518.

Кістяківська Наталія Павлівна (16.04.1889, Київ – 10.01.1955) – літературознавець. Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т ВЖК (1913); однорічні пед. курси Київ. учбов. округу (1914). Склала держ. іспит при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (1914). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Вивчала палеографію в Семінарії рус. філології акад. В.М. Перетца (1914). Працювала викл. рос. мови та історії нар. вищ. почат. школи № 2, пізніше – 182 трудшколи (Київ, 1915–1920); викл. рос. мови залізн. трудшколи № 3 (1920–1930); позаштат. співроб. Коміс. укр. письменства ВУАН

(1929–1934); зав. б-кою НДІ фізики АН УСРР (1934–1936); бібліотекарем від. комплектування БАН УСРР (29.08.–17.09.1941); бібліотекарем Ін-ту фізики (01.10.1941–01.03.1942); бібліотекарем київ. філії Сх. б-ки при Оперативному штабі рейхслайтера Розенберга (10.04.1942–17.09.1943); голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом (12.11.1943–18.10.1944) БАН УСРР; м. н. с. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УСРР (16.10.1944–20.09.1948); зав. б-ки середньої школи № 72 (Київ, 1949); бібліотекарем абонементу Б-ки ім. М. Островського (1950). Член Коміс. давн. укр. письменства I Від. ВУАН (з 1929). Особовий архівний фонд Н.П. Кістяківської зберігається в ІР НБУВ (ф. 203, 21 од. зб.).

Пр.: «Плач лаврських монахов»: антимонашеская сатира 1786 г. // Сборник статей к 40-летию ученой деятельности акад. А.С. Орлова. – Ленинград, 1934. – С. 315–325; Твори Івана Некрашевича // Зб. іст.-філол. від. – 1929. – № 99. – С. 24–26.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 255; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 246.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 60–61; спр. 52, арк. 2; оп. 1л, спр. 25, арк. 53 (життєпис Н. Кістяківської).

Кістяковський Віктор Васильович (27.08.1875, Київ – ?) – економ-географ. Працював викладачем 2-го комерц. уч-ща (Київ, 1912); викл. КІНГУ (1927); т. в. о. старш. бібліотекаря ВБУ (16.02–23.08.1933); н. с. Ін-ту географії та картографії (1935).

Пр.: Научность и наглядность в школьной географии. – К., 1905. – 48 с.; Учебник коммерческой географии России сравнительно с важнейшими государствами мира. – СПб.; К.: Сотрудник, 1912. – 256 с.; Обзорение Российской Империи сравнительно с важнейшими государствами мира. – СПб., 1915. – 174 с.; Робоча книжка з географії. Ч. 1 : Краєзнавство та географія УСРР. – К., 1927; Робоча книжка з географії. Ч. 2 : Загальний огляд земної кулі. Географія СРСР та країн поза його межами : підручник в установах соцвиху. – Х., 1928. – 184 с.; Методика викладання фізичної географії : посіб. для вчит. –

К., 1930. – 154 с.; Карта в школі. – К., 1939; Спеціальні вимоги до приміщення та устаткування відділу карт. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 500, арк. 134–192.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 170.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 125.

Клаперман Діна Абрамівна (07.08.1895, с. Лозни Литинського пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. приват. жін. г-зію Ващенко-Захарченко (Бар Могилівського пов. Поділ. губ., 1910), бібл. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1938). Працювала домашнім вчит. (1910–1918); бухгалтером Юзефов. цукр. з-ду (Вінниц. обл., 1918–1932); викл. нім. мови Граков. середньої школи (с. Граково, Харків. обл.); зав. б-кою Київ. технікуму нар.-госп. обліку (1936–1938); бібліотекарем від. комплектування (1938–1940), старш. бібліотекарем вист. сектору від. наук. бібліогр. (1940–06.07.1941), бібліотекарем від. наук. бібліогр. (1946), старш. бібліотекарем від. масов. роботи (1947–1952) БАН УРСР.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 80, арк. 203–213 (особ. спр. Д.А. Клаперман).

Клевцов Микола Іванович (?–?). Працював бібліотекарем громад. б-ки (Охтирка Харків. губ., 1910).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 6.

Клименко Пилип Васильович (06.11.1887, с. Ярославка Козелецького пов. Чернігівської губ. – 08.07.1955, Козелець Чернігівської обл.) – історик. Навч. в земськ. школі; Ніжин. міськ. г-зії (1899–1907); екон. від. С.-Петербур. політех. ін-ту (з 1907–1908). Закін. від. рос. історії іст.-філол. ф-ту (1912). За наук. працю: «Західноруські цехи XVI–XVIII ст.» нагороджений

золотою медаллю (1914). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. ун-ту св. Володимира (1914). Працював співроб. Київ. ЦАДА (до 1914); приват-доц. Ун-ту св. Володимира (1918); лектором КАІ (з 1918); в. о. екстраординар. проф. (з 01.01.1919), деканом (02.02–27.08.1919) іст.-філол. ф-ту каф. історії, заст. декана правн. ф-ту (з листоп. 1920) Кам'янець-Поділ. Держ. Укр. Ун-ту; зав. від. охорони пам'яток старовини і мистецтв ГУ у справах мистецтв і нац. к-ри М-ва освіти УНР (29.08.1919–29.02.1920); співроб. Археогр. коміс. ВУАН (1931–1933) та Археогр. коміс. Центр. арх. упр. УСРР (поч. 1930-х); кер. від. феодалізму Всеукр. іст. музею ім. Т.Г. Шевченка (до 1933). Член редколегії часоп. «Українська старовина» (1919). Голова Арх. коміс. для підгот. закону та інструкцій з охорони пам'яток старовини і мистецтв Міністра освіти УНР (з 30.08.1919). в. о. голови Поділ. т-ва охорони пам'яток старовини й мистецтв (1920). Д. чл. Н.-д. каф. історії України М.С. Грушевського (1925–1930). Заарештований (20.05.1938). Засуджений до 6 років позбавлення волі та 3 років обмеження прав (16.03.1939). Звільнений за директивою Л. Берії (17.11.1943). Доклав багато зусиль для поповнення фонду наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського українського університету.

Пр.: Архівна справа на Україні // Українська старовина. – Кам'янець-Поділ., 1919. – № 1. – С. 5; Проблеми національної культури // Україна. – Кам'янець-Поділ., 1919. – 16 (3) жовтня. – С. 1; Національно-культурні проблеми // Там само. – Кам'янець-Поділ., 1919. – 22 (9) жовтня. – С. 5; Українські ритодруки. – К., 1924; Графіка шрифтів Острозької біблії. – К., 1925; Найстаріший український екслібрис 1701 р. – К., 1927; Перший український ex-libris // Бібліол. вісті. – 1929. – № 2/3. – С. 95–96; Спеціальні вимоги до устаткування та приміщення відділу аркушівок. – 1936. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 500, арк. 193–224; Спеціальні вимоги до устаткування та приміщення відділу аркушівок б-ки. –

1937. – 17 арк. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 34; До історії книгозбірень на Україні. – ІР НБУВ, ф. 47, спр. 336, арк. 35–40; Записна книга бондарсько-стельмасько-коладійсько-столярського цеху. – ІР НБУВ, ф. 47, № 333, арк. 280–281.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 172; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 279; *Компан О.С., Суслопаров М.З.* До 80-річчя з дня народження П.В. Клименка // Укр. іст. журн. – 1967. – № 7. – С. 135–139; *Дивний І.* Український історик Пилип Клименко ... – С. 356–386; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 530; Діяльність Н.-д. каф. історії України. – С. 226–237; Довідник з історії України ... – С. 312; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 70; *Матяш І.* Особа в українській архівістиці ... – С. 58–78; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т: минуле і сьогодення ... – С. 49; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту в іменах ... – С. 235–241; *Матвійчук Л.О.* Біобібліогр. матеріали ... – С. 95; *Палиєнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 46; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 308; ЕУ. Т. 4 ... – С. 348; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 208, 219.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 5303 (автобіогр. П.В. Клименка).

Клітний (Клетний) Олександр Л. (?-?). Працював бібліотекарем (1920); співроб., членом колегії з керування (1920) КЦРБ ім. РКП(б) (Київ, 1923–1924).

Л-ра: Рулін П. Марія Заньковецька. – К., 1929. – С. 7.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 473, 611.

Клюшников Олександр Андрійович (29.08.1858 – ?) – педагог. Закін. фіз.-мат. ф-т Харків. імп. ун-ту. Працював бібліотекарем Мат. т-ва (Харків, з 1881); пом. бібліотекаря Харків. імп. ун-ту (1882–1886); викл. 1-ї Харків. г-зії (з 1886). Нагороджений орденами св. Станіслава та св. Анни 3-го ступеня.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 490; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 286.

Клявіна Ганна Данилівна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ (1939–1948), разом з колегами рятувала книги під час війни.

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Кобчевський Володимир Олександрович (?-?). Працював пом. бібліотекаря Імп. Новорос. ун-ту (1904).

Л-ра: Дарителі научної бібліотеки ... – С. 94.

Ковалевський Юрій Григорович (01.05.1884 – ?) – книгознавець. Закін. ун-т. Працював дир. Бібліогр. ін-ту ГКП в Києві (з 24.02.1919). На поч. 20-х рр. виїхав до Польщі. В 50-ті рр. працював у Бібліогр. ін-ті в Варшаві.

Пр.: Бібліографія й Український бібліографічний інститут. – К., 1919. – 16 с.; Правила карткографії / передм. Ю.О. Меженка. – К., 1923. – 70 с.; Практическое руководство по библиотековедению / Г.Г. Ковалевский, Ю.А. Меженко. – Петроград, 1923; Правила карткографії. – ІР НБУВ, ф. 47, № 302.

Л-ра: Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... – С. 39; *Стрішенець Н.В.* Бібліографічна спадщина Юрія Меженка / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К.: НБУВ, 1997. – 144 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 85, 86, 88, 180, 218; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 454.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 41, арк. 4.

Коваленко Катерина Олефірівна (06.12.1907, Харків – ?). Н. в родині залізничника. Закін. геол.-геогр. ф-т Харків. пед. ін-ту проф. освіти (1933). Навч. в Вечір. ун-ті марксизму-ленінізму (1951–1952). Працювала фельдшером район. лікарні (Волчанськ Харків. обл., 1924–1926), залізн. поліклініки (Харків, 1926–1930); геологом Укргіпроводу (Харків, 1933–1935); старш. бібліотекарем-конс. з географії від. наук. бібліогр. (з 31.09.1936), м. н. с., зав. картогр. від. (1937–08.07.1941), голов. бібліотекарем (27.07.1944–08.08.1949), зав. від. картографії (1949–1952), голов. бібліографом у галузі геол.-геогр. наук від. бібліогр. (1952–1966) ЦНБ АН УРСР; під час війни – мед. сестрою поліклініки Ташкент. залізниці (Кзил-Орда, Казах. РСР, 1941–1944). В 1946 р.

брала участь у відборі матеріалів польс. походження з фондів Львів. філії БАН УРСР. Член Вчен. ради ЦНБ АН УРСР (1949–1952). В 1950 р., у зв'язку зі зміною структури Б-ки та відкриттям нових відділів, розробила положення про від. географії та картографії. Автор та соавтор ґрунт. бібліогр. покажчиків, присвяч. різним проблемам використання природ. багатств України. Указом Президії ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Пр.: Фізична географія УРСР : бібліогр. покажч. л-ри за 1840–1941 (до поч. війни) // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 56–57; [Выступление в прениях на VI науч. конф. БАН СССР 2–4 марта 1960] // Вопросы отраслевой библиографии по естественным наукам. – Ленинград, 1960. – С. 117; Историко-экономическая и геологическая литература [библиография] / сост. Е.Е. Коваленко // Новик Е.О., Пермяков В.В., Коваленко Е.Е. История геологических исследований Донецкого каменно-угольного бассейна (1700–1917). – К., 1960. – С. 475–523; Фізична географія УРСР (1840–1958 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад.: К.О. Коваленко, П.Ю. Висоцька. – К., 1960. – 402 с.; Природні горючі гази УРСР та їх використання (1917–1961 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад.: К.О. Коваленко, А.Д. Ульянова. – К., 1963. – 288 с.; Павло Аполонович Тутковський. 1858–1930 : бібліогр. покажч. / уклад. К.О. Коваленко ; вступ. ст. О.К. Каптаренко-Черноусова ; АН УРСР. – К. : Наук. думка, 1965. – 71 с.; Праці співробітників Ін-ту геол. наук АН УРСР / уклад.: К.О. Коваленко, П.Ю. Висоцька // Геол. журн. – 1967. – Т. 27, вип. 4. – С. 90–105; Володимир Іванович Лучицький / АН УРСР ; уклад. К.О. Коваленко. – К. : Наук. думка, 1968. – 52 с.; Центральна наукова б-ка АН УРСР (1919–1969) : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ЦНБ ; уклад.: К.О. Коваленко, Л.І. Битюцька, В.В. Павлова, Н.О. Шемець ; відп. ред. С.К. Гутянський. – К., 1970. – 295 с.; Видання АН УРСР (1919–1967) : сусп. науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ЦНБ ; відп. ред. М.М. Онопрієнко ; уклад.: П.Ю. Висоцька, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемець. – К. : Наук. думка, 1971. – 792 с.; Вид. АН УРСР (1919–1967) : фізико-технічні та математичні науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ЦНБ ; уклад. П.Ю. Висоцька, О.В. Бистряков, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемець. – К. : Наук. думка, 1970. – 783 с.; Видання АН УРСР

(1919–1967) : науки про Землю і Космос. Хім.-технол. та біол. науки : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ЦНБ ; уклад. П.Ю. Висоцька, О.В. Бистряков, О.А. Євдокименко, К.Є. Коваленко, Ю.Л. Оберемок, О.Я. Пишоха, Н.О. Шемець. – К. : Наук. думка, 1971. – 792 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 107, 118, 152, 163, 177, 181, 270, 300, 302; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 516; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 594; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 257; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1965–1991) ... – С. 24, 39, 61, 62; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 314; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 317, 350, 396, 398, 431, 432.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 3 зв.; оп. 2л, спр. 80, арк. 12–28 (особ. спр. К.О. Коваленко).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 14.

Коваленко Леонід Антонович (12.03.1907, с. Ступична Звенигородського пов. Київської губ. – 22.06.1985, Кам'янець-Подільський) – історик; канд. (1945), д-р іст. н. (1965), проф. (1966). Навч. на робфаці (Біла Церква, 1930–1931); іст. ф-ті (1931–1936); аспірантурі (1939–1941; 1944–1945) КДУ. Працював бібліотекарем, зав. клубом, співроб. газ. «Радянська нива» (Біла Церква, з 1926); вчит. історії в школах та технікумах Києва (1930–1931); с. н. с. (1945–1947), с. н. с. від. історіографії і фондів Ін-ту історії АН УРСР (1951–1954); зав. каф. заг. історії Житомир. пед. ін-ту (1947–1956); доц. каф. заг. історії Ужгород. держ. ун-ту (1956–1961); доц. (1961–1963), зав. (1963–1984), проф. каф. заг. історії (1984–1985) Кам'янець-Поділ. держ. пед. ін-ту. Дослідник укр. історіографії й історіографії всесвіт. історії.

Пр.: Исторические взгляды революционера-демократа Т.Г. Шевченка // Вопросы истории. – 1951. – № 1; Историчні погляди Івана Франка // Наук. зап. Ін-ту історії АН УРСР. – 1956. – Т. 8; Історіографія історії Укр. РСР від найдавніших часів до Великої Жовтневої соціалістичної революції. – К., 1983.

Л-ра: Историки-слависты СССР ... – С. 36; Институт історії України ... – С. 557; Леонід Анто-

нович Коваленко : вчений, педагог, особистість / С.А.Копилов, В.С.Степанков. – Кам'янець-Поділ., 2008. – 192 с.; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 446; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 381.

Ковальов Володимир Петрович (1907–?). Працював с. н. с.-конс. з техніки ВБУ (14.10.1933–25.10.1936).

Пр.: Методика і орг-ція тех. бібліогр. в системі наук. б-к. – К., 1935. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 26.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 69.

Ковальська Марія Федорівна (1895–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала в Центр. наук. тех. б-ці ім. Сухомліна (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 63 (анкета М.Ф. Ковальської); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Ковано Софія Дмитрівна (1884–?). Освіта середня. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Клінічного ін-ту; зав. б-кою Хім.-технол. ін-ту харч. промисловості ім. Мікояна (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 62; спр. 52, арк. 3 зв.

Ковжун Павло Максимович (03.10.1896, с. Костюшки Овруцького пов. Волинської губ. – 15.05.1939, Львів) – графік. Навч. в Київ. худож. уч-щі (1911–1915); Укр. акад. мистецтв (1919–1920). Співзасн. та член гуртка діячів укр. мистецтва (1922–1926) та Асоц. незалежних укр. митців у Львові (1931–1939). Член Ради Укр. т-ва бібліофілів у Львові. Емігрував до Галичини (1920).

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 296; Пеленська О. Український портрет ... – С. 149; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 254.

Ковпик Ілля Терентійович (1910–?). Н. в родині колгоспни-

ка. Працював н. с. від. опрацюв. (з 10.09.1933) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 69–70.

Ковтунова Марія Степанівна (1879–?). Н. в родині дядка. Закін. ВЖК. Працювала вихователем Черніг. епарх. жін. школи (1898–1905); пом. бібліотекаря Київ. ВЖК (1909–1920); бібліотекарем Київ. ІНО (1920–1927); бібліотекарем II розр. (з 01.10.1927), бібліотекарем I розр. (16.01.1929–23.08.1933) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 123; спр. 50, арк. 40.

Коган В.М. (?–?). Працював директором Київ. держ. мед. б-ки (1930–1932).

Л-ра: Павленко Р. Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України ... – С. 42.

Коган Віра Наумівна (?–?). Працювала бібліотекарем БАН УСРР (з 10.04.1935).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 17.

Коган Г. (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Полтав. ін-ту соц. виховання (1930).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 188.

Коган Лев Рудольфович (крипт.: Л. К.; 26.05.1885, Одеса Херсонської губ. – 1959). Н. в родині інженера-технолога. Закін. 5-ту чол. г-зію (Одеса, 1903), іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1907). Протягом навчання в Новорос. ун-ті слухав лекції з історії мистецтв в Берлін., Дрезден. й Брюссел. ун-тах. Під час закордонних мандрівок знайомився з постановкою бібл. справи в Німеччині, Бельгії, Швейцарії, Італії, Франції, Швеції (1908, 1910, 1911, 1914). Працював позаштат. співроб. (1903), зав. б-кою Т-ва

взаємної допомоги приказчиків Одеси (в подальшому – Одес. центр. губ. б-ка ім. Жовтневої революції) (1905–1912); зав. б-кою Т-ва торгівельників (в подальшому – Одес. центр. робітн. б-ка) (1912–1915); викл. л-ри та історії г-зії Рапопорта; дир. Одес. комерц. школи ім. Гохмана (1918–1920); викл. курсу лекції із західної л-ри Одес. нар. ун-ту (1917); лектором політосвіти воєнкомату Одес. воєн. округу (1919–1920), Одес. командної піхотної школи, військ.-морських курсів, курсів підгот. політосвіт. робітників (1921–1922); зав. Одес. центр. міськ. (в подальшому – губ.) б-кою ім. Жовтневої революції (з 1920), інсп. бібл. частини головполітосвіти (з 27.05.1924); дир. ОДПБ (з 30.07.1924); одночасно – кер. лекторського від. політосвіти та бібл. інсп. (1922–1926) Одес. губ. політосвіти (з 1925 – окрполітосвіта); зав. секцією бібліотекознав. при каб. політ. освіт. робітника окрполітосвіти (1925); викл. бібліотекознав. Харків. ІНО (1927), згодом – Ленінгр. бібл. ін-ту ім. Н.К. Крупської. Голова Одес. бібл. об'єднання (1922–1926). Співпрацював з журн.: «Політосвіта», «Самоосвіта», «Красный библиотекарь», «Помощь самообразованию» та ін. (з 1921). Надрукував декілька книжок та низку (понад 100) брошур і спец. статей, присвяч. бібліотекознавству та бібл. справі, пед. питанням, літературі. Відряджений до Москви для ознайомлення з постановкою бібл. справи в Головполітосвіті РРФСР (28.06.1924). Уклав бібліогр. покажч. «Модернисты и критическая литература о них» (Одеса, 1910). Видав книжку «Десятичная классификация» (ДВУ, 1924).

Пр.: Каталог книгам и журнальным статьям библиотеки Общества взаимного вспоможения приказчиков г. Одессы / [сост. Л.Р. Коган]. – О., 1902. – 29 с.; Систематический каталог биб-

лиотеки Общества взаимного вспоможения приказчиков-евреев г. Одессы имени учредителя ее С.Л. Бернфельда / [сост. Л.Р. Коган]. – О., 1910. – XIX, 388 с.; Систематический каталог. Т. 1 : Книги / [сост. Л.Р. Коган] ; Б-ка О-ва взаимопомощи торговых агентов и торговцев-евреев г. Одессы. – О., 1910. – 387 с.; Систематический каталог книг для детей и юношества / [сост. Л.Р. Коган] ; Библиотека Общества взаимопомощи торговых агентов и торговцев-евреев, 1915. – 46 с.; Библиотечная работа в Одес. губ. // Красный библиотекарь. – 1924. – № 4–5. – С. 170–174; ; За и против предметного каталога // Там же. – 1925. – № 3; Библиотечная жизнь Одессы до и после Октября // Там же. – 1927. – № 9. – С. 42–54; № 10. – С. 61–62; Деревенский читатель // Там же. – 1927. – № 7. – С. 60–69; № 8. – С. 32–39; Робітничий читач та художня література // Політосвіта. – 1927. – 3б. 4. – С. 59–68; Что читают женщины // Красный библиотекарь. – 1927. – № 6. – С. 18–28; Що читають селяни // Політосвіта. – 1927. – № 2/3. – С. 59–66; Досягнення та перспективи бібліотечної справи на Україні // Там само. – 1927. – № 6. – С. 34–46; Кто что читает // Изв. Одес. окружкома КП(б)У, окрисполкома и ОПБ. – 1927. – 5 мая; В.К. Шенфинкель // Красный библиотекарь. – 1928. – № 8; Художественное рассказывание и читатель // Там же. – 1928. – № 9. – С. 38–49; Наукова бібліотека і стахановці : досвід роботи Одеської наукової бібліотеки // Б-ка у соц. буд-ві. – 1936. – № 8. – С. 38–39; Праця Одеського Бібліотечного об'єднання. – ІР НБУВ, ф. 47, № 327, арк. 80–84.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 175; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 235; Одеські історики ... – С. 168–169; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 142, 217; Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 31, 34, 39; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 583.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 3421 (автobiогр. Л.Р. Когана).

Коген А.Р. (?-?). Працювала вчит. труд. школи; лектором польс. мови Польс. технікуму; бібліотекарем Польс. пед. ін-ту; бригадиром з упорядкування фондів КЦРБ ім. РКП(б) (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 63.

Козаченко Антон Іванович (02.08.1900, Гадяч Гадяцького пов. Полтавської губ. – 15.01.1962, Москва) – історик, бібліограф. Н. в родині міщан-хліборобів. Закін. г-зію (Га-

дьяч, 1919); губ. курси інструкторів позашк. освіти (Полтава, 1919); курси інструкторів-кооператорів (Полтава, 1921); соц.-іст. секцію гуманіт. наук Полтав. ІНО (1924). Асп. Харків. н.-д. каф. історії укр. к-ри (Харків, берез. 1925). Працював рахівником-секр. Гадяцького кооперативу (1917–1918); інструкт. позашк. освіти від. народної освіти Гадяцького повіт. виконкому (1919); зав. культосвітньої частини Червоної армії (Севастополь, 1920); співроб. Упр. Полтав. іст.-філол. ф-ту (1920); вчит. мови та суспільствознавства дит. будинку і трудшколи ім. Котляревського (1921–1922); вчит. суспільствознавства залізн. школи ім. К. Маркса (Полтава, 1923–1924); інструкт.-практикантом Полтав. губспілки кооперативів; зав. дит. будинком; архівістом Полтав. іст. арх. (1925); секр., зав. Центр. бюро статистики друку (1925–1928), зав. ред.-бібліогр. від. (з 15.08.1928), т. в. о. дир. на час відпустки дир. (1925, 1927, 1928) Укр. книж. палати; проф. Харків. ІНО та Ін-ту червоної професури (з 1931); н. с. НДІ Тараса Шевченка ВУАН (з 1931); співроб. вищ. шкіл та наук. інституцій (Москва, з 1934).

Пр.: Бібліографія статистика. – К., 1929; Книжкова продукція УСРР – ІРНБУВ, ф. 47, № 329, арк. 27–48; Пережитки цехів в «цеховій» організації наших часів. – Ф. X, № 14961, арк. 1–18.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 176; *Низовий М.А.* Антон Іванович Козаченко // Бібліотекознав. та бібліогр. – X, 1974. – Вип. 14. – С. 134–140; *Низовий М.* Антон Іванович Козаченко – статистик друку, бібліограф, книгознавець, людина // Вісн. Книж. палати. – 2000. – № 8. – С. 28–33; Довідник з історії України ... – С. 325; *Панькова С., Шевчук Г.* «За століт» ... – С. 275–276; Укр. бібліографі. Вип. 1 ... – С. 179–180; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 182, 186, 196, 219; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 126; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 632; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 429.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3453 (особ. спр. А.І. Козаченка).

Іконогр.: ЕІУ. Т. 4 ... – С. 429.

Козель Ганна Григорівна (1911–?). Освіта середня. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала пом. бібліотекаря б-ки УАМ-ЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 66; спр. 52, арк. 7.

Козель Никанор Гаврилович (10.08.1901, Київ – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині робітника-слюсаря. Закін. Київ. міське уч-ще (1914), вищу почат. школу (1917), Київ. пед. курси ім. Б. Грінченка (1922), курси бібліографів-конс. при НКО. Працював пом. слюсаря Київ. з-ду артилер. постачань (1917–1918); мол. міліціонером Новотроєнського райвід. міліції (1920); вчит.-практикантом зразкової школи Пед. курсів ім. Б. Грінченка (1921–1922); пом. слюсаря гаража Київ. губвиконкому (1923); бібліотекарем-фахівцем читальні (01.06.1923–1927), бібліотекарем підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1928–1930), пом. зав. від. (1930), старш. бібліотекарем (1931–1934), т. в. о. зав. газ. від. (1935–1938), зав. газ. від. (1938–1939), пом. зав. газ. від. (1939–1941), під час нім. окупації Києва – бібліотекарем КБК (1941–1943), зав. (1943–1951), старш. бібліотекарем (1952) газ. від. ДПБ УРСР.

Пр.: Українознавчі видання, на які було затверджено арешт судовими установами на 1-е січня 1913 р. : бібліогр. список // Бібл. журн. – 1925. – № 6–7. – С. 60–64; № 8–10. – С. 77–85; Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. Ч. 3 ... – 104 с.; Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; Газетний відділ БАН УРСР : до 25 роковин існування // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 32–39.

Л-ра: Сотрудники ВБУ // Звідомлення ВУАН у Києві за 1927 рік. – К., 1928. – С. 125; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського, 1918–1941. – К., 1998. – С. 220, 249, 268; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 12, 56,

69, 77, 80, 112, 128, 181; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 51; *Історія НАН України (1941–1945) ...* – С. 258; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 201, 307.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 270, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 16, арк. 46; спр. 59, арк. 6 зв.; оп. 2л, спр. 92, арк. 156–169 (особ. спр. Н.Г. Козеля); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3458 (особ. спр. Н.Г. Козеля).

Козильбаш (?-?). Працював зав. б-кою Укр. фіз.-тех. ін-ту (Харків, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 31.

Козинська Лизавета Яківна (1894-?). Працювала бібліотекарем б-ки УНІКу (01.02.1924–1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 3.

Козицька Ольга Юліанівна (1888-?). Працювала старш. бібліотекарем (20.10.1931–1933), статистиком ВБУ (1935)

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 132.

Козицький П. (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Ін-ту соц. реконструкції сіл. госп-ва ВУАН (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 31.

Козій Дмитро Федорович (06.11.1894, с. Дорогів Станіславського пов. Австро-Угорської імп. – 20.11.1978, Торонто, Канада) – літературознавець, педагог. Н. в сел. родині. Навч. у Львів. ун-ті (1913). Закін. Львів. ун-т (1928). Вивчав класич. філологію і Ягеллон. ун-ті (Краків). Працював викл. укр. мови та л-ри в г-зіях (Рогатин, Яворів, до 1939); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921); вчит. на курсах українознавства школи Ю. Липи (Торонто, з 1962). Досліджував творчість класиків укр. л-ри – Г. Сковороди, Т. Шевченка, Ю. Федьковича, І. Франка, Лесі Українки, В. Стефаника, П. Тичини та ін.

Л-ра: ЕСУ. Т. 13 ... – С. 657; Українська діаспора ... – С. 225.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.

Козловська Фаїна Григорівна (1892, Людзен Курляндської губ. – ?). Працювала зав. масового від. (1938–1939); зав. каб. марксизму та лєнінізму (1940), від. наук. бібліогр. (з 19.02.1941) БАН УРСР; зав. б-ки при оргбюро Укр. філії ВАСГНІЛ (з 16.05.1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 6.

Козловський Всеволод Олександрович (18.04.1877, с. Ленківці Проскурівського пов. Подільської губ. – ?) – громад. діяч, бібліотекознавець, перекладач. Н. в родині священника. Закін. Кам'янець-Поділ. духов. семінарію (1897); юрид. ф-т Юр'євського ун-ту (1904). Прослухав курс лекцій з історії польс. та укр. л-ри в Львів. ун-ті (1908–1909); однорічні курси абітурієнтів Торг. акад. у Відні (1911–1912). Працював службовцем від. розбору претензій Упр. Пд.-Зх. з-ці (Київ, 1902–1905); одночасно – пом. присяжного адвоката; секр. ред. коміс. щоден. укр. газ. «Громадська думка» (Київ, 1905–1906); позаштат. співроб. книгарні «Киевской старины» та вид-ва «Вік» (з 1902); співроб. Львів. ред. ЛНВ, НТШ та Української Видавничої Спілки (Львів, 1906–1912); торг. кореспондентом Т-ва пароплавів «Hollindischer Lloyd» (Відень, 1912–1918); секр. «Загальної Української Ради» (Відень, 1915); секр. ред. коміс. Союзу Визволення України (Відень, 1914–1918); секр. посольства Укр. Уряду в Німеччині під кер. барона *Ф.Р. Штейнгеля* (Берлін, з 01.07.1918); бібліотекарем «Книгоспілки» (Київ, 1918–1919); секр. вид. секції Київ. губземвід. (1919); секр. та членом правління видавн. т-ва «Час» (Київ, 1919–1920); викл. Київ. кооп. школи Союзбанка (1919–1920); старш. бібліотекарем (з 25.01.1921), зав. заг. (лип. 1921–1927) та каталож. (1927–1930)

відділами, зав. від. книгоопрацюв. та н. с. I розр. (1931–16.09.1933) ВБУ; співр. Узбец. посівнокульт. і агролісо-меліорат. дослід. станції (Ташкент, 1935). Член та секр. (1898–1904) Дерпт. Укр. студент. громади. Брав активну участь у спробі створення Укр. сел. спілки як член к-ту та його секр., а також у спробі проведення сел. з'їзду в Києві (1905). Друкувався у «Раді» та «ЛНВ». Член УРП (1905–1906). Отримав від київ. губернатора свідоцтво на право видання в м. Києві укр. мовою щоден. газ. під назвою «Українская газета» (берез. 1906). З третьою хвилею укр. політ. еміграції (1906–1908) виїхав до Львова. Член НТШ у Львові (з 1907), Укр. вид. спілки (1906–1911), правління Бібл. коміс. НТШ та дирекції Вид. спілки (1909–1911). Член к-ту Союзу визволення України (Відень, 1914–1918). Разом з *В.В. Дорошенком* відповідав за друкарню та упорядковував вихід «Вісника СВУ» (1915–1916). Брав активну участь у агітац. роботі Союзу визволення України в таборах інтернованих укр. військ (1915–1918). Організував вид. укр. літ. табор. часоп. «Тернистий шлях» (Петрков, Польща, 1918). Член Президії НДІБ-НДКБ, бюро лекторів, пед. ради бібл. курсів, колегії кер. аспірантів ВБУ (1925–1933). Кер. занять практикантів (з 1925) та аспірантів (з 1926) ВБУ. Член УБТ (1929), Бібл. к-ту Будинку вчених (Київ, 1929). Член редкол. вид. ВБУ: «Бібліотечний журн.» (1925–1926); «Бібліотечний збірник» (1926–1927), «Журн. бібліотекознав. та бібліогр.» (1927–1930). Секр. каталож. коміс. Секції наук. б-к м. Києва (1924). Секр. Коміс. для складання укр. каталогр. інструкції (1927). Член каталож. підкоміс. Бібліогр. коміс. ВУАН (1928), за дорученням якої підготував зведений покажч. параграфів шести ка-

талогр. інструкцій (англ.-амер., італ., фр., прус., чес., польс.). Делегат I конф. наук. б-к УСРР (Київ, 1925); II конф. наук. б-к РРФСР (Ленінград, 1926). Працював над питаннями бібліотекознав. в галузі каталогізації та бібл. класифікації. У своїх доповідях на I конф. наук. б-к поставив питання про уніфікацію роботи наук. б-к – уніфікацію каталографії; проблему обслуговування читачів за допомогою предм. та сист. каталогів. Підготував для англ. бібл. річника бібліографію бібл. справи на Україні за 1928 рік, де дав короткий огляд бібл. справи та бібліотекознав. в рад. Україні (1929); на замовлення Укр. т-ва зв'язків з закордоном написав для вміщення в одному із закордон. часописів статтю «Всенародна Бібліотека України» (1929); переклав працю Живного Л.Я. «Бібліологічна класифікація» (1929).

Пр.: Реальні каталоги в наукових бібліотеках // Бібл. зб. – Ч. 1 : Праці Першої конф. наук. б-к УСРР. – 1926. – С. 112–121; Єдина каталографічна інструкція // Там само. – С. 122–127; Підготування та перепідготування робітників наукових бібліотек // Бібл. зб. – 1927. – Ч. 2. – С. 106–113; Спільні каталоги // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – Кн. 1. – С. 14–41; 1928. – Кн. 2. – С. 35–49; Бібліотекознавство в УСРР за період 1917–1927 років // Там само. – 1928. – Кн. 2. – С. 3–14; 25 З'їзд спілки німецьких бібліотекарів. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 7, арк. 28–31; Комісія бібліотечних експертів Міжнародного інституту інтелектуального співробітництва. – ІР НБУВ, ф. 47, № 336, арк. 42–43; Відділ опрацювання ВБУ і каталогізація фондів. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 385, арк. 19–22; Бібліотеки в УСРР : їх типи, система бібліотечного управління та мережа бібліотек (з приводу «Матеріалів до бібліотечного будівництва», надрук. в «Бюл. НКО», № 3031 за 1927 р.). – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 115–116; Бібліотеки державних і округових музеїв. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 5; Бібліотекознавча й бібліографічна термінологія, принципи її вироблення і організація термінологічної роботи. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 204, арк. 6–7 [внаслідок читання цієї доповіді було засновано при секції спец. підкомісію для склад. бібл. та бібліогр. термінології, див. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229]; Бібліотекознавча робота НДКБ і моя в ній участь. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 18; Географічні детермінанти УСРР і українських

земель у десятковій системі Міжнародного Бібліографічного інституту. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 52; Завдання наукових і універсальних бібліотек в соціалістичному будівництві та місце їх в єдиній бібліотечній мережі. – IP НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 20–21; Зводні каталоги мапографічної літератури в Німеччині. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 93, 96–97; Зводні каталоги в Німеччині. – спр. 204, арк. 8–9; спр. 248, арк. 34–35; спр. 336а, арк. 96; Зводні каталоги, їх завдання та проблеми їх організації. – спр. 336а, арк. 93–95; спр. 161, арк. 15–16; Єдина каталографічна інструкція. – спр. 120, арк. 3; Класифікація книжок у наукових бібліотеках та предметний каталог. – IP НБУВ, ф. 52, № 221; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 120, арк. 3; Курси для підготовки бібліотекарів у Києві. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 68–69; Методологічна побудова й організація бібліотекознавства. – IP НБУВ, ф. 33, № 2856; Нове видання таблиць десяткової класифікації і завдання української бібліографії. – № 2812, арк. 10; Опрацювання системи каталогів ВБУ. – № 2846; Основні питання при складанні української каталогр. інструкції – Арх. НБУВ, спр. 142, арк. 32; спр. 161, арк. 16а; Основні положення до порядку бібліографування для відділів бібліографії в періодичних виданнях, для фахових бібліографічних покажчиків і картотек, тематичних і предметових каталогів, для цитування в літ. роботах, для допоміжних бібл. каталогів тощо. – IP НБУВ, ф. 33, № 2821, № 2830; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 161, арк. 2–4; Основні принципи опису для українського бібліографічного репертуару. – IP НБУВ, ф. 33, № 2841, № 2812, арк. 3; Основні терміни предметового та споріднених з ним каталогів. – № 2839; Офіційно-відомчі видання, їх збирання, каталогізація і бібліографування. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 425, арк. 14–15; IP НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 6; Питання абеткового каталогу та колективного авторства на 2-му Всеросійському бібліографічному з'їзді та на 2-й Всеросійській конференції наукових бібліотек. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; спр. 142, арк. 52; Порядкування матеріалу в Українському бібліографічному репертуарі. – IP НБУВ, ф. 33, № 2843; Проект дворічних бібліотечних курсів при Всенародній бібліотеці України. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Проект положення про центральні керівні органи і центральні органи Управління бібліотек УСРР. – спр. 336а, арк. 136; [Про наукове відрядження до Москви]. – IP НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 12; Про курси для підготовки бібліотекарів у Києві. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Про організацію семінару підвищеного типу з бібліотекознавства та бібліографії для співробітників ВБУ. – спр. 336а, арк. 133а; Про систему обліку праць в ВБУ. – IP НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 4; Реальні каталоги. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 161, арк. 6–8; № 2814, арк. 17; Спеціальні завдання наукових бібліотек в соці-

лістичному будівництві. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 15; спр. 351, арк. 19; Транскрипція українських власних імен і назв латиницею. – спр. 142, арк. 49; спр. 336а, арк. 53; Українська бібліотечна енциклопедія – IP НБУВ, ф. 33, № 2868; Український бібліографічний репертуар та спільний каталог бібліотек УСРР. – IP НБУВ, ф. 33, № 2832; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 129 зв.; Управління бібліотеками УСРР (проект Бібл. підкоміс. Бюро СНР). – IP НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 7; Центральний каталог наукових бібліотек у краях німецької мови при Публічній бібліотеці Ротшльда у Франкфурті над Майном. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; спр. 161, арк. 14; Центральні державні і спеціальні бібліотеки та їх місце в єдиній Бібл. мережі. – спр. 336, арк. 15; спр. 351, арк. 20.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 36. – 17 серп.; Наука і научные работники СССР ... – С. 177; *Яковлів А.* Українська студентська громада в Дорпаті // З минулого : зб. ст. Том II : Український студентський рух у російській школі. – Варшава, 1939. – С. 162–174; *УЗЕ. Т. 2 ... – С. 302; Наріжний С.* Українська еміграція. Ч. 1 ... – С. 11, 14; *Розгін Є.* Всеволод Козловський // Народня воля. – 1554. – № 1. – С. 4; *ЕУ. Т. 3. – С. 1054; Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194; Українська журналістика в іменах. Вип. 9 ... – С. 135–136; *Мельник О.* Листи Леопольда Будая ... – С. 593–630; Директорія, Рада Народних Міністрів УНР. Т. 1 ... – С. 103, 625; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 137, 153, 181, 182, 186, 189, 190, 198, 200–202, 204, 205, 208, 214, 215, 220, 222–224; *Кульчицька Т.* Друкарня та книгарня НТШ ... – С. 82–105.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 25; спр. 270, арк. 23 зв.; спр. 492, арк. 21; оп. 1л, спр. 13, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 31 (автобіогр.), 48 (анкета); спр. 37, арк. 132; спр. 42, арк. 64; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3482 (особ. спр. В.О. Козловського); ф. 3766, оп. 1, спр. 1, арк. 147; оп. 3, спр. 1, арк. 101–101зв.; ф. 4405, оп. 1, спр. 13, 23, 201.

Козодой Ріва Костівна (1910–?)

Н. в родині службовця. Закін. мех. профшколу. Працювала шпульовницею дротяно-цвяхового з-ду (1927–1928); пом. бібліотекаря (1929–1932), старш. бібліотекарем (1932–1936) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 17.

Козоріс Михайло Кирович
(02.03.1882, Калуш Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської

імп. – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська Карельської АРСР) – письменник, книгознавець. Н. в родині хлібороба-міщанина. Навч. в польсь. г-зії (Станіслав). Закін. укр. академ. г-зію у Львові (1905); юрид. ф-т Львів. ун-ту (1911); аспірантуру УНІКу (1930). Працював адвокат. канд. канцелярії адвоката д-ра М. Лагодинського (Деятин, 1911–1914); секр. зем. губ. управи, одночасно – викл. нім. мови укр. г-зії (Вінниця Поділ. губ., 1917–1918); повіт. комісаром (Деятин; Косів, 1919); головою Галиц. ревтрибуналу; головою редкол. «Червоного стрільця» (1920), пізніше – «Галицького комуніста» (Київ); зав. голов. бюро при Запасній армії (Казань); уповноваж. Галоргкому Революц.-військ. ради XVI армії; зав. зем. від. Галиц. ревкому (Тернопіль, 1920); членом редкол. газ. «Вісті Уманського ревкому й парткому» (Умань, до червня 1921); лектором на політкурсах 45 д-зії (1921); викл. укр. л-ри, історії к-ри, політграмоти та зем. закону та зав. с.-г. профшколи (с. Тялянки Уманського пов., 1921–1924); нар. слідчим окр. воєнкому (1924); секр. дисциплінарного окр. суду (1924); конс. Президії іст.-філол. від. ВУАН (з 01.01.1930); співроб. Коміс. історії Зх. України іст. секції ВУАН; секр. уповноваженого Укр. науки НКО УСРР у Києві (1927); слідчим (Київ, 1924–1926); н. с. УНІКу (з 01.10.1931). Член Коміс. дослідження історії Заходу. України ВУАН. Секр. Поділ. губ. «Просвіти» та зав. її б-кою (1917–1918). Член спілки сел. письменників «Плуг» (Харків, 1922) та спілки «Західна Україна» (з 1925, бухгалтер Київ. філії спілки – 1932). Друкував літ. твори у газ.: «Буковина» (Чернівці), «Дзвінок» (Львів), журн.: «Бжола» (Львів) (1908–1910); «ЛНВ»

(1918); з 1925 – «Робітниця», «Українські щоденні вісті» (Америка), «Світ» (Галичина), «Глобус», «Літературна газета» (Київ), «Зоря» (Дніпропетровськ). Автор роману «Голуба кров» (1932). Вперше заарештований царською владою (1914) і засланий до Наримського краю (с. Тогур, берез. 1915 – лип. 1917); вдруге – Вінниц. гетьман. староостою (1918); востаннє – у справі «Української військової організації» (14.02.1933). Суд. трійкою при Колегії ГПУ УСРР засуджений до 5 років ВТТ (01.10.1933). Відбував покарання у таборах особливого призначення (з 19.11.1933, Карлаг, Казахстан; з груд. 1935, «Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Особливою трійкою УНКВС Ленінгр. обл. засудж. до вищої міри покарання – розстрілу (09.10.1937). Реабілітований (1959).

Пр.: Лист з Києва : мистецьке об'єднання «Березіль», 29 жовт. 1924 р. // Діло. – 1924. – 11 листоп., ч. 251. – С. 2–3; Румуни в Галичині : спомини // Західна Україна. – 1930. – № 3/4. – С. 42–29; Голубая кровь. – М., 1932; Панський терор на Західній Україні. – ІР НБУВ, ф. X, № 14543, арк. 1–61.

Л-ра: Лейтес А., Яшек М. Десять років укр. л-ри (1917–1927). Т. 1 : Біобібліогр. – 1928. – С. 228; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 302; Укр. письменники ... – С. 670–671; Письменники Рад. України ... – С. 289; 3 порога смерті ... – С. 254–255; Рубльов О.С. Михайло Козоріс : доля інтелігента // Укр. археогр. щоріч. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 113; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 201; Папакіна Т. Комісія дослідження історії Західної України ВУАН : наук.-бібліогр. доробок (1925–1933) // Бібл. вісн. – 2001. – № 3. – С. 39; Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція ... – С. 39, 61, 107, 360; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 438; Блокін С.І. Довідкова книга з культурної спадщини України ... – 514 с.; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 682; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 455.

Дж.: ІР НБУВ, ф. I, № 3599; ф. 47, № 262, арк. 33; № 264, арк. 40; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3484; ЦДАГО України, ф. 263, спр. 49757 ФП.

Іконогр.: Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція ... – С. XIII додатків.

Козуб Сергій Гнатович (06.10.1897, с. Капустинці Пирятинського пов. Полтавської губ. – ?) – мовознавець, педагог. Н. в сел. родині. Закін. іст.-філол. ф-т ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1921); аспірантуру Київ. наук.-дослід. каф. мовознав. (1927). Працював викл. курсів українознав. (1918); співроб. Т-ва допомоги б-ці при ВБУ (1921); викл. 4-ї залізн. школи; викл. укр. мови Київ. ІНО (1925–1926); доц. всесвіт. л-ри Ніжин. держ. пед. ін-ту (з 1934). Дослідник творчості М. Коцюбинського.

Пр.: Валеріан Боржковський (1874–1919) : матеріали до його політичної та громад. діяльності // За сто літ. – К., 1930. – Кн. 5. – С. 244–252; Уривок з ненаписаного оповідання М. Коцюбинського з революційного руху 1905 року. – ІР НБУВ, ф. X, № 14731, арк. 1–10; Рід та дитячий вік Михайла Коцюбинського. – ІР НБУВ, № 17500, арк. 1–24.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 178; Викаладачі Ніжинської вищої школи ... – С. 19; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 208; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 683.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 100 (анкета С.Г. Козуба).

Козубовський Федір Андрійович (24.07.1895 (за ін. даними – 15.07.1895), с. Богушево Пінського пов. Мінської губ. – 02.09.1938, Київ) – археолог, музейн. і бібл. діяч. Н. в сел. родині. Закін. учит. ін-т (Смоленськ, 1916). Командував 2-м Поліським комуніст. повстанським полком (Сарни, Пінськ, Кобрин, 1918–1919). Працював вчит. (Коростень, 1921–1923), дир. окр. краєзнав. музею (Коростень, 1923–1926), інсп. народівити окр. виконкому (Коростень, 1926–1929); кер. обл. арх. упр. та дир. ОДПБ (поч. груд. 1929 – до весни 1932); одночасно – асп. Одес. крайов. іст.-археол. музею; інспектором музеїв сектору науки НКО (1933); вчен. секр. ВУАК при ВУАН (1933–1934); дир. Ін-ту історії матер. к-ри АН УСРР (1934–1936). Голова Комісії НКО для обстеження Всеукр. музейного містечка (черв. 1933).

Ред. «Наукових записок Інституту історії матеріальної культури». Заарештований за звинуваченням у контрреволюц. діяльності (квіт. 1936). Засуджений за ухвалою трійки УНКВС по Київ. обл. до вищої міри покарання – розстрілу (29.08.1938). Реабілітований (1958).

Пр.: Записки про досліди археологічні коло міста Коростеня року 1925. – Коростень, 1926. – 24 с.; 100-річчя ОДПБ // Черномор. комуна. – 1930. – 1 трав.; Археологічні дослідження на території БОГЕСу 1930–1932 рр. – К., 1933; Експедиційні дослідження Ін-ту історії матер. культури ВУАН 1934 р. // Вісті ВУАН. – 1934. – № 8–9; Стоянки родових громад на поліських дюнах // Наук. зап. Ін-ту історії матер. культури. – 1934. – № 1.

Л-ра: *Шовкопляс І.Г.* До 75-річчя від дня народження Ф.А. Козубовського // УДЖ. – 1970. – № 8. – С. 125–126; *Зленко Г.Д.* Жертва двух теророров ... – С. 4; *Геппенер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 173, 175; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 279–289; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 357; Список директорів і попечителів ... – С. 156; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 206; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 439; Довідник з історії України ... – С. 326; ЕСУ. Т. 13 ... – С. 684.

Дж.: ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 47912 ФП.

Койлю Єлизавета Абрамівна (1906–?). Н. в родині службовців. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Закін. бібл. ф-т Культармійського ун-ту. Працювала бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 73 (анкета Є.А. Койлю); спр. 52, арк. 2.

Кокошко Степан Степанович (1892–?) – історик. Працював зав. б-ки, н. с. Комісії для виучув. історії революційних рухів України ВУАН (до 12.09.1930); н. с., учен. секр. Іст.-археогр. ін-ту (1934).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 517.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 6853, арк. 1.

Колесса Олександр Михайлович (псевд.: *Олекса Ходовицький*; 12.04.1867, с. Ходовичі Королівства

Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 09.05.1945, Прага) – історик л-ри, громад. діяч; д-р філософії (1894); проф. (з 1898). Навч. у Львів., Чернів. і Віден. ун-тах (1888–1894). Працював проф. Львів. (1898–1918) та Карлового в Празі (з 1926) ун-тів; послом (депутатом) австр. парламенту (1907–1918); кер. дипломат. місії 30 УНР у Римі (1921); проф., ректором УВУ (Прага, 1921–1922, 1925–1928, 1935–1937, 1943–1944); проф. Карлового ун-ту (Прага, 1923–1939). Заст. голови центр. управи т-ва «Просвіта» (1906). Співзасн. Загальноукр. культ. ради (Відень, 1915); УВУ (Відень, 1920; Прага, з 1921); УТПК у Празі (1926). Д. чл. НТШ у Львові (з 1899) та УНТ у Києві (з 1907). Член Укр. іст-філол. т-ва (Прага, з 1923; заст. голови до 1932); Укр. академ. к-ту (Прага, з 1924). Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Дослідник пам'яток давн. укр. писемності XII–XVI ст., укр.-польс. та укр.-чес. літ. взаємин, творчості укр. письменників.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 305; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; Довідник з історії України ... – С. 328; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 72; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 172, 176, 203, 213, 378, 382, 397; *ЕІУ. Т. 4 ...* – С. 451; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 258, 261, 263; *Українська діаспора ...* – С. 226.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 1, № 26677.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 305; Укр. мова : енцикл. ... – С. 260; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 46.

Коломієць І.О. (?-?). Працювала н. с.-конс. БАН УСРР (з 01.07.1935).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 19.

Коломійцева Марія Миколаївна (04.03.1902, Владикавказ, Осетія–1986). Навч. в 1-ій жін. г-зії (Суми Харків. губ., 1910–1918); Київ. ІНО (1922–1923). Закін. жін. г-зію (Сосниця Чер-

ніг. губ., 1919); ХДБІ (1936). Працювала пом. діловода Сосниц. повіт. воєнкомату (1919); вчит. сіл. трудшколи (Олександрівка Сосницького пов., 1919–1922); зав. Сновської окр. б-ки (1923–1925); зав. центр. окр. б-кою (Конотоп, 25.07.1925–01.10.1929); інсп. б-к НКО (1944–1945); старш. інсп. (1946–1947), пом. заст. нач. (з 1947) Упр. б-к К-ту у справах культ.-освіт. установ при Раді Міністрів УРСР; методистом Наук.-метод. каб. бібліотекознав. (з 1948), зав. бібліогр. від. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б). Брала участь у роботі I Всеукр. бібл. з'їзду.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 129.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 51 (за ява М.М. Коломійцевої); ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 3520 (особ. спр. М.М. Коломійцевої).

Колубовський Яків Миколайович (крипт.: *К; К-ский, Я; Я. К;* 07.10.1863, Глухів Чернігівської губ. – 1929) – історик укр. та рос. філос. думки, бібліограф, педагог; канд. н. (1886), проф. (1924). Н. в родині міщанина. Навч. в чол. г-зії (Глухів). Закін. Колегію Павла Галагана (1882), іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1886). Слухав філос. курси проф. Вундта, Зейделя, Шуберта-Золідерна, Віндіша у Лейпціг. ун-ті (1886–1887). Працював пом. ред. журн. «Вопросы философии и психологии» (Москва, 1891–1892; С.-Петербург, 1892); одночасно – пом. секр. Моск. психол. т-ва; співроб. відділів філос., педагогіки, поліграфії Імп. публ. б-ки (С.-Петербург, 1892–1904); викл. педагогіки та психології пед. курсів С.-Петербур. жін. г-зії Е. Шаффе (1895–1901); секр. «Журнала Министерства народного просвещения» (1904); дир. Колегії Павла Галагана (Київ, 1917–1920); одночасно – каталогізатором Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві (з 25.04.1919); ректором Глухів. учит.

ін-ту (1920–1924); ректором, деканом, проф. Ніжин. ІНО (1924). Почесн. чл. Слов'ян. академ. т-ва (Лейпціг, 1887). Член Правління каси взаємодопомоги при Т-ві для допомоги нужденним літераторам і вченим; член та кер. справами Ради попечительства імп. Марії Олександрівни щодо сліпих (С.-Петербург, з 1893). Брав участь у міжнар. конференціях та з'їздах у справах сліпих, пізніше опубл. з цього приводу низку статей. Учасн. установчих зборів Спілки рос. письменників (1917). Член Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. землі і укр. народу при УАН (з 1919). Займався редагуванням «Педагогічної енциклопедії». Редактор каталогу desiderata осн. книжок з філософії складеного для Тимч. К-ту для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві (1918–1919). Автор статей, опубл. в журн. «Вопросы философии», «Русское богатство», «Русские ведомости», а також у наук.-практ. вид. Нац. б-ки України «Книжний вістник».

Пр.: По першорядних книгозбірнях // Книж. вісн. – К., 1919. – Кн. 1. – С. 45–53.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1738; З діяльності Тимчасового Комітету для заснування Всенародної (Національної) бібліотеки ... – С. 14; Наука и научные работники СССР ... – С. 180; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 310; *Масанов И. Ф.* Словарь псевдонимов ... – 240; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 226; ЕУ. Т. 3. – С. 1085; *Чирва В. Ф.* Співробітництво Льва Толстого і Якова Колубовського в журн. «Вопросы философии и психологии» // Матеріали IV Сум. обл. наук. іст.-краєзнав. конференції. – Суми, 2001. – Ч. 1. – С. 117–120; Викладачі Ніжинської вищої школи ... – С. 20; *Дениско Л. М.* Автографи на книжках ... – С. 51; Довідник з історії України ... – С. 331; ЕІУ. Т. 4 ... – С. 464; *Смольницька М. К.* Колегія Павла Галагана ... – С. 249, 337–339; Науково-допоміжний апарат ... – С. 434; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 128.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 20, 27, 31; оп. 1л, спр. 3, арк. 46–47 (заява Я. М. Колубовського); Арх. АН СРСР, ф. 868; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3527 (особ. спр. Я. М. Колубовського).

Коляда Григорій Іванович (14.11.1896, с. Чорнухи Лубенського пов. Полтавської губ. – 20.02.1977, Ташкент) – книгознавець; д-р філол. н. (1962). Н. в сел. родині. Закін. чол. г-зію (1915); пром. та соц.-екон. ф-т КІНГУ (1925). Канд. праця: «Проблема землеустрою та її виконання на Україні». Навч. на іст.-філол. ф-ті Моск. ун-ту (1915–1917), аспірантурі ВБУ (03.11.1926–1929). Працював службовцем контори Моск.-Казан. залізниці (1915); інсп. М-ва харч. справ (1916); інструкт. холодильних перевозок (1916–1917); викл. укр. мови і суспільствознавства вищепочат. школи, пед. курсів та профшколи (Чорнухи Лубенського пов., 1918–1923); уповноваж. спожив. т-ва (Чорнухи, 1923–1925); хіміком Селиської цукроварні (Волин. воев., 1925–1926); викл. історії друкарства торг.-пром. школи (1931); н. с. Київ. філії Укр. книж. палати (1932); одночасно – бібліотекарем-спеціалістом (з січ. 1927), пом. зав. мапогр. від. (з 11.07.1931), н. с. II розр. (1931–23.08.1933) ВБУ; викл. Київ. пед. ін-ту ім. О. М. Горького (1945); викл. ун-тів (Саратов, 1945–1949; Душанбе, 1949–1954; Ташкент, 1954–1977). Член НДКБ ВБУ (з 03.12.1929). Брав участь у передачі б-ки митрополита Флавіана до Всеукр. музейн. містечка (31.08.1931). Член Коміс. з перерозподілу книж. фондів Волин. держ. музею та ХДНБ до ВБУ (лип. 1932). Член асп. коміс. Бюро СНР, голова Вироб. підкоміс.; асп. коміс.; член муз.-худож. коміс. та коміс. культ розваг; секр. мовної коміс. Будинку вчених (Київ, 1933). Досліджував історію книги та розвиток друкарства в Україні. Зібрав колекцію з понад 4 тис. книж. вид. з питань мистецтва, історії, бібліогр., книгознав., худож. л-ри, частину вид. XIX – поч. XX ст. подарував 1976 р. Музеєві книги і друкарства України.

Пр.: Виставка антирелігійної л-ри у виданнях 1800 р. // За радянську Академію. – 1932. – № 12 (26); Друкарство на Україні в XVI та на поч. XVII ст. : до заснування Лаврської друкарні. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 52; Друкарство на Україні в XVII ст. : до заснування Лаврської друкарні. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2859; Методи побудови книжки в зв'язку з заощадженням паперу : промоція. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2.

Л-ра: Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 168; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 122; Гринько М. Львівські вид. 1918–1939 рр. у фондовій колекції Музею книги і друкарства України : джерела надходження // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 244–245; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 220, 401; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 140.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 210, арк. 7; спр. 313, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 34, арк. 47; спр. 37, арк. 109; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3533 (особ. спр. Г.І. Коляди).

Коляда Федір Омелянович (07.06.1896, с. Сирітки Борзнянського пов. Чернігівської губ. – ?). Закін. Полтав. чол. г-зію. Працював вчит. та зав. б-кою Уман. кооп. спілки. Член літ. студії «Березиль».

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 18–19 (заява Ф.О. Коляди); ІР НБУВ, ф. 1, № 3598.

Комаров Богдан Михайлович (06.01.1882, Київ – 18.12.1975, Ленінабад) – біолог, бібліограф; засл. діяч н. Таджикиської РСР, канд. біол. н. (1946). Н. в родині засн. укр. бібліогр. М.Ф. Комарова (1844–1913). Навч. на фіз.-мат. ф-ті Новорос. ун-ту; ун-тах Львова, Відня, Кракова. Працював викл. хімії та біології середніх та вищ. шкіл Одеси; зав. Укр. держ. б-ки ім. Т. Шевченка (Одеса, трав. 1921–1930); нештат. співроб. Коміс. новітньої історії України ВУАН (1929); зав. від. українки Одес. наук. б-ки (1929–1931); зав. каф. ботаніки Ленінабадського держ. пед. ін-ту ім. С.М. Кірова (протягом 25 років). Член Комісаріату для тимч. завідування Одес. шкільною округою М-ва освіти УД (з 01.04.1918). Зааре-

штований (10.02.1931). Нагороджений медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні», «За трудову доблесть», «За трудову відзнаку».

Пр.: 3 життя Українського бібліографічного товариства в Одесі // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1–2. – С. 75–81; Українська державна бібліотека ім. Т. Шевченка в Одесі // Бібліол. вісті. – 1926. – № 1–2 (8–9). – С. 75–81; № 3. – С. 83–84; 1928. – № 1/2. – С. 75; Українська державна бібліотека ім. Т. Шевченка в Одесі за 1925–1928 // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1929. – № 3. – С. 119–120; Огляд природознавчих праць М. Максимовича. – О., 1929. – 50 с. – (Записки Одес. наук. при УАН т-ва. Секція природн.-мат.; № 3, вип. 2); Український відділ Одеської ЦНБ // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1929. – № 8. – С. 117–120; Українська державна бібліотека ім. Т. Шевченка в Одесі. – ІР НБУВ, ф. 47, № 322, арк. 105–111; Виставка історії української книги і друку. – ІР НБУВ, ф. 47, № 322, арк. 223–224; [Гурток читачів Укр. держ. б-ки]. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 241; Ювілей проф. В.Ф. Лазурського. – ІР НБУВ, ф. 47, № 327, арк. 71–72.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 7. – 29 трав.; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 316; Корнейчик І.І. Богдан Михайлович Комаров // Бібліотекознав. та бібліогр. – Х., 1972. – Вип. 13. – С. 124–126; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 135; Зленко Г.Д. Жертва двох терорів ... – С. 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 121, 181, 221; Листування Юра Меженка ... – С. 9, 317; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 127; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 162.

Дж.: Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України, від. рукописів та текстології, ф. 119, № 346 (некролог Б.М. Комарова); ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 57.

Коміняр Хана Літманівна (Лєонтіївна) (1904, с. Махновка Бердичівського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині кравця. Закін. агробіол. відня ф-ту соц. виховання Київ. ІНО (1930), бібл. ф-т Київ. держ. пед. ін-ту ім. Горького (1939). Працювала педагогом трудшколи (Махновка, 1925–1927); лаборантом Київ. ін-ту махоркової промисловості (1932–1933); зав. б-ки учбов. комбінату Укр. Червоного хреста (Київ, 1934); бібліотекарем б-ки Київ. швейної ф-ки

ім. Горького (1935–1937); голов. бібліотекарем сектору опрацюв. БАН УРСР (1937–1941); контролером від. тех. контролю мех. цеху з-ду Наркому мінометного озброєння (с. Шумиха, Челябінської обл., 1942–1943); старш. плановиком військ. частини 30196 (Красногорськ, Моск. обл., 1943–1944); нач. від. кадрів Красногорської швейної ф-ки (1944); бібліотекарем-бригадиром бригади з упоряд. фондів (09.09.1944); старш. ред. (1945), зав. сектору (1946–1948), старш. бібліотекарем (1948), старш. бібліографом (1949) групи ген. алф. кат. (1945–1950), кер. бригади зі звірки топогр. кат. з алф. (1950–01.06.1960) від. обробки та каталогізації; після виходу на пенсію – старш. бібліографом від. обробки та каталогізації ЦНБ АН УРСР (1962–1964). Автор інструкції з ведення кат. книг латин. алф. Указом Президії ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1948).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 122; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 259; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 316.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 4 зв.; оп. 2л, спр. 90, арк. 156–171 (особ. спр. Х.Л. Коміняр).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 90, арк. 157.

Комський Семен Абрамович (08.10.1901, Житомир Волинської губ. – 17.01.1978, Київ) – організатор і практик бібл. справи, педагог. Н. в родині бухгалтера. Закін. аспірантуру УНІКу. Працював зав. бібл. секції політ. від. Волин. губвоенкомату (Житомир); зав. Центр. робітн. б-кою Волин. губ. ради профспілок (з 1922); зав. Печерськ. район. б-кою (Київ, 1923); зав. б-кою Троїц. нар. будинку; інсп. б-к Київ. окр. від. народсвіти; зав. бібліогр.-конс. бюро Київ. фі-

лії ДВУ; зав. від. соц.-екон. л-ри КЦРБ ім. РКП(б) (1931–1933); н. с. УНІКу; пом. зав. конс. від. (10.09.1933–01.10.1934), н. с. (1935) БАН УСРР; учен. секр. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936); зав. бібл. від. К-ту у справах культ.-освіт. установ при Раді Міністрів УРСР (після 1945); заст. дир. з наук. роботи ДРБ УРСР ім. КПРС (1958–1963).

Пр.: Завдання оборонної роботи масових бібліотек // Книга і преса в імперіалістичній війні та обороні СРСР. – К., 1934. – С. 73–103; На боротьбу за охорону книг – золотого культурного фонду нашої країни // Б-ка у соц. буд-ві. – 1935. – № 1. – С. 10–18; Вивчити та розповсюдити кращі зразки роботи // Там само. – № 4–5. – С. 68–75; Зміцнити бібліотечну роботу на селі // Там само. – № 8–9. – С. 6–11; Перебіг конкурсу сільських бібліотек по УРСР // Там само. – № 11. – С. 26–30; Підготовка и переподготовка библиотечных кадров на Украине // Красный библиотечарь. – 1936. – № 8. – С. 15–19; Класифікація книг в бібліотеках // Там само. – С. 90–93; Каталогі в бібліотеці // Там само. – С. 106–111; Перевірка книжкового фонду // Там само. – С. 120–122; На допомогу бібліотекарєві : зб. ст. про бібл. справу / упоряд. А.А. Кровицька, С.А. Комський. – К., 1936. – 137 с.; Класики марксизму-ленінізму про війну і армію (1936, в співавт. з О. Ровнер). – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 25; Організація книжкових каталогів. – ЦДАЗУ, ф. 10, оп. 1, спр. 54.

Л-ра: Чекалін П.І. Організатор бібліотечної справи в Україні : [про С.А. Комського] // Бібліотекознав. і бібліогр. – 1992. – Вип. 31. – С. 110–115; *Зворський С.* Родоначальник бібліотечної династії : [до 100-річчя від дня народження С. Комського] // Бібл. планета. – 2002. – № 1. С. 16–17; Історія Національної академії наук України (1934–1938) ... – С. 517; Літопис НІПБУ. Ч. III : 1944–1966 рр. ... – С. 20, 129; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 159; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 455–456.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 71; спр. 42а, арк. 13; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92.

Конацький Микола Іванович (?–?). Працював бібліотекарем б-ки Волин. губ. правління (1911).

Пр.: Каталог книг библиотеки Волинского губернского правления / сост. библиотекарь Н.И. Конацкий. – Житомир, 1911. – VI, 83 с.

Кондра Сергій Григорович (20.11.1880, с. Пирого Полтавської губ. – 26.05.1938, Київ) – геодезист, бібліограф. Закін. реал. уч-ще та Моск. межевий ін-т (1902). Навч. теорії музики в Вищ. муз.-драм. ін-ті ім. М.В. Лисенка у проф. Б.Л. Яворського (Київ). Працював повіт. землеміром (Псков. губ., Полтав. губ., до 1907); землеміром (1908–1909) і ревізором (1910–1914) землевпорядкув. коміс. Моск. губ.; неодм. членом Роменської (згодом – Прилуц.) землевпорядкув. повіт. коміс. (Полтав. губ., 1914–1918); викл. геодезії і членом пед. ради Прилуц. нар. ун-ту (1918–1919); одночасно – зав. муз. секції Прилуц. від. народ. освіти; співроб. Межевого департаменту (Київ, 1918); землевпорядкув. підвід. Прилуц. зем. від. (1920); викл. мат. і геодезії агрон. профшколи (с. Карпиловка Ромен. окр. Полтав. губ., 1921–1923); кер. практики Київ. землевпорядкув. профшколи (1923); інструкт. від. землевпорядкування Держземфондів НКВС (1923–1925); інсп. Київ. меліозему НКВС (1926); викл. геодезії Київ. землевпорядкув. меліорат. технікуму (з жовт. 1927); зав. картогр. від. НДІ геол. АН УСРР; викл. Київ. ІНО ім. М.П. Драгоманова; учен. секр. (01.02.1928–01.10.1931), в. о. дир. (17.07–15.09.1931) УНІКу; співроб. Укр. геологорозв. тресту (1931); н. с., зав. картогр. від. Ін-ту геології ВУАН (1936–1937). Д. чл. (1924–1926), член Київ. філії (1928–1930) Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича. Брав участь у складанні російсько-українського словника музичних термінів. Автор систематичного покажчика змісту «Русской музыкальной газеты» за десять років, опублікованого в журналі «Музыка». Розробляв питання стандартів форматів книжкових та періодичних видань. Заарештований за участь у націонал. орг-ції (17.01.1938).

Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (22.04.1938). Реабілітований (02.08.1956).

Пр.: Бібліотечна класифікація по десятичній системі // Книгар. – 1918. – Ч. 7; Завдання української національної бібліографії // Там само. – 1918. – Ч. 15; Бібліометр або книгомір // Бібліол. вісті. – 1927. – № 1–2; Перший з'їзд польських бібліотекарів // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4; Особливості нотографії // Там само. – 1928. – № 1; Стан бібліографічної роботи у наукових закладах та шляхи його поліпшення. – ІР НБУВ, ф. 47, № 221, арк. 7; № 219, арк. 3.

Л-ра: Ковальчук Г.І. Співробітники УНІК – жертви політичних репресій ... – С. 83–85; Онищенко О.С., Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст.: 30–50-ті роки ... – С. 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 208, 219, 221; Листування Юра Меженка ... – С. 350; Науково-допоміжний апарат ... – С. 435–436; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 456–45, 533–536; Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 126–127, 332, 336; ЕСУ. Т. 14. – С. 253.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 72; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 1; № 264, арк. 12, 18, 19, 29, 34, 42; ф. 50, № 86 (анкета С.Г. Кондри); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3550 (особ. спр. С.Г. Кондри); ЦДАГО України, ф. 263, спр. 33667 ФП.

Кондратьєва Катерина Борисівна (1881–1960). Працювала пом. зав. б-ки Соц.-екон. Від. ВУАН (з 1921). Особиста друкарка М.С. Грушевського (1924–1930).

Л-ра: Юркова О. Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 238; Білокінь С. Видання «Споминів» ... – С. 698–699.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 206.

Іконогр.: Юркова О.В. Світлина ... – С. 25.

Кондрацький Теофіл Степанович (?–?). Працював бібл.-тех. робітником ВБУ (14.11.1928–1930). Організував перевезення б-ки О.З. Попельницького до ВБУ (Прага, черв. 1929)

Л-ра: Дениско Л.М. Бібліотека та архів ... – С. 64–65, 82, 394.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.

Константинова Зінаїда Костянтинівна (1885–1976). Працювала бібліотекарем Ніжин. держ. пед. ін-ту

ім. М. Гоголя (1932–1957). Відіграла значну роль у врятуванні фондів б-ки під час нім. окупації Ніжина.

Л-ра: Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя ... – С. 17, 20.

Дж.: Арх. НДУ ім. М. Гоголя, спр. 533 (особ. спр. З.К. Константинової).

Копержинський Кость Олександрович (23.10.1894, с. Глібів Подільської губ. – 18.03.1953, Ленінград) – літературознавець, мовознавець, історик укр. л-ри і театру, фольклорист, етнограф, бібліограф. Н. в родині вчителя давніх мов, згодом священика. Закін. Кам'янець-Поділ. чол. г-зію (1913); слов'ян.-рус. від-ня іст.-філол. ф-ту Петрогр. ун-ту (1918). Учень акад. *В.М. Перетца*. Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. історії укр. л-ри Кам'янець-Поділ. ІНО (з 1920). Працював викл. л-ри середніх навч. закладів та історії л-ри пед. курсів (Петроград, 1918; Кам'янець-Поділ., з 1918); викл. філол. і літературознав. (з 1918), приват-доц. (1921–1922) каф. історії укр. л-ри, зав. б-ки іст.-філол. ф-ту (з 1920) Кам'янець-Поділ. ІНО (1918–1922); викл. історії л-ри робфаку Естонського пед. ін-ту (Петроград, 1922–1925); зав. укр. від. Одес. ЦНБ (1926–1928); одночасно – викл. історії л-ри та рос. л-ри Одес. ІНО (1925–1929); н. с. II розр., конс. ВБУ (04.08.1931–23.08.1933); співроб. Ін-ту антропології та етнографії АН СРСР (Ленінград, 1933); викл. Ленінгр. ун-ту (1934); вчит. рос. мови школи (с. Малоархангельське Курської обл., 1936–1937); зав. каф. рос. л-ри (1937–1945), проф. (1940) Іркутськ. пед. ін-ту; одночасно – викл. курсу давньорус. л-ри, літературознав. та польс. мови (1940–1941), зав. каф. слов'янознавства іст.-філол. ф-ту (з 1944) Іркутськ. держ. ун-ту; викл. слов'ян. філол., зав. каф. слов'ян. філол., проф. Ленінгр. ун-ту (1945–

1953). Секр. Т-ва дослідників укр. історії, письменства та мови (Петроград, 1923). Д. чл. Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН (1925), Одес. бібліогр. т-ва (1926), Н.-д. каф. історії України (1928–1930), Київ. філії Ін-ту Тараса Шевченка (1929–1933), Від. примітивної к-ри і нар. творчості ВУАН (1929). Голова Одес. бібліогр. т-ва та ред. «Записок» т-ва. Співроб. Каф. укр. етнографії ВУАН (1931–1933), Коміс. давн. укр. письменства та іст.-філол. секції УАН. Член Коміс. культ.-іст. (1929), Коміс. давн. письменства, Етногр. коміс. ВУАН (1929). В. о. кер. Коміс. новітньої історії України ВУАН (1929). Заарештований (1933, Ленінград), вдруге – секретно-політ. від. ОДПУ у т. зв. «справі славістів» (1934). Засуджений до 3 років ВТТ. Особовий архівний фонд К.О. Копержинського зберігається в рукописному відділі РНБ (ф. 1006, 777 спр.).

Пр.: Острозька друкарня. – К., 1924; Особливості клубної роботи влітку // Життя й революція. – 1925. – № 6–7. – С. 51–56; Питання про наукову постановку справи вивчення побуту // Червоний шлях. – 1925. – № 5. – С. 103–111; Нові пр. Ол. Брікнера з слов'янської міфології // Первісне громадянство та його пережитки на Україні: наук. шаоріч. – К., 1926. – Вип. 3. – С. 111–121; Обряди збору врожаю у слов'янських народів у найдавнішу добу розвитку // Там само. – Вип. 1–2. – С. 36–75; Український письменник XVI століття Василь Суразький // Наук. зб. ВУАН за рік 1926. – Т. XXI. – 1926. – С. 38–72; Обжинки: обряди збору врожаю у слов'янських народів нової доби розвитку // Зап. Одес. наук. при УАН т-ва. Секція іст.-філологічна. – О., 1926. – № 1. – 50 с.; Театральне та музичне життя на Поділлі наприкінці XVIII та в перші три десятиліття XIX ст. // Зап. іст.-філол. Від. УАН. – К.: ВУАН, 1926. – Кн. 7–8. – С. 113–143; Бібліографічні уваги до історії укр. книги в Одесі 80–90-х років XIX століття // Пр. Одес. ЦНБ. – О., 1927. – Ч. 1. – С. 164–171; Українське літературознавство // Україна. – 1927. – № 3. – С. 152–159; Український письменник XVI ст. Василь Суразький // Наук. зб. за рік 1927 / ВУАН. Іст. секція: зб. Іст.-філол. від. – К., 1927. – № 26; Огляд видань Одеського наукового при Українській АН товариства // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1928. – Ч. 1. – С. 34–37; Бібліографічний огляд Українське

літературознавство і критика // Україна. – Кн. 28. – С. 110–123; Господарчі сезони у слов'ян : з історії новорічного циклу обрядовості // Первісне громадянство та його пережитки на Україні : наук. щоріч. 1928. – К., 1928. – Вип. 1. – С. 57–94; До системи поняттів часу у слов'ян // Там само. – Вип. 2–3. – С. 3–63; Пережиток симпатичної магії в косарській обрядовості на Україні // Ювіл. зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 2. – С. 3–9; Провідні шляхи дослідження обрядовості новорічного циклу // Первісне громадянство та його пережитки на Україні : наук. щоріч. – К., 1928. – Вип. 1–3. – С. 45–59; М.Ф. Комаров у суперечках з цензурою наприкінці 80-х і на поч. 90-х років // Україна. – 1929. – Кн. 33. – С. 50–64; Науково-дослідчий і науково-видавничий рух Радянської України в 1928 році. Бібліографічний огляд. Українське літературознавство, історія театру й критика // Там само. – Кн. 36. – С. 98–120; Відрадження наукового співробітника К.О. Копержинського до Ленінграду й Одеси // Там само. – Кн. 37. – С. 172–173; Організація наукового досліджу в Автономній Молдавській Соціалістичній Радянській Республіці / К. Копержинський, М. Карачківський // Там само. – Кн. 38. – С. 171–174; Українське наукове літературознавство за останнє десятиліття, 1917–1927 // Студії з історії України Н.-д. каф. історії України. – К., 1929. – Т. 2. – С. 21–52; Календар народної обрядовості новорічного циклу // Первісне громадянство та його пережитки на Україні : наук. щоріч. – К., 1930. – Вип. 3. – С. 14–98; Формалізм – естетизм на послугах націонал-фашизму : [про М.С. Грушевського] // Життя й революція. – 1932. – № 6–7. – С. 207–216; Бібліографічний бюлетень ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 1; Становище театру в Одеському генерал-губернаторстві за урядовими даними з р. 1831. – ф. X, № 15296, арк. 1–43.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 184; Відрадження наук. співроб. К.О. Копержинського до Ленінграду й Одеси // Україна. – 1929. – № 10–11 (37). – С. 172–173; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 342; *Кравців Б.* Удар в основу ... – С. 70; *Сафронов Г.И.* К.А. Копержинский : к десятилетию со дня смерти // Славян. филология : сб. ст. – Ленинград, 1964. – С. 130–135; *Гуменюк М.П.* К. Копержинський – бібліограф і книгознавець // Формування і використання бібліотечних фондів. – К., 1984. – С. 114–121; *Горяинов А.Н., Шостакович Б.С.* Славяноведение в Иркутске (вторая половина 1930-х – 1940-е годы) и К.А. Копержинский // Славян. филология. – Ленинград, 1988. – Вип. 6; УЛЕ. Т. 2 ... – С. 560; *Гуменюк М.П.* Копержинський – бібліограф і книгознавець // *Гуменюк М.П.* Біля джерел укр. рад. бібліогр. – К., 1991. – С. 18–25; *Мацько В.* Літературне Поділля. – Хмельниц., 1991. – С. 36; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 133, 135, 136, 168; Історія АН України (1918–1923) ... –

С. 525; *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 239; ЕУ. Т. 3 ... – С. 1129–1130; *Назаренко Є.* Кость Копержинський // Поділля і Волинь у контексті укр. нац. відродження : наук. зб. – Хмельниц. : Доля, 1995. – С. 300–302; Мистецтво України ... – С. 317; *Назаренко Є.* Кость Копержинський // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1997. – 27 верес. – С. 7; *Кузнецов С.И., Щербаков Н.И.* Иркутский государственный университет : ректоры, профессора, деканы (1918–1998). – Иркутск, 1998; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 618; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 238–239; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографії ... – С. 75; Укр. бібліографі. Вип. 1 ... – С. 193–194; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 216, 218, 220; *Іваневич Л.А., Іваневич В.С.* До бібліографії праць Костя Копержинського // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. – 2010. – Кн. 10. – С. 86–96; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 128; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 424.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 32, арк. 6; спр. 37, арк. 107, 128; ДАРФ, ф. Р-8409, оп. 1, спр. 1214, арк. 274–75, 277–284, 286; спр. 1235, арк. 67–71; ІР НБУВ, ф. X, № 2794, арк. 1, № 18954 (звіт про діяльність Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва), № 26772, арк. 1; ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 226, спр. 851; ф. 9, спр. 922 (автобіогр. К. Копержинського); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3576 (особ. спр. К.О. Копержинського).

Копія Генрих (?-?). Працював дир. Держ. пед. б-ки у Львові (1926–1933). За його ініціативою б-ка розгорнула видавн. діяльність.

Л-ра: *Надрага М.* Книга у культурі міжвоєнного Львова ... – С. 369.

Копняєва Ніна Олександрівна (1885–?). Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1915); курси підвищ. кваліфікації співроб. ВБУ (1932). Працювала вчит. Київ. школи; зав. політ., етногр. та іст. від. Центр. пролетарського музею (з 1922); сxedографом Центр. б-ки для дітей і юнацтва (1931); тимч. тех. співроб. ВБУ (з 24.08.1931); бібліотекарем б-ки Київ. вет. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 53–54; спр. 51, арк. 76 (анкета Н.О. Копняєвої).

Коральний Микола Романович (?-?). Працював н. с. БАН УСРР (05.02.1935–16.06.1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 15; спр. 50, арк. 11; спр. 53а, арк. 163.

Кордік Юлія Григорівна (1900, Конотоп Чернігівської губ. – ?) – хімік-технік. Працювала співроб. НДІ харч. промисловості; старш. бібліотекарем – конс. каб. тех. інформації від. наук. бібліогр. БАН УРСР (16.10.1934–1940).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 17; спр. 54, арк. 19; спр. 59, арк. 3 зв.

Кордт Берта Олександрівна (1878–?). Н. в робітн. родині. Закін. г-зію. Працювала бібліотекарем Київ. ун-ту св. Володимира (1912–1917); бібліотекарем Київ. ІНО (1918–1927); бібліотекарем II розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання ВБУ (1927–20.07.1933).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 33, арк. 8.

Кордт Веніамін Олександрович (19.02.1860, Дерпт Лівонської губ. – 24.12.1934, Київ) – картограф, дослідник та археограф картогр. джерел, архівіст, бібліотекознавець, бібліограф; канд. дипломатії (1888). Н. в робітн. родині. Закін. Дерпт. г-зію; природн. ф-т Дерпт. ун-ту (1883). Навч. на юрид. (1878–1880) та іст.-філол. (1881–1885) ф-тах Дерпт. ун-ту. За випускний твір «Сношение Московского государства с Нидерландами» отримав диплом з відзнакою та нагороджений золотою медаллю. Працював пом. зав. б-кою (1883–1894), викл. (1893) Дерпт. ун-ту; бібліотекарем Естон. наук. т-ва для вивч. мови, л-ри та історії (з 1885); голов. бібліотекарем (квіт. 1894–1925), приватдоц. каф. рос. історії, викл. історіо-

графії та історії картографії (з 1910) Київ. імп. ун-ту св. Володимира; одночасно – урядовцем для особливих доручень М-ва закордон. справ УД (12.06.1918); викл. КІНГУ (1920); проф. бібліотекознав. КАІ (1918–1924); викл. Київ. ін-ту зовн. зносин (1920); зав. б-кою Київ. ІНО (до 1928); старш. інструкт. підсекції академ. та держ. б-к бібл. секції підвід. «Книга» губнаросвіти (Київ); членом (з 21.08.1918) і головою (1920–1923) ТК для засн. Нац. б-ки УД в м. Києві (1918–1923), бібліотекарем, н. с., членом секції бібліотекознав. НДКБ (з 1926), зав. мапогр. (з 01.10.1927), університет. (17.01.1928–1930), картогр. відділів (1931–1934) ВБУ. Тимч. К-том для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві йому було доручено скласти каталог desiderata осн. книжок з картографії та іст. географії України (1919). Голова к-ту академ. та держ. б-к НКО (1920). Член Естон. наук. т-ва для вивч. мови, л-ри та історії (1879); Моск. Археол. т-ва (1899); ОТС (1900); Т-ва істориків у Ризі (1911), іст. т-ва в Утрехті (Нідерланди, 1924). Д. чл. Моск. т-ва любителів природознавства, антропології й етнографії (1906); Археогр. коміс. ВУАН (1925–1928). Організував вист. картогр. матеріалів до XI Археол. з'їзду в Києві (1899) та надрукував кат. описів карт із 1127 номерами; видав 3 друк. альбоми із зображ. і докладним описом карт за 1899–1911 рр., за що був удостоєний почесної Уваровської премії. Автор наук. праць з історіографії та картографії, відзначених преміями ім. Геймбюргера Дерпт. ун-ту (1902, 1907), Макарівською премією імп. С.-Петербур. АН (1907), медаллю ім. П. Семенова-Тянь-Шанського Рос. геогр. т-ва (1911). Досліджував історію енцикл. словників.

Пр.: Отчет о занятиях в Государственном архиве в Гаге летом 1911 года : доклад в заседании Историко-Филологического Отделения 12 сентября 1912 г. // Зап. Имп. АН. – СПб., 1914. – 16 с.; О Национальной Библиотеке Украинской Державы // Зб. пр. для вироблення законопроекту про заснування УАН у Києві. – К., 1919. – С. 10–13; Бібліографія подорожей по Сх. Європі до 1520 р // Зап. Іст.-філол. від. – 1926. – Кн. VII–VIII. – С. 429–444; Чужеземні подорожі по Сх. Європі до 1700 року. – К., 1926. – 208 с.; Російське громадянство під час закріпачення селян, у листуванні тогочасного чужоземного дипломата // Ювіл. зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – К., 1927. – № 51. – С. 1058–1079; Матеріали з Стокгольмського архіву до історії України др. пол. XVII – поч. XVIII ст. // Укр. Археогр. зб. – 1929. – Т. 4; Матеріали для історії мапографії України XVII–XVIII ст. – К., 1929; Матеріали до історії картографії України. Ч. I. – К., 1931; Огляд мап п'ятирічного плану. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2866; Бій під Лісином і під Полтавою за щоденником шведського лейтенанта Ф. Вейса. – ф. X. № 17537, арк. 1–22; Питання про підготування кандидатів на посади в бібліотеках у Пруссії. – Арх. НБУВ, спр. 336а, арк. 66; Підготування бібліотечних робітників у Німеччині. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 21. – 11 липня; З діяльності Тимчасового Комітету для заснування Всенародної (Національної) бібліотеки ... – С. 14; Наука и научные работники СССР ... – С. 185; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 346; Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 525; *Кіржаєв С. В.О.* Кордт та традиції київ. археографів в діяльності Археогр. коміс. ВУАН // Матеріали ювіл. конф., присвяч. 150-річчю Київ. археогр. коміс., Київ, Седнів, 18–21 жовт. 1993 р. – К., 1997. – С. 369–381; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 618; Довідник з історії України ... – С. 350–351; *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 128, 179; *Тищенко І.І.* Керівники бібліотеки Університету св. Володимира (1834–1919) // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Історія. – 2005. – № 80–81. – С. 120–122; *Шовкопляс Т., Герус А. В.О.* Кордт та його історично-картографічні дослідження // Картографія та вища школа : зб. наук. пр. – К., 2005. – Вип. 10. – С. 236–239; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 68; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 300–303; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 77–85; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 194–196; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 39, 51, 52, 56, 82, 85, 94, 99, 136, 181, 215, 223; Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 14; Науково-допоміжний апарат ... – С. 436; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 464.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 212 (особ. спр. В.О. Кордта); Арх. НБУВ,

оп. 1, спр. 270, арк. 23; оп. 1л, спр. 2, арк. 8; спр. 13, арк. 14 зв.; спр. 39, арк. 6; ІЛ ім. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 566, 567; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3592 (особ. спр. В.О. Кордта).

Кордт Емілія Олександрівна (1878, Дерпт Ліфляндської губ. – ?) – педагог. Закін. г-зію (1898); курс філософії, педагогіки та л-ри в Берлін. ун-ті (1911); Київ. держ. бібл. курси при НКО (Київ, 1919). Працювала викл. нім. мови (Рига, 1906; 1911–1912); заст. ред. нім. наук. пед. та літ. журн. (Берлін, 1907–1911); вихователькою, викл. нім. мови та зав. фундам. та учбовою б-кою Київ. жін. ін-ту імп. Миколи I (1912–1919); зав. фундам. та учбовою б-кою Полтав. командних курсів червоних старшин у м. Києві (1919–1921); співроб. б-ки КІНГУ (1922–1931).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1795; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 17 (заява Е.О. Кордт); спр. 34, арк. 48 (прохання Е.О. Кордт).

Кордуба Мирон Михайлович (02.03.1876, с. Острів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 02.05.1947, Львів) – історик; д-р філософії (1898). Закін. академ. г-зію у Львові (1893). Навч. на філос. ф-тах у Львів. (1893–1895) і Віден. (1895–1898) ун-тах. Учень М.С. Грушевського. Працював вчит. г-зій (Чернівці, Львів, Холм; 1900–1918); проф. всесвіт. історії, деканом філос. ф-ту Львів. укр. таємного ун-ту (1921–1925); проф. Варшав. ун-ту (1929–1939); вчит. г-зії (Холм, 1940–1941; Львів, 1941–1944); працівником б-ки НТШ (Львів, 1941–1944); проф. каф. історії України, зав. каф. історії пд. і зх. слов'ян ЛДУ (1944–1946); с. н. с. Львів. від. Ін-ту історії України АН УРСР (1944–1946). Д. чл. НТШ (1903). Дослідник проблем іст. географії,

історії міжнар. зв'язків України XVII ст., сусп.-політ. історії Галиц.-Волин. князівства. Співавтор «Бібліографії історії України» (понад 55 тис. назв). Співорганізатор Львів. таємного унту (1921). Зібрана ним картотека з історії України зберігається в Ін-ті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України у Львові.

Пр.: Академік Михайло Грушевський як історик : з нагоди ювілею // ЛНВ. – 1926. – Кн. XII. – С. 346–357; Конференція істориків у Варшаві // Україна. – 1927. – Кн. 5 (24). – С. 196–199; Вражіння з поїздки до Києва // Діло. – 1928. – 15 квіт., Ч. 84. – С. 8; Зв'язки В. Антоновича з Галичиною // Україна. – 1928. – Кн. 5 (30). – С. 33–78; Найновіші теорії про початки Русі // ЛНВ. – 1929. – Кн. XII. – С. 1082–1096; Найважливіший момент з історії України // Там само. – Кн. VI. – С. 539–546; В обороні історичної правди // ЛНВ. – 1931. – Кн. V. – С. 424–438; Як записувати топографічні назви? Квєстіонар // Літопис Бойківщини. – 1931. – Чис. 1. – С. 159–162; Що кажуть нам назви осель? – Л., 1938. – 22 с.; Болеслав-Юрій II : останній володар Галицько-Волинської держави : з нагоди 600-ліття його смерті. – Краків, 1940. – 28 с.; Богдан Хмельницький у Белзчині й Холмщині. – Краків, 1941. – 39 с.; Історія Холмщини й Підляшшя. – Краків, 1941. – 129 с.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 346; Бібліотека НТШ ... – С. 75; Інститут українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України ... – С. 226; Довідник з історії України ... – С. 351; *Рубльов О.* Західноукраїнська інтелігенція ... – С. 213; Інститут історії України ... – С. 566; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... С. 71, 77, 176, 448, 475, 497; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 196–198; *Кульчицька Т.* Мирон Кордуба (1876–1947) : біобібліогр. дослідження / Т. Кульчицька ; відп. ред. М.М. Романюк ; НАН України, ЛННБ ім. В. Стефаніка. – Львів, 2011. – 210 с.; ЕСУ. Т. 14 ... – С. 464.

Корнеєв Олександр Федорович (1886, Ростов-на-Дону –?) – бібл. діяч, проф. (1848). Навч. в асп. екон. від. Ін-ту марксизму-ленізму (1924–1928). Працював зав. видавн. від. Наркомзему (до 1931); секр. Президії Всеукр. акад. с.-г. наук (з 30.05.1931); дир. Центр. наук. с.-г. б-ки Наркомзему УРСР (Харків, 15.06.1935–27.02.1964, з перервами). Під його кер-вом б-ка розширила свої функції як інформ.-бібліогр. установа, збільшила фон-

ди й довідк.-бібліогр. апарат, разом із сектором тех. пропаганди почала видавати реферат.-бібліогр. зб. «Огляд іноземної літератури з сільського господарства» (1933–1947, 52 зб.).

Пр.: Реферативно-библиографический бюллетень / Наркомзем УССР, ЦНСХБ ; под ред. А.Ф. Корнеєва, А.Г. Литовченко. – Х., 1937. – № 1 : Растениеводство. – 60 с.; № 2 : Стахановский опыт. – 71 с.; Стахановский опыт в социалистическом сельском хозяйстве : реф. библиогр. сб. / Наркомзем УССР, ЦНСХБ ; под ред. А.Ф. Корнеєва, А.Г. Литовченко. – Х., 1938. – Вып. 1. – 166 с.; 1939. – Вып. 2. – 427 с.; 1941. – Вып. 3. – 567 с.

Л-ра: *Вергунов В.А.* ДНСГБ УААН ... – С. 20; *Він же.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 29; *Він же.* Професор О.Ф. Корнеєв ... – С. 395–400.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1055, оп. 1, спр. 1633, арк. 1.

Корнилович Михайло Іванович (07.11.1870, с. Квасов Володимир-Волинського пов. Волинської губ. –?) – історик, етнограф. Працював учен. архівістом Київ. окр. арх. упр.; н. с. Археогр. коміс. ВУАН; заст. зав. Київ. окр. архіву (з верес. 1925). Д. чл. іст. т-ва Нестора Літописця. Впорядковував фонди від. стародруків ВБУ (з 22.10.1933).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 186; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 75; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 303–304.

Корнієнко Василь Миколайович (01.01.1878, с. Дмитрівка Золотоніського пов. Полтавської губ. –?) – ботанік-агроном. Працював конс. КВП ВФ ВБУ (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 186.

Корнієнко Ісаак (Сакій) Карпович (1905–?). Працював зав. газ. від. (з 03.09.1933), н. с. (з 01.09.1934), учен. секр. (20.10–14.11.1935), зав. газ. від. (1935–01.07.1936) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 12; спр. 53а, арк. 158, 190.

Корнієнко Фекла Іванівна (1899, Чернігівська губ. – ?). Закін. жін. г-зію (Кролевець, 1919). Працювала інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 16.07.1920), бібліотекарем-спеціалістом (1921) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.; спр. 16, арк. 21.

Королик Хая (Раїса) Яківна (1908, Біла Церква Васильків. пов. Київської губ. – ?). Закін. бібл. курси (Мінськ, 1928); бібл. ф-т Київ. держ. пед. ін-ту ім. Горького (1938). Працювала бібліотекарем міськ. б-ки ім. Пушкіна (Мінськ, 1927); зав. б-ки Клубу друкарів (Мінськ, 1928–1930); зав. б-ки Київ. гірн. технікуму (1930–1931); старш. бібліотекарем Київ. гірн. ін-ту (1931–1935); зав. б-ки тресту «Укршкірвзуття» (1935–1938); бібліографом б-ки Київ. центр. клубу спілки «Медсанпраця» (1939–1940); бібліотекарем Всеукр. НДІ педагогіки (Київ, 1940–1941); старш. бібліотекарем КДУ (1939–1941); викл. рос. мови і л-ри середньої школи (Самарканд Узбецької РСР, 1941–1944); старш. бібліотекарем наук. б-ки КДУ (1945–1947); зав. б-ки Київ. рентгено-радіолог. ін-ту (1946–1947); бібліотекарем Б-ки ім. Січневого повстання (Київ, 1947–1948); старш. бібліотекарем сектору сист. кат. від. каталогізації ДПБ (1948–1952), після виходу на пенсію – тимч. бібліотекарем газ. від. (1964), бібліотекарем від. обробки та каталогізації (1965), бібліотекарем від. комплектування ЦНБ АН УРСР (1965).

Пр.: Олександр Григорович Шліхтер, 1868–1940 : бібліогр. покажч. / уклад.: О.С. Ровнер, Р.Я. Королик ; відп. ред. А.О. Шліхтер. – К., 1958. – 111 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 245, 257, 271, 300.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 90, арк. 142–154 (особ. спр. Х.Я. Королик).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 90, арк. 145.

Корольов Володимир Юхимович (1883, с. Диканька Полтавського пов. Полтавської губ. – ?). Н. в родині священика. Закін. екон. ф-т ККІ (1917). Працював секр. ред. часоп. «Рада» (1911–1914); співроб. «Союзу Городов» (1915–1917); секр. редакції часоп. «Нова рада» (1917); співроб. М-ва торгу і промисловості (1917–1919); зав. кошторисно-фінансовим від. НКО (1919); ред. тех. від. Всевидаву (1920); секр. правління Київ. крайов. союзу молочарських кооперативів (1920–1922); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 24–26 (заява В.Є. Корольова); спр. 11, арк. 9 зв.

Коршак Кирило Юхимович (1897–1937) – археолог, поет. Працював в.о. зав. б-ки Археологічного музею ВУАН (з 26.11.1932).

Л-ра: Михайленко О., Лошицький О. Належить до негайного виконання : слідча справа Кирила Коршака // Зархіві ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1997. – № 1-2 (4-5). – С. 285–293; Археологічний музей ВУАН ... – С. 37.

Косач-Кривенюк Ольга Петрівна (псевд.: *Олеся Зірка*; 26.05.1877, Новоград-Волинський Волинської губ. – 11.11.1945, Аугсбург, ФРН) – письменниця, літературознавець, лікар, гром. діячка. Дочка Олени Пчілки, сестра Лесі Українки. Закін. С.-Петербур. жін. мед. ін-т. Працювала земськ. лікарем (Лоцманська Кам'янка Катеринославської губ., 1910–1922); вчит. укр. мови (Могилів; Київ, з 1924); бібліографом-референтом Київ. держ. мед. б-ки (1929–1941). Друкувалася в журн. «Зоря», «Дзвінок», «Молода

Україна». Емігрувала (1943). Перекладач творів І. Тургенєва, Ч. Діккенса, В. Гюго, Р. Кіплінга та ін. Автор мемуарів про родину Косачів. Особовий архівний фонд О.П. Косач-Кривенюк зберігається в ЦДАВО України (ф. 4461, 10 од. зб.).

Л-ра: Опера СВУ – музика ГПУ ... – С. 33; *Павленко Р.* Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України ... – С. 44; Українська діаспора ... – С. 241.

Косенко Г. (?-?). Працював зав. С.-г. б-кою НКЗС С.-г. наук. к-ту України (Харків, 1927).

Л-ра: Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) ... – С. 501.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 6, спр. 1270, арк. 83–89.

Косенко Іларіон Федорович (19.10.1888, Зіньків Полтавської губ. – 10.10.1950, Париж, Франція) – громад.-політ. діяч. Працював нач. пошт.-телеграф. округи; міністром Нар. м-ва пошт і телеграфів УНР в уряді *В. Прокоповича* (1920). За Директорії – укр. член Трудового конгресу. Ініціатор створення, засн., член К-ту для орг-ції, голова Ради (1945–1950) Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі (черв. 1926).

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 361; *Наріжний С.* Українська еміграція. Ч. 2. ... – С. 37; *Михальчук В.* Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... – С. 450–451, 470; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 216, 235, 271, 357, 406, 543; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 7; ЕСУ. Т. 14 – С. 649.

Косинський Євген Казимирович (02.03.1903, Новий Буг Ново-Бузької вол. Херсонської губ. – ?) – економіст. Н. в родині службовця. Закін. 1-шу Одес. г-зію (1920); Вищі екон. курси. Навч. в торг.-пром. технікумі (1927). Працював старш. інструкт. Харків. воєн. округу (1921);

бібліотекарем б-ки Пд.-зх. залізниці (1921); бібліотекарем-фахівцем (з 04.05.1922) від. періодики (1924–1927), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), н. с. II розр., зав. від. книгосховища (1931–1932), старш. бібліотекарем (з 13.12.1932) ВБУ; інсп., кер. групи пошуку вантажів Упр. Пд.-зх. залізниці (1938). Заарештований як «учасник антирад. польс. воєн. орг-ції» (02.04.1938).

Пр.: Підготування бібліотечних робітників у Німеччині. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Підсумок ревізії книгосховища ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2852.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 5 зв.; оп. 1л, спр. 13, арк. 6 зв.; спр. 37, арк. 136; спр. 39, арк. 6; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3679 (особ. спр. Є.К. Косинського); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 38398 ФП (арх.-слідча справа Є.К. Косинського).

Костовецька А.Д. (?-?). Працювала дир. Київ. обл. б-ки для дітей та юнацтва ім. 15-річчя РКСМ (1934).

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 11.

Костюченко Андрій Максимович (17.10.1902, с. Біленьке Катеринославського пов. і губ. – ?). Н. в родині селянина-середняка. Закін. Запоріж. пед. технікум (1922); Херсон. ІНО (1926). Працював зав. дит. будинком (Запоріжжя, 1922–1923; Херсон, 1923–1924); зав. та викл. суспільствознавства Херсон. профшколи (1924–1926); лектором (1926–1927), викл. суспільствознавства, дир. (01.09.1927–01.10.1929) пед. технікуму ім. Т.Г. Шевченка (Корсунь Київ. губ.); викл. політекономії (з 01.10.1929), проректором (з 01.02.1930) Херсон. ІНО (1930–1932); дир. Всеукр. іст. музею (1932–05.11.1934); н. с.-конс. з історії партії БАН УСРР (15.01–03.11.1935). Перебував під слідством за звинуваченням у перевищенні

влади (Корсунь, 1929). Заарештований (03.11.1935). Рішенням окремої наради при НКВС СРСР засуджений до 3 років ВТТ (16.03.1936). Реабілітований (1989).

Л-ра: Дунаєв Г. Музейні звалища // Пролетар. правда. – К., 1937. – 15 серп. – № 187 (4691). – С. 4; *Шамша П.* Справа ворожих рук // Наддніпрянська правда. – Херсон, 1937. – 17 груд. – № 2938. – С. 2; *Калениченко Л.* Державний український музей // Соц. Київ. – 1937. – № 5. – С. 17; *Гелленер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 175; *Дивний І.* Український історик Пилип Клименко ... – С. 375; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 234.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 126; спр. 47, арк. 14; спр. 53а, арк. 192; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 33050 ФП; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3703 (особ. спр. А.М. Костюченка).

Котляр М.Л. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 5.

Котляревська Клара Бенціонівна (?-?). Працювала с. н. с., конс. БАН УСРР (01.02–15.10.1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 17; спр. 53а, арк. 186.

Котляревська (?-?). Працювала зав. б-ки Луган. держ. ін-ту комунал. гігієни (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 35.

Котуля Рудольф-Габрієль (24.03.1875, Львів Австро-Угорської імп. – 11.10.1940, Казахстан) – філолог-германіст, палеограф, книгознавець; д-р філос. н. (1902). Навч. в Львів. г-зії (1885–1893). Студював нім. та класич. філологію, палеографію на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1893–1895), в Граці (1895–1897) та Берліні (1897–1898). Працював волонтером (з 1900), практикантом (1902), бібліо-

текарем (1903–1920), старш. бібліотекарем (1920), урядовцем (1921), дир. (09.05.1923–лют. 1939) б-ки Львів. ун-ту; одночасно – пом. бібліотекаря (з 1901), бібліотекарем (1913), кер. (з 25.03.1916) Б-ки фундації гр. В. Баваровського. Член Коміс. для приймання б-к Нац. закладу ім. Оссоленських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УСРР (1940). Висланий до Казахстану (квіт. 1940). Під час його керування б-кою Львів. ун-ту її фонд зріс на 170 тис. томів. Організував роботу зі склад. предм. кат., зведеного Центр. кат. б-к закладів ун-ту. Автор праць з теорет. та практич. бібліотекознав. Член Об'єднання бібліотекознавців Австрії, Польс. наук. т-ва, Польс. іст. т-ва, Польс. філол. т-ва у Львові. Один з засн. Львів. т-ва шанувальників книги і його голова (1928–1939).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 83–85; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 40.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 946; оп. 15, спр. 589–592, 725, 946; Арх. НБ ЛНУ, Spraw. BULw 1921/22 – 1938/39.

Кох Генрих Оттонович (1881–?). Закін. Новоалександрійський с.-г. ін-т (1907); Варшав. ун-т (1914). Працював зав. Центр. с.-г. б-ки (1917–16.08.1921), голова бібл. бюро (з 01.05.1919), голова бібліогр. бюро (з 25.01.1921) С.-г. наук. к-ту України. Учасник І-ї Всерос. с.-г. та кустарної виставки (Москва, 15.08–21.10.1923). Започаткував книгообмін с.-г. б-ки з б-кою УГА (1922). Ініціатор видання б-кою «Бібліографічного бюлетня» – двотижневика с.-г. л-ри (1923). Співавтор розробки на основі міжнародної десятичної системи адаптованої до галузевої бібліогр. класифікації с.-г. л-ри: «Сільськогосподарська бібліографічна класифікація» та «Інструкції зі складання бібліографічних каталогів» (1923). Виїхав до Латвії.

Л-ра: Лебединський В. Центральна с.-г. бібліотека при Сільськогосподарському Науковому комітеті // Вісн. с.-г. науки. – 1923. – Т. II, вип. 3–4, берез.-квіт. – С. 139; *Коваленко С.Д.* Научно-організаційна діяльність ... – С. 71; *Вергунов В.А.* Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395; *Він же.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 6, 9, 11.

Коцюба О.Л. (?–?). Працювала зав. від. постачання та реєстрації нових надходжень Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Кошиць Михайло Володимирович (1873, с. Пиковець Бердичівського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині священника. Закін. духов. семінарію. Працював вчит. сіл. шкіл (с. Заліське Звенигород. пов., с. Честопіль Уман. пов., Паволоч Сквир. пов., с. Цеберманівка Уман. пов. Київ. губ., 1896–1905); діловодом Київ. губ. управи (1906–1908); секр. Сквир. повіт. управи (1909–1912), контролером, пом. ревізора Київ. контрольної палати (1912–1917); старш. контролером Київ. губконтролю (1918–1923); бухгалтером Київ. окрфінвід. (1923); бібліотекарем (з 19.05.1924), бібліотекарем-фахівцем (1925–1926), бібліотекарем I розр. підвід. додаткових фондів від. книгосховища (1930–1931), старш. бібліотекарем сектору книгосховища (1931–1936); голов. бібліотекарем-наук. конс. сектору книгосховища (1936–1938), голов. бібліотекарем від. фондів (1940) БАН УРСР. Опрацьовував збірку б-ки О.М. Лазаревського.

Пр.: Система заходів для охорони книжок в книгосховищі. Методичні розробки. 1934. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 19, арк. 1–59; Координація видавничої діяльності з вимогами бібліотечної справи в СРСР. 1935. – Там само, спр. 28.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 16, арк. 53; спр. 59, арк. 3; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3756 (особ. спр. М.В. Кошиця).

Кравченко Василь Григорович (псевд.: *Тавричанин, Корсак, Могила*; 25.04.1862, Бердянськ Таврійської губ. – 20.03.1945, Ростов-на-Дону) – етнограф, фольклорист, діалектолог, проф. (1912). Н. в родині безземельного селянина-кравця. Закін. із золотою медаллю вчит. ін-т (Феодосія, 1880); юнкерську школу в Одесі (1882), де його викл. історії був приятель М.П. Драгоманова – громад. діяч Л.А. Смоленський (1844–1905). Працював зав. б-ки 126-го Рильського піх. полку (Острог Волин. губ., 1882–1891); наглядачем прикордонної охорони на австр. кордоні (1892–1898); старш. пом. наглядача 1-го округу Волин. губ. акцизного упр. (Житомир, з жовт. 1898); акцизним наглядачем (Ковров Владимир. губ., 1914–1916; Житомир, 1916–1920); дир. (1913–1914), зав. етногр. від. (1900–1927), кер. асп. групи при етногр. від. Волин. н.-д. музею; викл. етнографії Житомир. вищ. пед. курсів, пізніше – Укр. пед. технікуму (1922–1925); організатором та зав. б-кою (1921–1923), лектором з краєзнав. та етногр. Житомир. ІНО; зав. етногр. від. держ. іст. музею (Дніпропетровськ, 1931–1933). Організатор етногр. секції Волин. музею (1907). Організатор та активний член, голова етногр. та екон. секції Т-ва дослідників Волині (1900). Засн. Волин. «Просвіти», Житомир. Бюро Коміс. Біогр. слов. при ВУАН і Волин. наук. т-ва краєзнавства. Член багатьох комісій ВУАН: етногр., вивч. звичаєвого права (1921), іст. пісенності (1925). Член-фундатор і вчен. секр. Волин. філії С.-г. наук. к-ту України при Наркомземі УРСР (1920–1924). Засн. і заст. голови етногр. секції Волин. іст.-фолькл. від. ВУАН (Житомир, з серп. 1921). Член Житомир. міськради та губпродкому, зав. міськ.

та земськ. самоврядування. Збирав матеріали до укр.-рос. слов., який редагував М.Ф. Комаров (з 1880) та етногр матеріал, який був надрукований в «Этнографических материалах» Б.Д. Грінченка. Друкував народознавчі матеріали в часописах: «Буковина», «Поступ», «Зоря», «Діло», «ЛНВ», «Громадська думка», «Рада», «Маяк», «Світло». Під час революції, коли ліквідували приватні бібліотеки, разом з ректором Волин. ІНО П.Н. Абрамовичем рятував книжки, формуючи фонди бібліотечного відділу Волин. н.-д. музею. Нагороджений Рос. геогр. т-вом малою срібною медаллю (1929). Заарештований у справі СВУ (17.09.1929). Особовий архівний фонд В.Г. Кравченка зберігається в ІМФЕ (ф. 15, 714 од. зб.).

Пр.: Буденне життя. – Львів: Видавн. Спілка, 1902. – 302 с.; Зрушення. – ІР НБУВ, ф. Х, № 17577–17579, арк. 1–70.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 192; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 373; Володар безцінного скарбу // Костиця М.Ю., Мокрицький Г.П. У просторі і часі. – Житомир, 1995. – С. 107–122; Маньківська Р. Репресії серед музейних працівників ... – С. 263–271; Баженів Л.В. Історичне краєзнавство ... – С. 207–208; Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 80–81; Путівник по особових фондах ІМФЕ ім. М.Т. Рильського ... – С. 145–163; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 26; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 129.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3776 (особ. спр. В.Г. Кравченка).

Іконогр.: Володар безцінного скарбу // Костиця М.Ю., Мокрицький Г.П. У просторі і часі. – Житомир, 1995. – С. 107.

Кравченко Іван Іванович (20.06.1899, с. Троїцьке Білоцерківського пов. Київської губ. – 18.02.1953, Київ) – історик, архівіст; канд. (1940), д-р (1952) іст. н., проф. (1952). Н. в сел. родині. Навч. в Житомир. ІНО (з 1921). Закін. Заболотську вчит. школу (1921); ф-т профосвіти іст. циклу Київ. ІНО (1924); аспірантуру Н.-д. каф. історії України (1929). Працював у сіл. госп-ві (до 1917); головою

міськради і головою політвиконкому (Радомишль, 1917); членом повстанського окр. к-ту (Радомишль, 1918); повіт. комісаром (1919), заст. голови, головою (1921) та зав. від. керування повіт. виконкому (Радомишль, 1919–1921); зав. сел. від. політвід. 9 кавалерійс. д-зії (з 1919); нач. сел. групи політвід. 12 армії (з 1920); секр. повіт. парт. к-ту (Переяслав Полтав. губ., 1920); головою повітревкому (Овруч Волин. губ., 1920); дир. та викл. суспільствознавства серед. школи № 76 (Київ, 1924–1930); вчен. архівістом, зав. фін-екон. від. Центр. іст. арх. (Київ, 01.01.1930–1934); учен. секр., н. с., в. о. дир. Іст.-археогр. ін-ту ВУАН (1934); н. с. Київ. обл. держ. іст. арх. (1934); с. н. с., конс. з історії України від. наук. бібліогр. (29.12.1934–16.11.1937), заст. дир. з наук. питань (1938) БАН УРСР; зав. каф. історії учит. ін-ту (Бердянськ, 1938–1939); викл. курсу історії нар. госп-ва Акад. рад. торгівлі (1939–1940); заст. дир. з наук. частини Київ. держ. іст. б-ки УРСР (верес. 1940–лип. 1941); н. с. Львів. філії Ін-ту історії України АН УРСР (черв. 1941); викл., зав. каф. історії Моздок. пед. ін-ту (1941–1942); викл., зав. каф. історії Ростов. ун-ту (Ош Киргизької РСР, 1942–1944); деканом іст. ф-ту, проректором Чернів. держ. ун-ту (1944–01.08.1952); зав. каф. історії нар. госп-ва Київ. фін-екон. ін-ту (з 01.08.1952). Член Київ. губвиконкому (1919–1920), Всеукр. Центр. Виконкому Рад. Голова Коміс. з ліквідації в м. Києві установ царського та тимч. урядів, Коміс. з мобілізації буржуазії та тилового ополчення (1917–1921). Член Всеукр. т-ва історик-марксист; Коміс. для видавання матеріалів з історії польс. повстання 1831 р. Держ. археогр. комісії; Коміс. для дослід. соц.-екон. історії України XIX–XX ст. ВУАН; Держ. археогр. коміс. УАН; Археогр. коміс. ВУАН. Зав. від. хроніки

та бібліогр. Коміс. з історії Великої Вітчизн. війни на Україні АН УРСР (1944). Автор праць: «Ямпільський маєток наприкінці XVIII та в першій чверті XIX століття» (1929), «Фашистські концепції Грушевського і його школи в українській історіографії: акад. Грушевський і його школа після повернення з білоеміграції» (1934). Під його кер-вом в БАН УРСР почав утілюватися в життя бібліогр. проект «Бібліографія актово-документального матеріалу з історії України» (1935–1936). Нагороджений медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне».

Пр.: Смелянские сахарные заводы (1838–1861); Развитие капитализма на Украине во второй половине XIX в.; Контрабанда в 1820 годах в Подольской губ.; Крестьянское движение в Подольской губ. в 1840 годах; Обзор библиографических источников УССР; Обязанные крестьяне на Украине; Ошская область в Великой Отечественной войне. – Арх. м. Києва, ф. Р-871, оп. 27, спр. 130 (список наук. пр. І.І. Кравченка); Польское восстание 1831 г. на Правобережной Украине. – ІР НБУВ, ф. Х, № 14554, арк. 1–103.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 192; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 240–242; Довідник з історії України... – С. 363; Історія НАН України (1934–1937)... – С. 355; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 264; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 312–313.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871, оп. 27, спр. 130 (особ. спр. І.І. Кравченка); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 562, арк. 21–42; оп. 1л, спр. 18, арк. 63, спр. 48, арк. 13; ЦДАВО України, ф. 14, оп. 1л, спр. 25, арк. 85 зв.–86; спр. 53в, арк. 191; оп. 10, № 1396, арк. 54–55; ф. 166, оп. 12, спр. 3784 (особ. спр. І.І. Кравченка); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 47595, т. 1, арк. 89.

Іконогр.: *Юркова О.В.* Світлина ... – С. 25.

Країнська Т. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. крайов. с.-г. дослід. станції (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 28.

Країнський А.В. (?-?) – вчений агроном. Приват-доц. Київ. імп. Ун-ту св. Володимира. Працював секр., зав. б-ки, член Коміс. з поширення с.-г. знань Київ. агр. т-ва (з 12.02.1909).

Пр.: Комиссия по распространению сельскохозяйственных знаний // Отчет о деятельности Киевского агрономического общества за 1911 г. – К., 1912.

Л-ра: Отчет о деятельности Киевского агрономического общества за 1912 год. – К., 1913. – С. 9, 20.

Інтернет-ресурси: *Вергунов В.А.* Науково-організаційна діяльність професора С.Л. Франкфурта зі становлення та розвитку Київського агрономічного товариства у 1909–1918 рр. // Історія науки і біографістика. – 2016. – № 4. – Режим доступу: <http://inb.dnsgb.com.ua/2016-4/04.pdf>. – Назва з екрана.

Крамаренко Олександра Олександрівна (?-?). Голова МПБ (Умань Київ. губ., 1913). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 167.

Красильник Микола Васильович (?-?). Асп. Київ. ун-ту. Працював старш. бібліотекарем-конс. БАН УСРР (21.02–01.09.1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 13, 17.

Красін Олександр Африканович (?-?). Працював старш. бібліотекарем (15.09.1934–01.11.1936), наук. конс. від. наук. бібліогр. (з 26.05.1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 17; спр. 60, арк. 54.

Красовський Аполлінарій (Антон) Якович (1810, Мінська губ. – ?) – бібліотекар, архівіст. Н. в дворян. родині. Закін. Мозир. дворян. уч-ще; філос. ф-т Харків. ун-ту (1835). Працював старш. вчит. латин. мови 1-ї та 2-ї Київ. г-зій (1836–1845); одночасно – зав. б-ки 1-ї Київ. г-зії (з 1837); канцеляристом (з 1840), кер. б-ки (1845–1865), зав. Київ. ЦАДА (з 1852), кер. довідк. б-ки нумізмат. кабінету (1845–1852) Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Після виходу на пенсію пропрацював в ЦАДА ще 5 років. Займався склад. сист. каталогу б-к ун-ту. Видав друк. алф. каталог надходжень б-ки за весь період існування (вип.

1–5, 1854–1858; продовження – 1861 (за 1854–1860). Надалі щорічно (до 1874) друкував в «Университетских известиях» та окрем. вип. алф. покажчики до алф. каталогу. Нагородж. орденами св. Анни III ст., св. Станіслава III і II ст., відзнакою за 20 років бездоганної служби та медаллю в пам'ять війни 1853–1856 рр.

Л-ра: Столетие Киевской Первой гимназии ... – С. 108; *Мяскова Т.* Библиотека имп. университета св. Володимира ... – С. 88–92; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 29; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 314–315.

Крахмальніков Леонід Григорович (27.12.1907–03.09.1981) – юрист, педагог; канд. (1962), д-р (1974) юрид. н. Закін. юрид. ф-т КІНГУ (1930). Працював нар. слідчим (Лубни Полтав. обл., 1930–1931); одночасно – викл. соц.-екон. дисциплін Лубен. технікуму; деканом інж.-екон. ф-ту, доц. Київ. текстильного ін-ту (1931–1932); старш. бібліотекарем-конс. (09.11.1934–01.02.1935), н. с. (до 11.03.1935) ВБУ; юристом президії Колегії адвокатів (1935–1939); на воен.-прокурорській роботі (1939–1960); в. о. доц. каф. карного права та процесу Саратов. юрид. ін-ту (1960–1963); н. с., с. н. с. Центр. НДІ судових експертиз (з верес. 1963). Брав активну участь у законопроектній роботі, був членом урядової коміс. з підгот. Виправно-трудового кодексу РРФСР, працював у комісіях при юрид. відділах Президій ВР СРСР и РРФСР з підгот. низки нормативних актів. Автор моногр.: «Единство и особенности исправительно-трудоуных кодексов союзных республик» (Рязань, 1974); «Исправительно-трудоуные кодексы союзных республик» (Ленинград, 1976); «Кодификация исправительно-трудоуного законодательства» (М., 1978); понад 70 брошюр, розділів багатьох моногр., наук. статей.

Л-ра: Видные ученые-юристы ... – С. 223.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 123; спр. 47, арк. 14, 16.

Кревецький Іван-Мар'ян Іванович (14.10.1883, с. Іванівці Жидачівського пов. Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 27.06.1940, с. Розділ Львів. обл.) – історик, книгознавець, бібліограф, публіцист, редактор. Н. в родині нар. вчителя. Закін. академ. г-зію (Львів, 1903); філос. ф-т Львів. ун-ту (1907). Працював т. в. о. бібліотекаря, управителем (1909–1914), дир. б-ки НТШ (1905–1914; 1922–21.10.1937); інструкт-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна-каталогізатором, старш. бібліотекарем (1921), зав. від. україніки (20.04.1920–січ. 1921) ВБУ; ред. книгознав.-бібліол. часоп. НТШ «Стара Україна» (1924–1925). Д. чл. НТШ (з 18.12.1907). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Завдяки його старанням та кер-ву перед Другою світ. війною Б-ка НТШ стала найповнішою у світі збіркою україніки. Розробив перші метод. рекомендації щодо створення фонду «Україніка» ВБУ, що дало змогу започаткувати виокремлення вид. україніки із основного бібл. фонду шляхом включення вид. про Україну, творів укр. письменників, усіх матеріалів, вид. в Україні та розпочав ведення кат. книг з укр. тематики.

Пр.: Библиотека «Народного Дому» у Львові // ЛНВ. – 1905. – Р. 8, т. 29, кн. 1; Библиотека НТШ у Львові // Там само. – 1905. – Т. 31. – С. 151–157; Нові вид. по бібліогр. укр. білоруських стародруків // ЗНТШ. – Л., 1909. – Т. LXXXVIII. – С. 181–197; Українська мемуаристика. Її стан і значення. – Кам'янець на Поділлі : Стрілець, 1919. – 32 с.; Національна бібліотека Української держави у Києві 1921 р. // Укр. книгознав. – 1922. – № 3. – С. 3–4; Библиотека НТШ у Львові. – Л., 1923. – 16 с.; Перша газета на Україні (Gazette de Leopold 1776 р.) // Бібліол. вісті. – 1926. – № 4 (13). – С. 5–15; Початки преси на Україні // ЗНТШ. – Л., 1926. – Т. 144–145. – С. 185–208; Перша газета на Україні (Gazette de Leopold 1776 р.). –

К., 1927. – 16 с.; Початки преси на Україні, 1776–1850. – Л., 1927. – 26 с.; Із історії преси на Україні // Нова зоря. – 1928. – Ч. 35. – С. 5; Ossolineum. 1828–1928 // Там само. – 1928. – Ч. 39. – С. 6; Перша бібліотека на Україні : в 900-ті роковини її оснування. 1037–1937. – Л., 1937. – 24 с.; Часописи Поділля ... – 146 с.; Перша газета на Україні. «Gazetta de Leopold» з 1776 р. : бібліогр. опис. – ІР НБУВ, ф. 47, № 328, арк. 2–35.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 379; *Дорошенко В.* Пам'яті товариша : у другу річницю смерті Івана Кривецького // Наші дні. – 1942. – Чис. 7. – С. 12; *Він же.* Іван Кривецький : у 10-ліття його смерті // Америка. – 1950. – Чис. 7, 8; *Він же.* Зі спогадів про І. Кривецького // Україна. – Париж. 1952. – Чис. 7. – С. 520–523; *Стеблій Ф.І.* Іван Кривецький – вчений і бібліотекар // Бібліотека НТШ ... – С. 86–102; *Дашкевич Я.Р.* Після погрому ... – С. 12; Довідник з історії України ... – С. 366; *Яворська У.П.* Бібліотечна діяльність Івана Кривецького // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 2. – С. 45–53; *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ ... – С. 128–141; *Дідик М.* Становлення і розвиток ... – С. 63–83; *Яворська У.П.* Бібл.-бібліогр. діяльність Івана Кривецького : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.08 / У.П. Яворська ; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2008. – 21 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 96, 98, 99, 135, 196, 219, 245, 251, 254; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 71, 470; *Кунанець Н.Е.* Бібліотечна справа ... – С. 28, 125, 138, 248; Укр. бібліографи. Вип. 1 ... – С. 210–211; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 131; ЕСУ. Т. 15. – С. 270.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Крейман Фаїна Ізраїлівна (1903–?). Працювала старш. бібліотекарем ВБУ (07.09.1934–1935).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 117.

Крем'янська (?-?). Працювала зав. б-ки Всеукр. експеримент. фармацевт. ін-ту (Харків, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 42.

Креховський І.І. (?-?) Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював пом. бібліотекаря Ун-ту св. Володимира (1861–1866); вчит. лат. мови чол. г-зії Одес. навч. окр. (Керч, з 1866).

Л-ра: *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 124, 179.

Кривецький Амвросій Семенович (19.11.1853, Угнів Рава-Руського пов. Львівського окр. Королівства Галичини і Володимирії Австрійської імп. – 31.12.1930, Київ) – історик, археограф, бібліотекар, бібліограф, джерелознавець; канд. богослов'я (1886), магістр історії (1904). Н. в родині міщанина. Навч. у трикласній Угнів. школі (до 1862); г-зіях (Замостя, Люблін); Волин. духов. семінарії. Закін. Холм. духов. семінарію (1881); КДА (1886). Магістер. дис. : «Львовское Ставропигиальное братство : опыт церковно-исторического исследования» (1904). Працював пом. інсп. духов. семінарії (Холм, з 03.12.1881); бібліотекарем КДА (16.07.1886–1919); бібліотекарем б-ки Ун-ту св. Володимира (Київ, 1919–01.10.1923); співроб. бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва народів УНР (1918); викл., бібліотекарем б-ки Ін-ту зовн. зносин (08.11.1920–07.07.1924); бібліотекарем (01.10.1923–1926), зав. філій – кол. б-кою КДА (1923–1924), пом. заввід., зав. Київ. філії (1926–1927), зав. Поділ. від. (1927–1928), зав. Петрівс. від. (1928–1929) ВБУ. Укладач друкованого каталогу «Систематический каталог книг библиотеки Императорской Киевской духовной академии» (в 5 томах, 13 вип. і окремому томі, присвяч. Полоцькій уніацькій бібліотеці, 1890–1915); повного каталогу книг, виданих на території України з 1574 по 1800 рр. В дослідженні «Львовское ставропигиальное братство» використав документи архівів та бібліотек Львова, Москви, Петербургу, Варшави, Вільно, Холма, Житомира, опубл. в X–XII томах «Архиву Юго-Западной России» (1904). Т-во історії і старожитностей російських при Моск. ун-ті присудило йому премію ім. Г. Карпова (1905). Д. чл.

Археогр. коміс. при ВУАН та Т-ва Нестора-літописця. Член Орг. коміс. для скликання Всеукр. з'їзду бібліотекарів (1918). Учасник I Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 1911). Нагороджений орденами і медалями: орденом св. Станіслава III-го ступеня (1894), срібною медаллю в пам'ять імп. Олександра II для носіння на грудях на Олександрівській стрічці (1896), орденом св. Анни III-го ступеня (1899), орденом св. Станіслава II-го ступеня (1909), бронзовою медаллю на згадку про трьохсотліття Дому Романових. Особовий архівний фонд А.С. Крыловського зберігається в ІР НБУВ (ф. 184, 172 од. зб.).

Пр.: Хазарская миссия святых Кирилла и Мефодия. – Львов, 1892; Львівське Ставропігiальне братство. – К., 1904. – 314 с.; Систематический каталог книг библиотеки Императорской Киевской духовной академии, составленный библиотечарем Академии А.С. Крыловским. Т. 2 : Словесность. Вып. 5. Иностранная литература : восточная, классическая, новых европейских народов и славянская. Отечественная литература. Эстетика и теория словесности. История искусств и литературы иностранной и библиография. История русской литературы и библиография. – 1901. – [2], 358 с.; Т. 2 : Языкознание. Вып. 6. Эпиграфика и палеография. Общее и сравнительное языкознание. Языки индоевропейского семейства: санскритский, персидский, армянский, грузинский, осетинский и литовский. Классическая филология. Языки: итальянский, французский, испанский, румынский, немецкий, голландский, шведский, английский и др. Славяноведение. Языки семитического семейства. Языки туранского семейства. Язык китайский. Словари ученые, сравнительные и учебные. – 1903. – [2], 182 с.; Т. 3 : История. Вып. 7. Библейская история : библейская археология, библейская хронология, библейская география, библейские словари и энциклопедии, системы ветхозаветной истории и исследования об отдельных эпохах и лицах, системы новозаветной библейской истории и исследования по отдельным вопросам ее, исследования по отдельным вопросам евангельской истории, апостольский век. – 1907. – [2], 104 с.; Т. 3 : История. Вып. 8. Общая церковная история : источники и вспомогательные науки, церковные историки, жития святых, церковная археология, церковная география и статистика, хронология, акты, письма, регесты, лексиконы, хроники, сборники и проч. Системы и монографические исследования – полные курсы и исследования и сочинения с I–XI вв. Новая церковная история : восточная и западная. История миссий. Исто-

рия ересей и расколов. – 1908. – [2], 220 с.; Т. 3 : История. Вып. 9. Общая гражданская история : вспомогательные науки – философия истории, история культуры, политика и прочее, хронология, археология и история искусств, акты, хроники, сборники, лексиконы, мемуары, письма, записки, дневники, биографии и т. п. Системы и монографии по всемирной истории – общие по древней, средней, новой и новейшей истории, история отдельных государств и народов в Европе, Азии, Африке и Америке. – 1910. – [2], 374 с.; Т. 4 : История. Вып. 10 и 11. Русская история : источники – летописи и сказания, акты, грамоты, реляции, документы, указы, манифесты и проч., описи документов и дел, письма, записки, хроники, воспоминания, дневники, альманахи, сборники и т. п. Материалы иностранные, сочинения, относящиеся к разработке источников русской истории, археология и история искусств. История русской церкви – История распространения русской церкви, отношения ее к другим церквям, епархии, братства, приходы, миссии, ереси, расколы и т. п. Монастыри, скиты, пустыни, церкви, иконы, образа и проч. святые; история русской иерархии; жития преподобных, богоносных и святых, история духовного просвещения и училищ. История и обличение русского раскола и сектанства. – 1912. – [2], 527 с.; Т. 4 : История. Политическая экономия, технология и промышленность. Землеведение и народоведение. Вып. 12. Русская гражданская история : история России вообще, история внешних отношений Российского государства, обозрение эпох и отдельных событий, история краев России и инородческих групп, история права, государственных учреждений, сословий и т. п., история народного хозяйства и торговли, история быта, общественного и семейного, история просвещения и учебных заведений, биографий исторических личностей. Политическая экономия, технология и промышленность. Землеведение и народоведение: общее землеведение и народоведение, общие географические руководства и пособия, описания всех стран света и кругосветные путешествия, путешествия по отд. странам света и описание их, географич. словари и сборники. География и статистика России общая и частная, географич. словари и сборники, библиография по русской истории. – 1913. – [2], 373 с.; Т. 5 : [Богословие]. Дополнение к выпуску I-му тома первого. Вып. 13. Св. Писание и патрология / [сост. А.С. Крыловский]. – 1915. – [2], 350 с.; Систематический каталог книг библиотеки Киевской духовной академии, (бывшей Полоцкой униатской библиотеки), составленный библиотечарем Академии А.С. Крыловским. – Киев : Тип. И.И. Горбунова, 1906. – [2], 429, [1] с.; Філія на Подолі : колишня бібліотека духовної академії // Бібл. журн. – 1925. – Ч. 2/3. – С. 20–22; Библиотека бывшей Киевской духовной академии. – ІР НБУВ, ф. 184, № 67, арк. 1–10; Фирмилиан, епископ Кессарийский, и его влияние на церковные дела III века. – ІР НБУВ, ф. 184, № 167.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1620; Наука и научные работники СССР ... – С. 200; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 388; *Дениско Л.М.* Бібліотекар КДА Амвросій Семенович Криловський // Тези доп. Міжнар. наук. конф. «Образ епохи : Культурне середовище Києва ХІХ–поч. ХХ ст.» – К., 1995. – С. 204–206; *Вона ж. А.С.* Криловський як член Комітету по опису укр. стародруків ХVІ–ХVІІІ ст. при Археографічній коміс. ВУАН // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 150–155; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 274; *Дениско Л.М.* Амвросій Семенович Криловський (1853–1930) // Вісн. Книж. палати. – 2005. – № 1. – С. 48–52; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 86–92; *Дениско Л.* Бібліотека КДА ... – С. 34–38, 104–11, 113–115, 119–122, 195–203; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 420; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 30, 43, 51, 52, 56, 86, 87, 115, 201; Укр. архівісти (ХІХ–ХХ ст.) ... – С. 322–323; Науково-допоміжний апарат ... – С. 442; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... – С. 27; Т. 2. – С. 148–152; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 725–728.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 25; спр. 270, арк. 22; оп. 1л, спр. 10 зв.; ІР НБУВ, ф. І, № 2279–2327; ф. ІІІ, № 61870–61909; ф. ХІІІ, № 3898, 4893–4894; ф. 23, 861; ф. 90, № 78; ф. 160, № 1620, 1652, 2900, 2908–2914; 2917, 2921–2922, 2928, 2936–2941; ф. 191, № 658–659; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3901 (особ. спр. А.С. Криловського); ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Іконогр.: Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 149.

Кримський Агатангел Юхимович (псевд.: *Хванько, А.; Хванько Кримський; Ївхимець; Панько Рогач, Мирза-Джафар; Михайловський, В.М.; Український житель*; 03.01.1871, Володимир-Волинськ Волинської губ. – 25.01.1942, Кустанай, Казахстан) – орієнталіст, мовознавець, історик, письменник, поет, перекладач, акад. УАН (з 1918); засл. діяч н. (1940). Н. в родині вчителя г-зії. Навч. в Острозькій г-зії на Волині; Київ. 2-й г-зії. Закін. Колегію П. Галагана (1889); Лазаревський ін-т сх. мов (1892); іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1896). Склавав магістерські іспити на каф. араб. та рус. філол. Моск. ун-ту. Працював співроб. араб. наук. часописів (Сирія, Ліван, 1896–1898); викл. курсу араб. мови і письменства спец. класів (1898–1900), проф. каф. араб. філол. та каф. сх. історії (до 1918), ред.

і автором серії «Труды по востоковедению» Лазаревського ін-ту сх. мов (Москва, 1898–1918); ред. часоп. «Древности восточные» Моск. Археол. т-ва (1900–1918); викл. каф. сходознавства Київ. ун-ту св. Володимира (з 1918); дир. Ін-ту укр. наук. мови; бібліотекарем-фахівцем ВБУ (1926–1927). Секр. сх. від. Моск. археол. т-ва (1900–1918). Неодмінний секр. УАН-ВУАН (1918–1928), голова іст.-філол. від. Засн. Київ. філії Всесоюзної наук. асоц. сходознавства. Заст. голови (1918), кер. філол. секції УНТ у Києві. Кер. правничо-термінол. коміс. ВУАН. Кер. Коміс. для складання слов. живої укр. мови, Гебраїстично-жидівської іст. коміс. Член ТК із засн. Нац. б-ки України в м. Києві (з 21.08.1918–1922), позаштат. співроб. (1922), член Ради-представник у Раді бібліотекарів ВБУ від ВУАН (01.04.1923–1928), член НДКБ (1925–1926). Член Ради міністра освіти (1919). Д. чл. УБТ (з 05.12.1928). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Знавець близько 60 мов народів світу. Дослідник укр. мови, л-ри та фольклору; історії і культури арабів, персів, тюрків. Автор 26-томного зібрання наукових праць з проблем сходознавства і десятків підручників. Автор статей на східну тематику енциклопедичних словників Брокгауза і Ефрона. Колосальна робота була проведена ним щодо забезпечення переведення суспільства на українську мову спілкування. Впродовж 1926–1929 рр. вийшло три томи російсько-українського словника за редакцією С.О. Єфремова та А.Ю. Кримського. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1940). Заарештований як «ідео-лог укр. націоналізму та керівник антирад. націоналіст. орг-ції» (Звенигородка, 19.07.1941). Реабілітований (1957). Особові архівні фонди А.Ю. Кримського зберігаються в ІР

НБУВ (ф. 36, 720 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. № 883).

Л-ра: Гринченко Б. А. Е. Крымский как украинский писатель // Киев. старина. – 1903. – № 1. – С. 115–136; Адрес-календарь на 1914 год... – Ст. 346; БЭ Южакова. Т. 11 ... – С. 604; Життєпис А.Ю. Крымського і перелік його праць // Зап. Іст.-філол. від. УАН. – 1919. – Кн. I. – С. XXXVII–XXIX; Алексеев В. О состоянии востоковедения в Киеве ... – С. 131–132; Наука и научные работники СССР ... – С. 200; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 390–391; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 257; Грунін Т. І. Агатангел Крымський : до 100-річчя з дня народження // Архіви України. – К., 1971. – № 1. – С. 16–26; А.Ю. Крымський : бібліогр. покажч. (1889–1971) / уклад.: Н.М. Деркач, Н.М. Ісаєва, Г.М. Мартиненко, К.І. Скокан ; відп. ред. О.Є. Засенко ; АН УРСР, ЦНБ. – К. : Наук. думка, 1972. – 167 с.; 3 порога смерті ... – С. 3–6, 278–282; ЕУ. Т. 3 ... – С. 1184; УЛЕ. Т. 3 ... – С. 58–60; Матвеева Л.В., Циганкова Е.Г. А.Ю. Крымський – неодмінний секр. ВУАН : вибране листування. – К., 1997. – 172 с.; Укр. мова : енцикл. ... – С. 260–261; Довідник з історії України ... – С. 373; Попович М.В. Нарис ... – С. 593–601; Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 83; Смольницька М.К. Колегія Павла Галагана ... – С. 348–351; Палієнко М.Г. Автори «Киевской старины» : короткий біогр. слов. // «Киевская старина» у громад. та наук. житті України (кін. XIX – поч. XX ст.). – К., 2005. – С. 254–255; Агатангел Крымський : нариси життя і творчості / НАН України ; Ін-т сходознавства ім. А.Крымського / О.Д. Василюк (відп. ред.), Е.Г. Циганкова (передм.). – К. : [Стилос], 2006. – 563 с. : іл.; Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 71; ЕІУ. – К., 2008. – Т. 5. – С. 362–364; Дениско Л.М. Автографи на книжках ... – С. 55; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 73, 91, 93, 94, 98, 136, 214; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 125–126; Науково-допоміжний апарат ... – С. 442; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 132–133; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 441.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 229, арк. 24; Іл, спр. 2, арк. 2, 8; спр. 13, арк. 7 зв., 11; ДАКО. – Ф. 4801. – 1 од. зб. (1927); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 80 (особ. фонд А. Крымського); ІР НБУВ, ф. I, № 664, 4475, 22348–24798, 24799–26822, 48472–48490; ф. III, № 37733–37896, 42854–53572; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Інтернет-ресурси: Герасімова Т., Гарбар Л. Агатангел Крымський (1871–1942) : вист. до 145-річчя з дня народження українського історика, письменника, мовознавця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/2750>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. XXXVI, № 815.

Кримський Юхим Степанович (крипт.: *Е. К., Е. Кр-ский*; 1838–1915) – педагог, видавець, громад. діяч. Батько А.Ю. Крымського (1871–1942). Працював викл. історії і географії міськ. уч-ща (Звенигородка, з 1871). Засн. та попечитель нар. б-ки-читальні (Звенигородка, 1899), фонд якої складався з 2636 книг, подарованих ним з власної б-ки. Склав сист. кат. книг та період. видань цієї б-ки (бл. 1000 назв). Автор підручників та учбов. посібників з математики, географії, публіцист. етнограф. брошур.

Пр.: Каталог народної безплатної бібліотеки-читальні 1-го участка Звенигородського уездного Комитета попечительств[а] о народній трезвости, в г. Звенигородке, Киев. губ. / сост. попечитель 1-го уч. Е. Крымский. – Звенигородка : Тип. Ш.Г. Шпигеля, 1902. – 38 с.

Л-ра: Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 83–84; Білецький Ф. Звенигородський дивак : повість. – Звенигородка, 2006. – 130 с.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. XXXVI, № 847, 850.

Криницька Софія Євгенівна (1913, Сквиря Київської губ. – ?) – біолог. Закін. пед. ін-т (Бердичів, 1935). Працювала вчит. середньої школи (Бердичів); бібліотекарем І розр. сектору міжбібл. абонементу від. обслуговування читачів (1937); голов. бібліотекарем від. абонементу БАН УРСР (1938–1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 27, 36; спр. 556, арк. 6.

Криницька Юлія Митрофанівна (1891, Київ – 1921, Київ). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1920–1921). За постановою колегії Київ. губ. Надзвичайної комісії для боротьби з контрреволюцією і саботажем за участь у орг-ції Всеукр. повстанського к-ту засудж. до вищої міри покарання – розстрілу (28.08.1921). Реабіліт. (1996).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 2. ... – С. 167.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.

Крип'якевич Іван Петро-
вич (псевд.: *Vialor, Іван Петренко*; 25.06.1886, Львів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 21.06.1967, Львів) – історик-медієвіст, крає-, книго- і бібліотекознавець, археограф; д-р філос. н. (1911), д-р іст. н. (без захисту, 1941), проф. (1941); акад. АН УРСР (18.11.1958); засл. діяч наук УРСР (1961). Н. в родині священика, д-ра богослов'я. Закін. ІV Львів. г-зію (1904); філос. ф-т Львів. ун-ту (1908). Учень М.С. Грушевського. Дис. «Козаччина і Баторієві вольності» (1911). Працював пом. бібліотекаря, бібліотекарем (1911–1912) НТШ у Львові (1909–1916); вчит. г-зій (Рогатин, 1909–1910, Львів, 1912–1928, 1934–1939; Жовква, 1929–1934); приват-доц. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 1918–1919); викл., секр. сенату, кер. семінару Укр. таємного ун-ту (Львів, 1921–1923); ред. журн. «Дзвінок» (1912–1914), «Ілюстрована Україна» (1913–1914), «Історичний вісник» (1923), «Записки НТШ : праці історично-філософської секції» (1924–1937); викл. історії України Богословської акад. у Львові (1934–1939); проф., зав. каф. історії України, деканом іст. ф-ту Львів. ун-ту ім. І.Я. Франка (1939–1941, 1944–1946), одночасно – зав. Львів. від. Ін-ту історії АН УРСР (1940–1941, 1944–1946); ред. «Укр. вид-ва» (Львів, 1941–1944); с. н. с. Ін-ту історії АН УРСР (1946–1948), одночасно – зав. від. стародруків ДПБ АН УРСР (1947–1948); с. н. с. Укр. держ. музею етнографії та худож. промислу АН УРСР (Львів, 1948–1950); зав. від. історії України (1951–1952, 1953–1959), дир. (1953–1962) Ін-ту сусп. наук АН УРСР (Львів). Член Етногр. (з 1902), Археогр. (з 1906), Бібл. (1918–1920), Коміс. історії штуки (мистецтва) (1918–1925), Правн. (1920–ті), іст.-джерелознав. (1930–ті) комісій,

співзасн. Бібліогр. (1909) та Музейн. (1920) комісій, д. чл. (1911), секр. (з 1920), голова іст.-філос. секції (1934–1939), голова Коміс. старої історії України (1935–1939), заст. голови Коміс. нової історії України (з 1932), ред. «Записок» (1924–1937) НТШ, д. чл. Н.-д. каф. історії України ВУАН (1928–1930). Голова Коміс. Музею воен.-іст. пам'яток (1937). Член правління Т-ва культ. зв'язків з українцями за кордоном. Д. чл. НТШ (1911). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Депутат Нар. Зборів у Львові (1939). Архів І.І. Крип'якевича зберігається у відділі рукописів ЛННБ ім. В. Стефаника та ЦДІАЛ України (ф. 357). Ім'я вченого присвоєно Інституту українознавства НАН України (1993).

Пр.: Народні бібліотеки // Перший Український Просвітньо-економічний конгрес у Львові 1909 р. – Л., 1910. – С. 201–208; Бібліотека філії «Просвіти» // Письмо з «Просвіти». – 1913. – № 5. – С. 149–150; Народні бібліотеки в Норвегії // Там само. – № 5. – С. 147–149; 3 бібліотечної організації в Німеччині // № 6. – С. 171–173; «Бібліотека «Сільського господаря» // Там само. – № 9. – С. 269; Бібліотека Українського педагогічного товариства // Там само. – С. 266–268; Бібліотека ВЗУ [Взаємної помочі учителів] // Там само. – 1914. – № 5. – С. 137–140; Козаччина в політичних комбінаціях 1620–1630 рр. // ЗНТШ. – Т. 117/118. – Л., 1914; Галичина під час російської окупації : серп. 1914 – черв. 1915. – Відень, 1915. – 116 с.; 3 історії української графіки. Никодим Зубрицький // Світ. – 1917. – Ч. 4. – С. 61–64; Український державний скарб за Богдана Хмельницького // ЗНТШ. – Т. 130. – Л., 1920; До історії українського Державного Архіву в XVII в. // Там само. – Т. 134/135. – Л., 1924; Екслібрис на Україні в XVII–XVIII вв. // Стара Україна. – 1925. – С. 17–18; Найдавніші папірні на Україні (XV в.) // Бібліол. вісті. – 1926. – № 1 (10). – С. 64–65; Причинки до словника українських граверів // Там само. – 1926. – № 4. – С. 22–25; До історії Львівської гравюри в XVII в. // Там само. – 1927. – № 1. – С. 80–83; Землетруси на Україні в XVII та XVIII вв. // Вісн. природознавства. – Х., 1927. – № 3–4. – С. 206; Повені на Підкарпатті XII–XVIII вв. // Там само. – 1928. – № 3–4. – С. 183–192; Остафій Астаматій (Остаматенко), український посол в Туреччині 1670-х рр. // Україна. – 1928. – Кн. 6 (31). – С. 6–11; «Вільний порт» у Старім Бихові 1657 р. // Зап. УНТ у Києві : наук. зб. за рік 1929. – К., 1929. – Т. XXXII. – С. 92–96; Голодівки на Україні XVII в. : кілька літописних записок // Україна. – 1929. – Кн. 35. – С. 34–37; 3 історії Гуцульщини. – Л., 1929. – 38 с.; 3 наукового руху в Гали-

чині // Україна. – 1929. – Січ. – лют. (кн. 32). – С. 174–175; Нові палеолітичні знахідки в Галичині // Там само. – 1929. – Трав. – черв. (кн. 34). – С. 173–174; Вірш на пошану Богдана Хмельницького // Там само. – 1930. – Трав. – черв. (кн. 41). – С. 19–21; Володимир Антонович і «нова ера» // Діло. – 1929. – 6 лют., ч. 27. – С. 2; Причинки до історії географії українських земель // Зап. Укр. НДІ географії та картографії. – Х., 1930. – Вип. 2. – С. 213–244; П'ятидесятиліття наукової праці Евфима Січинського // ЗНТШ. – Л., 1931. – С. 217–223; Українське життя в давні часи. Ч. 1 : Княжі часи. – Л., 1933. – 96 с.; 3 львівських бібліотек XVII ст. // Укр. книга. – 1937. – № 3. – С. 85–87; Український еклірикс XVIII в. : каталог // Там само. – 1937. – № 4–5. – С. 110–111; Каталог бібліотеки Львівської Старопріп'ятини з 1619 р. // Там само. – 1937. – № 7–8. – С. 157–166; Невідомий Київський друк 1640 р. // Там само. – 1938. – № 8–10. – С. 129–130; Історія України. – Л., 1941. – 69 с.; Богдан Хмельницький / відп. ред. Ф.П. Шевченко. – К. : Вид-во АН УРСР, 1954. – 535 с.; Бібліографія історії України в дожовтневий період // УДЖ. – 1958. – № 5; Львівські бібліотечні знаки // Наук.-інф. бюл. архів. упр. УРСР. – К., 1963. – № 2. – С. 7–10; Адміністративний поділ України 1648–1654 рр. // Історичні джерела та їх використання. – К., 1966. – Вип. 2. – С. 123–148; Історично-філософська секція НТШ під керівництвом Михайла Грушевського у 1894–1913 роках // ЗНТШ. – Л., 1991. – Т. ССXXII. – С. 392–411; Найдавніші папірні на Україні (XVI в.). – ІР НБУВ, ф. 47, № 324, арк. 158–160; Причинки до слов'янських українських граверів. – № 328, арк. 54–67; Вольний порт у Старім Бихові 1657 р. – Ф. Х, № 15024–15025, арк. 1–15; Раймунд Фрідріх Кайндль. – № 15137, арк. 1–2; Полуднева Україна в часи Б. Хмельницького. – № 15298–15299, арк. 1–137; Адміністративний поділ України за Б. Хмельницького. – № 17584, арк. 1–42; Голод на Україні XVI–XVII ст. – № 17588, арк. 1–9; Данило Олівеберг де Грекані дипломат часів Хмельниччини. – № 17590, арк. 1–29; Палеоліт в Галичині. – № 17594, арк. 1–3; Територіальний поділ Забужжя XVI–XVII ст. – № 17600.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 391; Іван Петрович Крип'якевич : короткій бібліогр. покажч. / уклад. О.Д. Кізлик ; ред. І.С. Павлюк ; Львів. б-ка АН УРСР. – Л., 1958. – 23 с.; *Грабовецький В.* Наукові праці акад. І.П. Крип'якевича з архівознавства і допоміжних історичних дисциплін // Наук.-інф. бюл. АУ УРСР. – 1961. – № 6; Іван Петрович Крип'якевич : бібліогр. покажч. / уклад. О.Д. Кізлик ; відп. ред. д-р іст. наук, проф. М.К. Івасюта ; М-во культури УРСР, Львів. ДНБ, ЛДУ ім. І. Франка, Ін-т сусп. наук. – Л., 1966. – 78 с.; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 136; *Ричка В.М., Гориний П.* Неопублікована стаття Івана Крип'якевича «Полуднева Україна в часи Богдана Хмельницького» // Укр. археогр. щоріч. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 280–305; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 242–243; *Сливка Ю.* Академік Іван Петрович Крип'якевич : спогади. – Л., 2000. – 32 с.; Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві : зб. наук. пр. / [відп. ред. Я. Ісаєвич ;

упоряд. Ф. Стеблій]; Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України. – Л., 2001. – 960 с. – (Україна : культурна спадщина, національна свідомість, державність. Т. 8); *Ковальчук Г.І.* І.П. Крип'якевич – завідувач відділу стародруків БАН УРСР // Там само. – С. 801–802; Довідник з історії України ... – С. 374; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 230–233; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 395; *Рубльов О.* Західноукраїнська інтелігенція ... – С. 213; Архів Івана Крип'якевича. Інвентарний опис / [упоряд. Я. Федорук ; наук. ред. І. Бутич, Я. Дашкевич, О. Купчинський]. – К. ; Л. : НТШ, 2005. – XXX. – 252 с.; *Литвин Т.* Бібліотекознавчі та книгознавчі праці І. Крип'якевича // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника. – Л., 2005. – Вип. 13. – С. 298–310; *Вона ж.* Особиста бібліотека вченого як пам'ятка культури та історії архівної епохи : приклад Івана Крип'якевича // Бібл. вісн. – 2006. – № 2. – С. 30–35; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 323–325; *Литвин Т.* Іван Крип'якевич як книгознавець : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 27.00.03. – К., 2008. – 20 с.; Інститут історії України ... – С. 365–369; 569–570; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 219, 242, 244, 249, 253, 257; Листування Юра Меженка ... – С. 332; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 71, 172, 312, 441, 470; *Литвин Т.* Участь Івана Крип'якевича ... – С. 123–138; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 482; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 133; Історія НАН України (1956–1960) ... – С. 516; Дашкевич Я. Постаїті ... – С. 472–503.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 1 а (особ. спр. І.П. Крип'якевича); ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: Інститут історії України ... – С. 224.

Кришштейн Шарлотта Борисівна (1903–?). Освіта незакінч. вища. Працювала зав. б-ки Вінниц. хім.-фармакологічного технікуму (1928); бібліотекарем Будинку Червоної Армії; б-ки ім. Січневого повстання (Київ); зав. дит. б-ки Сталін. р-ну; конс. Київ. Будинку Червоної Армії; бібліотекарем (01.06.1935), конс.-бібліотекарем БАН УСРР (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 131; спр. 51, арк. 65.

Кровицька (дівоче прізвище – Лавренайте) Апполонія Антонівна (21.02.1901, Поневеж Ковенської губ. – 29.01.1981, Москва) – бібл. діяч, організатор бібл. справи УРСР та РРФСР. Н. в родині залізничника. Закін. Тихвінську г-зію (1918); бібл. від-ня

позашкільного ф-ту Акад. комуніст. виховання (Москва, 1931). Працювала бібл. інсп. пов., пізніше – губ. від. наросвіти (Котельнич В'ятської губ., 1920–1927); заст. дир. Ін-ту бібліотекознав. ДБЛ (з квіт. 1931); кер. бібл. групи від. культури Всесоюзної центр. Ради професійних спілок; заст. зав. Від. культури Всеукр. Ради професійних спілок (1934); заст. дир., дир. (верес. 1934–груд. 1935) Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1934–1936); одночасно – відп. ред. журн. «Б-ка в соц. буд-ві»; нач. Бібл. Упр. при НКО УСРР (1936–січ. 1937); методистом, зав. методико-бібліогр. від. (з 1953) Калінінград. обл. б-ки (1948–1958); зав. б-ки Моск. рибного ін-ту (Калінінград, з 1958); одночасно – викл. курсу заг. бібліографії навч.-конс. пункту Ленінгр. держ. бібл. ін-ту ім. Н.К. Крупської. Член редколегії журн. «Красный библиотекарь» (1932–1934). Автор методичних праць з питань планування роботи б-к, ідеологічної роботи, підготовки бібл. кадрів. Брала участь у підготовці збірника: «Материалы к планированию библиотечной работы», під заг. ред. М. Сафонова (М., 1934), в якому викладено основні принципи планування бібліотечної мережі в цілому і діяльності книгозбірні зокрема. Ці принципи лягли в основу розгортання бібліотечного будівництва в СРСР. На посаді директора піднесла рівень Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) як метод. центру Київщини. Доклала багато зусиль для вдосконалення бібл. справи в усіх регіонах УСРР. Брала активну участь у створенні мережі районних і сільських бібліотек на теренах колишньої Пруссії (загалом 153 книгозбірні) та підготовки кадрів для них. Підготувала і видала низку бібліографічних покажчиків і рекомендаційних списків

літератури. Нагороджена орденом «Знак Пошани», медаллю «За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя з дня народження В.І. Леніна». Заарештована (Москва, 22.10.1937). Засуджена до 8 років ВТТ (Анжеро-Судженськ Кемеровської обл.). Реабілітована (03.01.1956).

Пр.: Культурническая программа подготовки кадров // Красный библиотекарь. – 1931. – № 7. – С. 53–58; Библиотеки в борьбе за выполнение постановления ЦК ВКП(б) о начальной и средней школе // Там же. – № 11. – С. 6–8; На новом революционном подъеме // Там же. – № 7. – С. 9–11; Работа профсоюзных библиотек // Там же. – 1933. – № 4. – С. 12–14; Посилити більшовицьку пильність : про стан каталогів в Одес. і Київ. обл. б-ках // Бібліотека у соц. буд-ві. – 1935. – № 7. – С. 7–13; Завдання і план 1936 року // Там само. – 1936. – № 2. – С. 4–13; Бібліотеки Радянської України на піднесенні // Там само. – № 6. – С. 14–20; На допомогу бібліотекарів : зб. ст. про бібл. справу/упоряд. А.А. Кровицька, С.А. Комський. – К., 1936. – 137 с.; Положення про Науково-методичний кабінет Бібліотечної управи НКО. – КОДА, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92.

Л-ра.: Літопис НІБУ. Ч. II ... – С. 99–110, 122.

Дж.: Приват. арх. С.Л. Зворського.

Кровопусков Костянтин Романович (?–?). Голова дирекції Миколаїв. громад. б-ки (Херсонська губ., 1911). Учасн. I Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра.: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Кротевиц ЛІ. (?–?). Працював зав. б-кою Київ. С.-г. ін-ту (Брест-Литовське шосе, 39) (1924–1925). Учасн. I конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Пр.: Бібліографічне бюро С.-г. наук. к-ту України. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 202–203; Б-ка Київ. С.-г. ін-ту в 1924 р. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 268.

Л-ра.: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 22.

Кротков Олександр Остапович (1826–28.06.1879) – військовий. Працював бібліотекарем Київ. рос. публ. б-ки (1866–1879).

Л-ра.: Літопис НІБУ. Ч. I ... – С. 25–27, 42, 43.

Кругляков Сергій Іванович (1879–?). Н. в сел. родині. Закін. Одес. худож. уч-ще (1902); учит. семінарію (Херсон). Працював вчит. (до 1918); зав. від. народівити (Цюрупинськ); зав. від. юстиції, нар. суддею (Херсон); інсп. від. соцвиховання; тех. ред. журн. «Бібліотека у соціалістичному будівництві» (1932–1934); заст. дир. ЦНБ Харків. ун-ту (1935–1940; 1943–1945).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 303.

Крушельницький Михайло (1874, Бучач Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – ?). Закін. Бучацьку г-зію; філол. ф-т Львів. ун-ту. Працював викл. латин. та грец. мови г-зії (1900–1914). Під час навчання в ун-ті брав активну участь у роботі студент. об'єднання «Академічна громада», з ініціативи якого було скликано перше віче (з'їзд) укр. студентства вищ. шкіл (Львів, 13.07.1899). Володів польсь., нім., фр. мовами. Обраний на посаду підстаршого бібліотекаря Нац. (Все-нар.) б-ки України (28.01.1919).

Пр.: Українсько-руський університет. Пам'ятна книжка першого віча студентів українців-русинів всіх вищ. шкіл Австрії в справі основання ун-ту / зібрав і видав М. Крушельницький. – Львів, 1899. – 52 с.

Л-ра: Науково-допоміжний апарат ... – С. 443.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 20.

Кубланівський Онисим Мусійович (?–?). Працював дир. ХДНБ (1930–1934).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 110.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3945 (особ. спр. О.М. Кубланівського).

Кудрицький Михайло Петрович (11.02.1856, с. Огіївка Бердичівського пов. Київської губ. – 27.12.1933, Житомир). Н. в родині священика. Батько мовознавця Євге-

на Кудрицького (1894–1976). Закін. фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював викл. (1882–1900), зав. метеорол. станції (1882–1900) та дир. (1905–1907) Коростишів. учит. семінарії (Радомисльського пов. Київ. губ.; вчит. фізики 1-ї г-зії (Житомир, 1901–1905, 1907–1918); лектором та бібліотекарем Житомир. ІНО (1919–1925); лектором пед. курсів (1919–1925); зав. бібл. від. Волин. н.-д. музею (1925–1932); зав. метеорол. станції ІНО (1927). Чл.-кор. Голлов. геофіз. обсерваторії в Ленінграді (1927). Голова Волин. філії С.-г. наук. к-ту України (1923).

Пр.: Бібліотека Волинського центрального науково-дослід. музею // Бібліол. вісті. – 1926. – № 3. – С. 88–89; Бібліотека Житомирського інституту народівити. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 399, арк. 37–51.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 427; Наука и научные работники СССР ... – С. 201; Мішук С.М. Бібліотека Волин. краєзнавчого музею у Житомирі (1900–1932) : походження, склад, доля : дис. канд. іст. наук: 07.00.08 / Мішук Сергій Миколайович ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2003. – 180 арк.; Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) ... – С. 188; Рукописні та книжкові зібрання Волині у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського : історія, склад, наукове дослідження : моногр. / С.М. Мішук ; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАН України. – К., 2007. – С. 22–31; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 642.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 210; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3959 (особ. спр. М.П. Кудрицького).

Кудрицький Олексій Іванович (17.03.1897, с. Кути Уманського пов. Київської губ. – 27.04.1927) – бібл. робітник. Н. в родині сіл. священика. Навч. в Київ. мед. ін-ті (з 1921). Працював вчит. (Поділ. губ., 1918–1920); зав. б-ки губ. сіл. будинку (Київ, з 1922); зав. б-ки спілки «Робітземліс»; зав. мед. від. б-ки спілки «Медсанпраця» (до 1927).

Дж.: Вилянський А. Пам'яті товариша і друга. – ІР НБУВ, ф. 47, № 329, арк. 264–267.

Кудрявцев Петро Павлович (крипт.: К.; П. К.; 24.08.1868, с. Олексієвське на Сітовій Мечі Чернського пов. Тульської губ. – 27.06.1940, Київ) – історик, філософ; канд. (1892), магістр (1908) богослов'я. Н. в родині священика. Закін. Тульську духов. семінарію (1888); КДА (1892). Залишений проф. стипендіатом КДА (1892–1893). Канд. твір: «Важнейшие местные церкви на Востоке во II и III веках и взаимодействию общехристианской мысли и жизни в указанный период». Працював викл. Подільської духов. семінарії (з 16.09.1893), одночасно – викл. Поділ. жін. уч-ща (з 15.11.1893); в. о. доц. (з 10.06.1897), пом. інсп. (1898), доц. (з 26.10.1908), екстраординар. проф. (з 27.01.1909), ординар. проф. (1918) КДА; викл. 2-го Київ. жін. уч-ща (з 17.09.1898); приват-доц. іст.-філол. ф-ту Київ. ун-ту св. Володимира (з 01.06.1919); позаштат. проф. каф. історії та давн. філософії Тавр. ун-ту (1919–1921); бібліотекарем Тавр. ученої арх. коміс. (Сімферополь, 13.12.1920–06.08.1922). Голова пед. ради вечір. ВЖК у Києві. Засн. та голова (з 1910) Київ. релігійно-філос. т-ва (1908–1913). Голова Ученого К-ту М-ву ісповідань УД (з 04.07.1918). Заст. голови Наук.-філос. т-ва Київ. ун-ту св. Володимира (з 1914). Член Київ. пед. т-ва взаємодопомоги (1897–1905), К-ту для перекладу укр. мовою Біблії та богослужбових книг М-ва ісповідань (1918), Тавр. ученої арх. коміс., Релігійно-філос. коміс. Тавр. ун-ту, Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів України УАН (1925–1928), євр. іст.-археогр. ком (1928), Коміс. з вивч. історії Києва, Візант. коміс. ВУАН (з 1926). Заарештований (16.08.1938–13.04.1939). Автор близько 250 наук. праць. Особовий архівний фонд. П.П. Кудрявцева зберігається в ІР НБУВ (ф. 139, 75 од. зб.).

Пр.: Єврейство, євреї та єврейська справа в творах Івана Франка // Зб. пр. Євр. іст.-археогр. комісії. – К., 1929.– Кн. 2; Декілька сторінок із культурної історії давнього Києва : бібліографічна довідка // Київ : зб. історії й археології, побуту й мистецтва. – К., 1930. – Зб. 1.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 22. – 14 липня; Наука и научные работники СССР. – С. 202; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – 259; *Белоконь С.* Киевский профессор П.П. Кудрявцев как библиофил и читатель // Актуальные проблемы теории и истории библиофильства : тез. сообщ. науч.-практ. конф. – Ленинград, 1985. – С. 73–75; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 258; *Ткачук М.Л.* Київська академічна філософія XIX – поч. XX ст.: методологічні проблеми дослідження. – К., 2000; Філософська думка в Україні ... – С. 111–112; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 287; *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 33; Науково-допоміжний апарат ... – С. 443; Біогр. слов. випускників КДА. Т. 2 ... – С. 154–161; КДА в іменах. Т. 1 ... – С. 729–735.

Іконогр.: Біогр. слов. випускників КДА. Т. 2 ... – С. 155.

Кузеля Зенон Францискович (крипт.: К., З. К., К-я; 23.06.1882, с. Поручин Бережанського пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 24.05.1952, Париж, Франція) – етнограф, мовознавець, бібліограф, журналіст, громад. діяч; проф. (з 1926). Навч. у Львів. (1900–1901) та Віден. (1901–1906) ун-тах. Працював бібліотекарем слов'ян. семінару проф. Ягіча (Відень, 1908); ред. «Альманаху» віден. «Січі» (1908); зав. б-ки, лектором укр. мови Чернів. ун-ту (1909–1914); видав. газ. «Україна» (Чернівці, 1913–1914); ред. львів. журн. «Шлях»; лектором та ред. таборових вид. «Вільне Слово» (1916–1919) та «Шлях» (1919–1920) (табір полонених у Зальцведелі, Німеччина, 1916–1920); ред. щоден. газ. «Українське слово» (Берлін, 1921–1923); проф. Укр. наук. ін-ту (Берлін, з 1926). Голова т-ва «Січ» (Відень, 1902–1904). Д. чл. НТШ (з 1909). Член УНТ у Києві; Союзу визволення

України (Відень). Голова європ. осередку НТШ (Сарсель, 1949–1952). Голова Союзу закордонних журналістів (1930–1936). Співавт. та співред. першої частини «Енциклопедії Українознавства» (Баварія, з 1945; т. 1, ч. 1–3, 1949). Автор наук. праць з порівняльної етнографії, фольклору, лексикографії, бібліогр.

Пр.: Як закладати і провадити народні бібліотеки по селах. – Л., 1910. – 32 с.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 407; ЕУ. Т. 4. – С. 1225; Бібліотека НТШ ... – С. 67; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 85–86; *Смогоржевська І.* Бібліограф за покликанням // Бібл. планета. – 2003. – № 4. – С. 29–30; *Скальська У.* Зенон Кузеля – бібліограф : до 120-річчя від дня народження, 50-річчя від дня смерті // Українство : національно-духовні виміри : зб. наук. пр. і матеріалів. – Івано-Франківськ, 2005. – С. 199–204; *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ ... – С. 95–107; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 185, 200, 280, 346, 392, 402, 443; *Укр. бібліографи.* Вип. 1 ... – С. 213–215; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 245, 258; *Українська діаспора ...* – С. 257; *Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні.* Т. 2 ... – С. 133–134; ЕСУ. Т. 15 ... – С. 656.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677.

Іконогр.: Укр. мова : енцикл. ... – С. 284.

Кузнєцова (?–?). Працювала старш. бібліотекарем б-ки ВАП (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 18.

Кукулеско Віра (?–?). Працювала зав. 5-ої міськ. безкошт. нар. б-ки читальні ім. Плеханова губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Кулаковський Лев Володимирович (31.10.1897, Волочиск Старокостянтинівського пов. Волинської губ. – 24.10.1989, Москва) – музикознавець, педагог. Н. в родині службовців. Навч. на природн. від. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1919–1923);

театр. технікумі (Київ, 1923–1924). Закін. Черніг. реал. школу (1916); муз.-теорет. від. Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1927). Працював викл. теорії музики Київ. муз. технікуму (1924–1925); каталогізатором УНІКУ (1925); викл. теорії муз. виховання Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1925–1926); викл. заг. історії музики 5-ої муз. профшколи (1928); н. с. Держ. акад. мистецтв (Москва, з 1930). Автор муз.-теорет. статей, опубл. в журн.: «Червоний шлях», «Музика».

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 204; ЕСУ. Т. 16 ... – С. 39.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 23, арк. 113; ІР НБУВ, ф. 47, № 52, арк. 19.

Куликівська (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. буд. ін-ту (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 30.

Куликівська Ксенія Євгенівна (1900–?). Н. в дворян. родині. Навч. в Ін-ті зовн. зносин; на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала зав. б-ки НДІ мікробіології та епідеміології ім. акад. Заболотного АН УСРР (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 81 (анкета К.Є. Куликівської); спр. 52, арк. 3.

Куликова М. (?–?). Працювала н. с., в. о. зав. б-ки Київ. акліматизаційного саду ВУАН (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 20.

Кульжинська Людмила Степанівна (1877, [Ніжин Чернігівської губ.] – 03.04.1963, Ленінград) – бібліотекознавець. Н. в дворян. родині. Онука вчителя М.В. Гоголя в Ніжин. г-зії. Закін. фіз.-мат. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1905). Два

семестри вивчала бібліотекознав. в Геттингенському ун-ті (1909–1910). Працювала бібліотекарем Держ. Думи (1906–1917); одночасно – викл. фізики і мат. вечір. школи для робітників трубного з-ду; відп. секр. редакції журн. «Библиотекарь» (1910–1915); обліковцем з перепису населення стат. бюро (1918); зав. б-кою обл. раднаргоспу (Петроград, 1918–1919); пом. бібліотекаря Ніжин. міськ. б-ки ім. М.В. Гоголя (1919); зав. Ніжин. Центр. б-кою (1919–1921); одночасно – викл. курсу бібліотекознав. на курсах рад. буд-ва (1920); вчит. середньої школи (1922–1925); зав. б-ки Ніжин. ІНО (16.09.1925–01.07.1930); пом. бібліотекаря природн. від-ня ДПБ (Ленінград, 1930); бібліотекарем Нафто-розвід. НДІ (1930–1931); співроб. бригади з розбору і систематизації нешифрованого фонду БАН СРСР (1932); б-ки Фіз.-мат. ін-ту АН СРСР (1933); зав. б-ки Зоол. ін-ту АН СРСР (1934–1939); після виходу на пенсію – бібліографом Центр. геол. б-ки (1940); обліковцем швейної ф-ки Василеостровського промкомбінату (1942–1943); голов. бібліотекарем конс.-бібліогр. від. під кер-вом Ю.О. Меженка (1943–1950). Член та бібліотекар Всерос. т-ва бібліотекознав. (до 1918), Ленінгр. Будинку вечерних (1943). Делегат II Всерос. конф. наук. б-к (Ленінград, 1926). Нагороджена медалями «За оборону Ленінграда», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945».

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 160; Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 382–383.

Дж.: Арх. РНБ, ф. 10/1; ф. 10/4–50; ВДАЧОН, ф. Р-6121, оп. 1, спр. 43 зв., арк. 30 зв.; від. рукоп. РНБ, ф. 533, спр. 220; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 62.

Кульжинська Олена Пантелей-монівна (1882, Полтава – ?). Н. в дво-

рян. родині голови судової палати. Сестра дир. Носівської селекційно-дослідної станції. Навч. на курсах фр. мови в Женев. ун-ті (1902). Зак. Вищі курси фр. мови (Париж, 1909). Працювала викл. фр. мови г-зіі Домбровської (Харків, 1903–1905), Сумської (19007–1910) та Харк. (1910–1920) реал. шкіл, 77 труд. школи (Харків, 1920–1921), робфаку Харк. с/г ін-ту (1920–1922), ХІНГ (1922–1925); бібліотекарем с/г Наук. К-ту НКЗС (1925–1927); зав. б-кою Укр. НДІ рослинництва (1928–1933). Завдяки їй фонд б-ки Укр. НДІ рослинництва зріс з 800 до 9 тис. назв, в т. ч. рідких книг.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 17, спр. 1239.

Кулюпіна Єлизавета (?-?). Працювала зав. 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Куницький Йосип Гилярієвич (?–1904) – біолог. Працював мол. зоологом, позаштат. бібліотекарем б-ки Севастопол. біол. станції (1902).

Пр.: Каталог библиотеки Севастопольской биологической станции Императорской Академии наук : [по 1901 г.] : (доложено в засіданні Фіз.-мат. Отд-ння 5 февр. 1903 г.). – СПб., 1914. – XIV, 177, [2] с.

Л-ра: Сивцова А., Акимова О. 125 років Наук. б-ці Ін-ту біології південних морів ... – С. 27; Библиография русской библиографии ... – С. 26.

Курахова М. (?-?). Працювала зав. б-ки Укр. ін-ту громадознавства у Празі (з 1925).

Л-ра: Заремба О.С. Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 67.

Курківська Олена Андріївна (1872, Сімферополь Таврійської губ. – ?) – педагог. Закін. жін. г-зію (Сімфе-

рополь, 1892). Працювала бібліотекарем і розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 26.

Куркова Е.Т. (?-?). Працювала в б-ці Баворовських (Львів, до 1939); Львів. філії БАН УРСР (з 1939). Член Коміс. для приймання б-к Нац. Закладу ім. Оссоленських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР (1940).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213.

Курносова Л. (?-?). Закін. Старобільську жін. г-зію. Працювала зав. Старобільської окр. центр. б-кою (1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 170.

Куртнер Олександр Володимирович (1903, Могильов – ?) – бібл. робітник. Закін. Одес. 4-ту г-зію (1920); фіз.-мат. від. Київ. ВІНО (1928). Навч. в КАІ (1923–1924). Працював статистиком держ. установ (Одеса, Гомель, 1920–1923); бібліотекарем-конс. з фізики та мат. Київ. центр. дит. б-ки (1928–1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 60.

Куртц Юліан Іванович (?-?). Працював зав. громад. міськ. б-ки ім. Л. Толстого (Чугуїв Зміївського пов. Харків. губ., 1911). Учасн. І Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Курц Борис Григорович (24.06.1885, Київ – ?) – історик, сходознавець, педагог. Н. в родині губ. секретаря. Закін. іст.-філол. ф-т Ун-ту св. Володимира (Київ, 1910). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. рос. історії Ун-ту св. Володими-

ра. Учень М.В. Довнар-Запольського. Працював проф. ККІ (1917–1920), КІНГУ (1920–1927), КАІ (1918–1924); ред. іст. карт наук. ред. частини Держ. упр. держ. зйомки та картографування (Москва, з 1934). Співроб. Київ. філії ВУНАС (1925–1930), Коміс. для досліджень історії Бл. Сх. і Візантії ВУАН (1930–1934). Кер. семінару підвищ. типу зі сходознавства при Київ. торг.-пром. технікумі (1924–1925). Кер. робіт з каталогізації л-ри зі сходознавчої тематики київ. бібліотек. Автор рукоп. бібліогр. праці «Огляд літератури про Схід, що вийшла на Україні 1924–1932 рр.». Перший історіограф укр. сходознавства. Заарештований за звинуваченням у антирадянській діяльності (23.10.1938). Засуджений до 8 років ВТТ. Реабілітований (06.02.1990).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 177; Довідник з історії України ... – С. 387; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 128–129.

Кухаренко Лідія Іванівна (17.02.1906, Санкт-Петербург – 21.03.1971, Київ, 1971) – педагог-економіст; д-р екон. н. (1952), проф. (1953); засл. діяч н. (1966). Закін. Київ. ІНО (1930); аспірантуру КДУ. Працювала м. н. с.-конс. з теорії економіки від. наук. бібліогр. (01.04.1935–1937), вчен. секр. вчен. ради БАН УРСР (1938); зав. каф. політекономії КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1953–1971); одночасно – директором Укр. філії Музею В. Леніна (1944–1950). Голова правління Укр. респ. т-ва «Знання» (1953–1964). Досліджувала екон. проблеми капіталізму, питання матеріально-технічного забезпечення соціалістичної економіки.

Л-ра: ЕСУ. Т. 16 ... – С. 280.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 17; спр. 50, арк. 11.

Іконогр.: ЕСУ. Т. 16 ... – С. 280.

Кухта Іван Андрійович (польс. ім'я – **Ян Анджей**) (05.08.1900, Львів Австро-Угорської імп. – після 1946) – педагог; д-р філос. (1929). Закін. Львів. г-зію ім. Яна Длугоша (1918). Вивчав теологію у Львів. ун-ті ім. Яна Казимира, пізніше – філософію та теологію у Краківському та Віденському ун-тах (1920–1921). Закін. філос. ф-т Львів. ун-ту (1925). Працював вчит. польс. мови, історії та пропедевтики філос. укр. держ. чол. г-зії (Перемишль, 1923–1926); викл. держ. учит. курсів (Львів, 1926); референтом Кураторії Львів. шкільної округи (з 1926); вчит. 4-ї держ. г-зії ім. Я. Длугоша (до 1929; 1940); інструкт. середніх шкіл і лектором для вчителів та директорів шкіл М-ва віровизнань та публіч. освіти (Варшава, 1929–1934); дир. Центр. держ. пед. б-ки у Львові (1933–1940; 1942–1944); кер. від. Львів. держ. б-ки (1941–1942). Під час його кер-ва видавн. діяльність б-ки доповнилася трьома збірками – «бібліотечками»: «Львівська педагогічна бібліотечка», «Львівська виховно-дидактична бібліотечка», «Львівська

бібліотечка перекладів психологічних праць». Друкувалися посібники і каталоги, які містили списки найновіших на той час пед., психологічних, дидактичних, метод. публікацій. Значна частина його наук. спадщини знаходиться у фондах Львів. нац. наук. б-ки ім. В. Стефаника.

Л-ра: Słownik pedagogow polskich / [pod red. Bobrowskiej-Nowak W., Dryndy D.]. – Katowice, 1998. – S. 108–109; *Надрага М.* Книга у культурі міжвоєнного Львова ... – С. 373; *Надрага М.* До силуетки др. Івана Кухти – дир. Держ. Центр. пед. б-ки у Львові 1933–1945 рр. // Зап. ЛННБ України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2010. – Вип. 2 (18). – С. 659–673; ЕСУ. Т. 16 ... – С. 284.

Кушнір Ганна (?-?). Працювала бібліотекарем 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Кущенко О.Ф. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 141.

Л

Лавровський Микола Олексійович (21.11.1828, с. Видропуськ Новоторзького пов. Тверської губ. – 18.09.1899, с. Кочеток Вовчанського пов. Харківської губ.) – педагог; д-р рос. філології (1855) та слов'ян.-рус. філології (1855), проф. (1855), чл-кор. імп. С.-Петербур. АН (1879), ординар. акад. імп. С.-Петербур. АН (1890). Н. в родині священика. Закін. Голов. пед. ін-т (С.-Петербург, 1851). Магістер. дис. «О византийском элементе в языке договоров с греками» (1853); докт. дис. «О древнерусских училищах» (1855). Працював в. о. ад'юнкта грец. та латин. словесності Петерб. Голов. пед. ін-ту (1851–1852); в. о. ад'юнкта (з 25.08.1852), екстраординар. проф. (22.06–08.10.1855) каф. педагогіки, ординар. проф. (з 22.11.1858), зав. (1858–1875) каф. рус. словесності, деканом (1862–01.01.1875), зав. музеем вишуканих мистецтв та старожитностей іст.-філол. ф-ту (1864) Харків. імп. ун-ту; дир. Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (1875–1882); ректором Варшав. ун-ту (20.08.1883–1890); попечителем Дерпт. (Юріїв.) (1890), пізніше – Ризьк. (25.11.1891–18.08.1899) навч. окр.; мировим суддею Ризько-Вольмарського суддівського округу (з 20.01.1893). Надвірний радник (1856). Почесн. чл. Харків. ун-ту (з 25.06.1892). Голова іст.-філол. коміс. С.-Петербур. ун-ту (з

23.02.1895). Співорганізатор Археол. з'їзду у Ризі (1896). Нагороджений бронз. медаллю «У пам'ять війни 1853–1856» (1856). Юріїв. ун-т засн. медаль ім. Миколи Лавровського (золоту та срібну) за конкурсні студент. твори (1912). Фундатор б-ки Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька, яка під час його кер. ін-том зросла на 26 470 томів (12 441 назву) та завдяки його старанням поповнилася раритетами та колекціями – листами М.В. Гоголя, стародруками з б-ки Ніжин. Олександрів. грец. уч-ща (647 томів); книги з дублетного фонду «Polonika» Варшав. ун-ту (639 томів); цінними приват. б-ками та архівами – дир. С.-Петербур. іст.-філол. ін-ту І.Б. Штеймана (960 томів), проф. Моск. ун-ту, упоряд. рукописів М.В. Гоголя – С.П. Шеверьова (7359 томів) та проф. Лейпціг. ун-ту Ф. Річля (4930 томів).

Пр.: Из первоначальной истории Харьковского университета // Журнал Мин-ва нар. просвещения. – 1869. – Октябрь, ч. 145. – С. 234–260; Гимназия высших наук кн. Безбородко в Нежине (1820–1832). – К., 1879. – 158 с.

Л-ра: Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – С. 88–95, 135; *Добиаш А.В.* Заметка об основной библиотеке ... – С. 3; *Він же.* Н.А. Лавровский // Известия Ист.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – Нежин, 1898. – Том XVIII. – С. 24–25; *Грот К.Я.* Н.А. Лавровский : некролог // Журн. Мин-ва нар. просв. – 1900. – Ч. 32, № 1. – С. 13; Николай Алексеевич Лавровский : биобиблиогр. указ. / сост. и отв. за вып. Г.В. Самойленко ; Нежин. гос. пед. ин-т им. Н.В. Гоголя. – Нежин, 1993. – 17 с.; Почесні члени Харків. ун-ту ... – С. 145–146; *Мишук С.* Библиотека Историко-филологического института князя Безбородка в Ніжині та її рукописна колекція (др. пол. XIX – 10-ті рр. XX ст.) // Бібліот. вісн. – К., 2008. – № 1. – С. 14–19; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 24; Библиотека Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя ... – С. 23; Микола Олексійович Лавровський : з плеяди науковців Ніжин. вищ. школи : біобібліогр. покажч. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя, Б-ка ім. акад. М.О. Лавровського; упоряд.: Л.І. Литвиненко, Л.В. Гранович ; вступ. ст. Г.В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 59 с.

Интернет-ресурси: Літопис життєвого та творчого шляху М.О. Лавровського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.ndu.edu.ua/images/doc/28032012.pdf>. – Назва з екрана.

Іконогр.: Іст.-філол. ф-т Харків. ун-та за первые 100 лет ... – Вклейка.

Лагутинська Н. (?-?). Закін. приват. г-зію (Харків). Навч. на Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1906–1909). Працювала зав. б-ки Харків. мат. т-ва (1915); картографом, каталогізатором від. видачі (з 1916), зав. каб. (1924–1929) Харків. ЦНБ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 74.

Лазаревська Катерина Олександрівна (20.08.1879, с. Гирявка Конотопського пов. Чернігівської губ. – 16.09.1939, Київ) – історик, палеограф. Н. в родині тов. голови Курського окр. суду, відомого укр. історика О.М. Лазаревського (1834–1902). Племінниця етнографа *О.М. Шрамченка* (1862–1921). Закін. приват. жін. г-зію А. Бейтель із золотою медаллю (Київ, 1898); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1911). Навч. в Київ. худож. уч-щі (1900–1903); курсах іноз. мов (1918). Працювала вчит. недільної школи (Київ, 1897–1903); приват. лектором іноз. мов (Київ, 1906–1910); спеціалістом-палеографом редакції вид. I Від. УАН (1919); позаштат. співроб. Пост. коміс. для складання іст.-геогр. слов. укр. землі ВУАН (1919–1921); позаштат. с. н. с., штат. с. н. с. (з 1929) Археогр. коміс. ВУАН (1921–1930); позаштат. співроб. (з 1919), пост. співроб. Пост. коміс. для складання іст. слов. укр. мови (1921–1923); в. о. кер. Коміс. район. дослідження Півд. України (1929); штат. співроб. Археогр. коміс. (1929), членом Коміс. укр. історіографії (1929) ВУАН; м. н. с. Іст.-археогр. ін-ту ВУАН (лют.–лист. 1934); н. с. (1937), голов. бібліотекарем за угодою від.

рукоп. БАН УРСР (1936, 1938–1939). Д. чл. Іст. секції ВУАН (з 08.02.1927). Секр. Коміс. іст. вивч. Лівобережної України УАН. Член бюро осередку войовничих безвірників (1933). Передала до від. рукоп. БАН УРСР арх. батька та займалася його упорядкуванням (1937). Працюючи пост. співроб. Пост. коміс. для складання іст. слов. укр. мови (1923) відбирала лексичний матеріал з пам'яток старого письменства й актових збірок, а саме з рукописів: «Животи святих XVII в.», «Книга міська Полтавська кінець XVII ст.», «Катехизиса альбо визнання віри XVII ст.», «Візерунок цнот Плетенецького» та з друк. джерел: «Віленське учительське євангеліє», «Малороссийские лечебники XVII ст.», «Книга глаголемая листовня XVII ст.», «Летописи и заметки о событиях в Новороссии», «Хозяйство Гетьманщины» (Слабченка).

Пр.: Матеріали до історії цехів на Лівобережній Україні XVII–XIX вв. // Зап. Іст.-філол. від. – К., 1925. – Кн. VI. – С. 20–33; Шрамченко О.М. [некролог] // Україна. – 1925. – Кн. 6. – С. 185; Книги Глухівського цеху калачницького // Укр. археогр. зб. – К. : ВУАН, 1926. – Т. 1. – С. 165–216; Київські цехи в другій половині XVIII ст. та на поч. XIX ст. // Київ та його околиця в історії та пам'ятках. – К., 1926. – С. 275–308; Господарство незможного панка на Конотопщині в першу половину XIX в. // Укр. археогр. зб. – 1927. – Т. II. – С. X–XXI; О.М. Лазаревський й старе українське мистецтво // Україна. – 1927. – Кн. 4. – С. 81–97; Шевченко й брати Лазаревські // Україна. – 1928. – Кн. 4; Шевченко і брати Лазаревські : дещо з родинного архіву Лазаревських // Україна. – 1928. – № 4. – С. 46–51; Заможний двір на Стародубщині в перш. пол. XVIII ст. : до історії буд-ва на Україні // Україна. – 1929. – Кн. 5, № 36. – С. 22–37; Генеральне слідство про маєтності Стародубського полку 1729–1930 рр. // 36. іст.-філол. від. ВУАН № 65 : український архів. – К., 1929. – Т. I. – 576 с.; Згадки про Т.Г. Шевченка // Вісті АН УРСР. – 1938. – № 8–9. – С. 55–57; Заможний двір на Стародубщині в перш. пол. XVIII ст. : до історії буд-ва на Україні. – ІР НБУВ, ф. X, № 17615, арк. 1–66; Куліш і Марко Вовчок : кілька невиданих листів. – № 1–15.

Л-ра: Постійна Комісія для склад. історичного слов. української мови // Зап. Іст.-філол. від. – К., 1923. – Кн. IV. – С. 311–312; Бібліогр. писань співроб. від., що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 328; Наука и научные работники СССР ... – С. 210; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 435; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 106, 134, 135; ЕУ. Т. 4. – С. 1253; Довідник з історії України ... – С. 391–392; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 23; *Терлецький В.* Кохані славетних ... – С. 108, 112–113; ЕСУ. Т. 16 ... – С. 460.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 62–63 (заява К.О. Лазаревської від 01.07.1919); спр. 8, арк. 81; спр. 54, арк. 13; спр. 556, арк. 29; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 118 (особ. фонд Лазаревських); ІР НБУВ, ф. І. 68530 (облікова картка К.О. Лазаревської), № 68543; ф. X, № 12866.

Лазурський Володимир Федорович (крипт.: *В. Л.; Л-ий, В.*; 21.07.1869, Переяслав Полтавської губ. – 01.05.1947, Одеса) – літературознавець, історик, бібліолог; проф., д-р філол. н. (1941). Н. в родині вчителя, згодом – протоієрея Полтави. Закін. Лубен. чол. г-зію (Полтав. губ., 1888); іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1892). Працював домашнім вчит. грец. та латин. мов, вихователем дітей у родині Л.М. Толстого (1894–1900); викл. курсу заг. історії і л-ри Одес. імп. Миколи І ін-ту (1914); викл. курсу історії західноєвроп. літератур (1901–1927), приват-доц. (1914), екстраординар. проф. каф. історії західноєвроп. л-ри іст.-філол. ф-ту (1917), проректором (06.11.1917–1920) імп. Новорос. ун-ту; викл. іст.-філол. ф-ту Одес. ВЖК; викл. історії мистецтв Держ. консерваторії (Одеса, 1922–1924); викл. укр. мови робфаку Одес. с.-г. ін-ту (1924–1928); співроб. Одес. будинку вчених (1927–1934); під час нім.-румун. окупації – співроб. бібліогр. від. Одес. публ. б-ки та деканом філософ.-літ. ф-ту ун-ту. Голова ред. коміс. «Записок Новоросійського університета» (1920); УБТ в Одесі (1925–1927). Співзасновник та секретар ОБТ при Новорос. імп. ун-ті.

Член Наук. т-ва в Одесі та редколегії «Записок Высшей школы г. Одессы» (з 1921). Автор праць: «Чехов в Англії» (1901), «Англійська журналістика 18 ст.» (1906, 1907), «Курс історії західноєвропейської літератури XVIII ст.» (1920), «Шевченко і Толстой» (1929), «Шекспір українською мовою» (1929). Особовий архівний фонд В.Ф. Лазурського зберігається в ІР НБУВ (ф. 264, 155 од. зб.).

Л-ра: *Павловський І.Ф.* Краткий биограф. словарь ... – С. 104–106; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 544, 1825; Наука и научные работники СССР ... – С. 211; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 436; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – 269; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 535; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 570; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 297–299; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 3 ... – С. 183–188; Дарители научной библиотеки ... – С. 107; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 134; ЕСУ. Т. 16 ... – С. 488.

Іконогр.: Дарители научной библиотеки ... – С. 107.

Лакманідова Віра (?–?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Ландау Софія Марківна (1916, Кам'яний Брід Радомисльського пов. Київської губ. – ?). Працювала тех. бібліотекарем (з 01.11.1935), пом. бібліотекаря від. рукоп. (1937–1939) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 21; спр. 50, арк. 18.

Лапа Ніна Костівна (1907, Київ – ?). Закін. кооп. школу. Працювала старш. бібліотекарем (1932–1935), голов. бібліотекарем групи індексації від. наук. бібліогр. та сист. кат. (1937–1940) та від. опрацюв. (1940–1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 4 зв.

Лапідес Ліза Ісааківна (1909–?). Н. в робітн. родині. Працювала бібліотекарем район. б-ки ім. М.М. Коцюбинського (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 93 (анкета Л.І. Лапідес).

Лапко Марія Федос[івна] (?–?). Працювала бібліотекарем від. рукоп. БАН УСРР (1933–25.08.1935).

Дж.: Арх. ІР, оп. 1, спр. 2, арк. 39–41, Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 48, арк. 14.

Ларіонова Марія Матвіївна (?–?). Працював зав. громад. б-ки (Охтирка Харків. губ., 1910).

Л-ра: Харьковський календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 6.

Лашкарьов Петро Олександрович (крипт.: *Л-в, П.; П. Л.*; 09.08.1834, с. Курманове Дмитріївського пов. Курської губ. – 28.08.1899, Київ) – історик церковного права, археолог; магістр богослов'я. Н. в родині священика. Навч. в Белгород. духов. уч-щі (1845–1849). Закін. духов. семінарію (Курськ, 1855), КДА (1859). Працював пом. інсп. (05.02.1860–14.04.1861), екстраординар. проф. (з 29.01.1866) пом. бібліотекаря б-ки КДА (08.10.1861–08.12.1869); інсп. Александров. реал. уч-ща (1878–1891); приват-доц. юрид. ф-ту (з 31.08.1885), в. о. екстраординар. проф. (з 16.07.1891) Київ. ун-ту св. Володимира; інсп. Александров. реал. уч-ща (1878–1891). Ініціатор засн. в КДА церк.-археол. музею при Церк.-археол. т-ві (1870). Вивчав давні пам'ятки архітектури Києва, Чернігова, Переяслава, Канева.

Л-ра: Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 271; *Крайній К.К.* Історики КПЛ ... – С. 60–82; *Дениско Л.* Бібліотека КДА ... – С. 87–88; *Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2* ... – С. 173–180; *КДА в іменах. Т. 2* ... – С. 29–32.

Лебедєв Олександр Олександрович (14.11.1886, Саратов – 24.04.1930, Саратов) – історик, джерелознавець, бібліограф. Н. в родині викладача Саратов. духов. семінарії. Закін. Саратов. духов. семінарію (1901); КДА (1911). Учень Ф.І. Титова, М.І. Петрова. Працював викл. чол. г-зії (Царицин, 1912; Саратов, з 1913); викл. Саратов. техн. уч-ща (1919–1920); зав. б-кою Саратов. ІНО (з 17.12.1921); викл. курсу історії книги (з 1920), зав. сист. каталогу (з 20.09.1923), пом. гол. бібліотекаря (з 01.09.1924), зав. наук. від. (з 1926), в. о. зав. політ.-просвіт. від. (з жовт. 1928), зав. від. рукописів, стародруків та рідкісних і цінних книг (з 06.02.1929) Саратов. ун-ту; одночасно – викл. курсів підвищення кваліфікації бібліотекарів Саратов. краю (1924). Д. чл. Саратов. вчен. арх. коміс. (з 1907). Член Т-ва археології, історії та етнографії імп. Казан. ун-ту; Вітебськ. вчен. арх. коміс. Під кер. М.І. Петрова описав рукоп. зібрання Церк.-археол. музею КДА. Пізніше в Саратові склав другий том опису цього зібрання. Дослідник життя і творчого доробку М.В. Гоголя та М.Г. Чернишевського. Активний учасник Саратов. бібл. об'єднання. Делегат І Всерос. бібліогр. з'їзду в Москві (02–08.12.1924).

Пр.: О библиографии // Книжный вестник. – СПб., 1903; Саратовская епархиальная библиотека // Саратовский листок. – Саратов, 1903; Библиография как наука // Библиографический листок. – 1906. – № 1; Русская педагогическая библиография : что сделано в России для педагогической библиографии // Саратовский духовный листок. – 1907. – № 14–15; Рукописные собрания в Саратове // Труды Саратов. учен. арх. комиссии. – 1908. – Вып. 25; Рукописи церковно-археологического музея Императорской Киевской Духовной Академии. Т. 1. – Саратов : Электро-типография «Волга», 1916. – 472 с.; Обзор рукописей Церковно-археологического музея : к 300-летию КДА. 1916. – ІР НБУВ, ф. 160, № 2965; *Иаков (Вечерков), архиепископ Нижегородский и Арзамасский, его учено-литературная деятельность. 1911.* – Ф. 304, № 2157.

Л-ра: Артисевич В.А. Библиограф А.А. Лебедев // Историко-библиографические исследования. – СПб., 1995. – Вып. 5. – С. 42–49; *Дубровина Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 57, 58; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 447; *Зуб (Руденко) Н.М.* До історії створення однієї книги : життя і творчість О.О. Лебедева (1886–1830) // Сх. світ. – 2012. – № 4. – С. 113–122; *Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ...* – С. 183–184; *КДА в іменах. Т. 2 ...* – С. 36–40.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 175, № 1646, арк. 2–4 зв.

Іконогр.: Библиограф Фундаментальной библиотеки Саратовского университета А.А. Лебедев (1886–1930) / В.А. Артисевич. – Саратов, 1993. – 13 с.

Лебединський Володимир Андроникович (20.09.1884, с. Комарівка Кобеляцького пов. Полтавської губ. – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині службовця. Закін. Полтав. г-зію (1904); ф-т сх. мов ім. С.-Петербур. унту (1911); бібл. курси при ВБУ. Працював мол. фахівцем, старш. фахівцем (з 1916) із с.-г. освіти дошкільного від. департаменту землеробства (С.-Петербург, з 1911); старш. діловодом, секр. К-ту зі справ с.-г. освіти М-ва зем. справ (Київ, з 1918); бібліотекарем (з 16.08.1920), зав. б-ки (з 16.08.1921) С.-г. наук. к-ту України (Київ, 1920–1927, з перервами); одночасно – перекладачем газ. «Вісті» й часопису «Більшовик» (1921); викл. укр. мови труд. шкіл № 59 і № 12 (Київ, 1921–1922); дир. б-ки Укр. НДІ орг-ції с.-г. вир-ва та с.-г. економіки (Харків, 1931); заст. дир. з наук. частини Центр. наук. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (Харків, 01.08.1931–22.12.1933). Голова бібл. бюро секретаріату С.-г. наук. к-ту України (1923). Як керівник с.-г. б-ки налагодив книгообмін з б-ками США, Чеської республіки, зокрема виданнями УГА (1922). Займався вивченням стану сіл. госп-ва, с.-г. освітн. закладів та бібл. справи для потреб галузі в УСРР, Німеччині, Франції, Швейцарії, Австро-Угорщині. Делегат С.-г. наук.

к-ту України конференцій наук. бібліотек та фахових зібрань з питань сільського господарства на Київщині. Учасник Першої всерос. с.-г. та кустарної виставки (Москва, 15.08–21.10.1923). Співавтор розробки на основі міжнародної десятичної системи адаптованої до галузевої «Бібліогр. класифікації с.-г. л-ри». Відп. ред. двотижневика – «Бібліографічний бюлетень» Центр. с.-г. б-ки (1923). Досконало володів фр., англ. мовами.

Пр.: Центральна с.-г. бібліотека при Сільськогосподарському науковому комітеті // Вісн. с.-г. науки. – 1923. – Т. II, вип. 3–4, берез.-квіт. – С. 139.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 215; *Коваленко С.Д.* Научно-организационная деятельность ... – С. 72; *Вергунов В.А.* Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 6; ЦДАВО України, ф. 27, оп. 17, спр. 2263 (особ. справа В.А. Лебединського); ф. 1053, оп. 1, спр. 42, арк. 2; ф. 1230, оп. 2, спр. 1, арк. 49; ф. 539, спр. 871.

Лебединцева Катерина Осипівна (1889–?). Н. в сел. родині. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМЛІНу (1934–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 84 (анкета К.О. Лебединцева); спр. 52, арк. 2.

Левандовський П.В. (?–?). Працював пом. бібліотекаря б-ки Новорос. ун-ту (Одеса, з 02.03.1905).

Л-ра: *Подрезова М.А.* Библиотекари Одес. (Новорос.) ун-та ... – С. 14.

Левицький Антон Михайлович (1893–?). Працював бібліотекарем іноз. кат. (з 01.07.1919), в. о. діловода (з 01.08.20) ВБУ. У верес. 1920 р. був відряджений ТК до Лохвицького повіту на Полтавщину для розшуку книжок для Б-ки.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 31 (за ява А.М. Левицького).

Левицький Іван Омелянович (псевд. і крипт.: *А.; И.; И. Е.; Иван з Берлог; Иван з-понад Лукви; Цесельський, Владислав; A.N.S.; Berloh, Iwanz; X+Y+Z*; 18.01.1850, с. Берлоги Калуського пов. Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 30.01.1913, Львів) – бібліограф, журналіст, страховий діяч. Н. в родині священика. Навч. в Станіславській чол. г-зії (до 1870); філос. ф-ті Віден. ун-ту. Працював у львів. філіях страхових товариств «Славія», «Ацієнда», «Дністер». Друкувався в львів. газ. та журн.: «Мир», «Слово», «Друг народа», «Народна школа», «Наука». Голова бібліогр. коміс. НТШ (з 1909).

Пр.: Галицько-руська бібліографія за роки 1887–1889. – Л., 1888–1890; Прикарпатська Русь в XIX віці. – Л., 1898; Прикарпатская Русь в XIX веке в биографиях и портретах ее деятелей. – Л., 1898–1901. – Т. 1, вып. 1–4; Александр Барвинский в истории культурного движения русского народа на Прикарпатье. – Л., 1901; Галицько-руська бібліографія за роки 1772–1800 // Зап. НТШ. – 1903. – Т. 52. – С. 1–44; Реєстр наукових і літературних праць проф. М. Грушевського (1885–1904) // Наук. зб., присв. ювіл. проф. М. Грушевського. – Л., 1906. – С. 1–64; Українська бібліографія Австро-Угорщини за 1887–1900 рр. – Л., 1909. – Т. 1; 1910. – Т. 2; 1911. – Т. 3.

Л-ра: Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 276; Гуменюк М. Бібліографічна діяльність І.О. Левицького // Архіви України. – 1968. – № 6. – С. 35–36; Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX ... – С. 12.

Левицький Модест Пилипович (псевд.: *Виборний; Макогоненко; Пилипович, М.; Дід Модест*; 13.07.1866, с. Вихилівка Проскурівського пов. Подільської губ. – 16.06.1932, Луцьк Волинської обл.) – письменник, лікар, педагог, громад.-культ. діяч. Н. в родині інспектора народних шкіл. Закін. іст.-філол. (1888) та мед. ф-т (1893) Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював лікарем (Ковель Волин. губ., 1893–1896; Поділ. губ., 1896; с. Будаївка побл. Боярки, 1901); дир. фельдшер. школи і кер. дит. притулку

(Київ); лікарем Пд.-зх. залізниць (Радзивилів Кременец. пов. Волин. губ.; Київ, до 1917); за укр. державності – голов. санітарним лікарем залізниць України; дир. культ.-освіт. департаменту М-ва шляхів (1917); радником, потім – головою дипломат. місії УНР (Афіни, Греція, з 1919); міністром здоров'я закордонного уряду УНР (Австрія, Тарново, Закопане, Польща, з 1921); *пом. зав. [І. Мазени]* б-ки, лікарем, викл. УГА (Подебради, Чехія, 1922–1927); одночасно – дир. і викл. укр. г-зії; лікарем і вчит. укр. мови укр. г-зії (Луцьк, 1927–1932). Член Т-ва ім. Петра Могили, «Просвіта», «Час», клубу «Родина». Член мед. секції УНТ у Києві (1918). Делегат Всеукр. нац. конгресу (06–08.04.1917). Перша збірка його оповідань вийшла 1907 року. Разом з дружиною Зінаїдою займався перекладами худож. творів на укр. мову з рос., фр., польс., євр. та ін. мов. Автор укр. граматики та оповідань з нар. життя: «Оповідання» (1907 і 1918), «В суді» (1918), «Землиця рідна» (1926), «Тяжка дорога» (1928), спогадів «Шкільні товариші», «Казенні діти» (1920) та ін. Друкувався в «Киевской старине», «ЛНВ», «Новій Громаді», «Раді» та ін. Лікар і приятель Лесі Українки.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 449; Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 276; ЕУ. Т. 4. – С. 1269; Болабольченко А. Три долі ... – С. 3–24; Заремба О.С. Видавничі та бібліотечна діяльність ... – С. 61; Палієнко М.Г. Архівні центри ... С. 157, 177, 180, 209, 216, 257, 453; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 89.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 1, № 26677.

Левінська Любов Яківна (1912–?). Н. в родині кустаря. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМ-ЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 91 (анкета Л.Я. Левінської).

Левіт (?-?). Працював н. с.-бібліографом бібліогр. від. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліографії Бібл. упр. НКО УСРСР (з 01.09.1936).

Дж.: ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92.

Левченко В.І. (?-?). Працював бібліотекарем громад. б-ки (с. Краснокутськ Богодуховського пов. Харків. губ., 1910).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 15.

Левченко Микола Захарович (1903–1934) – історик, етнограф. Н. в родині сторожа Київ. обсерваторії. Особистий секр. та названий син А.Ю. Кримського (1871–1942). Навч. в КАІ (1920). Закін. 2-гу укр. держ. г-зію ім. Кирило-Мефодіївського братства (1920); Київ. ІНО (1923). Працював бібліотекарем-фахівцем ВБУ (24.03.1921–1922), наук. конс. КВП ВФ ВБУ; зав. друкарнею ВУАН (1923–1929); наук. секр. канцелярії іст.-філол. каф. ВУАН; пост. позаштат. співроб. Каб. араб.-іран. філології (з 1924). Д. чл. Фолькл.-етногр. та Діалект. коміс. ВУАН. Автор наук. праць з питань фольклористики та етнографії. Заарештований у справі СВУ (1929). Засуджений до 10 років ВТТ (20.02.1930). Реабілітований (1973).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 218; ЕУ. Т. 4. – С. 1271; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 149; Циганкова Е. Свідчення-спомини М. Левченка // Вісн. НАНУ. – 1996. – № 3/4; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 529; Довідник з історії України ... – С. 399; Люди і судьби ... – С. 236; Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 91; ЕУ Т. 6 ... – С. 92–93; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 208; Litera scripta manet: каталог автографів ... – С. 42; ЕСУ. Т. 16 ... – С. 697.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11; спр. 9, арк. 2 зв.; ІР НБУВ, ф. 1, № 22356; ЦДАМЛМ України, ф. 1360, оп. 1, спр. 119.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. XXXVI, № 852.

Левченко Петро Я. (?-?). Працював контролером (1920), співроб. КЦРБ ім. РКП(б) (Київ, 1923–1924).

Л-ра: Рулін П. Марія Заньковецька. – К., 1929. – С. 7.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Легеза М. (?-?). Працював зав. наук. б-ки Київ. крайов. с.-г. музею (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 102.

Лейдерман М. (?-?). Працювала тех. бібліотекарем б-ки Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Лемпільський Станіслав (25.05.1886, Кам'янка-Струмилова Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 02.12.1947, Краків, Польща) – історик к-ри, освіти і л-ри. Закін. філол. (1910) та юрид. (1911) ф-ти Львів. ун-ту. Працював викл. львів. г-зій (1910–1921); співроб. держ. арх. у Львові; дир. польс. шкільного музею у Львові (з 1925); літ. кер. вид-ва Нац. закладу ім. Оссолінських (1925–1927); екстраординар. (з 1924), ординар. (з 1933) проф., зав. каф. історії освіти й навчання, заст. декана й деканом гуманіт. ф-ту Львів. ун-ту ім. І. Франка (1939–1941, 1944–1945); під час нім. окупації Львова – бібліотекарем Нац. закладу ім. Оссолінських; викл., зав. каф. історії л-ри Ягеллонського ун-ту (1945–1947). Брав участь у підгот. вист. приуроч. 85-м роковинам смерті Адама Міцкевича в Львів. філії БАН УРСР (1940). Чл.-кор. (з 1929), д. чл. (з 1946) Польс. АН. Автор близько 250 пр. з питань історії, історії л-ри, філос.

Пр.: Wspomnienia ossolińskie – Wrocław, 2006. – 254 s.

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 381–382; ЕСУ. Т. 17 ... – С. 62.

Ленартович І.Ф. (?-?). Працював в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. Ін-ту соц. виховання (1932). Звільнений під час «чисток».

Л-ра: Бабій Л.М. Директори бібліотеки ... – С. 75.

Ленська (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червон. професури (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Леплявкіна Ніна Василівна (?-?). Працювала зав. від. книгообміну б-ки Одес. ун-ту (1922).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 220; Левченко В.В. Судьбы сотрудников научной библиотеки ... – С. 45.

Лепська Д.К. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червоної професури (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 52, арк. 5.

Лепський Борис А. (?-?). Працював бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнар-освіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 613.

Лесгільє Ніна Хомівна (1891, Латвія – ?). Працювала бібліотекарем I розр. від. опрацюв. (до 23.08.1933), бібліотекарем I розр. підвід. книго-сховища (1938–1941) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – співроб. КБК (1943).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 146; спр. 59, арк. 4 зв.

Линтварьова Оксана Василівна (1883, Харків – ?) – бібліотекознавець.

Н. в родині земськ. діяча В.І. Бекарякова (1833–1942). Закін. Харків. жін. г-зію Д.Д. Оболенської; ун-т Сорбону (Париж, 1905). Працювала співроб. б-ки Харків. т-ва грамотності (з 1906); зав. від. міжнар. книгообміну Харків. філії Всерос. т-ва культ. зв'язків з закордоном (з 1921); референтом з бібл. справи обкому профспілок вищ. школи; зав. б-ки Ін-ту іноз. мов ім. Н.К. Крупської (Харків, з 1936); співроб. ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина (Ленінград, 1939); співроб. БАН СРСР (Ленінград, 1940); дир. б-ки Харків. ун-ту (1941–1942). Емігрувала до Німеччини (1942).

Л-ра: Шевельов Ю.В. Я – мене, мені ... (і навкруги). Т. 1 : В Україні : спогади. – Х. ; Нью-Йорк, 2001. – С. 322; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. рук. б-ки Харьков. ун-та ... – С. 302.

Липовецька Берта Давидівна (29.03.1903, Одеса Херсонської губ. – ?) – мистецтвознавець. Н. в родині службовця. Навч. в Одес. ін.-ті образотв. мистецтв (1922–1925). Закін. ІНО (1926). Працювала викл. історії мистецтв художніх курсів (Одеса, 1928–1931); зав. шк. б-ки; зав. б-кою спілки «Металіст» (Одеса); викл. Луган. худож. уч-ща (1931–1934); викл. театр. робфаку (1932–1934); конс. Луган. та Одес. бібл. колекторів; н. с. Музею зх. і сх. мистецтва (1934–1936); зав. наук. б-ки та кер. бібліогр. сектору Ін-ту укр. л-ри АН УРСР (1936–1941); референтом б-ки ВУАМЛІН (1936); зав. тех. архіву Артарсеналу (Балашов Саратов. обл., 1941–1943); с. н. с., зав. від. рос. мистецтва (1944–1952). Автор наук. і наук.-популяр. статей про творчість укр. і рос. художників.

Л-ра: ЕСУ. Т. 17 ... – С. 188.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 92 (анкета Б.Д. Липовецької).

Іконогр.: ЕСУ. Т. 17 ... – С. 188.

Липський Володимир Іполитович (27.02.1863, с. Самостріли Рівненського пов. Волинської губ. – 24.02.1937, Одеса) – ботанік; д-р ботаніки (1919), д. чл. УАН (з 1919), акад. каф. ботаніки Фіз.-мат. від. УАН (з 1919), віце-президент (1921–1922), президент АН УСРР (1922–1928), чл.-кор. АН СРСР (з 1928). Н. в родині священика. Навч. в Житомир. г-зії. Закін. Колегію Павла Галагана (1881); фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1886). Учень проф. Шмальгаузена. Працював консерватором ботанічного каб. та Ботанічного саду каф. ботаніки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1887–1894); мол. і старш. консерватором (з 1894), голов. ботаніком та зав. колекціями живих рослин (з 1902) С.-Петербур. імп. Ботанічного саду Петра Великого; головою каф. ботаніки Фіз.-мат. від. УАН (з 1918); позаштат. співроб. (1923), бібліотекарем-фахівцем ВБУ (1926–1927); дир. Ботанічного саду (Київ, з груд. 1918; Одеса, 01.08.1928–1933). Член Рос. геогр. т-ва, Київ. т-ва природодослідників. Член Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. землі при Іст.-філол. від. УАН; Пост. коміс. для виучув. природ. багатств України при Фіз.-мат. від., К-ту для виучув. фауни України при II Від. УАН (1919). Секр. II Від. УАН. Член ТК із засн. Нац. б-ки України в м. Києві (з 16.12.1920–1921); Ради ВБУ – представник ВУАН в Раді бібліотекарів (01.04.1923–1924, 1927–1928), член НДКБ ВБУ (1925–1926). Автор праць: «Флора Кавказа» (1899), «Горная Бухара», «Материалы для флоры Средней Азии», «Флора Азии, т. е. Российского Туркестана и ханств Бухары и Хивы», «Биографии и литературная деятельность ботаников и лиц, соприкасавшихся с ботаническим са-

дом», «Исторический очерк С.-Петербургского Ботанического Сада (1713–1913)». Здійснив ряд експедицій: Півд. Європа (1890), Середня Азія (1898, 1903), Півн. Америка (1907), Цейлон (1908), Аргентина (1910). Досліджував рослинність України, Середньої Азії, Кавказу. Ім'ям В. Липського названо 47 нових видів рослин, одну з вершин Паміру. Нагороджений премією М.М. Пржевальського. Особовий фонд В.І. Липського зберігається в С.-Петербурзькій філії Архіву РАН (ф. 303, 364 од. зб.).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 874; Життєпис В.І. Липського // Протоколи засідань Фіз.-мат. Від. Укр. АН у Києві. І. 1918 рік. – К., 1919. – С. 69–73; Наука и научные работники СССР ... – С. 223; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 476; *Барбарич А.І.* Володимир Іполитович Липський. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 40 с.: портр.; Владимир Ипполитович Липский. 1863–1937: биобиблиогр. указ. / сост.: Т. М. Добринова, О. Г. Кушнир; ред.: М. Л. Десенко, Г. Д. Зленко; М-во культуры УССР, ОГНБ им. А. М. Горького. – Одесса: [ОГНБ им. А. М. Горького], 1981. – 43 с.; *Доброцаева Д.М., Мокрицький Г.П.* Життя, повне сонця і тепла // Аксіоми для нащадків. – Л., 1992. – С. 356–376; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 509; ЕУ. Т. 4. – С. 1294–1295; Довідник з історії України ... – С. 409; *Крецул Н.* В.І. Липський як історик науки // Історія освіти, науки і техніки в Україні. – К., 2002. – С. 83–85; Видатні діячі України минулих століть. – К., 2001. – С. 316–317; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 3 ... – С. 235–238; *Смольницька М.* Колегія Павла Галагана ... – С. 363–366; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 154; Науково-допоміжний апарат ... – С. 450; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 136; ЕСУ. Т. 17 ... – С. 195.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 229, арк. 24; оп. 1л, спр. 7, арк. 3; спр. 13, арк. 7 зв., 11.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2973.

Липський Леонід М. (?–1899). Н. в родині тулярного радника. Закін. 3-тю С.-Петербур. г-зію. Працював бухгалтером Мінського Приказу; секр. б-ки Ун-ту св. Володимира (1891–1899).

Л-ра Мяскова Т. Бібліотекарі Ун-ту св. Володимира ... – С. 436.

Джс.: ДАК, ф. 16, оп. 338, спр. 81, арк. 1–7.

Лисак Мала Абрамівна (?), Кросневице Варшавської губ. – ?) – письменниця. Навч. в Моск. літ.-худож. ін-ті (1923–1924). Працювала зав. б-ки євр. Центр. клубу «Коморон» (1925–1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 78–80.

Лисаковська Анна Францівна (03.10.1897 – 08.11.1977, Гданськ, Польща). Закін. учит. ліцей та г-зіу в Тарнові (1919). Навч. на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1919–1926). Працювала бібліографом, зав. від. (1941–1944), старш. бібліографом (1945) від. комплектування б-ки Львів. ун-ту (1926–1946); каталогізатором Мед. б-ки (Гданськ, з черв. 1946).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 91.

Дж.: Арх. ЛНУ, спр. 64.

Лисенко Тарас Миколайович (25.02.1900–15.06.1921). Н. в родині композитора, громад. діяча М.В. Лисенка (1842–1912). Працював бібліотекарем фундам. б-ки Дніпросоюзу; бібліотекарем б-ки Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка; бібліотекарем ВБУ (з 24.07.1920). Володів нім. та фр. мовами.

Л-ра: Григор'єв В. На вітрах історії ... – С. 159.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 26 (прохання Т.М. Лисенка).

Лисинецька Л. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Укр. НДІ с.-г. машинобудування (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 100.

Лисицина Зінаїда Миколаївна (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. та повоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 146.

Литвиненко Андрій Павлович (15.08.1884, Миргород Полтавської губ. – ?) – кооператор, проф. Н. в ро-

дині столяра. Закін. Херсон. міськ. уч-ще. Працював воєнкомом Кочубинського воєнкомату (Херсон. губ., 1920); службовцем Наркомату зем. справ УСРР та НКО УСРР; зав. Центр. с.-г. б-ки України С.-г. наук. к-ту України (29.12.1923–15.08.1924); старш. інсп. контрольно-ревізійної справи фінансово-оперативного від. Київ. губ. сіл. банку (з 1924); викл., проф. (з 1927), деканом ф-ту кредитної кооперації (з 1929), зав. навч. частиною (з 1930), співроб. фін.-кредит. секції н.-д. каф. кооперації (з 1929) Київ. кооп. ін-ту ім. Власа Чубаря; зав. орг. планового від., зав. навч. частиною НДІ колективізації (з 25.12.1930); н. с. Ін-ту соц. реконструкції сіл. госп-ва (Харків, до 27.04.1931). Під час Першої світової війни – командир підрозділу розвідників у чині поручика 668-го піхотного Тисменицького полку. Член УСДРП (1918); н.-д. секції Т-ва сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву (1928–1929). Учасник 2-го Всеукр. кооперативного з'їзду (Київ, 1918). Співзасновник НДІ колективізації (1930). Заарештований вперше як колишній офіцер царської армії (13.09.1920), вдруге – як «член контррев. орг-ції, яка ставила за мету повалення існуючого ладу шляхом зворотного повстання на допомогу інтервенції» (23.01.1931). Засуджений на три роки ВТТ (10.03.1932). Відбував покарання в концтаборі на станції Мідна Гора Мурманської залізниці Упр-ня Біломор-Балтійських ВТТ. Реабілітований (28.04.1989).

Л-ра: Вергунов В.А. ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10; *Він же*. Життя та творча доля професора Андрія Литвиненка – директора Центральної сільськогосподарської бібліотеки Сільськогосподарського наукового комітету України в 1923–1924 роках // *Вечірня Полтава*. – 2017. – 19 серп.

Лібова Люма Моїсеївна (1901–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала зав. б-ки Будинку вчених (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 90 (анкета Л.М. Лібової); спр. 52, арк. 2.

Лівшиц (Ліфшиць) Гіта Моїсеївна (1891–?). Н. в родині комісіонера. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліографом академ. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1934–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 83 (анкета Г.М. Лівшиц); спр. 52, арк. 3.

Лілеєв Михайло Іванович (08.11.1849, с. Нікольське в Отводному Данилівського пов. Ярославської губ. – 27.11.1911, Ніжин Чернігівської губ.) – історик, археограф, педагог; канд. богослов'я (1874), магістр історії (1895). Н. в родині священника. Закін. Ярославську духов. семінарію (1870); КДА (1874). Канд. твір: «Значение западнорусских православных монастырей в борьбе с латинопольской пропагандой с конца XVI и до конца XVIII в.». Працював викл., зав. б-ки Черніг. духов. семінарії (27.06.1874–17.11.1878); викл. педагогіки (з 17.11.1878), бібліотекарем (1883–1897), членом бібл. коміс. (1892–1899) б-ки Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька; гласним міськ. думи, міськ. головою (Ніжин, 1904). Разом з *М.М. Бережковим* підготував «Обзор архива Нежинского греческого магистрата 18 апреля 1890 г.», а також склав список книг Олександрівського грецького училища. Під час реорганізації за новими правилами розмістив відділ загальної історії та педагогіки б-ки Ін-ту (5464

томів) та склав чорновий картковий каталог відділу (1893–1895). Фундатор Ніжин. іст.-філол. т-ва. Член іст. Т-ва Нестора-літописця у Києві, Ніжин. вчен. арх. коміс. Учасник XI Археол. з'їзду (Київ, 1899). Особовий архівний фонд М.І. Лілеєва зберігається в ІР НБУВ (№ 127, 257 од. зб.).

Пр.: Заметки о составе и судьбе печатной и рукописной библиотеки архиепископа Черниговского Филарета Гумилевского // Чернигов. епарх. известия. – 1875. – № 6–9, 13, 20; Подробное описание рукописного сочинения Юрьевского архиепископа Фотия, хранящейся в Черниговской семинарской библиотеке. – М., 1880; Описание рукописей, хранящихся в библиотеке Черниговской духовной семинарии. – СПб. : Тип. В.С. Балашева, 1880. – 215 с.; Значение западнорусских православных монастырей в борьбе с латино-польской пропагандой с конца XVI в. и до конца XVIII в. 1874. – ІР НБУВ, ф. 304, № 578.

Л-ра: Добуаш А.В. Заметка об основной библиотеке ... – С. 13, 21; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 355–356; *Мишук С. Михайло Іванович Лілеєв (1849–1911)*: дослідник, археограф та бібліограф чернігівських рукописних колекцій та книжкових зібрань // Сіверян. літопис. – Чернігів, 2008. – № 1. – С. 88–93; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 57; Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя ... – С. 23; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 215; *Мишук С.М.* М.І. Лілеєв та Є.В. Петухов ... – С. 46–51; Биограф. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 212–213; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 82–84; ЕСУ. Т. 17 ... – С. 382.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 175, № 1676, арк. 1–2 зв.

Іконогр.: КДА в іменах. Т. 2 – С. 83.

Ліпкес Лідія Натанівна (1897, Київ – ?) – бібл. робітниця. Закін. жін. г-зію (Київ, 1914); Вищ. планов.-економ. курси (1932). Працювала бібліотекарем І розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 26.

Лісник Фаїна Самійлівна (03.03.1895, Мінськ – ?). Закін. іст.-філол. ф-т; пед. курси; бібл. курси Харків. т-ва грамотності. Працювала бібліотекарем (з 1918), зав. (1925–1928) Харків. наук. пед. б-кою.

Пр.: Робота Харків. наук. пед. б-ки НДІ педагогіки // Укр. вісн. експерим. педагогіки та реф. лексології. – X., 1928. – Вип. 4 (11). – С. 203–209.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 560; *Самборська М.* Становлення і розвиток наук.-пед. б-ки Укр. НДІ педагогіки ... – С. 184, 189; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 113, 182, 192.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 144; ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 23.

Лісничий Павло Олександрович (?–?). Працював дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки (квіт.–листоп. 1938).

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Ліфшиць О. (?–?). Працювала старш. бібліотекарем (1930), бібліотекарем-спеціалістом конс.-вист. секції (1931) ВБУ.

Л-ра: Херсонщина в 1917 р. // Летопись Революции. – 1926. – Вип. 2. – С. 109–119.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 30, арк. 34 зв.

Ліхтенштейн Рафаїл Ізраїльович (псевд.: *Рафаїл Лен*; ?–?). Закін. юрид. ф-т Варшав. ун-ту. Працював цензором Львів. обл. упр. у справах л-ри та видавництва (1939); голов. бібліотекарем спецвід. Львів. філії БАН УРСР (1941). Член польськ. клубу письменників у Львові.

Л-ра: *Кусій Л.* «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР... – С. 37.

Лічков (Личков) Леонід Семенович (псевд. і крипт.: *А. Б. Е.; Анин, М.; Бронницький; Величко, С. Л.; Л. С.; Л. С. Л.; Лчк.; Лчкъ; Мизантрон; П. В.; Северный, С.; Ч-к-ов, Л. И.; Ч-ков, Л. И.; Э-ль, Б. Е.*; 05.04.1855, Холмогори Архангельської губ. – 24.02.1943, Київ) – громад. діяч, статистик, публіцист, бібліограф. Закін. г-зію (Архангельськ, 1873). Навч. в Петровськ. с.-г. акад. (Москва, 1873–1878). Працював бібліографом губ. стат. к-ту (Архангельськ, 1879–1880); зав. губ. земськ. стат. бюро (Рязань, 1880–1882); секр.

Саратов. губ. земськ. управи (1883–1886); стат. робітником М-ва держ. майна в генерал-губернаторстві Сх. Сибіру (Іркутськ., Єнісейськ. губ.; 1887–1892); кер. від-ня з сел. питань канцелярії Київ., Поділ. і Волин. генерал-губернаторства (1892–1898); співроб. Київ. від-ня дворян. зем. банку (1898–1916); зав. Київ. МПБ (1916–1920); зав. Київ. міськ. стат. бюро (1920–1930), одночасно – співроб. бібл. від. Київ. Центр. робітн. кооперативу «Сорабкон». Ініціатор створення, організатор і голова правління «Общественной библиотеки» в Києве (1905). Активний учасн. та перший голова Київ. т-ва грамотності. Член правління Літ.-арт. т-ва. Член редкол. журн. «Києв. старина». Ініціатор та голова правління київ. від-ня всерос. каси взаємодопомоги літераторів та вчених. Активний учасн. створення та вид. газ. «Киевские отклики». Друкувався в «Деле», «Русской мысли», «Северном вестнике», «Образовании» «Києв. старине». Член Правління Київ. губвід. профспілок робітників освіти (1918–1919). Відділом народів Київ. губревкому був відряджений до Петрограду і Москви для ознайомлення з постановкою бібл. справи та закупівлі агітаційної і пед. л-ри (1920). Після виходу на пенсію займався вивченням та бібліографуванням л-ри з питань орошення посушних країн і пустель для написання книги.

Пр.: Формы крестьянского и инородческого землевладения // Материалы по исследованию землепользования и хозяйственного быта сельского населения Иркутской и Енисейской губ. Иркутская губ. – М., 1890. – Т. 2, вып. 3; Очерк истории развития форм крестьянского и инородческого землевладения в Восточной Сибири по новейшим исследованиям // Чтения в историческом обществе Нестора-Летописца. – К., 1895. – Кн. IX; К вопросу об устройстве общественной библиотеки в г. Киеве // Киев. газета. – 1901; Письмо в редакцию (по вопросу об открытии в Киеве Южного Отдела Географического Обще-

ства) // Киев. старина. – К., 1901. – Т. LXXII, январь–февраль. – С. 7–14; Очерк из прошлого и настоящего Черноморского Побережья Кавказа : черты из прошлого Геленжика и вообще побережья // Киев. старина. – К., 1903. – Т. LXXXI, апрель–июнь. – С. 428–486; Т. LXXXII, июль–сентябрь. – С. 132–172; Т. LXXXIII, октябрь–декабрь. – С. 92–127, С. 333–388, С. 540–624; Новые течения в сервитутном вопросе // Киев. старина. – К., 1903. – Т. LXXXVI, июль–сентябрь. – С. 1–31; Штрафная колонизация Сибири // Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. – СПб., 1903. – Т. XXXIX; К вопросу об экономическом исследовании Юго-Западного края : труды общества исследователей Вольны // Киев. старина. – К., 1903. – Т. LXXX, январь–март. – С. 102–114; Итоги занятий Комитетов о нуждах сельскохозяйственной промышленности // Киев. старина. – 1903. – Т. LXXXI, апрель–июнь. – С. 18–31; Очерки из прошлого и настоящего Черноморского побережья Кавказа. – К., 1904; Юго-западный край по данным переписи 1897 года // Киев. старина. – К., 1905. – Т. XC, июль–сентябрь. – С. 317–366; К вопросу об украинизации : о трудностях изучения украинского языка и способах их устранения. – К., 1925. – 16 с.

Л-ра: Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. Доп. том. II: Кошбук – Прусик. – СПб., 1906. – С. 92–93; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 717; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 483; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 284; Наука и научные работники СССР ... – С. 225; *Серков А.И.* Русское масонство, 1731–2000 : энциклопедический словарь – М., 2001. – С. 483–484; Русская интеллигенция ... Т. 1 ... – С. 600; Літопис НПБУ. Ч. II : берез. 1917–1943 р. ... – С. 6, 8, 11–14, 17–20, 25, 26, 31–35, 39, 43; *Майдачевский Д.Я.* Историко-экономическое изучение Прибайкалья : история исследований и идей. – Иркутск, 2006. – С. 35–74; *Вилегжаніна Т.* Національна парламентська бібліотека України : шляхами розвитку // Бібліотеки України ... – С. 26–40; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 51, 87; ЕСУ. Т. 17 ... – С. 338.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 84–84 зв. (заяв Л.С. Лічкова); ІР НБУВ, ф. 1, № 3588; ф. XXXI, № 99; С.-Петербург. філія арх. РАН, ф. 1039.

Интернет-ресурси: Энциклопедия-хрестоматия Иркутской области и Байкала [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://irkipedia.ru/content/lichkov_leonid_semenovich. – Назва з екрана.

Лозієв Павло Ничипорович (07.12.1894, Київ – 04.03.1981, Душанбе Таджикиської РСР) – орієнталіст-

арабіст, сходознавець; канд. філол. н. (1952). Н. в робітн. родині муляра. Закін. Лазарев. ін-т сх. мов у Москві (1917), аспірантуру Каф. мовознав. НДІ сходознавства (Київ, 1929). Учень *А.Ю. Кримського*. Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. іраністики Ін-ту сх. мов (1917–1918) та каф. всесвіт. історії Київ. ІНО (1918–1919). Працював робітником текстил. ф-ки (с. Павлишино Моск. обл., 1917–1918); секр. Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921); кер. справами наук. канцелярії ВУАН (1918–1925); головою вчит. ради 60 д-зії 14 Червоної армії; інструкт.-каталогізатором ВБУ (з 31.08.1920); викл. персид. каф. Ін-ту зовн. зносин (засн. в 1918 р. як Ін-т сх. мов) (до 1923); нештат. пост. співроб. Каб. араб.-іран. філол. іст.-філол. каф. ВУАН (1926–1928), дир. курсів сходознавства у Києві (1928–1929); н. с., проф. Вищ. курсів сх. мов (Харків, 1929–1930); с. н. с. ВУАН (1930–1933); викл. пед. ін-ту (Ленінабад, 1950-ті рр.). Член археол. експедиції РАН (Трапезунд, Туреччина, 1918). Голова Тимчасового комітету професійних спілок співробітників УАН (1919). Засновник і перший голова Київ. від-ня ВУНАС (1926–1929); член президії Сх. семінару в Києві; К-ту сприяння вченим (1921–1923); член-фундатор вид-ва «Слово» в Києві; засн. К-ту службовців освіти (1919), курсів іноз. мов при міському ВУАН (1925). Зарештований, засланий до Таджикистану (1933). Брав участь у складанні таджицько-російського словника, займався творчістю Омара Хайяма, вивчав історію та літературу Персії.

Пр.: Віршовані переклади з Хафіза (з перського оригінала) // Кримський А. Хафиз та його пісні – К., 1924. – С. 68–70, 85–86, 100–101.

Л-ра: *Алексеев В.* О состоянии востоковедения в Киеве ... – С. 131; Бібліографія писань

співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 308–349; Наука и научные работники СССР ... – С. 226; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 176; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 108; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 136–137; Науково-допоміжний апарат ... – С. 452; ЕСУ. Т. 17 ... – С. 621.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 2; оп. 1л, спр. 5, арк. 38 (прохання); спр. 40, арк. 97, 100–100 зв. (анкета П.Н. Лозієва); ІР НБУВ, ф. 1, № 25421 (дипломна робота П. Лозієва); № 26660, арк. 2 (особ. склад Музею мистецтв ім. Б.І. та В.М. Ханенків УАН (1921); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4441 (особ. спр. П.Н. Лозієва); ЦДАМЛМ України, ф. 365, оп. 1, спр. 147.

Лозова Галина Флорівна (1903–?). Н. в робітн. родині. Навч. на літ. ф-ті КДУ. Працювала бібліографом б-ки ВУАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 86 (анкета Г.Ф. Лозової).

Лойє (Лоє) Всеволод Євгенович (справжнє ім'я – Лохе Ернст Хуго) (18.01.1873, с. Вербна Хотібузького пов. Бранденбурзької провінції, Німеччина – ?) – філолог, етнолог. Н. в родині телеграфного службовця. Закін. г-зію (Шветя над Одрою Німеччина, 1897), філос. ф-т Берлін. ун-ту (1900). Учень проф. Брикнера, Шмідта, Брандла, Тоблера. Працював пом. старш. бібліотекаря від. голов. алф. кат. Берлін. публ. б-ки (1898–1901); пом. зав. слов'ян. від. Б-ки імп. С.-Петербур. АН (С.-Петербург, з 1901); викл. іноз. мов приват. шкіл (С.-Петербург); викл. нім. мови Вінниц. чол. г-зії (1909–1920); іноз. мов трудшколи (Вінниця, 1920); перекладачем діловодної документації для суду нар. трибуналу, військ.-слідчого суду, Вінниц. від. Укр. метеорол. ін-ту; співроб. Поділ. губ. арх. упр. (Вінниця, 1920); старш. бібліотекарем (23.09.1920–01.11.1922). в. о. дир. (з 30.09.1920) ВФ ВБУ; викл. мовознав., іноз. мов Вінниц. ІНО (1921–1922); викл. Пед. курсів ім. Івана Франка

(Вінниця, 1923–1924); співроб. Поділ. від. Укрмету (1925). Власник б-ки з бл. 4000 наук. книг з мовознав. і фольклору різними мовами.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 444; *Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М.* З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; *Соломонова Т.Р.* Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 56, арк. 2; спр. 78, арк. 11; оп. 1л, спр. 5, арк. 28–28 зв. (автобіогр. В. Лойє); спр. 18, арк. 87–96 (автобіогр. В.Є. Лоє).

Лотоцька Ганна Федорівна (1893, Житомир Волинської губ. – ?). Працювала зав. б-ки робітн. вечір. курсів (кол. робфак) (Житомир, 1925); бібліотекарем б-ки Ін-ту червон. професури; старш. бібліотекарем (з 15.01.1936), зав. каб. польс. л-ри (з 1936), зав. Петрів. філії (філії № 2 іноз. худож. л-ри та мови) БАН УРСР (1938–1941).

Л-ра: Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 257.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 208; оп. 1л, спр. 50, арк. 18; спр. 59, арк. 7; спр. 60, арк. 18.

Луговський Олександр Арсенович (23.11.1885 – ?) – педагог. Н. в сел. родині. Закін. почат. школу при учит. семінарії (Коростишів Радомисльського пов. Київ. губ.); Житомир. чол. г-зію (1906); фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1913). Працював викл. фізики й мат. г-зій, зав. б-к шкіл (Богуслав Каневського пов. Київ. губ., 1914–1919); викл. фізики, зав. б-ки технікуму (Чернігів, 1919–1924); службовцем Київ. фінвід. (1924–1926).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 132.

Лукань Степан-Роман Дмитрович (17.09.1907, с. Старуня Надвірнянського пов. Станіславської окр. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 13.11.1943, Львів) – історик церкви, укр. друкар-

ства і преси, бібліогр. Н. в сел. родині. Навч. в держ. г-зії у Станіславі. Закін. г-зію (Лавров); духов. семінарію (Кристинополь; Жовква). Висвячений священником Чину св. Василя Великого (1933). Працював архіваріусом і бібліотекарем Центр. василіян. арх. і б-ки галиц. обителів св. Спаса у Львові (з 1934); зав. б-ки Львів. філії Ін-ту історії АН УРСР (з 1939). Досліджував історію міст і сіл України та Білорусії, монастирів і церков, готував бібліогр. покажчики з історії, релігії, книгодрукування, освіти в Україні. Особовий архівний фонд С.-Р. Луканя зберігається в ЦДІАЛ України (ф. № 364).

Пр.: ЧСВВ. Василіанська друкарня в Заплатинських Угерцях, пов. Самбір // Літопис Бойківщини. – 1931. – Чис. 1. – С. 150–158; Прізвища й назви: Бойкевич, Бойки, Бойківці // Там само. – 1934. – Чис. 4. – С. 12–20; Бойківські прізвища й назви // Там само. – 1935. – Чис. 5. – С. 32–36; ЧСВВ. Дрогобицькі українці в краківському ун-ті в XV і XVI віках // Там само. – 1936. – Чис. 7. – С. 10–11; ЧСВВ. Спис книжок вид-ва ЧСВВ в Жовкві. – Жовква, 1936. – 36 с.

Л-ра: Крип'якевич І. Пам'яті о. Романа Луканя // Краків. вісті. – Краків, 1943. – Ч. 274, 5 груд. – С. 4; Федорович М. Пам'яті ченця-науковця : над свіжою могилою о. Романа Луканя, ЧСВВ // Там само. – Ч. 290, 24 груд. – С. 3; Дорошенко В. о. Роман Лукань // Наші дні. – Л., 1944. – Ч. 2, лют. – С. 12; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; ЕУ. – Т. 4. – С. 1383; Ін-т українознав. ім. Івана Крип'якевича НАН України ... – С. 242; Довідник з історії України ... – С. 423; Передерій В. Отець Роман-Степан Лукань як бібліотекар і бібліограф // Записки ЛНБ ім. В. Стефаніка : зб. наук. пр. – 2003. – Вип. 11. – С. 99–108; Купчинський О. Роман-Степан Лукань // Вісн. НТШ. – Л., 2003. – Ч. 29. – С. 27–30; Інститут історії України ... – С. 584–585; Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа ... – С. 50, 63, 66, 76; о. Пантелеймон Соломаха Квітка на могилу отців Теодосія Коструби і Романа Луканя // OSBM / Інтернет представництво отців василіян. – 16 лип. 2014.

Лукашевич Єлизавета Миколаївна (1875–1944) – педагог. Працювала вчит. Вінниц. мін. жін. г-зії (1900–1919); бібліотекарем Вінниц. обл. б-ки ім. К.А. Тімірязєва (1941–1944). Репресована як укр. націоналістка.

Л-ра: Памятная книжка Киевского учебного округа на 1913/14 учебный год. – К., 1913. – С. 231; Litera scripta manet : каталог автографів ... – С. 44.

Дж.: ДАВО, ф. Р-6023, оп. 4, спр. 11774, 25626.

Лукашевська Тереза Зиновіївна (13.12.1891, Одеса Херсонської губ. – 08.01.1965, Ленінград) – історик, архівіст. Закін. Одес. приват. г-зію Гірш-Брам (1908); Бестужевські ВЖК (С.-Петербург, 1917); вищ. курси бібліотекознав. РПБ (Ленінград, 1926–1928). Працювала викл. мистецтвознав. 2-ї пролетар. школи (Одеса, 1920–1921); нештат. співроб. Будинку Плеханова (1929–1942, 1944–1950), голов. бібліотекарем групи зі створення колекції «Ленінград в Великій Отечественной війне» (1944) ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (Ленінград). Нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945».

Пр.: Неизданные и забытые литературоведческие работы Плеханова // Лит. наследство. – 1931. – № 1; Методическая инструкция по составлению полной библиографии общественно-политических и революционных деятелей / Т.З. Лукашевская, Е.С. Коц. – Ленінград, 1948; Библиография произведений и писем Г.В. Плеханова. – Ленінград, 1948.

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 402–404.

Дж.: Арх. РНБ, ф. 10/1; ЦГАЛИ СПб, ф. 97, оп. 3, спр. 94, 566, 568, 1372.

Іконогр.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Лук'яненко Микола Васильович (28.10.1898, Вінниця Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. 6-ту г-зію (1915); Моск. хліборобську школу (1917); Уман. с.-г. технікум (1920); бібл. семінар Одес. губполітосвіти (1924); Миколаїв. ІНО (1929). Асп. ВБУ (1931–23.08.1933). Працював агентом Уман. повіт. прод. к-ту (1919); зав. секцією агрон. освіти Канев. повіт. зем. від. (1920); вчит. семиріч. трудшколи (с. Текучі Ладизинської

вол. Уманського пов. Київської губ., 1921–1922); одночасно – вчит. профтех. школи (с. Наливайка Балтського пов. Подільської губ.); вчит. трудшколи з с.-г. ухилом (с. Покотилове Підвисоцької вол. Уманського пов.); вихователем дит. будинку (с. Орлове Балтського пов. Подільської губ., 1922–1923); вихователем дит. колонії № 1 (с. Трикрати Костянтинівського р-ну Первомайської окр., 1923–1924); зав. Первомайською окр. центр. б-кою та бібл. інсп. окрполітосвіти (1924–1925); зав. Миколаїв. окр. центр. б-кою та бібл. інсп. окрполітосвіти (1925–1929). Голова бібл. метод. секції Миколаїв. каб. політосвітнього робітника (з 1925), Миколаїв. бібл. об'єднання (з 1925). Кер. заоч. бібл. курсів окрполітосвіти (з 1927). Делегат Одес. губ. бібл. конф. (1924), Всеукр. бібл. з'їзду (1926). Член СНР.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4488 (особ. спр. М.В. Лук'яненка).

Лундашева Євгенія Володимирівна (1917, Сміла Черкаського пов. Київської губ. – ?). Закін. трудшколу № 64 (Київ, 1932); бібл. курси (Харків, 1934). Працювала бібліотекарем І розр. від. комплектування (1938), голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів БАН УРСР (до 1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 5 зв.

Лундберг Л. (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Черніг. держ. музею (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 224.

Луценко Анастасія Григорівна (1903–?). Працювала бібліотекарем район. б-ки-читальні Укр.-рос. кооп. т-ва губнаросвіти (Київ, 1920). Член Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича та Муз. студії ім. М.Д. Леонтовича (1922–1925).

Л-ра: Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 153.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Луценко Кирило Якович (?–?). Працював співроб. Нац. б-ки України у м. Києві УАН (1919). Перевіз з Корсуня один вагон книжок з б-ки Лопухіної-Демидової (20 тис. томів) та два з шести каталогів б-ки, багато рідкісних книжок. Отримав від ТК подяку за культ. працю (серп., 1919).

Л-ра: Степченко О.П. Українські вчені-фундатори ... – С. 205.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1; спр. 7, арк. 1 зв.

Луцик Роман Ярославович (18.03.1900, с. Лука Тернопільської обл. – 1974) – книгознавець; магістр філософії (1938). Н. в родині священика. Навч. в г-зії для галиц. біженців (Ростов-на-Дону, 1915–1917). Закін. г-зію (Дубно Волин. губ., 1922); філос. ф-т Львів. ун-ту ім. Яна Казимира (1932); бібл. ф-т Львів. культосвітн. технікуму (1950). Працював кер. б-ки і арх. «Общество им. Михаила Качковского» (1938); співроб. б-ки наук. культ.-осв. т-ва «Галицько-Руська Матиця» (1939); вчит. укр. мови середньої школи № 43 (Львів, 1939–1941); поденним робітником ремонтно-буд. контори Залізн. р-ну (Львів, 1941); н. с. (з 01.03.1942), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (серп. 1944), бібліографом від. рукоп. (з листоп. 1944), зав. спецвід. (до травня 1945), старш. бібліотекарем від. стародруків (до травня 1946), голов. бібліотекарем від. комплектування (з 07.05.1946); зав. від. рідкісної книги (16.03.1950–1973) Львів. філії БАН УРСР.

Пр.: Журнали галицько-руського студентства : историко-библиографический очерк // Вешние воды : сборник статей, посвященных шестидесятилетию общества русских студентов «Друг» (Академический кружок), 1871–1931. – Львов, 1932. – С. 72–149; Слов'янські стародру-

ки XV–XVII ст. у фондах ЛНБ ім. В. Стефаніка // Бюл. ЛНБ за 1951 р. – Л., 1951; І.С. Свенцицький : короткий бібліогр. покажч. / уклад.: О.Д. Кізлик, Р.Я. Луцик ; Львів. б-ка АН УРСР. – К., 1956. – 15 с.; Про один рідкісний друк XV ст. // Скарбниця знань. – Л., 1972. – С. 106–108; Інкунабули ЛНБ ім. В. Стефаніка АН України : каталог / уклад. Р.Я. Луцик. – Л., 1974.

Л-ра: Пукас О. Роман Ярославович Луцик – бібліотекар і книгознавець // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка. – Л., 2002. – Вип. 9/10. – С. 73–76; Зінко О. Р.Я. Луцик – організатор фондів відділу рідкісної книги Львівської БАН УРСР (1950–1973) // Зап. ЛННБ України ім. В. Стефаніка : зб. наук. пр. – Л., 2009. – С. 432–443; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 432, 438, 441.

Дж.: Арх. від. рідкісної книги ЛННБУ ім. В. Стефаніка, оп. 3-ос, од. зб. 203, арк. 151–213 (особ. спр. Р. Луцика).

Лучинська Є. (?-?). Працювала зав. б-ки Дніпроп. фіз.-хім.-мат. ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 5.

Лучицька Маргарита (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Лучицька (дівоче прізвище – **Требинська**) **Марія Вікторівна** (крипт.: *Л-ая, М.; Л-ая, М. В.; Л-ой, М.*; 16.12.1852, Іркліїв Золотоніського пов. Полтавської губ. – 1924) – письменниця-перекладач. Н. в родині нащадка сербського кн. Угричича. Дружина проф. Київ. імп. ун-ту св. Володимира В.І. Лучицького (1845–1918). Мати *О.І. Чолганської*. Закін. Київ. ін-т шляхетних дівчат. Працювала позаштат. експертом для книжок іноз. мовами ВБУ (з 8 груд. 1920). Співпрацювала з Харків. т-вом розповсюдження серед народу грамотності, зокрема з головою видавничого відділу С. Русовою в справі перекладу творів всесвітньовідомих авторів. Ред. видань творів В. Гюго (22 томи), Е. Золя (48 томів). Добре воло-

діла фр., англ., нім., італ., іспан., португ., швед., дацьк., норвезьк. й латин. мовами. Архів М.В. Лучицької зберігається в складі особового архіву її чоловіка І.В. Лучицького (1845–1918) в ІР НБУВ (ф 66, 573 од. зб.).

Л-ра: Павловский И.Ф. Краткий биограф. словарь ... – С. 115; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 289; Ківшар Т.І. Просвітницька спадщина Софії Русової ... – С. 174; Новікова О. Втрачений світ // Дзеркало тижня. – 2005. – № 30; Науково-допоміжний апарат ... – С. 453.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 30 (прохання М.В. Лучицької); ІР НБУВ, ф. III, од. зб. 57410.

Льовшин І.М. (?-?). Працював директором Держ. іст. б-ки (Київ).

Л-ра: Виноградова О., Михайлова О., Скорохватова А. Державна історична бібліотека України – перлина національної культури // Бібліотеки України ... – С. 115.

Льозіна (Ліозіна-Таран) Ольга Михайлівна (1897, Пирятин Полтавської губ. – ?). Н. в родині ветеринарного лікаря. Закін. жін. г-зію (Прилуки Полтав. губ., 1914); бібл. курси при позашкільному від. НКО (Прилуки, 1919). Навч. в Київ. худож. школі (1914–1917). Працювала бібліотекарем (з 1919), зав. чит. залом Центр. б-ки (Прилуки, 1919–1922); бібліотекарем Поділ. район. б-ки (Київ, з 1922); зав. муз.-теорет. б-кою ім. К. Стеценка-ВУТОРМ (1924–1929); бібліотекарем від. каталогізації ВБУ (20.09.1929–31.01.1930); бібліотекарем б-ки I від. ВУАН (1930–1934); старш. бібліотекарем БАН УСРР (01.01.1934–01.05.1935); зав. б-ки Ін-ту історії України АН УРСР (1944). Член Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича.

Пр.: В Музично-теоретичній б-ці-читальні ім. К.Г. Стеценка. – ІР НБУВ, ф. 50, од. зб. 918; Муз.-теоретична б-ка-читальня ім. К. Стеценка при Київській філії ВУТОРМ. – Ф. 47, № 332, арк. 213–215.

Л-ра: Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 152, 343; Ін-т історії України НАН України ... – С. 212.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 27; спр. 326, арк. 169; оп. 1л, спр. 23, арк. 134 (анкета О.М. Льозіної); спр. 25, арк. 81–82; спр. 42, арк. 27 зв.; ІР НБУВ, ф. 50, № 543, арк. 43.

Любанська Віра Олександрівна (1896–?). Н. в родині вченого-фізика, викл. КПІ *О.Є. Любанського* (1864–?). Освіта незакінч. вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала секр.-бібліографом каб. наук. бібліогр. (1935–1936), зав. від. бібліогр. (1941) Київ. індустр. ін-ту; співроб. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (з 01.02.1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 87 (анкета В.О. Любанської); спр. 52, арк. 1; спр. 60, арк. 10 зв.

Любанська Марія Олександрівна (1888–?). Н. в родині вчен.-фізика. Освіта незакінч. вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1934–1936); тимч. співроб. з опрацюв. фондів БАН УСРР (1936); зав. студент. абонементом іноз. л-ри б-ки Індустр. ін-ту (Київ, 1941). Володіла фр., нім., англ. мовами.

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 82 (анкета М.О. Любанської); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Любанська Надія Олександрівна (1887–?). Н. в родині вчен.-фізика. Освіта вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1931–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 85 (анкета Н.О. Любанської); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Любанський Олександр Єрофейович (01.10.1864, с. Гребінки Васильківського пов. Київської губ. – ?) – вчен.-фізик. Н. в родині священника. Закін. 1-шу г-зію (Київ, 1882); фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1889). Працював вчит. мат. Київ.-Поділ. жін. г-зії (01.09.1890–01.12.1896); одночасно – викл. фізики та бібліотекарем Києво-Фундуклеївської жін. г-зії (11.09.1891–02.12.1896); дир. Київ. комерц. уч-ща (20.11.1896–05.09.1898); одночасно – зав. вечір. торг. класами та інсп. торг. школи (з 1898); дир. чол. комерц. уч-ща (Паб'яниці Ласького пов. Петроківської губ., 02.09.1898–02.08.1908); одночасно – дир. жін. комерц. уч-ща (1898–1899); лаборантом (з 01.09.1906), старш. лаборантом (з 02.07.1909) каф. фізики та викл. фізики, старш. штатним асист. (з 23.10.1919), викл. курсу радіохімії та спектрального аналізу хім. ф-ту (1921–1923), викл. фізики робфаку (1922–1927) КПІ; викл. фізики і мат. Київ. 1-ї імп. Олександрівської г-зії (01.08.1909–1920); одночасно – викл. фізики міністерської жін. г-зії ім. св. Ольги (1916–1920); викл. фізики трудшколи № 74 ім. Короленка (з 15.09.1922). Д. чл. Н.-д. каф. фізики ВУАН (з 1923). Автор наук. праць у галузі спектрального аналізу та радіоактивності гірничих порід.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 437; Наука и научные работники СССР ... – С. 231.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4514 (особ. спр. О.Є. Любанського).

Любецька Антоніна Іванівна (1892–?). Працювала бібліотекарем-каталогізатором Нац. (Всенар.) б-ки України в м. Києві (з 02.06.1919). За дорученням ТК ВБУ була відряджена

для встановлення зв'язків з установами та окремими особами у справі придбання рукописів та стародруків для ВБУ (жовт. 1920, Бердичівський пов. Київ. губ.).

Л-ра: Науково-допоміжний апарат ... – С. 454.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 8 зв.; спр. 6, арк. 1 зв.

Любомудров Іван Сергійович (27.01.1891, Москва–?) – ентомолог, біолог. Працював наук. конс. з ентомології КВП ВФ ВБУ (1925–1928), зав. ентомо-фітопатологічним пунктом сортознавчо-насіневого упр. Цукротресту (1928).

Пр.: Фавна Вінниц. округи // Вінниця, її околиці та Вінницька округа. Ч. I. / ред. В. Отамановський. – Вінниця, 1927.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Наука и научные работники СССР ... – С. 232.

Лютий Іван Григорович (07.09.1890, Чигирин Київської губ. – ?) – літературознавець. Н. в родині моряка. Закін. Рославську г-зію; словесний від. філол. ф-ту Київ. вищ. пед. курсів. Дипломна праця: «Доля жінки в поезії Шевченка». Стипендіат каф. укр. л-ри Київ. ВІНО (з 1922). Асп. науково-дослід. каф. мовознав. Київ. ІНО (з 1925). Працював нар. вчит. почат. школи; інструкт. позашк. освіти (Черніг. губ., з 26.03.1919); викл. Чигирин. пед. ін-ту (1919); зав. райвід. народів (Чигирин, 1920); викл. 2-ї школи червоних старшин та Нар. ун-ту (Київ, 1921–1922); викл. Київ. меліорат. технікуму (1930); викл. укр. мови Київ. технікуму інструкторів політех. пр. (1930); заст. зав. Київ. філії Наук. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (1932–1935). Член іст.-літ. т-ва, Коміс. для складання іст. слов. укр. мови, Фолькл.-етногр. коміс. ВУАН.

Автор праць про творчість М. Коцюбинського, П. Мирного та ін., опубл. в журн. іст. секції ВУАН «Україна» та ін. вид. секції.

Пр.: До питання про літ. співробітництво братів Рудченків (Панаса Мирного й Івана Баліки) // Україна. – 1924. – Кн. 4; М. Коцюбинський і М. Кононенко : сторінки з історії ранньої творчості Коцюбинського // Україна. – 1926. – Кн. 1; До ранньої творчості Коцюбинського : джерела-картки з щоденника «На крилах пісні». – ІР НБУВ, ф. X, № 14736; До творчості Мирного (сатиричні вірші). – № 17652, арк. 1–67.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 232; *Панькова С., Шевчук Г.* «За сто літ» ... – С. 278; *Вергунов В.А.* ДНСГБ УААН ... – С. 264; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 208.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 61; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4534 (особ. спр. І.Г. Лютого); ф. 1055, оп. 1, спр. 915, арк. 77/36.

Люткевич Еразм Францевич (?–?). Працював викл. географії та історії Одес. імп. Миколи I ін-ту (1909–1914); викл. географії Одес. приват. г-зії А.П. Ровнякова (1914); зберігачем геогр. музею та старш. асист. (з 1915) каф. географії, старш. пом. бібліотекаря б-ки Імп. Новорос. ун-ту (з 1915).

Пр.: Памяти Петра Симона Палласа. – Одеса, 1914. – 17 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 546, 568, 1825; Дарители научной библиотеки ... – С. 119.

Лятошинський Микола Леонтійович (? – 1919, Київ). Н. в родині лікаря. Батько композитора Б.М. Лятошинського (1895–1968). Працював дир. та зав. б-ки Немирів. г-зії; дир. Златопольс. чол. г-зії та жін. г-зії (1908–1911) та Житомир. комерц. школи (1911–1919); зав. б-ки Київ. 1-ї г-зії [1919].

Л-ра: *Затока В.В.* Златопільська гімназія. Сторінки історії – Кіровоград, 1998. – С. 95–96; Науково-допоміжний апарат ... – С. 455.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 57.

Ляшенко Олена Михайлівна (1892, Шпиків Брацлавського пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині лікаря. Закін. г-зію (Немирів, 1909); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1917); бібл. курси ВБУ (1926); бібл. курси підвищ. кваліфікації бібліотекарів наук. б-к (1936). Працювала викл. історії школи для дорослих (1919); пост. позаштат. бібліотекарем (14.07.1925–1926), бібліотекарем II розр. (1927), бібліотекарем I розр. (1928–1931), бібліотекарем-спеціалістом (1931–1936), старш. бібліотекарем (1936), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1937–1941), зав. від. каталогізації (1943–1945), зав. сектору каталогів (1945), за сумісництвом – зав. каб. мистецтв (1945), голов. бібліотекарем (1946–1948), старш. бібліотекарем (1948–1952), заст. зав. від. (1948) від. сист. кат., старш. бібліотекарем від. каталогізації (1952–1956) ДПБ УРСР; під час нім. окупації – співроб. Київ. МПБ (1941–1943). Уклад. бібліогр. покажч. «Соціалістичний Донбас» та окремих розділів бібліогр. покажч. «Київ». Разом з Т.М. Марковською склала «Інструкцію для складання зведеного алфавітного каталогу», «Робочу інструкцію для складання каталогу на колекцію «Гоголіана», «Опрацювання та зберігання документально-відомчої літератури».

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 138, 146, 147; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 525; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69, 80, 118; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 604; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 277; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 332; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 307, 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 18; спр. 59, арк. 4 зв.; оп. 2л, спр. 101, арк. 223–236 (особ. спр. О.М. Ляшенко).

Лященко Аркадій Іоакимович (псевд. і крипт.: А. А.; А. И. Л.; А. Л.; Ак-ч; Житомирец; К. С.; Л-ко, А.; Л-ко, Арк.; Л-нко, А.; Л-нко, Арк.; Л-о, А.; Л.; 14.01.1871, Київ – 12.09.1931, Ленінград) – історик, педагог, бібліограф; чл.-кор. ВУАН (1925) та АН СРСР (1928). Закін. істр.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1892). Працював інсп. Петровського комерц. уч-ща (С.-Петербург.); старш. бібліотекарем (з 1921), кер. слов'ян. від. БАН СРСР (Ленінград, 1922–1931). Д. чл. Рус. геогр. т-ва. Член (з 1899), голова (1903–1904) Рус. бібліол. т-ва (С.-Петербург, з 1902 – ред. його журн. «Литературный вестник»). співроб. вид.: «Киевская Старина» (1889–1892), «Вольный» (1890–1897), «Живописное обозрение», «Библиограф» та ін. Зам. голови Т-ва дослідників укр. історії, л-ри й мови в Петрограді. Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Дослідник давньорус. літопис. л-ри, історії та л-ри XVIII–XIX ст.; історії рос. б-к. Збирач біогр. матеріалів про рос. бібліотекарів. Автор статей з історії рос. л-ри енциклоп. слов. Брокгауза і Ефрона.

Пр.: Повторительный курс русской истории. – К., 1888; О сочинениях Феодосия, писателя XII века. – СПб., 1901; «Ревизор» Гоголя и комедия Квитки «Приезжий из столицы». – СПб., 1902.

Л-ра: *Никольский Н.* Записка об ученых трудах А.И. Лященко. – Ленинград, 1928. – 5 с.; *Берков П.Н.* А.И. Лященко (1871–1931) // *Slavia*. – Прага, 1932. – № 3/4. – С. 681–683; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 293; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 100; *Леонов В.* Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... – С. 30–32; *Ботанцов И.В.* Петербургские страницы жизни и творчества Аркадия Иоакимовича Лященко // *Наследники великого города*. – СПб., 2008. – Вып. 17. – С. 102–111.

Дж.: ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Кириленко О., Нестеренко В. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка : короткий історичний нарис // Там само. – С. 237; Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 158–159; Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 32.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 62; ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 576, 611; ІР НБУВ, ф. 50, спр. 57, арк. 1–15; спр. 716, арк. 6–50.

М

Магат Олена (?-?). Працювала співроб. Центр. книж. базисного складу губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Магеровський Василь Кирилович (1888-?). Закін. бібл. курси (1920). Працював зав. б-ки-читальні Укр.-рос. кооп. т-ва губнаросвіти (Київ, 1920); зав. дит. район. б-кою Т-ва цивільної робітничої кооперації (з 1920 – б-ка ім. Т.Г. Шевченка; нині – Центр. б-ка ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва) (1918–1924); зав. бібл. курсами; пом. зав., кер. коміс. раціоналізації бібл. роботи масов. б-к, конс.-інструкт. б-к політосвіти КЦРБ ім. РКП(б) (з 1926); заст. зав. б-ки КДУ (1936–1941); дир. Київ. наук. мед. б-ки (01.10.1937–17.09.1941; жовт. 1941–берез. 1942; з 15.06.1944); бібліотекарем КБК (1942–1943). Член Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича (з 1923) та Муз. студії ім. М.Д. Леонтовича (1922–1925). Співзасн. Центр. б-ки ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва.

Пр.: Мережа наукових медичних бібліотек Міністерства охорони здоров'я УРСР / В.В. Топачевська, В.К. Магеровський // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 64–65.

Л-ра: Одна з перших в Україні ... – С. 24; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 220; Павленко Р. Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України ... – С. 44;

Маєвська (дівоче прізвище – Вороніна) Олександра Федорівна (?-?). Працювала бібліографом Укр. книж. палати у Києві (1919–1920).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 27.

Маєвський Йосип Альбінович (14.05.1874, Трієст Австро-Угорської імп. – 25.12.1937, Бутово Московської обл.) – громад.-політ. діяч, публіцист, видавець; Н. в родині техніка. Закін. мед. ф-т ун-ту (Женева, 1899). Працював асист. проф. медицини Монгомері (Сан-Франциско); ред. часоп. «Конфедераліст» (1917); пом. стат. від. М-ву торгу і промисловості УД (до 13.04.1918); спеціалістом з дрібного тваринництва С.-г. наук. к-ту України (Харків, 1919); співроб. заповіднику «Асканія Нова»; мол. (1921), бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 02.11.1920); співроб. Центр. упр. в справах преси НКО УСРР (1920-ті); конс. з дрібн. тваринництва Наркомунпраць (1927–1929), одночасно – лектором Харків. ін-ту нар. госп-ва; спеціалістом з дрібного тваринництва в птахотрестах СРСР і РСФРР (Москва, 1929); тех. пер. амер. конс. Дніпробуду (01.11.1930–1933). Член УЦР, Малої ради та Всеукр. ради робітн. депутатів (1917). Дитинство провів в Україні. Мешкав у США, де отримав американське громадянство (1899–1908). Займався перекладацькою роботою та виданням перекладів

(Москва, з 1908). Засновник видавництва «Атеней», яке видало близько 100 назв книг, серед яких повне зібрання творів Дж. Лондона, зібрання творів А. Доде, Н. Хоторна, книг з мистецтва, серію наук.-популярних брошур «Летучая энциклопедия» (біля 30-ти вип., присвячених російським та зарубіжним художникам і композиторам), «Леонардо да Винчи» (цикл лекцій) та ін. (Москва, 1912–1917). Припинив видавничу діяльність та очолив течію т. зв. конфедералістів Укр. партії соціалістів-революціонерів, які обстоювали самостійницькі позиції та виступали проти Всерос. Установчих зборів. Мав численні публікації в «Народній волі», «Новій раді». Один з організаторів Хотинського повстання проти румунів (січ. 1919), керівник Хотинської Директорії (1919). Заарештований зі звинуваченням за відвідування польського посольства, інтерес до характеру виробництва об'єктів оборонного значення, контрреволюційну агітацію серед населення (03.10.1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (25.12.1937). Реабілітований (1989).

Пр.: Червоний імперіалізм. Ч. 1. По шляху контрреволюції. – К.: Конфедераліст, 1917. – 16 с.

Л-ра: [Про звільнення з посади] // Держ. вісн. 1918. – № 6. – 26 трав.; *Юниверз Л.* Книгоиздательство И. Маевского // Альманах библиофила. – М., 1969. – вып. 7. – С. 160–168; *Юниверз Л.* Старый знакомый Джека Лондона // Юность. – 1976. – № 7. – С. 103; *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі УЦР... – С. 121; Книга : енцикл. ... – С. 390; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 419; *Ігнатуша О.О.* Дніпробуд крізь призму мікроісторії : життєва драма американського громадянина Йосифа Маєвського // Наук. пр. іст. ф-ту Запоріж. нац. ун-ту. – 2010. – Вип. XXVIII. – С. 234–237.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.; спр. 7, арк. 11.

Мазепа Ісаак Прохорович
(16.08.1884, с. Костобобрів Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. –

18.03.1952, Аугсбург, ФРН) – юрист, громад.-політ. діяч; д-р юрид. н. Н. в родині міщан козац. походження. Закін. Черніг. духов. семінарію (1904); агрон. від-ня ф-ту природн. наук С.-Петербур. ун-ту (1908). Працював агрономом земськ. установ Нижгородської губ. (1911–1915); губ. агрономом, співроб. Катеринослав. губ. прод. к-ту (1915–1917); депутатом, гласним Катеринослав. міськ. думи (1917); співред. Катеринослав. органу УСДРП «Наше слово» (1917–1918); головою Катеринослав. губ. революц. ради (1918); секр. ЦК УСДРП (1919); М-ва земельних справ (26.05–14.10.1920); в. о. голови Ради нар. міністрів Директорії УНР (27.08.1919–26.05.1920); співроб. б-ки НТШ (Львів, з листоп. 1920); д-ром права УВУ в Празі; зав. б-ки (1925–1928), викл. УГА у Подєбрадах. Член РУПу, від 1905 – УСДРП. Один з організаторів Укр. губ. нац. з'їзду Катеринослав. губ. (21–22.05.1917). Радник Катеринослав. міськ. думи і член управи губ. земства, організатор «Вільного козацтва» на Катеринославщині. Разом з П. Феденком та О. Безпалком налагодив видання місячника «Соціалістична думка» (Львів). Відмовився прийняти чехословацьке громадянство (1936). Голова підготовчої комісії для створення Укр. нац. ради – передпарламенту УНР в екзилі (1947). Очолював Укр. нац. раду (1948–1950). Поряд з фаховими виданнями вченого-агронома, серед яких книги про рослинний світ Карпатських гір – «Карпатські полонини», залишилися його численні праці з історії нац.-визвол. змагань в Україні, найважливіші з них: «Большевизм і окупація України» (1922), «Підстави нашого відродження» (1946), «Україна в огні й бурі революції» (1950–1952). Пере-

буваючи на посаді прем'єр-міністра доклав чимало зусиль для фінансової і моральної підтримки Кам'янець-Подільського національного державного університету та його бібліотеки. Особовий архівний фонд І.П. Мазепи зберігається в ЦДАВО України (ф. 3933, 17 од. зб.).

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 595; ЕУ. Т. 4. – С. 1432–1433; Довідник з історії України ... – С. 439; *Піскун В.* Політичний вибір української еміграції ... – С. 619; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 42–49; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 164, 257, 261, 339, 344; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 425; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 260, 261; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 239.

Іконогр.: ЕУ. Т. 4. – С. 1432.

Інтернет-ресурси: Керівники Урядів УНР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=1228265&cat_id=661216. – Назва з екрана.

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 367.

Мазуркевич В.С. (?-?). Працювала зав. студент. читальнею б-ки Київ. Індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: *Дригайло В.Г., Дригайло С.В.* 100 років НТБ НГУУ «КПІ» ... – С. 27.

Мазурмович Марія Полієктівна (1885, Борзна Чернігівської губ. – ?) – бібл. робітник. Закін. міністерську жін. г-зію (Київ, 1903); вищ. курси Київ. консерваторії (1904). Працювала бібліотекарем І розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937–1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 26.

Майєр Юзеф Ян (12.07.1902, Беч Австро-Угорської імп. – 02.06.1996, Катовіце Сілезького воєв. Польщі) – філолог-полоніст, історик книги; д-р філос. н. (1929). Закін. з відзнакою класич. г-зію (Горлице, 1920). Навч. на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1920–1925);

курсів філос., польс., нім. і фр. мови та історії; дидакт. курсів для канд. вчителів середніх шкіл Львів. окр. від. освіти (1921–1922); курсах італ. мови та л-ри Міжуніверситетського італ. ін-ту (Флоренція, 1930). Працював мол., старш. пом. б-ки фундації Баваровських (Львів, 1923–1924); волонтером (1925), практикантом (1925–1926), канцеляристом (1926), старш. канцеляристом (1927), секр. (1928–1937), асист. (1935–1937) б-ки Львів. ун-ту; бібліотекарем (1937), зав. від. каталогів (1938–1939, 1945–1957), заст. дир. (1957–1965), зав. від. спец. зібрань (1965) Сілезької публ. б-ки ім. Ю. Пілсудського (Катовіце); бібліографом б-ки Львів. мед. ін-ту (1939–1941, 1944–1945); бібліотекарем б-ки Львівського політех. ін-ту (1941–1944); доц., викл. бібліотекознав. та історії л-ри філософ.-іст. ф-ту Вищ. пед. школи (Катовіце, 1955–1968); викл. каф. історії польс. л-ри Сілезького ун-ту (1968–1975). Автор близько 250 праць з бібл. справи, бібліогр. та історії л-ри. Член Літ. т-ва ім. А. Міцкевича (з 1925), Союзу польс. бібліотекарів (з 1925), Львів. від-ня польс.-італ. т-ва «Данте Аліг'єрі» (з 1934). Нагороджений медаллю 10-ліття ПНР за заслуги у галузі наук. бібліотекознав. (1955), Золотим Хрестом за Заслуги (1955), кавалерським Хрестом ордена Відродження Польщі (1977), відзнакою «Заслуженого діяча культури» (1972).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 94–95.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1167; оп. 15, спр. 657, 660.

Майнблюм Олександр Ілліч (1898, Золочів Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – ?) – юрист, економіст. Закін. Ін-т червоної професури. Працював

н. с. Ін-ту польс. пролетарської к-ри ВУАН (1934–1935); н. с. (з 1934), с. н. с. (з 14.01.1936), зав. сектором наук. бібліогр. та сист. кат., зав. сектором комплектування (1937) БАН УРСР. Учасн. теорет. наради з питань бібліотекознав. та бібліографознавства (Москва, груд. 1936).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 249, 271; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 526.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 12, 19.

Макаренко Микола Омелянович (крипт.: *Н. М.*; 04.02.1877, с. Москалівка Роменського пов. Полтавської губ. – 04.01.1938, Томськ, РРФСР) – художник, археолог, мистецтвознавець; проф. (1919). Н. в родині священника. Закін. Центр. уч-ще технічного малювання барона О.Л. Штігліца (С.-Петербург., 1902), студію проф. В.В. Мате С.-Петербург. Вищ. худож. уч-ща при Акад. мистецтв (1905), С.-Петербург. археол. ін-т (1905). Працював вчит. графіч. предметів (малювання, художня композиція) (1905–1918), лектором історії мистецтв (1912–1919) школи «Общества поощрения художеств» (С.-Петербург., 1905–1919); лектором історії рос. мистецтва Вищ. жіні. архіт. курсів М-ва торгу і промисловості (С.-Петербург., 1913–1919); канд., асист., консерватором, пом. зав. антич. від., зав. евакуації Ермітажу (С.-Петербург., 1905–1919); віце-дир. музею «Общества поощрения художеств» (С.-Петербург., 1916–1917); приват-доц. каф. археології України Київ. ун-ту (1919–1921); проф. Київ. ВІНО (з 1921); проф. Укр. держ. акад. мистецтв (1919–1929); дир. Музею мистецтв ВУАН (1920–1924); кер. коміс. (з 1926) та секції (з 01.10.1928) мистецтв книги УНІКу (1926–1930); проф. Одес. худож. ін-ту (1930–1931); н. с. Ін-ту історії матеріальної культури

ВУАН (1934); під час заслання до Казані – співроб. б-ки Держ. ун-ту, конс. Центр. музею, викл. історії мистецтв Худож. технікуму. Д. чл. С.-Петербург. археол. ін-ту (1905–1919); Всеукр. археол. к-ту (1924–1933). Товариш голови Коміс. народів Росії (1916–1918) та член коміс. з присудження медалей за вчені праці (1917–1918) при Імп. Геогр. т-ві (С.-Петербург, 1916–1918). Член-співроб. Рос. археол. т-ва (1907–1919). Член Полтав. вчен. арх. коміс. та Полтав. церков.-археол. к-ту (1908–1919). Член експедиції АН для вивч. пам'яток старовини та мистецтв (Трапезунд, 1917). Член УБТ у Києві (1918). Член іст. секції УНТ у Києві (1918). Голова Держ. музейного фонду ВУКОПМІСу (1919). Голова секції мистецтв УАН (1919–1922), Археол. Коміс. ВУАН (1921–1922). Член Софіївської комісії ВУАН (1921–1929). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Разом з Б. Реріхом та І. Могилевським досліджував Софіївський собор. Першовідкривач і дослідник могильника епохи неоліту на будівництві з-ду «Азовсталь» (Маріуполь, 1930). Автор близько 70 наук. друк. праць, присвяч. питанням історії матеріальної культури і мистецтвознавства. Єдиний з членів державної комісії не підписав акт про знесення Михайлівського Золотоверхого собору для будівництва урядової площі (Київ, 1934). Заарештований (1924; 23.04.1934; 24.04.1936, 15.12.1937). Засуджений до 3 років заслання в Котлас (03.06.1934); вдруге – знову до 3 років заслання СіБЛА-Гу в Маріїнськ (21.08.1936). Заслання відбував (з верес. 1934, Казань; з 29.10.1936, Маріїнськ (СіБЛАГ), пізніше – Томськ (ВТК № 2). Востаннє засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (25.12.1937). Реабілітований (1969).

Пр.: Покровська козацька церква в м. Ромни. – 1907; Пам'ятки українського мистецтва. – 1909; Художественные сокровища Императорского Эрмитажа. – Петроград, 1916. – IV, 308 с.; Городища и курганы Полтав. губ. : сб. топогр. сведений. – Полтава, 1917. – 105, XIX с.; Мистецтво книжки // Бібліол. вісті. – 1924. – Січ.-берез. – С. 94–100; Орнаментация української книги XVI–XVIII ст. // Українська книга XVI–XVII–XVIII ст. / М. Макаренко ; вступ. ст. Ю. Меженко. – К. : Держвидав України, 1926. – С. 153–218; Запорізьські клейноди Ермітажу. Корогви. – ІР НБУВ, ф. X, № 17673, арк. 1–35; Етюд з обсягу Трипільської культури. Найдревніший мальований посуд (з київських землянок). – № 17669; Малюнки Боклевського П.М. – ф. 47, № 304.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 235; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 601; *Бурко Д.* Українська Автокефальна Православна Церква. – Саут-Бавнд-Брук, 1988. – С. 381–386; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 296; *Макаренко Д.С.* Микола Омелянович Макаренко. – К. : Наук. думка, 1992. – 166 с.; *Білодід О., Киркевич В.* Довга дорога до храму мудрості // Репресоане «відродження» / упоряд.: О.І. Сидоренко, Д.В. Табачник. – К. : Україна, 1993. – С. 212–227; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 527; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 195; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; *Білокінь С.* Щоденник Федора Ерста ... – С. 84, 123; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 439; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 196, 221; *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 203; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 65; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 143–144; Науково-допоміжний апарат ... – С. 456; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 458–459.

Дж.: ДАРФ, ф. Р–8409, оп. 1, спр. 1362, арк. 45–50, 56, 108–111; спр. 1568, арк. 53–62; спр. 1671, арк. 88, 91, 101; ІР НБУВ, ф. І, № 26200; № 26677; ф. 47, № 40, арк. 21–23, 25а; № 169, арк. 1; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 10, № 1396, арк. 38–42; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Інтернет-ресурси: Савенко Євген. Татарстанський спецпоселенець – Микола Макаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ugraina.org/monographs/2042.html>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ЕУ. Т. 4. – С. 1436; ІР НБУВ, ф. 285, № 2991.

Маккавейський Володимир (?-?) – філолог; канд. філології. Працював бібліотекарем б-ки Заг. канцелярії М-ва фінансів УД (з 01.08.1918).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 39. – 24 серп.

Маконська Оксана Яківна (1896–?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Працювала бібліотекарем Тульчин. краєзнав. музею; район. б-ки ім. Січневого повстання (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 97 (анкета О.Я. Маконської).

Максаков Анатолій Іванович (1870–?) – канд. богослов'я. Працював викл. Київ. духов. семінарії (1914); тимч. співроб. – зав. б-кою та арх. кол. Київ. духов. семінарії ВБУ (з 01.08.1919).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1620; *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 206.

Інтернет-ресурси: Максаков Анатолій Іванович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ortho-rus.ru/cgi-bin/ps_file.cgi?5_9515. – Названіє с екрана.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 40, 47; оп. 1л, спр. 2, арк. 9, 28; спр. 12, 2 зв.

Максименко-Кравченко Неоніла Василівна (25.11.1900, с. Легезина Уманського пов. Київської губ. – 1996, Львів) – біолог. Н. у родині священника. Дружина бібліографа, книгознавця *Ф.П. Максименка* (1897–1983). Закін. Київ. жін. епарх. уч-ще (1919); літ.-лінгв. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО ім. М.П. Драгоманова (1926); етногр. від. КАІ; біол. ф-т КДУ (1940). Канд. праця: «Франко – критик» (1926). Учениця *М. Зерова*. Навч. в аспірантурах: ВБУ (з 1927), Ін-ту фізіології АН УРСР (з 1940), Київ. (з 1944) та Львів. (з 1946) мед. ін-тів. Працювала ін-структ. з обліку наук. майна, каталогізатором (з 16.07.1920), позашт. (до 01.11.1922) бібліотекарем-фахівцем від. україніки (10.07.1922–1930); н. с. (з 16.08.1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), н. с. II розр. (1931–1933) ВБУ; рубрикаторм б-ки Київ. філії Всеукр. акад. с.-г. наук (1930-ті); бібліотекарем мед. б-ки Київ. облздоровідділу

(1935); співроб. НДІ біології при КДУ (з 1938). Звільнена з ВБУ за нак. № 100 від 23.08.1933 : «як класово-ворожий елемент, що саботувала наукову роботу, чинила опір раціоналізаторським заходам в роботі ВБУ». Під час навчання в аспірантурі ВБУ розробляла наук. тему: «Головні етапи в історії нової укр. книги за часів царської Росії». Склала картотеку укр. псевдонімів і анонімів (1926), яку пізніше передала до бібліогр. від. Львів. філії БАН УРСР, де під кер. Я. Дашкевича складалася картотека для «Словника українських псевдонімів, криптонімів та криптограм». Разом з Ф.П. Максименком працювала над складанням слов. укр. псевдонімів письменників і публіцистів (1927–1928). Згодом їх напрацювання використав О. Дей для «Словника українських псевдонімів» (К., 1969). Автор першої в Україні розвідки про історію і методику підготовки словника псевдонімів (1928).

Пр.: Дещо з праць в читальні // Бібл. журн. – 1925. – № 1. – С. 28–30; Активізація читальні // Там само. – 1925. – № 2–3. – С. 8–9; (переклад) Ганс Богат. Предметовий каталог університетської бібліотеки у Відні // Там само. – № 4–5. – 1925. – С. 16–35; В справі опрацювання цінних для відділу «Україніка» бібліотек : до обговорення // Там само. – 1925. – № 8–10. – С. 21–25; До питання про українські псевдоніми : в порядку обговорення // Там само. – С. 25–29; Аноніми та псевдоніми в загальній і в українській бібліографії // Методологічний зб. Бібліогр. Коміс. ВУАН. – К., 1928. – Вип. I. – С. 18–60; Аноніми твори в бібліотечній роботі. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2833; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 425, арк. 21–22; Проблеми і методи бібліотечних опрацювань книжки в світлі завдань реконструктивної доби. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 161, арк. 5, спр. 384, арк. 9; Про українознавчий каталог ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 7; Псевдоніми в бібліотечній роботі. – № 2810, арк. 8; Псевдоніми в українській бібліографії (спроба характеристики методів збирання псевдонімів). – № 2820; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 161, арк. 25–26; Робота Московських та Ленінградських бібліотек (вражіння і спостереження). – № 2814, арк. 2; Топографізація старих українських серіальних видань – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 425, арк. 23–24; спр. 229.

Л-ра: Білокінь С. До питання про авторство «Словника українських псевдонімів» : до-

кументи і матеріали // Марра mundi : зб. наук. пр. на пошану Я. Дашкевича з нагоди його 70-річчя. – Л. ; К. ; Нью-Йорк, 1996. – С. 830–874; Федір Максименко – людина, вчений, книголюб // Дашкевич Я. Постаті : нариси про діячів історії, політики, культури. – Л., 2007. – С. 672–683; Гордій М. Неоніла Василівна Кравченко-Максименко – книгознавець, громадянка, дружина // Збірник пам'яті українського бібліографа Федора Максименка / упоряд.: Г. Домбровська, Л. Панів. – Л., 2008. – С. 140–145.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 229, арк. 22, 25; спр. 488, арк. 104; оп. 1 л, спр. 16, арк. 47; спр. 42, арк. 61.

Максименко Федір (Теодор) Пилипович (23.01.1897, с. Біленьке Катеринославського пов. і губ. – 06.07.1983, Львів) – бібліограф, книгознавець. Н. в родині священника-автокефаліста, згодом репресованого. Закін. Катеринослав. духов. семінарію (1917); іст. від. ф-ту гуманіт. наук Київ. ІНО (1925). Навч. на іст-філол. ф-ті Київ. ун-ту св. Володимира (1917–1918); аспірантурі ВБУ (з листоп. 1930). Працював бібліотекарем Донец. від. народів (1919); зав. шкільним музеєм Бахмут. земства (Бахмут Катеринослав. губ., 1919); зав. центр. повіт. краєзнав. музеєм Бахмут. від. народів (1920–1921); зав. бібл. секцією Бахмут. від. народів (Костянтинівка Бахмут. пов., 1921); бібл. інструкт. Костянтинів. р-ну (1921); зав. Костянтинів. центр. б-кою (1922); співроб. конс.-довідкового від. (з 14.06.1923), пом. зав. від. україніки (1927), пом. зав. університет. від. (28.01.1928–1930), пом. зав. від. комплектування (з 19.03.1929), зав. газ. від. (1931), н. с. II розр. мапограф. від. (07.09.1931–23.08.1933) ВБУ; статистиком та обліковцем виробн. комбінату при дит. містечку № 10; бібліотекарем НДІ цукр. вир-ва, у профспілці деревообробників (1934–1935), НДІ харчування (1936–1937, 1939–1941), II Київ.

мед. ін-ту (1937–1941); бібліографом, зав. від. комплектування, зав. бібліогр. від. КДУ ім. Т.Г. Шевченка (квіт. 1938–1941); під час нім. окупації Києва – зав. від. комплектування б-ки КДУ (жовт. 1941); кер. КБК (з 19.09.1943); зав. від. комплектування, бібліограф б-ки, асист. каф. історії СРСР КДУ (з берез. 1944); зав. від. бібліогр. (верес. 1946–1951), заст. дир. з наук. роботи (1950–1974), зав. від. рукоп. та рідкісних книг (1974–1983) б-ки Львів. ун-ту ім. І. Франка. Член бібліогр. секції НДКБ (з 1925). Член Коміс. Дніпрельстану ВУАН (1930). Член Коміс. з передавання книж. фондів Волин. держ. музею до ВБУ та ХДНБ (черв. 1932). Займався пед. діяльністю в галузі бібліотекознавства і бібліографії. Читав лекції з історичної бібліографії для аспірантів та студентів КДУ, в семінарі підвищ. типу для робітників бібліотеки АН УРСР, для наук. робітників Київ. центр. іст. арх. та Арх. упр-ня УРСР, в Укр. полігр. ін-ті ім. І. Федорова та на консульт. пункті Харків. держ. ін-ту культури. За завданням дирекції ВБУ перебував у наук. відрядженні до Ленінграду, де опрацював фонди Ленінгр. від. держ. книж. фонду РРФСР, Ленінгр. публ. б-ки, Ленінгр. від. Центр. арх., БАН СРСР, Акад. історії матер. к-ри, б-ки Геол. й Мінерал. Музею АН СРСР, б-ки Держ. ін-ту мед. знань по відбору й передачі кількох тис. книжок для комплектування ВБУ (1926–1927). Організатор та кер. перенесення б-ки кол. Ун-ту св. Володимира до нового будинку ВБУ (1927–1928). Працював над збиранням матеріалів для краєзнав. бібліогр. України (1927–1928). Доповнив, упорядкував та підготував до друку «Матеріали до бібліографії Дніпрельстану», зібрані Ф.П. Чернявським (1930). Звільнений з ВБУ під час чистки академ. установ (1933).

Організував на базі б-ки Львів. ун-ту постійно діючий семінар бібліографів міста. Ініціатор та кер. вид. серії покажчиків «Друковані праці професорів, викладачів і співроб. Львів. ун-ту» (1944–1960). Автор бібліогр. розвідок «Межі етнографічної території українського народу» (1927), покажчиків «Матеріали до краєзнавчої бібліографії України» (1930), «Першодруки (інкунабули) Наукової бібліотеки Львівського університету» (1958), «Бібліографія української і російської бібліографії по історії УРСР (1960, у співавт.), «Збірки історичних відомостей про населені пункти Укр. РСР» (1964), «Бібліографічні зарубіжні видання з історії Укр. РСР» (1971, у співавт.), «Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках» (1975).

Пр.: Матеріали к библиографии Донецкого края // Просвещение Донбасса. – 1922. – № 6–9; М. Драгоманов : до 30-річчя з дня смерті // Життя й революція. – 1925. – № 6–7. – С. 135–136; До питання про історію української преси // Бібл. журн. – 1926. – № 4–5. – С. 54–63; До бібліографії українознавства // Там само. – 1926. – № 6–7; Нова література про Т.Г. Шевченка / уклад. : Д.А. Баліка, Б.І. Зданевич, Ф. Максименко [та ін.]; ВБУ при ВУАН // Життя й Революція. – 1926. – № 1. – С. 115–117; Межі етнографічної території українського народу. – К., 1927. – 31 с.; До українського некрополю : могила Сергія Подолинського // Україна. – 1927. – Кн. 4 (23). – 155–156; До бібліографії українознавства // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 131–132; Матеріали до краєзнавчої бібліографії України, 1847–1929 : список бібліографічних праць, що стосуються окремих місцевостей УСРР, Бессарабії, Дону й Криму / ВБУ при ВУАН ; уклад. Ф.П. Максименко. – К., 1930. – XX, 264 с.; Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; Першодруки (інкунабули) бібліотеки Львівського університету. – Л., 1958. – 32 с.; Бібліографія української і російської бібліографії по історії УРСР / М-во культури УРСР, Держ. іст. б-ка УРСР; склали: Р. Кац, Ф. Максименко. – К., 1960. – 154 с.; Збірки історичних відомостей про населені пункти Укр. РСР // Наук.-інформ. бюл. Арх. упр. УРСР. – 1963. – № 4–6; 1964. – № 1–5; Про необхідність видання бібліографії з історії УРСР / Ф. Максименко, І. Крип'якевич, М. Марченко, А. Введенський, Н. Шеліхова, Я. Ісаєвич, Я. Дашкевич // УІЖ. – К., 1965. – № 1. – С. 158–

159; Бібліографія української бібліографії // На шляху до створення репертуару української книжки ... – С. 19–28; Бібліографії зарубіжних видань з історії Української РСР : бібліогр. покажч. / склали: Л.Д. Вітрук, Ф.П. Максименко, В.М. Рябоконт; відп. ред. Р.Г. Симоненко. – К., 1971. – 199 с.; Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках, 1574–1800. – Л., 1975. – 126 с.; Етнографічні територіальні межі українського народу : до складання бібліографічного репертуару. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 109–111; До українського некрополю : про могили Сергія Подолінського. – ІР НБУВ, ф. Х. арк. 1–8; Краєзнавча бібліографія на Україні. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2831; Методи збирання матеріалів для репертуару. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 18; Проект резолюції про джерела бібліографічного репертуару для українського бібліографічного репертуару. – ІР НБУВ, ф. 33, № 284.

Л-ра: Видатний бібліограф : до 70-річчя з дня народження Ф.П. Максименка / О.С. Ровнер, Н.М. Шеліхова // УІЖ. – 1967. – № 2. – С. 132–133; *Сарана Ф.К.* Лоцман книжного моря [Ф.П. Максименко] // Культура і життя. – 1967. – 16 лют.; *Корнейчик І.І.* Славний шлях : до 70-річчя з дня народження Ф.П. Максименка // Бібліотекознав. та бібліогр. : зб. статей. – Х., 1969. – Вип. 6. – С. 143–150; *Сарана Ф.К.* Піввіку служіння книзі // Друг читача. – 1972. – 27 квіт.; Федір Пилипович Максименко // Бібліотекознав. та бібліогр.. – 1972. – Вип. 12. – С. 141–145; *Смигон А.* Учений и книга // Львов. правда. – 1976. – 4 февр.; *Вовченко С.В.* У истоков библиографии второй степени на Украине // Вопросы нац. библиографии : сб. материалов – Л., 1976. – Вип. 28. – С. 34–43; *Немировский Е.Л.* О библиотеках, книголюбях и ... фальсификаторах. Разд.: Письмо из Львова // Альманах библиофила. – М., 1978. – Вип. 5. – С. 186–188; *Білокінь С.І.* Праці Ф.П. Максименка в галузі краєзнавчої бібліогр. // II Респ. наук. конф. з іст. краєзнавства, м. Вінниця, 19–21 жовт. 1982 : тез. доп. – К., 1982. – С. 48–50; Федір Пилипович Максименко : бібліогр. покажч. / уклад. М.Л. Бутрин ; ред. М. П. Гуменюк ; Первинна орг-ція т-ва книголюбів при ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л. : ЛНБ ім. В. Стефаника, 1983. – 31 с.; *Білокінь С.* Наш перший бібліограф // Наука і культура : Україна. – К., 1986. – Вип. 20. – С. 394–395; *Белокоп С.* Библиотека Ф.П. Максименка // Актуальные проблемы теории и истории библиофильства. – Ленинград, 1989; *Потайчук В.К.* Пам'яті видатного українського бібліографа // Вузів. б-ка. – 1992. – С. 70–76; Бібліограф Федір Пилипович Максименко (1897–1983) : біобіліогр. нарис / Н.Ф. Королевич; НПБУ. – К., 1996. – 47 с.; *Швець Н.* Засади і настанови Ф.П. Максименка у формуванні відділу рукописних і рідкісних книг // Зб. наук. пр. від рукоп., стародрук. та рідкіс. книг ім. Ф.П. Максименка. – Л., 1997. – С. 6; Українські бібліографи ХХ ст. ... – С. 137; Довід-

ник з історії України ... – С. 443; *Дубровіна Л.А., Омищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 192; *Непомнящий А.А.* Крымское введение в библиографических исследованиях Ф.Ф. Максименко // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 187–190; *Дубровіна Л.А., Омищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Библиотеки Киева (1941–1943) ... – С. 221, 224, 266, 566; Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 96–97; Збірник пам'яті українського бібліографа Федора Максименка / упоряд.: Г. Домбровська, Л. Панів; редкол.: В. Кметь (голова), С. Білокінь, Я. Дашкевич та ін. – Л., 2008. – 364 с. : іл., портр.; *Дениско Л.М.* Библиотека та архів ... – С. 63, 64, 81, 82, 384, 393, 394, 396; *Дубровіна Л.А., Омищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 181, 198, 202, 208, 215, 224, 349, 401, 431, 438, 477; Ликування Юра Меженка ... – С. 325; Укр. бібліографі. Вип. 2 ... – С. 27–29; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 456; *Назарчук Т.Б.* Федір Пилипович Максименко та розвиток кримознавчої бібліогр. // Актуальні питання історії науки і техніки : матеріали 9-ї Всеукр. наук. конф., м. Житомир, 7–9 жовт. 2010 р. / Центр пам'яткознавства НАН України, УТОПІК. – К., 2010. – С. 350–352; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 137.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 31, арк. 30 зв.; спр. 42, арк. 96–97; ІР НБУВ, ф. Х, № 14025, арк. 41; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4616 (особ. спр. Ф.П. Максименка); ф. 3206, оп. 5, спр. 8, арк. 221–221 зв.; *Дашкевич Я.* Постаті ... – С. 672–683.

Іконогр.: ЕІУ. Т. 6 ... – С. 456.

Максимкова О.Д. (?-?) Працювала зав. студент. б-кою Ніжин. ІНО (до 26.06.1925).

Дж.: ВДАЧОН, ф.Р-6121, оп.1, спр. 3, арк. 17–17зв.

Малець Тетяна Іванівна (?-?). Працювала співроб. (1926–1969), зав. від. комплектування (з 1939) ХДНБ.

Л-ра: Библиотека в історичному просторі ... – С. 141, 151, 157.

Малюга Микола Максимович (22.05.1910–14.07.1937) – бібліотекознавець, бібліогр. Н. в сел. родині. Асп. УНІКу (з 10.11.1931). Працював зав. конс. від. (з 04.09.1933), зав. сектором (з 15.11.34), н. с. (04.09.1934–09.10.1936), учен. секр. (16.11.1934–09.10.1936), т. в. о. дир. (лип. 1936) БАН УСРР; н. с. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масов. бібліогр. Бібл.

упр. НКО УСРР (до 01.10.1936). За завданням дирекції БАН УСРР займався організацією та редагуванням наук. праці: «Бібліотеки м. Києва».

Пр.: Методика консультаційної роботи наук. б-к. – 1935. – 48 с. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 22; Про перебудову консультаційної роботи в наук. б-ках. – 1935. – Там само, спр. 26; Списки рекомендованої худож. л-ри до літ. днів у колгоспах. – 1936. – Там само, спр. 31.

Л-ра: Ковальчук Г.І. Директори ВБУ ... – С. 179–206; Вона ж. УНІК ... – С. 459.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 496, арк. 114; спр. 50, арк. 10; спр. 536, арк. 11; АП РФ, оп. 24, спр. 409, арк. 214 (Списки осіб, що підлягають суду Воєн. колегії Верхов. суду СРСР. 26.06.1937); ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ІР НБУВ, ф. 33, № 3693; ф. 47, № 262, арк. 33.

Малютін Григорій Олексійович (23.02.1881, с. Васильківка Павлоградського пов. Катеринославської губ. – ?). Н. в родині торг. службовця. Закін. Павлоград. г-зію (1899), юрид. ф-т Моск. ун-ту (1907). Працював секр. Катеринослав. міськ. управи (1908–1911); пом. бібліотекаря б-ки Харків. ун-ту (1910–1918); старш. бібліотекарем, зав. від. Харків. центр. наук. б-ки (1918–1928).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 293.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 4662 (особ. спр. Г.О. Малютіна).

Маляренко Теодосій Йосипович (15.08.1885, Гайсин Подільської губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. Немирівську г-зію (Брацлав. пов. Поділ. губ., 1905). Навч. на іст.-філол. ф-ті Новорос. ун-ту (1905–1907). Працював приват. лектором (1908–1910); бібліотекарем Кисловодської г-зії та літ.-худож. т-ва (П'ятигорськ, 1909–1916); співроб. Упр. кавказ. мінеральних вод (1912); пом. діловода заг. від. канцелярії Комісаріату закордонних справ (Київ, 16.06.1918–1919); співроб. Коміс. для складання слов. укр. живої мови УАН (1919); каталогізато-

ром (з 25.04.1919), ученим діловодом (з 25.04.1919), підстарш. бібліотекарем (1919–1920), зав. книж. фундами та госп-вом (1924), бібліотекарем-фахівцем (1926–1927), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931); с. н. с.-конс. ВБУ (1934); бібліотекарем Ін-ту соцреконструкції (з 15.01.1934); бібліотекарем Бюро екон. досліджень (1935).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 21. – 11 липня; Науково-допоміжний апарат ... – С. 457.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 22; спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1, спр. 448, арк. 5; оп. 1л, спр. 2, арк. 7, 8, 27; спр. 31, арк. 51 зв.; ІР НБУВ, ф. 48, № 21, арк. 28; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4671 (особ. спр. Т.І. Маляренка); ф. 3766, оп. 1, спр. 1, арк. 97.

Манасевич М. (?-?) – лікар, педагог. Працював зав. резервного та обмінного фондів академ. євр. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1933); голов. бібліотекарем євр. від. БАН УРСР (з 16.02.1939).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 20.

Манджос Наталія Семенівна (1895, Київ – ?). Закін. Київ. міністерську г-зію (1912), філол. ф-т ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1922). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921); вчит. трудшколи (Київ, 1923).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв; спр. 14, арк. 40 (заява Н.С. Манджос).

Манжос Борис Семенович (20.02.1891, Київ – 1938) – педагог. Н. в родині дрібного урядовця. Закін. 4-ту Київ. г-зію (1909). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з 1909). Учасн. Семінарію рус. філол. акад. В.М. Перетца. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1914). Навч. на пед. курсах Кершенштейнера в Мюнхені. Працював вчит. Моск. г-зії Фішера (1914), викл. укр. і рос.

мови та л-ри в київ. г-зіях Ігнатєвої та Кононацької (1917); зав. сіл. семирічкою (с. Фурси Васильківського пов. Київ. губ., 1920–1921); інсп. Київ. повітсоцвиху, інсп. губнаросвіти (Київ, 1921); дир. школи (с. Жилиани Київ. пов., 1922); ред. журн. «Юний Спартак» (1922–1923); зав. пед. частиною дит. містечка «Ленінськ» у Києві (1923–1924); кер. каф. дит. руху Київ. ІНО (1924–1930); викл. політех. освіти та орг-ції педпрактики Київ. технікуму інструкторів політех. пр. (з 1930); кер., проф. дидактики Укр. ін-ту профосу в Києві (з 1930); пом. дир. з навч. частини Київ. польс. ін-ту соцвиху (з 1930); учен. секр. ВБУ (1934). Автор першого в Україні дослідження гештальпсихології «Дві теорії навчання».

Пр.: Азбука радянського вчителя. – Вид-ня Спільки «Робос», 1922; Проблема обліку в трудовій школі // Бюл. Конс.-метод. бюро при Київ. ІНО. – 1923 – № 2; Виробниче навчання в школі при виробництві // Політехн. школа і виробництво. – М., 1926; Праця в майстернях трудових шкіл при виробництві як педпроцес // Шлях освіти. – 1927; Основы советской дидактики. Ч. 1: Аналитика педагогического процесса. – М., 1930. – 332 с. : табл.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 241; Винничук Ю. Розп'ята Муза. Антологія українських поетів, які загинули насильницькою смертю : у 2 т. / уклад. Юрій Винничук. – Л., 2011. – Т. 2. – С. 36.

Джс.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 4680 (особ. спр. Б.С. Манжоса).

Интернет-ресурси: Рудзицький А. Учитель и его ученики. Памяти академика В.Н. Перетца [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://aej.org.ua/history/1470.html>. – Название с экрана.

Манковський Болеслав Фердинанд (20.11.1852, Любачів Перемишльського воєводства, Польща – 26.08.1921, Львів Другої Речі Посполитої) – історик, педагог; д-р філос. н. (1889). Закін. Львів. г-зію (1870). Навч. на філос. ф-ті Львів. (1871–1874), Лейпцигзького та Берлінського (1877–1879) ун-тів. Працював співроб. б-ки гр. В. Дзедушицького (1875–

1876), бібліотекарем та архіваріусом князів. б-ки А.-С. Сапеги у Красічині (побл. Перемишля, 1880–1887); викл. польс., нім. мови, історії, психології II Львів. г-зії (1887–1891); провізорним бібліотекарем II кат. (з 1890), штатним бібліотекарем II кат. (1892), бібліотекарем I кат. (1895) старш. бібліотекарем від. рукоп. і стародруків (1906), дир. (з 29.05.1912) б-ки, приват-доц. (1903–1920), проф. (з 1920) каф. педагогіки Львів. ун-ту; викл. педагогіки Львів. лицю ім. королеви Ядвіги (1914–1920). Був співроб. низки варшав. та львів. газ. і журн. (1874–1916). Автор праць з педагогіки, психології, бібліотекознав. Ініціатор передачі книгозбірні В. Чарторийського до б-ки Львів. ун-ту.

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 98–99.

Джс.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1194; оп. 15, спр. 725.

Маньковський Тадеуш (Тадей) Володимирович (1878, Львів Австро-Угорської імп. – 1956) – мистецтвознавець. Закін. Львів. ун-т (1904). Працював у Закладі ім. Оссолінських у Львові (1898–1902); заст. зав. від. мистецтва (з лют. 1940) Львів. філії БАН УРСР; дир. музею на Вавелі (Краків, з 1945). Автор понад 200 пр. з історії мистецтв України та Польщі.

Пр.: Львівські барочні церкви. – Л., 1932; Мистецтво львівських вірменів. – Краків, 1934; Львів. цех малярів XVI і XVII ст. – Л., 1936; Давній Львів. – Краків, 1973.

Л-ра: Романюк С. Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів» ... – С. 8–9.

Маранц Матильда (Іда) Соломонівна (02.05.1902, Проскурів Подільської губ. – ?). Закін. мат. від. ф-ту профосвіти Одес. ІНО (1926). Асп. Н.-д. каф. Одес. ІНО (1928). Працювала викл. мат. профшколи «Метал» (Одеса, 1928); н. с.-методистом метод.

від. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936); конс. метод. від. (1938), н. с. наук. метод. каб. бібліотекознав. БАН УРСР (1939–17.04.1941); методистом, старш. методистом Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (з 1945).

Пр.: Бібліогр. покажч. інозем. л-ри з питань буд-ва бібл. будинків. Арх. НБУВ. – 1940. – оп. 2, спр. 39.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 131; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 279.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 6 зв.; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4698 (особ. спр. М.С. Маранц).

Марголіна Ганна Натанівна (1888, Владикавказ, Осетія – 1960) – бібліотекознавець, громад. діяч. Н. в родині службовця. Закін. 2-гу Тифліську жін. г-зію; іст. від. Паризького ун-ту – Сорбонни (1911). Давала приват. уроки з історії та фр. мови (Київ, 1911–1914). Працювала бібліотекарем (1914–1920), дир. (1921–1930), с. н. с. (з 1929) Київ. приват. дит. б-ки Д.Ю. Доброї (з 1917 мала назву – Перша держ. дит. б-ка, з 1920 – Перша держ. б-ка для дітей та юнацтва м. Києва, з 1934 – Київ. обл. б-ка для дітей та юнацтва ім. 15-річчя РКСМ; одночасно – інструкт.-секр. дит. б-к секції дит. б-к Бібл. підвід. НКО (1919); зав. Київ. центр. дит. б-ки (1927); кер. від. дит. читання Київ. філії Всеукр. НДІ педагогіки (1930); н. с. Центр. б-ки юного читача (Харків, 1931–1934); с. н. с., кер. від. дит. читання Всеукр. НДІ педагогіки (Київ, 1934–1941); зав. учем і вчит. історії середньої школи і вчит. історії (хут. Привольний на Кубані, з 1941); пропагандистом евакошпиталю (Тбілісі, до 1945); зав. метод. каб. Київ. обл. б-ки для дітей та юнацтва ім. О. Бойченка (1945–1952); після виходу на пенсію – бібліотекарем Б-ки № 6 Печерського та

ім. Н.К. Крупської Жовтневого районів м. Києва; бібліографом наук.-метод. каб. бібліотекознав. М-ва к-ри УРСР (1952–1953). Під її кер-вом Центр. Київ. дит. б-ка зробила перші кроки у визначенні місця і ролі дит. б-ки в заг. системі виховання дітей; вела активні пошуки форм і методів бібл.-пед. процесу кер-ва читанням дітей. Групою працівників на чолі з Г.Н. Марголіною було розроблено проект мережі дит. б-к України і проект статуту Респ. б-ки для дітей, яку передбачалося відкрити в Харкові. На різних конференціях і нарадах, у т. ч. Держ. наук.-метод. к-ту в справі дит. літ., гри., іграшки та дит. б-ки (8–18 січ. 1930 р.) ставила питання про підгот. кадрів для роботи в б-ках для дітей. За активну участь в орг-ції бібл. справи в Україні мала урядові нагороди, почесні грамоти.

Пр.: Київська центральна дитяча бібліотека // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1–2. – С. 162–163; Специальные детские библиотеки до и после Октября // Красный библиотекарь. – 1927. – № 9. – С. 54–61; Формирование читательских навыков у детей и подростков // Там же. – 1928. – № 1. – С. 37–55; До питання про основні засади комплектування книжного фонду дитячої бібліотеки // Матеріали до комплектування дитячої бібліотеки / за ред. Г. Марголіної та О. Зінгерман. – Х., К., 1929. – Кн. 1, вип. 1. – С. 3–5; До питання про структуру й методи роботи дит. б-ки : тези доп. на Всеукр. нараді Держ. наук.-метод. к-ту в справі дит. літ., гри., іграшки та дит. б-ки (8–18 січ. 1930 р.) // Дит. л-ра / за ред. О.І. Попова. – Х., 1930; За планову організацію дитячого читання / Г. Марголіна, Н. Перліна // Вироб. думка. – 1930. – № 16. – С. 1–4; Дещо з питань бібл. роботи з дітьми на Україні / Р. Гуревич, Г. Марголіна // Б-ка у соц. буд-ві. – 1931. – № 1. – С. 41–48; Бібліотека юного читача // Ком. освіта. – 1933. – № 8. – С. 71–75; З історії керівництва дит. читанням // Там само. – 1936. – № 6. – С. 120–137; З історії організації дитячого читання // Наук. зап. Укр. Н.-д. ін-ту педагогіки. – К., 1939. – Т. 1. – С. 110–135; Художня література для дітей : хрестоматія для педшкіл / Г. Марголіна, А. Коган, Б. Корсунська. – К., 1940. – Т. 1. – 252 с.; Коротка розвідка з історії організації дитячого читання // Педагогічна спадщина з питань дитячого читання / заг. ред. Г. Марголіної. – К., 1941. – С. 7–49; Виховна робота бібліотек для

дітей // Рад. шк. – 1947. – № 3. – С. 51–56; Київська Центральна дитяча бібліотека. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 129–131, 277–280.

Л-ра: Гуревич Р.Б. Харківська Центральна б-ка юного читача // Бібліотекознав. та бібліогр. – 1967. – Вип. 4. – С. 115–129; Найстаріший бібліотекар столиці // Київ. правда. – 1949. – 4 лют.; Одна з перших в Україні ... – С. 30–32; *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 139; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 23–25, 32.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 85; ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63; ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18.

Мареніна Марія Михайлівна (1896, Умань Київської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1911); бібл. курси при ВБУ (1926). Працювала викл. історії та л-ри г-зій та трудових шкіл Києва (1911–1922); пом. бібліотекаря вчен. К-ту при М-ві зем. справ (з 1918), згодом – Центр. б-ки С.-г. наук. к-ту України (до 1922); старш. бібліотекарем та зав. студент. від. б-ки Київ. індустр. ін-ту (1936); бібл.-тех. робітником (з 14.11.1928), бібліотекарем БАН УРСР (07.07.1936–25.02.1937). В б-ці УНІКУ складала картотеку до 10-річчя укр. преси; в каб. вивч. читача брала участь у підгот. роботі до Кельн. виставки; опрацьовувала період. л-ру для бібліогр. покажч. за 10 років укр. період. преси (з 1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 23, арк. 136, 142; спр. 51, арк. 100 (анкета М.М. Мареніної); спр. 536, арк. 7.

Маркевич Арсеній Іванович (крипт.: А. М.; 30.03.1855, Брест-Литовськ Гродненської губ. – 18.01.1942, Ленінград) – історик, археолог, етнограф; чл.-кор. АН СРСР (з 15.01.1927). Н. в родині священика. Закін. іст.-філол. ф-т Варшав. ун-ту (1876). Працював викл. рос. мови та словесно-

сті в г-зіях (Хелм, Шауляй; 1876–1883; Сімферополь, 1883–1907); дир. дит. притулку ім. графині Адлерберг (Сімферополь); співроб. (з 1887), управитель справ Тавр. вчен. арх. коміс. (Сімферополь, 1891–1908); доц. (з 1918), проф. каф. історії Крима Тавр. ун-ту (1927); в. о. старш. архіваріуса і управителя справ Центр. арх. (Сімферополь, 1919); викл. історії Крим. пед. ін-ту (1927). Засн. і голова (1908–1923) Тавр. вчен. арх. коміс.; Тавр. т-ва історії, археології та етнографії (з 1923). Співроб. С.-Петербур. археол. ін-ту. Член Археогр. коміс.; Моск. родословного т-ва; Моск. археол. т-ва; Одес. т-ва історії і старожитностей; Воронежської, Оренбурзької, Рязанської, Смоленської, Тамбовської, Чернігівської вчен. арх. коміс. Автор праць з історії Криму, зокрема про перебування там М.В. Гоголя, В.А. Жуковського, О.С. Пушкіна. Кавалер орденів св. Станіслава та св. Анни III та II ступенів, св. Володимира IV ст.

Пр.: Юрий Крижанич и его литературная деятельность : историко-литературный очерк // Варшав. университет. известия. – Варшава, 1876. – № 1. – С. 1–122; № 2. – С. 1–103; Свв. Кирилл и Мефодий, их жизнь, деятельность и заслуги : речь, произнесенная в Симферопольской мужской гимназии 6-го апреля 1885 года. – Симферополь, 1885. – 52 с.; Тауріса : опыт указателя сочинений, касающихся Крыма и Таврической губ. вообще // Изв. Тавр. уч. арх. комиссии. Вып. 1. – Симферополь, 1894; Вып. 2. – Симферополь, 1898; Вып. 3. – Симферополь, 1902; К истории Крымских архивов // Тр. XIII Археол. Съезда в Екатеринославе. 1905. – М., 1908. – Т. 2. – С. 166–173; Островок в Казачьей бухте, как предполагаемое место кочины Св. Климента, папы римского // Изв. Тавр. уч. арх. комиссии. – Симферополь, 1909. – № 43. – С. 105–114; Очерк истории Тавриды // Крым : путеводитель / под ред. Л.С. Вагина и др. – Симферополь, 1923. – С. 172–226; Симферополь. Его исторические судьбы, старина и недавнее прошлое. – Симферополь, 1924. – 113 с.; 3 культурної минувшини Криму XIX ст. : короткі нариси // 36. іст.-філол. Від. ВУАН. – К., 1930. – № 89. – С. 107–158.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 243; *Линищенко И.А.* А.И. Маркевич : биогра-

фические воспоминания и список трудов. – Оdesa, 1904. – 4, 48 с. : 1 л. портр.; Научные работники Крыма ... – С. 8; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 302; *Непомнящий А.А.* Арсеній Іванович Маркевич і розвиток архівної справи в Криму // Українське архівознавство : історія, сучасний стан та перспективи : наукові доповіді Всеукраїнської конференції : у 2 ч. – К., 1997. – Ч. 1. – С. 225–235; *Він же.* Невідомі джерела до біографії Арсенія Маркевича // Архіви України. – К., 1998. – № 1/6. – С. 121–127; *Ушата Р.И.* Несколько слов о библиотеке Таврической ученой архивной комиссии // Арсеній Іванович Маркевич : І Таврические международные научные чтения (Симферополь, 19 мая 2000 г.) : сб. / ред.-сост. Е.Б. Вишнева. – Симферополь, 2000. – С. 70–72; *Непомнящий А.А.* История и этнография народов Крыма ... – С. 14–21; *Непомнящий А.* Арсеній Маркевич : страницы истории крымского краеведения. – К., 2005. – 432 с., ил.; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 371–373; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 512; *Непомнящий А.А.* Подвижники кримведения. – Т. 2 : Taurica orientalia ... – С. 371–375, 379–381, 394–402, 410–413, 436–439, 441–445, 455–457, 575–577; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 80; Укр. бібліографі. Вип. 2 ... – С. 33–35; Дослідники історії Південної України ... – С. 255–258.

Маркман Марія Абрамівна (?–?). Працювала бібліотекарем від фондів БАН УРСР (до 02.07.1937); бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 150.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 99.

Марков Василь Михайлович (01.03.1881, Сімферополь Таврійської губ. – ?) – бібліотекознавець. Працював мировим суддею Голов. суду м. Сімферополя; зав. б-ки Крим. ун-ту (Сімферополь, 1920–1925); зав. наук. б-ки Крим. пед. ін-ту ім. Фрунзе (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 243; Научные работники Крыма ... – С. 8; *Филлимонов С.Б.* Тайны судебно-следственных дел ... – С. 11; *Непомнящий А.А.* История и этнография народов Крыма ... – С. 34; *Непомнящий А.А.* Подвижники кримведения. – Т. 2 : Taurica orientalia ... – С. 426, 427; *Он же.* Неизвестные документы ... – С. 303–316.

Дж.: ГУ СБУ в Криму, слідча спр. Д. 08575 (К.О. Поповой-Барт).

Маркович Дмитро Андрійович (11.09.1863, С.-Петербурзька губ. – ?). Закін. правн. ф-т С.-Петерб. ун-ту. Працював мировим суддею, членом Петерб. суд. палати, тов. обер-прокурора Цивіл. касаційного і II-го Департаменту рос. Сенату, прокуратором Найвищ. суду (С.-Петербург); членом консультації М-ва юстиції (1914–1915); позаштат. співроб. Нац. (Все-нар.) б-ки (з 02.03.1919); викл. Кубан. індустр. технікуму (1927). Працюючи безопл. співроб. ВБУ, наглядав за книгами, що знаходилися в будинку Колегії Павла Галагана (1919).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 986; Наука и научные работники СССР ... – С. 243; Науково-допоміжний апарат ... – С. 458.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 11; оп. 1л, спр. 2, арк. 31; спр. 3, арк. 74.

Марковська-Масленкова Тетяна Михайлівна (1899, Київ – ?). Н. в родині літературознавця і педагога *М.М. Марковського*. Дружина *Л.О. Масленкова*. Закін. Києво-Фундуклеївську жін. г-зію (1918), два курси іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1918–1920), бібл. курси при НКО УРСР (1919), курси практикантів при ВБУ (1925–1926). Працювала бібліотекарем «Першої укр. б-ки» (Київ, 1918–1920); бібліотекарем (з 09.07.1926), старш. бібліотекарем, конс.-бригадиром алф. кат. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), голов. бібліотекарем від. опрацюв. зав. алф. каталогам (1931–1939), голов. бібліотекарем, заст. дир. Львів. філії (берез. 1940–07.07.1941), т. в. о. дир. (Київ, 10–24.07.1941) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – дир. Київ. МПБ (11.10.1941–20.10.1943); після звільнення від нацистів – уповноваженою БАН УРСР (з 08.11.1943), т. в. о. дир. (15.11.1943–01.07.1945), зав. від. каталогізації (01.07.1945–30.09.1948), голов.

бібліотекарем від. опрацюв. (з 30.09.1948) БАН УРСР. Під час окупації Києва керувала підпільною групою бібліотекарів, яка рятувала книги від вивезення до нім. б-к, а в 1943–1945 організувала в БАН УРСР, що стала центром, куди звозилися повернені з Німеччини бібліотечні фонди та колекції, та очолила групу з обліку та перерозподілу між бібліотеками фондів, що були вивезені окупантами.

Пр.: Про застосування довідкових карток в алфавітних каталогах великих бібліотек // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С 68–75; Основні засади опису книг // На шляху до створення репертуару укр. книжки ... – С. 35.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 161; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 280; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 215–223; Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 131; *Гарбар Л.В.* Внесок вчених ВБУ ... – С. 425–437; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 307, 314, 349, 350, 478.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 20, арк. 95; спр. 556, арк. 2 зв.; спр. 60, арк. 58; ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24; ЦДАВО України, ф. 166 оп. 12 спр. 4724 (особ. спр. Т.М. Марковської-Масленкової).

Марковський Євген Михайлович (06.11.1893 с. Папужинці Уманського пов. Київської губ. – ?) – мовознавець, літературознавець, театрознавець, бібліограф. Н. в родині літературознавця, педагога *М.М. Марковського* (1869–1947). Закін. із золотою медаллю 1-шу Київ. г-зію (1912) та іст. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира (1917). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рос. мови і л-ри Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (з 1922). Співорганізатор «Першої української бібліотеки і читальні» (вул. Пушкінська, 1917). Працював діловодом Секретаріату, пізніше – М-ва народів освіти (1917–1919); викл. укр. мови, укр., рос. та світ. письменства дит. будинку ім. III Інтернаціоналу (1921–1923); лектором укр. мови: кооп. школи (1921–1922), Підгот. до

ун-ту курсів (1922–1923); Київ. вечір. робфаку (1923–1924), 1-ї укр. торг.-пром. школи (1922–1924); одночасно – лектором (1921–1926), кер. курсу укр. мови (1925–1926) та зав. каф. українознав. (1924–1926) КІНГУ; мол. бібліотекарем-бібліографом (з 01.10.1926), зав. від. обов'язкового примірника секції українки (1927–1931), зав. від. комплектування (24.07.1932–23.08.1933), учен. секр. (1931–23.08.1933), н.с. (до 23.08.1933) ВБУ; викл., зав. каф. укр. мови Сум. держ. пед. ін-ту (з 1948). Пост. штатний н.с. Коміс. для складання слов. укр. живої мови при УАН (з 1920); після скорочення штатів ВУАН – нештат. пост. співроб. Коміс. для складання слов. укр. живої мови (1924–1927); член метод. коміс. Укрлікнепу (1924–1926); член та секр. бібліогр. секції НДКБ ВБУ (з 28.12.1926). Член Етногр. коміс. ВУАН (1927–1928). Член філол. секції при Київ. Будинку учених (1943). Улаштував експозицію «Вертеп» в Українському театральному музеї при каф. укр. мистецтва ВУАН (1927–1928). Заарештований (1932).

Пр.: Аналіз вид. продукції Укр. книж. палати. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 26; Держ. бібліогр. в планах Укр. книж. палати. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 13; Засоби охорони й збереження книжок. Книжкові шкідники й методи боротьби з ними. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 3; Основні організаційні питання фахової бібліогр. на Україні. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 16; План роботи НДКБ на 1933 р. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 4; Принципи й методи роботи в підвід. обов'язкового примірника. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 17; Проект інструкції як складати каталог видавництва п/в обов'язкового примірника ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 20; Проект резолюції на питання про обсяг та склад матеріалу УБР. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2811, № 2837; П'ятирічний план ВБУ на другу п'ятирічку. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 4; Соціальна бібліогр. на Україні. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 6.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 244; Наук. діяльність Філол. секції при Київ. домі учених // Наші дні. – 1943. – 11 серпня; *Полонська-Василецька Н.Д.* УАН. Нарис історії ... –

С. 168; ЕУ. – Т. 4. – С. 1471; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 79; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 624; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 135, 202, 208, 220, 223, 224; *Гарбар Л.В.* Біографічні джерела ... – С. 213.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 229, арк. 25; оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 377, арк. 6; оп. 1л, спр. 25, арк. 76; спр. 37, арк. 162; Арх. Сум. держ. пед. ун-ту ім. А.С. Макаренка, оп. 3, спр. 72; спр. 120, арк. 25; ІР НБУВ, ф. Х, № 18718, арк. 6; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4727 (особ. спр. Є.М. Марковського).

Марковський Михайло Миколайович (08.11.1869, с. Ксаверівка Черкаського пов. Київської губ. – 30.06.1947, Київ) – літературознавець, критик, педагог. Н. в родині священика. Навч. в Київ. 1-ій г-зії. Закін. Колегію Павла Галагана (1887); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1893). Учень П.І. Житецького. За твір «Антоний Радивилівський, южно-русский проповедник XVII в. (опыт историко-литературного исследования его сочинений и обзор звуковых и формальных особенностей его языка)» був нагороджений золотою медаллю ун-ту. Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рос. мови і словесності. Працював викл. рос. мови Володимир. київ. кадет. корпусу (1894–1912); бібліотекарем фундам. б-ки (з 1912), членом ради Колегії (1913), секр. правління (1914), вихователем і викл. рос. словесності (1912–1919) Колегії Павла Галагана; лектором укр. мови, головою ради лекторів, дир. (1919) Укр. підгот. курсів до ун-ту (1917–1919); членом правління, зав. укр. від-ня, лектором укр. мови робітн.-сел. ун-ту (1919–1922); співроб. журн. «Шлях» (1919); членом правління, зав. укр. від-ня, лектором укр. мови підгот. курсів до вишів (1922–1923); одночасно – старш. бібліотекарем (з 05.08.1919), зав. каталож. та довідк. від., пізніше –

від. стародруків (1920–1922) ВБУ; головою предм. коміс. і заг.-освіт. предметів Голов. військ. упр. (1923–1924); приват-доц. каф. укр. письменства Київ. ун-ту св. Володимира (1919–1925); викл. укр. мови торг.-пром. технікуму (1923–1925); лектором укр. мови Губпартшколи (з 1923); лектором рос. мови Вищ. пед. військ. школи (з 1923); лектором-викл. КІНГУ (1925–01.10.1926); викл., зав. каф. іноз. мов Вет. ін-ту (Київ, до 1941); під час нім. окупації Києва – дир. Ін-ту л-ри й фольклору. Член філол. секції УНТ у Києві (1918). Член Ради міністра освіти (1919). Член Пост. коміс. для видавання пам'яток новітнього укр. письменства (з 1919). Член Ради бібліотекарів і колегії старших бібліотекарів ВБУ (1919–1920). Д. чл. Н.-д. каф. історії України М.С. Грушевського (1928–1930). Член філол. секції Київ. Будинку учених (1943). Делегат I з'їзду викл. рос. мови в кадетських корпусах (С.-Петербург, 1903–1904), викл. рос. мови (Москва, 1916). За пед. службу отримав чин колезького асесора (1898), ранг надвірного радника (1902), чин колезького радника (1905). Автор праць з літературознав. ХІХ ст. «Антоний Радивилівський, мало русский проповедник 17 в.» (К., 1894), «Бродячий анекдот в малорусской народной словесности» (1895); літературознавчих розвідок про Т.Г. Шевченка, М.В. Гоголя, І.С. Тургенєва, І.П. Котляревського тощо. За дорученням ТК Нац. б-ки у Києві брав участь у переданні у власність ВБУ б-ки Київ. Старої Громади, яка на той час знаходилася у тимч. користуванні УНТ (трав. 1920). К-том ВБУ затверджена розроблена ним «Інструкція для опису стародруків ВБУ» (04.10.1921). Нагороджений бронзовою медаллю, засн. в пам'ять 300-ліття Дому Романових (1914), орденом Св. Станіслава 2 і 3 ступеня і Св. Анни 2 і 3 ступеня.

Пр.: Слово о полку Игоря, сына Святослава, внука Ольгова // Україна. – 1917. – Кн. 1–2. – С. 135–140; Поминка по учредителі Коллегии Г.П. Галагане. – 1914; Наталка Полтавка й Москаль-Чарівник І.П. Котляревського // ЛНВ. – 1919. – Кн. III. – С. 250–256; Помийниця. Українська гумористична часопись 1863 р. // Наше минуле. – 1919. – Ч. 1–2. – С. 79–121; Невідова драма П. Мирного // Україна. – 1924. – Кн. 1–2. – С. 163–168; Шевченко в Кирило-Мефодіївському братстві // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – Кн. IV. – К., 1923. – С. 49–57; Шевченко в Кирило-Мефодіївському братстві // Зап. Іст.-філол. від. – К., 1924. – Кн. IV. – С. 49–57; Як утворивсь роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» П. Мирного та Ів. Білика // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. V. – К., 1925. – С. 72–146; Як творивсь роман: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» П. Мирного та Ів. Білика: розвідка та додатки: за архівними матеріалами Полтав. пролетарського музею. – К., 1925. – 184 с.; Шевченко і Микола Маркевич: дещо до історії поетичної творчості Т.Г. Шевченка // Україна. – 1925. – Кн. 1–2. – С. 37–42; Літературні паралелі. І.С. Левицький і І.С. Тургенев // Україна. – 1925. – Кн. 3. – С. 130–134; «Powrot zarogozcow z Trebizundu» К. Гейнча, маловідомий твір польсь.-укр. романтики // Україна. – 1926. – Кн. 5. – С. 75–80; [Рецензія] // Україна. – 1926. – Кн. 1. – С. 144. – Рец. на кн.: М. Грушевський. Історія укр. л-ри. – Т. IV. – 1925; «Енеїда» Івана Петровича Котляревського // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – Кн. IX. – К., 1926. – С. 78–155; Кн. X. – К., 1927. – С. 48–74; «Наталка Полтавка» І.П. Котляревського за рукописом 1820 року // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – Кн. XIII–XIV. – К., 1927. – С. 44–50; «Найдавніший список «Енеїди» І.П. Котляревського й деякі думки про генезу цього твору. – К., 1927. – 183 с.; Творчість О. Кобилянської в освітленні сучасної критики // Україна. – 1928. – Кн. 3. – С. 163–167; До студій над творчістю М. Коцюбинського // Україна. – 1928. – Кн. 6. – С. 39–47; Дещо до історії тексту «Кобзаря» Т.Г. Шевченка // Ювілейний зб. на пошану акад. Михайла Сергійовича Грушевського з нагоди шістдесятої річниці життя та сорокових роковин наук. діяльності. Частина іст.-літ. – К., 1928. – С. 821–825; «Енеїда» Рачинського // За сто літ. – 1928. – Кн. 3. – С. 5–10; Перші літ. кроки В. Винниченка // Україна. – 1929. – Трав.–черв. – С. 77–88; До питання про генезу «Енеїди» І.П. Котляревського // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. XXV. – С. 187–222; До початків нового укр. письменства // Україна. – 1930. – Лип.–серп. – С. 8–34; «Лісова пісня» Лесі Українки й «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського // ЗНТШ. – Т. ХСІХ: Ювіл. зб. на пошану акад. Кирила Студинського. – Л., 1930. – Ч. 1. – С. 291–297; Состояние образования и словесности в юго-западной Руси в XVI и в XVII вв. Сочинение. – [Конец XIX ст.]. – (Збірка Ун-ту св. Володимира, дис. № 10); Антоний Радивилов-

ский, южно-русский проповедник XVII в. (опыт историко-литературного исследования его сочинений и обзор звуковых и формальных особенностей его языка) с прилож.: 1. Неизданных его проповедей из рукописных «Огородка» 1671 г. И «Венца»; 2. «Препроводительной» к данным трудам в Библиотеку Ун-та св. Владимира. [Конец XIX ст.]. – (Збірка Ун-ту св. Володимира, дис. № 11); Историко-литературный разбор «повести о Савве Грудцыне». [Конец XIX ст.]. – (Збірка Ун-ту св. Володимира, дис. № 11); «Слово о полку Игореве». Конспект по исследованию Барсова. [Конец XIX ст.]. – (Збірка Ун-ту св. Володимира, дис. № 11).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 420; Венгер С.А. Источники словаря русских писателей. – 1917. – Т. 4. – С. 180; Протокол № 7 чергового засідання Першого (Іст.-філол.) від. Укр. АН у Києві, 27 лютого 1919 року // Зап. Іст.-філол. від. Б. Частина офіційальна. – Кн. II–III: 1920–1922. – К., 1923. – С. 128; Бібліогр. писань співроб. від., що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 329–330; Наука и научные работники СССР ... – С. 244; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 640; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 136; ЕУ. Т. 4. – С. 1471; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 29, 35; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 624; Юркова О. Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 245, 392–395; УЛЕ. – Т. 3. – К., 1995. – С. 298; Степченко О.П. Українські вчені-фундатори ... – С. 210; Смольницька М.К. Колегія Павла Галагана ... – С. 252, 380–382; Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 71; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 280; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 77, 96, 99, 136; Науково-допоміжний апарат ... – С. 458; Гарбар Л.В. Розвиток бібл. справи та бібліотекознавства ... – С. 212.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871, оп. 2, спр. 257 (особ. спр. М.М. Марковського); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 5, арк. 19; спр. 33, арк. 56; оп. 1л, спр. 2, арк. 4; спр. 6, арк. 1 зв.; ДАК, ф. 185, оп. 1, спр. 623; ДАКО, ф. 142, оп. 1, спр. 47; ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ф. X, 7529, 14737, 16984–16985, 17042, 17529, 17699–17740; ф. 71, 765; ЦДАВО України, ф. 3561, оп. 1, спр. 323, арк. 11.

Марковський Михайло Степанович (1896, Харків – ?). Н. в родині службовця. Закін. Харків. реал. школу (1913). Працював діловодом Північно-Донец. залізниці (Харків, 1920; 1923–1924); зав. арх. та б-кою Наркому [зем. справ] (з лют. 1924).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4726 (особ. спр. М.С. Марковського).

Мартинів Василь Терентійович (?-?). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 12.

Мартінова Євдокія Олександрівна (05.07.1880, Курськ – ?). Н. в родині службовця. Закін. г-зію (С.-Петербург, 1898), пед. курси (Харків, 1911), бібл. курси при Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського (1916), курси політграмоти (Харків, 1925). Працювала співроб. Стат. к-ту (С.-Петербург, 1898); викл. фр. та нім. мови приват. дит. садка та школи Х. Алчевської (Харків, 1900–1917); одночасно – друкаркою суд. палати (Харків, 1900–1908) та вчит. недільної школи Х. Алчевської, бібліотекарем Некрасівської (пізніше – 1-ї район.) б-ки Політосвіти (1900–1913); бібл. інструкт. міськ. дит. будинків (1920–1921); кер. дит. від. (1916–1930), голов. бібліотекарем (1930–1957) ХДНБ. Секр. та співроб. дошкільного від. Пед. т-ва (1914–1920). Голова секції дит. бібліотекарів окр. політосвіти (з 1924). Член Коміс. Держ. метод. к-ту для видавання нової укр. дит. книги (1918). Знайомила з постановкою бібл. справи в Англії (1914). Брала участь у роботі Всерос. бібл. з'їзду (Москва, 1924), Всеукр. бібл. з'їзду (1926), Всерос. конф. дит. бібліотекарів (Москва, 1927).

Пр.: Что рассказывать детям / Мартынова, Рабинович, Панченко. – 1924.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 245; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 57, 151, 156, 157, 167.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4736 (особ. спр. С.О. Мартінової).

Марунчак Максим Трохимович (1907–?) – педагог. Н. в сел. родині. Закін. КДУ (1934). Працював м. н. с., в. о. пом. зав. сектора обслуговування (04.09.1933–01.04.1934), консуль-

тантом з економіки (з 03.09.1933), н. с. (03.09.1934–04.05.1935) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 111–112; спр. 44, арк. 51.

Марченко А.А. (?-?). Працювала бібліотекарем від. обмінного фонду БАН УСРР (1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л., спр. 59, арк. 7.

Марченко Василь Павлович (1900–?) – економіст. Працював н. с. Планової коміс. Президії АН УСРР (1936–1937); голов. бібліотекарем, конс. від. стародруків БАН УСРР (з 25.09.1938); с. н. с. Ін-ту економіки АН УСРР (1939–1941); учен. секр. Президії Ін-ту вивч. історії та культури СРСР у Мюнхені (після 1950). Емігрував до Західної Європи (1943).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 605; *Каишеварова Н.Г.* Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... – С. 129.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 12, арк. 242; Щоденник від. стародруків НБУВ.

Марченко Ганна Василівна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ (1935–1959).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Марчук М.К. (?-?). Працював зав. каб. марксизму-ленінізму (1941), конс. від. бібліогр. (21.05–11.07.1941) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 3, 53.

Мар'янчик Файна Ізраїлівна (22.05.1917, Київ – ?). Навч. в Київ. бібл. ін-ті. Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту червоної професури; старш. бібліотекарем каб. образотв. мистецтва (16.12.1936–08.05.1937), голов. бібліотекарем від. образотв. мистецтва (1937–1941) БАН УСРР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 605.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 99 (анкета Ф.І. Мар'янчик); спр. 59, арк. 7 зв.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 377, № 68, арк. 1.

Маслаковець Дмитро Миколайович (1901–?). Працював пом. зав. дит. б-ки (Чернігів, 1919); співроб. книж. базисного складу губнаросвіти (Київ, 1920); бібліотекарем б-ки Клубу ім. Гната Михайличенка (1920); зав. голов. книж. коморою губнаросвіти (Київ, 1921); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 20.05.1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 22; спр. 8, арк. 30–31 (заява Д.М. Маслаковця); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Масленіков (?-?). Освіта вища. Працював зав. б-ки Укр. НДІ шкір. промисловості (1932–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 134.

Масленков Леонід Олександрович (1892, Тамбовська губ. – ?). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира. Чоловік *Т.М. Марковської-Масленкової*. Працював зав. «Першої Української бібліотеки і читальні» (Київ, 1917–1926); одночасно – викл. укр. та рос. л-ри г-зії А. Алексеевої (з 1917), старш. бібліотекарем Ін-ту легкої промисловості (1941); під час нац. окупації – зав. від. КМПБ (1942); зав. с.-г. б-ки Крайов. центру с.-г. досліджень (1943). Врятував книги с.-г. б-ки м. Києва, (бл. 100 тис. прим.), які таємно зберігав у приміщенні Ін-ту біохімії, та повернув після війни до с.-г. б-ки. Після 1943 р. працював бібліотекарем Ін-ту біохімії АН УРСР.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 138, 147, 161; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 285, 473, 508; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 306.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 36 (прохання про посаду в ВБУ Л.О. Масленкова, 1920); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4724 (особ. спр. Т.М. Марковської-Масленкової); ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 221, арк. 60–61; спр. 31, арк. 224–225.

Масленнікова О.К. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Індустр. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 7.

Маслов Сергій Іванович (крипт.: *С. М.*; 11.11.1880, Ічня Борзнянського пов. Чернігівської губ. – 11.01.1957, Київ) – палеограф, книгознавець, літературознавець, знавець укр. письменства XI–XVIII ст.; канд. (1944), д-р (1943) філол. н., проф. (з 1935), чл-кор. АН УРСР (22.02.1939). Навч. на хім. від-ні КПІ (1898–1900); фіз.-мат. ф-ті природн. від-ня Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1900–1902). Закін. з золотою медаллю Прилуц. г-зії (Полтав. губ., 1903); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1907). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. рос. мови та словесності Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1907). Працював приват-доц. (1913–1920), зав. «Музею війни та революції» (1919–1924) Київ. ун-ту св. Володимира (з 1920 – ВІНО ім. М.П. Драгоманова); одночасно – приват-доц. Київ. ВЖК (1913–1917); викл. історії рос. л-ри г-зії О.Т. Дучинської; викл. курсу палеографії (1918–1924), головою Ради професорів, проректором, ректором (1922–1923) КАІ; одночасно – викл. історії книги курсів бібліотекознав. Київ. нар. ун-ту-політехнікуму (1920); викл. робітн.-сел. ун-ту (1920–1921); викл. історії історії книги й б-к бібл. курсів бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1921); викл. палеографії арх. курсів Київ. губархіву (1923); викл. каф. історії рос. л-ри Київ. ІНО (1927); позаштат. співроб. (з 1923), головою секції історії книги УНІКу (01.10.1926–01.09.1936); зав. від. стародруків

ВБУ (06.04.1926–05.11.1937); н. с. Фолькл.-етногр. коміс. ВУАН (з 1930); викл. історії рос. л-ри доби феодалізму і слов'ян.-рус. палеографії КДУ (з 1933); н. с. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (до 01.09.1936); н. с. Ін-ту історії матер. к-ри ВУАН (з 1934); викл. Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (з 1936); зав. від. укр. стародавн. л-ри (1939), заст. дир. (1944–1945), с. н. с. і заст. зав. від. рос. л-ри Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1946–1948); зав. від. Ін-ту сусп. наук (1941–1942); зав. від. історії укр. л-ри Ін-ту мови і л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1942–1944). Голова іст.-літ. т-ва Київ. ІНО (з 1917). Голова К-ту для опису вид., що вийшли на тер. України в XVI–XVIII ст. УАН. Заст. голови Коміс. давн. укр. письменства ВУАН (з 1927); УБТ в Києві (з 1928). Д. чл. Н.-д. каф. мовознав. ВУАН (1928). Д. чл. (з 1914), секр. (1924–1927) іст. т-ва Нестора-літописця. Чл.-кор. Т-ва друзів давн. письменства (Ленінград). Член літ.-наук. семінару акад. В. Перетца; Київ. філос. т-ва; філол. секції УНТ у Києві (1918); Т-ва дослідження мистецтв; Т-ва з розповсюдження політ. і наук. знань; слов'янської коміс. Моск. Археол. т-ва; іст.-філол. т-ва Харків. ун-ту; Рос. бібліогр. т-ва (1929); Рос. геогр. т-ва Моск. ун-ту; президії НДІБ ВБУ (з 1926). Член учених рад Ін-ту сусп. наук (1941–1942), Ін-ту мови і л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1942–1944), Ін-ту мовознав. ім. О.О. Потебні (1944), Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1946–1948) АН УРСР. Засновник музею війни та революції при Київ. ун-ті (1919). Автор багатьох праць з книгознавства, укр. літературного середньовіччя і фольклору. За участь у студентському русі був вісім місяців рядовим 43-го піх. Охотського полку

(Луцьк Волин. губ., 1901). Особовий архівний фонд С.І. Маслова зберігається в ІР НБУВ (ф. 33).

Пр.: Рукописи Софійської катедри в Києві // ЗНТШ. – 1906. – Т. LXXII, кн. 4. – С. 122–140; Описание рукописей Исторического общества Нестора Летописца. – К., 1908. – 58 с.; Наука Леонтия Карповича в неделю перед Різдом. – К., 1908; Казань Мелетия Смотрицкого на честный погреб о. Леонтия Смотрицкого. – К., 1908; Обзор рукописей библиотеки Императорского университета св. Владимира. – К., 1910. – 42 с.; Библиографические заметки о некоторых церковно-славянских старопечатных изданиях. – Варшава, 1910; Отрывок Христинопольского Апостола, принадлежащий библиотеке Университета Св. Владимира. – СПб., 1911; Новый список «Слов Постнических» Исаака Сирина древнейшей славянской редакции. – К., 1912; Библиотека Стефана Яворского : [ист.-библиогр. исслед.]. – К., 1914. – [2], 66, LXXXVIII с., 4 л. ил.; Критико-библиографический обзор новейших трудов о славяно-русской библиографии и палеографии. – К., 1918. – 16 с.; Друкарство на Україні в XVI–XVIII ст. // Бібліол. вісті. – 1924. – Січ.–берез. – С. 31–67; Українська друкована книга XVI–XVIII ст. / С.І. Маслов ; за ред. Ю.О. Меженка. – К. : УНІК, 1925. – 80 с.; Етюди з історії укр. стародруків / С. Маслов ; вступ. ст. Ю. Меженка // Українська книга XVI–XVII–XVIII ст. – К. : Держвидав України, 1926. – С. 77–152; Всеукраїнська бібліотека України та стародруки // Бібл. зб. – К., 1927. – № 2. – С. 74–77; Обсяг та план українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII вв. // Там само. – К., 1927. – № 3. – С. 60–64; Етюди з історії стародруків. – К. 1928. – Вип. 11–12. – С. 20–21; Спроба інструкції та план роботи над складанням українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст. – К., 1928. – 28 с.; 3 культурного життя старої Прилуччини. С.В. Лукомський // Бюл. Прилуц. окр. музею. – 1929. – № 2; 3 історії бібліографії стародруків в половині XIX ст. // Бібліол. вісті. – № 2/3. – К., 1929; Відділ стародруків Бібліотеки УАН // Вісті УАН. – 1936. – № 1–2. – С. 59–74; «Аптека для души» : перша публічна бібліотека в Києві // Веч. Київ. – 1951. – 3 жовт.; Кирилл Транквиллион-Ставровечкий і його літературна діяльність. – К., 1984; Інструкція для опису вид., що вийшли на території Радянської України в XVI ст. – 1825 р. // Наук. пр. НБУВ. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 45–64; Бібліотека Должикова «Аптека для души». – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813; Визначення дублету в ділянці стародруків. – № 2814, арк. 5; Відділ стародруків і завдання соціалістичного будівництва. – № 2815, арк. 2; Інструкція по опису рукописів. – № 2816; Киевское книгопечатание. Историческая справка. – № 149; Проект інструкції та план роботи по складанню

українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст. – № 2811, арк. 3; № 2824; Роботи з історії українського друкарства за останні 15 років (критичний і самокритичний огляд). – № 2857; Обсяг та план Українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст. – № 2817; Те саме. – № 2823; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 107–108; План роботи над складанням репертуару українського видання XVI–XVIII ст. – Спр. 229; Проект інструкції для реєстрації та опису стародруків у зв'язку з складанням українського бібліографічного репертуару. – Спр. 229.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 246; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 653; Кравців Б. Удар в основу ... – С. 71; *Масанов И. Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 26; *Костюк Г.* Зустрічі і прощання. Спогади. Кн. перша. – Едмонтон, 1987. – С. 146–147; *Воронкова Т. І.* Арх. Василя Івановича Маслова (1884–1959) // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 154–164; *Проценко Л. А.* Київ. некрополь ... – С. 241; Книгознавець, бібліограф і бібліотекар Сергій Іванович Маслов (1880–1957) : біобібліогр. нарис / Г. І. Ковальчук, Н. Ф. Королевич ; наук. ред. А. П. Корнієнко ; відп. ред. В. В. Патока ; М-во культури України, НІПБУ. – К. : [НІПБУ], 1995. – 42 с.; ЕУ. Т. 4. – С. 1484; *Онищенко О. С.* Сергій Маслов – вихователь учених // Перші книгознавчі читання : зб. наук. пр. – К., 1997. – С. 4–12; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 533; *Матяш І.* Особа в українській архівістиці ... – С. 198–216; Довідник з історії України ... – С. 456; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 354–361; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 281; *Стелеченко О. П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 93–109; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 379–384; *Дубровіна Л. А., Онищенко О. С.* Бібліотечна справа ... – С. 57, 83, 88, 191, 198, 202, 210, 215, 221, 225, 398, 477, 478; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 37–40; ЕУ. Т. 6 ... – С. 545; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 141–142; *Ковальчук Г. І.* УНІК ... – С. 460–462.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 19 зв.; спр. 169, арк. 1; спр. 229, арк. 22; спр. 270, арк. 25; оп. 1л, спр. 53в, арк. 185; ІР НБУВ, ф. І, № 25875, № 26677; ф. 33, № 3486–3497; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4776 (особ. спр. С. І. Маслова).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 33, № 4045, 4054, 4073, 4100; ф. 243, № 667.

Маслова Олена Митрофанівна (1890–?). Працювала тимч. співроб. для опрацюв. фондів від. стародруків ВБУ (16–24.12.1933).

Л-ра: *Дубровіна Л. А., Онищенко О. С.* Бібліотечна справа ... – С. 196.

Дж.: Щоденник від. стародруків НБУВ.

Масловський Сергій Дмитрович (псевд.: *Бахарь, Сергей; Белозерский; Бирюк; Бюрик; Дмитриев, С.; М-ский, С.; Мстиславський, С. Д.; С. Д.; С. М.; Северный; Скифы*; 23.08.1876, Москва – 22.04.1943, Іркутськ) – письменник, публіцист, бібл. діяч. Н. в дворян. родині старовинного черніг. роду – проф. історії рос. воен. мистецтва Миколаївської воен. академії – Д. Ф. Масловського. Навч. в 1-й приват. г-зії Ф. І. Креймана (Москва); г-зії при С.-Петербур. іст.-філол. ін-ті. Закін. фіз.-мат. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1901). Працював бібліотекарем б-ки імп. Миколаїв. воен. акад. Генштабу (С.-Петербург); комісаром Петрогр. Ради (1917); нар. секр. з воен. справ Укр. рад. уряду (1918); зав. Бібл. підвід. НКО (1919); зав. від. мистецтв Київ. губвиконкому (1920); організатором підсекції академ. та держ. б-к бібл. секції підвід. «Книга» губнаросвіти (Київ, 1920). Учасн. І Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913). Активний учасн. лютневого перевороту, член виконкому Петроради, учасн. арешту Миколи Романова (09.03.1917). Член ВЦВК, член Президії ВЦВК (груд. 1917 – січ. 1918 р.). Брав участь у громадян. війні, був членом ЦК партії укр. комуністів (боротьбистів). Член коміс. Наркомпросу України з регулювання бібл. справи. Голова Всеукр. літ. коміс. (1919). Автор «Положення о библиотечном подотделе», завданням якого як центрального органу була організація єдиної мережі наукових та спеціальних бібліотек. Організатор відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченка поблизу Михайлівського монастиря у Києві (1919). Один з засновників і член редакції (з 1930) журн. «Локаф» (з 1930 – журн. мав назву «Знамя»). Редактор видавництва «Федерация»

(з 1931). Керував бібліотечною секцією Моск. ради. Один з офіційних біографів В.М. Молотова (з 1938). Автор романів з історії революц. руху в Росії: «На крові» (1927), «Накануне. 1917 год» (1937) та книг, присвячених життю народів Середньої Азії та Кавказу: «Крыша мира» (1925), «Черный магома» (1932). Заарештований за звинуваченням у підготовці воєнного повстання в Фінляндії (1910).

Пр.: Библиотека Николаевской военной академии : сист. указ. кн. (1832–1910) / сост. библиотечарь Николаев. акад. С.Д. Масловский. – СПб. : Бережливость, 1910. – Вып. 1 : Военная история. – XI, [3], 639, [2], XXVI с.; Вып. 3 : Военное искусство : стратегия. Тактика. Воен. администрация. Артиллерия. Инжен. искусство. – VI, [2], 570 с.

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 163; *Курфев М.М.* Книга як поняття і предмет науки та бібліогр. як документальна наука про книгу // Бібліол. вісті. – 1925. – № 1/2. – С. 16; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 306; *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 43, 45, 56, 109, 110; Науково-допоміжний апарат ... – С. 459.

Дж.: IP НБУВ, ф. X, № 5837; ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18; ІЛ ім. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 568, арк. 2.

Маслянікова Катерина Миколаївна (1884, Київ – 1948, Київ). Н. в родині композитора М.В. Лисенка (1842–1912). Дружина худож.-живописця В.Л. Маслянікова (1877–1944). Закін. Київ. г-зію О.Т. Дучинської (1901); муз. ф-т Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (Київ, 1909). Навч. на природн. від. Київ. ВЖК; Вищ. муз. школі (Краків). Прослухала курс самаритян. мед. школи. Працювала викл. диригент. ф-ту Вищ. муз.-драм. школи ім. М.В. Лисенка (1910–1923); зав. і секр. Держ. нар. драм. школи для робітників та селян (1917–1920), секр. культкоміс. ВУАН (1920–1922); позашт. (до 01.11.1922) бібліотекарем-фахівцем читальні (15.02.1922–1927), старш. бібліотекарем-спеціалістом нотно-

муз. від. (1927–1931), старш. бібліотекарем (1931–1937), голов. бібліотекарем муз. від. БАН УРСР (1940); під час нім. окупації – зав. муз. від. КБК (1943); голов. бібліотекарем від. опрацюв. БАН УРСР (1946–1947). Персон. член Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича. Співзасновниця відділу музичних фондів НБУВ.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 281; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 336; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 307; Науково-допоміжний апарат ... – С. 458.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 66; спр. 54, арк. 16; спр. 59, арк. 7; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4778 (особ. спр. К.М. Маслянікової).

Матвієвський Микола Олександрович (1888–?). Н. в родині службовця. Освіта середня тех. і незакінч. вища екон. Слухав лекції в Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського. Працював конс. з наук.-популярної літератури Центр. бібл. колектору України (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 35; спр. 51, арк. 102 (анкета М.О. Матвієвського).

Матвієнко Олександра Марківна (10.04.1908, с. Луб'янка Бородянської вол. Київського пов. і губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. робфак (1928) та літ.-лінгв. від. соц.-екон. ф-ту Київ. ін-ту проф. освіти (1932); аспірантуру УНІКу (1933–1936); ф-т історії ВКП(б) Ун-ту марксизму-ленізму при КП(б)У (1941). Працювала зав. хатою-читальнею (1924–1925) (с. Луб'янка Гостомел. вол. Київ. окр.); зав. дит. садочком Київ. обл. ГПУ (1932–1933); бібліографом Ін-ту укр. л-ри ВУАН (1935–1936); м. н. с., методистом метод. сектору Каб. бібліотекознав. та масов. бібліогр. (1936–1937), інсп. сіл. б-к (1937) Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936); бібліотекарем б-ки

Київ. буд. ін-ту (1937); зав. метод. каб. (1938–1939), заст. дир. з наук. частини Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1938–1941); викл. історії народів СРСР серед. школи (Краснодар. край, 1941); обліковцем артелі ім. 22-ї річниці Жовтня (Сталінград, 1941–1942); нач. від. кадрів з-ду «Красный металлист» (Сталінград, 1942); різноробом колгоспу «Комбайн» (с. Краснянка Єршов. р-ну Саратов. обл., 1942–1943); зав. парткаб. Єршов. райкому ВКП(б) (Саратов. обл., 1943); зав. від. пропаганди та агітації Переяслав-Хмельницьк. райкому (Київ. обл., 1943–1945) та Ужгород. окружному (Закарпат. обл., 1945–1949) КП(б)У; голов. бібліотекарем, зав. бібліогр. від. (1949–1961), голов. бібліотекарем наук.-метод. сектору бібліотекознав. (до виходу на пенсію з 01.09.1965) ЦНБ АН УРСР; одночасно – викл. курсу бібліогр. сусп.-політ. л-ри Київ. технікуму культосвіт. установ (з 1949) та Київ. філії Харків. бібл. ін-ту (з 1951). Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1945).

Пр.: 40 років Рад. влади на Україні : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ ; заг. ред. О.М. Матвієнко ; ред. Р.К. Чаленко ; уклад.: В.П. Тигаренко, Р.А. Берлянд, О.С. Ровнер, Л.І. Гольденберг, В.О. Лівенцов. – К., 1958. – 446 с.; Діяльність АН УРСР, 1944–1948 : бібліогр. покажч. / відп. ред. М.П. Рудь ; уклад.: О.М. Матвієнко, Р.А. Берлянд, З.М. Ващенко, О.С. Ровнер, А.Д. Ульяно ва. – К., 1959. – 288 с.;

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 106, 107, 127.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 3-ос, спр. 110, арк. 200–211 (особ. спр. О.М. Матвієнко); ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ІР НБУВ, ф. 47, № 290, арк. 7–8 (анкета аспіранта УНІКу О.М. Матвієнко).

Матовець Вадим (?-?). Працював бібліотекарем пересувних б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Матюшенко Лідія Павлівна (1888–?). Н. в родині службовця. Осві-

та вища. Закін. бібл. семінар УНІКу. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем та старш. бібліотекарем б-ки ім. Коцюбинського, УНІКу, Ін-ту залізн. транспорту, Гідромеліорат. ін-ту (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 98 (анкета Л.П. Матюшенко); спр. 52, арк. 3; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Маяковська Віра Пилипівна (30.06.1884, с. Волова Подільської губ. – ?). За соц. походженням – «потомственная почетная гражданка». Закін. епарх. жін. школу зі званням «домашня вчителька». Дружина *Я.Л. Маяковського*. Працювала викл. мовознав. жін. г-зії (Тульчин Поділ. губ., 1916–1917), міськ. г-зії (Ірпінь Київ. пов., 1917–1920); бібліотекарем читальні (15.05.1923–1931), бібліотекарем І розр. підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1931–03.10.1934) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 16, арк. 60; спр. 44, арк. 61; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4831 (особ. спр. В.П. Маяковської).

Маяковський Яків Лукич (20.10.1870, с. Вишетарасівка Катеринославського пов. і губ. – ?). Закін. літ. від. КДА (1894); курси українознав. для вчителів середніх шкіл (Київ, 1918). Працював вчит. укр. та рос. мови й л-ри, історії іноз. л-ри, латин. та грец. мови, бібліотекарем г-зій (Тульчин Брацлавського пов. Поділ. губ., Ірпінь Київ. губ.; 1894–1920); вчит. укр. мови й писемності Володимирської г-зії (Київ, 1918–1919); викл. командних військ. курсів та Держ. драм. школи ім. М. Лисенка (1919); зав. реал. школи при Мартинівській цукроварні (Київ. губ., 1919–1920); співроб. повіт. наросвіти (Канів Київ. губ., 1920–1921); лектором укр. мови та історії укр. та рос. писемності Київ. вищ. вечір.

технікуму (1922–1923); учен. секр. (30.08.1922–01.04.1926), завканцелярією (1924), пом. зав. від. періодики (з 01.04.1926), пом. зав. від. підвід. каталогізації від. книгоопрацювання ВБУ (1931); м. н. с., с. н. с. Ін-ту мовознав. АН УРСР (1938–1941). Член метод. та літ.-лінгв. коміс. кіїв. Укрлікнепу; редкол. журн. «Голос Українізатора» (Київ). Член секції бібліотекознав. та президії, учений секр. (до 08.02.1928) НДКБ (1925–1931). Опрацьовував матеріали анкет наук. б-к, які збирав та вивчав УНІК (1929). Склав розвідку про ВБУ за 10 років її існування.

Пр.: Всенародна бібліотека України при УАН за 1925–26 операційний рік // Бібліол. вісті. – 1926. – № 3. – С. 84–87; Система посад наукових бібліотек, їх номенклатура і тарифікація // Бібл. зб. – 1926. – Ч. 1. – С. 141–148; Всенародна бібліотека України при УАН // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4. – С. 122–123; Наукові бібліотеки УСРР // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 111–119; Кілька методологічних заміток до повторно-підвищеного курсу українознав. // Голос українізатора. – 1928. – Вип. 2; Україніка в російських журналах 1928 р. // Бібліогр. – 1928; Правове становище та підготування бібліотечних робітників в УСРР : за матеріалами надрукованими в «Бюллетень НКО» № 30–31, 1927 р. – Арх. НБУВ, спр. 336а, арк. 122 зв.; Система посад у наукових бібліотеках, їх номенклатура й тарифікація. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 120, арк. 3.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 249; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 79; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 188, 190, 198, 202, 205; Науково-допоміжний апарат ... – С. 459.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 13; спр. 229, арк. 22, 25; спр. 270, арк. 25; оп. 1л, спр. 16, арк. 61–61 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4830 (особ. спр. Я.Л. Маяковського).

Меженко (Іванов-Меженко) Юрій Олексійович (справжнє ім'я – **Іванов Георгій Олексійович**) (06.06.1892, Харків – 24.11.1969, Київ) – бібліограф, літературознавець, історик укр. театру, колекціонер. Н. у родині земськ. лікаря. Закін. Черніг. класич. г-зію (1912); бібл. курси Моск. міськ. нар. ун-ту ім. А.Л. Шанявського; іст.-філол. ф-т ім. Моск. ун-ту (1917). Учень біб-

ліографа і книгознавця М. Лісовського. Працював урядовцем для роз'їздів бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри та членом-секр. орг. коміс. зі влаштування Всеукр. з'їзду бібліотекарів М-ва народної освіти УНР (1918); головою секції охорони б-к НКО (берез.-серп. 1919); одночасно – зав. справами ГКП (берез.-верес. 1919); головою Київ. Книж. палати (січ. 1920–1921); зав. бібл. секції Київ. губнаросвіти (січ. 1920–1921); дир. Правобережного бібліогр. від. НКО; відп. секр. Київ. ДВУ; членом ТК із засн. Нац. б-ки (10.08.1920–1922), головою Ради бібліотекарів (07.08.1920–1922), старш. бібліотекарем (до 07.08.1922) ВБУ; дир. (01.08.1922–07.08.1931) та ред. журн. УНІКу – «Бібліологічних вістей» (1923–1931) і «Трудів» (Т. 1–4; 1926–1930); кер. бібліогр. каб. Пресбюро іноз. наук. л-ри (Харків, 1931); зав. бібл.-анотац. сект. (1932–1933), заст. дир. Центр. бібл. колектора Всеукр. ін-ту техн.-екон. інформації (1933); консультантом ЦНБ (Харків, 1933); голов. бібліотекарем ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина (Ленінград, груд. 1934–01.06.1945); дир. БАН УРСР (Київ, 06.04.1945–01.02.1948); в. о. зав. від. археографії Ін-ту історії України АН УРСР (1946–1948); н.с. каф. історії техніки Ленінгр. політех. Ін-ту (1948–1951); зав. секц. книги і графіки Ленінгр. будинку вчених ім. М. Горького АН СРСР (1953–1960); зав. бібліогр. від. Голов. ред. УРЕ (1960–1962). Член президії Бібліогр. коміс. ВУАН (1927). Організатор і керівник підготовки видання «Репертуар української книги, 1798–1914 рр.». Перший теоретик наук. бібліографії в Україні, пропагував запровадження в б-ках міжнар. децимальної бібліографічної класифікації. Протягом життя збирав колекцію «Шевченкіана» (понад 15 тис. од.). Редактор видань «Музагет» (К., 1919), «Гроно» (К., 1920), «Голос друку» (К.,

1921). Відп. редактор «Журналу Бібліотеки Академії наук УРСР» (1946–1947). Нагороджений медалями «За оборону Ленінграда» (1944), «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні» (1945). Особові фонди Ю.О. Меженка (Іванова-Меженка) зберігаються в ЦДАМЛМ України (ф. № 365), ІЛ НАН України (ф. 191) та ІР НБУВ (ф. 430).

Пр.: Міжнародна десятимальна бібліогр. класифікація : скороч. табл. з абетк. покажч. і пояснююч. текст. – К., 1919. – 92 с.; Творчість індивідуума і колектив // Музагет. – 1919. – № 1/3; Всенародна бібліотека України // Вісті Київ. губкому. – 1921. – 24 лют.; Бібліотечна техніка. – К.: ДВУ, 1921. – 54 с.; Практическое руководство по библиотечному ведению / Ю. Меженко, Г. Ковалевський. – Петроград, 1923. – 204 с.; Перспективи розвитку великих і наукових бібліотек на Україні // Бібліол. вісті. – 1926. – № 2. – С. 32–39; Теоретичні передумови організації української бібліографічної роботи // Там само. – № 4 (13). – С. 48–57; Український науково-дослідний інститут книгознавства // Шлях освіти. – 1927. – № 10. – С. 141–143; Організаційні та теоретичні передумови українознавчого бібліографічного репертуару // Книголюб. – 1927. – № 2; Актуальні питання української бібліографії // Життя й революція. – 1927. – № 9. – С. 284–287; Чужомовне письменство в українських перекладах : бібліогр. покажч. / М. Яшек, Ю. Меженко // Життя й революція. – 1929. – Кн. 4–8; Державна бібліографія на Україні та потреби наукової роботи // Бібліол. вісті. – 1930. – № 4. – С. 5–14; Матеріали до «Шевченкіани» за роки 1917–1929 // Життя й революція. – 1930. – № 3. – С. 183–192; До питання про виявлення динаміки літературного процесу бібліографічним методом // Бібліол. вісті. – 1930. – № 2. – С. 5–14; Библиография периодических изданий России 1901–1916 гг. : блоккарт. кат. / ГПБ ; ред. Ю.А. Меженко. – Ленинград, 1939–1941. – Вып. 1–7; Государственная ордена Трудового Красного Знамени Публичная библиотека им. М.Е. Салтыкова-Щедрина // Сов. библиогр. – 1940. – Вып. 1 (18). – С. 181–183; Опыт работы по составлению библиографии периодических изданий России 1900–1916 гг. – Ленинград, 1943. – 51 с.; Бібліографія української книги, її завдання, обсяг і методи її створення // Наук. зб. БАН УРСР. – К., 1946. – Ч. 1. – С. 4–14; Про стан мережі бібліотек наукових установ АН УРСР : доп. на Президії АН УРСР 21 черв. 1946 р. // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 3–17; Створити бібліографію української книги // Київ. правда. – 1946. – 14 серп.; Пути моего собирательства коллекции Шевченкиана : доклад / АН СССР, Ленинград. Дом ученых им. М. Горького, Секция коллекционеров. – Ленинград, 1948. – 4 с.; Русская техническая периодика 1800–1916 : библиогр.

указ. – М. ; Ленинград, 1955; Из архивов русских книговедов // Книга : исслед. и материалы. Сб. 1. – 1959. – С. 268–282; О портретах библиографов : некоторые мысли собирателя // Книга : исслед. и материалы. Сб. 3. – 1960. – С. 420–425; Т.Г. Шевченко : бібліогр. покажч. (1917–1963) / уклад. М.І. Багрич; вступ. ст. Ф.К. Сарана; редкол.: С.П. Кирилюк (гол.), Ю.О. Меженко (відп. ред.), Ф.К. Сарана ; Держ. коміс. по пресі при Раді Міністрів УРСР, Кн. палата УРСР. – Х., 1964. – 153 с.; Продовження Шевченкіани // Літ. Україна. – 1968. – 22 берез.; Завдання, обсяг та джерела роботи // На шляху до створення репертуару укр. книжки ... – С. 10–13; Спогади про журнал «Бібліологічні вісті» // Книжник. – 1992. – № 1. – С. 25; В.И. Межов и его библиографическое наследство / публ. Е.К. Соколинского // Ист.-библиогр. исслед. – 1997. – Вып. 6. – С. 192–219; Чи потрібні інвентарі в бібліотеках універсального типу. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 2–7; Український інститут книгознавства. – ІР НБУВ, ф. 47, № 324, арк. 1–11; Матеріали до реформи бібліотечної справи на Україні. – ІР НБУВ, ф. 47, № 332, арк. 73–76; «Жите і слово». 1894–1897 : сист. покажч. змісту / уклад. Ю. Меженко ; передм. Я. Дашкевича. – [К., 1958]. – 56 с. – ІЛ НАН України, ф. 191.

Л-ра: Сірополько С. «Прорив» на книгознавчому фронті на Советській Україні // Книголюб. – Прага, 1931. – № 3/4. – С. 124–130; *Гуменчук І., Керекез Я.* За перебудову науково-книгознавчої роботи // Пролетар. правда. – 1931. – № 85; *Довгань К.* Класова боротьба на книгознавчобібліографічному фронті // Критика. – 1931. – № 7/8; *УЗЕ. Т. 2 ...* – С. 671; *Франкфурт Л.С.* Библиографическая работа Государственной Публичной библиотеки им. Салтыкова-Щедрина в послевоенные годы // Сов. библиогр. – 1949. – Вып. 2(27). – С. 89; Ленинградский Дом ученых им. А.М. Горького. Секция коллекционеров. Памятная адресная книжка. – Ленинград, 1958. – С. 16–17; *Міяковський В.* Юрій Меженко // *Лавриненко Ю.* Розстріляне відродження : антологія. 1917–1933. – [Париж], 1959. – С. 788–789; *Базилівський М.* Завжди з народом : [до 70-річчя з дня народження і 45-річчя творчої діяльності Ю. Меженка (Іванова)] // Колгоспне село. – 1962. – 16 черв.; *Шумило М.* Як створювалась Шевченкіана // Робітн. газета. – 1962. – 16 черв.; *Брандис Е.* «Шевченкіана» Ю. Меженка // Нева. – 1963. – № 3. – С. 219–220; Пам'яті вченого книгознавця / С. Гутянський, Ф. Сарана // Літ. Україна. – 1969. – 28 листоп.; *Дашкевич Я.Р., Максименко Ф.П., Сарана Ф.К.* Юрій Алексеевич Меженко (1892–1969) // Сов. библиогр. – 1970. – № 2. – С. 78–79; Сподвижник книги : до 80-річчя Ю.О. Меженка (1892–1969) / Ю.Б. Медведєв, Ф.К. Сарана // Нові книги УРСР. – 1972. – № 16. – С. 23; *Сарана Ф.К.* Меженко Юрій Олександрович // Шевченків. слов. – К., 1976. – Т. I. – С. 289; *Лавриненко Ю.* Першорядний поет у дзеркалі першорядного критика // Сучасність. – Мюнхен, 1978. – № 7/8. – С. 112–115; *Брусилівська Ф.А.* Огляд архіву Українсько-науково-дослідного інституту книгознавства

(УНІК) // Фонди від. рукоп. ЦНБ АН УРСР. – К., 1982. – С. 56–69; *Дашкевич Я. Ю.* Меженко // Укр. вісн. – К.; Л., 1988. – С. 126; *Касинець Е. Юрій О.* Іванів-Меженко (1892–1969) : бібліогр. діяльність київ. періоду, 1919–1933 // Книжник. – 1992. – № 4. – С. 37–43; *Ківишар Т.* Організатор бібліотечної справи : з біографії Ю. Меженка // Там само. – 1992. – № 34. – С. 30–31; Український бібліограф Юрій Меженко (1892–1969) : біобібліогр. нарис / Н.Ф. Королевич ; наук. ред. А.П. Корнієнко ; НПБ України. – К., 1993. – 60 с.; Юрій Олексійович Меженко (1892–1969) : матеріали до біогр. / уклад.: Т.А. Ігнатова, Н.В. Казакова, Н.В. Стришенець ; авт. вступ. ст. : Ф.К. Сарана, І.Г. Шовкопляс ; бібліогр. ред. Л.В. Беляєва ; НАН України, ЦНБ ім. В.І. Вернадського. – К., 1994. – 175 с.; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 137; *Стришенець Н.В.* Бібліографічна спадщина Юрія Меженка. – К., 1997. – 142 с.; *Соколинский Е.К.* Ю.А. Меженко : бібліограф на ветрах історії. – С.-Пб., 1998. – 247 с.; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 624; Довідник з історії України ... – С. 460; Інститут історії України ... – С. 595; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 584; Укр. бібліографі. Вип. 2 ... – С. 44–48; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 282; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 73, 77, 80, 85–88, 98, 134, 153, 180, 193, 206, 216, 221, 271, 307, 349–352, 358, 477, 478; Листування Юра Меженка ... – С. 341; «І тільки незмінна книга!» ... – С. 13–32; 45–70; «Нескорений лицар української книги» : Юрій Олексійович Меженко (18.06.1892–24.11.1969) : метод.-біобібліогр. матеріали / уклад.: М.С. Фенько, Л.М. Зніщенко ; наук. ред. та відп. за вип. М.П. Зніщенко ; ред. Л.П. Соляник ; упоряд. Н.В. Острікова ; Упр. культури, національностей та релігій Київ. облдержадмін., Київ. обл. б-ка для дітей. – К., 2013. – 20 с.; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 142–145; Нескорений лицар української книги : Юрій Олексійович Меженко (18.06.1892–24.11.1969) : метод.-біобібліогр. матеріали / уклад.: М.С. Фенько, Л.М. Зніщенко ; ред.: Л.П. Соляник ; упоряд.: Н.В. Острікова. – К., 2013. – 14 с.; *Дашкевич Я.* Постаті ... – С. 613–623.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 5, арк. 94; оп. 1л, спр. 7, арк. 3; спр. 9, арк. 2, 11 зв., 66; Арх. С.-Петербург. держ. тех. ун-ту, ф. 15, оп. 51, од. зб. 365, арк. 12; ІР НБУВ, ф. І, № 26638 (прохання Ю.О. Іванова-Меженка до ТК з утворення Нац. б-ки УД про посаду гол. бібліотекаря, 11.11.1918); ф. 33, № 5966 (лист Ю.О. Меженка до С.І. Маслова про підтвердження трудового стажу, 1948 р.); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 511; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4858 (особ. спр. Ю.О. Меженка); ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Інтернет-ресурси. Меженко Юрій Олексійович / матеріали підгот. А.І. Рубан // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1673>. – Назва з екрана.

Іконогр.: *Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки ... – С. 38.

Мейер Олександр Олександрович (псевд.: *А.А. Ветров*; 10.09.1875, Одеса Херсонської губ. – 19.06.1939, Ленінград) – філософ. Н. в родині викл. одес. чол. г-зії. Закін. 3-тю Одес. чол. г-зію (1894). Навч. на іст.-філол. ф-ті Новорос. ун-ту (1894–1895, з 1902). Працював лектором Т-ва нар. ун-тів та викл. юрид. курсів (С.-Петербург, з 1906); викл. філософії Вільної школи П.Ф. Лесгафта (з 1910); проф., учен. секр. Вищ. сусп.-наук. курсів ім. П.Ф. Лесгафта (з 1918); викл. Ін-ту живої мови; співроб. від. «Росси́ка», мол. (з 20.05.1918), згодом – ст. (з 01.07.1919) пом. бібліотекаря, бібліотекарем (23.06.1924–1928) Ленінгр. публ. б-ки. Укладач «Библиографии иностранных изданий по истории революционных движений в России» (1923). Член С.-Петербур. релігійно-філос. т-ва. Заарештований за звинуваченням у заснуванні контррев. орг-ції «Воскресенье» (11.12.1928). Засуджений до 10 років ВТТ. Відбував покарання у таборі особливого призначення («Кремль», територія кремля Соловєцького монастиря), після чого працював техніком-гідрологом на будівництві Беломор.-Балт. каналу (з 1930), пізніше – каналу «Москва-Волга» (до 1939). Автор та перекладач релігійно-філософських праць.

Л-ра: *Лихачев Д.С.* Об Александре Александровиче Мейере // Вопросы философии. – 1992. – № 7. – С. 92–93; Русская интеллигенция ... Т. 2 ... – С. 40.

Інтернет-ресурси. *Стратановский С.Г.* Мейер Александр Александрович // Сотрудники РНБ – деятели науки и культуры. Биографический словарь, Т. 1–4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nlr.ru/nlr_history/persons/info.php?id=112. – Назва з екрана.

Меленевський Юрій Флорович (09.12.1880–?). Закін. 2-гу Київ. г-зію, чотири курси мед. ф-ту Ун-ту св. Володимира. Закін. мед. ф-т Моск. ун-ту

(1908). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. історії та енцикл. медицини (з груд. 1918). Працював ординатором шпитальної хірургічної клініки при Моск. ун-ті (1908–1912); лікарем ф-ки (Людинов Калузької губ.); зав. шпиталем і хірургічним від. Тверської губ. лікарні (1914–1916); пом. зав. мед. частини Всерос. союзу міст (Москва, 1916); відп. ред. «Вісника м-ва нар. здоров'я й опікування», зав. інформ. бюро та зав. б-кою М-ва нар. здоров'я та опікування (з 01.06.1918). Голова заг.-держ. К-ту допомоги військ.-покаліченим (Петроград, 1917). Член медико-санітарної ради України (1917).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 26. – 22 липня; Науково-допоміжний апарат ... – С. 460.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 82–84.

Меллой (?–?). Працював директором Харків. центр. б-ки юного читача (1933). Учасник Всеукр. конф. працівників дит. б-к (1933).

Л-ра: Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 58.

Мельник Галина Андріянівна (1898–?). Працювала дир. ЦНСГБ Всеукр. акад. с/г наук (Харків, з 16.09.1932).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 17, спр. 871.

Мельник М. (?–?). Освіта середня. Працювала бібліотекарем Київ. Центр. робітн. б-ки ім. РКП(б) (1927–1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Мельник Тиміш Арсенійович (10.06.1892, с. Берізки Брацлавського пов. Подільської губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. організаційний ф-т та аспірантуру каф. спец. хліборобства Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ту (1928). Працював дир. Центр. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (Харків, до 08.01.1934).

На військ. службі (1913–1914), в полоні (Німеччина, 1914–1918).

Л-ра: Вергунов В.А. ДНСГБ УААН ... – С. 21, 253.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4883 (особ. спр. Т.А. Мельника); ф. 1055, оп. 3, спр. 3, арк. 38.

Менкарський Стефан Ян (08.03.1895, Львів Австро-Угорської імп. – 02.03.1985, Лондон, Велика Британія) – публіцист, книгознавець, громад.-політ. діяч; д-р філос. н. (1920). Навч. на філос. ф-ті ун-тів (Львів, 1913–1916; Відень, 1917–1918). Стажувався з музейної справи в Нац. закладі ім. Оссолінських та музеї кн. Любомирських (Львів, 1918). Працював пом. канцеляриста, бібл. асист., бібліотекарем II кат. (1921), старш. бібліотекарем (1922–1939) б-ки Львів. ун-ту. Редагував заг. алф.-авторський каталог б-ки, опрацьовував б-ку князя В. Чарторийського (1927–1937). Автор наук. та популярних публікацій з книгознав. та історії бібл. справи (на матеріалах б-ки Львів. ун-ту). Емігрував (Лондон, з 1940). Нагороджений Офіцерським Хрестом «Polonia Restituta», медалями «10-річчя Здобуття Незалежності» (1928), бронз. та сріб. «За багатолітню службу» (1938), «Золотим Хрестом Заслуги» (1938).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 102–103.

Дж.: ДАЛЮ, ф. 26, оп. 5, спр. 1244.

Менчиць К.В. (?–?). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1923).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 13, арк. 10 зв.

Менщикова Ольга Миколаївна (?–?). Працювала конс.-інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919); старш. інструкт., зав. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920); в. о. зав. бібл. секції НКО (1920).

Л-ра: Зніщенко М.П. Педагогічні аспекти ... – С. 101; Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 24.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 46; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 580, 582, 611, 615.

Мереневський І.А. (?-?). Працював директором Київ. обл. держ. б-ки ім. КПРС (1937–1938).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 131.

Миклашевська М.Г. (?-?). Працювала бібліотекарем 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського (1920), інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 615.

Миклашевський Йосип Михайлович (16.04.1882, С.-Петербург – 21.09.1959, Харків) – музикознавець; канд. мистецтвознав. Правнук знаменитого военач. та учасн. суворовських походів, стародубського полковника, малорос. цивіл. губернатора Михайла Миклашевського. Закін. юрид. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1905), Київ. муз. уч-ще (1911); екстерном С.-Петербур. консерваторію (1913). Дис. «Музыкальная культура Харькова XVIII и 1-й половины XIX веков». Працював дир. С.-Петербур. (Петрогр.) муз. ін-ту (1913–1918); викл. фортепіанної гри Харків. муз. студії (з 1919); бібліотекарем ЦНБ Харків. ун-ту; зав. наук.-муз. від. ХДНБ (1930–ті); зав. каб. історії музики та викл. Харків. консерваторії (з 1940). Автор статей про творчість укр. та рос. композиторів та рос.-укр. муз. зв'язків.

Пр.: Музична і театральна культура Харкова кінця XVIII – першої половини XIX ст. – К., 1967; «Сказка о царе Салтане» // В мире искусств. – 1908. – № 1; Що дав Жовтень музиці // Культура і побут. – 1928. – № 19–21; Чайковський в Харкові // Рад. музика. – 1940. – № 3; Харьковский университет как центр музыкальной культуры Слободской Украины в первой половине XIX века // Ученые зап. Харьковского университета. Труды филологического ф-та. – Х., 1956. – Т. 3.

Л-ра: Тюменева Г. [Передмова] // Миклашевський Й.М. Музична і театральна культура

Харкова кінця XVIII – першої половини XIX ст. – К., 1967. – С. 3–6; Тюменева Г.А. Й.М. Миклашевський // Вопросы искусствознания. – Х., 1969. – Вып. 1; Тюменева Г.О. Й.М. Миклашевський // Музыка. – 1982. – № 5. – С. 28; [Об И.М. Миклашевском] // Харьковский институт искусств имени И.П. Котляревского : 1917–1992. – Х., 1992. – С. 63–64; Шубина Л.И. Кафедре истории музыки – 50 : [в т. ч. об И.М. Миклашевском] // Аспекти іст. музикознавства : дослідження і матеріали. – Х., 1998. – С. 10; Публикации автора об И.М. Миклашевском : родом из Серебряного Века // Аспекти іст. музикознавства : дослідження і матеріали. – Х. : Прапор, 1998. – С. 24–30; Бібліогр. діяльність музикознавця Йосипа Михайловича Миклашевського // Бібліогр. читання пам'яті укр. бібліографа Федора Максименка. – Х. : ХДАК, 2002. – С. 91–115; Иосиф Миклашевский и Иосиф Шиллингер на перекрестках музыки и судьбы // Новый Ковчег. – № 1 : Лит.-худож. альм. – Х., 2002. – С. 297–303; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 106; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 145.

Миколаїва-Маєвська Ніна Олександрівна (?-?). Дружина Й.А. Маєвського (1874–1937). Закін. Нижегородську г-зію (1909). Навч. на іст.-філол. ф-ті Моск. ВЖК. Працювала зав. б-кою Нар. дому (Нижній Новгород); завкультом при санаторії Червоного Хреста (Київ, 1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 29 (прохання Н.О. Миколаївої-Маєвської).

Миколенко Нечипір (Никифор) Миронович (1888, с. Шиловка Буринської вол. Путивльського пов. Курської губ. – 08.12.1937, Соловки) – економіст; проф. Н. в сел. родині. Закін. Курську вчит. семінарію (1907). Навч. в Харків. комерц. ін-ті (1915–1917). Працював вчит. почат. шкіл на Сумщині і в Харкові (1907–1918); зав. шкільним від. Харків. губнаросвіти (1919); лектором соц.-екон. предметів політкурсів 2-ї Укр. рад. д-зії (1919–1920); головою Єлисаветградського повітвиконкому (Херсонська губ., 1921); зав. Київ. губ. від. наросвіти (1922); лектором Київ. вищ. військ. політкурсів (1922); зав. Київ. губрадпартшколою (1923); секр. Бердичів. окрпарткому

(1923); зав. Київ. губрадпартшколою (1924–1925); викл. (з 25.10.1925), деканом ф-ту (до 16.09.1926), ректором (з груд. 1927), дир. (1930) КІНГУ; зав. агітаційно-пропагандистського від. Київ. парткому Раковського р-ну (1926); пізніше – Київ. окрпарткому (1927); викл. політекономії Київ. мед. ін-ту та Вечір. комуніст. ун-ту (1927); ректором КІНГУ (16.12.1927–21.04.1930); дир. ВБУ (1930–1933). Коміс. з чистки апарату ВУАН «як класово ворожий елемент, який направив роботу на буржуаз.-націонал. рейки» звільнений (постанова Київ. обкому КП(б) У від 21.07.1933). Голова НДКБ (з 15.04.1930). Голова Коміс. (Семінару) для виучув. нар. госп-ва України, екон. коміс. Н.-д. каф. марксизму-ленінізму (1928). Член Особливої комісії з обговорення кандидатур на обрання в дійсні члени ВУАН (1929). Заарештований (27.08.1933). Засуджений до 5 років позбавлення волі ВТТ (14.02.1934). Відбував покарання у таборі особливого призначення («Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Розстріляний (08.12.1937).

Пр.: Завдання ВБУ в зв'язку з утворенням Київ. області. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 2.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 255; [Про звільнення] // Пролетар. правда. – 26 липня. – № 160 (3472); *Підгайний С.* Українська інтелігенція на Соловках ... – С. 54–55; *Дубровіна Л.А.* ВБУ... – С. 4–17; *Ковальчук Г.І.* Репресовані директори ВБУ ... – С. 39–45; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 624; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 352; *Ковальчук Г.І.* Директори ВБУ ... – С. 179–206; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 222, 478.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 255 (особ. спр. Н.М. Миколенка); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 313, арк. 23 зв.; спр. 378, арк. 42; оп. 1л, спр. 30, арк. 1 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 4937 (особ. спр. Н.М. Миколенка).

Миловидов Володимир Пилипович (1905 – ?). Н. в родині вчителя давн. мов – *П.О. Миловидова*. Брат відомого вчен.-ботаніка Чехословацки-

ни, проф., д-ра наук, викл. Карлового ун-ту П.П. Миловидова (1896–1974) та дружини *О.А. Назаревського* (1887–1977). Закін. трудшколу № 47 (Київ). Працював тимч. співроб. (1930), пом. бібліотекаря (1932–23.08.1933), т. в. о. бібліотекаря з упорядкування Житомир. і Кам'янець-Поділ. фондів (груд. 1933) від. стародруків, бібліотекарем І розр. від. комплектування (1936–31.08.1941). Працюючи у від. стародруків ВБУ, готував каталог вид. друкарні Бердичівського монастиря бо-сих кармелітів.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 30, арк. 11 зв.; спр. 37, арк. 171; спр. 42, арк. 34; спр. 50, арк. 19; спр. 59, арк. 7 зв.; Арх. від. стародруків (чернетки бібліогр. описів бердичівських вид.).

Інтернет-ресурси: Биографический словарь «Российские ученые за рубежом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.russianguave.ru/biosbank?&letter=%D0%9Cю>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 169, № 158, арк. 9.

Миловидов Пилип Олександрович (?–?) – філолог. Батько *В.П. Миловидова* (1905–?). Працював викл. та бібліотекарем Ніжин. г-зії (до 1895); інсп., вчит. давн. мов 2-ї г-зії (Київ, 1914–1915). Брав участь у оновленні карткового каталогу Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (1894).

Л-ра: *Добиаиш А.В.* Заметка об основной библиотеке ... – С. 39; Адрес-календарь на 1914 год ... – С. 421.

Мисик Василь Олександрович (11.07.1907, с. Ново-Павлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. – 03.03.1983, Харків) – письменник, поет. Н. в родині священика. Закін. семирічну трудшколу (1922). Працював бібліотекарем (1923), секр. (1924) Межівського райсельбудинку; коректором 1-ї друкарні ДВУ (Харків, 1924); бібліотекарем Будинку л-ри ім. Е. Блакитного (Харків, 1927). Автор збірок поезій «Трави» (1927), «Бла-

китний міст» (1929), «Чотири вітри» (1930), «Турксиб» (1932), «Будівники» (1933), «Вибране» (1958), «Борозни» (1962). Д. чл. Спілки сел. письменників «Плуг» (з 1924). Заарештований (Харків, 1934). Засуджений Особливою нарадою НКВС СРСР як «виходець із попівської родини» до 5 років ВТТ. Відбував покарання у таборі особливої призначення («Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Реабілітований ухвалою військового трибуналу КВО (16.10.1956). Особовий фонд В.О. Мисика зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 678).

Пр.: Зона//Червоний шлях. – Квіт. 1923, № 1; Трави: [зб. поезій]. – Х., 1927.

Л-ра: ЕУ. Т. 4. – С. 1539; 3 порога смерті ... – С. 329–332.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 27, № 989, арк. 1–4; ЦДАМЛМ України, ф. 271, оп. 1, спр. 120, арк. 1 (автобіогр. В.О. Мисика).

Михайличенко Андрій Дмитрович (1908–?). Н. в сел. родині. Закін. літ.-мовний ф-т Ін-ту профосвіти та ред.-бібліогр. від. аспірантури УНІКУ (1933). Працював викл. укр. мови Київ. культарм. ун-ту (1932); викл. історії ВКП(б) робфаку Київ. фіз.-хім.-мат. ін-ту та на курсах газ. робітників при «Союздруку» (1932–1933); асист. з історії ВКП(б) Київ. мед. ін-ту (1933); пом. зав. б-ки УНІКУ (з 15.03.1933); конс. ВБУ (09.09.1933–04.02.1934).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 386; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 478.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 113–114 зв. (заява, анкета А.Д. Михайличенка); спр. 42, арк. 93; ІР НБУВ, ф. 47, № 262, арк. 33.

Михайличенко Олександр Борисович (1877, с. Білоцерківка Олександрівського пов. Катеринославської губ. – ?). Працював директором, головою вчен. ради БАН УРСР (10.10.1937–1941).

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 283.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 556; оп. 1л, спр. 53в, арк. 178; спр. 58, арк. 9.

Михайлов Микола Іванович (01.05.1874, С.-Петербург – 07.04.1938) – вчен. у галузі суднобудівництва. Н. в родині службовця. Закін. 3-тю класич. г-зію (С.-Петербург), суднобуд. від-ня Морського інж. уч-ща (Кронштадт, 1895) та Морської акад. (С.-Петербург, 1904). Працював викл. креслення та теорії суден Одес. морського технікуму (1921–1922); деканом, проф. (з 1924) Одес. політех. ін-ту (з 1921); н. с. н.-д. каф. прикладної механіки; бібліографом-конс. ОДПБ (1925–1930); проф. каф. теорії суден Миколаїв. суднобуд. ін-ту (з 1930); с. н. с. НДІ суднобудування (1932–1934). Заарештований (1938). Розстріляний.

Л-ра: *Малинова Г.* Чистка: честь и репрессии ... – С. 3.

Джс.: ДАРФ, ф. Р-8409, оп. 1, спр. 1662, арк. 130–132 (автобіогр. М.І. Михайлова); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5002 (особ. спр. М.І. Михайлова).

Інтернет-ресурси: О Михайлове Н.И. – Пешковой Е.П. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pkk.memo.ru/letters_pdf/002434.pdf. – Назва з екрана.

Михайлова Марія Георгіївна (?–?). Працювала зав. б-ки Ін-ту ботаніки ВУАН (1932–1936).

Л-ра: *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 18.

Михайлова (?–?). Працювала директором центр. дит. б-ки (Дніпропетровськ, 1933). Учасн. Всеукр. конф. працівників дит. б-к (1933).

Л-ра: *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 58.

Михайловська-Дробинська Валентина Іванівна (1904–?). Н. в родині проф. Вищ. муз.-драм. ін-ту

ім. М.В. Лисенка та соліста оркестру Держ. академ. опери (Київ). Закін. Київ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка. Працювала акомпаніатором (1927–1931) та бібліотекарем (1931–1932) Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (Київ); зав. б-ки ФЗУ (ст. Шумерля Чувашської АРСР, 1932–1933).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 116–117 зв. (заява, анкета В.І. Михайловської-Дробинської).

Михайловська Віра Олекс[іївна] (1897–?). Н. в родині лікаря. Освіта середня бібліотечна. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала старш. бібліотекарем-зав. від. періодики КДУ (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 95 (анкета В.О. Михайловської); спр. 52, арк. 3.

Михайловський Іван Петрович (в чернецтві – архімандрит Феодосій; 27.01.1897, с. Лагери Зміївського пов. Харківської губ. – ?) – архімандрит. Н. в родині священика. Закін. Харьк. семінарію; Сум. духов. уч-ще (1912); Харків. духов. семінарію (1918); КДА (1923). Працював співроб. лаврської б-ки, канцелярії Духов. Собору (з 1918), послушником та пом. бібліотекаря (з 1922) монастиря КПЛ; нештат. пост. співроб.-бібліотекарем (н. с.) Лаврського від. ВБУ ВУАН (1922–1928); настоятелем подвір'я Петрогр. лаври (1928); священиком Китаєвської пустині (до 1931). Прийняв монаський постриг (1924). Заарештований у справі «церковної контрреволюц. орг-ції» (1931). Засуджений до розстрілу, пізніше вирок замінено на 10 років ВТТ.

Л-ра: Рилкова Л.П. Біографічні відомості ... – С. 148–150; Щеглов Г.Э. Хранитель ... – С. 232.

Мізерницький О.М. (?–?). Голова, почесний голова (з 11.02.1923) ТК ВФ ВБУ.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 115.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 1.

Мізь Микола Хрисанфович (1903–?) – літературознавець, бібліограф. Н. в родині селян-хліборобів. Закін. літ.-мовний від. Ніжин. ІНО та аспірантуру НДІ літературознав. ім. Т.Г. Шевченка в Києві. Працював співроб. райкооп. б-ки; зав. райсільбудом (Батурин, Черніг.обл.); педагогом (Ніжин, 1929–1930); старш. бібліотекарем від. комплектування (26.09–10.12.1933), м. н. с. - конс. з укр. худож. л-ри від. наук. бібліогр. та сист. кат. (01.11.1935–1937) БАН УРСР; м. н. с. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1936–1937).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 528.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 107–108 зв. (заява, анкета М.Х. Мізя); спр. 42, арк. 87; спр. 47, арк. 21; спр. 50, арк. 13.

Міллер Валентина Давидівна (1902–?). Працювала голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. (1938) та від. опрацюв. (1939–1941) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 607.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59, арк. 4 зв.

Міллер Дмитро Петрович (01.11.1862, с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. – 14.06.1913, Харків) – історик, бібліограф, бібліотекар. Н. в дворян. родині. Навч. в Охтирській прогімназії (до 1874). Закін. Харків. губ. г-зію (1882); іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1888). Учень Д.І. Багалія. Працював ст. коректором (з 1888), пом. ред. (з 1903) Харків. газ. «Южный край»; пом. бібліотекаря б-ки Харків. ун-ту (21.04.1895–13.06.1913). Член Харків. Іст.-філол. т-ва. Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913). Дослідник та автор праць з історії міста

Харькова та Слобожанщини XVIII ст. Делегат Першого Всерос. з'їзду з бібл. справи (1911). Особовий архівний фонд Д.П. Міллера зберігається в ЦДІАК України (ф. 2040, 109 од. зб.).

Пр.: Христина Даниловна Алчевская. – М., 1912.

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 168; Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 61; *Барвинский В.А.* Дмитрий Петрович Миллер : биогр. очерк // Памяти Дмитрия Петровича Миллера. – Х., [1914]. – С. 11–22; *Ляшко С.М.*, *Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 113; *Мелихов В.Г.* Историк божьей милостью // Харків'янин. – 2002. – 26 верес.–2 жовт.; *Онищенко О.*, *Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX – у 10-х роках XX ст.: стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 11; *Дубровіна Л.А.*, *Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 43, 51; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 404–405; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 735; *Глибицька С.* Историк-библиотекарь : к 100-летию с дня смерти Д.П. Миллера // Бібл. форум України. – 2013. – № 4. – С. 46–47.

Іконогр.: ЕІУ. Т. 6 ... – С. 735.

Мільштейн Лев Якович (1906–?) – економіст. Працював с. н. с. Планової комісії при Президії АН УРСР (1936–1937); зав. від. масової роботи БАН УРСР (1938).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 528.

Мілютін Григорій Олекс. (?–?). Працював старш. пом. бібліотекаря Харків. ун-ту (1917).

Л-ра: Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 76.

Мілютін Микола Іванович (?–?). Працював методистом (до 1941), дир. Кам'янець-Поділ. обл. б-ки (1944–1966); дир. обл. дит. б-ки у м. Кам'янці-Подільському.

Л-ра: Хмельницька ОУНБ ... – С. 10–19.

Мініцька Віра Миколаївна (17.09.1895, Київ – 28.10.1980, Ленінград) – історик, бібліограф. Н. в дворян. родині бібліотекаря Київ. ун-ту св. Володимира – *М.В. Мініцького*. Дружина бібліотекознавця *І.І. Яков-*

кіна (1887–1942). Навч. в Томській г-зії. Закін. С.-Петербур. г-зію (1913), Київ. ВЖК (1921). Працювала бібліотекарем міськ. б-ки (Астрахань, 1915–1917); б-ки Київ. губ. від. охорони здоров'я (Київ, 1918–1921); н. с. від. історії (з 01.05.1921), пом. бібліотекаря, бібліотекарем 1-го і 2-го розр., голов. бібліотекарем (з 1937), провідним співроб. конс.-бібліогр. від. (1930–1942, 1944–1957), зав. центр. довідкової б-ки (1930–1956), кер. групи соц.-екон. наук довідково-бібліогр. від. (1940–1957) ДПБ в Ленінграді; м. н. с. Держ. акад. історії матер. к-ри АН СРСР (Єлабуга, 1943–1944); бібліографом мережі спец. б-к АН СРСР (Москва, 1944). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства. Одна з засновниць конс.-бібліогр. від. РНБ. Під її кер-вом був створений у короткий час спец. довідковий фонд (більше 10 тис. томів довідкових та бібліогр. вид.) Центр. довід. б-ки РНБ. Читала лекції та проводила семінари з закордонної бібліографії. Консультант, кер., ред. бібліогр. списків та покажчиків соц.-екон. та іст. тематики, виконаних РНБ в 1930–1940-х за запитами музеїв, бібліотек, установ. Досліджувала питання діяльності закордонних бібліотек в умовах повоєнного часу. Після виходу на пенсію (1957) продовжувала проводити бібліографічну та консультаційну роботу. Нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945». Ім'я *В.М. Мініцької* занесено до книги пошани Рос. нац. б-ки (РНБ) в Ленінграді.

Пр.: Восстановление Лубенской библиотеки // Библиограф. обзор. – 1926. – Кн. 1/2; Обслуживание читателей в научных читальных залах устной справкой // Опыт работы : сб. материалов по библиотековедению. – Ленинград, 1955. – Вып. 10; Что читать о Ленинграде и его истории : краткий список лит.-ры. – Ленинград, 1957.

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 441–443.

Іконогр.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Мініцька Тетяна Миколаївна (?-?). Н. в дворян. родині бібліотекаря Київ. імп. ун-ту св. Володимира – *М.В. Мініцького*. Закін. г-зію (1918). Працювала бібліотекарем б-ки Томського ун-ту; бібліотекарем ВБУ (з 01.03.1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 34 (заява Т.М. Мініцької).

Мініцький Микола Васильович (крипт.: *Н. М.*; 18.09.1862, Київ – 1919, Київ) – бібліотекознавець. Н. в родині чиновника. Закін. Київ. г-зію (1882). Працював секр. б-ки, позаштат. співроб. (з 1887), пом. бібліотекаря (1889–1899) Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1884–1899); голов. бібліотекарем ун-ту (Томськ, 1903–1912); бібліотекарем С.-Петербур. духов. акад. (1913); зав. МПБ (Астрахань, 1914–1918). Зарахований на посаду до ВБУ (1918). Особовий архівний фонд *М.В. Мініцького* зберігається у відділі рукописних та книжних пам'яток наукової бібліотеки Томського державного університету (ф. 9, 1882–1912, 132 од. зб.).

Пр.: К вопросу об университетских библиотеках. – Томск, 1911.

Л-ра: *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 315; *Мяскова Т.* Библиотека імп. університету св. Володимира ... – С. 128, 180; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 461.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, од. зб. 1, арк. 43.

Мірлес Олександр Акимович (1879-?) – юрист, літератор. Н. в родині д-ра медицини. Закін. чол. г-зію (Ташкент, 1898), юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1908), Вищ. держ. курси економістів-плановиків (1931). Навч. на мат. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира. До 1919 р. займався адвокатською та літ. діяльністю. Після 1919 р. працював в Києві: юрисконс. ліквідкому Наркомпроду (1919); зав. неторг. від. спожив.

т-ва (1919); діловодом кооперативу «Потребитель» (1920); статистиком I розр. раднаргоспу (1920–1921) та губвоенкурсів (1921); юрисконс. Укртекстильтресту (1922); юрисконс. (1923–1926) та зав. видавн. від. (1924–1927) ВУАН; конс. з боротьби зі зловживаннями в ощадкасах Київ. обл. упр. держощадкас (1932). Упоряд. б-ки Леона Ідзіковського в Києві.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 68; спр. 40, арк. 124–125 зв. (заява, анкета О.А. Мірлеса).

Мірний Іван Іванович (30.08.1872, слобода Самотоївка Краснопільської вол. Охтирського пов. Харківської губ. – 17.03.1937) – громад.-політ. діяч. Закін. юрид. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1898). Працював податковим інсп. (Умань Київ. губ.; з 1910, Київ); кер. від. Київ. фін. Палати; заст. губ. комісару Київщини (з 1917), в уряді В. Винниченка – тов. (заст.) Ген. писаря (жовт. 1917), а через місяць – Ген. писарем; Держ. писарем (секр.) УНР (груд. 1917–31.01.1918); за часів гетьмана П. Скоропадського за поданням міністра закорд. справ Дмитра Дорошенка – дир. канцелярії МЗС (з приходом до влади Директорії залишився на цій посаді); скарбником укр. делегації на Мирову конференцію у Парижі; речником М-ва фінансів УНР у Берліні (з квіт. 1920); зав. канцелярії, ассистентом, викл. економії та правознавства УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі та зав. канцелярії Укр. ін-ту громадознавства (соціологічний ін-т) у Празі (Чехо-Словаччина, з 1923). Член Т-ва «Просвіта», Укр. клубу і клубу «Родина», київ. осередку Т-ва укр. поступовців, «Общества помощи населению Юга России, пострадавшему от военных действий», К-ту Пд-зх. фронту Всерос. союзу міст. Брав

участь у роботі Всеукр. нац. конгресу, на якому його обрали до складу Центр. Ради (квіт. 1917). Заст. голови Об'єднаних укр. організацій та голови Укр. громади (Берлін), секр. Укр. громад. к-ту й Укр. об'єднання в ЧСР, член рад Укр. т-ва прихильників УГА в Подєбрадах, скарбник К-ту допомоги голодуючим в Україні, член ревізійної коміс. Укр. респ.-демократ. клубу, співорганізатор та скарбник Союзу укр. письменників і журналістів на чужині, голов. скарбник Всеукр. між-орг. конгрес. к-ту у Празі. Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926).

Пр.: Український Високий педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова в Празі (1923–1933). – Прага, 1934. – 144 с.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 732; ЕУ. Т. 4. – С. 1583; Чорний В.В. Діяльність УТПК ... – С. 174; Довідник з історії України ... – С. 475; Піскун В. Політичний вибір української еміграції ... – С. 632; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 189, 213; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 5; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 749; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 261.

Інтернет-ресурси: Могили наших у Празі. Екскурсія Ольшанським кладовищем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.istrpravda.com.ua/artefacts/2011/01/14/14759/#4>. – Назва з екрана.

Мірний Микола Іванович (?-?). Працював членом Київ. суд. палати (до червня 1919); мол. бібліографом ГКП у Києві (1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 76.

Мірошніченко Клавдія (?-?). Працювала бібліотекарем каб. тех. інформації БАН УРСР (01.10.1936–12.07.1941).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 16, 40, 42, 44, 59.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53б, арк. 31, спр. 59, арк. 6.

Мітельман Ісрум Іцкович (1898, Сатанов Проскурівського пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. ІНО. Працював пом. зав. б-ки Уман. народвіти (1921–1924); бібліотекарем Київ. Центр. б-ки міськ. ради профспілок (1924–1926); н. с. (з 27.04.1929), т. в. о. пом. зав. (1929–1930), зав. від. orientalia (1930–1933) ВБУ; зав. академ. євр. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри (1933); н. с.-методистом метод. від. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масової бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (з 01.09.1936).

Пр.: Єврейська бібліографія за кордоном. – 1935. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 23; Національна та університетська бібліотека в Ієрусалімі, історія й сучасний стан. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 1.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 99 зв.; спр. 270, арк. 1, 22; спр. 442, арк. 20; оп. 1л, спр. 30, арк. 45 зв.; спр. 37, арк. 181; ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92.

Мітельмахер (1899-?). Працювала старш. бібліотекарем–схедографом спецвід. БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 13, 40.

Міханевич Г. (?-?). Працював зав. від. наук.-тех. л-ри б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Міхлін Ізраїль Мусійович (1898, Мелітополь Таврійської губ. – ?). Н. в родині кравця. Закін. вищепечат. міськ. школи (Мелітополь, 1913), Всеукр. бібл. семінар (1924). Працював зав. Мелітопол. центр. окр. б-кою (1924–1929), одночасно зав. окр. каб. політосвіти (1926–1929); бібл. інсп. Мелітопол. окр.наросвіти (з жовт. 1929). Учасн. Всеукр. бібл. з'їзду (Харків, 1926).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5025 (особ. спр. І.М. Міхліна).

Міхневич Федір Гнатович (02.07.1884, с. Тернівка Ольгопільського пов. Подільської губ. – ?). Н. в родині вчителя-священника. Закін. духов. семінарію (1904). Навч. два семестри в ККІ (1915). Працював пом. вихователя та вихователем Уман. (з 1904), згодом – Кам'янець-Поділ. (до 1912), Київ. (1912–1917) духов. шкіл; вчит. підгот. школи Пд.-Зх. залізниці (Київ, 1913–1917); інструкт-рахівником Центрцукру (1917–1918); діловодом М-ва освіти (1918–1919), пізніше – НКО; інструкт. Київ. губ. народосвіти (1921); бібліотекарем-фахівцем (з 11.05.1923) від. міжбібл. абонементу (1931), старш. бібліотекарем (1931–1934), зав. від. канцелярії (01.04.1934–15.03.1935), бібліотекарем (1936) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 47, арк. 16; спр. 50, арк. 19; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5002 (особ. спр. Ф.І. Міхневича).

Міхновський Микола Іванович (19.03.1873, Турівка Прилуцького пов. Полтавської губ. – 03.05.1924, Київ) – громад.-політ. діяч. Закін. правн. від. Київ. ун-ту. Працював присяжним адвокатом (Харків, з 1899); ректором пед. технікуму (ст. Полтавська на Кубані, 1923). Член НТШ; Укр. ген. військ. к-ту Укр. Центр. Ради (1917). Співорганізатор «Братства Тарасівців» (1891), т-ва «Молода Україна» (1896), Укр. нар. партії (1901), Укр. військ. клубу ім. гетьмана П. Полуботка (1917), Укр. демократ.-хлібороб. партії (1917). Член НТШ; видавн. к-ту Харків. т-ва поширення в народі грамотності. Видавець україномовної газети «Слобожанщина» (Харків, з 1906). Засн. укр. від. б-ки при правлінні Харків. т-ва грамотності. Голова спец. коміс. з засн. укр. від. ХГБ (1905–1914). Мав бажання посісти посаду зав. від. україніки ВБУ по смерті П.Я. Стебницького (1923).

Л-ра: Мірчук П. Микола Міхновський : апостол укр. державності. – Філадельфія, 1960. – 136 с.: іл.; Довідник з історії України ... – С. 477; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 442; *Турченко Ф.Г.* Микола Міхновський : життя і слово. – К., 2006. – 318 с.; *Полянська Н.І., Дмитрієва О.М.* Перший в країні ... – С. 25; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 766; *Савченко В.А.* Симон Петлюра ... – С. 15, 18.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 66.

Міяковський Володимир Варлаамович (псевд.: *Варламович, Вл.; В. М.; М-ий, В.; Порський, В.*; 06.07.1888, Ковель Волинської губ. – 22.03.1972, Нью-Йорк, США) – історик-архівіст, літературознавець, історик революц. рухів 60-х років 19 ст. в Україні, організатор арх. справи, культ. діяч. Н. в дворян. родині миров. посередника. Навч. у Житомир. г-зії; на юрид. ф-ті Київ. ім.п. ун-ту св. Володимира. Закін. зі срібною медаллю 1-шу Київ. г-зію (1906); слов'ян.-рус. від. іст.-філол. ф-ту С.-Петербур. ун-ту (1913). Працював співроб. Полтав. біол. станції (1911–1912); викл. рос. мови й л-ри г-зій (С.-Петербург, з 1913); співроб. Коміс. для наук. описування арх. М-ва освіти під кер. акад. С.Ф. Платонова І-го Петрогр. від-ня ІV секції Єдиного держ. арх. фонду (Петроград, 1916–1917); урядовцем для роз'їздів, фахівцем арх.-бібл. від. М-ва освіти і ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри (кер. – *В. Модзалевський*) (Київ, 1918); інструкт. ГАУ Наркомпросу (з лют. 1919); зав. описової секції арх. від. ВУКОПМІСу (з черв. 1919); викл. КІНГУ (1920); зав. Арх. упр. губнар-освіти (Київ, 06.12.1919–1925); позаштат. співроб. ВБУ (1922–1923); зав. Голов. іст. арх. ім. Антоновича (1921–1929); зав. арх. від. при музеї УНТ; н. с. Іст.-філол. від. ВУАН (берез. 1919–1929); ред. іст.-літ. від., кер. (1919–1920) Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів укр. землі УАН; співроб. комісії УАН-ВУАН: для вид. пам'яток укр. новітнього пись-

менства, для дослідів над історією громад. течій в Україні; д. чл.-співроб. НДІ Тараса Шевченка (з груд. 1927); старш. статистиком НДІ гігієни праці та профзахворювань (Київ, 1934–1941); дир. Голов. іст. арх. ім. В.Б. Антоновича у м. Києві (07.10.1941–1943). Д. чл. НТШ (з 1947) і УВАН (з 1948). Член Всерос. учит. союзу (1917), Укр. іст. т-ва, Археогр. коміс. (з 1921) та ВУАК (з 1925); ТК із засн. Нац. б-ки УД в м. Києві (12.07.1920–1922); редакції журн. «Голос минулого» і «Наше минуле». Співзасновник УВАН, керівник її Музею-архіву у Нью-Йорку (з 1948). Разом з С.О. Єфремовим редагував збірник «Декабристи на Україні» (1926). Автор коментарів у 3-му і 4-му томах академ. видань творів Т. Шевченка (за ред. С. Єфремова, 1927–1929); ред. «Шевченкознавчого збірника» (вип. 1–10, 1952–1964); разом з Ю. Шевельовим (Шерехом) підготував збірник «Тарас Шевченко» (1962). Дослідник історії громад.-політ. руху в Україні у ХІХ ст. Вивчав творчу спадщину О. Радіщева та рос. письменників-шістдесятників. Залишив спогади (опубл. 1984). В дитинстві товаришував з дітьми родини Косачів (Олени Пчілки). Зі студентських років мав дружні стосунки з П.І. Зайцевим, шевченкознавцем та А.Л. Бемом, дослідником Ф.М. Достоевського. Підтримував дружні зв'язки з Г.В. Нарбутом, С.О. Єфремовим, В.Л. Модзалевським, М.К. Зеровим. Заарештований у справі «Спілки визволення України» (21.08.1929). Перебував 5 років на засланні в Карелії (до 1933). Реабілітований (1989). Емігрував до Праги (1943), Аугсбурга (Німеччина, 1944), Нью-Йорка (США, 1950). Особовий архівний фонд В.В. Міяковського зберігається в ЦДАВО України (ф. 3966, 36 од. зб.).

Пр.: Два рукописи 60-х років, заборонені цензурою // Україна. – 1917. – Кн. 3–4. – С. 83–87; До історії «Чернігівського листа» // Там само. – 1917. – Кн. 3–4. – С. 88–91; Вірш Павлина Свендицького на перші роковини смерті Шевченка // Наше минуле. – 1919. – № 1–2; Лист В. Доманицького з останніх місяців його життя // Там само; Книжка про М. Вовчка // ЛНВ. – 1919. – Кн. 7–9. – С. 132–139; 3 просвітньої діяльності П.О. Куліша // Там само. – С. 93–107; Культурні здобутки // Там само. – 1919. – № 4–6. – С. 66–75; М. Коцюбинський в його листах // Книгар. – 1919. – Ч. 22. – С. 1442–1448; 3 історії української книжки. І. Цензурні умови // Там само. – 1919. – Ч. 27. – С. 1819–1828; 3 історії української книжки. ІІ. Видавн. плани Кирило-Методіївського т-ва // Там само. – 1919. – Ч. 28. – С. 1895–1902; Сторінка з історії боротьби за народну школу // Слово. – 1919. – № 26; Д-р Омелян Огоновський // Там само. – 1919. – № 29; Літературні нариси. І. Нові листи М. Коцюбинського // Там само. – 1919. – № 43; О.П. Стороженко // Там само. – 1919. – № 51; 3 документів минулого // Промінь. – 1919. – № 56; Шевченко перед Київською цензурою : справка // Боротьба. – 1919. – № 56; Революційні відозви до українського народу (1850–1870). – 1920. – К. : ДВУ. – 76 с.; Друкування революційних відозв у друкарні КПЛ в 1862 р. // Голос друку. – 1921. – Ч. 1. – С. 102–119; До історії журналістики на Україні. Проект першого часоп. «Київська газета» (1833 р.) // Бібліол. вісті. – К., 1923. – Кн. 1. – С. 8–14; В.Б. Антонович перед слідчою комісією // Червоний шлях. – 1923. – Ч. 3. – С. 234–244; 3 нових матеріалів до історії Кирило-Методіївського братства // Україна. – 1924. – № 1–2. – С. 121–134; «Киевская Громада» : из истории украинского общественного движения 60-х гг. // Летопись Революции. – Х., 1924. – № 4. – С. 127–150; Нові сторінки з автобіографії В.Б. Антоновича // Україна. – 1924. – № 1–2. – С. 151–160; Відгуки в Харкові на смерть Рилєєва // Там само. – 1925. – Кн. 6. – С. 57–68; Віктор Фурньє та родина Раєвських // Там само. – С. 50–57; Костомаров у Рівному // Там само. – Кн. 3. – С. 28–66; Список осіб, причетних до справ про таємні товариства // Там само. – Кн. 6. – С. 68–71; Декабристські пам'ятки по київських архівах // Глобус. – К., 1925. – № 23–24; Повстання декабристів // Там само. – 1925. – № 23–24; Революційний катехізис 1825 року // Життя й революція. – 1925. – № 12. – С. 70–75; Центральний історичний Архів ім. В.Б. Антоновича в Києві // Арх. справа. – К., 1925. – Кн. 1. – С. 101–118; Звільнення М.П. Драгоманова з Київського університету // Україна. – 1926. – Кн. 2–3. – С. 90–97; Микола Гулак «Шевченко та його доба. – Х. : Книгоспілка, 1926. – 3б. ІІ. – С. 114–154; Один з доносителів на Пестеля, купець Ш. Козлинський // Декабристи на Україні : зб. іст.-філол. від. УАН. – 1926. – № 37. – С. 136–140; Ювілей цензурного акту 1876 року //

Бібліол. вісті. – 1926. – № 3 (12). – С. 62–73; Епізод 1827 р. в маєтку Поджю // Ювілейний зб. на пошану акад. Д.І. Багалія. – 1927. – № 51. – С. 879–882; Записка 1874 р. про український рух // Арх. справа. – 1927. – Кн. 2–3. – С. 21–29; Історія за-слання П. Чубинського // Там само. – 1927. – Кн. 4. – С. 6–13; Опанас Маркович у Кирило-Мефодіївському братстві // За сто літ : зб. іст. секції УАН. – 1927. – Кн. 1. – С. 20–45; Люди со-рокових років. Кирило-Методіївці в їх листуван-ні // Там само. – Кн. 2. – С. 33–98; Будинок-музей Т. Шевченка // Будинок-музей Шевченка. – К., 1929. – С. XI–XVI; Як зруйновано золотoverхого Михайла в Києві // Наші дні. – Л., 1943. – Ч. 10. – С. 1–2; Михайло Новицький // Шевченко. Річник П. – Нью-Йорк : УВАН, 1953. – С. 43–47; Не-надруковане й забуте : громадські рухи XIX ст. : новітня українська література. – Нью-Йорк : УВАН, 1984. – 509 с.; Виключення М.П. Драгома-нова з Київського університету. – IP НБУВ, ф. X, № 17760–17761, арк. 1–40; Список осіб, причет-них до справ про таємні товариства. – № 17768, арк. 1–9; До історії журналістики на Україні. – Ф. 47, № 319, арк. 10–22; Ювілей цензурного акту 1876 року. – № 306; «Ucrainica» в останньому ви-данні творів О. Герцена. – № 320, арк. 4–72.

Л-ра: Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 308–349; Наука и научные работники СССР ... – С. 263; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 740; *Полонська-Василенко Н.Д.* Про нечисленних з-поміж незчисленних // Укр. самостійник. – Кн. 38, жовт. 1960. – С. 29; *Ма-санов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 321; *Ро-менчук Б.* Азбуковник ... – С. 29; *Білокінь С.* Ім'я з поза меж УРЕ // Книжник. – 1991. – № 1. – С. 22–23; *Він же.* Георгій Нарбут за часів «перестрой-ки» та незалежності // Слово і час. – 1996. – № 2 (422). – С. 21–23; *Він же.* Архівіст Володимир Міяковський // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби Визвольних Змагань, 1917–1921 рр. : зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 213–222; *Він же.* Во-лодимир Міяковський – діяч української книги // Вісн. Книж. палати. – К. 1998. – № 2 (20). – С. 39–43; *Він же.* Таємниці архівів не вічні ... // Сучас-ність. – 1998. – Ч. 10 (450). – С. 57–80; *Він же.* Во-лодимир Міяківський, 1888–1972 // Вісті УВАН. – Ч. 2. – Нью-Йорк, 2000. – С. 201–267; *Біло-кінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 157; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 414–418; *Палієнко М.Г.* Архівні цен-три ... – С. 13, 266, 268, 299, 412, 420, 443, 461; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна спра-ва ... – С. 77, 84, 85, 99, 196, 211, 299; Русская ин-теллигенция ... Т. 2 ... – С. 68; Українська діаспо-ра ... – С. 326; Науково-допоміжний апарат ... – С. 463; ЕІУ. Т. 6 ... – С. 771; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 245.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 256 (особ. спр. В.В. Міяковського); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 73; оп. 1л, спр. 7, арк. 3; спр. 13,

арк. 7 зв.; IP НБУВ, ф. X, спр. 32090 (член Бібл. коміс. УНТ, 1920); ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 58, арк. 26; 3847, оп. 1, спр. 60 (особ. спр. В.В. Міяковського).

Мнінська О.О. (?-?). Працюва-ла зав. б-ки Харків. губ. зем. управи (1906).

Л-ра: Харьковский календарь на 1906 год. – Х., 1906. – С. 15; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 15.

Могилянська Марія Д. (?-?). Працювала мол. інструкт. шкільних б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 615.

Могилянська С.М. (?-?). Працю-вала співроб. бібл. секції губнаросві-ти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Могилянський (Могилянський-Руссобтовський) Михайло Михай-лович (псевд.: *Андрійко, Мих.; Рус-собтовський, М.; Лебединський, А.; Валер'ян Чубинський, Петро Чубський, Максимович, Т.; Гуца, М.; Гриценко, Б.*; 22.11.1873, Чернігів – 22.03.1942) – літературознавець, перекладач. Н. в родині тов. голови Черніг. окр. суду. Навч. в Черніг. chol. г-зії (1892), юрид. ф-т С.-Петербур. ун-ту (до 1899). Склав іспити при Новорос. ун-ті (1903). Працював голосним (з 1904), миро-вим суддею Городнянського земства (1913–1914, 1917); присяжним по-віреним (С.-Петербург, з 1908); ред. вид-ва М.В. Пирожкова (С.-Петербург, 1906–1909); тов. голови адмін. від. Чернігів. окр. суду (1917); дир. Чер-ніг. укр. вид-ва «Сіверянська думка» (1918); співроб. С.-Петербур. публ. б-ки, б-ки Музею ім. Олександра III (С.-Пе-тербург), б-ки Держ. вид-ва (Петро-

град, 1921–1923); кер. Коміс. для складання Біогр. слов. діячів України ВУАН (Київ, з 1923). Друкувався в часописах: «Народ», «Життє і слово», «Українська хата», «Промінь», «Український вестник», «ЛНВ», «Рада», «Наше минуле», «День».

Пр.: Художник слова : пам'яті Коцюбинського. – Петроград, 1915; Оповідання. – Петроград, 1916; О культурном творчестве. – Петроград, 1916; Шевченкові роковини 1916 року. – Чернігів, 1916.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 263; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 321; Русская интеллигенция ... Т. 2 ... – С. 68–69; *Ляшко С.М.* Керівничий Постійної комісії для склад. біогр. слов. діячів України М.М. Могилянський : досвід просопграфічного дослідження // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – 2010. – № 6. – С. 136–179; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 18.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 38–39; ІР НБУВ, ф. X, № 5807, ф. 27, № 983, арк. 1–7 (автобіопр. М. Могилянського).

Модзалевський Вадим Львович (псевд. і крипт.: *Вад. М.; Гарський, В.; Гарський Вад.; Гарський, Вадим; М-ий, Вад.*; 28.03.1882, Тифліс – 03.08.1920, Київ) – історик, генеолог, архівіст, громад. діяч. Н. в родині дит. письменника, дир. Тифліс. жін. г-зії, дворянина з козац. старшини – Л. Модзалевського (1837–1896). Закін. 1-й Кадет. корпус (1899); Миколаїв. військ. інж. уч-ще (С.-Петербург, 1902), Київ. військ.-інж. уч-ще. Працював підскарбієм 14-го саперного бальйону Київ. гарнізону (з 1902); офіцером-вихователем 1-го кадет. корпусу (С.-Петербург, 1906–1911); дир. Музею укр. старожитностей ім. В. Тарновського (1911–1912); губ. комісаром з охорони пам'яток мистецтв та старовини на Чернігівщині (Чернігів, 1917); діловодом Черніг. арх. коміс. (1918); головою Арх.-бібл. від. М-ва наросвіти УД (Київ, з 01.04.1918); кер. арх. від. ВУКОПМІСу (Київ, з берез. 1919); нач. ГАУ і Всеукр. голов. арх. (Київ, з лип. 1919). Секр. ред журн. «Наше минуле». Член

Полтав. губ. арх. коміс. (з 1904), Київ. т-ва Нестора-Літописця (1903–1905). Член (1903–1905), кер. справ і ред. вид. Черніг. арх. коміс. (1911–1917). Член іст. секції УНТ у Києві (1918). Кер. справ Пост. коміс. для складання слов. укр. діячів (1919). Голова Бібл. коміс. УНТ у Києві (1920). Досліджував проблеми укр. генеалогії та історії козацько-старшинських родів. Підготував разом з В. Лукомським, ілюстрований Г. Нарбутом «Малороссийский гербовник». Особові архівні фонди В.Л. Модзалевського зберігаються в ІР НБУВ (ф. 12, 1027 од. зб.), ЦДІАК України (ф. 856, 80 од. зб.).

Пр.: Малороссийский родословник. – К., 1912. – Т. 3; 3 історії книги на Україні // Книгар. – К., 1918. – Чис. 5. – С. 235–238; Докладна записка про програму й порядок видання біогр. слов. діячів українського народу й української землі (науки, літератури, історії, мистецтва та громад. руху) // Перший піврік існування АН. – 1919. – С. 68–72; 3 старого листування // Зап. іст. і філол. секції УНТ в Києві / ред. коміс. : Ол. Грушевський, Ор. Левицький, Мих Мочульський. – Кн. XVII. – К., 1918. – С. 79–86; Про давній Генеральний суд // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. I. – 1919. – С. XCIV–XCV; До історії українського ліярництва // Зб. секції мистецтв. – К., 1921; До біографії українського стихаря Григорія Левицького // Там само; Перший військовий підскарбій (1663–1669) Роман Ракушка // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. II–III : 1920–1922. – К., 1923; Докладна записка про видання міських актових книг Лівобережжя // Там само. Додатки до протоколів. – С. 3–6.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 7, 29 трав. ; [Спис друк. пр. В.Л. Модзалевського за рр. 1903–1919] // Перший піврік існування АН. – 1919. – С. 77–81; *Ернст Ф.* Вадим Львович Модзалевський // Зб. секції мистецтв УНТК. – Т. I. – К., 1921; Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 308–349; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 746; *Оглоблин О.* Вадим Модзалевський (1882–1920) // Наші дні. – X, 1943. – № 10. – С. 3–4; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 321; ЕУ. Слов. част. 5. – Париж; Нью-Йорк, 1966. – С. 1634–1935; *Коваленко О.Б.* В.Л. Модзалевський як історик України // УІЖ. – 1972. – № 4. – С. 121–123; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 226; *Томозов В.В.* К юбилею В.Л. Модзалевського // Известия рус. генеал. общ.-ва. – 1995. – Вып. IV. – С. 43; УЛЕ. – К., 1995. – Т. 3. – С. 400; ЕУ. – Л., 1996. – Т. 5. – С. 1634; Лист В. Модзалевського

професору Київського університету св. Володимира В. Данилевичу про діяльність і ліквідацію Головного архівного управління, м. Київ, 31 жовтня 1919 // Пам'ятки : археогр. щоріч. Т. 1. – К., 1998. – С. 140–143; Укр. архівісти. Вип. 1... – С. 234–236; *Матяш І.* Особа в українській архівістиці ... – С. 32–56; Довідник з історії України ... – С. 480; *Білокін С.* Із старого листування ... – С. 89; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 70; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 419–421; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 77, 85, 88, 97, 98; Русская интеллигенция ... Т. 2 ... – С. 70; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 20–21; Науково-допоміжний апарат ... – С. 464.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 16; ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ф. Х, спр. 32086, арк. 3; ЦДАВО України, ф. 3847, оп. 1, спр. 9.

Можайська Н.І. (?-?). Освіта бібл. Працювала зав. б-кою Торг.-пром. технікуму (1924–1928); бібліотекарем б-ки ВАП (Київ, 1928–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 18; оп. 1л, спр. 40, арк. 115 (заява Н.І. Можайської).

Можосзон Любов (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Мойсеєнко О.В. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 106.

Мокроус Павло Гнатович (?), с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. – ?). Н. в родині дир. цукроварні П. Харитоненка. Працював співроб. укр. від. ХГБ (1912).

Пр.: Каталог книжок українською мовою Харківської громадської бібліотеки : Укр. від. ім. Тараса Шевченка. Т. 1 / вид. Укр. коміс. ; [уклад. П. Мокроус]. – Х. : Друк. С.А. Шмерковича, 1912. – 98 с.

Л-ра: *Танько О.* Історія та сьогодення Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка // Бібліотеки України ... – С. 215; *Полянська Н.І., Дмитрієва О.М.* Перший в країні ... – С. 26.

Молчановський Сергій Никандрович (1903–19.01.1928) – журналіст. Н. в родині історика, держ. та громад.

діяча Н.В. Молчановського (1858–1906). Закін. Київ. г-зію (1920). Працював бібліотекарем-спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України в м. Києві (05.10.1920–01.03.1922); журналістом газ. «Пролетарська правда» (Київ, до 1928).

Л-ра: Науково-допоміжний апарат ... – С. 464.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.; спр. 9, арк. 2 зв.; ІР НБУВ, ф. Х, № 6556.

Іконогр.: Пролетарська правда. – Ч. 26. – 1928. – С. 3.

Мораховська Марія Сергіївна (?-?). Працювала зав. від. худож. л-ри б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941); зав. б-ки Укр. держ. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова (кінець 1940-х).

Л-ра: *Дригайло В.Г., Дригайло С.В.* 100 років НТБ НГУУ «КПБ» ... – С. 27; Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 18.

Моргунов Г.Г. (?-?). Працював в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. пед. ін-ту (1935).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 75.

Мордухович Борис (?-?). Працював зав. Лубенської окр. центр. б-ки (Полтав. окр., 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Морейніс Каземир (?-?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Морейніс Лев Костянтинович (20.12.1886, Кам'янець-Подільський Подільської губ. – 1936) – хімік; проф. Н. в родині інсп. страхового т-ва. Закін. Вінниц. міське уч-ще (1913); чотири класи Немирів. г-зії (Брацлав. пов. Поділ. губ., 1913); фармац. від. природн. ф-ту Київ. ун-ту св. Володимира. Склавав іспит на звання аптекарського пом. при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (1905). Працював

пом. аптеки Соколовського (з 1901); секр. «Винницькой газети» (1904); секр. Правління Пд.-Зх. союзу фармацевтів; співроб. часоп. «Южный край» (1907); зав. від. нар. здоров'я Київ. міськ. самоуправи (1917–1918); зав. фармац. від. Голов. мед.-сан. упр. М-ва здоров'я й опікування УД (з 25.03.1918); зав. пунктом швид. допомоги (Київ, 1919); зав. фармац. від. Поділ. губздоров'я (1920); зав. аптекою 2-ї лікарні (Вінниця, 1921); викл. хімії акушер. школи (1922); викл. Вінниц. держ. фармац. технікуму (1922); проф. Вінниц. мед. ін-ту; зав. навч. частиною Вінниц. держ. фармац. технікуму (з 1922); наук. конс. КВП ВФ ВБУ (1925); кер. Вінниц. фармац. технікуму (з 1927). Член Думи та КМУ (1917–1918). Член Коміс. з реформи лікарських управлінь М-ва нар. здоров'я й опікування (з 27.06.1918). Член ГУ Укр. Червоного хреста (1919). Голова профспілк. бюро СНР («Робос»). Вивчав хімію, фармац. хімію, методику дослідження лікар. речовин.

Пр.: Етерові олії. До питання про організацію виробництва у Вінниці етерових олій. – Вінниця, 1929. – 80 с. – (Каб. вивчув. Поділля. Вип. 22).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 26. – 22 липня; Наука и научные работники СССР ... – С. 265; *Litera scripta manet* : каталог автографів ... – С. 49.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5110.

Мороз Берта Львівна (1905–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКУ (1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Морозов Федір Михайлович (07.02.1883, С.-Петербург – 03.05.1962, Ленінград) – мистецтвознавець. Н. у незаміжній селянки з с. Сушигориць Вес'єгонського пов. Тверської губ. Навч. в чотирикласному міськ. уч-щі. Закін. С.-Петербур.

археол. ін-т (1912). Слухав лекції на іст.-філол. ф-ті С.-Петербур. ун-ту (з 1912). Працював службовцем контори Семянніковського літейно-мех. з-ду; послушником Олександро-Невської лаври (з 1904); санітаром, фельдшером, зав. б-кою, уповноваж. К-ту (1916) 1-го та 2-го лікарсько-санітарних загонів Лазарету ім. Серафіма Саровського К-ту Червоного Хреста духовно-учбових закладів Рос. імперії (С.-Петербург, Мінськ, Тифліс, Коссори, Трапезунд; 1914–1917); уповноваж. Червоного Хреста та зав. лазаретом добровольчої армії генерала А.І. Денікіна, пізніше – Кавказ. Добровольчої армії під командуванням П.М. Врангеля (Майкоп, 1919); зав. госп-вом 1-го хірургічного шпиталю кінної армії при штабі С.М. Будьонного (Майкоп, Київ; 1920–1921); н. с. Археол. к-ту ВУАН (з січ. 1921); інструкт.-експертом музейної секції Київ. губ. к-ту ВУКОПМІСу (з 04.05.1921); одночасно – уповноваж. Політосвіти з обліку та охорони пам'яток Київщини та України; уповноваж.-головою Бібл. коміс. від УАН для догляду за майном б-к та архівів кол. монастирів та церков Києва – Софіївського, Михайлівського, Видубицького та Пустинно-Микільського (з 29.08.1921); в. о. зав. типографії КПЛ (1922); одночасно – старш. бібліотекарем ВБУ – зав. б-кою ім. митрополита Флавіана і фундам. б-кою КПЛ (1922–1925); голов. зберігачем Музейн. містечка в КПЛ (1923–1925); пом. зберігача, зберігачем церк. від.-н. с. І розр. Музейн. фонду Ленінгр. від.-ня Головнауки НКО РРФСР (з 01.08.1925); позаштат. н. с. І розр. Держ. рос. музею (1929); уповноваж. Центр. музейн. сектору Політпросвіти з охорони та обліку пам'яток мистецтв та старовини Ленінгр. області (1930); с. н. с. з обліку музейних

пам'яток пн.-зх. європ. мистецтв Музейн. фонду Держ. Ермітажу (07.05.1933–1961). Фундатор церк.-археол. музею та арх. Олександро-Невської лаври (С.-Петербург, 1910–1911). Член Т-ва захисту та збереження в Росії пам'яток мистецтв та старовини. Д. чл. Новгородського церк.-археол. т-ва (1914). Чл.-співроб. Рос. археол. т-ва та офіц. представник Т-ва в Трапезунському к-ті охорони пам'яток старовини. Вивіз архів Рос. археол. ін-ту в Константинополі до Батумі (1917 чи 1918). За дорученням Кавказ. музею вів рестрацію та охорону пам'яток старовини Кутаїської губ. та Сванетії (1919). Член Софійської коміс. ВУАН для обслідування та охорони Софійського собору (1921). За дорученням Київ. губкопису обслідував та взяв на облік б-ку та арх. Софійського собору, Михайлівського Золотоверхого, Видубицького, Флорівського та Покровського монастирів (Київ, 1921). Організований за його ініціативою у КПЛ Музей культур та побуту отримав офіц. статус (у кінці травня 1922). До його фондів були передані колекція Церк.-археол. музею кол. КДА, а також пам'ятки церк. старовини та мистецтв зачинених церков Києва та Київщини. Розпочав каталогізацію фондів Софійського від. ВБУ (1922). За чотири місяці 1922 р. *Ф.М. Морозов, С.К. Глеваський, Ф.Л. Ернст, Г. Красицький, М.О. Макаренко, А.Х. Середа, Д.М. Щербаківський* передали до фондів Першого держ. музею близько 500 унікальних худож.-іст. пам'яток, вилучених з храмів Києва та губ.

Пр.: Антиминс 1149 (6657) года. – Петроград, 1915. – 13 с; Древлехранилище Свято-Троицкой Александро-Невской лавры. 1712–1910 гг.: краткая опись. – СПб., 1910. – 116 с; Изображения на скалах восточного берега Онежского озера // Экономика и статистика Карелии. – 1927. – № 1–3. – С. 142–145; Церковные двери из Ве-

ликого Устюга // Сообщения Государственного Эрмитажа. Т. XXIII. – Ленинград, 1962. – С. 24–26.

Л-ра: Бібліотеки Исторично-філологічного Відділу ... – С. 342, 344; Эрмитаж : история и современность (1764–1988). – Ленинград : Искусство, 1990. – С. 258; *Нестуля О.* Доля церк. старовини в Україні 1917–1941 р. – К., 1995. – С. 143; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 625; Гришин А.Д. Відомості ... – С. 47–52; *Щеглов Г.Э.* Хранитель ... – С. 207; *Заєць О.В.* Бібліотека Києво-Печерської Лаври : історія створення та сучасний стан // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2013. – Вип. 17. – С. 321–331.

Джс.: ДАКО, ф. 4156, оп. 1, спр. 18, арк. 23; ІР НБУВ ф. 52, од. зб. № 27 (прот. 59 від 29 серпня 1921); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 4, спр. 192, арк. 41 зв.–42; ЦДІА України, ф. 128, оп. 3, спр. 825, арк. 1.

Морозова Є.З. (?-?). Працювала старш. бібліотекарем БАН УРСР (з 04.01.1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 536, арк. 25.

Мотовилова Софія Миколаївна (06.02.1881, Симбірськ – 28.02.1966, Київ) – бібліотекар, мемуарист. Н. в дворян. родині. Закін. Моск. г-зію (1898); фіз.-мат. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1907); бібл. курси Моск. міськ. нар. ун-ту ім. А.Л. Шанявського (1915); курси позашк. освіти (1915). Навч. на іст.-філол. ф-ті Моск. ВЖК та філол. ф-ті в Лейпцигу. Після закінч. фіз.-мат. ф-ту Бестужевських ВЖК була залишена на каф. геології, де працювала в галузі петрографії. Працювала зав. б-кою (Самара, 1916), інструкт. бібл. справи губзему, потім – губкомісаріату (Москва, 1917–1918); емісаром від. держ. б-к НКО під кервом Н.К. Крупської (Москва, 1918); зав. б-кою Т-ва писемності й освіти та інструкт. Колегії пропаганди освіти губвиконкому (Київ, з груд. 1918); старш. (1919–1920), мол. (1920) інструкт. бібл. секції Київ. губнаросвіти; інструкт. Доркульту (1920–1922); зав. бібл. курсів Об'єднання київ. кооперативів (1920–1922); бібліотекарем центр. к-ту

Доркульту (з 1922); одночасно – конс. бібл. справи окрполітупр.; лектором курсів НКО та курсів військ. частин Червоної армії; бібліотекарем (берез. 1925), бібліотекарем-фахівцем (1927), старш. бібліотекарем (1930), бібліотекарем-спеціалістом (1931) конс.-вист. секції ВБУ; н.с. Укр. район. геол.-розв. упр-ня (1932). Автор статей з бібл. справи в газетах Самари, Москви. Учасниця I бібл. наради (Москва, 1918), I Всерос. з'їзду позашк. освіти (Москва, 1919), I бібл. з'їзду РРФСР (Москва, 1924). Особовий архівний фонд С.М. Мотовилової зберігається в ДАРФ (ф. 1162).

Пр.: О реорганизации и правильности постановки библиотечного дела в России // [Ист.-революц. зб.]. – 1925; Про роботу в консультативному від. за черв. 1926 р. // Бібл. журн. – 1926. – № 4–5. – С. 64–68; В справі програми бібл. курсів // Бібл. журн. – 1926. – № 4–5. – С. 43–48; Минувшее // Новый мир. – 1963. – № 12. – С. 80–127; Нью-Йоркська публічна б-ка в 1925 р. та її каталоги. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 52; Предметовий каталог. – спр. 336а, арк. 112–114.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 85–89; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 200.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 30, арк. 34 зв. ; ІЛім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 615; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5150; ф. 539, оп. 17, спр. 294.

Интернет-ресурси: Софья Николаевна Мотовилова. Тетя Виктора Некрасова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nekrassov-viktor.com/Motovilova-Sofia.aspx>. – Название с экрана.

Мотрич-Шамрай Вероніка Олександрівна (?-?). Працювала інструкт. з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором Нац. (Всенар.) б-ки України (з 25.02.1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 8; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 7; спр. 6, арк. 1 зв.

Мочульська Лідія Олександрівна (1904, Аккерман Бессарабської губ. – ?). Закін. г-зію. Працювала бібліотекарем Будинку робітн. освіти (Кіровоград); бібліотекарем (з

01.03.1931), старш. бібліотекарем (з 01.01.1934), бригадиром, інструкт. групи схедеографів (з 1937), голов. бібліотекарем (1938–1940) від. опрацюв. БАН УРСР, співроб. КБК (1943).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 530.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 89; спр. 58, арк. 9; спр. 59, арк. 4 зв.

Мочульська Наталія Петрівна (1912–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Ін-ту історії матер. к-ри ВУАН (1934–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 94 (анкета Н.П. Мочульської); спр. 52, арк. 7.

Мочульський Василь Миколайович (01.01.1856, с. Ананьївка Петровської вол. Ананьївського пов. Херсонської губ. – 1920, Одеса Херсонської губ.) – мовознавець, літературознавець; проф. Н. в родині священика. Закін. Одес. духов. семінарію (1875); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1878). Магістер. дис. «Историко-литературный анализ стиха о Голубиной книге» (захищена в Харків. ун-ті, 1889). Працював викл. л-ри і логіки Одес. г-зії (з 1878); приват-доц., ординар. проф. каф. рос. мови і словесності іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту (з 1889); позаштат. бібліотекарем ОТІС (1902–1905). Дослідник та автор пр. в галузі порівняльно-іст. літературознав., історії розвитку давньорус. писемності та питань іст.-культ. процесу XVIII–XIX ст. Йому належить ґрунтовний опис рукоп. проф. Новорос. ун-ту В.І. Григоровича (Одеса, 1890).

Л-ра: *Хмарський В.М.* Бібліотека ОТІС ... – С. 24–26; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 3 ... – С. 357–358.

Музичка Андрій Васильович (06.12.1886, с. Доброводи Збаразького пов. Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської ім. – 08.09.1966, Семипалатинськ, РРФСР) – історик л-ри; проф., д-р філос. (1914), д-р філол. н. (1958). Н. в сел. родині. Закін. нар. сіл. школу, шість класів Терноп. г-зії, 7–8-ий класи Львів. академ. г-зії, філос. ф-т Львів. ун-ту (1911). Працював викл. грец. та латин. мови Львів. академ. г-зії (1911–1912), пізніше – Терноп. г-зії ім. Франца-Йосифа I (1912–1917); викл. укр. л-ри на лекторських курсах та Кам'янець-Подільському нар. ун-ті (1918–1919); лектором-викл. Одес. учит. ін-ту (1919–1920); викл. укр. л-ри (з 1920), проф. (з 1925), зав. б-ки (з 1920) Одес. ІНО; викл. історії рос. л-ри і л-ри народів СРСР пед. ін-тів (Кзил-Орда, Семипалатинськ). Активний учасник нац.-визвол. змагань, сотник УГА. Автор наук. праць з питань літературознав. : «До початків нової укр. л-ри» (1925), «Шляхи поетичної творчості І. Франка», «З творчості І. Тобілевича» (1927), розвідки про Лесю Українку, М. Черемшину та ін. Брав активну участь у підготовці та здійсненні Листопадового чину – у проголошенні ЗУНР (1918). Делегат Укр. Нац. Ради від Терноп. пов. Командир взводу Укр. Галиц. армії, комісар однієї з галиц. частин та член Вінниц. ревкому Червоної Укр. галиц. армії. Заарештований органами ОДПУ (1931). Висланий до Казахстану. Реабілітований (1955).

Пр.: Леся Українка : її життя, громад. діяльність і поетична творчість. – О., 1925; Марко Черемшина // Червоний шлях. – 1927. – Т. VI. – С. 13–26; Марко Черемшина (Іван Семанюк). – О., 1928.

Л-ра: Наука і научные работники СССР ... – С. 268; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 782–783; *Білецький О. І.* Українське літературознавство за сорок років (1917–1957). – К., 1957. – 56 с; Пам'яті проф. А. В. Музички // Радянське літературознавство. – 1966. – № 12. – С. 89; ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1662; *Лисенко І.* Музичка А. В. // УРЕ – Т. 7. –

К., 1982. – С. 163–164; *Гамуляк В.* Тернопіль у боротьбі за державність // Шляхами Золотої Поділья. Тернопільщина і Скалатщина : регіональний іст.-мемуарний зб. – Т. III. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто, 1983. – С. 80–97; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 353; *Бузейчук В. М.* Маловідомі сторінки життя професора А. В. Музички // Лукомор'я : археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я. – О., 2007. – Вип. 1. – С. 291–293; *Левченко В. В.* Андрій Васильович Музичка на передовій Укр. нац. революції 1917–1920 рр. : від учасника Листопадового чину до професора історії укр. л-ри // Історичні постаті доби Укр. нац.-демократ. революції 1917–1920 рр. – Умань, 2010; *Він же.* Історія Одеського ІНО (1920–1930 рр.) ... – С. 120; *Лазарович М.* Активні діячі ЗУНР на Тернопільщині // Незалежний культурологічний часопис «І». – Тернопіль, 2010. – Число 63.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5165 (особ. спр. А. В. Музички).

Мулевич Ніна Вікторівна (1906–?). Н. в родині службовця. Закін. г-зію та курси дефектології. Працювала бібліотекарем тех. б-ки з-ду «Більшовик»; каталогізатором б-ки Київ. індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 96 (анкета Н. В. Мулевич).

Муравйова Олександра Миколаївна (?–?). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 12.

Мусатова Зінаїда Костівна (1887, Астрахань – ?). Закін. Маріїнську г-зію (Астрахань, 1905); курси підвищ. кваліфікації бібліотекарів при ВУАН (1932). Працювала бібліотекарем Центр. окр. б-ки (Первомайськ, до 1931); бібліотекарем I розр. від. обслуговування читачів БАН УРСР (1937–1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 26; спр. 58, арк. 9.

Мухін М. (?–?). Освіта вища. Працював зав. тех. б-кою Упр. Півд. округу шляхів (Харків, 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 152.

Мухін Михайло Миколайович (псевд.: *Гридень, К.; Читач; Подорожній; Рецензент*; 1894, Київ – 07.09.1974, Альган, Франція) – літературознавець, публіцист. Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Співроб. «Вісника» Д. Донцова. Друкувався в журн. «Книголюб» (1927–1932). Автор праць з питань літературознав. : «Україна в сучасній польській та московській літературі», «Україна у французькій літературі 1920–1930» (1931), «Драгоманов без маски» (1934). Емігрував до Праги (на поч. 1920-х), пізніше – до Німеччини (в кінці 1940-х). Особовий архівний фонд М.М. Мухіна зберігається в ЦДАВО України (ф. 4464, 12 од. зб.).

Пр.: Сучасні українські поети. – Чернівці : Бібліотека самостійної думки, 1936. – 122 с.; 3

житетепису академіка А. Кримського // *Визвольний шлях*. – 1963. – № 6. – С. 637–642; № 7. – С. 743–750; № 8. – С. 879–887; № 9. – С. 998–1008; Яснозбройний Юрій // *Липа Ю.* Поезії / уклад С. Маланюк. – Торонто : Гомін України, 1967. – 292 с.; *З минулих літ // Сучасність*. – 1968. – № 8. – С. 38–48.

Л-ра: ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1669; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 260, 359; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 261; *Українська діаспора ...* – С. 326; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 316.

Іконогр.: ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1669.

Мухіна Єлизавета Мусіївна (?–?). Працювала бібліотекарем КЦРБ ім. ВКП(б) у 1920-ті роки.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 75.

Мятович Я. (?–?). Працював зав. Слов'янської міськ. б-ки (Артемівська округа, 1929).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 211, арк. 15.

Н

Навроцька В.Я. (?-?). Працювала зав. б-ки. Харків. губ. земськ. управи (1911–1914).

Л-ра: Харьковський календарь на 1911 год. – Х., 1911. – С. 15; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 15.

Навроцький Борис Олексійович (26.04.1894, Остерський пов. Чернігівської губ. – 1943) – етнограф, літературознавець. Н. в родині службовця. Навч. в Прилуцькій г-зії (Полтав. губ.). Закін. Колегію Павла Галагана (1912), іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира (1917). Отримав золоту медаль за працю «Стендаль і Достоєвський». Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Київ. ун-ту св. Володимира. Працював викл. серед. школи; викл. ноль-семестру для робітників при Київ. ун-ті св. Володимира (1919), робітн.-сел. ун-ту (1920–1922), Нар. ун-ту (1921), Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1922–1925), Київ. філії Ін-ту Т.Г. Шевченка (1926–1933), робітн. вечір. ун-ту (1927–1929), Ін-ту профосвіти (1929–1933); наук. конс. ВБУ (з 25.11.1934); одночасно – бібліотекарем, лектором і інструкт. клубної роботи в Червоній армії (1920–1926), Київ. орг-ції робселькорів газ. «Пролетарська правда» (1925). Член Етногр. коміс. ВУАН (1925–1926). Член Укр. іст.-філол. т-ва. Член київ. філії

К-ту увічнення пам'яті Т.Г. Шевченка (1929–1932), член ради Будинку вчених (1931–1932). Володів латин., грец., фр., нім., польс., серб. мовами. Особовий архівний фонд Б.О. Навроцького зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 367).

Пр.: Мова й поезія. Нарис історії поезії. – К., 1924. – 240 с.; Шевченко як прозаїк // Червоний шлях. – 1926. – № 10; Гайдамаки Т. Шевченка. – К., 1928. – 400 с.; Шевченкова творчість. – К., 1930. – 178 с.; Козацькі морські експедиції в Шевченковій поезії // 36. Ін-ту Т. Шевченка. – Х., 1930. – Кн. 1; Шевченкові повісті // Літ. арх. – Х., 1930. – № 3–4; Шевченкова творчість. – Х.; К., 1931; Самокритична декларація // Життя і революція. – 1932. – № 4; Проблеми Шевченкової творчої методи // Там само. – 1932. – № 10.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 270; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 795; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії. – К., 1993. – С. 172; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 625; *Смольницька М.К.* Колегія Павла Галагана ... – С. 389.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 130–133 (заява, автобіогр., анкета, список друк. пр. Б.О. Навроцького); спр. 42, арк. 99; спр. 45, арк. 239 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5197.

Назаревська (дівоче прізвище – **Миловидова**) **Лідія Пилипівна** (?-?). Дружина *О.А. Назаревського*. Працювала старш. бібліотекарем (13.02–07.12.1935; 16.03.1936–21.03.1937), в. о. зав. (1936) від. іноз. комплектування БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 16; спр. 50, арк. 19; спр. 536, арк. 46.

Назаревський Олександр Андріанович (30.11.1887, Златополь Чигиринського пов. Київської губ. – 30.09.1977, Київ) – літературознавець; магістр (1914), канд. філол. н. (1940), проф. (1914, 1962). Н. в родині вчителя г-зії. Закін. Уман. чол. г-зію; іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1914). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рус. філології Київ. ун-ту св. Володимира. Конкурсний твір *О.А. Назаревського*

«Язык евангелия Негалевского 1581 г.» удостоєний золотої медалі. Учень *В.М. Перетца* та активний учасн. його Семінарію рус. філології (з 1907). Працював викл. рос. л-ри жін. г-зії О.Т. Дучинської (1912–1919), Київ. ВЖК (з 1917), Нар. ун-ту (з 1918), КАІ (усна нар. творчість), робітн.-сел. ун-ту (з 1920), Київ. ВІНО (з 1920); приват-доц. Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з осені 1914); викл. курсу етнографії ф-ту проф. освіти (1929); зав. (з осені 1925), дир. (з 1930) б-ки, нештат. (1929), штат. проф. Київ. ВІНО (з 1930); с. н. с. від. стародавн. укр. л-ри Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1928–1950); старш. бібліотекарем (з 15.02.1934), зав. (16.06–13.08.1936), заст. зав. від. (16.08.1936–16.09.1937), голов. бібліотекарем (до 01.11.1937), н. с. (01.09.1934–1940); зав. від. рукоп. (1943) БАН УРСР. Секр. ради іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК та пом. голови ради іст.-літ. ф-ту Нар. ун-ту (1919–1920). Кер. секції рос. л-ри, секції теорії л-ри Семінарію *В.М. Перетца* (1924–1926). Д. чл. іст. т-ва Нестора-Літописця (Київ, з 1911), Іст.-літ. т-ва при ВУАН (Київ, з 1928). Член «Общества любителей древней письменности» (С.-Петербург, з 1911). Співроб. Коміс. для дослідів над громад. течіями в Україні; співроб. і секр. Коміс. давн. укр. письменства при ВУАН (1927–1930). Друкувався в «Записках УНТ» (Київ, «Известиях Киевского университета», «Чтениях в Исторического общества Нестора-Летописца», «Русском филологическом вестнике». Вивчав рукоп. спадщину давн. укр. та рос. повістєвої л-ри, зокрема, питання взаємозв'язку давн. л-ри та фольклору. Опрацьовував рукописи Михайлівського монастиря, Софіївського собору, КПЛ, КДА з Церк.-археол. музеєм та Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з 1908). Склав «Библиографию

древнерусской повести». Працюючи у рукоп. від. БАН УРСР, досліджував та описував документи сімейн. архівів Гоголів-Яновських та Капністів, арх. Ніжин. г-зії вищ. наук. Автор понад 100 наук. праць з історії укр. та рос. л-ри, текстології, бібліогр., фольклористики, мистецтвознав. Особові архівні фонди О.А. Назаревського зберігаються в ІР НБУВ (ф. 78, 2154 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. 7).

Пр.: «Хождение богородицы по мукам» у нових укр. списках XVII–XVIII ст. // Зап. УНТ в Києві. – К., 1908. – Кн. 2. – С. 1–44; Гоголь и искусство // Памяти Н.В. Гоголя : сб. речей и статей, изд. Имп. Универ. Св. Владимира. – К., 1911. – Отд. II; Язык Евангелия 1581 года в переводе В. Негалевского // Унив. известия. – 1911. – № 8. – С. 1–40; № 11. – С. 41–78; № 12. – С. 79–139; Отчет о занятиях в Воронежском губернском музее (24–27 июня 1911) // Там само. – К., 1912. – № 8. – С. 1–45; К истории киевского музыкантского цеха // ЧИОНЛ. – 1913. – Т. 23, № 3, отд. 5. – С. 33–45; Библиотека ИНО им. М.П. Драгоманова // Библиол. вісті. – 1925. – № 1/2. – С. 160; Библиотека ИНО им. М.П. Драгоманова // Там само. – 1926. – № 4. – С. 123–124; Библиотека Київ. ИНО // Там само. – 1927. – № 4. – С. 123–124; До історії вищої жіночої освіти на Україні : з життя київ. жін. курсів 70–80 рр. // Життя й революція. – 1927. – № 4. – С. 111–119; Ювілей Київського університету і студентські заколоти р. 1884 // За сто літ. – К., 1928. – Кн. II. – С. 224–250; До студій над давньою українською повістю // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1928. – Т. 18. – С. 25–34; Знадобі до історії давньої повісті. 1. Повістєвий репертуар київських рукописних збірок [ВР] // Там само. – К., 1929. – Кн. XXV. – 42 с.; Проф. Теокист Сушицький. Західно-руські літописи як пам'ятки літератури / упоряд. і підг. до друку О.А. Назаревський. – К., 1930. – 404 с.; Из архива Головни // Н.В. Гоголь. Материалы и исследования. – Ленинград; М., 1936. – Ч. 1. – С. 314–357; Пушкінські матеріали в Київ. рукоп. сховищах // О.С. Пушкін : статті та матеріали. – К., 1938. – С. 212–236; 3 епістолярної спадщини Гоголя // Рад. літературознавство. – 1940. – № 5–6. – С. 319–328; Библиография древнерусской повести. – М.; Ленинград, 1955. – 192 с.; До вивчення давньої повісті в українській літературі // Матеріали до вивч. історії укр. л-ри. – К., 1959. – Т. 1. – С. 311–318; Из истории русско-украинских литературных связей : старинные книжные легенды и их связи с русским и украинским фольклором. – К., 1963. – 111 с.; *Геппенер М.В., Візир М.П., Шубинський Й.В.* Слов'янські рукописи XI–XIX ст. у фондах від. рукоп. ЦНБ АН УРСР : огляд, опис, публікації /

відп. ред. О.А. Назаревський. – К. : Наук. думка, 1969. – 152 с.; Образцы письма древнейшего периода истории русской книги. – IP НБУВ, ф. 47, № 32, арк. 12–18; Из спостережень над листами Т.Г. Шевченка. – ф. 78, № 89, арк. 1–12; Научная и педагогическая деятельность С.И. Маслова. – № 1618, арк. 1–11.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 271; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 799; Кравців Б. Удар в основу ... – С. 71; *Крекотень В.И.* Труды А.А. Назаревского по истории восточнославянских литератур XI–XVII вв. // ТОДРЛ. – 1983. – Т. 37. – С. 401–408; *Воронкова Т.И.* Архив Александра Адриановича Назаревского : 1887–1977 гг. // Рукописные фонды ЦНБ АН УССР. – К., 1989. – С. 25–39; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 533, 625; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 174; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 530; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 289; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 94–95.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 83–92 (заява О.А. Назаревського); спр. 53в, арк. 152, 185; IP НБУВ, ф. 1, № 23874, 44563, ф. X, № 12496–12549.

Іконогр.: *Гарбар Л.В.* Назаревський Олександр Адрианович (12.12.1887–30.10.1977) – видатний український літературознавець, бібліограф, педагог [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1920>. – Назва з екрана.

Наливайко Андрій (?-?). Працював мол. інструкт. бібл. секції губнар-освіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Наріжний Симон Петрович (30.01.1898, Сокілка Кобеляцького пов. Полтавської губ. – 23.07.1983, Сідней, Австралія) – історик; проф. Навч. в школі (Кобеляки, 1917); на іст.-філол. ф-ті ун-ту (Полтава, 1918–1921); філос. ф-ті УВУ (Прага, 1927). Учень *Д. Дорошенка*. Працював викл. каф. все-світ. історії середн. і нов. віків УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, 1928–1932); доц., проф. каф. історії України і Сх. Європи УВУ у Празі (з 1932); дир. Музею визвольної боротьби України у Празі та його б-ки (1945–1948); робітником птахоферми та картон. ф-ки (Австралія, з 1950). Секр. Укр. іст.-філол. т-ва (1929–1944). Активний діяч УТПК у Празі. Учасник

Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Депортований комуністами з Чехо-Словаччини (1948). Автор статей з історії козащини, про діяльність наук. товариств та організацій, дослідник наук. спадщини В.Б. Антоновича, *В.О. Біднова*, *М.П. Василенка*, *Я. Шульгіна*. Дослідник укр. еміграції, її наук., культ., громад. установ та інституцій. Особовий архівний фонд С.П. Наріжного зберігається в ЦДАВО України (ф. 4432, 13 од. зб.).

Пр.: 3 життя книгознавчих установ : Українського історично-філологічного товариства в Празі // Укр. книга. – 1938. – № 8/10. – С. 149–150; 15 літ діяльності Українського історично-філологічного товариства в Празі. 1923–1938. – Прага, 1940; Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. 1. – Прага, 1942; Матеріали до історії Музею Визвольної боротьби України в Празі. – Цюрих ; Вінніпег, 1957–1959. – Т. 1–3; Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919–1939 : матеріали, зібрані С. Наріжним до частини другої / С. Наріжний ; упоряд.: Л. Яковлева [та ін.] ; Нац. Коміс. з питань повернення в Україну культ. цінностей при Кабінеті Міністрів України, Голов. арх. упр. України. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 272 с. : іл.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 805; Проф. Симон Наріжний (1898–1983) // Укр. історик. – 1883. – № 2–4. – С. 190; *Мушинка М.* Музей визвольної боротьби України та доля його фондів. – Мельбурн, 1996. – 114 с.; Знахідка століття на ділянці дослідження української еміграції // Укр. світ. – 1998. – № 4–6. – С. 40–41; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 430–431; *Палиєнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 10, 12, 38, 177, 211, 266, 296, 340, 443, 454; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Українська діаспора ... – С. 340; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 175; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 261, 263, 268.

Джс.: ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4086 (автобіогр. С. Наріжного).

Наркевич Ніна Георгіївна (1897–1958). Працювала бібліотекарем (20.03.1920–1934), зав. Ніжин. МПБ (1930–1934); бібліотекарем (1932–1941), зав. бібліотекою (15.11.1943–16.12.1957) Ніжин. держ. пед. ін-ту ім. М. Гоголя.

Л-ра: Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя ... – С. 20.

Натанзон Ганна (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Нахшина Раїса Володимирівна (1899, Вінниця Подільської губ. – ?) – бібл. робітниця. Закін. ін-т соц. виховання. Працювала старш. бібліотекарем-конс. з англ., фр., нім. періодики бібліогр. від. (з 15.09.1934), зав. Петрів. філії (від. іноз. л-ри), м. н. с. (з 07.05.1937) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 179; спр. 54, арк. 20.

Невірова-Подоба К.Л. (?-?). Освіта вища. Асп. під кер-вом акад. А.М. Лободи. Учасн. Семінарію рус. філології акад. *В.М. Перетца*. Працювала старш. бібліотекарем КДУ (1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 53.

Невяжська Іда (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Троїцького Нар. дому бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Недзельський Євген Леопольдович (16.11.1894, Іванівка Харківської губ. – 1961, Прага, ЧСР). Закін. філол. ф-т Карлового ун-ту (1926). Працював бібліотекарем Т-ва ім. Духновича (Ужгород, 1926–1944); голов. ред. газ. «Русский народный голос» (1935–1938); видавцем фолькл. зб. «З уст народу» Культ. союзу укр. трудящих (Пряшів, 1955).

Л-ра: Пасічник В. Фольклористичні взаємини Володимира Гошовського та Миколи Мушинки крізь призму дедикацій // Зап. ЛННБ України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2009. – С. 451.

Недобельська Зінаїда Домініківна (1902-?). Закін. Київ. жін. г-зіу

Бойкової (1920). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 23, арк. 144.

Незабітовська Ніна Ігорівна (09.01.1892, Київ – ?). Навч. на інж.-буд. від-ні Вищ. жін. політех. курсів (Петроград, до 1915). Закін. бібл. ф-т Моск. міськ. нар. ун-ту ім. А.Л. Шанявського. Працювала секр. Гол. к-ту Всерос. союзу міст; пом. бібліотекаря Моск. публ. б-ки (з 25.10.1917); бібліотекарем, членом колегії з керування Київ. МПБ (1918–1921); одночасно – зав. 1-ї б-ки «Просвіти» (1919); зав. б-кою Земельного від. Губ. Ради (1919–1921); бібліотекарем б-ки Губстатбюро (1921); вчит. сіл. шкіл (Полтавська губ.); бібліотекарем, зав. голов. б-ки КПІ (14.03.1923–14.09.1925); співроб. ред. від. Центр. книж. палати (Москва, з 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 32б; спр. 126, арк. 21; оп. 1л, спр. 10, арк. 34, 47 (заява Н.І. Незабітовської); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611; Приват. арх. С.Л. Зворського.

Некрасова О. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. б-ки Всеукр. держ. наук. пром. станції (Херсон, 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 221.

Неметті Віктор Едуардович (1863-?) Закін. Київ. ун-т. Працював присяжним повіреним (1900–1919); зав. наук. від. Одес. б-ки (1920–1922); зав. госп-вом театру ім. Лібкнехта (Київ, 1923–1924); пост. співроб. (з 03.03.1925), бібліотекарем II розр. (1930), бібліотекарем II розр. під-від. вечір. зміни від. книгокористування (1931), старш. бібліотекарем (01.03.1934–10.06.1936) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 178; спр. 50, арк. 19; спр. 53б, арк. 47.

Немоловський Пилип Іринейович (1857–?) – лікар, видавець, громад. діяч. Батько міністра військ. справ в уряді В. Голубовича – І.П. Немоловського. Чоловік двоюрідної сестри Лесі України. Н. в родині священика. Закін. Житомир. г-зію (1977); мед. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1885). Працював земськ. лікарем (Литин. пов. Поділ. губ., з 1886; Єдинці Хотин. пов., 1903); зав. б-кою Нардому (Єдинці Хотин. пов. Бессараб. губ.); зав. лікар.-санітар. бюро Волин. губ. земськ. управи (1914–1919); зав. від. пасічництва і шовківництва Наркомзему (1919). Під час навчання зав. студент. б-кою, яка мала назву «Бібліотека Донцова» (пізніше «Бібліотека Марковича») та була заборонена урядом (до 1885). Видавав для селян місячник «Хата» (Хотин). Лікував Лесю Українку. Брав участь у відкритті пам'ятника Івану Котляревському в Полтаві.

Л-ра: Кардиналовская Т.М. Жизнь тому назад : воспоминания. – СПб., 1996. – С. 55.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 86.

Іконогр.: П'ядик Ю. Фотографія з багатьма невідомими // Вітчизна. – 1989. – № 2. – С. 194–205.

Неселовський Афанасій Захарович (1867, Кам'янець-Подільський – 1932, Кам'янець-Подільський) – історик, педагог, археолог; магістр теології (1906). Н. в родині міщанина. Закін. Приворотську чол. духов. школу; Поділ. духов. семінарію (1886); КДА (1890). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. літургії і церк. археології КДА. Працював вчит. літургії духов. семінарії (Саратов, 1890; Кам'янець, з 1891); наглядачем міськ. духов. чол. уч-ща (Кам'янець-Подільський, 1904–1919); зав. міськ. г-зії (Кам'янець-Подільський, 1917), пізніше – трудшколи (1918); приватдоц. богослов. ф-ту (01.01.1919–ли-

стоп. 1920), Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, січ. 1919–лют. 1921); екстраординар. проф., деканом ф-ту профосвіти (з лют. 1921), позаштат. проф. (з 1923), кер. семінару підвищ. типу (1924–1925), бібліотекарем б-ки (1925), викл. історії, археології (1927) Кам'янець-Поділ. ІНО; одночасно – зав. Кам'янець-Поділ. археол. музеєм (1924–1929). Член Поділ. іст.-археол. т-ва (з 1893). Член Коміс. з перекладу укр. мовою Св. Письма і богослужб. книг Укр. держ. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 12.11.1919–06.11.1920). Член Ради міністра ісповідань УНР (1919). Д. чл. Н.-д. каф. Кам'янець-Поділ. ІНО (з 1923). Фундатор Наук. т-ва при Кам'янецькому музеї (1925). Кер. іст.-філол. секції Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН (з 02.06.1925).

Пр.: Так звана брацлавська монета // ЗУНТК. – 1925. – Т. 19. – С. 66–69; Подільський третинник : з матеріалів до Подільської метрології // Зап. Кам'янець-Поділ. ІНО. – 1926. – Т. 1. – С. 1–10; Наймити та наймички на Поділліу в XVIII ст. : матеріали до історії економіки Поділля // Там само. – 1927. – Т. 2. – С. 1–38; Чини поставлення во все ієрархическе степени. 1890. – ІР НБУВ, ф. 304, № 1190, 369 арк.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1644; Наука и научные работники СССР ... – С. 277; Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників ... – С. 295–296; *Нестеренко В.А.* Опанас Неселовський – подвижник історичного краєзнавства на Поділлі наприкінці XIX – першій третині XX ст. // Актуальні проблеми географії, екології, історії Великої Волині : Академія на пошану доц. М.Ю. Костриці : до 60-річчя від дня народження : наук. зб. – Житомир, 2004. – С. 344–348; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 162, 258–267; *Філінок Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 163; *Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 352–353; Litera scripta manet : каталог автографів ... – С. 50; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 261–263.*

Дж.: ДАХМО, ф. Р-302, оп. 2, спр. 319, арк. 1–2; оп. 3, спр. 9, арк. 8; ІР НБУВ, ф. X, № 5910 (автобіогр. А.З. Неселовського), № 18954; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5301 (особ. спр. А.З. Неселовського); ф. 1072, оп. 1, спр. 3, арк. 3.

Іконогр.: КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 261.

Нестеровський Петро Артемович (16.06.1870, с. Каплівка Хотинського пов. Бессарабської губ. – 16.03.1932, Київ). Н. в родині священика. Закін. Кишинів. духов. семінарію (1891), філол. ф-т Варшав. ун-ту (Царство Польське, 1897). Працював викл. 2-ї жін. г-зії (Варшава, 1897–1902); зав. Варшав. жін. г-зії (1902–1908); вчит. 6-ї чол. г-зії (Варшава, 1914–1915; Москва, 1915–1917); інсп. реал. школи (Старки Твер. губ., 1917–1918); вчит. г-зії для уродженців Прикарпат. Русі (Ростов-на-Дону, 1918); в. о. дир. Укр. держ. г-зії (Олександрівськ Катеринослав. губ., 1918–1919); діловодом від. вищ. шкіл НКО (Київ, 01.06–15.08.1919); мол. бібліотекарем (з 15.08.1919), підстарш. бібліотекарем (1920), пом. зав. від., зав. від. періодики (23.08.1921–1924), зав. від. реєстратури (1926–1929), пом. зав. підвід. реєстратури секції комплектування (1931) ВБУ. Розробив проект створення підвід. бессарабіки ВБУ (1925). Автор друк. пр., у т. ч. з етнографії України. За завданням М-ва народосвіти був відряджений до Поділля та Хотин. пов. Бессарабщини в справі відкриття держ. укр. г-зій (серп. 1918). Організував відкриття Укр. держ. г-зії (Олександрівськ Катеринослав. губ., 1918–1919). Делегат з'їзду директорів укр. г-зій (Київ, 1919). Нагороджений орденами св. Станіслава 3-го та 2-го ст., св. Анни 3-го та 2-го ст.

Пр.: Бессарабские русины. – Варшава, 1905; Материалы по этнографии бессарабских русинов // Киев. старина. – 1905. – № 10; По русской Буковине : путевой набросок. – СПб., 1908; На севере Бессарабии : путевые очерки. – Варшава, 1910; [Про організацію підвід. Bessarabica] // Бібл. журн. – 1925. – № 6–7. – С. 48; Огляд минулого російської і української журналістики та журналістської справи в відділі періодика ВБУ за 1923 р. – ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5316, арк. 3.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 278; *Гарбар Л.В.* Біографічні джерела ... –

С. 214; Науково-допоміжний апарат ... – С. 467; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 379.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 51; оп. 1л, спр. 2, арк. 4, 9; спр. 13, арк. 6 зв.; спр. 16 арк. 63–63 зв. (автобіогр. П.А. Нестеровського); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5316 (особ. спр. П.А. Нестеровського).

Нефедова Ольга Михайлівна (1892–?). Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1916). Працювала викл. нім. мови Київ. трудшколи № 41 (1917–1919); пом. бібліотекаря Київ. ІНО (1920–1921); викл. фр. мови трудшколи № 10 (Київ, 1924–1925); зав. б-ки «Харчосмак» (1925–1926); пом. уповноваженого К-ту боротьби з безробіттям (1926); викл. нім. мови і хім. профшколи (1926); зав. та викл. Держ. курсів іноз. мов (1926); викл. англ. мови Укр. ін-ту лінгв. освіти (1930–1933).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 128–129 зв. (заява, анкета О.М. Нефедової).

Никифоренко Олександра Миколаївна (25.02.1888 (за ін. даними –1890), Умань Київської губ. – 25.06.1948, Ленінград) – бібліограф. Н. в родині купця. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1914); однорічні пед. курси при Петрогр. учбов. окрузі (1916); вищі курси бібліотекознав. при ДПБ в Ленінграді (1926). Працювала коректором журн. «Вестник торф'яного дела» відня земельних покращень М-ва землеробства (1916–1918); викл. та зав. б-ки Харків. технікуму тваринництва (1920–1922); н. с. б-ки наук. учбової б-ки Харків. ІНО (1922–1923); викл. курсу бібліогр. (1927–1936), бібліотекарем (1930) вищ. курсів бібліотекознав., бібліотекарем IV відня (1932) ДПБ в Ленінграді; бібліотекарем Ленінгр. ін-ту рад. буд-ва ім. М.І. Калініна (1930-ті); зав. б-ки 2-го Мед. ін-ту (1930-ті). Брала активну участь у

діяльності Ін-ту книгознав. (член і секр. секції бібліогр. і секції книгознав.), виступаючи з доповідями з методики склад. бібліогр. показчиків. Член Всерос. т-ва бібліотекознавства.

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 464.

Джс.: Арх. РНБ, ф. 10/1; Від. рукоп. РНБ, ф. 316, спр. 510.

Нікітенко Поліна Антонівна (1896–?). Освіта незакінч. вища. Працювала зав. б-ки Київ. хім. технікуму; каталогізатором від. абетк. кат. КЦРБ ім. РКП(б); каталогізатором б-ки Інж.-меліорат. ін-ту; бібліотекарем б-ки Київ. ін-ту харч. промисловості (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 106 (анкета П.А. Нікітенко).

Нікітін М. (?–?) – бібл. робітник. Освіта вища. Працював заст. зав. Центр. робітн. б-ки ім. РКП(б) (Київ, 1927–1928).

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Нікітіна В.Р. (?–?). Працювала зав. б-кою Севастопол. біол. станції (1920-ті).

Пр.: Список літератури по фауні і флорі Чорного і Азовського морей с 1773 по 1937 г. – Тбілісі, 1940.

Л-ра: Сивцова А., Акімова О. 125 років Наук. б-ці Ін-ту біології південних морів ... – С. 28.

Ніколаєва В. (?–?). Працювала зав. від. нормативно-тех. док-ції б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Ніколаєва Олена Іванівна (07.05.1905, Київ – ?). Н. в родині педагогів. Навч. в Київ. г-зії (1913–1918), на Київ. держ. курсах іноз. мов (1929–1931). Працювала секр. т-ва «Долой неграмотність» при Сел. парткомі (Київ, 1931–1932); пом. бібліотекаря

(1932–1935), бібліотекарем (1935), старш. бібліотекарем (1935–1938), голов. бібліотекарем підвід. книгосховища (1938–1941), під час нацистської окупації Києва – бібліотекарем КБК (серп.-верес. 1941); старш. бібліотекарем (1943–1946), бібліографом (1946–1948), старш. бібліографом, бригадиром книгосховища (1948–1955), старш. бібліотекарем від. фондів та обслуговування (1955–1967), старш. бібліотекарем від. обробки та алф. каталогів (1967–1972), після виходу на пенсію тимчасово – бібліотекарем філії № 1 (01.09.1972–1973), бібліотекарем від. комплектування вітчизн. л-ри (1974), ред. від. каталогізації (1977), від. наук. обробки та орг-ції каталогів (1978–1979), старш. ред. від. фондів (1980) ЦНБ АН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 288; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 531.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 4; оп. 2л, спр. 113, арк. 1–33 (особ. спр. О.І. Ніколаєвої).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 113, арк. 2.

Ніколаєва Олена Савелівна (1875–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала старш. бібліотекарем б-ки Київ. індустр. ін-ту (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 104 (анкета О.С. Ніколаєвої); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Ніколаєвська Олена Йосипівна (09.09.1916, Ямпіль Петриківської вол. Звенигородського пов. Київської губ. – ?). Н. в селянській родині. Навч. на робфаці КДУ (1935–1937). Працювала службовцем Київ. арх. стародавн. актів; тех. бібл. робітником (1932), пом. бібліотекаря (з 11.05.1937), бібліотекарем (02.03.1939–1940) від. рукописів БАН УРСР; зав. від. кадрів нафтокомбінату (нафтопромисел Байчунас, Гур'їв. обл. Казах. РСР, з 02.10.1941);

бібліотекарем (з 12.09.1945), редактором (з 01.02.1967), ст. редактором (07.06.1979–01.02.1983) від. рукописів, ст. бібліотекарем від. комплектування вітчизн. л-ри (з 01.04.1983), ред. від. каталогізації л-ри та орг. алф. каталогів (з 01.03.1985), ст. ред. від. рукописів (з 18.04.1986) ЦНБ АН УРСР. Займалася інвентаризацією рукописів, описом листів та обслуговуванням читачів.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 141 зв.; спр. 55б, арк. 29; спр. 58, арк. 10; оп. 2л, спр. 221, арк. 209–216; спр. 244а (особ. спр. О.Й. Ніколаєвської).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 244а, арк. 2.

Ніколаєнко Володимир Іванович (?–?). Працював пом. зав. б-ки Крим. ун-ту (Сімферополь, 1925).

Л-ра: Филімонов С.Б. Тайны судебно-следственных дел ... – С. 11.

Дж: ГУ СБУ в Криму, слідча спр. Д. 08575 (К.О. Попової-Барт).

Нікольський Петро Васильович (18.05.1891 – ?) – історик, архівознавець, краєзнавець. Н. в родині священика. Закін. іст.-філол. ф-т Варшав. ун-ту (1914). Працював викл. історії і географії приват. г-зії М.А. Волошенка (Сімферополь, 1914–1916, 1917–1922); викл. г-зії (Верхньодніпровськ Катеринослав. губ., 1916–1917); пом. (з 13.12.1920), бібліотекарем (з 06.08.1922) Тавр. ученої арх. коміс.; зав. показовою школою Крим. НКО (1922–1930); доц. каф. методики краєзнавства пед. ін-ту (Сімферополь, 1930); н. с. соц-культ. секції Кримплану (1930–1931), одночасно – н. с. каф. історії Крим. НДІ. Член Тавр. вчен. арх. коміс., Тавр. т-ва історії, археології та етнографії, Крим. т-ва натуралістів та шанувальників природи, Рос. т-ва з вивч. Крима. Автор путівників по Сімферополю та Бахчисараю, а також книги: «Крым : от

Крымского ханства до наших дней» (1929). Заарештований як «учасн. контрреволюц. есерівської групи» та засуджений до 3 років адміністративного заслання (Вороніж, 1931–1934); вдруге – за «зв'язок з троцькистами» за ст. 58-10 КК РРФСР до 10 років ВТТ (Хабаровський край, з 1937). Реабілітований (1989).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 282; Научные работники Крыма ... – С. 8; Филімонов С.Б. Тайны судебно-следственных дел ... – С. 70–72; Ушатая Р.И. История библиотеки города Симферополя ... – С. 34.

Німчинов (Немчинов) Інокентій Андрійович (19.05.1892, с. Кяхта Забайкальської обл. – ?). Н. в родині бухгалтера і педагога. Закін. Першу г-зію (Київ, 1911), юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1916), соц.-екон. ф-т КІНГУ (1922). Навч. на англо-саксонському ф-ті Київ. ін-ту зовн. зносин (1922–1924). Працював діловодом Київ. фельдшер. школи (1915–1918); контролером Укр. Червоного Хреста (1918–1921); зав. фін.-рахункового каб. Київ. кооп. ін-ту (1924–1934); лаборантом фін.-розрахункового каб. Київ. інж.-екон. ін-ту (1930–1932); зав. каб. соц. обліку (1931), секр. планово-облікової каф. (1931), н. с., наук. бібліографом (1932–1934) Київ. (з 1933 – Всеукр. н.-д.) ін-ту спожив. кооперації; с. н. с., зав. б-кою та вчен. секр. наук. ради НДІ комунал. госп-ва (1934–1935); комплектатором б-ки УАМЛІНу (1934–1936); зав. б-кою Ін-ту водного госп-ва АН УРСР (1936–1941); зав. б-кою Ін-ту географії (1942–1943); викл. курсу орг-ції бібл. фондів і каталогів Київ. політосвітнього технікуму (1944); с. н. с. від. статистики Ін-ту економіки АН УРСР (1946–1948); одночасно – н. с. від. книгосховища (1936–1937), н. с.-комплектатором (1937), голов. бібліотекарем від. рад. комплектування (1938–13.07.1941),

бібліотекарем (1941–1942), зав. від. (1943–1945); голов. бібліотекарем (1945–1950), голов. бібліографом (1951), старш. бібліотекарем від. комплектування (1952–1957) ДПБ АН УРСР. Володів англ., фр., нім. мовами.

Пр.: Збірник положень та інструкцій з питань комплектування БАН УРСР. – К., 1940. – 74 с. (співукладач); Нові поповнення БАН УРСР // Журн. Б-ки УРСР. – 1946. – № 2. – С. 84–88.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69, 80, 143, 181; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 531; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 288; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 343; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 307.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 44; оп. 2л, спр. 114, арк. 18–33 (особ. спр. І.А. Німчинова).

Новицька Лариса Павлівна (25.03.1893, Ніжин Чернігівської губ. – ?). Н. в родині майстра кондитерського цеху. Перша дружина шевченкознавця *М.М. Новицького* (1892–1964). Закін. г-зію (1912); Фребелевський пед. ін-т (Київ, 1915); курси бібліотекознав. при ВБУ (1932). Працювала вчит. дит. майданчику при народстві (Ніжин, 1918–1920); бібліотекарем міськ. планувальної управи та Ін-ту екон. досліджень (Київ, 1932–1933); робітницею Артїлі «Трикотажник» (Київ, 1938–1941); зав. б-кою та чит. залом Укр. голов. іст. арх. ім. Антоновича (Київ, 25.11.1941–1942). Після арешту *М.М. Новицького* втратила можливість працювати за фахом (1937). Загинула під час нім. окупації Києва.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 3847, оп. 1, спр. 69, арк. 2.

Новицька Марія Олексіївна (18.08.1896, Москва – 12.12.1965, Київ) – мистецтвознавець, музеєзнавець, археолог. Н. в родині історика мистецтв, музеєзнавця акад. *О.П. Новицького* (1862–1934), нащадка старовинного старшинського козац. роду. Закін. Моск. г-зію ім. Вино-

градської (1916), іст. ф-т ВЖК (Москва, 1918). Навч. в ІНО (Феодосія, 1919–1921); на ф-ті мистецтвознав. КАІ та іст.-філол. ф-ті профосвіти Київ. ІНО (1922–1924). Асп. Н.-д. каф. матер. к-ри (Харків, з 1925) та Н.-д. каф. мистецтвознав. Лавр. музею культур та побуту (Київ, з 1926). Учениця Г. Павлуцького, Л. Ернста, Д. Щербаківського. Захистила промоційну роботу «Матеріали до історії гаптарських майстерень на Україні серед. XVIII ст. Ігуменя Елена» (1928). Працювала співроб. Феодосійської фундам. б-ки; зав. сел. б-ки (с. Коктебель, 1919–1921); інструкт. Каб. з дослідження дит. графічної творчості Учпедкому (25.05.1923–29.06.1923); позаштат. пост. співроб. секції мистецтв при І Від. ВУАН (з 30.05.1923); позаштат. пост. співроб. (черв. 1924–01.10.1926), лаборантом (з 01.05.1926), секр. наук. колегії (з 28.11.1926), зав. від. тканин і шитва (01.03.1928–02.08.1933) Лавр. музею культу і побуту Всеукр. музейн. містечка; позаштат. співроб. ВУАН; контролером (з 20.11.1934), скарбником (з 21.10.1935) Центр. телеграфу (Київ, до 10.07.1937); в. о. зав. б-ки Будинку архіт. (з 26.03.1937); зав. книгосховищем Київ. наук.-тех. б-ки (25.11.1937–03.11.1939); зав. фондovим від. б-ки (01.09.1939–17.09.1941) КДУ; під час нім. окупації Києва – дир. б-ки КДУ (1941–1942); бібліотекарем КБК (1942–1943); с. н. с. Каб. нар. творчості Акад. архіт. УРСР (05.05.1944–01.10.1948); зав. б-ки Держбуду УРСР (01.09.1948–01.08.1957). Секр. гуртка «Studio» Каб. укр. мистецтв ВУАН та музейн. семінару проф. Д. Щербаківського Всеукр. іст. музею ім. Т.Г. Шевченка (1926). Член протирелігійного семінару Лавр. музею. Учасниця археол. експедицій для реєстрації пам'яток старовини й мистецтв (Гайсин. пов. Поділля, 1924; Обухів. пов. Київщини та Чернігівщина, 1925; Ка-

теринославщина та Крим, 1926). Автор наук. розвідок з історії вітчизн. декоративно-ужиткового мистецтва, у т. ч. розділів з гаптування та вишивки шовком великокнязівської доби та періоду XVII–XVIII століть для першого та третього томів «Історії українського мистецтва» (1968). Особовий фонд М.О. Новицької зберігається в ЦДАМЛМ України (№ 1164).

Пр.: [Рецензія] Микола Голубець Начерк історії укр. мистец. // Україна. – 1925. – Кн. 1; Датовані епитрахилі Лаврського Музею 1640–1743 рр. // Укр. музей. – К., 1927. – Вип. 1. – С. 50–70; Що таке тканина та кого вона обслуговує. – Х.; К., 1930; Вивчання старовинних тканин та вишивання за революц. часів на території Рад. Союзу // Зап. Всеукр. Археол. к-ту. – К., 1930. – Т. I. – С. 233–246; Турецькі оксамити Лаврського музею // Сх. світ. – 1930. – № 10–11. – С. 351–359; Вибійка на Україні // Вісн. Акад. архіт. УРСР. – 1946. – № 1. – С. 40–42; Тематичний килим Рад. України // Там само. – 1948. – № 4. – С. 24–32; До питання про текстиль Трипільської культури // Археологія. – 1948. – Т. 2. – С. 44–61; Узорные ткани Трипольской культуры : по материалам раскопок у с. Стена // Краткие сообщения Института археологии АН УССР. – К., 1960. – Вып. 10. – С. 33–35; Вишивка і гаптування // Історія укр. мистецтва : у 6 т. – К., 1968. – Т. 3. – С. 372–380; Орнаментальная резьба так называемых шиферных изделий великокняжеской эпохи в Киеве // Acta Historiae Artium. – Budapest, 1979. – Т. XXV. – P. 3–12; Тези виступу на захисті промоційної роботи «Гаптарські майстерні на Україні серед XVIII ст. Ігуменя Елена» (1928) // Студії мистецтвознав. – К., 2005. – Ч. 3. – С. 114–115; Матеріали до історії гаптарських майстерень на Україні серед XVIII ст. // Там само. – С. 115–117; Українські епітрахилі з половини XVII ст. Матеріал та техніка гаптування (1926) // Там само. – С. 118–124.

Л-ра: Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 // Зап. Іст.-філол. від. Кн. V : 1924–1925. – К., 1925. – С. 339; Наука и научные работники СССР ... – С. 284; *Селівачов М.* Декоративно-прикладне мистецтво України в радянському мистецтвознавстві. – К., 1981. – С. 8; *Білокінь С.* Витоки творчості Ганни Собачко // НТЕ. – 1984. – № 5 (186). – С. 57–58; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. – К., 1993. – Ч. 2. – С. 147, 171; *Кара-Васильєва Т.* Літургійне шитво України XVII–XVIII ст. – Л., 1996. – С. 14–15; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; *Геппенер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 147, 171; *Шудря С.С.* Подвижниця нар. мистец. : біобібліогр. нариси. Зошит 1 / ред. С.Р. Селівачова. – К., 2003. – С. 45–46; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 220, 226, 316, 390; *Студинець Н.* Марія Новицька : життєвий шлях і наук. діяльність // Студії мистец-

твознав. – К., 2005. – Ч. 3 (11). – С. 103–114; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 213; *Корпусова В.М.* Родина О.П. Новицького ... – С. 182–183; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 163.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 42 (заява М.О. Новицької); ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5383 (особ. спр. М.О. Новицької); ЦДАМЛМУ, ф. 1164 (особ. фонд М.О. Новицької), оп. 1, спр. 299 (трудоий список М.О. Новицької).

Іконогр.: Пам'ятки України. – 2003. – Ч. 1–2 (138–139). – С. 117.

Новицький Михайло Михайлович (20.09.1892, Ніжин Чернігівської губ. – 29.03.1964, Київ) – літературознавець, шевченкознавець. Н. в родині канцеляриста міськ. управи. Закін. Ніжин. класич. г-зю (1913); Петрогр. ун-т (1917); аспірантуру київ. філії Ін-ту Т. Шевченка (1929). Працював співроб. б-ки «Кабинет для чтения» іст.-філол. від. Петрогр. ун-ту (1913–1916); б-ки Археогр. коміс. (Петроград, з 1919); викл. рос. мови та л-ри (1919–1920), зав. б-кою Ніжин. міськ. г-зії (з 1920 – трудова школа) (1919–01.08.1921); н. с. Коміс. з видавання пам'яток новітнього укр. письменства УАН (Київ, з 1920); с. н. с. Ін-ту Т. Шевченка (до 1933 р.); мовним ред. Київ. кінофабрики (1935–1936); с. н. с. Будинку-музею Т.Г. Шевченка (Київ, 1946–1953); с. н. с. Держ. музею ім. Т.Г. Шевченка (Київ, 1954–1962); голов. бібліотекарем від. рукоп. ДПБ УРСР (16.08–14.10.1963). Член Коміс. видавання пам'яток новітнього укр. письменства Іст.-філол. від. УАН (Київ, з 1920). Впродовж 40 років наукової діяльності М. Новицьким було виявлено і опубліковано 58 документів до біографії Т.Г. Шевченка, які дали можливість значно доповнити і розширити наукову інформацію про окремі періоди життя українського поета і художника. Автор статей: «Арешт Шевченка в 1859 р.» (1924), «Шевченко в процесі 1847 р. і його папери» (1925), «До історії арешту 1850 р.» (1926) та ін. Ввів до наукового обіг

«Археологічні нотатки» Т.Г. Шевченка. Брав участь підготовці повного зібрання творів Шевченка. Упорядник текстів та автор коментарів до «Журналу» (т. 4, 1927), «Листування» (т. 3, 1929). Репресований (15.10.1938). Реабілітований (14.11.1964). Особовий фонд М.М. Новицького зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 1).

Л-ра: Міяковський В.В. Михайло Новицький // Шевченко. Річник II. – Нью-Йорк : УВАН, 1953. – С. 43–47; Михайло Михайлович Новицький / А. Костенко, Ф. Сарана // Літ. Україна. – 1964. – 31 берез.; Сарана Ф.К. З недрукованих праць шевченкознавця М.М. Новицького // Рад. літературознавство. – 1966. – № 8. – С. 63–66; Він же. Новицький Михайло Михайлович // Шевченків. слов. – К., 1978. – Т. 1. – С. 389; Він же. Новицький Михайло Михайлович // УРЕ. – К., 1964. – Т. 16. – С. 560; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 82.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 67; Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 113, арк. 67 (особ. спр. М.М. Новицького); ЦДАМЛМ України, ф. 365, оп. 1, спр. 706.

Іконогр.: ЦДАМЛМ України, ф. 365, оп. 1, спр. 448.

Новицький Олексій Петрович (07.04.1862, Сибірьськ – 24.09.1934, Київ) – історик укр. архіт. та мистецтва, шевченкознавець; акад. (з 31.06.1922). Нащадок старовинного укр. козац. роду, що веде свій початок із VII ст. Батько *М.О. Новицької*. Навч. в Сибірьській г-зії; ліцеї Цесаревича Миколи (Москва); Закін. мат. ф-т Імп. Моск. ун-ту (1887). Працював пом. бібліотекаря Рос. іст. музею (1889–1898); ред. вид-ва «Русского художественного архива» (1892–1893); бібліотекарем Моск. уч-ща живопису, скульптури та архіт. («Школа малярства, різьбарства й буд-ва») (1898–1918); лектором історії архітектури в недільних читаннях, співроб. архітектурного від. Моск. політехн. музею (з 1904); лектором історії давньорус. архітектури Т-ва нар. ун-тів (з 1907); зав. Фундам. б-кою (Феодосія, 05.05–03.07.1919); асист.

каф. історії та теорії мистецтв та зав. музеєм Тавр. ун-ту (Сімферополь, з 02.09.1919); членом колегії Коктебел. від. (24.11.1920–січ. 1921) та кер. бібл. підвід. (з 17.01.1921) Наросвіти; проф. рос. історії ІНО (Феодосія, з 02.04.1922); одночасно – зав. Феодос. археол. музеєм; зав. секції укр. мистецтва Н.-д. каф. мистецтвознав. ВУАН (з жовт. 1922); голова К-ту музею мистецтв (колишн. Ханенків) (з 25.02.1924); дир. музею укр. діячів (з 03.03.1924). Фундатор музею старовини та мистецтв Тавр. ун-ту (1919). Член-співроб. Моск. архіт. т-ва (з 1901). Чл.-кор. Моск. археол. т-ва (з 1904). Член іст. коміс. УНТ у Києві (з 1909), Черніг. арх. коміс. (з 1909), НТШ у Львові (з 1911), Коміс. для дослідж. худож. цінностей. Голова наук. підсекції укр. секції Т-ва слов'ян. культури, Софійс. коміс. при іст.-філол. від. ВУАН. Член К-ту з охорони пам'яток старовини та мистецтва, член музейн. к-ту, секції мистецтв іст.-філол. від. ВУАН. Секр. Археол. к-ту ВУАН. Голова секції мистецтв та археології Коміс. краєзнавства; Коміс. термінол. слов. при секції мистецтв; Коміс. обслідування способів зміцнення Андріївської гори та будівель Андріївської церкви та св. Софії; Коміс. з рестрації пам'яток укр. мистецтва. Голова ВУАК. Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Особовий архівний фонд О.П. Новицького зберігається в ІР НБУВ (ф. 279, 2821 од. зб.).

Пр.: Систематический каталог библиотеки состоящего при Московском художественном обществе училища живописи, ваяния и зодчества : с предисл. и подлин. ex-libris Моск. дворцового архит. училища / сост. А. Новицкий. – М., 1907. – [1], V, 542, V с.; Т.Г. Шевченко й друкарська справа. – ІР НБУВ, ф. 47, № 322, арк. 219–221.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 284; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 871; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 510; Федорова Л. З життя академічних кіл Києва 20-х років [за списками з арх. акад. О.П. Новицького] // Хроніка 2000. – 1997. – № 17–18. – С. 276–306; Коптусова В.М. З істо-

рії Київ. інтелігенції ХХ ст. ... – С. 8–11; Особ. арх. фонди ІР НБУВ ... – С. 391–396; *Корпусова В.М.* Родина О.П. Новицького ... – С. 180; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 131; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 453; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 145.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5396 (особ. спр. О.П. Новицького); ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2973.

Новіков А. (?-?). Працював зав. б-кою Фін.-екон. бюро НКО (Харків, 1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 146.

Новікова Єлизавета Петрівна (1894–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала книгоношею-агентом (з 29.05.1928), бібліотекарем (1931) б-ки УНІКу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 105 (анкета С.П. Новікової); спр. 52, арк. 3; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 4.

Новікова Олена Дмитрівна (1889–?). Працювала бібліотекарем Соц.-економ. від. ВУАН (18.08.1931–15.02.1934); бібліотекарем БАН УСРР (до 15.02.1935); співроб. КБК (1943); старш. бібліографом від. бібліогр. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1947).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 67; спр. 44, арк. 55; спр. 45, арк. 176.

Носов (Носів) Анатолій Зиновійович (11.07.1883, Костянтиноград Полтавської губ. – 1941) – антрополог. Н. в дворян. родині земськ. службовця. Навч. на с.-г. відділенні Ново-александрійського ін-ту сіл. госп-ва та лісоводства (Пулава Люблінського воєводства Царства Польського). Закін. геогр. від. фіз.-мат. ф-ту С.-Петербур. ун-ту (1913). Учень Ф.К. Вовка. Працював пом. хранителя етногр. від. Рос. музею Олександра III

(С.-Петербург, 1912); пом. уповноваженого від. формування літучих санітарних загонів Всерос. земськ. союзу, пізніше – зав. санітарним загоном (Мінськ, 1915); службовцем Департаменту водяного госп-ва М-ва зем. справ УД (1918); старш. пом. кер. бібл. від. (з 14.10.1918), мол. (з 15.10.1918), в. о. секр. ТК із засн. Нац. б-ки (з 01.02.1919), підстарш. (з 01.05.1919) бібліотекарем Нац. б-ки України в м. Києві при УАН (1919); консерватором (1921), кер. від. антропології (з 01.04.1921), кер. (1922–1923) Музею антропології та етнології ім. Ф. Вовка; нештат. пост. співроб. Фольклор.-етногр. коміс. ВУАН (1924–1927); дир. Держ. лісостепового заповідника ім. Т.Г. Шевченка (з 16.07.1924); дир. філії Центр. с.-г. б-ки бібл.-бібліогр. бюро С.-г. наук. к-ту України (з 16.08.1924); дир. Вищих археол. курсів (Київ, з 23.12.1924); референтом від. упр. заповідниками Всеукр. акад. с.-г. наук (поч. 1930-х); співроб. Ялт. краєзнав. музею (кін. 1930-х). Кер. антропологічної (1923) і геогр. секц. природн. від. (1925–1928), чл.-співроб. с.-г. від. (1926) Ін-ту укр. наук. мови ВУАН. Голова секц. нар. с.-г. побуту (1923), Коміс. з орг-ції Держ. заповідника ім. Т. Шевченка (1923–1924) С.-г. наук. к-ту України. В. о. секр. ВУАК (1927). Член Рос. антропол. т-ва при С.-Петербур. ун-ті; Термінолог. коміс. УНТ (з 1918); бібліогр.-бібл. бюро С.-г. наук. к-ту України (Київ, 1923); підсекції природн. секції Правопис.-термінолог. коміс. УАН (1919); Коміс. краєзнавства ВУАН (1923–1927); ВУАК (1925–1927); Коміс. Дніпрельстану (1930); Музейного к-ту ВУАН. В антропологічній підкомісії УНТ разом з *О.Г. Аleshю* та *Л. Чикаленком* укладав відповідний термінолог. словник (1918). Автор проекту словника антропогеографічної термінології УАН (1931).

Учасник етногр. та антропол. експедицій до Забайкалля, Монголії, Сербо-Хорватії (1909–1912). Працюючи кер. від. антропології Музею антропології та етнології ім. Ф.К. Вовка при ВУАН, організував перевозку антропологічних та археол. колекцій УНТ до Музею (1921). Для Центр. с.-г. б-ки України привіз біля 1 тис. книжок із с.-г. статистики з Петрограда. Брав участь у підготовці положення «Про Вищі археологічні курси у Києві» (1924); статуту ВУАК (1924, 1926); декрету ВУЦВК і РНК УСРР «Про облік, охорону й дослідження пам'яток культури й природи» (1925). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926), IV Всесоюзного з'їзду зоологів, анатомів та гістологів (1930); сходознавчих з'їздів. Запрошений *В.І. Вернадським* до Нац. б-ки УД спочатку тільки для реєстрації книжок, у короткий термін став вченим секретарем ТК для засн. Нац. б-ки. За дорученням акад.-членів ТК узгоджував з керівниками урядових та держ. закладів питання стосовно приміщення для Нац. б-ки; проводив підбір кадрів; організував придбання для б-ки приватних б-к науковців та гром. діячів, зокрема ініціював розшук покинутих у буремні революц. часи архіви та б-ки кн. *Лопухіна-Демидова* (Корсунь) та кн. *Кочубея* (Диканька). Разом з *Є.О. Ківлицьким* та *В.О. Кордтом* розробив перші інструкції щодо каталогізації фондів та роботи бібліотекарів. Започаткував ведення та упорядкував перші номенклатурні справи з науково-організаційної, кадрової, господарчої діяльності б-ки. Заарештований за звинуваченням у причетності до УВО (03.02.1933). За-

суджений Трійкою УНКВС по Київ. обл. до 5 років ув'язнення у концтаборах (09.05.1933). Реабілітований (30.06.1989).

Пр.: Антропо-етнографічне вивчення людини – населення України // Червоний шлях. – 1924. – № 1–2. – С. 136–140; Державний лісо-степовий заповідник ім. Т.Г. Шевченка // Україна. – К., 1925. – Кн. 5. – С. 183–187; Ф.К. Вовк і українська наука // Антропологія : річник кабінету. – К., 1929. – Вип. 1; До антропології кримських татар // Там само. – Вип. 2; До антропології болгар. Кримські болгары // Там само. – К., 1930. – Вип. 3; Кримські татари : антропологічні нариси // Сх. світ. – 1930. – № 1–2; Словник антропогеографічної термінології (проект) // Матеріали до української термінології та номенклатури. – Х., 1931. – Т. 3.

Л-ра: Постанова ВУЦВК і РНК «Про штати Вченого Комітету Народного Комісаріату Земельних Справ УСРР» від 6 травня 1925 р. // Збірник узаконень та розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України. – 1 червня 1925 р., № 25. – С. 198–199, 373–375; *Дубняк К.* Бібліографічно-бібліотечне бюро Сільськогосподарського наукового комітету України // Бібліол. вісті. – 1927. – № 1. – С. 112–133; *Він же.* Матеріали сільськогосподарської бібліографії України : 1925 рік. – К., 1927. – Т. 1, вип. 1. – 227 с.; Наука и научные работники СССР ... – С. 286; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 172; Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 532; *Маньківська Р.* Репресії серед музейних ... – С. 263–271; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 515, 516, 626; Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) ... – С. 187; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 87, 93, 181; Науково-допоміжний апарат ... – С. 468; *Чорна Л.О.* Із когорти повернутих імен репресованих українських науковців : Анаголій Зіновійович Носів // Гуржіїв. іст. читання. – 2011. – Вип. 4. – С. 115–117; *Вергунов В.А.* Життя та творчі зв'язки директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395; *Він же.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10, 16; *Він же.* ННСГБ НААН : історія та сучасність ... – С. 253–266.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 59; спр. 17, арк. 12; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 8; спр. 12, арк. 1 зв.; ІР НБУВ, ф. 1, № 26658, арк. 4 зв.; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 66870, арк. 22, 26; ф. 269, оп. 1, спр. 389.

О

Овсієнко Євгенія Михайлівна (1894, Пирятин Полтавської губ. – ?) Н. в родині канцелярського службовця. Закін. жін. г-зіу (Полтава, 1911), іст.-філол. ф-т Моск. ВЖК (1915). Працювала вчит. фр. г-зії (Москва, 1917–1919); вчит. іноз. мов укр. шкіл (Лубни Полтав. губ., 1919–1921); бібліотекарем міськ. б-ки (Лубни, з 1919); бібліотекарем Лубен. міськ. г-зії (1921); практиканткою заг. від. ВБУ (1924).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 48–49 (заява Є.М. Овсієнко); спр. 25, арк. 112.

Овчаренко Ніна Іванівна (?), Харків – ?). Закін. Харків. бібл. уч-ще. Працювала зав. б-ки з-ду; зав. б-ки на курсах сержантів міліції (Харків); бібліотекарем спецвід. Львів. філії БАН УРСР (1940–1941). Відбирала до спецфонду літературу з Б-ки НТШ.

Л-ра: Кусій Л. «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 371.

Огієвська Е. (?–?). Працювала бібліотекарем 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Огієнко Іван Іванович (в чернецтві – митрополит Іларіон; псевд. і крипт.: *Дід Огій; Пошкодований; Іван Рувька; І; І. О.; М. І.*; 15.01.1882, Брусилів Радомисьького пов. Київської

губ. – 29.03.1972, Вінніпег, Канада) – мовознавець, книгознавець, історик церкви, філолог, педагог, бібліофіл, культ. діяч; проф. Н. у сел. родині. Навч. в Київ. військ.-фельдшер. школі (з 1896); мед. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з 1903); Вищ. пед. курсах (Київ, 1910–1912). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1909). Учасн. Семінарію рус. філол. акад. В.М. Перетца (1907–1914). Канд. пр.: «Ключ Розуміння» Іоанікія Галятовського» (1909). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. ун-ту св. Володимира (з 1911). Працював пом. лікаря шпиталю (з 1900); вчит. комерц. середньої школи (Київ, з 1909); викл. приват. г-зії М. Стельмашенка (Київ, з 1914); проф., приват-доц. каф. рос. та європ. л-р Ун-ту св. Володимира (з 1915); приват-доц., секр. іст.-філол. ф-ту (з 24.09.1917), членом Бібл. коміс., викл. курсу укр. к-ри Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917–1918); в. о. ректора (з 01.07.1918), ректором (06.05–14.11.1920) Укр. держ. ун-ту в м. Кам'янці-Подільському; міністром освіти та мистецтва УНР в урядах В.М. Чехівського і С.С. Остапенка (13.02–09.04.1919) та віросповідань в урядах *І.П. Мазепи* і *В.К. Прокоповича* (27.08.1919–06.05.1920); Головноуповноваж. уряду УНР (15.11.1919–09.07.1920); міністром у справах віровизнання уряду УНР в екзилі (Польща, 26.05.1920–04.10.1920; 14.10.1920–04.03.1921; 24.03.1921–05.08.1921; 05.08.1921–04.01.1922; 14.01.1922–17.07.1923); проф. церк.-слов'ян. мови богословського ф-ту Варшав. ун-ту (1926–1932). Засновник б-ки вищ. почат. школи (уч-ща) (Брусилів, 1915). Як член УНТ у Києві брав участь у комплектуванні б-ки т-ва, низки міськ. б-к – КМПБ, Київ. ун-ту, т-ва «Просвіта», а також НТШ у

Львові. В 1919 р. б-ка Кам'янець-Поділ. ун-ту завдяки опіці І. Огієнка налічувала 300.000 томів. За його сприяння при ун-ті було створене «Кам'янець-Подільське бібліотечне товариство». Д. чл. УНТ у Києві (з 1909), іст. т-ва Нестора-Літописця (з 1912). Почесн. чл. Т-ва любителів давн. писемності (С.-Петербург); Поділ. церк. іст.-археол. т-ва (з 1918). Член ГУ Укр. Червоного Хреста (з 1918). Голова Укр. греко-католиц. церкви у Канаді і митрополит Вінніпега (з 1951). Засновник і редактор журналу «Слово Істини» (Вінніпег, 1947–1951). Учасник Всеукр. учит. з'їздів (Київ, квіт., серп. 1917). Особові архівні фонди І.І. Огієнка зберігаються в ІР НБУВ (ф. 379, 533 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. 1294), ЦДАВО України (ф. 1871, 33 од. зб.).

Пр.: Вчімося рідної мови : нариси про укр. мову. – К., 1917. – 32 с.; Українська культура : промова на відкритті Укр. нар. ун-ту в Києві [5 жовт. 1917] – К., 1917. – 32 с.; Українська культура : коротка історія культурного життя укр. народу : курс, читаний в Укр. нар. ун-ті. – К. : Вид-во Книгарні С. Череповського, 1918. – 272 с.; Українська Пересопницька Євангелія 1556 р. – [Тернів], 1921. – 35 с.; Українська Житомирська Євангелія 1571 року : опис пам'ятки, аналіз мови і словник : нарис з історії культурного життя старої Волині. – Тернів, 1922. – 72 с.; Історія українського друкарства. – Л., 1925. – Том. 1; Рідне писання. Ч. 2 : Словник місцевих слів у літературній мові неживаних. – Жовква, 1934. – 156 с.; Князь Костянтин Острозький і його культурна праця : іст. моногр. – Вінніпег, 1958. – 216 с.; Українська культура : коротка історія культ. життя укр. народу. – К., 1991. – 272 с.; Історія українського друкарства. – К., 1994. – 448 с.; Історія української літературної мови. – К. : Либідь, 1995.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год... – Ст. 442; *Зайкін В.* Проф. І. Огієнко як церковний та громадський діяч і як вчений : з приводу 20-літнього ювілею укр. наук. пр. 1905–1925 рр. – Варшава, 1925. – 16 с.; *Коровицький І.* Чин ученого // *Наук. зб. в 30 річницю наук. пр. проф. д-ра Івана Огієнка.* – Варшава, 1937. – С. 10–33; *УЗЕ. Т. 2*... – С. 899; Список друкованих праць проф. Івана Огієнка до 1937 р. // *Віра і культура.* – Вінніпег, 1982. – Ч. 4. – С. 69–95; *Мацько В.* Повна бібліографія праць Івана Огієнка. – Хмельниц. : Провіта, 1982; *Копилов А.* Проф. І.І. Огієнко – ректор Кам'янець-Подільського державного українсько-

го університету // *Духовна і наук. пед. діяльність І. Огієнка в контексті укр. нац. відродження : тези доп. наук.-теорет. конф. : до 110-річчя від дня народження.* – Кам'янець-Поділ., 1992. – С. 3–37; *Копилов А., Завальнюк О.* Дітище Івана Огієнка // *Дивокрай : наук.-краєзнав. альм.* – Хмельниц., 1995. – Вип. 1. – С. 82–89; Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). 1882–1972 : життєписно-бібліогр. нарис / З. Тіменник ; відп. ред. О. Купчинський ; НТШ у Львові. – Л., 1997. – 227 с.; Бібліографія творів митрополита Іларіона (Огієнка). 1907–1970 / уклад З. Тіменник // *Огієнківські читання : матеріали наук. круглих столів 1991–1996 років.* – К., 1997. – Вип. 1. – С. 120–198; *Тимошик М.С.* Голгофа Івана Огієнка. Українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській і видавничій діяльності : моногр. / передм. М.Г. Жулинського. – К. : Заповіт, 1997. – 231 с.; Іван Огієнко (митрополит Іларіон) : покажч. арх. джерел / В.П. Ляхоцький ; Укр. держ. НДІ арх. справи та документознавства, Іст. т-во «Нестора-літописця». – К., 1998. – 79 с.; Історія НАН України (1924–1928)... – С. 532; Кам'янець-Подільський державний український університет : від ідеї створення до ліквідації (1918–1921 рр.) // *Укр. іст. журн.* – 1999. – № 4. – С. 41–50; № 5. – С. 26–36; *Кужель Л.Я.* Видавництво «Українська Автокефальна Церква» під редакцією Івана Огієнка в Тарнові (1921–1922 рр.) // *Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника : зб. наук. пр.* – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С. 136–158; *Ляхоцький В.П.* Тільки книга принесе волно Українському народові ... Книга, бібліотека, архів у житті та діяльності Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К. : Вид-во Олени Теліги, 2000. – 664 с.; *Він же.* Фундатор університетської бібліотеки : до питання про роль І. Огієнка у розвитку бібліотечної справи України // *Бібл. планета.* – 2000. – № 4. – С. 14–18; *Він же.* Іван Огієнко і книга // *Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвідомчий наук. зб.* – Вип. 3 : Джерелознавчі дисципліни. – К., 2001. – С. 149–163; *Довідник з історії України* ... – С. 523; *Пеленська О.* Український портрет ... – С. 50; *Піскун В.* Політичний вибір української еміграції ... – С. 626, 629, 630; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 58–83; *Укр. архівісти (XIX–XX ст.)* ... – С. 450–454; Іван Огієнко: «Я все зробив, що міг зробити» : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. Оленич, В. Чупрова ; ред. Г. Жовтко; відп. за вип. В.І. Вігенко; Упр. культури Терноп. облдержадмін., Терноп. ОУНБ. – Тернопіль : [Підруч. і посіб.], 2007. – 112 с.; Іван Огієнко : «Тобі, Україно, віддав я всі сили...» : біо-бібліогр. покажч. / уклад.: Є. І. Сохацька, О. Трончук, В. Пархоменко ; Всеукр. т-во І. Огієнка, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т. – Кам'янець-Поділ. : К-ПНУ, 2008. – Вип. 1. – 76 с.; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 29, 262, 298, 346, 404, 412, 443; *Сохацька Є.І.* Штрихи до портрета Івана Огієнка – книголюба (за матеріалами його перших канадських журналів – «Слово істини» та «Наша куль-

тура» // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. – Кам'янець-Поділ., 2008. – Вип. 1. – С. 48–54; *Прокочук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 25; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 16, 58, 75, 79, 85, 114, 124, 253, 476, 484, 485; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 469; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 78; *Реєстр розсекречених архівних фондів України ...* – С. 82–83; *Боряк Т.* Документальна спадщина української еміграції ... – С. 402; *Українська діаспора ...* – С. 324; *ЕІУ. Т. 7 ...* – С. 521; *Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ...* – С. 145.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677.

Іконогр.: *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 367.

Оглоблін Олександр Петрович (24.11.1899, Київ – 16.02.1992, Лудлов штату Массачусетс США) – історик; д-р іст. наук (1926), проф. (з 1922). Н. в родині службовця. Закін. 3-тю чол. г-зію (Київ, 1917); іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира (1919). Докт. дис. «Передкапіталістична фабрика в Україні» (Одеса, 1926). Працював вчит. укр. мови та українознав. г-зії Т-ва благоустрою дачних поселень у Пущі-Водиці (1919–1920); викл. історії Київ. робітн.-сел. ун-ту (з 1920); одночасно – викл. історії України Вищ. політ. курсів Правобережжя України при ЦК КП(б)У; викл. (з 1921), проф. каф. нової історії України (22.04.1922–1933), зав. іст. б-ки ім. Лазаревського (1921–1926), уповноваж. б-ки (з черв. 1921) Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова; проф. каф. історії екон. побуту КАІ (1920–1921); проф. каф. нар. госп-ва України КІНГУ (1927–1930); проф. Ін-ту шкір. промисловості (1930); проф. каф. історії України Київ. ун-ту; співроб. Центр. арх. упр.; в. о. дир. Київ. арх. стародавн. актів (1932–1933); співроб. іст.-археогр. ін-ту ВУАН; зав. від. феодалізму Всеукр. іст. музею Т.Г. Шевченка; зав. каф. історії України Одес. держ. ун-ту (з листоп. 1939); с. н. с. Ін-ту історії матер. к-ри; с. н. с. Ін-ту історії України АН УРСР (до верес. 1941); кер. каф. історії України КДУ

ім. Т.Г. Шевченка (1941); головою міськ. управи (Київ, 21.09–29.10.1941); дир. Музею-арх. переходової доби м. Києва (1942); співроб. іст. та церк.-археогр. секції НТШ (Львів); проф. УВУ у Празі (берез. 1944); проф. Укр. тех. ін-ту (Нью-Йорк); наук. конс. докторантів з історії України в Укр. наук. ін-ті Гарвардського ун-ту (1960–1977), в. о. кер. (з 01.01.1930), кер. (з 1932) Коміс. для вивч. соц.-екон. історії України XVIII–XIX століть у зв'язку з історією революц. боротьби. Заст. голови Укр. іст.-філол. т-ва в Німеччині (1948–1951). Голова Укр. генеалогічного т-ва (1963) та Укр. іст. т-ва (1965). Президент УВАН у США (1970–1989). Як уповноважений б-ки ВІНО допомігав А.С. Криловському відстоювати інтереси колишньої б-ки КДА (1921). На еміграції з 1944 – спочатку в Чехо-Словаччині та Західній Німеччині, з 1951 – у США. Особовий архівний фонд О.П. Оглобліна зберігається в ЦДАВО України (ф. 3561, 383 од. зб.).

Пр.: Бібліотека Волинського ліцею // Бібліол. вісті. – 1927. – № 4. – С. 47–59; Українська історіографія. 1917–1956. – К., 2003.

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 899; *Винар Л.* Олександр Оглоблін : біобібліографія. – Рим : Накладом «Записок ЧСВВ», 1958. – 30 с.; *Верба І.В.* Оглоблін О.П. // Укр. біографістика. – 1999. – Вип. 2. – С. 112–115; *Він же.* Олександр Оглоблін : життя і праця в Україні / Ін-т археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського. – К., 1999; *Винар Л.* Олександр Петрович Оглоблін (1899–1992) : біогр. студія. – Нью-Йорк ; Торонто ; Київ, 1994; *Шкварець В.П., Шитюк М.М.* Корифеї української науки : нарис про видатних діячів науки і техніки. – Миколаїв, 2000. – С. 203–206; Довідник з історії України ... С. 524; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 203–204; КНУ ім. Тараса Шевченка ... – С. 203; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 454–459; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 31, 398, 425, 442, 443; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 297, 299; *ЕІУ. Т. 7 ...* – С. 522–523; *Реєстр розсекречених архівних фондів України ...* – С. 182; *Кашеварова Н.Г.* Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... – С. 177; *Биогр. слов. випускників КДА. Т. 1 ...* – С. 27.

Іконогр.: *Салій І.М.* Обличчя столиці в долях її керівників. – К., 2008. – С. 61.

Одарченко Петро Васильович (псевд. та крипт.: *Василенко, П.; В-ко, П.; Вільний, П.; П. В.; Заярський, П.; Козаченко, П.; Г. М.; Оксаненко, П.; П. О.*; 07.08.1903, с. Римарівка Гадяцького пов. Полтавської губ. – 12.03.2006, Вашингтон) – літературознавець, фольклорист, мовознавець. Н. в селян. родині. Навч. на іст.-філол. ф-ті Харків. ун-ту (1920–1921). Закін. сіл. земськ. почат. школу (1913); Гадяцьку земськ. г-зію ім. М.П. Драгоманова (1920); Ніжин. ІНО (1926) та аспірантуру секції укр. мови і л-ри Наук.-досл. каф. історії України Ніжин. ІНО (1929). Канд. дис. «Стиль Лесі Українки» (кер. проф. Є.А. Рихлік). Працював вчит. почат. школи (хут. Мельниково-Кулебний Гадяцького пов., 1922–1923); викл. укр. мови, ред. «Записок Ніжин. ІНО і Наук.-досл. катедри історії культури та мови» Ніжин. ІНО (1928–1929); одночасно – викл. Ніжин. агротех. школи; бібліотекарем Казах. геологорозвід. упр-ня (1933); с. н. с.-голов. бібліотекарем від. каталогізації Держ. б-ки Казахстану; зав. б-ки Центр. краєзнав. музею Казахстану; одночасно – викл. рос. мови Казах. мед. ін-ту (Алма-Ата, 1933); викл. рос. мови, бібліотекарем б-ки пед. ін-ту (Уральськ, 1934–1937); бібліотекарем обл. б-ки (Курськ, з 1937); доц. Пед. ін-ту (Курськ, з верес. 1939); викл. церк.-слов'ян. мови Укр. правосл. семінарії (Варшава, з 1942); літ. ред. органу ОНУ «Наддунайська варта» (Відень, 1944); доц., викл. укр. літ. мови Православ. Богослов. акад. (Мюнхен, 1946); лектором, ред. видань УВАН, в. о. ред. мови газ. «Українські вісті» та чл. редкол. газ. «Наше життя» (Аугсбург, 1948–1950); робочим ф-ки мідних гудзиків, портером готелю, прибиральником на залізн. вокзалі (Нью-Йорк, США, з трав. 1950); бібліотекарем Б-ки Кон-

гресу США (1952–1954); перекладачем та ред. радіостанції «Голос Америки» (1955–1973). Д. чл. НТШ у США та УВАН. Секр. Спільки укр. письменників і журналістів (Аугсбург). Член Т-ва об'єднання прихильників УНР (Вашингтон, з 1963). Почесн. д-р філолос. Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія». співроб. газ. «Свобода», «Укр. вісті», «Народна воля», журн. «Нові дні», «Визвольний шлях», «Сучасність». Автор наук. праць з різних ділянок українознавства – історії літератури і літературної критики; етнографії і фольклору; мовознавства; історії культури, у т. ч. пр. про творчість Т.Г. Шевченка, Лесі Українки, Олени Пчілки, М. Старицького, М. Драгоманова, М. Зерова, Т. Осмачку, Є. Маланюка, В. Кубійовича та ін. Жив у будинку Драгоманових, де в той час мешкала Олена Пчілка (Гадяч, 1919–1920). Спількування з нею вплинуло на вибір життєвого шляху. Заарештований (01.10.1929; вдруге – 06.12.1933). Відбував заслання у Казахстані (Алма-Ата, 1930–1933; Уральськ, 1934–1937). Виїхав за кордон (Польща, Австрія, 1944; Німеччина; США, з 1950). Особові архівні фонди П.В. Одарченка зберігаються в ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України (ф. 169), архіві наук. б-ки Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» (ф. 5, 309 од. зб.).

Пр.: Мені сто років. Автобіографія. Спогади. Листи. Ювілей / Петро Одарченко ; передм. А.О. Дністровий. – К. : Смолоскип, 2004. – 176 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 288; Ярошенко Т. Книжкова колекція Петра Одарченка в Україні // Укр. культура. – 2002. – № 4. – С. 32; Одарченко Петро. Біобібліогр. – Торонто ; Едмонтон : Об'єднання укр. письменників у Канаді «Слово», 1983. – 80 с.; Укр. мова : енцикл. ... – С. 425; Петро Одарченко [некролог] / В. Яворівський, М. Жулинський та ін. // Слово і час. – 2006. – № 4. – С. 95–96; Українська діаспора ... – С. 348.

Іконогр.: Наук. арх. Наук. б-ки Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія», ф. 5, оп. 1, спр. 590.

Озерова (?-?). Працювала зав. наук. б-ки Степового ін-ту (Асканія-Нова, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 66.

Озерський (справжнє прізвище – **Земницький**) **Юрій Іванович** (1896, с. Смяч Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська Карельської АРСР) – педагог. Н. в родині священника. Закін. Ніжин. ІНО (1921). Працював співроб. Ніжин. нар. освіти (1919); співроб. НКО (Київ, 1921–1922); співроб. ЦК КП(б)У (з 1922); член Колегії НКО України (до 13.01.1930), зав. Упр. політосвіти (1926), одночасно – зав. Укрголовнаукою (15.07.1927–01.02.1930); заст. голови Центр. коміс. для увічнення пам'яті М. Коцюбинського (Харків, 1928–1929); голова Експертно-кваліфікаційної коміс. (до 01.04.1929); голова ДВУ (з 11.03.1932). Член Укр. партії соціалістів-революціонерів. Зарештований у справі «Української військової організації». Засуджений до 10 років ВТТ (26.02.1934). Відбував покарання у таборах особливого призначення (4-те від-ня Беломор-Балтійського табору; «Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (09.10.1937).

Л-ра: Білокінь С. Розстрільний список Соловків // Літ. Україна. – 1992. – 23 липня. – № 29 (4490). – С. 8; *Верба І.* Кость Штеппа // УГЖ. – 1999. – № 3. – С. 98; *Остання адреса: до 60-річчя соловецької трагедії.* – Т. 1. – К.: Сфера, 1997. – С. 42, 185; Т. 2. – К., 1998. – С. 180; *Історія НАН України (1924–1928) ...* – С. 531.

Дж.: Арх. СБУ, № 36546 ФП, т. 11, арк. 196–200; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5456 (особ. спр. Ю.І. Озерського).

Інтернет-ресурси: Шевченко С. Список розстріляних у Садормасі українців і вихідців з України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/24477308.html>. – Назва з екрана.

Оксіюк Михайло Федорович (в чернецтві – митрополит Варшавський та всієї Польщі Макарій; крипт.: *М. О.*; 17.09.1884, с. Луковисько Костянтинівського пов. Седлецької губ. – 02.03.1961, Одеса) – філолог-візантолог; магістр богослов'я (1914). Н. в сел. родині. Брат архієпископа УАПЦ – Й.Ф. Оксіюка (1894–1991). Навч. в Варшав. духов. уч-щі (1897–1901). Закін. Холм. духов. семінарію (1907), КДА (1911). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. каф. патрології КДА (1911–1912). Канд. твір: «Эсхатология св. Григория Нисского (Патрологическое исследование)». Працював в. о. доц. каф. патрології (1912–1914), доц. (1914–1918), проф., викл. історії візант. письменства (1918–1919), в. о. пом. бібліотекаря (1916–1917) КДА; доц., викл. історії Візантії Укр. держ. ун-ту (08.06.1919–01.07.1920); доц. Київ. ВІНО (01.07.1920–01.11.1921); викл. історії к-ри, краєзнавства, нім. та рос. мови трудових шкіл № 3, № 14 (Київ, 1922–1926); н. с. (з 01.06.1926), пом. зав. від. періодики (1926–1927), зав. Лаврського від. (1927–1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання каталожного від. (1931), н. с. II розр. (1931–23.08.1933), зав. підвід. «исgainica» (з 24.07.1932), зав. від. книгосховища (1932–1933) ВБУ; секр. Львоноуправління Київ. обл. зем. від. (1934–1937) та Наркомзему УРСР (1938–1941); під час нім. окупації Києва – викл. філософії іст.-філол. ф-ту Київ. ун-ту та заст. дир. БАН (1941–1942). Член бібліогр. секції НДКБ (з 28.12.1926). Член Візант. коміс. при ВУАН (з 1926). Настоятель св. Покровської, пізніше – св. Дмитровської церкви (Київ, 1942); протоієрей (з 1943), архімандрит (з 1945), єпископ (з 22.04.1945),

архієпископ (з 06.04.1946), архієпископ Львівський, Тернопільський та Мукачівсько-Ужгородський (03.06.1948–1950); митрополит Варшавський та всея Польщі та голова Польс. автокефальної правосл. церкви Макарій (з 07.07.1951). Почесн. чл. Моск. духов. акад. (25.12.1949).

Пр.: Учение св. Апостола Павла об оправдании // Труды КДА. – 1914. – Т. 2, № 6. – С. 151–180; № 7/8. – С. 311–339; Зведений каталог нової чужеземної періодики в бібліотеках м. Києва // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 115–118; Стародруки кол. Києво-Видубецької бібліотеки. – 1930. – 48 с. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 8; Методичні бібліографічні розробки з питань каталогізації літератури, покращення роботи наукової бібліотеки (у співавт. з Я.Л. Маяковським). – Спр. 95; Зведений каталог чужомовної періодики Київських бібліотек (інформація про проведену роботу, спостереження, наслідки та дальша організація). – спр. 336а, арк. 126; Эсхатология св. Григория Нисского. Патрологическое исследование. – IP НБУВ, ф. 304, № 2163, 842 арк.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 289; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 348; *Дашкевич Я.* Книгар – журн. епохи революції і контрреволюції // Україна. Наука і культура. – К., 1991. – № 25. – С. 27; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 532; *Дубровіна Л.А.* ВБУ ... – С. 4–17; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 205, 220, 224; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 128–145; *Бургеа В.В.* Життєвий шлях митрополита Макарія (Оксіюка), випускника та професора КДА // Труды КДА. – 2013. – № 19. – С. 212–222; Биограф. слов. випускников КДА. Т. 2 ... – С. 402–403; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 119–124.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 36 зв.; спр. 229, арк. 16 зв.; оп. 1л, спр. 42, арк. 101; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5468 (особ. спр. М.Ф. Оксіюка); ф. 3206, оп. 5, спр. 16, арк. 391–395).

Іконогр.: *Головащенко С.І.* Дослідження та викладання Біблії в КДА ... – С. 204; Биограф. слов. випускников КДА. Т. 2 ... – С. 402; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 119, 121.

Оксман Еммануїл Григорович (03.01.1899, Вознесенськ Херсонської губ. – 21.01.1961, Москва) – історик, краєзнавець. Н. в родині аптекаря. Закін. чол. г-зію (Вознесенськ, 1917); археол. від. (1923), від. мови та л-ри (1924) ф-ту проф. освіти Одес. ІНО; аспірантуру Одес. держ.

іст.-археол. музею (1925–1928). Працював викл. краєзнавства на курсах підвищ. кваліфікації вчителів при Одес. ІНО (1925); зав. б-кою (1925), н. с. Одес. іст.-археол. музею (1928–1930); старш. бібліотекарем, конс. з питань укр. етнографії і л-ри Одес. публ. б-ки (з 12.01.1927). Дійсн. чл. етногр.-лінгв. секц. Одес. коміс. краєзнавства ВУАН; Одес. філії Наук. інту ім. Т.Г. Шевченка; Укр. наук. бібліогр. т-ва; іст.-етнолог. Від. Одес. філії ВУНАС. Першим підготував бібліографію наук. спадщини одного з перших істориків Одеси А.О. Скальковського (276 назв). Автор наук. праць з питань античності, історії укр. л-ри, історії іст. науки в Одесі ХІХ ст. Зарештований (22.10.1930; 16.09.1937; 16.05.1949). Засуджений (18.02.1931, до 10 років ВТТ; 17.12.1937, до 10 років ВТТ; 29.06.1949, до заслання на поселення). Реабілітований (1990).

Пр.: Де яка література по справах охорони пам'яток матеріальної культури // Зб. матеріалів Одес. краєвої коміс. для охорони пам'яток матеріальної культури та природи. – О., 1927. – С. 42–45; Література по справах охорони пам'яток матеріальної культури : [бібліогр. покажч.]. – О., 1930. – Ч. 4–5. – С. 181–184.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 289; *Зленко Г.Д.* Бібліограф «Геродота Південної України» // Вісн. Книж. палати. – 2001. – № 2. – С. 22–24; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 91; *Левченко В.В.* Тричі засудж. Еммануїл Оксман (1899–1961) : до 110-річчя від дня народження // Юго-Запад. Одессика. – О., 2009. – Вып. 7. – С. 244–245; *Он же.* Деятельность научных династий ... – С. 201–202; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 147; Дослідники історії Південної України ... – С. 273–275.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 175.

Іконогр.: Дослідники історії Південної України ... – С. 8.

Оксман Юліан Григорович (псевд.: *Бутковський, Климентій; Осокин, А.; Ю. О.*; 30.12.1894, Вознесенськ Херсонської губ. – 15.09.1970, Москва) – літературознавець; д-р філол. н.,

проф. Н. в родині аптекаря. Брат *Е.Г. Оксмана*. Навч. в ун-тах (Гейдельберг, Бонн, 1912–1913). Закін. чол. г-зію (Вознесенськ, 1912); іст.-філол. ф-т Петрогр. ун-ту (1917). Залишений для підгот. до проф. зв. при каф. іст. рос. л-ри. Працював пом. нач. арх. М-ва народів (Петроград, 1917); зав. від. цензури та друку IV секції Єдиного держ. арх. фонду Централізу РРФСР (1918–1919); кер. Одес. губ. арх. упр. та Коміс. з концентрації і вивч. іст.-революц. матеріалів (Істпарт) (1920–1922); приват-доц. Новорос. ун-ту (1920); викл. Гуманіт.-сусп. ін-ту (1920–1921); проф. (1920–1923) та зав. музейно-арх.-бібл. від. ф-ту політ. освіти (1922) Одес. ІНО; проф. (1921–1922) та ректором (1922) Археол. ін-ту; нач. арх. МВС дореволюц. Росії (Ленінград, з 1924); доц. Ленінгр. держ. ун-ту (1924–1927); вчен. секр., заст. дир. Ін-ту рус. л-ри АН СРСР (1932–1936); викл. (з 1947), старш. викл. (з 1950), асист. (з 1952), проф. (з 1954) Саратов. держ. ун-ту; с. н. с. від. рус. л-ри Ін-ту світ. л-ри ім. Горького АН СРСР (1958–1964); проф.-конс. каф. історії СРСР та історії рос. л-ри Горьків. ун-ту (1965–1968). Член Пушкінської коміс. АН СРСР (1933–1936); секц. Все-союзн. т-ва колишніх політкаторжан і засланих поселенців (1933–1935); Спілки письменників СРСР (1934–1936; 1956–1964). Нагороджений премією ім. В.Г. Белінського (1961). Автор і упорядник близько 200 наук. праць, зокрема присвячених творчості К.І. Чуковського, В.Г. Белінського та джерелам з вивчення декабризму. Зарештований (1936). Засуджений до 5 років ВТТ (1937; вдруге – 1941). Звільнений (06.11.1946).

Пр.: Новейшая украинская литература о Шевченко и Кирилло-Мефодиевцах // Каторга и ссылка. – 1929. – Кн. 5.

Л-ра: Берков Н.П. Ю.Г. Оксман – литературовед // Вестн. Ленинград. ун-та. Сер. истории,

языка и л-ры. – Ленинград, 1962. – Вып. 3; *Богоевская К.П.* Возвращение : о Юлиане Григорьевиче Оксмানে // Лит. обозрение. – 1990. – № 4. – С. 110–112; *Зайцев А.Д.* «Человек жизнедеятельный и жизнедеятельный ... » (набросок портрета Ю.Г. Оксмана по материалам его архива) // Встречи с прошлым. – М., 1990. – Вып. 7. – С. 525–566; *Білоусова Л.* Видатний архівіст України // Юг. – 1998. – 23 дек.; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 460; *Малінова Г.Л.* З під покрива таємниці ... – О., 2002. – С. 40–59; Одеські історики ... – С. 271–275; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 147; *Левченко В.В.* До наукової біографії декабристознавця Ю.Г. Оксмана // Декабристи в Україні : дослідження й матеріали. – К., 2013. – Т. 7. – С. 391–399; Дослідники історії Південної України ... – С. 276–280.

Іконогр.: Дослідники історії Південної України ... – С. 8.

Окул (Міюшкович, Мунк) Астрид Марківна (20.12.1904, с. Голяки Вінницького пов. Подільської губ. – 06.05.1976, Львів). Закін. Вінниц. міністерську г-зію (1922). Працювала зав. іноз. від. б-ки ім. Горького (Ростов-на-Дону, 1937–1941); зав. від. опрацюв. б-ки ун-ту (Єреван, під час війни); зав. від. книгосховища б-ки Львів. ун-ту (1945–1967).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 106.

Дж.: Арх. ЛНУ спр. 61; Арх. НБ ЛНУ ф. 54/13, 54/14.

Олексюк Дмитро М. (?-?). Працював зав. б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в еміграції (Тарнів, Польща, 1922).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 73; *Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 45.

Олтаржевський Євген Федорович (?-?). Закін. реал. школи (Київ, 1919). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (14.06.1921–05.06.1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 9, арк. 2 зв.; спр. 11, арк. 1 зв., 27 зв.

Ользен-Енгель В.А. (1891-?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації

бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала старш. бібліотекарем б-ки Харків. центр. РК; інструкт. б-ки «Колективіст»; бібліографом Книж. палати УСРР; зав. бібліогр. каб. УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 110 (анкета В.А. Ользен-Енгель); спр. 52, арк. 1.

Ольшанський А.І. (?-?). Працював дир. Центр. обл. б-ки ім. В.І. Леніна (Одеса, 1941).

Пр.: Антон Семенович Макаренко (1888–1939) : пам'ятка / сост. М.И. Пирогова ; отв. ред. А.И. Ольшанский. – О., 1950. – 16 с.

Интернет-ресурси: Історія бібліотеки [Електронний ресурс] // Одес. ОУНБ ім. М.С. Грушевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biblioteka.od.ua/istoriya-biblioteki/>. – Назва з екрана.

Ольшевич Вацлав Казімеж (1882–1974) – історик мистецтва, економіст, д-р сусп. та адмін. н. Закін. Брюссельський ун-т. Працював зав. від. концентрації (з 01.05.1940, лип. 1940–10.11.1941), зав. від. комплектування збірок (лип. 1940); зав. від. облугування читачів (1944–1945), зав. від. фондів та облугування читачів (1949–1950) Львів. філії БАН УРСР.

Л-ра: Листування Юра Меженка ... – С. 337.

Омеляненко Анастасія Олександрівна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ (1905–1956).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 159, 167.

Омелянович-Павленко Михайло Володимирович (08.11.1878, Тифліс – 29.05.1952, Париж, Франція) – військовий діяч, генерал-полковник Армії УНР, воєначальник, генерал армії УНР, головнокоманд. Укр. Галиц. Армії. Н. в родині генерала рос. армії, нащадка козац. роду з Полтавщини. Закін. Омський кадет. корпус, Павлівське військ. уч-ще (1900), Никола-

їв. акад. Генштабу Рос. імперії (1913). Працював нач. штабу 2-го гвардійського корпусу (1914); командиром лейб-гвардії Гренадерського і Преображенського полків; кер. 2-ї Одес. школи прапорщиків (з листоп. 1916); нач. військ. залоги (Катеринослав, 1917); нач. від. військ. шкільництва Генштабу (з листоп. 1917); за Гетьманату – командиром 11-ї піхотної дивізії (Полтава); отаманом Катеринослав. козацького кошу; очільником Галиц. армії ЗУНР-ЗО УНР (10.12.1918–07.06.1919); військ. радником диктатора ЗУНР (з 09.06.1919); після об'єднання армій ЗУНР і УНР – генералом для особливих доручень при штабі Головного Отамана С. Петлюри; командиром Запоріз. групи Діев. армії УНР (з 08.09.1919 року); командармом Армії УНР (05.12.1919–21.11.1920); дир. Музею визвольних змагань (Прага, 1925); пом. бібліотекаря б-ки УГА (Подєбради, Чехія, 1920-ті). Голова Ген. ради комбатантів (Краків, 1941), очолював Укр. Вільне Козацтво (1942–1944). Співорганізатор Т-ва вояків УНР (1945). Міністр військ. справ Уряду УНР в екзилі (Берлін, 1945–1948). Засновник Житомир. та Кам'янець-Подільняцьких шкіл старшин для Армії УНР. Очолив Перший Зимовий похід Армії УНР (06.12.1919–05.05.1920). Автор пр. «Українсько-польська війна 1918–1919 рр.» (1929), «Зимовий похід» (1934) і спогадів «На Україні» (1930, 1935). Нагороджений орденами і Золотою Георгієвською зброєю. Особовий архів М.В. Омеляновича-Павленка зберігається в ЦДАВО України (ф. 4012, 16 од. зб.).

Л-ра: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 926; Генералітет українських визвольних змагань ... – С. 36–38; Довідник з історії України ... – С. 531; Пеленська О. Український портрет ... – С. 38, 39, 61, 94; *Заремба О.С.* Виданн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 61; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... –

С. 124, 176, 210, 336, 378, 449; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Тинченко Я.* Командарм зимового походу // *Тиждень*. – 2009. – № 50 (111). – 11 груд.; ЕІУ. Т. 7 ... – С. 596; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 260.

Онищук Антін Іванович (07.06.1883, Коломия Австро-Угорської імп. – 29.10.1937) – етнограф, дослідник Гуцульщини й укр. гончарства. Закін. Станіславську вчит. г-зію (1901); Чернів. ун-т (1916). Працював вчит. почат. школи (с. Зелена, 1901; с. Зелениця, з 1906); співроб. етногр. коміс. НТШ у Львові (до 1914); зав. обл. архівом та філією Книж. палати (Вінниця, до 1920); бібліотекарем, зав. арх.-бібл. від. Музею антропології та етнології ім. Ф.К. Вовка при ВУАН (з 01.06.1921); с. н. с., зав. б-ки Всеукр. іст. музею ім. Т. Шевченка (1925–07.08.1937); доц. КХІ (1927–1933). Секретар Етногр. Коміс. ВУАН. Склав правила роботи б-ки Музею антропології та етнології ім. Ф.К. Вовка, доповнені пізніше Є.О. Дзбановським. Учен. секр. Етногр. ком ВУАН. Посол до сейму в Станіславі (1919). Делегат Укр. Нац. Ради ЗУНР від Снятинського пов. Організатор хат-читалень «Прогресу» в Надвірнянщині. Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Засуджений до заслання (1934). Зарештований (1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (1937). Реабілітований (1983).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 291; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 928; ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1855; *Арсенич П.* Етнографічна діяльність Антона Онищука // *Народна творчість та етнографія*. – 1989. – № 4. – С. 22–23; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 121; *Арсенич П.* Краєзнавці Прикарпаття : довід. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – С. 68; *Геппенер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 169; *Крайній І.* Етнограф без чобіт як різновид «ворогів народу» // *Україна молода*. – 2011. – № 4, 12 січ.; Видатні постаті Надвірнянщини ... – С. 63–66.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 31; ІР НБУВ, ф. І, № 26658, арк. 3 зв.–4, 9; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Опольський Віктор Степанович (?-?). Працював бібліотекарем (1926); зав. наук. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1928–1930).

Л-ра: *Геринович В.* До історії Кам'янець-Поділ. ІНО ... – С. 24; *Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 54.

Оппокова Марія Євгенівна (1900, Звенигородський пов. Київської губ. – ?). Н. в родині брата у третій акад. М.С. Грушевського, вченого-гідролога, акад. АН УРСР Є.В. Оппокова (1869–1937). Навч. на Підгот. до ун-ту курсах (Київ, 1918–1920). Закін. Мінську жін. г-зію (1911); Вищі жін. природн.-наук. курси М.О. Лохвицької-Скалон (Петроград, 1914); вчит. школу (Лебедин Харків. губ., 1916). Працювала вчит., засн. та зав. б-кою школи (с. Суха Калигірка Звенигород. пов.); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (12.10.1921–01.11.1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 14, арк. 46–47 (прохання М.Є. Оппокової).

Оратівська Рахіль Львівна (1906–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Центр. б-ки Уман. від. НКО (1921); зав. б-ки Уман. парткому (1922); зав. наук. б-ки спілки «Саносвіти» (1923–1925); бібліотекарем євр. від. ВБУ (до 08.12.1933); бібліотекарем-каталогізатором академ. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 1; спр. 42, арк. 100; спр. 51, арк. 109 (анкета Р.Л. Оратівської); спр. 52, арк. 3 зв.

Оришкевич Іван Сергійович (1902, Черкаси Київської губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. літ.-лінгв. цикл Київ. ІНО (1926). Працював бібліотекарем Черкас. пед. ін-ту (1921–1923); викл. укр. мови, суспільствознавства,

природознавства, зав. трудовою школою (з 1923); бібліотекарем Київ. філії Ін-ту Т.Г. Шевченка (1929); ред газ. «Пролетарська правда». За вироком Київ. облсуду від 22.11.1936 р. за ст. 54-10, ч. 1, 54-11 КК УРСР засудж. до 10 р. позбавлення волі за те, що в 1925–1927 рр. в Київ. ІНО був членом гуртків «Гокус» (гурток культури українського слова) і «письменників-початківців», діяльність яких спрямовувалася на виховання молоді в націоналістичному дусі. Реабілітований (1992).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 113.

Інтернет-ресурси: Національний банк репресованих. Запис № 193983 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reabit.org.ua/nbr/?ID=193983>. – Назва з екрана.

Орлик К.К. (?-?). Голова К-ту ВФ ВБУ (з 05.03.1923).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 2.

Орлова (?-?). Працювала бібліотекарем-бібліографом Дніпроп. НДІ кукурудзяного госп-ва (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 48.

Орловська Клавдія Миколаївна (1907-?). Н. в родині вчителя. Закін. бібл. ін-т. Працювала зав. дит. район. б-ки на Лук'янівці (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 111 (анкета К.М. Орловської).

Орловська Марія Генріхівна (1900, Київ – ?). Працювала бібліотекарем Лук'янівського нар. дому (до 1937); бібліотекарем І розр. БАН УРСР (1940).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 58, арк. 9.

Осипов Микола (?-?). Працював зав. книж. складом Лук'янівського нар. дому губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Осипова Ніна (?-?). Працювала співроб. книж. складу Лук'янівського нар. дому губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Оссовський Станіслав Владиславович (1897-?). Закін. філос. ф-т Варшав. ун-ту за спеціальністю «естетика». Працював заст. дир. Нац. закладу ім. Осолінських (1940); в. о. дир. (1940); бібліотекарем від. мистецтв Львів. філії БАН УРСР (1941).

Л-ра: Романюк С. Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів» ... – С. 10; Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... – С. 211–212.

Осьмачка Тодось Степанович (03.05.1895, с. Куцівка Черкаського пов. Київської губ. – 07.09.1962, Нью-Йорк, США) – письменник, перекладач. Н. в родині конюха панського маєтку підприємця, землевласника М.А. Терещенка (1819–1903). Навч. в парафіяльній школі (с. Куцівка). Закін. 2-класну школу (с. Матусівка Черкас. пов., 1912). Отримав звання «вчителя» (1916). Закін. курси вчителів труд. шкіл (Київ, 1920); курси інструкторів культосвіти (Харків, 1920). Навч. в Київ. ІНО (1922–1923, 1925–1926). Працював писарем Куцівської економії (з 1912); вчит. (с. Миколаївка та ін. сіл Черкас. пов., 1917–1920); губ. інструкт. (Кременчуцька губ., 1920–1921); бібліотекарем Носачівської г-зії; співроб. ГКП (1921); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (20.09–25.10.1921). Член літ. групи «Ланка» (з 1926 мала назву «МАРС»), спілки сел. письменників «Плуг» (Харків, 1922), літ. орг-ції «МУР» (Мистецький укр. рух) (Німеччина). Автор декількох поет. збірок. У часи визвол. змагань – рядовий спец.

частини армії УНР «Чорні запорожці». Заарештований органами НКВС та ув'язнений у Кирилівській психіатричній лікарні (до 1941). Емігрував (Львів, 1942; Берлін, Німеччина; Нью-Йорк, США; Канада).

Л-ра: Меженко Ю.О. Куди ти прешся? Твір еквівагентний, еквілогічний і навіть трохи біографічний до творів, життя та діяльності товариша Осьмачки // Літературні пародії, шаржі, епіграми, акростиhi, фейлетони, гуморески, афоризми й карикатури : зб. – К., 1927. – С. 77–78; *Одарченко П.* Спогади про Т. Осьмачку // Нові дні. – 1988. – Верес. – С. 8–10; *Слабошпицький М.* Поет із пекла (Тодось Осьмачка) : роман-біографія. – К., 2003. – 367 с.; «Перелити Україну в слово...» : Тодось Осьмачка : література і доля : біобібліогр. посібник / уклад. Н.В. Адешелідзе ; ред. Г.С. Круглякова ; передм. В.Т. Поліщук ; відп. за вип. К.С. Бугаєнко ; Упр. культури Черкас. облдержадмін., Черкас. ОУНБ ім. Т. Шевченка. – Черкаси, 2005. – 40 с.; Самі про себе ... – С. 293–294; Українська діаспора ... – С. 359.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 36–37 (прохання Т.С. Осьмачки); спр. 10, арк. 48 (заява Т.С. Осьмачки); спр. 33, арк. 54, 59; ІР НБУВ, ф. 1, № 3599; ф. X, № 5977 (автобіогр. Т. Осьмачки); ф. 274, № 333 (автобіогр. Т. Осьмачки, копія); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7901, арк. 286, 290.

Отамановський Валентин Дмитрович (псевд.: *Вал. Златополець*; 14.02.1893, Златополь, Чигиринського пов. Київської губ., за ін. даними – с. Мала Яблонівка Смілянської вол. Черкаського пов. Київської губ. – 10.05.1964, Харків) – історик, краєзнавець, перекладач, громад. і політ. діяч; канд. (1946), д-р іст. н. (1956), проф. (1958). Н. в родині рахівника цукроварні графів Бобринських. Закін. 5-ту (Києво-Печерську) г-зію (1912). Навч. на юрид. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1912; з 1917); в КПІ (з 1913); Віден. ун-ті за фахом «історик права» (1918); консульських курсах МЗС УД (1918). Склав екстерном іспити за повний курс іст. ф-ту Краснодар. пед. ін-ту (1945). Канд. дис.: «Вінниця як тип укр. міста Південного

Правобережжя XIV–XVII ст.» (Моск. ордена Леніна держ. ун-т ім. М.В. Ломоносова, 1946); докт. дис.: «Міста Правобережної України під владою шляхетської Польщі від серед. XVII ст. до кінця XVIII ст.» (Ленінгр. держ. ун-т, 1956). Працював уповноваж. К-ту від. харч. пунктів Пд.-Зх. фронту Всерос. союзу міст (1916); лектором вчит. курсів Київ. повіт. земства (1917); дипломат. гінцем МЗС (з 24.08.1918); ред. вид-ва «Вернигора» (Київ, 1916–1918; Відень, 1918–1920); зав. укр. від. (з 23.09.1920), в. о. дир. (берез. 1922), дир. (з 24.06.1924) ВФ ВБУ та КВП ВФ ВБУ; пом. дир. з наук. роботи, зав. від. рукоп. і рідкіс. книг наук. б-ки ун-ту ім. В.І. Леніна (Казань, з 1936); одночасно – старш. викл. Казан. мед. ін-ту; викл. і референтом іноз. мед. л-ри Ін-ту удосконалення лікарів та Ін-ту епідеміології та гігієни (Казань); зав. каф. латин. мови мед. ін-ту (Краснодар, 1944–1945); доц. зав. каф. іноз. мов Крим. мед. ін-ту (Сімферополь, з 1947); зав. каф. лат. мови (1949–1955), зав. курсу латин. мови каф. іноз. мов (1955–1956), зав. каф. іноз. мов з курсом латини (1956–1958) Саратов. мед. ін-ту; зав. каф. латин. мови Харків. мед. ін-ту (1958–1964). Співзасн. (Варшава, 1914), голова (Київ, 1917) «Братства самостійників»; співзасн. та ред. вид-ва «Вернигора» (Київ, 1916; Відень, з 1918); т-ва «Укр. військ. клуб ім. гетьмана П. Полуботка» та військ. клубу «Батьківщина». Член Укр. Центр. Ради (з 08.04.1917); «Союзу укр. державності» (черв. 1917); Укр. партії соціалістів-самостійників (з груд. 1917). Учасн. створення укр. нац. збройних сил (Київ, 1917). Зв'язковий сотника А. Гончаренка в складі студент. куреня (Крути,

30.01.1918). Голова ради ВФ ВБУ (з 1924). Голова Вінниц. Коміс. для увічнення пам'яті М. Коцюбинського (1928–1929). Член Коміс. для вивч. західнорус. і укр. права; Наук.-досл. каф. історії України. Учасн. I Всеукр. з'їзду з вивч. продукційних сил і нар. госп-ва України (Київ, 1924), I Всеукр. краєзнав. конф. (Харків, 1925), I конф. наук. б-к України (Київ, 1925). На посаді дир. ВФ ВБУ перетворив її у центр культ. та наук.-досл. роботи регіону; організував наук. «Кабінет виучув. Поділля» (квіт. 1924), запросивши до співпраці кваліфікованих фахівців – *М.І. Безбородька, М.І. Білінського, М.П. Білозіра, С.І. Городецького, Л.Г. Данилова, В.М. Гагенмейстера, В.Г. Доппельмайера, І.С. Любомудрова, В.А. Камінського, С.Ю. Папа-Афанасопуло, В.І. Рахинського, О.О. Савостянова, Є.Й. Сіцінського, С.С. Смеречинського, Є.В. Троцюка, В.П. Храневича, М.М. Хращевського, І.О. Шиповича, А.І. Ярошевича*; забезпечував наук.-метод. кер-во мережею краєзнав. осередків Поділля та склад. бібліогр. від. ВФ «Матеріалів до історії друку та бібліографії Поділля». Ініціатор відкриття Меморіал. будинку-музею М.М. Коцюбинського (Вінниця, 1927) та Музею історії друку (Вінниця, 1928). Організ. вист. з нагоди 350-річчя першої друк. книги на Україні (ВФ ВБУ, 1924) та Музей історії друку (1928). Засн. курсів лекцій з поділезнавства; засн. та голов. ред. іст.-бібліогр. зб. «Часописи Поділля», 26 вип. серії «Енциклопедія поділезнавства», у т. ч. щорічного журн. «Звідомлення» та «Інформаційного огляду дослідно-краєзнавчої праці на Поділлі». Співзасн. Вінниц. окр. краєзнав. т-ва; Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН; Тульчинського краєзнав.

т-ва. За завданням Президії ВУАН розробив план організації подібних «кабінетів» у Житомирі, Полтаві, на Донбасі. Дбав про охорону пам'яток історії і культури. Емігрував до Відня (1918–1920). Повернувся в Україну (1920). Заарештований у справі СВУ (26.08.1929). Засуджений до 5 років позбавлення волі (19.04.1930). Повторно засуджений до заслання в Татарську АРСР (01.07.1934–26.08.1936). Реабілітований (1989).

Пр.: Вінницька філія ВБУ // Нова книга. – 1925. – № 4–6. – С. 68–69; Краєзнавство на Поділлі, найближчі його завдання та потреби й роля в краєзнавчій праці Кабінету виучув. Поділля / Вінниц. філія Всеукр. б-ки України; Каб. виучув. Поділля. – Вінниця, 1926. – 13, XV с. – (Вип. 8); Бібліографія краю (топобібліогр.) як одно з основних завдань наук. книгозбірні та організація топобібліографічної праці на Україні // Бібл. зб. – 1926. – Ч. 1. – С. 78–81; Вінниця в XIV–XVII століттях : іст. дослідж. – Вінниця, 1993. – 464 с.; Автобіографія ув'язненого Валентина Отамановського // Поділ. старовина : наук. зб. – Вінниця, 1993. – [Вип. 1]. – С. 16–17; Топобібліографізація як основне краєзнавче завдання наукових бібліотек та їх організація. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 120, арк. 3.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля : ювіл. підсумк. досягнень ... – 8 с.; Наука і научные работники СССР ... – С. 295; *Баженков Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 51, 59, 63, 245, 304–305; *Філонов Л.* Краєзнавець Отамановський // Вітчизна. – 1990. – № 4. – С. 192; Подільська старовина : наук. зб. на пошану вченого і краєзнавця В.Д. Отамановського / Вінниц. обл. краєзнав. музей. – Вінниця, 1993. – 480 с.; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 193; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 313; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 522; *Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М.* З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 182, 185, 199, 212; *Робак І.Ю., Савчук З.С.* Валентин Отамановський – революціонер, вчений, організатор науки. – Х., 2013. – 184 с.; Самі про себе ... – С. 295–296.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 20, 22; спр. 115, арк. 60–61, 88; спр. 139, арк. 8–9; ЦДАВО України, ф. 3766, оп. 1, спр. 2, арк. 43; спр. 24; ЦДАМЛМ України, ф. 271, оп. 1, спр. 132, арк. 1 (життєпис В.Д. Отамановського).

Іконогр.: Вінницька ОУНБ ... – С. 32.

П

Павелко-Черський Василь Гаврилович (1889-?). Закін. слов'ян.-рус. від. іст.-філол. ф-ту Варшав. ун-ту (1916). Працював викл. укр. мови жін. та чол. г-зій (Борзна Чернігів. губ., 1917), комерц. школи та пед. курсів (Пирятин Полтав. губ., 1918–1920), київ. труд. шкіл (1921–1925), на тимч. курсах для службовців ф-ки «Червоний плугатар» (1925); с. н. с. Коміс. для складання слов. живої укр. мови УАН (1921); мол. бібліотекарем ВБУ (1922), н. с. ВУАН – в. о. зав. б-кою Собору св. Софії в Києві (1923–1925); співроб. мех. секції Ін-ту наук. мови ВУАН (1926–1927); пост. н. с.–позаштат. бібліотекарем Софійського від. ВБУ (1927–1931). Займався впорядкуванням незаінвентаризованих книг, рукописів, їхнім розшуком серед арх. матеріалів собору, а також створенням каталогу б-ки Собору св. Софії.

Л-ра: Києво-Софійська книгозбірня // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. IV. – К., 1923. – С. 342; Наука и научные работники СССР ... – С. 295.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229, арк. 24; 1л, спр. 18, арк. 166–168 (заява В.Г. Павелка-Черського); спр. 23, арк. 162–163; спр. 25, арк. 116.

Павлик Михайло Іванович (псевд.: *М. Галицький, М. Іванів, Хмара, М. Коломийчук, Максим, Михайло, М. Покуцький, М. Ткаченко*; 17.09.1853, с. Монастирське Коломийського окр. поблизу Косова – 26.01.1915, Львів, Австро-Угорської ім.) – громад.-політ. діяч Галичини, письменник, пуб-

ліцист. Навч. у Львів. ун-ті. Учень М.П. Драгоманова. Працював бібліотекарем б-ки НТШ (01.10.1897–15.12.1904). Співред. місячника «Громадський друг», зб. «Дзвін» та «Молот», вид. «Громада» (Женева, 1879–1982), часоп. «Народ» (1889–1895), «Хлібороб» (Львів, 1890–1995), ред. «Громад. голосу». Заст. голови Голов. Укр. Ради (1914). Член академ. кружка та співроб. його органу «Друг» (1874–1977). Один з засн. УРП, її голова (з 1899). Д. чл. НТШ. Редагував вид. НТШ, зокрема твори М.П. Драгоманова; видав своє листування з Драгомановим та листування М.П. Драгоманова з М. Бучинським і Т. Окуневським. Впорядкував б-ку Й.І. Крашевського й видав каталог. У б-ці НТШ започаткував інвентарний реєстр рукоп. матеріалів. Одним з перших провів вивчення читацьких запитів. Особовий фонд М.І. Павлика зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 95).

Пр.: Про русько-українські народні читальні. – Львів, 1887 – 184 с.; Михайло Петрович Драгоманов. 1841–1895: его юбилей, смерть, автобіографія і спис творів / зладив і видав М. Павлик. – Львів: Друк. В. Манецкого, 1896. – [2], 442, XXXIV, [6] с.: портр.; Спис творів Івана Франка за перше 25-літє його літературної діяльності. 1874–1898: на пам'ять його юбілея / зладив М. Павлик. – Львів: Вид-во Ювіл. коміс.; 3 друк. НТШ, 1898. – 127 с.: 1 л. портр.; Спис праць М.П. Драгоманова. – Львів, 1895. – 41 с. – Арх. ВДБО НБУВ.

Л-ра: Лозинський М. Михайло Павлик: його життя і діяльність. – Відень, 1917; ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1916–1917; Михайло Павлик: бібліогр. покажч. / уклад.: В.Т. Полек, П.Г. Баб'як; наук. ред. Ф.П. Погребенник; АН УРСР, ЛНБ ім. В. Стефаника. – Л., 1986. – 208 с.; Бібліотека НТШ ... – С. 45, 77–86; *Дашкевич Я.Р.* Після погрому ... – С. 12; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 123; Довідник з історії України ... – С. 548; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX – у 10-х роках XX ст.: стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 9; Діячі науки і культури України ... – С. 321–324; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа – С. 36, 55, 240, 244, 245; Науково-допоміжний апарат ... – С. 472; Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... – С. 149.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 101 (особ. фонд М. Павлика); ІР НБУВ, ф. X, № 4865, арк. 2.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 962; ЕУ. Слов. част. Т. 5. – С. 1916.

Павличенко (Павлюченко) Трохим Якович (15.09.1901, Черкаси Київської губ. – ?). Н. в робітн. родині. Закін. масов. ф-т Київ. дворічної рад. партшколи (1930); бібл. ф-т ВУІКО (1934). Працював робітником Черкас. цвяхового з-ду (1913–1918) та швацької майстерні (1918–1922); червоноармійцем Червоної Армії (Тбілісі, 1922–1924); робочим взуттєвої ф-ки (Черкаси, 1924–1928); нач. б-ки штабу Київ. воен. округу (1934–1936); одночасно – бібліотекарем окр. воен. шпиталю (1934–1936); зав. від. мист. книги вид-ва «Мистецтво» (Київ, 1936–1941); комісаром пересувного польового шпиталю (1941–1943); слухачем Ташкент. артилер. офіцер. уч-ща (1943–1944); нач. супровіду воен. вантажів (Київ, 1944–1946); бібліотекарем Будинку партосвіти ЦК КПРС (Київ, 1946–1947); заст. дир. з навч. частини Респ. школи с.-г. обліку (Київ, 1947–1948); старш. ред. конс.-бібліогр. від. (1948–1949), зав. сектором фондів (1948–1964) ДПБ АН УРСР. Після пожежі в ДПБ 24 травня 1964 р. керував переміщенням л-ри основного фонду, що була частково пошкоджена і потребувала реставрації. Указом ВР СРСР нагороджений медаллю «За победу над Германией» (1945).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 181, 310; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 347.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 118, арк. 178–207 (особ. спр. Т.Я. Павличенка).

Павлишин Михайло Федорович (?–?). Навч. в аспірантурі Укр. н.-д. ін-ту культури (1933). Працював вчит. укр. мови приват. г-зії (1921–

1924); рахівником-статистиком (Харків, 1924–1925); викл. укр. мови та українознав. КІНГУ (1925–1926); бухгалтером ощадної каси (Харків, 1926–1927); секр. Упр. місцевих фінансів НКФ (1927–1928); зав. від. україніки Держ. б-ки ім. В.Г. Короленка (1928–1929); співроб. НКО (з 1929). Співукладач «Робітної книги з української літератури» (Х., 1930). Заарештований та позбавлений волі на 3 роки (1933).

Л-ра: Полянська Н.І., Дмитрієва О.М. Перший в країні ... – С. 30.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 1566, спр. 5608 (особ. спр. М.Ф. Павлишина).

Павлова Варвара Василівна (17.12.1910, Дебальцеве Бахмутського пов. Катеринославської губ. – ?). Н. в родині залізничника. Закін. бібл. ф-т Київ. технікуму комуніст. освіти (1933). Навч. в Київ. філії Харків. бібл. ін-ту (1934–1935). Працювала бібліотекарем (1933), старш. бібліотекарем (15.05.1934–1937), бригадиром з опрацюв. каталогів, голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом від. наук. бібліогр. (1937–1938), індексатором-конс. з економіки с.-г. від. соц.-екон. наук (1937–1941) БАН УРСР; робітницею колгоспу (с. Байтали Башкир. АРСР, 1941–1943); голов. бібліотекарем філії Держ. фонду л-ри (Іркутськ, 1943–1944); голов. бібліотекарем (1944), старш. ред. (1945), зав. каб. дит. л-ри (1949), зав. сектором від. комплектування (1949–1966) БАН УРСР. Керувала бригадою з переінвентаризації фонду післяреволюційної періодики та складання топографічного каталогу. Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1947).

Пр.: Микола Щорс : до 30-річчя з дня загибелі : бібліогр. та метод. матеріали для б-к /

уклад.: В.В. Павлова, Я.Н. Прайсман. – К., 1949. – 36 с.; Дмитро Захарович Мануїльський : список тв. та літ. про життя і творчість / уклад. В.В. Павлова, П.Ю. Висоцька, М.Ф. Котляр ; АН УРСР, ДПБ УРСР. – К., 1962. – 18, 3 с.; Розвиток електрифікації Укр. РСР : бібліогр. покажч. / уклад.: А.Д. Ульянова, В.В. Павлова. – К., 1962. – 160 с.; Центральна наукова бібліотека АН УРСР : бібліогр. покажч., 1919–1969 рр. / АН УРСР, ЦНБ ; уклад.: К.О. Коваленко, Л.І. Битюцька, В.В. Павлова, Н.О. Шемець ; відп. ред. С.К. Гутянський. – К., 1970. – 295 с.

Л-ра: Історія ЦНБ АН УРСР ... – С. 99; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 533; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 611; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 292; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 347.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 122, арк. 231–242 (особ. спр. В.В. Павлової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 122, арк. 233.

Павлова-Сільванська Оксана Петрівна (1880, с. Чернобаї Золотоніського пов. Полтавської губ. – ?) – педагог. Н. в родині нащадка козац. роду. Закін. з золотою медаллю Полтав. г-зію (1898); іст.-філол. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1907). Працювала вчит. історії чол. г-зії (Петроград); вчит. жін. г-зії (Севастополь); зав. школою та б-кою «Общества защиты детей» (Севастополь); інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором Нац. (Всенар.) б-ки України (з 08.06.1920). Член бібл. коміс. «Лиги образования» (Петроград). Збирала матеріали до біогр. слов. О.О. Половцова.

Л-ра: Науково-допоміжний апарат ... – С. 472.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 114–115.

Павловська Марія Олександрівна (26.12.1877–?). Н. в родині вчителя. Закін. Київ. г-зію св. Ольги з золотою медаллю (1897). Працювала вчит. приват. підгот. школи для екстернів; співроб. Коміс. для складання слов. укр. живої мови (1919–1923); бібліотекарем б-ки І Від. ВУАН (1921–1922).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 54 (за ява М.О. Павловської); спр. 23, арк. 165.

Павловський Петро Федорович (17.10.1889, Київ – 15.07.1937, Київ). Н. в робітн. родині. Навч. у КІНГУ. Працював приват. лектором (1909–1914); бібліотекарем губ. земськ. управи (Твер); експедитором вид-ва І.Д. Ситіна (до 1914); бібліотекарем (1929–1932), старш. бібліотекарем газ. від. (1933–1934), заст. зав. газ. від. (1934), старш. бібліотекарем від. іноз. л-ри (1936–22.02.1937) ВБУ. Представник ВБУ в справі передачі з Кам'янецького крайов. музею рукописів та стародруків кол. Музею Поділ. церк. іст.-археол. т-ва та Костьольної б-ки до фондів ВБУ (лип. 1932). Заарештований (22.02.1937). Військ. колегією Верх. суду СРСР засуджений за звинуваченням у «терор. та диверсійних актах, підготовці до контрреволюц. злочинів» за ст. 54-8, 54-9, 54-11 КК УРСР до вищої міри покарання – розстрілу (14.07.1937).

Л-ра: Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 524.

Інтернет-ресурси: Дані про розстріляних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sbu.gov.ua/sbu/doccatalog/document?id=86726. – Назва з екрана.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 19; Арх. Президента РФ, оп. 24, спр. 409, арк. 214 (списки осіб, що підлягають суду Військ. колегії Верховного суду СРСР, 26.06.1937); ГДА СБУ, № 46299 ФП, арк. 83–86, 148.

Павлушкова Ярина Петрівна (1898–?). Працювала бібліотекарем-спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України (05.10.1920–1922).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.; спр. 9, арк. 2 зв.

Палієнко Віра (?–?). Працювала бібліотекарем 2-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Пушкіна губнаросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Панаріна Ніна Іванівна (?–?). Працювала співроб. конс.-бібліогр.

від. ХДНБ. Під час ідеологічних «чисток» звільнена разом з шістьма співробіт. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1932).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 136.

Панасенко Федот Данилович (?-?). Працював н. с.-конс. БАН УСРР (01.02–27.04.1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 50, арк. 20.

Панков Георгій Самсонович (?-?). Працював зав. обмінним фондом та заст. дир. з адм.-госп. частини БАН УРСР (21.01–16.06.1935); дир. ДАКО (з 16.08.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 14, 19.

Пантелеймонов Григорій Аристархович (?–1894) – педагог, канд. сусп. н. Закін. фіз.-мат. ф-т Харків. імп. ун-ту. Працював викл. історії Харків. жін. г-зії Черняхівської; пом. бібліотекаря б-ки Харків. імп. ун-ту (1887–1894).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 288.

Папа-Афанасопуло Сергій Юрійович (17.10.1878, Рязань – ?) – музикант. Н. в дворян. родині. Закін. Київ. кадет. корпус (1899). Працював вчит. (Київ; Волинська губ.); викл. співу Володимирського Київ. кадет. корпусу (1914); регентом Софійського собору (1917–1919); співроб. фін. від. (Немирів; Вінниця); регентом хору Казанської церкви (Вінниця); дир. Муз. технікуму (Вінниця, з 1924); диригентом укр. хорової капели Вінниц. церковн. хору УАПЦ; наук. конс. з нар. музики КВП ВФ ВБУ (1925); нач. від. наркомфіну (1925–1929); дир. пересувного Укр. оперно-балетного театру (Вінниця, з 1929; Дніпропетровськ, до 1935); кер. хорової капели Київ. паравозо-ремонт. з-ду (з 1935); нач. планово-фін. від. станції Акмолинськ Карагандиської залізниці (з 1940).

Член ВУТОРМ (з 1925). Заарештований за «зв'язок з контрреволюц. націонал. орг-цією» (1939). Засуджений до 3 років ВТТ (Алма-Ата, Казахстан). Реабілітований (1989).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1264; Звідомлення про діяльність Кабінета виучув. Поділля ВФ ВБУ ... – С. 69–71; Київ: жертви репресій. Т. 1 ... – С. 318; Семенко Л. Диригент Сергій Юрійович Папа-Афанасопуло // Вінниччина: минуле та сьогодення: краєзнав. дослідж.: матеріали XXI Вінниц. іст.-краєзнав. конф. 25–26 жовт. 2007 р. – Вінниця, 2007. – С. 174–179; Кабінет виучування Поділля ... – С. 85.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 50, № 127 (анкета члена ВУТОРМ С.Ю. Папа-Афанасопуло).

Папарук Лідія Петрівна (1900–1975). Дружина письменника П.Г. Тичини. Працювала бібліотекарем пересувних б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920); бібліотекарем дит. район. б-ки ім. Т.Г. Шевченка (нині – Центр. б-ка ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва); дир. дит. район. б-ки № 7 м. Києва (з 1926; нині – Б-ка для дітей та юнацтва імені «Молода гвардія» Заліз. р-ну м. Києва).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Папіровий Л.Г. (?-?). Працював зав. б-ки Хім.-технол. ін-ту харч. промисловості ім. Мікояна (1932); зав. студент. абонементом хім.-технол. ф-ту б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 40; спр. 402, арк. 127–130.

Папчинська Лідія Василівна (1888–?). Н. в родині педагога. Освіта незакінч. вища. Працювала бібліотекарем дит. б-кою (Шулявка, 1920–1921); зав. дит. б-кою Ленін. р-ну; зав. дит. б-кою ім. Січневого повстання (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 115 (анкета Л.В. Папчинської); ІР НБУВ, ф. 47, № 52, арк. 6.

Папчинський Микола Карпович (?-?). Навч. на юрид. ф-ті Київ. ун-ту. Працював вчит. та зав. шк. б-ками (Полтава, Київ); зав. район. б-ками «Кепо», «Сорапкопу», «Губпрофстату».

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 50 (за ява М.К. Папчинського).

Парамонов Сергій Якович (1894-?) – ентомолог. Працював зав. б-ки Т-ва дослідників природи (Київ, 1925); н. с. Зоолог. музею ВУАН (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 301.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 32.

Паркалаб Віра Василівна (?-?). Закін. Маріїнську жін. г-зію (Київ). Працювала пом. бібліотекаря Київ. міськ. 1-ї нар. б-ки-читальні на Подолі (1901–1904); зав. Київ. міськ. нар. б-ки ім. М.В. Гоголя (1904–1912); зав. 1-им від. (з від. книг іноз. мовами) Центр. б-ки (Житомир, з 1919); інструкт. бібл. справи Волин. губ. від. народної освіти (1919–01.09.1921); культробітником Волин. лісового губ. упр. (1922); зав. Центр. б-ки дит. містечка «Ленінське» (1925–1929). Автор статей з бібл. питань в зб. «Дитяче містечко» (1928) та журн. «Шлях освіти» (1928, № 7).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 53 (за ява В.В. Паркалаб); спр. 23, арк. 172.

Парманін Н.А. (?-?). Працював співроб. 1-ї безкошт. нар. б-ки-читальні ім. М.О. Некрасова Харків. т-ва поширення в народі писемності. Голова Коміс. для складання рекомендаційного списку красного письменства Харків. т-ва поширення в народі писемності (до 1914).

Пр.: Доклад Комиссии по выработке принципов рекомендательных списков XI-го (беллетристического) отдела 1-й Бесплатной народной библиотеки-читальни Харьковского общества грамотности / сост. Н.А. Парманин. – Х., 1911; Как руководить чтением беллетристики в библиотеке : к вопросу о рекомендательном каталоге по беллетристике. – Х., 1919. – 102 с.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 27, № 1048, арк. 2.

Парнес Сесіль Соломонівна (?-?). Працювала інструкт. б-ки пед. музею губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 616.

Парфілов Яким Іполитович (1883, с. Вчорайше Сквирського пов. Київської губ. – 1938) – композитор, педагог; проф. Закін. учит. семінарію; Одес. диригентські курси. Учень проф. А.К. Лядова (С.-Петербург). Працював учит. співу і музики учит. семінарій (Жоростишів Радомисльського пов. Київ. губ., з 1905; Житомир Волинської губ., з 1914); зав. б-ки Житомир. укр. пед. курсів (1925); проф. Житомир. ІНО; викл. муз. школи (Умань, 1930-ті). Організатор диригентських курсів для вчителів Волині. Засн. та голова Волин. філії муз. т-ва. Автор муз.-теорет. підручників. Трійкою УНКВС по Київ. обл. засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (17.04.1938). Реабілітований (1959).

Пр.: Музичне мистецтво на селі : поради для керівників хорами та оркестрами на селі : [бібліогр. покажч.] / Я. Парфілов, М. Вериківський, М. Грінченко, М. Радзівєвський, Д. Ревуцький // Музика. – 1925. – № 2. – С. 110.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 302; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 997.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 207; ІР НБУВ, ф. X, № 4865, арк. 19.

Пархоменко Іван Сергійович (1886-?). Н. в сел. родині. Закін. екон. від. Ін-ту профосвіти. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював бібліографом фундам. від. б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 122 (анкета І.С. Пархоменка); спр. 52, арк. 1.

Пархоменко Катерина Миколаївна (1906-?). Дочка О.Л. Пархоменко. Навч. в жін. г-зії В.О. Жеребцової.

Працювала пост. позаштат. співроб. (з 02.11.1926), бібл.-тех. робітником (з 22.11.1928) ВБУ; зав. абонементом, заст. зав. б-кою Укр. НДІ шкір. промисловості (1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 48, 112; спр. 402, арк. 134 зв.; оп. 1л, спр. 3, арк. 99.

Пархоменко Марія Іванівна (?-?). Закін. Полтав. жін. г-зію (1908). Працювала бібліотекарем-спеціалістом (23.09.1921–1922), співроб. з реєстрації, сортування, штампування книжок (1924–1926), старш. бібліотекарем ВБУ (1932–1934).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.

Пархоменко Олександра Луківна (05.04.1882, Кременчук Полтавської губ. – ?). Н. в родині Луки Яковича Рудченка – рідного брата укр. письменників Панаса Мирного та Івана Білика. Закін. г-зію (Кременчук, 1900). Працювала діловодом канцелярії інсп. ф-ки (1905–1919); розклеювачкою вид-ва «Польвидав»; діловодом профспілки металістів (1921); конторницею Київ. електромех. з-ду (1921–1922); бібліотекарем читальні (17.05.1922–1927), старш. бібліотекарем підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1931–01.10.1935) ВБУ. Займалася складанням бібліографії П. Мирного, П. Куліша та О. Лазаревського (1929).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 270, арк. 25; оп. 1л, спр. 9, арк. 68; спр. 16, арк. 81; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5718 (особ. спр. О.Л. Пархоменко).

Пархомович Наталія Олександрівна (?-?). Працювала старш. бібліотекарем конс.-бібліогр. від. БАН УСРР (10.09.1934–01.09.1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 19.

Пастернак М.Д. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту історії партії та Жовтневої революції ЦК КП(б)У (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 52, арк. 5.

Пастернак Поліна Абрамівна (1906, Новоград-Волинський Волинської губ. – ?). Закін. пед. технікум (1926). Працювала бібліотекарем Коростенської центр. б-ки; старш. бібліотекарем від. фондів та обслуговування читачів (11.09.1933–1937), голов. бібліотекарем підвід. книгосховища (1938–12.07.1941) БАН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 534.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 105; спр. 50, арк. 19; спр. 55б, арк. 4.

Пасторська Павла Адамівна (1899, Київ – ?). Працювала старш. бібліотекарем від. опрацюв. БАН УРСР (з 01.05.1937–1941).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53б, арк. 69.

Патт Віра Веніамінівна (1900, Житомир Волинської губ. – ?). Закін. партшколу. Працювала службовцем упр. Легпрому (до 1936); н. с. (з 13.02.1936), зав. сектором (з 01.07.1936), голов. бібліотекарем від. книгосховища БАН УРСР (1936–04.07.1941).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 534.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 13, 25.

Пацевич Надія Олександрівна (1883, Казань – ?). Закін. бібл. курси ім. А.Л. Шанявського. Працювала бібліотекарем I розр. наук. метод. каб. бібліотекознав. БАН УРСР (1929–1941).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 201.

Пашкевич Іван Омелянович (04.11.1880, Самбір Австро-Угорської імп. – 07.03.1959, Львів) – бібліоте-

кознавець, педагог, краєзнавець. Н. в родині викл. г-зії. Закін. Самбор. г-зію. Навч. на правн. ф-ті Львів. і Краків. ун-тів (1898–1902); філос. ф-ті Львів. ун-ту (1903–1908). Працював викл. нім. мови 2-ї держ. г-зії (Львів, з 1909), Жовківської держ. г-зії (1920–1922), філії держ. г-зії з укр. мовою навчання у Львові (1922–1940), Львів. держ. ліцею (1938–1939); вчен. секр. б-ки Львів. ун-ту (з 1939); скрипалем оркестру Укр. театру ім. Т. Шевченка та викл. нім. мови середніх шкіл (Кемерово, з 1941); голов. бібліотекарем, зав. від. опрацюв. (1945–1950), голов. бібліотекарем від. бібліогр. (з 1950) Львів. філії БАН УРСР (з 1945).

Л-ра: Литвин Т. Іван Пашкевич ... – С. 641–658.

Пашкович Наум (?–?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Пашницький Василь Михайлович (05.06.1903, с. Вовчинці поблизу Станіслава Австро-Угорщини – 25.06.1945, Івано-Франківськ) – педагог, краєзнавець, бібліофіл; д-р філол. н. (1935). Н. в родині шевця. Закін. держ. укр. г-зію (Станіславів, 1926), гуманіт. від. Львів. ун-ту зі ступенем магістра слов'ян. філол. (1932). Працював практикантом держ. укр. г-зії (Станіславів, 1935–1936); вчит. приват. укр. жін. г-зії Укр. пед. т-ва «Рідна школа» (Станіславів, 1936–1939); вчит. та організатором шк. краєзнав. музею середн. школи № 1 (Станіслав, 1938–1940); дир. (з 19.01.1940), заст. дир. (05.08–25.08.1940) Станіслав. обл. держ. б-ки; вчит. укр. мови і л-ри Станіслав. учит. ін-ту (1940–1941). Полковник курінний 11 пластового полку-куреня ім. гетьм. Івана Мазепи (1925–1926). Заарештований органами НКВС (22.06.1941). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу.

Пр.: На лемківсько-бойківській промежі / В. Пашницький, Й. Фальковський. – Л., 1935.

Л-ра: Пласт у Станіславі й околиці // Альманах Станіславської землі. – Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. – С. 305, 333; *Гаврилів Б., Угорчак Ю., Передерко В.* Василь Пашницький: педагог, краєзнавець, бібліофіл – Івано-Франківськ, 2003. – 44 с.; *Горбань Г.* Василь Пашницький – перший дир. Станіславської обл. б-ки, педагог, книголюб, краєзнавець // Бібліотеки на західноукраїнських землях ... – С. 154–157; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 256; *Життя, видане Книзі: інформ. довідка до 110-ї річниці від дня народж. Василя Пашницького (1903–1941), першого директора ОУНБ ім. І. Франка / уклад.: Н.В. Джуєс; відп. за вип. Л.В. Бабій; Івано-Франків. ОУНБ ім. І. Франка. – Івано-Франківськ, 2013. – 12 с.*

Інтернет-ресурси: Історія Івано-Франківської ОУНБ ім. Івана Франка // Івано-Франківська ОУНБ ім. І. Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.if.ua/history.html>. – Назва з екрана.

Пашенко [Микола Микитович] (?–?). Працював дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки (1940–1941).

Пр.: Одесская государственная научная библиотека им. А.М. Горького: Исторический очерк / ОГНБ им. А.М. Горького; редкол.: А.С. Ключенко, С.А. Куленов, Н.Н. Пашенко. – О.: Чорномор. Монуна, 1941. – 183 с.: ил.

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Передерій Єлизавета Олексіївна (1884–?). Н. в родині службовця. Працювала зав. б-ки Електро-мех. комбінату; зав. б-ки Держ. театр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 114 (анкета С.О. Передерій).

Перепелюк Володимир Максимович (1910, с. Боришківці Кам'янецького пов. Подільської губ. – 2000, смт. Вороновиця Вінницького р-ну Вінницької обл.) – співак, бандурист, кобзар, фольклорист. Закін. бібл. курси (Кам'янець-Подільський, 1934). Працював зав. б-кою Вороновицького с.-г. технікуму (з 1934); артистом, солістом Держ. укр. нар. хору (Київ,

1944–1970). З 70-х років жив у Вороновиці, виступав з грою на кобзі та співом. Учасн. першої респ. наради нар. співців і поетів (1939). Автор багатьох пісенних творів, докум. розповіді «Повість про народний хор», творів для дітей. В.М. Перепелюк виконував пісні у фільмах: «Поема про море», «Сліпий музикант». Думи і пісні друкував у багатьох збірках сучасної усної нар. творчості. У Вороновиці встановлено йому пам'ятний знак, проводиться Всеукр. свято кобзарського мистецтва «Струни вічності».

Л-ра: Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2008 року : хронолог. довід. / уклад.: О. Ніколаєць, Т. Кристофорова ; ред. М. Спиця ; Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва. – Вінниця, 2008. – С. 11–12.

Перетц Володимир Миколайович (крипт.: *В. Н. П.; В. П.; В. Т.; Вл. П.; П-ъ, В.; Т-ский, С.; Тор.; Тор. В.*; 19.01.1870, С.-Петербург – 24.09.1935, Саратов) – літературознавець, фольклорист, дослідник староукраїнської культури та літератури; акад. імп. С.-Петерб. АН (з 1914) та АН УРСР (з 1919), проф. (1903), представник київ. школи книгознавців. Н. в родині педагога. Онук декабриста Гр. Перетца. Чоловік *В.П. Адріанової-Перетц* (1988–1972). Закін. С.-Петербур. чол. г-зію; іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1893). Учень акад. О.М. Веселовського. Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рус. мови та письменства Петерб. ун-ту. Працював пом. ред. «Филологической библиотеки» (Петербург, 1893–1894); викл. г-зії, кадет. корпусу, ун-ту (С.-Петербург); ординар. проф. рус. словесності іст.-філол. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1903–1914); проф. Саратов. (з 1914) та Петрогр. (з 1917) ун-тів; викл. історії рус. письменства ВЖК та Вищ. пед. курсів (1915–1917). Брав участь у підготовці проекту створення Київ.

та Одес. археол. ін-тів (1910), де передбачалося відкрити архівне та бібліотечне відділення для підготовки архівних, музейних та бібліотечних кадрів для урядових та громадських та приватних закладів. Член Бібліогр. комісії НТШ, голова УБТ у Києві (1928–1929). Голова філол. секції УНТ у Києві (1918). Засновник та керівник «Семінарію руської філології акад. В.М. Перетца» у Київ. ун-ті св. Володимира, організатор археогр. експедицій його учасників по бібліотеках та архівосховищах України з метою виявлення давніх рукописів з історії укр. та рос. л-ри. Впровадив камеральну практику та історико-книгознавчий опис рукописних книг та стародруків. Залучив до цієї праці своїх учнів – майбутніх видатних вчених (в т. ч. з бібл. справи) – С. та В. Маслових, М. Гудзія, О. Білецького, *І. Огієнка*, В. Отроковського, О. Багрія, *В. Адріанову*, *С. Щеглову*, С. Сушицького, *О. Грузинського*, С. Шевченка, М. Чистякова, С. Богуславського, *С. Гаєвського*, *М. Драй-Хмару*, Б. Ларіна та ін. Автор наук. праць з історії укр. л-ри, фольклору, народного театру. У ґрунтовній праці «Из лекций по методологии истории русской литературы» (1914) В.М. Перетцом закладено основи наукового опису рукописних книг і стародруків. Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Заарештований секретно-політ. відділом ОДПУ у т. зв. «справі славистів» (11.04.1934). Засуджений до 3 років ВТТ. Помер на засланні.

Пр.: Очерки библиотеки Киево-Софиевского Собора // Лит. вестник. – 1901. – №9. – С. 121–127; К вопросу о рациональном описании древних рукописей // Труды Тверского обласного археологического съезда. – Тверь, 1905. – С. 1–10; Славянские и русские рукописи библиотеки Оссолинских // Отчет о занятиях во время заграничной командировки. – М., 1907. – С. 8–18; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в

Полтаву и Екатеринослав 1–10 июня 1910 г. – К., 1910; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Житомир 21–26 октября 1910 года. – К., 1911; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Нежин 18–20 февраля 1914 г. – К., 1914; Из лекций по методологии истории русской литературы. – К. : Типография 2-й Артели, 1914. – 496 с.; Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Киев 30 мая – 10 июля 1915 года. С приложением описания древних рукописей и старопечатных книг Киево-Выдубицкого монастыря. – К., 1916; Краткий очерк методологии истории русской литературы. – Петроград., 1922. – 164 с.; Українські стародруки в книгозбірнях м. Самари // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1/3. – С. 167–170; Українські і білоруські стародруки в бібліотеці Ленінградського університету // Там само; До питання про опис рукописів, що переховуються в київських книгарнях // Зап. Іст.-філол. від. УАН. – К., 1927. – Кн. 12; Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII вв. – 1962.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год... – Ст. 418; *Кравців Б.* Удар в основу ... – С. 64; *УЗЕ.* Т. 2 ... – С. 1019; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 364; *Дубровіна Л.А.* Кодикологія та кодикографія української рукописної книги. – К., 1992. – С. 55–62; *Ранняя история АН Украины ...* – С. 235; *Попович М.В.* Нарис ... – С. 598; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 126; *Укр. мова :* енцикл. – С. 470; *Ковальчук Г.І.* Українське бібліологічне товариство (УБТ) // ВКП. – 2004. – № 4. – С. 34–35; *КНУ ім. Тараса Шевченка ...* – С. 367; *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги (1909–1939). – К., 2006. – С. 34; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 17, 39, 57, 197, 245; *Укр. бібліографи.* Вип. 2 ... – С. 96–98; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 83; *Мищук С.М.* Археографічно-бібліографічна школа В.М. Перетца (1907–1914) // Історіографічні дослідження в Україні / гол. редкол. В.А. Смолій ; відп. ред. О.А. Удод. – К., 2008. – Вип. 18. – С. 47–58; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 17, 39, 57, 197, 245; *Русская интеллигенция.* Т. 2 ... – С. 191; *Науково-допоміжний апарат ...* – С. 475.

Джс.: ДАРФ, ф. Р–8409, оп. 1, спр. 1187, арк. 70–75; ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ф. X, № 4865, арк. 28; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 41, № 77–80; ф. 78, № 2145.

Перлін Микола Ісакович (25.11.1894, Умань Київської губ. – ?) – історик. Працював викл., зав. б-ки Київ. ІНО (1925); викл. КІНГУ (1927); н. с. Н.-д. каф. марксизму-ленінізму ВУАН (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 306.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 18.

Перліна Н.І. (?–?). Закін. філол. від. Київ. ВІНО; бібл. семінар КЦДБ. Працювала бібліотекарем (1927), зав. наук.-метод. від. (1934) Київ. центр. дит. б-ки.

Пр.: За планову організацію дитячого читання / Г. Марголіна, Н. Перліна // Вироб. думка. – 1930. – № 16. – С. 1–4; До організації і методики керівництва дитячим читанням : Київ. центр. б-ка для дітей та юнацтва // Комун. освіта. – 1933. – № 17. – С. 118–125.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 45.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Перська Юлія Ісаківна (1907–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКУ (1928).

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Перфецький Євген Юліанович (01.04.1888, с. Носів Люблінської губ. Королівства Польського – 18.08.1947, Бардіїв, Словаччина) – історик; проф. Н. в родині священика. Двоюридний брат Романа Перфецького (1880–1944) – співзасновника Союзу Визволення України у таборі укр. полонених у Венцлярі, члена Укр. Нац. Ради, члена Секретаріату ЗУНР і еміграційного уряду ЗУНР, голови Зх.-Укр. т-ва Ліги Націй (1918–1919). Закін. Холмську чол. г-зію (1908); С.-Петербур. ун-т (1912). Учень О. Шахматова. Працював співроб. бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва нарости УНР (1918); викл. Укр. від. Київ. ун-ту (1918); приват-доц. Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1919–1921); членом-секр. ТК для засн. Нац. б-ки (до 31.01.1919); проф. Братиславського ун-ту (Чехо-Словаччина, 1922). Член Орг. коміс. для скликання Всеукр. з'їзду бібліотекарів (1918), Коміс. для складання іст.-геогр. слов. Укр. землі (1919), Братиславського наук.

т-ва ім. П.Й. Шафарика (з 1926). За дорученням ТК брав участь у створенні першого варіанту Статуту Нац. б-ки УД, затвердженого Спільним зібранням УАН (21.12.1918). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Проводив дослідження іст. минулого Угорської Русі. Друкувався в «Збірнику філософського факультету Братиславського Університету Коменського» (1922, ч. 1–8).

Пр.: Обзор Угро-русской историографии // Известия Отделения русского языка и словесности Имп. АН. – 1914. – Т. XIX, кн. I; Религиозное движение в XVI и начале XVII вв. в Угорской Руси // Там же. – 1915. – Т. XX, кн. I; Печатная церковно-славянская книги Угорской Руси в XVII и XVIII веках. – 1916; Угорская Русь-Україна в першій половині XVII ст. // Україна. – 1917. – Кн. 3–4. – С. 19–42; До питання про Нестора Печерського // Там само. – Кн. 1–2. – 1918; Іоннікій Базилович. – 1918; Sbornik filozofickej fakulty univ. Komenskeho v Bratislave. – № 1–8. – 1922; Socialne-hospodarske pomery Podkarpatske Rusi ve stoletii XII–XIV. – Братислава, 1924; Друкарні та стародруки Підкарпатської Русі – України // Бібліол. вісті. – 1926. – № 4. – С. 26–34; Підкарпатські й галицькоруські традиції про короля Матвія Корвіна. – 1926; Перемиський літописний кодекс першої редакції в складі хроніки Яна Длугоша. – 1932; Василій Тарасевич, єпископ Мукачевський. – 1932; [Про необхідність відшукати можливість для запобігання втрати бібліотек Видубицького монастиря і КПЛ, Кирилівської церкви, Почаївської лаври, Холмського Свято-Богородського Братства, Холмської консисторії та деяких луцьких бібліотек]. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 4–5; Друкарні та стародруки Підкарпатської Русі-України. – ІР НБУВ, ф. 47, № 328, арк. 76–94.

Л-ра: Гнатюк В. Праці проф. Є. Перфецького по історії Угорської Русі-України // Книжка. – Станіслав, 1922. – № 4–7. – С. 84–86; Биковський Л. Національна бібліотека Української держави (1918–1921). – Берлін, 1923. – С. 13; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1033; Наріжний С. Українська Еміграція. Ч. 1 ... – С. 253, 331; Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 533; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 16, 22, 23, 70; Рубльов Ол. Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних процесах. – 2004. – С. 266–267; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 91; Науково-допоміжний апарат ... – С. 475.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 1, арк. 4–5, 26–27; Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, спр. 1, арк. 5; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: Степченко О.П. Українські вчені-фундатори ... – С. 170.

Петренко Антон Григорович (1892–?). Закін. Холм. учит. семінарію (1912). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 06.09.1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 23.

Петренко Ольга Петрівна (1901–?). Н. в родині педагога. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. держ. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета О.П. Петренко); спр. 52, арк. 1.

Петренко О.І. (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 164.

Петрикевич Віра Спиридонівна (1904, с. Саратинки Ковенської губ. – ?) – гірн. інж.-механік. Освіта вища. Працювала н. с.-конс. від. наук. бібліогр. та сист. кат. БАН УРСР (15.12.1937–16.03.1941).

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 534.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 203; спр. 58, арк. 11.

Петринський Микола Миколайович (17.12.1890, Одеса Херсонської губ. – 19.04.1938) – історик, педагог. Закін. 3-тю Одес. г-зію (1908); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1918). Проф. стипендіат каф. рос. історії іст.-соціол. від. Одес. гум.-сусп. ін-ту (1920–1921). Асп. іст. від. ф-ту профосвіти Одес. ІНО (1921–1922). Працював приват. лектором (до 1917); культ.-освіт. працівником – інструкт. кооперації (1917–1921); викл. Соц.-екон. школи (1920–1922); 1-ї торг.-пром. укр. профшколи (з 1923); керуючим педпрактикою в Одес. ІНО (1925); співроб. (з 1922), зав. чит. за-

лом (1925–1926), зав. від. книгоко-
ристування (з 1926) Одес. ЦНБ; по-
заштат. викл. Одес. ІНО (1927–1928);
доц. Одес. ін-ту соцвиху (1930–1933),
Одес. укр. пед. ін-ту (1933–1938),
Одес. держ. ун-ту (1934–1938), Одес.
філії ХДБІ. Член Одес. коміс. краєзнав-
ства (1923–1930). Учасн. конф. сус-
пільствознавців (Одеса, 1926). Автор
і упорядник наук. праць з історії рев.
рухів та іст. науки. Заарештований за
звинуваченням у діяльності в «контр-
революц., військ.-націоналіст., есерів-
ській, терорист. орг-ції» (28.02.1938).
Засуджений до вищої міри покаран-
ня – розстрілу (31.03.1938). Реабіліто-
ваний (30.11.1956).

Пр.: Матеріали до історії жовтневих днів в
Одесі: архів комісара Тимчасового Уряду // Праці
Одес. центр. наук. б-ки. – О., 1927. – № 1. – С. 79–
117; Жовтневі дні р. 1917 в Одесі: за матеріалами
архіву Комісаріату Тимчасового Уряду: доп. 14
листопада 1927 р. // Вісн. Одес. коміс. краєзнав-
ства при УАН. Секц. соц.-іст. – 1929. – Ч. 4–5. –
С. 22; Центральна наукова бібліотека м. Одеси //
Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1929. – Ч. 2–3. –
С. 136–138; Матеріали до революційного руху в
Одесі: до Х-річчя радвлади на Україні / упоряд.:
М.М. Петринський, М.В. Рапопорт, В.В. Стратен
та ін. Вип. 2. – О., 1929; Бібліографія рево-
люційного руху в Одесі (1820–1920) / упоряд.:
М.М. Петринський, М.В. Рапопорт, В.В. Стратен
та ін. – О., 1933. – 12 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... –
С. 308; Одесский Мартиролог: данные о репрес-
сированных Одессы и Одесской области за
годы советской власти: ист.-мемор. изд. / сост.:
Л.В. Ковальчук, Г.А. Розумов. – О., 1997. – Т. 1. –
С. 415; *Смирнов В.А.* Реквием XX века. – О.,
2001. – Ч. 1. – С. 25–39; *Самодурова В.В.* Научная
библиотека Одесского университета ... – С. 102;
Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна спра-
ва ... – С. 216; *Одеські історики ...* – С. 295–297;
Левченко В.В. Судьбы сотрудников научной би-
блиотеки ... – С. 36.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5827
(особ. спр. М.М. Петринського).

Іконогр.: Дослідники історії Південної Ук-
раїни ... – С. 8.

Петриченко В.С. (?–?). Працював
конс. бібліогр. від. БАН УРСР (1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 59.

Петров Микола Іванович
(крипт.: *Н. П.; П-в, Н;* 31.03.1840, с. Во-
знесенське Макарівського пов. Ко-
стромської губ. – 20.06.1921, Київ) – іс-
торик л-ри, етнограф; магістр (1868) і
д-р (1875) богослов'я, д-р рос. мови й
словесності (1907), проф. (1871). Н. в
родині дяка. Хрещений батько пись-
менника М.О. Булгакова (1891–1940).
Навч. в Костромській духов. семіна-
рії (1856–1861). Закін. КДА (1865).
Працював вчит. словесності (з 1865),
ред. «Волынских епархиальных ве-
домостей» (з 1867), секр. правлін-
ня (з 1868) Волин. духов. семінарії
(1865–1870); доц. теорії словесності,
огляду іноз. л-р та історії рос. л-ри (з
1870), екстраординар. (з 17.09.1871),
ординар. (24.09.1876–1910) проф.,
ред. «Киевских епархиальных ве-
домостей» (1884–1887), членом прав-
ління (з 01.05.1890) КДА; дир. Церк.-
археол. музею (з 1877). Д. чл. Церк.-
археол. т-ва КДА (з 1872); Рос. археол.
т-ва (з 1881), ОТІС (1882). Моск. ар-
хеол. т-ва (з 1886), Моск. нумізмат.
т-ва (з 1893), Т-ва історії та старо-
житностей російських при Моск. ун-
ті (з 1896), Коміс. для розбору старо-
давн. актів (Київ, з 1905), УНТ у Киє-
ві (1907), Рос. воен.-іст. т-ва (з 1910),
НТШ у Львові (з 1911), Центр. к-ту
охорони пам'яток старовини та шту-
ки на Україні (з 1917), УАН у Києві (з
1918). Член Рос. геогр. т-ва (з 1870),
Тамбовської (з 1886), Нижегородської
(з 1888), Орловської (з 1889) арх. ко-
місій. Чл.-співроб. Археол. ін-ту в С.-Пе-
тербурзі (з 1888). Почесн. чл. Іст. т-ва
Нестора-Літописця (з 1900), Поділ.
епархіального іст.-стат. комітету (з
1891), Ростов. музею церк. старожит-
ностей (з 1896), Смоленськ. (з 1897),
Полтав. (з 1906), Псков. (з 1910)
Церк.-археол. комітетів, Чернігів. (з
1902), Курськ. (з 1904), Вітебськ. (з
1909), Смоленськ. (з 1910), Полтав.

(з 1911) вчен. арх. комісій, Бесараб. церк. іст.-археол. т-ва (з 1904), Київ. т-ва старожитностей та штуки (з 1905), Рос. археол. ін-ту в Константинополі (з 1907), Церк. іст.-археол. т-ва Казан. єпархії (з 1911), Київ. (з 1912), Казан. (з 1914), Петрогр. (з 1916), Моск. (з 1916) духов. академій, Холм. Православного Богородицького братства (з 1914), ОБТ при Новорос. ун-ті (з 1915), Київ. т-ва охорони пам'яток старовини та штуки (з 1916), Мстислав. музею старожитностей (Могильов. губ., з 1916), Київ. т-ва дослідження мистецтва (з 1918). Член-засн. Київ. т-ва охорони пам'яток старовини та КАІ (з 1910). Чл.-кор. Петрогр. АН (з 29.12.1916). Автор бл. 300 наук. праць з питань укр. старовини та мистецтва. Нагороджений Євгенієво-Румянецевською, Макарієвською преміями КДА; Уварівською (1886), Макарієвською (1913) преміями від Петроградської АН; золотими медалями Російського Археологічного товариства (1898; 1914).

Пр.: Описание рукописей Церковно-Археологического Музея при Киевской духовной академии : в 3-х вып. – К., 1875. – Вып. 1. – 280 с.; К., 1877. – Вып. 2. – 542 с.; К., 1879. – Вып. 3. – 683 с.; Описание рукописных собраний, находящихся в г. Киеве. – М., 1891. – Вып. 1. – 321 с.; М., 1897. – Вып. 2. – 294 с.; Вып. 3. Библиотека Киево-Софийского собора. – М., 1904. – [2], IV, 307, LVIII с. – 307 с.

Л-ра: УЗЕ. Т.2... – С. 1039; Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 367; Проценко Л. А. Київ. некрополь ... – С. 67; Ляшко С. М., Залозна С. П. Матеріали до біографій ... – С. 127; Крайній К. К. Історики КПЛ ... – С. 83–148; Сохань С. В. «Воспоминания и переписка к разным лицам. 1840–1882» М.І. Петрова як джерело реконструкції біографії та творчості вченого // Студії з арх. справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 118–123; Вона ж. Рукописні матеріали М.І. Петрова і традиції збирацької діяльності та особливості формування рукописного фонду бібліотеки КДА // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2002. – Вип. 9. – С. 327–336; Вона ж. Бібліотечна діяльність М.І. Петрова (1840–1921) // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2004. – Вип. 9. – С. 53–59; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 476–478; Дениско Л. М.

Автографи на книжках ... – С. 83; Дубровіна Л. А., Омищенко О. С. Бібліотечна справа ... – С. 39, 51, 52, 56, 57; Науково-допоміжний апарат ... – С. 476; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 499–504; Сохань С. В. Микола Петров : життя серед книг і рукописів : моногр. / С. В. Сохань ; відп. ред. Л. А. Дубровіна. – К., 2015. – 412 с.; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 397–402.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 13, арк. 96, 116; ІР НБУВ, ф. X, № 4865, арк. 34; № 5996 (життєпис акад. М.І. Петрова).

Петрова Ольга Володимирівна (12.04.1884, Київ – ?). Н. в родині акад. В.С. Іконнікова (1841–1923). Закін. Київ. г-зію О.Т. Дучинської (1902). Працювала вихователькою дит. будинку (1920–1922); бібліотекарем-фахівцем (з 14.02.1922), співроб. з реєстрації, сортування, штампування книжок ВБУ (1922–1927); бібліотекарем Ін-ту шляхів; Енерг. ін-ту; старш. бібліотекарем Київ. індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 82; спр. 19, арк. 2; спр. 51, арк. 124 (анкета О.В. Петрової); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5840 (особ. спр. О.В. Петрової).

Петровський Микола Неонович (02.11.1894, с. Кудрявці Сосницького пов. Чернігівської губ. – 20.07.1951, Київ) – історик, археограф; канд. (1919), д-р (1939) іст. н., чл.-кор. АН УРСР (1945), проф. Н. в родині священника. Закін. Черніг. духов. семінарію (1915) та іст. від-ня Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (1919). Канд. дис. «Польсько-козацькі війни до Богдана Хмельницького» (1919, наук. кер. – Г.А. Максимович, В.Г. Ляскоронський). Працював діловодом г-зії (1919, Тирасполь Херсонської губ.); вчит. семирічної школи, інструкт. позашк. освіти в Сосницькій (пізніше – Сновській) окрузі (01.09.1919–01.08.1923); викл. історії класової боротьби (1924–1927), секр. правління (1924–1925), зав. б-кою (1925), проф., в. о. декана ф-ту соцвиховання (1925–1926), н. с. (1926–1927), кер. іст. секції Н.-д. каф.

історії к-ри і мови (1926–1933) Ніжин. ІНО; одночасно – н. с. Коміс. вивч. Лівобережної України ВУАН (1926–1927) та Н.-д. каф. історії України при ВУАН (1927–1930); н. с. від. стародруків (з 27.02.1934), н. с. від. рукоп. (07.06.1935–21.09.1936) БАН УСРР; н. с. від. феодалізму Ін-ту історії України АН УРСР (1937–1941); с. н. с. Ін-ту сусп. наук АН УРСР (1941–1942); дир. Ін-ту історії та археології АН УРСР (1942–1944); дир. (1944–1947), зав. від. археології (1947–1951) Ін-ту історії України АН УРСР; зав. каф. історії України КДУ (з 1944). Заарештований «за націоналістичну діяльність» (1928). Член делегацій УРСР на Асамблеях ООН у Сан-Франциско (1945), Лондоні (1946) та мирній конференції в Парижі (1946). Автор серії статей «Українські діячі XVII ст.» (1929–1931). Нагороджений орденом «Трудового Червоного Прапора» (1944).

Пр.: До питання про певність відомостей літопису Самовидця й про автора літопису // Зап. Ніжин. ІНО. – 1926. – Кн. 6; До історії Руїни // Там само. – 1928. – Кн. 8; До історії полкового устрою Гетьманщини // Там само. – 1929. – Кн. 9; Псевдодіяріус Самійла Зорки // ЗІФВ ВУАН. – К., 1928 – Кн. 17; 3 життя Петра Дорошенка на Московщині // ЗНТШ. – Т. С : Ювіл. зб. на пошану акад. К. Студинського. – Ч. II : Праці іст. – Л., 1930. – С. 243–250; Нариси історії України XVII – поч. XXVIII ст. : досліди над літописом Самовидця. – Х. : ДВУ, 1930. – 453 с.; Др. Симон Наріжний, Гетьманство Івана Виговського // Україна. – 1930. – Лип.–серп. – С. 153–157; Хронологія історії України. – К., 1938. – Вип. 1; Розгром польської шляхти під Пилявцями 1648 р. // Вісті ЦВК УРСР. – 1938. – 15 верес.; Максим Кривонос // Там само. – 1938. – 28 верес.; Брацлавський полковник Данило Нечай // Там само. – 5 листоп.; Іван Федоров // Там само. – 22 листоп.; Военное прошлое украинского народа. – М., 1939; Визвольна війна українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1648–1654 рр.) // Нариси з історії України. Вип. IV / АН УРСР. Ін-т історії України ; відп. ред. С.М. Белоусов. – К., 1940. – 268 с.; Богдан Хмельницький. – Саратов, 1942; Іван Богун. – Саратов, 1942; Максим Кривонос. – К., 1944; Система кабінетів в наукових бібліотеках та вимоги її до нового будинку БАН УСРР. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 500, арк. 229–246; Чи існувала

на Україні власна монета за часів Богдана Хмельницького. – ІР НБУВ, ф. Х, № 14969–14970, арк. 1–5; До української персонографії XVII в. Юрій Дунін-Борковський. – № 15036, арк. 1–5; До історії путівльських цехів. – № 15037–15038; Епізод з україно-кримських відносин кінця XVII в. – № 15039, арк. 1–5; 3 історії чарівництва в Старій Україні. – № 15140–15141, арк. 1–8.

Л-ра: Наука і научные работники СССР... – С. 310; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1039; *Крупницький Б.* Богдан Хмельницький і советська історіографія // Укр. зб. – Кн. 3. – Мюнхен, 1955; *Він же.* Українська іст. наука під советами. 1920–1950. – Мюнхен, 1957; *Гуржій І.О., Петренко В.С.* Видатні радянські історики. – К., 1969. – С. 158–159; *Дубровський В.* Спогад про проф. д-ра М.Н. Петровського // Укр. історик. – 1964. – № 2/3; *Дмитрієнко С.* Студентські роки Миколи Петровського // Сіверян. літопис. – 1995. – № 4; *Білокінь С.* Петровський Микола Неонович // Вчені ін-ту історії України. Бібліогр. довід. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 249–250; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 250–251; Укр. козацтво ... – С. 376; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 384; Історичний факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка : минуле й сьогодення. – К., 2004; *Удод О.А., Шевченко А.Ю.* Микола Неонович Петровський (1894–1951) : життя і творчий шлях історика. – К., 2005; Інститут історії України ... – С. 319–324; 617–618; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 479–482.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5847 (особ. спр. М.Н. Петровського); Арх. ІР НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 41, 44; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 71–72; спр. 45, арк. 214; спр. 49а, арк. 104.

Іконогр.: Ін-т історії України НАН України ... – С. 224.

Петрунь Федір Євстафійович (Остапович) (17.02.1894, с. Устя Ольгопільського пов. Подільської губ. – 01.07.1963, Одеса) – географ, історик, сходознавець. Н. в родині сіл. писаря. Закін. 3-тю одес. г-зію (1912), іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1919). Працював викл. краєзнавства, громадознавства середн. школи (1919–1920); укр. мови труд. школи (1920–1921); економ. географії 2-ї Одес. торг.-пром. школи (1926); історії екон. розвитку України, історії матер. к-ри Одес. ІНО (1920–1923); екон. географії Одес. ін-ту нар. госп-ва (з 1926); вчен. бібліотекарем, зав. від. поповнення (1921–1929), зав. укр. від. (22.11.1929–1931)

Одес. ЦНБ; вчен. секр. Одес. від-ня ВУНАС (1927–1933); співроб. НДІ гідротехніки і меліорації. Член Коміс. район. дослідж. Півд. України (1929); Одес. коміс. краєзнавства ВУНАС (1926). Вчен. секр. Одес. філії ВУНАС (1926). Делегат Конф. наук. б-к (Київ, 1925); I Всеукр. бібліогр. з'їзду (Харків, 1926); II Всеукр. з'їзду сходознавців. Заарештований (1931). Власну бібліотеку (3,5 тис. томів) передав до бібліотеки Одеського університету.

Пр.: К вопросу об источниках Большого чертежа // Журн. науч.-исслед. кафедр г. Одессы. – О., 1924. – Т. 1, № 7. – С. 37–43; Центральная Научно-учебная библиотека г. Одессы // Библ. обозрение. – 1925. – Кн. 1. – С. 107–108; Степове Побужжя в господарськiм та військовiм укладi Українського пограниччя : замiтки до Броневського та Боплана // Журн. науч.-исслед. кафедр в Одессе. – 1926. – Т. 2, № 2. – С. 91–103; Московські переробки захiдно-європейських мап // 36. ст. в честь Д.І. Багалія. – К., 1927. – С. 625–635; Нове про татарську старовину Бугсько-Дністрянського степу // Сх. світ. – 1928. – № 6. – С. 155–175; Ханські ярлики на українські землі : до питання про татарську Україну // Там само. – № 2. – С. 170–185; Східна межа Велико-го князівства Литовського в 30-х роках XV сторіччя // 36. іст.-філол. від. УАН. Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. – К., 1928. – № 76, ч. I. – С. 165–168; Розшукування з поля мапографії по архівах і книгоховищах Москви, Ленінграду та Сімферополя // Україна. – 1929. – Кн. 37. – С. 163–166; Одеська державна бібліотека // Зап. Укр. бібліогр. т-ва в Одесі. – 1930. – Ч. 4. – С. 94–97; Звіт про працю Ф. Петруня в архівах та книгоховищах Москви, Ленінграду та Сімферополя 1928 та 1929 р. – ІР НБУВ, ф. X, № 17952–17953, арк. 1–11; З історії збирання рукописів на Балканському півострові. – ф. 47, № 308.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 310; Федор Евстафьевич Петрунь (1894–1963) : биобиблиогр. указатель. – О., 1981; *Губарь О.* Фонд Петруня // За наукові кадри (Одесса). – 1984. – 23 марта; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 134; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 356; *Самодурова В.В.* Научная библиотека Одесского университета ... – С. 101–102; Родная Одесса ... – С. 95–98; Одеські історики ... – С. 300–302; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 174–175; *Левченко В.В.* Судьбы сотрудников научной библиотеки ... – С. 45.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5852 (особ. спр. Ф.С. Петруня).

Петрушевич Антоній Степанович (псевд. і крипт.: А. П.; А. С. П.; *Петр., Ант.; Русолюбович, А.; А. из Д.; А. из Добр.; Антоний из Добрян; Галичаненко, А.; Галичанин; І.А.С.П.Н.М.У. из округа Золочевского;* 18.01.1821, Добряни Австро-Угорської імп. – 23.09.1913, Львів Австрійської імп.) – історик, археолог, філолог, етнограф, греко-католиц. священик, громад.-політ. діяч. Н. в родині священика. Закін. Львів. г-зію; Львів ун-т (1845). Працював нотаріусом консисторії та особистим секр. митрополита Мих. Левицького (з 1847); почесн. каноніком, кустосом б-ки та арх. митрополит. капітули (Перемишль, 1858); почесн. крилошанином (Львів, 1860-ті); Посол Галиц. Сейму (1861–1877) та Австр. парламенту (1873–1878). Член С.-Петербур. та Краків. АН. Почесн. чл. Бухарест. АН. Член Імп. археол. т-ва в Москві. Автор близько 200 праць з історії, етнографії, археології, філології та слов'янознавства. Дослідник питань історії походження слов'ян, укр. книгодрукування, діяльності просвітителів Кирила та Мефодія. Зібрав власну універсальну славистичну б-ку книг та періодичних видань ХІХ – початку ХХ ст., кириличних рукописних книг ХІІІ–ХІХ ст. та старожитностей з проблем мовознавства і літературознавства, історії, археології, етнографії, географії, яку заповів Народному дому у Львові (1885). Бібліотека А.С. Петрушевича зберігається в відділі рідкісної книги ЛННБ ім. В. Стефаніка.

Пр.: Подробное описание Помытника Крестовозвиженской церкви Успения Богородицы во Львове // Зоря Галицька. – Львів, 1851; Историческое известие о древней Почаевской обители и типографии ея, с росписью в той печатным книгам // Галичанин. – Львов, 1863. – Вып. 3/4. – С. 158–181; Иван Федоров – русский первопечатник. – Львов, 1883; О начале книгопечатания на Руси вообще, и в городе Львове в особенности // Временник Института Ставропигийского с месяцесловом. – Львов, 1884; Хронологическая

роспись церковных и мирских русско-словенских книг, напечатанных кирилловскими буквами в городе Львове, начиная с 1574 до 1800 года. – Львов, 1884. – 23 с.; Франциск Сорина, издатель русской Библии в Праге чешкой в 1517, 1518 и 1519 годах // Слово. – Львов, 1885. – № 130; Каталог церковно-словенских рукописей и старопечатных книг кирилловского письма, находящихся на археолого-библиографической выставке в Ставропигийском заведении. – Львов, 1888. – 45 с.; Букварь, напечатанный Спиридоном Соболев в Кутейне 1631 года // Вестник Народного Дома. – Львов, 1890.

Л-ра: Рукописи львівських збірок. Вип. 1 : Опис рукописів Народного Дому з колекції А.С. Петрушевича. Ч. 1 / підгот. І. Свенціцький. – Л., 1906. – XVI, 239 с.; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 368; *Колосовська О.* Кирилична стародруквана книга у дослідженнях галицьких учених (кінець XVIII – перша половина XX ст.) // Наук. праці НБУВ. – 2003. – Вип. 10. – С. 13–16; *Вона ж.* Кириличні стародруки з бібліотеки Антона Петрушевича // Проблеми слов'янознавства. – 1995. – Вип. 47. – С. 95–98; *Мишук С.М.* Внесок галицьких вчених ... – С. 182–186; *Колосовская О.М.* Библиотека Антония Петрушевича – универсальное славистическое собрание второй половины XIX – начала XX в. // Библиотеки национальных академий наук : проблемы функционирования, тенденции развития. – 2008. – Вып. 6. – С. 379–391.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. XXI, № 578.

Петрушевський Василь Григорович (09.12.1864, с. Косарі Чигиринського пов. Київської губ. – ?) – композитор. Н. в родині священика. Навч. в Черкас. духов. уч-щі. Закін. КДА (1891). Проф. стипендіат КДА (1891–1892). Працював регентом академ. хору КДА (1888–1891); викл. музики Київ. духов. семінарії (з 1891); викл. духов. семінарії (Астрахань, з 27.08.1892; Київ, з 1893); викл. Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1921–1923); зав. муз.-теорет. б-кою ім. К. Стеценка ВУТОРМ (лип. 1922–15.04.1924). Член Київ. філії Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича.

Пр.: Сальвиан, пресвитер Массилитский, и его сочинения. – К., 1891; Музично-теоретична б-ка ім. К.Г. Стеценка. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 207.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1620; *Бугаєва О.* Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... – С. 190–191, 335; Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 507–508.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 50, № 109, арк. 67.

Петухов Євген В'ячеславович (крипт.: *Е. В. П.; Е. П.; П.*; 06.02.1863, Томськ – 02.11.1948, Сімферополь) – філолог, історик л-ри, архівіст; магістр (1888); д-р рос. словесності (1895), проф. (з 1889), чл.-кор. імп. С.-Петербур. АН (з 1916). Н. в родині заводського конторника. Закін. Томську г-зію (1881); іст.-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1885). Магістр. дис. «Серапион Владимирский, русский проповедник XIII в.» (1888); докт. дис. «Очерки из литературной истории Синодика» (1895). Працював викл. історії рос. мови на Бестужевських ВЖК; одночасно – приват-доцентом каф. рос. мови та словесності іст.-філол. ф-ту С.-Петербур. ун-ту (С.-Петербур., 1888–1889); викл. Маріїнського жін. ін-ту (1888–1889); проф. рос. словесності Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (Ніжин, 07.01.1889–1895); проф. Дерпт. ун-ту (1895–1918); зав. каф. рос. л-ри Воронежського держ. ун-ту (1918–1919); проф. Таврійського ун-ту (1921–1948); співроб. Кримського центр. арх. упр. Член бібл. коміс. Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (з 1893). Під час реорганізації за новими правилами розмістив відділ рос. л-ри та слов'янознавства б-ки Ін-ту (5308 томів) та склав чорновий картковий каталог відділу. Автор наук. праць: «Материалы и заметки по истории древней русской письменности»; «К истории древнерусского пролога». Його праця про рукописи б-ки Іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька містить перелік та опис рукоп. пам'яток XIV–XIX ст., у т. ч. автографи рукописів М.В. Гоголя та його листи до М.Я. Прокоповича, та слугує джерельною базою для розвитку галузей історичної науки, літературознавства, мовознавства та історії укр. рукоп. книги.

Пр.: Заметки о некоторых рукописях, хранящихся в библиотеке Историко-филологического института князя Безбородко. – К., 1885; Николай

Васильевич Гоголь : заметки о его письмах к Н.Я. Григоровичу // Русская Старина. – 1892. – Ноябрь; Материалы и заметки по истории древней русской письменности // Известия Ист.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – К. ; Нежин, 1895. – Т. XV. – С. 1–56.

Л-ра: Биогр. словарь имп. С.-Петербур. ун-та. Т. 2 ... – С. 142–144; *Добіаш А.В.* Заметка об основной библиотеке ... – С. 15, 21; *Гукьяненко А.М.* Очерк научной и педагогической деятельности проф. Евг. Петухова к моменту ее сорокалетия (1887–1927) // Известия Крымского пед. ин-та. – 1927. – Кн. 1; Наука и научные работники СССР ... – С. 310; Научные работники Крыма ... – С. 8; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 369; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 482–483; *Мицук С.* Библиотека Историко-филологического института князя Безбородька в Ніжині та її рукописна колекція (друга пол. XIX – 10-ті роки XX ст.) // Бібл. вісн. – К., 2008. – № 1. – С. 14–19; *Він же.* Дослідження рукописних книг та стародруків Чернігова і Ніжина в другій половині XIX – на початку XX ст. // Сіверян. літопис. – 2008. – № 2. – С. 63–68; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 80; *Мицук С.М.* М.І. Лілеєв та Є.В. Петухов ... – С. 46–51; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 204.

Дж.: Держархів в АР Крим, ф. Р-21, оп. 6, спр. 2; ф. Р-415, оп. 1, спр. 114, 183, 456.

Интернет-ресурси: Петухов Евгений Вячеславович (1863–1948) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bioslovhist.history.spbu.ru/component/fabrik/details/1/224-petukhov.html>. – Название с экрана; Петухов Евгений Вячеславович // Ист. [Таврич.] ун-та в биогр. и портр. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://abris.crimea.ua/enciklopedia/persons/15/petuhov/>. – Загл. с экрана.

Пилипенко Володимир Миколайович (23.03.1893, Нижній Новгород – ?) – економіст. Навч. в реал. школі (Самара, 1909–1911); інж. школі (С.-Петербург, 1911–1914); КІНГУ (1919–1924); аспірантурі НДКБ ВБУ (з 01.10.1926). Працював фабр.-завод. статистиком Кабельного з-ду; статистиком, інструкт. та зав. б-ки стат. екон. від. зовнішторгу (Київ); консерватором (з 1924), зав. б-кою (з 1926) торг. каб. КІНГУ; зав. б-кою Київ. фіз.-хім.-мат. ін-ту (1932).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 311.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 181, арк. 30; спр. 400, арк. 37; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5870 (особ. спр. В.М. Пилипенка).

Пилипенко Олена Владиславівна (1891–?). Закін. Київ. консерваторію (1923). Працювала бібліотекарем Київ. консерваторії (1920–1923); викл. муз. профшколи ім. М.Д. Леонтовича (з 1924); зав. б-ки Київ. держ. муз. технікуму (1923–1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 45; оп. 1л, спр. 23, арк. 168.

Пирогова М. (?-?). Закін. жін. г-зію; тримісячні бібл. курси. Працювала зав. Черкас. центр. міськ. б-ки (1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 207.

Пищева Софія (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Півенштейн Ф.Є. (?-?). Працював конс. з гірн. справи та геології сектору наук. бібліогр. БАН УРСР (з 15.12.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 203.

Підгорська Марія Олександрівна (1901–?). Н. в родині службовця. Закін. жін. г-зію; курси іноз. мов. Працювала бібліотекарем Каб. музикознавства ВУАН (1930–1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 56.

Пільганчук Любов Федорівна (1897–?). Н. в родині службовця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Червоної Армії (1921); бібліотекарем б-ки Хім.-технол. ін-ту (1930–1932); бібліотекарем б-ки Хім.-технол. Ін-ту харч. промисловості ім. Мікояна (1932–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета Л.Ф. Пільганчук); спр. 52, арк. 3 зв.

Піневич Юрій Васильович (1899, Ніжинський пов. Чернігівської губ. – ?).

Н. в родині нар. вчителя. Закін. Черніг. г-зію (1918). Слухав лекції в Київ. геогр. ін-ті (1918–1921). Навч. на мех. ф-ті Київ. політех. ін-ту. Працював зав. залізн. б-кою (Козятин Бердичів. пов. Київ. губ., 1917); співроб. Канівської окр. народної (1920); зав. госп-вом лікарні (Київ, 1922); співроб. правління Підмосковного кам'яновугільного басейну; позаштат. (1925), згодом – штатним (з 01.06.1926) співроб. ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 29; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5929 (особ. спр. Ю.В. Пінєвича).

Піскорська Ніна Володимирівна (23.09.1894, Київ – 20.06.1954, Київ) – бібліотекознавець. Н. в родині відомого історика середньовічної західноєвроп. історії В.К. Піскорського (1867–1910). Сестра худож.-авангардиста Костянтина Піскорського (1892–1922), хрещеним батьком якого був перший зав. Нац. (Всенар.) б-ки у Києві – *Є.О. Ківлицький*. Закін. г-зію кн. Ольги в Києві (1912); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК по слов'ян.-рус. від. (1918). Працювала співроб. б-ки Ун-ту св. Володимира (1916); бібліографом ГКП (трав.–верес. 1919); інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна – каталогізатором (з 08.06.1920), пом. зав. заг. від. (з 1922), бібліотекарем-фахівцем сектору каталогізації та створення алф. та предм. каталогів (з 1926), зав. заг. книгосховищем (1927–1928), заст. зав. від. опрацюв. та зав. заг. від. (1928–1929), пом. зав. від. книгоопрацюв. (1931–1933), н. с. II розр. (1931–23.08.1933) ВБУ (черв. 1920–серп. 1933); бібліотекарем Київ. енерг. ін-ту (серп. 1933–січ. 1935); каталогізатором тех. л-ри Б-ки ім. ВКП(б) (листоп. 1934–берез. 1936); зав. від. періодики, зав. чит. залом Київ. філії Держ. центр. наук.-тех. б-ки ім. К.В. Сухомятина (берез. 1936–

квіт. 1937); лаборантом пед. каб. Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (трав. 1937–трав. 1938); під час нім. окупації Києва – т. в. о. дир. Наук.-тех. б-ки (Київ, 07.10.1941–берез. 1942); співроб. КБК (1943); зав. б-кою М-ва держ. контролю (груд. 1943 – трав. 1949). Член Коміс. для складання укр. каталогр. інстр. (1927). Член редкол. «Бібліотечного журналу» (1925). Член НДКБ (з 1925), її секцій та підкомісій: каталографічної, абеткового каталогу, бібліотекознавчої, бібліотечної техніки, термінологічної. Секретар пед. ради бібл. курсів при ВБУ (1927–1928). Брала активну участь у науково-методичній діяльності ВБУ, укладанні інструкцій з різних питань каталогізації, описувала та каталогізувала книжки латин., фр., нім. мовами, редагувала каталоги. Працюючи у термінол. коміс. НДКБ, брала участь у розробці проекту інструкції для складання словника укр. термінів з книгознавства та бібліотекознавства з паралельним наведенням іноземних термінів європейськими мовами. Родинний архів Піскорських зберігається в ІР НБУВ (ф. 410) та ВР РДБ (ф. 604).

Пр.: Пам'яті Є.О. Ківлицького // Бібл. журн. – 1926. – № 1. – С. 33–36; Абетковий каталог : відчит про підготовчу роботу по утворенню абеткового каталогу ВБУ // Там само. – № 2/3. – С. 17–21; Проект робіт для української каталографічної інструкції // Бібліол. вісті. – 1927. – № 2. – С. 109; Бібліотечні курси ВБУ в 1927 році // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 125; Абетковий каталог : відчит про підготовчу роботу в справі утворення абеткового каталогу Всенар. б-ки України. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; спр. 161, арк. 24; Проект робіт у справі вивчення проблеми колективного авторства. – Арк. 32; Проект інструкції топографізації книжок. – Спр. 161, арк. 27; спр. 229, арк. 49; Система каталогів ВБУ. – Спр. 425, арк. 27 (у співавт. з Козловським В.О.); Спрощення в роботі від. опрацювання. – Спр. 425, арк. 28 (у співавт. з Кравченко Н.В.); Уваги щодо можливого використання каталогу Рос. від. ДПБ в Ленінграді. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2814, арк. 11.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 312; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 76; *Дубровіна Л.А., Оніщенко О.С.* Історія

НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 88, 94, 207, 221, 230, 239, 247, 316, 341, 395, 423, 457; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 190, 198, 200, 202, 205; Науково-допоміжний апарат ... – С. 477; *Гарбар Л.В.* Розвиток бібл. справи та бібліотекознав. ... – С. 198–222; *Вона ж.* Ніна Володимирівна та Олена Володимирівна Пискорські ... – С. 390–416.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 110, арк. 14; оп. 1л, спр. 3, арк. 94; спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 84; спр. 42, арк. 122; спр. 48, арк. 5; ІР НБУВ, ф. 47, № 168, арк. 73; ф. 410, № 22, арк. 1; № 27, арк. 1; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5899 (особ. спр. Н.В. Пискорської); ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24.

Пискорська Олена Володимирівна (07.11.1895, Переяслав Полтавської губ. – 1945) – бібліотекознавець. Н. в родині відомого історика середньовічної західноєвроп. історії В.К. Пискорського (1867–1910). Рідна сестра *Н.В. Пискорської* (1894–1954). Закін. вісім класів г-зії кн. Ольги (1914); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1919). Навч. в Київ. худож. ін-ті. Працювала бібліотекарем-спеціалістом (з 08.10.1920), відп. індексатором заг. від. (1924–1927), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем (1931–16.09.1934) ВБУ. Описувала та каталогізувала книжки латин., фр., нім. мовами, редагувала каталоги. Брала участь у підкоміс. абетк. кат. бібліотекознавчої секції НДКБ (1927). Організувала роботу б-ки Київ. філії Всеукр. НДІ педагогіки (1930), яка розпочала свою діяльність з фондом у 600 примірників пед. журн. (вул. Воронського, 4).

Пр.: До історії та сучасного стану системи каталогів ВБУ // Бібл. журн. – 1926. – № 2/3. – С. 1–7; Розподіл літературного матеріалу між відділами історії та соціальних наук в систематичному каталозі. – ІР НБУВ, ф. 410, № 58; ф. 33, № 2825.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 312; *Самборська М.* Становлення і розвиток наук-пед. б-ки Укр. НДІ педагогіки ... – С. 185; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна спра-

ва ... – С. 192; *Гарбар Л.В.* Ніна Володимирівна та Олена Володимирівна Пискорські ... – С. 390–416.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 410, № 58, арк. 1; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.; спр. 9, арк. 68; спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 83; спр. 40, арк. 140; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5898 (особ. спр. О.В. Пискорської);

Писоцька Лідія Антонівна (1912–?). Працювала бібліотекарем та зав. Куренівської район. б-ки ім. І. Франка (Київ, до 1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 70.

Піхуля Надія Дмитрівна (1888–?). Н. в родині службовця. Закін. курси позашк. робітників та бібл. курси. Працювала вчит. сіл. почат. шкіл (1908–1910), Уман. почат. школи (1910–1913); зав. дит. садка (Київ, 1917–1918); бібліотекарем район. б-ки (Київ, 1918–1920); бібліотекарем 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920); бібліотекарем район. б-ки (Лук'янівка, 1922–1924); бібліотекарем (1924–1926) та зав. (1930) Б-ки ім. Коцюбинського; зав. район. б-ки (Куренівка, 1926–1930); бібліотекарем Київ. буд. ін-ту (1930–1933). Член літ. студії «Березиль».

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 138–138 зв. (анкета Н.Д. Піхулі); ІР НБУВ, ф. І, № 3598; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Плевако Микола Антонович (27.11.1890, слоб. Дворічна Куп'янського пов. Харківської губ. – 25.04.1941, станиця Вишньовка Акмолинської обл., Казахстан) – бібліограф, літературознавець, педагог; проф. Н. у родині орендатора водяного млину. Навч. в церк.-параф. школі та сел. двокласовій школі (1903, Дворічна); 2-й чол. г-зії (Харків, 1903–1910). Закін. слов'ян.-рус. від. іст.-філол. ф-ту Харків. ун-ту (1916). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рос. мови та л-ри (1916–1917), пізніше –

укр. письменства (1917–1918) Харків. ун-ту. Учень *М.Ф. Сумцова*. Нагороджений золотою медаллю Харків. ун-ту за працю: «Св. Микола в народній творчості» та премією ім. Потебні іст.-філол. т-вом за працю: «Квітка-Основ'яненко як художник і психолог». Працював зберігачем етногр. музею та діловодом-хранителем канцелярії Харків. іст.-філол. т-ва Харків. ун-ту (1914–1917); дир. 1-ї укр. г-зії ім. Б. Грінченка (Харків, 21.12.1917–1918), одночасно – зав. курсами українознав. для учителів середніх шкіл Харківщини та комісаром Харків. шкільної округи; приват-доц. каф. нової укр. мови й л-ри (1919–1920), одночасно – зав. б-кою, кер. наук. бібліогр. гуртка студентів іст.-філол. ф-ту (з груд. 1919) Кам'янець-Поділ. Укр. держ. ун-ту; ред. вид. від. Поділ. губ. крайов. управи; викл. новітньої укр. л-ри Акад. теорет. знань (Харків, 1920); викл. історії укр. письменства Київ. ВІНО (1920–1922); проф. укр. л-ри й українознав. Архит. ін-ту Києва (1920–1922); викл. укр. л-ри і українознав. технікуму (с. Мироцьке Київського пов. і губ., 1921–1922); проф. і зав. каф. укр. л-ри ф-ту соц. виховання (1922–1924) і ф-ту профосвіти (1924–1928) Харків. ІНО; викл. укр. л-ри та дит. л-ри Харків. пед. технікуму ім. Г. Сковороди (1922–1925); зав. Харків. дослід.-трудшколи ім. Карла Маркса; пост. співроб. Іст.-філол. від. ВУАН і пост. штатним співроб. Коміс. для видавання пам'яток новітнього укр. письменства (1919–1922); н. с. (1922–1923), д. чл. і кер. секції укр. л-ри (1924–1926) Н.-д. каф. історії України в Харкові, пізніше – Н.-д. каф. л-ри (1927–1928); д. чл. і кер. секції укр. л-ри Н.-д. каф. письменства в Харкові (1926); д. чл. і зав. Каб. Шеченкової бібліогр. НДІ Тараса Шевченка (Харків,

1926–1931); ред. укр. вид., зав. бюро перекладів НКО; н. с. Ред. к-ту для видавання творів Т.Г. Шевченка при II Від. ВУАН, згодом – Коміс. л-ри і мистецтва ВУАН (1932–1934); вчит. арифметики та природознавства сіл. школи (с. Вишньовка Акмолинської обл., Казахстан, 1940–1941). Член філол. коміс. УНТ у Києві. Член Кам'янець-Поділ. бібл. т-ва (з 1919). Під його кер-вом членами наук. бібліогр. гуртка студентів іст.-філол. ф-ту було складено бібліографію праць Бориса Грінченка (січ.–квіт. 1920). Член Ради іст.-літ. т-ва при іст.-філол. від. ВУАН (з 1922). Голова Літ. секції Експертно-Кваліфікаційної коміс. при Упрнауці для кваліфікації і реєстрації наук. робітників НКО УСРР (1928). Член Бюро та голова Літ.-пропагандистської підкоміс. Центр. коміс. для увічнення пам'яті М. Коцюбинського (Харків, 1928–1929). Член Харків. наук. т-ва; Коміс. дит. книги ДВУ. Нагороджений премією ім. проф. О.А. Потебні Харків. наук. іст.-філол. т-вом за наук. працю «Г.Ф. Квитка-Основ'яненко как художник и психолог» (1911). Організував підготовку «Словника українських письменників» (1924–1934) та складання картотеки до нього. Автор близько 100 наук., науково-популярних та навч. посібників, у т. ч. шевченкознавчих. Заарештований за звинуваченням у приналежності до «контрреволюц. націонал. орг-цій» (17.05.1938). Засуджений до 5 років вільного заслання до с. Вишньовка Акмолинської обл. Казахстану, де був убитий злочинцями-грабіжниками. Особові архівні фонди М.А. Плевака зберігаються в ІР НБУВ (ф. XXVII, 1841 од. зб.) та в ЦДАМЛМ України (ф. 271, 371 од. зб.).

Пр.: Життя та праця Бориса Грінченка. – Х., 1911; Про Маркіяна Шашкевича й відродження галицьких українців : з нагоди 100 роковин

народження М. Пашкевича. – Х., 1911; Григорій Квітка-Оснoв'яненко. – Х., 1916. – 33 с.; Біографічний словник письменників і діячів Поділля // Життя Поділля. – Кам'янець, 1919; Хрестоматія нової укр. л-ри. Т. 1, 2. – Х., 1923, 1926; Тарас Шевченко. – Х.: ДВУ, 1926. – 352 с.; 1905 рік після 9-го січня. – О., 1926.

Л-ра: [Про призначення на посаду] / Держ. вісн. – 1918. – № 19. – 26 черв.; Наука и научные работники СССР ... – С. 314; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1073; Статті, розвідки й біобібліогр. матеріали / УВАН у США; ред. Г.О. Костюк. – Нью-Йорк; Париж, 1961. – 808 с.; Літературознавець і бібліограф Микола Плевако (1890–1941): біобібліогр. нарис / В.Я. Буран; наук. ред. Ф.П. Погребенник; відп. ред. В.В. Патока; НІПУ. – К., 1996. – 94 с.; Особ. арх. фонди ІР: путівник ... – С. 424–429; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 354; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 279–285; *Матвійчук Л.О.* Біобібліографічні матеріали ... – С. 93–101; *Завальнюк О.М.* Проф.-викл. корпорація і фундам. б-ка ... – С. 296; *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 73; *Прокочук В.С.* І.Г.Сливка ... – С. 20–31; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 79, 80, 215, 477; *Прокочук В.С., Філінок Л.Ф.* Бібліотека КІПУ ... – С. 41; ЕІУ... – С. 271–272; Самі про себе ... – С. 314–318.

Дж.: ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 129 (особ. фонд М. Плевака); ІР НБУВ, ф. 1, № 26677; ф. X, № 6010 (автобіогр. М.А. Плевака), № 18719; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5953 (особ. спр. М.А. Плевака); ф. 2582, оп. 1, спр. 182, арк. 40.

Інтернет-ресурси: *Гарбар Л.В.* Плевако Микола Антонович (27.11.1890–25.04.1941) – український літературознавець, бібліограф [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2632>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 166, № 1171.

Плевако Олександр Антонович (27.04.1899, слоб. Дворічна Куп'янського пов. Харківської губ. – 1990) – економіст. Навч. в ККІ (з 1918); військ. юнкер. школі. Працював співроб. редакції газ. «Боротьба»; службовцем канцелярії Неодмінного секр. УАН (1920); зав. б-ки Соц.-екон. від. ВУАН (20.03–серп. 1921); викл. екон. дисциплін агрошк. (с. Гоголів Остерського пов. Чернігів. губ., 1921–1922); пост. н. с. для доручень каф. економії торгу і промисловості Соц.-екон. від. ВУАН (1927); секр. Коміс. для виучув. нар. госп-ва України (1926–1927); н. с. Ін-

ту укр. наук. мови (1926–1928). Особовий архівний фонд О.А. Плевака зберігається в ІР НБУВ (ф. 166, 1175 од. зб.).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 314; Особ. арх. фонди ІР: путівник ... – С. 429–430. *Дж.:* Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 206.

Плескач Єфросинія Тимофіївна (20.09.1898, Нова Басань Козелецького пов. Чернігівської губ. – ?). Н. в родині лісничого. Закін. Київ. г-зію Титаренка (1919). Працювала пом. діловода Ново-Басанівської тех. профшколи (1919–1925); бібл. тех. робітником (1931), пом. бібліотекаря (1932–1933), бібліотекарем (15.02.1934–1937), голов. бібліотекарем (1937–1941) від. обслуговування читачів, бібліотекарем (1944–1945), старш. бібліотекарем (1945–1951), бібліотекарем (1952–1965) довідкової б-ки чит. залу від. фондів та обслуговування читачів; після виходу на пенсію – тимчасово для упоряд. фондів бібліографом від. фондів (1965), бібліотекарем від. газ. фондів (1969), від. фондів (1970) ЦНБ АН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 297.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 118, арк. 135–153 (особ. спр. Є.Т. Плескач).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 118, арк. 135.

Плесський Микола Геннадійович (05.12.1882, Кострома – ?) – історик, педагог. Закін. Харк. ун-т (1906). Працював викл. рос. мови та словесності Харків. 3-ї г-зії; учен. секр. Вищ. репертуар. к-ту від. мистецтв упр-ня політпросвіти НКО (1920–1926); кер. секції зах. л-ри Н.-д. каф. літературознав. ІНО (Харків, 1927).

Пр.: «Гамлет» Шекспіра. – Х., 1907. – 59 с.; Каталог ученической библиотеки Харьковской 3-ей гимназии / сост. Н.Г. Плесский в сотрудничестве с учениками: А. Гнедичем, Н. Котовым, А. Смоленским и П. Чулокомис. – Харьков: Типолитограф. С.А. Шмерковича, 1911. – 40, [2] с.; Биолетень Харьковской общественной библиотеки: список кн., поступивших в б-ку с 1-го мая по 1-е сентября 1916 г. – № 3. – Харьков: Тип. «Утро» Я.П. Фишганга и М.Г. Шепелевича, 1916. – 50 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 491;
Наука и научные работники СССР ... – С. 314.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 13л, спр.
1370, арк. 22.

Плеский Георгий Михайлович (31.03.1901, Новозибків Чернігівської губ. – після 1967) – бібліограф, бібл. діяч. Н. в родині педагога. Закін. Уман. чол. г-зію (1918), Заочн. план. ін-т Всесоюз. учбов. комбінату заочн. освіти «ПЛАНЗО» при Держплані СРСР (1936), штабне від-ня Вищ. офіцерських курсів «Выстрел» (1941–1942), заочні річні бібл. курси при культвід. ВЦРПС (1930), заочні річні курси при Центр. домі Червоної Армії (1931), бібл. курси Політ. упр. Укр. воен. округу (1933), заочні курси з підгот. бібліографів тех. б-к при Моск. інж.-екон. ін-ті (1938), заочні дворічні бібл. курси при 2-му Моск. держ. ун-ті. Асп. УНІК. Працював оркестрантом та стенографом Червоної армії (Умань Київ. губ., 1920–1922); пом. зав. б-кою, зав. б-кою 4-ї Київ. артилер. школи (1923–1933); пом. нач. бібл. сектору Київ. будинку Червоної Армії (1933–1934); заст. дир. з наук. роботи Київ. мед. б-ки (1934–1941); одночасно – викл. бібл. дисципліни в Київ. бібл. технікумі, УБІ, Укр. НДІ книгознав., Вищ. бібліогр. курсів Укр. книж. палати, бібл. курсах Харків. обл. від. нар. освіти, бібл. курсах при Київ. та Укр. ін-тах удоск. лікарів, бібл. курсах при Київ. та Укр. ін-тах удоск. Інженерно-техн. робітників, бібл. курсах Київ. житлоспільки, бібл. курсах нарком торгу, бібл. курсах Будинку Червоної Армії тощо (Київ, 1934–1941); зав. б-кою Київ. сан. ін-ту, КІНГУ, кер. сітки наук. мед. б-к УРСР Наркомздоров'я УРСР (1938); пом. нач. штабу д-зії, зам. командира д-зії з тилу, нач. орг.-план. від. прод. від. 40 армії 1-го і 2-го укр. фронтів (1941–1945); учен. секр. (1946–1948), в. о. зам. дир., в. о. дир. (1947), голов. бібліо-

текарем (1948–1950), зав. від. метод. роботи (1951), зав. від. іноз. комплектування ДПБ УРСР (1946–1961); після виходу на пенсію – тимчасово по два місяці в ЦНБ АН УРСР, ДРБ УРСР ім. КПРС, Респ. наук.-метод. б-ці (1961–1978). Член ред. колегії «Журналу Бібліотеки Академії наук УРСР» (1946–1947). Автор бл. 130 друк. праць з питань орг-ції та методики бібл. справи. Нагороджений двома орденами «Красной звезды» та медалями.

Пр.: Про керівництво бібліотеками наукових установ АН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 38–40; Про допомогу бібліотеки дисертантам // Там само. – № 2. – С. 26–32; Міжбібліотечний абонемент Бібліотеки Академії наук УРСР // Там само. – 1947. – № 1. – С. 52–61; Бібліотеки УРСР : обласні, наукові і спеціальні : довід. / уклад.: Г.М. Плеский, Я.Н. Прайсман. – К., 1948. – 179 с.; Научная библиотека при Киевском государственном университете им. Т.Г. Шевченко восстанавливает свою работу // Научные библиотеки СССР. – № 1. – М., 1948. – С. 7–12; Библиотека і книга : як користуватися бібліотекою : посіб. для читачів / уклад.: І.Д. Золотоверхий, Г.М. Плеский, Я.Н. Прайсман. – К., 1949. – 120 с.; Великі будови комунізму : методичні і бібліографічні матеріали на допомогу бібліотекам / АН УРСР, ДПБ ; відп. ред. І.Д. Золотоверхий ; уклад.: Г.М. Плеский, Л.І. Вовченко, З.В. Кирилюк, Г.І. Стецюк, А.Д. Титаренко. – К., 1951. – 72 с.; Заочний абонемент : короткий посібник для масових бібліотек / уклад. Г.М. Плеский ; відп. ред. І. Золотоверхий. – К., 1951. – 36 с.; Каталог издания Издательства АН УССР, 1949–1951 / сост. : Г.М. Плеский, Я.Н. Прайсман. – К., 1952. – 126 с.; Літературні читальні конференції : посіб. для масових бібліотек / Г.М. Плеский, Я.Н. Прайсман. – К., 1953. – 50 с.; Заочний абонемент : пособие для библиотек. – М. : Госкультпросветиздат, 1953. – 40 с.; Книжкові виставки : корот. посіб. для район. і міськ. б-к / уклад.: Г.М. Плеский, А.Д. Титаренко ; ред. Н.С. Венгрженівська. – К., 1953. – 41 с.; Державна публічна бібліотека АН УРСР у 1954 році / уклад.: Г.М. Плеский, Р.А. Бухіна, М.Я. Каганова, Я.Н. Прайсман. – К., 1955. – 107 с.; Перевірка біблотечних фондів наукових дослідних установ АН УРСР : метод. лист / АН УРСР, ДПБ ; уклад. Г.М. Плеский. – К., 1955. – 23 с.; О выписке иностранных технических каталогов // Опыт работы библиотек с иностранной литературой. – М., 1957. – Вып. 1. – С. 96–105; Загальна бібліографія : організація бібліографічної роботи масової бібліотеки : на допомогу заочникам технікумів підготовки культосвітніх працівників / М-во культури УРСР. – К., 1960. – 92 с.; Библиография и критика иностранной литературы в

советской периодике : краткий справочник. – М., 1961. – 44 с.; Відкритий доступ читачів до книг фондів в б-ках наук. установ : покажч. осн. л-ри / уклад. Г.М. Плеський. – К., 1964. – 36 с.; Методические рекомендации по оформлению библиографического аппарата диссертаций / Л.Б. Кокарев, Г.М. Плеський ; отв. ред. Ю.В. Альберт. – К. : Наук. думка, 1981. – 60 с.

Л-ра: Ковальчук Г. Керівники ВБУ – НБУВ ... – С. 23–24; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 352; Листування Юра Меженка ... – С. 338; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 84, 97, 122, 125, 129, 138, 152, 157, 160, 161, 163, 181, 182, 192, 208, 209, 244, 245, 247, 304; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1965–1991) ... – С. 171–247.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 657, арк. 27–33; спр. 704, арк. 1–5; оп. 2л, спр. 121, арк. 21–55 (особ. спр. Г.М. Плеського).

Повес Сергій Григорович (?-?). Працював зав. б-кою Т-ва прикажчиків (Одеса, 1913). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Л-ра: Список членів Общества ... – С. 168.

Поггенполь Вільгельм Олександрович (18.09.1854, Мінськ – 1938) – метеоролог; чл.-кор. ВУАН (1927). Н. в родині придворного радника. Закін. реал. г-зію (Архангельськ, 1873); С.-Петербур. землеробський ін-т (1876). Працював старш. викл. природн. наук (з 16.09.1877), бібліотекарем (12 років), інсп. Уман. уч-ща землеробства і садівництва; в. о. дир. (до 1909), інсп., викл. фізики і метеорології Донського середн. с.-г. уч-ща (Новочеркаськ); доц. каф. метеорології (з 20.09.1918), проф. (з 1920) Донського ін-ту сіл. госп-ва. Почесн. член Рос. геогр. т-ва (1935). Автор наук. праць з агрономії, фенології, метеорології, кліматології. Нагороджений орденом Св. Анни 3-го ст., Св. Станіслава 2-го та 4-го ст.

Л-ра: Професор В.О. Поггенполь – учений, метеоролог, фенолог, викладач, інспектор Уманського училища землеробства і садівництва : матеріали круглого столу, 18 вересн. 2014 р., м. Умань / М-ва аграр. політики і продовольства України, Уманс. нац. ун-т сад-ва, Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка НААН України ; уклад.: В.А. Вергунов, Т.М. Підгайна, С.В. Нижник ; наук. ред. В.А. Вергунов. – Умань, 2014. – 150 с. : портр.

Подольський Василь Іванович (01.01.1867, Сквиря Єрковецької вол. Сквирського пов. Київської губ. – 1954) – юрист, бібліофіл. Н. в дворян. родині. Закін. юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту. Працював членом Вінниц. окр. суду (з 1910); одночасно – викл. права Вінниц. чол. г-зії; зав. від. статистики губстатбюро; старш. бібліотекарем, зав. заг. від. ВФ ВБУ (з 1926); під час нім. окупації Вінниці – директором, пізніше – н. с., бібліотекарем Вінниц. обл. краєзнав. музею (1939–1950). Особовий архівний фонд В.І. Подольського зберігається в ДАВО (ф. Р-5107).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1103; Наука и научные работники СССР ... – С. 317; *Брилинг Г.Г.* Подольський Василь Іванович // Історія музею в документах і спогадах / Вінниц. обл. краєзнав. музей. – Вінниця, 1998. – С. 70–74; *Соломонова Т.Р.* Музей під час німецько-фашистської окупації : доля співробітників ... – С. 15–23; *Гальчак С.* Краєзнавці Вінниччини ... – С. 150–151; *Шулін Ю.О.* Бібліофіли Вінниччини др. пол. ХХ ст. // Подольський книжник : альм. – Вінниця, 2015. – Вип. 6/7. – С. 113; *Litera scripta manet* : каталог автографів ... – С. 55.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24.

Пожарський Дмитро Никифорович (1888-?) – бібліотекознавець. Закін. правн. ф-т ун-ту (1913). Працював зав. бібл.-музейним від. та б-кою від. Центр. укр. кооп. к-ту (1918–1920); кер. б-кою «Централу» (1920–1921); бібліотекарем ВБУ (1921). Організував та упорядкував за децимально-картковою системою фонди б-к Центр. укр. кооп. к-ту (10 тис. томів) та «Централу» (9 тис. томів).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 317.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 39 (заява Д. Пожарського).

Позднякова Таїсія Дмитрівна (1908, Катеринослав – ?) – фізико-хімік; канд. хім. наук. Закін. фіз.-хім.-мат. ін-т (1931); аспірантуру Ленінгр. ун-ту (1935). Працювала м. н. с.-зав.

каб. тех. інформації (до 04.12.1937), н. с.-конс. від. наук. бібліогр. (1938) БАН УРСР; н. с. Ін-ту геології (1938), Ін-ту геол. наук (1939–1941).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 615.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 25; спр. 54, арк. 19.

Познанський Оверкій Петрович (26.05.1896, с. Парипси Білоцерківського пов. Київської губ. – 1938). Н. в сел. родині. Закін. Вищу військ. школу. Асп. каф. нацпитання УІМЛ (1927–1930). Працював проф. КІНО (1930–1931); н. с. Київ. філ. ВУАМЛІНУ; с. н. с. Коміс. нацпитання Соц.-екон. від. ВУАН (1932); конс. з питань марксизму-ленінізму ВБУ (02.08.–20.09.1934). Засудж. до вищ. міри покарання – розстрілу. Розстріляний (1938). Реабілітований (1989).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 337; *Роженко М.* Сосни Биківні свідчать. Кн. 2 ... – С. 322.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42а, арк. 11; спр. 45, арк. 205; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 10, № 1396, арк. 1, 29.

Полікарпов Микола Іванович (в чернецтві – **єпископ Бакинський та Прикаспійський Митрофан**; 01.04.1871, с. Істобне Нижнедівичького пов. Воронежської губ. – 16.12.1934, Баку) – історик; канд. богослов'я (1919); єпископ. Н. в родині священика. Закін. Воронежську духов. семінарію (1891); КДА (1919). Працював викл. історії Воронежського духов. уч-ща; надзирателем Воронежської семінарії (1895–1900); чл.-секр. Воронеж. єпархіальн. училищн. ради та співроб. церк.-археол. коміс.; послушником (з 1918), штат. послушником (з 1920) КПЛ; вчен. секр. Бібл. коміс. ВУАН, яка завідувала лавр. б-ками (1922–1923); єпископом Бугульминським, вікарієм Казан. єпархії (1924–1925); вікарним єпископом Воронеж. єпархії. Автор праць з історії Воронеж. єпархії. Титулярний радник (з 1895), колезь-

кий асесор (з 1898). Прийняв монаський постриг (02.03.1922). Складав Лаврський літопис (до лютого 1923). Нагороджений орденом св. Анни 3-го ст. і св. Станіслава 2-го та 3-го ст. Зарештований (1925), висланий на три роки до Киргизстану (Челкар, 1926).

Л-ра: *Рилкова Л.П.* Біографічні відомості ... – С. 81–83; *Гришин А.* Відомості ... – С. 47; *Щеглов Г.Э.* Хранитель ... – С. 232, 236; *Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ...* – С. 544–545; *КДА в іменах. Т. 2 ...* – С. 192–197.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 160, № 800, арк. 22; ф. 175, № 1914; ф. 216, № 126, арк. 71; ЦДІАК України, ф. 711, оп. 1, спр. 11333.

Іконогр.: КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 193.

Поліщук О.С. (?-?). Працювала зав. б-кою Музею мистецтва ВУАН (1931).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 432, оп. 1, спр. 42, арк. 69.

Поліщук (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Агрогрунтознав. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Полницький Микола Аркадійович (1866, Катеринослав – ?) Закін. Катеринослав. реал. уч-ще; Вищі курси бібліотекознавства при Держ. публ. б-ці (Ленінград, 1925). Навч. на юрид. ф-ті Брюссельського ун-ту. Працював співроб. від. преси та арх. амер. фірми «The Mercantile Agency R.G. Dun» (Париж); інсп. залізниці (1915–1921); бібліотекарем б-ки службовців Контролю та профспілки Фінкомпраці (Катеринослав, 1917–1920); головою загальноміськ. бібл. ради (Катеринослав, 1922–1923); пом. бібліотекаря 2-го (іноз.) від. (з 1924), голов. бібліотекарем рукоп. від. (1924–1937) БАН СРСР (Ленінград).

Л-ра: *Леонов В.* Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... – С. 30–32.

Дж.: Арх. РАН, СПб. філія, ф. 158, оп. 007, спр. 421 (особ. спр. М.А. Полницького).

Полозова Наталія Миколаївна (?-?). Працювала бібліотекарем Херсон. громад. б-ки (1911). Учасн. I Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01-07.06.1911).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Полонська-Василенко Наталія Дмитрівна (31.01.1884, Харків – 08.06.1973, Дармштадт, ФРН) – історик, археограф, історіограф, дослідниця історії Півд. України XVIII ст.; д-р іст. н. (1940), проф. (1940). Н. в родині одного з фундаторів і керівників Київ. військ.-іст. т-ва (1905), артилер. генерала, Гарматного отамана, члена Генштабу укр. армії (1917) – Д.П. Меньшова (1855–1917). Дружина акад. *М.П. Василенка*. Закін. Києво-Фундуклеїв. жін. г-зіу (1900); іст.-філол. від-ня Київ. ВЖК (1911); іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира (1915). Учениця М.В. Довнар-Запольського. Працювала асист. каф. рос. історії та каф. методики (1912–1915), приват-доц. (1916–1920), зав. археол. музеєм старожитностей Київ. ун-ту св. Володимира (1918–1920); одночасно – викл. Київ. ВЖК А.В. Жекуліної (1916–1919); вчен. секр. та викл. курсу археології Росії та України КАІ (1918–1925); викл. г-зії Н.Г. Байкової (1917); викл. та дир. Київ. трудшколи № 56 (1921–1923); арх. реєстратором і пом. учен. архіваріуса Київ. ЦАДА (1925–1927); проф. Київ. худож. ін-ту (1927–1932); вчен. секр. Коміс. для вивуч. Соц.-екон. історії України XVIII–XIX ст. ВУАН (1929–1934); н. с. рукоп. від. ВБУ (1934–1938); с. н. с. сектору історії України доби феодалізму Ін-ту історії АН УРСР (з 1938); проф. КДУ (1940–1941); під час нім. окупації Києва – дир. КАІ (з 20.10.1941) та Київ. ЦАДА (з трав. 1942–1943); наук. конс. Музею-арх. переходової доби м. Києва (1942); проф. (1944, Прага; з 1945, Мюнхен), деканом філос. ф-ту (1966)

УВУ; проф. Укр. правосл. акад. в Мюнхені (1946). Д. чл. Київ. т-ва охорони пам'яток старовини та мистецтва (з 1911), іст. т-ва Нестора-літописця (з 1912), Тавр. ученої арх. коміс. (з 1916); Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів України (з 1929), Археогр. коміс. ВУАН (1930–1934); Укр. іст.-філол. т-ва у Празі (1943), Церк.-археогр. коміс. у Львові (1944, з 1946 – у Мюнхені), НТШ (1947), УВАН (1948), Міжнар. вільної АН у Парижі (1952). Віцепрезидент Укр. іст. т-ва (з 1965). Н. с. різних комісій ВУАН (1924–1933). Співзасн. КАІ (1917–1924). Залишила біогр. нариси про визначних українознавців та діячів к-ри, статті в «Енциклопедії Українознавства». За дорученням АН УРСР працювала в бригаді зі складання бібліогр. актоводокум. матеріалу з історії України БАН УРСР (з квіт. 1934). Автор бл. 200 пр. з археології, історії України, історії укр. церкви, зокрема: «Заселення Південної України в XVIII ст.» (Мюнхен, 1960); «Іст. наука в Україні за советської доби та доля істориків» (ЗНТШ, Т. 173, 1962); «Запоріжжя XVIII століття та його спадщина». Т. I (Мюнхен, 1965–1967); «Історія України». Т. I, II (Мюнхен, 1972–1976). Емігрувала (1943). Особові архівні фонди Н.Д. Полонської-Василенко зберігаються в ІР НБУВ (ф. 42, 369 од. зб.), ЦДАВО України (ф. 3806, 55 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. 542).

Пр.: Українська Академія наук. – Мюнхен, 1955–1958. – Ч. 1, 2; Процес «Центра дій» 1924 р. – Мюнхен, 1956; Заселення Південної України в XVIII ст. – Мюнхен, 1960; Дві концепції історії України і Росії. – Мюнхен, 1964; Запоріжжя XVIII століття та його спадщина. Т. 1, 2. – Мюнхен, 1965–1967; Виданні жінки України. – Мюнхен, 1969; Історія України. Т. 1, 2. – Мюнхен, 1972–1976; Революція 1917 : спогади // Укр. історик ... – С. 119–128; № 1–3 (101–103). Рік XXVI. – 1989. – С. 106–113; Втікачі в Південній Україні кінця XVIII ст. – ІР НБУВ, ф. X, № 15322, арк. 1–54.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 320; Герус-Тарнавецька І. Наталія Полонська. – Вінніпег, 1974; Генералітет українських визвольних змагань ... – С. 79; Ульяновський В. Наталія

Дмитрівна Полонська-Василенко-Моргун : сторінками життєпису // Полонська-Василенко Н.Д. Історія України : в 2 т. – К., 1995. – Т. 14; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 356; *Верба І.* Життя і творчість Н.Д. Полонської-Василенко (1884–1973). – К. : Ін-т укр. археол. та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України; ЦДАМЛМ України, 2000. – 339 с.; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 433–437; Інститут історії України ... – С. 622–623; *Непомнящий А.А.* Подвижники кривоведення. Т. 1 ... – С. 251–270; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 502–505; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 255, 261, 398, 402, 422, 436, 443; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 82, 83, 299; Науково-допоміжний апарат ... – С. 478; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 209.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 44; ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4647 (автобіогр. Н.Д. Полонської-Василенко); ЦДАВО України, ф. 3847, оп. 1, спр. 73.

Іконогр.: Наталія Полонська-Василенко. Фото з 1916 р. Арх. О. Оглоблина // Укр. історик ... – С. 121.

Полулях Олександр Іванович (08.08.1890 с. Берестове Берестовської вол. Бердянського пов. Таврійської губ. – ?) – бібліотекознавець, педагог. Н. в родині селянина. Закін. КДА. Працював проф. КДА (1914–1915); викл. Харків. жін. г-зії (1915–1918); вчит. (Київ, 1918–1920; Бердянськ, 1921–1922) шкіл; бібліотекарем-спеціалістом від. бібліотекознав. (04.05.1923–1924), т. в. о. зав. від. бібліотекознав. (з 03.03.1925), т. в. о. вчен. секр. (1931), зав. Музею-лабораторії бібліотекознав. (19.11.1931–1932), зав. від. (каб.) бібліотекознав. (1926–1935), н. с. І розр. (1931–10.01.1935) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – т. в. о. дир. БАН УРСР (з 03.10.1941); інсп. б-к КМУ (1942). Увійшов до першого складу НДІБ (1925), член секції бібліотекознав. НДКБ (1927–1932); член пед. ради бібл. курсів при ВБУ (1927–1928). Секретар, позаштат. пост. співроб. Коміс. для виучув. візант. письменства та його впливу на Україну Візант. коміс. ВУАН (1927). Голова бібл. бригади Київ. обл. СНР (1932).

Пр.: Кабінет бібліотекознавства при ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 2/3. – С. 5–7; Правила для складання предметного каталогу Націо-

нальної бібліотеки у Відні (1924) [переклад] // Там само. – № 4–5. – С. 47–56; Кабінет бібліотекознавства ВБУ // На науковому фронті : бібл. зб. – К., 1927. – Ч. 2. – С. 114–117; Візанталізм як об'єкт наукових студій // Візантол. зб. – 1929. – № 1; Загальні засади складання предметного покажч. до сист. каталога ВБУ. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 385, арк. 11–15; Загальні положення до склад. предметного покажчика до систематичного каталогу ВБУ. – спр. 425, арк. 38–40; Проблема підготовки кадрів наукових бібліотек. – спр. 336, арк. 16; Кетеризація в наукових бібліотеках. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 2; Московський Інститут бібліотекознавства та Бібліотека ім. Леніна, Комуністична Академія й Інститут Леніна (враження з подорожі до Москви). – № 2812, арк. 1; Огляд бібліографічної літератури за минулий рік. – № 2815, арк. 4; Схема систематики книгознавства. – № 2829.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 320; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 16, 40, 42, 44, 59; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 80; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 22, 65, 73, 88, 90, 91, 99–101, 181, 205, 221, 228, 231, 235, 236, 244, 299, 304, 321, 356, 357; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 153, 181, 198, 200, 202, 222, 223, 283; *Гарбар Л.В.* Внесок вчених ВБУ ... – С. 436.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 48; спр. 229, арк. 23; оп. 1л, спр. 13, арк. 18; спр. 15, арк. 18; спр. 47, арк. 2, 14; ДАКО, ф. Р-2356, оп. 6, спр. 183, арк. 24.

Поляков Я. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював бібліотекарем КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 3.

Пономарьов Степан Іванович (псевд.: *Бывший подчиненный Билярского; Бывший полтавец; Граф Библио; Друзья школы, учащиеся на медные деньги; Железняк, К.; Железняк, С.; Звонков; Звонков, Тарасий; Земляк; Земляк из-под Глухова; Иогансон, П. С.; Киевский студент; Клирик; Книжник; Кругляцкий (украинец); Мирянин; Михайлогорский; Новенький словесник; Один из народа; Один из слушателей; Одинокий; Руський; П.; П. С.; П-в, С.; П-в, Яр.; Приезжий подписчик; Прихожанин, С.; Романов, П. Е.; Русский; С. П.; Сербин, Семен; Сергиев послушник;*

Славянская Пчела; Слепой пехотинец; Слободин, К.; Старожил; Старый учитель; Степанов, П.; Странник Палестинский; Т. Ж.; Украинец; Участник вечера; 03.08.1828, Конотоп Чернігівської губ. – 31.10.1913, Конотоп Чернігівської губ.) – бібліограф, книгознавець, літературознавець; чл.-кор. РАН. Н. в родині службовця. Закін. Конотоп. повіт. школу; Ніжин. г-зію; іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1852). Канд. дис. «Исследование о русской журналистике» (1855). Працював позаштат. наглядачем 3-ї Моск. реал. г-зії; приват. вчителем (Київ, Москва); вчит. рос. мови, наглядачем та бібліотекарем Полтав. військ. г-зії (з 1855) та Петров. кадет. корпусу (до 1868). Брав участь у ред. 3-томн. вид. творів М.О. Максимовича (Київ, 1868–1972). Друкував на сторінках журн. «Современник», «Отечественные записки», «Новое время», «Киевская старина» та ін. літературознавчі та бібліографічні наукові праці. Список праць ученого, виданий 1913 р. імп. С.-Петербурзькою АН, налічував 680 позицій. Укладач бібліографічного словника укр. письменників – уродженців Київської, Полтавської, Чернігівської та Волинської губ. Особисту бібліотеку, яка налічувала 10 тис. томів, передав Конотопській чоловічій гімназії, частина її започаткувала бібліотечний фонд Конотопського краєзнавчого музею. Склав систематизований рукописний інвентарь та картковий каталог книг приватної бібліотеки проф. Московського університету С.П. Шеверьова, придбаної Ніжинським історико-філологічним інститутом кн. Безбородька (1884).

Пр.: Материалы для биографии митрополита Евгения. – Киев : Тип. Киево-Печерской Лавры, 1867. – 63 с.; Михаил Александрович Максимович : биограф. и истор.-лит. очерк (с биб-

лиогр. соч. М.А. Максимовича). – СПб. : Печатня В. И. Головина, 1872. – 2, 76, XX с.; Памяти Гоголя : материалы для библиогр. лит. о нем / собрал С.И. Пономарев. – Киев : Тип. С.В. Кульженко, 1882. – 59 с.; Николай Иванович Гнедич. 1784–1884 // Рус. старина. – 1884. – Т. 93, № 8. – С. 115–122; Хронологический список сочинений, изданий и переводов Степана Ивановича Пономарева, составленный им самим / под ред. К. Грота. – СПб., 1913. – 53 с. – (Сб. Отд-ния рус. яз. и словесности Имп. АН ; Т. 90, № 5).

Л-ра: Добиаш А.В. Заметка об основной библиотеке ... – С. 7; *Різниченко В.* Бібліограф С. Пономарьов : з нагоди 100-ліття з часу його народж. (1828–1928). – К., 1928. – 20 с.; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 381; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 235–236; *Морозов О.* До питання про масове вилучення книжкових пам'яток із бібліотечної колекції Ніжинського державного педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя в 1934–1936 роках // Ніжин. старовина. – 2013. – Вип. 15 (18). – С. 73–79.

Дж.: Від. ДАЧО в м. Ніжині, ф. 6121, оп. 1, спр. 693, арк. 2–2 зв.

Понятенко Прокіп Дмитрович (псевд.: *П. Дмитренко, Сулима, Хома Брут та ін.*; 02.11.1877, Полтава – 24.12.1971, Гур'єв, Казахська РСР) – громад.-політ. діяч, письменник, журналіст. Н. в родині ремісника-кравця. Навч. в Полтав. духов. семінарії. Був вільним слухачем Львів. ун-ту. Працював вчит. почат. уч-ща (ст. Смоленська на Кубані, 1902); співроб. період. вид.: «Літ.-наук. вісника», «Ради», «Слова», «Вільної України», «Світла», «Робітничої газети» (Київ; Львів, 1917–1918); тов. Ген. секр. внутр. справ УНР (з черв. 1917); дир. канцелярії міністра внутр. справ УНР (січ.–29.04.1918); консулом УНР у Катеринодарі (берез. 1918); каталогізатором, старш. діловодом-керуючим канцелярії Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві (з 14.03.1919); секр. укр. дипломат. місії у Другій Речі Посполитій (Варшава, 1919–1920); бухгалтером кредитової спілки Кубселькредсоюз (Кубань, з 1923). Член Укр. Центр. Ради від Чигиринського пов. (1917). Співзасн. журн. «Вільна

Україна» (С.-Петербург, 1906), видавництва «Дзвін» (Київ, 1907). З дитинства товаришував із Симоном Петлюрою. Підтримував дружні стосунки з Б. Грінченком, І. Стешенком, *С. Єфремовим*, Є. Чикаленком.

Пр.: Полтава – рідне місто // Рада. – 1910. – 1 жовт., № 222; Культура, національність та асиміляція в їх взаємних стосунках. – К., 1912; Національність в освітленні законів справедливості (біологічна-соціологічна розправа). – 1913; Доповідь П. Понятенка на засіданні Центральної Ради // Укр. життя. – 1917. – № 3–6. – С. 177.

Л-ра.: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1115; *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі УЦР ... – С. 147. Директорія, Рада Нар. Міністрів УНР. Т. 1 ... – С. 626; Науково-допоміжний апарат ... – С. 478; *Савченко В.А.* Симон Петлюра ... – С. 5, 7.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 12; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 4 зв., 6 зв., 8; спр. 12, арк. 1 зв.; ІР НБУВ, ф. X, № 6078 (анкета П. Понятенка).

Поплавський А. (?-?). Освіта вища. Працював пом. зав. б-ки окр. музею ім. Лазаревського (Конотоп, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 8.

Попов Павло Миколайович (16.07.1890, с. Миколаївка Буринської вол. Путивльського пов. Курської губ. – 04.04.1971, Київ) – літературознавець, мистецтвознавець, фольклорист; чл-кор. АН УРСР (з 1939), д-р філол. н. (1946). Закін. Рильське духов. уч-ще; Курську духов. семінарію (1910); Ун-т св. Володимира (1916). Навч. в Варшав. ун-ті (1910–1913); в аспірантурі Київ. ІНО (1922). Працював позаштат. співроб. УАН (з 1920); с. н. с. ВУАН (з 1923); одночасно – зав. від. письма та друку Лавр. музею культур і побуту та Портрет. галереї Київ. держ. культ.-іст. заповідника (з 01.05.1923); н. с., зав. від. рукоп. ВБУ (15.09.1929–15.03.1934); одночасно – проф. Київ. худож. ін-ту (1928–1930); проф. каф. історії укр. л-ри КДУ (1934–1938); викл. давн. укр. л-ри та укр. та рос. фольклору Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького

(1935–1940); н. с. Ін-ту укр. фольклору АН УРСР (1938–1971). Член НДКБ (з 03.12.1929), Наук. ради УНІКу, Ради УБТ в Києві (1929). Член Спільки рад. письменників України (1939). Працюючи у відділі рукописів ВБУ П.М. Попов докорінно реорганізував його роботу, зосередив у ньому величезну кількість цінних рукоп. пам'яток, починаючи від асиро-вавилонських клинописних глиняних табличок, єгипетських папірусів, старогрецьких палімпсестів, глаголичних листків до сучасних йому рукописних матеріалів, зокрема, архіви ВУАН, А.М. Лободи, *М.К. Зерова*, *Н.Д. Романович-Ткаченко*, П.М. Ардашева, Т.Д. Флоринського, І.М. Королькова, П.Г. та *Г.П. Житецьких* та багато ін. У 1932–1934 рр. прийняв до відділу рукописи з: Коміс. укр. писемності доби пром. капіталізму ВУАН, Етногр. комісії ВУАН, б-ки Софійського собору та Михайлівського монастиря. В цей час до відділу надійшли колекційні збірки Уман. держ. краєзнав. музею, Волин. музею, Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька. Зібрав власну коштовну бібліотеку і архів досекулярної укр. книжної культури. Автор понад 200 наук. праць – моногр., навч. посібників і теорет. статей, присвяч. питанням історії укр. л-ри, фольклористики, мовознав., мистецтвознав., бібліології та бібліогр. Член спільки рад. письменників (з 1939). Особовий архівний фонд П.М. Попова зберігається в ІР НБУВ (ф. 285, 7795 од. зб.). Особливо цінна частина фонду П.М. Попова – це зібрана ним колекція рукописних книг, літературних, історичних матеріалів, архівних документів, листів, образотворчих матеріалів: малюнків, гравюр, ксилографічних і мідних відбитків, портретів, репродукцій, карт, планів, видів Києва та інших міст тощо.

Пр.: Замітки до історії українського письменства XVII–XVIII вв. // Зап. Іст.-філол. від. – 1924. – Кн. 4. – С. 213–233; Початки друкарства у слов'ян // Бібліол. вісті. – 1924. – Ч. I–II. – С. 13–30; Слов'янські інкунабули київських бібліотек // Там само; Друкарство, його винахід і поширення в Європі. – К., 1925; Матеріали для слов. українських граверів. – Додаток 1. – К. : УНІК, 1927. – 34 с.; Шевченко і наука його часу // 36. пр. ювіл. десятої наук. шевченківської конференції. – К. : Вид-во АН УРСР. – 1962. – С. 168–169; Матеріали до слов. українських граверів. Вип. II. – ІР НБУВ, ф. 47, № 310; Основні збірки в складі фондів відділу рукописів. – ф. 285, № 1924, арк. 34–35; Інкунабули Всенародної бібліотеки України, кол. Духовної академії, музею ім. Ханенка (опис). 1920. – № 579, 13 арк.; Інкунабули та рукописи Волинського державного музею (опис). 1931. – № 581, 13 арк.; Слов'янські рукописи Київських бібліотек. 1924. – № 555, 43 арк.; Інкунабули, палеотипи, альдини, ельзевіри, плантини і церковслов'янські видання з бібліотеки Університету св. Володимира. Виписки з каталогу. 1924. – № 556, 26 арк.; Інкунабули из библиотеки Киевского университета (описание, заметки, выписки, зарисовки переплетов). 1927. – № 557, 219 арк.; Наиболее интересные старопечатные книги библиотеки Киево-Печерской Лавры и Киевского университета. Выписки из каталога. 1924. – № 558, 28 арк.; Українські стародруки в Курських книгозховищах (опис). 1926–1930. – № 576, 140 арк.; Описание рукописей Курской духовной семинарии. 1915. – № 494, 65 арк.; Рукописные и старопечатные собрания г. Курска (описание). 1915–1916. – № 495, 193 арк.; Рукописні збірки в м. Курську (опис). 1926, 1930. – № 496, 260 арк.; Рукописи библиотеки педагогического техникума в г. Курске (описание). – 1926. – № 498, 19 арк.; Краткий обзор рукописей и старопечатных книг, находящихся в детской колонии «Новый мир» (бывшей Софрониевской пустыни Путивльского уезда Курской губ.). 1917. – № 500, 22 арк.; Описание рукописей и старопечатных книг Путивльского музея, Софрониевского монастыря и др., сделанные во время поездок в Глухов, Путивль в 1926–1927 гг., дневниковые записи и др. – № 501, 180 арк.; Список стародруков, рукописів і частини рідких книг Путивльської центральної бібліотеки та Путивльського будинку примусових робіт (колишн. Софроніївський монастир). 1926. – № 503, 11 арк.; № 577, 32 арк.; Рукописи Путивльской центральной библиотеки (колишн. б-ки Маклакова Николая Степановича). Описание. – № 505, 21 арк.; Рукописные и старопечатные собрания г. Смоленска (описание). 1917. – № 510, 384 арк.; Описание рукописей и старопечатных книг Харьковской духовной семинарии. 1918. – № 512, 86 арк.; Опис неописаних Петровим рукописів бібліотеки Киево-Печерської лаври. 1924. – № 514, 19 арк.; Неописані рукописи Лаврської філії ВБУ

(опис). 1930. – № 514, 62 арк.; Рукописи бібліотеки Пустинно-Миколаївського монастиря (опис). – № 521, 19 арк.; Командировка в Одессу (описание некоторых рукописей Одесской центральной научной библиотеки и др.). Заметки. 1932. – № 524, 19 арк.; Житомирські фонди рукописів і стародруків Державної публічної бібліотеки АН УРСР як джерела для історії літератури феодальної доби. Повідомлення про видраження. 1931. – № 516, 156 арк.; Записи обстеження бібліотеки при Історичному музеї Шевченка. 1931. – № 2143, 5 арк.; Василь Григорович Кравченко (1862–1945). Некролог. 1947. – № 158, 5 арк.; Іван Іванович Кравченко. Некролог. 1947. – № 159, 5 арк.

Л-ра: Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 339; Наука и научные работники СССР ... – С. 325; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1116; Павло Миколайович Попов / О.І. Біленький, Г.С. Сухобрус, Ф.Я. Шолом. – К., 1961. – 32 с. : портр.; *Лисоченко І.Д.* Огляд архіву П.М. Попова // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 156–160; Особ. арх. фонди ІР : пугівник ... – С. 440–452; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 164; *Білокінь С.І.* Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 187; *Гептнер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 147, 170; *Мишук С.М.* П.М. Попов як бібліограф рукописів та стародруків Волині // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 277–309; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 506–507; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 182, 189, 197, 219, 224, 309, 400, 430, 478; *Денисюк Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 87; *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 110–127; *Рева Л.* Павло Миколайович Попов – визначний літературознавець, фольклорист, книгознавець, бібліограф // Київ у соціокультурному просторі XIX–XXI століть : нац. та європ. контекст : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 13 квітня 2011 р. – К., 2011. – С. 180–183.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 313, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 44, арк. 58; ІР НБУВ, ф. 47, 154, арк. 10.

Інтернет-ресурси: *Горбач Т.* Павло Миколайович Попов (1890–1971) : вист. до 125-річчя від дня народження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/2328>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2977; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 6, спр. 6133, арк. 132.

Попов Федір Якович (17.06.1879, Конотоп Чернігівської губ. – 24.09.1958, Ленінград) – археограф. Н. в дворян. родині службовця залізниці. Закін. 2-гу Київ. г-зію (1898), юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1902). Навч. в КПІ (1902–1903). Працював пом. присяжного повіре-

ного (Конотоп, 1913–1914); співроб. Укр. експедиції заготовки цінних паперів (Київ, Кам'янець, 1918); Поділ. губпродкому (з 1923); управляючим справами губвиконкому (1924); зав. заг. від. Вінниц. крайов. виконкому (1924–1925); пом. рос. від-ня (1925), бібліотекарем сектору опрацюв. (з 1929), бібліотекарем (з 1935), згодом – голов. бібліотекарем 1-го залу давньорус. рукописів (1940–1958) рукоп. від. ДПБ в Ленінграді. Працюючи в рукоп. від. займався складанням кат. славянорус. рукописів та тематичної картотеки рукоп. книг; керуванням робіт з підгот. рукоп. фондів до евакуації та супроводом їх до Мелекесу (нині – Дмитров Ульянов. обл.). Нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Його ім'я занесено до книги пошани РНБ.

Л-ра: [Некролог] // Информ. бюл. Гос. Публ. б-ки ім. Салтыкова-Щедрина. – Ленінград, 1958. – № 8/9 (39/40); Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 518–520.

Джс.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Іконогр.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Попова Агнеса Петрівна (?–?). Працювала секр. бібл. підвід. НКО (1919).

Л-ра: Зніщенко М.П. Педагогічні аспекти ... – С. 101.

Джс.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18.

Попова-Барт Катерина Олександрівна (1894, Таруса Калужької губ. – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині міністра фінансів Крима в уряді П.М. Врангеля під час громадян. війни – О.П. Барта (1868–1920). Дружина д-ра хім. н., проф. Крим. пед. ін-ту, дир. Крим. НДІ – С.П. Попова. Закін. Москов. археол. ін-т. Працювала співроб. канцелярії (до 1920), бібліотекарем б-ки (1920–1925) Крим. ун-ту (Сімферополь); бібліотекарем наук. б-к Крим. пед. ін-ту ім. Фрунзе та Крим. НДІ (1927). Член

Тавр. ученої археол. коміс. (з 1916). Заарештована та зі звинувачення в участі в «контрреволюц. орг-ції» засуджена на 3 роки заслання до Дніпропетровська без права проживання в шести головних містах та в пограничних областях СРСР (1927). Реабілітована (1997).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 326; Научные работники Крыма ... – С. 8; Филимонов С.Б. Тайны судебно-следственных дел ... – С. 10–15; *Непомнящий А.А.* Неизвестные документы ... – С. 303–316.

Джс: ГУ СБУ в Криму, слідча спр. Д. 08575 (К.О. Попової-Барт).

Попович Григорій Григорович (21.11.1882, с. Валя-Пержей Бендерського. пов. Бессарабської губ. – 11.10.1937) – бібліотекознавець; канд. богослов'я, проф. Н. в родині священника. Навч. в духов. семінарії (1897–1903). Закін. КДА (1907). Канд. твір: «Книга пророка Аггея. Введение, исследование текста и истолкование». Працював викл. історії, бібліотекарем та секр. правління духов. семінарії (Пенза, 21.11.1907–1911); викл. євр. мови та біблійної археології каф. біблійної археології та євр. мови (з черв. 1911), в. о. доц. (з 16.08.1911), коректором (з лип. 1913), діловодом та зав. складом (з верес. 1917) ред. часоп. «Труды КДА», екстраординар. проф. КДА (з лют. 1918) КДА; співроб. ГКП (з трав. 1919); викл. румун. мови Ін-ту зовн. зносин (січ. 1920–1923); бібліотекарем Київ. ІНО (верес. 1920–01.10.1928); бібліотекарем І розр. (з 01.11.1927), бібліотекарем-фахівцем, старш. бібліотекарем (з 1931) підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання каталожного від. (14.11.1928–23.08.1933) ВБУ; нач. цеху артелі «Металопром» (1937). За завданням ТК для засн. Нац. (Все-нар.) б-ки України розбирав архів книг «Трудов КДА» (серп. 1919). Член

Церк.-археол. т-ва КДА; Пост. коміс. для складання іст.-геогр. слов. укр. землі (1919), Пост. жидівської іст.-археогр. коміс. (1919), Гебраїстичної коміс. ВУАН (1923). Перебував у відрядженні в м. Тирасполь, де за дорученням держ. вид-ва Молдав. РСР перекладав молдавською мовою підручник з зоології (серп. 1933). За постановою НКВС СРСР і прокурора СРСР за ст. 54–6 КК УРСР засуджений до вищ. міри покарання – розстрілу (08.10.1937). Реабілітований (1989).

Пр.: Значение Иерусалимского храма в ветхозаветной теократии // Труды КДА – 1913. – Т. III. – № 12; Книга пророка Аггея (опыт исагикико-эзегетического исследования). – К., 1913; Положение женщины в библейской семье и обществе // Отчеты церковно-археологического общества при КДА. – К., 1916. – Вып. 14; Ефод // Труды КДА. – 1914. – Т. III, сентябрь–октябрь; Положение женщины в библейской семье и обществе // Там же. – 1916. – Т. I, январь; Книга пророка Аггея. Введение, исследование текста и толкование. 1907. – IP НБУВ, ф. 304, № 1960, 278 арк.

Л-ра: Наука и научные работники СССР. – С. 326; Циганкова Е. Візантологічна Комісія ВУАН // Сх. світ. – 1994. – № 1–2; Вона ж. Гебраїстична Комісія ВУАН // Там само. – 1996. – № 3–4; Київ : жертви репресій. Т. 2 ... – С. 256; Науково-допоміжний апарат ... – С. 479; Гарбар Л.В. Внесок вчених ВБУ ... – С. 425–437; Биограф. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... – С. 566; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 454–455.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 151 зв.; спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 37, арк. 196; спр. 39, арк. 10; спр. 44, арк. 66; оп. 1л, спр. 50, арк. 31; ЦДАВО України, ф. 539, оп. 11, спр. 1338, арк. 8–10 зв.; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 59197 ФП (арх.-слідча спр. Г.Г. Поповича); IP НБУВ, ф. 191, оп. 1, спр. 18, арк. 1; спр. 155.

Іконогр.: Головащенко С.І. Дослідження та викладання Біблії в КДА ... – С. 88; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 455.

Попович Тереза Костівна (08.03.1872, Одеса Херсонської губ. – ?). Працювала зав. тримісячними бібл. курсами Одес. політосвіти; зав. 1-ї міськ. б-ки ім. І. Франка (Одеса, 1927).

Дж.: IP НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 221.

Попруженко Михайло Георгійович (псевд. і крипт.: *Библиофил; М. П.*;

25.07.1866, Одеса Херсонської губ. – 30.03.1944, Софія, Болгарія) – історик, філолог; д-р рус.-слов'ян. словесності (1909), чл.-кор. (з 1923), акад. (з 1941) Болг. АН. Н. в родині протоієрея. Закін. іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1888). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Новорос. ун-ту. Учень Ф.І. Успенського. Працював викл. Одес. комерц. уч-ща (1888–1891); приватдоц. (1891), екстраординар. (1908), ординар. проф. каф. слов'ян. філол. іст.-філол. ф-ту (1909–1916) Новорос. ун-ту; викл. Одес. ВЖК (1912–1920); дир. Одес. МПБ (1896–1919); проф. історії рос. л-ри Софійського ун-ту (1920–1941). Дійсн. чл. (1896), секретар (1909–1919) ОТІС. Член іст.-філол. т-ва Новорос. ун-ту; Рос. археол. ін-ту в Константинополі; Болг. археол. ін-ту (з 1928). Нагороджений орденом св. Савви II ст. Автор праць з історії південних слов'ян; історії Одес. МПБ та редакції п'ятитомного друкованого каталогу. Емігрував до Болгарії (1919).

Пр.: Из каталога Одесской городской публичной библиотеки, отделе всеобщей и русской литературы (VI и VII) / [под ред. М.Г. Попруженко]. – О., 1901. – [2], 68 с.; Каталог Одесской городской публичной библиотеки. Т. 1 : Книги русские, болгарские, сербские и церковнославянские / под ред. М.Г. Попруженко. – О., 1901. – XI, 627, LXXXV, [1] с.; Т. 2 : Книги греческие, латинские, французские, итальянские, немецкие, английские, польские, чешские и др. / под ред. М.Г. Попруженко. – О., 1903. – IX, 507, ХСII с.; Т. 3 : Дополнительный / под ред. М.Г. Попруженко. – О., 1903. – VII, 211, XXXIX с.; Т. 4 : Отделы имени : 1) А.А. Борзенко, 2) Л.Д. Тимоновой, 3) М.Ю. Лермонтова, 4) Театральный / под ред. М.Г. Попруженко. – О., 1904. – 177 с.; Каталог Одесской городской имени императора Николая II публичной библиотеки. Т. 5 / под ред. М.Г. Попруженко. – О., 1910. – VII, 424, LXXXIV с.; Каталог читального зала Одесской городской имени императора Николая II публичной библиотеки. Т. 1 / [под ред. М.Г. Попруженко]. – О., 1911. – [2], 52 с.; Одесская городская публичная библиотека. 1830–1910. – О., 1911. – 84 с.; Из материалов для истории одесских просветительских учреждений : публичная библиотека // Зап. Император. Одес. о-ва истории и древностей. – О., 1911. – Т. XXIX. – Отд. 2. – С. 1–58; Людвиг Филиппович

Брун // Там же. – Т. XXVII. – С. 12; Императорское Одесское общество истории и древностей : по поводу 75-летия его существования // Ист. вестник. – 1914. – № 11. – С. 544–555; Императорский Новороссийский университет : по поводу 50-я его существования // Там же. – 1915. – № 5. – С. 590–605.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 544; *Масанов И. Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 384; *Арюпина Л. В.* Михаил Георгиевич Попруженко : одесский период деятельности // Българска Бессарабия : страници от историята на българите в Бессарабия и Приазовието. – Болград, 2003. – Вып. 2. – С. 130–133; Цена одной жизни // Скарбница культуры : зб. ст. – О., 2004. – Вып. 3. – С. 199–202; Дарители научной библиотеки ... – С. 156; Профессори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 3 ... – С. 529–531; *Непомнящий А. А.* Подвижники кримоветения. Т. 2 : Taurica orientalia... – С. 413–414; Одеські історики ... – С. 314–316.

Іконогр.: Дарители научной библиотеки ... – С. 156; Дослідники історії Південної України ... – С. 2.

Портон Роза Борисівна (1903, Ходорков Сквирського пов. Київської губ. – ?). Н. в робітн. родині працівника цукрового з-ду. Навч. на ф-ті профосвіти Київ. ІНО (1923–1930). Працювала швачкою приват. майстерні (Київ, 1915–1918; 1919); чорноробом цукрового з-ду (Ходорков, 1918–1919; 1920–1921); швачкою рад. обмундирувальної майстерні (Київ, 1919; 1921); реєстратором культвід. (Київ, 1921–1922); комутатором Цукротресту (Київ, 1922–1923); бібліотекарем Центр. б-ки союзу будівельників (1928–1933); жін. організатором політ. від. Щолківського аеродрому (Москва, 1933–1934); конс., заст. зав. метод. каб. та бригадиром бригади з опрацюв. та ідеологічної перевірки л-ри Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (Київ, 1935–1936); бібліотекарем парт. каб. Київ. станкозаводу (1936–1937); уповноваженою, конс. сектору з вилучення л-ри Київ. облліту (1937–1939); голов. бібліотекарем-конс., політконтролером спецвід. БАН УРСР (1939–1941); зав. складом зі збирання теплих речей для Червоної Армії (Красноуфимськ, 1941); інструкт.

від. пропаганди й агітації рад. райкому ВКП(б) (1942); зав. парткаб., зав. б-ки Ново-златоустівського райкому ВКП(б) (1942–1944); конс. (1944), старш. ред. (1945), зав. (1946–1947) спецвід., голов. бібліотекарем (1949), старш. бібліографом (1950–1952) сектору фондів від. фондів та обслуговування читачів ДПБ УРСР; після виходу на пенсію на тимч. роботі за угодою – бібліографом від. фондів (1966) та газ. від. (1969) ЦНБ АН УРСР. В 1946 р. брала участь у відборі матеріалів польського походження з фондів Львів. філії БАН УРСР. Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1948).

Л-ра: *Дубровіна Л. А., Онищенко О. С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 107.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 118, арк. 154–169 (особ. спр. Р. Б. Портон).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 118, арк. 159.

Постернак Степан Пилипович (27.04.1885, с. Степанівка Ніжинського пов. Чернігівської губ. – 19.01.1938) – педагог, бібліограф, бібліотекознавець Н. в родині сел. священика. Навч. в почат. сіл. школі; класич. г-зії; Ніжин. іст-філол. ін-ті кн. Безбородька (1905); Петрогр. археол. ін-ті; Іст.-філол. ун-ті (С.-Петербург, 1908–1910). Закін. іст-філол. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1911). Працював викл. історії та рос. мови комерц. школи (Умань Київської губ., 1911); комерц. училищ (Тихорецьк, 1912–1914; Таганрог, 1914–1917); курсів підгот. вчителів; службовцем комісаріату у справах Київ. шк. округи та Київ. губ. комісаріату з нар. освіти (Київ, з 1917); зав. від. учит. шкіл та видавництва М-ва народної освіти (січ. 1919); голов. консультантом шк. від. НКО; Київ. губ. комісаром освіти; співроб. Київ. губ. НКО; співроб. Книгоспілки; викл. учит. семінарії та авіац.

школи (Київ); викл. ІНО (Черкаси; Київ); членом К-ту (з 28.03.1922), дир. ВБУ (28.03.1922–1929); в. о. відп. секр. ред. зб. «Бібліотечні вимоги до проекту нового будинку б-ки ВУАН» БАН УСРР (20.08–01.12.1935). Голова Секції академічних бібліотечних (1925); секції історії освіти Наук. пед. коміс. ВУАН; НДКБ ВБУ (до 15.10.1929) та редкол. «Бібліотечного збірника» та «Журналу бібліотекознавства та бібліографія» (1923–1930). Учений секр. Коміс. для складання енциклопедичного слов., заст. голови Бібліогр. коміс. ВУАН. Член Коміс. краєзнавства; Коміс. для складання укр. каталогр. інстр. (1927); Рос. бібліогр. т-ва. Ред. «Педагогічно-психологічної бібліотеки» Всеукр. Кооп. видавн. союзу (1918–1920). Делегат ІІ з'їзду Всеукр. учит. спілки (1919). Заарештований за звинуваченням у приналежності до СВУ та «Братства укр. державності» (18.10.1929). Вдруге заарештований (30.12.1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (31.12.1937). Реабілітований (04.04.1989). Особовий архівний фонд С.П. Постернака зберігається в ІР НБУВ (ф. 52, 559 од. зб.).

Пр.: Постанова справи підготовки вчителів за часи революції в Росії й на Україні // Вільна українська школа. – 1918–1919. – № 8–9; Із історії освітнього руху на Україні за часи революції 1917–1919 рр. – К., 1920. – 128 с.; Всенародна бібліотека України при ВУАН у м. Києві / ВУАН. – К.: Друк. ВУАН, 1923. – 64 с.; Ювілей ВБУ // Література, наука, мистецтво. – 1923. – № 7; Всенародна бібліотека України : до п'ятирічного ювілею // Бібліол. вісті. – 1923. – № 4. – С. 14–22; Всенародна бібліотека України // Там само. – 1925. – № 1–2. – С. 157–160; Краєзнавча комісія першого Всеукр. з'їзду в справі дослідження продукційних сил та нар. госп-ва України // Культура і побут. – 1925. – № 1; Популяризування проблеми продукційних сил на Україні та погодження її з працею наук. установ СРСР // Життя й Революція. – 1925. – Кн. 1–2; Краєзнавство, розвиток продукційних сил й бібліотеки // Бюл. Орг. Коміс. з'їзду в справі дослідження продукційних сил та нар. госп-ва України. – 1925. – № 6; Всенародна библиотека Украины // Библиотека : сб. ст. – М.: Ленинград, 1927. – С. 123–134; Всенародна бібліотека України при ВУАН за 1-ше 10-річ-

чя свого існування : доп. на засід. Ради ВУАН, 11 лют. 1929 р. // Вісті ВУАН. – 1929. – № 2. – С. 21–27; До проекту реорганізації робіт з українськими фондами ВБУ. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 20; Шляхи розвитку науки в УСРР і висновки про ВБУ : доп. у зв'язку з ІІ Всеукраїнським з'їздом наук. робітників. – № 2811, арк. 8; Завдання й план діяльності Бібліографічної Комісії УАН. – № 2488; Питання абеткового каталогу та колективного авторства на 2-му Всеросійському бібліогр. з'їзді та на 2-й Всерос. конф. наук. б-к. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; спр. 142, арк. 52; Питання предметового каталогу на 2-й Всерос. Конф. наук. б-к та на 2-му Всеросійському Бібліогр. з'їзді. – арк. 87 зв.; Проблема наукових бібліотек УСРР. – спр. 120, арк. 3; Робота над підготовкою збірника «Бібліотечні вимоги до побудови нового будинку Бібліотеки УАН» за час з 20.08. по 20.12.1935 року. – Спр. 501, арк. 1–80; Робота над складанням укр. каталогр. інструкції. – спр. 142, арк. 32;

Л-ра: Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... – С. 339; Наука и научные работники СССР ... – С. 328; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 517; *Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М.* З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; *Стрішенець Н.* Степан Постернак : [перший дир. НБУВ] // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 29–37; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 137, 181–189, 201–223, 487; *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 128–139; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 88; Листування Юра Меженка ... – С. 350; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 109–110.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 62, арк. 20 зв.; спр. 270, арк. 25; спр. 488, арк. 176; оп. 1л, спр. 9, арк. 7; спр. 536, арк. 61–61б зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 5729 (особ. спр. С.П. Постернака); ЦДІАК України, ф. 707, оп. 3, спр. 1, арк. 10–10 зв.

Потоцький Євген Васильович (13.12.1907–?) – кресляр-співак. Працював бібліотекарем І розр. муз. від. БАН УРСР (1937–1938).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 8 зв.

Похлебіна Генрієта (?–?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Починкова Надія Миколаївна (1884, Харків–?). Закін. 1-шу Харків. г-зію; Харків. жін. іст-філол. курси (1904); бібл. курси (Харків). Пра-

цювала бібліотекарем гром. б-ки ім. В.Г. Короленка (Харків, 1906–1920); зав. б-ками: Союз Банку (1920), Вукопспілки (1920–922), «Сільського господаря» (1922–1929), Ін-ту с.-г вир-ва та с.-г економіки (1929–1930), Укр. НДІ механізації та електрифікації сіл. госп-ва (1931–1933).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 17, спр. 1309.

Прайсман Яків Нухимович (02.09.1897, Васильків Київської губ. – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині кустаря-миловара. Закін. комерц. уч-ще (Васильків, 1919); бібл. ф-т Київ. філії УБІ (1936). Навч. в КІНГУ (1919–1920). Працював робітником ф-ки держ. шкір. з-ду ім. Фрунзе (Київ, 1921–1923); зав. б-кою міжпрофспілкового клубу (Васильків, 1924–1926); зав. б-кою Київ. обкому проф. спілки будівельників (Київ, 1926–1930); бібл. інструкт. та старш. конс. Київ. обл. бібл. колектору НКО (1930–1939, за сумісництвом – 1940); зав. каб. тех. інформації БАН УРСР (1939–1941); зав. каб. бібліотекознав. БАН УРСР (1945–1946, 1948–1951); голов. бібліотекарем (1946, 1948); учен. секр. (1947–1948), старш. ред. наук. метод. від. БАН УРСР (1951–1952); зав. наук. метод. каб. бібліотекознав. (1959); голов. бібліотекарем від. фондів та обслуговування читачів (1960–1963). Член ред. колегії «Журналу Бібліотеки Академії наук УРСР» (1946–1947). Нагороджений медаллю «За перемогу над Німеччиною в Великій Вітчизняній війні. 1941–1945».

Пр.: До питання про підготовку бібліотечних кадрів // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 47–54; 1947. – № 1. – С. 18–23; Мікрокнига // Там само. – 1947. – № 1. – С. 61–68; Микола Щорс : до 30-річчя з дня загибелі : бібліогр. та метод. матеріали для б-к / уклад.: В.В. Павлова, Я.Н. Прайсман. – К., 1949. – 36 с.; Читацька конференція по обговоренню роботи б-ки : метод. матеріали на допомогу б-кам / АН УРСР, ДПБ ; уклад. Я.Н. Прайсман ; відп. ред. К.М. Грибовська. – К., 1952. – 22 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 344, 345, 353, 357, 402.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 119, арк. 32–50.

Прайснер Валеріан-Станіслав (01.11.1894–22.06.1966) – бібліограф, педагог, філолог; д-р філос. н. (1929). Навч. в Ярославській г-зії (1908–1916); на правничому, пізніше – філос. ф-ті Львів. ун-ту (1918–1922). Стажувався в ун-тах Діжона (1925) та Флоренції (1930). Працював викл. фр. та латин. мов приват. жін. г-зії ім. А. Міцкевича (1922–1934); одночасно – старш. канцеляристом (з 1923), секр. (1926), мол. бібл. асист. (1927), урядовцем I кат. (з 1935), бібліотекарем (1941–1944), бібліографом (1944–1945) б-ки, викл. фр. мови (1945) Львів. ун-ту; доц. (з 1955), співроб. б-ки ун-ту ім. Миколая Коперника (Торунь, 1945–1957). Член Львів. від-ня Польс. об'єднання бібліотекарів. Автор праць з бібліології, романістики, літературознавства.

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 117–118.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 57: 1923–39; ф. 54, оп. 12, спр. 39; ДАЛЮ ф. 26, оп. 5, спр. 1558; оп. 7, спр. 2025; оп. 15, спр. 657, 660.

Приступа Дмитро Кіндратович (?–?). Працював співроб. ХДНБ (1904–1952).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Присяжнюк Микола Андрійович (02.05.1898, Одеса Херсонської губ. – ?) – педагог. Закін. комуніст. ун-т ім. Артема (Харків, 1926). Працював зав. від. повіт. народівити (Льгов Курської обл., 1920–1921; Фатеш Курської губ., 1921; Вінниця, 1922); зав. від. окр. народівити (Вінниця, 1923); інсп. політосвіти від. народівити Пн.-Донец. (1924) та Упр. Півд. (1925) залізниць (Харків); пом. окр. інсп. політосвіти окр. інспектури народівити (Кам'янець-Поділ., 1926); викл. соц.-екон.

дисциплін ІНО та робітн. ун-ту (Кам'янець-Поділ., 1927); дир. (з 01.11.1927), лектором з історії класової боротьби пед. технікуму (Новомосковськ Дніпроп. окр., з 01.10.1928); н. с. ВБУ (1930).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 331.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 28, арк. 52; ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 6201, 6218 (особ. спр. М.А. Присяжнюка).

Прозоровська Ольга Іванівна (09.07.1868, С.-Петербург – ?). Н. в родині дрібного торговця. Закін. г-зію (С.-Петербург, 1885); акушерські дворічні курси, іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1912). Працювала вчит. (Кирсанов Тамбовської губ., с. Полухіно Ардакського пов. Саратовської губ., до 1867); приват. лектором (Харків, з 1867); вчит. євр. дит. та дорослої шкіл; одночасно – співроб. видавн. к-ту і та к-ту сіл. б-к Харків. т-ва писемності (1904–1905); зав. б-ки ВЖК Т-ва праці жінок (1914–1917); конс. бібл. секції Харків. губнаросвіти; зав. шкільно-курсовою секцією політосвіти (Кисловодськ, 1920); зав. оргбюро, зав. методол. каб., одночасно – бібл. інсп. Харків. губполітосвіти (1921–1922); методистом з мистецтва (з 04.10.1922), пізніше – клубн. та бібл. роботи (з 01.05.1923) НКО; старш. інсп. з бібл. роботи клубн. від. Упрполітосвіти (1923–серп. 1927); зав. каб. марксизму-ленінізму ХДНБ (1927–1930); одночасно – н. с. каф. марксизму-ленінізму та н. с. каф. політосвіти Всеукр. НДІ педагогіки (з 22.12.1926). За участь у студентському русі, працю у марксистських гуртках, розповсюдження нелегальної літератури була заарештована (1891) та вислана за межі Москви як політично неблагонадійний елемент (1893). Протягом 20 років працювала вчит. в дит. та недільних школах, на курсах для робітників. З метою пропаганди

марксистсько-ленінської л-ри ініціювала утворення кабінетів марксизму-ленінізму в держ. б-ках. Брала участь у роботі з'їздів: представник НКО України на Бібл. з'їзді РРФСР (Москва, 1924); один з організаторів і доповідачів на Бібл. з'їзді УСРР; на Всесоюзному клубному з'їзді. Співроб. журн. «Шлях до комунізму», «Красный библиотекарь», «Книга».

Пр.: Робітничка бібліотека : зразковий каталог для комплектування робітничих бібліотек. – Х., 1923. – Вип. I. – 89 с.; Х., 1924. – Вип. II. – 320 с.; Що читати робітнику та селянину. – Х., 1924.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 142; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 108.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 6202, спр. 6236, арк. 2–3 (особ. спр. О.І. Прозоровської); спр. 9069, арк. 85.

Прокопенко П.М. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював бібліотекарем Ін-ту червоної професури (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 4.

Прокопенко Петро Петрович (23.08.1860, Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. – ?) – офтальмолог, д-р медицини. Працював приват-доц. Харків. ун-ту (з 1885); лікарем Харків. технолог. Ін-ту (з 1900); службовцем Харків. т-ва сестер жалібниць Червоного Хреста (з 1905); зав. б-кою Харків. мед. т-ва; зав. каф. очних хвороб Харків мед. ін-ту (1924–1928).

Пр.: Каталог библиотеки Харьковского медицинского общества (по 1-е января 1907 года) / [сост. пом. библиотекаря О.И. Тертичниковой при содействии бывшего библиотекаря д-ра Н.А. Смирнитского под ред. зав. б-кой д-ра П.П. Прокопенко]. – Харьков : Тип. и литогр. «М. Зильберберг и с[ыно]вья», 1908. – [1], III, [1], 294 с.; Первое дополнение к каталогу библиотеки Харьковского медицинского общества (с 1-го января 1907 года по 1-е июня 1912 года) / [сост. пом. библиотекаря О.И. Тертичниковой под ред. зав. б-кой д-ра П.П. Прокопенко]. – Харьков : Тип. и литогр. «М. Зильберберг и с[ыно]вья», 1913. – [4], 224 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 332; Імена в медицині у відгомоні часу : 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат. – К., 2014. – С. 9; Библиография русской библиографии ... – С. 32.

Прокопович В'ячеслав Костянтинович (псевд.: *С. Волох*; 10.04.1881, Київ – 07.06.1942, Бесанкур побл. Парижу, Франція) – політ. і громад. діяч, педагог, публіцист, історик. Н. в родині священника зі стародавн. козац. роду з Чигирин. пов. Київ. губ. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював вчит. історії Київ. держ. та приват. г-зій «Групи батьків» (1914); вчен. бібліотекарем Київ. міськ. музею (до 1905); ред. пед. журн. «Світло»; міністром освіти у каб. В.О. Голубовича (24.03–29.04.1918); головою Ради міністрів УНР (Вінниця, 26.05–14.10.1920); міністром освіти (17.07.1923–черв. 1926); головою Ради міністрів УНР в екзилі (1926–1939); заст. голови Директорії і Головного Отамана УНР з осідком у Парижі (жовт. 1939–трав. 1940); ред. тижневика «Тризуб» (Париж, 1925–1939). Діяч Укр. партії радикал-демократів, згодом – Т-ва укр. поступовців. Член Укр. Центр. Ради, згодом і Малої Ради (1917). Член іст. секції УНТ у Києві. Сприяв створенню у Празі Укр. академ. к-ту (1925). Ініціатор створення, засн. і голова К-ту для орг-ції Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі (черв. 1926). Наук. інтереси В. Прокоповича зосереджувалися на дослідженні історії Києва та в галузі сфрагістики. Друкувався в укр. пресі, у т. ч. в газ. «Рада» та «Боротьба», в часоп. «Записках НТШ», «Наше минуле», «Тризуб» та ін. Серед наук. праць: «Сфрагістичні анекдоти» (1938), «Сфрагістичні етюди» (1954), про останні роки магдебурзького права у Києві – «Під золотою короґвою» (1943), «Заповіт Орлика» («Тризуб», верес. 1939) тощо. Емігрував до Польщі (1920). 3

1924 р. у Парижі, де тісно співпрацював з Голов. Отаманом Симоном Петлюрою. До 125-річчя з дня народження В'ячеслава Прокоповича – укр. історика, публіциста, політ. діяча – одного із перших прем'єр-міністрів УНР (1920) Нац. банк України випустив пам'ятну нейзильберову монету (2006). Особовий архівний фонд В.К. Прокоповича зберігається в ЦДІАК України (ф. 860, 78 од. зб.).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 424; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1153; ЕУ. Т. 6. – С. 2353; Верстюк В., Осташко Т. Діячі УЦР... – С. 152–153; Наріжний С. Українська еміграція. Ч. 2. ... – С. 35; Михальчук В. Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... – С. 449–450, 470; Довідник з історії України ... – С. 622; Піскун В. Політичний вибір української еміграції ... – С. 626; Палієнко М.Г. Архівні центри ... – С. 10, 72, 79, 185, 218, 234, 258, 271, 448, 475, 497; Дубровіна Л.А., Оницько О.С. Бібліотечна справа ... – С. 264, 267; Науково-допоміжний апарат ... – С. 480; ЕУ. Т. 9 ... – С. 26–27.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677.

Іконогр.: ЕУ. – Т. 9: Прил.-С. – К., 2012. – С. 26.

Прокоф'єва (?-?). Працювала заст. дир. Катеринослав. МПБ (1925).

Інтернет ресурси: Іст. довідка [Електронний ресурс] // Дніпроп. обл. наук. б-ка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.dp.ua/history/index.html>. – Назва з екрана.

Прохарчук В.Я. (?-?). Працював вчен. секр. (07.06–16.09.1934), в. о. дир. (15.07–27.09.1934) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 188.

Прохорова Ганна Іванівна (1909–?). Н. в робітн. родині. Закін. технікум політпросвіти. Працювала індексатором-каталогізатором Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 125 (анкета Г.І. Прохорова).

Процько Федір Миколайович (1894–?). Працював зав. шкільно-курсового від. НКО (Харків, 15.10.1927–16.04.1929).

Пр.: Порадник бібліотечної роботи на селі / уклад.: Л. Каспін, В. Акаловська, Ф. Процько. – 1926. – 160 с.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6270 (особ. спр. Ф.М. Процько).

Прусевич Олександр Миколайович (крипт.: А. П.; 21.02.1878, с. Окопи Святої Трійці Борщівського пов. Австро-Угорської імп. – 1944, Львів) – історик, етнограф, природознавець. Н. в дрібно-шляхетській родині. Закін. реальне уч-ще; іст.-філол. ф-т Моск. імп. ун-ту. Навч. на природн. від. фіз.-мат ф-ту Моск. імп. ун-ту (1900–1905). Працював канц. службовцем Контрол. палати (Кам'янець-Поділ., з 1905); гол. зберігачем Музею Поділ. церк. іст.-філол. т-ва (1907–1915); одночасно – зав. б-ки Т-ва поділ. природодослідників і любителів природи (1911–1916); викл. історії й географії чол. г-зії; інсп. кустарних промислів Волині (Луцьк, з 1921); дир. Волин. музею Т-ва краєзнавців і охорони пам'яток минулого (Луцьк, 1929–1932); зберігачем від. етнографії Музею Червенських городів (Львів, 1933); н. с. Львів. держ. етнограф. музею (1940); під час нац. окупації Львова – співроб. Львів. іст. музею. Член Кам'янець-Подільського т-ва подільських природознавців і любителів природи (з 1911); Коміс. із засн. Укр. держ. ун-ту у Кам'янець-Подільському (1918). Брав участь у підготовці праці Ю.Й. Сіцінського «Описи предметів старини» Музею церк. іст.-археол. т-ва (1909). Власну етнографічну колекцію подарував м. Львову в обмін на право довічно займати посаду зберігача музею (1933). Як колишній емігрант під наглядом НКВС, був змушений покінчити життя самогубством. Особовий архівний фонд О.М. Прусевича зберігається в відділі рукописів ЛННБ (ф. 88).

Пр.: Местная старина. Историко-археологические и этнографические заметки о м. Зиньков Летичевского уезда // Подол. Епарх. Ведом. –

1905. – № 14. – С. 321–329; № 15. – С. 346–351; Леон Теофилович Раковский : [памяти почивших членов Подольского церков. истор.-археол. о-ва] // Труды Подол. Епарх. Ведом. – 1911. – Вып. 11. – С. 415–416; Михаил Осипович Грейм // Там же. – С. 411–415; Библиография естествознания Подолии. Вып. 1 // Зап. О-ва Подольских естествоиспытателей и любителей природы. – Каменец-Подольск, 1913. – Т. 2. – С. 141–179; Вып. 3. – Каменец-Подольск, 1915. – Т. 3. – С. 1–23; Библиографический указатель по медицине и гигиене Подол. губ. с 1714 по 1913 год включительно – Каменец-Подольск, 1914. – 74 с.; Kamieniec-Podolski. Szkic historyczny. – Wilno, 1915. – 106 s.; Biblioteki na Podolu i ich ekslibrisy // Exlibris. – Lwow ; Krakow, 1922. – Zesz. 4. – S. 73–79.

Л-ра: Адресна книга русских библиофилов и собирателей гравюр, литографий, лубков и прочих произведений печати / сост. М.Я. Параделов. – М. : Изд. антиквар. магазина М.Я. Параделова, 1904. – С. 95; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 392; Баженов Л.В. История та культура Поділля, Волині й Прикарпаття у працях Олександра Прусевича // Наук. зап. Тернопіл. Нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. : Історія. – Тернопіль, 2004. – Вип. 2. – С. 77–81; Ханас В. Прусевич Олександр Миколайович // Тернопіл. енцикл. словник. – Тернопіль, 2008. – Т. 3. – С. 155; Касан Ж.Б. Історико-культурна спадщина Кам'янець-Подільського та її охорона в діяльності і працях Олександра Прусевича : до 130-річчя від дня народж. вчен. // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Т. 11. – С. 417–423; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 238; Кізян О.І. Олександр Миколайович Прусевич – видатний дослідник і бібліограф Поділля // Подол. книжник : альм. – Вінниця, 2013. – Вип. 5. – С. 67–85.

Птуха Михайло Васильович (26.10.1884, Остер Чернігівської губ. – 03.10.1961, Київ) – економіст, демограф, статистик; проф. (1916), акад. УАН (з 1920), чл.-кор. АН СРСР (з 1943). Н. в родині діловода повіт. земськ. управи. Закін. двокласне міськ. уч-ще (Остер, 1898); юрид. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1910). Працював статистиком-реєстратором стат. від. Черніг. губ. земства (з 1898); викл. С.-Петербур. ун-ту (з 1913); проф. і деканом юрид. ф-ту Пермського від-ня Петрогр. ун-ту (1916–1918); дир. Демографічного ін-ту УАН (січ. 1919–1938); бібліотекарем-фахівцем ВБУ (1926). Д. чл.-секретар Соц.-екон. від. ВУАН (1919–

1938); Міжнар. стат. ін-ту. Член Ради ВБУ – представник ВУАН в Раді бібліотекарів (01.04.1923–1928), член НДКБ (1925–1926). Голова Бібліогр. коміс. ВУАН (1927). Організатор 1-го пленуму Бібліогр. ком ВУАН (ВБУ, 14.04.1927). Голова Від-ня сусп. наук і член Президії АН УРСР (1945–1950). Організував статистичне дослідження населення України, розробив низку нових методів аналізу смертності й шлюбності, дослідник у галузі вивчення демографічних перспектив республіки. Вперше заарештований зі звинуваченням «у контрреволюц. діяльності» (1921), звільнений за відсутністю доказів. Вдруге заарештований за звинуваченням у «участі в укр. націонал. орг-ції й шпигунстві» (1938). Засуджений до 6 років ув'язнення і 3 років обмеження прав. Звільнений (1940). Реабілітований (1989).

Пр.: П'ять років існування Соціально-економічного Відділу Української АН (1919–1923 рр.) // Зап. Соц.-екон. відд. УАН. – 1923. – Т. 1. Додаток. – С. 1–28; Население Киев. губ. – К., 1925. – 144 с. – (Тр. Демогр. ин-та / УАН; Т. 2). – Відб. 3 : Стат. бюл. Киев. губстатбюро. – 1925. – № 4–5; Смертність у Росії й на Україні. – Х. ; К. : Центр. стат. упр. УРСР, 1928. – 196 с. – (Пр. Демогр. ін-ту / УАН; Т. 5).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 334; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1172; Михаил Васильевич Птуха. 1884–1961 : биобиблиогр. указ. / сост. Е.С. Ровнер ; вступ. ст. П.И. Пустоход. – К., 1963. – 43 с. : портр.; *Сороковская С.В.* М.В. Птуха как библиограф статистической литературы // ББИ. – 1965. – № 54. – С. 51–57; Ранняя історія АН України ... – С. 236; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 510; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 349; Довідник з історії України ... – С. 64; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 206, 208, 214, 215; Науково-допоміжний апарат ... – С. 481.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 293 (особ. спр. М.В. Птухи); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 229, арк. 24; оп. 1л, спр. 13, арк. 11.

Іконогр.: ЕІУ. – Т. 9 : Прил-С. – К., 2012. – С. 58.

Пуліян Галина Антонівна (05.10.1884, Житомир Волинської губ. – ?). Н. в дворян. родині службов-

ця. Закін. Житомир. жін. г-зію; Київ. ВЖК; бібл. курси практикантів ВБУ (1927). Працювала викл. Житомир. г-зії (1902–1907; 1913–1917); зав. б-кою педкурсів (Решетилів, 1920–1922); каталогізатором Т-ва природничників; пост. позаштат. співроб. заг. від. (з 17.01.1928), бібліотекарем І розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1928–1931), старш. бібліотекарем від. опрацюв. (1931–01.08.1934) БАН УСРР; бібліотекарем б-ки Ін-ту польс. пролетарської к-ри ВУАН (з 01.08.1934); бібліотекарем КБК (1941–1943); зав. від. (1944), зав. каб. тех. інформації (1945), голов. бібліотекарем від. каталогізації (1951) ДПБ УРСР.

Пр.: Кабінет технічної інформації БАН УРСР: робота і завдання // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 39–47.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 77, 80, 118, 181; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 302; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 44, арк. 84; спр. 71, арк. 5; оп. 1л, спр. 42а, арк. 11; спр. 44, арк. 84; ІР НБУВ, ф. 47, № 290, арк. 9–10 (анкета асп. УНКУ Г.А. Пуліян).

Пустовойтова Ганна Кирилівна (09.12.1913, рудник ім. К. Лібкнехта Криворізької вол. Херсонського пов. Херсонської губ. – ?). Н. в родині робітн. Навч. на педіатр. ф-ті 1-го Київ. мед. ін-ту (1935–1937); бібл. курсах БАН УРСР. Працювала бібліотекарем Криворіз. гірн. ін-ту (1930–1932); мед. сестрою район. лікарні (Кривий Ріг, 1932); тех. бібліотекарем, пом. бібліотекаря сектору фондів (1932–1933), бібліотекарем І розр. сектору обслуговування читачів (1937–07.07.1941) БАН УРСР; одночасно – зав. б-кою робфаку 1-го Київ. мед. ін-ту (1933–1935); робітницею ферми колгоспу ім. Чапаєва (Палласівський р-н Сталінградської

обл., 1942); рядовою (санітаркою, регулювальницею, машиністкою) Червоної Армії (1942–1945); старш. бібліотекарем сектору обслуговування читачів (1945–1951), старш. бібліотекарем з опрацюв. фондів та каталогів підручної довідкової б-ки читальних залів від. обслуговування читачів (1951–1968) ЦНБ АН УРСР. Нагороджена медалями: «За оборону Сталінграда» (1942), «За бойові заслуги» (1944), «За победу над Германией» (1945); грамотою дирекції ЦНБ АН УРСР за багаторічну і бездоганну роботу (1968).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 122, арк. 198–210 (особ. спр. Г.К. Пустовойтової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 122, арк. 199.

Путінцева Надія Петрівна (1885, Самарканд Закаспійської обл. – ?). Працювала бібліотекарем I розр. Б-ки II Від. ВУАН (1931–1933); бібліотекарем (з 01.01.1934), старш. бібліотекарем (15.02.1934–09.09.1935), зав. інформаційно-довідковим каб. сектору обслуговування читачів (1935) БАН УРСР. Репресована (1938). Реабілітована (1989).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 137 зв.; спр. 44, арк. 16; спр. 50, арк. 20.

Пухальська Ольга Лаврівна (1860–18.12.1925, Миколаїв). Працювала вчит. сіл. школи (до 1892); бібліотекарем Миколаїв. громад. б-ки (1892–1925, Херсонська губ.). Учасн. I Всерос. бібл. з'їзду (С.-Петербург, 01–07.06.1911).

Пр.: Каталог книг Николаевской общественной библиотеки : второе доп. (1899–1902) / [сост. О.Л. Пухальская]. – Николаев : Рус. типолитогр., 1902. – 148, [1] с.; Каталог книг Николаевской общественной библиотеки : 3-е и 4-ое доп. (1902–1904) / [сост. О.Л. Пухальская]. – Николаев : Рус. типолитогр., 1904 (обл. 1905). – [2], 245, 9 с.; Каталог книг Николаевской общественной библиотеки / [сост. О.Л. Пухальская]. – Николаев : Электр. тип. бр[ат]ьев Л. и И. Белолипских, 1912. – [8], 509 с.; Каталог книг отделения Николаевской обще-

ственной библиотеки / [сост. О.Л. Пухальская]. – Николаев : Электр. типолитогр. бр[ат]ьев Л. и И. Белолипских, 1916. – [4], 144 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Інтернет ресурси: Історія б-ки // Миколаїв. ОУНБ ім. О. Гмирьова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reglibrary.mk.ua/index.php/istoriya>. – Назва з екрана.

Пухтинська Г.М. (?-?). Працювала зав. район. б-ки читальні для дітей Укр.-рос. кооп. т-ва, старш. інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611, 615.

Пухтинська Л.Л. (?-?). Працювала бібліотекарем район. б-ки читальні Укр.-рос. кооп. т-ва губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Пухтинський В'ячеслав Костянтинович (1888, Чернігів – 1979) – філолог; канд. іст. наук (1940). Закін. Чернігів. г-зію (1907); від. стародавн. мов С.-Петербур. іст.-філол. ін-ту (1912). Учень І.Г. Турцевича. Працював викл. латин. мови Київ. 6-ї chol. г-зії (1912–1920); контролером-інструктором с.-г. страхування Держстраху (1925–1927); райінспектором наросвіти Ніжин. округи (1927–1928); зав. б-кою (з 25.09.1929), викл. нім. мови (1929–1937), старш. викл. нім. та лат. мови (1937–1941) Ніжин. ІНО; співроб. Ніжин. окр. музею (1930–1932); зав. б-ки Ніжин. ін-ту соц. виховання (1932); вчит. іноз. мови школи (с. Седнів Черніг. р-ну, 1956). Особовий архівний фонд В.К. Пухтинського зберігається в ІР НБУВ (ф. 273, 19 од. зб.).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 423; Дмитренко Н. Щоб пам'ятали ... – С. 162; Морозов О. До питання про масове вилучення книжкових пам'яток із бібліотечної колекції Ні-

жинського державного педагогічного інституту ім. М.В. Гоголя в 1934–1936 роках // Ніжин. старовина. – 2013. – Вип. 15 (18). – С. 73–79.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 53; ВДАЧОН, ф. Р-6121, оп. 2, спр. 1742, арк. 28–30 зв.; ІР НБУВ, ф. 273.

Пучківський Михайло Олександрович (17.09.1879, Новгород-Сіверський Чернігівської губ – ?). Н. в родині дир. г-зії. Навч. в Кам'янець-Подільській г-зії; на природн. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Закін. г-зію (Біла Церква Васильків. пов. Київ. губ.); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1903). Працював викл. рос. мови та історії ремісничого уч-ща (Клинці Суразького пов. Чернігівської губ., 1904–1908); вчит. рос. мови і словесності Житомир. 1-ї г-зії (1908–1919); дир. III г-зії (1917–1919); викл. трудшколи (1919–1925); викл. психології, педагогіки та рос. мови середніх шкіл (Житомир); лектором курсів для підгот. вчителів вищ. і почат. шкіл (1917–1918); викл. фізіол. психології, педології, психофізіології, історії філос., рефленології Житомир. ІНО (1919–1927); старш. бібліотекарем, м. н. с.-конс. з історії народів СРСР БАН УРСР (16.12.1936–16.09.1937).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 427; Наука и научные работники СССР ... – С. 335.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6308 (особ. спр. М.О. Пучківського); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 19.

Пфейфер Вільгельм-Фердинанд Вільгельмович (слов'ян. ім'я – **Василь Васильович**) (21.05.1884, Прилуки Полтавської губ. – 1937) – математик, метеоролог, фізик. Закін. фіз.-мат. ф-т Новорос. ун-ту (1909). Працював викл. фізики та мат. Вінниц. реал. уч-ща (1914–1915); старш. бібліотекарем (1920–1922), в. о. дир.

(15.02.1921–берез. 1922) ВФ ВБУ; співроб. Укр. метеорол. служби (Прилуки). Репресований.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 442; Наука и научные работники СССР ... – С. 336; Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Соломонова Т.Р. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 115; Науково-допоміжний апарат ... – С. 481; Брилинг Г.Г. Воспоминания о реальном училище // Вінниця у спогадах : у 2 т. – Вінниця, 2013. – Т. 1. – С. 559–568, 694.

Пшибось Юліан (05.03.1901, с. Гвозьніца Дольна Ряшівської округи Королівства Галичини і Володимирії Австрійської імп. – 06.10.1970, Варшава, Польща) – поет, критик, педагог. Н. в сел. родині. Закін. філол. ф-т (англ. мова і л-ра) Ягеллонського ун-ту (Краків, 1924). Працював вчит. (Сокаль Львівського воєводства, 1923–1925; Хшанув, Польща, 1925–1927; Цешин, Польща, 1927–1939); бібліотекарем Нац. закладу ім. Оссолінських (Львів, 1939–1940); зав. від. поезії редколегії журн. «Nowe widnokregi» (з 24.12.1940); дипломатом у Швейцарії (1947–1951); дир. б-ки Ягеллонського ун-ту (Краків; з 1951). Зарештований гестапо (Львів, 1941). Після Другої світової війни виїхав до Польщі. Брав участь у підготовці виставки присвяченій 85-им роковинам смерті Адама Міцкевича в Львів. філії БАН УРСР (1940).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 381–382.

П'ясецький Петро Юрійович (?-?). Голова ТК ВФ ВБУ (1920; 1923–1924). Товариш голови Вінниц. «Про-світи».

Л-ра: Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Соломонова Т.Р. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 56, арк. 2.

Р

Рабинович Розалія Аркадіївна (1880–?). Н. в родині службовця. Освіта незакінч. вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів наук. б-к м. Києва БАН УСРР (1936). Працювала зав. б-ки Індустр. робфаку (1925); зав. б-кою С.-г. технікуму; бібліотекарем УАМЛІНу; бібліотекарем Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 3; оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета Р.А. Рабинович).

Рабинович Ц.Н. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 15.

Рабчинська Олена Вікентіївна (02.07.1899, Варшава Царства Польського – ?). Н. в родині службовця. Закін. вісім класів г-зії (Прилуки Полтав. губ., 1918); пед.-суспільствознав. від. ф-ту суспільствознав. наук Ленінгр. держ. ун-ту (1924); бібл. курси практикантів ВБУ (1927). Асп. ВБУ (1927–1931). Працювала викл. та організатором б-ки вечір. школи з ліквідації неписьменності для дорослих (Прилуки Полтав. губ., 1919–1920); діловодом Упродкому (Прилуки Полтав. губ., 1920–1921); вчит. школи з ліквідації неписьменності для дорослих та підлітків (Київ, 1925–1926); бібліотекарем б-ки Торг.-пром. тех-

нікуму (1927–1928); бібліотекарем б-к I та II Відділів АН УСРР (1932–1933); одночасно – практиканткою (1926), асп. (1927–1931), старш. бібліотекарем-спеціалістом групи сист. кат. від. опрацюв. (1931–1936), зав. групи індексації (1937), м. н. с.-конс. групи сист. кат. з рад. буд-ва та права від. наук. бібліогр. (1937–1941; 1943–1945), голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом з соц.-екон. дисциплін конс.-бібліогр. від. (1945–1952), старш. бібліографом від. комплектування (1952–1957) ДПБ УРСР; під час нім. окуп. Києва – співроб. КБК (1941–1943). Працювала над розробкою інстр. і предм. кат. б-к I та II Відділів АН УСРР (1932–1933). Вела семінар з методики склад. сист. і предм. каталогів на заг.-міськ. курсах з перепідгот. бібліотекарів (1931–1932); заняття в семінарах з технімуму з питань каталогізації та індексації для співроб. БАН УРСР (1933–1941); заняття для співроб. БАН УРСР в семінарі з методики склад. систематичних каталогів ДПБ УРСР (1946). Брала участь у розширеній нараді 21–22 груд. 1945 щодо склад. бібліогр. укр. книги. Уклала декілька інструкцій з питань організації каталогів.

Пр.: До питання про предметний покажчик в сучасній англійській літературі // Бюл. інозем. досвіду. – 1940. – № 1. – С. 6–14; Бібліографічна характеристика книги на службі соцбудівництва. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 4; Про предметний каталог. [«Рубрики предметного каталогу» Б.О. Боровича і «Система рубрик і ссылок предм. каталога» А. Покровського і Е. Шашневої у зв'язку з проблемою «специфічної (точної) рубрики в предметному каталозі». – ІР НБУВ, ф. 33, № 2813, арк. 15–17; Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 7а, арк. 1–55.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 240; Вони ж. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 69, 118, 124, 134, 181; Матусевич В.В. Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 80; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 537; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 617; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 302; Історія НАН

України (1946–1950) ... – С. 357; Дубровіна Л.А.,
Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 223,
350, 355.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 190;
спр. 27, арк. 64 зв.; оп. 2л, спр. 127, арк. 32–45
(особ. спр. О.В. Рабчинської); ЦДАВО України,
ф. 166, оп. 12, спр. 6336 (особ. спр. О.В. Рабчинської).

Радзієвська Ольга Олександрівна (1899–?). Н. в родині вчителя. Закін. Старокиїв. жін. г-зію (1917); біол. ф-т Київ. ІНО (1925). Навч. на Київ. ВЖК (1917–1923); курсах підвищення кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала позаштат. бібліотекарем (1927), бібліотекарем (1936) КДУ.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2; спр. 23, арк. 189.

Радзієвський Олександр Іванович (1868–?). Закін. КДА. Працював викл. 2-ї жін. духов. школи (Київ, 1893–1919); мол. пом. бібліотекаря б-ки Укр. від. Київ. ун-ту св. Володимира (1918); бібліотекарем Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1920–1927); бібліотекарем II розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (01.10.1927–1931), бібліотекарем (1931–23.08.1933) ВБУ.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 31, арк. 126; спр. 37, арк. 221; Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, спр. 1, арк. 20.

Радзімовська Софія Луківна (1873–?). Закін. міністерську жін. г-зію. Працювала вчит. підгот. школи А.І. Диченко (1910); зав. приват. б-ки (1911–1919); зав. б-ки Сорабкопа (1919–1924); бібліотекарем дит. б-ки Ліги захисту дитинства (1917–1918); співорганізатором та членом бібл. ради Робітн. б-ки Ради профспілок м. Києва (1918); бібліотекарем та членом бібл. ради б-ки Троїцького нар. будинку (1918–1919).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 89.

Радзімовський Валеріан Васильович (1864, Київська губ. – 1919, Київ) – юрист. Закін. юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював юрисконс. юрисконс. частини при обер-прокурорі св. Синоду (1914); юрисконс. М-ва ісповідань (Київ); співроб. секції Пост. коміс. з виучув. звичаєв. права при УАН (1919); каталогізатором Нац. (Всенар.) б-ки України (з 15.08.1919). Почесний мировий суддя. Заарештований Надзвич. коміс. з боротьби з контрреволюцією (19.08.1919). Розстріляний більшовиками (серп. 1919). Реабілітований.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1589; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 352.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 52, 54–56; оп. 1л, спр. 2, арк. 11 зв., 33; спр. 3, арк. 101.

Радзімовський Олександр Олександрович (13.11.1899, Ромни Полтавської губ. – ?). Н. в родині педагога. Навч. в 6-ї г-зії, Колегії Павла Галагана (Київ). Закін. іст. від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1925), аспірантуру НДІ соц. реконструкції сіл. госп-ва (1931); короткотермін. арх. курси. Працював урядовцем II розр. від. інформації та видавництв М-ва торгу і промисловості УД (з 29.05.1918); співроб. описової секції арх. від. ВУКОПМІСу (з черв. 1919); інструкт. ГАУ та Арх. фонду (Київ, 1919) і Київ. губ. арх. упр., пом. зав. та зав. б-ки Центр. арх. революції (1919–1923); одночасно – бібліотекарем читальні Нац. б-ки у Києві (1920); район. уповноваж. Київ. товар. біржі в Умані, зав. секції торгівлі і кооперації Уман. окрплану та викл. політекономії та екон. географії Уман. профшколи (1925–1927); учен. секр. Кон'юнктурного бюро і екон. підсекції окрплану (Мелітополь, 1927–1928); н. с. НДІ орг-ції праці в сіл. госп-ві та Всесоюз. НДІ цукр.

промисловості (Київ, 1931–1933); економістом з-ду «Радіоприлад» (Москва, 1933–1934), Київ. міськ. етилов. союзу (1935–1936), старш. економістом облторгвід. (Київ, 1936–1938), Укоопспілки (Київ, 1938–1941); пом. план. від. Харків. промкомбінату (1941); тех. кер. вироб. від. Укоопспілки (Київ, 1941), кооператива водників (Київ, 1942); кер. стат. від. Т-ва зерн. підприємств (Київ, 1942–1943); н. с. Київ. обл. арх. (Київ, 1943); зав. план. від. Укрхарчпроппроекту (Київ, 1944–1945); асист. Ін-ту харч. промисловості (1945–1946), одночасно за угодою – старш. ред. від. стародруків БАН УРСР (1946). Упорядкував б-ку Колегії Павла Галагана. За постановою Особливої наради при МДБ СРСР за ст. 54–1а, 54–10 ч. 1 КК УРСР засуджений до 10 років ВТТ (21.07.1951). Реабілітований (1989).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 26. – 22 липня; Київ : жертви репресій. Т. 2. ... – С. 261.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 73; оп. 1л, спр. 5, арк. 41–43 (заява); оп. 2л, спр. 130, арк. 227–232 (особ. спр. О.О. Радзімовського); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6352 (особ. спр. О.О. Радзімовського); ф. 3689, оп. 1, спр. 17, арк. 25–26.

Радченко Варвара Валентинівна (1909, с. Шаповалівка Чернігівської губ. – ?). Працювала схедографом (з 01.09.1934), старш. бібліотекарем (з 1936), старш. бібліотекарем від. рукоп. (з 25.03.1937), голов. бібліотекарем (1938–1940) від. опрацюв. БАН УРСР.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 432, оп. 1, спр. 8, арк. 140, 143; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 234; спр. 50, арк. 20.

Радченко М. (?–?). Закін. бібл. курси при Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського. Працювала реєстратором КЦРБ ім. РКП(б) (1927–1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Раєвська С.О. (?–?). Працювала в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (лип. 1930–груд. 1931).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 74; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 167.

Раєвська Тетяна Костівна (1895, Київ – ?). Закін. сім класів міністерської жін. г-зії. Навч. на ВЖК, в Укр. ін-ті лінгв. освіти (1930–1933). Працювала старш. бібліотекарем від. іноз. комплектування БАН УСРР (з 05.10.1936), в евакуації – бібліотекарем від. книж. фондів АН УРСР (Уфа, з 27.05.1942).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 133 (анкета Т.К. Раєвської), спр. 63, арк. 1.

Раєвський Віктор Олексійович (?–?). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1887). Працював бібліотекарем-спеціалістом (1921–1922), вчен. діловодом (1922) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11, 15 зв; спр. 9, арк. 2; спр. 11, арк. 2 зв.

Райзман Марія Яківна (1904–?). Н. в міщанській родині. Працювала бібліографом наук. каб. літ. коміс. УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 178–183; спр. 51, арк. 138 (анкета М.Я. Райзман).

Ракітін Микола Миколайович (1888–?). Працював книгоношею-агентом б-ки УНіку (1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Ракітін Олександр Дмитрович (1905–?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював зав. б-кою геол. каб. КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 137 (анкета О.Д. Ракітіна); спр. 52, арк. 2.

Ракітіна С.Д. (?-?). Працювала бібліотекарем район. б-ки читальні Укр.-рос. кооп. т-ва губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Рапопорт Марія Володимирівна (16.06.1893, Одеса Херсонської губ. – 27.01.1959, Одеса). Н. в родині міщанина. Закін. Одес. жін. г-зію (1912); іст.-філол. ф-т Одес. ВЖК; іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1917); курси практикантів (1920–1921) та аспірантуру н.-д. бібл.-книгознав. каф. ЦНБ м. Одеси (1930). Працювала викл. історії Одес. жін. г-зії (1918–1920); класифікатором та конс. каб. бібліотекаря Центр. окр. робітн.-сел. б-ки (1921–1926); зав. від. рідкісних вид. і рукописів ЦНБ м. Одеси (кін. 1940-х). Член Президії та редколегії Одес. бібл. об'єднання. Займалася збиранням та опрацюванням матеріалів для складання покажчика листів Ф.М. Достоевського (1920–1921), який було надруковано в збірнику «Творчество Ф.М. Достоевского» (Одеса, 1921). Співпрацювала з Одес. бібл. об'єднанням, де склала предметний каталог книг про село (1927).

Пр.: Закультуру читання // Б-ка у соц. буд-ві. – К., 1935. – № 4–5. – С. 12–14; Соцтехминимум в Одесской государственной научной библиотеке / М. Рапопорт, С. Боровой // Красный библиотечарь. – 1935. – № 2. – С. 58–59 : ил. – [Підпис: М.Р., С.Б.]; Книжные фонды Одесской государственной научной библиотеки // Одесская государственная научная библиотека им. А.М. Горького : ист. очерк / Одес. Гос. науч. Б-ка им. А.М. Горького. – О., 1941. – С. 121–174; До 115 років Одес. держ. наук. б-ки ім. О.М. Горького // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 55–63; Одесская государственная научная библиотека им. А.М. Горького // Совет. библиогр. – 1948. – Вып. 5. – С. 125–128; 120 лет Одесской государственной научной библиотеке им. А.М. Горького / А. Ольшанский, М. Рапопорт // Библиотечарь. – 1950. – № 8. – С. 43–45; Редкие отечественные

издания и рукописи // Сокровищница культуры. – О., 1955. – Вып. 1. – С. 48–77; Из истории фонда Одесской государственной научной библиотеки им. А.М. Горького // Библиотеки СССР : опыт работы. – 1957. – Вып. 7. – С. 122–130; Книжный фонд // Сокровищница культуры. – О., 1958. – Вып. 2. – С. 145–155; Библиотечный семинар под руководством Л.Б. Хавкиной. – ИР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 274–276.

Л-ра: М.В. Рапопорт [некролог] // Библиотечарь. – М., 1959. – № 6. – С. 62; *Боровой С.Я.* Воспоминания. – М. ; Иерусалим, 1993. – С. 156, 341.

Дж.: ИР НБУВ, ф. 47, № 322, арк. 223; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6385 (особ. спр. М.В. Рапопорт).

Рапопорт Сара Аронівна (1908–?). Н. в родині лікаря. Закін. курси для наук. бібліотекарів при ВБУ (1928), курси іноз. мов. Працювала бібліотекарем бібліотек: ім. Коцюбинського (Київ, 1923–1924), Донец. гірн. ін-ту (Сталіно, Донбас, 1929–1930), Київ. лісотех. ін-ту (1930), Київ. геологорозв. ін-ту (1930), Київ. центр. дит. б-ки (1931), Київ. НДІ спожив. кооперації (1931–1933), Всеукр. акад. с.-г. наук; УАМЛІНу (1936). Володіла англ., фр., нім. мовами.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 195; спр. 40, арк. 141–142 зв.; спр. 51, арк. 139.

Рапота-Крашеніннікова О.І. (?-?). Працювала бібліотекарем Археологічного музею ВУАН (1932–1933).

Л-ра: Археологічний музей ВУАН ... – С. 38.

Рафальська Тетяна Іванівна (1890–?). Н. в родині лікаря. Закін. іст.-філол. ф-т та бібл. курси. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем НДІ махової промисловості; бібліотекарем хім. л-ри б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 136; спр. 52, арк. 2.

Рахинський Володимир Іванович (15.07.1883, Реутинці Кролевецького пов. Чернігівської губ. – ?). Навч. на іст.-філол. ф-ті ун-ту в Дерпті (1903–1908). Вивчав слов'ян. філологію у Львів. (1906–1907) та Віден. ун-тах (1907–1908). Учень проф. В. Ягіча. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1910). Працював вчит. рос. мови: Катеринослав. торг. школи (1906), Варшав. г-зії (1910), Уман. комерц. школи (1911), Дерпт. реал. школи (1911–1913), Перновської чол. г-зії імп. Олександра II Ризького учбов. округу (1913–1914), г-зії (Баришівка Переяслав. пов. Полтав. губ., 1917); дир. г-зії (1918), труд. та пед. шкіл (1919–1922); лектором укр. мови пед. курсів (1922–1923) (Березань Переяслав. пов. Полтав. губ.), Вінниц. ІНО (1923–1924), Вінниц. укр. пед. курсів (1924); членом правління, зав. б-кою, викл. (з 1929) Вінниц. укр. пед. технікуму ім. І. Франка. Член ради, кер. КВП ВФ ВБУ, наук. конс. з діалектології КВП (1925). Член Всеукр. конф. в справі встановлення правопису (1927). Голова Коміс. укр. мови Вінниц. СНР. У ВФ ВБУ працював над рукописами, розробляючи питання про укр. шрифти, збирав діалектичний матеріал. Надіслав до Державної правописної комісії у Харкові тези про укр. шрифти та зауваження до проекту укр. літ. правопису (1926).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 408; Наука и научные работники СССР ... – С. 342; Кабінет виучування Поділля ... – С. 103.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7; ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 6401, арк. 2 (особ. спр. В.І. Рахинського).

Ребельський І.С. (?-?). Працював зав. б-ки Київ. держ. пед. ін-ту (до 1935).

Л-ра: Тарасова Н. Наук. б-ка НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 258; Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 15.

Ребрік (?-?). Працювала зав. б-ки Ін-ту пром. кооперації (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 23.

Редько Федір Андрійович (1905, Умань Київської губ. – 1981) – історик, літературознавець. Працював н. с., заст. зав. від. книгосховища (01.01–15.02.1935) ВБУ; дир. Полтав. пед. ін-ту (1944–1949); дир. Чернів. пед. ін-ту (1949–1955); викл. Чернів. ун-ту (з 1955). Особовий фонд Ф.А. Редька зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 2).

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 404.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 45, арк. 215; спр. 47, арк. 14, 15; спр. 48, арк. 7.

Рейнбот В.В. (?-?). Працював бібліотекарем б-ки КПІ (1925); зав. фундам. б-ки Машинобуд. ін-ту (1932). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 60.

Ремер (Вислоцька) Зофія Кристина (20.07.1898, Львів Австро-Угорської імп. – 07.10.1986, Варшава, Польща) – палеограф, філолог, педагог, д-р філос. н. (1921). Закін. г-зію ім. Словацького (1916); наук. курси у Відні; філос. ф-т Львів. ун-ту (1923). Працювала допоміжним н. с. (1917–1921), мол. асист. (1921–1923) б-ки каф. класич. археології, бібліотекарем б-ки Львів. ун-ту (1923–1932); співроб. III держ. б-ки (1941–1944); асист. Львів. ун-ту (1944); заст. зав. від. комплектування, зав. книгосховища, зав. від. сист. кат. (1945–1948), дир. Ін-ту книги (1955–1964), заст. дир. (з 1956) Б-ки Народової (Варшава); одночасно – викл. (з 1950), зав. (1960–1968), доц. (з 1964) каф. бібліотекознав. Варшав. ун-ту. Працюю-

чи в б-ці Львів. ун-ту, опрацювала мистецьку колекцію кафедри класичної археології та б-ку ім. К.В. Чортотрийського. Співорганізатор кафедри бібліотекознавства Варшавського університету (1953). Як бібліотекознавець вивчала питання читання, обслуговування, комплектування. Член (з 1926), член правління (1930–1931), почесн. чл. (1979) Львів. від-ня Об'єднання польсь. бібліотекарів.

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 122–123.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 57: 1923–39, ф. 54, оп. 12, спр. 39; ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1558; оп. 7, спр. 2025; оп. 15, спр. 657, 660.

Ремер Тадеуш (15.05.1894, с. Товсте Королівства Галичини Австро-Угорської ім. – 08.08.1971, Варшава) – філолог–романіст, педагог. Навч. в г-зії Санока (1912); філос. ф-ті Львів. ун-ту (1912–1914, 1921–1923). Стипендіат б-ки Закладу ім. Оссолінських (1913–1914). Закін. бібл. курси для працівників наук. б-к при Львів. філії БАН УРСР (1940). Працював викл. фр. мови та пропедевтики I Корпусу кадетів (Львів, 1923–1930); бібліотекарем б-ки Баворовських (Львів, 1924–1929); дир. г-зії та лицю (Борислав, 1930–1939); співроб. Бактеріологічного ін-ту ім. Рудольфа Вайгеля (Львів, 1942–1944); старш. бібліотекарем, згодом – вчен. секр. б-ки Львів. ун-ту (1944–1945); співроб. б-ки Ягелонського ун-ту (Краків, 1945) та Б-ки Народової (Варшава, 1945–1948); дир. б-ки Держ. зоол. музею (Варшава, 1949–1960). Член правління Союзу польсь. бібліотекарів та архівістів (1946–1960). Кавалер нагород: Хрест Хоробрих, Офіцерський хрест ордену Відродження Польщі.

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 121–122.

Дж.: Арх. ЛНУ спр. 2; ДАЛО, ф. 26, оп. 15, спр. 667.

Решетніков А. (?–?). Працював дир. Держ. іст. б-ки (Київ, з лип. 1939).

Л-ра: Виноградова О., Михайлова О., Скорохватова А. Державна історична бібліотека України – перлина національної культури // Бібліотеки України ... – С. 115.

Редін Єгор Кузьмич (псевд.: *Е.Р., Е. Кузьмич, Е. Р-нъ*; 02.11.1863, с. Старше Дмитрієвського пов. Курської губ. – 27.04.1908, Харків) – історик книжного мистецтва, мистецтвознавець; магістр (1897), д-р (1907) теорії та історії мистецтва. Н. в селян. родині. Закін. 2-гу чол. г-зію (Тифліс); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1888). Залишений для підгот. до проф. зв. Працював приват-доц. (з 1893), екстраординар. проф. (з 1901), ординар. проф. (з 1907), викл. каф. теорії й історії витончених мистецтв, зав. музею витончених мистецтв та старожитностей, ред. журн. «Записки Харьковского университета» (з 1907) Харків. ун-ту; викл. міськ. школи малювання та живопису (Харків, з 1906). Член (з 1893), секр. (з 1897) Харків. іст.-філол. т-ва. Член Харків. Т-ва поширення грамотності; правління ХГБ (з 1886). Секр. і підскарбій Харків. підгот. к-ту XII Археол. з'їзду (1900–1902). Здійснив наукові відрядження для вивчення пам'яток ранньохристиянського і візантійського мистецтва (Туреччина, 1891–1892; Греція, 1898). Дослідник церковних, у т. ч. рукоп. пам'яток Слобожанщини. Послідовник джерелознавчого методу опису лицевих рукописних книг та мініатюр. Нагороджений орденом Анни 3 ст. (1903), св. Станіслава 2 ст. (1906).

Пр.: Диптих Эчмиадзинской библиотеки. – СПб., 1891. – 15 с.; Рукописи с византийскими миниатюрами в библиотеках Венеции, Милана и Флоренции // Журн. Мин-ва нар. просвещения. – 1891. – № 12. – С. 299–317; Лицевые рукописи собрания графа А.С. Уварова. Лицевая Псалтирь редакции XVII века. Лицевая Псалтирь по

кафизмам 1548 года. – М., 1892. – 18 с.; Миниатюры апокрифического арабского Евангелия детства Христа, Лаврентианской библиотеки во Флоренции. – СПб., 1894. – 19 с.; Миниатюры пурпурного кодекса Мюнхенской Библиотеки // Археол. известия и заметки. – 1894. – Т. 2, № 5. – С. 145–152; Каталог библиотеки Императорского Харьковского Университета. Отделение : «Библиотека А.М. Матушинского» / под ред. Е.К. Редина. – Х., 1895. – XXXVIII, 106 с.; Сирийские рукописи с миниатюрами Парижской Национальной библиотеки и Британского музея // Археол. известия и заметки. – 1895. – Т. 3, № 11. – С. 353–361; Сирийские рукописи. – М., 1896. – 12 с.; Сирийская рукопись Евангелия с миниатюрами XIII века библиотеки Британского музея. – О., 1898. – 14 с.; Лицевые рукописи повести о видении Козьмы Иегумена // Археол. известия и заметки. – 1899. – Т. 7, № 6/7. – С. 161–170; Сельские библиотеки и повторительные классы // Харьк. губ. ведомости. – 1899. – 11 ноября; Памятники церковных древностей Харьков. губ. // Труды Харьков. предварительного комитета по устройству XII археологического съезда. – Х., 1902. – С. 44–48; Каталог выставки XII археологического съезда в г. Харькове. Отдел старопечатных книг / под ред. Е.К. Редина. – Х., 1902; Историко-филологическое общество при Императорском Харьковском университете за первые двадцать пять лет его существования (1877–1902). – Х., 1902. – 10 с.; Материалы к истории византийского и древне-русского искусства. I. Псалтыри собрания гр. А.С. Уварова в с. Поречье (Московской губ.) // Визант. временник. – 1902. – Т. 9, вып. 1/2. – С. 103–121; О некоторых лицевых рукописях «Шестоднева» Иоанна, экзарха болгарского. – М., 1902. – 23 с.; Музей изящных искусств и древностей Императорского Харьковского университета (1805–1905) : к истории Имп. Харьк. ун-та. – Х., 1904. – 64 с.; Ученая деятельность Историко-филологического общества при Императорском Харьковском университете за первые двадцать пять лет его существования (1877–1902). – Х., 1904. – 46 с.; Искусство и археология : библиография. – СПб., 1906. – 24 с.; СПб., 1907. – 19 с.; [Автобиография] // Ист.-филол. ф-т Харьков. ун-та за первые 100 лет ... – С. 307–311.

Л-ра: Сумцов Н.Ф. Человек золотого сердца (профессор Егор Кузьмич Редина). – Х., 1909. – 63 с.; *Багалей Д.И.* Неизданная заметка Е.К. Редина : [о художественном оформлении рукописных сборников Харьковской духовной семинарии] // Сб. Харьков. Ист.-филол. о-ва. – 1913. – Т. 19. – С. 316–317; *Ярошик В.* Библиографічна діяльність Є.К. Редіна (1863–1908) // Вісн. Кн. палати. – 1998. – № 7. – С. 35–36; *Естушенко А.В.* Е.К. Редина и библиотека Харьковского университета // Четверті Сумцовські читання : матеріали наук. конф., присвяч. 135-річчю з дня народж. Є.К. Ре-

діна. – Х., 1999. – С. 20–23; Стор Кузьмич Редін : біобібліогр. покажч. / уклад. Р.І. Філіпенко ; наук. ред. С.М. Куделко ; бібліогр. ред. С.Б. Глибицька. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 70 с.; *Мицук С.* Внесок професорів Харківського університету Є.К. Редіна в дослідження рукописно-книжкових пам'яток України (кінець XIX – початок XX ст.) // Волин. іст. зап. – 2010. – Т. 4. – С. 4–11.

Інтернет-ресурси: Стор Кузьмич Редін : біобібліогр. покажч. / уклад. Р.І. Філіпенко ; наук. ред. С.М. Куделко. – Х., 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biography.nbu.gov.ua/data/data/bibliogr/1968.pdf>. – Назва з екрана.

Рибальський П. (?-?). Освіта вища. Працював зав. б-ки Катеринослав. мед. ін-ту (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 184.

Рибинська Наталія (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Троїцького Нар. дому бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Рибицький Павел Ієронім (30.09.1902, Янів Тереховлянський Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 15.07.1988, Краків, Польща) – соціолог, полоніст, д-р філос. н. (1926). Навч. у Львів. ун-ті (1920–1924). Стажувався в Німеччині (1928), Франції (1929–1930), Італії (1930). Працював пом. канцеляриста (1922), старш. канцеляристом (1923), мол. бібліотекарем (1925), асист. (1925–1935) б-ки Львів. ун-ту; директором б-ки Сілезького сейму (Катовіце, Польща, 1935–1957); одночасно – викл. гуманістичного ф-ту Ягеллонського ун-ту (Краків, 1945–1951); зав. каф. соціології Вроцлавського ун-ту; зав. каф. соціології і демографії філос.-іст. ф-ту Ягеллонського ун-ту (Краків, 1957–1972). Нагороджений «Медаллю 10-річчя Поверненої Незалежності» (1929); «Кавалерським

Хрестом ордену Відродження Польщі», «Золотим Хрестом Заслуги», Медаллю Олександра Кюрі».

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету... – С. 117–118.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1657.

Рилєєва Наталія Василівна (1879–?). Освіта вища. Працювала бригадиром групи сист. каталога, н. с. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (до 01.09.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 11, 33.

Риниєрі Ганна Василівна (?–?). Працювала зав. б-кою Тавр. громад. (купецького) зібрання (Сімферополь, 1913).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 30.

Ристенко Олександр Васильович (1880, Одеса Херсонської губ. – 1915, Одеса Херсонської губ.) – археограф, книгознавець; проф. Закін. іст.-філол. ф-т Новорос ун-ту (1902). Учень В.М. Істріна. Працював приват-доц., екстраорд. проф., секр. іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту (1914–1915); позаштат. бібліотекарем-зав. б-ки ОТІС (1905–1914). Дослідник історико-літературних пам'яток.

Пр.: Сказание о 12 снах царя Мамера в славяно-русской литературе. – О., 1904; Легенда о Св. Георгии и драконе в византийской и славянорусской литературе. – О., 1909; Рукописи, принадлежащие Библиотеке Императорского Одесского Общества истории и древностей. Вып. 1. Рукописи церковнославянские и русские, документы и письма // Зап. Одес. общ-ва истории и древностей. – 1910. – Т. XXVIII. – С. 35–120; Те саме [окр. відбиток]. – О. : Славянская типография Е. Хрисогелос, 1910. – 88 с.

Л-ра: Хмарський В.М. Бібліотека ОТІС ... – С. 24–26; Міщук С.М. Олександр Васильович Ристенко (1880–1915) – археограф та книгознавець // Зб. навч.-метод. матеріалів і наук. ст. іст. ф-ту / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2008. – Вип 15. – С. 37–42; Він же. Колекція рукописних книг бібліотеки Одеського товариства історії та старожитностей у другій полови-

ні XIX – на початку XX ст. та їх науковий опис // Інтелігенція і влада. – 2008. – Вип. 13. – С. 205–208; Мерзлякова С.А. К истории византологии в Новороссийском университете : по фондам научной библиотеки ОНУ // Вісн. Одеського національного університету. – О., 2009. – Т. 14, вип. 19 : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 31–32; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 25.

Рихлик Євген Антонович (16.11.1888, с. Вільшанка Чуднівської вол. Житомирського пов. Волинської губ. – 1937) – вчений-славист, краєзнавець, етнограф, педагог і громад. діяч; проф. Н. в родині хліборобів, переселенців зі Сх. Чехії. Закін. нар. однокласне уч-ще (с. Вільшанка, 1899); реал. школи (Прага, 1900–1903); 5-ту Києво-Печерську г-зію (Київ, 1907–1909); від-ня слов'ян. філол. іст.-філол. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1909–1913). Слухав лекції в Берлін. ун-ті (1910, 1913). Нагороджений золотою медаллю за конкурс. студент. дослідж. з історії чес. літ. відродження (1913). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. слов'ян. філол. Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1914–1917). Працював викл. слов'ян. філол., рос. мови та педагогіки Київ. ВЖК, жін. г-зії К.С. Євсєєвої, жін. г-зії В.О. Жеребцової, Києво-Подільської жін. г-зії (1913–1918); 1-ї Київ. г-зії (1913–1918); приват-доц. Київ. ун-ту св. Володимира (1917–1918); лектором курсу історії польс. письменства Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917); екстраординар. проф. каф. слов'ян. філол. ун-ту (Самара, 1918–1919); доц. каф. слов'ян. філол. та в. о. секр. іст.-філол. ф-ту КДУ (1919–1920); доц. 1-го укр. ун-ту (Київ, 1919–1920); викл. 4-ї Київ. г-зії (1920); зав. хати-читальні (Чуднів, 30.10.1923–15.05.1924); зав. чес. трудшколи (с. Вільшанка, з 10.05.1923); дир. трудшколи № 105 (Київ, 26.08.1924–1925); викл. заг. книгознав. дисциплін

вищ. курсів (1925), н. с.-кореспондентом (з 17.02.1926) УНІКУ; проф. каф. укр. мовознав. та письменства (з 03.11.1925), кер. каб. з укр. мови і письменництва, зав. шкільним ф-том Ніжин. ІНО (1925–1930); деканом Вечір. робітн. ун-ту (Ніжин, 1927–1929); зав. шкільним ф-том Ніжин. ін-ту соц. виховання (до 05.01.1931; офіційно до 04.04.1931). Д. чл. іст. т-ва Нестора-Літописця (з 1916). Секр. чес. Волин. к-ту допомоги голодуючим (з 1921). Член виконкому Чуднів. район. проф. спілки робітників освіти (з 1923). Зав. Каб. нацменшин, член Етногр. коміс. ВУАН (з 27.12.1928). Член редкол. «Етнографічного вісника». Співроб. Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича, Комісій заходо- та америкознавства. Д. чл., кер. секції укр. мови і письменництва Н.-д. каф. Ніжин. ІНО (10.02.1927–06.09.1930). Заст. голови Ніжин. наук. т-ва краєзнавства (1927–1929). Делегат I з'їзду чес. колоністів Волині (Житомир, 1921). Досліджував творчість польс. поетів Ф. Челяковського і Ю. Словацького, слов'янофільство кирилومهфодіївців, лексику села Вільшанка на Житомирщині. Заарештований за звинуваченням у «контрреволюц. діяльності, у шпигунстві на користь Чехословаччини та участь у військ. орг-ції, створеній для повалення рад. влади» (05.01.1931). Засуджений на 10 років ВТТ. Загинув відбуваючи покарання. Реабілітований (1958).

Пр.: Жизнь славян : популярные очерки. – К., 1915. – Вып. 1. Мать славян и ее австрийские дети; Вып. 2. Поэзии славянского горя и славянских надежд (Коллар и Сладкович); Поэтическая деятельность Франца Ладислава Челяковского : из истории чешского литературного возрождения. – К., 1915; Друкарська техніка. – К. : ДВУ, 1925. – 96 с. – (Наук.-популярна б-ка книгознав. Вып. 5); Огляд музичного життя Чехословаччини (1920–1925) // Музика. – 1925. – № 9–10. – С. 326–336; № 11–12. – С. 420–429; Библиотека Ніжинського ІНО // Библиол. вісті. – 1926. – № 1. – С. 81–82;

Слов'янофільство Кирило-Методіївців : з ідеології Кирило-Методіївського братства // Зап. Ніжин. ІНО. – 1926. – Кн. VI. – С. 204; Село Вільшанка на Житомирщині в світлі лексики // Зап. Ніжин. ІНО. – 1927. – Кн. 7. – С. 193–220; Про деякі польські переклади українських народних дум // Ювіл. зб. на пошану акад. М.С. Грушевському з нагоди його 60-річчя. – К., 1928. – Т. 2. – С. 546–555; Сава Чалий і Сава Цеглинський у польській літературі // Зб. заходознавства. – 1929. – Т. 1; Як організовано справу вивч. української етнографії за межами Рад. України // Етногр. вісн. – 1929. – Кн. 8. – С. 184–189; До організації кабінету вивч. нацменів при ВУАН // Вісті ВУАН. – 1929. – № 3–4. – С. 85–87; Чеські колонії на Житомирщині // Хроніка-2000. – К., 1999. – № 29–30. – С. 106–110; 3 нової літератури про «польсько-українську школу». – ІР НБУВ, ф. X, № 18005, арк. 1–17; Новини друкарської техніки. – ф. 47, № 322, арк. 127–150; Библиотека Ніжинського інституту народосвіти. – № 325, арк. 102–103.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год...–Ст. 1797; Наука и научные работники СССР ... – С. 359; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1241; Євген Антонович Рихлік : біобібліогр. покажч. / упоряд. і відп. за вип. Г.В. Самойленко; Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М.В. Гоголя. – Ніжин, 1993. – 15 с.; *Ленченко Н.О.* Етапи розвитку і становлення б-ки Ніжин. пед. ін-ту / Н.О. Ленченко, Л.І. Литвиненко // Нові технології навчання. – 1996. – Вып. 16. – С. 109–118; *Костиця М.Ю.* В'язень 373 // Житомир. вісн. – 1997. – 31 січня; Чехи на Волині: історія і сучасність // Пр. Житомир. наук.-краєзнав. т-ва дослідників Волині. – Житомир-Малин, 2001. – Т. 24. – 119 с.; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 135; *Костиця М.Ю.* Професор з Вільшанки // Реабілітовані історією: у 7 кн. – Житомир : Полісся, 2006. – Кн. 1 : Житомир. обл. – С. 194–198; *Павленко Л.* Євген Рихлік і Ніжинська вища школа // Л-ра і культура Полісся. – Ніжин, 2006. – Вып. 31. – С. 189–196; *Вона ж.* Наукова, педагогічна та громад. діяльність Євгена Рихліка : дис. ... канд. іст. наук. : спец. 07.00.01. – Чернігів, 2007. – 231 с.; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 309; *Павленко Л.* Кримінальна справа Євгена Рихліка // Україна-Чехія : історія та сьогодення / О.М. Березовський, Т.В. Брязкало та ін. – О., 2013. – С. 156–176.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, спр. 1, арк. 5; ІР НБУВ, ф. X, № 18706; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6498 (особ. спр. Є.А. Рихліка).

Ріпецький Степан Теодорович (1894, Самбір Австро-Угорської імп. – ?) – адвокат, громад.-політ. діяч, публіцист, бібліограф. Н. в родині громад. діяча, греко-католиц. священника Теодора Ріпецького (1860–1901).

Працював лектором соціології (1923–1926) та першим зав. б-ки УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехословаччина, з 1923). Голова Укр. Академ. Громади в Празі (Чехо-Словаччина, 1921–1922). Д. чл. УВАН. Член управи т-ва «Січові Стрільці» у Самборі (1913–1914); Закордонного К-ту УП СР (1921–1926); колегії від. соціології і політики Ін-ту громадознавства (з 1931 р. – соціологічний) у Празі (з 1925); ГУ УСРП у Львові (1926–1939); ЦК УСР та УН Ради (на еміграції і в Німеччині; США, з 1949). Співред. і ред. журн. «Вільна Україна» (1960–1969). Автор праць «Українське Січове Стрільцтво» (1956), «Листопад 1918 р.» (1961), «Бібліографія джерел до історії Українського січового стрільцтва» (1965), ред. зб. «За Волю України» (1967) та багатьох статей, зокрема про часи визвольних змагань.

Пр.: Листопад 1918 року в кривому дзеркалі споминів Лонгіна Цегельського. – Нью-Йорк; Детройт, 1961. – 49 с.; Українсько-польський процес 1918–1923 рр. перед світовим трибуналом. – Чикаго; Нью-Йорк, 1963. – 38 с.

Л-ра: ЕУ. Т. 7. – С. 2528–2529; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 40, 66; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 259.

Рклицький (Рклицький) Сергій Васильович (псевд.: *С. Р-ий*; 1874, Новгород-Сіверський Чернігівської губ. – 1934) – історик, краєзнавець. Н. у родині священника. Закін. Новгород-Сіверську г-зію; Новорос. ун-т (Одеса). Працював викл. географії й історії жін. г-зії та комерц. уч-ща (Кременчук Полтав. губ.); вчит. г-зій (Азов, Кременчук, 1902–1917); викл. історії Київ. укр. учит. семінарії (1918–1919); викл. Пед. курсів ім. Б. Грінченка (Київ, 1918–1920); архівістом Центр. іст. арх. (Київ, 1921–1922); бібліотекарем-спеціалістом підвід. бібліогр. секції ук-

раїники (1931), старш. бібліотекарем (1931–23.08.1933) ВБУ. Член НДКБ (01.10.1926–1927). Член Полтав. губ. вчен. арх. коміс. Досліджував історію України-Гетьманщини XVIII ст.

Пр.: Зимние способы ловли в Новгород-Северском уезде // Охотн. газета. – 1896. – № 8; Весенние способы ловли в Новгород-Северском уезде // Там же. – 1896. – № 24; Как поминали в церквях гетмана Разумовского // Киев. старина. – 1900. – № 2. – С. 63–65; Мазепова церковь в с. Дегтяревке // Там же. – 1900. – № 6. – С. 134–139; Договори прихожан с священниками в старой Малороссии // Там же. – 1901. – № 1. – С. 115–124; Запрещение бродяжничества монахам в 1731 г. // Там же. – 1902. – № 11. – С. 75–77; Указ об обязательном обучении детей священнослужителей в школах латинскому языку, 1723 г. // Там же. – 1902. – № 9; Три указа конца XVIII века: из церк. архива // Там же. – 1903. – № 10. – С. 2–6; Указ об обязательном обучении детей священнослужителей в школах латинскому языку 1723 г. // Там же. – 1903. – № 9. – С. 111–112; Еще о колядках и щедривках в Черниговщине // Там же. – 1906. – № 2; Три дела «О рядовом линейного Оренбургского № 1 баталиона Тарасе Шевченке» // Там же. – К., 1905. – Т. LXXXVIII. – Январь–март. – С. 201–208; Отечественная война в звуках родной лиры. – 1912; Правда о языке Украины: мысли лингвистов, социологов и историков. – Градижск, 1917. – 42 с.; Пісні люду нашого про панщину й волю. – Кременчук: Провсвіта, 1918; Декілька статистичних спостережень про рух стародруків церк. печаті укр. вид. на Чернігівщині // Бібл. журн. – 1925. – № 6–7. – С. 1–9; «Київ» у вид. українки // Там само. – 1926. – № 8–10. – С. 41–42; Думки людей науки про мову й нашу мову. – К., 1926; Київ і київзнавство: [про Київ у б-ці АН УРСР] // Пролетар. правда. – К., 1927. – 16 жовт. (№ 237). – С. 5; Наша скарбниця думок // Там само. – 9 січня. – № 7 (1620); Ювілейна виставка в ВБУ і наукове києвознавство на ній // Пролетар. правда. – К., 1927. – 10 груд. – № 282 (1895); Бібліографія Київської Софії за роки революції (1917–1927). – К. 1928. – 24 с.; Кімнатка друкованого на Україні слова і його прийдешність // Пролетар. правда. – К., 1928. – 3 черв. (№ 128). – С. 5; Київ давній // Глобус. – 1929. – № 12. – С. 189–192; Маловідомий опис Києва першої чверті XVIII ст. – ІР НБУВ, ф. X, № 18006–18007, арк. 1–15.

Л-ра: *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 80; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 208.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 18, арк. 145 (автобіогр. С.В. Рклицького); спр. 37, арк. 216; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 1, спр. 602, арк. 52; оп. 12, спр. 6507 (особ. спр. С.В. Рклицького).

Ровнер Олена Самійлівна (Етна Шулімівна) (19.05.1906, Біла Церква Васильківського пов. Київської губ. – після 1960). Н. в родині кустаря. Навч. на іст. ф-ті КІНО ім. М.П. Драгоманова (1932–1933). Закін. ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві УБІ (1936). Працювала на посадах: пом. бібліотекаря (1925–1927), бібліотекарем (1927–1929), старш. бібліотекарем, конс. бібліографом з соц.-екон. л-ри (1930–1933) КЦРБ ім. ВКП(б); старш. бібліотекарем (1933–1936), зав. довідково-бібліогр. бюро (1937–09.07.1941, 1945–1947) БАН УРСР; зав. б-ки фабричного к-ту Текстильного комбінату (Фергана Узбецької РСР, 1942–1945); зав. конс.-бібліогр. від. (1947–1949), голов. бібліографом ДПБ УРСР (1949–1952). Керівництвом БАН УРСР була відряджена до Звенигородки для перегляду архіву й бібліотеки А.Ю. Кримського (06.09.1945). Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1946).

Пр.: Й.В. Сталін в українській художній літературі і народній творчості : бібліогр. покажч. / уклад.: Г. Гімельфарб, О. Білик, Г. Іванова, Е. Ровнер, В. Тур'ян ; ред. Р. Бухіна. – К., 1940. – 56 с.; Бібліографічний відділ БАН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 15–21; Робота пункту прийому читачівських вимог // Там само. – 1947. – № 1. – С. 50–52; Інструкція бібліогр. опису / АН УРСР, ДПБ; уклад. О.С. Ровнер; відп. ред. К.М. Грибовська. – К., 1951. – 32 с.; Допомога великим будовам комунізму // З досвіду роботи бібліотек УРСР. – К., 1953. – С. 31–37; Великі будови Сталінської епохи : бюл. нових надходжень / уклад. О.С. Ровнер. – К., 1951–1953 (№ 1–8); 40 років радянської влади на Україні : бібліогр. покажч. / АН УРСР, ДПБ; заг. ред. О.М. Матвієнко; ред. Р.К. Чаленко; уклад.: В.П. Титаренко, Р.А. Берлянд, О.С. Ровнер, Л.І. Гольденберг, В.О. Лівенцов. – К., 1958. – 446 с.; Олександр Григорович Шліхтер, 1868–1940 : бібліогр. покажч. / уклад.: О.С. Ровнер, Р.Я. Королик; відп. ред. А.О. Шліхтер. – К., 1958. – 111 с.; Діяльність АН Укр. РСР, 1944–1948 : бібліогр. покажч. / відп. ред. М.П. Рудь; уклад.: О.М. Матвієнко, Р.А. Берлянд, З.М. Ващенко, О.С. Ровнер, А.Д. Ульянова. – К., 1959. – 288 с.; Михайл Васи-

льевич Птуха. 1884–1961 : биобиблиогр. указ. / сост. Е.С. Ровнер; вступ. ст. П.И. Пустоход. – К., 1963. – 43 с. : портр.; Анотування, його характер та межі // На шляху до створення репертуару укр. книжки ... – С. 40–42.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 250, 268; Літопис НПБУ. Ч. II. ... – С. 75; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С.349, 350, 353, 376, 400, 401.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 25; оп. 2л, спр. 130, арк. 207–218 (особ. спр. Е.Ш. Ровнер); ЦДАМЛМ України, ф. 365, оп. 1, спр. 240 (листи О.С. Ровнер до Ю.О. Меженка).

Роговой Веніамін Якович (?-?). Працював дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки (1933–квіт. 1936).

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Рогоза Олекса Федорович (?-?). Закін. філол. ф-т Київ. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря Київ. ун-ту.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 74.

Рогоза Тетяна Олександрівна (1899-?). Працювала інструкт.-спеціалістом з обліку та контролю наук. майна-каталогізатором (з 16.08.1920), бібліотекарем-спеціалістом (1921) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.

Родзянко Олена [Володимирівна] (?-?). Працювала канцелярським урядовцем Департаменту зовнішнього торгу М-ва торгу і промисловості УД (з 13.04.1918); бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 6. – 26 трав.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Родніков Віктор Петрович (04.03.1879, с. Хомутерь Карсунського пов. Симбірської губ. – 1943) – педагог, магістр богослов'я (1907). Закін. Симбір. духов. семінарію (1899); КДА (1903). Канд. твір: «Первая кни-

га Маккавеев. Исагогическое исследование». Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. нової заг. цивіл. історії (1903–1904). Працював наглядцем за вихованцями Києво-Софіївського духов. уч-ща (1904–1907); викл. педагогіки та дит. л-ри Києво-Подольської жін. г-зії (1906–1918); викл. нар. та дит. л-ри й історії педагогіки Фребелевського пед. жін. ін-ту та Київ. вищ. жін. курсів А.В. Жекуліної (1912–1920); інструкт. бібл. підвід. НКО (1919); зав. бібл. семінарію губнаросвіти (Київ, 1920); викл. Київ. пед. технікуму (1927). Автор праць з історії педагогіки. Нагороджений орденом св. Станіслава 2-го ст. (1916).

Пр.: Историческая записка о состоянии Киево-Подольской женской гимназии в течении первого пятидесятилетия ее существования. – К., 1911; Очерки детской литературы. С приложением указателя книг для детского чтения. – К., 1912; Методы библиотечной работы : политпросветработа в библиотеке. – Х., 1921. – 59 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1798; Наука и научные работники СССР ... – С. 348; *Знищенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 290; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 54, 117; 280; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 24, 29; КДА в іменах. Т. 2 ... – С. 506–507.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18; ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Розанов Анатолій Григорович (19.11.1883, Козелець Чернігівської губ. – 23.12.1956) – краєзнавець, педагог. Н. в родині службовця. Закін. Новгород-Сіверську г-зію (1901); природн. від. фіз.-мат. ф-ту Київ. ім. ун-ту св. Володимира (1908). Працював вчит. г-зій (Ніжин, з 01.10.1908; Остер Черніг. губ., з 01.10.1909); вчит. реал. уч-ща (Бахмут Катеринославської губ., з 01.10.1911); вчит. чол. г-зії (Остер, з 01.10.1916); зав. секції шкіл при повіт. наросвіті (Остер, з 01.02.1919); зав. показ. семиріч. шко-

ли (Остер, з 01.10.1920); зав. пед. курсів (Остер, з 01.01.1921); зав. земськ. музеєм (Остер, з 01.07.1917); зав. пед. музеєм (Остер, з 01.02.1919); співроб. ВУАН (Київ, з 01.09.1921); співроб. КАІ (з 01.10.1921); зав. метеорол. станції (Остер, з 20.07.1922); зав. тимч. пед. курсів для вчителів Остер. пов. (18.07.1921–1925); дир. пед. технікуму ім. Л. Глібова (Остер, з 01.10.1925–1928); зав. Музеєм Остерщини (1919–1927); викл. геології та географії (з 01.10.1928), деканом (01.12.1928–01.09.1929) Ін-ту соц. виховання (Миколаїв); зав. каб. наук. бібліогр. ВБУ (16.02–01.10.1934); доц. геогр. ф-ту КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1934–1948). Засн. і голова Остер. наук. т-ва краєзнавства (з 1924).

Пр.: Археологія околиць с. Євминки (Неоліт та Трипілля). – ІР НБУВ, ф. X, № 18009, арк. 1–8.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 348–349; Репресоване краєзнавство ... – С. 347–348.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 144 (заява А.Г. Розанова); спр. 42а, арк. 13; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6535 (особ. спр. А.Г. Розанова).

Розанов Яків Самійлович (07.02.1889, Златополь Чигиринського пов. Київської губ. – 1936) – філософ, юрист. Н. в родині юриста. Закін. Златопільську г-зію (1908); юрид. ф-т Київ. ім. ун-ту св. Володимира (1914). Працював кер. бібл. від. Київ. губнаросвіти і тимч. співроб. політосвіти Київ. воєн. округу (1919), інсп. дошкільного від. НКО УСРР (1919); зав. КМПБ (з 1921); зав. Центр. робітн. б-ки (Київ, 1928); чл.-кор., с. н. с. Ін-ту філос. при Комуніст. акад. Центр. виконкому СРСР (Москва, з 1928); кер. бібліогр. секції УНІКу (1931); н. с., кер. сектору н.-д. роботи БАН УСРР (16.02–01.10.1935); одночасно – проф. каф. заг. теорії права та д-ви (з 1921), викл. курсу марксистської соціології, іст. матеріалізму, теорії права і д-ви,

кер. семінару іст. матеріалізму, зав. філос.-соціол. каб. КІНГУ (1922); ред. соц.-екон. від. Київ. від-ня ДВУ (1922–1925). Учасник I Всеукр. наради робітників книги (1923), I конф. наук. б-к (1925), I пленуму Бібліогр. коміс. ВУАН (1927). Співзасновник Вищ. військ.-політ. школи (Полтава, 1920). Член президії та секр. н.-д. каф. марксизму-ленінізму при УАН. Зарештований за участь у «контрреволюц. троцькістсько-меншовицькій орг-ції в Україні та створенні блоку троцькістсько-меншовицькій орг-ції і націонал. центру» (1935). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (1936). Реабілітований (1956).

Пр.: Идея диктатуры пролетариата // Коммунистическая мысль. – 1923. – № 11; Исторический материализм : библиография книг и журн. литературы за 1865–1924 гг. – Госиздат Украины. – 1925. – 153 с.; Ленин – воинствующий материалист // Коммунар. – 1925. – № 2; Основные вопросы права и государства. – М. ; Ленинград, 1926; Про завдання кабінетів марксизму-ленінізму (резолуція на доповідь Розанова) // Резолуції та постанови Першого Всеукр. з'їзду бібл. робітників. 1–6 черв. 1926 р. – Х., 1927. – С. 79–80.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 349; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 111, 210, 225; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 353; Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 43–49, 52–54, 58, 64, 66, 69–72, 75, 80, 89, 94, 100–103; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 142, 181, 182, 207, 215.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-8710ц, оп. 20ц, спр. 321 (особ. спр. Я.С. Розанова); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 222; Арх. СБУ, ф. ФП, № 38404 (арх.-кримінальна справа Я.С. Рязанова); ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 6538, арк. 2–7 (особ. спр. Я.С. Розанова); ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 112; № 262, арк. 33.

Роземблiт Ю.І. (?–?). Працював зав. від. соц.-екон. л-ри б-ки Індустр. ін-ту (Київ, 1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПШ» ... – С. 27.

Розен Лев Лазорович (1897–?). Працював заст. дир. БАН УСРР (20.06–16.11.1935). Звільнено «як викритого контрреволюціонера».

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 19, 23.

Розенберг Клара Аронівна (1899, Острополь Новоград-Волинського пов. і губ. – ?). Н. в родині дрібного крамаря. Навч. в жін. г-зії (Старокостянтинів Волин. губ., 1917, 1919); Одес. жін. г-зії (1918). Закін. двокласну школу (1912); курси для виховательок (1920); соц.-іст. цикл Київ. ІНО (1926); аспірантуру УНІКу (1936). Працювала приват. лектором (1916); діловодом Вінниц. губздраву (1920); Хмельниц. райдреву (Хмельник, 1921); викл. суспільствознав. дисциплін 1-ї хімпрофшколи (пізніше – хімтехнікум) (Київ, 1926–1932); викл. історії 1-го мех. технікуму (Київ, 1932–1934); бібліотекарем-конс. з історії народів СРСР (01.11.1934–10.06.1935), м. н. с., зав. Каб. революц. преси (1936–1947), зав. газ. від. (1936–1941) та від. рукоп. (груд. 1938 – черв. 1939; трав. 1944 – берез. 1946) БАН УРСР; в евакуації – зав. та викл. історії в середній школі (с. Мраково Кусарського р-ну Башкирії, верес. 1941 – черв. 1942); зав. від. комплектування БАН УРСР (Уфа, лип. 1942 – жовт. 1943; Москва, жовт. 1943 – трав. 1944); зав. від. л-ри народів СРСР та Сх. ДПБ УРСР (з 21.03.1948); співроб. Одес. наук. б-ки ім. М. Горького (з 14.04.1949). Добре володіла англ. мовою. Після закінчення аспірантури УНІКу з історії преси заснувала Кабінет революційної преси БАН УРСР. Підготувала до видання наукову бібліографічну працю «Радянська преса України. 1917–1920», яка загинула в 1941 р. в друкарні. Після Другої світової війни відновила роботу відділу рукописів БАН УРСР.

Пр.: Кабінет революційної преси // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 29–34; Відділ рукописів БАН УРСР // Вісн. АН УРСР. – 1947. – № 8. – С. 59–67.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 250, 268, 273; Вони ж. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 77, 80, 112, 128; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 539; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 619; Исто-

рія НАН України (1941–1945) ... – С. 305; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 360.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 33, № 2370; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 25; спр. 63, арк. 1; оп. 2л, спр. 127, арк. 20–26 (особ. спр. К.А. Розенберг).

Розенбух А. (?-?). Працював співроб. Львів. філії БАН УРСР (з 1939).

Л-ра: Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380.

Розенвайц (Розенцвейг) Д. (?-?) Працював співроб. бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва наросвіти УНР та членом Орг. коміс. для скликання Всеукр. з'їзду бібліотекарів (1918). Член євр. орг-ції «Культур-Ліга».

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 77.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Розентул Дора Ізраїлівна (1906–?). Закін. бібл. курси. Працювала співроб. Уман. центр. б-ки (1924–1930); б-ки Київ. мех. технікуму; зав. від. обслуговування читачів Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1934–1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 129.

Розенфельд Абрам Давидович (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Харків. фармац. т-ва (1917).

Л-ра: Харьковський календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 114.

Розенфельд Іммануїл С. (?-?). Працював індексатором-каталогізатором, в. о. заст. зав. від. каб. марксизму-ленінізму Харків. ЦНБ (1923–1929).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 123.

Розенцвейг Ісаак Ізраїлевич (01.07.1886, Лодзь Петроківської губ. – ?) – історик, бібліограф. Працював зав. бібліогр. від. Укр. ін-ту марксизму (Харків, 1927). Чл.-кор. Каф. євр. культури ВУАН.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 350.

Ройтберг Іда Самійлівна (Шмульшаївна) (1889–?) Працювала бібліотекарем Крайов. наук. б-ки (Архангельськ); бібліотекарем (з 25.10.1935), старш. бібліотекарем (з 15.12.1936), голов. бібліотекарем групи індексації від. наук. бібліогр. (1937–1938), голов. бібліотекарем-індексатором від. опрацюв. БАН УРСР (1940–1941).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 20; спр. 53б, арк. 111.

Ройтблат А.Г. (?-?). Закін. Київ. пед. ін-т ім. О.М. Горького. Працював бібліографом Київ. центр. держ. євр. б-ки ім. М. Вінчевського (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (заява А.Г. Ройтблат).

Рольни Вільгельм Адольф Владислав (11.05.1872, Львів Австро-Угорської імп. – 15.05.1941, Львів) – історик, д-р права (1896). Закін. Львів. г-зію (1889). Навч. на юрид. та філос. ф-тах Львів. ун-ту (1889–1895). Працював практикантом Крайов. арх. актів земськ. і гродських (1890–1894); вільнонайманим співроб. (з 1893), практикантом (з 1895), бібліотекарем II кат. (з 1897), бібліотекарем I кат. (з 1905), старш. бібліотекарем (з 1914), заст. дир. (1920–1925) б-ки Львів. ун-ту; одночасно – бібліотекарем Юрид. т-ва (1905–1906). Член Львів. від-ня Об'єднання польс. бібліотекарів (з 1918).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 125–126.

Джс.: ЛНБ НАН України, ф. 98; ДАЛО ф. 26, оп. 15, спр. 92–93, 591, 592, 1336.

Романенко-Араджіоні Михайло Хомич (?-?). Працював артільником Київ. артілі «Справа»; скарбником Держ. канцелярії УД (з 06.07.1918); скарбником Всенар. (Нац.) б-ки України (1919–1922).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 29. – 1 серп.; *Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки ... – С. 41.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 19, арк. 25.

Романенко Н.В. (?-?). Закін. ВІНО (1926). Працювала лаборантом-каталогізатором Музею укр. діячів науки та мистецтва (Київ, 1925–1930); бібліотекарем б-ки КІНГУ (1929–1930); бібліотекарем Президії ВУАН (1931). Упорядкувала та склала абетковий каталог на б-ку, що передав історик В.О. Щавинський до ВУАН.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 76.

Романенко-Араджіоні Ніна Михайлівна (14.01.1900, Київ – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. г-зію св. кн. Ольги (1916); ВІНО (1926). Навч. на природн. від. Київ. ВЖК, КІНГУ (1918). Працювала статистиком Київ. губстатбюро (з 16.03.1919); бібліотекарем-каталогізатором від. читальні (10.06.1919–1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931), старш. бібліотекарем (1931–1936), зав. від. польс. л-ри (з 01.11.1935), голов. бібліотекарем від. опрацювання (1938) БАН УРСР.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Науково-допоміжний апарат ... – С. 484.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 85; спр. 46а, арк. 8; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6586 (особ. спр. Н.М. Романенко-Араджіоні).

Романенко-Араджіоні Христина Михайлівна (24.07.1892, Київ – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. мініст. жін. г-зію (1908); два курси іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1908–1910). Працювала приват. вчит. (1908–1915); пом. рахівника канцелярії ремонт. майстерень самоходів Київ. округ. шляхів (1915–1918), пізніше – Упр. з

забудування вільних земель м. Києва (1918); діловодом (1919–1920), пом. зав. канцелярії Управи ВУАН; одночасно – бібліотекарем (з 16.02.1919), бібліотекарем-фахівцем читальні (01.12.1920–1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1931), старш. бібліотекарем, заст. зав. від. (1932–1938), пом. зав. від. (до 1941) фондів та обслуговування читачів БАН УРСР; зав. від. книгокористування КБК (квіт. 1942). Співроб. Пост. коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 535; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 267.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.; спр. 16, арк. 86; спр. 50, арк. 25; спр. 60, арк. 3; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6352, 6586а (особ. спр. Х.М. Романенко-Араджіоні).

Романова Павла Йосипівна (?-?). Працювала зав. б-ки ім. І.П. Котляревського (Київ).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 92.

Романович-Ткаченко Наталія Данилівна (псевд.: *Панас Яхненко*; 07.07.1884, Сквиря Київської губ. – 17.09.1933, Київ) – письменниця-прозаїк, редактор, педагог. Н. в родині нар. вчителя. Дружина діяча соц.-демократ. руху М.С. Ткаченка (1879–1920). Закін. ун-т. Працювала співроб. редакції «ЛНВ», секр. бюро УНТ в Києві. зав. б-ки кол. УНТ (1920–1923); нештат. пост. співроб. читальні Б-ки ім. В.Б. Антоновича Іст.-філол. від. ВУАН (1923); старш. бібліотекарем ВБУ (18.10.1931–23.08.1933). Член СНР. Член літ. спілки «Плуг» (Харків, 1922). Друкувалась в «Українській хаті», «Української життя», «Киевских откликах», «Селі», «Засіві». Перші її прозові твори були вмі-

щені за підтримки І. Франка до ЛНВ (1905). Особовий архівний фонд Н.Д. Романович-Ткаченко зберігається в ІР НБУВ (ф. 121, 185 од. зб.).

Пр.: Доктор Іван Франко. Малюнки з споминів. – ІР НБУВ, ф. X, № 18010, арк. 1–7.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 352; УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1269; Письменники Радянської України ... – С. 513; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 215; Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 535; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 463–466; *Мельник О.* Листи Леопольда Будая ... – С. 593–630.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 263, 264; ІР НБУВ, ф. X, № 32086, арк. 3; ф. 79, № 3, 29–31; ф. 114, № 120–121; ф. 226, № 180–181.

Романовська І.Х. (?–?) Працювала в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (24.11.1924–25.11.1926).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 74.

Джс.: ДАХМО, ф. Р-303, оп. 1, спр. 694, арк. 204 (розпорядження ректора про передачу б-ки від Суслопарова Романовській, 24 листоп. 1924 р.).

Романус Ольга Сергіївна (1897–?). Закін. бібл. курси при профспілці «Робос». Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем бібліотек: райкультовду (Баку); 15 піх. курсів (Київ); Фін.-екон. ін-ту; Хім.-технол. ін-ту харч. промисловості ім. Мікояна (Київ, 1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета О.С. Романус); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Романченко Трохим Миколайович (23.07.1880, Полтава – 10.04.1930, Дніпропетровськ) – письменник, фольклорист, краєзнавець, громад. діяч. Н. в родині гравера друкарні. Працював складачем друкарні (Катеринослав, з 1893); голов. хранителем, бібліотекарем Катеринослав. музею ім. Поля (1910–1917); діловодом від. українознавства губ. земськ. управи (Катеринослав); зав. книгарні вид-ва «Каменярь»; бібліотекарем ко-

оперативу «Споживач»; співроб. Губвидаву. Член іст.-літ. секції Катеринослав. наук. т-ва, вчен. арх. комісії. Катеринослав. т-ва «Просвіта». Автор близько 500 віршів, поем, оповідань, статей. Збирач укр. фольклору. Упорядник літ.-фольклор. спадщини укр. поета, етнографа І. Манжури (1851–1893). Заарештований (1919).

Л-ра: Трохим Миколайович Романченко (1880–1930) : до 130-річчя з дня народж. укр. письменника, фольклориста, культ.-освіт. діяча : біобібліогр. покажч. / авт. Н. Василенко ; упоряд. І. Голуб ; Дніпропетр. ОУНБ. – Д., 2010. – 28 с.

Джс.: ІР НБУВ. ф. X, № 4865, арк. 136.

Ромаш (1896–?) – юрист. Освіта вища. Працювала голов. бібліотекарем від. іноз. комплектування БАН УРСР (1937–1938).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 2.

Ромашкан (дівоче прізвище – Селівановська) Наталія Павлівна (20.10.1887, Ольгопіль Подільської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Київ. жін. г-зію (1905); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1914); Київ. держ. курси іноз. мов ім. Макса Гельца (1931). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем КДУ (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2; ІР НБУВ, ф. 47, № 290, арк. 11–12.

Рот Віра Григорівна (1888, с. Ров Подільської губ. – ?) – бібліограф. Н. в сел. родині. Закін. Києво-Фундуклеївську жін. г-зію (1905). Працювала службовцем майстерні «Іграшка» (1919–1921), Могилів-Поділ. стат. бюро (1921–1923), агротехнікуму (1923); вчен. бібліографом ВФ ВБУ (1925–1928); старш. бібліотекарем ВБУ (01.11.1930–1935); під час нім. окупації Києва – співроб. КБК; бібліографом

б-ки одного з академ. ін-тів природн. профілю в Києві (1950-ті). В ВФ ВБУ працювала над бібліографією Поділля. За дорученням УНІКу працювала над збиранням, упорядкуванням і описуванням аркушівкового матеріалу б-ки УНІКу (1930).

Пр.: Жовтнева революція на Поділлі : матеріали до бібліогр. Вип. 1. (1917–1920 рр.) / за ред. Л.Ю. Тарнопольського. – Вінниця, 1929. – 32 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 353; Кабінет виучування Поділля ... – С. 105.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 191, 193 (рекомендація Олени Пчілки); спр. 37, арк. 214; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24; ІР НБУВ, ф. 47, № 233, арк. 17.

Рошко Михайло Васильович (08.10.1881, Вознесенськ Херсонської губ. – ?) – бібліотекознавець. Працював заст. дир. Центр. наук.-учб. б-ки (Харків, 1922–1930). Член бюро Об'єднання наук. б-к (Харків, з 1922). Голова секц. бібліотекознав. і бібліографії Харків. наук. т-ва. Учасн. Всеукр. наради робітників книги (Харків, 1923), I (Київ, 1925) та II (Харків, 1926) конф. наук. б-к.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 353; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 311; *Дубровіна Л.А., Омищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181, 182.

Рубинська Наталія (?-?). Працювала бібліотекарем Троїцького нар. дому бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Рубинський Костянтин Іванович (13.05.1860, Балта Подільської губ. – 01.12.1930, Харків) – бібліотекознавець, перекладач. Навч. в сел. школі (Корчани Лебединського пов. Харків. губ.); на іст.-філол. ф-ті Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (1878–1883). Закін. Ніжин. чол. г-зіу; іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1885).

Учень О.О. Потебні, *М.Ф. Сумцова, Д.І. Багалія*. Працював викл. Харків. жін. г-зії Філіпс; викл. реал. школи і г-зії (Пенза, 1884–1891); пом. бібліотекаря (з 16.02.1894), зав. (1898–1917), дир. (1917–1922), старш. бібліотекарем (1922–1926) б-ки Харків. ун-ту. Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913). За час керування б-кою ун-ту ним було створено алфавітний, систематичний, контрольний каталоги та каталог періодичних видань; на допомогу студентам та викладачам друкував щорічники надходжень, каталоги подарованих бібліотек; організував обмін з закордонними наук. б-ками наук. період. виданнями. Вивчав досвід роботи закордонних б-к Парижа, Берліна, Мюнхена, Женеви, Берна (1905). Виступив у Харків. ун-ті з публічною лекцією «Культурная роль библиотеки и задачи библиотекведения», де вперше розглянув бібліотекознавство в контексті соціальної науки, дав визначення завдань, функцій, структури бібліотекознавства як самостійної наукової дисципліни (1909). Заст. голови та член президії секції держ., академ. та спец. б-к Першого Всерос. бібл. з'їзду (С.-Петербург, 1911). Організатор семінару з бібліотекознавства, який очолював до кінця свого життя (1926). В 1926–1928 доводив недоцільність об'єднання б-ки кол. Харків. ун-ту з Б-кою ім. В.Г. Короленка, що дозволило б б-ці зберегти свою цілісність. Друкувався в періодичних вид.: «Зап. Харьковского университета» (1910, 1911); «Библиотекарь» (1911); «Шлях освіти» (1924–1925); «Научный работник» (1925). Перекладав твори Е. Золя (1928–1930). Звинувачений у збереженні незареєстрованих бібліотек емігрантської професури, в переходуванні цінних рукописних фондів

і документів від органів НКВС (1930).
Нагороджений орденом св. Станіслава
ва (1897), орденом св. Анни (1912).

Пр.: Каталог книг, пожертвованных Павлом Петровичем Джунковским, предводителем дворянства Константиноградского у. Полтавской губ., Харьковскому университету в 1896 г. – Х., 1896. – 79 с.; Каталог книг, пожертвованных в 1896 г. Императорскому Харьковскому университету вдовой заслуженного ординарного профессора Ивана Петровича Сокольского – Екатериной Денисовной Сокольской // Зап. Харьк. ун-та. – 1897. – Кн. 1, прил. – С. 1–32; кн. 3, прил. – С. 33–80; кн. 4, прил. – С. 81–174; 1898. – Кн. 1, прил. – С. 175–187; То же, отд. оттиск. – Х., 1898. – 188 с. : 1 портр.; Каталог книг, поступивших в библиотеку Императорского Харьковского университета с 1 января по 30 июня 1901 года. – Х., 1901. – 52 с.; Каталог книг, поступивших в библиотеку Императорского Харьковского университета с 30 июня по 31 декабря 1901 г. – Х., 1902. – 73 с.; Каталог книг, поступивших в библиотеку Императорского Харьковского университета с 1 января по 30 июня 1903 года. – Х., 1903. – 42 с.; Библиотека Харьковского университета за 100 лет ее существования (1805–1905). – Х. : Печат. дело, 1907. – 44 с.; Положение вопроса о библиотечном персонале в Западной Европе и у нас : докл. чит. в заседании Общества библиотековедения, 22 нояб. 1908 // Зап. Харьковского университета. – 1909. – Кн. 1, прил. – С. 1–35; Причина неустойчивости наших академических библиотек // Библиотекарь. – 1910. – Вып. 2. – С. 13–22; вып. 3/4. – С. 8–16; Культурная роль библиотеки и задачи библиотековедения : публ. лекция, чит. в актовом зале Харьковского университета, 22 нояб. 1909 г. // Зап. Харьковского университета. – 1910. – Кн. 1, ч. неофиц. – С. 65–96; Значение Д.И. Багалея в истории библиотечного дела // Сб. Харків. истор.-филол. общ-ва. – 1911. – Т. 20. – С. LXI–LXIII; Положение библиотечного дела в России и других государствах // Труды Первого Всероссийского съезда по библиотечному делу, состоявшегося в С.-Петербурге с 1-го по 7-е июня 1911 г. : в 2 ч. – СПб., 1912. – Ч. 2 : Доклады. – С. 1–15; Каталог книг, пожертвованных в 1910 г. Императорскому Харьковскому университету вдовой Бориса Григорьевича Филонова Надеждой Михайловной Филоновой / [сост. К.И. Рубинский]. – Харьков : тип. и литогр. М. Сергеева и К. Гальченка, 1912. – [3], 151 с.; Проект з'єднання бібліотек // Культура і побут. – Х., 1928. – 17 листоп. – С. 6–7. – (Доп. до газ. «Вісті ВУЦВК», № 45); Зводний каталог періодичної закордонної наукової літератури по бібліотеках Харкова в 1928 р. / [уклад. К.І. Рубинський]; Харків. центр. наук. б-ка. – Х., 1928. – 28 с.; Зведений [систематичний] каталог періодичної закордонної наукової літератури по бібліотеках м. Харкова в 1928 та в 1929 рр. / [уклад. К.І. Рубинський]; Вид. Харків. наук. б-ки. – Х., 1929. – 61 с.

Л-ра.: Труды Первого Всероссийского съезда по библиотечному делу, состоявшегося в С.-Петербурге с 1 по 7 июня 1911 г. : в 2 ч. – СПб., 1912. – Ч. 1. – С. 19–31; Список членов Общества ... – С. 167; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 487; *Мезьер А.В.* Словарный указатель по библиотековедению. – Ленинград, 1924; Наука и научные работники СССР ... – С. 354; Центральная научная библиотека (Харків) // Наука на Україні. – Х., 1927. – № 2–4. – С. 304–310; К.И. Рубинский : з нагоди 40-літнього пед. та бібліотеч. ювілею // Там само. – С. 314–318; Наука и научные работники СССР ... – С. 354; К.И. Рубинский // Журн. бібліотекознав. і бібліогр. – 1931. – № 5/6; *Мазманьянц В.К., Швалб М.Г.* Рубинский Константин Иванович // История центральной научной библиотеки Харьковского университета (1805–1917) : сб. ст. – Х., 1992. – С. 59–64; Библиотекознавец Костянтин Іванович Рубинський (1860–1930) : біобібліогр. нарис / уклад. Н.М. Березюк ; ред. І.О. Гуменюк. – Х. : РА, 1998. – 68 с.; *Мильман В.А.* Внесок К.І. Рубинського у вітчизняне бібліотекознавство // Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського : зб. пр. – Х., 1999. – С. 6–15; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 271–272; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 43, 50, 56, 121, 216, 478; К.И. Рубинский : библиотекар, библиотековед, библиограф (1860–1930) / Н.М. Березюк ; Ассоц. выпускников, преподавателей и друзей ХНУ им. В.Н. Каразина, ЦНБ. – Х. : Тимченко, 2010. – 320 с.

Дж.: ЦДАВО України, ф 166, оп. 12, спр. 6634 (особ. спр. К.І. Рубинського).

Рубін С.Р. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працював бібліотекарем КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 2.

Рубіна Стелла Романівна (1886–?). Закін. г-зію. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала книгоношею, бібліотекарем б-ки УНІК; зав. б-кою робфаку Ін-ту механізації; бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 135; спр. 52, арк. 2; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Рубінзон Лев Рувимович (1898, Дорогичин Більського пов. Гродненської губ. – ?). Працював співроб. Київ.

ун-ту; зав. від. л-ри народів Сх. та СРСР БАН УРСР (02.02.1939–09.07.1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 57, арк. 14; спр. 58, арк. 11; спр. 60, арк. 29 зв.

Рубінштейн Сергій Леонідович (06.06.1889, Одеса Херсонської губ. – 11.01.1960, Москва) – психолог, філософ; д-р філософії (1914), д-р пед. н. (1937), проф. (1937), лауреат Сталінської премії II ст. (1942), чл.-кор. АН СРСР (29.09.1943), акад. АПН РРФСР (1945). Н. в родині юриста. Закін. Рішельєвську г-зію (1908), філос. ф-т Марбурзького ун-ту (Німеччина, 1914). Навч. у Фрайбурзькому ун-ті (1908). Працював викл. психології, логіки, філос. Одес. г-зії (1916–1918); приват-доц. з психології, логіки, історії філос. іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту (1918–1920); викл. Одес. політехн. Ін-ту (1919–1920); проф., зав. каф. психології Одес. гуманіт.-сусп. ін-ту (з 1921); одночасно проф. (1921–1926), позаштат. проф. (1926–1930) Одес. ІНО; дир. Одес. ЦНБ (з 13.11.1922–26.08.1930); зав. каф. психології Ленінгр. держ. пед. ін-ту ім. О.І. Герцена (1930–1942); одночасно – замісником дир. ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедріна; засн. та кер. каф. (згодом – Від-ня) психології Моск. держ. ун-ту (1942–1949); дир. Ін-ту психології АПН СРСР (1942–1945); зав. сектором психології (1945–1949, 1959–1960), заст. дир. (1945–1948) Ін-ту філос. АН СРСР. Учасн. I з'їзду наук. б-к (Київ, 1925), II Всерос. бібліогр. з'їзду (Москва, 1926); Всерос. конф. наук. б-к (Ленінград, 1926). Член президії Бібліогр. коміс. ВУАН (1927–1930), правління УБТ в Одесі, редколегії «Записок Українського бібліографічного товариства» (1928–1930). Співзасн. журн. «Вопросы психологии» (1955). В одес. період діяльності неодноразово порушував питання про склад. бібліогр. укр. бібліогр., був ініціатором

створення нац. укр. репертуару книги. Автор і упорядник близько 100 наук. праць з питань психології, філософії, бібліології. Звинувачений у космополізмі, репресований (1949). Реабіліт. (1954). Архівний фонд С.Л. Рубінштейна зберігається в відділі рукописів РДБ (ф. 642, 37 од. зб.).

Пр.: Принцип творческой самодеятельности // Ученые зап. Высшей школы г. Одессы. – 1922. – Т. 2. – С. 148–154; Николай Николаевич Ланге // Народное просвещение. – 1922. – № 6–10. – С. 69–70; Постачання літератури науковим бібліотекам // Бібл. зб. Ч. 1 : Пр. Першої конф. наук. б-к УРСР. – 1926. – С. 128–131; Одеська Центральна наукова бібліотека // Пр. Одес. ЦНБ. – 1927. – Т. 1. – С. 1–16; Основні завдання наукової бібліографії в СРСР // Там само. – С. 121–136; Бібліографічна комісія Укр. АН та планування бібліографічної роботи в УРСР // Зап. Укр. Бібліогр. т-ва в Одесі. – 1928. – Ч. 1. – С. 56–59; Одеська періодична преса в роки революції та громадянської війни, 1917–1921 : бібліографічна розвідка. – О., 1929. – LV, 176 с.; Зведений каталог чужомовної наукової періодики, що знаходиться в бібліотеках м. Одеси // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1929. – Вип. 3. – С. 113–114; Одеська періодична преса років революції та громадянської війни 1917–1921 // Пр. Одес. ЦНБ / розвідка проф. С. Рубінштейна, опис Г. Штейнванда. – О., 1929. – Т. 3. – С. V–LII; Современное состояние и очередные задачи научной библиографии в СССР // Библиография. – 1929. – № 4. – С. 8–40; Современное состояние и очередные задачи научной библиографии в СССР. – М., 1930; Размышления о науке // Сергей Леонидович Рубинштейн : очерки, воспоминания, материалы. – М., 1989. – С. 332–335.

Л-ра: Наука и научные работники СССР... – 354–355; Рубинштейн Сергей Леонидович : к 100-летию со дня рождения : [указ. лит.] / сост. О.Ю. Ноткина. – О., 1989; *Ноткина О.Ю.* Сергей Леонидович Рубинштейн – директор Одесской центральной научной библиотеки // Рубинштейновские чтения : сб. докладов и выступлений на конф. 28–31 мая 1992. – О., 1992. – С. 46–47; С.Л. Рубинштейн – ученый, библиограф, библиотекарь // Гмилус хесед. – 1999. – Октябрь, № 19; Список научных трудов С.Л. Рубинштейна // Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб., 2000. – С. 529–532; *Ноткина О.Ю.* Профессор Сергей Леонидович Рубинштейн – дир. Одесской Центральной Научной библиотеки // Историко-библиографические исследования : сб. науч. тр. – СПб., 2002. – Вып. 9. – С. 112–119; *Самодурова В.В.* Научная библиотека Одесского университета ... – С. 99–100; Профессори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 4 ... – С. 41–42; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181,

182, 189, 199, 206, 215, 217; *Левченко В.В.* Сергей Леонидович Рубинштейн : грани интеллектуальной биографии одесского периода (1910–1920-е гг.) // Вісн. Одес. нац. ун-ту. Сер.: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – О., 2013. – Т. 17, вип. 2 (8) за 2012. – С. 109–124; *Дмитриева Н.А., Левченко В.В.* Из Марбурга в Одессу : материалы к научной биографии С.Л. Рубинштейна // Кантовский сборник. – Калининград, 2015. – № 1 (51). – С. 55–71; Дослідники історії Південної України ... – С. 308–312.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6642 (особ. спр. С.Л. Рубинштейна).

Іконогр.: Дослідники історії Південної України ... – С. 9.

Рубчинська Іда Лазарівна (1903 – ?). Працювала бібліотекарем (з 04.09.1933), старш. бібліотекарем (1935–13.03.1936) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 129; спр. 536, арк. 110.

Рудичів Іван Опанасович (28.05.1881, с. Кишеньки Кобеляцького пов. Полтавської губ. – 28.10.1958, Абондан, за ін. даними Париж, Франція) – громадсько-політичний діяч, юрист. Н. в родині священика. Навч. в Полтав. духов. школі (з 1890), пізніше – Полтав. духов. семінарії (з 1897), де товаришував з Симоном Петлюрою (1879–1926). Закін. юрид. ф-т Казанського ун-ту (1912). Навч. на слов'ян.-укр. від. іст.-філол. ф-ту Держ. укр. ун-ту (Кам'янець-Подільський, 1918–1921). Працював вчит. латини та вихователем приват. г-зії (Катеринослав, 1907); вчит. у родині земськ. нач. М.Ф. Бурмейстера (с. Жданівка Ново-Моск. пов. Катеринослав. губ., з жовт. 1907); пом. зав. мукомельним від. Катеринослав. с.-г. вист. (1910); службовцем Упр. Катеринослав. залізниці (1910–1911); службовцем бюро готелю (Сочі, 1911); урядовцем залізн. коміс. (С.-Петербург, 1912); діловодом канцелярії Гірн. ін-ту (Катеринослав, з 01.02.1913; з квіт. 1918); рекрутом 271-го запасного полку (Катеринослав, 1916); канд. на суд. посади Вищ.

корпусного військ. суду (Київ, 1918); ранговим Ставки Голов. прокурора армії УНР (з верес. 1920); головою Військ.-штабн. суду 16-ої бригади 6-ої Стрілецької д-зії; коректором вид-ва в Берліні (1921); тех. ред. тижневика «Соборна Україна» (1921–1922); коректором та службовцем книж. складу (Прага, 1924); носильником на вокзалі (Париж, кінець 1926); співроб. літ.-мист. журн. «Тризуб» (1926); співзасн., дир. (1927–1950) і бібліотекарем Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі (1927–1941). Член ради Катеринослав. «Просвіти» (1913–1916); Київ. укр. правничого т-ва (1921). Активний діяч РУП. Співзасн. К-ту допомоги голодуючим в Україні (Берлін, 1922–1923). Навчаючись у Полтав. духов. семінарії, товаришував з Симоном Петлюрою (1879–1926). Від першої книги подарованої *В.К. Прокоповичем*, фонд Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі напередодні II Світової війни складав майже 20 тис. томів, власноруч упорядкованої І. Рудичевим. Вивезені німцями до Берліна в січні 1941 р. фонди б-ки зникли. Після закінч. війни домігся відновлення Т-ва та фондів б-ки. В лютому 1952 р., від'їжджаючи до укр.-грузин. притулку «Шато Абондан» у Абондані в «Золотій Книзі» для відвідувачів б-ки, писав: «... з жалем прощаюся з Б-кою ім. Симона Петлюри в Парижі, в якій я віддано й вірно працював. Я бачив її народження і був свідком пограбування її німцями 20–21 січня 1941 року. Бажаю їй повного відновлення та ще більшого розвитку».

Л-ра: Пустовіт Т., Наконечна Л. Іван Рудичів – перший дир. б-ки ім. С. Петлюри в Парижі // Укр. слово. – 1996. – 7 листоп. – С. 12–13; *Наріжний С.* Українська еміграція. Ч. 2 ... – С. 36; *Михальчук В.* Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... – С. 460–462, 481; *Йосипишин Я.* Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі. В світлі джерел та спогадів. – К., 2006. – 123 с.; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... –

С. 545–547; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 39, 42, 184, 210, 223, 233, 268, 279, 300, 346, 357, 452; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 7; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 264, 265, 271; *Матросов Я.В.* Біографія Івана Опанасовича Рудичіва – політика, публіциста, творця Укр. б-ки-музею ім. С. Петлюри в Парижі // Українська біографістика : зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 10. – С. 212–240.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 4362, оп. 1, спр. 190–191 (щоденник, спогади та особ. док. бібліотекаря І. Рудичева).

Рудницький Євген Миколайович (02.02.1883, Межиріччя Підляське Більського пов. Седлецької губ. – після 1937) – мовознавець, етнограф. Навч. у С.-Петербур. ун-ті (1906–1910). Працював викл. рус. словесності Ін-ту ім. Миколи І (Білосток Гродненської губ., 1910–1915; Сімферополь Таврійської губ., 1915–1921); зав. б-ки та викл. Уман. с.-г. технікуму (1922–1926). Співроб. Ін-ту укр. наук. мови, з 1930 – Ін-ту мовознавства ВУАН (1927–1937). Автор праць з діалектології та етнографії Підляшшя. Співупорядник «Російсько-українського словника» (1937).

Пр.: До історії козакодільства. – ІР НБУВ, ф. X, № 14753–14754.

Л-ра: Укр. мова : енцикл. – С. 563.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 73.

Рудницький Степан Львович (03.12.1877, Перемишль Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська Карельської АРСР) – географ і картограф; д-р філософії (1901), акад. НАНУ. Н. в родині викл. г-зії. Закін. нар. школу (Тернопіль, 1887) та г-зію (Львів, 1895). Студював історію і географію у Львів. (1895–1899) і Віденському ун-тах (1899–1901) та Берліні (1914). Учень М. Грушевського та Е. Брюкнера. Працював військ. географом при австр. штабі (1914–1915); вчит. у г-зіях (Тернопіль, Львів, 1902–1918);

приват-доц. (1907), доц. каф. географії Львів. ун-ту (1908–1918); проф. каф. географії Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту (1919); проф. екон. географії Акад. торгівлі (Відень, з 1920); проф. географії та деканом філос. ф-ту УВПІ ім. М.П. Драгоманова (1921–1922); проф. УВУ у Празі (1922–1926); проф., деканом каф. топології і картографії Геодез. і землеустр. ін-ту (Харків, з 15.10.1926); організатором і першим дир. Укр. НДІ географії та картографії та ред. його «Вісника природознавства» (Київ, з 01.10.1926); кер. каф. географії ВУАН, коміс. краєзнавства, музею антропології та етнографії ім. Ф. Вовка (з 1929). Д. чл. (з 1901), співред. «Збірників Математично-правописно-лікарської секції», член Бібл. коміс. НТШ у Львові (1918–1920). Автор понад 70 наук. пр. і статей з методики історії географії, історії України з доби Козаччини, зокрема нарису «Очерк географии Украины», який увійшов до 2-го тому першої енцикл. українознавства «Украинский народ в его прошлом и настоящем» (СПб., 1916; під ред. Ф.К. Вовка та ін.). Заарештований і засуджений як «член контрреволюц. орг-ції, шкідник і шпигун» до 5 років позбавлення волі (1933). Відбував покарання у таборі особливою призначення («Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Постановою Особливої трійки НКВС Ленінгр. обл. засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (1937). Реабілітований (1965). Особовий архівний фонд С.Л. Рудницького зберігається в ДАТО (ф. 3462, 3 од. зб.).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 356; Степан Рудницький. 1877–1937 : життєписно-бібліогр. нарис / П. Штойко; відп. ред. О. Купчинський; НТШ у Львові. – Л., 1997. – 181 с.; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 366; ЕУ. Т. 7. – С. 2629–2630; Довідник з історії України ... – С. 684; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту в іменах ... – С. 75; Географ-академік

Степан Рудницький : біобібліогр. / упоряд. І. Дітчук ; Терноп. НПУ ім. В. Гнатюка, Терноп. від. Укр. географ. т-ва. – Тернопіль : Навч. шк., 2007. – 190 с. : іл., табл., портр.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 258; *Литвин Т.* Участь Івана Крип'якевича ... – С. 128; *Шевчук С.* Наукова школа Українського науково-дослід. інституту географії та картографії – Полтава, 2013. – С. 98–109; *Колодій Г.* Загальна бібліографія праць академіка Степана Рудницького. – 7 с. – Арх. ВДБО НБУВ.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6676 (особ. спр. С.Л. Рудницького).

Іконогр.: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1295; ЕУ. Т. 7. – С. 2630.

Рудченко Данило Михайлович (?-?). Мав доручення від ВБУ збирати на Поділлі друковані вид. та цінні рукописи для ВБУ (з 1924).

Пр.: Бібліотеки Поділля. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 143–154.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 1.

Рукіна (Руденко) Валентина Антонівна (1920, Київ – ?). Н. в родині музиканта. Навч. на гідромеліорат. ф-ті Київ. гідромеліорат. ін-ту (1939–1941), вокальному ф-ті Київ. консерваторії (1944–1946), Вечір. ун-ті марксизму-ленінізму (1951). Закін. бібл. ф-т ХДБІ (1959). Працювала зав. б-ки Перемишлянського залізн. вузла (1941); табельником та комірником радіозбиральних майстерень дирекції радіозв'язку Узбецької РСР (Ташкент, 1942–1943); економістом Київ. взуттєвої ф-ки № 6 (1944–1946); секр.-машиністкою контори гідромеханізації № 5 МВС СРСР (Київ, 1950); артисткою хору Держ. ансамблю пісні та танцю УРСР (1951); машиністкою (1952), бібліотекарем (1952), тимч. співроб. з упорядкування книж. фондів (1952); секр.-машиністкою (1952), зав. канцелярією (1952–1954); бібліотекарем сектору обслуговування читачів від. фондів та обслуговування читачів (1954), голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів (1969), голов. бібліотекарем від. комплектуван-

ня вітчизн. л-рою та резервних фондів (до 1977); голов. бібліотекарем, т. в. о. зав. наук.-метод. від. (1977–1978), після виходу на пенсію – м. н. с. від. бібліотекознав. (1981) ЦНБ АН УРСР. За участь у декаді укр. мистецтва і л-ри в Москві нагороджена ВР СРСР медаллю «За трудовое отличие» (1951).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 131, арк. 77–95 (особ. спр. В.А. Рукіної (Руденко)).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 131, арк. 83.

Руліна Лідія Миколаївна (02.01.1893, Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. – ?). Дружина театрознавця, зав. Театральним музеєм ВУАН П.І. Руліна (1892–1940). Працювала вчит. фр. та нім. мови (1916–1922); службовцем Театр. музею ВУАН; бібліотекарем б-ки Соц.-екон. від. ВУАН (1932–1933); бібліотекарем (з 01.01.1934), старш. бібліотекарем бюро міжнар. обміну (01.02.1934–02.09.1936) БАН УСРР; викл. іноз. мови КДУ (з 1939); співроб. Голов. іст. арх. ім. В.Б. Антоновича (1942). Заслана до Челябінського краю (1937).

Л-ра: *Іващук Л.А.* Петро Іванович Рулін ... – С. 187.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 45; спр. 42, арк. 137; спр. 50, арк. 20; спр. 536, арк. 113; ЦДАВО України, ф. 3847, оп. 1, спр. 75.

Румницька Марія Іванівна (08.08.1876 – ?). Н. в родині вчителя. Закін. Харків. жін. г-зію та бібл. курси. Під час поїздок до Німеччини і Швейцарії знайомилася з роботою європ. б-к. Працювала бібліотекарем (берез. 1895), зав. від. (1920–1927); заст. дир. (1917–1920; 1927–1934), дир. (під час війни), старш. бібліотекарем від. каталогізації (1948–15.12.1949) ХДНБ.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 356; 40 років роботи на бібл. фронті: (ювілей М.І. Румницької) // Б-ка у соціаліст. буд-ві. – 1936. – № 1. – С. 46–47; *Генин В.* Ентузіаст бібліотечного фронту : [к 45-літтю роботи заст. дир. ХГНБ М.І. Румницької] / В. Генин // Крас. знамя. – 1940. – 6 марта; *Лосієвський І.Я., Шоломова С.Б.*

ХДНБ під час німецько-фашистської окупації ... – С. 35; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 293; *Танько О.І.* Харківська держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка : шлях у 125 років // Зб. наук. пр. / ХДБІ. – Х., 2012. – Вип. 6. – С. 29; *Сосновська Т.О., Ярошик В.О.* Директори ХДНБ. Штрихи до портретів // Там само. – С. 65–88; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 89, 111, 119, 122, 149, 151–152, 162, 164.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6685 (особ. спр. М.І. Румницької); Від. рідкісних вид. та рукописів ХДНБ, ф. 4, № К4–83–44.5, арк. 12–15, 20–34 (спогади М.І. Румницької «Бібліотека у період окупації»).

Руснак О. (?-?). Працював зав. систематичним каталогом б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1923).

Л-ра: *Філінок Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 163.

Русова (дівоче прізвище – **Ліндфорс**) **Софія Федорівна** (18.02.1856, с. Олешня Городнянського пов. Чернігівської губ. – 05.02.1940, Прага) – пед. і громад. діяч; проф. Н. в дворян. родині. Закін. Києво-Фундуклеївську жін. г-зію (1870). Працювала співзасн. та вихователькою першого в Києві дит. садочку сестер Ліндфорс (Київ, 1871); вчит. приват. комерц. школу Першого т-ва учителів (Київ, з 1908); викл. Київ. ВЖК та Фребелевського ін-ту (з 1909); співред. пед. журн. «Світло» (Київ, 1913–1914); членом редколегії журн. «Вільна українська школа» (1917–1919); дир. вид-ва «Українська школа»; дир. департаменту дошкільного виховання і позашк. освіти Ген. секретаріату (пізніше – М-ва) освіти (1917–1919); викл. методики географії України (з 1917), проф. (1918) Укр. пед. акад. (Київ); викл. педагогіки Кам'янець-Поділ. ун-ту (1920); проф. педагогіки УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, з 1924) та Укр. ін-ту громадознавства у Празі. Член Харків. і Одес. громад.; Харків. т-ва письменності; партії «Народна воля»; Центр.

Ради від просвітницьких організацій Києва (1917); філол. секції УНТ у Києві (1918). Співзасн. закладів позашк. освіти для дітей і дорослих (з 1871); пед. журн. «Світло» (1913); Всеукр. учит. спілки (1917); «Просвіт», курсів українознав.; Всеукр. шкільної ради; УТПК у Празі (1926). Кер. Укр. нац. жін. ради (Прага, 1924–1938). Член ініціативної групи, що організувала першу громад. книгозбірню в Чернігові (1876). Голова вид. від. Харків. т-ва розповсюдження серед народу грамотності. Учасниця Міжнар. з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926); Міжнар. з'їзду журналістів (Брюссель). Особовий фонд С.Ф. Русової зберігається в ЦДАВО (ф. 3889, 58 од. зб.).

Пр.: Нова школа. – 2-ге вид. – К. : Вид-во «Українська школа» під ред. С. Русової, Ю. Сірого (псевд.) (Ю. Тищенко), Я. Чепіга (псевд.) (Я. Зеленкевич), С. Черкасенка. Друк. т-ва «Час», 1917. – 20 с.; Про колективне та групове читання. – [К., 1917]. – 20 с.; Що то є федеративний лад. – К. : Вид. т-ва «Стара Громада», 1917. – 40 с.; Перша читанка для дорослих : для вечір. та неділ. шкіл. – 1-ше вид. – К. : Всеукр. учит. вид. т-во «ВСЕУВІТО». Друк. «Созбанку», 1918. – 47 с.; Нова школа соц. виховання. – Катеринослав, Лейпциг, 1924.

Л-ра: *Савченко Н.* У перші роковини смерті Софії Русової // Краків. вісті. – 1941. – Чис. 87 (26 квіт.). – С. 2; Чис. 89 (29 квіт.). – С. 2; Чис. 90 (30 квіт.). – С. 3; Чис. 91 (1 трав.). – С. 3; *Ківишар Т.І.* Просвітницька спадщина Софії Русової ... – С. 173–187; *Сіропалко С.* Петро Холодний як педагог і освіт. діяч // На пошану Петрові Івановичу Холодному (1876–1930): зб. матеріалів. Т. І. – Л., 1996. – С. 60; *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі УЦР ... – С. 153–154; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 286–291; *Гнатюк В.А.* Життєвий шлях Софії Русової в Кам'янецький період // Просвітницька діяльність : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. ун-ту. Серія соц.-пед. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2007. – Вип. V, Т. 2. – С. 155; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 114, 119, 124, 158, 171, 340, 454; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 17, 18, 34, 36, 73, 75, 80, 262; Софія Русова – педагог, державний діяч, просвітитель : до 155-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / упоряд. : А.М. Доркену, Т.В. Лога ; наук. ред. : П.І. Рогова, А.М. Доркену ; наук. консуль-

тант, авт. вступ. ст. Є.І. Коваленко ; НАПН України, ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського, Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя. – К., 2010. – 175 с.; Науково-допоміжний апарат ... – С. 485; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 226–227; Українська діаспора ... – С. 398.

Інтернет-ресурси: Софія Русова – талановита дочка України / склали : Т.О. Недашківська, А.П. Верізуб ; відп. за вип. В.А. Козлова // Кіровоград. ОУНБ ім. Д.І. Чижевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.kr.ua/elib/ind_rusova.html, вільний. – Назва з екрана; Русова Софія Федорівна / матеріали підгот. Т.В. Лога // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1134/>. – Назва з екрана.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ф. Х, № 4865, арк. 149.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 2 ... – С. 1303.

Рутківська Ірина Іванівна (1897, Сокільча Сквирського пов. Київської губ. – ?). Закін. жін. г-зію В.О. Жеребцової (1914). Працювала бібліотекарем від. польс. л-ри (з 01.11.1935), від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 46а, арк. 8; спр. 54, арк. 26.

Ряппо Анфіса Йосипівна (1889, Миколаїв Херсонської губ. – 12.03.1973) – літературознавець, перекладач; канд. філол. н. Н. в родині військ. моряка. Дружина заст. Наркома освіти УРСР (1921–1928) – Я.П. Ряппо (1880–1956). Закін. Миколаїв. середню школу, Одес. ВЖК, іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1916). Працювала викл. г-зій (Польща, 1910–1914), Миколаїв. комерц. школи (1914–1917); співроб. ред. газ. «Известия Совета рабочих и солдатских депутатов» (Миколаїв, 1917–1918); викл. курсу лекцій з історії революц. рухів, рад. конституції на курсах для робітників та вчителів середніх шкіл (Миколаїв, 1919); співроб. методологічної комісії губнаросвіти; завпідвід. охорони

дитинства Миколаїв. соцбезу (1919); зав. позашкільним від. Миколаїв. губосвіти (1920); зав. інформ.-інструкт. бюро Одес. губнаросвіти (1920); зав. музейно-бібл. бюро (з 1922) та членом президії (з 1924) Наук. к-ту Укрголовпрофосвіти НКО; зав. бюро міжнар. книгообміну-н. с. БАН УРСР (16.12.1935–06.07.1941); с. н. с. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1941); с. н. с. групи історії л-ри Ін-ту сусп. наук (1941–1942), с. н. с. від. історії укр. л-ри Ін-ту мови і л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1942–1944), с. н. с. від. укр. л-ри поч. ХХ ст. і рад. періоду Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1944–1950), с. н. с. від. передплати іноз. л-ри (1945), зав. від. іноз. комплектування (1946–1947), голов. бібліотекарем від. іноз. комплектування (1948–1949) БАН УРСР. Перекладач укр. мовою естон. епосу «Калевіпоег».

Пр.: Восстание Николаевского пролетариата против немцев // Летопись Революции. – 1922. – № 1. – С. 107–123; Анотований каталог для сіл. бібліотек держ. комплектування. – 1927; Літопис рецензій. 1935. І півріччя. – Вид-ня Книж. палати УСРР. – 1936. – 53 с.; Завдання комплектування інозем. літературою наук. дослідних установ АН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 22–29; Арх. О.М. Бодяньського // Радянське літературознавство. – 1965. – № 4. – С. 71–78.

Л-ра: Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 132; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 48, 253, 268; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 23, 112, 120, 122, 129, 152, 199, 245; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 540; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 620; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 307; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 362; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 352, 353.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 23; спр. 50, арк. 24; спр. 51, арк. 131–132; оп. 2л, спр. 130, арк. 28–33 (особ. спр. А.Й. Ряппо); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6720 (особ. спр. А.Й. Ряппо); спр. 9069, арк. 92.

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 130, арк. 30.

С

Савелієв Валентин Дмитрович (?-?). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 9, арк. 2 зв.

Савенко І.Г. (?-?). Навч. в Харків. та Київ. ун-тах. Працював канцелярським службовцем (з 1858), позаштат. пом. бібліотекаря (з 1862), в. о. голов. бібліотекаря під час його відпустки б-ки Київ. імп. Ун-ту св. Володимира.

Пр.: Библиотека Университета Св. Владимира : записки помощника библиотекаря // Историко-статистические записки об ученых и учебно-воспитательных учреждениях Императорского Университета св. Владимира (1834–1884). – К., 1884. – С. 309–344.

Л-ра: Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 125.

Дж.: ДАК, ф. 16, оп. 308, спр. 62, арк. 1–10.

Савельєва А. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. б-ки Ін-ту геодезичного та земельного устрою (Харків, 1925–1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 125; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 86.

Савостіянов (Савостьянов) Олександр Олександрович (13.10.1871, Одеса Херсонської губ. – після 1944) – ботанік, агроном. Н. в дворян. родині. Закін. класич. г-зію (Одеса, 1889); природн. від. фіз.-мат. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1895); с.-г. від. Ново-Олександр. ін-ту сіл. госп-ва й лісів (1898). Проф. стипендіат для

підгот. до проф. зв. при каф. часткового рослинництва Ново-Олександр. ін-ту сіл. госп-ва й лісів (1889–1902). Працював головою Гайсин. повіт. дворянства, управителем приват. маєтків (Гайсин. пов. Поділ. губ., з 1902), одночасно – головою управи Гайсин. повіт. земства (1904–1916); губ. уповноваж. з закупівлі хліба для армії та харчування населення Поділ. губ. М-ва рільництва та харч. справ (Вінниця Поділ. губ., 1916–1917); зав. ліквідаційних продовольчих органів військ. часу Поділ. губ. харч. к-ту (Вінниця, 1917–1919); зав. підвід. спец культур та лікар. рослин Одес. губ. цукротресту (Одеса, 1920–1921); зав. ботан. секції Вінниц. філії С.-г. наук. к-ту України (Вінниця, 1921–1926), одночасно – лектором ботаніки Вінниц. фармацев. курсів, пізніше – фармтехнікуму (з 1921), агрономом орг.-вироб. від. цукротресту (з 1921), наук. конс. з сіл. госп-ва, кліматології КВП ВФ ВБУ (1924–1925); викл. часткового рослинництва Агротехнікуму ім. Шевченка (Вінниця, з 01.10.1926); викл. с.-г. технікуму (Вінниця, 1927); проф. мед. ін-ту (1930-ті); міськ. головою (Вінниця, 1941–1944). Член ініціатив. групи українців, які з дозволу нім. окупац. влади розпочали розкопки масов. могил розстріл. органами НКВС в 1930-х роках у Вінниці (24.05.1943). За його розпорядженням до Кракова вивезено понад 600 прим. журн. наук.-тех. та природн. профілю, а також ін. цін. видань (1943). Напередодні визволення Вінниці вивіз понад 4 тис. цін. книг з природн. і хім. наук. Емігрував.

Пр.: Отчего немецкое земледелие выше нашего // Земледелие. – 1903. – № 2, 3, 4, 5; Аграрно-экономические очерки Юго-Западного края // Хозяйство. – 1906; Несколько наблюдений над озимыми пшеницами // Там же. – 1907. – № 15; Дика рослинність Поділля. Схематичний нарис. – Вінниця, 1925. – 72с.; Геологія та корисні копалини Вінниц. округи // Вінниця, її околиць

ці та Вінницька округа. Ч. I. / ред. В. Отамановський. – Вінниця, 1927; Ґрунти Вінниц. округи // Там само; Дика рослинність Вінниц. округи; Положення й поверхня Вінниц. округи // Там само.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 362; *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 56, 338; *Павлович П.* Ще про злочин у Вінниці // Вінниця : злочин без кари / упоряд. С. Сверстюк, О. Скоп. – К., 1994. – С. 37; Те саме // Укр. прометей. – Детройт, 1952. – 11 верес.; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 139; Кабінет виучування Поділля ... – С. 86.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7 ; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6747 (особ. спр. О.О. Савостьянова).

Інтернет ресурси: Сторінки історії та сьогодення [Електронний ресурс] // Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.vn.ua/about/history.html>. – Назва з екрана.

**Савченко Марія Пантелеймо-
нівна** (1898–?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала каталогізатором Б-ки УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 165 (анкета М.П. Савченко); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Савченко Тетяна Романівна (?–?). Працювала пом. зав. б-кою міськ. клубу (Сімферополь, 1911).

Л-ра: *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 31.

**Сагайдаківська Ніна В'ячесла-
вівна** (1902–?). Закін. Петрогр. 28-му трудшколу (1920); Київ. держ. трирічні курси іноз. мов ім. Макса Гельца (1927); пед. курси ф-ту іноз. мов Київ. ВІНО (1929). Працювала бібліотекарем Центр. б-ки (Золотоноша Кременчуцької губ., 1920–1922); машиністкою Золотоніського від. освіти (1922); бібліотекарем Кременчуцької партшколи (1923); бібліотекарем б-ки Київ. держ. курсів іноз. мов ім. Макса Гельца (1926–1927); бібліотекарем ВБУ (1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 124.

Сагарда Микола Іванович
(крипт.: *Н. С.; С-да, Н. И.*; 01.12.1870, с. Шабельники Золотоніського пов. Полтавської губ. – 16.03.1943, Київ) – історик, бібліограф, теолог, філософ, педагог; канд. богослов'я (1896); магістр богослов'я (дис. «Первое полное послание св. Апостола и евангелиста Ионанна Богослова») (1904); д-р церк. історії (дис. «Св. Григорий Чудотворец, еп. Неокесарийский. Его жизнь, творения и богословие») (1916). Н. в родині священика. Закін. Переяславську духов. школу (Полтав. губ., 1886), Полтав. духов. семінарію (1892), С.-Петербур. духов. акад. (1896). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. по каф. Св. Писання Нового Завіту С.-Петербур. духов. акад. (1896–1897). Працював вчит. латин. мови Полтав. духов. уч-ща (1897); викл. церк. і біблійної історії Полтав. духов. семінарії (з 15.10.1899); доц. (з 1900), позаштат. доц. (з 1905), штатний екстраординар. проф. (з 1909) каф. патристики, ординар. проф., викл. історії давн. християн. л-ри (1917) С.-Петербур. духов. акад.; голов. ред. журн. «Христианское чтение» (1912); приват-доц., викл. курсу історії візант. л-ри Київ. ун-ту св. Володимира (з лют. 1919), одночасно – проф. каф. класич. л-ри Укр. держ. ун-ту (1919); бібліотекарем-каталогізатором (з 20.05.1919), старш. бібліотекарем (з 25.07.1919) та в. о. секр. ТК, зав. від. україніки (до 01.12.1920) та пост. членом ТК для засн. НБУ; одночасно – проф. ІНО (Київ, 1920); дир. ЦНБ (Полтава, 1920–1924); проф., викл. історії візант. к-ри та історії середньовічної к-ри каф. історії всесвіт. л-ри Полтав. ІНО (1920–1924); зав. від. періодики (з 11.11.1924), відп. за Лаврську, Флавіанську б-ки та б-ки, перевезені з Видубицького та Нікольського

монастирів (з лют. 1925), зав. від. періодики та комплектування (берез. 1929), старш. бібліотекар від. опрацюв. (15.08.1930–23.03.1932); кер. бібліогр. секції та член-секр. Президії НДКБ-НДІБ ВБУ (з 1925), кер. аспірантів у галузі теорії й методології бібліогр. та історії іноз. бібліогр., член редкол. «Журн. бібліотекознав. та бібліогр.» (1927–1930) ВБУ. Тимч. К-том для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві йому було доручено скласти каталог desiderata осн. книжок з історії церкви (1919). Проводив передачу кол. Флавіан. б-ки до Всеукр. музейн. містечка. Член групи з підгот. до друку зведен. кат. закордон. період. вид. у б-ках м. Києва (1931–1932). Після звільнення з ВБУ внаслідок ідеологічних переслідувань у 1932 р. працював коректором у вид-ві АН. Співроб. Пост. коміс. для складання іст.-геогр. слов. Укр. землі (1919). Заст. голови Візант. коміс. ВУАН. Член, вчен. секр. (1929) Бібліогр. коміс. при ВУАН. Член Бібл. коміс. Дому вчених, член УБТ в Києві (1928). Учасн. I Всерос. з'їзду наук. робітників (Москва, 1923), I конф. наук. б-к УРСР (Київ, 1925), II Всерос. бібліогр. з'їзду (Москва, 1926). Член Візант. коміс. ВУАН (з 1926).

Пр.: Город Золотоноша и его святые храмы : краткое историческое описание // ПЕВ. – 1897. – № 28. – С. 1076; № 29. – С. 1120; № 30. – С. 1154; № 33. – С. 1252; № 34. – С. 1315; Переклади св. Письма на Укр. мову в XVII–XVIII ст. // Книгар. – 1919. – № 20; Всенародня Бібліотека України // Життя й революція. – 1926. – № 6. – С. 98–102; Робота Президії Наук.-дослідчого ін-ту бібліотекознав. // Бібл. журн. – 1926. – № 1. – С. 5–24; Бібліогр. робота в наук. б-ках // Бібл. зб. – 1926. – № 1. – С. 42–54; Орг-ція бібліогр. на Україні // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 1–13; Основні проблеми укр. бібліогр. репертуару // Бібл. журн. – 1927. – № 3. – С. 43–59; Бібліогр. на службі західно-європ. імперіалізму : спроба орг. міжнар. співробітництва в бібліогр. справі на Заході // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 131–135; Українка в рос. журн. 1927 р. // Україна. – 1928. – № 6. – С. 134–

138; Объем понятия «периодика» : до основ. питань зведен. кат. період. вид. у б-ках України // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1928. – № 2. – С. 15–34; Завдання бібліогр. укр. періодики // Укр. бібліогр. Вип. 1 : методолог. зб. – К., 1928. – С. 87–108; Основні питання зведеного кат. часописів у б-ках України // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1929. – № 3. – С. 43–54; Древнецерковная богословская наука на греческом востоке в период расцвета (IV–V вв.), ее главнейшие направления и характерные особенности // Творения блаж. Феодорита, епископа Кирского. – М., 2003. – С. 640–716; Лекции по патрологии. I–IV века / под общ. и научн. ред. Диакона А. Глушенко и А.Г. Дунаева. – М. : Издательский Совет Русской Православной Церкви, 2004; Бібліографічна робота в наукових бібліотеках. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 120, арк. 3; 2-й Всеросійський Бібліографічний з'їзд у Москві та організаційні питання на ньому. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 52; Зводний каталог періодичних видань. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 52; Минула робота ВБУ над проблемою Українського бібліографічного репертуару. Критична та самокритична аналіза. – IP НБУВ, ф. 33, № 2861; Міжнародна бібліографія й національні бібліографічні репертуари та зводні каталоги. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 84; спр. 425, арк. 37; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; Наші завдання щодо періодичної преси на Україні. Перспективний план роботи у від. «Періодика» ВБУ. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 142, арк. 49; Національна бібліографія в Німеччині. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 90–92; Обсяг поняття «періодика» (до проблеми зведеного каталогу періодичних видань у бібліотеках України). – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 123; IP НБУВ, ф. 33, № 2822; Основні питання зведеного каталогу періодики бібліотек України. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 93, 98–99; Основні положення зведеного каталогу періодичних видань в наукових бібліотеках України. – IP НБУВ, ф. 33, № 2812, арк. 12; Основні проблеми українського бібліографічного репертуару. – IP НБУВ, ф. 33, № 2490; Питання краєвої бібліогр. на 2-му Всеросійському Бібліогр. з'їзді (Москва, 1926). – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; Питання теорії й методології бібліографії на 2-му Всеросійському Бібліографічному з'їзді (Москва, 1926). – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; Про 2-й Всеросійський Бібліографічний з'їзд, що відбувся у Москві в листоп. 1926 та про організаційні питання на ньому. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 87; Про спроби міжнародного співробітництва в галузі бібліографії на Заході. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 229; Українка в російських журналах за 1927 рік. – IP НБУВ, ф. X, № 18081–18082, арк. 1–20; Рецензія на «Часописи Поділля». – IP НБУВ, ф. 33, № 2811, арк. 22; Те саме. – ф. X, № 18083, арк. 1–22.

Л-ра: Павловский И.Ф. Краткий биогр. словарь ... – С. 174; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 159, 168; Наука и научные работники СССР ... –

С. 363; УЗЕ. Т.3 ... – С. 6; *Масанов І.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 420; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 29, 63, 304; *Дубровіна Л.А.* ВБУ ... – С. 4–17; *Сагарда М.* Виховні ідеали у спадщині Миколи Сагарди // *Сагарда М.І.* Слов'янофіліство і його ідеали. – Ужгород, 2000. – С. 3–8; Довідник з історії України ... – С. 64; *Коваль Т.* Практик та теоретик бібл. справи Микола Іванович Сагарда // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – 2004. – Вип. 13. – С. 139–149; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 96, 136, 181, 185, 198, 201, 211, 215, 221, 224; *Солюденко Г.І.* Українська бібліотечна термінологія : становлення та основні етапи розвитку : моногр. – К., 2010. – С. 195; Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... – С. 199–200; Науково-допоміжний апарат ... – С. 487.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 91–97; оп. 1, спр. 270, арк. 27; спр. 384, арк. 2; оп. 1л, спр. 40, арк. 149 (довідка вид. М.І. Сагарді про роботу в НБУВ); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6765 (особ. спр. М.І. Сагарди).

Сагарда Ніна Миколаївна (?-?). Закін. г-зію. Навч. в Полтав. ІНО. Працювала бібліотекарем Полтав. громад. б-ки; зав. б-ки Ін-ту гірн. механіки (1936–1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 67; спр. 17, арк. 23.

Сагарда Олександр Іванович (15.12.1883, Золотоноша Полтавської губ. – 09.05.1950, Ленінград) – історик, теолог, філософ, педагог; магістр богослов'я (1913). Н. в родині священика. Закін. Переяславську духов. школу (Полтав. губ.), Полтав. духов. семінарію, С.-Петербур. духов. акад. (1909). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. по каф. історії давньої церкви С.-Петербур. духов. акад. Учень проф. О.І. Бриліантова. Працював учит. чол. г-зії (Переяслав, до 1905); доц., проф. каф. патрології Петрогр. (Ленінгр.) духов. акад. (до груд. 1949); приват-доц., бібліотекарем Укр. від. Київ. ун-ту (1919), викл. Ленінгр. духов. семінарії (з 01.02.1948).

Л-ра: *Макаровський А.* Професор А.І. Сагарда : некролог // Журн. Москов. Патріархії. – 1950. – № 6. – С. 8–11.

Джс.: Арх. м. Києва, ф. Р-936, оп. 2, № 1, арк. 5; № 47, арк. 5, 21.

Садко Павло Юхимович (?-?). Працював контролером (1920), співроб. КЦРБ ім. РКП(б) (Київ, 1923–1924).

Л-ра: *Рулін П.* Марія Заньковецька. – К., 1929. – С. 7; Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 80.

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Садко Петро Юхимович (1879–?). Працював мол. пом. бібліотекаря Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1910–1940-ві).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 13, 19, 75, 107, 139.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Садовська Н. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. б-ки Губ. стат. бюро (1925).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 225.

Саєнко Юрко Опанасович (1912–?). Працював старш. бібліотекарем ВБУ (1934–05.09.1935).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 536, арк. 129.

Сакаєва Халіма А. (?-?). Працювала бібліотекарем від. л-ри Сх. та народів СРСР БАН УРСР (16.12.1937–1941); співроб. КБК (1943).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 17.

Сакович Микола Фадійович (1898, Київ–?) – економіст. Закін. Ін-т зовн. зносин (Київ, 1925). Працював конс. по каталогам, бібліотекарем II розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 11, 26.

Саливон Григорій Дмитрович (псевд.: *Григорій Тисяченко*; 25.01.1888, с. Мелехи Чорнухинської вол. Лохвицького пов. Полтавської губ. – 1927) – книгознавець, краєзнавець. Навч. в Красноярській приват. електротех. школі; на архіт. ф-ті КПІ (з 1912).

Працював електромеханіком Півд. залізниці; десятником на буд-ві (Одеса); кер. друкарні «Товариства допомоги літературі й науці» (з 1917); старш. писарем, зав. будинку ВБУ (21.02.1919–30.05.1920); інсп. б-к Лохвицького повіт. від. наросвіти (1920–1923); зав. друкарнею (Лохвиці); дир. окр. б-ки (Лубни, 1923); співроб. вид-ва «Радянський селянин» (Харків). Особовий архівний фонд Г.Д. Саливона зберігається в ІР НБУВ (ф. 199, 26 од. зб.).

Пр.: Пятидесятилетие Киевской публичной библиотеки (19 февр. 1866 – 19 февр. 1916) // Киев. гор. и зв. – 1916. – № 5. – С. 141–147; Народний філософ-учитель Г.С. Сковорода. Його життя та діла. – К., 1922; 350 літ тому і тепер : 1574–1924 рр. // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1–3. – С. 7–12; Центральна б-ка Лубенської округи // Там само. – 1925. – № 1–2. – С. 164–165; Початки друкарства на Україні // Червоний шлях. – 1929. – № 4–5. – С. 206–222; Зібрання відомостей про вид-ва, друкарні й книгарні на Україні. – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 79–82; До ювілею першої друкованої на Україні книги. – № 336, арк. 172–173; Центральна б-ка Лубенської округи. – № 323, арк. 139–142.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 11; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 476–478; Науково-допоміжний апарат ... – С. 487.

Інтернет-ресурси: [Сайт Чорнухин. район. б-ки] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ch-biblioteka.at.ua/index/grigorij_salivon/0-24. – Назва з екрана.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 8; оп. 1л, спр. 2, арк. 2.

Саліковська Ніна Павлівна (?-?). Працювала машиністкою Держ. Канцелярії УД (1918); машиністкою Канцелярії Неодмінного Секр. Президії УАН (1920); одночасно – бібліотекарем-спеціалістом Нац. б-ки в м. Києві (з 01.03.1920).

Л-ра: [Про підвищення окладу] // Держ. вісн. 1918. – № 12. – 9 черв.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 50 (прохання Н.П. Саліковської).

Самаріна Ольга Федорівна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ (1928–1933; 1940–1952).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151, 156, 157.

Самойлович Микола Павлович (1890, Куп'янський пов. Харківської губ. – 1951) – громад.-політ. діяч, співак. Муз. освіту здобув у Києві, театр. у Празі. Член Укр. Центр. Ради від Студент. союзу (1917). Делегат двох перших Всеукр. військ. з'їздів (1917). Виступав у Празькій опері, театрі ім. М. Садовського на Закарпатті, концертував у Зх. Європі. Працював заст. зав. б-кою УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словацчина, 1923–1926).

Л-ра: Верстюк В., Осташко Т. Діячі УЦР ... – С. 2701; Заремба О.С. Видавнича та бібліотечна діяльність ... – С. 40; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 259.

Самсон (Самсонова) Ніна Михайлівна (1909, Київ – ?). Навч. в г-зіі. Працювала тех. бібл. службовцем (з 17.05.1930); пом. бібліотекаря (1932), старш. бібліотекарем групи сист. кат. від. наук. бібліогр. (15.05–30.06.1934; 1936–1937) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 234; спр. 45, арк. 247; спр. 50, арк. 20.

Сандлер І. (?-?). Працювала зав. студент. абонементом енерг. ф-ту б-ки Київ. Індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Сандлер С. (?-?). Працював зав. марксо-ленінського каб. Київ. машино-буд. ін-ту та б-ки Київ. текстильного ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 68, 107.

Сандомирський Яків Маркович (1902–?). Закін. Катеринослав. ІНО. Працював у Губкомі КП(б)У (1921); вчит. дит. будинку (1922); бібліотекарем-конс., зав. чит. залом Дніпроп. держ. б-ки (1924–1927).

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 6817, арк. 1–2 (анкетний лист Я.М. Сандомирського).

Сапицький Віктор Андрійович (1889–1942) – правознавець, діяч кооперативного руху. Працював дир. кредитної канцелярії УНР (Київ); викл. УГА (Подєбради). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Автор праць з кооперативної та економічної Особовий архівний фонд В.А. Сапицького зберігається в ЦДАВО України (ф. 3987, 20 од. зб.).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 26; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; *Боряк Т.* Документальна спадщина української еміграції ... – С. 415.

Сапожникова Ольга (?-?). Працювала бібліотекарем 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Сарана Федір Кузьмович (26.09.1921, с. Юзефівка Чигиринського пов. Кременчуцької губ., нині – с. Йосипівка Новомиргородського р-ну Кіровоградської обл. – 01.08.1995, Київ) – літературознавець, бібліограф, бібліофіл. Н. в сел. родині. Закін. семирічну школу (с. Златопіль Кіровоград. обл., 1936); Київ. бібл. технікум (1939); бібліогр. ф-т Ленінгр. бібл. ін-ту з відзнакою (1952). Навч. на заоч. від-ні Харків. бібл. ін-ту (1939); на заочному від-ні іст. ф-ту КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1945–1948); в вечір. Ін-ті марксизму-ленінізму (1951–1953). Працював бібліотекарем Київ. бібл. технікуму (1937–1939); бібліотекарем район. б-ки ім. І. Франка та б-ки Київ. СШ № 14 (1939); зав. б-кою та бібліографом б-ки Укрвидаву ЦК КП(б)У (квіт. 1944–лип. 1950); ред., старш. ред. Держполітвидаву України; одночасно – бібліографом Укр. філії ІМЕЛ (трав. 1945–січ. 1946); зав. сектором

бібліогр. Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1959–1962); голов. бібліографом ДПБ АН УРСР з прикомандированням до Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1959–1967); одночасно – зав. редакції бібліогр. (1959–1962), позаштат. конс. з бібліогр. (1962–1965), старш. наук. ред.-кер. групи бібліогр. (з верес. 1967) Голов. редакції УРЕ. Друкувався з 1940 р. Голова бібліогр. коміс. Бібл. ради Президії АН УРСР (з січ. 1964). Член Бібліогр. коміс. Міжвідом. ради з питань бібл. роботи М-ва к-ри УРСР (з 1959); Вчен. ради Книж. палати УРСР (з 1968); редкол. «Шевченківської енциклопедії». Автор праць з літературознав. та шевченкознавчих бібліогр. покажчиків. Нагороджений медалями «За доблестний труд в Великій Отечественной війне. 1941–1945», «За победу над Германией в Великій Отечественной війне. 1941–1945», почесною грамотою М-ва к-ри (1954) та ДВУ (1971). Лауреат Держ. премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка. Успадкував б-ку та арх. *Ю.О. Меженка*. Особовий фонд Ф.К. Сарани зберігається у ЦДАМЛМ України (ф. 1305).

Пр.: Матеріали до бібліогр. Шевченкіани за роки Великої Вітчизняної війни. – К., 1958; Стан і завдання бібліографії Шевченкіани // Зб. пр. дев'ятої наук. Шевченків. конф. – К., 1961 – С. 212–218; Тарас Шевченко. 1814–1963 : зб. док. і мат. / співупоряд. – К., 1963; Тарас Шевченко в бібліографії. – К., 1964; Т.Г. Шевченко : бібліогр. покажч. (1917–1963) / уклад. М.І. Багрич ; вступ. ст. Ф.К. Сарана; редкол.: Є.П. Кирилюк (гол.), Ю.О. Меженко (відп. ред.), Ф.К. Сарана ; Держ. коміс. по пресі при Раді Міністрів УРСР, Кн. палата УРСР. – Х., 1964. – 153 с.; Т.Г. Шевченко в епістолярії від. рукоп. ЦНБ АН УРСР / відп. ред. Ф.К. Сарана. – К., 1966; Т.Г. Шевченко. Бібліогр. ювіл. л-ри. 1960–1964. – К., 1968. – 624 с.; Шевченківський словник у 2-х томах. – К., 1978.

Л-ра: Федір Кузьмич Сарана : бібліогр. покажч. / уклад.: Н.Ф. Королевич, Ю.Г. Зубець ; авт. вступ. ст. Н.Ф. Королевич ; відп. ред. В.В. Патока, С.М. Остапенко ; Держ. б-ка України, Київ. держ. ін-т культури. – К., 1993. – 26 с.; Федір Кузьмич Сарана: [некролог] // Бібл. вісн. – 1995. – № 5. – С. 38; *Ковальчук Г.* Колекція видатного бібліографа

та бібліофіла : до 75-річчя від дня народження Ф.К. Сарани // Бібл. вісн. – 1997. – № 2. – С. 42; *Королевич Н.Ф.* Українські бібліографи ХХ ст. ... – С. 290–313; Довідник з історії України ... – С. 718; *Посвистак О.* Бібліограф Ф. Сарана – визначний вчений та громадський діяч : сторінки біографії // Бібл. планета. – 2002. – № 2. – С. 28–30; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 351, 396, 403, 433, 477; Листування Юра Меженка ... – С. 341; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 134–137; *Боліла А.* З іменем Шевченка – по життю // ВКП. – 2011. – № 3. – С. 1–4.

Интернет-ресурси: Сарана Федір Кузьмович / матеріали підгот. А.В. Копилова // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1488/>. – Назва з екрана.

Дж.: ЦДАМЛІМ, ф. 1305, оп. 1, спр. 93, 98.

Сафонова Оксана Тимофіївна (1901, Київ – ?) – бібл. робітник. Закін. Роменську жін. г-зію (Полтав. губ, 1918); бібл. семінар НКО (1920). Навч. на іст. від. іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1918–1921), після реорганізації – на Тимч. пед. курсах, пізніше – іст. циклі суспільствознавчого від. ф-ту профосвіти ІНО (1926–1927); етногр. від. КАІ (1921–1922). Працювала бібліотекарем (1919–1920), зав. (1920–1922) 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ); бібліотекарем І розр. каб. марксизму-ленінізму (1922–1925), зав. від. (1925), пізніше – зав. вист. групою заг. від. (1925–1928) КЦРБ ім. РКП(б); зав. б-ки Київ. технікуму зерна та борошна (1930–1931). Член коміс. соціології книги та каб. вивч. книги та читача, кер. вишів. сектором у справі дослідження читачів. інтересів студентства УНІКу (1929). Досліджувала питання типології б-к та каталогізації. Викладала на міжокружних бібл. курсах (Київ, 1929). Секр. Бібл. асоц. м. Києва.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 75.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 153–155; оп. 1л, спр. 34, арк. 84, 89; ІІ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Сафронієв Микола Семенович (псевд.: *Adamar, N.*; 17.03.1873, Сімферополь Таврійської губ. – 1939) – бібліотекознавець. Закін. 2-гу Київ. г-зію, іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1897). Працював пом. бібліотекаря б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (01.02.1897–1902); кер. б-ки (01.05.1902–1912; 1927–1929) КПІ; кер. Київ. МПБ (1912–1914); вчит. г-зії св. кн. Ольги (Київ, 1919); зав. б-ки пед. музею бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920). За розпорядженням ради КПІ оглянув двадцять вісім б-к Рос. імп. (Харків, Одеса, 1902; С.-Петербург, Москва, Варшава, 1903) та двадцять сім закордонних (Німеччина, Австро-Угорщина, 1904; Франція, Італія, 1906; Швейцарія, 1908) переважно наук. акад., для ознайомлення з бібл. справою. Делегат Всесвіт. конгр. бібліотекарів і архівістів (Брюсель, 1910). Секр. академ. секції I Всерос. з'їзду бібліотекарів (1911). Член Всерос. т-ва бібліотекознавства (1913).

Пр.: Список книг справочного отдела Библиотеки Киевского политехнического института императора Александра II / [сост. Н.С. Сафронеевым]. – К., 1904. – 5 с.; Список русских и иностранных периодических изданий, получаемых в Библиотеке Киевского политехнического института императора Александра II / [сост. Н.С. Сафронеевым]. – 1904; 1905. – 16 с.; 1906. – 17 с.; Каталог периодических изданий библиотеки Киевского политехнического института императора Александра II / [сост. Н.С. Сафронеевым]. – К., 1909. – [2], 28 с.; Брюсельський з'їзд бібліотекарів і архівістів // Бібліотекар. – 1910. – Кн. 4; Отдел киевских городских библиотек на Всероссийской выставке в г. Киеве // Библиотекар. – 1913. – Вып. III. – С. 205–209; Роль академических библиотек в высшей школе // Вісті КПІ. – К., 1926. – Кн. 1. – С. 138–142; Нові форми та методи роботи наук. ВИШівських та ВТШівських бібліотек // Біблiол. вісті. – 1930. – № 2. – С. 15–23.

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 169; Наука и научные работники СССР ... – С. 368; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 424; Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 48; *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 130, 180; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в

Україні наприкінці XIX – у 10-х роках XX ст. : стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 10; *Дригайло В.Г., Дригайло С.В.* 100 років НТБ НТУУ «КПШ» ... – С. 27; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 42, 43, 52, 181; Науково-допоміжний апарат ... – С. 488.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 127 (прохання та curriculum vitae М.С. Сафронієва); ДАК, ф. 16, оп. 341, спр. 55, арк. 10; Іл ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 616; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 38.

Сафронів Павло Степанович (1898, Харків – ?). Н. в робітн. родині. Закін. земськ. уч-ще; вищі курси політредакторів при ВУАМЛІН; ХБІ (1950). Працював інструкт., зав. поліграфбазою Укр. рад. ради профспілок (1919–1929); дир. ХДНБ (1934–1941; 1943–1949); заст. дир. з наук. роботи (1949–1958), зав. від. рідкісної книги та мистецтва (1958) ЦНБ Харків. ун-ту; співроб. Укр. заоч. політех. ін-ту (з 1958).

Пр.: Одна из четырех / П.С. Сафронив, Н.А. Куликов // Красный библиотечарь. – 1936. – № 8. – С. 37–47; Когда будет восстановлена библиотека им. Короленко? // Крас. знамя. – 1946. – 6 авг.; Імені В.Г. Короленка // Україна. – 1947. – № 12. – С. 36–37; Государственная библиотека имени В.Г. Короленко в годы восстановления (1943–1945) / П.С. Сафронив, В.Г. Трамбицька. – ВР РДБ, ф. 321, карт. 15, спр. 24, 5 арк.

Л-ра. Лосієвський І.Я., Шоломова С.Б. ХДНБ під час німецько-фашистської окупації ... – С. 38; *Чигринова Р.П.* Библиотек. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 315–316; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 112, 118, 140, 149, 165, 167, 170.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6843 (особ. спр. П.С. Сафронів).

Сахарний Нахман (Наум, Натан) Львович (1901–?). Працював н. с. БАН УСРР (01.11.1935–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 239, 260; спр. 47, арк. 14; спр. 50, арк. 10, 20.

Саченко Григорій Кирилович (24.02.1905, с. Хаєнки Ічнянського пов. Чернігівської губ.) – поет. Н. в ро-

дині робітника вагонно-ремонтної майстерні. Закін. КДУ та аспірантуру. Працював вчит.; н. с., конс. з л-ри, конс. з худож. л-ри БАН УСРР (05.02.1934–16.11.1934); деканом поетич. курсів. Член літ. орг-ції «Плуг» (Харків, 1922). Автор поетичних збірок «Зустрічний ентузіазм» (1931), «Зеніт» (1936), низки літературознавчих розвідок. Заарештований за звинуваченням в «участі в укр. націонал. контрреволюц. орг-ції» (03.11.1936). Засуджений до 8 років ув'язнення з обмеженням у політичних правах упродовж 5 років (09.06.1937). Етапований на Далекий Схід. Подальша доля невідома. Реабілітований (1958).

Л-ра. З порога смерті ... – С. 384–385; Київ: жертви репресій. Т. 1. ... – С. 375.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 51 зв.; спр. 44, арк. 77; ІР НБУВ, ф. I, № 3599; ф. X, № 4866, арк. 18.

Свенціцький Іларіон Семенович (псевд.: *І. Святицький*; 07.04.1876, Буськ Австро-Угорської імп. – 18.09.1956, Львів) – філолог, музеєзнавець, мистецтвознавець, археограф укр. рукоп. книги; д-р філол. н. (з 1902); проф. (з 1941). Закін. Львів. класич. г-зію, мат. ф-т Львів. ун-ту (1899). Працював пом. бібліотекаря Нар. дому у Львові (1901–1904); дир. Нац. Музею (1905–1939), згодом – Львів. держ. музею укр. мистецтва (до 1952); доц. (1913–1914, 1933–1939) і проф. (1921–1925) Укр. таємного ун-ту; проф. Львів. ун-ту (з 1939); кер. від. мовознав. Ін-ту сусп. наук АН УРСР (з 1945). Д. чл. НТШ (з 1914). Член філол. секції УНТ у Києві (1918). Один з перших істориків укр. б-к Галичини. Вивчав мережу наук. б-к Львова; упоряд., описував і популяризував багаті колекції рукописів і стародруків кирилических фондів б-к: Музею Ставропільського ін-ту, Нар. дому, Музею укр.

мистецтва у Львові, НТШ. Працюючи пом. бібліотекаря Нар. дому, описав арх. та б-ку історика *А.С. Петрушевича* (1821–1913).

Пр.: Церковно- и русско-славянские рукописи публичной библиотеки Народного Дома во Львове. – СПб., 1904. – [2], 65 с; Описание иноязычных и новейших карпато-русских рукописей библиотеки «Народного Дома» во Львове. – СПб., 1905. – 64 с; Опис рукописей Народного Дома з колекції Ант. Петрушевича : в 3 ч. – Л. : іст.-філол. секція НТШ, 1906–1911. – Ч. 1. (Українсько-руський арх. – Т. I). – 1906. – 242 с.; Ч. 2. – Т. VI. – 1911. – 294 с.; Ч. 3. – Т. VII. – 1911. – 193 с.; Библиотеки и музеи г. Львова // Живая старина. – 1907. – Вып. 1, отдел 2. – С. 11–13; Опись музея Ставропигийского института во Львове. – Л., 1908 – XI, 248 с; Каталог книг церковно-славянской печати Национального музея у Львові. – Жовква, 1908. – 213 с.; Бучацьке Євангеліє : палеографічний опис // ЗНТШ. – Л., 1911. – Кн. 5. – С. 5–17; Библиотека Нац. музею у Львові // Книгарь. – 1918. – Лют., ч. 6. – С. 308–312; Про музеї і музейництво (Нариси і замітки). – Л., 1920. – 80 с.; Каталог Шевченківської виставки. – Л., 1920; Прикраси рукописів Галицької України XVI в. : збірка Нац. музею у Львові. Вип. I–III / передм. *І. Свенціцького*. – Жовква, 1922–1923; Початки книгопечатання на землях України із 560 зразками друку і прикрас давньої книги України замислом, трудом і заходами *І. Свенціцького*. – Л. : Нац. Музей; Накладом Наук. Фундації Галицького Митрополита А. Шептицького, ЧСВВ, 1924; Українські наук. книгозбірні, які діяли у Львові // Бібліол. вісті. – 1926. – № 3–4. – С. 91–94; Музеї і книгозбірні сучасної України. – Л., 1927. – 25 с.; У справі музейних збірок Ставропигії і Нар. Дому. – Л., 1929. – 8 с.; Опис рукописів: Кириличні пергаменні XII–XV вв. – Л., 1933. – 18 с. + 36 арк. іл.; А.С. Пушкин. – Л., 1937. – 32 с.; Образ розвою укр. музейництва // Літопис Бойківщини. – 1938. – Чис. 10. – С. 18–23; Тематичний уклад стінопису церкви св. Юра у Дрогобичі // Там само. – Чис. 10. – С. 67–74; Огляд історії слов'янських письменств на протязі 1826–1938 рр. // Слов'янське літературне єднання. – Л., 1958. – С. 5–22.

Л-ра: *І.С. Свенціцький* : короткий бібліогр. покажч. / уклад.: О.Д. Кізлик, Р.Я. Луцик ; Львів. б-ка АН УРСР. – К., 1956. – 14 с.; *Лозинський І.М.* Іларіон Свенціцький – бібліограф і бібліотекознавець // Книгознав. і бібліогр. : зб. наук. пр. / АН УРСР ; Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника. – Л., 1983. – С. 132–146; Іларіон Семенович Свенціцький : біобібліогр. покажч.: до 120-річчя від дня народж. / упоряд. Л.М. Панів ; наук. ред. та авт. передм. В.А. Моторний ; М-во освіти України, ЛДУ ім. І. Франка, Наук. б-ка. – Л. : ЛДУ, 1996. – 62 с. : портр.; ЕУ. Т. 7. – С. 2718–2719; Іс-

торія НАН України (1924–1928) ... – С. 533; Довідник з історії України ... – С. 721; *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ ... – С. 108–127; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 291–292; Іларіон Свенціцький : біобібліогр. покажч. / уклад. Л. Панів ; наук. ред. та авт. передм. Л. Коць-Григорчук ; МОН України, ЛНУ ім. І. Франка, Наук. б-ка. – 2-е вид., допов., розшир. – Л. : [ВЦ ЛНУ ім. І. Франка], 2008. – 678 с.; *Мицук С.М.* Внесок галицьких вчених ... – С. 184–185; Іларіон Свенціцький. Біобібліогр. покажч. / уклад. Л. Панів ; наук. ред. та авт. передм. д-р філол. наук, проф. Л. Коць-Григорчук ; редкол.: В. Кметь (голова) та ін. – 2-е вид., допов., розшир. – Л. : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 678 с., 32 с. іл., портр. – (Укр. біобібліогр. Нова серія ; чис. 27. Біобібліогр. вчен. ун-ту); *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 243, 245, 246, 253, 483.

Дж.: ІР НБУВ, ф. I, № 26677.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 34; Укр. мова : енцикл. – С. 570; ІР НБУВ, ф. XXI, № 568.

Свешников Борис (?-?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Свірщевська Софія Йосипівна (07.09.1885, Калуга – ?). Н. в родині лікаря. Закін. Калужку г-зію (1903), іст.-філол. від. Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1907). Працювала приват. вчит. іноз. мов (1913–1918); бібліотекарем б-ки КІНГУ (1918–1920); санітаркою дит. лікарні (1920–1922); бібліотекарем Центр. польс. держ. б-ки в Україні (Київ, 1922–1934); бібліотекарем Польс. пед. технікуму (Київ, 1927–1931).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, спр. 290, арк. 13–14 зв. (анкет. лист асп. УНІКу за 1935 рік).

Свістельнікова Ганна Євграфівна (1893–?) – філолог, педагог. Н. в родині службовця. Закін. Ніжин. жін. г-зію; словесний від. Ніжин. ІНО (1922). Працювала зав. шкільною б-кою (з 1916) й викл. мови, л-ри та історії к-ри Ніжин. труд. шкіл (1919–1927); кер. видачі книжок Ніжин. центр. б-ки (1924–1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 210.

Сегалович Ельза Фердинандівна (1904–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКу (1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Седельникова Амалія Лонгинівна (1883, с. Герпон Маре Оргієв. пов. Бесарабської губ. – ?) – бібліотекар. Н. в родині контролера тютюн. ф-ки. Закін. жін. г-зію (Кишинів); бібл. курси ВБУ (1933). Працювала зав. центр. б-кою (Верхньоуральськ, 1920); бібліотекарем б-ки Вукоопспілки (1923); бібліотекарем Київ. торг.-крамознав. ін-ту спожив. кооп. (15.04.1924–01.05.1934); старш. бібліотекарем (з 01.07.1934), голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. (08.09.1937–11.07.1941; 01.08–16.09.1941), бібліографом (з 15.11.1943), старш. бібліотекарем (з 15.04.1945), бібліографом-ред. (з 01.03.1946), старш. бібліотекарем (01.09.1955–01.11.1956), тимч. бібліотекарем (до 02.10.1957) ДПБ УРСР. Під час війни працювала в Б-ці Вукоопспілки, збираючи по місту кооп. б-ки та переховуючи від німців книжки, заплановані до вивозу.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 20; оп. 2л, спр. 143, арк. 218–232 (особ. спр. А.Л. Седельникової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 143, арк. 222.

Селіванова Олена (?–?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Селівачова (дівооче прізвище – Нікольська) **Ніна Сергіївна** (20.02.1916, Київ – 08.02.2005, Київ) – бібліограф. Н. в родині службовця. Закін. Київ. технікум масової коміс. освіти (1933), ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ (1937). Працювала старш. біб-

ліотекарем (1933–1938), зав. б-кою (1938–1939) Всеукр. музейн. містечка; зав. книгосховища та комплектування, вчен. секр., бібліографом Держ. іст. б-ки УРСР (1939–1941); бібліографом, зав. від. бібліогр. (1943–1945), в. о. заст. дир. (1945) Книж. палати УРСР; зав. від. К-ту в справах культ.-освіт. установ при Раднаркомі УРСР (Харків, 1945); старш. ред.-спеціалістом мережі наук. б-к (10.04–26.10.1946), старш. ред.-спеціалістом БАН УРСР (10.04–26.10.1946); бібліографом Київ. держ. заповідника «Києво-Печерська лавра» (1946–1961); старш. бібліографом Держ. іст. б-ки УРСР (1961–1974).

Л-ра: Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 138–139; *Виноградова О., Михайлова О., Скорохватова А.* Державна історична бібліотека України – перлина національної культури // *Бібліотеки України ...* – С. 115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 112, арк. 189–194 (особ. спр. Н.С. Нікольської).

Селін Олександр Іванович (30.08.1816, Твер – 17.03.1877, Київ?) – д-р слов'яно-рус. філології, засл. проф. каф. рос. словесності та засн. студент. б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1859, з 1863 існувала як від. б-ки ун-ту).

Л-ра: *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 92–93; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 58.

Селінов Валентин Іванович (27.10.1876, с. Карасу-Базар (с. Бей-Термен) Феодосійського пов. Таврійської губ. – 16.02.1946, Дніпропетровська обл.) – історик, педагог, організатор науки, громад. діяч; д-р іст. н. (1943), проф. (1927). Н. в родині вірменського орендатора. Закін. чол. г-зію (Феодосія, 1896); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1901). Дис. «Древние причерноморские поселения между Бугом и

Днестром в период расцвета Ольвии» (1943). Працював викл. на приват. курсах у Києві (1901–1907); викл. рос. мови та л-ри Катеринослав. комерц. уч-ща (1907–1910); викл. середніх навч. закладів (Київ, 1910–1917); викл. курсу методики історії Київ. Вищ. пед. курсів (1917–1919); організатором вищ. окр. пед. курсів з підгот. вчителів труд. шкіл пед. від. губ. к-ту проф. освіти та викл. курсу методів викладання історії (Київ, 1919–1921); позаштат. викл. методики суспільствознавства та історії (з 1921), викл. соц.-іст. від. ф-ту проф. освіти (з 1924), проф. каф. педагогіки (1927–1930) Одес. ІНО; проф. каф. науки про поведінку та педагогіки одес. ін-тів проф. освіти та соц. виховання (1930–1933); вчен. секр. Одес. держ. б-ки (з 25.10.1930) та вчен. секр. Одес. коміс. краєзнавства при ВУАН; зав. від. феодалізму та торг. капіталізму в Надчорномор. країнах Одес. іст.-археол. музею; під час нім.-румун. окупації Одеси – дир. Одес. іст.-археол. музею (з 10.09.1942); проф. іст.-філол. ф-ту, зав. каф. рос. історії (з 28.08.1943) проф. Румун. корол. ун-ту (Одеса, губ. Трансністрія, 1941–1944); зав. іст. секції НДІ Трансністрії (з 1943). Член іст. т-ва ім. Нестора-Літописця при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (з 1910); пед. секц. Одес. наук. т-ва ВУАН (1926–1930); Коміс. краєзнавства ВУАН (з 1927) та Пушкінської коміс. Будинку вчених в Одесі (1927); іст.-етнолог. від. Одес. філії ВУНАС (1927–1930). Віце-президент ОТІС (з верес. 1943). Редагував наук.-іст. частину журн. «Старая Одесса» (1944); співпрацював з ред. газ. «Литературная газета», «Одесская газета», «Молва», «Одесса». Автор понад 50 наук. праць з теорет.-метод. питань іст. науки, революц. рухів європ. країн, бібліографії, зокрема: «Сучасні

питання теорії історичного знання у зв'язку з задачами методики історії» (1915), «Политический кризис 1821 г. в Дунайских княжествах в связи с отношением к нему русской администрации Бессарабии и г. Одессы», «Пушкин и греческое восстание (исследование)» (1926), «Из истории национально-освободительной борьбы греков и румын в начале XIX века» (1928), «Краеведческая библиография (история, фольклор, археология)» (1925), «Библиография по краеведению для учителя-комплексника» (1927), «Что хранят в себе строительные архивы провинции. (Материалы Строительного Комитета «Старой Одессы»)» (1927), «Воронцовский дворец, как культурно-исторический памятник города» (1929), «Историко-экономический очерк каменно-угольной и железно-рудной промышленности Степной Украины (по архивным данным)» (1929) та ін. Заарештований двічі: за підозрою в «участі у підпільній контрреволюц. діяльності укр. націонал. орг-ції» (берез. 1931, звільнений – верес. 1931); за «співробітництво в період окупації з нім.-румун. владою» (серп. 1945). Військовим Трибуналом НКВС Одес. обл. засуджений до 10 років ВТТ з позбавленням у політичних правах упродовж 5 років (15.10.1945). Реабілітований (21.07.1997).

Пр.: Вопросы теории исторического знания в связи с задачами методики и истории. – Петроград, 1915; Политический кризис 1821 г. в жизни румынского народа (по архивным материалам) // Вісн. Одес. коміс. краєзнавства при ВУАН. – 1927. – Ч. 1; Одесская государственная научная библиотека // Большевик. знамя. – 1939. – 28 нояб.; Сокровищница культуры // Там же. – 1940. – 22 февр.; Одесская государственная научная библиотека : ист. очерк. 1829–1917 // Одесская государственная научная библиотека им. А.М. Горького : ист. очерк / Одес. гос. науч. б-ка им. А.М. Горького. – О., 1941. – С. 15–82; Очерки по истории транснистрии и Одессы // Молва. – 1943. – 24 січ. – С. 3.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 371; *Щетников В.П.* Одесский университет: 1941–1944 годы // Зап. іст. ф-ту. – О., 1999. – Вип. 9. – С. 266–268; *Левченко В.В.* Життя та науково-громадська діяльність Валентина Івановича Селінова ... – С. 256–266; Родная Одесса ... – С. 89–131; *Левченко В.В.* Валентин Іванович Селінов (1876–1946) : теоретик, практик та організатор краєзнавства // Краєзнавство. – 2014. – № 3–4. – С. 35–45.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6885 (особ. спр. В.І. Селінова).

Селіцька Зінаїда Михайлівна (?–?). Закін. шість класів Харків. г-зії. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УАМЛІНу (1936); старш. бібліотекарем (з 10.05.1940), зав. від. фондів та обслуговування (з 05.19.1940) Львів. філії БАН УРСР.

Л-ра: *Кусій Л.* «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 370; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філії БАН ... – С. 380.

Дж.: Арх. ЛНБ, оп. 1, спр. 2, арк. 67.

Селіцька К.Ф. (?–?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем Київ. індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 6.

Селюк Ольга Флорівна (?–?). Закін. Бестужевські ВЖК (С.-Петербург, 1908). Працювала співроб. С.-Петербур. книж. складу (1909); вчит. чол. г-зії Столбцова-Дмитрієва (Петроград, 1909–1918); вчит. та пом. зав. Петрогр. міськ. школи вищ. типу (1918); бібліотекарем ВБУ (з 08.06.1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 121 (прохання О.Ф. Селюк).

Семейкіна Євгенія Миколаївна (1904, Київ – ?). Н. в родині викл. КІНГУ М.І. Семейкіна. Працювала бібліотекарем Будинку вчених; голов. бібліотекарем від. іноз. комплектування БАН УРСР (1938–1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 2.

Семенець Олександр Васильович (1908–?). Освіта вища. Н. в сел. родині. Працював зав. б-кою на руднику ім. Л. Кагановича (Запоріжжя); бібліотекарем б-ки УАМЛІНу (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 163 (анкета О.В. Семенця).

Семенчинов Макарій Лукич (05.02.1843–19.03.1919). Закін. Харків. г-зію; юрид. ф-т Харків. імп. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря, кер. студент. б-ки Харків. імп. ун-ту (1873–1886); бібліотекарем Харків. технолог. ін-ту імп. Олександра III (1886–1919). Делегат Першого Всерос. з'їзду з бібл. справи (СПб., 1911). Нагороджений орденами св. Анни 3-го ст. та св. Станіслава 2-го та 3-го ст.

Пр.: Систематический каталог библиотеки Харьковского технологического института императора Александра III / [сост. М.Л. Семенчинов]. – Х. : тип. и литогр. М. Зильберберг и с[ыно]вья, 1913. – [1], IV, 351 с.

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 61; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 489; Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 76; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 296–297; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 43.

Семкович Олександр Антонович (17.06.1885, Тлусте Заліщицького окр. Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 08.07.1954, Варшава, Польща) – худож.-реставратор, палітурник, бібліогр. Племінник проф., бібліотекаря (з 1876) та дир. (1892–1912) б-ки Львів. ун-ту О. Семковича (1850–1923). Закін. Королівську акад. графіки в Лейпцигу (1909). Працював дир. Нац. ін-ту палітурної справи у Львові (1912–1917); кер. власної палітурної кампанії (з 1920); сенатором (1938–1939); під час нім. окупації Львова – реставратором старовинних книг б-ки Львів. ун-ту; першим дир. Літ. музею ім. Адама Міцкевича (Варшава,

з 1952). Старійшина гільдії палітурників у Львові (з 1931). Брав участь у підгот. вист. присвяч. 85-м роковинам смерті А. Міцкевича в Львів. філії БАН УРСР (1940). Подарував Львів. філії БАН УРСР власну колекцію першодруків А. Міцкевича (січ. 1940). Організатор вист., присвяч. 150-річчю поета А. Міцкевича (Варшава, Нац. музей, 1948).

Пр.: Знайдено рідкісні книги Адама Міцкевича з його автографами // Вільна Україна. – Л., 1940. – 26 верес., № 226.

Л-ра: Буковська Е. Семкович Олександр // Польс. біогр. словник. – Т. 36. – Варшава; Краків, 1995. – С. 233–234; Енциклопедія Львівського університету ... – С. 131; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 382, 400.

Дж.: Арх. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Особові справи працівників за 1940–1941 рр., т. 6, арк. 100; ДАЛО ф. 26, оп. 5, спр. 1710; оп. 15, спр. 725, 1336.

Семперович Леонід Петрович (1890–?). Працював агентом-експертом для особливих доручень ВБУ (з 05.07.1919).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 46; оп. 1л, спр. 2, арк. 9, 35; спр. 12, арк. 2 зв.

Сербин Микола Павлович (?–?). Працював інсп. Вінниц. реал. уч-ща (Поділ. губ., 1914–1915). Заст. голови ТК ВФ ВБУ (1923–1924).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 442; Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 1.

Серветник Дмитро Юхимович (17.10.1898, с. Нова Мурафа Ямпільського пов. Подільської губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. ремісн. школу (Чоботарка Ольгопільського пов. Поділ. губ.); вечір. заг.-освіт. курси чол. г-зії (1919); соц.-іст. від. ф-ту проф. освіти Кам'янець-Поділ. ІНО ім. Л. Троцького (1923). Асп. ВБУ (08.12.1929–1932). Працював пом. слюсаря (1916), служ-

бовцем контори (1917) депо залізн. станції Жмеринка; зав. професійною б-кою залізничників (Жмеринка, 1924–1925); викл. суспільствознавства залізн. трудшколи (з 1925); т. в. о. н. с. (з 1925–1932), пом. зав. від. книгокористування (з 24.07.1932); н. с. (до 23.08.1933) ВБУ; дир. б-ки Київ. індустр. ін-ту (1940-ві); дир. б-ки Держ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1950-ті). Член СНР. За його ініціативою було розпочато створення фундам. фонду б-ки ун-ту, до якого відбиралися цінні дореволюц. вид., контрольний примірник із поточних надходжень до б-ки і обов'язк. примірник вид. з Центр. бібл. колектору (Москва).

Пр.: Основні моменти бібл. пед. процесу. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2864.

Л-ра: Дубровіна Л.А. ВБУ... – С. 4–17; Тарасова Н. Наук. б-ка НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 258; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 224; Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27; Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 18.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 377, арк. 7; оп. 1л, спр. 3, арк. 236; спр. 37, арк. 236, 253; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3041; спр. 6934 (особ. спр. Д.Ю. Серветника).

Сердюк Мотрона Андріївна (?–?). Закін. Катеринослав. пед. ін-т. Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (26.12.1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.

Середа Антон Хомич (17.01.1890, с. Шкарівка Васильківського пов. Київської губ. – 1961) – худож., митець книж. графіки й гравюри, мистецтвознавець; проф. Н. в родині сіл. фельдшера та вчительки. Закін. імп. Строганівське уч-ще (Москва, 1914). Працював пом. архітекторів Д.Й. Сухова, Т.Я. Бардта, А.В. Щусева та худож. ф-ки С.І. Мамонтова (Москва, до 1914); вчит. малювання моск. шкіл

для неповноцінних дітей (1914); зав. від. худож.-металевого виробництва Кавказ. кустарного к-ту М-ва землеробства (Тифліс, 1915–1916); кер. кустарним худож. виробництвом (Галичина, Буковина, 1916–1917); інструкт.-худож. Всерос. земськ. союзу Пд.-Зх. фронту (1917); співроб. Департаменту мистецтв Ген. секретарства народів УНР (1917); зав. від. худож.-пром. шкіл ГУ у справах мистецтв і нац. культури М-ва народів (1917–1919); викл. курсу індустр. мистецтва Київ. архіт. ін-ту (1920–1924); кер. секції монумент. пам'яток Київ. губ. к-ту охорони пам'яток мистецтва і старовини (1921–1922); проф., деканом поліграф. ф-ту Київ. худож. ін-ту (з 1924); одночасно – зав. худож.-пром. від. Київ. картин. галереї (1922–1929); проф.-лектором Ін-ту пластич. мистецтв (1922); зав. навч. частини Укр. поліграф. ін-ту в Харкові (1929–1932); проф. Київ. худож. ін-ту (з 1946); кер. Каб. худож. промисловості Акад. архітектури УРСР (1946). Голова секції мистецтв УНТ у Києві (1921–1923). Заст. голови УБТ у Києві (1928). Співорганізатор створення Нац. музею України на базі Київ. худож.-пром. і наук. музею. Працював теоретиком і практиком у галузі мистецтва книги, оформленням книги та вивченням її будови. Розробник видавн. знаку вид-ва «Друкар»; ескізів пошт. марок УД (1918), благодійної пошт. марки, вид. К-том для увічнення пам'яті М. Коцюбинського (1928); проекту держ. прапора УРСР. Художньо оформив обкладинки низки часописів та видань, зокрема: часопису «Сяйво» (1913 р.), вид. «Контракти і контрактний будинок» (1924 р.) Ф. Ернста, каталогу Г. Нарбути (1926), ювіл. зб. на пошану проф. С.І. Маслової (1927), «Повної збірки творів: по-

езії» (1927) Т. Шевченка. А.Х. Середя є автором обкладинок до численних збірників: «Руку братам» (1928), «Козацькі пісні» (1936), «Кобзаря» (1926, 1937), «Fata Morgana» (1937) М. Коцюбинського, «Слово о полку Ігоревім» (1952) тощо. Особові арх. фонди А.Х. Середи зберігаються в ІР НБУВ (ф. 70, 1115 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. № 375).

Пр.: Малювання – мова дитини // Вільна українська школа. – К., 1917; Кость Широцький // Зб. секції мистецтв. – К., 1921. – Т. 1. – С. 126–130; Книжкова справа. Друкарство. Мистецтво книги. Видавництво. Книгарство. – ІР НБУВ, ф. 47, № 323, арк. 205–211.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 67; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 197.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 141–143.

Інтернет-ресурси: Бургомистренко Т., Герасімова Т. Антон Хомич Середя : вист. до 125-річчя від дня народження українського графіка, майстра прикладного мистецтва, мистецтвознавця та культурного діяча [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/2444>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2991.

Сидельникова (Седельникова) Емілія Лонгинівна (1883, Казань – ?). Працювала старш. бібліотекарем (1936–1938), голов. бібліотекарем від. опрац. (1939–1941) БАН УРСР; бібліотекарем Вукоопспілки (1941–1943); голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом БАН УРСР (1943–1945).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, 54, арк. 11; оп. 2л, спр. 143, арк. 218–233.

Сидоренко А.В. (?-?). Працювала конс.-інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919).

Л-ра: Зніщенко М.П. Педагогічні аспекти ... – С. 101.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 46.

Сидоренко Григорій Микитович (1874, Херсонська губ. – 1924, Прага Чехословаччини) – інж., політ. діяч і дипломат. Працював пом. нач. Томського округу шляхів сполучення

(1914). Член Укр. Центр. Ради, міністр М-ва пошт і телеграфів УНР в уряді В.О. Голубовича (лют. – квіт. 1918), член Президії Всеукр. союзу земель за гетьманату, Голова делегації УНР на Париз. мирн. конф. (1919), посол УНР у Відні (1919–1922). Дир. б-ки УГА в Подєбрадах (1923–1924).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 971; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 78; Павлишин О. Сидоренко Григорій // Довідник з історії України. – 2-е вид. – К., 2001. – С. 747; Заремба О.С. Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 61; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 260.

Симонів Дмитро Львович (1876, Майкоп Кубанської обл. – 1938) – держ. діяч. Н. в родині офіцера Кавказької армії. Навч. в класич. чол. г-зіях (Керч, Тифліс); на мат. ф-ті Харків. ун-ту (1894–1897). Закін. військ. школу (Київ, 1901). Працював службовцем пенсійної каси Лозово-Севастопольської залізниці (1897); службовцем рос. держ. контролю контрольних палат (Ставропіль, С.-Петербург, Луцьк, Чернівці, Київ; 1904–1917); дир. І Контрольного департаменту УНР (Київ, 1917); комісаром держ. контролю Київ. військ.-революц. к-ту (1918); дир. І Контрольного департаменту Держ. контролю УД (з 17.05.1918); за Директорії – держ. контролером УНР (26.12.1918–13.02.1919–09.04.1919); вчит. Петриківської сел. г-зії (Уман. пов., 1919); ін-структ. соцвиховання Петриківської вол. (1920); головою сільради (1921); деканом, викл. мат. Кодацького агротехнікуму (1921–1923); лектором мат. (з 1923), пом. дир. (1924–1928), зав. метеорол. станції (1924–1928) Корсунського пед. технікуму. Проводив каталогізацію за децимальною системою б-к Кодацького агротехнікуму та Корсунського пед. техніку-

му (з 1922). Трійкою УНКВС по Донецькій обл. засудж. до вищої міри покарання – розстрілу (15.04.1938).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. 1918. – № 6. – 26 трав.; Піскун В. Політичний вибір української ... – С. 633.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 135–140.

Симонова Марія Казимирівна (1889–?). Працювала книгоношею б-ки УНІКу (1928).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 7.

Симонова Н.О. (?–?). Працювала бібліотекарем Центр. с.-г. б-ки України бібл. бюро С.-г. наук. к-ту України (з 01.09.1920).

Л-ра: Верунов В.А. ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10.

Симоновський Віктор Васильович (1869, Сорочинці Миргородського пов. Полтавської губ. – 1933) – педагог. Н. в родині священика. Закін. Полтав. духов. семінарію (1893); Моск. пед. акад. (1912). Навч. на медичному ф-ті Томського ун-ту (до 1894). Працював у земськ. почат. школі (Полтавська губ., до 1903); секр. Хорольської повіт. земськ. управи (1903); пом. (1904), зав. довідково-пед. бюро Курської губ. земськ. управи (до 1908); пом. зав. від. нар. освіти Нижегородського губ. земства (1912), пізніше – Тавр. губ. земськ. управи (з 1913); зав. пед. музеєм Крим. НКО (1920); зав. Крим. крайов. пед. б-кою (1921); зав. б-кою, зав. вид-вом, членом редкол. (з 1927) Крим. Центр. стат. упр. (з 1922). Автор низки пр. з питань народіві.

Пр.: Указатель лучших по отзывам печати учебных пособий и методических руководств на русском и украинском языках / В.В. Симоновский, Б.Ф. Сологуб. – СПб., 1909. – 420 с.; Библиография по крымоведению // Великий Крым. – 1926. – С. 517–534; Библиография по крымскому табаководению и табачной промышленности // Бюл. Крым. ЦСУ. – № 6. – С. 124–134; Системати-

ческий указатель статей, помещенных в Бюллетне Крымского ЦСУ. 1923–1928 // Бюл. Крым. ЦСУ. – 1928. – № 10; Очерки краеведной работы библиотек // Краеведение. – Ленинград, 1928. – № 4.

Л-ра: Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма ... – С. 29–30; *Непомнящий А.А.* Подвижники крымоведения. Т. 2 : *Taurica orientalia* ... – С. 408, 422, 427, 446, 447.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 1–6.

Сингаєвська Віра Дмитрівна (1889–?). Н. в родині службовця. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1916). Навч. на бібл. ф-ті культурармійського ун-ту. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. Укр. пед. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета В.Д. Сингаєвської); спр. 52, арк. 2.

Синєв М.В. (?–?). Працював бібліотекарем Київ. 1-го комерц. уч-ща (з 1914).

Л-ра: Афанасьева З.Б. Історія створення Київ. першого комерц. уч-ща та його б-ки (1896–1920) // Бібліотека. Наука. Комунікація : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 жовт. 2015 р.) : в 2 ч. Ч. 1. – К., 2015. – С. 140–143.

Синицький Петро Стратонович (?–?). Працював співроб. Катеринодарського окр. суду (1914); зав. б-ки Соц.-екон. Від. ВУАН (серп. 1921–01.01.1924).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1095; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 537.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 206.

Сипягіна Дора Костянтинівна (?–?). Працювала інструкт. Бібл. підвід. НКО (1919).

Л-ра: Зніщенко М.П. Педагогічні аспекти ... – С. 101; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 25.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 18.

Сирокомська Наталія Іванівна (03.08.1892, Плоцька губ. Царства Польського – ?). Н. в родині урядовця. Закін. ін-т (Білосток Гродненської

губ., 1910); Варшав. вищі пед. курси нових мов (1915); романо-герм. відня іст.-філол. ф-ту Харків. ВЖК (1921). Після закінч. Ін-ту сусп. наук Харків. акад. теорет. знань була зарахована в аспірантуру. Працювала викл. нових мов г-зії (Калиш); викл. нових мов, історії та географії жін. г-зії Л.В. Домбровської, 78-й школи, т-ва професорів та викладачів; асист. в Харків. центр. наук. учбовій б-ці (1921). Член Харків. наук. т-ва.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 7027, арк. 5 (особ. спр. Н.І. Сирокомської).

Сільванський Сергій Олександрович (крипт.: С. А. С.; 1893, Херсон – 02.03.1937, Москва) – історик, краєзнавець, бібліограф. Н. в дворян. родині. Закін. 1-шу чол. г-зію (Херсон, 1912); юрид. ф-т Моск. імп. ун-ту. Працював секр. правління, юристом-конс. Херсон. Робкоопу (1925–1929); співроб. типографії Книжкової палати (Москва, 1930); співроб. журн. «Советский коллекционер» (1931). Секр. Секції збирачів книг та екслібрисів (Москва, з 1931). Один з провідн. колекціонерів та дослідників книжкового знаку. Власник б-ки (бл. 1000 од.), колекції екслібрисів (бл. 3500 од.), док-тів з історії Херсон. губ. Автор 15 монографій з історії книжн. знаків, краєзнавства, бібліотекознавства, бл. 30 журн. та газ. статей з екслібристики та історії рідного краю.

Пр.: Херсонская центральная государственная библиотека // Рабочий. – 1927. – 3 нояб.; Провинциальные книжные знаки. – Херсон, 1927. – 48 с.; Библиотеки старого Херсона. – Херсон, 1928. – 32 с.; Библиография изданий Ленинградского общества библиофилов. – Херсон, 1929. – 44 с.; Книжные знаки Александра Скворцова. – Херсон, 1929. – 38 с.; Віра Костянтинівна Шенфінкель. – К., 1930. – 12 с.; Книжные знаки Р.В. Фреймана. – М., 1930; Exlibris міста Бардієва // Бібліол. вісті. – 1930. – № 1. – С. 100–102; Книжные знаки народов СССР // Сов. коллекционер. – 1931. – № 1. – С. 9–14; Художник Ковжун и его книжные знаки // Там само. – № 9. – С. 242–

246; Эклибрис : популярный очерк. – М., 1932. – 8 с.; Олена Сахновська : книжкові знаки. – Л., 1934. – 16 с.; Эклибрисы, гравированные В.А. Фаворским // Эттингер П.Д. Книжные знаки В.А. Фаворского. – М., 1933.

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 432; Писаренко Э.Е. С.А. Сильванский : [к 90-летию со дня рождения] // Сов. библиография. – 1983. – № 5. – С. 54–55; Сухопаров С.М. Старый Херсон Сергея Сильванского. – Херсон, 2002. – 265 с.

Интернет-ресурси: Полеицук Я. Сергей Сильванский – от Херсона до Москвы : библиогр. очерк [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://biblio.lib.kherson.ua/ru-ot-hersona-domoskvyi.htm>. – Назва з екрана.

Сільчевський Дмитро Петрович (псевд.: *Горюнов*; 16.01.1851, Ніжин Чернігівської губ. – 1919, Петроград) – літературознавець, бібліограф, публіцист. Н. в дворян. родині. Навч. в Новгород-Сіверській г-зії (Черніг. губ., з 1864). Був слухачем С.-Петербур. ун-ту. Працював коректором «Правительственного вестника» (С.-Петербург, до 1876); бібліотекарем б-ки Іст.-революц. арх. (Петроград, з 1918). Упорядник «Каталога Повенецкой общественной библиотеки» (разом з П.Г. Заічевським; Петрозаводск, 1879); покажчиків до журн. «Былое» (1908), «Минувшие годы» (С.-Петербург, 1908). Під час навчання в г-зії був бібліотекарем таємної гімназійної б-ки, організованої за ініціативою його товариша, майбутнього революціонера М.І. Кібальчича (1853–1881). Ред. «Дополнения к Настольному словарю для справок по всем отраслям знания» (вып. 1–2, СПб., 1876–1877), «Собрания сочинений М.Ю. Лермонтова» (СПб., 1891) та ін. Співроб. «Большой Энциклопедии», енциклопедичного слов. Брокгауза и Ефрона. Друкувався в «Отечественных записках» (1871), «Библиотеке для чтения» (1871–1872, 1875), «Русских ведомостях» (1872, 1880–1888), «Библиотекаре», «Семье и школе», «Русских

ведомостях», «Русском курьере» та ін. Автор спогадів про М. Некрасова, М. Салтикова-Щедрина, Г. Успенського.

Л-ра: Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 352.

Интернет-ресурси: Сильчевский Д.П. : библиографическая справка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://az.lib.ru/s/silxchewskij_d_p/text_1978_bio.shtml. – Назва з екрана.

Сімашкевич Єлизавета Іполітівна (1882, Кам'янець-Подільський Подільської губ. – ?). Н. в родині урядовця – Кам'янецького губ. скарбника в період визвол. змагань І.О. Гербановського. Мати художниці театру «Березиль», київ. та одес. кіностудій – Мілиці Сімашкевич (1900–1976). Закін. Кам'янець-Поділ. жін. г-зію (1898); Вищі лікувально-пед. жін. курси «Мать и дитя» проф. А.О. Карницького (Київ, 1906–1909). Прослухала курс публ. лекцій проф. П.Ф. Лесгафта (анатомія), А.В. Прахова (історія мистецтва) та І.Р. Тарханова (суд. медицина) (СПб, 1900–1903). Працювала нар. вчит. (Кам'янець-Подільський, 1898–1900); експедитором Контори заготівлі держ. паперів (Київ, 1919–1920); пост. позаштат. співроб. (з 03.02.1925), бібліотекарем-фахівцем (1926–1930), бібліотекарем I розр. підвід. додаткових фондів від. книгозховища (1931), старш. бібліотекарем сектору абонементу від. фондів та обслуговування читачів (01.04.1931–1937), зав. абонементу (1938–1941) БАН УРСР; під час нім. окупації Києва – бібліотекарем КБК (1942–1943). Член т-ва «Просвіта» (з 1906).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 378.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 29; оп. 1л, спр. 17, арк. 15; спр. 60, арк. 69; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 6992 (особ. спр. Є.І. Сімашкевич).

Сімович Василь Іванович (псевд.: *Верниволя В., Сімартич, Васяген*; 09.03.1880, с. Гадинківці Терно-

пільського пов. Австро-Угорської ім. – 13.03.1944, Львів) – мовознавець, філолог, педагог, культ.-освіт. діяч; проф. (з 1923). Закін. Чернів. ун-т (1904). Працював викл. учит. семінарії (Чернівці, 1904–1914); кер. таборових шкіл полонених українців з рос. армії, дир. курсів для учителів, ред. періодичних вид. у таборах у Австрії та Німеччині Союзу Визволення України (1914–1919); ред. вид-ва «Українська накладня» (Берлін, 1920–1923); проф. укр. та слов'ян. філол. (з 1923), ректором і першим головою від. Сенату у справах б-ки УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, 1926–1930); співроб. ред. та вид-ва НТШ та ред. «УЗЕ» (з 1939); проф., зав. каф. укр. мови, деканом філол. ф-ту Львів. ун-ту (1940–1941); одночасно – заст. зав. Львів. від. Ін-ту мовознав. АН УРСР (1940–1941). Д. чл. НТШ (з 1923). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Особовий архівний фонд В.І. Сімовича зберігається в ЦДАВО України (ф. 4446, 12 од. зб.).

Пр.: Практична граматики укр. мови. – Рахат. 1918; Таборіві вид. під час світ. війни // Книголюб. – 1927. – Кн. I. – С. 43–50; Бібліогр. творів О. Кобилянської // Там само. – 1927. – Кн. III. – С. 40–52; Кн. IV. – С. 20–46; Видавничі справа на Буковині в останньому десятилітті // Там само. – 1928. – Кн. I–II. – С. 31–46; Хрестоматія з пам'ятників староукр. мови (старого і середнього періоду до кінця XVIII ст.) з додатком вибору зі староболг. пам'яток зі словничком. – Прага, 1932; Тарас Шевченко, його життя й творчість : з нагоди 120 роковин уродин (1814–1934). – Л., 1934. – 72 с.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 95; *Ковалів П.* Василь Сімович. – Вінніпег, 1953; Білоус М. Василь Сімович. 1880–1944 : життєписно-бібліогр. нарис / М. Білоус, З. Терлак ; відп. ред. О. Купчинський. – Л., 1995. – 179 с. : іл.; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 299–300; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 39; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 174, 177, 182, 186, 200, 211, 346, 441, 449; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 311.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 4405, оп. 1, спр. 13, арк. 313 зв.

Іконогр.: Укр. мова : енцикл. ... – С. 598.

Сімовичева Ізидора Іванівна (1883–1992, Львів). Дружина мовознавця В.І. Сімовича (1880–1944). Працювала позаштат. співроб. від. мистецтва Львів. філії БАН УРСР (1945). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). За її заповітом приватна б-ка В.І. Сімовича надійшла до фондів Чернів. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича.

Л-ра: *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; Листування Юра Меженка ... – С. 349.

Сінгалевич Маргарита (?-?). Закін. г-зію. Працювала зав. б-ки Вищ. нар. курсів (Лубни); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 08.06.1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 120 (прохання М. Сінгалевич).

Сірополко Степан Онисимович (псевд.: *С-о, С.*; 14.08.1872, с. Обичів Прилуцького пов. Полтавської губ. – 21.02.1959, Прага Чехословаччина) – просвіт. діяч, основоположник укр. книгознав. та бібліотекознав., бібліограф, педагог. Н. в родині дрібного поштового урядовця. Закін. Прилуцьку г-зію, юрид. ф-т Моск. ун-ту (1897). Працював викл. Моск. міськ. нар. ун-ту ім. А.Л. Шанявського, зав. від. народити Тульської, згодом – Моск. губ. земськ. управ; ред. пед. журн. «Народное обозрение» та «Педагогический листок», співроб. Моск. т-ва грамотності; викл. Фребелівського пед. ін-ту та курсів підгот. працівників позашк. освіти (1917–1918); заввідом народити КМУ (з 1917); експертномрадником з народити Ген. Секретаріату Освіти Центр. Ради (1917); головою орг. бюро з орг-ції та проведення

наради земськ. і міськ. діячів (груд. 1917); членом Ради міністра освіти УД (М. Василенка) та Голов. шкільної ради (1918); співроб. бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва народів освіти УНР (1918); референтом з народів освіти при Держ. секретаріаті освіти і віросповідань ЗУНР (1919); радником М-ва освіти УНР та членом Ради міністра освіти (А. Крушельницького) (1919); зав. б-ки (25.12.1919–11.05.1920) та головою Бібл. Ради (1920) Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1919–1920); тов. міністра освіти (П. Холодного) та радником М-ва народів освіти (1920); керуючим М-ва внутр. справ, шляхів, пошти і телеграфу (з 27.07.1923); Ген. писарем УНР (17.07.1923–черв. 1926); викл. школознавства та позашк. освіти, проф. (з 1925) УВП ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, 1923–1932); одночасно – проф. УГА в Подєбрадах (згодом – Укр. тех.-госп. ін-ту) та проф. Рос. пед. ін-ту ім. Я.А. Коменського. Друкувався в ужгородському часоп. «Свобода», Київ. – «Світло» (1910–1914), Моск. «Українская жизнь». Член Укр. Т-ва шкільної освіти (1917). Член орг. коміс. зі скликання та автор «Програми Всеукр. з'їзду з бібл. справи» (1918). Голова Кам'янець-Поділ. Бібл. т-ва (з 1919). Відчутним кроком його як кер. б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту стало створення бібл. ради ун-ту; значне збільшення бібл. фонду (у січні 1920 – 28455 кн.) та штату (від одного до 18 осіб), запровадження нових правил роботи б-ки та «Книга відгуків і побажань відвідувачів читальні». У Польщі написав підручники з бібліотекознав. укр. мовою. Брав активну участь у наук. та громад. житті. Голова Союзу укр. журналістів і письменників на чужині (з 1932), Укр. пед.

т-ва у Празі (з 1930), УТПК у Празі, засн. та відп. ред. його друкованого органу – журн. «Книголюб» (Прага, 1927–1932). Член Укр. іст.-філол. т-ва в Празі (з 1923), Управи Чехословацького книгознавчого т-ва (з 1931), Укр. академ. к-ту (з 1931). Почесн. чл. львів. «Просвіти». Член (з 1925), секр. та член Управи Т-ва (з 1927), заст. голови (1939–1945), ініціатор створення б-ки-випозичальні ім. акад. І. Горбачевського (1940) Т-ва «Музей визвольної боротьби України». Делегат II Всеукр. учит. з'їзду (1917); II Всеукр. з'їзду «Просвіт» (1918); II з'їзду Всеукр. учит. спілки (1919); з'їзду книгарів та видавців Чехословаччини (1927). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Мешкав і працював у приміщенні Київ. МПБ (листоп. 1917–лип. 1919). Емігрував до Чехословаччини. Особовий архівний фонд С.П. Сірополка зберігається в ЦДАВО України (ф. 4433, 286 од. зб.).

Пр.: Народные библиотеки : порядок открытия библиотек и их организация. – М., 1910; Нові правила про народні бібліотеки // Світло. – 1911. – № 4. – С 32–47; Основные вопросы внешкольного образования. – М., 1913; Взірцевий каталог шкільної і народної бібліотеки. – 1918; Народні бібліотеки. – 1919; Завдання нової школи – Нова-Ушиця на Поділлі, 1919. – 20 с.; Показник книжок і відозв виданих у Тарнові в 1921 і до 1.10.1922 // Укр. книгознав. – 1922. – Ч. 3. – С. 30–34; Короткий курс бібліотекознавства. Історія, теорія та практика бібліотечної справи. – Л., 1924. – 128 с.; Народна освіта на Советській Україні. – 1924; Школознавство. – Прага, 1926; Пам'яті М. Шугаєвського // Тризуб. – Число 28 (86). – 3 липня 1927. – С. 12–13; Книгознавство на Великій Україні // Книголюб. – 1927. – Кн. I. – С. 11–19; Книгознавство в Галичині (XX ст.) // Там само. – 1927. – Кн. II. – С. 20–26; Невіджалована втрата (Пам'яті П. Холодного) // Календар альманах «Дніпро». – Л., 1931. – С. 86–92; Українська бібліографія та бібліографічна україніка в галузі філології. – Прага, 1931; Українська бібліографія на Еміграції // Книголюб. – 1932. – Кн. I/II. – С. 47; Боротьба з «українським націоналіз-

мом на Радянській Україні» // Діло. – Л., 1931. – 15 серп.; «Прорив» на книгознавчому фронті на Советській Україні // Книголюб. – Прага, 1931. – № 3–4. – С. 124–130; Націоналістичний прорив на географічному фронті Советської України // Діло. – 1934. – 3 лип. – Ч. 173. – С. 2; «Націоналістична настанова» в бібліографічних працях Сов. України // Діло. – 1934. – 4 лип. – Ч. 174. – С. 6; Швайпольт Фіоль – перший друкар слов'янських кирилівських книг. – Краків, 1934; Народна освіта на советській Україні. – Варшава, 1934; Історія освіти на Україні. – 1937; Діяльність акад. проф. д-ра Степана Смаль-Стоцького в Товаристві «Музей визвольної боротьби України» в Празі // Вісті Музею визвольної боротьби України. – 1938. – Верес. (№ 20). – С. 2–5; Граф Петро Завадовський – перший міністр освіти в царській Росії. – Прага, 1938; Петро Холодний як педагог і освітній діяч. – Л., 1939. – 19 с.; Основи журналізму. Ч. 2 (курс лекцій). – Регенсбург, 1946. – 57 с.; Українська журналістика на тлі доби / Ольгерд-Іпполіт Бочковський, Степан Сірополко. – Мюнхен, 1993. – 204 с.; Історія освіти в Україні. – Л.: Афіша, 2001. – 664 с.; Петро Холодний як педагог і освітній діяч // На пошану Петрові Івановичу Холодному (1876–1930) : зб. матеріалів. Т. I. – Л., 1996. – С. 60.

Л-ра: Відзначені за заслуги для народу ... – С. 169–172; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 102; *Присяжний М.* Про перервану тяглість і торжество справедливості // Українська журналістика на тлі доби / Ольгерд-Іпполіт Бочковський, Степан Сірополко. – Мюнхен, 1993. – С. 201–202; Зворський С.Л. Внесок діячів ... – С. 33–40; *Ківшар Т.* Невідомі документи про заснування Національної бібліотеки Української держави // Історія бібліотечної справи в Україні. – К., 1995. – С. 3–6; *Вона ж.* Визначний український вчений, громадський і політичний діяч – Степан Сірополко // Вісн. Книж. палати. – 1997. – № 8. – С. 22; *Телячий Ю.* Степан Сірополко – освітній діяч України // Хмельниччина : роки становлення та поступу (1937–1997) : матеріали Всеукр. наук. іст.-краснав. конф., 26 верес. 1997 р. – Хмельницький : Доля, 1997. – С. 257–258; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 173–180; *Ляхоцький В.* Ректор Іван Огієнко і бібліотека Кам'янець-Подільського державного українського університету // Пам'ятки України : історія та культура. – К., 2000. – № 3–4. – С. 70–74; *Беднаржова Т.* Життєвий шлях подвижника і патріота // Сірополко С.О. Історія освіти в Україні. – К. : Наук. думка, 2001. – С. 7–20; *Лазарева О.* Колекція С.О. Сірополка у Національній парламентській бібліотеці України // Особисті книжкові колекції та особові фонди діячів української діаспори в бібліотеках та архівах України : зб. матеріалів конференц. – К., 2004. – С. 73–78; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX – у 10-х роках ХХ ст. : стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 9;

Завальнюк О.М. Укр. еліта ... – С. 310–318; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. емігранції ... – С. 80; *Піскун В.* Політичний вибір української еміграції ... – С. 413, 633; *Завальнюк О.М.* С.О. Сірополко і розвиток фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету // Наукові праці КПНУ ... – С. 11–18; *Пархоменко В.М.* Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський ... – С. 55; *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 72–78; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 27, 73, 87, 94, 108, 190, 214, 267, 448, 483, 501; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 36, 38, 44, 53, 73, 80, 114, 251, 262, 271, 478; *Русская интеллигенция.* Т. 2 ... – С. 348; *Прокончук В.С.* І.І. Огієнко, С.О. Сірополко, Л.У. Биковський : любов до книги – кризь усе життя // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка Історичні науки. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 4. – С. 391–406; *Завальнюк О.М.* Степан Сірополко і освітні процеси в Україні (1917–1920 рр.) // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2013. – С. 84–92; *Старенький І.О.* Наукова і пам'яткознавча діяльність С.О. Сірополка в чеський період еміграції // Там само. – С. 118–124; *Ківшар Т.І.* Внесок пражської укр. еміграції ... – С. 244; *Літопис НПБУ.* Ч. II. ... – С. 16–18, 25, 33, 67; Степан Онисимович Сірополко (1872–1959) : біобібліогр. покажч. / уклад. Т.І. Ківшар ; бібліогр. ред. : М.О. Кривенко, О.М. Яценко ; наук. ред. В.І. Попик ; НАН України, НБУВ, Ін-т біогр. досліджень. – К., 2012. – 197 с. : портр.

Дж.: ДАХМО, ф. Р-582. Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-т, оп. 2, спр. 190, арк 1–8 (особ. спр. бібліотекаря С. Сірополка); ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Інтернет-ресурси: Сірополко Степан Онисимович / матеріали підгот.: О.О. Бабуцька, А.І. Рубан // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1720/>. – Назва з екрана.

Іконогр.: Відзначені за заслуги для народу ... – С. 169–172.

Сірченко Катерина Дмитрівна (1908, Київ – ?). Н. в родині робітн. Закін. ф-т охорони здоров'я материнства і дитинства Масового ун-ту охорони здоров'я (1932), бібл. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1938). Працювала токарем-револьверником з-ду «Арсенал» (Київ, 1925–1930); бібліотекарем б-ки пересувного фонду Житлоспілки (1932–1935); Клубу радторгслужбовців (1935–1936); Клубу робітників мистецтв (1937–1938); зав. абонементом

б-ки Центр. клубу «Медсанпраця» (Київ, 1938–1941); бібліотекарем 3-го Ленінгр. піх. уч-ща (Воткінськ Удмуртської РСР, 1941–1943); старш. бібліотекарем б-ки Київ. політех. ін-ту (1943–1945); старш. бібліотекарем каб. мистецтвознав. БАН УРСР (1946–1956).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 142, арк. 13–25 (особ. спр. К.Д. Сірченко).

Сіцинський (Січинський) Юхим (Євфим) Йосипович (10.12.1859, с. Мазники Летичівського пов. Подільської губ. – 07.12.1937, Кам'янець-Подільський) – педагог, історик, археолог, етнограф, музеєзнавець, мистецтвознавець, громад. діяч; канд. богослов'я (1885), проф. Виходець з династичного Поділ. духовенства. Закін. Поділ. духов. семінарію; КДА (1885). Працював викл. духов. уч-ща (Бахмут Катеринослав. губ.; Кам'янець-Подільський); дир. на громад. та штат. засадах давньосховища (наук. б-ка та арх. пам'яток письма і друку XVI–XVIII ст.) (1890–1903, з 1903 – Кам'янець-Подільський іст.-археол. музей) при Поділ. церк. іст.-археол. т-ві (до 07.10.1922); ред. газ. «Подольские епархиальные ведомости» (до 1906), «Православная Подолия» (1906–1917), «Подолия»; священником собору св. Олександра Невського (1904–1917); викл. тех. уч-ща (до 1918); парохом-настоятелем унів. Миколаївської церкви (1918), пом. бібліотекаря унів. б-ки (1918–1919), приват-доц. каф. церк. археології, викл. спецкурсів з історії Поділля та укр. мистецтва на іст.-філол. ф-ті, головою бібл. коміс. Кам'янець-Поділ. Укр. держ. ун-ту (1919–1920); проф. ІНО (1920–1926); наук. конс. з історії та археології КВП ВФ ВБУ (1925–1926); нештат. пост. співроб. Коміс. Зх. України УАН (1927–1928). Д. чл. НТШ у Львові (з 1889), Моск. археол. т-ва,

Київ. т-ва старожитностей та Іст.-археол. т-ва КДА (1896–1918). Голова Поділ. церк. іст.-археол. т-ва (1903–1921). Заст. голови президії, кер. краєзнав. секції (з 02.06.1925), почесн. чл. (з 21.06.1925) Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва. Член ВУТОРМ (з 1925). Н. с. Музею історії релігії Всеукр. музейн. містечка (1931–1933). Автор понад 200 праць, присвяч. археології, історії, релігії, мистецтву, архітектурі, етнографії, фольклору Поділля. Після звільнення з посади пом. бібліотекаря б-ки Кам'янець-Поділ. ун-ту, очолив Бібл. комісію ун-ту (з 27.08.1919), сприяв вирішенню питань придбання книг, бібл. меблів, поліпшення якості обслуговування читачів (1920-ті). Заарештований двічі за звинуваченням у «контррев. діяльності» (25.03–24.06.1921; 26.08.1929–01.04.1930). Книжки з б-ки Ю.Й. Сіцинського зберігаються в спеціалізованих відділах НБУВ.

Пр.: Древнее русское евангелие, найденное в м. Сатанове Прокуровского уезда // ПОДЕВ. – 1987. – № 44. – С. 1007–1014; «Набожные» песни в честь Тьвровской Божьей матери // ПОДЕВ. – 1889. – № 7. – С. 159–166; Семейная жизнь в Подолии в первой половине XVIII в. // Киев. старина. – 1892. – Т. IV; Город Каменец-Подольский : истор. описание. – К. : Тип. С.В. Кульженко, 1895. – 247 с.; Экскурсия для описания памятников старины Подол. губ. // Археологическая летопись Южной России. – 1901. – Т. 3. – С. 7–12; Хронологический список трудов доктора Иосифа Ролле // Труды Подол. церк. ист.-археол. общ-ва. – 1904. – Т. 10. – С. 517–527; Материалы до истории цехов в Подолии // Труды Подол. церк. ист.-археол. общ-ва. – Каменец-Подол., 1904. – Вып. X. – С. 417–494; Южнорусское церковное зодчество // Православная Подолия. – 1907. – № 7–8. – С. 158–176; «Подольские епархиальные ведомости» : указатель за все время их издания (1862–1905 гг.). – Каменец-Подол. : Тип. Свято-Троицкого братства, 1907. – 1087 с.; Стародруки Кам'янецького іст.-археол. музею // Бібл. вісті. – 1924. – Січ.-берез. – С. 170–171; Наукова робота в Кам'янці на Поділлі за останнє десятиліття (1914–1924 рр.) // Україна. – 1926. – Кн. 1. – С. 172–177; Нариси з історії Поділля. – Вінниця, 1927. – 74 с.; Оборонні замки Західного Поділля. XIV–XVII ст. // Зап. Іст.-філол. від.

УАН. – К., 1928. – Т. 17. – С. 64–160; Матеріали до археології Західного Поділля // Там само. – К., 1930. – Т. I. – С. 25–44; Друкарні і видавництва на Поділлі. – Кам'янець-Подільський, 1934. – 65 с.; Нариси з історичної топографії міста Кам'янця-Подільського та його околиць. – ІР НБУВ, ф. X, № 18119–18120, арк. 157.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; *Біднов В.* Бібліогр. діяльність о. Євфимія Сіцінського // Книголюб. – 1931. – Кн. II. – С. 53–77; *К-ч. (Крип'якевич)* П'ятидесятиліття наук. пр. Єфима Сіцінського // ЗНТШ. – Т. 151. – Л., 1931. – С. 217–223; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 104; *Паравійчук А.Г.* Видатний історик Поділля Ю.Й. Сіцінський // УІЖ. – 1968. – № 9. – С. 87–93; *Винокур І.С., Корнілов В.В.* Ю.Й. Сіцінський // УІЖ. – 1991. – № 3. – С. 69–74; *Кушнір Б.* Душа Поділ. історіографії [Ю.Й. Сіцінський] // Писанка. – 1993. – № 3–4. – С. 25–26; *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 349–350; *Завальнюк О.М.* Ю.Й. Сіцінський і Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-т (1918–1921) // Духовні витоки Поділля : творчі історії краю : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Ч. I. – Хмельницький : Поділля, 1994. – С. 63; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 142–143; *Геннер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 148, 171; Юхим Сіцінський в історії та культурі Поділля : зб. наук. пр. за підсумками Всеукр. наук.-практ. конф. – Кам'янець-Поділ., 2004; Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ... – С. 576–578; *Завальнюк О.М.* Проф.-викл. корпорація і фундам. б-ка ... – С. 296; *Адамський В.Р.* Юхим Сіцінський : перша хвиля репресій // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2008. – Т. 11. – С. 393–404; *Мищук С.М., Булатова С.О.* Ю.Й. Сіцінський та І.М. Каманін... – С. 221–234; *Трембіцький А.М.* Бібліотекознавча діяльність родини Сіцінських–Січинських ... – С. 78–87; *Прокочук В.С.* І.Г. Сливка ... – С. 20–31; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 26; *Прокочук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 24; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 349; Історія міст і сіл Хмельниччини (за працями Юхима Сіцінського і Миколи Теодоровича). – Хмельницький : Поліграфіст-2, 2011. – 559 с. : іл.; *Мошак М.* Великий подольнин. Біографія, спогади, документи та листування Юхима Йосиповича Сіцінського. – Кам'янець-Подільський, 2013. – 408 с.; *Нестеренко В.А.* Репресовані керівники ... – С. 26–29; *Дениско Л.М., Рудакова Ю.К.* Книжкові знаки на книгах ... – С. 132–133.

Дж.: Держ. Арх. Хмельниц. обл., ф. 302, оп. 2, спр. 444 (особ. спр. Ю.Й. Сіцінського); ф. 3333: Фонд Ю. Сіцінського, оп. 1, спр. 15, 38; ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4650 (автобіогр. Ю. Сіцінського); ІР НБУВ, ф. X, 18954; ф. 50, № 139 (анкета Є.Й. Сіцінського).

Січинський Володимир Євфимович (24.06.1894, Кам'янець-Подільський – 25.06.1962, Патерсон, штат Нью-Джерсі, США) – педагог, краєзнавець, етнограф, мистецтвознавець; проф., д-р філос. н. (1927) Н. в родині історика і археолога *Ю.Й. Сіцінського* (1859–1937). Закін. тех. уч-ще (Кам'янець-Подільський, 1912); С.-Петербур. ін-т цивільних інженерів (1917). Працював доц., викл. історії мистецтва УВПІ (1924–1933); проф. Укр. студії пластичного мистецтва у Празі (1923–1942); проф. укр. краєзнавства Укр. реал. г-зій (Ржевнице, Модржани побл. Праги, 1936–1940); художником Укр. драм. студії (Прага, 1941). Співзасн. та асист. Київ. архіт. ін-ту (1918). Співзасн. Музею визвольної боротьби України у Празі (1925), УТПК у Празі (1926). Д. чл. НТШ (з 1930). Голова Бібл.-бібліогр. коміс., член редкол. журн. «Книголюб» УТПК у Празі (1927–1932; головат-ва – з 1934). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926); ІІ укр. наук. з'їзду (20–24.03.1932). Дослідник укр. архіт., укр. сакрального та ужиткового мистецтва, храмової архітектури та графіки. В квітні 1945 р., рятуючись від більшовиків, передав частину свого архіву та бібліотеки до Музею визвольної боротьби України і разом із сім'єю емігрував до американської частини Німеччини, а в 1947 виїхав до США. Частина бібліотеки зберігається у фондах Слов'янської бібліотеки Республіки Чехія в Празі, частина мистецтвознавчих праць – у бібліотеці Музею україно-руської культури в Свиднику (Словацчина). Архів В. Січинського зберігається в бібліотеці Гарвардського університету.

Пр.: Книжна графіка Роберта Лісовського. – ІР НБУВ, ф. 47, № 329, арк. 156–163; Вид. з укр.

пластичного мистец. за десять років (1917–1927). – IP НБУВ, ф. 47, № 329, арк. 268–280; Ротонди на Україні. – Ф. X, № 15049–15050, арк. 1–80.

Пр.: Гравюри українського періоду до ювілею укр. друкарства // ЛНВ. – 1924. – Річник XXIII, т. LXXXIII, книжка VI, черв. – С. 150–158; Архітектура в стародруках. – Л. : Печатня ОО. Василян у Жовкві, 1925. – 49 с. – (Збірки нац. музею у Львові); Дерев'яні дзвіниці і церкви Галицької України XVI–XIX ст. – Л., 1925. – LXV с. + 52 с.; Нові видання по українському мистецтву (1920–1925) // Стара Україна. – 1925. – № 7/10. – С. 178–181; До питання про автора гравюр укр. періоду // Бібліол. вісті. – № 3 (12). – 1926. – С. 58–61; Бойківський тип дерев'яних церков на Карпатах: Українська архітектура. Бойківське будівництво. Реферат, читаний на історичній секції НТШ у Львові / обкл. М. Бутовича. – Л., 1927. – 16 с. + 8 арк. іл.; Література з українського пластичного мистецтва за 1926 р. // Книголюб. – 1927. – Кн. I. – С. 25–32; кн. 2. – С. 38–45; Брама в Мілеті і фасад катедр у Володимирі-Волинському // Україна. – К., 1928. – Кн. 3. – С. 24–26; Юрій Нарбут. 1886–1920 / В. Січинський; ред. С. Годинський. – Краків; Львів: Українське вид-во, 1943. – 63 с.; Перший Міжнародний конгрес народного мистецтва в Празі. – IP НБУВ, № 18122–18123, арк. 1–12.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 104; Книгозбірня й Арх. В. Січинського в Гарварді // Америка. – Філадельфія, 1980. – 26 серпня; *Мушинка М.* Володимир Січинський і русини-українці Сх. Словаччини. – Пряшів, 1995. – 122 с.; Володимир Січинський: бібліогр. покажч. / уклад. С.П. Костюк; НАН України, ЛНВ ім. В. Стефаника. – Л., 1996. – 122 с.; *Костюк С.П.* Володимир Січинський – бібліограф літератури з питань українського мистецтва // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника – 1998. – Вип. 6. – С. 54–59; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; *Пеленська О.* Український портрет ... С. 177; *Трембіцький А.М.* Бібліотекознавча діяльність родини Січинських-Січинських ... – С. 78–87; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 21, 124, 177, 379, 454, 462; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 250, 252, 255, 260, 478; *Ківишар Т.І.* Внесок прайської укр. еміграції ... – С. 244.

Джс.: ЛНВ ім. В. Стефаника НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4081 (автобіогр. В. Січинського).

Скабалланович Любов Михайлівна (?-?). Закін. ВЖК А.В. Жекуліної (1919). Працювала секр. бібл. секції, бібліотекарем Центр. книж. комо-ри Губполітпросвіти (1920–1922).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 10, арк. 55 (заява Л.М. Скабалланович); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Скабалланович Михайло Миколайович (крипт.: Ск., М.; 29.10.1871, Білостоцький пов. Гродненської губ. – 1931) – філолог, літургіст; магістр богослов'я (1907), д-р історії, проф. Н. в родині історика, проф. М. Скабаллановича (1848–1918). Закін. КДА (1896). Працював наглядачем Віленського уч-ща (з 1896); пом. інсп. Подол. духов. семінарії (Кам'янець-Подільський, з 1898); співроб. ред. «Подольських епархиальних ведомостей» (1901–1902); пом. наглядача Маріупольського духов. уч-ща (з 1902); доц. (з 1907), ординар. проф. (з 1910), викл. латин. мови КДА; викл. історії Візантії Київ. ВЖК; архіваріусом ліквідац. коміс. КМУ (1918); приват-доц. каф. класич. філол. Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1920); викл. латин. мови Київ. прискорених пед. курсів (1920–1921); н. с. ВУАН; бібліотекарем б-ки кол. Михайлівського монастиря (з 1922); нештат. пост. співроб. Лаврського від. ВБУ (1923); бібліотекарем ВУАН (1929).

Пр.: Что дает богослову первая глава книги пр. Иезекииля? // Труды КДА. – 1905. – Т. 2, № 6. – С. 271–276; Коментарий на книгу пророка Иезекииля. – СПб., 1909.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1620; Наука и научные работники СССР ... – С. 381; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 107; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 434; Проф. М.Н. Скабалланович и его вклад в православную богословскую науку // ЖМП. – 1973. – № 3. – С. 76–80; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 537; Мень Александр. Библиологический словарь : в 3 т. – М., 2003. – Т. 3. – С. 122–123.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 62–63 (заява М. Скабалланович).

Іконогр.: *Головащенко С.І.* Дослідження та викладання Біблії в КДА ... – С. 203.

Скабичевська Я.М. (?-?). Працювала зав. б-ки Держплану УСРР (Харків, 1925). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 182.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 157.

Скадіна Г.В. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Скатенко Ксенія Леонтіївна (1885, Новоукраїнка Павловської вол. Єлисаветградського пов. Херсонської губ. – ?). Н. в родині педагога. Закін. Вознесенську г-зію (1901); курси сходознавства та сх. мов (1928–1930); курси українознав. (1928–1930); Київ. держ. курси іноз. мов ім. Максима Гельца (1931–1933); курси книгознав. і бібліотекознав. (1929–1930). Працювала вчит. Єлисаветградського приват. пансіону (1901–1903); зав. від. Єлисаветградського земськ. книж. складу (1903–1905); діловодом Єлисаветградської народної освіти (1920–1921); зав. б-кою і канцелярією Єлисаветградської 1-ї рад. муз. школи (1921–1923); бібліотекарем від. «орієнталія», бібліотекарем І розр. від. л-ри Сх. та народів СРСР (1937), голов. бібліотекарем від. іноз. комплектування (з 1939) БАН УРСР (1932–1941); старш. бібліотекарем КБК (1941–1943); старш. бібліотекарем (1943–1944, 1946–1947), голов. бібліотекарем (1944–1945), бібліографом (1947–1948), старш. бібліотекарем – ред. іноз. л-ри від. каталогізації (1950), бібліотекарем від. опрацюв. і каталогізації (1955) ДПБ УРСР. Добре володіла англ., фр., нім., турец. мовами. Займалася розбиранням та впорядкуванням л-ри від. «Orientalia» (пізніше мав назву «народів СРСР та Сх.») (1932), куди в 1934 р. було передано б-ку Каф. араб.-іран. філології ВУАН. Займалася складанням сист. кат. від. Під час нім. окупації Києва організувала порятунок книг ін-тів АН УРСР.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онциенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 69, 80; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 313.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 17; оп. 2л, спр. 137, арк. 24–35 (особ. спр. К.Л. Скатенко).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 137, арк. 25.

Скляревська Антоніна Автономівна (01.02.1885, Полтава – 1960, Львів) – педагог. Н. в родині землеміра. Закін. Моск. сирітський ін-т ім. Миколи I (1904), курси для бібліотекарів наук. б-к при ВБУ (1926). Працювала співроб. страхового та стат. від. Полтав. земства (1905–1907); викл. фр. та нім. мови приват. школи Старицької (1907–1908); на засланні – викл. нар. шкіл Сибіру (1909–1922); співроб. страхового та стат. бюро (Полтава, 1922–1925; Київ, 1925); інструкт. Всесоюз. перепису населення (1926); одночасно – вчит. школи (Полтава, 1923–1928); старш. бібліографом-конс. від. (з 19.11.1928), старш. бібліотекарем (1931–01.05.1935) ВБУ; одночасно – бібліотекарем 45-го гарматного полку; зав. б-ками: Київ. психіатричної лікарні (1935–1941), Київ. ін-ту селекції рослин (1941–1942), стат. Упр. УРСР (1943–1944); бібліографом б-ки Київ. мед. ін-ту (1944–1945); бібліографом (з 1945), викл.-конс. з питань періодики (1946), голов. бібліотекарем (з 1950) б-ки Львів. держ. ун-ту.

Л-ра: Чернова М.Н. Из истории благотворительных учреждений : Московский Николаевский Сиротный институт // Образование в современной школе. – № 4. – С. 57–63; Енциклопедія Львівського університету ... – С. 134.

Дж.: Арх. НБ ЛНУ, ф. 54/13, спр. 78; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 34, арк. 82; спр. 45, арк. 265.

Скрипчинська Тетяна Олександрівна (1893–?). Працювала бібліотекарем-спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України в м. Києві (з 02.11.1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.

Скрипчинський Петро Васильович (1879, с. Єлисаветка Звенигородського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині священика. Брат укр. науковця, засновника Полтав. гравіметричної обсерваторії – Василя Скрипчинського (1876–1929). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1911). Працював службовцем контори матер. служби Пд.-зх. залізниці (1902–1909); викл. історії Київ. Лук'янівської жін. г-зії «Группы родителей» (1911–1912); викл. історії та латин. мови Київ. приват. чол. г-зії «Группы родителей» (1912–1918); нач. інсп. від. Голов. штабу військ. м-ва УНР (Київ, 1917–1918); зав. б-кою культосвіт. від. Союзбанку (з листоп. 1919); зав. б-кою Київ. кооп. школи, пізніше – технікуму (з листоп. 1920); співроб. держ. млина (Київ, 1921–1924); пост. позаштат. н. с. від. природн.-мат. мови Ін-ту укр. наук. мови ВУАН (з 13.03.1924); бібліотекарем (1924–1925), секр. і спеціалістом-термінологом (1924–1927) Термінол. бюро С.-г. наук. к-ту України (1924–1927); н. с. Іст. секції ВУАН та її б-ки (1928); в. о. н. с. (1928), в. о. бібліотекаря-фахівця (1929) ВБУ. Д. чл. Київ. т-ва «Просвіти» (1907). У верес. 1918 р. через *С.О. Єфремова* від *П.В. Скрипчинського* в дар поступила перша книга, що започаткувала фонди Нац. (Всенар.) б-ки УД «Краткое описание Киева, содержащее исторический перечень сего города, также достопамятностей и древностей оного, собранное надворным советником Максимом Берлинским». Готував до друку сист. покажч. вид. Іст. секції ВУАН (1928).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 424; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 537; *Коваль Р.* Тернистий шлях кубанця Проходи. До історії 1-ї Сірої, 2-ї Волинської і 3-ї Залізної дивізії Армії УНР. – К.; Вінниця, 2007; *Дубровіна Л.А.*,

Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 92; Науково-допоміжний апарат ... – С. 491; Проблеми вивч. історії Української революції 1917–1921 рр. : зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 9. – С. 379.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 136; спр. 14, арк. 58 (заява П.В. Скрипчинського), арк. 60 (рекомендація Л. Старицької-Черняхівської); 1л, спр. 23, арк. 202; спр. 25, арк. 130; спр. 28, арк. 53.

Славинський Л.Г. (?-?). Працював дир. Центр. наук. б-ки (Харків, 1922–1923).

Л-ра: *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 298.

Славинський Максим Антонович (псевд. і крипт.: *Головатий, М.; Лавінський, С.; Ставицький, Максим; М. С.; Сл., М.*; 12.08.1868, с. Ставище Таращанського пов. Київської губ. – 23.11.1945, Київ) – політ. діяч, публіцист, поет, перекладач; проф. (1923). Н. в селян. родині. Закін. Київ. г-зію; юрид. (1891) та іст.-філол. (1895) ф-ти Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював ред. часоп. «Приднепровський край» (Катеринослав); присяжним повіреним С.-Петербур. суд. палати; депутатом 1-ї Держ. думи Рос. імперії (1905); ред. часописів: «Український вестник» (С.-Петербург, 1906), «Вестник Европы» (1909–1917); в. о. представника уряду УД в Петрограді (1918); дипломат. представником Директорії УНР у Новочеркаську; міністром пр. УНР (1920); головою дипломат. місії УНР в Чехословаччині (1919); проф. УГА в Подєбрадах (з 1923), згодом – УВП ім. М.П. Драгоманова в Празі (Чехословаччина). Делегат Тимч. уряду Росії до Центр. Ради в справі автономії України (1917). Член іст. секції УНТ у Києві (1918). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Зарештований органами рад. військ.

контррозвідки «Смерш», вивезений до Лук'янівської тюрми (1945). Співроб. часоп. «Южный край» (ред.), «Свобода и право», «Товарищ (пом. ред.), «Вестник Европы» (секр. та чл. ред.), «Зоре» (Львов), «Жизни» (чл. ред.) та ін. Разом з Лесею Українкою переклав «Книгу пісень» (Львів, 1892). Автор наук. праць, присвяч. соціології, історії національного питання в Східній Європі.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 120; *Масанов И. Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 436; *Болабольшенко А.* Три долі ... – С. 67–83; Довідник з історії України ... – С. 773; *Чорний В. В.* Діяльність УТПК ... – С. 173; *Русская интеллигенция.* Т. 2 ... – С. 362; *ЕІУ.* Т. 9 ... – С. 622; *Українська діаспора* ... – С. 409.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ф. Х, № 4866, арк. 58.

Іконогр.: ЕІУ. – Т. 9 : Прил.-С. – К., 2012. – С. 622.

Славинський Микола Євстафійович (1839–1918) – письменник. Закін. Ришельєвський ліцей (Одеса). Працював службовцем телеграфного департаменту (С.-Петербург, 1872–1911); хранителем музею та пом. бібліотекаря (з 13.03.1913), бібліотекарем (09.12.1915–28.06.1918) Тавр. учен. арх. комісії (Сімферополь). Засн. та перший дир. Пошт.-телеграф. музею (С.-Петербург, 1872).

Л-ра: *Ушатая Р. И.* История библиотек города Симферополя ... – С. 33.

Славницька С.І. (?–?). Працювала співроб. підсекції дит. б-к бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920); бібліотекарем 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 583, 611.

Слемзін Сергій Дмитрович (13.01.1890, Сновськ Городнянського пов. Чернігівської губ. – ?). Працював зав. Губнаросвіти (Вінниця, 1924);

лектором Вінниц. держ. фармац. технікуму (1927). Голова (з 23.04.1924), член Наук. Ради ВФ ВБУ (1927).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 384; *Соломонова Т. Р.* Вінницька філія ВБУ ... – С. 309–334.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 1.

Сливка Іван Григорович (23.06.1869, Тальне Уманського пов. Київської губ. – ?) Н. в сел. родині. Навч. в церк.-параф. школі (Тальне, 1876–1878) та Київ. держ. ун-ті (1918). Закін. Тальнів. двокласну школу (1882), Київ. Олександрів. ремісн. школу. (1886), Коростишів. учит. семінарію (Радомисльського пов. Київ. губ., 1890). Працював підмайстром Олександрів. ремісн. школи (1886); викл. грамоти почат. школи (Димер Київ. губ., 1890–1893); зав. Брусилів. двоклас. школи (Радомисльський пов., 1893–1896), де заснував б-ку для учнів і дорослих; викл. двоклас. школи Пд.-зх. залізниці (Бирзулово, 1902–1905); зав. двоклас. школи Пд.-зх. залізниці (Крижопіль Чоботарської вол. Ольгопільського пов. Поділ. губ., 1905–1914); зав. та викл. ручної праці учит. семінарії (Великі Сорочинці Миргород. пов. Полтав. губ., 1914–1917). Ініціював відкриття та завідував Тальнівськими літніми курсами грамоти для дорослих (1917). Заснував волосну селянську спілку, домігся відкриття безкоштовної б-ки та чотирьохкомплектної почат. школи (Тальне, 1917). Член Тальнівської школи-просвітної комісії, продовольчого комітету, голова волосної комісії по виборах волосних і повітових гласних (1917–1918). Працював бібліотекарем (фактично зав.) б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (05.09.1918–06.01.1923, з перервами). Під кер-вом І.І. Огієнка – ректора ун-ту та його колишнього учня в Брусилівській

двокласній школі, налагоджував справу з орг-ції роботи б-ки ун-ту – обліковував й упорядкував фонд, каталогізував л-ру. Під кінець роботи І.Г. Сливки в ун-ті, фонд університет. б-ки склав 44 000 док. (1922).

Пр.: Бібліотека Кам'янець-Подільського державного українського університету // Свято Поділля. – 1918. – 22 жовтня. – С. 7.

Л-ра: *Сірополко С.* Бібліотечна справа на Великій Україні від 1917 р. // Книголюб. Т. II. – Прага, 1932; *Гудзій Ю.З.* З життя Кам'янець-Поділ. Держ. Укр. Ун-ту : спомини лікарського помічника й скарбника Ун-ту. 1918–1929 // Наша культура : наук.-літер. місячник / гол. ред. і вид. проф. д-р Іван Огієнко – Л., 1936. – Кн. 3 (12). – С. 229–233; кн. 4. – С. 290–295; *Пащенко О.* Заснування Кам'янець-Поділ. Держ. Укр. Ун-ту // Там само. – Кн. 5. – С. 232–246; кн. 6. – С. 413–420; *Сірополко С.О.* Історія освіти на Україні. – К. : Наук. думка, 2001. – С. 426–496; *Биковський Л.* Бібліотека Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету : спомини. – Нью-Йорк ; Вінніпег, 1949. – 8 с.; *Він же. Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки ... – С. 46; *Тимошик М.С.* Голгофа Івана Огієнка : українознавчі проблеми в державотворчій, наук. і редакторській та видавничій діяльності. – К., 1977. – С. 44; *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 72–78; *Прокончук В.С.* І.Г. Сливка ... – С. 20–31; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 79.

Дж.: ДАХМО, ф. 302, оп. 2, спр. 451, оп. 3, спр. 39, арк. 1–25 (особові справи І.Г. Сливки).

Слободяник Зінаїда Макарівна (1896–?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 159 (анкета З.М. Слободяник); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Слухаєвська Олена Василівна (1877–?). Освіта вища. Закін. бібл. курси (1933). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем (з 1922), зав. б-ки (01.02.1924–1936) УНІКу; заст. дир. Б-ки ім. В. Маяковського (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 148, 151 (анкета О.В. Слухаєвської); спр. 52, арк. 3; ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 1–5; № 169, арк. 3.

Смеречинський Сергій Степанович (Стефанович) (09.09.1892, с. Велика Мечетна Балтського пов. Подільської губ. – трав. 1954, с. Зимове Шебекинського р-ну Белгородської обл.) – філолог, поет, перекладач, архівіст, бібліограф. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1916). Працював вчит. (Вінниця Поділ. губ., з 1918); співроб. Поділ. губ. арх. коміс. (Вінниця, з 1921); зав. Вінниц. окр. арх. упр. (1927–1929); наук. конс. з архівістики КВП ВФ ВБУ (з 1925). Досліджував синтаксис укр. мови: «Куди йде українська мова (До питання про предикативний номінатив та «предикативний» інструменталь в українській мові)» (1928), «Способи відносної (релятивної) сполуки в українській мові» (1929), «Нариси з укр. синтакси (у зв'язку з фразеологією та стилістикою)» (1932, перевид. 1990). Знавець 16 іноз. мов. Перекладав твори фр. поетів. Заарештований за звинуваченням у контрреволюц. антирад. діяльності і висланий за межі України.

Пр.: Вінницькі «мури» : з історії міста // Червоний край. – Вінниця, 1925. – 18 лют.; Нариси з укр. синтакси (у зв'язку з фразеологією та стилістикою). – Мюнхен, 1990.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 386; *Горбач О. С.* Смеречинського «Нариси з укр. синтакси» [Післяслово] // Смеречинський С. Нариси з укр. синтакси (у зв'язку з фразеологією та стилістикою). – Мюнхен, 1990; *Пшеничний Е.* Хресна дорога Сергія Смеречинського // Слово. – К., 1992. – листоп.; Укр. мова : енцикл. – С. 580–581; *Завальнюк К.* Будівничий архівної справи на Поділлі [про С. Смеречинського] // Вінниччина. – 2001. – 5 груд. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»); *Гальчак Д.С.* Краєзнавці Вінниччини ... – С. 178.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7; ЦДАВО України, ф. 14, оп. 1-л, спр. 18, 28.

Іконогр.: Укр. мова : енцикл. ... – С. 628.

Смирнов Микола Васильович (14.10.1883, Ананьїв Херсонської губ. – ?) – бібліотекознавець, бібліограф. Працював пом., старш. пом. бібліотекаря б-ки імп. Новорос. ун-ту (з 17.09.1907); зав. б-ки Одес. с.-г. ін-ту (1928).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 389; Дарители научной библиотеки ... – С. 176; *Подрезова М.А.* Библиотекари Одес. (Новорос.) ун-та ... – С. 14.

Смірягіна Марія Костянтинівна (1910–?). Н. в родині службовця. Закін. бібл. семінар при УНІКу. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала книгоношею б-ки УНІКу (1928–1931); бібліотекарем Фіз.-мат. робітн. ф-ту (1931–1932); бібліотекарем б-ки Київ. Укр. пед. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета М.К. Смірягіної); спр. 52, арк. 3.

Смішко Маркіян Орест Юліанович (07.11.1900, Львів – 20.03.1981, Львів) – археолог; д-р філософії в галузі археології (1932), канд. (1947), д-р (1965) іст. н., проф. (1966). Н. в родині поштового урядовця. Закін. філію Укр. академ. г-зії у Львові (1919); гуманістичний ф-т Львів. ун-ту (1931). Навч. на мед. ф-ті Львів. ун-ту (1921). Відвідував лекції Укр. таємного ун-ту (Львів). Працював пом. бібліотекаря б-ки НТШ (з 01.11.1919); співроб. від. бухгалтерії т-ва «Карпатія» (з 1924); старш. асист. (з 1933), пізніше – доц. (до 1954) каф. археології Львів. ун-ту; дир. Львів. філії Ін-ту археології АН УРСР (1940–1941, 1944–1951); заст. дир. з наук. роботи (1951–1955, 1960–1969), с. н. с. (1970–1975) Ін-ту сусп. наук АН УРСР у Львові. Відп. секр. редакції вид. «Історія міст і сіл України. Львівська область». Д. чл. іст.-філос. секції НТШ (з 1933). Член Управи з в. о. скарбника Львів. від. Польс. праіс-

торичного т-ва (з 1933). Учасн. II секції VII Міжнар. Конгресу іст. наук у Варшаві та IV з'їзду студентів праісторії польс. ун-тів у Львові (1934).

Пр.: Львівщина в I–II століттях нашої ери // Культура Львова. – Т. I, зш. IX. – Л., 1933; Вістря на спис із рунічним написом з Розвадова // Літопис Бойківщини. – Ч. 5. – Самбір, 1935; Карпатські кургани першої половини I тисячоліття нашої ери. – К., 1960. – 186 с.; Відносно концепції про германську належність культури полів поховань // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – 1961 – Вип. 3; Населення Прикарпаття і Волині за доби розладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час. – К., 1976.

Л-ра: *Домбровський О.* Маркіян Орест Смішко // Укр. історик: журн. Укр. іст. т-ва. – № 1–4 (116–119), рік XXX. – Нью-Йорк; Торонто; Київ; Львів; Мюнхен, 1993. – С. 135–141; Довідник з історії України ... – С. 788; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... – С. 302.

Іконогр.: *Домбровський О.* Маркіян Орест Смішко // Укр. історик: журн. Укр. іст. т-ва. – № 1–4 (116–119), рік XXX. – Нью-Йорк; Торонто; Київ; Львів; Мюнхен, 1993. – С. 135.

Смоловик Павло Григорович (?–?). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.

Смолька Францішек Казимеж (09.06.1883, Львів – 06.05.1947, Львів) – бібліотекар; д-р права (1908) та філософії (1924). Закін. Львів. г-зію ім. Франца-Йосифа (1902). Вивчав право в Інсбруці (1902–1905). Навч. на юрид. (1906–1908) та філос. (1909–1910) ф-тах Львів. ун-ту. Працював практикантом (з 1909), бібліотекарем, хранителем та зав. від. періодики (з 1919), заст. дир. (1939), старш. бібліотекарем (під час II світ. війни) б-ки Львів. ун-ту. Делегат Міжнар. конгресу бібліотекарів у Римі (1930). Член Ради (до 1936), кер. правничої секції (1932–1937), кер. секції наук. б-к на II з'їзді Об'єднання польс. бібліотекарів (Познань). Нагороджений Срібним Лавром Польської літературної академії (1937), Золотим Хрестом Заслуги (1938).

Л-ра: Енциклопедія Львівського університету ... – С. 135.

Джс.: ЛНБ НАН України, ф. 9; ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 1761; оп. 15, спр. 624.

Смушкіс М.Д. (?-?). Працювала співроб. муз. від. БАН УРСР (до 05.07.1941).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 78.

Снежинська Марія Валеріанівна (1888, Київ – 1970, Москва). Н. в родині дійсного статського радника. Закін. Кам'янець-Поділ. г-зію, іст.-філол. ф-т Паризького ун-ту, юрид. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1910). Навч. в Вищ. рос. школі соц. наук у Парижі та Лейпцизькому ун-ті, де вивчала право та політекономію. Після склад. держ. іспитів в юрид. випробувальній коміс. при С.-Петербур. ун-ті та захисту дипломної роботи на тему про перехід права власності на рухоме майно при купівлі-продажу з рос. права отримала диплом 1-го ступеню (1913). Працювала співроб. юрид. від. міськ. управи (Петроград, 1914–1918); секр. та зав. б-к семінаріїв Катеринослав. ун-ту (1918–1922); н. с. рос. від-ня (1922), від-ня соц. наук (з 1923), групи каталогізації книг рос. від-ня та чит. залу (1924–1925) РПБ (Ленінград, 1922–1925); пізніше – співроб. ДБЛ та ВАСГНІЛ (Москва). Займалася розробкою схем сист. кат. РНБ; систематизацією матеріалів з політ. та соц. питань.

Пр.: Диспечеризация в строительной промышленности : русская и иностранная книжная и журнальная литература за 1934–1938. – М., 1939.

Л-ра: Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 563–564.

Джс.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Сно Олена Євгенівна (1900–?). Н. в родині службовця. Закін. г-зію. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала діловодом канцелярії ГУ у

справах мистецтва та нац. культури М-ва наросвіти (з 02.11.1918); співроб. морського арх. та б-ки (1918); співроб. Пост. коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919); зав. б-ки Ін-ту геології УАН (1936).

Пр.: Звіт про роботу б-ки Ін-ту геології за 1936 рік. – Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 17, арк. 14–17; Підсумки роботи по відбудові бібліотеки Інституту геологічних наук АН УРСР// Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 26–20.

Л-ра: Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 538; Науково-допоміжний апарат ... – С. 492.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 142–147 (анкета О.Є. Сно); спр. 52, арк. 3; ІР НБУВ, ф. 1, № 26642; ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 58, арк. 18.

Сно (дівоче прізвище – **Тутківська**) **Ольга Павлівна** (псевд. : *Снегіна, О.П.; Т-ский, Олег; С-а*; 08.05.1881, Київ – 06.07.1929, Київ) – письменниця. Н. в родині акад. *П.А. Тутковського*. Дружина письменника, автора книг для дітей – *Є.Є. Сно* (псевд. *Ясновидящий*; 1880–1941). Працювала співроб. журн. «Образование», «Журнал для всех», «Русская мысль» (до 1918); бібліотекарем-каталогізатором Всенар. (Нац.) б-ки України (з 25.05.1919); н. с. геол. каб. ВУАН (1927). Друкувалася в «Киевском слове», «Одесских новостях», «Южных записках», «живописном обозрении», «Биржевых ведомостях» та ін.

Пр.: Бібліографічний список друкованих праць акад. П. А. Тутковського / 36 пам'яті акад. Павла Аполлоновича Тутковського. – Т. 1. – К. 1932.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 391; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 225; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 442; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 372.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 4 зв., 36; ІР НБУВ, ф. 1, № 26643.

Соколов Василь Петрович (псевд. і крипт.: *В. С.; Credens*; 1883, с. Драпино Спаського пов. Тамбовської губ. – ?) – педагог. Закін. Тамбов. духов. семінарію, КДА (1907). Проф.

стипендіат для підгот. до проф. зв. КДА. Працював викл. л-ри середніх шкіл (Київ, 1907–1913; С.-Петербург, з 1913); зав. б-ки Києво-Фундуклеївської жін. г-зії (упродовж п'яти років); співроб. богословського журн. «Христианская мысль»; священником (с. Криве Коліно Уман. пов. Київ. губ., 1920–1923; Єлисаветград Херсон. губ., 1923–1930). Член Петрогр. т-ва «Общество библиотекосведения». Співроб. бібл. секції Петрогр. т-ва «Культура и Свобода». Засуджений до 3 років ВТТ як «член воен.-офіцерської контрреволюц. орг-ції» (1931).

Л-ра: Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 444; Шкаровский М.В. Иосифлянство : течение в Русской Православной Церкви. – СПб., 1999. – С. 116–118; Осипова И.И. «Сквозь огонь мучений и воды слез» : гонения на Истинно-Православную Церковь : по материалам следственных и лагерных дел заключенных. – М., 1998. – С. 327; Науково-допоміжний апарат ... – С. 493.

Дж.: ЦДАГО України, ф. 263, спр. 7377; Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 106 (прохання В.П. Соколова).

Интернет-ресурси: Новомученики и исповедники Русской Православной Церкви XX века [Электронный ресурс]. – Режим доступу: http://kuz3.pstbi.ccas.ru/bin/nkws.exe/ans/nm/?NYZ9EJxGHoxITYZCF2JMTcCid6vVsuOYdOqcvrslCH6rTeGZeU-yPn*r9X6kArsxDbtjA1QiAX*n**. – Назва з екрана.

Соколов Юрій Матвійович (крипт.: Ю. С.; 08.04.1889, Ніжин Чернігівської губ. – 15.01.1941, Київ) – фольклорист, літературознавець; проф., акад. АН УРСР (1939). Н. в родині проф. рос. словесності Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька, згодом – проф. Моск. ун-ту – М.І. Соколова (1854–1906). Навч. в Моск. г-зії. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1911). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. філол. ф-ту Моск. ун-ту. Працював викл. рос. мови г-зій (Москва, з 1911) та консерваторії (з 1913); лектором курсу народної словесності Моск.

міськ. нар. ун-ту А.Л. Шанявського (з 1916); викл., зав. каф. рос. л-ри філол. ф-ту Тверського пед. ін-ту (1919–1935); одночасно – бібліотекарем (з 1914), дир. (з 1924) б-ки Моск. держ. іст. музею; кер. каф. фольклору Моск. держ. ін-ту історії, філософії та л-ри; дир. Ін-ту укр. фольклору АН УРСР (з 1939). Член бібкомісії Держ. наук. ради, зав. від. наук. б-к НКО (1918–1922). Дісн. чл. Ін-ту л-ри та мови Рос. асоц. НДІ сусп. наук (з 1924). Співорганізатор мережі акад. б-к у СРСР. Голова фолькл. секції Держ. акад. мист. наук (з 1922). Учасн. 12 фолькл. експедицій (1908–1928). Один з фундаторів рад. фольклористики. Автор понад 170 пр. з питань вивч. фольклору, у т. ч. підручника «Русский фольклор» (1938) та співавт. зб. «Сказки и песни Белозерского края» (1915); «Поэзия деревни» (1925). Друкувався в «Русском филологическом вестнике», «Трудах Моск. славянской комиссии», «Беседах. Сб. Общества истории литературы в Москве», «Живой старине», Трудах Моск. диалектологической комиссии» та ін.

Л-ра: Гудзий Н.К. Юрий Матвеевич Соколов // Известия АН СССР. Отделение литературы и языка. – 1941. – № 2. – С. 120–122; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 446; Гончарова А.В., Забелин Н.А. Из истории культуры Тверского края. – Тверь, 1990. – С. 73–79; Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... – С. 145; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 556; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 380.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4866, арк. 77.

Соколова Ганна Василівна (1880–?). Н. в родині службовця. Закін. бібл. семінар при УНІКу. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки УНІКу (1932–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета Г.В. Соколової); спр. 52, арк. 3.

Соколовська Лариса Петрівна (12.03.1904, Москва – ?). Н. в родині службовця залізниці та вчительки. Закін. Київ. г-зію ім. св. Ольги (1920), Торг.-пром. технікум (1925). Навч. в Київ. ін-ті зовн. зносин (з 1922). Працювала вчит. підгот. школи М.С. Соколовської (1920–1921); бібліотекарем-фахівцем заг. від. (12.10.1921–1930), бібліотекарем I розр. підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1931) ВВУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 16, оп. 1л, спр. 11, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 93; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7232 (особ. спр. Л.П. Соколовської).

Соколовська О.А. (?–?). Працювала бібліотекарем Центр. с.-г. б-ки України бібл. бюро С.-г. наук. к-ту України (з 20.09.1920).

Л-ра: Вергунов В.А. ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 10.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1230, оп. 1, спр. 4, арк. 38.

Солодка Лізавета Йосипівна (1908, Житомир Волинської губ. – ?) – бібл. робітник. Закін. партшколу ім. Косіора (Київ, 1936). Працювала бібліотекарем II розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 26.

Сомплавський О.Ф. (?–1873). Працював секр. (до 1845), пом. бібліотекаря б-ки (1863–1873), службовцем бухгалтерії Київ. ун-ту св. Володимира.

Л-ра: Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 124, 179.

Соркін П. (?–?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Сорока Броха Фроїм-Гершівна (Броніслава Григорівна) (1908, Київ – 1959, Київ) – бібліотекар. Закін. мех. профшколу; ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ. Працювала тех. бібліотекарем (з 24.11.1929), пом. бібліотекаря (з 16.05.1930), тех. бібліотекарем-спеціалістом (з 20.10.1930), старш. бібліотекарем (з 01.09.1931), зав. спец. сектором книгозбирання (з 16.04.1934), заст. зав. сектором наук. бібліогр. (з 26.09.1935), м. н. с. (з 08.02.1936), заст. зав. від. рукоп. (з 16.09.1937), зав. сектором опрац. (з 21.10.1937), зав. підвід. схеματοграфії від. опрац. (з 13.11.1938), пом. зав. від. опрацюв. з метод. питань (11.05.1940–11.07.1941) БАН УРСР; зам. голови артелі по культмасовій частині (12.09–26.12.1941); зав. діловодством воєн. прокуратури Пн.-Кавказ. військ. округу (17.04–07.08.1942); контролером міськторвід. (28.10.1942–10.04.1944); старш. бібліотекарем Моск. ін-ту марксизму-ленінізму при ЦК ВКП(б) (10.07.1944–02.11.1947); зав. бібліогр. сектором (з 01.11.1947), зав. каб. марксизму-ленінізму (з 24.02.1948), зав. бібліогр. сектором (15.05.1948), зав. сектором комплектування (з 10.06.1948), старш. бібліотекарем від. обробки та каталогізації (з 01.09.1955) ДПБ УРСР.

Пр.: Инструкция по кеттеризации ведомственной литературы. Краткая инструкция по библиографическому описанию книг / сост. Б.Г. Сорока, Л.Я. Фінкельштейн. – ВР РНБ, ф. 321, карт. 14, № 14.

Л-ра: Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 357.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 30, арк. 78 зв.; спр. 42, арк. 145; спр. 53в, арк. 152, 182; оп. 2л, спр. 134; трудова книжка Б.Г. Сороки.

Сороковська Софія Володимирівна (09.09.1918, Київ – 02.05.2000) – бібліотекознавець; канд. іст. н. (1972).

Н. в родині присяжного повіреного. Закін. 13-ту школу (Київ, 1933); Київ. бібл. технікум (1936); бібл. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького (1939); партійні курси при ЦК КП(б) Казахської РСР (Алма-Ата, 1944). Канд. дис. «Украинская советская историческая библиография. Ее становление, развитие и задачи». Працювала техн. робітником, бібліотекарем, старш. бібліотекарем Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (01.06.1933–1939); зав. від. піонерів та шкіл райкому ЛКСМУ (Бібрка, Львів. обл., 1939–1940); зав. парт. від. район. газ. (1940); зав. сектором статистики та єдиного парт. квитка РК КП(б)У (1940–1941); уповноваж. облліту по р-ну (1941); нач. від. кадрів тресту «Маслопром» (Кустанай Казахської РСР, 1941–1942); інструкт. РК КП(б) Казахської РСР (1924–1943); зав. протокольною частиною Київ. обкому КП(б)У (1944–1948); зав. від. обробки і алф. каталогу ДПБ АН УРСР (Київ, 02.10.1948–29.03.1950); заст. зав. особливим сектором обкому КП(б)У (1950–1953); голов. бібліотекарем (з 1953), голов. бібліотекарем від. бібліографії (з 06.10.1961), с. н. с. від. теорії і методології культури, історії книги та бібл. справи (з 11.09.1973), с. н. с. наук.-бібліогр. від. (01.03.1974–22.11.1978) ЦНБ АН УРСР. Автор бл. 90 наук. пр. з питань бібліотекознавства та бібліографознавства, зокрема бібліогр. покажчика: «Історія міст і сіл Української РСР». Друкувалася в часописах: «Советская библиография» (Москва), «Библиотечно-библиографическая информация Библиотеки Академии наук СССР и библиотек союзных республик» (Москва), «Бібліотекознавство та бібліографія», «Український історичний журнал», «Економіка Радянської України», «Радянська куль-

тура» та ін. Нагороджена медалями «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1945), «За трудовую доблесть» (1948), Грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1976) та ін.

Пр.: М.И. Павлик и его библиографическая деятельность // Сов. библиография. – 1963. – № 2. – С. 83–85; Перший український бібліограф М.Ф. Комаров // Вітчизна. – 1964. – № 9. – С. 217–219; Библиография в помощь науке // Сов. библиогр. – 1964. – № 2. – С. 88–94; П.А. Тутковский // Архиви України. – 1966. – № 6. – С. 38–42; Бібліогр. на сторінках журн. «Літопис революції» // Арх. України. – 1967. – № 6. – С. 84–86; Про бібліографічну діяльність Ю.О. Меженка : до 75-річчя Ю. Меженка // Бібліотекознав. та бібліогр. – Х., 1969. – Вип. 6. – С. 135–136; А.Ю. Кримський як бібліограф // УІЖ. – 1971. – № 1. – С. 121–123.

Л-ра: Софія Володимирівна Сороковська : біобібліогр. покажч. / уклад. Р.С. Жданова, І.А. Певзнер ; авт. вступ. ст. Н.Ф. Королевич ; відп. ред. В.Ю. Омельчук ; АН України, ЦНБ ім. В.І. Вернадського. – К., 1993. – 27 с.; *Жданова Р.* Визначний бібліограф України – Софія Сороковська : до 80-річчя від дня народження // Вісн. Книж. палати. – 1998. – № 9. – С. 36–39; Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 106; Софія Володимирівна Сороковська (1918–2000) / М-во культ. і туризму України, Нац. парлам. б-ка України ; уклад. Р. Жданова ; наук. ред. В. Кононенко. – К. : Нац. парлам. б-ка України, 2007. – 28 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа... – С. 396, 431, 436; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 156–159.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 25, 21 арк. (особ. спр. С.В. Сороковської).

Сосницький Юрко Гервасійович (1905–?). Працював консультантом довідково-бібліогр. від. Центр. робітн. б-ки ім. РКП(б) (1930-ті); зав. від. опрацюв. (29.09.1934–03.12.1935), н. с. (1935) БАН УРСР.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 75, 83.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 148; спр. 47, арк. 23.

Соханевич Лариса Іванівна (?–?) Працювала зав. інвентарним і каталожним від. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1922–1923).

Л-ра: *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 163; *Прокотчук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 54.

Сперанський Михайло Несторович (крипт.: *М. С.; Сп., М.; Спер., М.*; 19.04.1863, Москва – 12.04.1938, Москва) – історик давньорус. л-ри, славіст, бібліограф, археограф; проф. (1895), д-р н. (1899); чл.-кор. імп. С.-Петербур. АН (з 1902), Д. чл. РАН (з 1921). Н. в родині військ. лікаря. Навч. в Тверській г-зіі. Закін. словесне відня Моск. ун-ту (1885). Магістер. дис. «Слов'янські апокрифічні Євангелія» (1895), докт. дис. «Из истории отреченных книг» (1899). Працював викл. історії л-ри пед. класів уч-ща св. Катерини (Москва, з 1892); проф. (з 1895), ординар. проф. (з 21.02.1898) Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька (до 1906); ординар. проф. рос. мови й л-ри іст.-філол. ф-ту, зав. від. рукоп. держ. іст. музею Моск. імп. ун-ту (09.12.1906–1923); зав. від. рукоп. Іст. музею (Москва, 1921–1929). Колезький радник (1897). Учасн. X Археол. з'їзду (Рига, 1896). Автор досліджень біографії М.В. Гоголя: «Гимназия высших наук. Нежинский период жизни М.В. Гоголя» (1902), «Николай Васильевич Гоголь – переводчик» (1905), «Один из учителей Н.В. Гоголя (И.Г. Кульжинский)» (1906). Друкувався в «Русском филологическом вестнике», «Этнографическом обозрении», «Византийском современнике» та ін. Кер. наук. археогр.-палеогр. описання рукоп. книг та стародруків 6-ки Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька. Чотири вип. каталогу «Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине» за 1890, 1901–1903 та 1905 рр., побудовані за хронологічним, тематичним та мовними принципами, містять наук. описи 181 рукоп. книги та рукописів. Заарештований секретно-політ. відділом ОДПУ у т. зв. «справі славістів»

(12.04.1934). Архівний фонд М.Н. Сперанського зберігається в відділі рукописів РДБ (ф. 601, 102 од. зб.).

Пр.: Заметки о рукописях белградской и софийской библиотек // Известия Истор.-филол. ин-та кн. Безбородко в Нежине. – Нежин, 1898. – Т. XIV. Отд. VI. – С. 1–87; Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине / сост. под ред. М. Сперанского. – Нежин, 1900. – II, 143 с.; Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине : окончание / сост. М. Сперанским. – Нежин, 1901. – VIII, 39 с.; Заметки к истории «Энеиды» И.П. Котляревского. – 1902; Рукописное собрание библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине : приобретения 1901–1903 гг. / описание сост. М. Сперанским. – Нежин, 1903. – 28 с.; Рукописное собрание библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине : приобретения 1904–1905 гг. / описание сост. М. Сперанским. – Нежин, 1905. – II, 40 с.; Малорусская песня в старинных русских напечатанных песенниках. – 1906–1909; Сербская церковная библиотека XVII в. // Сборник ст. по славяноведению, посв. проф. Марину Степановичу Дринову его учениками и почитателями – Х., 1908. – С. 29–39; Белградские рукописи // Библиографическая летопись. – Вып. 1. – СПб., 1914. – С. 51–59; Славянская письменность XI–XIV вв. – СПб., 1915. – Вып. 2. Отд. II. – С. 3–20.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 341; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 450; Михаил Нестерович Сперанский : биобиблиогр. указ. / Нежин. гос. пед. ин-т им. Н.В. Гоголя ; сост. и отв. за вып. Г.В. Самоойленко. – Нежин, 1993. – 24 с.; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 145; *Мицук С.М.* М.Н. Сперанський – бібліограф та палеограф, дослідник слов'янської рукописної книги з бібліотеки Историко-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині // Література та культура Полісся. – Вип. 42 : Спадщина М. Гоголя та проблеми вітчизняної і світової історії, філології та культури у сучасній інтерпретації / відп. ред. і упоряд. Г.В. Самоойленко. – Ніжин, 2008. – С. 247–257; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 57; *Мицук С.М.* Бібліотека історико-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині та її рукописна колекція (др. пол. XIX – 10-ті рр. XX ст.) // Інформ.-наук. вісн. 6-ки НДУ ім. Миколи Гоголя. – 2010. – № 1. – С. 21–24; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 391.

Іконогр.: *Непомнящий А.А.* Подвижники кривоведения. Т. 1 ... – С. 274.

Спиридонов Дмитро Спиридонович (1871–1938) – архівіст. Працював

вав викл. Тавр. духов. семінарії; бібліотекарем б-ки Центр. Музею Тавриди (1920-ті). Член Тавр. вчен. арх. комісії.

Пр.: «Известия Таврической ученой архивной комиссии»: содержание // Изв. Тавр. учен. арх. комис. – Симферополь, 1908. – № 41. – С. 241–255.

Л-ра: *Непомнящий А.А.* Подвижники крымоведения. Т. 2 : Taurica orientalia ... – С. 415–416.

Спиця Параска Григорівна (1897, Чернігівська губ. – ?). Н. в родині службовця земськ. управи. Закін. г-зію; Ленінгр. Ін-т позашк. освіти (1933); Ленінгр. держ. ун-т (1954). Працювала співроб. бібл. від. позашк. освіти (Ленінград); бібліотекарем, зав. від. БАН СРСР (1933–1954); співроб. б-ки Ботанічного ін-ту АН СРСР (1955–1957).

Л-ра: *Леонов В.* Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... – С. 30–32; *Елкіна Н.Н.* Из истории науки и культуры ... – С. 156.

Співаковська М.С. (?-?) Працювала бібліотекарем газ. від. БАН УРСР (1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 45.

Співачевська Ніна Євгенівна (31.03.1900, Вінниця Подільської губ. – ?). Закін. бібл.-бібліогр. курси *Ю. Меженка*. Працювала підстарш. бібліотекарем (1923), зав. газ. фонду, зав. читальнею (1927) ВФ ВБУ (1920–1930); співроб. Сталінської держ. обл. б-ки (поч. 1940-х).

Пр.: Часописи Поділля ... – 146 с.; Бібліогр. часописів Поділля (в межах УСРР). Показч. від р. 1838 до р. 1927. – Вінниця, 1928. – 148 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 401; *Соломонова Т.* Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Кабінет вивчення Поділля ... – С. 105.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 26; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24.

Стаборовський О. (?-?). Працював н. с.-конс. з архіт. КВП ВФ ВБУ (1925).

Л-ра: Звідомлення про діяльність Кабінета вивч. Поділля ВФ ВБУ ... – С. 69–71.

Ставорський Сергій Миколайович (? – 09.02.1942, Харків) – філолог. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту. Родич письменника В.В. Вересаєва (1867–1945). Працював викл. історії у моск. та Харків. г-зіях (до 1930-х); співроб. від. іноз. та нац. л-ри, пізніше – книгознавчої групи від. зберігання фондів ХДНБ (1930-ті – 1942). Залишив велику родинну хроніку на тлі іст. подій 1870 – поч. 1930-х.

Пр.: «Чорні роки», або «Bestia triumphalis» // Минувшее : ист. альм. / ред. В. Аллой. – Москва ; С.-Петербург ; Париж : Феникс; Atheneum, 1993. – Вып. 14. – С. 7–98.

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 120, 123–125, 151, 160.

Ставський М.М. (?-?) – бібліограф. Працював зав. від. каталогізації ОДПБ (1930). На поч. 1930-х під тиском репресій був звільнений.

Пр.: Безперервка : бібліогр. показч. / Я.З. Берман, М.М. Ставський. – О., 1929; Соцзмагання й Одеська державна публічна бібліотека // Бібліол. вісті. – 1930. – № 2. – С. 117–121.

Л-ра: *Малинова Г.* Чистка : честь и репресии ... – С. 3.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 36.

Станіславський Микола Олексійович (17.08.1892, с. Озеряни Лохвицького пов. Полтавської губ. – ?). Закін. семінарію, заг. ф-т Психоневрологічного ін-ту (С.-Петербург), два курси іст.-філол. ф-ту С.-Петербур. ун-ту. Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. ун-ту св. Володимира; Одес. й Київ. ІНО. Працював бібл. тех. робітником, пом. бібліотекаря, зав. музеєм книг старого друку б-ки Новорос. ун-ту; зав. комунал. б-кою для робітників (Одеса); зав. б-кою НКО (1919); співроб. Пост. коміс. зі складання слов. живої укр. мови іст.-філол. від. УАН (1919–1923); н. с. словникових комісій Ін-ту укр. наук. мови ВУАН (1928). Брав участь в облаштуванні книгозбірень «Просвіти».

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 402; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 538; Науково-допоміжний апарат ... – С. 494–495.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 116–119; спр. 10, арк. 8–10.

Станков Афанасій Дмитрович (1887, с. Куртівка Куртівської вол. Одеського пов. Херсонської губ. – ?) – економіст. Н. в сел. родині. Закін. церк.-параф. школу; вчит. школу (с. Демидово Тираспольського пов. Херсонської губ., 1906); Тираспольське реал. уч-ще (1908); екон. ф-т Одес. ІНО (1927). Працював робітником пекарні Мозера (Одеса); вчит. та зав. земськ. шкіл сіл Одес. пов. (с. Новосілка, Єреміївка, Біляївка, до 1918); дир. земськ. школи (с. Кодинцеве Миронівської вол. Олександрівського пов. Херсонської губ., 1918); зав. від. соц. забезп. (Одеса); зав. народів. освіти (Одеса, з 1920; Тираспіль Херсонської губ., 1921–1922); інструкт. та зав. с.-г. від. губселькоопспілки (Одеса, 1923); зав. хім. профшколою (Одеса, 1924–1927); дир. технікуму нар. госп-ва (Харків, 1927–1929); старш. інсп. соц.-екон. освіти Упр. профосвіти НКО (Харків, 1929–1930); дир. та зав. н.-д. секції та каф. Всеукр. заочн. бух.-екон. ін-ту (Харків, 1930–1933); дир. Всеукр. ін-ту підвищення кваліфікації педагогів (Харків, 1933–1934); в. о. дир. (груд. 1936–лют. 1937), дир. (1944–листоп. 1945) Одес. держ. наук. публ. б-ки.

Л-ра: Список директорів і попечителів ... – С. 156.

Джс.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 7338, арк. 2–3 (особ. спр. А.Д. Станкова).

Старинкевич Єлізавета Іванівна (08.04.1890, С.-Петербург – 01.12.1966, Київ) – літературознавець, театрознавець, перекладач; канд. філол. н. (1947). Н. в родині вчен.-ентомолога І.Я. Шеверьова (1859–1920). Закін. жін. г-зію Е.П. Шаффе (С.-

Петербург, 1900–1908); фіз.-мат. ф-т Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1908–1913); іст.-філол. ф-т ВЖК В.І. Гер'є (Москва, 1917); аспірантуру секції історії педагогіки та освіти каф. педології Харків. ін-ту педагогіки (1927). Асп. секції філос. Каф. історії євр. к-ри (Харків, 1923–1925); НДІ педагогіки Харків. ІНО (1928). Працювала викл. історії філос. Нар. ун-ту; психології та різних пед. дисциплін пед. курсів, вчит. ремісн. школи (Богодухів Харків. губ., 1918–1922); вихователькою колектору дефективних дітей (Харків, 1922–1925); н. с. секції історії педагогіки Всеукр. НДІ педагогіки (Харків, 1927); вчен. бібліографом, зав. бібліогр. від. Ін-ту раціонального упр. НК РСІ УСРР (Харків, 1927–1931); зав. довідковою б-кою та вчен. бібліографом Укр. книж. палати (Харків, 1931), н. с. УНІК (Київ, 01.12.1931–1933); н. с. від. опрацюв. ВБУ (20.09.1933–01.09.1934); перекладачем худож. л-ри ДВУ (12.09.1934–верес. 1938); зав. ред. іноз. мов вид-ва «Радянська школа» (1938–1939); н. с. Ін-ту мовознав. АН УРСР (1939–1941); мол. викл. каф. іноз. мов Вищ. військ. гідрометеорол. ін-ту (Ленінабад Таджикицької РСР, 1941–1942); ред. від. друку, літ. конс. Укр. т-ва культ. зв'язків з закордоном (Москва, 1943–1944); в. о. голов. ред. Укр. т-ва культ. зв'язків з закордоном (Київ, 17.05–15.12.1944); с. н. с. від. укр. л-ри поч. ХХ ст. та рад. періоду (з 15.12.1944), від. укр. рад. л-ри (01.03.1946–1963) Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР. Працюючи зав. бібліогр. від. Ін-ту праці (1927–1931) керувала веденням предметного й систематичного каталогів, розписуванням журнальних статей, анотаціями, комплектуванням іноземної л-ри. Автор низки праць з питань бібліографії,

раціоналізації, освіти, педагогіки, літературознав. та літ. критики, теорії та історії л-ри. Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» (1945). Особовий фонд Є.І. Старинкевич зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 1394).

Пр.: Вселюдне навчання за кордоном // Шлях освіти. – 1925. – № 12; Поведінка дитини. – Х. : Наук. думка, 1930; Бібліографічні праці початку 1930-х років : організація бібліографічної довідки // Довід. раціоналізатора. – Х., 1931; Від романтизму до натуралізму у французькому театрі. – К., 1939; Українська радянська драматургія. – К., 1941; В театрах миру в дні війни // Театр. – 1941. – № 1; [Про організацію сист. та предм. каталогів]. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 17, арк. 10–56.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 403; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 104; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 318; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 465.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 36, арк. 36–39 (автобіогр. Є.І. Старинкевич); спр. 42, арк. 136; ІР НБУВ, ф. 47, № 264, арк. 48–50, 55; № 282, арк. 4; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7342 (особ. спр. Є.І. Старинкевич); ЦДАМЛМ України, ф. 1394, оп. 1, спр. 72 (трудова книжка Є.І. Старинкевич).

Іконогр.: ЦДАМЛМ України, ф. 1394, спр. 72.

Старицька Марія Михайлівна (псевд.: *Яворська*; 19.05.1865, с. Лебехівка (за ін. даними с. Кліщинці) Кременчуцького пов. Полтавської губ. – 20.12.1930, Київ) – акторка, педагог, громад. діяч; засл. проф. (з 28.03.1927). Н. в родині службовця арх. Київ. імп. ун-ту св. Володимира, згодом – відомого укр. діяча, поета і драматурга, першого фундатора худож. укр. театру М.П. Старицького. Племінниця композитора М.В. Лисенка. Навч. в 1-му дит. садочку сестер Ліндфорс (Київ, з 1871); Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1882–1884); Київ. ВЖК (з 29.09.1884); Драм. школі по класу артиста й режисера кол. імп. театрів – А.О. Федотова (Москва, з 1891; С.-Петербург, з 1893). Закін. Київ. приват. г-зію

В.М. Ващенко-Захарченко (1882). Працювала артисткою трупи М. Старицького (з 1886), Василеостровського театру (С.-Петербург, 1894–1895), Охтинського Нар. дому та робітн. театру за Нарвською заставою, приват. драм. труп Стрепової та М. Бородая, М. Кропивницького, М. Садовського (Київ, 1897); лектором драм. мистецтва Муз.-драм. школи М.К. Лесневич-Носової; кер. драм. від. (з 1904), деканом драм. ф-ту та зав. Муз.-драм. школи ім. М.В. Лисенка; ред. укр. пед. журн. «Світло» (1912); викл. Укр. пед. акад. (1917); кер. театр. від. Ген. секретаріату освіти (1917); конс.-інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919); викл. Київ. держ. театр. технікуму (1924–1927); викл. Держ. вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1927). Член правління укр. клубу «Родина». Член товариств «Боян», «Просвіта».

Л-ра: Воспоминания о М.К. Заньковецкой // Киевская мысль. – 1908. – № 18; Наука и научные работники СССР ... – С. 403; *Опера СВУ – музика ГПУ* ... – С. 17; *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 120; Довідник з історії України ... – С. 820; *Хорунжий Ю.* Шляхетні українки ... – С. 72; *Кияни* : біогр. словник ... – С. 356; *Григор'єв В.* На вітрах історії ... – С. 239–240.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 46; ІР НБУВ, ф. X, № 4866, арк. 99.

Іконогр.: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 184.

Староверов П. (?-?). Освіта вища. Працював зав. фундам. б-кою ІНО (Катеринослав, 1925); зав. Центр. б-ки профспілки залізничників (Дніпропетровськ, 1929). Засуджений на 8 років ВТТ за контррев. діяльність (1929).

Л-ра: *Каракоз О.О.* Цензура в публічних бібліотеках України 1917–1939 рр. – К., 2017. – С. 130.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 181–183.

Старосольський Володимир-Степан Йоахимович (Якович) (08.01.1878, Ярослав Королівства

Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 25.02.1942, Маріїнськ) – адвокат, громад.-політ. діяч; д-р права (1903). Н. в родині бурмістра. Закін. Ярославську г-зію. Навч. на юрид. ф-тах Краківського, Львів. та Віденського ун-тів. Стажувався в ун-тах (Берлін, 1905–1906; Грац, 1907; Гайдельберг, 1907–1908, 1911–1912). Ініціатор створення молодіжної орг-ції «Молода Україна» (1898). Перший голова стрілецької орг-ції «Січові стрільці» (Львів, 1913). Член Голов. укр. ради та Укр. бойової управи при легіоні УСС (1915–1918). Потрапив до польс. полону та був інтернований у табір для військовополонених під Краковом (1918–1919). Працював співроб. видавництва, адвокатом для роботи серед полонених Союзу Визволення України (Відень, 1918), заст. міністра закордонних справ в уряді УНР І. Мазепи (1919); продеканом правничого ф-ту (наприкінці 1921), членом бібл. коміс. (з 1922) УВУ в Празі; проф. права УГА в Подєбрадах (з 1922); адвокатом (Львів, з 1928); проф. права Львів. ун-ту (до груд. 1939). Заарештований (25.12.1939). Засуджений до 8 літ ув'язнення у Новосибірських ВТТ. Помер від виснаження голодом. Дружину з дітьми після його арешту було вислано до Казахстану. Особовий архівний фонд В. Старосольського зберігається у ЦДІАЛ України (ф. 360).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 186; *Антонович-Рудницька М.* До мозаїки портрету ... (Невеличкий спогад про Володимира Старосольського) // ЗНТШ. – 1990. – Т. 210 : Володимир Старосольський. 1878–1942. – С. 376–377; *Білокін С.І.* Масовий терор ... – С. 127, 317; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 28; Довідник з історії України ... – С. 822; *Древницький Ю.* Громад.-політ. діяльність Володимира Старосольського // Українська біографістика : зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 4. – С. 192–203; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 256, 258.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 4405, оп. 1, спр. 13, арк. 313 зв.

Сташевський Євген Дмитрович (21.08.1884, Зіньків Летичівського пов. Подільської губ. – 26.07.1938, Київ) – історик; магістр історії (1914), проф. Закін. Тульську г-зію (1903). Навч. на іст.-філол. та юрид. ф-тах Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1903–1908). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Учень М.В. Довнар-Запольського. Працював викл. (з 29.11.1908), позаштат. доц. з історії господарчого устрою Зх. Європи (з 26.06.1913), доц. (1913), екстраординар. проф. каф. екон. історії (1914–1919), деканом комерц.-тех. ф-ту (з 01.04.1918), ред. «Известий Киевского Коммерческого института» (з 08.11.1915) ККІ; проф. Київ. ВЖК (з 1912); вчит. історії Київ. приват. г-зії М. Стельмашенка (1915); приват-доц. (з 1908), екстраординар. проф. (з 1915) Київ. імп. ун-ту св. Володимира; співроб. Ін-ту по вивч. екон. кон'юнктури України УАН (1918); в. о. ректором Бл.-сх. ін-ту (1919); приват-доц. Новорос. ун-ту (Одеса, 1920); проф. (з 1919), завкаф., деканом КІНГУ (1920), Ін-ту зовн. зносин, Київ. землевпорядкув. технікуму (Київ, з 1920); одночасно – проф. та зав. каф. ІНО та С.-г. ін-ту (Кам'янець-Подільський, 1921–1923); дир. Київ. крайов. с.-г. музею та Промислової виставки (1928); одночасно – викл. Київ. землевпорядкув. технікуму; позаштат. зав. бюро обслуговування (до 01.06.1935), позаштат. наук. бібліографом від. рукоп. (1936) БАН АН УРСР; с. н. с.-конс. Ін-ту історії України (1937–1938). Співроб. Коміс. нар. госп-ва ВУАН. Організатор та керівник Музею с.-г. промисловості Цукротресту. Дослідник екон. історії Росії, України, Зх. Європи. Органами ВУНК-НКВС УСРР заарештований тричі (1919, 1930, 1938). Загинув під час

допиту. Реабілітований (14.09.1963). Особовий архівний фонд Є.Д. Сташевського зберігається в ІР НБУВ (ф. 161, 35 од. зб.).

Пр.: Смоленская война 1632–1634 гг. : организация и состояние Московской армии. – К., 1919. – 328 с.; Київський краєвий с.-г. музей // Укр. музей. Зб. 1. – К., 1927. – С. 224–233; Сільськогосподарський ринок Правобережної України за передреформеної доби. – К., 1929; История докапиталистической ренты на Правобережной Украине в XVIII – первой половине XIX в. – М., 1968. – 484 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 442; Наука и научные работники СССР ... – С. 403; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії. Ч. II. ... – С. 166; *Михальченко С.И.* Киевская школа в российской историографии. – М.; Брянск, 1997; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 358–359; *Alma Mater* : Кн. 1: Ун-т св. Володимира між двома революціями ... – С. 140–156; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 502–504; Кам'янець-Поділ. держ. ун-т : минуле і сьогодення ... – С. 47; Інститут історії України ... – С. 650–651; Науково-допоміжний апарат ... – С. 495.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 432, оп. 1, спр. 8, арк. 102; Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 354 (особ. спр. Є.Д. Сташевського); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 48, арк. 23.

Стебельський Євген Володимирович (крипт.: *Е. С.; С-кий, Е.; Эс., Евг.*; 26.04.1892, с. Железне Бахмутського пов. Катеринославської губ. – ?) – педагог, бібл. діяч. Н. в родині земськ. лікаря. Закін. Бахмутську класич. г-зію (1910), фіз.-мат. ф-т С.-Петербур. ун-ту (1916). Працював тех. ред. газ. «Народная Свобода» (Бахмут, 1917); секр. зем. коміс. Катеринослав. губ. правління (1918–1919); зав. від. позашк. освіти та зав. секцією мистецтв Юзівської наросвіти (1920–1921); зав. шкільно-курсовою секцією Катеринослав. губсоюзу спожив. кооперації (1921–1922); секр. Михайлівської райнаросвіти на Вознесенських родовищах (1920–1921); зав. від. кооп. освіти Катеринослав. губспілки (1921–1922); тех. ред. журн. «Екатеринославский кооператор» (1922–1923); зав. ред. журн. «Степове

господарство» (Катеринослав, 1924–1925); викл. курсу «Історія книги та друкарства» Катеринослав. профшколи друкарів (1925–1927); викл. економгеографії, біології, анатомії та фізіології людини торг.-пром. профшколи (1924–1928); відп. індексатором Укр. книж. палати в м. Дніпропетровську (1925–1928), заст. дир. (1923–1929), конс., індексатором та рубрикатором предм. кат. (з 1929) Дніпроп. держ. б-ки ім. Жовтневої революції. Був відряджений для відбору книг у Держ. книж. фондї та ін. наук. установах і книгосховищах, а також для ознайомлення з роботою б-к та книгознав. установ і організацій Ленінграда (трав.–черв. 1922). Заст. уповноваженого по Дніпропетровщині підкоміс. ВУЦВК зі склад. «Бібліогр. репертуару укр. книг за 10 років революції» (1927). Кер. робіт зі склад. «Зведеного каталогу закордонної періодики за 1926–1929 рр., що маютья в академбібліотеках Дніпропетровська» СНР (1924). Обраний за конкурсом на посаду бібліотекаря-фахівця ВБУ, яку не зайняв через особисті обставини (1928). Експерт Дніпроп. біржі пр. з кваліфікування безробітних бібліотекарів та одночасно конс. з окремих бібл. питань у культвід. окрполітосвіти (1928). Член спілки Робос (з 1920), СНР (з 1927), УБТ у Києві (з 1928). Під час роботи в Катеринославській державній б-ці ім. Жовтневої революції керував семінарами з бібл. активом та курсами і гуртком перекваліфікації бібл. робітників, на яких читав такі курси: 1) теорія та практика бібліогр.; 2) каталографія; 3) основи каталогізації; 4) комплектування бібліотек; 5) децимальна класифікація; 6) бібліотекар, вивч. книги та робота з книгою; 7) вступ до бібліотекознав. Крім того,

читав аналогічні курси на семінарах шкільних бібліотекарів (в 1928) та на курсах клубного від. при Окрполітосвіті (1928). На округових семінарах сіл. бібліотекарів у 1926–1927 проводив такі курси: 1) децимальна класифікація; 2) комплектування сіл. бібліотек; 3) бібліогр. природознавства. На курсах для районних бібліотекарів у 1928 читав курси: 1) бібл. вивч. книги та методи роботи з книгою; 2) принципи комплектування; 3) бібліогр. наук.-популяр. природозн. л-ри. Кер. бібліогр. секції Бібл. об'єднання (1924–1926). Делегат II Всеукр. конф. наук. б-к (Київ, 1925); I Всеукр. бібл. з'їзду (Харків, 1926); II Всерос. бібліогр. з'їзду (Москва, 1926); I з'їзду профспілк. б-к України (Харків, 1927); III Всесоюз. конф. директорів книж. палат (Харків, 1927).

Пр.: Демократизация науки // Народная свобода. – 1917. – № 16; Искусство и новый строй // Там же. – 1917. – № 20; Культура книги в СРСР // Заря. – 1927; Державна бібліотека Дніпропетровська // Там само. – 1929. – Ч. 1. – С. 12–13; Індустріалізація країни та книжкові ресурси провінції // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1930. – № 4. – С. 5–15.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 403; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 453; Горшняк Л.З. 160-річчю від дня заснування Дніпропетровської обласної наукової бібліотеки // Бібл. вісн. – № 1. – 1994. – С. 22–23; Вона ж. Деякі аспекти історії обласної наукової бібліотеки на поч. XX століття : з арх. досліджень // Обласна наукова бібліотека як соціокультурний центр творчого розвитку на ниві національного відродження : матеріали наук.-практ. конф. – Д., 1994. – С. 19–26; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 25, арк. 144–152; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7365 (особ. спр. Є.В. Стебельського).

Інтернет ресурси: Історична довідка [Електронний ресурс] // Дніпроп. обл. наук. б-ка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/history/index.html>. – Назва з екрана.

Стебницький Петро Януарович (псевд.: *Ирпенский, А.; Малоросс; Малороссиянин; Павло Смуток;*

Павло Хмара; 25.11.1862, с. Гореничі Київського пов. і губ. – 14.03.1923, Київ) – письменник, перекладач, громад. і держ. діяч. Н. в родині священика, засн. парафіяльної школи. Закін. 1-шу Київ. г-зію (1881), фіз.-мат. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1888). Працював службовцем Голов. упр-ня пошт і телеграфів (С.-Петербург, з берез. 1889); управителем канцелярії, т. в. о. ред. «Вестника финансов, промышленности и торговли» (С.-Петербург, 1894–1901); кер. комерційного від. «Торгово-телеграфного агенства» (С.-Петербург, 1904–31.08.1917); комісаром Ген. секретаріату у справах України при Тимч. рос. уряді (03.09.1917–груд. 1917); в уряді УНР В.О. Голубовича – членом фін.-екон. ради та дирекції Укр. держ. телеграфної агенції (лют.–квіт. 1918); сенатором Адміністративного ген. суду Держ. Сенату УД (Київ, з 03.08.1918); заст. голови делегації УД на мирових переговорах з Росією (09.08–07.10.1918), міністром народів і мистецтва УД (24.10–14.11.1918); найвищим судею Найвищ. суду УНР (січ.–лют. 1919), тов. голови Ради т-ва шкільної освіти (1919); ред. Пост. коміс. для складання біогр. слов. укр. діячів УАН (з 08.03.1919); членом ТК зі створення Нац. б-ки України в м. Києві (з 05.08.1919), зав. від. україніки ВБУ (з 17.10.1922). Д. чл. НТШ. Голова Благодійного т-ва вид. загальнокорисних і дешевих книг (С.-Петербург), С.-Петербур. осередку Т-ва укр. поступовців, Укр. нац. ради в Петрограді (1917–1918), т-ва «Просвіта» в Києві (з 1918), Коміс. для складання енцикл. слов. ВУАН; Пост. коміс. для складання біогр. слов. укр. діячів України УАН (1920–1923). Член філол. секції УНТ у Києві (1918). Де-

легат Всеукр. нац. конгресу (06–08.04.1917). Брав активну участь у діяльності укр. громади, зокрема, в орг-ції укр. парламентських фракцій I і II Держ. Дум, у вид. журн. «Украинский вестник» і газ. «Рідна справа: думські вісті» (С.-Петербург). Друкувався як публіцист і письменник в «Киевской старине», «Літературно-науковому вістнику» тощо. Разом з О.Г. Лотоцьким підготував для Тимч. уряду записку про нагальне задоволення нац. інтересів укр. народу (берез. 1917 р.). На посаді міністра наросвіти та мистецтва Української Держави підписав указ про утворення УАН. Клопотався безліччю укр. заходів, видавн. проектів, долучився до видання першого, найповнішого на той час, «Кобзаря» Т. Шевченка за ред. В. Доманицького (ред. прим. знаходиться у фондах ІР НБУВ (ф. 244, од. зб. 367). Нагороджений «Срібною медаллю у пам'ять Олександра III» (1896). Заарештований більшовиками (навесні 1919). Особовий архівний фонд П.Я. Стебницького зберігається в ІР НБУВ (ф. 244, 687 од. зб.). Значна частина док. П.Я. Стебницького зберігається і в інших фондах ІР: «Літературні матеріали» (ф. I), «Листування» (ф. III), «Архів Академії наук України» (ф. X), в особ. фондах: С.П. Постернака (ф. 52), Л.М. Жебуньова (ф. 82), Г.П. Житецького (ф. 86), К.В. Широцького (ф. 152), А.В. Ніковського (ф. 226), С.О. Єфремова (ф. 317) та ін.

Пр.: Під стелями думи. Нариси Павла Смутка. – СПб., 1907; Повний «Кобзар» в Росії // ЛНВ. – 1914. – № VII–VIII; Украина и украинцы. – Петрогр. : Друк. вид-ва «Друкарь», 1917. – 48 с.; Українська справа. – Петрогр., 1917; Поміж двох революцій. Нариси політичного життя за рр. 1907–1918. – К., 1918; Проф. Хв. К. Вовк // Книгарь. – 1918. – № 2; Справа державної мови // Закон і право. – 1918. – № 1; До біографії І.П. Котлярівського // Наше минуле. – № 2; В справі Академії наук // Нова рада. – 1918. – № 149; Укра-

на в економіке Росії. – Петрогр., 1918; 20 літ культурної праці // Нова рада. – 1919. – № 10; Нові видання творів М.П. Драгоманова // Книгарь. – 1919. – № 20; «Кобзар» під судом // Зап. Іст.-філол. від. – 1924. – Кн. IV. – С. 36–48; Государственная реформа и национальный вопрос. – ІР НБУВ, ф. 244, № 6; По поводу предъявления малороссам обвинений в «сепаратизме». – № 27; В червоній буцегарні. – № 358.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 31, 6 серп.; Життєпис і реєстр пр. П.Я. Стебницького // Перший піврік існування Укр. АН. – 1919. – С. 95–102; Марголин А. Україна і політика Антанты : зап. єврея і громадянина. – Берлін, 1921. – С. 66; Христюк П. Замітки і матеріали до історії української революції, 1917–1920 рр. – Відень, 1922. – Т. II. – С. 121, 136; Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 453; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 538; Верстюк В.Ф., Осташко Т.С. Діячі УЦР ... – С. 164–165; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 54; Болобольченко А. Три долі ... – С. 36; Мирні переговори між Українською Державою та РРФСР 1918 р. : зб. док. і мат. – Київ ; Нью-Йорк ; Філадельфія, 1999; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 504–506; Старовойтенко І. П.Я. Стебницький : Київ. період життя та діяльності : 1918–1923 рр. // Київ і кияни : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. – К., 2005. – Вип. 5. – С. 109–119; Білокінь С.І. Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... – С. 34–35; Піскун В. Політичний вибір української еміграції ... – С. 631; Степченко О.П. Українські вчені – фундатори ... – С. 140–152; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 73, 94, 96, 252; Науково-допоміжний апарат ... – С. 495; Степченко О.П. Архівна спадщина Петра Стебницького у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського : каталог. – К., 2014. – С. 7–22.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 50; оп. 1л, спр. 2, арк. 9; спр. 13, арк. 6; ІР НБУВ, ф. I, № 26677; ф. X, № 4866, арк. 102–103; № 6425 (автобіогр. П.Я. Стебницького).

Іконогр.: Горбач Т.С., Купченко-Гринчук О.М. Стебницький Петро Януарійович (1862–1923) – укр. громад.-політ. діяч, вчений, публіцист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1251>. – Назва з екрана.

Стевен Олександр Християнович (1844–1910) – громад. діяч. Н. в родині засн. та першого директора Нікітського ботанічного саду – Х.Х. Стевена (1781–1863). Закін. Сімферопольську чол. г-зію (1861); фіз.-мат. ф-т С.-Петербур. імп. ун-ту (1865). Працював службовцем департаменту

торгівлі та мануфактур (С.-Петербург, з 1865), секр. дир. департаменту зборів (з 1869); у відставці – зав. б-ки «Таврика» (з 18.01.1881; в 1894 б-ці присв. його ім'я), головою (з 03.03.1882) Тавр. земськ. управи. Почесн. голова Тавр. ученої арх. комісії (з 1887).

Пр.: Каталог бібліотеки Таврического губернского земства «Таврика» имени А.Х. Стевена / [сост. А.Х. Стевен]. – Симферополь: Тип. С.Б. Синани, 1903. – [4], 110, [1] с.

Л-ра: Маркевич А. Памяти Александра Христиановича Стевена // ИТУАК. – Симферополь, 1887. – № 1. – С. III; Кузнецова Л., Колесникова Н. Собственное имя – «Таврика» // «Таврика»: 125 лет основания краеведческой библиотеки Крыма. – Симферополь, 1998. – С. 4–6; Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 18–21.

Степаненко Василь Пилипович (псевд.: *Василь Літописець*; 1861, с. Полствин Канівського пов. Київської губ. – 1928?) – етнограф, громад. діяч. Н. в селян. родині. Був одружений з сестрою громад. діяча, письменника І.М. Стешенка (1873–1918). Працював вчит. сіл. шкіл; співроб. Полтав. земства (1897–1898); зав. укр. громад. книгарнею журн. «Киев. старина» (1902–1919). Член Братства Тарасівців, Чернігів. та Київ. Громад. Збирач укр. народного фольклору. Особовий архівний фонд В.П. Степаненка зберігається в ІР НБУВ (ф. № 205, 73 од. зб.). Бібліотеку В.П. Степаненка, переважно з українознавства (понад 2 тис. од.), придбала ВБУ в січні 1919 р.

Л-ра: Грінченко М., Верзилів А. Чернігівська українська громада // Чернігів і Північне Лівобережжя. – К., 1928. – С. 466; Єфремов С. Шоденники ... – С. 581; Козар Л. Подвижницька праця культурно-освітнього діяча і збирача українського фольклору // Народна творчість та етнографія. – 2005. – № 1. – С. 33–39; Дениско Л.М. Автографи на книжках ... – С. 96; Танана Р. Подвижницьке життя Василя Степаненка: до 150-річчя від дня народження // Дзвін. – 2011. – № 11/12. – С. 120–126; Науково-допоміжний апарат ... – С. 496; Дениско Л.М., Рудакова Ю.К. Книжкові знаки на книгах ... – С. 141.

Дж.: ІР НБУВ, ф. III, № 39516, 39491, 39499, 45671; ф. X, № 4866, арк. 104.

Степанишина Оксана Михайлівна (крипт.: *О. М.*; 19.01.1895, с. Старе Люблінської губ. Королівства Польського Російської імп. – ?) – історик. Н. в родині нар. вчителя. Навч. на іст. від. Харків. ВЖК (з 1913). Закін. Холмську г-зію (1913); Київ. ВЖК (1917); аспірантуру Н.-д. каф. історії України (1930). Промоційна праця: «Господарство Браницьких на Київщині та проведення реформи 1860-х рр.». Працювала бібліотекарем та вчит. комерц. уч-ща М.Г. Хорошилової (Київ, з 1918–1919); бібліотекарем-спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України у м. Києві (з 05.10.1920); співроб. Миронівської цукроварні (1922); вчит. Київ. проф. школи (1923); вчит. трудшколи № 1 ім. Т.Г. Шевченка (Київ, 1924–1927); співроб. Н.-д. каф. М.С. Грушевського (1928–1930); н. с. Коміс. для виучув. соц.-екон. історії України при ВУАН (до серпня 1933); дир. Київ. жін. г-зії (1942).

Пр.: Останні роки життя Михайла Грушевського // Наші дні. – Л., 1943. – Ч. 3. – С. 4–5; Те саме // Укр. історик. – 1981. – № 1–4. – С. 69–72; Українська іст. наука в 1920-х роках // Сучасник. – Новий Ульм, 1948. – Вип. 1.

Л-ра: Юркова О. Київська іст. школа М.С. Грушевського ... – С. 263–280; Юркова О. Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 255–256.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.; спр. 34, арк. 86; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7372 (особ. спр. О.М. Степанишиної); ЦДАМЛМ України, ф. 542, оп. 1, спр. 244, арк. 2.

Іконогр.: Юркова О.В. Світлина ... – С. 25.

Степанова Лариса Митрофанівна (1893, с. Іванівці Подільської губ. – ?). Н. в родині вчителя. Закін. Старо-Київ. жін. г-зію (1911). Працювала службовцем канцелярії Губ. земськ. управи (1912–1917); реєстратором Губ. продовольчої управи (Київ, 1918); діловодом М-ва зем. справ (1919), Губнаросвіти (1920–1921); Губсоюзу (1921); Вукоопспілки (Київ, 1921–1923); друкаркою (з 17.05.1923),

бібліотекарем II розр. підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (1931) ВБУ. Співроб. Пост. коміс. для слов. живої укр. мови (1919).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 538.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7380 (особ. спр. Л.М. Степанової).

Стешенко Ярослав Іванович (крипт.: Я. С.; 24.03.1904, Київ – 11.03.1939, бухта Нагаєво, Колима) – книгознавець, бібліограф. Н. в родині культ. діячів, педагогів та письменників – Івана Матвійовича Стешенка (1873–1918) та Оксани Михайлівни Старицької (1875–1942), дочки драматурга Михайла Петровича Старицького (1840–1904). Бабуся – Софія Віталіївна Старицька – була рідною сестрою композитора Миколи Віталійовича Лисенка. Сестра – Ірина Іванівна Стешенко (1898–1987) – письменниця, актриса театру «Березиль», музикознавець. Закін. Київ. г-зію (1920). Навч. на бібл. курсах та ф-ті профосвіти літ. циклу Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1920–1921). Закін. КІНГ (1930). Працював бібліотекарем-спеціалістом від. каталогізації (24.07.1920–01.11.1922), одночасно – від. рукописів (з 01.06.1922), н. с. (13.01.1928–1929) ВБУ; старш. бібліографом (30.05.1923–1926), кер. секцією (1926–1927), н. с. (1926–01.02.1928) секр. журн. «Бібліологічні вісті» (1923–1928) УНІКу; кер. сектору бібліогр. реєстрації та кер. каб. укр. дореволюц. друку Укр. книж. палати в Харкові (1932–1933). Член бібліогр. коміс. НТШ (1923), д. чл. Рос. бібліол. т-ва (1928), Ленінгр. т-ва бібліофілів (1929), НДКБ ВБУ (до 27.12.1929). Учасн. вид. «Альманаха библіофила» (Ленінград, 1929). Приймав б-ку митрополита Флавіана та фундам. б-ку КПЛ, які було передано до ВБУ (серп. 1921). Співорганіза-

тор та скарбник УБТ (Київ, 1928). Автор праць про Г. Нарбута, С. Маслова, бібліогр. показчиків, статей з питань бібліогр., книгознав. тощо. Готував фундам. показч. «Видань, що вийшли в Рос. імперії укр. мовою в 1798–1916» (з 1923), бібліографію історії укр. друкарства (1925), укр. дит. друку XIX і XX ст (1928), словник графіків і граверів для збірника сучасної укр. графіки (1929). У рукописі залишилася праця «Бібліографія української бібліографії» (1921). Заарештований за приналежність до СВУ (1929), справи «археологів-жупанів» (1933). Засуджений Трійкою колегії ДПУ УСРР (24.02. та 21.05.1934). Відбував заслання в Казахстані (до 1936), пізніше – на Колимі. Загинув на засланні. Реабілітований (05.09.1958).

Пр.: Украинское библиологическое общество // Альманах библіофила. – Ленінград., 1929. – С. 413–414; Систематичний каталог вид. ВУАН. 1918–1929 / уклад. М.М. Іванченко, Я.І. Стешенко. – К., 1930. – 286 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 405; ЕУ. Слов. част. Т. 3. – С. 395; Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 455; Сарана Ф.К. Стешенко Ярослав Іванович // УРЕ. – 2-ге вид. – Т. 10. – К., 1983. – С. 538; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 119; Революція 1917 : спогади // Укр. історик ... – С. 126; Білокінь С.І. Видатний український бібліограф Ярослав Стешенко (1904–1939) // Наук. пр. НБУВ. – 1999. – Вип. 2. – С. 107–130; Ковальчук Г.І. Співробітники УНІК – жертви політичних репресій ... – С. 52–94; Стришенець Н.В. Ярослав Стешенко: «...Чекаги на мене ... божевільна і марна вигадка» // Там само. – С. 95–106; Хорунжий Юрій. Великий родовід // Дзеркало тижня. – 2001. – № 3; Довідник з історії України ... – С. 836; Ковальчук Г.І. Українське бібліологічне товариство (УБТ) // Вісн. Книж. палати. – 2004. – № 4. – С. 34–35; Кірієнко Ольга. У тенетах спецслужб : єдиний онук Михайла Старицького, засновника українського театру, загинув на Колимі // Хрещатик. – 2006. – 19 квітня; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181, 197, 215, 221; Укр. бібліографіа. Вип. 2 ... – С. 161–162; Кірієнко О.В. Листування Ярослава Стешенка з Борисом Чистяковим як джерело до життєпису українського бібліографа : дослідження матеріалів рукописного відділу Російської національної бібліотеки у Санкт-Петербурзі // Укр. біографістика : зб. наук. пр. –

2010. – № 6. – С. 274–288; Науково-допоміжний апарат ... – С. 497; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 466–468; Дениско Л.М., Рудакова Ю.К. Книжкові знаки на книгах ... – С. 143.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 5, арк. 77 зв., 107; спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 313, арк. 23 зв.; оп. 1л, спр. 9, арк. 2 зв.; спр. 10, арк. 52 (заява Я.І. Стешенка); спр. 11, арк. 1 зв.; ІР НБУВ, ф. І, № 25875; ф. 33, № 2333; ф. 47, № 154, арк. 3, 10–11; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7399 (особ. спр. Я.І. Стешенка).

Іконогр.: Хорунжий Ю. Шляхетні українки... – С. 99; ІР НБУВ, ф. 33, № 4062.

Стешко Федір Михайлович (01.09.1877–31.12.1944) – музико-знавець, громад., політ. і культ.-освіт. діяч. Закін. дворічні бібл. курси при Карловому ун-ті в Празі (1938). Працював доц. історії музики, головою від. Сенату у справах б-ки, зав. б-ки УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, 1930-ті).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 198; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 39; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 259.

Стойкевич Іван Михайлович (05.07.1902, Галичина Австро-Угорської імп. – ?). Закін. пром. від. Вищ. партшколи. Асп. секції економіки Н.-д. каф. нар. госп-ва та к-ри Кам'янець-Поділ. ІНО (1927). Працював зав. каб. мистецтва, політкомісаром б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1921); зав. Кам'янець-Поділ. іст.-археол. музеєм (07.10.1922–24.02.1923); інсп. окр. політосвіти; викл. профшколи. Д. чл. Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва (1925).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 405; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 159–170; *Нестеренко В.А.* Репресовані керівники ... – С. 26–29.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, 18954 (звіт про діяльність Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7403 (особ. спр. І.М. Стойкевича).

Стойкович Аркадій Опанасович (крипт.: О.; О. А.; Ст., А.; С-ч, А.; С-ч, А. А.; 08.05.1814, Бахмутський пов. Катеринославської губ. – 11.06.1886, С.-Петербург) – бібліотекар; канд. дипломат. наук (1846). Н. в родині ректора Харків. ун-ту, уродженця. Бахмут. пов. Катеринослав. губ. – О.І. Стойковича (1773–1832). Закін. юрид. ф-т Дерпт. ун-ту (1846). Працював службовцем канцелярії кредит. частини (з 1846); перекладачем канцелярії М-ва царського двору (з 1850); мол. бібліотекарем (з 31.08.1853), зав. слов'ян.-рус. від. (з 09.01.1862), ст. бібліотекарем (01.10.1864–31.12.1881) С.-Петерб. публ. б-ки (1853–1881). Вів бібліогр. від. журн. «Книжный вестник».

Пр.: Нравы, обычаи и памятники всех народов земного шара. – М., 1846; Вопрос о перемещении публичной библиотеки в другое здание, вместо перестройки занимаемого ею ныне // Биржевые ведомости. – 1864. – № 155.

Л-ра: *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 455.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 4866, арк. 115.

Інтернет-ресурси: Сотрудники РНБ – деятели науки и культуры : биограф. словарь. Т. 1–4 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.nlr.ru/nlr_history/persons/info.php?id=409. – Назва з екрана.

Столбіна Н. (?-?). Закін. жін. г-зію та худож. школу. Працювала зав. б-ки Худож.-іст. музею (Суми, 1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 15.

Стороженко Микола Ілліч (крипт.: Н. С.; С-ко; С-ко, Н.; С-ко, Н. В.; 10.05.1836, с. Ржавець Прилуцького пов. Полтавської губ. – 12.01.1906, Москва) – філолог, історик л-ри, шекспірознавець, шевченкознавець; магістр (1872), д-р іст. заг. л-ри (1878), чл.-кор. С.-Петерб. АН (1899), проф. (з 1879). Закін. 1-шу Київ. г-зію; іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1860). Працював вчит. 1-ї Моск. г-зії та Олександрівського військ. уч-ща.; екстраор-

динар. проф. (1879), ординар. проф. каф. історії заг. л-ри іст.-філол. ф-ту (1884–1906), засл. проф. (з 1898) Моск. ун-ту; дир. б-ки Румянцевського музею (Москва, 1893–1902). Віце-президент Лондонського Нового Шекспірівського т-ва (з 1881). Голова Моск. т-ва шанувальників рус. словесності (1894–1901). Почесн. чл. Румянцевського музею (з 1902). Автор праць з історії черніг. козацтва. Нагороджений орденами Св. Володимира IV та III ст., Св. Анни II ст., Св. Станіслава III та II ст.

Л-ра: Масанов І.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 456; Шкоропад Д.О., Савон О.А. Прилуччина : енцикл. довід. / за ред. Г.Ф. Гайдая. – Ніжин, 2007. – С. 195–196.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4866, арк. 118.

Інтернет-ресурси: Румянцевский музей. Стороженко Николай Ильич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rmuseum.ru/data/authors/s/storozhenkoni.php>. – Назва з екрана; Летопись Московского ун-та. Стороженко Николай Ильич [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://letopis.msu.ru/peoples/752>. – Назва з екрана.

Сторожук Андрій Антонович (псевд.: Чужий Андрій; 1897, Умань Київської губ. – 1974) – письменник. Навч. в двокласовому уч-щі (Умань, 1905–1912), ІНО (Харків), на біол. ф-ті Моск. пед. ін-ту (1932). Працював телеграфістом станцій Пд.-Зх. залізниці (Умань, Тальне, Шпола, Бородянка, 1912–1918); бібліотекарем, бібліографом міськ. б-к (Умань, 1918–1922); журналістом, педагогом (Київ, 1922–1926); бібліотекарем б-к (Москва, 1926–1935); бухгалтером житл.-буд. контор (Москва, з 1953). Член групи «Панфутуристів» (1923). Особовий архівний фонд А.А. Чужого зберігається в ІР НБУВ (ф. 272, 47 од. зб.).

Л-ра: Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 573.

Стоянова Надія Іванівна (1885–?). Н. в родині священика. Закін. Київ. ВЖК, бібл. семінар УНІКу. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліоте-

карів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала в б-ках: УНІК (1928–1931); Ін-ту соцвиховання (1931); Меліорат. ін-ту; старш. бібліотекарем від. опрацюв. Київ. укр. пед. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 155; спр. 52, арк. 2; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 4.

Стратен Володимир Васильович (12.11.1890, с. Хаджимус Бендерського пов. Бессарабської губ. – 09.12.1932, Одеса) – літературознавець. Н. в родині садівника. Закін. 2-гу Кишинів. г-зію (1911); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1915). Працював у школах Одеси; н. с. Одес. арх. упр. (1920–1921; 1928); співроб. крайов. іст. арх.; асистентом Одес. ІНО (з 1924); зав. школи № 47 (Одеса, 1923); конс. (з 1924), зав. конс.-довід. від. (1928–1932), в. о. дир. ОДПБ (черв.–листоп. 1929). Член Коміс. з історії жовт. революції та ком. партії (Істрпарту) (з 1922); соц.-іст. секц. Одес. коміс. краєзнавства ВУАН. Автор наук. праць з історії рев. рухів та нар. освіти, декабристознавства, архівознавства. Створив предм. каталог ОДПБ.

Пр.: Ученые записки высшей школы г. Одессы // Нар. просвещение. – 1922. – № 6–10. – С. 75–77; Указатель трудов, основанных на Одесских архивных материалах : к статье «Обзор одесских архивов» // Вісн. Одес. коміс. краєзнавства при ВУАН. – 1925. – Ч. 2–3. – С. 162–166; До матеріалів про декабристів : на підставі даних Одеського історичного архіву / В.В. Статен, Є.П. Трифільєв // Рух декабристів на Україні. – Х., 1926. – С. 77–97; Матеріали до революційного руху в Одесі : до Х-річчя радвлади на Україні / упоряд.: М.М. Петринський, М.В. Рапопорт, В.В. Стратен та ін. – Вип. 2. – О., 1929; Бібліографія революційного руху в Одесі (1820–1920) / упоряд.: М.М. Петринський, М.В. Рапопорт, В.В. Стратен та ін. – О., 1933. – 12 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 406; Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... – С. 9, 156; Одеські історики ... – С. 384–386; *Ботушанська О.* Скарбниці культури – 175 // Бібліотеки України ... – С. 205.

Іконогр.: Дослідники історії Південної України ... – С. 9.

Страховський Костянтин Костянтинович (?-?). Закін. Петрогр. чол. г-зію (1915); фіз.-мат. ф-т Ленінгр. ун-ту (1924). Працював вчит. 31-ї школи Центр. р-ну (Петроград, 1919–1926); зав. б-ки школи для дорослих (Ленінград, 1926–1930); бібліотекарем Вінниц. ін-ту соц. виховання (1930–1932); статистиком агро-вироб. від. Вінниц. обл. контори «Союзсеменовод» (1932–1933). Володів фр., нім., англ., італ. мовами.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 134; спр. 34, арк. 87; спр. 40, арк. 148 (заява К.К. Страховського).

Стругацький Геннадій Зиновійович (1903-?) – механік. Освіта вища. Працював конс. від. соц.-екон. наук, конс. каб. тех. інформації, н. с.-конс. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (26.05.1937–11.07.1941).

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 320.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 19; спр. 60, арк. 83 зв.

Струківська Наталія Юріївна (1892-?). Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту, курси іноз. мов. Працювала викл. комерц. школи (1914–1916); викл. Київ. трудшколи № 21 (1916–1922); бібліотекарем ВБУ (14.11.1928–1931); зав. б-ки Київ. гірн.-геол. ін-ту Наркомтяжпрому (1931–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; спр. 402, арк. 36; спр. 442, арк. 15; оп. 1л, спр. 40, арк. 153–154 зв. (заява, анкета Н.Ю. Струківської); оп. 1л, спр. 31, арк. 151.

Стучевська Надія Іванівна (1913–1994). Н. в родині провідника залізниці. Закін. бібл. від. Київ. технічному комуніст. освіти (1933). Працювала бібліотекарем район. б-ки (1932); бібліотекарем від. опрацюв. ВБУ (03.09.1933–01.03.1934); бібліо-

текарем Київ. держ. обл. б-ки ВКП(б) (1932–1941); після війни – зав. б-ки Ін-ту л-ри ім. Т. Шевченка.

Пр.: Список наукових праць О.І. Білецького / уклад. Н.І. Стучевська, Л.В. Беляєва // Рад. літературознавство. – 1955. – № 18. – С. 289–305.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 107.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 156–158 зв. (наказ про призначення на посаду бібліотекаря Н.І. Стучевської, заява, анкета Н.І. Стучевської); спр. 44, арк. 78.

Субоч Володимир Фадейович (?-?). Працював бібліотекарем Олександрівської імп. г-зії (Київ, 1912–1913).

Пр.: Каталог книг Фундаментальной библиотеки Императорской Александровской Киевской гимназии / сост. В.Ф. Субоч. – К. : Литотип. С.В. Кульженко, 1912. – [2] с., 364 стб., XXIII с., 1 л. ил.; Дополнение к каталогу книг Фундаментальной библиотеки Императорской Александровской Киевской гимназии : I. Описание рукописей. II. Краткий очерк истории фундаментальной библиотеки. III. Каталог книг, приобретенных в 1912–1913 уч. г. / [сост. В.Ф. Субоч] – К. : С.В. Кульженко, 1913. – IV, 24, 112, VIII с.

Л-ра: Библиография русской библиографии ... – С. 65.

Сульженко Костянтин Петрович (1905-?) – економіст. Освіта вища. Працював старш. бібліотекарем, м. н. с.-конс. з економіки промисловості від. наук. бібліогр. БАН УРСР (01.04.1935–20.10.1937).

Дж.: Арх. НБУВ: оп. 1, спр. 47, арк. 17; спр. 50, арк. 20; спр. 53б, арк. 137; спр. 53в, арк. 185.

Сулятицький Павло (1884–1932) – юрист, громад. діяч. Працював міністром справедливості Кубанської нар. республіки (1919); головою Кубан. дипломат. місії в Варшаві (1920). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 220; Чорний В.В. Діяльність УТПК ... – С. 174; Дубровіна Л.А., Онущенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 268.

Сумцов Дмитро Миколайович (02.02.1877, Харків – 1919). Н. в родині вчен.-філолога *М.Ф. Сумцова* (1854–1822). Закін. 2-гу Харків. г-зію (1896); від. сусп. наук Харків. імп. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря Харків. імп. ун-ту (1900–1903); інсп. Звенигород. комерц. уч-ща (1912). Досліджував питання укр. мовознавства.

Пр.: Географія України / М. Сумцов, Д. Сумцов. – Х., 1921.

Л-ра: Сумцов М. Ясній пам'яті Дм. Сумцова // Географія України / М. Сумцов, Д. Сумцов. – Х., 1921. – С. 140; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 291.

Сумцов Микола Федорович (крипт.: *Н. С.; Н. Ф. С.; С.; С...в; С-в; С-в, Н.; С-ов, Н. Ф.; С-цев, Н.*; 06.04.1854, С.-Петербург – 12.09.1922, Харків) – літературознавець, етнограф, історик книги; д-р філол. н. (1885), проф. (1889), чл.-кор. імп. С.-Петерб. АН (з 1905), акад. УАН (1919). Н. в дворян. родині нащадків козацької старшини. Закін. Харків. 2-гу г-зію; іст.-філол. ф-т Харків. ун-ту (1875). Проф. стипендіат Харків. імп. ун-ту (з 02.10.1875). Магістер. дис. «О свадебных обрядах по преимуществу русских» (1881), докт. дис. «Хлеб в обрядах и песнях» (1885). Працював приват-доц. каф. історії рус. л-ри (з 1878), екстраординар. (1888), ординар. проф. (з 1889), деканом (1908–1916), зав. музеєм вишуканих мистецтв та старожитностей (1884–1886) іст.-філол. ф-ту Харків. ун-ту; гласним міськ. думи; секр. (1885), чл. правління (з 1886) ХГБ; дир. Етногр. музею Харків. ун-ту (1904–1918); дир. Музею Слобідської України ім. Г.С. Сковороди (1920–1922). Д. чл. Москов. т-ва шанувальників природознавства, антропології та етнографії (з 07.10.1889); НТШ (з 1908); Воронезької арх. коміс. (з 01.09.1902);

Москов. археолог. т-ва (з 27.09.1902). Чл.-кор. Чесько-Слов'янського т-ва в Празі (з 25.04.1899). Почесн. чл. Іст. т-ва Нестора-Літописця в Києві (03.12.1900); Чернігів. (з 27.02.1902), Полтав. (з 16.11.1903) губ. арх. коміс. Секретар (з 1880), голова (з 1897) Харків. іст.-філол. т-ва (до 1919). Член ради опікунів Харків. навч. округу (з 1887); міськ. управи; видавн. к-ту Харків. т-ва грамотності. Організатор проведення в Харкові XII Археол. з'їзду (1902). Ред. «Сборника Харьковского Историко-филологического общества». Засн. пед. від. Іст.-філол. т-ва та «Трудов» відділу (1892). Організатор заснування народних і шкільних бібліотек, безкоштовних читалень. Розробник рекомендацій щодо позакласного навчання в умовах бібліотек. Збирач та зберігач бібліотечного фонду Музею Слобідської України (1921–1922). Автор понад 900 пр. з питань етнографії, фольклору, а також бібл. справи. Порушив проблеми дослідження історії рукописних пам'яток та книжкових зібрань на Харківщині. Залучив до наукового обігу відомості про склад та зміст книгозбірні Харківської духовної семінарії. Особовий архівний фонд М.Ф. Сумцова зберігається в ЦДІАК України (ф. 2052, 1647 од. зб.).

Пр.: К вопросу о Харьковской общественной библиотеке // Харьк. губерн. ведомости. – Х., 1885. – 24 сент.; Первый каталог Харьковской общественной библиотеки. – Х., 1886; Систематический каталог Харьковской общественной библиотеки – Х., 1887; Заметки о старопечатных книгах Харьковской духовной семинарии // Киев. старина. – 1888. – Т. 21, № 6. – С. 89–90; Организация общественных и школьных библиотек. – Х., 1896; Краткий очерк истории Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805–1905) / Д.И. Багалея, Н.Ф. Сумцов, В.П. Бузескул. – Х., 1906. – 329 с.; Харьков и Шевченко. – Х., 1911. – 9 с.; З приводу книгозбірні заборонених книжок // Наука на Україні. – 1922. – № 3. – С. 209–210.

Л-ра: Багалей Д.И. Профессор Николай Федорович Сумцов : к двадцатипятилетней годовщине его учено-педагогической деятельности – Х., 1900; *Редин Е.* Профессор Николай Федорович Сумцов : к тридцатилетней годовщине его учен.-пед. деятельности. – Х., 1906. – 30 с.; Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – С. 104–112, 135; Життєпис проф. М.Ф. Сумцова // Зап. Іст.-філол. від. – 1923. – Кн. II–III. – С. 6–7; Реєстр наукових праць професора М.Ф. Сумцова // Там само. – С. 8–40; Онацький Є. УМЕ ... – С. 1862–1863; Рання історія АН України ... – С. 235; *Масанова И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 460; *Єрофєєва Г.* Бібліотечна діяльність Миколи Сумцова : з історії бібліотек Слобожанщини // Бібл. вісн. – 1997. – № 3. – С. 17–19; Микола Федорович Сумцов (1854–1922) : бібліогр. покажч. / уклад.: Н.І. Полянська, В.О. Савчук, В.З. Фрадкін, В.О. Ярошик ; наук. ред. : Ю.З. Данилюк, В.З. Фрадкін ; НАН України, Ін-т історії України, ХДНБ ім. В.Г. Короленка. – К. : Рідний край, 1999. – 251 с. : портр.; Біобібліогр. слов. Харків. ун-ту ... – С. 97–109; *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій ... – С. 147; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX – у 10-х роках XX ст. : стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 11; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 17, 18, 25, 35, 49, 50, 53, 55, 245, 276; *Мишук С.* Внесок професорів Харківського університету в дослідження рукописно-книжкових пам'яток України (кінець XIX – початок XX ст.) // Волин. іст. зап. – 2010. – Т. 4 – С. 4–11; Науково-допоміжний апарат ... – С. 497; Дослідники історії Південної України ... – С. 104–112.

Интернет-ресурси: На пошану академіка Миколи Федоровича Сумцова : до 155-річчя з дня народж. // ХДНБ ім. В.Г. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com/sumtsov/summ1.html>. – Назва з екрана; Сумцов Микола Федорович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/rozdil/Персоналії>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2973; Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... – вклейка.

Суримеєва Таїсія Трохимівна (1900–?). Н. в родині педагога. Освіта вища. Працювала зав. Новомиргородської район. б-ки; бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 157 (анкета Т.Т. Суримеєвої).

Суслопаров Микола Захарович (17.01.1901, Біла Люблінської губ. Ко-

ролівства Польського Російської імп. – 21.11.1974, Київ) – бібл. діяч. Н. в родині службовця. Закін. Кам'янець-Поділ. г-зію (1919), іст. ф-т Кам'янець-Поділ. ІНО (1924), курси бібліотекознав. та бібліогр. ВБУ (1927–1928, 1936). Працював бібліотекарем (1920–1922), зав. (21.12.1922–01.11.1924) Кам'янець-Поділ. ЦНБ ІНО; бібліотекарем підвід. обміну секції комплектування (1927–1931), старш. бібліотекарем (1931–1934), заст. дир. (1934), старш. бібліотекарем-конс. (1935–08.02.1937); одночасно н. с. Центр. арх. стародавн. актів (03.10.1936–02.08.1937); коректором Держполітвидаву при Раді Нар. Комісарів УРСР (25.01.1938–30.09.1940); коректором Укр. філії ІМЕЛ (30.09.1940–лип. 1941); під час нім. окупації Києва – зав. від. Держ. іст. б-ки (08.12.1941–лют. 1942); бібліотекарем (лют. 1942–25.09.1943) та зав. від. (з листоп. 1943) КБК; зав. філіями (1943), зав. від. (1944–1945), зав. філії № 1 (1946–1948), голов. бібліотекарем від. каталогізації (1949–1950) ДПБ УРСР. За часів його кер-ва в Кам'янець-Поділ. ЦНБ ІНО почав роботу пед. (з кінця 1923) та соц.-екон. (з трав. 1924) семінари та дит. б-ка-читальня (з квіт. 1924). Проходив військ. службу рядовим Червоної армії (Бердичів, 1924–1926). Брав участь у операціях партизанського загону Рибаків під Городницю та Корчою (лип.–жовт. 1941). Знавець класич. мов. Розшифрував низку стародавн. написів і розробив наук. методику дешифрування давн. письма. Склав зведену таблицю-силабарій по критському лінійному письму. Активний учасн. та секр. Президії Першої Всеукр. наради робітників книги в Харкові (Харків, 4–12 листоп. 1923). Брав участь у роботі колективу науковців ВБУ над планом створення рад. бібл. енцикл. (1932–1933).

Пр.: Інкунабула Бібліотеки Кам'янецького ІНО // Студент. трибуна. – Кам'янець, 1923; Радянська преса в Кам'янці на Поділлію // Червоний кордон. – Кам'янець, 1925. – Ч. 105. – С. 7; Гайдамаччина в 80-х роках XVIII століття // Зап. Іст.-філол. від. – Кн. XVIII. – К., 1928; кн. XIX. – К., 1928; Видання «Маніфесту Комуністичної партії» К. Маркса і Ф. Енгельса на Україні. 1905–1940 : [бібліогр. покажч.]. – К., 1940; До історії видання «Маніфесту Комуністичної партії» К. Маркса і Ф. Енгельса на Україні // Наук. зб. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 15–25; До 80-річчя з дня народження П.В. Клименка // УІЖ. – 1967. – № 7. – С. 135–139; Друкарні Поділля (іст. замітка). – ІР НБУВ, ф. 47, № 321, арк. 164–166; Дитяча бібліотека-читальня при Науковій бібліотеці Кам'янець-Поділ. ІНО. – спр. 336, арк. 134–137.

Л-ра: Білокінь С. Шукач словесних скарбів // Рад. Поділля. – Хмельницький, 1981. – 15 берез., № 55 (13824). – С. 4; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 242; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 277; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 57, 69, 77, 80, 112, 125, 128; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 321; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 321; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 375; Бабій Л.М. Директори бібліотеки ... – С. 74; Прокопчук В.С. І.Г. Сливка ... – С. 20–31; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 224, 440; Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф. Бібліотека КПНУ ... – С. 53, 61, 65, 67, 68, 157, 159, 175, 204.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 152–153; спр. 53б, арк. 148; спр. 53в, арк. 1; оп. 2л, спр. 142, арк. 72–84 (особ. спр. М.З. Суслопарова); ДАХМО, ф. Р. 302. Кам'янець-Поділ. ІНО. Б-ка, оп. 1, спр. 41 (особ. спр. канцеляриста б-ки М.З. Суслопарова).

Сухотіна Ревекка Володимирівна (?–?). Закін. жін. г-зію. Працювала бібліотекарем 4-го від-ня Херсон. громад. б-ки (з 1914); зав. Центр. дит. б-ки (Херсон, 1924–1950). Очолювана нею б-ка працювала як дослідна база Моск. ін-ту дит. читання (з 1926) та

як база практики для студентів Харків. бібл. ін-ту (з 1937). Напередодні війни б-ка обслуговувала більше 5 тис. читачів і налічувала понад 60 тис. прим. видань.

Л-ра: Дитячі бібліотекарі України ... – С. 164–165; Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 68.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 94.

Сушицька Поліна Оверківна (1892–?). Н. в родині вчителя. Закін. Кам'янець-Поділ. г-зію, іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1916). Учасн. Семінарію рус. філол. акад. В.М. Перетца, опрац. стародруки в Румянцевському музею Москви. Працювала вчен. секр. Археогр. коміс. УАН (1919–1921), одночасно – бібліотекарем укр. іст.-філол. семінару Київ. ВІНО та каталогізатором б-ки Соц.-екон. від. ВУАН (1921); н. с. Коміс. для складання енцикл. слов. ВУАН (1921–1924); позаштат. пост. співроб. Б-ки ім. Б. Антоновича іст.-філол. від. ВУАН (1924–1930); б-ки II Від. ВУАН (1931–1932); старш. бібліотекарем (01.01.1934–22.06.1935), голов. бібліотекарем (1939) НБУВ; зав. б-кою Гідромеліорат. ін-ту (1942).

Л-ра: Історія АН України. 1918–1923 ... – С. 539; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 194; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 102; Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... – С. 26–28.

Дж.: Київ. обл. арх., ф. Р-2412, оп. 2, спр. 244; Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 58, арк. 72–73; спр. 326, арк. 206; оп. 1л, спр. 29, арк. 78; спр. 42, арк. 137; спр. 47, арк. 19.

Т

Тараховська Олександра Миколаївна (?-?). Працювала співроб. ХДНБ ім. В.Г. Короленка (1938–1958).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Тарнавський Вадим Петрович (10.06.1905, Казатин Бердичівського пов. Київської губ. – ?) – літературознавець, бібліотекознавець. Н. в родині церк. діяча, єпископа УАПЦ П. Тарнавського (1884–?). Закін. Київ. 8-му г-зію (1919), Баришів. соц.-екон. технікум (Переяслав. пов., 1922), літ.-лінгв. цикл ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1926). Асп. УНІКу (з 01.10.1931). Працював у квітникарстві Мейєра на Сирці (1919); на Баришів. торфорозробках, у канцелярії район. від. міліції, на з-ді Баришів. кустарно-вироб. шкір. труд. артілі (1920–1922); викл. мови 4-ї школи (Київ, 1927–1933); тимч. робітником (з 26.11.1933), старш. (з 07.09.1935), зав. (1936), голов. бібліотекарем (1938) газ. від. преси, н. с. від. рукоп. (1941) БАН УРСР (1933–1941); с. н. с. бібліогр. групи Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка (1939–черв. 1941); під час нім. окупації Києва – кер. Інспектурою б-к КМУ (1941–1942). Член наук. ради управи Книжкової палати в м. Києві при Відділі культури та освіти Київ. міськ. управи (листоп. 1941). Дослідник творчості Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, Ф. Вовка, М. Комарова.

Пр.: Рецензія на «Конотопську відьму» Квітки // Життя й революція. – 1927. – № 2. – С. 248–250; Два листи до Краєвського // Л-ра. – 1928; Рецензія на «Вибрані твори» Квітки // Життя й революція. – 1928. – № 8. – С. 160–162; Г.Ф. Квітка-Основ'яненко : бібліогр. розвідка : з нагоди 150-х роковин народження письменника / Комісія для видавання пам'яток новітнього укр. письменства – Х. : Укр. робітник, 1929. – XXVIII, 354 с. – (ВУАН. Зб. іст.-філол. від., № 87); Соціалістична утопія І. Франка // Франко І. Захар Беркут. – К., 1930; Буржуазна концепція історії та бібліографії преси на Україні // Проти буржуазної теорії у книгознавстві : наук. зап. / УНІК. – К., 1933. – Т. І. – С. 139; Ковальчук Г.І. УНІК ... – С. 471.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 246; Гольденберг Л.І. Бібліографічні джерела українського літературознавства : путівник. – К., 1990. – С. 108; Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... – С. 169; Довідник з історії України ... – С. 844; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 546; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 86, 89, 93, 205, 206, 208, 211, 212, 214–218, 220, 221, 224, 226, 229, 233, 234, 252; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 322; Зленко Г. Бібліограф без бібліографії // Наук. світ. – 2007. – № 6. – С. 18–19; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 220, 297.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 183 зв.; спр. 45, арк. 271; спр. 47, арк. 20; спр. 50, арк. 21; спр. 40, арк. 175–179 (довідка, автобіогр. В.П. Тарнавського); спр. 60, арк. 48 зв.; ІР НБУВ, ф. 47, № 262, арк. 32; № 285, арк. 4.

Тартаковський (?-?). Працював співроб. Бібл.-арх. від. ГУ у справах мистецтв та нац. к-ри М-ва народів та член Орг. коміс. для скликання Всеукр. з'їзду бібліотекарів (1918).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 55.

Тверська А.Л. (?-?). Працювала зав. студент. абонементом хім.-технол. ф-ту б-ки Київ. індустр. ін-ту (1941).

Л-ра: Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... – С. 27.

Тверська Віра Михайлівна (1896–?). Закін. Орловське єпархіальне уч-ще (1913). Працювала вчит.

земськ. і профшколи (Орловська губ., 1913–1921); викл. трудшколи (Київ, 1923–1925); співроб. каб. бібліотекаря Київ. бібл. об'єднання при Центр. робітн. б-ці ім. РКП(б) під кер. *Н. Фридьєвої* (1925–1928); бібліотекарем Київ.землевпорядкув. школи (1928–1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 25, арк. 170.

Телятников Я.С. (?-?). Працював старш. інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Телятникова Розалія Марківна (?–після 1955) – бібл. робітниця. Дружина *Я.С. Розанова* (1889–1936). Закін. бібл. семінар при НКО. Працювала бібліотекарем, бібліографом КЦРБ ім. РКП(б) (1927–1928). Репресована, відбувала заслання (Башкирія, 1937–1942).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 75, 101.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Телятникова С.М. (?-?). Працювала старш. інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Теремець Дмитро Петрович (?-?). Працював зав. центр. б-кою КІНГУ (1925–1932). Член коміс. з бібл. перепису (1920-ті рр.).

Лит.: Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 48; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 86, 87, 181; *Афанасьєва З.Б.* Книгозбірня Київського комерційного інституту (1906–1920) : організація б-ки та її місце у фонді Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського // *Рукоп. та книж. спадщина України.* – К., 2012. – Вип. 15. – С. 106–115.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 19; спр. 400, арк. 16; спр. 402, арк. 75; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 24.

Терехова Зоя Павлівна (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. та перші повоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 179.

Терещенко Єлізавета Іванівна (1896, Шостка Чернігівської губ.–?). Н. в родині вчителя. Освіта вища. Закін. Черніг. г-зію (1911) та пед. ф-т природн.-геогр. від-ня Київ. ВЖК (1920). Працювала вчит. на селі (1911–1916) та в Києві (1920–1922); бібліотекарем Київ. вет. ін-ту (1922–1931); зав. б-ками Київ. зоотех. ін-ту (1931–1933) та Київ. фармац. ін-ту (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 159–165 (довідки, заява, анкета).

Терлецький Павло Федорович (06.05.1884, Прилуки Полтавської губ. – ?). Н. в родині священика. Закін. Прилуцьку г-зію; Черніг. духов. семінарію; кооп. курси Центр. кооп. к-ту (Київ, 1918); іст.-філол. ф-т Укр. держ. ун-ту (1921); Вищ. кооп. технікум (Київ, 1926). Працював військ. писарем (1914–1917); уповноваж. (Ізюм Харків. губ., 1917–1918); зав. канцелярії, секр. (Київ, 1918–1919); інструкт.-культпрацівником, бібліотекарем Прилуцької райспілки; одночасно – вчит. історії к-ри та кооперації Прилуцької трудшколи (1920–1923); бібліотекарем-фахівцем читальні (05.06.1923–1927), бібліотекарем-спеціалістом підвід. обміну секції комплектування (1928–1929), зав. обмінним фондом (1929–1931) ВБУ; пом. зав. б-ки ВАП (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 270, арк. 22; спр. 400, арк. 18; оп. 1л, спр. 1, арк. 68 (прохання П.Ф. Терлецького до ТК, 30.11.1918); спр. 16, арк. 102; оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7616 (особ. спр. П.Ф. Терлецького).

Тершаковець Михайло Іванович (11.06.1883, с. Кліцько Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 06.02.1978, Філадельфія, США) – філолог, літературознавець, педагог; д-р філос. зі слов'ян. філол. (1948). Закін. держ. академ. г-зію у Львові (1902). Навч. у Львів. (1902–1905), Віден. (1905–1906) унтах. Учень К. Студинського, *О. Колесси*, М. Грушевського. Працював учит. укр. мови і л-ри держ. академ. г-зії (Львів, 1906–1944); доц. каф. укр. л-ри ЛДУ (1940–1941); с. н. с. Львів. від. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1940–1941); викл. лат. мови укр. г-зії (Відень, з 1944); викл. укр. мови Віден. ун-ту (1945–1949). Д. чл. філол. секції НТШ, пед. т-ва «Учительська громада». Почесн. чл. Ін-ту-заповідника М. Шашкевича (Вінніпег, 1968), НТШ (Нью-Йорк, 1974). Емігрував до Відня (1944). Автор наук. праць з історії к-ри Галичини XIX ст., л-ри княжої доби, літературознавчих студій про Т.Г. Шевченка та ін. літ. діячів. Займався впорядкуванням та каталогізацією фонду б-ки НТШ у Львові (з 1919).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 274; *Онацький Є. УМЕ ...* – С. 1895; Довідник з історії України ... – С. 851; *Історія НАН України (1938–1941) ...* – С. 399; *Дідик М. Становлення і розвиток ...* – С. 75; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 254.

Тимошенко Леонід Олексійович (07.10.1890, Київ – 1944). Закін. Вінниц. реал. уч-ще та два курси Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту. Працював учен. секр. КВП ВФ ВБУ (1926–1927). Заарештований у справі «СВУ». Засуджений до 3 років заслання.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 421; *Соломонова Т.Р.* Вінницька філія ВБУ як наук. центр ... – С. 160–166; Кабінет виучування Поділля ... – С. 103.

Дж.: ДАВО, ф. Р-6023, оп. 4, спр. 23901 (особ. спр. Л.О. Тимошенка); ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24.

Тимошенко Марія Олександрівна (?–?). Закін. г-зію (Німеччина, 1898). Працювала бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 01.07.1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 11, арк. 2 зв.

Тимощук Надія Василівна (1885–?). Н. в родині вчителя. Закін. іст.-філол. ф-т ВЖК та курси підвищ. кваліфікації при ВБУ. Працювала вчит. та пом. зав. школи; одночасно – зав. дит. будинку (Переяслав Полтав. губ., 1909–1923); бібліотекарем б-ки Ін-ту спожив. кооперації (Київ, 1930–1933); старш. бібліотекарем від. опрацюв. КДУ (1933–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 168–169 зв. (заява, анкета); спр. 51, арк. 167.

Тимченко Євген Костянтинович (27.10.1866, Полтава – 22.05.1948, Київ) – мовознавець, літературознавець; магістр рос. мови та словесності, проф. (1915), чл.-кор. АН СРСР (1929). Навч. в С.-Петербур. ун-ті. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ун-ту (1910). Учень *В.М. Перетца*. Працював співроб. Черніг. губ. управи (1891–1892); нештат. співроб. ред. журн. «Києв. старина» (до 1898); пом. бібліотекаря б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1899–1907); вчит. рос. мови, історії і географії приват. реал. уч-ща О.М. Скринникова (1910–1913); викл. ВЖК (Варшава, 1913); доц., проф. Варшав. ун-ту (1914–1915); доц. Донського ун-ту (1916); співроб.-членом термінолог. коміс. М-ва здоров'я й опікування УД (з 06.06.1918); екстраординар. проф. Київ. ун-ту (1918–1932); н. с. від. історії укр. мови Ін-ту мовознавства ВУАН (1930–1933; з 1944). Засн. Т-ва «Просвіта» (Ростов, 1916). Член Київ. Старої Громади; Археол. коміс. УАН. Голова Коміс. для складання іст. слов.

укр. мови ВУАН (1919–1930). Заст. голови соц.-екон. від. Ін-ту укр. наук. мови ВУАН. Член Коміс. для впорядкування укр. правопису НКО України (1925–1928). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Автор монографій, словників та підручників із фонетики, граматики, лексики та історії укр. мови. Колосальна робота була проведена ним щодо забезпечення переведення суспільства на українську мову спілкування. Впродовж 1930–1932 рр. ним був виданий історичний словник української мови за редакцією С.О. Єфремова та А.Ю. Кримського. Заарештований за участь у діяльності СВУ (1938). Засуджений на 5 років заслання до Красноярського краю (1939).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 616; [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 26, 22 липня; Наука и научные работники СССР ... – С. 421; *Берло Г.* Мої знайомства з деякими українськими діячами // Україна. – 1929. – № 33. – С. 97; *Онацький Є.* УМЕ ... – С. 1895; Євген Тимченко – вчений і громадський діяч. Наукова спадщина Є. Тимченка як джерело мовознавчих досліджень // Українська історична та діалектна лексика. – Л., 1996. – Вип. 3. – С. 4–188; Довідник з історії України ... – С. 856; *Попович М.В.* Нарис ... – С. 597; *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 131, 180; Науково-допоміжний апарат ... – С. 500.

Дж. ІР НБУВ, ф. X, № 4866, арк. 21; ЦДАВО України, ф. 539, оп. 3, спр. 1425, арк. 336–337; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Інтернет-ресурси: Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України. Євген Костянтинівич Тимченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inmo.org.ua/history/famous-workers/evgen-kostyantynovich-timchenko.html>. – Назва з екрана.

Тихвинська Лідія Павлівна (1896–?). Закін. жін. г-зію (Бердянськ Тавр. губ., 1914). Працювала зав. б-ки труд. школи (Бердянськ; пост. позаштат. співроб. ВБУ (Київ, 06.05.1924–1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 58; оп. 1л, спр. 14, арк. 77; спр. 16, арк. 96; спр. 17, арк. 15.

Тихвинський Віктор Павлович (11.10.1884, с. Кривчунка Тарашанського пов. Київської губ. – ?) – літературознавець; канд. богослов'я. Освіта вища. Працював викл. духов. семінарії (Тифліс); в. о. зав. б-кою (з 1925), викл. (1928) Вінниц. фармац. технікуму. Член помісного Собору РПЦ (1917–1918).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 422.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 201.

Тиховський Павло Іванович (13.01.1867 [за ін. даними – 21.12.1866], с. Покалів Овруцького пов. Волинської губ. – 1938) – літературознавець, бібліограф. Н. в родині священика. Закін. іст.-філол. ф-т Варшав. ун-ту (1891). Асп. секції історії укр. л-ри Н.-д. каф. історії України (Харків, з 1922). Працював службовцем Департаменту землеробства ГУ землеустрою за землеробства (1892); вчит. заг.-освіт. предметів Білокриницької с.-г. школи (до 1896); викл., зав. б-ки землеробного (с.-г.) уч-ща (ст. Дергачі Курськo-Харків. залізниці, 1896–1919); викл. українознав. залізн. технікуму (Харків); викл. укр. мови та л-ри с.-г. технікума (Харків); н. с. каф. л-ри при Харків. ІНО; зав. б-ки Ін-ту Тараса Шевченка (Харків, 1932). Член Харків. іст.-філол. т-ва. Делегат археол. (Вільно, 1893; Катеринослав, 1905) та пед. (Москва, 1914; Харків, 1913) з'їздів. Організатор та перший кер. б-ки, кер. асп. семінарів з польс. л-ри та укр. усної нар. творчості Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України (з 1925). Досліджував рукоп. спадщину укр. письменників ХІХ ст. Відкрив і опублікував рукописи

О. Навроцького. Автор досліджень з укр. класич. л-ри, історії рос. та загалом європ. літ.-худож. процесу. Особовий архівний фонд П.І. Тиховського зберігається в ІР НБУВ (ф. 197, 48 од зб.).

Пр.: Про Івана Підкову та козаків в творах Шевченка. – Х., 1921; Адам Міцкевич в укр. перекладах // Науковий зб. Харків. н.-д. каф. історії. – Х., 1924. – Т. 1; На шляху до наук. вид. Шевченкового «Кобзаря» // Шевченко. – Х.: Ін-т Т. Шевченка. – 1928. – Т. 1. – С. 95–112; «Іван Підкова», дума про «Гатарський похід Серпяги» та епізод із «Сави Чалого» М.І. Костомарова // Шевченко: річник другий. – Х.: ДВУ. – 1930. – С. 86–92.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 876; Наука и научные работники СССР ... – С. 422; Літературний архів. – 1930. – № 3–6. – С. 376; *Костюк Г.* Зустрічі і прощання: спогади. – Едмонтон, 1987. – Кн. 1; *Посудневська Т.* Наук. б-ка Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України // Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 1926–2001: сторінки історії, 75 / Відп. ред. та упоряд. О.В. Мишанич. – К.: Наук. думка, 2003. – С. 413.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 13, арк. 79 зв.; спр. 401, арк. 16; Від. рукописів ІЛШ НАНУ, ф. № 37, № 411, арк. 2; ІР НБУВ, ф. Х, № 4866, арк. 23; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7658 (особ. спр. П.І. Тиховського).

Тиховський Ювеналій Іванович (1868–1919) – педагог, письменник, історик, бібліограф та книгознавець; канд. богослов'я. Закін. Моск. духов. акад. (1895). Працював викл. Єдинец. духов. уч-ща Бессараб. єпархії (1896–1899); пом. бібліотекаря КПП (з 01.09.1899); пом. інсп. Волин. духов. семінарії (1902–1904); викл. словесності та історії рос. л-ри (1904–1906); викл. Тиврів. духов. уч-ща Поділ. єпархії (1906); викл. рос. мови Верхньодніпров. с.-г. уч-ща ім. Е.К. Бродського Катеринослав. губ. земства (1914); вчит. (Іркліїв, Полтав. губ.); дир. укр. г-зії (Житомир); дир. вчит. семінарії (Житомир, до 1919). Друкувався в журн. «Киевская старина», «Волынские епархиальные ведомости» та ін. Автор пр. про «Слово о полку Игоревом», київ. літописи, з іс-

торії монастирів та ін. Досліджував краєзнав. матеріали Волині. Власник великої б-ки книжок з історії красно-го письменства.

Пр.: Мнимая типография Почаевского монастыря // Киев. старина. – 1895. – Т. 50. – С. 1–35; 248–281; Указатель содержания неофициальной части «Волынских епархиальных ведомостей» за первые двадцать лет их существования (сентябрь 1867 – август 1887). – Почаев, 1888. – 252 с.

Л-ра: А.Л. [Лазаревский А.] Тиховский Ювеналий. Указатель неофициальной части «Волынских епархиальных ведомостей» за первые 20 лет их существования ... // Киев. старина. – 1889. – Кн. 1. – С. 264–266; Послужні списки Ю. Тиховського // Волынские епархиальные ведомости. – 1905. – № 27. – С. 473; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 879; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 283; *Міляшевич І., Левитська О.* Книгознавча та бібліографічна культура журналу «Волынские епархиальные ведомости» // Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції до 130-річчя Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки. – Житомир, 1996. – С. 235; *Манько М.* Ювеналій Тиховський – дослідник волинської книги // Волин. книга: історія, дослідження, колекціонування: наук. зб. – Острого, 2005. – Вип. 1. – С. 68–71; *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори ... – С. 201; Науково-допоміжний апарат ... – С. 501.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 13, арк. 79.

Тихомандрицький Матвій Олександрович (17.01.1844, Київ – 1921, Сімферополь Таврійської губ.) – математик, бібліограф; канд. (1865), магістр (1876), докт. (1885) матем. н. Н. в родині проф. математики Київ. імп. ун-ту св. Володимира – О.М. Тихомандрицького (1800–1888). Закін. С.-Петербур. імп. ун-т (1865). Учень П.Л. Чебишева. Працював вихователем 2-ї прогімназії (С.-Петербург, 01.07.1867–1871); викл. математики 2-го реал. уч-ща (С.-Петербург, 1873); приват-доц. Імп. ун-ту (С.-Петербург, 1879–1883); доц. каф. чистої математики (з 1883), екстраординар. (з 31.12.1885) та ординар. (з 01.07.1888) проф. імп. ун-ту (Харків, 12.04.1883–1903); викл. Харків. технолог. ін-ту (з 1885); проф. Таврійського ун-ту (Сім-

ферополь). Автор підруч. з вищ. математики. Нагороджений премією ім. В.Я. Буняковського.

Пр.: Систематический каталог книг фундаментальной библиотеки императорского Харьковского университета по отделению физико-математических наук, чистых и прикладных. – Х. : Тип. А. Дарре, 1899. – VIII, 379 с.; Систематический каталог книг фундаментальной библиотеки Императорского Харьковского университета : по отд-нию физ.-мат. наук, чистых и прикл., поступивших с 1-го января 1898 года по 1-е января 1901 года / сост. ордин. проф. М.А. Тихомандрицким. – Х. : Тип. газ. «Харьк. листок», 1902. – VIII, 131, II с.

Л-ра: Биограф. словарь имп. С.-Петербур. ун-та. Т. 2 ... – С. 275–278; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 80; *Гутник М.В., Морачковський О.К.* Наукові школи механіки та математики на інженерно-фізичному факультеті НТУ «ХПІ» // Вісн. Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Темат. вип. : історія науки і техніки. – Х., 2013. – № 10 (984). – С. 21–22.

Тичина Павло Григорович (15.01.1891, с. Піски Козелецького пов. Чернігівської губ. – 17.09.1967, Київ) – поет, перекладач, громад. діяч; голова ВР УРСР (1953–1959); міністр освіти УРСР (1943–1948); акад. АН УСРР (1929); чл.-кор. Болг. АН (1947); Герой Соц. Праці (1967). Н. в родині сіл. дяка. Закін. Черніг. духов. семінарію (1913). Навч. на екон. ф-ті ККІ (з 1913). Працював тех. секр. пед. часоп. «Світло» (до 1914); співроб. від. об'яв газ. «Рада»; роз'їзним інструкт. і обліковцем-статистиком Черніг. губ. земства (1914–1916); пом. хормейстра театру М.К. Садовського (1916–1917); зав. від. газ. «Нова Рада» (з 1917); бібліотекарем дит. район. б-ки ім. Т.Г. Шевченка (нині – Центр. б-ка ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва) (1919–1920); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 16.10.1921); зав. від. поезії ред. журн. «Червоний шлях» (Харків, 1923–1934); дир. Ін-ту л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1936–1939, 1941–1943).

Член літ. орг-ції «Гарт» (з 1924). Депутат ВР УРСР (1938–1967) і СРСР (1946–1962). Співзасн. Центр. б-ки ім. Т.Г. Шевченка для дітей м. Києва. Лауреат Держ. премії СРСР (1941) та Держ. премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1962). Особові архівні фонди П.Г. Тичини зберігаються в ІР НБУВ (ф. 79, 38 од. зб.), ЦДАМЛМ (ф. 464), ІЛ ім. Т.Г. Шевченка (ф. 136, 67 од. зб.).

Л-ра: Павло Тичина : бібліогр. покажч. / склав І.З. Бойко; відп. ред. І.Д. Золотоверхий; АН УРСР. ДІБ УРСР. – К. : Вид-во АН УРСР, 1951. – 140 с.; Письменники Радянської України ... – С. 590; *Бандура О.І., Візир П.М.* З епістолярної спадщини Павла Тичини // Радянське літературознавство. – 1971. – № 11. – С. 72–78; Павло Григорович Тичина (1891–1967) : реком. список літ. / уклад. І.А. Федорова; Центральна міська бібліотека ім. М.Є. Салтикова-Щедріна. – К., 1976. – 6 с.; Одна з перших в Україні ... – С. 24; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 93; Довідник з історії України ... – С. 860; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 550–551; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 290, 309, 354, 359, 399, 400; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 89–91; Самі про себе ... – С. 401–407.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 33, арк. 58; ІР НБУВ, ф. 50, № 195 (анкета члена Муз. т-ва ім. М.Д. Леонтовича П.Г. Тичини); ф. 79, № 32 (прохання П.Г. Тичини про зарахування на посаду бібліотекаря ВБУ від 15.09.1921 з рекомендаціями С.О. Єфремова і Ю.О. Меженка); ЦДАМЛМ України, ф. 464, оп. 1, т. 5, спр. 9644, арк. 1–13 (автобіогр. П. Тичини).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2973.

Тишковський Казимир (?–?) Працював зберігачем (до 1917, з 1924), заст. дир. Закладу ім. Оссолінських (Львів, 1940). Керував обміном зі слов'янськими б-ками (з 1924). Член видавн. к-ту Закладу ім. Оссолінських (з 1930). Член рад.-польськ. Коміс. з реалізації Ризької угоди в частині репатріації з СРСР б-ки Залуських (1923–1924). Учасник Міжнар. бібл. з'їзду у Празі (1926).

Л-ра: *Korzon Krystyna.* Ludwik Bernacki : bibliolog i edytor. – Wrocław; Warszawa; Krakow; Gdansk : PAN, 1974. – С. 169, 172, *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 211.

Тищенко Юрій Пилипович (псевд.: *Юрій Сірий; Юрій Азовський; Галайда; О. Кадило; Юр. Солтачинський; Ю. Т-ко; Павло Лавров; Агафангел Дюльгеров*; 22.04.1880, с. Салтичі Бердянського пов. Таврійської губ. – 28.11.1953, Нью-Йорк, США) – письменник, громад. та культ.-освіт. діяч, видавець. Н. в сел. родині. Закін. учит. семінарію (1901). Працював викл. історії, л-ри та географії двокласн. школи (ст. Долгінцево, з 1902); співроб. страхового т-ва «Дністер» (1907); зав. книгарні та ред. «ЛНВ» (Київ, 1907–1918); зав. ред. часоп. «Село» («Засів») (1909–1912); директором прес-бюро Держ. канцелярії УД (до 14.04.1918). Співзасн. Київ., Харків. та Катеринослав. філій книгарні «ЛНВ». Співзасн. та секр. УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Співзасн. вид-ва «Дзвін» (1911–1924), а також «Український учитель», «Українська школа» (1909), де в 1917–1919 рр. друкувалися перші українські підручники. Ред. т-ва «Просвіта» (Джерсі-Сіті, США, з 1914). Керуючий видавничими справами М.С. Грушевського у Києві. Редагував твори В. Винниченка. Відіграв вагому роль у заснуванні мережі укр. книгарень Наддніпрянщини. Автор праць «Хто і яку просвіту несе на Україну», «Сучасний стан навчання та виховання на Україні» (1925) та ін. Видав понад 200 назв книг; писав оповідання, новели. Заарештований (1905; 1915). Емігрував до Галичини (1907, 1913), Києва (1907), Австрії (1919), Чехословаччини, США (1945). Особовий фонд Ю.П. Тищенка зберігається в ЦДАВО України (ф. 3803, 61 од. зб.).

Пр.: Пісні про кохання / [уклад. і авт. перем.] О. Кадило [Ю. Тищенко]. – Х. : Степ, 1915. – 68 с.; Про горобця славного молодця :

оповідання / Ю. Сірий (псевд.). – 2-ге вид. – [К.]: Вид-во «Українська школа» під орудою С. Русової, Ю. Сірого (псевд.) (Ю. Тищенко), Я. Чепіги (псевд.) (Я. Зеленкевич), С. Черкасенка. Друк. 1-ї Київ. друк. спілки, [1917]. – 16 с.; Світова мандрівка краплини води : [оповідання] / Ю. Сірий (псевд.). – 2-ге вид. – [К.]: Вид-во «Українська школа» під орудою С. Русової, Ю. Сірого (псевд.) (Ю. Тищенко), Я. Чепіги (псевд.) (Я. Зеленкевич), С. Черкасенка. Друк. 1-ї Київ. друк. спілки, [1917]. – 16 с.; Дивовижні рослини / Ю. Сірий (псевд.). – 2-ге вид. – К. : Вид-во «Українська школа» під орудою С. Русової, Ю. Сірого (псевд.) (Ю. Тищенко), Я. Чепіги (псевд.) (Я. Зеленкевич), С. Черкасенка. Друк. 1-ї Київ. друк. спілки, 1918. – 14 с. : іл.; Друкарство : poradnik для робітників пера і друку. – Кіль-Корюген, 1948. – 90 с.; Участь Володимира Винниченка в революційному русі 1914–1916 рр. // Володимир Винниченко : статті й матеріали. – Нью-Йорк, 1953. – С. 43–56; 3 моїх зустрічей : спогади / Юрій Тищенко (Сірий) ; упоряд. О.І. Сидоренко; передм. М.А. Шудрі. – К., 1997. – 106 с.

Л-ра: [Про звільнення з посади] // Держ. вісн. – 1918. – № 12, 9 черв.; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 100; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; Українські письменники діаспори. Ч. II ... – С. 197–199; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 164, 177, 255, 311, 418, 443, 538; *Кульчицька Т.* Друкарня та книгарня НТШ ... – С. 82–105; *Юркевич О.* Юрій Тищенко в контексті укр. руху Харкова і Катеринослава періоду першої світ. війни // Зап. ЛННБ України ім. В. Стефаника. – Вип. 1 (17). – Львів, 2009. – С. 153–176; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Оницько О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 260, 261; Українська діаспора ... – С. 435; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 208.

Іконогр. ЕІУ. Т. 10 ... – С. 93.

Тімашева Марія Семенівна (01.04.1894, Старобільськ Харківської губ. – 04.04.1982, Київ) – музейний та бібл. робітник. Н. в родині бухгалтера земськ. управи. Закін. приват. школу Коясухової (1904); жін. г-зію (Старобільськ, 1914). Навч. на Харків. трирічних пед. курсах іноз. мов (1917–1920). Працювала рахівником земськ. управи (Старобільськ, 1914–1915); бібліотекарем б-ки від. народів (Старобільськ, 1919); вихователкою дит. будинку (1920); співроб. Музею учбових наочних приладів (Старобільськ, 1920–1922); пом. зав. (з бе-

рез. 1923), зав. с.-г. музеєм; препаратом, зав. Музеєм Старобільського краю (1928); одночасно – зав. с.-г. б-кою окр. земельного від. Наркомзему УСРР (жовт. 1927 – лип. 1930); бібліотекарем ЦНБ С.-г. акад. наук (Харків, з жовт. 1931); секр., інсп. з орг. питань, спеціалістом-метеорологом сектору мережі й обробки метеорол. матеріалів Упр. Гідрометеорол. служби при РНК (Харків, з 13.02.1932; Київ, черв. 1934–07.07.1941); одночасно – лаборантом Археол. музею ХДУ (1933); під час нім. окупації Києва – прибиральницею дит. будинку (з квіт. 1942); інсп. Упр. гідрометеорол. служби Київ. віськ. окр. при РНК УСРР (з 13.11.1943); бібліотекарем-бібліографом (з 10.02.1945), зав. наук. б-кою (1953–15.05.1955) Ін-ту археол. АН УРСР. Учасн. археол. та мист. досліджень Старобільської окр. в складі експедиції Музею укр. мистецтва під кер. С. Таранушенка (1928); Всеукр. семінару музейних працівників (1930).

Л-ра: Принь О. Тімашева Марія Семенівна (1894–1982) : музейник, метеоролог, бібліотекар // Праці Центру пам'яткознавства. – 2016. – Вип. 30. – С. 171–178.

Дж.: Арх. Ін-ту археології НАН України, ф. ВУАК, спр. 302, арк. 43–43 зв.

Ткаченко Іван Макарович (29.05.1892, с. Семенівка Ізюмського пов. Харківської губ. – ?) – літературознавець. Навч. в Гнідинській с.-г. школі (Київської губ., 1908), іст.-філол. ф-ті Харків. ун-ту (1914–1921). Працював викл. укр. л-ри Харків. пед. курсів ім. Сковороди; н. с. Н.-д. каф. літературознав.; викл. історії укр. л-ри Харків. ІНО (1927); зав. укр. від. (1922–1927), співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ ім. В.Г. Короленка; н. с. Ін-ту Т.Г. Шевченка (Харків, 1931). Під час ідеологічних «чисток» звільнений разом з шістьма співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1932).

Пр.: Іван Франко (15/VIII 1856 – 28/V 1916) : наук.-попул. нарис. – Х., 1926. – 68 с.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 424; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 136; *Полянська Н.І., Дмитрієва О.М.* Перший в країні ... – С. 28.

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 4867, арк. 29; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7689 (особ. спр. І.М. Ткаченка).

Ткаченко І. (?-?). Працював зав. Новомосковським пед. технікумом та його б-кою (Дніпропетровська округа, 1929).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 18.

Ткаченко Микола Михайлович (псевд.: *Микола Михайленко*, 23.12.1892, Тальне Уманського пов. Київської губ. – 07.11.1965, Київ) – історик, археограф, архівіст, літературознавець; канд. (1942), д-р (1964) іст. н. Закін. 2-гу чол. г-зію (Київ, 1911) та іст.-філол. ф-т Ун-ту св. Володимира (1916). Випускний твір на тему: «Київська сотня Переяславського полку за Рум'янцевською ревізією» (кер. – *В.Ю. Данилевич*). Асп. Н.-д. каф. історії України у Києві М.С. Грушевського (1924–1927). Промоційна праця: «Закріпачення селян на Лівобережжі в XVII–XVIII ст.» (кер. – *О.С. Грушевський*). Працював позаштат. співроб. Центр. арх. Київ. імп. ун-ту св. Володимира (до 1916); співроб. департаменту заг. справ (берез. 1918), пом. діловода департаменту проф. освіти (до серпня 1918) М-ва народів освіти; асист. каф. історії України і бібліотекарем Київ. ІНО; пост. співроб. (1919), секр. (1921), штатним співроб. (1923–01.05.1931) Коміс. для складання іст.-геогр. слов. Укр. землі; співроб. Пост. коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919); н. с. Н.-д. каф. історії України у Києві М.С. Грушевського (1927–1930); н. с. (з 1924), кер. Археогр. коміс. ВУАН

(1931–1933); викл. географії Київ. серед. школи № 11 (серп. 1933–1940); одночасно – співроб. Ін-ту укр. л-ри ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (з 1939); конс. з історії України від. наук. бібліогр. БАН УРСР (з 17.01.1941); н. с. Ін-ту історії та археології АН УРСР (Уфа, 1942–1944); с. н. с. Ін-ту історії України АН УРСР (1944–1947); с. н. с. Ін-ту історії та теорії архіт. (1947–1952); с. н. с. Ін-ту л-ри АН УРСР (1952–1963). Співроб. іст. секції УНТ у Києві (1918), ВУАК, Коміс. Степової України, УАН (з 1918). Секр. Коміс. з наук. дослідження тер. Дніпрельстану ВУАН (1929). Д. чл. Всесоюз. геогр. т-ва при АН СРСР. Звільнений з ВУАН «як класовий ворог» (серп. 1933). Канд. дис. «Іст.-геогр. відомості про місця перебування Т.Г. Шевченка на Україні» (1942). Докт. дис. «Начерки з історії селян на Лівобережній Україні» (1964). Засуджений (1929). Реабілітований (1992). Особові архівні фонди М.М. Ткаченка зберігаються в ІР НБУВ (ф. 113, 36 од. зб.), ЦДАМЛМ України (ф. 256).

Пр.: Про Київські стародруки XVII і поч. XVIII ст. (1616–1721 рр.) // Бібліол. вісті. – 1924. – Ч. 1–3; Наукове розроблення Румянцевської ревізії // Україна. – 1924. – Кн. 3; Праці О.М. Лазаревського та про О.М. Лазаревського // Укр. археогр. зб. – К., 1927. – Т. 2. – С. LI–LXXVI; С. 1–290; Археографічні студії Володимира Антоновича // Там само. – К., 1930 – Т. 3; Нариси з історії селян на Лівобережній Україні в XVII–XVIII вв. – К., 1931. – Т. 1, вип. 1; Іван Франко – видатний дослідник шевченківської спадщини // Дніпро. – 1956. – № 9; Літопис життя і творчості Т.Г. Шевченка. – К., 1961; Археологічне вивчення Києва та Київщини за останні 10 років. – ІР НБУВ, ф. X. № 15328, арк. 1–10; Архів Капністів. – ІР НБУВ, ф. 10, № 18248, арк. 1–8; Видання творів проф. В. Антоновича. – № 18249, арк. 1–4.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 290; [некролог] // УІЖ. – 1965. – № 12; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 79; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 539; *Білокінь С.І.* Київська школа акад. М.С. Грушевського // Там само. – 1996. – № 5. – С. 127; Київ: жертви репресій. Т. 1 ... – С. 423; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 515; *Юркова О.* Київська історична школа М.С. Грушевського ... –

С. 263–280; *Вона ж.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 256–258; *Матяш І.* Архівна наука і освіта в Україні ... – С. 390; Інститут історії України ... – С. 235, 659–660; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 101.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 60, арк. 17 зв.; Арх. Президії НАНУ, ф. Р–251, оп. 1, спр. 49, арк. 105; ІР НБУВ, ф. 113, № 8, 254 с. (канд. дис. М.М. Ткаченка, Уфа, 1942); ЦДАВО України, ф. 2457, оп. 1, спр. 58, арк. 15; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 69709 (арх.-слідча спр. М.М. Ткаченка); ЦДАМЛМ України, ф. 256, оп. 1, спр. 37 (щоденник М.М. Ткаченка, 1958–1964 рр.); спр. 57, арк. 2.

Іконогр.: ЕІУ. Т. 10 ... – С. 101; *Юркова О.В.* Світлина ... – С. 25.

Товстуха (?–?). Працював зав. б-ки Соц.-екон. семінару б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1924).

Л-ра: *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 166.

Дж.: Держ. Арх. Хмельниц. обл., ф. Р. 303, оп. 1, спр. 694, арк. 204 (розпорядження ректора В. Гериновича до тт. Зеланда, Репетюка, Товстухи, 1 жовтня 1924 р.).

Томачинська Лариса К. (?–?). Працювала в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. Ін-ту соц. виховання (груд. 1931–1932).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 75; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 166.

Дж.: ДАХМО, ф. Р. 303, оп. 1, спр. 1496, арк. 6–9 (акт про передачу б-ки Кам'янець-Поділ. Ін-ту соц. виховання, 6 груд. 1931 р.).

Томачинська Олена Володимирівна (1909, Київ – ?). Працювала схе-дографом БАН УРСР (з 1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 3.

Топачевська Віра Вікторівна (1895–?). Н. в родині вчителя церковнопарафіяльних шкіл. Племянниця акад. М.С. Грушевського. Працювала бібліотекарем ВФ ВБУ (1920–1923); зав. від. каталогізації б-ки Київ. ун-ту (листоп. 1941); заст. дир. Київ. держ. мед. б-ки (з 1944).

Пр.: Мережа наукових медичних бібліотек Міністерства охорони здоров'я УРСР / В.В. То-

пачевська, В.К. Магерівський // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 2. – С. 64–65.

Л-ра: Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 221; *Павленко Р.* Національна наукова медична бібліотека України в системі охорони здоров'я // Бібліотеки України ... – С. 44.

Топачевська Марія Яківна (1875–?). Закін. жін. г-зію (1892). Працювала зав. б-ки Київ. вищ. 3-річних пед. курсів ім. М.І. Пирогова (1910–1928).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 5; оп. 1л, спр. 23, арк. 224.

Торштейн Ганна Абрамівна (22.12.1903, Житомир Волинської губ. – ?) – педагог. Н. в родині педагога. Закін. Житомир. профшколу (1917); Харків. пед. технікум (1925); заочно УБІ (1936) за спеціальністю бібл. робітника масових бібліотек. Працювала кравчиною у кустаря (1917–1919); дир. дит. будинку (Кременчук, 1920–1921); за направлення обкому комсомолу організатором дит. будинку для дітей Поволжя (Полонне Луцького пов. Волинської губ., 1921–1922); педагогом серед. школи (Суми Харків. обл., 1925–1926; Харків, 1926–1929); дир. та викл. історії старш. класів Харків. серед. школи № 13 (1929–1933); зав. від. комплектування та конс. з історії ВКП(б) ХДНБ ім. Короленка (1933–1934); зав. каб. наук. бібліогр. (з 10.12.1934), н. с. сектору масової роботи (з 19.12.1936), зав. сектором книж. фондів та обслуговування (1937), зав. від. фондів та обслуговування БАН УРСР (1934–1941, 1944–1962); в евакуації – заст. дир. БАН УРСР (Уфа, з 15.04.1942–1943); після виходу на пенсію – голов. бібліографом від. бібліогр. ДПБ АН УРСР (1962). Наприкінці 40-х рр., коли основна маса фондів була розсортована, від. фондів та обслуговування читачів проводив роботу з від-

мовами для поповнення прогалин у фондах ДПБ. Член Вчен. ради ДПБ УРСР (1938, з 15.10.1949).

Пр.: Відділ обслуговування читачів перед новими завданнями // Журн. БАН УРСР. – 1946. – № 1. – С. 11–14; Партійно-політична освіта в Бібліотеці АН УРСР // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 38–45.

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 263, 268; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 547; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 12, 112, 116, 152, 156, 162, 181, 303; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 629; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 326; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 379; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 648, арк. 164, 165; оп. 1л, спр. 50, арк. 24, спр. 63, арк. 1; оп. 2л, спр. 146, арк. 149–161 (особ. спр. Г.А. Торштейн).

Трамбицька Віра Григорівна (04.01.1909, Москва – 30.04.1981, Харків) – бібліотекознавець. Н. в родині проф., лікаря-отоларинголога Г.С. Трамбицького. Закін. Харків. торг.-пром. школу (1927); юрид. ф-т Харків. ін-ту нар. госп-ва (1930). Працювала референтом Наркомфіну УСРР (Харків, 1930–1934); бібліотекарем, бібліографом (1934–1941), учен. секр., голов. бібліографом (1944–1949) ХДНБ ім. В.Г. Короленка; одночасно – викл. бібл. справи Харків. бібл. ін-ту (1944–1950); зав. чит. залом 25-ї Харків. район. б-ки (1954–1981). Підготувала дис. з історії ХДНБ. Репресована. Засуджена на 10 років ВТТ (1950).

Пр.: Государственная библиотека имени В.Г. Короленко в годы восстановления (1943–1945) / П.С. Сафронов, В.Г. Трамбицька. – ВР РДБ, ф. 321, карт. 15, спр. 24, 5 арк.

Л-ра: Слово о друге : памяти харьковского библиотекаря В.Г. Трамбицкой / Н.П. Баева, И.А. Гольдфельд, Г.И. Дворкина, И.Т. Елизарова ; сост. Г.С. Раскина. – Х., 2001. – 73 с. : ил.; *Лосієвський І.Я.* Ірина Василівна Шашкова-Знаменська (1918–1987) – поет, книгознавець, бібліограф // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 350; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 123–124, 129, 167, 169.

Траубенберг Олена (?-?). Працювала старш. інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Трачевський Гнат Митрофанович (1898–1937) – історик. Закін. іст. від-ня ф-ту політосвіти (1925). Асп. секції Харків. НДК історії укр. к-ри при Одес. ІНО (наук. кер. М.Є. Слабченко, 1929–1930) та каф. історії України Одес. ін-ту політ. освіти (з 1930). Працював викл., лектором курсу історії революц. рухів та деканом (1929–1930) робфаку Одес. ІНО (1926–1930); дир. Одес. держ. наук. б-ки (1932–1933); доц. іст. ф-ту Одес. держ. ун-ту (1933–1937). Заарештований (3.09.1937). Засуджений до вищ. міри покарання – розстрілу.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 427; Список директоров і попечителів ... – С. 156; *Левченко В.В.* Історія Одеського ІНО (1920–1930 рр.) ... – С. 328.

Трескіна Олександра (?-?). Працювала зав. 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Троїцька Варвара Іванівна (1894–?) – бібліограф. Н. в родині педагога. Закін. Київ. ІНО; бібл. курси при ВБУ. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем трудшколи (1925–1929); старш. бібліотекарем (з 14.11.1928), класифікатором-індексатором природознавчих дисциплін, бібліографом-конс., н. с. (з 01.10.1932) конс.-бібліогр. від. (1928–25.09.1934) БАН УСРР; зав. каб. біол. л-ри КДУ (1936).

Пр.: Бібліографія виробничо-продуктивних сил в районovanому розрізі. – Арх. НБУВ, оп. 2, спр. 17, арк. 68–112.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 265; спр. 44, арк. 103–104; спр. 51, арк. 169 (анкета В.І. Троїцької); спр. 52, арк. 2.

Троїцький Аркадій Дмитрович (01.10.1873, с. Петропавлівка Курської губ. – ?) – педагог. Закін. Курську семінарію, КДА (1889). Працював вчит. л-ри та словесності Кам'янець-Поділ. епарх. жін. школи; бібліотекарем Кам'янець-Поділ. публ. б-ки; викл. словесності Київ. духов. семінарії (1891–1920); зав. шкільної б-ки (Звенигородський пов. Київ. губ.); вчит. та дир. пед. ін-ту (Чигирин Черкаської окр., 1923); н. с. ВУАН (з 1923); нештат. пост. співроб. Лаврського від. ВБУ (24.02.1923–1924).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 1620; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 540.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 68 (за ява А.Д. Троїцького).

Тронський (Троцький) Йосиф Мойсейович (28.05.1897, Одеса Херсонської губ. – 03.11.1970, Ленінград) – філолог. Н. в родині педагога. Закін. приват. г-зію І.Р. Раппопорта (Одеса, 1915); іст.-філол. ф-т Новорос. ун-ту (1919). Отримав золоту медаль за твір «Отношение Цицерона к памятникам искусства» (1918). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рим. словесності Новорос. ун-ту. Працював викл. ІНО та Археол. ін-ту в Одесі (1921–1923); одночасно – зав. каб., класифікатором, пом. бібліотекаря та зав. від. б-ки Новорос. ун-ту (1919–1923); позаштат. співроб. НДІ порівняльного вивч. літератур та мов Заходу та Сходу ім. О.М. Веселовського (Петроград, 1923); пом. бібліотекаря, бібліотекарем, голов. бібліотекарем, конс. з класифікації рос. від-ня,

зав. від. комплектування (1930), зав. від. опрацюв. (1930–1932), зав. б-кою Вольтера (1932–1934), конс. з заг. питань класифікації та підгот. схем бібл. класиф. (з 1934), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1945–1946) Ленінгр. ДПБ (1924–1940; 1945–1946); доц. (з 1933), згодом – проф. Ленінгр. держ. ун-ту, де більше трьох десятиріч вів курси з антич. л-ри та давн. мов; співроб. Ін-ту мовознав. АН СРСР. Наук. кер. аспірантів та член Вчен. Ради (1947) Б-ки. Член Всерос. т-ва бібліотекознав. Автор бл. 120 наук. пр. з давн. мов, порівняльного мовознав., антич. л-ри, методології та історії філол. науки. Змінив прізвище «Троцький» на «Тронський» (1938).

Пр.: История античной литературы. – Ленинград, 1946 (5-е вид. М., 1988); Очерки по истории латинского языка. – М.; Ленинград, 1953; Историческая грамматика латинского языка. – М., 1960; Вопросы языкового развития в античном обществе. – Ленинград, 1973.

Л-ра: [некролог] // Вести древней истории. – 1971. – № 2; Известия АН СССР. Сер. лит. и яз. – 1971. – Т. 30, вып. 4; Сотрудники РНБ. Т. 2 ... – С. 595–596.

Дж.: Арх. РНБ, ф. 10/1.

Іконогр.: Вест. древ. Истории. – 1971. – № 2.

Трофимов Георгій Іванович (?–?). Працював пом. бібліотекаря б-ки Харків. імп. ун-ту (1910–1917).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 61; Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 76.

Троцюк Євстафій Варфоломійович (11.12.1880, с. Костомлоти Бельзького пов. Седлецької губ. – ?). Н. в сел. родині. Закін. учит. семінарію (Білій, 1899); Глухів. учит. ін-т (Чернігів. губ., 1906). Працював вчит. у почат. школах (с. Дронжове, Ломази Бельзького пов., Серокомля Луківського пов. Седлец. губ., 1899–

1903); викл. методики рос. мови в Кам'янець-Поділ. вищ. почат. школи та на дворіч. педкурсах при цій же школі (1906–1912); бібліотекарем, викл. рос. мови і методики Вінниц. учит. семінарії (1914); лектором укр. та всесвіт. л-ри, дит. читання, кер. семінару з л-ри і членом к-ту педкурсів (1912–1919); одночасно лектор і кер. з методики рідної мови на різних нетривалих курсах: для учителів кол. Поділ. губ., соцвиху, з ліквідації неписьменності серед дітей і дорослого населення. В 1919 організував ініціативну групу вчителів зі студіювання методики укр. мови і л-ри; секр. коміс. педциклу, член коміс. НОП, кер. педпрактики Вінниц. педтехнікуму (1929). Член коміс. при Губнаросвіті з вироблення положень, інструкцій і програм для трудшкіл (1919), член колегії при Губпрофосі, член правління та зав. культ. від. губ. Робосу (1917–1925); секр. СНР (1926–1929); член Ради ВФ ВБУ і КВП ВФ ВБУ (1924–1929). Співроб. Каб. рад. л-ри при НДІ Тараса Шевченка в Харкові, журн. «Шлях освіти», «Радянська освіта», «Бюл. Вінниц. ІНО». Делегат повіт. та губ. з'їздів робітників освіти, а також IV Всерос. з'їзду робітників освіти, II Всеукр. пед. конференції. В радянський час – викл. Укр. пед. технікуму ім. І. Франка. Розробляв наук. питання з методики й дидактики укр. мови.

Пр.: До питання про дитячу книжку // Бюл. Вінниц. ІНО. – 1928. – Ч. 2; Орг-ція л-ри в трудшколі // Шлях освіти. – 1928. – Ч. 4; Семінарійна форма студіювання л-ри // Там само. – 1928. – Ч. 7.

Л-ра: Статистика Рос. имп. Седлецкая губ. ... – С. 2; Наука и научные работники СССР ... – С. 430; *Соломонова Т.Р.* Вінницька філія ВБУ... – С. 309–334.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7788, арк. 1–10 (особ. спр. Є.В. Троцюка).

Трубецька-Гельман Марія Володимирівна (14.03.1898, Київ – 16.03.1976, Київ) – художниця. Н. в родині службовця. Закін. С.-Петербур. г-зію; від. монументального мистецтва малярського ф-ту Укр. Академії мистецтв (1922). Учениця М. Бойчука. Працювала пом. зав. (1922–1925), зав. (1925) музеєм та б-кою (1922–1927) Укр. акад. мистецтв, згодом – Київ. худож. ін-ту; викл. образотв. мистецтва вечір. курсів Укр. акад. мистецтв (1922). Брала участь у колективних працях учнів М. Бойчука, у т. ч. ілюструванні дит. книжок.

Л-ра: Мистецтво України ... – С. 592; *Білокінь С.* Із старого листування ... – С. 109.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 230 (рекомендація Ф. Ернста), 232; ІР НБУВ, ф. X, № 4867, арк. 46.

Трушинська Клара Петрівна (?–?). Працювала старш. бібліотекарем, зав. сектором підгот. та перепідгот. кадрів (1936), зав. групи масов. роботи від. наук. бібліогр. (1937) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 21; спр. 51, арк. 142 (запрошення підписане Трушинською).

Тубельський Т. (?–?). Працював директором Миколаїв. центр. дит. б-ки (1933). Учасник Всеукр. конференції працівників дит. б-к (1933).

Л-ра: *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 58.

Тукалевський Володимир Миколайович (крипт.: *Вл. Т.; Т.; Т-ский, В.; Т-ский, Вл.*; 1881, Полтава – 1936) – історик л-ри, бібліограф. Закін. Полтав. г-зію (1900); С.-Петербур. ун-т (1911). Навч. в Київ. ун-ті (з 1900); КПІ (з 1901). Працював секр. журн. «Земледелие»; вчит. Київ. недільної школи (з 1903); співроб. газ. «Наша

жизнь» (С.-Петербург, з 1905); діловодом канцелярії Упр-ня в справах дрібного кредиту М-ва фінансів (С.-Петербург, 1914); секр. журн. «Кооперация»; дир. Слов'ян. б-ки у Празі. Співзасновник УТПК у Празі (1926) та член редкол. його друкованого органу – журн. «Книголюб» (Прага, 1927–1932). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Організатор народних Павленківських б-к; книгарні «Наша жизнь» (С.-Петербург). Співзасн. журн. «Книга». Укладач бібліогр. покажчиків л-ри з питань історії рос. л-ри, філософії, кооперації.

Л-ра: *Павловский И.Ф.* Краткий биограф. словарь ... – С. 211; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 710; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 337; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 477; *Чорній В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 80.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4867, арк. 50.

Тукалівська Клавдія Миколаївна (1895, Ніжин Чернігівської губ. – ?) – бібл. робітник. Закін. жін. г-зію (Ніжин, 1912); бібл. курси при ВУАН (1932). Працювала бібліотекарем II розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937–1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 27.

Тулова Августа Андріївна (?–?). Закін. бібл. курси при Київ. нар. ун-ті (1920). Працювала бібліотекарем НКО (1919–1921); бібліотекарем Подільської районної б-ки (1920); старш. бібліотекарем б-ки Ін-ту агрохімії та ґрунтознавства (до 1930 – Київ. с.-г. ін-т) (Голосієво, 1931–1932); бібліотекарем від. опрацюв. БАН УСРР (з 21.08.1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 22; оп. 1л, спр. 34, арк. 83; спр. 42а, арк. 11; ІР НБУВ, ф. 47, № 52, арк. 12, 14.

Тульчинський Олександр (?-?). Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Туманова Л.М. (?-?). Працювала бібліотекарем Дніпропетровської МПБ (1930-ті).

Інтернет ресурси: Исторична довідка [Електронний ресурс] // Дніпроп. обл. наук. б-ка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/history/index.html>. – Назва з екрана.

Тумківська Катерина Миколаївна (1882, С.-Петербург – ?). Н. в родині вчителя. Навч. в Києво-Подільській, Києво-Фундуклеїв. жіноч. г-зії (1899); на іст.-філол. ф-ті ВЖК А.В. Жекуліної (1900); драм. школі ім. М. Лисенка. Працювала нар. вчит. «Киевских городских нар. училищ» (1900–1905), уч-ща Жуковського (1905–1908), школи № 7 (Київ, 1908–1922); бібліотекарем-фахівцем заг. від. (з 28.05.1921), старш. бібліотекарем підвід. бібліогр. секції україніка від. наук. бібліогр. (з 1931); старш. бібліотекарем від. обов'язков. примірника (до 16.02.1935); старш. бібліотекарем центр. обмін. фонду (22.04.1935–23.10.1937) БАН УСРР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 492, арк. 29–38; Іл, спр. 11, арк. 5 зв.; спр. 13, арк. 7 зв.; спр. 16, арк. 103; спр. 46а, арк. 3; спр. 47, арк. 15, 17; спр. 50, арк. 21; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7810 (особ. спр. К.М. Тумківської).

Тургенєва Марія Василівна (1888-?). Н. в родині урядовця. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК (1922). Працювала службовцем канцелярій Київ. ВЖК (1916–1921), Київ. ІНО (1923–1927); зав. б-ки робітн. ф-ту ІНО (12.11.1927–1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 16, арк. 99; спр. 23, арк. 219.

Турчинович Ніна Терентіївна (1894-?). Закін. С.-Петербур. ВЖК (1911), пед. курси при Київ. ВІНО ім. М.П. Драгоманова (1922). Працювала бібліотекарем-спеціалістом заг. від. (22.10.1921–14.10.1924).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 13, арк. 7 зв.; спр. 16, арк. 104.

Тур'ян Віра Петрівна (20.12.1912, Ставище Таращанського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині робітн. У восьмирічному віці лишилася сиротою. Виховувалася в дит. будинку. Закін. 2-гу Київ. полігр. школу (1929); Київ. технікум комуніст. освіти (1933); ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві ХДБІ (1937). Працювала друкарем 2-ї Київ. полігр. школи (1930–1931); бібліотекарем (з 15.09.1933), старш. бібліотекарем (з 16.02.1935), голов. бібліотекарем, зав. підвід. інвентаризації та топографізації від. опрацюв. (1938), зав. групою гігієни книг БАН УРСР (1933–1940), в. о. зав. каб. марксизму-ленінізму Львів. філії БАН УРСР (1940–1941); уповноваж. Казахськ. радіокомітету Талди-Курганського р-ну (1941–1942); тех. секр. від. пропаганди та агітації Жданів. райкому ВКП(б) (Уфа, 1942–1943); кер. кат., м. н. с. БАН УРСР (Уфа, 1943–1944); бібліографом будинку парт. пропаганди Львів. міськ. к-ту КП(б)У (1944–1946); бібліографом Ін-ту рад. торгівлі (Львів, 1945–1947); бібліографом Миколаїв. обл. б-ки (1952–1953); бібліотекарем Центр. наук.-тех. б-ки Київ. раднаргоспу (1962–1963); бібліотекарем від. комплектування ДПБ АН УРСР (1963, 1965).

Пр.: Методика боротьби з книжковими шкідниками/уклад. В.П. Тур'ян. – К., 1938. – 15 с.; Й.В. Сталін в українській худож. літературі і народній творчості : бібліогр. покажч. / уклад.:

Г. Гімельфарб, О. Білик, Г. Іванова, Е. Ровнер, В. Тур'ян; ред. Р. Бухіна. – К., 1940. – 56 с.; До першої річниці визволення Західної України ... – 44 с.; В. І. Ленін: зписок. літ./уклад. В. П. Тур'ян. – Львів, 1941. – 16 с.

Л-ра: Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 267; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 548; Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 630; Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 395.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 15; оп. 2л, спр. 148, арк. 6–10, 101–108 (особ. спр. В. П. Тур'ян).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 377, № 68, арк. 1.

Тутковська-Зак Ірина Павлівна (1896, Київ – ?) – перекладач. Н. в родині акад. П. А. Тутковського (1858–1930). Сестра репресованого С. П. Львовича-Тутковського (1898–1937), заст. дир. Всеукр. музейного містечка (1930–1932). Закін. Житомир. жін. г-зію (1913); іст.-філол. ф-т Київ. ВЖК; курси англ. мови (1915); пед. курси іноз. мов г-зії В. О. Жеребцової (1918); бібл. курси для практикантів ВБУ (1927). Навч. у Київ. ін-ті зовн. зносин. Працювала бібліотекарем ім. В. Б. Антоновича (1919); співроб. Пост. коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919); пом. секр. ботанічної секції Вчен. с.-г. к-ту (1919); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1919–1921); заст. зав. б-ки та наук. бібліографом Ін-ту світ. госп-ва Комуніст. акад. (Москва, 1933); старш. бібліотекарем ВБУ (1934–16.02.1935); бібліотекарем від. книж. фондів АН УРСР (Уфа, з 20.05.1942).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 540; Геппенер-Лінка Н. Спогади ... – С. 172; Науково-допоміжний апарат ... – С. 503.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.; спр. 14, арк. 73–73 зв.; спр. 20, арк. 129; спр. 40, арк. 172–174 (заяви І. П. Тутковської-Зак), спр. 63, арк. 1.

Тутковський Вадим Павлович (?–?). Н. в родині акад. П. А. Тутковського (1858–1930). Закін. Київ. 2-гу

класичну г-зію; мат. від. фіз.-мат. ф-ту та юрид. ф-т Київ. ун-ту св. Володимира. Працював канд. на суд. посади канцелярії Київ. окр. суду; каталогізатором ВБУ (01.03–серп. 1919); н. с. Коміс. слов. живої мови УАН (квіт. 1919–серп. 1920); вчит. історії к-ри старших класів трудшколи на Лубенщині (Полтав. губ.); нештат. співроб. Коміс. слов. живої укр. мови (1923). Пост. член правописної секції Правописно-термінол. коміс. (1919).

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 540.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 8; оп. 1л, спр. 2, арк. 2, 6 зв, 37; спр. 14, арк. 74 (заява В. П. Тутковського).

Тутковський Павло Аполлонович (17.02.1858, Липовець Київської губ. – 03.06.1930, Київ) – геолог, мікропалеонтолог, фіз.-географ; д-р географії, мінералогії та геодезії (1911), проф. (1914), акад. УАН (з 1921), Білорус. АН (1928). Н. в родині службовця. Його перша дружина – прийомна донька, хрещениця акад. Д. І. Багалія – Олена Дмитрівна Багалій. Закін. природн. від-ня фіз.-мат. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1882). Працював консерватором, зав. геол. каб. Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1884–1895); викл. шкіл (Київ, з 1896); інсп. та дир. нар. шкіл (Житомир Волин. губ., 1904–1909); приватдоц. (з 1913), проф. (з 1914) Київ. ун-ту св. Володимира; дир. Ін-ту геол. наук (з 1926). Почесн. чл. Київ. т-ва природознавців (з 1883), згодом – д. чл. С.-Петербур. мінерал. т-ва, член Бельгійс. т-ва геології і палеонтології в Брюсселі, почесн. чл. т-ва любителів природознавства, антропології та етнографії при Моск. ун-ті. Член, голова (з 1910) Т-ва дослідників Волині (1909–1915). Голова природн.

секції УНТ у Києві (1918–1921); С.-г. вчен. к-ту України (з 1918). Член ТК ВБУ (1920–1922); член Бібл.-бібліогр. бюро при секретаріаті С.-г. наук. к-ту України (з 1923). Голова Фіз.-мат. від. ВУАН (1919–1930), організатор і кер. (з 1924) н.-д. каф. геології ВУАН, один з організаторів Нац. геол. музею України (з 1927). Голова Коміс. для вивч. природ. багатств України. Тимч. К-том для засн. Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН у м. Києві йому було доручено скласти каталог desiderata осн. книжок з природознавства України (1919). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Упоряд. укр. геолог. термінології. Наук. інтереси: регіональна геологія, зональності ландшафтів, мінералогія, палеонтологія і четвертинна геологія, розробив низку гіпотез та теорій щодо проблем еолового походження лісів та постльодовикових пустель Північної півкулі, фіз.-геогр. районування тер. України. Вперше запропонував використовувати артезіанські води для водопостачання Києва. Монографічні праці стосуються переважно Волині й Полісся, зокрема: «Зональність ландшафтов и почв в Волынской губернии» (1910), «Природна районізація України» (1922), «Мінералогія» (1926) та «Загальне землезнавство» (1927).

Пр.: Первое дополнение к каталогу библиотеки Киевского общества естествоиспытателей (1878–1885) / сост. П. Соломин и П. Тутковский. – К., 1886. – 84 с.; Краткий географический очерк истории Центр. и южного Полесья. – 1910; Підземні води України. – К., 1918. – 32 с.; Природна районізація України. Генетична класифікація і розподіл фіз.-геогр. краєвидів України на підставі геології їх еволюції // Матеріали до районізації України. – 1922. – 82 с.; Словник геологічної термінології. – 1923; Краєвиди України в зв'язку з її природою і людством. – Х. : ДВУ, 1924. – 94 с.; Матеріали для бібліогр. ма-познавства України. – К., 1924. – 64 с.; Матеріали для с.-г. бібліографії України. Вип. I / ВУАН. – К., 1924. – 48 с.; Копальні мікрофауни України,

їх геологічна вага і методи дослідження. – К., 1925. – 24 с.; Кам'яні будівельні майстерні Київщини. – К. : ВУАН, 1925. – 112 с.; Передісторична природа Києва // Київ та його околиця в історії і пам'ятках. Зб. іст. секції УАН. – 1926. – С. 25–32; Причини так званих «наступів азійських варварів» на Європу // Первісне громадянство та його пережитки на Україні. – Х. : ДВУ, 1926. – Вип. 3. – С. 3–29; Загальне землезнавство. – 1927; Лиха землетрусів // Життя й революція. – 1927. – № 12. – С. 338–341; Прекрасні мрії та дійсність рад. буд-ва (про Дніпрельстан) // Життя й революція. – 1927. – № 3. – С. 352–356.

Л-ра: З діяльності Тимчасового Комітету для заснування Всенародної (Національної) бібліотеки ... – С. 14; Наука і научные работники СССР ... – С. 433; *Сно О.* Бібліографічний список друкованих праць акад. П.А. Тутковського / Зб. пам'яті акад. Павла Аполлоновича Тутковського. – Т. 1. – К., 1932; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 348; *Каптаренко-Чорноусова О.К.* Академік Павло Аполлонович Тутковський // Геол. журн. – 1958. – Т. 18, вип. 1; *Онацький Є.* УМЕ ... – С. 1895; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 511; Рання історія АН України ... – С. 232; *Іванова І. П.А.* Тутковський в історії організації Укр. АН і Національної бібліотеки України // Бібл. вісн. – 1999. – № 6. – С. 46–48; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 26, 215; Укр. бібліографі. Вип. 2 ... – С. 173–174; Науково-допоміжний апарат ... – С. 503; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 11.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 3; спр. 9, арк. 2; ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ЦДАВО України, ф. 539, оп. 3, спр. 1425, арк. 525; ф. 1061, оп. 1, спр. 32, арк. 303–304; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: ЕІУ. Т. 10 ... – С. 188.

Тюнеєва Олександра Миколаївна (28.02.1889, Могильов – 07.12.1984, Одеса) – книгознавець. Н. в родині педагога. Закін. Смольний ін-т (1905), С.-Петербур. пед. жін. курси (1910), курси з бібліотекознав. Одес. губполітосвіти (1921). Навч. в Лозанському ун-ті (Швейцарія, 1909), С.-Петербур. школі заохочення мистецтв (1911–1914). Працювала вчит. труд. школи (с. Улуки Могильовської губ. (1917–1919); викл. Одес. жін. ін-ту (1920); зав. від. рідкісних і худож. вид. (1920–1921), музею книги та рідкісних вид. (1922–15.01.1930)

ОДПБ; дир. Одес. держ. наук. публ. б-ки ім. О.М. Горького (1941–1944); одночасно – дир. б-ки Одес. ун-ту (з 01.02.1942); бібліотекарем Одес. семінарії. Під час роботи в ОДПБ, за-снувавши музей книги у від. рідкісних вид., сформувала алф., топогр. та предм. каталоги від. (існують і досі); визначила склад окр. груп док. (рукописів, інкунабул, палеотипів, мініатюрних вид.); започаткувала їхню реєстрацію, склавши паспорти на кожен документ, обґрунтувавши раритетність і цінність окремих примірників; опубл. огляди діяльності від. та колекції мініатюрних вид. б-ки (Лейпциг, 1926).

Пр.: Музей книги ОДПБ // Бібліол. вісті. – 1927. – № 2 (15). – С. 46–60; Музей книги ОДПБ. – К., 1927. – 16 с; La Bibliothèque publique d'État à Odessa // Revue des Bibliothèques. – 1928. – № 28. – Р. 377–421; Одеська держ. публ. б-ка // Бібліол. зб. / Ін-т євр. культури при ВУАН. – Х., 1930. – Т. 1. – С. 291–296; Музей книги ОДПБ. – ІР НБУВ, ф. 47, № 309; № 329, арк. 71–79.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 434; Арюпіна Л.В. Олександра Николаївна Тюнеєва // Бібл. вісн. – К., 1993. – № 1–2. – С. 64–66; Малинова Г. Чистка : честь и репрессии ... – С. 3; Бібліографи Одес. ДНБ ім. М. Горького ... –

С. 212–214; Список директорів і попечителів ... – С. 156; Олександра Николаївна Тюнеєва : сб. материалов / Одес. нац. науч. б-ка им. М. Горького ; сост. Л.В. Арюпіна, Л.Н. Бурьян, Т.В. Щурова; отв. за вып. О.Ф. Ботушанская ; ред. И.С. Шелестович. – О., 2012. – 315 с. : ил.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 16, спр. 1495; оп. 17, спр. 235.

Тютюник Лідія Карпівна (1898–?). Н. в сел. родині. Закін. г-зію та Київ. ІНО. Навч. три курси на Соц. екон. від. Київ. ІНО, два курси у Лінгв. ін-ті. Працювала викл. школи (Умань Київ. губ., 1915–1927); зав. б-кою, конс.-лаборантом педологічної лабораторії Київ. ІНО (1928–1931); зав. читальнею та конс. Київ. лінгв. ін-ту (1932–1933); зав. Печерською базою лікнепу (1932–1933); секр. метод. групи Київ. обл.наросвіти (1932–1933); викл. Київ. технікуму спожив. кооперації (1933); асп. Всеукр. НДІ педагогіки (1931–1933). В аспірантурі розробляла тему: «Зацікавленість, вимоги та потреби підлітка та юнака щодо технічної літератури».

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 40, арк. 170–171 (заява, анкета).

У

Удовиченко Олександр Іванович (20.02.1887, Харків – 19.04.1975, Ментенон, Франція) – військовий діяч, генерал-полковник УНР. Н. в родині військового. Закін. реал. уч-ще (Харків, 1905); Військ.-топогр. уч-ще (С.-Петербург, 1908); імп. Николаїв. акад. Генштабу (Петроград, 1916). Працював командиром 129-го піхотного Бесарабського полку, офіцером штабів 21-ї піхотної д-зії, 3-го Кавказького корпусу, Півд.-Зх. фронту (1914); нач. штабу Гайдамацького коша Слобідської України (з жовт. 1917), командиром 2-ї д-зії окремого корпусу Січових Стрільців (восени 1918); генералом групи військ Півд.-Зх. Фронту; командиром 3-ї Залізної д-зії (з берез. 1919); командувачем групи укр. військ: 9-ї Залізної, 9-ї стрілецької д-зій, 2-ї бригади УГА (серп. 1919); нач. штабу Гуцульського коша, командиром 3-ї Стрілецької д-зії, Окремої пішої бригади, 3-ї Залізної д-зії (1920), ген. інсп. армії УНР (з груд. 1920); командиром табору Каліш, де розмістилася 3-тя Залізна і 2-га Волинська дивізії; віце-президент УНР в екзилі (Париж, 1954–1960). Голова Т-ва колишніх вояків Армії УНР (1927–1975), Європ. федерації укр. військ. організацій (з 1953). Заст. Голови Об'єднання вояків Армії УНР на чужині (з 1937). Нагороджений Diplôme d'Honneur за актив-

ну співпрацю з Національною федерацією комбантантів. Ініціатор створення, засн., член К-ту для орг-ції, голова Ради (1950–1963) Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі та фундатор її Т-ва (черв. 1926).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 357; *Стрельський Г.В.* Маловідомі діячі революційного та національно-визвольного руху в Україні // Теорет. проблеми вітчизн. історії, історіографії та джерелознавства. – К., 1993. – С. 181–182; Генералітет українських визвольних змагань ... – С. 40–42; *Михальчук В.* Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... – С. 453–454, 470; Довідник з історії України ... – С. 897; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 185, 216, 226, 235, 271, 346, 388, 424, 452; *ЕІУ.* Т. 10 ... – С. 210.

Іконогр.: *ЕІУ.* Т. 10 ... – С. 210.

Уманська Поліна Олександрівна (1904, Кременчук Полтавської губ. – ?). Н. в родині кустаря-закрійника. Закін. бібл. ф-т Харків. ін.-ту ком. освіти (1929). Працювала рахівником Полтав. опродкомарму (1921–1922); зав. б-кою робітн. школи (1922–1925); бібліотекарем міськ. бібл. колектору (1927); бібліотекарем Ін-ту комун. просвіти (з 1928); бібліотекарем Укр. ін-ту марксизму (до 1930); зав. б-кою Укр. ін-ту аспірантури (1930–10.05.1931); комплектактором Центр. с.-г. б-ки (з 05.07.1931). Керувала б-кою Укр. ін-ту аспірантури з фондом близько 50 тис. видань.

Л-ра: *Вергунов В.А.* Підготовка фахівців вищої кваліфікації у вигляді Українського інституту аспірантури НКЗС УСРР липень 1930–червень 1931 рр.) : історія та організація бібліотечного супроводження під керівництвом П.О. Уманської // Дев'яті наукові читання, присвячені діяльності Олександра Парфенійовича Бородіна (1848–1898) : матеріали доповідей, м. Київ, 14 жовтня 2013 р. – С. 64–70.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 539, оп. 17, спр. 871.

Усачов Олексій Іванович (15.03.1891, Москва – 1957, Москва) – художник-графік; проф. Закін. Моск. уч-ще живопису, скульптури та

архітектури (1912). Працював асист. кsilогр. від. Вищ. худож.-тех. майстерень (Москва, 1920–1922); викл., проф. полігр. ф-ту Київ. худож. ін-ту (1925–1930); викл. Ін-ту образотв. мистецтва (Москва, 1936–1940). Член УБТ в Києві (1928). Брав участь у конкурсі виконання гравюри по дереву книж. знаку для Держ. Книж. палати. Автор афіши до вист. стародруків «350 років українського друкарства», організ. УНІКом (Київ, 1925); книжк. знаків б-к *Гр. Тисяченка* (1928), *Я. Стешенка* (1928); екслібрисів А. Бенінга, В.С. Резникова, *М. Іванченка*, *Ф. Ернста*, УНІКу, УБТ ВУАН.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 437; *Сильванський С. Олекса Усачов* // Мистецтво. – 1932. – № 2–3. – С. 44–46; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1022; *Пеленська О. Український портрет* ... – С. 179–180; *Коновалов Э.Г. Новый полный биографический словарь русских художников*. – М., 2008. – С. 484; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 197.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7892 (особ. спр. О.І. Усачова).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 285, № 2991.

Усенко Павло Матвійович (10.01.1902, с. Заочіпське Кобеляцького пов. Полтавської губ. – 04.08.1975, Київ) – поет. Н. в селян. родині. Закін. вищу початкову школу (Верхньодніпровськ Катеринославської губ., 1918). Працював у сільревкомі (с. Заочіпське, з 1918); зав. б-ки (с. Гольманівка Полтав. губ., 1921); інструкт. соцвиху (Кобеляки, 1922–1924); ред. журн. «Молодняк» (Харків, 1928). Лауреат премії ім. Миколи Островського (1967).

Л-ра: *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 96.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4867, арк. 60.

Устименко-Маркс Сергій Петрович (1891, с. Туркенівка Борзнянського пов. Чернігівської губ. – ?). Закін. Черніг. г-зію (1911), слов'ян.-рус. від. іст.-філол. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1916). Працював діловодом Центр. бюро з об'єднання закупівель цукру (1916–1917); зав. б-кою М-ва харч. справ (1918); коректором-ред. мови Книгоспілки (Київ, 1919); вчит. вечір. школи для дорослих (Чернігів, 1919); коректором редакції газ. «Боротьба» (Чернігів, 1920); зав. позашкільним від., заст. губ. політосвіти (Чернігів, 1920–1921); вчит. шкіл соц. виховання (1921–1923); проф., викл. укр. мови і л-ри губ. партшколи (1921–1923); губ. інсп. українізації (1924–1925); викл., інсп.-методистом Глухівського ІНО (1925–1926); інструкт. зразкової школи соц. виховання (Глухів, 1925–1926). Делегат 2-ї Всеукр. наради наросвіти. Член правління, бібліотекар Черніг. наук. т-ва (1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк. 71; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7902 (особ. спр. С.П. Устименка-Маркса).

Уткіна О.М. (?-?). Працювала співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Під час ідеологічних «чисток» звільнена разом з шістьма співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1932).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 136; *Лосієвський І.Я.* Факти і легенди часів окупації. Нюрнберзький процес // Там само. – С. 151.

фр

Фаас Іван Якович (01.01.1894, Нижньо-Чирська станиця Обласної військової Донської – 1945) – історик права. Закін. 1-шу Київ. г-зію (1911); юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1915). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. при каф. рим. права Київ. ун-ту св. Володимира. Працював мол. (1917), старш. асист. (1918), пом. зав. юрид. семінаром (1919) юрид. ф-ту Київ. ун-ту св. Володимира; приват-доц. (1918), викл. рим. права Київ. юрид. ін-ту та громадян. права Укр. нар. ун-ту (1917–1919); екстраординар. проф. Кам'янець-Поділ. ун-ту каф. заг. теорії права (1920); секр. Археол. ін-ту (з 1922); викл. курсу «Греческие и римские правовые древности» археол. від-ня (1922–1923), учен. секр. б-ки (15.09.1923–15.10.1925), одночасно – в. о. проф. каф. громадян. права та процесу Одес. ІНО та проф. цивільн. права та процесу Одес. ін-ту нар. госп-ва (з 1924); проф. Румунського королівського ун-ту (губ. Трансільстрія, Одеса, 1941–1944). Секр. Одес. губ. к-ту охорони пам'яток мистецтва та старовини (1921–1922).

Пр.: Теория ценностей Г. Касселя // Киевские Университетские известия. – К., 1914; Рецензия на «Догма римского права В.В. Ефимова» // Право и жизнь. – К., 1918. – № 7–8; Новый труд по истории права и хозяйства Украины // Вісн. Одес. коміс. краєзнав. при ВУАН. – 1925. – № 2–3; Оспаривание и отступления при заблуждении // Журн. науч.-исследов. каф. в Одессе. –

1926. – № 2; Інкунабули Одес. ЦНБ // Бібліол. вісті. – 1927. – № 2. – С. 69–90; Інкунабули Одес. ЦНБ. – ІР НБУВ, ф. 47, № 329, арк. 135–150.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 439; Щетников В.П. Одесский университет : 1941–1944 годы // Зап. іст. ф-ту. – О., 1999. – Вип. 9. – С. 266–268; Левченко В.В. Життя та наук.-громад. діяльність Валентина Івановича Селінова ... – С. 260; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 218; Одеські історики ... – С. 413–415.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 172; ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 7944, арк. 2 (автобіогр. І.Я. Фааса).

Фаворська Оксана Іванівна (1887–?). Закін. Київ. жін. г-зію О.Т. Дучинської (1906); мед. ф-т Лозанського ун-ту (Швейцарія). Навч. на фіз.-мат. ф-ті Бестужевських ВЖК (С.-Петербург, 1906–1907). Працювала лікарем військ. шпиталів м. Києва (1914–1918); співроб. мед. (1926–1927) й фіз. (1927–1928) секцій Ін-ту укр. наук. медицини; пом. бібліотекаря (з 06.08.1931), бібліотекарем (з 16.11.1931), старш. бібліотекарем (01.01.1932–25.09.1935) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 235; спр. 37, арк. 273; спр. 44, арк. 110; спр. 53б, арк. 178.

Факторович Г.І. (1906–?). Н. в родині службовця. Працював зав. від. красного письменства КЦРБ ім. РКП(б) (1925–1926); пом. зав. від. «Книга на дому» К-ту з боротьби з неписьменністю (Київ, 1926); зав. б-ки 4-го санаторію (Київ, 1926–1927).

Пр.: Завдання бібліографії взагалі й в наукових установах зокрема. – ІР НБУВ, ф. 47, № 312.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 236.

Фалькевич Луїза Карлівна (1876, С.-Петербург – ?). Працювала бібліотекарем (1935), голов. бібліотекарем, сxedографом іноз. л-ри від. опрацюв. (1936–1938), зав. каб. ім. Остроградського і Вороного (1940–1941); в окупованому Києві – співроб. КБК (1942–1943).

Л-ра: Хорошунова І. Первый год войны. Киевские зап. ... – С. 107; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 328; Дубровіна Л.А., Онищен-ко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 222, 307, 315, 374, 375, 438, 473, 497, 520, 551, 569, 571.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 602, арк. 138; оп. 1л, спр. 50, арк. 22.

Фалькевич Ядвіга Карлів-на (29.11.1888, С.-Петербург – 29.04.1938, Київ). Н. в родині службовця. Закін. г-зію. Працювала пере-кладачем, вчит. нім. мови; кореспон-дентом (з 15.03.1931), бібліотека-рем (з 16.10.1932), старш. бібліоте-карем БАН УСРР (1932–10.04.1935). Співорганізатор нім. школи (Київ). Заарештована за «контрреволюц. діяльність та фашист. агітацію» (17.01.1937). Засуджена до вищої міри покарання – розстрілу. Реабілі-тована (1989).

Л-ра: Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 434; Роженко М.М. Сосни Биківні свідчать. Кн. 2. ... – С. 386.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 272; спр. 47, арк. 17; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 53735 ФП (арх.-слідча спр. Я.К. Фалькевич).

Фанстиль Борис Робертович (? , с. Лянцкорун Кам'янецького пов. Подільської губ. – 03.11.1919, Вінниця Подільської губ.) – громад. діяч. Закін. Вінниц, г-зію; Київ. імп. ун-т св. Володи-мира. Працював службовцем Він-ниц, окр. суду; дир. Вінниц, МПБ ім. Го-голя (1917–1919). Секр. Коміс. з охоро-ни пам'яток старовини. Член правлін-ня культ.-просвіт. тов-ва «Логос».

Л-ра: Вінницька ОУНБ ... – С. 29.

Фарбер Борис Самійлович (29.12.1898, Шаргород Могилев-ського пов. Подільської губ. – ?). За-кін. культармійський ун-т. Працював пом. зав. бібл. секцією, зав. бібл. сек-

ції (1921) губпрофради; дир. Поділ. центр. б-ки ім. К.А. Тімірязєва (Вінни-ця, з черв. 1924); зав. каф. ун-ту (Ма-хачкала).

Пр.: Опыт работы Винницкой государствен-ной библиотеки / Б. Фарбер, И. Макрушин // Красный библиотекарь. – 1936. – № 8. – С. 52.

Л-ра: Вінницька ОУНБ ... – С. 37–66.

Фарбер Матвій Харитонович (27.02.1892, Могильов – ?) – історик, педагог. Навч. в ККІ (1913); Військ. мед. акад. (Ленінград); аспіранту-рі каф. теорії педагогіки Ін-ту підви-щення кваліфікації педагогів (Мо-сква, 1929). Працював лектором курсів сестер-жалібниць (Полтава, 1922); лектором Військ.-фельдшер. школи (1916); лектором курсів з під-гот. банк. робітників (Полтава, 1924); лектором землевпорядкув. техніку-му (Полтава, 1924–1925); лектором індустр. технікуму (Полтава, 1925–1926); лектором Полтав. ІНО (1925–1926); зав., інсп. губпрофосвіти (Пол-тава, 1922–1924); інсп. освіти (Пол-тава, 1925); ректором (з 1925), викл. Полтав. ІНО (1927); дир. ін-ту фіз. хі-мії НКО (з 01.09.1930); дир. Одес. держ. наук. б-ки (квіт.–листоп. 1936).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 440; Список директоров і попечителей ... – С. 156.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 7939 (особ. спр. М.Х. Фарбера).

Федорівська Ольга Олек[сан-дрівна] (?–?). Працювала мол. пом. бібліотекаря Харків. ун-ту (1917).

Л-ра: Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 76.

Федоров Іван Опанасович (1881–?). Закін. земську школу. Пра-цював рахівником Київ. лінійного складу ПЗЗ (1926–1931); зав. госп-вом (з 06.03.1931; з 16.09.1937),

старш. бібліотекарем (з 27.07.1931) ВБУ; під час нім. окупації Києва – т. в. о. заст. дир. БАН (жовт. 1941).

Л-ра: Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 87.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 492, арк. 15; оп. 1л, спр. 37, арк. 275; спр. 53в, арк. 154.

Федорова (?-?). Працювала зав. б-кою Укр. психоневрол. акад. (Харків, 1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 47.

Федорова (Вознесенська) Ніна Михайлівна (? – не раніше 1962). Працювала співроб. б-ки Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1919–1920).

Л-ра: Завальнюк О.М. Укр. еліта ... – С. 316;

Матвійчук Л.О. Біобібліогр. матеріали ... – С. 95.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 274, № 2563.

Федорова Ніна Олександрівна (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. нар. б-ки-читальні; каталогізатором ВФ ВБУ (з січ. 1925).

Л-ра: Соломонова Т. Становлення ВФ ВБУ ... – С. 252–257; Кабінет виучування Поділля ... – С. 105.

Федорова Н.О. (?-?). Працювала пом. директора Гайсин. МПБ (Поділ. губ., з 1902).

Л-ра: Соломонова Т.Р. Гайсинська міська публічна ... – С. 55.

Федорцова В. (?-?). Працювала бібліотекарем 4-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Гоголя губнаросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Федосєєв Василь Іванович (?–1906) – лікар, бібліотекар. Закін. 3-тю Харків. г-зію; мед. ф-т Харків. імп. ун-ту (1879). Працював земським лікарем (Охтирський пов. Харків. губ.); пом. бібліотекаря фундам.

б-ки (1885–1906), одночасно – зав. студент. б-ки (1887–1906), кер. типографією (1900–1906) Харків. імп. ун-ту. Нагороджений орденом св. Станіслава 3-го ст.

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 297.

Фельдман-Немировська Лія Мойсеївна (1906, Новгород-Сіверський Чернігівської губ. – ?). Н. в родині службовця. Освіта бібліотечна. Працювала зав. пересувного фонду б-ки спілки «Харчосмак»; бібліографом Київ. обл. бібл. колектору (1936); бібліотекарем I розр. сектору наук. бібліогр. БАН УСРР (1937).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 173 (анкета Л.М. Фельдман); спр. 53в, арк. 173; спр. 54, арк. 10.

Фетисов Юхим Іванович (26.10.1906, Глухів Чернігівської губ. – 10.03.1937, Москва). Працював н. с. БАН УСРР (15.03.1935–03.05.1936). Заарештований (29.04.1936). Засуджений за звинуваченням «у контрреволюц. діяльності» до вищої міри покарання – розстрілу (10.01.1937). Реабілітований (17.10.1991). Захоронений на тер. Донського монастиря (Москва).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 16; спр. 50, арк. 12.

Интернет-ресурси: Москва. Расстрельные списки. Бутовский полигон [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://lists.memo.ru/d34/f41.htm>. – Название с экрана.

Фещенко Іван Михайлович (?-?) Працював н. с., зав. спец. від. БАН УСРР (22.05–25.10.1935).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 14.

Філіповський Іван Митрофанович (15.09.1909, с. Ревякіно Лівенського пов. Орловської губ. –

18.09.1992, Вінниця) – бібл. діяч; Герой Рад. Союзу (1945). Н. в сел. родині. Навч. у Всеукр. ін-ті коміс. освіти (Харків, 1933–1937). Працював кочегаром Маріупольського з-ду ім. Ілліча (1930–1933); дир. Вінниц. міськ. б-ки ім. Н. Крупської (1937–1941); одночасно – викл. історії народів СРСР Вінниц. буд. технікуму; вчит. Гаврилівської школи (Чкалівська обл., 1941–1942); ад'ютантом, старш. стрілецьк. батальйону 112 гвардійського стрілецьк. полку 39 гвардійської стрілецьк. д-зії 8 гвардійської армії (Сталінград. фронт, верес.-листоп. 1942; 3-ій Укр. фронт, лют.-листоп. 1943); ад'ютантом, старш. стрілецького батальйону 293 гвардійської стрілецької д-зії (Білорус. фронт, квіт.-жовт. 1944); командиром стрілецького Червонопрапорного ордена Суворова полку 96 гвардійської Іловайської ордена Леніна Червонопрапорної стрілецької д-зії 28 гвардійської армії (1-ий та 3-ій Білорус. фронт, 1-ий Укр. фронт, жовт. 1944–січ. 1946); зав. військ. від. Вінниц. міськкому КП(б) України (квіт. 1946–лют. 1949); заст. дир. з наук. роботи (лют. 1949 – черв. 1952), дир. (черв. 1952–03.11.1973) Вінниц. обл. б-ки ім. К.А. Тімірязєва. Організатор бібліотечної справи на Вінничині. Його зусиллями відбулася будівля спаленої фашистами Вінниц. обл. б-ки ім. К.А. Тімірязєва. В короткий термін йому разом з командою однодумців вдалося вивести установу в розряд найкращих бібліотек України. Під керівництвом І.М. Філіповського бібліотека здобула статус наукової (1966). На фасаді приміщення Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва встановлено меморіальну дошку з написом: «Бібліотеку підняв з руїн Герой Радянського Союзу І.М. Філіповський, який очолював її з

1952 по 1973 рр.». Нагороджений орденами: Леніна (1945), Вітчизняної війни I ст. (1985); медалями: «Золота зірка» (1945), «За Перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1945), «За взяття Кенігсберга» (1945), «За взяття Берліна» (1945), «Тридцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» (1975), «Сорок років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» (1985), «70 років Збройних сил СРСР» (1988).

Пр.: Славний шлях : до 50-річчя Вінниц. обл. б-ки / І.М. Філіповський, Й.А. Погорелов // Соц. культура. – 1957. – № 10. – С. 31–32; Натхненне слово правди : [про метод. допомогу б-кам обл. у пропаганді л-ри] // Там само. – 1962. – № 1. – С. 33–34.

Л-ра: Бібліотекар – кавалер Золотої Зірки : зб. матеріалів до 100-річчя від дня народження Героя Радянського Союзу, колишнього директора ВОУНБ ім. К.А. Тімірязєва – І.М. Філіповського (15.09.1909–18.09.1992) / упоряд. П.І. Цимбалюк; вступ. ст. Н.І. Морозової; уклад. бібліогр. Г.М. Авраменко; ред. М.Г. Спиця, П.І. Цимбалюк; відп. за вип. Н.І. Морозова; Упр. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва. – Вінниця, 2009. – 76 с.

Філіпчук Олександр Миколайович (?–?). Працював бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 12.

Фінкельштейн Любов Яківна (1906, Кременчук Полтавської губ. – ?). Закін. Харків. ін-т політосвіти. Навч. в Дніпроп. ІНО. Працювала м. н. с. (з 21.09.1936), зав. підвід. інвентаризації та топографізації від. опрацюв. (1937–1938), голов. бібліотекарем каб. марсизму-ленінізму (1940–1941) БАН УРСР.

Пр.: Инструкция по кеттеризации ведомственной литературы. Краткая инструкция по библиографическому описанию книг / сост. Б.Г. Сорока, Л.Я. Фінкельштейн. – ВР РНБ, ф. 321, карт. 14, № 14.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 25; спр. 556, арк. 2 зв.

Флегер А. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Ін-ту демографії (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1д, спр. 17, арк. 22.

Флорова Н.П. (?-?). Працювала бібліотекарем Центр. с.-г. б-ки С.-г. наук. к-ту України (Київ, з 1919).

Л-ра: Вергунов В.А. Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395.

Флоровський Антоній Васильович (01.12.1884, Єлисаветград Херсонської губ. – 27.03.1968, Прага, Чехословаччина) – історик-славіст; д-р філософії (1936), д-р рос. історії (1936), д-р іст. н. Чехо-Словаччини (1957), проф. (1948). Н. в родині священика – протоірея, наглядача духов. уч-ща, пізніше – настоятеля Одес. Свято-Преображенського кафедрального собору та ректора Одес. духовн. семінарії. Брат візантолога, богослова, проф. Гарвардського ун-ту Георгія Флоровського (1883–1979). Племянник історика, дир. Одес. МПБ М.Г. Попруженка (1866–1944). Навч. в 4-й класич. г-зії (Одеса, 1894–1903); іст.-філол. ф-ті Новорос. ун-ту (1903–1908). Проф. стипендіат для підгот. до проф. зв. Новорос. ун-ту (1908–1911). Нагороджений золотою медаллю за твір «Крестьянский вопрос в законодательной комиссии 1767 г.» (1907) та Уваровською премією АН за магістерський твір «Состав Законодательной комиссии 1767–1774 гг.» (1916). Працював викл. Одес. комерц. уч-ща (1907–1911); викл. Одес. ВЖК (з 1915); приват-доц. (1911–1916), викл. курсу давн. історії Русі, проф. каф. рос. історії (з 1916) Новорос. ун-ту; одночасно – викл. рос. історії Одес. ВЖК; викл. екон. ф-ту Одес. політех. ін-ту (1917–1918); проф. Одес. гуманітар.-сусп.

Ін-ту (1920–1921); викл. Археол. ін-ту (1920–1922); проф. Одес. ін-ту нар. госп-ва (1921–1922); зав. каф. іст. географії ІНО (1920–1922); спів-роб. Одес. обл. арх. упр. (1920–1922); дир. Одес. МПБ (берез.-листоп. 1921); викл. історії Рос. юрид. ф-ту (1923–1930) та філос. ф-ті (з 1933), проф. (з 1936), ординар. проф. каф. рос. історії (1948–1957) Карлового ун-ту; викл. Слов'янського ін-ту у Празі (з 1939). За декретом ВЦВК «Об административной высылке» від 10.08.1922 висланий за кордон (19.09.1922). Д. чл. Одес. слов'ян. благодійного т-ва ім. Кирила і Мефодія (з 1911). Член ОБТ (з 1912); іст.-філол. т-ва Новорос. ун-ту (з 1912); ОТІС (1911–1922; бібліотекар – 1914–1920); Рос. іст. т-ва (Прага, 1938–1940 – голова); Т-ва «Русский свободный ун-т в Праге» (1940). Докт. дис. «Чехи и восточные славяне. Очерки по истории чешско-русских отношений (X–XVIII вв.)» (1936). Учасн. з'їздів рос. вчених за кордоном (Прага, 1924; Белград, 1928; Софія, 1930). Автор праць з історії російсько-чеських та російсько-австрійських відносин. Особовий архівний фонд А.В. Флоровського зберігається в Арх. РАН (ф. 1609, 781 од. зб.).

Пр.: Из материалов по истории прикрепления крестьян в Южной России // Записки Одес. общ-ва истории и древностей. – 1911. – Т. XXIX. – С. 59–81; Депутаты Войска Запорожского в Законодательной комиссии 1767 г. – О., 1912. – 51 с.; Пикинерский вербунок в Новороссии. – О., 1916. – 15 с.; Несколько фактов из истории русской колонизации Новороссии в начале XIX в. // Записки Одес. общ-ва истории и древностей. – 1919. – Т. XXXIII. – С. 25–40; «Воля панська та воля мужицька». Сторінки з аграрних розрухів у Новоросії. 1861–1863. – О., 1922. – 72 с.

Л-ра: Адрес-календарь ... на 1914 год ... – Ст. 545; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1060; Русское зарубежье. Золотая книга эмиграции: первая треть XX века. – М., 1997. – С. 650–652; Хмарський В.М. Бібліотека ОТІС ... – С. 24–26; Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... – С. 156; Дарители научной

библиотеки ... – С. 202; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 25; *Мерзлякова С.А.* К истории византологии в Новороссийском университете : по фондам научной библиотеки ОНУ // *Вісн. Одес. нац. ун-ту.* – О., 2009. – Т. 14, вип. 19. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – С. 33–34; *Попова Т.Н.* Проблемы изучения интеллектуальной биографии А.В. Флоровского : к 125-летию со дня рождения // Проблемы словяноведения. – Брянск, 2009. – Вып. 11. – С. 424–427; *Левченко В.В.* «Активный противник Соввласти ... » : до історії висилки одеських вчених із країни 1922 р. // *З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ.* – К. ; Х., 2012. – № 1 (38). – С. 7–24; *Одесские ученые в условиях русской эмиграции первой волны : пути, адаптация, судьбы* // *Мир глазами историка : памяти академика Юрия Александровича Полякова.* – М., 2014. – С. 139–156; *Дослідники історії Південної України ...* – С. 431–434.

Іконогр.: Дарители научной библиотеки ... – С. 202.

Фокін Анатолій Михайлович (1892–1979) – історик, геолог. Був одружений на племінниці *В.І. Вернадського* М.М. Любощинській. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1915). Проф. стипендіат каф. рос. історії Моск. ун-ту. Працював інсп. Головархіву (з 1917), зав. сховищем приват. архівів «Хранчасара» («хранилище частных архивов») (1919–1920); бібліотекарем Бутирської в'язниці (1924–1926); співроб. Моск. від-ня Геол. к-ту, пізніше – Ін-ту добрив (1926–1930); буровим майстром (Архангельськ. обл., 1930–1933); викл. політех. ін-ту (Тбілісі, з 1942); вчен. секр. Грузин. від-ня Всерос. НДІ мінерал. добрив ім. М.М. Федоровського. Заарештований та засуджений двічі: до 3 років концтаборів (1924; Бутирська в'язниця, 1924–1926), вдруге – до 3 років заслання (1930; Архангельська обл., 1930–1933). ТК Всенар. (Нац.) б-ки України при УАН відряджений до Москви для придбання книг, брошур, карт, нот, портретів та ін. бібл. матеріалів для ВБУ (07.07.1919).

Л-ра: Науково-допоміжний апарат ... – С. 507.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 2, арк. 38; ДАРФ, ф. Р–8409, оп. 1, спр. 109, арк. 26–27.

Фольман-Карін Ісаак Львович (?–?). Асп. УНІКУ (з 01.11.1931). Працював н. с.-методистом метод. від. Наук. метод. каб. бібліотекознав. та масов. бібліогр. Бібл. упр. НКО УССР (Київ, з 01.09.1936).

Дж.: ДАКО, ф. 742, оп. 1, спр. 226, арк. 92; ІР НБУВ, ф. 47, № 262, арк. 33.

Фоміна Валентина Вікторівна (1881–?). Працювала бібліотекарем – спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України (05.10.1920–1921).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.

Фоміна Олександра Пилипівна (1905–?). Н. в родині службовця. Освіта вища. Працювала бібліотекарем каб. ленінізму Гірн. ін-ту; конс. Дніпроп. б-ки; конс. Київ. держ. обл. б-ки ім. ВКП(б) (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 174 (анкета О.П. Фоміної).

Фонарев Б. (?–?). Освіта вища. Працював зав. Центр. б-ки Одес. держ. мед. ін-ту (1925–1929).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 167; ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 69.

Фортинська Надія Федорівна (1886–?). Н. в родині історика-медієвіста, проф. Ф.Я. Фортинського (1846–1902). Освіта вища муз. Працювала бібліотекарем показової дит. б-ки «Книгоспілки» (Суми), б-ки матері і дитини в показов. дит. садку; б-ки машинобуд. з-ду ім. Фрунзе, б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького, студент. від. Київ. індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 172 (анкета Н.Ф. Фортинської).

Фрідман Лія Ізраїлівна (1890–?). Працювала бібліотекарем-лаборантом каб. педагогіки Київ. держ. пед. ін-ту (1936)

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 171 (анкета Л.І. Фрідман).

Фрідьєва Надія Яківна (28.11.1894, Челябінськ Оренбурзької губ. – 17.12.1982, Харків) – вчен.-бібліотекознавець, канд. пед. н. (1956), проф., засл. працівник к-ри УРСР (1966). Н. в родині службовця. Дружина бібліотекознавця *Д.А. Балики* (1894–1971). Закін. із золотою медаллю 2-гу жін. г-зію (Уфа, 1910). Навч. в С.-г. ін-ті (С.-Петербург, 1913–1916). Канд. дис. «Публичные, общественные бесплатные народные библиотеки г. Харькова до 1917 года» (захищена в Моск. держ. бібл. ін-ті, 13.10.1954). Працювала нар. вчит. сіл. школи (Златоустівський пов. Оренбурзької губ., 1910–1912); губ. інсп. з бібл. роботи (Томськ, 1913); зав. від. позашк. освіти губ. земства та зав. повіт. земськ. б-ки (с. Шаран Белебеївського пов. Уфимської губ., 1916–1917); зав. міськ. б-ки Белебеївської міськ. управи (1917–1918); губ. інструкт. з бібл. роботи від. народної освіти (Уфа, 1918–1919); зав. показової б-ки культвід. спілки кооперативів «Томський кооператив» (Томськ, 1919–1921); інсп. з бібл. справи, методистом Губполітосвіти (Томськ, 1920–1921; Київ, 1921–1928); інструкт.-методистом (з 1924), зав. Каб. бібліотекаря (лют. 1925–жовт. 1928) Київ. бібл. об'єднання при Центр. робітн. б-ці ім. РКП(б); деканом ф-ту політосвіти ХІНО, в. о. проф., кер. каф. бібліотекознавства (02.11.1928–04.04.1935), старш. викл., доц., в. о. проф. каф. бібліотекознавства (01.09.1947–01.07.1970) ХДІК (після реорг. ф-ту політосвіти ХІНО ін-т мав

назви: з 1929 – ХІПО, з 1930 – ХІКО, з 1931 – ВУІКО, з 1935 – УБІ, з 1939 – ХДБІ, з 1964 – ХДІК); учен. секретарем, одночасно – зав. наук.-бібліогр. від. (1935–1941), заст. дир. з наук. роботи (1943–1947) ЦНБ Харків. ун-ту; доц., в. о. декана бібл. ф-ту (30.01.1944–01.01.1946), зав. каф. бібліотекознавства (01.08.1946–01.09.1947) Харків. держ. пед. ін-ту ім. Г.С. Сковороди. Кер. Київ. бібл. об'єднання (з 1924). Член Президії Кабінету вивчення книги й читача УНІКу (1928). Співорганізатор проведеного УНІКом соц. дослідження щодо з'ясування читацьких потреб, інтересів, смаків і запитів користувачів. Делегат І бібл. з'їзду РРФСР (Москва, 1924), І конф. наук. б-к (Київ, 1925) та ін. Засн. Харків. бібл. школи. Фундатор вищ. бібл. освіти в Україні та розробник системи підгот. бібл. та наук. кадрів. Ініціатор відкриття аспірантури з методики роботи з читачем, л-ри для дітей та бібліографії, також першого вечір. від-ня для підгот. фахівців без відриву від виробництва при каф. бібліотекознав. ВУІКО (1931). Співпрацювала з журн. «Красный библиотекарь», «Бібліологічні вісті», «Бібліотека у соцбудівництві» та ін. Автор понад 60 наук. пр. з проблем удосконалення бібл. справи; іст.-бібліотекозн. проблематики; питання психології сприйняття книги, методики роботи з читачами й управління читанням. Співавтор навч. посібн.: «Изучение читателя (опыт методики)» (вид. 1-ше, 1927; вид. 2-ге, 1928); «История библиотечного дела на Украине (1917–1932 гг.)» (1975).

Л-ра: Волкова С.И. Советский библиотековед Н.Я. Фридьева // Сов. Библиотековедение. – 1980. – № 2. – С. 121–122; Березюк Н. Надія Фрідьєва // Бібл. вісн. – 1995. – № 3. – С. 25–28; Самойленко Б. 100 років від дня народження Надії Фрідьєвої // Там само. – 1995. – № 3. – С. 24–25; Ступак В.Л. Діяльність Київ. бібл. об'єднання ... –

С. 24–29; Літопис НПБУ. Ч. II ... – С. 102; *Чигринова Р.П.* Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 314–315; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 130, 142, 182, 195, 217, 434, 435, 437; *Кушнарєнко Н.М., Соляник А.А.* Надія Яківна Фрідьєва – видатний український бібліотекознавець, фундатор вищої бібліотечної освіти в Україні // Вісн. ХДАК. – Вип. 44. – 2014. – С. 55–63; Фрідьєва Надія Яківна : до 120-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / уклад. С.В. Євсеєнко, Н.М. Березюк ; наук. ред. Н.М. Кушнарєнко. – Х., 2015. – 72, [11] с.

Дж.: Арх. ХДАК, ф. 1, оп. 1л, спр. 4349 (особ. спр. Н.Я. Фрідьєвої); Арх. ЦНБ ХНУ ім. В.Н. Каразіна, спр. 14 (особ. спр. Н.Я. Фрідьєвої); ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 114.

Фролова Н.П. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки С.-г. вчен. к-ту України (Київ, з 1918), пізніше – Центр. с.-г. б-ки України (з 16.01.1919).

Л-ра: Коваленко С.Д. Научно-организационная деятельность ... – С. 71; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 6, 9.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1230, оп. 2, спр. 1, арк. 49.

Фролова Т.О. (?-?). Працювала бібліотекарем (з 01.12.1936), старш. бібліотекарем (з 01.02.1937) від. іноз. комплектування БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 3; спр. 54, арк. 44.

Фурса Марія Іванівна (1899-?). Закін. Ленінгр. ун-т. Асп. НДІБ ВБУ (19.10.1932–1933). Працювала пом. бібліотекаря (з 15.06.1926), бібліотекарем I розр. (з 14.11.1928), старш. бібліотекарем (1931–23.08.1933) від. бібліотекознав. ВБУ. Член СНР. Під час нім. окупації Києва зникла без вісті в застінках гестапо (1942).

Л-ра: *Дубровіна Л.А.* ВБУ... – С. 4–17; *Хорошунінова І.О.* Первый год войны. Киевские зап. ... – С. 5–110; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 224.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 30, арк. 56 зв.; спр. 37, арк. 271, 274.

Х

Хавкіна (в заміжжі – **Гамбургер**)
Любов Борисівна (псевд. : *Х. Г.; Ельга; Хавкіна-Гамбургер, Л.; А. Н.; Л. Б.; Л. Б. Г.; Л. Г.; Л. Х.; Х.; Х.-Г.*; 12.04.1871, Харків – 02.06.1949, Москва) – бібліотекознавець, бібліограф, перекладач; д-р пед. н. (1949), засл. діяч н. РРФСР (1945). Н. в родині лікаря. Закін. Харків. 2-гу жін. г-зію (1888); Харків. муз. уч-ще. Вивчала бібліотекознавство в Берлінському ун-ті (1898–1901). Працювала викл. недільної школи *Х.Д. Алчевської* (1888–1890); співроб. ХГБ (1890–1916); зав. бібл. курсів при Моск. міськ. нар. ун-ті ім. А.Л. Шанявського (1913–1917); кер. Наук.-досл. каб. бібліотекознав. (з 1920). Друкувалася в «Харков. губ. ведомостях», «Юном читателе», «Вестнике воспитания», «Рус. школе», «Друге детей», «Пчелке», «Вокруг света», «Народной энциклопедии», «Вестнике Европы», «Рус. ведомостях» та ін. Була обра-на пом. бібліотекаря І Держ. Думи (з 1906). Делегат ІІІ з'їзду рос. діячів техн. та профес. освіти (1904). Голова правління Рос. бібл. т-ва (1916–1921). Автор першого в Рос. імп. проекту бібл. освіти (1904); першого універс. посібн. з бібліотекознавства «Библиотеки, их организация и техника» (1904); правил розміщення книг у б-ках «Авторские таблицы Кеттера в переработке для русских библиотек» (1916); перекладу «Трехзначных ав-

торских таблиц Кеттера» (1931). Ініціатор відкриття перших бібл. курсів при Народному ун-ті ім. А.Л. Шанявського (Москва, 1913). Архівний фонд Л.Б. Хавкіної зберігається в відділі рукописів РДБ (ф. 321, 531 од. зб.).

Пр.: Харьковская общественная библиотека (за период с 1886 г. по 1902 г.) // Вестн. воспитания. – 1903. – № 3. – С. 70–82; Библиотеки, их организация и техника. – СПб., 1904; О профессиональной подготовке библиотекарей : доклад // Третий съезд русских деятелей по техническому и профессиональному образованию в России. – СПб., 1904. – С. 1–6; Детские библиотеки // Вестник воспитания. – 1910. – Кн. IV. – С. 149–161; Библиотеки в России // Библиотеки, их организация и техника. – Петроград, 1911. – С. 64–69; Библиотеки, их организация и техника : рук. по библиотековедению. – 2-е перераб. и доп. изд. – СПб., 1911; Полувековой юбилей Х.Д. Алчевской // Вестник воспитания. – 1912. – № 5. – С. 151–153; Юбилей Харьковской общественной библиотеки // Библиотекарь. – 1912. – Вып. 1. – С. 8–18; Двадцатипятилетие Харьковской общественной библиотеки, 1886–1911. – Х., 1913. – XLVI с.; Краткий очерк деятельности Харьковской общественной библиотеки за 25 лет. – Х., 1913. – 40 с.; А.Л. Шанявский : к десятилетию смерти // Школа и жизнь. – 1915. – № 45. – С. 1–3; Об устройстве отдела библиотековедения // Отчет Харьков. обществ. б-ки за 17-й год ее существования. – Х., 1915. – С. XXXI–XXXV; Обследование района с целью характеристики читательской среды // Красный библиотекарь. – 1924. – № 2/3. – С. 143–148; Из американских методов библиотечной работы со школьниками // Там же. – 1924. – № 4/5. – С. 154–158; Из хроники иностранных библиотек // Там же. – 1924. – № 7. – С. 82–87; Кабинет библиотековедения // Там же. – 1923. – № 1. – С. 81–82; Научная разработка вопросов библиотековедения // Труды Первой конференции научных библиотек. – М., 1926. – С. 29–33; Наши научные библиотеки до и после революции // Красный библиотекарь. – 1927. – № 10. – С. 22–32; Руководство для небольших и средних библиотек. – 6-е изд. – М.; Ленинград : ГИЗ, 1930. – 384 с.; Два разогнанных съезда : из личных воспоминаний о III-ем съезде по библиотечному и профессиональному образованию и Харьковской общественной библиотеке. – ВР РДБ, ф. 321, карт. 7, спр. 31, 15 арк.; Библиотечные общества и ассоциации. – карт. 8, спр. 2, 26 арк.; Очерки по истории библиотечного образования в России и СССР : личные воспоминания и материалы. – спр. 14, 27 арк.; Авторские таблицы таблицы по методу Кеттера (двухзначные) для технических библиотек

железнодорожного транспорта. – спр. 16, 16 арк.; Абонемент библиотечный. – спр. 19, 21 арк.; Библиография иностранных журнальных статей по вопросам книговедения. – карт. 9, спр. 1, 31 арк.; Словарь терминов по библиотековедению, библиографии и смежным вопросам на русском, английском, немецком и французском языках. – спр. 2, 320 арк.; Очерк истории первых курсов по библиотечному делу. – спр. 10, 60 арк.; Сведения о библиотеках Украины. – карт. 10, спр. 4, 2 арк.

Л-ра: Список членов Общества ... – С. 169; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 497; *Григорьев Ю.В.* Л.Б. Хавкина (1871–1949). – М., 1973; Л.Б. Хавкина о встречах с М. Дьюи / сост. А.В. Рычков // Библиотековедение и библиография за рубежом. – 1994. – Сб. 137. – С. 85–93; *Драган Р.* Любов Хавкіна. Витоки укр. бібліотекознав. // Вісн. Книж. палати. – 2000. – № 1. – С. 38–40; Літопис НПУ. Ч. I ... – С. 135; Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна : творча спадщина і сучасність : матеріали наук. конф., присвяч. 130-річчю з дня народження Л.Б. Хавкіної. – Х., 2001. – 40 с.; *Перепеча А.* Визначний бібліотекознавець України Любов Борисівна Хавкіна : за результатами наук. пошуків // Вісн. Книж. палати. – 2001. – № 4. – С. 36–38; Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна : Харків. період діяльності (1888–1918) : зб. матеріалів / уклад.: А.М. Перепеча, Н.І. Капустіна ; ХДНБ ім. В.Г. Короленка. – Харків, 2004. – 151 с.; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 35, 36, 38–40, 50, 205, 352; Русская интеллигенция. Т. 2 ... – С. 523; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 179–182; Бібліотечний світ Любові Хавкіної : до 140-річчя від дня народж. (1871–1949) : реком. список / уклад. Н.І. Гуцул; ДЗ «Держ. б-ка України для юнацтва». – К., 2011. – 5 с.; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 30, 35, 42, 43, 45, 46, 52–55, 58, 83; Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105-ї річниці від. бібліотекознавства / уклад. О.П. Куніч ; редкол. : В.Д. Ракитянська, І.Я. Лосієвський, В.В. Седих. – Х., 2012. – 155 с. : іл.

Інтернет-ресурси: Хавкіна Любов Борисівна / матеріали підгот. А.І. Рубан // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1356/>. – Назва з екрана; Хавкіна Любов Борисівна / матеріали підгот. А.І. Рубан // ДНПБУ ім. В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/id/1356/>. – Назва з екрана.

Халанський Михайло Георгійович (01.11.1857, с. Расховець Щигрівського пов. Курської губ. – 30.03.1910,

Харків) – історик л-ри, фольклорист; магістр (1888). Н. в родині священика. Закін. Белгородську семінарію; слов'яно-рус. від. іст.-філол. ф-ту Харків. ун-ту (1881). Магістер. дис. «Великорусские былины Киевского цикла» (СПб., 1887), докт. дис. «Южнославянские сказания о Королевиче Марке» (СПб., 1889). Працював вчит. г-зій (Белгород, Харків; 1883–1891); приват-доц. (з 1889), проф., зав. каф. рус. мови та словесності (з 1891), декан ф-ту (з 1907) Харків. ун-ту. Дослідник рукоп. та стародрукованої книги. Автор близько 50 праць у галузі славістики, фольклору та книгознавства, надрукованих в «Известиях Отделения русского языка и словесности Имп. Академии наук», «Русском филологическом вестнике» та «Сборнике Харьковского историко-филологического общества». Напрацювання з історії вивч. та опису рукоп. і стародрукованих пам'яток Слобожанщини кінця XIX – початку XX ст. виклав у 23 вип. під однією назвою «Экспурсы в область древних рукописей и старопечатных книг» (Харків, 1900–1905), які публікувалися в «Трудах Харьковского предварительного комитета по устройству XII археологического съезда», «Записках имп. Харьковского университета» та окремими відбитками.

Пр.: [Автобіографія] // Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805–1905) : I. История факультета; II. Биографический словарь профессоров и преподавателей / под ред. М.Г. Халанского и Д.И. Багалея. – Х., 1908. – Ч. II. – С. 112–116.

Л-ра: Халанский Михаил Георгиевич // Энцикл. словарь / изд.: Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. – СПб., 1903. – Т. 37. – С. 2; Чествование проф. М.Г. Халанского // Южный край. – 1906. – 9 ноября. – С. 3–4; *Соловьев С.В.* М.Г. Халанский. – СПб., 1910. – 14 с.; *Сумцов Н.Ф.* [Памяти М.Е. Халанского] // Южный край. – 1910. – Т. 120, кн. 5. – С. 782–783; *Мишук С.М.* Михайло Георгійович

Халанський та його внесок у дослідження рукописних книг і стародруків в Україні наприкінці XIX – на початку XX ст. // 36. навч.-метод. матеріалів і наук. ст. іст. ф-ту. – 2008. – Вип. 14. – С. 45–53; *Він же*. Внесок професорів Харківського університету в дослідження рукописно-книжкових пам'яток України (кінець XIX – початок XX ст.) // Волин. іст. зап. – 2010. – Т. 4. – С. 4–11.

Ханіна Малка Гершівна (1905, Київ-?). Закін. держ. курси іноз. мов; пед. курси іноз. мов при ВІНО; Ін-т лінгв. освіти (1933). Працювала старш. бібліотекарем-кореспондентом від. іноз. комплектування БАН УРСР (1936–01.05.1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 109 (анкета М.Г. Ханіної); спр. 54, арк. 44.

Харитон Юдіф (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Троїцького Народу бібл. секції губнар освіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Харлампова А.Ф. (?-?). Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Харлампович Костянтин Васильович (крипт.: *К. Х.; Х-ич, К.*; 18.07.1870, с. Рогачі Брестського пов. Гродненської губ. – 21.03.1932, Київ) – історик, краєзнавець; магістр богослов'я (1899), д-р церк. історії (з 1914), чл.-кор. імп. Петерб. АН (з 29.12.1916); д. чл. УАН (з 1919). Н. в родині священника. Закін. духов. уч-ще (Вільно, 1884); литовську духов. семінарію (Вільно, 1890); С.-Петербур. духов. акад. (1894). Магіст. праця: «Западнорусские православные школы XVI и начала XVII вв.». Працював викл. латин. мови (з 22.02.1895), згодом – цивільної історії (з 29.12.1906) Казан.

духов. семінарії; приват-доцент каф. церк. історії (з 14.05.1900), в. о. естраординар. проф. (з 25.08.1909), проф. (з 14.07.1917) Казан. ун-ту; коректором ДВУ (1931); в. о. бібліотекаря НДІ педагогіки (Київ, 1932). Почесн. член Орловського та Симбірського церк. археол. т-в. Д. чл. Казанського археол. т-ва. Член-засн. Казанського церк.-археол. т-ва. Член Т-ва археології, історії, етнографії Казанського ун-ту (з 1899, 1922–1924 – голова); Т-ва історії та рос. старожитностей Моск. ун-ту (1913); Т-ва шанувальників давн. писемності (1914); Моск. археол. т-ва (1918). Член Пост. коміс. для складання біограф. слов. укр. діячів УАН (1919). Співроб. Пед. коміс. ВУАН. Співзасн. Коміс. для досліджень історії Бл. Сходу та Візантії ВУАН (1931). Автор понад 200 праць з історії правосл. церкви, історії освіти та культури. Зарештований (20.09.1924). Засуджений «за перешкоджання вилученню церк.-іст. цінностей з музею, наклеп щодо гонінь на науку» до 3 років ВТТ (19.01.1925). Покарання відбував в Оренбурзі (Росія), Актюбинську (Казахстан), Тургаї (Казахстан). Повернувся до Києва (1931). Реабілітований (2003).

Л-ра: За сто лет ... – С. 194–195; Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 451; *Голубев С.Т.* Отзыв о сочинении профессора К.В. Харламповича «Малороссийское влияние на великорусскую церковную жизнь». – Т. 1. – Казань, 1914; Ранняя історія АН України ... – С. 235; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 498; *Матвеева Л., Циганкова Е., Янковський О.* Трагічні сторінки (3 історії Академії наук України) // Україна. Наука і культура. – К. : Т-во «Знання», 1997. – С. 96–97; *Чернухін Є.К.* До історії обрання К.В. Харламповича до ВУАН // Записки Історико-філологічного товариства Андрія Білецького. – К., 2003. – Вип. IV, кн. 1. – С. 165–197; *Ляшко С.М.* Постійна комісія УАН-ВУАН для складання біографічного словника діячів України. 1918–1933. – К., 2003. – С. 29; ЕІУ: Т. 10 ... – С. 361; Науково-допоміжний апарат ... – С. 508.

Дж.: ІР НБУВ, ф. III, № 55996, арк. 2.

Харченко Антон Іванович (05.08.1887, с. Шамраївка Васильківського пов. Київської губ. – не раніше квітня 1937) – перекладач. Працював ред. журн. «Кооперативная зоря»; співробітником «Книгоспілки» та «Вукоспілки»; учен. секр. (19.10.1933–1936), н. с. (01.07.1934–15.02.1936) ВБУ; перекладачем Держлітвидаву (1936). Член спілки сел. письменників «Плуг» (Харків, 1922). Заарештований (01.11.1936). Судово-наглядова колегія Верховного суду СРСР (Москва) замінила вищу міру покарання на 10 років плюс 5 з конфіскацією (17.04.1937).

Пр.: Внутрішньобібліотечний транспорт. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 500, арк. 103–133.

Л-ра: Безсмертні ... – С. 291; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 257, 259, 260; *Роженко М.* Сосни Биківні свідчать. Кн. 2 ... – С. 393.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 42, арк. 173; спр. 53б, 195; ІР НБУВ, ф. І, № 3599.

Харькова Ольга Йосипівна (14.08.1901, с. Павлівка Калинівської вол. Подольської губ. – ?). Н. в родині педагога. Закін. Кам'янець-Поділ. Маріїнську жін. г-зію (1919), бібл. курси при ВБУ (1928). Працювала бібліотекаря, зав. абонементом б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1919–1920, 1922–1924); бібл.-тех. робітником (1928), пом. бібліотекаря (1929), бібліотекарем І розр. (1930), старш. бібліотекарем (1936), в. о. зав. сектору обслуговування читачів (з 25.11.1936), пом. зав. від. фондів і обслуговування читачів (1937–12.07.1941) БАН УРСР, викл. англ. мови та зав. б-кою Алгінської рос. середньої школи (Алга Актюбінської обл. Казахської РСР, 1942–1944); голов. бібліотекарем (1944), зав. сектором читальні (1945–1951) БАН УРСР. Після виходу на пенсію працювала за угодою для упоряд. бібл. фондів у від. комплектування вітчизн. л-ри, від. обслугову-

вання і фондів, від. комплектування вітчизн. л-рою та резервних фондів, газ. від., від. обмінно-резервних фондів (1968–1984). Добре володіла англ. і фр. мовами. Нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1945).

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 331; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 163; *Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 39, 54.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 50, арк. 25; оп. 2, спр. 154, арк. 177–217 (особ. спр. О.І. Харькової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 50, арк. 22; оп. 2, спр. 154, арк. 207.

Хасіна Марія Григорівна (?-?). Працювала старш. бібліотекарем БАН УСРР (1936).

Дж.: Арх. НБУВ: оп. 1, спр. 50, арк. 22.

Хвощевська Олена [Коміс.] (1892-?). Н. в родині службовця. Освіта спец. пед. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Укр. ін-ту лінгв. освіти; старш. бібліотекарем абонементу робітн., хім. та біол. ф-тів б-ки КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 51, арк. 180 (анкета О.К. Хвощевської); спр. 52, арк. 2.

Хилевський Леонтій Миколайович (?-?). Працював бібліотекарем Укр. б-ки Губпарткому (1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 5, арк. 59 (за ява Л.М. Хилевського).

Хилінська Марія Михайлівна (1898-?). Закін. г-зію та Ін-т ім. Т.Г. Шевченка. Працювала конторником, секр. дорвід., культвідділу, зав. від. тех. пропаганди ПЗЗ (1920–1924); заст. дир. (19.10.1933–1935), в. о. дир. (1935), н. с., зав. від. рукоп. (04.06–13.12.1935) ВБУ. Звільнена за незабезпечення кер-ва від.

Пр.: Документ про Л.М. Толстого // Літ. газета. – 1935. – 24 листопада, № 53. – С. 4.

Л-ра: Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 363.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 8, арк. 44; спр. 488, арк. 217; спр. 492, арк. 16; оп. 1л, спр. 42, арк. 171; спр. 47, арк. 19, 23; спр. 536, арк. 186.

Хмельницька Єлизавета Семівна (06.07.1883, Одеса Херсонської губ. – ?) – бібліограф. Працювала зав. б-ки Ін-ту праці (Харків, 1925–1927). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 456; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 182.

Ходжаш Тамара Захарівна (1888–1965). Працювала бібліотекарем (до 1941), заст. дир. б-ки з наук. роботи (з 1945) ЦНБ (Одеса, до 1941); під час нім. окупації Одеси – зав. абонементом Одес. МПБ.

Л-ра: Подрезова М. Спочатку була бібліотека ... // Дерибасовская – Ришельевская : одес. альм. – 2015. – № 62. – С. 94–95.

Холоденко Естер Сімівна (1913–?). Н. в родині службовця. Закін. Укр. держ. пед. ін-т (Київ). Працювала бібліотекарем б-ки Брянського будинку освіти (1933–1935; б-ки Київ. Укр. держ. пед. ін-ту (1931–1933; 1935–1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 179 (анкета Е.С. Холоденко); спр. 52, арк. 3.

Холодний Григорій Іванович (1877, Переяслав Полтавської губ. – ?). Закін. юрид. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював бібліотекарем Укр. нар. ун-ту (Київ, 1917–1918); співроб. УНІКу; старш. бібліотекарем від. опрацюв. (1932–1934), бібліотекарем (з 01.08.1934), старш. бібліотекарем, бригадиром групи реєстрації від. опрацюв. (1937–1941), голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. БАН УРСР (до 11.08.1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 22; спр. 54, арк. 2; спр. 60, арк. 13 зв.; Держ. Арх. м. Києва, ф. Р–936, оп. 1, спр. 5.

Хоменко Надія Костівна (1912, Київ – 1987, Київ) – поетеса. Н. в родині інженера. Закін. Київ. школу; Лубенську кооп. школу (Полтав. окр.). Працювала бібліотекарем Зміївського будинку відпочинку (Полтав. окр., 1930). Член літ. орг-ції «Молодняк» (з 1930). Особовий фонд Н.К. Хоменко зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 474).

Дж.: ІР НБУВ, ф. Х, № 4867, арк. 93.

Хомин Роман Михайлович (в чернецтві – ієромонах Рафаїл; 05.01.1907, с. Піддністрияни Бобрецького пов. Австро-Угорщини – після 1942). Закін. Бережанську г-зію; Львів. духов. семінарію (1931). Навч. на богослов. ф-ті Варшав. ун-ту; Католиц. акад. (Рим); мист. студіях (Люмен, Бельгія, 1932–1934). Працював капеланом укр. політв'язнів у польс. концтаборах Равич, Новий Вісьнич, Вронкі (1931–1933); вчит. іконопису в іконописній школі при «Студіоні» (з листоп. 1938); бібліотекарем б-ки «Студіону» (з 1 січн. 1936); бібліотекарем з в. о. кер. книгозбірні «Студіону» (з 01.01.1940); бібліотекарем рукоп. від. (з 03.08.1940) Львів. філії БАН УРСР; під час нім. окупації Львова – капеланом УПА.

Л-ра: Кривенко М. Рукописна збірка бібліотеки «Студіону» у Львові (1909–1940) (за фрагментом кат.) // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника. – Львів, 2007. – Вип. 15. – С. 225–226.

Хомченко Валентина Дмитрівна (1910–?). Н. в родині торговця. Навч. на курсах підвищ. кваліфікації бібліотекарів м. Києва при БАН УСРР (1936). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. музею революції; б-ки Київ. індустр. ін-ту (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 177 (анкета В.Д. Хомченко); оп. 1л, спр. 52, арк. 1.

Хорол-Майліс Віра Овсіївна (1904, Златопіль Чигиринського пов. Київської губ. – ?) – педагог-економіст, історик. Навч. на ф-ті профосвіти Київ. ІНО (1921–1924). Працювала м. н. с.-конс. з сіл. госп-ва від. наук. бібліогр. БАН УСРР (1936–1937). Заарештована (13.01.1924).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 12; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 53216 ФП (арх.-слідча справа В.О. Хорол).

Хорошунова Ірина Олександрівна (1912–1992) – художник. Н. в родині юриста, нач. від. департаменту законодавчих справ Державної канцелярії УД – О.Ф. Хорошунова (1873–1922). Праонука укр. історика, етнографа – М.А. Маркевича (1804–1860). Закін. філол. ф-т Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького. Працювала зав. магазином «Академкнига» АН УРСР (1941); с. н. с. (з 20.11.1936), бібліотекарем-худож. групи масової роботи від. наук. бібліогр. (1937–13.03.1941), палітурником (1942) БАН УРСР (1941, 1942); після війни – худож.-оформлювачем музеїв Києва [в т. ч. Меморіального комплексу «Український держ. музей історії Великої Вітчизн. війни»]. Оформила виставки: до 1-ої річниці звільнення Зх. України (1940); до 85-річчя смерті А.Б. Міцкевича у Львів. філії БАН УРСР (1940) та вист. присвяч. І. Франку в БАН УРСР (1940). Близька подруга *О.Я. Шреєр-Ткаченко*, в родині якої прожила майже все життя (з 1943). Мала нагороди, відзнаки.

Пр.: Первый год войны. Киевские зап. ... – С. 5–110; Второй год войны // Там же. – К., 2002. – Вип. 10. – С. 10–73; Киевлянка Ирина Хорошунова в дневнике 1941 года ... // Бульвар Гордона. – Июль-август 2015. – № 26 (530). – С. 13; № 28 (532). – С. 7; № 30 (534). – С. 6–7; № 31 (535). – С. 14; № 33 (537). – С. 14.

Л-ра: Гайдабура В. Театр між Гітлером і Сталіним. Україна. 1941–1944. Доли митців. – К., 2004. – С. 14–17, 19, 20, 22, 23; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 383.

Джс.: Арх. НБУВ, 1л, спр. 536, арк. 184, 198; спр. 54, арк. 34; спр. 556, арк. 30; оп. 2л, спр. 153, арк. 178–182 (особ. спр. І.О. Хорошунової).

Хохол Микола Трохимович (1869–1946) – педагог. Працював зав. б-кою Київ. кооп. технікуму (1925); зав. б-ки Київ. інж.-екон. ін-ту та б-ки Київ. торг.-крамознав. ін-ту спожив. кооперації (1932); старш. бібліотекарем, зав. каб. бібліотекознав. сектору кадрів БАН УРСР (16.10.1936–15.02.1937).

Пр.: Бібліотеки ВИШів у системі бібліотечного будівництва в УСРР. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 124; Стан бібліографічної роботи ВИШівських бібліотек м. Києва (Бібліогр. робота ВИШів на службі соц. буд-ва). – Спр. 385, арк. 36–38; Становище бібліотек науково-дослідних інститутів ВУАН на 1.01.1936 (на підставі проведеного протягом 1935 р. обслідування цих бібліотек). – Оп. 1д, спр. 17.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Ониценко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 181, 182, 205.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 43–44; спр. 402, арк. 42, 116; оп. 1л, спр. 50, арк. 22; спр. 54, арк. 39.

Хохол Параскева Григорівна (22.10.1896, Любеч Гродненського пов. і губ. – ?). Н. в родині мало-земельного селянина. Закін. Київ. г-зію (1919); іст. п/від. ф-ту профосвіти Київ. ІНО (1924); бібл. курси при ВБУ. Працювала зав. б-ки (Любеч, 1919–1921); діловодом київ. міськ. комун. підприємства (1921–1923); викл. та бібліотекарем семирічних шкіл (Шепетівка, Бердичів, Сталінська окр., 1924–1930); бібліотекарем (1933–1934), бібліотекарем I кат. (1935), старш. бібліотекарем II розр. (1936), старш. бібліотекарем I розр., ред. (1937), голов. бібліотекарем від. опрацюв. (1937–1941) БАН АН УРСР; під час нім. окупації Києва – зав. від. опрацюв. Київ. МПБ (1941–1943); старш. бібліотекарем-бібліографом (1943–1946), старш. ред. від. каталогізації (1946–1951), старш. ред. (1951–1955), бібліотекарем (1955–1965)

Філії № 1, після виходу на пенсію – старш. бібліотекарем за угодою для упоряд. книж. фондів від. опрацюв. та алф. каталогів (1965, 1966, 1969), від. комплектування вітчизн. л-рою (1970), газ. від. (1971) ЦНБ АН УРСР.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 332; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 56, 69; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 332; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 551.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 71, арк. 6; оп. 2л, спр. 154, арк. 1–32 (особ. спр. П.Г. Хохол).

Храневич Василь Полікарпович (28.02.1887, с. Пирогівці Летичівського пов. Подільської губ. – 1938) – вчений зоолог. Н. в родині священика. Закін. Поділ. губ. семінарію (1907); природн.-іст. від. фіз.-мат. від. Харків. ун-ту (1911); вищ. держ. курси лувівництва та к-ри болот політех. ін-ту (Рига, 1912). Працював спеціалістом повіт. (1913), губ. (1914) Черніг. земства (до 1917); приват-доц. каф. лувівництва та корм. рослин с.-г. ф-ту Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1919–1920); зав. окр. природн.-іст. музею (1924–1933); ректором (1923–1928), зав. зоол. музеєм каф. зоол. (з 1926) Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ту; співроб. ВФ ВБУ (1924), наук. конс. з фауни (Кам'янець-Поділ.) КВП ВФ ВБУ (1925–1926); зав. зоол. музеєм Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ту (1928). Співзасн., перший голова президії, кер. природн.-мат. секції Кам'янець-Поділ. наук. т-ва ВУАН (з 02.06.1925). Автор наук. праць «Ссавці Поділля» (1925), «Нарис фавни (фауни) Поділля» (1925), «Птахи Поділля» (1926). Заарештований за звинуваченням у «контрреволюц. діяльності» (берез. 1933). Засуджений на 5 років концтаборів (12.03.1933). Відбував покарання в ВТТ Зх. Сибіру. Вдруге заарештований (1938). Засуджений ще на 15 років ВТТ та відправлений до Воркути.

Пр.: Ссавці Поділля. – Вінниця, 1925. – 30 с.; Нарис фавни Поділля. Частина 1. – Ссавці та птахи. – Вінниця, 1925. – 130 с. – (Каб. виучув. Поділля; вип. 6); Минуле фавни Поділля. – Вінниця, 1926. – 26 с. – (Каб. виучув. Поділля; вип. 7); Птахи Поділля. Огляд систематичний. – Вінниця, 1925–1926. – 72 с. – (Каб. виучув. Поділля; вип. 5).

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Наука і научные работники СССР ... – С. 458; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1126; *Баженів Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 56, 390; *Алещенко М.І., Нестеренко В.А.* Репресовані викладачі Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ту // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2002. – Т. 2. – С. 209–210; *Алещенко М.І., Нестеренко В.А.* Проф. В.П. Храневич – відомий вчен.-зоолог Поділля // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 3. – С. 190–196; *Нестеренко В.А.* Репресовані керівники ... – С. 26–29; Політичні репресії в Україні (1917–1980) : бібліограф. покажчик / упоряд. : С. Калітко, О. Рубльов, Р. Подкур, Л. Шевченко ; вступ. сл. С. Білоконя. – К., 2007. – 456 с.; Репресії України (1917–1990) : наук.-допом. бібліогр. покажчик / авт.-упоряд. С. Бабич, В. Патока ; вступ. ст. С. Білоконя. – К., 2007. – 519 с.; *Дениско Л.М., Рудакова Ю.К.* Книжкові знаки на книгах ... – С. 154.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, 18954 (звіт про діяльність Кам'янець-Поділ. наук. при ВУАН т-ва); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8249 (особ. спр. В.П. Храневича).

Хращевський Микола Михайлович (20.05.1889, Кам'янець-Подільський – 1955) – літературознавець, бібліотекар. Закін. іст.-філол. ф-т Варшав. ун-ту (1914). Працював викл. Барського та Вінниц. реал. училищ; співроб. (з 1924), наук. конс. з діалектології КВП (1925–1926), зав. від. україніки, старш. бібліотекарем, заст. дир. (1926), в. о. дир. (з 1929), ВФ ВБУ (1925). Репресований.

Пр.: Михайло Коцюбинський під час свого навчання в Бару. – Вінниця, 1929. – 16 с. – (Каб. вичування Поділля; вип. 23); Вінницька держ. друкарня ім. Леніна. Коротка історія та сучасний стан друкарства у Вінниці. – Вінниця, 1930. – 52 с.

Л-ра: Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... – С. 3; Наука і научные работники СССР ... – С. 458; *Баженів Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 390, 391; 3-над Божої ріки ... – С. 361; *Гальчак Д.С.* Краєзнавці Вінничини ... – С. 200; Кабінет вичування Поділля ... – С. 105.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 24.

го університету імені Тараса Шевченка : короткий історичний нарис // Бібліотеки України ... – С. 234; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 52.

Дж.: ДАК, ф. 16, оп. 332, спр. 155; оп. 333, спр. 50, арк. 1–5; ІР НБУВ, ф. 8, № 3046–3047, 3052–3053; ф. 83, № 2; ЦДІАК України, ф. 707, оп. 87, спр. 5318; оп. 169, спр. 206.

Ц

Царевський Кирило Олексійович (23.03.1830, Великий Устюг Вологодської губ. – 08.03.1894, Київ) – бібліотекар, архівіст, юрист, бібліограф. Закін. Ніжин. г-зію; юрид. ф-т Ун-ту св. Володимира (1852). Працював в. о. проф. цивільного права і законів держ. благоустрою (1853–1865), бібліотекарем (з 1860) Ліцею кн. Безбородька (Ніжин); кер. б-ки Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1965–1894). Займався складанням щорічного каталогу нових надходжень, який друкував у журн. «Университетские известия» (1875–1876). Склавав предм. каталог книг студент. від., що вийшов окремим виданням на 570 сторінках. Провів підгот. роботи щодо злиття всіх каталогів б-ки у заг. алф. та складання сист. каталогу. За час його керівства було складено 90 описів (з них 44 надруковано); покращилося комплектування б-ки колекційними фондами, іноз. виданнями та книгообмін. Нагороджений орденами св. Володимира III та IV ст., св. Анни II ст., св. Станіслава II ст. та бронзовою медаллю на Андріївській стрічці в пам'ять війни 1853–1856 рр.

Л-ра: Сребницький А. К.А. Царевский // Гимназия высших наук и Лицей князя Безбородко. – СПб., 1881. – С. 515; *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 88–92; *Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ...* – С. 655–656; *Кириленко О., Нестеренко В.* Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національно-

Цвік-Крупська Людмила Іванівна (1890–?) – книгознавець. Асп. УНІКу (з 01.10.1930). Працювала н. с. УНІКу (з 01.10.1932); зав. б-ки Київ. агро-пед. ін-ту (1932–1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 21; спр. 403, арк. 1–4; спр. 442, арк. 10–11; ІР НБУВ, ф. 47, № 169, арк. 27; спр. 262, арк. 16.

Цвіркунова Валентина Андріївна (25.05.1920, Луганськ Донецької губ. – ?). Н. в робітн. родині. Закін. філол. ф-т Луган. учит. ін-ту (1940); філол. ф-т Луган. пед. ін-ту (1956). Працювала бібліотекарем Луган. пед. ін-ту (1937–1938); вчит. рос. мови та л-ри середньої школи (с. Боровенька Ново-Астрахан. р-ну Луган. обл., 1940–1941); паспортистом планово-виробничого від. з-ду (Омськ, 1942); статистиком паротяго-ремонт. з-ду (с. Чкалівськ Горьків. обл., 1942); нормувальником машинобуд. з-ду ім. В.В. Куйбишева (Коломна, 1942–1944); лаборантом каб. мови та л-ри Луган. пед.ін-ту ім. Т. Шевченка (1950–1959); бібліотекарем філії № 1 (з 10.11.1959), голов. бібліотекарем від. обслуговування читачів (до 01.03.1976) та від. абонементу (до 28.03.1978) ЦНБ АН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 156, арк. 70–81. *Іконогр.*: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 156, арк. 74.

Цеврій (Цебрій) Лілія Яківна (?–?). Працювала співроб. ХДНБ ім. В.Г. Короленка (1935–1950).

Л-ра: Лосієвський І.Я. Факти і легенди часів окупації. Нюрнберзький процес // Бібліотека в історичному просторі ... – С. 151.

Цегельникова (Трегубенко-Цегельникова) Ганна Кирилівна (1903, с. Ключинівка Лебединського пов. Харківської губ. – ?). Закін. Харків. ІНО; аспірантуру Моск. бібл. ін-ту. Працювала зам. зав. від. наук. бібліогр. (1934), в. о. н. с. від. сист. кат. (з 15.12.34), н. с. (15.12.1935–1936), заст. зав. сектором наук. бібліогр. (до 08.09.1937) БАН УРСР. Засудж. до 8 років ВТТ (27.12.1937). Відбувала покарання в спец. від. Карлагу (Акмолинськ, Казахстан, 26.03.1938–05.07.1939). Звільнена з Карлагу (25.12.1945).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 13, 25; спр. 53в, арк. 141.

Интернет-ресурси: Музейно-меморіальний комплекс «АЛЖИР». Списки репресированих: українки. – Режим доступу: <http://museum-alzhir.kz/medi/2-uncategorised/218-ukrainki>. – Название с экрана.

Цейтлін Савел Мусійович (?-?). Працював тимч. робітником від. стародруків по розбору книж. фондів ВБУ (з 16.01.1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 188.

Цейтліна Олена Соломонівна (1909, Казатин Бердичівського пов. Київської губ. – ?) Навч. на робітн. ф-ті. Працювала зав. таємним від. БАН УСРР (16.11.1935–1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 24; спр. 53б, арк. 201.

Цихоцька Олександра (?-?). Працювала бібліотекарем 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Ч

Чага Борис Олексійович (?-?). Працював дир. Поділ. центр. б-ки ім. К.А. Тімірязєва (Вінниця, 01.06.1923–черв. 1924).

Л-ра: Вінницька ОУНБ ... – С. 37.

Чаговець Віра Петрівна (1878–?). Н. в родині професора. Закін. Вищ. жіні. школу (Німеччина, 1896). Працювала перекладачем експедиції заготівель держ. паперів (Київ, 1918); пом. бібліотекаря б-ки ВІНО (Київ, 18.10.1918–01.06.1922); пом. бібліотекаря б-ки клубу «Ковалі жовтня» (1918–1922); друкарем штабу 136-го стрілец. полку (1926); тимч. співроб. метод. каб. Київ. бібл. об'єднання під кер-вом *Н. Фрідьєвої* (1927).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 14, арк. 79 (заява В.П. Чаговець); спр. 23, арк. 247.

Чайка Володимир Іванович (1900–?) Працював бібліотекарем-спеціалістом Всенар. (Нац.) б-ки України у м. Києві (з 05.10.1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 4, арк. 13 зв.

Чаплигіна А.В. (?-?). Освіта вища. Працювала зав. б-ки Комуніст. ун-ту ім. Артема (Харків, 1925). Учасн. І конф. наук. б-к (Київ, 1925).

Л-ра: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 126.

Чаплинський А.М. (?-?). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира. Працював канцелярським службовцем друкарні, пом. бібліотекаря (1846–1863) Ун-ту св. Володимира.

Л-ра: *Мяскова Т.* Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 124, 179.

Дж.: ДАК, ф. 16, оп. 301, спр. 284, арк. 1–25.

Чекалов Федір Максимович (1893, с. Хомутівка Ростовської окр. Обл. війська Донського – жовт. 1942). Працював на курсах при ВКП(б)У; голов. бібліотекарем (1938–1940), н. с.-конс. від. стародруків (з 01.05.1941), в. о. дир. (з 10.07.1941) БАН УРСР. Готував матеріали для «Краткого каталога гражданских изданий БАН УССР» (1940). Загинув у гестапо.

Л-ра: *Хорошунова І.* Первый год войны. Киевские зап. ... – С. 30, 110; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 334.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 606, арк. 83; оп. 1л, спр. 60, арк. 53, 82; оп. 1д, спр. 20 (щоденник н. с. від. стародруків Ф.М. Чекалова. 1939–1941).

Чекунов Василь Никандрович (1890, Новомосковськ Катеринослав. губ. – 1957). Н. в сел. родині. Навч. на пед. курсах. Закін. Катеринослав. пед. ін-т. Працював нар. вчит. сіл. та труд. шкіл (з 1908); дир. школи (Юзівка, до 1923); зав. Сталінським, пізніше – Одес. окр. від. нар. освіти (з 1923); службовцем Вищ. ради нар. госп-ва УРСР (Харків, 1930–1933); зав. від. пед. технікумів М-ва освіти УРСР (Київ, до 1937); дир. ЦНБ Харків. ун-ту (1937–1941); після війни – викл. вузів. Під час його кер-ва в б-ці почала діяти Вчен. рада; здійснений переоблік бібл. фонду; відновлені інвентар. книги; продовжилася робота зі складання сист. каталогу. Разом з Н.Я. Фрі-

дьевою розробив проект «Положення про ЦНБ», за яким передбачалася централізація всіх б-к ЦНБ (1940).

Л-ра: Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 301–302.

Дж: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8374 (особ. спр. В.Н. Чекунова).

Челенко П.М. (?–?). Працював пом. бібліотекаря Центр. с.-г. б-ки України, в. о. секр. бібл. бюро С.-г. наук. к-ту України (з 11.09.1920).

Л-ра: Вергунов В.А. Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... – С. 390–395.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 1230, оп. 2, спр. 1, арк. 49.

Чепіга Наталія Іванівна (?–?). Працювала співроб. (1902–1903), з 1904 – першою зав., згодом – дир. ХГБ (1925–1930 мала назву – Харківська окр. б-ка ім. В.Г. Короленка).

Пр.: Харьковская центральная государственная библиотека им. В.Г. Короленко // Красный библиотечарь. – 1924. – № 2/3. – С. 166–167.

Л-ра: [Наталія Іванівна Чепіга] // Бібліол. вісті. – 1926. – № 4. – С. 96; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181; Бібліотека в історичному просторі ... – С. 81, 95, 104, 105, 108, 110, 111.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8383 (особ. спр. Н.І. Чепіги).

Чепуренко Одарка Миколаївна (1889 – ?). Н. в сел. родині. Закін. школу. Працювала урядовцем Держ. канцелярії УД (з 28.05.1918); бібліотекарем-спеціалістом Нац. (Все-нар.) б-ки України (з 15.03.1919); зав. арх. канцелярії ВУАН (1930).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 27, 24 липня; Історія НАН України (1929–1933) ... – С. 100.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 1, арк.

Червійовський Фаустин (15.02.1873, Мала Карабчівка Кам'янецького пов. Подільської губ. –

01.08.1944, Варшава, Польща) – бібліотекознавець. Навч. в Лондоні під кер. англ. бібліотекознавця, новатора б-к відкритого доступу та розробника класифікаційних систем – Джеймса Даффа Брауна (1862–1914). Співзасн. (1907) та перший директор (1912–1937) Варшав. МПБ. Засн. та президент (1924–1926) Асоц. польськ. бібліотекарів. Засн., дир. та викл. однієї з перших в Польщі Школи бібліотекарів при Варшав. публ. б-ці.

Пр.: Programy Wykładów Prywatnej Jednoroocznej Koedukacyjnej Szkoły Bibliotekarskiej Zarządu Miejskiego w m. St. Warszawie. Klasyfikacja.

Л-ра: *Ksawery Swierkowski* Faustyn Czerwi-jowski. – Warszawa, 1938; *Биковський Л.* Вперше в Польщі (Спогади – 1921–1922 роки) // Визвол. шлях. – 1965. – № 11. – С. 1242; *Годований Є.* Слов'янські етюди. – 2010.

Іконогр.: *Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки ... – С. 114.

Червіна Нехаму Мусявну (1903, с. Надійне Олександрівського пов. Катеринославської губ. – ?). Закін. г-зію, Харків. бібл. ін-т. Працювала бібліотекарем Харків. б-ки ім. Короленка; інсп. з підгот. кадрів командирів дит. руху сектору кадрів НКО (14.11.1933–24.04.1934); старш. бібліотекарем (з 01.10.1934), заст. зав. від. опрацюв. (1934), н. с. (з 01.02.1935), зав. сектором каталогізації від. опрацюв. (03.12.1935–21.10.1938), голов. бібліотекарем з розборки й упоряд. дит. л-ри (з 01.11.1937), зав. від. каталогізації (1940), зав. від. опрацюв. (08.07.1941) БАН УРСР. Учасн. теорет. наради з питань бібліотекознавства та бібліографознавства (Москва, груд. 1936).

Пр.: Порядок опрацювання кабінетної літератури. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 385, арк. 37–38.

Л-ра: Історія НБУВ (1918–1941) ... – С. 271.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 23; спр. 50, арк. 24; спр. 53в, арк. 182, 184; спр. 55б, арк. 2 зв.; спр. 60, арк. 4; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8387.

Чередієв Володимир (1885–?) – агроном. Працював земським агрономом Поділ. губ. (1918–1919); одночасно – проф. тех. школи в Кам'янці; дир. М-ва нар. госп-ва УНР (1919–1920); проф., зав. б-кою УГА в Подєбрадах та Укр. пед. ін-ту в Празі. Голова Бібл. коміс. УГА в Подєбрадах, яка здійснювала кер-во б-кою акад., засн. в серпні 1922 р.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1170; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 61; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; 260; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 260.

Черкаська Євгенія Миколаївна (1909, с. Тараща Сквирського пов. Київської губ. – ?) – дослідниця історії сел. руху в Україні у ХІХ с. Закін. Черкас. пед. ін-т (1935). Працювала асист., м. н. с. Ін-ту історії України АН УРСР (1936–1941); конс. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (1938–1940); викл. середніх шкіл на Пн. Кавказі та Грузії (1941–1944); с. н. с., зав. від. ЦДІА України в м. Києві (1944–1950); зав. чит. залом район. б-ки ім. М. Лермонтова (Київ, з 1951). Канд. дис. «Становище кріпосних (поміщицьких) селян і селянський рух у Київ. губ. у другій чверті ХІХ ст. (до інвентарної реформи)» (1954).

Л-ра: Інститут історії України ... – С. 673.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 157.

Чернецова Софія Леонтіївна (1898 с. Ревуцьке Єлисаветградського пов. Херсонської губ. –?). Н. в родині вчителя. Закін. Єлисаветградську громад. жін. г-зію (1915); курси бібліотекарів клубу Робос (1927); 3-річні держ. курси іноз. мов ім. Макса Гельца (Київ, 1931). Працювала учителем начальної школи (Єлисаветградського пов., 1915); віспощеплювачем нар.

лікарні (1917–1920); зав. бібліотекарем наросвіти (1920–1922); бібліотекарем б-ки С.-г. наук. к-ту (Київ, 1925–1926); бібліотекарем КЦРБ ім. РКП(б) (1928); бібліотекарем б-ки Київ. мед. ін-ту (1928); тех.-бібл. робітником (з 24.11.1928), бібліотекарем (з 08.09.1931), старш. бібліотекарем (з 01.03.1934), голов. бібліотекарем (з 01.07.1937), бригадиром групи опрацюв. серійних вид. від. опрацюв. БАН УРСР (до 12.07.1941); під час нім. окупації Києва – бібліотекарем КБК (10.10–груд.1941; 03.03.1942–05.11.1943); голов. бібліотекарем-вчен. спеціалістом (з 15.11.1943), старш. ред. від. каталогізації (з 01.03.1946) БАН УРСР.

Пр.: Опрацювання серійних видань // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 76–83.

Л-ра: Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 334.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 22; спр. 54, арк. 30; оп. 2л, спр. 156, арк. 145–155.

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 156, арк. 146.

Черніс Г. (?–?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 199.

Чернова Єлизавета Юхимівна (01.04.1909, Ходорків Сквирського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині кустаря. Закін. соц.-екон. ф-т Київ. ІНО (1931). Працювала вчит. середньої школи № 62 (Київ, 1931–1932); заст. дир. з навч. частини ФЗУ ф-ки ім. Горького (1934); бібліотекарем б-ки УАМЛІНу (1934–1936); старш. бібліотекарем (1936–1938); старш. бібліотекарем від. соц.-екон. наук (1937), зав. філії № 1 (Володимирський собор, книгосховище соц.-екон. л-ри) (1938); голов. бібліотекарем

від. комплектування (1938–1941) БАН УРСР; в евакуації – учен. секр. Обл. б-ки ім. О.С. Пушкіна (Самарканд, 1941–1943); старш. лаборантом Ін-ту нар. госп-ва ім. Куйбишева (Самарканд, 1943–1944); старш. бібліотекарем (1945–1948), старш. ред. (1948–1952), старш. бібліотекарем-змінним бригадиром сектору книж. фондів заг. книгосховища (1952–1953), старш. бібліотекарем газ. від. (1953–1969), бібліотекарем від. обслуговування читачів (1969–30.11.1970), після виходу на пенсію – старш. бібліотекарем відділів: абонементу (1972), газ. (1973), обслуговування та фондів (1976–1979), газ. фондів (1980) ЦНБ УРСР. Президією ВР СРСР нагороджена медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» (1948).

Пр.: Збірник положень та інструкцій з питань комплектування БАН УРСР. – К., 1940. – 74 с. (співукладач).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 158, арк. 156–198 (особ. спр. С.С. Чернової).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 158, арк. 158.

Черновіл Людмила Йосипівна (1907, Київ – ?) – бібл. робітниця. Закін. жін. г-зію (Київ, 1921). Працювала бібліотекарем II розр. від. фондів та обслуговування читачів БАН УРСР (1937).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 27.

Чернявський Микола Федорович (?–?) – юрист. Освіта вища юридична. Працював головою Департаменту судової палати, ген. суддею; службовцем Губюсту та Цукротресту; бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (з 12.09.1921). Член Коміс. для складання юрид. слов. ВУАН.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 33, арк. 54 зв.; оп. 1л, спр. 7, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 110.

Черняхівська (у заміжжі – **Геккен**, пізніше – **Ганжа**) **Вероніка Олександрівна** (25.04.1900, Київ – 22.09.1938) – поетеса, перекладач. Н. в родині брата у других акад. М.С. Грушевського, проф., гістолога О.Г. Черняхівського (1869–1939) та письменниці Л.М. Старицької-Черняхівської (1868–1941). Онука письменника Михайла Старицького. Навч. в приват. г-зії А.В. Жекуліної; Берлінському ун-ті. Закін. із золотою медаллю 2-гу укр. держ. г-зію ім. Кирило-Мефодіївського братства (1918); ф-т зовн. зносин КІНГУ (1925); курси іноз. мов (1937). Асп. при НДКБ ВБУ (20.11.1926–03.01.1928). Працювала співроб. Нац. б-ки при УАН (серп. 1920); референтом-перекладачем Наркомату охорони здоров'я; асист. Київ. курсів іноз. мов (1937). Член літ. об'єднання «Гроно». Переклала твори В. Гюго, Дж. Лондона, П. Бурже, Е. Золя та ін. Заарештована в справі СВУ (жовт. 1929), вдруге – зі звинуваченням у шпигунстві на користь Німеччини (09.01.1938). Постановою Київ. трійки НКВС засуджена до вищої міри покарання – розстрілу (21.09.1938). Реабілітована прокуратурою КВО (29.04.1989).

Л-ра: Опера СВУ – музика ГПУ ... – С. 17; З порога смерті ... – С. 450–451; *Проценко Л.А.* Київ. некрополь ... – С. 246; *Хорунжий Ю.* Шляхетні українки ... – С. 64, 111–132.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 47 зв.; спр. 181, арк. 30; оп. 1л, спр. 5, арк. 61; ІР НБУВ, ф. 274, № 2573; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 3041; спр. 156, арк. 5–6 зв.

Іконогр.: *Винничук Ю.* Розп'ята Муза. Т. 2. – С. 99.

Чеусов Федір Іванович (02.02.1886, Карачев Орловської губ. – ?) – педагог. Н. в робітн. родині. Закін. Ніжин. іст.-філол. ін-т кн. Безбородька (1912). Працював викл. історії

і географії (з 1912), зав. (з 1920) вчит. семінарії (Олександрія, Херсон. губ.); зав. та викл. пед. школи (с. Ясунуватка Олександрійської окр. Херсонської губ., 1920); пом. зав. та викл. пед. курсів (с. Ясиноватка Олександрійського пов. Кременчуцької губ., з 1921; Олександрія, 1922–1923); зав. та викл. пед. технікуму (Олександрія, з 1925); зав. б-ки Київ. пед. ін-ту; зав. каб. пед. преси б-ки КДУ (1936); зав. б-ки Ін-ту історії України АН УРСР (1944–1954).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 573; Наука и научные работники СССР ... – С. 472; Ін-т історії України НАН України ... – С. 212.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 181 (анкета Ф.І. Чеусова); ЦДАВО України. Ф. 166, оп. 12, спр. 8457 (особ. спр. Ф.І. Чеусова).

Чехівська Анастасія Мусіївна (1898–?). Н. в родині священика. Сестра *В.М. Чехівської*. Закін. ВЖК. Працювала бібліотекарем ВБУ (1920).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 63 (за ява А. Чехівської).

Чехівська Валентина Мусіївна (1884, с. Горохуватка Київського пов. і губ. – ?). Н. в родині вчителя-священика. Сестра М.М. Чехівського (1878–1938) – коменданта м. Києва (1919), військ. аташе дипломат. місії УНР (Тифліс), засудженого в справі СВУ (1930). Закін. іст. від. іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1916). Працювала вчит. нар. школи (с. Горохуватка, 1902–1906); вчит. почат. школи. «Благодійного т-ва» (1906–1911); рахівником Всерос. союзу міст (Київ, з 1916); вчит. історії, бібліотекарем Укр. г-зії ім. Грінченка (Полтава, 1918–1919); бібліотекарем II кат. ВБУ (з верес. 1920); вихователем дит. санаторію Червоного Хреста (Біла Церква, з 20.05.1921); лектором Білоцерківських пед. курсів (з 15.08.1921);

бібліотекарем-фахівцем читальні (з 11.05.1923–1927), старш. бібліотекарем (1930–1931), бібліотекарем I розр. підвід. вечір. зміни від. книгокористування (1931–23.08.1933) ВБУ. Член бібліогр. секції НДКБ (з 28.12.1926).

Л-ра: Чехівський Микола Мусійович // Репресовані діячі УАПЦ. – С. 109–111.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 15 зв.; оп. 1л, спр. 16, арк. 112; спр. 37, арк. 286; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8462 (особ. спр. В.М. Чехівської).

Чижевський Дмитро Іванович (псевд.: *А.Ф. Карнов*; 23.03.1894, Олександрія Херсонської губ. – 18.04.1977, Гейдельберг, Німеччина) – філософ, історик філос. та к-ри, славіст; проф. (1927), д-р філософії (1933). Н. в дворян. родині. Закін. класич. г-зію (Олександрія, 1911). Навч. у С.-Петербур. (1911–1913) та Київ. (1913–1919) ун-тах. Проф. стипендіат каф. філософії Київ. ун-ту св. Володимира. Студював філософію в ун-тах (Гайдельберг, Фрайбург), передусім у К. Ясперса, Е. Гуссерля, М. Гайдеггера (1921–1924). Працював викл. філософії та логіки (1924–1932), доц. (з 1925), проф. (з 1927) УВПІ у Празі; зав. каф. славістики Ін-ту (Галле, Німеччина, з 1932); викл. слов'ян. мови та л-ри ун-ту (Єна, Німеччина, 1935–1938; Марбург, з 1945); викл. історії слов'ян. л-р Гарвардського ун-ту (США, 1949–1956); проф.-конс. каф. славістики Гейдельбурзького ун-ту (Німеччина, до 1968). Активний діяч УТПК у Празі та член редкол. його друкованого органу – журн. «Книголюб» (Прага, 1927–1932). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Емігрував спершу до Польщі (1921), згодом – Німеччини.

Пр.: Логіка. – Прага, 1924; Філософія на Україні : спроба історіографії питання. – Прага, 1926 (2-е вид. – 1929); О формализме в этике // Научные труды Русск. нар. ун-та в Праге. – 1928. – Т. 1; Сковорода и немецкая мистика // Там же. – 1929. – Т. 2; Логика и этика // Там же. – 1931. – Т. 4; Платон в Древней Руси // Зап. Русск. ист. общ-ва в Праге. – 1930. – Кн. 2; Нариси з історії філософії на Україні. – Прага, 1931; В'ячеслав Липинський як філософ історії // Дзвони. – 1932. – № 6 (те саме: Філосо. і соціол. думка. – 1991. – № 10); Філософія Г.С. Сковороди. – Варшава, 1934 (доповнене перевид. нім. мовою: Skoworoda : Dichter, Denker, Mystiker. – 1974; фрагменти див.: Хроніка-2000. – Вип. 37–38. – К., 2000); Hegel in Russland // Hegel bei den Slaven. – [Halle], 1934; Платон о разумном начале космоса и государства. – Париж, 1937; Гегель в России. – Париж, 1939; Sturcova filozofija života. – Praha, 1941; Поза межами краси. – Нью-Йорк, 1952; До проблем бароко // Сучасність. – 1974. – № 4; Культ.-іст. епохи. 2-е вид. – Монреаль, 1978; Філософія і національність // Філосо. і соціол. думка. – 1990. – № 10; С.Л. Франк як історик філосо. та літ-ри // Філосо. і соціол. думка. – 1990. – № 11; Філосо. ідеї Шеллінга на Україні // Проблеми філосо. Вип. 92. – К., 1992; Укр. філософія // Укр. культура : лекції за редакцією Д. Антоновича. – К., 1993; Антична філософія в конспективному вигляді. 3-є вид. – Кіровоград, 1994 (поперед. вид. 1946, 1947); До проблеми двійника у Достоевського // Філосо. і соціол. думка. – 1994. – № 5–6; Про «Шинель» Гоголя // Там само; Шевченко і Д. Штраус // Слово і час. – 1999. – № 3, 4 (те саме: Генеза. – 1988. – Вип. 1–2; першодрук. – 1931); П.О. Куліш – укр. філософ серця // Філосо. студії–99, К., 1999; Магічне метання списа // Діалог культур : Св. Письмо в укр. пам'ятках. – К., 1999; Сведенборг у слов'ян // Там само; Якоб Беме в Росії // Там само; Сімнадцять сторіччя в духов. історії України // Хроніка–2000. – Вип. 37–38. – К., 2000; Науково-допоміжний апарат ... – С. 510.

Л-ра: Пизюр С. Дмитро Іванович Чижевський. – 1955 (уривки див.: Хроніка–2000. – Вип. 37–38. – К., 2000); *Vojko–Blochyn J.* Dmytro Ivanovuč Ščuzevskij. – Heidelberg, 1988; *Прицак О., Шевченко І.* Пам'яті Дмитра Чижевського // Філосо. і соціол. думка. – 1990. – № 9, 10; *Чижевський Д.* Життєпис // Філосо. і соціол. думка. – 1990. – № 11; *Погорілий А.О.* Д.І. Чижевський як історик української філософії // Проблеми філосо. – Вип. 92. – К., 1992; Вчений-енциклопедист Дмитро Іванович Чижевський (1894–1977) : до 100-річчя з дня народж. : бібліогр. покажч. / упоряд. О. Чуднов ; Кіровоград. ОУНБ ім. Д.І. Чижевського. – Кіровоград, 1994. – 20 с.; *Козак С.* Українська романтична історіософія з погляду Дм. Чижевського // Філосо. і соціол. думка. – 1994. – № 5–6; *Лісовий В. Д.І.* Чижевський: онтологія, гносео-

логія, філософія культури // Там само; *Потаєва І.* Про «філософію серця» в працях Д. Чижевського // Там само; *Шкандорій М.* Історія, стиль, епоха, культура : до проблеми періодизації у Д. Чижевського // Слово і час. – 1995. – № 7; *Валявко І.* Дм. Чижевський – фундатор поняття «філософія серця» // Там само. – 1998. – № 8; *Кримський С. Д.* Чижевський про нац. визначеність іст.-філосо. процесу в Україні // Філосо. думка. – 1998. – №3; *Korthaase W.* Dmytro Ščuzevskij (1894–1977). – Berlin, 2000; Дмитро Іванович Чижевський : особистість і творчість (1894–1977) : до 110-річчя з дня народж. : бібліогр. покажч. / Кіровоград. ОУНБ ім. Д.І. Чижевського. – Кіровоград, 2004. – 36 с.; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 80; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 346, 403, 404, 422; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195, 217, 261, 263; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 548–549; Українська діаспора ... – С. 462.

Інтернет-ресурси: Архів Д.І. Чижевського // Кіровоград. ОУНБ ім. Д.І. Чижевського. – [Кіровоград, 2004] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kr.ua/kray/chizhevsky/>. – Назва з екрана.

Іконогр.: ЕІУ. Т. 10 ... – С. 548.

Чикаленко Іван Євгенович (1902, с. Копонівка Сквирського пов. Київської губ. – 1974, Київ). Н. в родині громад. діяча і публіциста Є.Х. Чикаленка (1861–1929). Закін. Київ. реал. уч-ще (1918). Навч. в КПІ. Працював фотографом (1921), каталогізатором б-ки Музею антропології та етнології ім. Ф.К. Вовка при ВУАН (з 06.07.1921); співроб. вид-ва «Думка» і «Сяйво»; нач. буд. дільниці Байкало-Амурської магістралі (до 1946); будівельником, нач. від. капіт. буд-ва Цукротресту (Київ). Заарештований (1929). Засуджений на 5 років заслання на Далекий Схід.

Л-ра: Історія АН України (1918–1923) ... – С. 541.

Дж.: ІР НБУВ, ф. І, № 26658, арк. 4 зв.; ДАРФ, ф. Р–8409, оп. 1, спр. 235, арк. 255–58; спр. 476, арк. 61–65; спр. 578, арк. 80–93; спр. 761, арк. 111; спр. 1306, арк. 51–53.

Чикілевський Микола Костянтинович (1897–?). Н. в родині священика. Закін. Ніжин. іст.-філол. ф-т

(1921). Працював інструкт. Ніжин. політосвіти (1921); вчит. (Ніжин, 1922–1924); викл. фабзавучу, технікуму (Донбас, 1925–1926); вчен. архіваріусом та зав. бібл. від. Ніжин. окр. арх. упр. (Ніжин, 1927).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 223.

Чиннов Петро Васильович (?–?) – педагог. Працював викл. Тавр. духов. семінарії; бібліотекарем Тавр. ученої арх. комісії (Сімферополь, 12.04.1912–09.12.1915).

Л-ра: Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... – С. 33.

Чиріков Григорій Сергійович (21.01.1835–1881) – письменник, педагог, бібліограф, краєзнавець. Н. в родині художника-вчит. малювання Харків. імп. ун-ту С.П. Чирікова. Закін. 1-шу Харків. г-зію; фіз.-мат. ф-т Харків. імп. ун-ту (1857). Працював позаштат. (з 1859), пізніше – штат. пом. бібліотекаря, хранителем музею вишуканих мистецтв та старожитностей (1872–1881) Харків. імп. ун-ту. співроб. газ. «Петерб. ведомости», «Новое время», «Харків. губ. ведомости». Досліджував історію Харків. ун-ту та творчий шлях його фундаторів. Особовий архівний фонд Г.С. Чирікова зберігається в ЦДІАК України (ф. 2062, 49 од. зб.).

Пр.: Тимофей Федорович Осиповский, ректор Харьковского университета // Рус. старина. – 1876. – Т. 17, № 11; Указатель книг и брошюр, напечатанных в Харькове с 1805 по 1879 год // Харьков. сборник. – 1890. – Вып. 4. – С. 114–168.

Л-ра: Сумцов Н. Поиски портрета Г.С. Чирікова // Харків. губ. ведом. – 1898. – 10 дек.; Ист.-филол. ф-т Харьков. ун-та за первые 100 лет ... – С. 135, 374; Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителів б-ки Харьков. ун-та ... – С. 284.

Чмеринова Раїса Вікторівна (?–?). Працювала мол. бібліотекарем ВФ ВБУ (1923).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 26.

Чолганська Віра Леонтіївна (?–?) – перекладач. Н. в родині юриста, літератора, громад. діяча – Л.Е. Чолганського (1872–1942). Донька О.І. Чолганської-Лучицької. Працювала тимч. каталогізатором від. періодики та книгознав. УНІКу (1928–1929). Брала участь у роботі рад. делегації Нюрнбергського процесу.

Дж.: Арх. НБУВ, ф. 47, № 200, арк. 26; № 264, арк. 9.

Чолганська Ніна Леонтіївна (1904–?). Н. в родині юриста, літератора, громад. діяча – Л.Е. Чолганського (1872–1942). Донька О.І. Чолганської-Лучицької. Навч. в Катерининській г-зії (Київ). Працювала дівчинкою для доручень у Нац. (Всенар.) б-ці при УАН (1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 62 (прохання Н.Л. Чолганської).

Чолганська-Лучицька Ольга Іванівна (01.09.1880, Київ – ?) – перекладач. Н. в родині проф. Київ. імп. ун-ту св. Володимира В.І. Лучицького (1845–1918) та письменниці М.В. Лучицької (1852–1924). Дружина юриста, літератора, громад. діяча – Л.Е. Чолганського (1872–1942), репресованого рад. владою. Закін. із золотою медаллю Київ. г-зію Бейтель (1896). Навч. на філол. ф-ті Київ. ВЖК (1907–1909). Працювала перекладачем (з 1905); бібліотекарем-каталогізатором, мол. бібліотекарем (з 10.06.1919), зав. газ. підвід. (1920–1922); бібліотекарем-каталогізатором заг. від. (1924–1927); старш. бібліотекарем (1930), бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання ВБУ (1931); одночасно – зав. наук. б-ки Київ. рентгенівського ін-ту (з 1921); організатор та зав. б-ки Ін-ту шкіряної промисловості (Москва, 1930-ті).

Співроб. Пост. коміс. для складання слов. живої укр. мови (1919). Як член Термінол. підкоміс. НДКБ ВБУ збирала словниковий матеріал до термінології бібліотекознав. й бібліогр. з перекладом пояснень термінів з чужих мов; переклала італ. інструкцію: «Regole per la compilarizione del catalogo al fabric», швед. інструкцію: «Katalogregler for Kunge Biblioteker samt anvisningar for anordnande av bokband» та розділ про штампування з книжки: «De Risle. Instruction élémentaire pour la mise et le maintien en ordre des livres de la bibliothèque»; переклала розділ про відсилкові картки з книжки «Cutter C.A. Rules for dictionary catalog»; переклала кілька пунктів, що стосуються псевдонімів з різних італ. книжок (1928).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 475; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 542; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 135; Науково-допоміжний апарат ... – С. 511.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 24; спр. 140, арк. 15 зв.; спр. 229, арк. 27; оп. 1л, спр. 2, арк. 8; спр. 11, арк. 1 зв.; спр. 16, арк. 114; спр. 30, арк. 45 зв.

Чорноморець Іван (?-?). Працював зав. книж. базисним складом губ-наросвіти (Київ, 1920).

Джс.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Чудновська Антоніна Андріївна (?-?). Працювала зав. б-ки Харків. жін. епарх. уч-ща (1917).

Л-ра: Харьковский календарь на 1917 год. – Х., 1917. – С. 99.

Чумак Микола Григорович (?-?). Працював старш. наук. співроб.-конс. ВБУ (1934–11.03.1935).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 45, арк. 308; спр. 47, арк. 16.

Чухалдін Петро Іванович (01.10.1879-?). Н. в сел. родині. Навч. в реал. уч-щі; Костянтинівському межовому ін-ті (Москва). Працював пом. дир. з виробничої практики, нач. робфаку Харків. автомобільно-дорожнього ін-ту; дир. ЦНБ Харків. ун-ту (1935–1937).

Л-ра: Семенов А. «Символ № 1» і його діяльність (Про директора П.І. Чухалдіна) // За більшовицькі кадри. – 1937. – 5 берез. – С. 5; Чигринова Р.П. Библиогр. слов. руководителей б-ки Харьков. ун-та ... – С. 300–301.

Чучко Нестор Іванович (1890-?) – природознавець. Н. в сел. родині. Закін. учит. ін-т (1917). Працював викл. природознавства 2-ї Вищ. почат. школи (Уральськ, РРФСР, з 1917); зав. та викл. Вищ. пед. курсів (Решетилівка Полтавської губ., 1920–1924); інсп. Полтав. окр. інспекції наросвіти (1924–1925); викл. та зав. навч. частиною Мелітопольського пед. технікуму (1925–1927); дир. Центр. с.-г. б-ки Всеукр. акад. с.-г. наук (Харків, з 08.01.1934).

Л-ра: Вергунов В.А. ДНСТГБ УААН ... – С. 253.

Джс.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8507 (особ. спр. Н.І. Чучко); ф. 1055, оп. 3, спр. 3, арк. 38.

Ш

Шавельзон Лія Семенівна (1900, Катеринослав – ?) Закін. г-зію (1918), соц.-іст. від. Дніпроп. ІНО (1926). Працювала бібліотекарем Окр. військ. літ. курсів (1921–1922); зав. чит. залом Дніпроп. ДПБ (1927). Керувала гуртками та проводила політосвітню роботу серед читачів у б-ках.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 12, спр. 8515, арк. 1–2 (особ. спр. Л.С. Шавельзон).

Шагара Олександра Іванівна (11.04.1885, с. Красна Яруга Грайворонського пов. Курської губ. – ?). Н. в родині службовця. Закін. Грайворонську г-зію, вісім класів 1-ї г-зії (Суми Харків. губ., 1908), юрид. ф-т Харків. ін-ту нар. госп-ва (1925). Навч. в Харків. комерц. ін-ті (з 1917), Акад. теорет. знань (з 1920). Працювала вчит. школи (Вовчанський пов. Харків. губ., 1915; Грайворон, 1916–1919); співроб. бібл. секції Харків. наросвіти (січ. 1920–берез. 1921); інструкт. охмидиту Наркомздоров'я (1921–1922); статистиком програмно-бібліогр. підвід. від. пропаганди (з 12.10.1922), секр. метод. від. (з 01.05.1923), секр. клубно-бібл. від. та Центр. методкому (з 04.04.1924) НКО; секр. Упр. політосвіти (1927–1930).

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8518 (особ. спр. О.І. Шагари); спр. 9069, арк. 129; ф. 539, оп. 13л, спр. 1370, арк. 29.

Шамрай Сергій Вікторович (17.08.1900, Владикавказ – 04.01.1939) – історик. Племінник акад. М.С. Грушевського. Закін. 7-му Київ. г-зію; КАІ (1923). Навч. на іст.-філол. ф-ті Київ. ун-ту, пізніше ВІНО (1918–1922); аспірантурі Наук.-досл. каф. історії України (з 24.10.1924). Дис. «Київська Козаччина 1855 року» (1927). Працював пом. діловода канцелярії Укр. нар. ун-ту (з 1917); пом. бібліотекаря б-ки ВІНО (1920–1922); лектором Робітн.-селян. ун-ту (1921–1922); нештат. пост. співроб. Іст.-геогр. Коміс. ВУАН (з 01.02.1922); викл. політграмоти 4-ї район. робітн. школи (1923–1924); н. с. Каф. історії ВУАН (01.11.1924–01.03.1925); інсп. українізації Укрлікнету Окрнаросвіти Київщини (1926); викл. історії класової боротьби в Україні робітн. гуртків спілок (1927); н. с. Наук.-досл. каф. історії України (з 01.01.1928); нештат. пост. співроб. (з 1924), с. н. с. (з 1930), кер. (1931–1933) Коміс. історії Києва та Правобереж. України; старш. референтом Черніг. обл. упр-ня нар.-госп. обліку. Автор наук. праць з соц.-екон. історії України XVIII–XIX ст. Заарештований (17.07.1933). Засуджений трійкою Колегії ДПУ УРСР до 3 років ВТТ на Далекому Сході (08.03.1934). Вдруге заарештований як «учасник контрреволюц. нац.-фашист. підпілля» та засуджений до 8 років Пн.-Сх. ВТТ («Севвостлагу») (1937).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 478; Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 259–260.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 123–126 (автобіогр. та список наук. пр. С.В. Шамрая).

Шаповал Олександр Андрійович (1888, Полтавська губ. – 1972) – військовий діяч, генерал-хорунжий Армії УНР (з 1921). Працював ад'ютантом 1-го Укр. козац. полку ім. Б. Хме-

льницького (з трав. 1917); інтендантом 1-ї Сердюц. д-зії військ Центр. Ради (з груд. 1917); командиром 1-го Укр. козац. ім. Б. Хмельницького полку військ Центр. ради (з січ. 1918); командиром Богданів. сотні 1-го Запоріз. куреня Окремого Запоріз. загону військ Центр. Ради (з 09.02.1918); командиром Богданів. куреня 1-го Запоріз. полку Окремої Запоріз. д-зії Армії УНР (з 15.03.1918); командиром 4-го Запоріз. ім. Б. Хмельницького полку Окремої Запоріз. д-зії Армії УНР (01.04.1918–04.11.1918); тимч. губ. комісаром Харківщини (квіт. 1918); командувачем резерв. військ Директорії (з листоп. 1918); головнокомандувачем Холм.-Галиц. фронту Дієвої армії УНР (з 28.12.1918); т. в. о. Наказного Отамана та Військ. міністра УНР (13.03.1919–трав. 1919); нач. розвід. та закордон. від. Голов. упр-ня Генштабу Дієвої армії УНР (з 15.09.1919); нач. 4-ї стрілец. бригади Армії УНР (1920); зав. 6-ки УВПІ ім. М.П. Драгоманова у Празі (Чехо-Словаччина, з 1926); член Бібл.-бібліогр. коміс. УТПК у Празі (з 1927). Учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Емігрував до США (1930). Ред. часоп. «Сіяч». Засн. гетьман. руху в Америці.

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1203; Генералітет українських визвольних змагань ... – С. 266; *Заремба О.С.* Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... – С. 40; *Ківишар Т.І.* Внесок празької укр. еміграції ... – С. 244; Шаповал Олександр Андрійович // *Тинченко Я.Ю.* Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки (1917–1921). – 2007. – Кн. 1. – С. 180; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 153, 257, 539; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 4; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 259, 261.

Іконогр.: За Державність. – Варшава, 1939. – Ч. 9.

Шараневич Ісидор Іванович
(16.02.1829, с. Церковне Рогатинського пов. Австрійської імп. – 04.12.1901,

Львів Австро-Угорської імп.) – історик, археолог; д-р філософії (1864), проф. Н. в родині священика. Закін. г-зію (Бережани, 1847). Навч. на богослов. ф-ті Віден. ун-ту (1847–1848), Львів. духов. семінарії (з 1848). Працював викл. г-зії (Перемишль, до 1856; Львів, з 1856); зав., доц. (з 1871), ординар. проф. (1873–1899) каф. австр. історії Львів. ун-ту; кер. Ставропігійського ін-ту (1885–1901); Держ. консерватором іст. пам'яток Сх. Галичини (з 1897). Співорганізатор укр. польс. археол. з'їзду (Львів, 1885). Засновник музею Ставропігійського ін-ту (1888). Автор 125 праць та досліджень проблем Галицько-Волинської держави. Укладач каталогу церк.-слов'ян. рукописів та стародрукованих книг музею (1890). Нагороджений Орденом залізної корони III ст. (1899).

Пр.: Каталог археологічно-бібліографічної виставки Ставропігійського інституту у Львові. – Львів, 1888. – 95 с.; Русская библиографическо-археологическая выставка // Червоная Русь. – Львов, 1888. – № 52; Отчет из археологическо-библиографической выставки в Ставропігійском Институте, открытой 28 сентября (10 октября) 1888 г. закрытой 16 (28) февраля 1889 г., и опись фотографий снятых предметов той же выставки. – Львов, 1889. – 99 с.; Отчет из археологическо-библиографической выставки в Ставропігійском Институте // Временник Ставропігійского Института. – Львов, 1889. – С. 191–202; Katalog archeologiczno-bibliograficznej wystawy instytutu Stauropigianskiego. – Lwow, 1889. – 89 s.; Каталог археологическо-артистических предметов, церковно-славянских рукописей и старопечатных книг кирилловского письма, находящихся в музее Ставропігійского института на дне 1/13 марта 1890 г. – Львов, 1890. – 40 с.

Л-ра: *Аристов Ф.* Исидор Иванович Шараневич (с портретом) // Временник Ставропігійского Института с месяцесловом на 1930 г. – Львів, 1929. – Ч. 2. – С. 2–6; *Гелей С.* Наукова та громадська діяльність Ісидора Шараневича // Україна : культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2001. – Вип. 9. – С. 320–331; *Білас Н. І.І.* Шараневич та його внесок у розвиток археологічної науки // Археологія. – 2002. – № 3. – С. 152–156; *Мицук С.М.* Внесок

галицьких вчених ... – С. 184–185; Булик Н. Формування української археології в Галичині у ХІХ сторіччі : Ісидор Шараневич (1829–1901) // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Вип. 13. – 2009. – С. 307–321.

Дж.: ДАЛО, ф. 26, оп. 5, спр. 2091 (особова спр. І. Шараневича); ЦДІАЛ України, ф. 408, оп. 1 спр. 1190, арк 1–8.

Шарко О.А. (?-?). Працював пом. бібліотекаря (1877–1880), бібліотекарем (1880–1883) б-ки Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька в Ніжині. В складі Бібл. коміс. Ніжин. іст.-філол. ін-ту кн. Безбородька працював над розстановкою книг за відділами, перевіркою систематизації книг та розстановки карток в алф. каталозі та підгот. до друку систем. каталогу б-ки (1878–1882).

Л-ра: Добиаиш А.В. Заметка об основной библиотеке ... – С. 7–8.

Шароватова Тамара (?-?). Працювала бібліотекарем 3-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Жуковського губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шафіров Володимир Вікторович (24.06.1897, Гранів Подільської губ. – ?) – бібліотекознавець. Н. в родині мирового судді. Навч. в нім. школі (Київ, з 1906); на мед. ф-ті Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1917–1918); КАІ (1923–1924). Закін. Гайсин. г-зію (Поділ. губ., 1917). Працював співроб. секції охорони пам'яток мистецтва позашк. від. Гайсин. наросвіти (1919–1920); викл. природознавства пед. школи (Гайсин, 1920–1921); зав. б-ки Київ. картин. галереї (1922–1930).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 480.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 39–42.

Шахова М. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. худож. ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 2.

Шварцман Мира Давидівна (1906–?). Н. в родині кустаря. Закін. природознав. від. ІНО. Працювала зав. читальнею Центр. дит. б-ки; одночасно – конс. дит. л-ри Центр. бібл. колектору України (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 193 (анкета М.Д. Шварцман).

Шварцман Р.Г. (?-?). Навч. на ВЖК. Працювала бібліотекарем Київ. центр. дит. б-ки (1927).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 152, арк. 63.

Шварцштейн К.А. (?-?). Працювала зав. б-ки парт. каб. АН УРСР (з 01.11.1937); голов. бібліотекарем від. наук. бібліогр. БАН УРСР (до 12.07.1941).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 193.

Шека Іван Арсенійович (16.10.1907, с. Гайчул Царекостянтинівської вол. Олександрівського пов. Катеринославської губ. – 13.11.1999, Київ) – хімік; канд. (1937), д-р (1952) хім. н., проф. (1954), чл.-кор. АН УРСР (1967). Навч. в Миколаїв. ІНО (1925–1929); аспірантурі Ін-ту хімії (1930–1933). Працював н. с.-конс. БАН УРСР (до 22.12.1936); н. с. (1930–1937), с. н. с. (1937–1941) Ін-ту хімії АН УРСР; зав. від. хімії комплекс. сполук рідкіс. елементів Ін-ту заг. та неорган. хімії (1954–1987); викл. КДУ, зав. каф. неорган. хімії Київ. технол. ін-ту харч. промисловості. Автор понад 500 публікацій, у т. ч. 5 моногр. Лауреат Держ. премії України в галузі науки і техніки (1986). Нагороджений орденом Червоної Зірки, двома орденами Трудового Червоного Прапора, медалями.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 379.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 50, арк. 23; спр. 536, арк. 221.

Шекера Яків Григорович (21.03.1878, Ніжин Чернігівської губ. – ?) Н. в робітн. родині. Закін. філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1916); аспірантуру Всеукр. НДІ педагогіки. Працював ученим діловодом секції трудшколи (1921), нештат. пост. співроб. Музею дит. творчості (1923) Наук. пед. коміс. УАН; співроб. Н.-д. каф. педології (1927); викл. середньої школи (1918–1928), пед. технікуму (1928–1929), Вищ. муз.-драм. ін-ту ім. М.В. Лисенка (1930–1933); заст. зав. від. книгосховища та комплектування, завсекцією книгосховища ВБУ (01.10.1933–01.01.1934). Друкувався в пед. журн. «Радянська освіта», «Шлях освіти» тощо. Займався вивченням психології читача.

Л-ра: Наука и научные работники ... – С. 483; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 542.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 34, арк. 121; спр. 40, арк. 208–209.

Шеліхова Ніна Митрофанівна (01.09.1905, Липецьк Тамбовської губ. – після 1962) – історик. Н. в родині службовця. Закін. соц.-екон. ф-т профосвіти іст. від. Київ. ІНО (1928), аспірантуру Київ. НДІ книгознав. (1936). Працювала викл. історії СРСР с.-г. профшколи (с. Жобки Лохвиц. р-ну Полтав. обл., 1928–1929); школи ФЗУ (Макиївка, Донбас, 1930–1931); Київ. кінокомбінату (1931–1933), полігр. ФЗУ (Київ, 1932–1933); Київ. держ. консерваторії (1933–1941), Київ. муз. школи (1940–1941); одночасно – м. н. с.-конс. з історії народів СРСР від. наук. бібліогр. БАН УРСР (25.10.1936–1941); під час нім. окупації Києва – співроб. б-ки «Вукоопспілки» (1942); голов. бібліографом БАН УРСР (1944–1949).

Пр.: Київ з найдавніших часів до 1917 р.: бібліогр. покажч. // Журн. БАН УРСР. – 1946. –

№ 1. – С. 57–59; Про стан історичної бібліографії на Україні // УІЖ. – 1958. – № 5. – С. 159–166; Історія Києва : бібліогр. покажч. Т. 1. Історія Києва з найдавніших часів до 1917 р. – Вип. 1 : Історія Києва з найдавніших часів до 1861 р. – К., 1958. – V, 329 с.; Вип. 2 : Історія Києва з 1861 до 1917 р. – К., 1959. – IV, 368 с.; Т. 2 : Київ соціалістичний. Вип. 1 : 1917 – черв. 1941 / уклад. Н.М. Шеліхова та ін. – К., 1963. – IX, 518 с.; Про необхідність видання бібліографії з історії УРСР / Ф. Максименко, І. Крип'якевич, М. Марченко, А. Введенський, Н. Шеліхова, Я. Ісаєвич, Я. Дашкевич // УІЖ. – К., 1965. – № 1. – С. 158–159; Бібліографія російської і української бібліографії по історії Української РСР (1956–1965) / уклад. Н.М. Шеліхова, О.С. Ровнер. – К., 1966. – 128 с.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... – С. 118, 122; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 339; Історія НАН України (1946–1950) ... – С. 393; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 350, 353.

Джс.: Арх. НБУВ, 1л, 71, арк. 6; оп. 2л, спр. 161, арк. 33–39 (особ. спр. Н.М. Шеліхової).

Шенфінкель Віра Костянтинівна (крипт.: В. К. Ш.; 17.04.1867, Херсон – 27.04.1928, Херсон) – бібліогр. Н. в родині земельного орендаря. Закін. сім класів Херсон. г-зії для дівчат (1884); іспит за восьмий клас склала в Харкові. Навч. на Бестужевських ВЖК (С.-Петербург). Працювала в С.-Петербур. стат. к-ті; д. чл. (з 1887), членом дирекції (з 1890), почесн. членом (з 1908), кер. бібл. ради (з 1923) Херсон. громад. б-ки; зав. конс.-довід. від., каталогізатором, зав. Херсон. Центр. держ. б-ки (1925–1927). Брала активну участь у формуванні мережі сіл. б-к на селі. Склала «Азбуку бібліотечного дела» для сільських бібліотекарів.

Пр.: Систематический каталог (книг и журнальных статей) Херсонской общественной библиотеки : изд. 3-е доп., 1 авг. 1905 г. – 1 марта 1911 г. / сост. В.К. Шенфинкель. – Херсон : Паровая типолитогр. наслед. О.Д. Ходушиной, 1911. – [3], IX, 583, 15 с.; Систематический указатель отдела имени Михайла Евгеньевича Беккера : в 2-х т. – Херсон, 1911; Каталог 1-го отделения Херсонской общественной библиотеки : 1899–1913 I/VI / [сост. В.К. Шенфинкель]. – Херсон :

Паровая типолитогр. преемн[иков] О.Д. Ходушиной, 1913. – [3], 146, XIV с.; Каталог 2-го отделения Херсонской общественной библиотеки : 1901–1913 1/VII / [сост. В.К. Шенфинкель]. – Херсон : Паровая типолитогр. преемн[иков] О.Д. Ходушиной, 1913. – [2], 112, X, [1] с.; Робота Херсонських бібліотек за десять лет [Краткий реферат доклада на публичном собрании 9 октября 1927 г.] // Материалы Института библиотекведения. – М., 1928. – С. 33–34; *Вона ж.* Херсонська центральна державна бібліотека // Бібліол. вісті. – 1926. – № 3. – С. 89–90; Херсонська Центральна державна бібліотека. – ІР НБУВ, ф. 47, № 327, арк. 78–79.

Л-ра: Козан Л. В.К. Шенфинкель : некролог // Красный библиотечарь. – 1928. – № 8. – С. 78; Наука и научные работники СССР ... – С. 484; *Якушиев Т.* Пам'яті В.К. Шенфинкель // Наддніпрян. правда. – 1928. – 28 квіт.; *Сільванський С.* Віра Костянтинівна Шенфинкель. – К., 1930. – 11 с.; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 525; Херсонська ОУНБ : від минулого століття майбутньому : зб. ст. – Херсон, 1998. – 90 с.; *Хропач О.М.* 100 років на службі народу : [100-річчя Херсон. обл. наук. б-ки ім. О.М. Горького] // Укр. іст. журн. – 1972. – № 10. – С. 152–154; *Лавренев Б.А.* Моя первая академия // Собр. соч. : в 8 т. – М., 1995. – Т. 7. – С. 332; Віра Костянтинівна Шенфинкель (1867–1928) : біобібліогр. покажч. / склад. О. Лянсберг ; ред. Л.І. Зелена ; Херсон. ОУНБ ім. О. Гончара. – Херсон, 1997. – 23 с. : іл.; *Лянсберг О.* Віра Шенфинкель : сторінки життя, внесок у справу каталогізації // Бібл. вісн. – 1997. – № 5. – С. 27–29; Науково-практичний доробок В.К. Шенфинкель / Л. Одинока, Г. Бородіна // Архів. та бібл. справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921 рр.) : зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 255–261; *Бородіна Г.* Бібліотекар за покликанням : не тільки професія, а й справжня пристрасть // Вісн. Кн. Палати. – 2007. – № 4. – С. 47–49; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 142.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 222; ІР НБУВ, ф. 47, № 128, арк. 181; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8640 (особ. спр. В.К. Шенфинкель).

Интернет ресурси: Видатні постаті Херсонщини [Електронний ресурс] // Херсонська ОУНБ ім. Олеса Гончара [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://krai.lib.kherson.ua/w2-reorpl-1.htm>. – Назва з екрана.

Шепелева М. (?-?). Працювала зав. фундам. б-ки Харків. технол. ін-ту (1925).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 126, арк. 127.

Шермінська Євгенія Григорівна (?-?). Працювала другим пом. бібліотекаря КМПБ (1896–1910-ті).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 76, 81.

Шермінська Марія Іванівна (?-?). Працювала пом. бібліотекаря, бібліотекарем КМПБ (1910–1920-ті).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 81.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шермінська (?-?). Працювала старш. бібліотекарем б-ки ВАП (Київ, 1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 400, арк. 18.

Шермінський Михайло Іванович (? – після 1917). Працював пом. бібліотекаря КМПБ (з берез. 1884–1913). Багато зусиль докладав для встановлення контактів з інтелігенцією міста в справі поповнення фондів б-ки.

Пр.: Каталог Киевской городской публичной библиотеки, 1866–1903 / С.Г. Ярославский, М.И. Шерминский. – К., 1904. – 1074 с.

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. I ... – С. 26, 27, 36, 38, 65, 69, 73, 76, 78, 82, 87, 89.

Шестериков Петро Степанович (крипт.: *П. Ш.*; 22.08.1859, Одеса Херсонської губ. – 23.01.1929, Одеса) – учений-біолог. Н. в родині урядовця. Навч. в реал. уч-щі; на фіз.-мат. ф-ті Новорос. ун-ту. Працював викл. ф-ту природн. наук, бібліотекарем (1888–1920), дир. (1907–1920) б-ки ім. Новорос. ун-ту. Секр. Новорос. т-ва природодослідників (1904–1916). Ред. «Записок Новороссийского общества естествоиспытателей». Ініціатор створення та член ОБТ при Новорос. імп. ун-ті (1911–1917). Ред. «Известий Одесского библиографического общества».

Пр.: Постановка библиотечного дела в университетских и некоторых других библиотеках России. – О. : Коммерческая тип. Б.И. Сапожникова, 1915. – 259 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год... – Ст. 548; *Гольд Т.М.* Пам'яті П.С. Шестерикова // Тр. ОГУ. Сер. биол. наук. – 1957. – Т. 147, вып. 8. – С. 215–219; *Гольд Т.М.* Петр Степанович Шестериков // Укр. ботан. журн. – К., 1959. – Т. 16, № 3. – С. 94–95; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 526; *Подрезова М.А.* Библиотекари Одес. (Новорос.) ун-та ... – С. 11–22; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 52, 56.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 5, од. зб. 2014.

Шестериков Сергій Петрович (крипт.: *С. Ш.*; 21.03.1903, Одеса Херсонської губ. – 06.11.1941) – літературознавець, бібліогр. Н. в родині відомого ботаніка, кер. б-ки Новорос. ун-ту *П.С. Шестерикова* (1859–1929). Працював інструкт. бібл. підвід. нар. освіти (з 1921); бібліографом та зав. бюро в одес. від-ні ДВУ (1921–1923); конс.-бібліографом та старш. бібліотекарем Одес. держ. наук. б-ки (з груд. 1923); співроб. Ін-ту рос. л-ри (Пушкін. Дім, Ленінград). Член одес. Пушкінської коміс. Друкувався в журн.: «Былое», «Известия Отделения русского языка и словесности РАН», «Труды Пушкинского дома». Автор праць присвяч. творчості О.С. Пушкіна, М.С. Лескова, Л.М. Толстого, І.С. Тургенєва, Т.Г. Шевченка. Заарештований за звинуваченням в «участі в контрреволюційній змові» та засуджений до 10 років ВТТ (1930). Після звільнення наприкінці 1930-х років жив у Саратові та під Москвою. У 1941 р. загинув на фронті.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 485; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 526; *Зленко Г.Д.* Все остается людям // Веч. Одесса. – 1978. – 3 июня; *Богаевская К.П.* Замечательный библиографический дар : С.П. Шестериков по воспоминаниям и письмам // Сов. библиография. – 1991. – № 3. – С. 79–90; *Боровой С.* Воспоминания ... – С. 147; *Музичко О.* Нові архівні джерела ... – С. 80–88.

Дж.: РДАЛМ, ф. 1633, оп. 2, спр. 17, 29 арк.; Від. рукоп. РНБ, ф. 1035, спр. 38, арк. 116, 121–122.

Шефтель Ніна (?-?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шеффер Тамара Василівна (1909, Полтава – 1992, Київ) – фольклорист, музикознавець; канд. мистецтвознав. (1949). Закін. Київ. консерваторію (1935) та аспірантуру (1938). Працювала зав. муз. від. БАН УРСР (1938–05.07.1941, 1944–1959); одночасно – викл. історії рос. музики Київ. консерваторії (1945–1958); н. с., с. н. с. Ін-ту мистецтвознав., фольклору та етнографії АН УРСР (1959–1970). Член спілки композиторів України. Співавтор книг «Музыкальная культура Украинской ССР» (1957), «Музыкальная культура Украины» (1961), автор монографії «Л.М. Ревуцький. Нарис про життя і творчість» (1958) та співавтор «Нарисів з історії укр. музики» (1964). Особовий архівний фонд Т.В. Шеффер зберігається в ІР НБУВ (ф. 163, 14 од. зб.).

Пр.: Допомога читачам-інвалідам Великої Вітчизняної війни // Журн. БАН УРСР. – 1947. – № 1. – С. 18–23; Рильський і музика / Т.В. Шеффер та ін. – К., 1969. – 280 с.

Л-ра: Кто писал о музыке : биобиблиогр. слов. – М., 1989. – С. 23; Союз композиторів України : довід. – К., 1984. – С. 252–253; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 590; Історія НАН України (1941–1945) ... – С. 339; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Библиотечна справа ... – С. 350.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 9; ІР НБУВ, ф. 163 (особ. фонд Т.В. Шеффер).

Шехтер Михайло Євгенович (1899 – ?). Працював конс. каб. тех. ін-формації від. наук. бібліографії БАН УРСР (20.09.1937–1940).

Л-ра: Історія НАН України. 1938–1941... – С. 636.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 154.

Шибінська Катерина Петрівна (?-?). Працювала підстарш. бібліотекарем ВФ ВБУ (1923).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 78, арк. 26.

Шило Надія Дмитрівна (?-?). Працювала бібліотекарем Ін-ту спожив. кооперації (1931–1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 116.

Шимкова Віра (?-?). Працювала бібліотекарем 1-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні на Подолі губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шинкаренко Олена Борисівна (?-?) – бібліограф. Закін. Моск. держ. ін-т культури. Працювала бібліографом б-ки Київ. худож. ін-ту (до 1941); бібліографом наук. б-ки Акад. архітектури (з 1944). Автор персон. бібліогр. покажч., присвяч. видатн. будівельникам та архітекторам України – В.Г. Заболотному, М.М. Жербіну, М.С. Буднікову, П.Ф. Альошину, В.В. Городецькому. 53 роки присвятила роботі в Держ. наук. архіт.-буд. б-ці ім. В.Г. Заболотного.

Л-ра: Артамонова С. Олена Шинкаренко // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 41–42; *Войцехівська Г.* З літопису Держ. наук. архіт.-буд. б-ки ім. В.Г. Заболотного // Бібліотеки України. ... – С. 153.

Шинкевич І. (?-?). Працював бібліотекарем (зав.) Житомир. публ. б-ки (1866–1890).

Л-ра: *Боцяновский Вл.* Публичная библиотека в Житомире ... – С. 272; *Пивоваров В.* Житомирська ОУНБ ... – С. 16.

Шипович Іван Омелянович (1857, с. Медвеже Вушко Вінницького пов. Подільської губ. – 1936, Вінниця) – священник. Н. в родині священника.

Навч. в Шаргород. духов. уч-щі (Могилевський пов. Поділ. губ.); Поділ. духов. семінарію (1897); КДА (1882). Працював пом. інсп. Кам'янець-Поділ. духов. семінарії (з 1882); законовчит. Вінниц. реал. уч-ща (з 1893); священником (с. Шереметка, побл. Вінниці, з 1917); наук. конс. з археології та історії КВП ВФ ВБУ (1925). Засуджений за «контррев. пропаганду» й у віці 75 років відправлений до Сибіру. Член Поділ. іст.-археол. т-ва (1886–1920).

Пр.: Из прошлого Сатановского монастыря и летопись этого монастыря // Подольские епархиальные ведомости. – 1886. – № 51. – Часть неофициальная. – С. 1063–1076; Исторические сведения о с. Боровке Ямпольского уезда. – Каменец–Подольск, 1895. – 15 с.; Летопись Винницкого капуцинского кляштора. – Каменец–Подольск, 1902. – 55 с.; Борьба России с Наполеоном и отношение к ней подольского духовенства. – Каменец–Подольск, 1912. – 20 с.; О границах бывшей Брацлавщины, исторической жизни в ней, отношении Брацлавщины и Подолии. – Винница, 1914. – 24 с.

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 461; *Баженев Л.В.* Поділля в працях дослідників ... – С. 30, 400; *Лисий А.К.* Невідомий дослідник Поділля // Культура Поділля : історія і сучасність : матеріали II наук.-практ. конф., присвяч. 500-річчю м. Хмельницького, 27–29 серп. 1993 р. – Хмельницький, 1993. – С. 242–244; *Баженев Л.В.* Историчне краєзнавство ... – С. 244–245; *Робак І.Ю., Савчук З.С.* Валентин Отамановський ... – С. 58–59.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 129, арк. 7.

Шипович Микола Антонович (01.09.1881, Одеса Херсонської губ. – 13.12.1944, Київ) – композитор. Закін. Київ. імп. ун-т св. Володимира (1912), де прослухав курс юрид., природн., філол. наук, а також курс історії мистецтв (проф. Г.Г. Павлуцького), історії філос. (проф. С.О. Гілярова), фізики (проф. М. Шиллера і Г.Г. Де-Метца). Навч. в Київ. муз. уч-щі. Працював лектором нар. концертів при Київ. раді профспілок (1917–1918); лектором Київ. т-ва ім. О.М. Скрибіна та зав. Муз. вид-вом губнаросвіти (1919); членом колегії

муз. секції Губнаросвіти (Київ, 1920); викл. курсу філос. музики в Київ. акад. оперній студії (1921); членом колегії Б-ки ім. І. Франка (1921); канд. в асп. Київ. каф. мистецтвознав. (з січ. 1924); н. с., зав. б-ки Київ. худож. ін-ту (1925–1935); конс. з мистецтва, н. с., зав. каб. образотв. мистецтва БАН УСРР (01.04.1935–1939). У 1922–1935 рр. публікував муз.-крит. статті, присвяч. творчості Л. Бетховена, О.К. Глазунова, М.А. Римського-Корсакова. Автор понад 250 рецензій. У 1908–1911 рр. під час навчання муз.-теорет. дисциплін у композитора М.А. Тутковського, написав близько 15 музичних творів (серед них романси «У моря», «Орлиная песня», оркестрова поема «Ніч у лісі»). Особовий фонд М.А. Шиповича зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 6).

Пр.: «Поцелуями прежде считал ...». – К. : Идзиковский, [1906]; К проблеме цвета в живописи. – 1926; Джаз-банд (про концерти у Києві негритянського ансамблю «Kings of Jazz») // Киев. пролетарий. – 1926. – 14 травня, № 108; До проблеми кольору в архітектурі // Наук. бюл. [Архіт. ф-ту Київ. худож. ін-ту]. – 1932; Книжка й друкарство в Швейцарії. – ІР НБУВ, ф. 47, № 336, арк. 166–169.

Л-ра: Історія НАН України (1938–1941) ... – С. 636; *Комаренко Т.О., Шипович М.А.* Влада і літературно-мистецька інтелігенція радянської України : 20-ті роки ХХ ст. – К., 1999. – 61 с.; *Симоненко В.* Українська енциклопедія джазу. – К., 2004. – С. 121; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 181.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 47, арк. 17; спр. 50, арк. 12, 25; спр. 51, арк. 186–187 зв. (автотіогр. М.А. Шиповича).

Шишківська (?-?). Працювала зав. наук. б-ки Укр. філії Ін-ту прикладної мінералогії (1933).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 29.

Шишман Б. (?-?). Працював зав. б-ки Дніпроп. пед. технікуму (1929).

Дж.: ІР НБУВ, ф. 47, № 112, арк. 20.

Шклярська Олександра Іллівна (09.10.1906–?). Н. в родині службовця. Закін. бібл. курси. Працювала бібліотекарем ЦНБ, крайов. наук. б-ки та Будинку Червоної Армії (Хабаровськ); бібліотекарем КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 121; спр. 51, арк. 188 (анкета О.І. Шклярської).

Шликевич А.А. (?-?). Працював інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Шликевич Наталія (?-?). Працювала бібліотекарем пересувних б-к при бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 8, арк. 58; ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шляпникова А. (?-?). Працювала в. о. зав. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (25.11.1926–01.11.1927).

Л-ра: *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 74; *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 166.

Дж.: ДАХО, ф. Р-303, оп. 1, спр. 916, арк. 31 (акт передачі б-ки Романовською Шляпниковій, 25 листоп. 1926 р.).

Шнайдерман Євгенія Зейліківна (1905, Житомир Волинської губ. – ?). Н. в родині кустаря. Освіта незакінч. вища. Працювала бібліотекарем акад. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри АН УСРР (1936); бібліотекарем групи абетк. кат. від. опрацюв. БАН УРСР (1937–1941); бібліотекарем від. книж. фондів АН УРСР (Уфа, з 16.04.1942).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 182 (анкета С.З. Шнайдерман); спр. 52, арк. 6; спр. 63, арк. 1.

Шостенко А.Ф. (?-?). Працювала зав. б-кою Харків. дворічного пед. ін-ту (до 1937).

Л-ра: *Турко І., Макагон Л.* Головна лабораторія ВНЗ ... – С. 276.

Шпігель Е.І. (?-?). Працював зав. підвід. книгосховища БАН УРСР (1938–1939).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 4.

Шпілевич Віра Володимирівна (1889, Київ – 1979) – бібліограф. Н. в родині вчителів. Племянниця акад. *П.А. Тутковського* (1858–1930). Закін. Київ. г-зію (1909). Працювала вчит. міськ. школи (1910–1921); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (24.05.1921–1922); бібліотекарем-бібліографом Книж. палати в Києві (1921–1922); після реорг-ції Книж. палати в УНІК – старш. бібліографом з в. о. зав. від. преси, який вона організувала й упорядкувала (1922–1934); н. с. бібліогр. секції та зав. від. преси УНІК (1926–1934); одночасно – бригадиром бригади бібліографів зі складання бібліогр. «Шевченкіана» ВБУ (03.12.1933–25.10.1934); заст. зав. б-ки Геол. тресту; зав. б-ки ред. газ. «Вісті ЦВК УСРР» (1934–1936); відп. інсп. Управи Укр. книж. палати в м. Києві від. к-ри та освіти КМУ (1941); зав. V від. друк. вид. Крайов. арх. (Київ, з 01.03.1943); бібліографом Будинку-музею Т.Г. Шевченка (1949); бібліографом від. театру і кіно Ін-ту мистецтвознав., фольклору та етнографії АН УРСР (1955–1958). У 1917 в Галичині, в м. Микуличин, організувала лікнепівський гурток для військ., брала участь у орг-ції б-ки-читальні, влаштувала лекції та драм. вистави. На першій виставці друку в Україні, яку організував УНІК, брала участь у орг-ції від. преси. Працюючи в УНІК, склала бібліографію преси в Україні за 1917 рік та на замовлення ювіл. коміс. в Харкові – бібліографію журн. статей за 10 років революції. Брала участь у роботі I з'їзду наук. б-к у Киє-

ві (1925), Пленумі Бібліогр. коміс. при ВУАН (1927). Збирала матеріали до бібліографії П. Тичини, О. Корнійчука, М. Рильського.

Пр.: Матеріали до історії обов'язкового примірника на Україні // Укр. бібліографія : методолог. зб. ВУАН. – Вип. I. – 1928. – С. 139–150; Українське красне письменство 1928 року : бібліогр. покажч. // Життя й революція. – 1929. – № 9. – С. 185–189; № 10. – С. 195–199; № 11. – С. 174–191; № 12. – С. 175–192; Бібліографія української літератури та літературознав. за 1929 рік // Життя й революція. – 1930. – № 7. – С. 160–175; № 8/9. – С. 148–176; № 10. – С. 160–175; № 11–12. – С. 164–225; Матеріали до історії земських народних бібліотек на Україні // Бібліотека і читач на Україні : Труды УНІКу. – 1930. – Т. II. – С. 208–240; Бібліографія української літератури та літературознав. за 1928 рік // Там само. – 1930. Т. III; Матеріали до бібліографії наукових праць М.Т. Рильського / К.І. Скокан, В.В. Шпілевич, О.І. Майстренко // Народна творчість та етнографія. – 1965. – № 4. – С. 95–101; № 5. – С. 91–93.

Л-ра.: Від редколегії // Український драматичний театр. Т. 2. – К., 1959; *Козакова Н.В.* Фея мрій // Культура і життя. – 1999. – № 16–17, 27 листоп.; *Себта Т.* Крайове управління архівів, бібліотек і музеїв при райхскомісарі України : історичний нарис // З історії архівів та архівних зібрань. – К., 2009. – С. 113; *Дубровіна Л.А., Оніщенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 195; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 471–472.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 7, арк. 11 зв.; спр. 9, арк. 2 зв.; спр. 23, арк. 255; спр. 34, арк. 120; спр. 42, арк. 183; спр. 48, арк. 24; спр. 51, арк. 189, 191 (анкета В.В. Шпілевич); ІР НБУВ, ф. X, № 4868, арк. 70; ф. 47, № 222, арк. 5–6; ф. 274, № 2567; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8763 (особ. спр. В.В. Шпілевич); ЦДАМЛМ України, ф. 1, оп. 1, спр. 371; ДАКО, ф. Р-2412, оп. 2, спр. 3, арк. 169.

Шрамченко Людмила Олександрівна (1900–?). Н. в родині етнографа *О.М. Шрамченка* (1859–1921). Працювала каталогізатором б-ки УНТ у Києві (з 01.01.1920).

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, спр. 32086, арк. 3.

Шрамченко Олександр Миколайович (крипт.: *Шр-ко, А.*; 01.04.1862, Вороніж Глухівського пов. Чернігівської губ. – 29.04.1921,

Київ) – культ. діяч, педагог, етнограф. Н. в дворян. родині військового зі старовинного козацького роду – М.О. Шрамченка (1813–1888). Хрещений син поміщика, дворянина С.П. Льовшина та вдови колезького ассесора М.П. Писаревич. Рідний брат другої дружини О.М. Лазаревського Ганни Миколаївни (1852–1931) та віце-адмірала, кер. орг. від. Генерального морського штабу, заст. міністра морських справ УНР Володимира Шрамченка (1878–?). Батько письменника, військ.-морського історика, співавтора військ.-морського прапора УНР, в. о. заст. міністра морських справ УНР, Святослава Шрамченка (1893–1958). Закін. Новгород-Сіверську г-зію (Черніг. губ.); іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1887). Працював вчит. рос. мови реал. уч-ща (Баку, з 1897); викл. г-зії (Холм Люблінської губ., 1905–1909); відп. секр. журн. «Україна» (Київ); ред. «Українського етнографічного збірника», каталогізатором (з 15.08.1919), бібліотекарем-спеціалістом (1921) ВБУ. Скарбник (1909–1916), член іст. секції (1918) УНТ. Член-секр. ТК для засн. Нац. (Всенар.) б-ки України у м. Києві (1921) та Ради бібліотекарів ВБУ (1921). Переклав укр. мовою велику частину творів В.Б. Антоновича.

Пр.: Договір прихожань съ избранымъ ими священникомъ // Киев. старина. – К., 1904. – Т. LXXXIV. – Январь. – С. 52–53.

Л-ра: Лазаревська К.О. Шрамченко О.М. [некролог] // Україна. – 1925. – Кн. 6. – С. 185; Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... – С. 532; Генералітет українських визвольних змагань... – С. 98, 268; Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... – С. 37; Терлецький В. Кохані славетних ... – С. 107; Українська діаспора ... – С. 477; Гриценко І.В. Капітан-лейтенант Святослав Шрамченко: спроба біографії // Сіверян. літопис. – 2014. – № 4 (118). – С. 249–263.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 52; оп. 1л, спр. 2, арк. 4, 9; спр. 9, арк. 2; спр. 11, арк. 1 зв.; IP НБУВ, ф. 1, № 26677; ф. X, № 4868, арк. 73; Сумський держ. обл. арх., ф. 1141, оп. 1, спр. 3 (Метрична книга Соборно-Михайлівської церкви м. Вороніжа Глухівського пов.), арк. 43 зв.

Шрамченко Ольга Олександрівна (1896, Баку – ?). Н. в родині етнографа О.М. Шрамченка (1859–1921). Закін. Холмську г-зію (1915). Працювала в земськ. б-ках (до 1921); бібліотекарем-спеціалістом ВБУ (15.06.1921–1922).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 9, арк. 2 зв.; спр. 11, арк. 1 зв.

Шреєр-Ткаченко Онисія Яківна (1905–1985) – музикознавець; канд. мистецтвознав.; проф. Працювала педагогом, асп., зав. каб. (б-кою) історії музики Київ. консерваторії (1941–1942). Член Співки композиторів СРСР. Близька подруга І.О. Хорошунової. Особовий фонд О.Я. Шреєр-Ткаченко зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. № 1156).

Л-ра: Хорошунова І. Первый год войны. Киевские зап. ... – С. 5–11.

Штейнванд Герборд-Генріх-Іоанн Данилович (05.05.1896, нім. колонія Вормс Рорбахської вол. Одеського пов. Херсонської губ. – ?). Н. в родині лютеранського пастора з нім. кол. Люстдорф Маріїнської вол. Одеського пов. Д.Г. Штейнванда, заковничителя Одес. імп. Миколи I ін-ту (1914). Закін. Одес. 1-шу Рішельєвську г-зію (1915), музейно-бібл.-арх. від. Одес. ІНО (1923). Навч. на класич. від-ні іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту (1915–1916, 1917–1919); Одес. археолог. Ін-ту (1921–1922). Асп. н.-д. каф. Одес. держ. іст.-археолог. музею (1927–1930). Працював викл. Одес. нім. г-зії (1918–1919); вчит. географії

і історії (1919), зав. (1920) центр. школою, членом сільради та зав. від. народів освіти виконавчого к-ту (1921) (колонія Гросслібенталь Одес. губ.); інструкт. Одес. повіт. від. народів освіти (1921); пом. бібліотекаря Одес. археолог. ін-ту (з 1921); старш. бібліотекарем, хранителем, зав. від. поповнення (з 22.11.1929) Одес. ЦНБ (1922–1930); зав. від. МБА Одес. МПБ (з 1932); співроб. Одес. іст.-археолог. музею (1939–1944). Член археолог. секц. та секр. нім. секц. Одес. коміс. краєзнавства ВУАН (1924–1930). Брав участь у розкопках, які проводили археол. та нім. секції Коміс. краєзнавства. Автор близько 150 наук. праць з археології, бібліографії, історії нім. поселень на півдні України. Заарештований за звинуваченням у контрреволюц. діяльності (28.12.1933). Засуджений до 5 років ВТТ (26.02.1934). Емігрував до Німеччини (1941).

Пр.: Изучение быта и условий труда библиотечных работников // Наша школа. – 1924. – № 10–12. – С. 206–207; Одеська періодична преса років революції та громадян. війни 1917–1921 // Пр. Одес. ЦНБ / розвідка проф. С. Рубінштейна, опис Г. Штейнванда. – О., 1929.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 494; Самодурова В.В. Научная библиотека Одесского университета ... – С. 101; Одеські історики ... – С. 449–451; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 216.

Дж.: ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8780 (особ. спр. Г.Д. Штейнванда).

Іконогр.: Дослідники історії Південної України ... – С. 10.

Штейнгель Федір Рудольфович (09.12.1870, с. Городок Рівненського пов. Волинської губ. – 11.02.1946, Дрезден) – археолог, краєзнавець, музеєзнавець, громад. і держ. діяч, меценат, барон. Н. в родині інженера шляхів сполучення, балтійського німця Рудольфа Васильовича Штейнгеля (1841–1892) та українки

Марії Федорівни Каменської (1843–1890). Навч. на фіз.-мат. ф-ті Варшав. та Київ. ун-тів. Депутат від Києва та член укр. парламент. фракції в І Держ. Думі (1906). Заст. голови УНТ у Києві (з 1907). Особливоуповноважений к-ту Всерос. земськ. союзу Пд.-Зх. фронту (Київ, з 1915). Голова викон. к-ту Київ. міськ. думи (1917). Член президії Всеукр. нац. конгресу (06–08.04.1917). Ген. секр. торгівлі та промисловості в першому складі Центр. Ради УНР (1917). Надзвичайний посол і уповноважений міністр УД в Німеччині (Берлін, 1918). Член Імп. Рос. ентомологічного т-ва, Київ. т-ва натуралістів, Київ. гуртка природознавства, УНТ у Києві (1914), К-ту охорони пам'яток старовини та мистецтва в Києві. Автор наук. праць із зоології та археології. Засн. (1896) та активний діяч Городецького краєзнав. музею Волин. губ. – регіонального центру зі збереження та популяризації книж.-рукоп. спадщини України та наук. центру іст.-краєзнав. досліджень Волині. Наук. б-ка музею складалася з трьох відділів: рукописи; стародруки; книги, брошури та періодичні видання. Емігрував до Німеччини (1940). Мешкав поблизу Дрездена. Особ. б-ка барона Ф.Р. Штейнгеля надійшла до фондів ВБУ (1919). Особовий архівний фонд Ф.Р. Штейнгеля зберігається в ІР НБУВ (ф. 109, 744 од. зб.).

Пр.: Несколько слов об основании и целях Городецкого музея Волин. губ. / Ф. Штейнгель, Н. Беляшевский // Отчет Городец. музея Волин. губ. барона Ф.Р. Штейнгеля за первый год с 25 ноября 1896 года по 25 ноября 1897 года (составил Н. Беляшевский). – Варшава, 1898.

Л-ра: Известия Всероссийского Союза Городов помощи больным и раненым воинам. – М., 1916. – № 21–22. – С. 281; Галайчук Б. Організація української дипломатичної служби // Історичний календар-альманах «Червоної калини»

на 1939 рік. – Львів, 1938. – С. 35–38; *Дорошенко Д.* Мої спомини про недавнє минуле (1914–1920). – Мюнхен, 1969. – С. 59, 61, 82; *Бухало Г.В.* Музей барона Федора Штейнгеля // Наук. записки : 100-річчю музейної справи на Рівнещині присвячується. – Рівне, 1996. – Вип. I. – С. 11–16; Довідник з історії України ... – С. 1096; *Дорошенко Д.* Історія України 1917–1923 рр. Т. 1. Доба Центральної Ради. – К., 2002. – С. 34, 38, 51, 53, 112; *Миронець Н.Р.* Бібліотека барона Ф.Р. Штейнгеля як науково-дослідний відділ Городоцького музею Волин. губ. // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2003. – Вип. 8. – С. 190–200; *Миронець Н.Р.* Барон Ф.Р. Штейнгель – представник волинської гілки російсько-німецької родини Штейнгелів // Укр. біографістика. – 2005. – Вип. 3. – С. 112–124; *Вона ж.* Книжково-рукописне зібрання барона Ф.Р. Штейнгеля: формування, зміст, доля : дис. канд. іст. наук : 07.00.08 / Миронець Ніна Ростиславівна – К., 2004. – 186 с.; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 602–605; *Гуржій І.* Бібліотечне зібрання барона Федора Рудольфовича Штейнгеля у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Наук. праці НБУВ. – К., 2015. – Вип. 42. – С. 400–415; *Дениско Л.М., Рудакова Ю.К.* Книжкові знаки на книгах ... – С. 167–168.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 13, арк. 117; ІР НБУВ, ф. 109, № 181; ЦДІАК України, ф. 721, оп. 3, спр. 10, арк. 1.

Штепа (Штеппа) Костянтин Теодосійович (03.12.1896, Лохвиця Полтавської губ. – 19.11.1958, Нью-Йорк, США) – історик, медієвист, етнограф; д-р історії європ. к-ри (1927), проф. (1930). Н. в родині священника, сина німецького переселенця – лісничого заповідника кн. Голицина. Онук полтавського поміщика Є. Лобунського. Навч. в Полтав. духов. семінарії, на іст.-філол. ф-ті Петрогр. ун-ту (з 1915); Петрогр. військ. уч-щі (з 1916). Закін. класич. від. Ніжин. ІНО (1921); аспірантуру секції антич. к-ри Ніжин. Н.-д. каф. історії культури та мови (1924). Промоційна (канд.) праця: «Вчення про демонів в античній і християнській літературі в епоху зародження християнства» (1924). Працював пом. бібліотекаря книгозбірні м-ва фінансів (Петроград, 1916); нештат. вчит. військ.-

інж. дистанції (Ромни Полтав. губ., 1920–1921); зав. Центр. б-кою (Ніжин Чернігів. губ., 1919, 1921–1923); лектором, зав. б-кою робітн. клубу (Ніжин, 1921–1923); вчит. школи (Ніжин, 1923–1924); зав. культроботою Будинку примусових робіт (Ніжин, 1923–1924); викл. (1924–1925), зав. музею (1925–1926), деканом ф-ту соцвуху (1926–1928) Ніжин. ІНО; н. с. (1926–1928), кер. (з 1928) секції антич. к-ри Ніжин. Н.-д. каф. історії к-ри та мови; н. с. Культ.-іст. коміс. ВУАН (1927); н. с. Каб. приміт. к-ри Н.-д. каф. історії України (1928–1930). н. с. Коміс. для дослідів з історії Бл. Сх. та Візантії ВУАН (1930–1934); проф. Ін-ту соцвуху, пед. ін-ту та держ. ун-ту (Київ, 1930–1938); лектором Комуніст. школи ім. Косіора (1933); кер. сектору історії Заходу і Сходу Іст.-археогр. ін-ту ВУАН (до 21.11.1934); н. с. Ін-ту історії матер. к-ри ВУАН (1935–1936); викл. Польс. пед. ін-ту у Києві (1935); зав. каф. стародавн. історії КДУ (1933–1938, з 1939); під час нім. окупації Києва – зав. від. к-ри і освіти КМУ (1941); дир. Арх. стародавн. док. при Ун-ті (Київ, з 19.11.1941); голов. ред. газ. «Нове українське слово» (1941–1943); викл. рос. мови і л-ри амер. військ. школи (Обер-Амергау, 3х. Німеччина, 1950–1952); співроб. Мюнхенського ін-ту для вивч. історії та к-ри СРСР (до 1952). Співроб. ВУНАС, Візант. коміс. ВУАН. Започаткував УАН періоду окупації Києва, сприяв створенню арх. установ, запросив до роботи відомих вчених (*Н.Д. Полонську-Василенко, П.Й. Горецького, М.Г. Андрусика, Б.В. Якубського та багатьох ін.*). Організатор Центр. б-ки в м. Ніжині (1919). Заарештований (18.03.1938). Звільнений (27.09.1939). Емігрував (верес. 1943, Німеччина; з 1952, США).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 594; *Верба І.* Кость Штепа // УІЖ. – 1999. – № 3. – С. 97–112; 1999. – № 4. – С. 99–113; *Геппенер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 175; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 261–263; Костянтин Штепа – дослідник «античної й християнської демонології» // Марочко В., Хілліг Г. Репресовані педагоги України ... – С. 231–238; Історія НАН України (1934–1937) ... – С. 356; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 86, 90, 211, 221, 576; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 659–660; *Кашиєварова Н.Г.* Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... – С. 177; *Верба І.В., Самофалов М.О.* Історик Кость Штепа: людина, вчений, педагог. – К., 2010. – 195 с.

Дж.: Арх. Президії НАН України, ф. Р-251, оп. 1, спр. 43, арк. 21; НА ПУ НАН України, оп. 3, спр. 171, № 28, арк. 62–62 зв.; ДАК, ф. 920, оп. 12, спр. 78; ДА СБУ, спр. 49863 ФП (арх.-слідча справа К.Т. Штепи); ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8785 (особ. спр. К.Т. Штепи); ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 56706, арк. 14; спр. 49863 ФП, арк. 206, 242.

Коногр.: ЕІУ. – Т. 10. – К., 2013. – С. 659.

Штраус Т. (?-?). Працювала зав. б-ки Київ. учбов. комбінату «Україн-фільму» (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 45.

Штромберг Єва Яківна (1912, Бердичів Київської губ. – ?). Працювала бібліотекарем групи опрацюв. серійних вид. від. опрацюв. (1937–1941), спец. від. (1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 3.

Штромберг Софія Юхимівна (1908, Бердичів Київської губ. – ?). Працювала конс. від. наук. бібліогр. БАН УРСР (1938–1940).

Л-ра: Історія НАН України. 1938–1941 ... – С. 637.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 556, арк. 6 зв.

Штрум Клара (?-?). Працювала бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Шуба Петро Васильович (29.01.1884, с. Малі Сорочинці Миргородського пов. Полтавської губ. – 1938) – мовознавець. Н. в сел. родині. Закін. іст.-філол. ф-т Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1912). Працював викл. латин. мови Лабинської г-зії (Кубань, 1914); комісаром освіти Гадяцького пов. (Полтав. губ., 1918); викл. укр. мови Гадяцької г-зії та трудшколи в с. Зубівки Миргородського пов. (1918–1920); лектором укр. мови (1924); старш. спеціалістом Термінол. бюро с.-г. наук. к-ту України (1924–1927); секр. та членом мех. секції тех. від. Ін-ту укр. наук. мови ВУАН (1924–1926); пост. нештат. співроб. Коміс. слов. укр. живої мови ВУАН (1924–1928); бібліотекарем-спеціалістом підвід. наук. систематики секції книгоопрацювання (з 14.11.1928), старш. бібліотекарем ВБУ (1928–23.08.1933); коректором «Об'єднаного наук.-тех. вид-ва» (1937–1938). Брав участь у складанні «Словника сільськогосподарської термінології», «Словника української живої мови». Член т-ва «Просвіта» (Гадяч, 1918–1919). Заарештований (04.02.38) та засуджений до 8 років ув'язнення ВТТ (28.09.1938). Реабілітований (16.03.1989).

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год ... – Ст. 634; Київ : жертви репресій. Т. 1 ... – С. 481.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 275, арк. 13; спр. 140, арк. 110 зв.; оп. 1л, спр. 27, арк. 25 зв.; спр. 37, арк. 290; ЦДАГО України, ф. 263, оп. 1, спр. 58497 ФП (арх.-слідча справа П.В. Шуби).

Шубинський Йосип Веніамінович (1907, с. Рижанівка Звенигород. пов. Київської губ. – 29.07.2014, Київ) – археограф, джерелознавець, бібл. діяч. Н. в родині ремісника. Закін. роб-фак Уман. ІНО (1931); ф-т без відриву від вир-ва в м. Києві Харків. бібл. ін-

ту (1937). Працював учнем, підмайстром перукарні Укр. Червоного Хреста (1924–1928); бібліотекарем клубу спілки «Комунальник» (1931–1932); зав. б-кою Центр. дезінфекційної станції (1932–1933); інсп. пересувних б-к обкому спілки «Медсанпраця» (1933–1937); бібліотекарем за угодою (08.09.1937–1939), голов. бібліотекарем I розр. від. рукоп. БАН УРСР (16.05.1940–10.07.1941); бібліотекарем (з 13.09.1946), ст. бібліотекарем (з 01.12.1946) від. фондів та обслуговування читачів, зав. каб. рев. преси (з 16.07.1947), голов. бібліотекарем (з 16.04.1952), зав. сектором (01.08–01.09.1952; 01.09.1955–11.11.1963), голов. бібліографом (11.11.1963–16.03.1972), тимч. голов. бібліографом (16.03–16.05.1972), старш. ред. (13.08–12.10.1973) від. рукоп. ЦНБ АН УРСР. Брав участь у підготовці наук. публікацій до монографії «Детские и юношеские годы Н.В. Гоголя». Співавтор видань «Опис автографів укр. письменників», «Огляд фондів відділу рукописів», «Т.Г. Шевченко в епістолярії». Нагороджений орденом «Вітчизняної війни 1-го ступеня» та бойовими медалями за участь у бойових діях під Сталінградом, Курській дузі, Корсунь-Шевченківському (лип. 1941–серп. 1946).

Пр.: Описание автографов Н.В. Гоголя. – К., 1952. – 52 с.; Архів Агафангела Юхимовича Кримського // Збірник оглядів фондів ... – С. 36–48; Т.Г. Шевченко в епістолярії / уклад.: А.Г. Адаменко, М.П. Візир, І.Д. Лисоченко, Й.В. Шубинський. – К., 1966; Слов'янські рукописи XI–XIV ст. у фондах Відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук Української РСР : огляд, опис, публ. / М.В. Геппенер, М.П. Візир, Й.В. Шубинський ; відп. ред. О.А. Назаревський. – К. : Наук. думка, 1969. – 152 с.; П.А. Румянцев, А.В. Суворов, М.И. Кутузов. Документы и материалы / сост. Н.П. Визирь, Й.В. Шубинский. – К., 1974.

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 401, 436, 439.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 53в, арк. 146; спр. 57, арк. 25; оп. 2л, спр. 160, арк. 110–126 (особ. спр. Й.В. Шубинського).

Іконогр.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 160, арк. 112.

Шульгин Олександр Якович (30.07.1889, с. Сохвине Хорольського пов. Полтавської губ. – 04.03.1960, Париж, Франція) – громад. діяч. Н. в родині історика-педагога, члена Київ. Старої Громади – Я.М. Шульгина (1851–1911). Працював викл. історії і філософії С.-Петербур. ун-ту (1908–1915); ген. Секр. міжнац. (міжнар.) справ (1917–1918); старш. радником М-ва закордонних справ УД (з 21.05.1918); посланником УД в Болгарії (з 25.06.1918); кер. Надзвичайної дипломат. місії УНР (Париж, 1921); проф. УВУ і УВП і ім. М.П. Драгоманова (Прага, 1923–1927); міністром закордонних справ УНР у вигнанні (1926–1936, 1939–1940; 1945–1946); кер. уряду УНР у вигнанні (1939–1940). Член Центральної Ради (Київ, 1917); укр. делегації від Директорії УНР на Мирову конференцію (Париж, 1919). Головою Політ. коміс. при Мировій делегації УД (з 03.06.1918). Голова укр. делегації на першій асамблеї Ліги Націй (Женева, 1920); Голов. еміграц. ради (1929–1939). Редактор укр. періодичних видань: «Ревю «Прометей», «Тризуб». Ініціатор створення, засн., член К-ту для орг-ції Укр. б-ки ім. Симона Петлюри в Парижі (черв. 1926). Засн. і голова Укр. академ. т-ва у Парижі (1946–1950). Ініціатор і віце-президент Міжнар. Вільної Академії в Парижі (1952–1960). Автор праць з історії укр. державності та діяльності уряду УНР у вигнанні. Зарештований (1940).

Пр.: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 7, 29 трав.; № 21, 11 липн.; № 28, 29 липн.; Політика. – К., 1918; Нариси з нової історії Європи. – Прага, 1925.

Л-ра: Галайчук Б. Організація української дипломатичної служби // Історичний календар-альманах «Червоної калини» на 1939 рік. – Львів, 1938. – С. 35–38; Збірник на пошану О. Шульгина (1889–1960) // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. – Т. 186. – Париж; Мюнхен, 1969. – 359 с.; *Наріжний С.* Українська еміграція. Ч. 2. ... – С. 37; *Михальчук В.* Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... – С. 470; *Стаднюк Т.* Олександр Якович Шульгин і українське державотворення // Етнічна історія народів Європи. – 2000. – Вип. 7. – С. 40–45; Довідник з історії України ... – С. 1098; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 174, 216, 224, 271, 318, 360, 388, 422, 449, 452; *Дубровіна Л.А., Оницьенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 262, 264.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4868, арк. 78–79.

Шульмінська (дівоче прізвище. – **Пашенко**) **Олімпіада Михайлівна** (25.07.1879, с. Сербі Могилівського пов. Подільської губ. – 1972, Львів) – педагог, громад. діяч. Н. в родині нар. учителів. Закін. Кам'янець-Поділ. жін. Маріїнську г-зію (1888–1895), пед. курси при Тифліській жін. г-зії (1897–1899); курси сестер жалібниць Червоного Хреста (Тифліс, 1904); Пед. ВЖК Тихомирова (Москва, 1908–1910). Навч. на заочному від. Рівненського держ. пед. ін-ту (1940–1941). Працювала зав. зразкової школи т-ва учительок і виховательок (Тифліс, 1900–1902); у неділя та вечір. школах, на курсах підгот. домаш. учителів, гувернанток (Тифліс); сестрою-жалібницею Червоного хреста в Маньчжурії (1904–1905); зав. почат. школою (с. Дунаївці Ушицького пов. Поділ. губ., 1905); вчит. почат. школи (с. Ставки Васильківського пов. Київської губ., 1906), Кам'янець-Поділ. приват. 7-класного реал. уч-ща (1914); сестрою жалібницею сел. лазарету (Кам'янець-Подільський, 1914); зав. шкільним від. Кам'янець. повіт. земства (1917); секр. Університет. коміс. міськ. думи по засн. Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту (1918); вчит. школи (хут. Боршиківці

побл. Кам'янець-Подільського, 1921–1922); домогосподаркою (Польща, 1923–1939); вчит. середньої школи (Дубно Ровен. обл., 1939–1941). Член (з 1899) та секр. правління (з 1902) Тифліс. т-ва учительок і виховательок. Організатор та кер. укр. секції т-ва нар. читань (Тифліс). Активний діяч Кам'янець-Поділ. «Просвіти» (1917–1918). Голова укр. фракції Поділ. міськ. думи (1918). Голова Кам'янець-Поділ. сел. спілки. Голова управи Кам'янець. повіт. земства (1918). Член делегації університет. коміс. Поділ. міськ. думи, яка співпрацювала з Коміс. М-ва освіти УНР в справі відкриття Кам'янець. ун-ту (1918). Під час окупації разом з ін. діячами зорганізувала т-во Червоного Хреста для допомоги хворим і пораненим червоноармійцям у таборі для військовополонених. Учасн. Укр. нац. конгресу (квіт. 1917), Укр. учит. з'їзду (квіт. 1917), Всеукр. з'їзду делегатів земства (квіт. 1917). Член Укр. Центр. Ради (з квіт. 1917). Співорганізаторка Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту та його б-ки. Її батько, Михайло Васильович Пашенко, відомий на Поділлі педагог і просвітянин, подарував Кам'янець-Подільському Укр. держ. ун-ту книжкову колекцію, зібрану за сорок років педагогічної діяльності та працював в університетській б-ці над упорядкуванням її фондів. Перша дослідниця історії становлення і функціонування Кам'янець-Поділ. укр. держ. ун-ту та його б-ки. Займалася літ. працею (з 1949). Емігрувала до Польщі (листоп. 1920). Особовий фонд О.М. Шульмінської зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 39).

Пр.: Записки сестры-волонтерки // Русское богатство. – 1910; Бібліотека Кам'янець-Поділ. Держ. Укр. Ун-ту // Свято Поділля : вид. Поділ. Укр. т-ва «Просвіта». – 1918. – 22 жовтня. – С. 5–7; Як зародився Державний Український Універ-

ситет у м. Кам'янці на Поділлі // Там само; Заснування Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету // Наша культура : наук.-літ. місячник / гол. ред. і вид. проф. д-р Іван Огієнко. – Львів, 1936. – Кн. 5. – С. 332–246; Кн. 6. – С. 413–420; Кн. 10 (18).

Л-ра: Сохацька Є.І. Подружжя Шульмінських в історії Камянеччини // Камянеччина в контексті історії Поділля : наук. зб. – Т. 2. – Кам'янець-Поділ., 1998. – С. 55; *Мельник Е.М.* Олімпіада Пашенко – просвітня діячка Поділля // Жінка в науці та освіті : минуле, сучасне, майбутнє : матеріали 2-ї Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2002. – С. 61–65; *Завальнюк О.М.* Укр. еліта ... – С. 300–309; *Соломонова Т.Р.* Відділ рідкісних книг б-ки Кам'янець-Подільського державного ун-ту : особливості формування фонду // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Поділ., 2005. – Т. 5. – С. 318–325; *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 125, 134–140; *Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф.* Бібліотека КПНУ ... – С. 18.

Джс.: ЦДАМЛМ України, ф. 39, оп. 1, спр. 59 (особ. листок з обліку кадрів; свідоцтво про народження О.М. Шульмінської).

Іконогр.: Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... – С. 368.

Шульц В.М. (?-?). Працювала зав. б-ки НДІ мікробіології та епідеміології (1932).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 402, арк. 54.

Шульц Ганна Павлівна (1900-?). Н. в родині службовця. Працювала зав. б-ки 407-го шпиталю (Черкаси); зав. б-ки Київ. ватної ф-ки; бібліотекарем б-ки КДУ (1936).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 185 (анкета Г.П. Шульц).

Шушкевич-Івановська М. (?-?). Працювала бібліотекарем б-ки Київ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького у довоєн. роки.

Л-ра: Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... – С. 203.

Щ

Щавінський Станіслав Б. (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Харків. фармацевтичного т-ва (1910).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 94.

Щебров Костянтин Никифорович (?-?). Працював пом. бібліотекаря Київ. імп. ун-ту св. Володимира (з 1880). Учасн. I Всерос. бібл. з'їзду (С.-Петербурґ, 1911).

Л-ра: Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... – С. 128, 180; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43, 181.

Дж.: Від. рукоп. НБ Томського держ. ун-ту, ф. 9, спр. 57.

Щеглова Софія Олексіївна (18.09.1886, Пенза – 01.06.1965, Москва) – літературознавець, бібліограф; д-р філол. наук (1941), проф. (1941). Закін. іст.-філол. ф-т слов'ян. рус. від-ня Київ. ВЖК (1910). Склала держ. іспити при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (1913). Учасн. Семінарію рус. філології В.М. Перетца (з 1907). Докт. дис. «Разночинно-демократический театр нач. XVIII в. и его репертуар» (1941). Працювала викл. київ. жін. г-зій (1905–1915); викл. Київ. ВЖК (1910–1915); викл. Петрогр. громад. жін. г-зії та Вищ. пед курсів (1916–1917); проф. Самарського ун-ту (1918–1922); н. с. рукоп. від. БАН СРСР (1922–1934); одночас-

но – викл. Ленінгр. ун-ту, бібл. курсів; бібліографом, методистом наук. б-ки (Фрунзе, 1934–1936); викл. шкіл (Саратов, 1937–1939); викл., проф. (з 1941) Саратовського пед. ін-ту та ун-ту (1939–1951). Чл.-кор. Т-ва любителів давн. писемності. Член Іст. т-ва Нестора-Літописця при Київ. ун-ті, Іст.-філол. т-ва при Самарському ун-ті, Археол. коміс. ВУАН. У складі семінарія В.М. Перетца здійснила наук. експедицію до Катеринославського обласного музею ім. О.М. Поля, де вивчала склад та зміст рукописного збірника кінця XVII – початку XVIII ст., до складу якого увійшли уривки з Четьїх Міней, Пролога, Печерського Патерика, Учительного Євангелія. На прохання директора Київ. музею старожитностей і мистецтв М.Ф. Біляшівського опрацювала колекцію рукописних фондів б-ки музею. Нагороджена преміями Від-ня рос. мови та словесності імп. С.-Петерб. АН (1913–1919); медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.». Особовий архівний фонд С.О. Щеглової зберігається в ІР НБУВ (ф. 141, 80 од. зб.).

Пр.: «Пчела» по рукописям киевских библиотек. Опыт изучения и тексты. – СПб., 1910. – 85 с.; Описание рукописей Киевского художественно-промышленного и научного музея имени государя императора Николая Александровича. – Петрогр., 1916; Достижения за 100 лет в истории изучения украинского театра. – ІР НБУВ, ф. 141, № 49, 12 арк.

Л-ра: Отчет об экскурсии семинария русской филологии в Полтаву и Катеринослав 1–9 июня 1910. – К., 1910; Проценко Л.А. Київ. некрополь ... – С. 109; Проценко Л., Костенко Ю. Лук'янівське цивільне кладовище : путівник. – К., 1998. – С. 192; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 626–628; Мицук С.М. Софія Олексіївна Щеглова (1886–1965) – дослідник рукописно-книжної спадщини Катеринославського обласного музею імені О.М. Поля та Київського промислово-мистецького музею // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2009. –

№ 13. – С. 321–326; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 57.

Дж.: ІР НБУВ, ф. 141, № 1 (автобіогр. та список наук. пр. С.О. Щеглової).

Іконогр.: ІР НБУВ, ф. 141, № 67.

Щербаківський Вадим Михайлович (05.03.1876, с. Спичинці Сквирського пов. Київської губ. – 18.01.1957, Брайтон, похов. – Лондон, Велика Британія) – мистецтвознавець, етнолог, археолог; д. чл. Чеськ. АН, проф. Н. в родині селян. священика, доброчинника і мецената М.П. Щербаківського (1848–1920). Навч. в С.-Петербур. (з 1895), Моск. (з 1897) та Київ. (з 1901) ун-тах. Учень В.Б. Антоновича, В. Хвойки, Г. Павлуцького. Працював співроб. Нац. музею у Львові (1908–1910); зав. археол. від. Полтав. природн.-іст. музею (1912–1922); одночасно – проф. Полтав. ун-ту (1918–1922); доц., проф., ректором УВУ (Прага, Мюнхен). Співзасновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Д. чл. НТШ в Берліні, УВАН у Нью-Йорку, Словац. наук. т-ва, Міжнар. Антропол. ін-ту у Франції, Укр. Могилян.-Мазепин. акад. у Львові (1939). Член Полтав. церк.-археол. к-ту (з 1913), іст. секції УНТ у Києві (1918). Голова Полтав. філії Укр. наук. т-ва дослідження й охорони пам'яток старовини та мистецтва. Досліджував народну архітектуру Полтавщини, обстежив церкви й описав церковні старожитності, зібрав колекцію шедеврів народно-го мистецтва XVII–XVIII ст. На підставі археологічних та етнографічних матеріалів розробив власну концепцію походження укр. народу, вважаючи українців автохтонами з часів палеоліту. Автор понад 100 наук. праць, зо-

крема мистецтвознавчих праць: «Древляне будівництво і різьба на дереві» (1913), «Орнаментация української хати» (Рим, 1978). Нагороджений сербським орденом св. Сави. Особовий архівний фонд В.М. Щербаківського зберігається в ЦДАВО України (ф. 3864, 49 од. зб.).

Л-ра: Вадим Щербаківський : з нагоди 70 років життя / П. Курінний ; Упр. культури Полтав. облдержадмін. [та ін.]. – Полтава : Вид. центр «Археологія» ЦОДПА, 1995. – 23 с. : портр.; Чорний В.В. Діяльність УТПК ... – С. 174; Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... – С. 5; Реєстр розсекречених архівних фондів України ... – С. 208; Білоусько О.А., Мирошніченко В.І. Нова історія Полтавщини : кінець XVIII – початок XX століття. – Полтава, 2003. – С. 233–234; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 261, 263.

Дж.: ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4079 (автобіогр. В. Щербаківського); ІР НБУВ, ф. І, № 26677.

Інтернет-ресурси: Ханко О. Щербаківський Вадим Михайлович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history-poltava.org.ua/?p=6957>. – Назва з екрана.

Іконогр.: Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 1 ... – С. 366.

Щербина Володимир Іванович (16.05.1850, Київ – 1936, Київ) – історик, педагог, громад. діяч; чл.-кор. ВУАН (1925). Н. в родині лікаря Київ. імп. ун-ту св. Володимира І.Т. Щербини та доньки письменника Є.П. Рудиковського (1784–1851). Закін. 2-гу чол. г-зію (Київ, 1868), іст.-філол. ф-т Ун-ту св. Володимира у Києві (1873); пед. курси С.-Петербур. військ. г-зії (1876). Учень В.Б. Антоновича, М.П. Драгоманова. Канд. дис. «Гетьманство К.Г. Розумовського у зв'язку з попередньою історією Малоросії» (1873, кер. В.Б. Антонович). Працював викл. рос. історії і л-ри військ., чол. та жін. г-зій (С.-Петербург, 1876–1879; Київ, 1879–1920); каталогізатором (з 15.08.1919), секр. Ради бібліотекарів (1919), членом ТК Нац. б-ки при УАН;

співроб. Арх. упр., Археогр. коміс., кер. Коміс. історії Києва і Правобережжя ВУАН, членом Каф. історії України. Член Київ. іст. арх. гуртка під кер. В. Антоновича (1880–1890-ті). Співпрацював з Київ. археол. коміс. Член іст. Т-ва Нестора Літописця. Брав участь у наук. експедиції на Правобережжя для збирання стародруків і пам'яток мистецтва (1901). Член іст. секції УНТ у Києві (1918). Голова Київ. т-ва сприяння початковій освіті (1921). Відп. за 1-шу безкошт. б-ку та читальню Київ. міськ. к-ту «попечительства о народной трезвости». Член Пост. коміс. для складання біогр. слов. діячів України (1919), Пост. коміс. для складання іст.-геогр. слов. укр. землі (1919); с. н. с. (з 1920), нештат. пост. співроб. (1923) Коміс. для вивч. зх.-рус. та укр. права. Д. чл. Н.-д. каф. історії України М.С. Грушевського (1924–1930). Учасник Укр. наук. з'їзду (Прага, 03–07.10.1926). Співзасновник Київ. худож.-пром. музею. Автор більше 100 наукових праць, присвячених історії Києва і Київщини, а також вченим-дослідникам Правобережної України і Києва – В.Б. Антоновичу, Я. Шульгину, І.М. Каманіну, Л.П. Добровольському.

Л-ра: Грушевський М.С. Істориків Києва (Щербині) // Щербина В.І. Нові студії з історії Києва Володимира Івановича Щербини : вид. УАН в пошану 50-ліття його літ.-наук. діяльності. – К., 1926. – С. III–V; *Глушко С.* П'ятдесятиріччя наук. пед. і громад. діяльності В.І. Щербини // Там само; *Шамрай С.* Праці В.І. Щербини з історії Правобережжя // Там само; *Антипович К.* Праці В.І. Щербини з історії Києва // Там само; *Наука и научные работники СССР ...* – С. 500; *УЗЕ. Т. 3 ...* – С. 1252; *ЕУ. Т. 3; Історія АН України (1918–1923) ...* – С. 543; *Чижик В.С.* Біографічна традиція та наук. біографія в історії і сучасній Україні. – К., 1996. – С. 116; *Історія НАН України (1924–1928) ...* – С. 514; *Юркова О.* Діяльність Н.-д. каф. історії України ... – С. 263; *Юркова О.В.* Один з найбільших авторитетів і ерудитів [В.Щербина] // *Іст. кален-*

дар'2000. – К., 1999. – С. 146; *Тороповська Т.М.* Громадська, культурно-просвітницька і наукова діяльність Володимира Щербини (1850–1936) : дис. ... канд. іст. наук : 09.00.12 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004; *Укр. архівісти (XIX–XX ст.) ...* – С. 689–690; *ЕІУ. Т. 10 ...* – С. 683–684.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 52; оп. 1л, спр. 2, арк. 4, 9; спр. 5, арк. 65 (прохання В.І. Щербини); Арх. Президії НАН України, ф. Р-251, оп. 1, спр. 43, арк. 56, 151; ІР НБУВ, ф. І, № 26677; КДІА, ф. 442, оп. 637, спр. 205, арк. 25; ЦДАГО України, ф. 269, оп. 1, спр. 389.

Іконогр.: Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 1 ... – С. 368; *Юркова О.В.* Світлина ... – С. 25; *ІР НБУВ, ф. 292, № 640.*

Щербина Ганна Володимирівна (?–18.03.1962, Київ). Дочка історика *В.І. Щербини* (1850–1936). Працювала каталогізатором б-ки Соц.-екон. Від. ВУАН (з 1921); лектором-доцентом Всеукраїнського музейного містечка (1933).

Л-ра: Гришин А. Відомості ... – С. 51; *Геппенер-Лінка Н.* Спогади ... – С. 148, 172; *Білокінь С.* Видання «Споминів» ... – С. 699.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 326, арк. 206.

Щітківський Іван Іванович (16.05.1879, с. Джурин Чортківського пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 28.06.1942) – історик, шевченкознавець, громад. і культ. діяч; д-р філософії (1913). Н. в родині священика. Навч. в г-зіях Бучача і Бережан (1888–1901), на теологічному (1902), філос. (1903–1906) та юрид. (1907–1908) ф-тах Львів. ун-ту. Працював пом. бібліотекаря-практикантом б-ки НТШ у Львові (1908); вчит. історії, географії, укр., латин. та польс. мови нім. (Львів, 1908–1909), польс. та укр. г-зії (Перемишль, 1909–1912), укр. (Коломия, 1912–1914; Бережани, 1918) держ. г-зій; вчит. укр. мови реал. школи (Кам'янець на Поділлі,

1919); співроб. Всенар. (Нац.) б-ки України в м. Києві (з 08.06.1920); н. с. (з 1924), секр. Коміс. район. дослідження Києва і Правобережжя ВУАН (до 1930). Служив в Укр. Галиц. Армії (I Корпус УСС) (1919–1920). Організував та упоряд. народну б-ку (Коломия, 1918). Гласний Київ. міськ. думи, голова К-ту зі спорудження пам'ятника Т.Г. Шевченку в м. Києві (з 1908). Член іст. та філос. секцій НТШ у Львові (з 1906). Член-співроб. УНТ у Києві (1918). Член Коміс. з дослідження Київського некрополя (1924). Член Ради іст. секції ВУАН (кер. М.С. Грушевський).

Пр.: Гайдамаки Шевченка, як пам'ятка до Коліївщини // Шевченків. зб. – 1915; Пам'ятник Шевченкові в Києві // Тарас Шевченко. – К., 1921; Забута революційна пам'ятка // Україна. – 1924. – Кн. 3. – С. 109–111; Пам'ятник Т. Шевченкові в Києві та Київська адміністрація : з арх. джерел // Там само. – 1925. – Кн. 1–2; Сторінка з історії будівництва пам'ятника Т. Шевченкові // Там само. – 1930. – Кн. 40; Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Києві // Визвол. шлях. – 1961. – № 5; До історії забудовання м. Києва на початку XIX ст. – IP НБУВ, ф. X, № 14879–14880, арк. 1–121; До історії першого театрального будинку в Києві. – № 14881, арк. 1–15; Невідомий архітектурний твір академіка О.В. Беретті у Києві. – № 14882, арк. 1–34; Ярославів вал у Києві за описом 1853 року. – № 18525, арк. 1–7.

Л-ра: Полонська-Василенко Н.Д. Українська Академія наук. Нарис історії. Частина II. – Мюнхен, 1958. – С. 167; Те саме. – К., 1993. – С. 132; Малаков Д. Шевченкіана Івана Щітківського // Пам'ять століть. – 2002. – № 4; Науково-допоміжний апарат ... – С. 519; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 686–687.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 3, арк. 136; спр. 5, арк. 24–25, 66 (автобіогр. і прохання І.І. Щітківського); IP НБУВ, ф. 1, № 26677.

Інтернет-ресурси: Ольга Друг і Дмитро Малаков. Особняки Києва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.alyoshin.ru/Files/pub-lika/malakov/malakov_103.html. – Назва з екрана.

Іконогр.: ЕІУ. – Т. 10. – К., 2013. – С. 687; Юркова О.В. Світлина ... – С. 25.

Щітківський Олександр Ілліч (?–?). Працював пом. бібліотекаря б-ки Харків. ун-ту (1910).

Л-ра: Харьковский календарь на 1910 год. – Х., 1910. – С. 61.

Щукін Олександр (?–?). Працював бібліотекарем II розр. б-ки Кам'янець-Поділ. ІНО (1929).

Л-ра: Філіюк Л.Ф. З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... – С. 167.

Щурат Василь Григорович (24.08.1871, с. Вислобоки Куликівського пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської імп. – 27.04.1948, Львів) – поет, літературознавець, перекладач, громад. діяч; д-р філософії (з 1896), акад. АН УРСР (1929–1930, поновлений з 1939). Н. в родині вчителя. Вітчм, Микола Семков – урядник б-ки Львів. ун-ту (з 1878). Закін. з відзнакою Львів. акад. г-зію (1892), де навч. у проф. Д. Гладилевича, В. Целевича, О. Борковського. Навч. на філос. ф-тах Віден. та Львів. ун-тів, де слухав лекції проф. І. Ягіча, Я. Пастернака, Й. Їречека, М. Грушевського. За твір про Данила Заточника здобув ступінь д-ра філософії Віденського ун-ту (1896). Працював вчит. польс. г-зії (Станіславів, 1897); референтом укр. справ редакції польс. щоденника «Слово Польське» (Львів, 1898); вчит. укр. г-зії (Перемишль, 1898–1901); вчит. нім. г-зії (Броди, 1901–1907); одночасно – ред. журн. «Молода муза» (1906), «Світ» і тижневика «Неділя» (1912); проф. нім. г-зії (Львів, з 1907); викл. укр. письменства та ректором укр. таємного ун-ту (Львів, 1921–1923); дир. укр. жін. г-зії сестер Василіанок (Львів, 1921–1934); проф. Львів. держ. ун-ту (1939–1941); одночасно – зав. групи

шевченкознав. Ін-ту укр. л-ри АН УРСР (Львів, 1944–1945); дир. Львів. філії БАН УРСР (1944–1948). Засн. філії «Просвіти» у Бродах. Співроб. видавн. коміс. при Голов. від. т-ва «Просвіта», почесн. чл. (з 1929). Д. чл. (з 1914), голова (1915–1923) НТШ у Львові. Голова Укр. т-ва бібліофілів у Львові (1918). Член ВУАН у Києві (1929). Голова Т-ва укр. письменників і журналістів ім. Івана Франка у Львові (з 1927). Автор багатьох літературознавчих наук. праць, серед них: «Шевченко і поляки», Філософічні основи творчості Куліша», «Коліївщина в польській літературі», «Ю. Словацький в україн-

ським письменстві і перекладі». Автор перекладів «Пісні про Роланда», «Слова о полку Ігоревім», а також відомий як автор гімну американських українців «Як він повстав». Особовий фонд В.Г. Щурата зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 907).

Л-ра: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1254; Відзначені за заслуги для народу ... – С. 175–178; Пропам'ятна книга, видана з нагоди сорокалітнього ювілею Укр. Нар. Союзу (1894–1934). – Джерзі Ситі, 1936. – С. 381–382; Довідник з історії України ... – С. 1107; Палиєнко М.Г. Архівні центри ... – С. 71, 470, 475; Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція ... – С. 180, 506, 537; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 245, 251, 254, 257, 318; Листування Юра Меженка ... – С. 324.

Іконогр.: Відзначені за заслуги для народу ... – С. 175.

Юр'єв В.П. (?-?). Працював зав. Лук'янівським народним будинком, старш. інструкт. бібл. секції губнаросвіти (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 615.

Ю

Юдицька Ганна Михайлівна (1900–1989). Закін. ХДБІ (1937). Працювала бібліотекарем (з 1937), зав. книгосховищем (1937–1941), дир. (1944–1947), заст. дир. (з 1947), зав. від. комплектування та обробки (з 1957) ДРБ УРСР ім. КПРС; під час війни – зав. б-кою евакошпиталю на Калінінському та Прибалт. фронтах (1941–1944).

Л-ра: Літопис НПБУ. Ч. III ... – С. 9–21, 136.

Интернет-ресурс: Директори бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nplu.org/article.php?id=76. – Назва з екрана.

Юдіна Параскева Юхимівна (1888, С.-Петербурґ-?). Закін. г-зію. Працювала співроб. дит. район. б-ки ім. Т.Г. Шевченка; старш. бібліотекарем Петрів. філії (від. іноз. л-ри) (1937).

Л-ра: Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 33.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 54, арк. 20.

Юркевич (дівоче прізвище – Білик) **Марія Павлівна** (03.01.1885, Ніжин Чернігівської губ. – 20.11.1967, Філадельфія, США) – педагог. Подруга дитинства дочки Б.Д. Грінченка. Закін. іст.-філос. від. Петрогр. ВЖК. За дорученням укр. земляцтва влаштувала укр. б-ку при курсах. Працювала викл. 1-ї г-зії ім. Шевченка (Київ, 1918–1919); бібліотекарем ВБУ (з 04.03.1919); нештат. пост. співроб. с.-г. від. Ін-ту укр. наук. мови (Київ, 1926–1927); викл. Київ. ІНО; вчит. школи українознавства та релігії парафії св. Покрови (Філадельфія). Член Наук.-пед. т-ва ВУАН.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 505; Науково-допоміжний апарат ... – С. 519.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 17, арк. 7; оп. 1л, спр. 1, арк. 80.

Интернет-ресурси: Білокінь С. Київська вчена корпорація : Будинок вчених, його члени й гості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.s-bilokin.name/Personalial/Ernst/ScientificCorporation.html#Anchor1174>. – Назва з екрана.

Я

Яворський Олексій Климович (1892, с. Турка Королівства Галичини та Володимирії Австро-Угорської імп. – 03.11.1937, урочище Сандармох біля Медвеж'єгорська Карельської АРСР). Працював зав. таємничим від. (з груд. 1931), н. с. ВБУ (з 01.01.1932–1933). Заарештований у справі «укр. військ. орг-ції». Засуджений судовою Трійкою при Колегії ДПУ УСРР на 10 років позбавлення волі (23.09.1933). Відбував покарання у таборах особливого призначення (9-е від-ня Беломор-Балтійського табору; «Кремль», територія кремля Соловецького монастиря). Особл. Трійкою УНКВС Ленінгр. обл. засуджений до найвищої міри покарання – розстрілу (09.10.1937).

Л-ра: Дубровіна Л.А. ВБУ... – С. 4–17.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 345, арк. 57; оп. 1л, спр. 33, арк. 12–13 зв.; спр. 37, арк. 304.

Інтернет-ресурс: Список розстріляних у Сандармосі українців і вихідців з України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/24619175.html>. - Назва з екрана.

Яворський Юліан Андрійович (1873, с. Більче Австро-Угорської імп. – 1937, Прага) – етнограф, історик л-ри, громад. діяч; д-р філософії, археограф і бібліограф рукописної книги та пам'яток літератури. Закін. г-зію (1892); Чернів. ун-т (1896). Навч. у Львів., Віденському ун-тах. Учень

проф. В. Ягича. Працював викл. нім. мови імп. Олександрійської г-зії (Київ, 1909–1917); доц. (1914), викл. (1919) Київ. ун-ту; проф. Слов'янського ін-ту (Прага, 1925–1937). Д. чл. Іст. т-ва Нестора-Літописця (1907), Іст.-літ. т-ва (Київ, 1918). Член культ.-осв. т-ва «Галицько-руська матиця» (1900), Львів. т-ва рус. журналістів (1903), Ставропігійського ін-ту (Львів, 1912), Всеукр. коміс. з ліквідації майна релігійних установ усіх культів (1919). Уповноважений Рос. нар. ради Прикарпатської Русі (1918). Видавець журн. та дир. вид-ва «Живе слово» (Львів, 1898–1924). Рус. геогр. т-вом нагороджений золотою та срібною медалями за праці з етнографії (1898, 1908). Особовий архівний фонд Ю.А. Яворського зберігається в ІР НБУВ (ф. XXI, 1221 од. зб.).

Пр.: Малорусский отрывок «Измарагда» XVII в. – Берлин, 1908; Два замечательных карпато-русских сборника XVIII в., принадлежащих университету Св. Владимира. Описание рукописей и тексты // Унив. известия. – К., 1910. – № 1. – С. 1–64; № 2. – С. 65–95; Отчет о научной командировке в Галичину летом 1912 г. // Отчет о деятельности Отделения русского языка и словестности Имп. Академии наук за 1912 г. – СПб., 1912. – С. 70–76; Описание рукописей Императорской Александровской Киевской гимназии. – К., 1913. – 24 с.; Заговоры и апокрифические молитвы по карпато-русским рукописям XVIII и нач. XIX в. – Варшава, 1915. – 31 с.; Из галицко-русского помянника : шесть некрологов. – Львов, 1922. – 19 с. : портр.; «Беззвучные песни» и другие стихотворения в прозе. – Львов, 1922. – 36 с.; Материалы по галицко-русской библиографии : библиографический список публикаций, вышедших в Галичине на русском языке в послевоенный период 1918–1923 гг. – Львов, 1924. – 35 с.; Практика господарем : карпаторусский сборник астрологических и метеорологических предсказаний и примет по рукописи 1740 года. – Львов, 1924. – 16 с.; Ветхозаветные библейские сказания в карпаторусской церковно-учительской обработке конца XVII в. – Ужгород ; Прага, 1927. – 80 с.; Значение и место Закарпатья в общей схеме русской письменности. – Прага, 1930. – 20 с.; Исторические, личные, вкладные и другие записи в карпато-русских рукописях и печатных

книгах XVI–XIX столетий // Наук. зб. т-ва «Промисла». – Ужгород, 1931. – Річ. 7/8. – С. 207–236; Отчет о научной поездке в Словакию и Закарпатскую Русь в январе-феврале 1930 г. // Rotenka Slovanskeho ustavu za 1930. – Praha, 1931. – S. 121–124; Новые рукописные находки в области старинной карпато-русской письменности XVI–XVIII столетий. – Praha, 1931. – 135 с., 5 л. ил. – (Б-ка Комиссии по исследованию Словен. и Подкарпат. Руси при Словен. ин-те в Праге); Библиография по древней литературе по рукописным и печатным материалам. – ІР НБУВ, ф. XXI, № 219, арк. 1–143; Притчи из повести о Варлааме и Иоасафе в карпато-русских списках. – № 179, арк. 1–102; Докладная записка заведующему археографической секцией ликвидационной комиссии церковных и монастырских дел о состоянии библиотеки Киевской Духовной академии. 1919. – № 247; Докладная записка Ю.А. Яворского заведующему археологическо-археографической секцией по ЛИРУ об учете книг и рукописей Михайловского монастыря и Софийского собора. 1919. – № 253.

Л-ра: Адрес-календарь на 1914 год... – Ст. 421; *Аристов Ф.Ф.* Юлиан Андреевич Яворский : к 40-летию его литературно-научной деятельности, 1892–1932. – Львов, 1932. – 15 с., 1 л. портр.; Особ. арх. фонды ІР : путівник ... – С. 640–643; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 57, 243; Внесок Омеляна Калужняцького та Юліана Яворського ... – С. 7–13.

Дж.: ІР НБУВ, ф. XXI, № 249, 599.

Коногр.: ІР НБУВ, ф. XXI, № 570, 572.

Язева Оксана Миколаївна (1898–?). Закін. муз. технікум, Київ. консерваторію. Працювала пост. позаштат. співроб. нотно-муз. від. (з 03.02.1925), бібліотекарем (1931), старш. бібліотекарем (1932–16.11.1935) ВБУ.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 17, арк. 15; спр. 23, арк. 267.

Якимович Сергій Тодосійович (25.09.1887, Київ – ?) – бібл. робітник, етнограф, історик л-ри. Н. в родині чиновника. Закін. Стародубську г-зію (Чернігів. губ., 1906); Київ. імп. ун-т св. Володимира (1911); Київ. бібл. ін-т. Проф. стипендіат каф. укр. л-ри Кам'янець-Поділ. ун-ту (1919–1921).

Працював вчит. г-зії (Єреван, з 1911); учит. 4-ї г-зії (Київ, 1918–1919); учит. г-зії (Кам'янець-Подільський, 1919–1921); бібліотекарем (з 1931), старш. бібліотекарем (01.01.1933–1937) Петрівської філії (від. іноз. л-ри) БАН УСРР. Член-співроб. Коміс. для складання іст. слов. укр. мови (1919–1925) та Фолькл.-етногр. Коміс. ВУАН (1924–1927). Досліджував наукову тему: «Казковий репертуар в рукописному відділі Бібліотеки» (1936).

Пр.: Устин Кармалюк в судових актах // Червоний шлях. – 1923. – № 8. – С. 112–135; [Рецензія] // Етногр. вісн. – 1927. – Кн. 4. – С. 180–182. – Рец. на ст. Копержинського К.О. Обряди збору врожаю у слов'янських народів у найдавнішу добу розвитку // Первісне громадянство та його пережитки на Україні : наук. щоріч. 1926.– К., 1926. – Вип. 1–2. – С. 36–75; Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; На місцях останніх днів Кармалюка : подорожі до с. Шляхові Карачинці та до м. Летичева. – ІР НБУВ, ф. X, № 18540.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 508; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 543; *Дениско Л.М.* Автографи на книжках ... – С. 111; *Полюшук Т.Л.* Євген Тимченко і співробітники комісії для складання історичного словника української мови // Укр. енциклопедистика : матеріали 3-ї міжнар. наук. конф., 22–23 жовт. 2013 р., м. Київ. – К., 2014. – С. 124–129.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 50, арк. 23; спр. 54, арк. 20; ІР НБУВ, ф. 432, оп. 1, спр. 8, арк. 59.

Якобі Ганна Олімпіївна (1891, Київ – ?). Н. в родині службовця пароплавства. Закін. романо-герм. від. іст.-філол. ф-ту Київ. ВЖК (1917); курси практикантів при ВБУ (1926). Працювала викл. іноз. мов приват. чол. г-зії Веревського (А.І. Степовича) (Київ, 1914–1915), комерц. школи (Васильків, 1916–1918); чол. г-зії (Нахичевань, 1918–1919), Київ. трудшколи (1922–1923), Київ. муз. школи Жорнікової (1923–1925), військ. школи червоних командирів ім. С.С. Каменєва (1928); викл., каталогізатором

б-ки Київ. худож. ін-ту (1928); одночасно – пост. позаштат. співроб. ВБУ (08.12.1925–1928).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 200.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 23, арк. 271; спр. 25, арк. 182–185.

Яковлев Володимир Олексійович (1840, Одеса Херсонської губ. – 10.04.1896, Одеса Херсонської губ.) – літературознавець; д-р рос. словесності (1893), проф. (1896). Закін. 2-гу г-зію (Одеса, 1857). Навч. на юрид. ф-ті (1857–1860), іст.-філол. ф-ті (1860–1864) С.-Петербур. ун-ту. Ступінь канд. отримав в ун-ті св. Володимира (Київ, 1864). Магістр. дис. «Древне-киевские религиозные сказания. Исследование» (1875). Докт. дис. «К литературной истории древнерусских сборников : опыт исследования «Измарагда» (1893). Працював викл. рос. мови і словесності г-зії імп. Природн. т-ва, Костянтинів. віськ. уч-щі (1864–1869); співроб. каф. слов'ян. діалектів Дерпт. ун-ту (1869–1871); естраординар. проф. каф. рос. мови і словесності Варшав. ун-ту (з 1875); зав. Одес. МПБ (1883–1896); приват-доц. (1884–1894), естраординар. проф. (1896) каф. рос. словесності іст.-філол. ф-ту Новорос. ун-ту. Секретар ОТІС (1883–1895). Дійсн. чл. іст.-філол. т-ва Новорос. ун-ту. Автор близько 70 наук. праць з історії Новоросійського краю кінця XVIII–XIX ст. та міста Одеси.

Пр.: Печать в Новороссийском крае // Юг. – 1882. – Кн. 1; К новоселью городской публичной библиотеки в Одессе (1829–1883). – О., 1883. – 47 с.; Двадцатипятилетие Императорского Новороссийского университета // Одес. вестник. – 1890. – 23 янв.; Библиография Херсонской губернии. А. Леонтьев. Опыт указателя книг и статей, относящихся к Херсонской губернии. Херсон 1890 г. // Одес. вестник. – 1890. – 19 нояб.

Л-ра: Десятилетие деятельности В.А. Яковлева в публичной библиотеке // Одес. вестник. – 1893. – 25 февр.; Празднование десятилетия управления публичной библиотекой В.А. Яковлева // Одес. вестник. – 1893. – 1 марта; *Линиченко И.А.* Владимир Алексеевич Яковлев : воспоминания. – 17 с.; *Левченко Г.С.* Владимир Олексійович Яковлев (1840–1896) – директор Одеської міської публічної бібліотеки // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України. – К., 2011. – С. 106–109.

Іконогр.: Гончарук Т.Г. Внесок Володимира Олексійовича Яковлева (1840–1896) в дослідження історії Одеси. – Режим доступу: <http://www.history.odessa.ua/publication15/pdf/36.pdf>. – Назва з екрану.

Яковлів Андрій Іванович (29.11.1872, Чигирин Київської губ. – 14.05.1955, Нью-Йорк, США) – юрист, політ. діяч; проф. (з 1930). Н. в родині губ. секретаря. Закін. Київ. духов. семінарію (1894); екстерном – юрид. ф-т Київ імп. Ун-ту св. Володимира (1904). Навч. на юрид. ф-ті Дерпт. Ун-ту (з 1898). Працював учителем (Черкаси Київ. губ., до 1898); юристконсульт Одес. міськ. управи (1904–1917); адвокатом судової палати (з 1913); одночасно – викл. основ права Київ. комерц. школи; дир. канцелярії Укр. Центр. Ради (берез. 1918); головою дипломат. місії УНР в Австро-Угорщині (з 15.04.1918); дир. департаменту чужоземних зносин МЗС УД (з 13.07.1918); головою Надзвичайної дипломат. місії УНР в Бельгії і Голандії (1919); доцентом (з 1923), проф. (1930–1931), ректором (1944–1945) УВУ у Празі; проф., зав. каф. цивільного права УГА в Подєбрадах (1935–1945); дир. Укр. наук. ін-ту у Варшаві (1939–1945). Голова Т-ва Музею визвольної боротьби України у Празі (1925–1945). Д. чл. НТШ (до 1939). Організатор Т-ва укр. адвокатів (1917). Співзасн. Укр. правничого т-ва. Член т-ва «Просвіта»; іст. секції УНТ у Києві (1918). Співзас-

сновник УТПК у Празі (1926). Співорганізатор та учасник Міжнародного з'їзду бібліотекарів і прихильників книги у Празі (28.06–03.07.1926). Емігрував до Зх. Німеччини (після 1945), Бельгії, США. Автор праць з історії укр. держави та права, зокрема: «Українсько-московські договори в XVII–XVIII ст.» (Варшава, 1934), «Форми державної інтервенції в різних галузях народного господарства», «До історії кодифікації українського права XVIII ст.», «До питання про статті Богдана Хмельницького» «Конспіративне листування в Україні в другій пол. XVIII ст.», «Основи Конституції УНР» (Париж, 1935), «Історичні традиції української державності» (Париж, 1937). Особовий архівний фонд А.І. Яковліва зберігається в ЦДАВО України (ф. 4438, 8 од. зб.).

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 26, 22 липня; *Галайчук Б.* Організація української дипломатичної служби // Історичний календар-альманах «Червоної калини» на 1939 рік. – Львів, 1938. – С. 35–38; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1272; *Окішневич Л.* Професор Андрій Яковлів : ювілейна згадка. 1872–1947 // Сьогоднішнє й минуле. – 1948. – № 1. – С. 102–107; *Усенко П.Г.* Історико-краєзнавча трилогія А. Яковліва в «Україні» 1907 р. // Історія України. Маловідомі імена, події, факти : зб. статей. – К., 1999. – Вип. 6. – С. 340–346; *Чорний В.В.* Діяльність УТПК ... – С. 174; Довідник з історії України ... – С. 1120; *Палієнко М.Г.* Архівні центри ... – С. 42, 176, 211, 265, 340, 378, 398, 449; *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність ... – С. 5; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 261; ЕІУ. Т. 10 ... – С. 731–732.

Дж.: ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України, від. рукоп., ф. 9, спр. 4078 (автобіогр. А. Яковліва); ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ЦДАВО України, ф. 4438, спр. 5 (автобіогр. А.І. Яковліва).

Іконогр.: Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 1. ... – С. 377.

Якубець Мар'ян (?-?). Працював співроб. Львів. філії БАН УРСР (з 1939). Член Коміс. для приймання б-к Закладу ім. Оссолінських, НТШ і Нар. дому до фондів Львів. філії БАН УРСР (1940).

Л-ра: *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 380; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 256; *Радковець І.* Відділ основних книжкових фондів ... – С. 213.

Якубовська Софія Іванівна (1892, Київ – ?). Працювала бібл.-тех. робітником (з 20.10.1931), бібліотекарем від. книгосховища (16.02.1934–1941) БАН УРСР.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 313; спр. 42, арк. 186.

Якубовський Сергій Васильович (21.09.1895, с. Селець Холмського пов. Люблінської губ. Царства Польського Російської імп. – 13.07.1937, Київ). Н. в родині сіл. священика. Закін. екон. ф-т ККІ (1917). Працював інструктором біржі праці департаменту ринку праці, мол. статистиком стат. бюро (з 17.06.1918) М-ва праці УД; ред. газ. «Красная армия», «Селянська правда», «Путь красноармейца», «Листок политрука»; зав. стат. від. Воєнвидаву (з 1919); зав. націоналізованими книгарнями (1919); ред. газ. «Красная армия» (1919–1922); зав. Упр. друку Київ. губнаросвіти (з 1922); інструкт. від. преси губпарткому (1924); старш. інсп. окрліту Київ. окрнаросвіти (з 20.06.1925); дир. УНІКу (16.09.1931–лип. 1934); відп. ред. журн. «Більшовик України» (з 1934); одночасно – зав. Каф. Київ. худож. ін.-ту, проф. Київ. театр. ін.-ту. Член бібліогр. коміс. УНІК. Ред. першого тому «Наукових записок УНІК : Проти буржуазних теорій у книгознавстві» (К., 1931). Член редкол. журн. «Радянський книгар». Зарештований за приналежність до «контрреволюц. націонал-фашист. терор. орг-ції» (28.12.1936). Засудж. до вищої міри покарання – розстрілу. Репресований (1937).

Пр.: За більшовизацію роботи Інституту книгознавства // Рад. книгар. – 1931. – № 34. – С. 7–9; Більше відповідальності за бібліографічну анотацію // Там само. – 1932. – № 4–5. – С. 24–26; Перший випуск коректорів // Там само. – С. 30; Проти націонал-фашистських настанов у бібліографічних працях ВУАН // Життя й революція. – 1934. – Кн. 1. – С. 101–114.

Л-ра: [Про призначення на посаду] // Держ. вісн. – 1918. – № 29, 1 серп.; *Онищенко О., Дубровіна Л.* Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст. : 30–50-ті роки ... – С. 4; *Вони ж.* Бібліотечна справа ... – С. 221; *Ковальчук Г.І.* УНІК ... – С. 473, 513–516.

Дж.: Арх. Президента РФ, оп. 24, спр. 409, арк. 215 (Список лиц, подлежащих суду Военной Коллегии Верховного суда СССР, 21.10.1937); ДА СБУ, № 44980 ФП (арх.-слідча спр. С.В. Якубовського); ІР НБУВ. ІР НБУВ, ф. 47, № 262, арк. 33; спр. 282, арк. 4; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 8962 (особ. спр. С.В. Якубовського).

Интернет-ресурси: Сталинские расстрельные списки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stalin.memo.ru/spiski/pg01215.htm>. – Назва з екрана.

Якубсон Софія Йосипівна (05.10.1891, Стародуб Чернігівської губ. – ?) – учений хімік. Працювала мол. лаборантом (1921), нештат. пост. співроб. Хім. лабораторії (1923), співроб. Каф. хімії УАН (1922); викл. КПІ (1928); н. с., зав. б-ки Ін-ту хімії ВУАН (1933).

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 510; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 543.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 442, арк. 33.

Ямпольський Ісаак [Григорович] (псевд. і крипт.: *И. Р.; Рогов, И.; Рогожин, И.*; 1903–1991) – літературознавець; канд. (1938), д-р філол. н. (1963). Закін. ф-т мовознавства та матер. к-ри Ленінгр. ун-ту (1926)]. Працював бібліотекарем Київ. МПБ (1920).

Л-ра: *Масанов І. Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 550.

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Янко-Триницька Н.П. (?–?). Закін. курси практикантів ВБУ (1927). Працювала бібліотекарем б-ки Т-ва природників (1926–1927); бібліотекарем б-ки Київ. електротехнікуму (1928); зав. б-ки Київ. енерг. ін-ту (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 403, арк. 11–13; оп. 1л, спр. 23, арк. 268.

Яновська Галина Павлівна (1908–?). Н. в родині вчителя. Працювала бібліотекарем б-ки Агро-інж. ін-ту цукр. промисловості; бібліотекарем літ.-мовн. каб. КДУ (1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 197 (анкета Г.П. Яновської).

Янчак Ярослав Васильович (20.05.1906, Львів Австро-Угорської імп. – 04.04.1980, Львів) – філолог, громад. і культ. діяч. Н. в родині вчителя. Закін. три класи г-зії (Ростовна-Дону, 1918); класич. г-зію (Городок побл. Львова, 1930). Навч. на мат.-природн. ф-ті (1930–1933) та гуманіт. ф-ті (1933–1937) Львів. ун-ту. Працював позаштат. співроб. б-к «Галицько-Руська Матиця», Нар. дому (1935–1940), Наук. т-ва ім. Т.Г. Шевченка; співроб. б-ки Львів. ун-ту (1934–1937); співроб. б-ки Нац. закладу ім. Осолінських (1939); співроб. Львів. філії БАН УРСР (з 1940); зав. столу довідок (1939–1940), зав. б-ки (1940–1941) Львів. держ. арх.; під час нім. окупації Львова – співроб. Б-ки Нар. дому у складі III від. Держ. б-ки м. Львова; зав. від. комплектування (з 1944), зав. каб. мистецтв (1950–1975), голов. бібліотекарем (1975–1979) ЛНБ АН УРСР. Секр. просвітнього т-ва ім. Качковського (1935). Учасн. Союзу польс. бібліотекарів, конф. бібліотекарів (Варшава).

ва, 1936), з'їзду бібліотекарів у Празі. Рад. урядом йому було доручено виявляти у Львів. області архіви, музеї, приватні, монастирські б-ки, брати на облік і забезпечувати їх зберігання (1939).

Л-ра: Енциклопедія Львів. ун-ту ... – С. 160–161; *Пономаренко М.* Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... – С. 378, 403; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 440; *Листування Юра Меженка ...* – С. 336; *Романюк С.* Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів» ... – С. 15.

Дж.: Повновласть [вид. Я.В. Янчакові Організаційним комітетом письменників Львова з 28 листоп. 1939 р.] : копія // ЛННБУ ім. В. Стефаника. Від. рукописів. – Ф. 9, спр. 3896/6.

Янчук Микола Андрійович (крипт.: *Н. Я.; Я.; R.*; 29.11.1859, с. Корниця Константинівського пов. Люблінської губ. Царства Польського Російської імп. – 06.12.1921, Москва) – фольклорист, етнограф; проф. (з 1921). Н. в селян. родині. Навч. в Більській г-зії. Закін. іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1885). Працював канд. пом. (з 1889), пом. (з 1892) бібліотекаря, засн. і зберігач Дашківського етногр. музею (з 1.05.1892) Румянцевського музею (Москва, до 1921); ред. журн. «Этнографическое обозрение» (1889–1916); викл. рос. мови та словесності 7-ї г-зії ім. імп. Олександра III (Москва, 1914–1915); проф. Білорус. ун-ту (Мінськ, з 1921). Член Етногр. т-ва (1887), Моск. археол. т-ва (1888), Коміс. для вид. повного зб. пр. акад. О. Потебні (Харків, 1921). Голова муз.-етногр. Коміс. Т-ва любителів природознавства, антропології і етнографії (1901–1920). Запропонований А.Ю. Кримським на посаду голов. бібліотекаря Нац. б-ки України при УАН у м. Києві (06.09.1918).

Л-ра: Адрес-календарь на 1915 год ... – Ст. 364; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1279; *Масанов И.Ф.* Сло-

варь псевдонимов ... – С. 551; Історія АН України (1918–1923) ... – С. 544; Укр. мова : енцикл. ... – С. 813; Науково-допоміжний апарат ... – С. 521.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 1, арк. 5; ІР НБУВ, ф. X, № 4868, арк. 119.

Яременко Антін Микитович (10.06.1887, с. Янівка Канівського пов. Київської губ. – 19.02.1938) – історик. Н. в сел. родині. Закін. залізн. школи (Фастів); учит. ін-т (Томськ); екон. ф-т сусп. дисциплін ун-ту (Москва, 1924). Працював викл. вищ. почат. школи (Петропавловськ-Камчатський, до 1913); вчит. (Владивосток, 1914); викл. військ.-полонених табору (Юзефів побл. Праги, 1920–1921); н. с., архівістом Комінтерну та Об'єднаної військ. школи у Кремлі (Москва, 1921–1923); н. с. Музею революції СРСР (Москва, 1923–1925); викл. Київ. держ. фармацев. технікуму (з 1925); викл. КІНГУ (1925–1929); зав. Київ. музеєм революції (1927); конс.-н. с. (19.09.1930–23.08.1933), заст. дир. з наук. частини (01.04.1931–23.08.1933) ВБУ. Кер. НДКБ ВБУ (1933). Голова Коміс. для передавання книж. фондів Волин. держ. музею до ВБУ та ХДНБ ім. Короленка (1931–1932). Член СНР. Організатор Київ. музею революції (1925). Ред. «Матеріалів до бібліографії М.О. Скрипника» (Харків; Київ, 1932). Заарештований (22.04.1937). Засуджений до вищої міри покарання – розстрілу (25.08.1937).

Пр.: Тарас Шевченко і його доба // Глобус. – 1926. – № 5. – С. 98–105; Домове господарство // Радянський селянин. – X., 1927. – С. 116; До питання про діалектично-матеріалістичне освітлення бібліотечних процесів у друкованих працях ВБУ до 1930 р. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2855; До питання про побудову матеріалістично-діалектичної системи книгознавства. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 4; Книгознавство як діалектичний процес. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2815, арк. 4.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 511; *Дубровіна Л.А.* ВБУ... – С. 4–17; *Ковальчук Г.І.*

Репресовані директори ВБУ ... – С. 39–45; *Вона ж.* Доля репресованих директорів ВБУ ... – С. 3–21; *Вона ж.* Керівники ВБУ – НБУВ ... – С. 18–28; *Вона ж.* Директори ВБУ ... – С. 179–206; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 222, 224, 478.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 437 (особ. спр. А.М. Яременка); Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 37, арк. 303, 311; Арх. Президента РФ, оп. 24, спр. 410, арк. 276.

Яременко Ганна Іванівна (1899–?). Н. в родині службовця. Працювала бібліотекарем дит. б-ки ім. Шевченка губнаросвіти (Київ, 1920); б-ки Ін-ту польс. пролетар. к-ри ВУАН; Центр. наук.-тех. б-ки ім. Сухомліна (Київ, 1936).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 51, арк. 198 (анкета Г.І. Яременко); ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Ярославський Йосип Наумович (?–?). Працював у бібл. справі (1920–1934); тимч. робітником з упорядкування книж. фондів ВБУ (16.01–01.02.1934).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 42, арк. 188; спр. 44, арк. 122.

Ярославський Стефан Григорович (1836–1917). Закін. Білоцерківську г-зію. Працював співроб. канцелярії київ. губернатора (з 1865); пом. бібліотекаря (1866–1879), зав. б-ки (1879–1911) КМПБ.

Пр.: Каталог Киевской городской публичной библиотеки, 1866–1903 / С.Г. Ярославський, М.И. Шерминский. – К., 1904. – 1074 с.

Интернет-ресурси: Директори бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/article.php?id=76>. – Назва з екрана.

Ярошевич Андрій Іванович (крипт.: *Яр., А.; Яр-ич; Я-рич; Я-ч*; 01.10.1875, с. Мельниківці Гайсинського пов. Подільської губ. – 05.11.1941) – статистик-економіст;

проф. Н. в родині сіл. священика. Закін. Немирів. г-зію (Брацлав. пов. Поділ. губ., 1893); іст.-філол. ф-т Моск. ун-ту (1899). Склав держ. іспит Коміс. при Київ. імп. ун-ті св. Володимира (1902). Працював інсп. «Северного страхового общества» (Москва, 1902, 1913–1916; Київ, 1903–1913); викл. курсу екон. географії пд.-зх. краю Київ. вищ. комерц. курсів (з 1908); дир. департаменту с.-г. економії, статистики та кооперації Генерального Секретарства земельних справ УД гетьмана П. Скоропадського (1918); викл. статистики, екон. географії (з 1909), доц. каф. статистики (з 1919) ККІ; приват-доц. каф. політ. економії і статистики Держ. укр. ун-ту (з 1919); службовцем Поділ. (1922–1924), Київ. (1924–1933) губпланів; членом (з 1924), заст. голови (1924) Ради Філії, головою (з 1924), наук. конс. з економіки (1925) КВП ВФ ВБУ (1924–1925); викл. КІНГУ (1924–1928); учен. секр. (1927), н. с. (1928), кер. (1929) Коміс. для виучув. продуц. сил України ВУАН; нештат. пост. співроб. (1925–1927), н. с. (1928) екон. секції соц.-екон. від. Ін-ту укр. наук. мови ВУАН; співроб. Всесоюз. держ. НДІ махоркознавства (1931–1934), Всесоюз. держ. ін-ту соц. охорони здоров'я (1934); с. н. с. НДІ географії (1940–1941). Член Київ. спілки спожив. товариств (1911), Київ. спілки установ дрібного кредиту (1912), Київ. агрон. т-ва (1912), Харків. т-ва сіл. госп-ва і с.-г. промисловості (1912), іст. секції УНТ у Києві (1918), Пост. коміс. для виучув. природ. багатств України Фіз.-мат. від. ВУАН (1919), Коміс. краєзнав. (1925–1927), Тульчин. окр. краєзнав. т-ва (1928), Т-ва авіації та повітроплавання України (1925), іст. т-ва Нестора-Літописця (1930). Член

президії Т-ва економістів Соц.-екон. від. УАН (з 1921). Опікувався реєстрацією пам'яток старовини та мистецтва (Ольгопільський пов. Подільської губ., 1920). Особовий архівний фонд А.І. Ярошевича зберігається в ІР НБУВ (ф. 56, 267 од. зб.).

Пр.: Малороссы по переписи 1897 года // Киевская старина – К., 1905. – Т. 89. – С. 411–428; Очерки хуторских хозяйств Киев. губ. – К., 1911. – 223 с.; Очерки экономической жизни Юго-Западного края. – К., 1911. – 411 с.; Очерки экономической жизни Юго-Западного края. Вып. 6 : Общий очерк экономической жизни Юго-Западного края. – К. : Тип. А.М. Пономарева, 1913. – 21 с.; Весь Юго-Западный край : справ. и адрес. книга по Киев., Подол. и Волын. губ. / сост. Юго-Запад. отделением Рос. эксперт. палаты под общ. наблюд. проф. М.В. Довнар-Запольского и под ред. А.И. Ярошевича. – К. : Изд. 1-е т-ва Л.М. Фиш и П.Е. Вольсов, 1913. – 1115 с.; Юго-Западный край в экономическом отношении. – К. : Тип. ун-та св. Владимира, 1913. – 101 с.; Земля и деревня // Киев. жизнь. – 1919. – 12 сент., № 4; Капіталістична оренда на Україні за польс. доби // Зап. соц.-екон. від. УАН. – 1927. – Т. V–VI. – С. 116–259; Нариси економічного життя України. Вип. 7: Капіталістична оренда на Україні за польс. доби. – К., 1927. – 144 с.; Нариси економічного життя України. Вип. 8 : З економіки птахівництва в районі Пд.-зх. залізниць. – К., 1928. – 217 с.; Про постановку бібліотечної справи в Міністерстві землеробства : доповідь. – ЦДАВО України, ф. 1061, оп. 1, спр. 411, арк. 75–75 зв.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 512; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1286; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 552; *Баженев Л.В.* Поділля в працях ... – С. 512; Історія НАН України (1924–1928) ... – С. 531; Особ. арх. фонди ІР : путівник ... – С. 646–650; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 208; *Соломонова Т.Р.* Вінницька філія ВБУ ... – С. 309–334; Науково-допоміжний апарат ... – С. 522; *Вергунов В.А.* ННСГБ НААН : історична ретроспектива ... – С. 6.

Дж.: Арх. м. Києва, ф. Р-871оц, оп. 2оц, спр. 435 (особ. спр. А.І. Ярошевича); Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 101, арк. 20, 22; ІР НБУВ, ф. І, № 26677; ф. X, № 6560–6561 (автобіогр. А.І. Ярошевича); ф. 56, № 87 (особ. картка А.І. Ярошевича).

Ярошевич Ю.І. (?-?). Працювала конс.-інструкт. секції дит. б-к бібл. підвід. НКО (Київ, 1919). Доповнила

інструкцію Д.Ю. Доброї «Общие задачи детской библиотеки и ее роль» питаннями про соц. роль б-ки для дітей.

Л-ра: *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти ... – С. 101; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 117; *Гордієнко А.І.* Історія розвитку бібліотек України для дітей ... – С. 23, 24, 29.

Дж.: ЦДАВО, ф. 166, оп. 1, спр. 551, арк. 46, спр. 540, арк. 12.

Ярошевська Н. (?-?). Працювала зав. б-ки Ін-ту історії укр. культури ім. акад. Д.І. Багалія (1932).

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 401, арк. 28.

Ясинський Михайло Ілліч (крипт.: *М. Я.*; 05.11.1889, Київ – 12.05.1967, Київ) – історик укр. бібліографії. Н. в родині вчителя. Закін. від. рос. історії іст.-філол. ф-ту Київ. імп. ун-ту св. Володимира (1914). Учень М.В. Довнар-Запольського. Працював приват. вчит. (з 1914); діловодом богослов. ф-ту (з квіт. 1919), пом. бібліотекаря (С.О. Сірополка) (1918–1920), зав. (03.08.1920–12.1922) б-ки, членом редколегії журн. «Наше життя» (з 1920) Кам'янець-Поділ. ун-ту (з лют. 1921 – ІНО); зав. бібл. секцією Кам'янецького політосвіткома (1922–1923); інструкт. Центр. б-ки м. Кам'янця-Поділ. (1922–1923); викл. курсу лекцій: вступ до бібліогр.; вступ до книгознав.; рос. бібліогр.; укр. бібліогр. курсів практикантів, зав. від. «україніка» ВБУ (17.04.1923–23.08.1933); під час нім. окупації Києва – зав. від. комплектування БАН (1942); зав. бібліогр. від., голов. бібліографом наук. б-ки КДУ ім. Т.Г. Шевченка (1946–1947), бібліографом Київ. пед. ін-ту іноз. мов (1952–1955); бібліографом Держполітвидаву УРСР (1955–1960); зав. редакції бібліогр. УРЕ (1960–1965). Член Кам'янець-

Поділ. бібл. т-ва (з 1919); НДІБ (з 1925), президії НДКБ та колегії кер. аспірантів (з 1927), пед. ради бібл. курсів (1927–1928) ВБУ. Делегат І конф. наук. б-к у Києві (1925), ІІ Бібліогр. з'їзду РРФСР в Москві (20.09.1926). Брав участь у роботі «Бібліографічного семінару» – наук. бібліогр. гуртка, створеного на каф. укр. письменства приват-доц. М. Плеваком з метою вивчення теорет. та практ. проблем бібліографії, складання бібліогр. покажчиків. Член Бібл. Ради Кам'янець-Поділ. укр. держ. унту (з січ. 1920), яка розглядала питання комплектування і каталогізації фондів, бібл. правила, створення умов для забезпечення інформаційних потреб викладачів та студентів. Автор наук. праць присвяч. аналізу стану і розвитку теорії та методики бібліогр. в Україні та бібл. краєзнавства в період. виданнях: «Наше життя», «Пролетарська правда», «Бібліотечний збірник», «Шлях освіти», «Нова книга», «Зоря» (1918–1927). Дав визначення бібліогр. термінів («бібліографія української бібліографії», «українознавча бібліографія», «краєзнавча бібліографія» та ін.). Започаткував поточний облік та аналіз бібліогр. продукції України. Розробив основні принципи і методи складання персональних покажчиків. Вивчав життя і діяльність відомих укр. бібліографів. Після звільнення з ВБУ під час чисток ВУАН, на довгі роки усунутий від бібліогр. роботи, працював економістом, електромонтером. Зарештований (1936).

Пр.: Бюлетень фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського університету за лип. 1920 р. // Наше життя. – № 2/3. – 1920; Матеріали до статистики фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського університету за трав.-черв. 1920 р. // Там само; Шифр Кеттера // Біб-

ліол. вісті. – 1923. – № 1. – С. 26–30; До питання про початок української преси // Там само. – 1923. – № 4. – С. 43–46; Бібліографічна робота відділу «Україніка» як завдання // Бібл. журн. – 1925. – № 2–3. – С. 13–14; Бібліотеки й архіви на Україні в їх краєзнавчій роботі по збиранню краєзнавчих друкованих матеріалів // Там само. – 1925. – № 6–7. – С. 18–20; До питання про сконцентрування й поширення українознавчої бази в роботі ВБУ // Там само. – 1925. – № 6–7. – С. 10–14; 3 питань книжної культури // Нова книга. – 1925. – № 4–6. – С. 44–45; До питання про сконцентрування й поширення українознавчої бази в роботі ВБУ // Бібл. журн. – № 6–7. – 1925. – С. 10–14; З'ясування українознавчих книжкових фондів // Зоря. – Д., 1925. – Ч. 11. – С. 19–20; Обсяг відділу «Україніка» ВБУ // Бібл. журн. – 1925. – № 1. – С. 7–11; Науково-дослідний інститут бібліотекознавства ВБУ // Нова книга. – Х., 1925. – № 7–8. – С. 61–62; Реальні можливості бібліотек // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 136–138; Чергова краєзнавча робота бібліотек // Зоря. – 1925. – № 1. – С. 21–22; Реальні можливості бібліотек в краєзнавчій роботі // Там само. – 1925. – № 5. – С. 20–21; Краєзнавча робота Всенародної бібліотеки // Там само. – С. 23–25; Українська книжка як поняття // Бібл. журн. – 1925. – № 8–10. – С. 16–20; Активізація роботи в наукових бібліотеках : [доп. на першій конф. наук. б-к УСРР 28–31 груд. 1927 р.] // Бібл. зб. – 1926. – № 1. – С. 89–94. – Резолюція на доп. – С. 100–104; Створення в наукових бібліотеках України краєзнавчих осередків і організація бібліографії продуктивних сил // Там само. – С. 68–78; Бібліотечна справа на Радянській Україні // Зоря. – Дніпропетровськ. – 1926. – № 10–11. – С. 65–70; В справі української книгознавчої термінології // Бібл. журн. – 1926. – № 2–3. – С. 12–16; Конференція наукових бібліотек УРСР й українознавча бібліотечна робота // Зоря. – Д., 1926. – Ч. 15. – С. 22–23; Питання теорії бібліографії на 1-й конф. наук. б-к УРСР // Бібл. журн. – 1926. – № 6–8. – С. 5–12; Бібліографічна робота на Радянській Україні в 1926 році // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1927. – № 1. – С. 64–72; Бібліографія бібліографічних покажчиків за 1926–1928 рр. // Там само. – С. 72–97; Головні моменти з історії української бібліографії // Бібл. зб. – 1927. – № 3. – С. 8–34; Український книжковий фонд ВБУ // Там само. – № 2. – С. 54–65; Бібліографічна комісія Української АН і проблема бібліографії на Україні // Зоря. – Д., 1928. – № 5. – С. 26–27; Бібліографія української бібліографії // Методол. зб. – К., 1928. – Вип. 1. – С. 107–123; Осібні книжки українською мовою і про Україну, що їх видано в БРСР і РРФСР 1927 р. // Україна. – 1928. – № 6. – С. 138–145; Бібліографія на Радянській Україні 1927 р. // Журн. бібліотекознав. та

бібліогр. – 1929. – № 3. – С. 71–82; До характеристики М.Ф. Комарова як бібліографа // Україна. – 1929. – Кн. 38. – С. 65–72; Бібліографія на Радянській Україні 1928 р. // Журн. бібліотекознав. та бібліогр. – 1930. – № 4. – С. 35–44; Бібліографія бібліографічних показників за 1928 р. // Там само. – С. 45–58; Індивідуальна бібліографія : [прочитано на засіданні Бібліогр. секції Наук.-дослід. коміс. бібліотекознав. ВБУ, 13 груд. 1929] // Бібліол. вісті. – 1930. – № 1. – С. 23–47; Шевченківська бібліографія та її завдання // Україна. – 1930. – № 40. – С. 113–132; Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... – 104 с.; Українознавча робота ВБУ // Шлях освіти. – 1934. – № 11–12. – С. 257–259; Михайло Комаров : з минулого української бібліографії // Рад. літературознавство. – 1965. – № 11. – С. 24–28; На все життя : літ. запис І. Бердника // Соц. культура. – 1966. – № 12. – С. 40; Михайло Комаров / М.І. Ясинський ; уклад. М. В. Герашенко ; Кн. палата України. – Київ : Кн. палата України, 2001. – 68 с.; Бібліографія друкованих монографічних видань в Росії XIX–XX вв. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336а, арк. 85, 86; спр. 161, арк. 32; Те саме. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2818; Потреба, обсяг, назва українського бібліографічного репертуару й проект складання. – Арх. НБУВ, спр. 336а, арк. 103–106; спр. 142, арк. 52; Те саме. – ІР НБУВ, ф. 33, № 2819; Організація роботи над складанням бібліографії української бібліографії. – Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 336, арк. 16; Основні питання бібліографії української бібліографії. – Спр. 142, арк. 52; Про каталогізування та розстановку книжок бібліотеки «Старої громади», Київської «Просвіти», Науменка та Сушицького у відділі «Україніса». – Спр. 99, арк. 1–2; Створення в наукових бібліотеках України краєзнавчих осередків і організація бібліографії продукційних сил. – Спр. 120, арк. 3; 3 бібліографічного архіву М.Ф. Комарова. – ІР НБУВ, ф. X, № 18550, арк. 1–19; Архів української книжки ВБУ (завдання й організація). – Ф. 33, № 2845; Бібліографія на Україні. – № 2491; До проекту реорганізації робіт з українськими фондами ВБУ. – № 2811, арк. 20; Іван Калинович. – № 2811, арк. 13; Індивідуальна бібліографія. Спроби методики. – № 2847; Консультаційно-бібліографічний відділ ВБУ. – № 2849, 2814, арк. 9; Неопублікована бібліографічна спадщина М.Ф. Комарова. – № 2813, арк. 14; Огляд бібліографічної літератури за минулий рік. – № 2815, арк. 4; Операція бібліографічної роботи на Україні. – № 2813, арк. 20; Організація бібліографічної роботи на Україні. – № 2810, арк. 6; Постанова ЦК ВКП(б) «Про видавничу і бібліографічну роботу» й чергові бібліогр. завдання ВБУ. – № 2850, 2814, арк. 16; Принципи і методи консультаційної роботи ВБУ. – № 2865; Проект інструкції для складання бібліографії української бібліографії. – № 2811, арк. 1; Про складання зведеного катало-

гу літератури про Західну Україну, що переховується в найбільших бібліотеках УСРР, Москви та Ленінграду (заг. план, вибори редколегії, основні точки кошторису). – № 2813, арк. 18; Шевченківська бібліографія та її завдання. – № 18556, арк. 1–27; Форми бібліографічної праці на Україні; Форми інформаційно-довідкової роботи Української Книжкової палати. – № 2814, арк. 8; Шевченківська бібліографія та її завдання. – № 2813, арк. 6; Шифр Кеттера. – ф. 47, № 319, арк. 23–26; Шевченківська книжкова виставка в Кам'янці. – № 320, арк. 160–163; До питання про початок української преси. – № 321, арк. 42–44.

Л-ра: Наука и научные работники СССР ... – С. 512; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1288; *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов ... – С. 552; *Сарана Ф.К.* Піввіку служіння книзі // Літ. Україна. – 1964. – 27 листоп.; *Він же.* Список праць М. Ясинського : додаток до статті І.І. Корнейчика // Бібліотекознавство та бібліогр. – 1971. – № 11. – С. 155–157; Бібліограф М.І. Ясинський (1889–1967) : біобібліогр. нарис / Н.Ф. Королевич, М.В. Герашенко ; наук. ред. А.П. Корнієнко ; відп. ред. В.В. Патока ; НПБУ. – К., 1995. – 32 с.; Українські історики XX ст. ... – С. 268; *Матусевич В.В.* Діяльність НДКБ ВБУ ... – С. 77; *Полонська-Василенко Н.Д.* УАН. Нарис історії ... – С. 194; *Арутюнова С.А.* Діяльність М.І. Ясинського у ВБУ // Бібл. вісн. – 1997. – № 4. – С. 22–25; *Вона ж.* Михайло Ясинський та Катеринославський журн. «Зоря» // Вісн. Книж. палати. – 1999. – № 11. – С. 27–28; Бібліотеки Києва (1941–1943) ... – С. 100; *Посвістак О.А.* Культ.-освітня і наук. інтелігенція Поділля та влада на поч. 20-х років XX століття : зародження політ. конфлікту // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту : іст. науки. – Кам'янець-Подільський, 2006. – Т. 16. – С. 257; *Степченко О.П.* Українські вчені – фундатори ... – С. 153–165; *Пархоменко В.М.* Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський ... – С. 54–63; *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки ... – С. 72–78; *Прокочук В.С.* І.Г. Сливка ... – С. 20–31; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Бібліотечна справа ... – С. 79–80, 153, 181–185, 190–204, 220–225, 477; *Солоіденко Г.І.* Українська бібліотечна термінологія ... – С. 201; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 222–224; Науково-допоміжний апарат ... – С. 522; «І тільки незмінна книга!» ... – С. 45–70.

Дж.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 140, арк. 36 зв.; оп. 1л, спр. 5, арк. 69 (прохання М. Ясинського); спр. 13, арк. 2 зв.; спр. 37, арк. 310; ІР НБУВ, ф. 274, № 2563; ЦДАВО України, ф. 166, оп. 12, спр. 9032 (особ. спр. М.І. Ясинського), спр. 316, арк. 2 (автобіогр. М.І. Ясинського).

Ясинський Яків Ієронімович
(1886, Київ – 12.03.1942, Ленінград) –
перекладач. Н. в родині письменника

І.І. Ясинського. Закін. класичну г-зію (С.-Петербург, 1905). Навч. на фіз.-мат. ф-ті С.-Петерб. ун-ту. Працював у 15-й середній школі (Ленінград); перекладачем, н. с. 2-го розр. (з 29.11.1933), бібліотекарем (з 05.02.1934), ст. бібліотекарем б-ки (01.01.1940–12.03.1942) Ін-ту рос. л-ри АН СРСР (Пушкінський Дім) БАН СРСР (Ленінград).

Л-ра: Елкина Н.Н. Из истории науки и культуры ... – С. 154–155.

Ясногородський Михайло Леопольдович (псевд.: *М. Ясний*; 1896–?). Н. в родині службовця. Закін. сім класів г-зії (Рівне, 1914). Працював бібліотекарем Катеринослав. міськ. євр. б-ки (1920); архіваріусом Київ. Культур-Ліги (1921); вчит. євр. школи (Чернігів, 1922); бібліотекарем окрфінвідділу (з 1925); н. с. I розр. (16.02.1932–1933), зав. євр. від. (24.07.1932–09.12.1933) ВБУ; заст. зав. академ. євр. б-ки Ін-ту євр. пролетарської к-ри ВУАН (1933). Член СНР. Висвітлював у періодичних вид. «Пролетарська правда», «Літературна газета» (Харків), «Культуробітник» питання бібл. справи та літ. життя. Володів євр., давньо-євр., нім., рос. та укр. мовами.

Л-ра: Дубровіна Л.А. ВБУ ... – С. 4–17.

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1, спр. 377, арк. 7; спр. 442, арк. 20; оп. 1л, спр. 23, арк. 265; спр. 37, арк. 305; спр. 42, арк. 190.

Ястребова Ольга Олександрівна (?–?). Працювала бібліотекарем Музею революції (Київ, 1933–1934).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 44, арк. 123.

Яхненко Зінаїда Іванівна (22.06.1887, с. Мліїв Черкаського пов. Київської губ. – ?). Н. в родині службовця цукроварні. Закін. г-зію О.Т. Ду-

чинської (Київ, 1906); курси іноз. мов О.І. Полторацької. Навч. на Київ. ВЖК. Працювала статистиком Київ. район. К-ту шляхів сполучення (1909–1919); референтом Пд.-зх. залізниці (1919–1935); пом. бібліотекаря Поділ. філії (1938–1939), бібліотекарем від. комплектування (1939) БАН УРСР; робітником з інвентаризації та опису іноз. л-ри Ін-ту бібліотекознав. (1939); схеодографом б-ки Управління народногосподарського обліку УРСР (1939–1941); за угодою з опрацювання іноз. л-ри від. опрацюв. БАН УРСР (1944).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 2л, спр. 165, арк. 141–145 (особ. спр. З.І. Яхненко).

Яхонтова Марія Миколаївна (?–?). Працювала зав. б-ки Полтав. губ. земства (1911). Учасн. I Всерос. бібл. з'їзду (СПб., 01–07.06.1911).

Л-ра: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 43.

Яценко Ілля (?–?). Закін. комерц. школу (Кам'янець на Поділлі). Працював перекладачем Військ. м-ва УНР (1918–1919); працівником канцелярії б-ки Кам'янець-Поділ. ун-ту (1920).

Джс.: Арх. НБУВ, оп. 1л, спр. 5, арк. 68–68 зв. (прохання І. Яценка).

Яценко Наталія Макарівна (?–?). Закін. Переяславську пед. школу (Київ. обл.). Працювала інсп. шкіл Баришівського район. від. народосвіти Київ. обл. (1940); зав. столом особового обліку, голов. бібліотекарем спецвід. Львів. філії БАН УРСР (1941).

Л-ра: Кусій Л. «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... – С. 371.

Яцків Михайло Юрійович (05.10.1873, с. Лесівка Богородчанського пов. Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорської

імп. – 09.12.1961, Львів) – письменник. Н. в сел. родині. Навч. в Станіславській вищ. (з 1886) та Бережанській (1891–1896) г-зіях; бух. курсах Торг. акад. Працював актором мандрівного театру під кер. Степана Курбаса-Яновича (1896); одночасно – писарем (з 1897), рахівником страхувально-кредитного т-ва «Дністер»; співроб. б-ки НТШ у Львові, ред. «ЛНВ» та вид-ва «Русько-українська спілка» (з 1899); співроб. Львів. обл. від. народів (з 1939); бібліотекарем від. опрацюв. Львів. філії БАН УРСР (з черв. 1940). Підготував бібліографію творів акад. *В. Щурата*; спогади про І. Франка і В. Стефаника (вийшли 1946 р.). Перші оповідання вийшли друком в «ЛНВ» (1899).

Л-ра: Франко І. З останніх десятиліть XIX в. // ЛНВ. – 1901. – Т. 15, кн. 7. – С. 48-67; Каллинович І. Поазбучний спис творів Михайла Яцкова (1900–1917) // Далекі шляхи. – Львів, 1917. – С. 89–98; УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1290; Дашкевич Я.Р. Після погрому ... – С. 12; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 257; Литвин Т. Іван Пашкевич ... – С. 645–646.

Дж.: ІР НБУВ, ф. X, № 4868, арк. 131.

Интернет-ресурси: Мельничук Ю. Михайло Яцків // Літ. місто [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=1090>. – Назва з екрана.

Коногр.: УЗЕ. Т. 3 ... – С. 1290.

Яцунов Олександр Олександрович (?-?). Працював бібліотекарем б-ки Громад. міськ. зібрання (Київ, 1914).

Пр.: Дополнительный каталог книг по беллетристике на русском и иностранных языках, поступивших в библиотеку по декабрь 1914 года / Б-ка Киев. обществ. собр. ; сост. А.А. Яцунов. – К. : т-во «Печатня С.П. Яковлева», 1914. – [3], 284 с.

Л-ра: Библиография русской библиографии ... – С. 121.

Яцура Марія (?-?). Працювала бібліотекарем 2-ї міськ. безкошт. нар. б-ки-читальні ім. Пушкіна губ-народів (Київ, 1920).

Дж.: ІЛ ім. Т.Г. Шевченка НАН України, ф. 191, спр. 611.

Яшек Микола Федорович (10.11.1883, ст. Панютіно Павлоградського пов. Катеринославської губ. – 17.08.1966, Харків) – бібліограф, перекладач. Н. в родині залізничника. Закін. Павлоградську г-зію (1904); юрид. ф-т Харків. ун-т (1909). Асп. Харків. НДІ Т. Шевченка. Працював співроб. 1-ї безкошт. нар. б-ки-читальні ім. М.О. Некрасова Харків. т-ва поширення в народі писемності (1906–1917); секр. сект. період. видань (1925–1926), бібліографом Всеукр. держ. вид-ва (1920-ті); н. с. НДІ Т. Шевченка (Харків, 1930–1939); одночасно – зав. сектору бібліографії Книж. палати УРСР (1931–1932); старш. бібліографом Харків. наук. б-ки ім. В.Г. Короленка (1945–1949). Член Коміс. зі складання рекомендаційного списку красного письменства Харків. т-ва грамотності (до 1914). Досліджував питання керівництва читанням у нар. б-ках. Друкувався в часописах: «Знання», «Шлях освіти», «Червоний шлях», «Радянська освіта», «Голос друку» та ін. Автор бл. 50 літературознавчих пр., анотов. рекомендаційних списків л-ри, бібліогр. оглядів, рецензій на нову л-ру, персон. бібліогр. покажч., зокрема: «Т. Шевченко. Матеріали для бібліографії за роки 1903–1921» (1921), «Ленін про літературу і мистецтво» (1933) та ін. У співавторстві з О. Лейтесом видав двотомну іст.-бібліогр. працю «Десять років української літератури. 1917–1927» (1928), відзначену премією ім. І. Франка. У співавторстві з Ю.О. Меженком у кількох номерах журн. «Життя й революція» опублікував бібліографію укр. перекладів з л-р народів СРСР і зарубіжних країн – «Чужомовне письменство в українських перекладах» (1929). Особовий архівний фонд М.Ф. Яшека зберігається в ЦДАМЛМ України (ф. 276, 27 од. зб.).

Пр.: Каталог первой Харьковской бесплатной народной библиотеки-читальни Харьковского общества грамотности имени Н.А. Некрасова / [сост. Н.Ф. Яшек и др.]. – 3-е изд., доп. и перераб. – Х. : типолитогр. Н.В. Петрова, 1909. – 79, [1] с.; 2-е добавление к основному каталогу : кн. поступившие в 1909 г. : беспл. нар. б-ки-читальни Харьк. о-ва грамотности им. Н.А. Некрасова / [сост. Н.Ф. Яшек и др.]. – Х. : Тип. А.А. Либин, 1910. – 25, [1] с.; Каталог книг 1-й бесплатной народной библиотеки-читальни имени Н.А. Некрасова Харьковского о-ва грамотности / [сост. Н.Ф. Яшек и др.]. – Х. : Типолитогр. С.А. Шмерковича, 1914. – VI, 163 с.; Т. Шевченко : матеріали до бібліогр. (рр. 1903–1921) / М. Яшек; Центр. бібліогр. від. – Х. : Друк Н. К. О., 1921. – Вип. 1. – 104 с.; Десять років української літератури (1917–1927) / А. Лейтес, М. Яшек / [за заг. ред. С. Пилипенка]. – Х. : Держвидав України, 1928. – Т. 1.

Л-ра: Парманін М.О. Как руководить чтением беллетристики в библиотеке. – Х., 1919; Наука и научные работники СССР ... – С. 514; Новичен-

ко Л. Цех підсобний, але важливий // Рад. Україна. – 1963. – 30 листоп.; Бібліограф Микола Федорович Яшек (1883–1966) : біобібліогр. нарис / НПБУ; уклад. Н.Ф. Королевич; наук. ред. А.П. Корнієнко; відп. ред. В.В. Патока; НПБУ. – К., 1997. – 28 с.; Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... – С. 12; Укр. бібліографи. Вип. 2 ... – С. 228–230; Самі про себе ... – С. 487–490.

Джс.: ІР НБУВ, ф. 27, № 1048, арк. 2–4 (автобіогр. М. Яшека); ф. 539, оп. 13л, спр. 1370, арк. 158.

Яшпан С.М. (?–?). Працювала співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Під час ідеологічних «чисток» звільнена разом з шістьма співроб. конс.-бібліогр. від. ХДНБ (1932).

Л-ра: Бібліотека в історичному просторі ... – С. 136.

*АБРЕВІАТУРИ
УСТАНОВ, ОРГАНІЗАЦІЙ, ТОВАРИСТВ*

- АН – Академія наук
- АПН – Академія педагогічних наук
- АРСР – автономна радянська соціалістична республіка
- БАН – Бібліотека Академії наук
- БУНД – Загальний єврейський робітничий союз в Литві, Польщі і Росії
- ВАП – Всеукраїнська академія постачання ім. Й.В. Сталіна
- ВАСГНІЛ – Всесоюзна академія сільськогосподарських наук ім. В.І. Леніна
- ВБУ – Всенародна бібліотека України
- ВДБО – Відділ довідково-бібліографічного обслуговування
- ВЖК – Вищі жіночі курси
- ВІНО – Вищий інститут народної освіти ім. М. Драгоманова
- ВКП(б) – Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)
- ВНЗ – вищий навчальний заклад
- ВР – Верховна Рада
- ВДАЧОН – Відділ Державного архіву Чернігівської області в м. Ніжині
- ВТТ – виправно-трудова табори
- ВУАК – Всеукраїнський археологічний комітет
- ВУАМЛІН – Всеукраїнська асоціація марксистсько-ленінських науково-дослідних інститутів
- ВУАН – Всеукраїнська академія наук
- ВУІКО – Всеукраїнський інститут комуністичної освіти
- Вукоопкнига – галузеве об'єднання оптово-роздрібною торгівлі книгами і культтоварами при Всеукраїнській спілці споживчих кооперативних організацій
- ВУКОПМІС – Всеукраїнський комітет охорони пам'яток мистецтв і старовини
- ВУНАС – Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства
- ВУНК – Всеукраїнська надзвичайна комісія (рос. – Всеукраинская чрезвычайная комиссия по борьбе с контрреволюцией, спекуляцией, саботажем и преступлениями по должности)
- ВУТОРМ – Всеукраїнське товариство революційних музикантів, спочатку мало назву – Всеукраїнське музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича
- ВУЧК – Всеукраїнська надзвичайна комісія для боротьби з контрреволюцією, спекуляцією, саботажем та службовими злочинами
- ВУЦВК – Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
- ВФ ВБУ – Вінницька філія Всенародної бібліотеки України
- ВЦВК – Всеросійський Центральний Виконавчий Комітет

ВЦРПС – Всесоюзна центральна рада професійних спілок
ГАУ – Головне архівне управління
ГКП – Головна книжкова палата
ГУ – головна управа, головне управління
Гулаг – Державне управління таборів (рос. – Государственное управление лагерей)
ДАВО – Державний архів Вінницької області
ДАДО – Державний архів Дніпропетровської області
ДАЖО – Державний архів Житомирської області
ДАК – Державний архів м. Києва
ДАКО – Державний архів Київської області
ДАЛО – Державний архів Львівської області
ДАРФ – Державний архів Російської Федерації
ДА СБУ – Державний архів Служби безпеки України
ДАТО – Державний архів Тернопільської області
ДАХМО – Державний архів Хмельницької області
ДАЧО – Державний архів Чернігівської області
ДБЛ – Державна бібліотека СРСР ім. В.І.Леніна (назва з 1925 р., з 1992 р. – РДБ)
ДВУ – Державне видавництво України
Держкомархів України – Державний комітет архівів України
ДНСГБ УААН – Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Української академії аграрних наук
Доркульт – мережа закладів культури профспілки залізничників
ДПБ – Державна публічна бібліотека

ДПУ – Державне політичне управління
ДРБ УРСР ім. КІРС – Державна республіканська бібліотека УРСР ім. КІРС
ЕІУ – Енциклопедія історії України
ЕСУ – Енциклопедія сучасної України
ЕУ – Енциклопедія українознавства
ЗНТШ – Записки Наукового товариства імені Шевченка
ЗО УНР – Західна область Української Народної Республіки
ЗУНР – Західна Українська Народна Республіка
ЗУНТК – Записки Українського наукового товариства в Києві
ІЛ – Інститут літератури
ІМЕЛ – Інститут Маркса-Енгельса-Леніна при ЦК ВКП(б)
ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України
ІНО – інститут народної освіти
ІР НБУВ – Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
КАІ – Київський археологічний інститут
КБК – Крайова бібліотека, Київ
КВО – Київський військовий округ
КВП ВФ ВБУ – Кабінет виучування Поділля Вінницької філії Всенародної бібліотеки України
КДА – Київська духовна академія
КДУ – Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка
КІНГ – Київський інститут народного господарства
КІНО – Київський інститут народної освіти
КК – кримінальний кодекс
ККІ – Київський комерційний інститут

- КМПБ – Київська міська публічна бібліотека
- КП(б)У – Комуністична партія (більшовиків) України
- КПІ – Київський політехнічний інститут
- КПЛ – Києво-Печерська лавра
- КПНУ – Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
- КПРС – Комуністична партія Радянського Союзу
- КПУ – Комуністична партія України
- КЦДБ – Київська центральна дитяча бібліотека
- КЦРБ – Київська центральна робітничка бібліотека ім. ВКП(б)
- ЛДУ – Львівський державний університет ім. І.Я.Франка
- ЛКСМУ – Ленінська комуністична спілка молоді України
- ЛНБ – Львівська наукова бібліотека
- ЛННБ – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- ЛНВ – Літературно-науковий вістник
- ЛНУ – Львівський національний університет імені Івана Франка
- МБА – міжбібліотечний абонемент
- МВС – Міністерство внутрішніх справ
- МЗС – Міністерство закордонних справ
- МПБ – міська публічна бібліотека
- НАН України – Національна академія наук України
- НБ ЛНУ – Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка
- НБУВ – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
- НДІ – науково-дослідний інститут
- НДІБ – Науково-дослідний інститут бібліотекознавства
- НДКБ – Науково-дослідна комісія бібліотекознавства і бібліографії
- НКВС – Народний комісаріат внутрішніх справ
- НКЗС – Народний комісаріат земельних справ
- НКО – Народний комісаріат освіти
- НК РСІ УСРР – Народний комісаріат робітничо-селянської інспекції УСРР
- НОП – наукова організація праці
- НПБУ – Національна парламентська бібліотека України
- НТШ – Наукове товариство імені Шевченка
- ОБТ – Одеське бібліографічне товариство
- ОДПБ – Одеська державна публічна бібліотека
- ОДПУ – Об'єднане державне політичне управління
- ОТІС – Одеське товариство історії та старожитностей
- ОУНБ – обласна універсальна наукова бібліотека
- ПАН – Польська академія наук
- РАН – Російська академія наук (до 1917 р. – Петербурзька академія наук)
- РДАЛМ – Російський державний архів літератури та мистецтв
- РДБ – Російська державна бібліотека
- РКП(б) – Російська комуністична партія більшовиків
- РКСМ – Радянська комуністична спілка молоді
- РКУ – Рейхскомісаріат України
- РНБ – Російська національна бібліотека
- РОБОС – Спілка робітників освіти
- РПБ – Російська публічна бібліотека
- РРФСР – Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка

РУП – Революційна українська партія
СВУ – Спілка визволення України
СНР – Секція наукових робітників
СРСР – Союз Радянських
Соціалістичних Республік
США – Сполучені Штати Америки
ТК – Тимчасовий комітет
ТКДА – Труды Киевской духовной
академии
УАМ – Українська академія мистецтв
УАМЛПН – Українська асоціація
марксистсько-ленінських
інститутів
УАН – Українська академія наук
УАПЦ – Українська Автокефальна
Православна Церква
УБІ – Український бібліотечний
інститут
УБТ – Українське бібліологічне
товариство при ВУАН
УВАН – Українська вільна академія
наук
УВО – Українська військова
організація
УВПІ – Український високий
педагогічний інститут
ім. М. Драгоманова у Празі
УВУ – Український вільний
університет у Празі
УГА – Українська господарська
академія в Подєбрадах
УД – Українська Держава
УЗЕ – Українська загальна
енциклопедія
УДЖ – Український історичний журнал
УЛЕ – Українська літературна
енциклопедія
УНДІАСД – Український науково-
дослідний інститут архівної справи
та документознавства
УНДО – Українське національно-
демократичне об'єднання

УНІК – Український науково-
дослідний інститут книгознавства
УНКВС – Управління Народного
комісаріату внутрішніх справ
УНР – Українська Народна Республіка
УНТ – Українське наукове товариство
у Києві
Упрголовнаука – Головне управління
науковими установами в Україні
УРЕ – Українська радянська
енциклопедія
УРП – Українська радикальна партія
УРСР – Українська Радянська
Соціалістична Республіка
УСДРП – Українська соціал-
демократична робітничка партія
УСРР – Українська Соціалістична
Радянська Республіка
УСС – Українські січові стрільці
УТПК – Українське товариство
прихильників книги у Празі
УЦР – Українська Центральна Рада
ФРН – Федеративна республіка Німеч-
чина
ХГБ – Харківська громадська бібліо-
тека
ХДБІ – Харківський державний
бібліотечний інститут
ХДІК – Харківський державний
інститут культури
ХДНБ – Харківська державна наукова
бібліотека
ХДУ – Харківський державний
університет імені О.М. Горького
ХІКО – Харківський інститут
комуністичної освіти
ХІНО – Харківський інститут народної
освіти
ХІПО – Харківський інститут
політичної освіти
ЦАДА – Центральний архів давніх
актів

ЦБРУ – Центральна бібліотека
рейхскомісара України

ЦДАВО України – Центральний
державний архів вищих органів
влади та управління України

ЦДАГО – Центральний державний
архів громадських об'єднань

ЦДАЗУ – Центральний державний
архів зарубіжної українки

ЦДАМЛМ України – Центральний
державний архів-музей літератури
і мистецтв України

ЦДІАК України – Центральний
державний історичний архів
України, м. Київ

ЦДІАЛ України – Центральний
державний історичний архів,
м. Львів

ЦК КП(б)У – Центральний комітет
комуністичної партії (більшовиків)
України

ЦНБ – Центральна наукова бібліотека

ЧСР – Чехословацька Соціалістична
Республіка

школа ФЗУ – школа фабрично-заводсь-
кого учнівства

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

абетк. – абетковий	асп. – аспірант, аспірантський	в-во – воєводство
авіац. – авіаційний	балт. – балтський	верес. – вересень
австр. – австрійський	банк. – банківський	вет. – ветеринарний
автобіоґр. – автобіоґрафія	безкошт. – безкоштовний	вивч. – вивчення
аґрон. – аґрономічний	берез. – березень	вид. – видавець, видання, виданий
адмін. – адміністрація, адміністративний	бібл. – бібліотечний	вид-во – видавництво
акад. – академія, академік	бібліоґр. – бібліоґрафія, бібліоґрафічний	віден. – віденський
академ. – академічний	бібліол. – бібліолоґічний	видавн. – видавничий
алф. – алфавітний	бібліотекознав. – бібліотекознавство	визвол. – визвольний
альб. – альбом	біломор.-балт. – біломор- балтійський	викл. – викладач
амер. – американський	білорус. – білоруський	виконком – виконавчий комітет
англ. – анґлійська	біобібліоґр. – біобібліоґрафія	вип. – випуск
антич. – античний	біоґр. – біоґрафія, біоґрафічний	вир-во – виробництво
араб. – арабський	біол. – біолоґічний	вист. – виставка, виставковий
арк. – аркуш	бл. – близько	виучув. – виучування
армійс. – армійський	Бл. Сх. – Близький Схід	вищ. – вищий
арт. – артистичний	боґослов. – боґословський	від. – відділ
артилер. – артилерійський	болг. – болгарський	від-ня – відділення
арх. – архів, архівний	бронз. – бронзовий	відп. – відповідальний
археоґр. – археоґрафічний	буд. – будівельний	візант. – візантійський, візантолоґічний
археол. – археолоґічний	буд-во – будівництво	військ. – військовий
архіт. – архітектурний, архітектура	бух. – бухгалтерський	вінниц. – вінницький
асист. – асистент	бюл. – бюлетень	вісн. – вісник
асоц. – асоціація	варшав. – варшавський	вітчизн. – вітчизняний
		внутр. – внутрішній

в.о. – виконавач обов'язків	давні. – давній	доц. – доцент
воєн. – воєнний	давньорус. – давньоруський	драм. – драматичний
вол. – волость	двоклас. – двокласна	друк. – друкарня, друкований
волин. – волинський	дворян. – дворянський	духов. – духовний
волос. – волосний	демократ. – демократичний	д. чл. – дійсний член
всезаг. – всезагальний	держ. – державний	екон. – економічний
всенар. – всенародна	дерпт. – дерптський	експерим. – експериментальний
всесвіт. – всесвітній	д-зія – дивізія	екстраординар. – екстраординарний
всесоюз. – всесоюзний	див. – дивитись	енерг. – енергетичний
в т. ч. – в тому числі	дипломат. – дипломатичний	енцикл. – енциклопедія, енциклопедичний
вчен. – вчений	дир. – директор	етногр. – етнографічний
вчит. – вчитель	дис. – дисертація	євр. – єврейський
газ. – газета, газетний	дит. – дитячий	європ. – європейський
гвард. – гвардійський	довід. – довідник	єпарх. – єпархіальний
ген. – генеральний	док. – документ	житомир. – житомирський
генштаб – генеральний штаб	докт. – докторський	жін. – жіночий
геогр. – географічний	докум. – документальний	жовт. – жовтень
геол. – геологічний	документознав. – документознавство	журн. – журнал
геологорозв. – геологорозвідувальний	донец. – донецький	заарешт. – заарештований
герм. – германський	доп. – доповідь	забезп. – забезпечення
гетьман. – гетьманський	допов. – доповнення	зав. – завідувач, завідуючий
г-зія – гімназія	допом. – допоміжний	з-д – завод
гірн. – гірничий	дослід. – дослідний	заг. – загальний
голов. – головний	дослідж. – дослідження	закін. – закінчив
госп. – господарський	д-р – доктор	закінч. – закінчення
госп-во – господарство	д-р екон. н. – доктор економічних наук	закл. – заклад
греко-католиц. – греко- католицький	д-р іст. н. – доктор історичних наук	залізн. – залізничний
грец. – грецький	д-р пед. н. – доктор педагогічних наук	зам. – замісник
громад. – громадський	д-р філол. н. – доктор філологічних наук	заоч. – заочний
громадян. – громадянський	д-р філос. н. – доктор філософських наук	зап. – записки
груд. – грудень	д-р юрид. н. – доктор юридичних наук	запоріз. – запорізький
губ. – губернія		запровадж. – запровадження
губерн. – губернський		
гуманіт. – гуманітарний		

зар. – зарубіжний
засід. – засідання
засл. – заслужений
засл. діяч н. –
заслужений діяч науки
засл. діяч н. і т. –
заслужений діяч науки
і техніки
засн. – засновник,
заснування
заст. – заступник
засудж. – засуджений
затв. – затверджений
західноєвроп. –
західноєвропейський
зберіг. – зберігається
зв. – звання
звенигород. –
звенигородський
зб. – збірник
зем. – земельний
землевпорядкув. –
землевпорядкувальний
земськ. – земський
зібр. – зібрання
зовн. – зовнішній
зоол. – зоологія,
зоологічний
зх. – західний
іконогр. – іконографія
іл. – ілюстрація
ім. – імені
імен. – іменний
імп. – імператорський
ін. – інші
індустр. – індустріальний
інж. – інженерний
іноз. – іноземний
інсп. – інспектор,
інспекторський

інстр. – інструкція
інструкт. – інструктор
ін-т – інститут
інформ. – інформаційний
іст. – історичний
італ. – італійський
каб. – кабінет
кавалер. –
кавалерійський
кавказ. – кавказький
кадет. – кадетський
кам'янець-поділ. –
кам'янець-подільський
канд. – кандидат
канд. екон. н. – кандидат
економічних наук
канд. іст. н. – кандидат
історичних наук
канд. пед. н. – кандидат
педагогічних наук
канд. психол.
н. – кандидат
психологічних наук
канд. філол. н. –
кандидат філологічних
наук
канд. філос. н. – кандидат
філософських наук
канд. юрид. н. – кандидат
юридичних наук
карн. – карний
кат. – каталог
кат. – категорія
каталогр. –
каталографічний
катеринослав. –
катеринославський
катол. – католицький
каф. – кафедра
кв. – квартал
квіт. – квітень

кер. – керівник,
керівничий, керівний
кер-во – керівництво
київ. – київський
кін. – кінець
кл. – клас
класич. – класичний
кн. – князь, княгиня,
книга
книгознав. –
книгознавство
книж. – книжний,
книжковий
козац. – козацький
колгосп – колективне
господарство
колиш. – колишній
команд. – командувач
комерц. – комерційний
коміс. – комісія
комунал. – комунальний
комуніст. –
комуністичний
конгр. – конгрес
конс. – консультант,
консультаційний
контрреволюц. –
контрреволюційний
конф. – конференція
кооп. – кооперація,
кооперативний
кор. – кореспондент
к-ра – культура
красзнав. – красзнавчий
крайком – крайовий
комітет
крайов. – крайовий
крим. – кримський
к-т – комітет
культ. – культурний

лаб. – лабораторія	мовознав. – мовознавство	опубл. – опублікований, опублікував
латин. – латинський	мол. – молодший	орг. – організаційний
ленінгр. – ленінградський	моногр. – монографія	орг-ція - організація
лип. – липень	моск. – московський	ординар. – ординарний
листоп. – листопад	муз. – музичний	ориг. – оригінал
лінгв. – лінгвістичний	музейн. – музейний	освіт. – освітній
літ. – літературний	н. – народився	особ. – особовий
літературознав. – літературознавство	навч. – навчальний, навчався	офіц. – офіційний
л-ра – література	нар. – народний	оформ. – оформлення
луган. – луганський	нарком – народний комісаріат	параф. – парафіяльний
львів. – львівський	народж. – народження	парт. – партійний
лют. – лютий	наросвіта – народна освіта	партком – партійний комітет
м. – місто	наук. – науковий	партшкола – партійна школа
магіст. – магістерська	нац. – національний	пд.-зх. – південно- західний
мапогр. – мапографічний	націонал. – націоналістичний	пед. – педагогічний
масов. – масовий	нач. – начальник	пер. – перекладач
мат. – математичний	н.-д. – науково-дослідний	перевид. – перевидання
матем. – математика	незакінч. – незакінчений	передм. – передмова
матер. – матеріальний	нелегал. – нелегальний	період. – періодичний
машинобуд. – машинобудівний, машинобудування	нештат. – нештатний	петрогр. – петроградський
м-во – міністерство	ніжин. – ніжинський	півд. – південний
меліорат. – меліоративний	нім. – німецький	підвід. – підвідділ
метеорол. – метеорологічний	новорос. – новоросійський	підгот. – підготовка, підготовчий
метод. – методичний	обл. – область	підруч. – підручник
мех. – механічний	облрада – обласна рада	піх. – піхотний
миколаїв. – миколаївський	об-ня – об'єднання	план. – плановий
мист. – мистецький	образотв. – образотворчий	пн. – північ, північний
мистец. – мистецтво	одес. – одеський	побл. – поблизу
мистецтвознав. – мистецтвознавство	од. зб. – одиниця зберігання	пов. – повіт
міжнар. – міжнародний	одноріч. – однорічний	повідомл. – повідомлення
міськ. – міський	окр. – округ, округовий	повіт. – повітовий
міськрада – міська рада	оп. – опис	поділ. – подільський
	опрац. – опрацювання	позаштат. – позаштатний

покажч. – покажчик
політ. – політичний
полтав. – полтавський
польс. – польський
пом. – помічник
портр. – портрет
посіб. – посібник
пост. – постійний
поч. – початок
почат. – початковий
почесн. чл. – почесний член
пр. – праці (у значенні «наукові роботи»)
правосл. – православний
практ. – практичний
предм. – предметний
приват. – приватний
природн. – природничий
присвяч. – присвячений
прізви. – прізвище
прод. – продовольчий
продовж. – продовження
пром. – промисловий
проф. – професор, професорський, професійний
проф.-викл. – професорсько-викладацький
прус. – пруський
псевд. – псевдонім
публ. – публікація, публічний
публіцист. – публіцистичний
р. – рік
рад. – радянський
райдержадмін. – районна державна адміністрація

район. – районний
райрада – районна рада
реабіліт. – реабілітований
реал. – реальний
революц. – революційний
ред. – редактор, редакційний, редакція
редкол. – редакційна колегія
реком. – рекомендаційний
реорг. – реорганізація, реорганізований
репр. – репринт
респ. – республіка, республіканський
ретросп. – ретроспективний
рец. – рецензія
рим. – римський
рис. (мал.) – рисунок (малюнок)
р-н – район
робфак – робітничий факультет
робітн. – робітничий
розвід. – розвідувальний
розд. – розділ
розповсюдж. – розповсюдження
розпорядж. – розпорядження
розр. – розряд
розроб. – розробка
романо-герм. – романо-германський
рос. – російський
рукоп. – рукопис, рукописний
румун. – румунський

рус. – руський
с. – село, сторінка
сан. – санітарний
св. – святий
світ. – світовий
с.-г. – сільськогосподарський
секр. – секретар
сел. – селянська
серб. – сербська
серед. – середина, середній
серб. – серпень
симп. – симпозиум
сист. – систематичний
сільрада – сільська рада
сіл. – сільський
січ. – січень
скор. – скорочення
слов. – словник
слов.-довід. – словник-довідник
слов'ян. – слов'янський
с. н. с. – старший науковий співробітник
соц. – соціальний, соціалістичний
соцвих – соціальне виховання
СПб. – Санкт-Петербург
С.-Петербур. – Санкт-Петербурзький
спец. – спеціальний, спеціальність
співавт. – співавтор
співзасн. – співзасновник
співроб. – співробітник
спожив. – споживчий
спр. – справа

ст. – станція, стаття, століття (сторіччя), стовпець, ступінь	труд. – трудовий	харч. – харчовий
старш. – старший	трудшкола – трудова школа	херсон. – херсонський
стат. – статистичний	турец. – турецький	хім. – хімічний
студент. – студентський	удоск. – удосконалення	хім.-технол. – хіміко- технологічний
суд. – судовий	уклад. – укладач	хмельниц. – хмельницький
сум. – сумський	укр. – український	хореогр. – хореографія
сусп. – суспільний	українознав. – українознавство	худож. – художник, художній
сусп-во – суспільство	уман. – уманський	центр. – центральний
сх. – схід, східний	унів. – університетський	церк. – церковний
сходознав. – сходознавство	ун-т – університет	ч. – частина
т. – том	упоряд. – упорядник	часоп. – часопис
табл. – таблиця	упр. – управління	черв. – червень
тавр. – таврійський	учасн. – учасник	черкас. – черкаський
т-во – товариство	учит. – учительський	чернівец. – чернівецький
т. в. о. – тимчасово виконуючий обов'язки	уч-ще – училище	черніг. – чернігівський
театр. – театральний	ф. – фонд	чес. – чеський
теорет. – теоретичний	ф-ка – фабрика	чит. зал – читальний зал
тер. – територія (з назвою)	ф-т – факультет	чол. – чоловічий
термінол. – термінологічний	ф-т соцвиху – факультет соціального виховання	чл.-кор. – член- кореспондент
терноп. – тернопільський	фармац. – фармацевтичний	швед. – шведський
терор. – терористичний	фашист. – фашистський	шк. – шкільний
тех. – технічний	фіз.-мат. – фізико- математичний	шкір. – шкіряний
технол. – технологічний	філ. – філія	шт. – штат
тимч. – тимчасовий	філол. – філологічний	штат. – штатний
тис. – тисяча	філос. – філософський	щоден. – щоденний
тов. – товариш	фолькл. – фольклорний	щокв. – щоквартальний
топогр. – топографічний	фр. – французький	щоміс. – щомісячний
торг. – торговельний	фрагм. – фрагмент	щоріч. – щорічний
трав. – травень	фундам. – фундаментальний	щотиж. – щотижневий
трансп. – транспорт	х. – хутір (з назвою)	ювіл. – ювілейний
українознав. – українознавство	харків. – харківський	юрид. – юридичний
		ялт. – ялтинський

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Волости и важнейшие селения Европейской России : по данным обследования, произведенного стат. учреждениями М-ва внутр. дел по поручению Стат. совета. Вып. III : Губернии Малороссийские и юго-западные : [Харьковская, Полтавская, Черниговская, Киевская, Волынская, Подольская]. – СПб., 1885. – 333 с. : табл.

Гимназия высших наук и Лицей князя Безбородко. – СПб., 1881. – 474, СХСП с., 9 л. портр.

Личный состав Университета св. Владимира к 1881–1910 гг., с перерывами // Университет. известия. – 1907. – Дек. – С. 103–107; 1911. – Авг. – С. 126–130.

Императорская Академия наук, 1889–1914 : истор. сб. : материалы для библиогр. словаря действительных членов Имп. Акад. Наук. – Петроград, 1915. – Т. 3, ч. 1 : А–Л. – 2, IV, 440 с.

Списки населенных мест Российской империи, составленные и издаваемые Комитетом Министерства внутренних дел. XXXIII. Полтавская губерния. Список населенных мест по сведениям 1859 года / обработан чл. стат. совета Н. Штиглицом. – СПб., 1862. – 262 с.

Списки населенных мест Российской империи, составленные и издаваемые Комитетом Министерства внутренних дел. XLVII. Херсонская губерния. Список населенных мест по сведениям 1859 года / обработан чл. стат. совета Н. Штиглицом. – СПб., 1868. – 189 с.

Списки населенных мест Российской империи, составленные и издаваемые Комитетом Министерства внутренних дел. XLVIII. Черниговская губерния. Список населенных мест по сведениям 1859 года / обработан чл. стат. совета Н. Штиглицом. – СПб., 1866. – 229 с.

Список населенных мест Волынской губернии. – Житомир, 1906. – 219 с.

Список населенных мест Киевской губернии / Издание Киевского губернского статистического комитета. – К., 1900. – 1976 с.

Список населенных мест Херсонской губернии и статистические данные о каждом поселении. – Херсон, 1896. – 582 с.

Список населенных мест Херсонской губернии и статистические данные о каждом поселении. – Херсон, 1896. – 582 с.

Статистика Российской империи. XVII. Волости и гмины 1890 года. Общий алфавит волостей и гмин 60-ти губерний Европейской России и Кавказа с Закавказьем / Изд. Центр. стат. к-та М-ва внутр. дел. – СПб., 1892. – 136 с.

Статистика Российской империи. XVI. Волости и гмины 1890 года. XLI. Таврическая губерния / Изд. Центр. стат. к-та М-ва внутр. дел. – СПб., 1890. – 5 с.

Статистика Российской империи. XVI. Волости и гмины 1890 года. XLVI. Харьковская губерния / Изд. Центр. стат. к-та М-ва внутр. дел. – СПб., 1890. – 16 с.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Адрес-календарь на 1914 год ... Адрес-календарь. Общая роспись начальствующих и прочих должностных лиц по всем управлениям в Российской империи на 1914 год. [Ч. 1–2] / Инспекторского отд. Собств. Его имп. величества канцелярии. – СПб., 1914. – 73 с., 1896 стб. разд. паг.; 602 стб., [75] с.

Адрес-календарь на 1915 год ... Адрес-календарь. Общая роспись начальствующих и прочих должностных лиц по всем управлениям в Российской империи на 1915 год. [Ч. 1–2]. – СПб., 1915. – 227 с., 1592 стб. разд. паг.; 616 стб., [73] с.

Алексеев В. О состоянии востоковедения в Киеве ... *Алексеев В.* О состоянии востоковедения в Киеве // Восток. – 1923. – Кн. 2. – С. 131.

Археологічний музей ВУАН ... Археологічний музей Всеукраїнської академії наук : дослідження і матеріали / авт.-упоряд. Анна Яненко. – К., 2017. – 288 с.

Архів українських філологів ... Архів українських філологів А.О. Білецького і Т.М. Чернишової у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Біографічне дослідження. Науковий каталог / Є.К. Чернухін, Т.С. Горбач, О.М. Купченко-Гринчук, В.Е. Лось ; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2014. – 304 с. : іл.

Бабій Л.М. Директори бібліотеки ... *Бабій Л.М.* Директори бібліотеки Кам'янець-Подільського державного університету // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. – Кам'янець-Поділ., 2008. – Вип. 1. – С. 72–78.

Баженов Л.В. Історичне краєзнавство ... *Баженов Л.В.* Історичне краєзнавство Правобережної України в ХІХ – на початку ХХ ст. : Становлення. Історіографія. Біобібліографія / Л.В. Баженов ; НАН України. Ін-т історії України. – Хмельницький : Доля, 1995. – 255 с.

Баженов Л.В. Поділля в працях дослідників ... *Баженов Л.В.* Поділля в працях дослідників і краєзнавців ХІХ–ХХ ст. : Історіографія. Бібліографія. Матеріали. – Кам'янець-Поділ., 1993. – 480 с.

Балабольшенко А. СВУ ... *Балабольшенко А.* СВУ – суд над переконаннями. – К. : Кобза, 1994. – 131 с.

Балабольшенко А. Три долі ... *Балабольшенко А.* Три долі : Модест Левицький. Петро Стебницький. Максим Славинський : біогр. нариси. – К. : Літопис, 1999. – 85 с.

Безсмертні ... Безсмертні : зб. спогадів про М. Зерова, П. Филиповича і М. Драй-Хмару / ред. текстів та прим. М. Ореста. – Мюнхен, 1963. – 334, VII с., [15] : іл., портр.

Берладин Г.В. Її історія триває ... *Берладин Г.В.* Її історія триває ... (до 80-річчя Вінниця обл. наук. мед. б-ки) // Подол. книжник : альм. – Вінниця, 2013. – Вип. 5. – С. 44–45.

Бернандт Г.Б., Ямпольский И.М. Кто писал о музыке ... *Бернандт Г.Б., Ямпольский И.М.* Кто писал о музыке : библиографический словарь музыкальных критиков и лиц, писавших в дореволюционной России и СССР. – М., 1971. – Т. 1 : А–И. – 356 с.

Библиография русской библиографии ... Библиография русской библиографии / РГБ, НИО библиографии ; ред. Г.Л. Левин. – М., 2011. – 230 с.

Биковський Л. Книгарні – бібліотеки ... *Биковський Л.* Книгарні – бібліотеки – Академія. Спомини (1918–1922). – Мюнхе ; Денвер, 1971. – 152 с. : іл.

Биковський Л. У службах українській книжці ... *Биковський Л.* У службах українській книжці / Л. Биковський ; упоряд. : Л.Р. Винар. Я.Д. Ісаєвич ; НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. – Л. ; Нью-Йорк, 1997. – 326, [1] с.

Биобиблиогр. слов. учен. Харьк. ун-та ... Биобиблиографический словарь ученых Харьковского университета. Т. 1. Ректоры (1805–1919, 1933–1995) / сост.: В.Д. Прокопова [и др.]. – Х., 1995. – 129 с.

Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 1 ... Биографический словарь выпускников Киевской духовной академии. 1819–1920-е гг. : материалы из собрания проф. Протоиерея Ф.И. Титова и архива КДА : в 4-х т. – Т. 1 : А–Й / [сост. В.И. Ульяновский]. – К., 2014. – 576 с.

Биогр. слов. выпускников КДА. Т. 2 ... Биографический словарь выпускников Киевской духовной академии. 1819–1920-е гг. : материалы из собрания проф. Протоиерея Ф.И. Титова и архива КДА : в 4 т. – Т. 2 : К–П. / [сост. В.И. Ульяновский]. – К. : Издательский отдел Украинской Православной Церкви, 2015. – 624 с.

Биогр. словарь имп. С.-Петербур. ун-та. Т. 1 ... Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Санкт-Петербургского университета за истекшую третью четверть века его существования. 1896–1894 – Т. 1–2. СПб., 1896–98. – СПб., 1896. – Т. 1. – 419 с.

Биогр. словарь имп. С.-Петербур. ун-та. Т. 2 ... Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Санкт-Петербургского университета за истекшую третью четверть века его существования. 1896–1894. – СПб., 1898. – Т. 2. – 373 с.

Биогр. слов. ун-та св. Владимира ... Биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Университета св. Владимира. 1834–1884 / под ред. В.С. Иконникова. – К., 1884. – 816 с.

Бібліографи Одеської ДНБ ім. М. Горького ... Бібліографи Одеської державної наукової бібліотеки імені М. Горького : біобібліограф. довід. / упоряд. Л.М. Бур'ян ; наук. ред. і авт. вступ. ст. Г.Д. Зленко ; ред. І.С. Шелестович ; відп. за вип. О.Ф. Ботушанська. – О., 2002. – 255 с.

Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 ... Бібліографія писань співробітників відділу, що друкувалися рр. 1918–1925 // Зап. істор.-філол. від. – Кн. V (1924–1925). – К., 1925. – С. 308–349.

Бібліотека в історичному просторі ... Бібліотека в історичному просторі трьох епох : до 125-річчя Харк. держ. наук. б-ки ім. В.Г. Короленка : нариси / [Н.І. Полянська та ін. ; пер. англ. мовою: Г.М. Герасимова, В.А. Долбня, Л.І. Міллер]. – Х. : ІРІС, 2011. – 239 с. : іл., портр.

Бібліотека Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя ... Бібліотека Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя : історія, традиції, розвиток // Інформ.-наук. вісн. б-ки НДУ ім. Миколи Гоголя. – 2010. – № 1. – С. 19–21.

Бібліотека НТШ ... Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка : книги і люди : матеріали круглого столу / НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаника ; Наук. т-во ім. Шевченка у Львові ; упоряд. та заг. ред. Л.І. Ільницької ; редкол.: Л.І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Л., 1996. – 138 с.

Бібліотеки Києва (1941–1943) ... Бібліотеки Києва (1941–1943) ... Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1943) : Дослідження. Анотований покажчик. Публікації документів / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М. С. Грушевського, Держ. комітет архівів України, Центр. держ. архів вищих

органів влади та управління України ; уклад.: Л.А. Дубровіна, Н.І. Малолетова ; редкол.: О.С. Онищенко (голова), Г.В. Боряк, Л.А. Дубровіна, Н.М. Зубкова, О.О. Маврін, Н.В. Мавковська, Н.І. Миронець, В.Ю. Омельчук, Роман Процик, П.С. Лохань. – К., 2004. – 814 с.

Бібліотеки на Західноукраїнських землях ... Бібліотеки на західноукраїнських землях XVIII–XX ст. : доп. та повідомл. другої наук. конф., Львів, 29–30 жовт. 2004 р. / НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаника ; упоряд.: М.Р. Кульчицький, Н.С. Кунанець ; наук. ред. С. А. Арсірій. – Л., 2006. – 202 с.

Бібліотеки України ... Бібліотеки України загальнодержавного значення : історія і сучасність : зб. ст. / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; Асоціація бібліотек України ; редкол.: О.С. Онищенко (гол.) та ін. – К., 2007. – 253 с.

Білокінь С. Видання «Споминів» ... *Білокінь С.* Видання «Споминів» М. Грушевського : історія рукопису та видання // Укр. археогр. щорічник. – К., 2010. – Вип. 15. – С. 697–713.

Білокінь С.І. Довідкова книга з культурної спадщини України ... *Білокінь С.І.* Довідкова книга з культурної спадщини України : метабібліогр., зміст біогр. та ін. слов. тощо. Робочий зошит. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2009. – 514 с.

Білокінь С. Із старого листування ... *Білокінь С.* Із старого листування : Віктор Олександрович Романовський, 1890–1971 рр. // Спеціальні історичні дисципліни : питання теорії та методики. – 2004. – № 11, ч. 2. – С. 84–120.

Білокінь С. Музей України : збірка П. Потоцького : доба ... – *Білокінь С.* Музей України. Збірка П. Потоцького : доба, середовище, загибель / С.І. Білокінь ; НАН України. Ін-т історії України ; Київ. наук. т-во ім. Петра Могили. – К., 2002. – 251 с.

Білокінь С.І. Музей України : збірка П. Потоцького : дослідження ... *Білокінь С.І.* Музей України (Збірка П. Потоцького) : дослідження, матеріали : моногр. / Нац. Києво-Печер. іст.-культ. заповідник ; НАН України. Ін-т історії України. Центр культурол. студій. – 3-тє вид., доп. – К., 2006. – 476 с.

Білокінь С. На зламах епохи ... *Білокінь С.* На зламах епохи : спогади історика / С.І. Білокінь ; НАН України. Ін-т історії України. Центр культурол. студій. – Біла Церква : Видавць Олександр Пшонківський, 2005. – 336 с.

Білокінь С. Українські музейники ... *Білокінь С.* Українські музейники 1920-х рр. // Український музей. Збірник 1. Репринтне перевидання 1927 р. – К. : Фенікс, 2007. – С. 1–15.

Білокінь С. Щоденник Федора Ерста ... *Білокінь С.* Щоденник Федора Ерста : про боротьбу довкола української культурної спадщини у 1920–1930-х роках : публікація текстів // Пам'ять століть. – 2005. – Трав.-серп., № 3–4 (54–55). – С. 61–137.

Білокінь С.І. Масовий терор ... *Білокінь С.І.* Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.) : джерелознавче дослідження. Т. 1 / С.І. Білокінь ; НАН України. Ін-т історії України. – К., 1999. – 448 с.

Біобібліогр. слов. Харків. ун-ту ... Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 2 : Історики (1905–1920, 1933–2000) / уклад.: Б.П. Зайцев, С.І. Посохов, В.Д. Прокопова. – Х., 2001. – 350 с. : іл.

Біркина Н. Бібліотечний кореспондент ... *Біркина Н.* Бібліотечний кореспондент та його робота. – К., 1929. – 26 с.

Борович Б.О. Харківська громадська ... *Борович Б.О.* [Харківська громадська бібліотека ім. В.Г. Короленка] // Бібліолог. вісті. – 1926. – № 4. – С. 94–96.

Борович Б.О. История одной б-ки ... *Борович Б.О.* История одной библиотеки : письмо из Могилева-Подольского // Школа и жизнь. – 1916. – № 41–43 (26 окт.). – С. 11–12.

Боровой С.Я. Воспоминания ... *Боровой С.Я.* Воспоминания. – М. ; Иерусалим, 1993. – 383 с.

Боровой С.Я. Книга в Одесі ... *Боровой С.Я.* Книга в Одесі в 1917–1921 рр. // Пр. Одес. ЦНБ. – О., 1927. – Т. 1. – С. 172–176.

Боровой С.Я. Одеська державна ... *Боровой С.Я.* Одеська державна наукова бібліотека за п'ятнадцять років (1917–1932) // *Бібліографія революційного руху в Одесі (1820–1920).* – О., 1933. – С. IX–XVII.

Боровой С.Я. Одеська єврейська ... *Боровой С.Я.* Одеська єврейська академічна бібліотека ім. Менделе-Мойхер-Сфорима (С. Абрамовича) // *Бібліолог. вісті.* – К., 1926. – № 4. – С. 96–99.

Боряк Т. Документальна спадщина української еміграції ... *Боряк Т.* Документальна спадщина української еміграції в Європі : Празький архів (1945–2010) / Тетяна Боряк ; М-во культури України. Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – Ніжин : Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. – 544 с.

Боцяновский Вл. Публичная библиотека в Житомире ... *Боцяновский Вл.* Публичная библиотека в Житомире : по поводу ея 25-ти летия // *Киев. старина.* – 1891. – Т. XXXIV. – С. 254–283.

Бугаєва О. Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича ... *Бугаєва О.* Музичне товариство ім. М.Д. Леонтовича (1921–1931) : біогр. словник / Олена Бугаєва ; наук. ред. В.І. Попик ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2015. – 348 с.

Бур'ян Л.М., Рікун І.Е. Внесок ОДНБ ... *Бур'ян Л.М., Рікун І.Е.* Внесок Одеської державної наукової бібліотеки у створення бібліографічної бази України // *Скарбниця культури : зб. стат.* – О., 2004. – Вип. 3. – С. 22–26.

БЭ Южакова. Т. 11 ... *Большая энциклопедия : словарь общедоступных сведений по всем отраслям знания / Библиогр. ин-т (Мейер) в Лейпциге и Вене ; Книгоиздательское тов-во «Просвещение» в С.-Петербурге ; под ред. С.Н. Южакова.* – СПб., 1893. – Т. 11 : Киты – Ландана. – 794 с.

Вальо М.А. Листи Ю. Меженка до львів'ян ... *Вальо М.А.* Листи Ю. Меженка до львів'ян // *Зап. Львів. наук. б-ки України ім. В. Стефаника.* – Л., 1998. – Вип. 6. – С. 59–70.

Вергунов В.А. ДНСГБ УААН ... *Вергунов В.А.* Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН : історія і сьогодення. – К. : Аграрна наука, 2007. – 480 с.

Вергунов В.А. Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського ... *Вергунов В.А.* Життя та творчі звитяги директора ЦНСГБ В.А. Лебединського у 20-х та першій половині 30-х рр. XX ст. // *Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення Нац. наук. с.-г.б-ки Нац. акад. аграр. наук України, м. Київ, 19 трав. 2017 р.* – К., 2017. – С. 390–395.

Вергунов В.А. ННСГБ НААН : історична ретроспектика ... *Вергунов В.А.* Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України: історична ретроспектива до вікового ювілею / В.А. Вергунов ; Нац. акад. аграр. наук України. Нац. наук. с.-г. б-ка. – К., 2017. – 100 с.

Вергунов В.А. ННСГБ НААН : історія та сучасність ... *Вергунов В.А.* Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН : історія та сучасність : до 100-річчя від дня створення / В.А. Вергунов ; Нац. акад. аграр. наук України. Нац. наук. с.-г. б-ка. – К. : Аграр. наука, 2017. – 464 с.

Вергунов В.А. Професор О.Ф. Корнєєв ... *Вергунов В.А.* Професор О.Ф. Корнєєв – директор Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки у 1935–1941 та 1944–1964 рр. : віхи біографії // *Історія освіти, науки і техніки в Україні : матеріали XII Міжнар. конф. молодих учених та спеціалістів, присвяч. 100-річчю від дня створення Нац. наук. с.-г. б-ки Нац. акад. аграр. наук України, м. Київ, 19 трав. 2017 р.* – К., 2017. – С. 395–400.

Вернадский В.И. Дневники ... *Вернадский В.И.* Дневники 1917–1921 : октябрь 1917 – январь 1920 / М.Ю. Сорокина, С.Н. Киржаев, А.В. Мемелов, В.С. Неаполитанская. – К. : Наук. думка, 1994. – Кн. 1. – 272 с.

Верстюк В., Осташко Т. Діячі УЦР ... *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі Української Центральної Ради : бібліогр. довід. – К., 1998. – 256 с.

Видатні постаті Надвірнянщини ... Видатні постаті Надвірнянщини : біобібліогр. покажч. / уклад. М. Гринюк ; відп. за вип. М. Кушнерчук ; Надвірнянська ЦРБ. – Надвірна, 2014. – 100 с.

Видные ученые-юристы ... Видные ученые-юристы России (вторая половина XX века). Энциклопедический словарь биографий / под ред. В.М. Сырых. – М. : РАП, 2006. – 548 с.

Викладачі Ніжинської вищої школи ... Викладачі Ніжинської вищої школи : бібліогр. покажчик. Ч. 2. 1920–1940, Ч. 3. 1940–1970 / уклад.: Л.В. Гранатович, Т.П. Скатерна ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. Миколи Гоголя, Фундам. б-ка. – Ніжин, 2001. – 248 с.

Винар Л. Лев Юстимович Биковський ... *Винар Л.* Лев Юстимович Биковський (10. IV.1895 – 11. I.1992) // Укр. історик : журн. Укр. істор. т-ва. – Нью-Йорк ; Торонто ; Київ ; Львів ; Мюнхен, 1993. – № 1–4 (116–119), рік XXX. – С. 200–205.

Винничук Ю. Розіп'ята Муза. Т. 2. ... *Винничук Ю.* Розіп'ята Муза. Антологія українських поетів, які загинули насильницькою смертю : у 2 т. – Л., 2011. – Т. 2. – 624 с.

Відзначені за заслуги для народу ... Відзначені за заслуги для народу : почесні члени «Просвіти» // Народний ілюстрований календар т-ва «Просвіта» на звичайний рік 1930. – Л., 1929. – С. 163–178.

Вінницька ОУНБ ... Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва в контексті історії та інноваційному поступі сьогодення : моногр. / авт. кол.: Абраменко Г.М. та ін. ; Вінниц. обл. універсал. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва. – Вінниця, 2007. – 312 с. : фото.

Гальчак Д.С. Краєзнавці Вінничини ... *Гальчак Д.С.* Краєзнавці Вінничини : Біографії. Бібліографії. – Вінниця : Книга-Вега, 2005. – 144 с.

Гарбар Л.В. Біографічні джерела ... – *Гарбар Л.В.* Біографічні джерела з історії дослідження української бібліотечної справи (1918–1934) з архіву Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського та питання персоналогічної реконструкції // Волин. істор. зап. – 2010. – Т. 5. – С. 210–219.

Гарбар Л.В. Внесок вчених ВБУ ... *Гарбар Л.В.* Внесок вчених ВБУ у розвиток бібліотечної класифікації у 20–30-роках XX ст. // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – 2012. – Вип. 34. – С. 425–437.

Гарбар Л.В. Ніна Володимирівна та Олена Володимирівна Піскорські ... *Гарбар Л.В.* Ніна Володимирівна та Олена Володимирівна Піскорські – діячі української бібліотечної справи // Рукоп. та книж. спадщина України. – 2012. – Вип. 16. – С. 390–416.

Гарбар Л.В. Розвиток бібл. справи та бібліотекознав. ... *Гарбар Л.В.* Розвиток бібліотечної справи та бібліотекознавства у Національній (Всенародній) бібліотеці України (1918–1933) // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2012. – Вип. 15. – С. 198–222.

Генералітет українських визвольних змагань ... Генералітет українських визвольних змагань : біограми генералів та адміралів українських військових формацій першої половини XX століття / О. Колянчук, М. Литвин, К., Науменко. – Л., 1995. – 285 с.

Генпенер-Лінка Н.В. Спогади ... *Генпенер-Лінка Н.В.* Спогади про Всеукраїнське музейне містечко 1929–1939 рр. // Лаврський альманах : зб. наук. пр.. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 142–175.

Герасимчук В.С., Катаргіна Т.І. Каталог-довідник ... *Герасимчук В.С., Катаргіна Т.І.* Каталог-довідник : Пам'ятки та місця, пов'язані з політичними, державними, військовими діячами, видатними представниками культури, науки, мистецтва України в Російській Федерації // Українська діаспора в Російській Федерації : історико-культурна спадщина / автори : В.О. Горбик (кер.) та ін. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2011. – С. 162–273.

Геринович В. До історії Кам'янець-Поділ. ІНО ... Геринович В. До історії Кам'янець-Подільського інституту наросвіти // Зап. Кам'янець-Поділ. Ін-ту наросвіти. – Кам'янець на Поділля, 1927. – Т. 2. – С. 24.

Головащенко С.І. Дослідження та викладання Біблії в КДА ... Головащенко С.І. Дослідження та викладання Біблії в Київській духовній академії XIX – поч. XX ст. – К., 2012. – 356 с.

Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей ... Гордієнко А.І. Історія розвитку бібліотек України для дітей (кінець XIX–XX ст.) : моногр. / Нац. б-ка України для дітей ; А.І. Гордієнко, А.С. Кобзаренко (кер. авт. кол.) ; наук. ред. Л.П. Каліберда, Н.О. Новікова. – К. : Вид-во Ліра-К, 2015. – 592 с.

Григор'єв В. На вітрах історії ... Григор'єв В. На вітрах історії : моногр. – Полтава, 2012. – 290 с.

Гришин А.Д. Відомості ... Гришин А.Д. Відомості про співробітників Заповідника (20–30-ті роки) : іст. довідка // Лаврський альманах : зб. наук. праць. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 47–52.

Дарители научной библиотеки ... Дарители научной библиотеки Одесского (Новоросийского) университета (1865–1920) : материалы к истории Одесского национального университета им. И.И. Мечникова / сост.: Е.В. Бережков, Е.В. Полевщикова, Е.В. Савельева, В.В. Самодурова ; науч. ред. В.А. Смынтына. – О., 2005. – 424 с.

Дашкевич Я.Р. Після погрому ... Дашкевич Я.Р. Після погрому : про долю і недолю бібліотеки НТШ // Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка : книги і люди : матеріали круг. столу / упоряд. та заг. ред. Л.І. Ільницької ; НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаніка ; НТШ у Львові. – С. 9–14.

Дашкевич Я. Постаті ... Дашкевич Я. Постаті : нариси про діячів історії, політики, культури / упоряд.: М. Капраль, Г. Сварник, І. Скочиляс, А. Фелонюк ; Львів. відділення Ін-ту укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського НАН України. – 3-тє вид., допов. – Л. : Літ. агенція «Піраміда», 2016. – 924 с.

Дениско Л. Бібліотека КДА ... Дениско Л. Бібліотека Київської духовної академії (1819–1919) / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; наук. ред. О.С. Онищенко. – К., 2006. – 224 с.

Дениско Л.М. Автографи на книжках ... Дениско Л.М. Автографи на книжках з колекції рідкісних вид. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2007. – 132 с.

Дениско Л.М. Бібліотека та архів ... Дениско Л.М. Бібліотека та архів Олексія Захаровича Попільницького / НАН України ; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; наук. ред. О.С. Онищенко. – К., 2009. – 476 с.

Деятели отечественной библиографии ... Деятели отечественной библиографии (1917–1929) : справ. : Ч. 1 / В.И. Гульчинский, В.А. Фокеев. – М., 1994. – 211, [1] с.

Деятели революционного движения в России ... Деятели революционного движения в России : био-библиографический словарь : от предшественников декабристов до падения царизма / под ред. Вл. Виленского-Сибирякова, Феликса Кона, А.А. Шилова [и др.] ; Всесоюзное общество политических каторжан и ссыльно-поселенцев. – М., 1933. – Т. 3 : Восемьдесятые годы, вып. 1 : А-В / сост.: М.М. Клевенский, Е.Н. Кушева, А.А. Шилов. – 1933. – XVII, [1] с., 690 стб.

Дзюбан Р. Бібліотека Публічна Руського народного інституту «Народний дім» ... Дзюбан Р. Бібліотека Публічна Руського народного інституту «Народний дім» та її втрати в роки Другої світової війни // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаніка : зб. наук. пр. – Л., 2009. – Вип. 1 (17). – С. 405–406.

Дивний І. Український історик Пилип Клименко ... Дивний І. Український історик Пилип Клименко (1887–1955) : док.ум.-біогр. нарис // Наук. зап. : зб. пр. молодих вчених та аспірантів Ін-ту укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського НАН України. – К., 1996. – Т. 1. – С. 356–386.

Директорія, Рада Народних Міністрів УНР. Т. 1 ... Директорія, Рада Народних Міністрів Української Народної Республіки. Листопад 1918 – листопад 1920 рр. : док. і матеріали : у 2 т., 3 ч. Т. 1 / упоряд.: В.Верстюк (кер.) та ін. – К. : Вид-во Олени Теліги, 2006. – 688 с.

Дитячі бібліотекарі України ... Дитячі бібліотекарі України. Сто кращих / Держ. закл. «Нац. Б-ка України для дітей»; редкол.: А.С. Кобзаренко (відп. ред.) та ін. – К., 2012. – 208 с. : портр.

Дідик М. Становлення і розвиток ... *Дідик М.* Становлення і розвиток методики книго-опису в українському біблієкознавстві ХІХ–ХХ ст. : на прикладі організації алфавітних каталогів Бібліотеки НТШ // Зап. Львів. наук. б-ки України ім. В. Стефаника. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 63–83.

Діячі науки і культури України ... Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / О.В. Даниленко, Л.В. Іваницька, В.Ф. Колесник та ін. ; за заг. ред. А.П. Коцура, В.П. Кацура, Н.В. Терес ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. ; Чернівці : Книги-ХХІ, 2010. – 688 с.

Дмитренко Н. Щоб пам'ятали... *Дмитренко Н.* Щоб пам'ятали ... : трагічні долі провінційних музейників Північного Українського Лівобережжя 20–30-х років ХХ ст. // Ніжин. старовина. – 2010. – Вип. 10 (13). – С. 158–162.

Дмитриченко І.В. Репресовані люди ... *Дмитриченко І.В.* Репресовані люди. Б.О. Борович // Бібліотека в історичному просторі трьох епох : до 125-річчя Харківської державної наукової бібліотеки : нариси. – Х., 2011. – С. 132–137.

До першої річниці визволення Західної України ... До першої річниці визволення Західної України від гніту панської Польщі : бібліогр. покажч. / Львів. філіал БАН УРСР ; скл. : А.І. Генсьорський, В.П. Тур'ян ; ред. Я.І. Зайкін. – Л., 1940. – 44 с.

Добіаш А.В. Заметка об основной библиотеке ... *Добіаш А.В.* Заметка об основной библиотеке Историко-филологического института князя Безбородко, составленная по случаю реорганизации библиотеки. – Нежин, 1895. – 39 с.

Довідник з історії України ... – Довідник з історії України (А–Я) : посібн. для серед. загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста ; Ін-т іст. дослідж. Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка. – 2-ге вид., доопрац. і доповн. – К. : Генеза, 2001. – 1136 с.

Дослідники історії Південної України ... Дослідники історії Південної України : біобібліогр. довід. / упоряд. Ігор Лиман. – К., 2016. – Т. 2. – 496 с. : іл.

Дригайло В.Г., Дригайло С.В. 100 років НТБ НТУУ «КПІ» ... *Дригайло В.Г., Дригайло С.В.* 100 років Науковій технічній бібліотеці НТУУ «КПІ» імені професора Г.І. Денисенка. – К., 2009. – 170 с.

Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М. З історії створення ВФ ВБУ ... *Дубровіна Л.А., Зубкова Н.М.* З історії створення Вінницької філії Всенародної бібліотеки України // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація : наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – 1998. – Вип. 1. – С. 26–28.

Дубровіна Л., Онищенко О. Бібліотечна справа в Україні ХХ ст. ... *Дубровіна Л., Онищенко О.* Бібліотечна справа в Україні ХХ ст. / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко. – К., 2009. – 530 с.

Дубровіна Л.А. Бібліотечна діяльність ... *Дубровіна Л.А.* Бібліотечна діяльність емігрантських українознавчих центрів у 20–30-х роках ХХ ст. // Бібл. вісн. – 2009. – № 2. – С. 3–13.

Дубровіна Л.А. ВБУ ... *Дубровіна Л.А.* Всенародна бібліотека України під час реорганізації її діяльності в 1929–1934 рр. // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація : наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 4–17.

Дубровіна Л.А. М.П. Василенко та В.І. Вернадський ... *Дубровіна Л.А.* М.П. Василенко та В.І. Вернадський як фундатори Національної бібліотеки Української держави // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921) : зб. наук. пр. – К., 1998. – С. 185–198.

Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа ... Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті. – К., 2009. – 530 с.

Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1941–1964) ... Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (1941–1964). – К. : Наук. думка, 2003. – 357 с.

Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1965–1991) ... Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. 1965–1991. – К., 2008. – 374 с.

Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія НБУВ (1918–1941) ... Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. 1918–1941. – К. : НБУВ, 1998. – 335 с.

ЕГУ. Т. 1 ... Енциклопедія історії України. Т. 1 : А–В / ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін. ; редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України. Ін-т історії України. – К. : Наук. думка, 2003. – 671 с. : іл.

ЕГУ. Т. 2 ... Енциклопедія історії України. Т. 2 : Г–Д / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України. Ін-т історії України. – К. : Наук. думка, 2004. – 528 с. : іл.

ЕГУ. Т. 7 ... Енциклопедія історії України. Т. 7 : Мл–О / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; НАН України. Ін-т історії України. – К. : Наук. думка, 2010. – 728 с. : іл.

Елкина Н.Н. Из истории науки и культуры ... Елкина Н.Н. Из истории науки и культуры : кросскультурные научные связи России и Украины. Российская Академия наук и Академическая библиотека // Международный Научный Институт «Education». – Новосибирск, 2014. – № 3. – С. 148–157.

Енциклопедія української діаспори. Т. 4 ... Енциклопедія української діаспори / за ред. В. Маркуся. – К. ; Нью-Йорк ; Чикаго ; Мельбурн, 1995. – Т. 4. – 248 с.

Енциклопедія для видавця та журналіста ... Енциклопедія для видавця та журналіста / Ю.В. Бондар, М.Ф. Головатий, М.І. Сенченко ; [редкол.: Г.В. Щокін та ін.] ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Книжк. палата України. – К. : Персонал, 2010. – 399 с.

Енциклопедія Львів. ун-ту ... Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. Івана Франка : матеріали до енцикл. / ред.: С. Макарчук ; упоряд.: Н. Швець. – Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 196 с.

Енциклопедія Львова ... Енциклопедія Львова / за ред. А. Козицького, І. Підкови. – Л., 2007. – Т. 1. – 656 с.

ЕСУ. Т. 1 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 1 : А / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Координац. бюро ЕСУ НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2001. – 823 с.

ЕСУ. Т. 2 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 2 : Б–Біо / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Координац. бюро ЕСУ НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2003. – 871 с.

ЕСУ. Т. 3 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 3 : Біо–Бя / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Координац. бюро ЕСУ НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2004. – 695 с.

ЕСУ. Т. 4 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 4 : В–Вог / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2005. – 699 с.

ЕСУ. Т. 5 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 5 : Вод–Гн / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2006. – 727 с.

ЕСУ. Т. 6 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 6 : Го–Гю / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2006. – 711 с.

ЕСУ. Т. 7 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 7 : Г–Ді / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2007. – 707 с.

ЕСУ. Т. 8... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 8 : Дл–Дя / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2008. – 715 с.

ЕСУ. Т. 9... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 9 : Е–Ж / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2009. – 711 с.

ЕСУ. Т. 10 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 10 : З–Зор / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2010. – 711 с.

ЕСУ. Т. 11 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 11 : Зор–Как / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2011. – 710 с.

ЕСУ. Т. 12 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 12 : Кал–Киї / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2012. – 711 с.

ЕСУ. Т. 13 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 13 : Киї–Кок / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2013. – 711 с.

ЕСУ. Т. 14 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 14 : Кол–Кос / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2014. – 767 с.

ЕСУ. Т. 15 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 15 : Кот–Куз / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2014. – 711 с.

ЕСУ. Т. 16 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 16 : Куз–Лев / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2016. – 711 с.

ЕСУ. Т. 17 ... Енциклопедія Сучасної України. – Т. 17 : Лег–Лощ / НАН України ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка ; Ін-т енцикл. досліджень НАН України ; редкол.: І.М. Дзюба (співголова) та ін. – К., 2016. – 711 с.

ЕУ. Т. 5 ... Енцикл. українознавства. Словн. част. Т. 5. – Париж ; Нью-Йорк, 1966. – 2000 с.

ЕУ. Словн. част. ... Енцикл. українознавства. Словн. част. Т. 4 / гол. ред. В. Кубійович ; Наук. т-во ім. Т.Г. Шевченка. – Репринтне відтворення вид. 1955–1984 рр. – Л., 1994. – 1599 с.

Євген Чикаленко, Андрій Ніковський. Листування ... Євген Чикаленко, Андрій Ніковський. Листування. 1908–1921 роки / упоряд.: Н. Миронець, Ю. Середенко, І. Старовойтенко. – К., 2010. – 448 с.

Єфремов С. Щоденники ... Єфремов С.О. Щоденники, 1923–1929 / упоряд.: О.І. Путро (гол. упоряд.) та ін. ; редкол.: О.С. Онищенко, О.І. Путро, М.І. Панчук та ін. – К., 1997. – 848 с.

Життя й революція ... Життя й революція. 1925–1934 : систематичний показч. змісту / уклад. Н.М. Рева ; ред. М.П. Гуменюк. – Л., 1970. – 163 с.

З діяльності Тимчасового Комітету для заснування Всенародної (Національної) бібліотеки ... З діяльності Тимчасового Комітету для заснування Всенародної (Національної) бібліотеки // Книжн. вісн. – 1919. – Кн. 1. – С. 8–14.

З порога смерті ... З порога смерті : письменники України – жертви сталінських репресій / авт.: Бойко Л.С. та ін. – К. : Рад. письменник, 1991. – Вип. I / упоряд. О.Г. Мусієнко. – 494 с.

За сто лет ... За сто лет : биографический словарь профессоров и преподавателей имп. Казанского университета (1804–1904) / под ред. Н.П. Загоскина. – Казань, 1904. – Ч. 1 – 553 с.; Ч. 2 – 455 с.

Завальнюк О.М. Історія Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту в іменах ... *Завальнюк О.М.* Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах : 1918–1921 рр. – Кам'янець-Поділ. : Абетка-НОВА, 2006. – 632 с.

Завальнюк О.М. Проф.-викл. корпорація і фундам. б-ка ... *Завальнюк О.М.* Професорсько-викладацька корпорація і фундаментальна б-ка Кам'янець-Поділ. держ. укр. ун-ту (1918–1920 рр.) // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Поділ., 2007. – Т. 10. – С. 59–74.

Завальнюк О.М. Укр. еліта ... *Завальнюк О.М.* Українська еліта і творення національної університетської освіти : фундатори й будівничі (1917–1920) рр.). – Кам'янець-Поділ. : Абетка-НОВА, 2005. – 496 с.

Заремба О.С. Видавн. та бібл. діяльність укр. еміграції ... *Заремба О.С.* Видавнича та бібліотечна діяльність української еміграції в Чехо-Словаччині (1918–1939). – К., 2006. – 175 с.

Збірник оглядів фондів ... Збірник оглядів фондів відділу рукописів / АН УРСР, ДПБ ; уклад. : А.Г. Адаменко, М.П. Візир, І.Д. Лисоченко, С.Й. Петров, Й.В. Шубинський. – К. : Вид-во АН УРСР, 1962. – 116 с.

Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля ... Звідомлення Вінницької філії Всенародної бібліотеки України та Кабінету виучування Поділля з 1 жовтня 1925 р. до 1 жовтня 1926 р. / Вінниц. філія Всенар. б-ки України ; Каб. виучування Поділля. – Вінниця, 1926. – 5 с. – (Вип. 9).

Звідомлення ВФ ВБУ та Каб. виучув. Поділля: ювіл. підсум. досягнень ... Звідомлення Вінниц. філії ВБУ та Кабінета виучув. Поділля з 1.X 1926 р. до 1.X 1927 р. : ювілейне підсумування досягнень з нагоди 10 річниці Жовтневої Революції / Вінницька філія Всенар. б-ки при Українській АН. Кабінет виучув. Поділля. – Вінниця, 1927. – 8 с. – (Вип. 15).

Звідомлення про діяльність Кабінета виучув. Поділля ВФ ВБУ ... Звідомлення про діяльність Кабінета виучув. Поділля Вінницької філії Всенародної бібліотеки України при ВУАН з 13 травня 1924 року по 1 квітня 1925 року // Дика рослинність Поділля : схематич. нарис / О. Савостьянов ; Вінниц. філії Всенар. б-ки України, Каб. виучув. Поділля. – Вінниця, 1925. – С. 69–71.

Звіт Вінницької центральної бібліотеки ... Звіт Вінницької центральної бібліотеки : до 15-річчя Жовт. революції та 25-річчя існування центр. б-ки. – Вінниця : Держдрукарня ім. Леніна, 1932. – 13 с.

Зворський С.Л. Внесок діячів ... *Зворський С.Л.* Внесок діячів Львівського товариства «Просвіта» у розвиток теорії і практики бібліотечної справи в Україні (1868–1939 рр.) // Історія бібліотечної справи в Україні. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 29–40.

Зленко Г.Д. Жертва двох теророрів ... *Зленко Г.Д.* Жертва двох теророрів // Вечер. Одеса. – 1998. – 29 окт.

З-над Божої ріки ... З-над Божої ріки : літ.-біобібліогр. слов. Вінниччини / ред. А.М. Подолінний. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Вінниця : Континент-Прим, 2001. – 408 с.

Зніщенко М.П. Педагогічні аспекти ... *Зніщенко М.П.* Педагогічні аспекти в бібліотечній діяльності Д.Ю. Доброї. – К., 1999. – 139 с.

Ист.-филол. ф-т Харьк. ун-та за первые 100 лет ... Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905). I. История факультета. II. Биографический словарь профессоров и преподавателей / под ред. М.Г. Халанского и Д.И. Багалия. – Х., 1908. – VIII, 168 с., 400 с., XII.

Истор.-филол. ин-т кн. Безбородко ... Историко-филологический институт князя Безбородко в Нежине. 1875–1900. Преподаватели и воспитанники. – Нежин : Типо-литогр. М.В. Глезера, 1900. – 120 с.

Историки-слависты СССР ... Историки-слависты СССР : биобиблиогр. справ. / сост. С.И. Сидельников, Г.И. Чернявский. – Х., 1969. – 109 с.

Исторический очерк ... Одесская государственная научная библиотека им. А.М. Горького : истор. очерк / ОГНБ им. А.М. Горького ; редкол.: А.С. Ключенко, С.А. Купенев, Н.Н. Пашенко. – О. : Тип. «Черномор. Комуна», 1941. – 183 с. : ил.

История ЦНБ АН УССР ... История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР / отв. ред. И.К. Белодед ; редкол.: Л.И. Гольденберг, А.П. Дараган, Н.П. Рудь, Ф.З. Шимченко. – К. : Наук. думка, 1979. – 225 с.

Иващук Л.А. Петро Іванович Рулін ... *Иващук Л.А.* Петро Іванович Рулін – перший директор Музею театрального, музичного та кіномистецтва України // Укр. біографістика. – 2010. – Вип. 7. – С. 180–191.

Інститут історії України ... Інститут історії України НАН України. 1936–2006. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2006. – 818 с., іл.

Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ... Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Наукова діяльність, структура, працівники / Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України ; відп. ред. Я. Ісаєвич. – Л., 2001. – 336 с.

Ін-т історії України НАН України ... Інститут історії України НАН України. 1936–2006 / відп. ред. В.А. Смолій ; редкол.: В.А. Смолій (голова), В.Ф. Верстюк, С.В. Віднянський, В.О. Горбик, В.М. Даниленко, М.Ф. Дмитрієнко, Г.В. Касьянов, С.В. Кульчицький, О.Є. Лисенко, Ю.А. Пінчук, О.П. Реєнт, О.С. Рубльов, Н.О. Терентьева, П.Т. Тронько, О.А. Удод, О.В. Юркова (відп. секр.) ; НАН України. Ін-т історії України. – К. : Ін-т історії України, 2006. – 818 с.

Історія АН України (1918–1923) ... Історія Академії наук України (1918–1923) : документи і матеріали / АН України. Ін-т укр. археогр., Центр. наук. б-ка ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознав., Ін-т рукопису ; редкол.: П.С. Сохань (відп. ред.) та ін. ; упоряд. В.Г. Шмельов, В.А. Кучмаренко та ін. – К., 1993. – 575 с.

Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні. Т. 2 ... Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні : ретросп. бібліогр. покажч. публ. сер. XVIII – поч. XXI ст. : у 2 т. Т. 2 / М-во культури України. Нац. парлам. б-ка України ; авт.-уклад. С.Л. Зворський ; наук. ред. Л.М. Любаренко ; відп. за вип. Т.І. Вилегжаніна. – К., 2013. – 240 с.

Історія і сьогодення Наук. б-ки НПУ ім. М.П. Драгоманова ... Історія і сьогодення Наукової бібліотеки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова / уклад.: Л.В. Савенкова, Н.І. Тарасова, Е.В. Татарчук. – К. : Освіта України, 2011. – 281, [1] с. : іл., табл.

Історія НАН України (1924–1928) ... Історія Національної академії наук України (1924–1928) : документи і матеріали / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАН України ; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України ; упоряд. В.А. Кучмаренко та ін. – К. : НБУВ, 1998. – 764 с.

Історія НАН України (1929–1933) ... Історія Національної академії наук України (1929–1933) : документи і матеріали / упоряд. Т.В. Вересовська та ін. ; відп. ред. П.С. Сохань та ін. ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 1998. – 542 с.

Історія НАН України (1934–1937) ... Історія Національної академії наук України (1934–1937) : документи і матеріали / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознавства ; редкол.: О.С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К. : НБУВ, 2003. – 834 с.

Історія НАН України (1938–1941) ... Історія Національної академії наук України (1938–1941) : документи і матеріали / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознавства ; редкол. : О.С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К., 2003. – 920 с.

Історія НАН України (1941–1945) ... Історія Національної академії наук України (1941–1945). Ч. 2 : Додатки / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознав. ; Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського ; редкол. : О.С. Онищенко (відп. ред.) та ін. – К., 2007. – 576 с.

Історія НАН України (1946–1950) ... Історія Національної академії наук України (1946–1950). Ч. 2 Додатки. – К., 2008. – 716 с.

Історія НАН України (1951–1955) ... Історія Національної академії наук України (1951–1955). Ч. 2 : Додатки / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознав. ; Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М. С. Грушевського / редкол.: О.С. Онищенко (гол. ред.) ; упоряд.: Л.М. Яременко, С.В. Старовойт, Г.В. Індиченко, О.І. Вербіцька, С.М. Коваленко, Є.С. Костюк, І.М. Шихненко. – К., 2012. – 916, [2] с.

Історія НАН України (1956–1960) ... Історія Національної академії наук України (1956–1960). Ч. 2 : Додатки / редкол.: О.С. Онищенко (голов. ред.) та ін. ; упоряд.: Л.М. Яременко, Г.В. Індиченко, С.В. Старовойт та ін. ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т архівознав. – К., 2016. – 1064 с.

«І тільки незмінна книга!» : зб. статей до 120-річчя від дня народження Юрія Олексійовича Меженка (1892–1969) / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; уклад., відп. ред. Н.В. Стрішенець. – К., 2013. – 120 с.

Кабінет виучування Поділля ... Кабінет виучування Поділля – яскрава сторінка краєзнавчого руху на Вінниччині (1924–1930) : біобібліогр. покаж. – Вінниця, 2011. – 110 с.

Кам'янець-Поділ. держ. ун-т : минуле і сьогодення ... Кам'янець-Подільський державний університет : минуле і сьогодення. – Кам'янець-Поділ., 2003. – 408 с.

Капелюшний В.П. Замасковані імена ... *Капелюшний В.П.* Замасковані імена : псевдоніми і криптоніми та проблеми атрибуції авторства в історіографії українських національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. – К., 2001. – 104 с.

Кашеварова Н.Г. Діяльність Оперативного штабу Розенберга ... *Кашеварова Н.Г.* Діяльність Оперативного штабу Розенберга з вивчення нацистами «східного простору» (1940–1945). Ч. 1 : Джерелознавче дослідження / Н.Г. Кашеварова ; НАН України. Ін-т історії України. – К. : Ін-т історії України, 2014. – 552 с.

КДА в іменах. Т. 1 ... Київська духовна академія в іменах : 1819–1924 : енцикл. : в 2 т. / упоряд. і наук. ред. М.Л. Ткачук ; відп. ред. В.С. Брюховецький. – Т. 1 : А–К. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 740 с. : іл.

КДА в іменах. Т. 2 ... Київська духовна академія в іменах : 1819–1924 : енциклопедія : в 2 т. / упоряд. і наук. ред. М.Л. Ткачук ; відп. ред. В.С. Брюховецький. – Т. 2 : Л–Я. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 1004 с. : іл.

Київ : жертви репресій. Т. 1 ... Київ : жертви репресій. Т. 1 / упоряд. Л. Абраменко ; голов. ред. Л. Танюк. – 1997. – 495 с.

Київ : жертви репресій. Т. 2 ... Київ : жертви репресій. Т. 2 / упоряд. Л.М. Абраменко ; редкол.: М.О. Потебенько (голова) та ін. – 1999. – 352 с.

Київський Центральний архів давніх актів 1852–1943 ... Київський Центральний архів давніх актів 1852–1943 : зб. док. / упоряд.: Л.М. Муровцева, В.В. Страшко, Л.А. Сухих. – К., 2002. – Т. 1. – 456 с.

Кияни : біогр. словник ... Кияни : біогр. словник / Українське т-во істориків науки, Ін-т гуманіст. дослідж. ; голов. ред. Ю.О. Храмов. – К. : Фенікс, 2004. – 455 с. : портр.

Ківишар Т.І. Просвітницька спадщина Софії Русової ... *Ківишар Т.І.* Просвітницька спадщина Софії Русової // Пр. Центру пам'яткознавства. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 173–187.

Ківишар Т.І. Внесок празької укр. еміграції ... *Ківишар Т.І.* Внесок празької української еміграції у розвиток бібліотекознавства, книгознавства й бібліографії : діяльність Петра Зленка // Українська біографістика : зб. наук. пр. – К., 2013. – Вип. 10. – С. 241–281.

Книга : енцикл. ... Книга : энциклопедия / редкол. : И.Е. Баренбаум, А.А. Беловицкая, А.А. Говоров и др. – М. : Большая Российская энциклопедия, 1998. – 800 с. : ил.

КНУ ім. Тараса Шевченка ... Київський національний університет ім. Тараса Шевченка : Незабутні постаті / [авт.-упоряд.: О. Матвійчук, Н. Струк ; редкол.: В.В. Скопенко, О.В. Третьяк, Л.В. Губерський, О.К. Закусило, В.І. Андрейцев, В.Ф. Колесник, В.В. Різун та ін.]. – К. : Світ Успіху, 2005. – 463 с.

Коваленко С.Д. Научно-организационная деятельность ... *Коваленко С.Д.* Научно-организационная деятельность Сельскохозяйственного научного комитета Украины (1918–1927) по координации отраслевых исследований // Studies in the history of biology. – 2012. – Vol. 4, No. 3. – С. 71–73.

Ковальчук Г. Видавнича діяльність УНІК ... *Ковальчук Г.* Видавнича діяльність УНІК // Бібл. вісн. – 1997. – № 6. – С. 28–31.

Ковальчук Г.І. Директори ВБУ ... *Ковальчук Г.І.* Директори Всенародної бібліотеки України (20–30-ті рр.) // 3 арх. ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 2000. – № 2/4 (13/15). – С. 179–206.

Ковальчук Г.І. Доля репресованих директорів ВБУ ... *Ковальчук Г.І.* Доля репресованих директорів ВБУ у 20–30-х роках // Рукоп. та книж. спадщина України : археорг. дослідж. унік. арх. та бібл. фондів. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 3–21.

Ковальчук Г.І. Дослідження стану бібліотек України ... *Ковальчук Г.І.* Дослідження стану бібліотек України та їх роботи з читачами у 1927–1928 рр. // Історія бібл. справи в Україні : зб. наук. пр. / М-во культури України. Нац. парлам. б-ка України. – К., 1995. – Вип. I. – С. 58–62.

Ковальчук Г.І. Керівники ВБУ – НБУВ (1918–1998) ... *Ковальчук Г.І.* Керівники ВБУ – НБУВ (1918–1998) // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 18–28.

Ковальчук Г.І. Репресовані директори ВБУ ... *Ковальчук Г.І.* Репресовані директори ВБУ // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація : наук. пр. НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 39–45.

Ковальчук Г.І. Співробітники УНІК – жертви політичних репресій ... *Ковальчук Г.І.* Співробітники УНІК – жертви політичних репресій // Наук. пр. НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 52–94.

Ковальчук Г.І. УНІК ... *Ковальчук Г.І.* Український науковий інститут книгознавства (1922–1936). – К., 2015. – 684, [4] с.

Корпусова В.М. З історії Київ. інтелігенції ХХ ст. ... *Корпусова В.М.* З історії Київської інтелігенції ХХ ст. : до сторіччя народження М.І. Вязьмітіної (22.04.1896–3.04.1994) // Музейні читання. Матеріали наук. конф. Музею історичних коштовностей України – філії Нац. музею історії України (17–18 груд. 1996 р.) – К., 1998. – С. 8–11.

Корпусова В.М. Родина О.П. Новицького ... *Корпусова В.М.* Родина О.П. Новицького, М. Вязьмітіної – київські друзі М. Волошина // Укр. біографістика : зб. наук. пр. – Вип. 5. – К., 2009. – С. 176–185.

Костриця М.Ю. Товариство дослідників Волині ... *Костриця М.Ю.* Товариство дослідників Волині : історія, діяльність, постаті. – Житомир : М.А.К., 2001. – 360 с. : іл.

Кравців Б. Удар в основу ... *Кравців Б.* Удар в основу. Ліквідація наукових дослідів над давньою українською літературою в УРСР // Сучасність. – 1961. – № 5. – С. 59–74.

Крайній К.К. Історики КПЛ ... *Крайній К.К.* Історики Києво-Печерської лаври ХІХ – початку ХХ століть. – К., 2000. – 240 с. : іл.

Кривенко М. Рукописна збірка бібліотеки «Студіону» ... *Кривенко М.* Рукописна збірка бібліотеки «Студіону» у Львові (1909–1940) : за фрагментом каталогу // Зап. Львів. наук. б-ки України ім. В. Стефаника. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 221–241.

Кудрицький М. Бібліотека Волин. центр. н.-д. музею ... Кудрицький М. Бібліотека Волинського Центрального науково-дослідного музею // Бібліол. вісті. – К., 1926. – № 3. – С. 88–89.

Кулаковська Т.Л. Наук.-метод. діяльність НБУВ ... Кулаковська Т.Л. Науково-методична діяльність НБУВ та її вплив на становлення мережі бібліотек науково-дослідних установ НАН України у 20–30-х роках ХХ ст. // Бібл. вісн. – 2004. – № 3. – С. 2–11.

Кульчицька Т. Друкарня та книгарня НТШ ... Кульчицька Т. Друкарня та книгарня НТШ в контексті книговидавничого процесу Львова першої половини ХХ ст. // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника. – Вип. 1 (17). – Л., 2009. – С. 82–105.

Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа ... Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа на західноукраїнських землях (ХІІІ ст. – 1939 р.) : консолідований інформаційний ресурс : моногр. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 448 с.

Кусій Л. «Спецфонд» Львів. філії БАН УРСР ... Кусій Л. «Спецфонд» Львівської філії Бібліотеки АН УРСР : початки організації (1940–1941) // Зап. Львів. наук. б-ки України ім. В. Стефаника. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 368–378.

Лавріненко Л. Становлення та бібліографічний аспект діяльності Чернігівської обласної наукової медичної бібліотеки ... Лавріненко Л. Становлення та бібліографічний аспект діяльності Чернігівської обласної наукової медичної бібліотеки (1933–2012) // Вісн. Книж. палати. – К., 2013. – № 12. – С. 38–41.

Левченко В.В. Деятельность научных династий ... Левченко В.В. Деятельность научных династий историков Одессы в 1920–40-х гг. // Проблемы славяноведения : сб. научн. ст. и материалов. – Брянск : РИО БГУ, 2011. – Вип. 13. – С. 192–210.

Левченко В.В. Життя та наук.-громад. діяльність Валентина Івановича Селінова ... Левченко В.В. Життя та науково-громадська діяльність Валентина Івановича Селінова : до 130-річчя з дня народження // Юго-Запад. Одессика : историко-краеведческий альманах. – О., 2006. – Вип. 2. – С. 256–266.

Левченко В.В. Історія Одеського ІНО (1920–1930 рр.) ... Левченко В.В. Історія Одеського Інституту народної освіти (1920–1930 рр.) : позитивний досвід невдалого експерименту : моногр. / В.В. Левченко ; відп. ред. В.М. Хмарський ; наук. ред. Т.М. Попова. – О., 2010. – 428 с.

Левченко В.В. Судьбы сотрудников научной библиотеки ... Левченко В.В. Судьбы сотрудников научной библиотеки Одесского университета на фоне социально-политических трансформаций первой трети ХХ века // Вісн. Одес. Нац. ун-ту. – О., 2013. – Т. 18, вип. 1 (9) : Бібліотекознав., бібліографознав., книгознав. – С. 26–49.

Леонов В. Українці – співробітники бібліотеки Академії наук ... Леонов В. Українці – співробітники бібліотеки Академії наук (перша половина ХХ століття) // Укр. культура. – К., 2007. – № 11. – С. 30–32.

Листи Юрія Меженка до львів'ян ... Листи Юрія Меженка до львів'ян (1923–1969) / авт.-упоряд. Марія Вальо ; НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Л., 2002. – 324 с. : іл.

Листування Юра Меженка ... Листування Юра Меженка з Ярославом Дашкевичем (1945–1969) / упоряд. : Р. Дзюбан, Г. Сварник ; Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. Від. іст. колекцій. – Л., 2009. – XXXVIII, 372 с. : іл.

Литвин Т. Іван Пашкевич ... Литвин Т. Іван Пашкевич (1880–1959) – бібліотекознавець, педагог, краєзнавець // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2010. – Вип. 2 (18). – С. 641–658.

Литвин Т. Участь Івана Крип'якевича ... Литвин Т. Участь Івана Крип'якевича в роботі комісії Наукового товариства ім. Шевченка у Львові // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2009. – Вип. 1 (17). – С. 123–138.

Літопис НПБУ. Ч. I : 1866 – лютий 1917 р. ... – Літопис Національної парламентської бібліотеки України. Ч. I : 1866 – лютий 1917 р. / авт. колектив: П.Б. Гапченко, С.Л. Зворський, Л.М. Любаренко, О.О. Мастіпан ; наук. ред. С.І. Білокінь ; Нац. парлам. б-ка України. – К., 1996. – 138 с.

Літопис НПБУ. Ч. II : Березень 1917–1943 р. ... Літопис Національної парламентської бібліотеки України. Ч. II : Березень 1917–1943 р. / авт. колектив: П.Б. Гапченко, С.Л. Зворський ; наук. ред. С.І. Білокінь ; Нац. парлам. б-ка України. – К., 2001. – 184 с.

Літопис НПБУ. Ч. III : 1944–1966 рр. ... Літопис Національної парламентської бібліотеки України. Ч. III : 1944–1966 р. / авт. колектив: П.Б. Гапченко, С.Л. Зворський ; Нац. парлам. б-ка України. – К., 2001. – 148 с.

Лосієвський І.Я., Шоломова С.Б. ХДНБ під час німецько-фашистської окупації ... *Лосієвський І.Я., Шоломова С.Б.* ХДНБ під час німецько-фашистської окупації Харкова (1941–1943 рр.) // Історія ХДНБ ім. В.Г. Короленка : пошуки, дослідження, відкриття : зб. наук. ст. – Х., 1996. – Вип. I. – С. 34–45.

Лотоцький О. Сторінки минулого. Ч. 2. ... *Лотоцький О.* Сторінки минулого. – Варшава, 1933. – Ч. 2. – 482 с.

Люди и судьбы ... Люди и судьбы : биобиблиогр. словарь востоковедов – жертв политического террора в советский период (1917–1991) / изд. подгот. Я.В. Васильков и М.Ю. Сорокина. – СПб. : Петербургское востоковедение, 2003. – 496 с.

Ляшко С.М., Залозна С.П. Матеріали до біографій ... *Ляшко С.М., Залозна С.П.* Матеріали до біографій етнологів та народознавців України / уклад.: С.М. Ляшко, С.П. Залозна ; наук. ред. А.В. Бойко. – К. ; Запоріжжя : Дике Поле, 2001. – 174 с.

Малинова Г. Чистка : честь и репрессии ... *Малинова Г.* Чистка : честь и репрессии // Юг. – 1994. – 4 янв.

Маньківська Р. Репресії серед музейних працівників ... *Маньківська Р.* Репресії серед музейних працівників в кінці 20–30-х рр. // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 1997. – № 1/2. – С. 263–271.

Марочко В., Хілліг Г. Репресовані педагоги України ... *Марочко В., Хілліг Г.* Репресовані педагоги України : жертви політ. терору (1929–1941). – К., 2003. – 302 с.

Марченко Н.П. Микола Павлович Дашкевич ... *Марченко Н.П.* Микола Павлович Дашкевич : визнаний і незнаний діяч української науки // Укр. біографістика. – 2010. – Вип. 6. – С. 81–102.

Масанов И.Ф. Словарь псевдонимов ... *Масанов И.Ф.* Словарь псевдонимов русских писателей, ученых и общественных деятелей. – Т. 4 : Новые доп. к алфавит. указ. псевд. ; алфавит. указ. авторов. – М. : Изд-во Всесоюз. книж. палаты, 1960. – 557 с.

Матвійчук Л.О. Біобібліогр. матеріали ... *Матвійчук Л.О.* Біобібліогр. матеріали з історії укр. л-ри в особовому архівному фонді Миколи Плевака (1890–1941) в Ін-ті рукопису Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського // Рукоп. та книж. спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 93–101.

Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника ... Матеріали до бібліографії М.О. Скрипника = Materialien zur Bibliographie von M.O. Skrupnyk / упоряд.: Н. Козель, Ф. Максименко, Б. Сорока, С. Якимович ; керівн. М. Ясинський ; ред. А. Яременко ; Всенар. б-ка України при Всеук. акад. наук. – Х. ; К., 1932. – 104 с.

Матеріали до УБС ... Матеріали до Українського біографічного словника. Короткі біографічні довідки. Випуск I : А. – К., 2006. – 259 с.

Матусевич В.В. Діяльність НДКБ ВБУ ... *Матусевич В.В.* Діяльність Науково-дослідної комісії бібліотекознавства та бібліографії ВБУ у 1925–1933 рр. / В.В. Матусевич ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1998. – 120 с.

Матяш І. Архівна наука і освіта в Україні ... *Матяш І. Архівна наука і освіта в Україні 1920–1930-х років / Держ. Коміс. Архівів України ; Укр. держ. наук.-досл. ін-т арх. спр. і документознав. – К., 2000. – 591 с.*

Матяш І. Особа в українській архівистиці ... *Матяш І. Особа в українській архівистиці : біогр. нариси / Держ комітет архівів України ; Укр. держ. наук.-досл. ін-т арх. спр. та документознав. ; Ін-т укр. археогр. та джерело знав. ім. М.С. Грушевського НАН України. – К., 2001. – 228 с.*

Мельник О. Листи Леопольда Будая ... *Мельник О. Листи Леопольда Будая як джерело до вивчення науково-організаційної та видавничої діяльності Михайла Грушевського (1907–1912) // Укр. археогр. щоріч. Нова серія. – К., 2006. – Вип. 10/11. – С. 593–630.*

Мистецтво України ... *Мистецтво України : біогр. довід. / упоряд.: А.В. Кудрицький, М.Г. Лабінський ; за ред. А.В. Кудрицького. – К. : Укр. енцикл., 1997. – 700 с.*

Михальчук В. Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі ... *Михальчук В. Українська бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі : заснування, розвиток, діяльність (1926–1998). – К., 1999. – 656 с.*

Мищук С.М. Внесок галицьких вчених ... *Мищук С.М. Внесок галицьких вчених в дослідження рукописних книг та стародруків: др. пол. XIX – початок XX ст. // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. статей. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 378–379. – С. 182–186.*

Мищук С., Мацелюх К. Внесок Петра Абрамовича ... *Мищук С., Мацелюх К. Внесок Петра Абрамовича у створення наукової бібліотеки в Житомирі // Волин. іст. зап. : зб. наук. пр. – Житомир, 2012. – Т. 8. – С. 233–242.*

Мищук С., Мищук Г. Внесок Омеляна Калужняцького та Юліана Яворського ... *Мищук С., Мищук Г. Внесок Омеляна Калужняцького та Юліана Яворського в дослідження рукописно-книжкових пам'яток Західної України (др. пол. XIX – 10-ті роки XX ст.) / С. Мищук, Г. Мищук // Волин. іст. записки : зб. наук. пр. – Житомир, 2012. – Т. 9. – С. 7–13.*

Мищук С.М. М.І. Лілеєв та Є.В. Петухов ... *Мищук С.М. М.І. Лілеєв та Є.В. Петухов – книгознавці, археографи рукописних пам'яток // Іст. студії Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2010. – Вип. 4. – С. 46–51.*

Мищук С.М., Булатова С.О. Ю.Й. Сіцінський та І.М. Каманін ... *Мищук С.М., Булатова С.О. Ю.Й. Сіцінський та І.М. Каманін як дослідники рукописних книг Подільського давньосховища (1904–1907) // Архіви України : наук.-практ. журнал. – К., 2009. – № 1–2 (263). – С. 221–234.*

Музичко О. Нові архівні джерела ... *Музичко О. Нові архівні джерела про діяльність одеських істориків С.О. Загоровського та М.Є. Слабченка у 1920-ті рр. : зміст та джерелознавчий потенціал // Вісн. Одес. іст.-краєз. музею. – О., 2008. – № 6. – С. 80–88.*

Мяскова Т. Бібліотека імп. університету св. Володимира ... *Мяскова Т. Бібліотека Імп. університету Св. Володимира: з історії комплектування (1834–1927 рр.) – К., 2005. – 184 с.*

Мяскова Т. Бібліотекарі Ун-ту св. Володимира ... *Мяскова Т. Бібліотекарі Університету св. Володимира (1834–1910) // Наук. пр. НБУВ – Вип. 7. – К., 2001. – С. 427–431.*

На шляху до створення репертуару укр. книжки ... *На шляху до створення репертуару укр. книжки : протокол наради, присвяч. складанню «Бібліографія української книжки. 1798–1914 рр.», яка відбулася в Б-ці АН УРСР 21–22 груд. 1945 р. / Акад. наук України. Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника, Львів. Від-ня археогр. коміс. ; підгот. тексту і приміт. Л.І. Ільницької ; авт. вступ. ст. і відп. ред. Я.Р. Дашкевич. – Л., 1991. – 60 с.*

Надрага М. Книга у культурі міжвоєнного Львова ... *Надрага М. Книга у культурі міжвоєнного Львова : друковані каталоги Держ. Центр. пед. б-ки // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2009. – Вип. 1 (17). – С. 369–373.*

Наріжний С. Українська еміграція. Ч. 1 ... *Наріжний С.* Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. 1. – Прага, 1942. – 372 с.

Наріжний С. Українська еміграція. Ч. 2. ... *Наріжний С.* Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919–1939 : матеріали, зібрані С. Наріжним до частини другої / С. Наріжний ; упоряд. Л. Яковлева та ін. ; Нац. Коміс. з питань повернення в Україну культ. цінностей при Кабінеті Міністрів України, Голов. арх. упр. України. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 272 с. : іл.

Наука и научные работники СССР ... Наука и научные работники СССР : справочник составленный Комиссией «Научные учреждения и научные работники СССР» под наблюдением и непосредственным руководством Непременного Секретаря Академии наук академика С.Ф. Ольденбурга и Председателя Комиссии академика Е.Ф. Карского. Часть VI. Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда / АН СССР. – Ленинград, 1928. – 810 с.

Наукова бібліотека ОНУ ім. І.І. Мечникова ... Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова : іст. нарис до 185-річчя заснування / М.О. Подрезова, А.В. Зайченко, Н.В. Мусієнко та ін. ; відп. ред. В.А. Сминтина ; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Наук. б-ка. – О. : Астропринт, 2002. – 246 с.

Наукові праці КПНУ ... Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Сер.: Бібліотекозн. Книгозн. / редкол.: О.М. Завальнюк (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. – Кам'янець-Поділ. : КПНУ, 2008. – Вип. 1. – 400 с.

Науково-допоміжний апарат ... Науково-допоміжний апарат : біографічний довідник // Володимир Іванович Вернадський і Україна / НАН України. Коміс. з наук. спадщини акад. В.І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т історії України. – Т. 1 ; кн. 2 : Вибрані праці / голова редкол. О.С. Онищенко ; чл. редкол. : Л.А. Дубровина, А.Г. Загородній ; авт.-уклад.: О. С. Онищенко та ін. – К., 2011. – С. 383–523.

Научные работники Крыма ... Научные работники Крыма : справочник. – Симферополь, 1927. – 12 с.

Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма ... *Непомнящий А.А.* История и этнография народов Крыма : Библиография и архивы (конец XVIII – начало XX века) / отв. ред. Л.А. Дубровина ; вступ. ст. В.Ф. Шарапы. – Симферополь : Доля, 2001. – 816 с.

Непомнящий А.А. Неизвестные документы ... *Непомнящий А.А.* Неизвестные документы о судьбе коллекции Карай-битиклиги // Крым. архив. – Симферополь, 2009. – № 11. – С. 303–316.

Непомнящий А.А. Подвижники кримведения ... *Непомнящий А.А.* Подвижники кримведения. – Симферополь : СГТ, 2006. – Т. 1. – 324 с.

Непомнящий А.А. Подвижники кримведения. Т. 2 : Taurica orientalia ... *Непомнящий А.А.* Подвижники кримведения. – Симферополь, 2008. – Т. 2 : Taurica orientalia. – 600 с.

Нестеренко В.А. Репресовані керівники ... *Нестеренко В.А.* Репресовані керівники Кам'янець-Подільського музею // Музейна справа на Поділлі : історія та сучасність : зб. наук. пр. за підсумками всеукр. наук.-практ. конф., м. Кам'янець-Подільський, 15 травня 2015 р. – Кам'янець-Поділ., 2012. – С. 26–29.

Одеська ДНБ ім. М. Горького. 1829–1999. Ч. 1 ... Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. 1829–1999 : Бібліогр. покажч. Ч. 1 : Матеріали до історії бібліотеки / упоряд.: Л.О. Кольченко, О.Г. Кушнір, Т.І. Олейникова. – О., 2004. – 427 с.

Одеські історики ... Одеські історики : енцикл. вид. / відп. ред. В.А. Савченко ; Асоц. европ. культури ; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Т.1 : початок XIX – середина XX ст. – О. : Друкарський дім, 2009. – 478 с.

Одна з перших в Україні ... Одна з перших в Україні : з історії Київської обласної бібліотеки для дітей / Київська обласна бібліотека для дітей ; уклад.: Г.І. Погребняк, Л.О. Юркова ; ред. З.І. Матвейчук. – К., 1994. – 38 с.

Онацький С. УМЕ ... Онацький С. Українська мала енциклопедія. – Буенос Айрес, 1966. – Кн. XV : Ст–Уц. – С. 1845–1972.

Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX ... Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці XIX – у 10-х роках XX ст. : стан і основні напрями розвитку // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 12.

Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні у XX ст. : 30–50-ті роки ... Онищенко О.С., Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні у XX ст. : 30–50-ті роки // Бібл. вісн. – К., 2005. – № 4. – С. 4.

Онищенко О., Дубровіна Л. Доля бібліотеки Оссолінеум ... Онищенко О., Дубровіна Л. Доля бібліотеки Оссолінеум в історії України та Польщі у документах 1945–1946 рр. : повертаючись до питань спільної історико-культурної спадщини // Бібл. вісн. – 2002. – № 2. – С. 2–21.

Опера СВУ – музика ГПУ ... Опера СВУ – музика ГПУ : спогади свідків : збірка / упоряд. Ю. Хорунжий. – Кам'янськ-Шахтинський : Станіца, 1992. – 151 с.

Особ. арх. фонди ІР : Путівник ... Особові архівні фонди Інституту рукопису : путівник / О.С. Боляк, С.О. Булатова, Т.І. Воронкова, С.Г. Даневич, Л.А. Дубровіна ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Ін-т рукопису. – К., 2000. – 766 с.

Павловский И.Ф. Краткий биограф. словарь ... Павловский И.Ф. Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века с портретами / Полтавская ученая архивная комиссия. – Полтава : Типо-литография преемников Домана, 1912. – 238 с.

Палієнко М.Г. Архівні центри ... Палієнко М.Г. Архівні центри української еміграції (створення, функціонування, доля документальних колекцій). – К. : Темпора, 2008. – 688 с., іл.

Паньківський К. Роки німецької окупації ... Паньківський К. Роки німецької окупації, 1941–1944. – 2-е вид. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто, 1983. – 479 с.

Панькова С., Шевчук Г. «За сто літ» ... Панькова С., Шевчук Г. «За сто літ»: покажч. змісту // Український археографічний щорічник – К., 2006. – Вип. 10/11. – С. 240–287.

Пархоменко В.М. Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський ... Пархоменко В.М. Бібліограф Михайло Ілліч Ясинський (1889–1967) // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. – Вип. 1. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 54–63.

Пеленська О. Український портрет ... Пеленська О. Український портрет на тлі Праги : Українське мистецьке середовище в міжвоєнній Чехо-Словаччині. – Нью-Йорк ; Прага, 2005. – 222 с.

Пивоваров В. Житомирська ОУНБ ... Пивоваров В. Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича – історія становлення та розвитку крізь століття // Бібліотека – територія інтелектуальної комунікації : від витоків до сьогодення : матеріали наук.-практ. конф., присв. 150-річчю Житомир. обл. універс. наук. б-ки ім. О. Ольжича (22 верес. 2016 р.). – Житомир, 2016. – С. 13–22.

Письменники Радянської України ... Письменники Радянської України. 1917–1987 : біобібліогр. довід. / уклад. В.К. Коваль, В.П. Павловська. – К. : Рад. письменник, 1988. – 719 с.

Підгайний С. Українська інтелігенція на Соловках ... Підгайний С. Українська інтелігенція на Соловках : спогади. 1933–1941. – Прометей, 1947. – 93 с.

Піскун В. Політичний вибір української еміграції ... Піскун В. Політичний вибір української еміграції (20-і роки XX століття). – К. ; Нью-Йорк. 2006, – 672 с.

Подрезова М.А. Библиотекари Одесского (Новороссийского) университета ... Подрезова М.А. Библиотекари Одесского (Новороссийского) университета – мировой науке / М.А. Подрезова, В.В. Самодурова // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – 2008. – Т. 13, вип. 8 : Бібліотекозн., бібліографознавство, книгозн. – С. 11–22.

Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... Полонська-Василенко Н.Д. Українська академія наук : нарис історії / Н.Д. Полонська-Василенко ; редкол.: П.С. Сохань та ін. – К. : Наук. думка, 1993. – 391 с.

Полонська-Василенко Н.Д. УАН. Нарис історії ... Полонська-Василенко Н.Д. Українська академія наук : нарис історії. Ч. II : 1931–1941. – Мюнхен : Друк. «Logos», 1958. – 214 с. – (Досліди і матеріали / Інститут для вивчення ССРСР ; сер. 1, ч. 43).

Полянська Н.І., Дмитрієва О.М. Перший в країні ... Полянська Н.І., Дмитрієва О.М. Перший в країні : історія та сьогодення відділу «Україніка» // Зб. наук. пр. Вип. 7 / Харк. держ. Наук. б-ка ім. В.Г. Короленка. – Х., 2012. – С. 22–38.

Пономаренко М. Початки видавн. діяльності Львів. філ. БАН ... Пономаренко М. Початки видавничої діяльності Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (1940–1941) // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2009. – Вип. 1 (17). – С. 378–403.

Попович М.В. Нарис ... Попович М.В. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. – К. : АртЕк, 2001. – 728 с.

Почесні члени Харків. ун-ту ... Почесні члени Харківського університету : біогр. довід. / Б.П. Зайцев, В.І. Кадєєв, С.М. Куделко, О.С. Марченко, Б.К. Мигаль, С.І. Посохов; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х. : Тимченко А.М., 2008. – 312 с.

Прокопчук В.С., Філінюк Л.Ф. Бібліотека КПНУ... Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету : роки становлення й розквіту : істор. нарис / В.С. Прокопчук, Л.Ф. Філінюк ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2009. – 284 с.

Прокопчук В.С. І.Г. Сливка ... Прокопчук В.С. І.Г. Сливка – організатор і перший керівник фундаментальної бібліотеки // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Поділ., 2008. – Вип. 2. – С. 20–31.

Професори Одес. (Новорос.) університету. Т. 2 ... Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. словник : у 4 т. / Одес. Нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Наук. б-ка ; відп. ред. В.А. Сминтина ; заст. відп. ред. М.О. Подрезова ; упоряд. та бібл. ред. : В.П. Пружина, В.В. Самодурова. – О. : Астропринт, 2005. – Т. 2 : А–І. – 512 с.

Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. Т. 3 ... Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. словник. – О., 2005. – Т. 3 : К–П. – 600 с. : іл.

Проценко Л.А. Історія Київ. некрополя ... Проценко Л.А. Історія Київського некрополя / НАН України ; Ін-т укр. археогр. та джерело знав. ім. М.С. Грушевського. – К., 1995. – 412 с.

Проценко Л.А. Київ. некрополь ... Проценко Л.А. Київський некрополь : путівник-довід. – К., 1994. – 334 с.

Путівник по особових фондах ІМФЕ ім. М.Т. Рильського ... Путівник по особових фондах Архіву наукових фондів рукописів та фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського / НАН України. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського ; відп. ред. Г.А. Скрипник, заг. ред. Г.В. Довженок. – К., 2005. – 408 с.

Радковець І. Відділ основних книжкових фондів ... Радковець І. Формування фонду книгосховищ відділу та створення структури основних книжкових фондів 1939–1941 рр. // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2010. – Вип. 2 (18). – С. 207–225.

Рання історія АН України ... Рання історія Акад. наук України (1918–1921) / Храмов Ю., Руда С., Павленко Ю., Кучмаренко В. ; відп. ред. Ю. Храмов. – К., 1993. – 245 с.

Реєстр розсекречених архівних фондів України ... Реєстр розсекречених архівних фондів України : міжархів. довід. Т. 1 : Розсекречені арх. фонди центр. держ. архівів України. Кн. 2 : ЦДАВО України / Укрдержархів України, Центр. держ. арх. вищ. органів влади та упр. України, Укр. наук.-досл. ін-т арх. спр. та документознав. ; упоряд.: Н. Григорчук, С. Зворський, Н. Маковська. – К., 2012. – 382 с.

Реєстр розсекречених фондів України ... Реєстр розсекречених фондів України : між-архів. довідник. Т. 1. Розсекречені архівні фонди центральних державних архівів України. Кн. 1. Центральний державний архів громадських об'єднань України, Центральний державний історичний архів України, Київ, Центральний державний історичний архів України, м. Львів, Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г.С. Пшеничного, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтв України / Держкомархів України, Укр. наук.-досл. ін-т арх. спр. та документознав. ; упоряд. С. Зворський. – К., 2009. – 244 с.

Репресоване краєзнавство ... Репресоване краєзнавство (20–30-ті роки) / Л.Л. Бабенко, С.С. Бабенко, Г.П. Білоус, П.Т. Тронько та ін. ; Акад. наук України. Ін-т іст. України. – К. : Рідний край, 1991. – 478 с. : іл.

Рилкова Л.П. Біографічні відомості ... *Рилкова Л.П.* Біографічні відомості про братію Києво-Печерської Лаври, що постраждала за Православну віру в 20 столітті. – К. : Тип. Києво-Печерської Лаври, Вид-во «Фенікс», 2008. – 288 с.

Робак І.Ю., Савчук З.С. Валентин Отамановський ... *Робак І.Ю., Савчук З.С.* Валентин Отамановський – революціонер, вчений, організатор науки. – Х., 2013. – 184 с.

Родная Одесса ... Родная Одесса (По материалам дел № 13964–П и № 28242–П Селинова Валентина Ивановича) // *Смирнов В.А.* Реквием XX века. – Ч. IV. – О., 2007. – С. 89–131.

Роженко М. Сосни Биківні свідчать. Кн. 2 ... *Роженко М.* Сосни Биківні свідчать : злочин проти людства. – Кн. друга. – К., 2001. – 600 с.

Романюк С. Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів» ... *Романюк С.* Відділення «Палац мистецтв ім. Тетяни та Омеляна Антоновичів». Відділ мистецтв : події, факти, особистості // Зап. Львів. нац. наук. б-ки України ім. В. Стефаніка : зб. наук. пр. – Л., 2010. – Вип. 2 (18). – С. 5–43.

Роменчук Б. Азбуковник ... *Роменчук Б.* Азбуковник : енцикл. укр. л-ри. Т. 2. – К. ; Філадельфія, 1973. – 535 с.

Рубльов О. Західноукраїнська інтелігенція ... *Рубльов О.* Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних політичних та культурних процесах (1914–1939). – К., 2004. – 648 с.

Русская интеллигенция ... Т. 1 ... Русская интеллигенция. Автобиографии и биобиблиографические документы в собрании С.А. Венгерова : аннотированный указ. : в 2 т. Т. 1. А–Л. – СПб., 2001. – 640 с.

Русская интеллигенция ... Т. 2 ... Русская интеллигенция. Автобиографии и биобиблиографические документы в собрании С.А. Венгерова : аннотированный указ. : в 2 т. Т. 2. М–Л. – СПб., 2010. – 768 с.

Русские ботаники (Ботаники России – СССР). Т. 1 ... Русские ботаники (Ботаники России – СССР) : биобиблиогр. слов. : в 4 т. / сост. С.Ю. Липшиц. – М., 1947. – Т. 1 : А–Б. – XI, 336 с.

Русские ботаники (Ботаники России – СССР). Т. 3 ... Русские ботаники (Ботаники России – СССР) : биобиблиогр. слов. : в 4 т. – М., 1950. – Т. 3 : Горлицкий–Ищеригов. – 488 с.

Савченко В.А. Симон Петлюра ... *Савченко В.А.* Симон Петлюра / В. Савченко ; худож.-оформлювач Є.В. Вдовиченко. – Х. : Фоліо. – 127 с. – (Знамениті українці).

Самборська М. Становлення і розвиток наук.-пед. б-ки Укр. НДІ педагогіки ... *Самборська М.* Становлення і розвиток наук.-пед. б-ки Укр. НДІ педагогіки // Історія освітніх бібліотек України : наук. зб. – К., 2006. – С. 183–190.

Самі про себе ... Самі про себе : автобіографії українських митців 1920-х років / упоряд. Р.В. Мовчан ; НАН України. Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка. – К., 2015. – 638 с.

Самодурова В.В. Научная библиотека Одесского университета ... *Самодурова В.В.* Научная библиотека Одесского университета в 1920-е годы // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві : Історія. Проблеми. Перспективи : до 185-річчя наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. – О., 2003. – С. 97–106.

Сивцова А., Акімова О. 125 років Наук. б-ці Ін-ту біології південних морів ... Сивцова А., Акімова О. 125 років Науковій бібліотеці Інституту біології південних морів // Бібл. вісн. – 1996. – № 4. – С. 27–30.

Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) ... Сільськогосподарський науковий комітет України (1918–1927 рр.) : зб. док. і матеріалів / Укр. акад. аграр. наук. Держ. наук. с.-г. б-ка ; уклад.: В.А. Вергунов, А.С. Білоцерківська, Б.К. Супіханов, С.Д. Коваленко ; під заг. ред. М.В. Зубця, Ю.Ф. Мельника ; наук. ред. В.А. Вергунов. – К., 2006. – 528 с. ; портр., фото.

Смольницька М.К. Колегія Павла Галагана ... Смольницька М.К. Колегія Павла Галагана в національно-культурному житті України (1871–1920 рр.). – К. : Ін-т історії України НАН України, 2004. – 527 с.

Солоїденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія ... Солоїденко Г.І. Українська бібліотечна термінологія : становлення розвитку : моногр. – К., 2010. – 204 с.

Соломонова Т.Р. Вінницька філія ВБУ ... Соломонова Т.Р. Вінницька філія Всенародної бібліотеки України при УАН (ВУАН) : створення, діяльність та працівники (1920–1930 рр.) // Вінницькі Мури. Погляд крізь віки : матеріали міжнар. наук. конф. «Єзуїтський комплекс у Вінниці крізь призму століть». – Вінниця, 2011. – С. 309–334.

Соломонова Т.Р. Вінницька філія ВБУ як наук. центр ... Соломонова Т.Р. Вінницька філія Всенар. б-ки при УАН (ВУАН) як наук. центр (1920–1930) // Б-ка в контексті світ. культури, науки, інформації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / Вінниц. універс. обл. наук. б-ка ім. К. Тімірязєва. – Вінниця, 2007. – С. 160–166.

Соломонова Т.Р. Гайсинська міська публічна ... Соломонова Т.Р. Гайсинська міська публічна російська бібліотека імені О.С. Пушкіна (1902–1920) // Поділ. книжник : альм. – Вінниця, 2010. – Вип. 2. – С. 53–59.

Соломонова Т.Р. Музей під час німецько-фашистської окупації : доля співробітників ... Соломонова Т.Р. Музей під час німецько-фашистської окупації : доля співробітників // Поділ. старовина : наук. зб. до 85-річчя з часу засн. музею / Вінниц. обл. краєзнав. музей. – Вінниця, 2003. – С. 15–23.

Соломонова Т.Р. Становлення ВФ ВБУ ... Соломонова Т.Р. Становлення Вінницької Філії Всенародної бібліотеки при УАН (ВУАН) (1920–1924) // Наук. зап. Вінниц. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського. Сер. : Історія. – Вінниця, 2006. – Вип. 10. – С. 252–257.

Сотрудники РНБ. Т. 2 ... Сотрудники Российской национальной библиотеки – деятели науки и культуры : биогр. словарь. Т. 2 : Российская Публичная библиотека – Государственная Публичная библиотека в Ленинграде 1918–1930 / редкол.: Л.А. Шилов (гл. ред.) и др. – СПб., 1999. – 704 с.

Сотрудники РНБ. Т. 3 ... Сотрудники Российской национальной библиотеки – деятели науки и культуры : биогр. словарь. Т. 3 : Государственная публичная библиотека в Ленинграде – Государственная публичная библиотека имени М.Е. Салтыкова-Щедрина 1931–1945 / гл. ред. Л.А. Шилов. – СПб., 2003. – 720 с.

Список директорів і попечителів ... Список директорів і попечителів Бібліотеки // Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. 1829–1999 : бібліогр. покажч. Частина перша : матеріали до історії бібліотеки / упоряд.: Л.О. Кольченко, О.Г. Кушнір, Т.І. Олейникова. – О., 2004. – С. 156.

Список членов Общества ... Список членов Общества // Библиотекарь. – СПб., 1913. – Вып. 2. – С. 159–170.

Старовойтенко І. Євген Чикаленко ... Старовойтенко І. Євген Чикаленко : людина на тлі епохи : моногр. / НАН України ; Ін-т укр. археогр. та джерелознав. ім. М.С. Грушевського. – К. : Темпора, 2009. – 544 с.

Статистика Рос. имп. Подольская губ. ... Статистика Российской империи. XVI. Волости и гмины 1890 года. XXXII. Подольская губерния / Изд. Центр. стат. к-та М-ва внутр. дел. – СПб., 1890. – 11 с.

Статистика Рос. имп. Седлецкая губ. ... Статистика Российской империи. XVII. Волости и гмины 1890 года. LX. Седлецкая губерния / Изд. Центр. стат. к-та М-ва внутр. дел. – СПб., 1890. – 10 с.

Степченко О.П. Українські вчені-фундатори ... *Степченко О.П.* Українські вчені-фундатори спеціалізованих відділів Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського (1918–1934) / О.П. Степченко ; відп. ред. Л.А. Дубровіна ; НАН України. Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – К. : Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського, 2008. – К., 2008. – 217 с.

Ступак В.Л. Діяльність Київ. бібл. об'єднання ... *Ступак В.Л.* Діяльність Київського бібліотечного об'єднання // Історія бібл. справи в Україні : зб. наук. пр. – К., 1995. – Вип. 1. – С. 24–29

Столетие Киевской Первой гимназии ... Столетие Киевской Первой гимназии (1809–1811–1911 гг.). Т. 1 : именные списки и биографии должностных лиц и воспитанников гимназии. – К., 1911. – 548 с.

Сходознавство і візантологія в Україні в іменах ... Сходознавство і візантологія в Україні в іменах : біобібліогр. слов. / упоряд.: Е.Г. Циганкова, Ю.М. Кочубей, О.Д. Василюк; редкол.: Матвеева Л.В. (голов. ред.) та ін. – К. : Ін-т сходознав. ім. А.Ю. Кримського НАН України, 2011. – 259 с.

Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість. Т. 1 ... Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість, 1839–1959 : в 2 т. / АН УРСР. Держ. публ. б-ка ; склали: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб, О.Д. Кізлик, Є.Є. Кравченко, К.Є. Скокан, Л.В. Беляєва ; відп. ред. Є.П. Кирилюк. – К., 1963. – Т. 1 : 1839–1916. – 424 с.

Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість. Т. 1 ... Т.Г. Шевченко : бібліогр. літ. про життя і творчість, 1839–1959 : в 2 т. / АН УРСР., Держ. публ. б-ка ; склали: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб, М.В. Булавицька, Л.В. Беляєва, К.Є. Скокан ; відп. ред. Є.П. Кирилюк. – К., 1963. – Т. 2 : 1917–1959. – 604 с.

Тарас Григорович Шевченко : бібліогр. бібліографії ... Тарас Григорович Шевченко : бібліогр. бібліографії, 1840–1960 / уклад.: І.З. Бойко, Г.М. Гімельфарб ; відп. ред. Є.П. Кирилюк ; АН УРСР, Держ. публ. б-ка УРСР. – К., 1961. – 75 с.

Тарасова Н. Наук. б-ка НПУ ім. М.П. Драгоманова ... *Тарасова Н.* Наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова : короткий нарис історії та сьогодення // Історія освітянських бібліотек України : наук. зб. – К. : Вирій, 2006. – С. 257–262.

Терлецький В. Кохані славетних ... *Терлецький В.* Кохані славетних. – Глухів, 2006. – 152 с.

Тернопільський енцикл. словн. Т. 1. ... Тернопільський енциклопедичний словник / редкол. : Г. Яворський та ін. – Тернопіль : Видавн.-полігр. к-т «Збруч», 2004. – Т. 1 : А–Й. – 696 с. : іл.

Трембiцький А.М. Бібліотекознавча діяльність родини Сіцинських-Сичинських ... *Трембiцький А.М.* Бібліотекознавча діяльність родини Сіцинських-Сичинських // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Сер. : бібліотекознав. Книгозн. / редкол.: О.М. Завальнюк (голова), В.С. Прокопчук (відп. ред.) та ін. – Кам'янець-Поділ. : КіПНУ, 2008. – Вип. 1. – С. 78–87.

Турко І., Макагон Л. Головна лабораторія ВНЗ ... *Турко І., Макагон Л.* Головна лабораторія ВНЗ (шляхи становлення і розвитку б-ки Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г.С. Сковороди) // Історія освітянських бібліотек України : наук. зб. / Акад. пед. наук України ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В.О. Сухомлинського ; редкол.: П.І. Рогова (гол.), К.Т. Селіверстова (заст. гол.) та ін. – К. : Вирій, 2006. – С. 274–281.

УЗЕ. Т. 1 ... Українська Загальна Енциклопедія. Кн. знання в 3-ох томах. – Т. 1 : А–Ж. – Л. ; Станіслав ; Коломия, [1939]. – 1320 с.

- УЗЕ. Т. 2 ... Українська Загальна Енциклопедія. Кн. знання в 3-ох томах. – Т. 2 : 3–Р. – Львів ; Станіслав ; Коломия, [1939]. – 1311 с.
- УЗЕ. Т. 3 ... Українська Загальна Енциклопедія. Кн. знання в 3-ох томах. – Т. 3 : С–Я. – Л. ; Станіслав ; Коломия, [1939]. – 1431 с.
- Укр. архівісти. Вип. 1 ... Українські архівісти : біобібліогр. довід. / упоряд.: О.М. Коваль, І.Б. Матяш, В.С. Шандра : у 3 вип. – Вип. перший : ХІХ ст. – 1930-ті рр. – К., 1999. – 367 с.
- Укр. історик ... Український історик : журн. Укр. іст. т-ва. – Нью-Йорк ; Торонто ; Мюнхен, 1988. – № 1–4 (97–100), рік ХХV. – 196 с.
- Укр. історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 1. ... Українські історики ХХ ст. : біобібліогр. дов. – Вип. 2, ч. 1. – К. ; Л., 2003.
- Укр. козацтво ... Українське козацтво : мала енцикл. / НДІ козацтва при Запоріж. держ. ун-ті ; [редкол.: Ф.Г. Турченко (керів.) та ін.]. – К. : Генеза ; Запоріжжя : Прем'єр, 2002. – 568 с. : іл., карти.
- Укр. мова : енцикл. ... Українська мова : енцикл. – К., 2004. – 824 с.
- Укр. письменники ... Українські письменники : біобібліогр. словник. Т. 4 : Рад. л-ра : А–К / уклад.: О.І. Черкашин, Н.Ф. Колосова, Т.Г. Шерстюк ; відп. ред. Л.М. Новиченко. – К. : Дніпро, 1965. – 845 с.
- Украинская литература. Дооктябрьский период : рек. указ. ... Украинская литература. Дооктябрьский период : рек. указ. / Гос. б-ка СССР им. В.И. Ленина, АН УССР, Гос. пуб. б-ка ; науч. ред. А.И. Киселев ; под общ. ред. А.А. Куниной ; сост. И.З. Бойко, М.В. Булавицкая, А.М. Гимельфарб, Л.И. Гольденберг, А.А. Кунина, Е.И. Скокан. – М., 1957. – 181 с.
- Українська діаспора ... Українська діаспора : літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості / упоряд. В.А. Просалова. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2012. – 516 с.
- Українська діаспора в Російській Федерації ... Українська діаспора в Російській Федерації : історико-культурна спадщина / авт.: Горбик В.О. (кер.), Герасимчук В.Є., Даниленко В.М., Денисенко Г.Г., Катаргіна Т.І., Кубальський О.Н. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2011. – 276 с.
- Українська журналістика в іменах. Вип. 1 ... Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклопедичного словника / ред. М.М. Романюк. – Л., 1994. – Вип. 1. – 1994. – 232 с.
- Українська журналістика в іменах. Вип. 8 ... Українська журналістика в іменах : матеріали до енцикл. словника / ред. М.М. Романюк ; НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Л., 1997. – Вип. 8. – 2001. – 414 с.
- Українська журналістика в іменах. Вип. 9 ... Українська журналістика в іменах : матеріали до енцикл. словника / ред. М.М. Романюк ; НАН України. Львів. наук. б-ка України ім. В. Стефаника. – Л., 1997. – Вип. 9. – 2002. – 436 с.
- Українські архівісти (ХІХ–ХХ ст.) ... Українські архівісти (ХІХ–ХХ ст.) : біобібліогр. довідник / Держкомархів України. Укр. наук.-досл. ін-т арх. спр. та документознав. ; упоряд.: І.Б. Матяш (кер.), С.Л. Зворський, Л.Ф. Приходько та ін. – К., 2007. – 752 с.
- Укр. бібліографи. Вип. 1 ... Українські бібліографи : Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія / Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України» ; авт.-уклад.: Р.С. Жданова, Н.І. Абдуллаєва, В.О. Кононенко ; наук. ред. В.О. Кононенко, Н.Я. Зайченко ; відп. ред. Т.І. Велегжаніна. – К., 2008. – Вип. 1. – 232 с.
- Українські бібліографи. Вип. 2 ... Українські бібліографи : Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія / Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України» ; авт.-уклад.: Р.С. Жданова, Н.І. Абдуллаєва, В.О. Кононенко ; наук. ред. В.О. Кононенко, Н.Я. Зайченко. – К., 2010. – Вип. 2. – 240 с.

Українські бібліографи ХХ ст. ... *Королевич Н.Ф.* Українські бібліографи ХХ століття : навч. посібник для інститутів культури України / Н.Ф. Королевич ; [за ред. В.Г. Волох, В.В. Патоки]. – К. : Книж. палата України, 1998. – 327 с. : іл.

Українські історики ХХ ст. Вип. 2, ч. 3 ... Українські історики ХХ століття : біобібліогр. довід. Сер. : Укр. історики. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2006. – Вип. 2, ч. 3. – 316 с.

Українські письменники діаспори. Ч. I ... Українські письменники діаспори : матеріали до біобібліогр. слов. Ч. I (А–К) / авт. вступ. ст. Ф. Погребенник ; авт.-уклад.: О. Білик, Г. Гамалій, Ф. Погребенник ; відп. ред. В. Кононенко ; Нац. публ. б-ка України. – К., 2006. – 196 с.

Українські письменники діаспори. Ч. II ... Українські письменники діаспори : матеріали до біобібліогр. слов. Ч. II (Л–Я) / авт. вступ. ст. Ф. Погребенник ; авт.-уклад.: О. Білик, Г. Гамалій, Ф. Погребенник ; відп. ред. В. Кононенко ; Нац. публ. б-ка України. – К., 2007. – 252 с.

Ушатая Р.И. История библиотек города Симферополя ... *Ушатая Р.И.* История библиотек города Симферополя : конец XIX – первая половина XX века / Р.И. Ушатая ; пред. Г.В. Ядровой // Культура народов Причерноморья. – Симферополь, 2007. – № 98, Т. 2. – 188 с.

Филимонов С.Б. Тайны судебно-следственных дел ... *Филимонов С.Б.* Тайны судебно-следственных дел : Документальные очерки о жертвах политических репрессий в Крыму в 1920–1940-е годы / С.Б. Филимонов ; Республиканский комитет Автономной Республики Крым по охране и использованию памятников истории и культуры. – Симферополь, 2000. – 128 с.

Філінюк Л.Ф. З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО ... *Філінюк Л.Ф.* З історії бібліотеки Кам'янець-Подільського ІНО (1921–1930 рр.) // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Сер. : Бібліотекознав. Книгознав. – Кам'янець-Поділ., 2008. – Вип. I. – С. 159–170.

Філософська думка в Україні ... Філософська думка в Україні : біобібліогр. слов. / авт. кол.: В.С. Горський, М.Л. Ткачук, В.М. Нічик та ін. – К. : Унів. вид-во Пульсарі, 2002. – 244 с. : іл.

Фонди ВР ЦНБ АН УРСР ... Фонди відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки АН УРСР : зб. наук. пр. / відп. ред. М.П. Візир ; АН УРСР. Центр. наук. б-ка. – К. : Наук. думка, 1982. – 156 с.

Хмарський В.М. Бібліотека ОПС ... *Хмарський В.М.* Бібліотека Одеського товариства історії і старожитностей // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві. Історія. Проблеми. Перспективи : зб. наук. пр. до 185-річчя Наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І.І. Мечникова. – О., 2003. – С. 24–26.

Хмельницька ОУНБ ... Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека : історія заснування, роки становлення, поступу // Бібліотека і час : ювіл. зб., присвяч. 100-річчю Обл. універсал. наук. б-ки. – Хмельниц., 2001. – С. 10–19.

Хорошунова І. Первый год войны. Киевские зап. ... *Хорошунова І.* Первый год войны. Киевские зап. // Єгупець : Худож.-публіцист. альм. Ін-ту юдаїки. – К., 2001. – Вип. 9. – С. 5–110.

Хорунжий Ю. Шляхетні українки ... *Хорунжий Ю.* Шляхетні українки : есеї-парсуни. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2003. – 208 с. : фото.

Часописи Поділля ... Часописи Поділля : іст.-бібліогр. зб. з нагоди 150-ліття першої газ. на Україні (1776–1926) та 10-ліття існування УСРР / уклали М. Білінський, Н. Співацька, І. Кривецький ; ред. В. Отамановський. – Вінниця, 1927–1928. – 146 с. – (Каб. вичув. Поділля. Матеріали до історії друку та бібліогр. Поділля; Т. 1, вип. 20).

Черевко А.О. З історії становлення та розвитку методичної роботи ХДНБ ... *Черевко А.О.* З історії становлення та розвитку методичної роботи ХДНБ ім. В.Г. Короленка (1903–1931 рр.) // Історія ХДНБ ім. В.Г. Короленка : пошуки, дослідження, відкриття : зб. наук. ст. Вип. I. – Х., 1996. – С. 53–58.

Черниш Н. Бібліографічна комісія НТШ ... *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги (1909–1939) : навч. посіб. – К. : Наша культура і наука, 2006. – 216 с.

Чигринова Р.П. Библиогр. слов. рук. б-ки Харьков. ун-та ... *Чигринова Р.П.* Библиографический словарь руководителей библиотеки Харьковского университета // Библиотека Харьковского Национального университета им. В.Н. Каразина за 200 лет (1805–2005) / Н.М. Березюк, И.Г. Левченко, Р.П. Чигринова. – Х., 2006. – С. 257–321.

Чорний В.В. Діяльність УТПК ... *Чорний В.В.* Діяльність Українського товариства прихильників книги у Празі і журнал «Книголюб» (1927–1932) // Зап. Львів. наук. б-ки України ім. В. Стефаника : зб. наук. пр. – Л., 2000. – Вип. 7/8. – С. 173–180.

Щеглов Г.Э. Хранитель ... *Щеглов Г.Э.* Хранитель. Жизненный путь Федора Михайловича Морозова. – Минск : ВРАТА, 2012. – 366 с., [73] л. цв. ил. : ил.

Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. Ч. 3 ... Ювілейний зб. на пошану акад. М.С. Грушевського з нагоди шістдесятої річниці життя та сорокових роковин наук. діяльності : у 3 ч. Ч. 3 : матеріали до бібліографії друкованих праць акад. Грушевського за 1905–1928 рр. / упоряд. Д.А. Балака, О.Є. Карпинська, Н.Г. Козель, Н. Ципкина ; доповн. В.В. Дорошенка. К., 1929. – 104 с.

Юркова О. Діяльність Н.-д. каф. історії України ... *Юркова О.* Діяльність Науково-дослідної кафедри історії України М.С. Грушевського (1924–1930 рр.). – К., 1999. – 433 с.

Юркова О. Київська історична школа М.С. Грушевського ... *Юркова О.* Київська історична школа М.С. Грушевського : долі науковців // «3 архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ». – 1998. – № 1/2 (6/7). – С. 263–280.

Юркова О.В. Світлина ... *Юркова О.В.* Світлина з ювілею М. Грушевського 1926 р. : проблеми агрибуції // Укр. іст. журн. – 2016. – № 6. – С. 24–41.

Alma Mater : Кн. 1 : Ун-т св. Володимира між двома революціями ... Alma mater : Університет Св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917–1920 : матеріали, док., спогади : в 3 кн. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка та ін. – Кн. 1 : Університет Св. Володимира між двома революціями / [авт.-упоряд.: В.А. Короткий, В.І. Ульяновський ; редкол.: В.В. Скопенко та ін.], К. : Прайм, 2000. – 697, [5] с. : іл., портр.

Litera scripta manet : каталог автографів ... Litera scripta manet : каталог автографів на книгах відділу рідкісних і цінних видань Вінницької обл. універс. наук. б-ки ім. К.А. Тімірязєва / авт. кол.: Т.Р. Кароєва (Соломонова) (уклад., авт. передм.), О.В. Сафронова, Л.Б. Сенік ; ред.: О.Г. Поліщук, С.В. Лавренюк ; відп. за вип. Н.І. Морозова ; Управління культури і туризму Вінниц. облдержадмін., Вінниц. обл. універс. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва. – Вінниця, 2016. – 88 с. : іл.

ТМЕПННЙ ПОКАЖЧИК

- А., див. Алексеев М.П.* 16
А., див. Левицкий Г.О. 252
А. из Д., див. Петрушевич А.С. 348
А. из Добр., див. Петрушевич А.С. 348
А. и Б., див. Боднарський Б.С. 55
А. А., див. Лященко А.І. 266
А. Д., див. Антонович Д.В. 22
А. Л., див. Лященко А.І. 266
А. М., див. Алексеев М.П. 16
А. М., див. Маркевич А.І. 278
А. Н., див. Хавкіна Л.Б. 473
А. П., див. Петрушевич А.С. 348
А. П., див. Прусевич О.М. 370
А. Б. Е., див. Лічков Л.С. 258
А. И. Л., див. Лященко А.І. 266
А. С. П., див. Петрушевич А.С. 348
А-вич С., див. Єфремов С.О. 155
Ак-ч, див. Лященко А.І. 266
А-н, див. Калішевський А.І. 191
А-ская Х., див. Алчевська Х.Д. 18
А-ч Д., див. Абрамович Д.І. 11
А-ч С., див. Єфремов С.О. 155
Абрамович Дмитро Іванович 11, 12
Абрамович Н.Н. 12
Абрамович Петро Никандрович 12, 13, 231
Абугов Борис Соломонович 13
Адаменко Анастасія Григорівна 13
Адашев О. 70
Адріанова-Перетц Варвара Павлівна 13, 14, 342
Азовський Юрій, див. Тищенко Ю.П. 452
Акаловська Віра 14, 15
Александрович С., див. Єфремов С.О. 155
Александрович Юрій (Георгій) Семенович 15
Александровська Антоніна Дмитрівна 15
Александровська Ніна Василівна 15, 16
Александровський (Олександровський) Олександр Миколайович 16
Алексеев Михайло Павлович 16, 17, 105
Алексеев Теофан (Феофан) Павлович 17
Алешо Олександр Гаврилович 17, 18, 321
Алексеева, див. Горбунова Н.П. 105
Алчевська Христина 18
Алчевська Христина Данилівна 18, 19, 283, 473
Алчевський Григорій 18
Алчевський Іван 18
Алчевський Микола 18
Алчевський О.К. 18
Альошин П.Ф. 496
Альперін Д.О. 41
Альховська Олександра Миколаївна 19
Амурова О.М. 19
Ананія Людмила Володимирівна 19
Анастасевич Олена Федорівна 19
Анахіна Людмила Володимирівна 19
Андреев Володимир Семенович 19, 20
Андреева Варвара Олексіївна 20
Андреева Софія Борисівна 20
Андрієвська Олександра Олексіївна 20
Андрієвська Ольга Трохимівна 20
Андрійко Мих., див. Могиланський М.М. 302
Андріанов Олександр Володимирович 21
Андроник Ф.Л. 21
Андрусак М.Г. 501
Андрусак Микола Григорович 21, 501
Анин М., див. Лічков Л.С. 258
Анікеев Микола Тимофійович 21
Анін Федір 21
Аннюта, С., див. Канюк С.І. 195
Антіох, див. Вороний М.М. 86

Антоконенко Михайло Іванович 21
Антоний из Добрян, див. Петрушевич А.С. 348
 Антон-Марин Глегевич (Гледьсвич) 199
Антонова Ганна Олексіївна 21
Антонович Агафія Володимирівна 21, 22
 Антонович В.Б. 21–23, 26, 42, 43, 72, 114, 122,
 126, 138, 142, 155, 193, 312, 499, 507, 508
Антонович Дмитро Володимирович 22, 23
**Антонович (Мельник-Антонович) Кате-
 рина Миколаївна 21, 23**
 Ардашев П.М. 361
Арктур, див. Дусинський І.І. 148
Аркус, див. Дусинський І.І. 148
Аронсон Ісидор Соломонович 24
Артимович Агенор Васильович 24
Артисевич Віра Олександрівна 24, 25
Аршавська (Аршиєвська) В.А. 25
Афанасьєва Ольга Спиридонівна 25
Афеньєва Ольга Карлівна 25
Ашуркова 25

Б., див. Боднарський Б.С. 55
Б. Б., див. Барвінський Б.О. 36
Б. Б., див. Боднарський Б.С. 55
Б. В., див. Біднов В.О. 48
Б. П., див. Алексєєв М.П. 16
Б. С. Б., див. Боднарський Б.С. 55
Баг-ей Д., див. Багалій Д.І. 26
Б-в В., див. Біднов В.О. 48
Бд. Бг., див. Боднарський Б.С. 55
Б-до, див. Браудо О.І. 63
Б-ий, див. Боднарський Б.С. 55
Б-ий Б., див. Боднарський Б.С. 55
Б-й Б., див. Боднарський Б.С. 55
Б-й Д., див. Багалій Д.І. 26
Б-й Д. И., див. Багалій Д.І. 26
Б-ич В., див. Базилевич В.М. 28
Б-к В., див. Барвінок В.І. 35
Б-о А., див. Браудо О.І. 63
Бод-ский Б., див. Боднарський Б.С. 55
Бр. А., див. Браудо О.І. 63
Б-ч В., див. Базилевич В.М. 28
Б-ъ В. А., див. Базилевич В.М. 28
Бабенко В. 26
Бава Л.Ф. 26
 Баваровські 379

**Багалій Дмитро Іванович 6, 26, 27, 94,
 294, 296, 390, 460**
 Багалій Олена Дмитрівна 460
**Багалій-Татарінова Ольга Дмитрівна
 27, 28**
 Багрій О. 342
Базилевич Василь Митрофанович 28, 29
Байдуліна Зоря Асанівна 29
 Байрон Джордж 102
Байсанд-Фукзон Н.С. 29
Баласєв Н.В. 29
Балаценко Олег Володимирович 29
Балика Дмитро Андрійович 29–31, 57, 471
Балицький Павло Олександрович 31, 32
Балінська Неоніла Гнатівна 32, 33
Балінський Іван Мартинович 33
Баллін Микола Петрович 33, 34
Балясний Яків Осипович 34, 35
Бараненко Є.А. 35
 Баранович Лазар 35
Барвінок Володимир Іванович 35, 36
Барвінський Богдан Олександрович 36, 37
Барвінський Віктор Олександрович 37, 195
 Барвінський О.Г. 36
 Бардт Т.Я. 410
Барзілович Ганна Григорівна 37
Барсова Н. 37
 Барт О.П. 363
Батовський Зигмунт 37, 38
Батук Віра Абрамівна 38
Бауер Надія Миколаївна 38
Баумштейн С.Є. 38
Бахарь Сергей, див. Масловський С.Д. 286
Бахтіна К.П. 38
Бачинська Віра Володимирівна 38
 Бачинський М. 335
 Безбородько М.І. 334
Безбородько Микола Іванович 39
 Безпалко О. 268
Безпрозванна Ася Ахазкеїлівна 39
Бейгельман Ісаак Борисович 40
Бейліна Рахіль 40
 Бейліс М. 186
 Бекарюков В.І. 254
Бекетов Микола Миколайович 40
Белінська Л.П. 40

Белінський В.Г. 329
Белозерський, див. Масловський С.Д. 286
Белоликов Василь Захарович 40
Бем А.Л. 301
Бем Альфред Людвигович 40, 41
Бенінг А. 464
Бергер Іммануїл Наумович 41
Бердичевська К.М. 41
Бердичевський А. 41
Бердонос Антоніна Митрофанівна 41
Бережков Михайло Миколайович 41, 42, 257
Бережна Наталія Романівна 42
Березанська Лідія Хомівна 42
Беренштам В.Л. 205
Беренштам М.В., див. Кістяківська М.В. 205
Беренштейн Ольга Борисівна 42
Берлінський Максим 422
Берло Ганна Львівна 42, 43
Берлянд Овсій Семенович 43
Берлянд Рахіль Аронівна 43, 44
Берман Е.А. 44
Берман Яків Зиновійович 44
Бернацька Марія 44
Бернацький Людвиг Людвигович 44, 45
Бернацький Станіслав Адамович 45
Бетховен Людвіг ван 497
Белявська Варвара Миколаївна 45
Библиофил, див. Попруженко М.Г. 364
Бик Євгенія 45
Бик Марія Аронівна 45
Бикова Ганна Ісааківна 45
Биковський Лев(ко) Ю(У)стимович 45–48
Біанкі Зінаїда Гаврилівна 48
Бібко Данило Семенович 48
Біднов Василь Олексійович 48, 49, 312
Біла Галина Данилівна 49, 50
Біла О.Д. 50
Білецька Д.М. 50
Білецький Леонід Сильвестрович 50
Білецький О.І. 89, 342
Білик Іван 340
Білик М.П., див. Юркевич М.П. 511
Білик Олександра Яківна 50
Білінський Микола Іванович 50, 51, 334
Білозір Михайло Петрович 51, 334
Білостоцька К. 51

Білоцерківець Вол., див. Дорошенко В.В. 140
Білоцерківська Катерина Іллівна 51, 52
Білоцерківський А., див. Дорошенко В.В. 140
Біляк Юстин Степан 52
Біляшівський Микола Федотович 52, 506
Біркїна Надія Миколаївна 52, 53
Біруля Олександр Костянтинівич 53
Бірюкова Галина Іванівна 53
Біціллі П.М. 69
Благодаров 53
Блехер-Поляцька Тетяна Аронівна 53
Блюм Гелена (Олена) Фридріхівна 53, 54
Блюмкін Давид Якович 54
Бобринські 333
Богацький Павло Олександрович 54
Богдан Б., див. Боднарський Б.С. 55
Богдашівська Людмила Устимівна 54
Богров Ф., див. Заславський Д.Й. 167
Богуславський Рувим Меєрович 54, 55
Богуславський С. 342
Богуш М.Р. 55
Бодік Єхвед Зусимівна 55
Боднар Іван Андрійович 55
Боднарський Богдан Степанович 55, 56
Божко Л., див. Дорошенко В.В. 140
Божко Ладько, див. Дорошенко В.В. 140
Бойко Іван Захарович 56, 57
Бойчук М. 458
Бондаренко А.Г. 57
Бондаренко Лідія Олександрівна 57
Бондарьов Степан Ілліч 57
Бондіна Олена Федорівна 57
Боревська Софія Давидівна 57, 58
Борейша Єжі 58
Борисенко Степан Гнатович 58, 59
Борковський О. 509
Борович Борис Осипович (Юсь-Лейзеров) 59, 60
Боровой Саул Якович 60, 61
Бородай М.М. 433
Бородїна К. 61
Борщевська Наталя Олександрівна 61, 62
Борщевський О.Г. 61
Ботвиновський В'ячеслав Юхимович 62
Бохенський Адам Клеменс 62
Бочков Дмитро Панасович 62

Бражнікова Оксана Георгіївна 62

Брандл 260

Брандт Ганна Полікарпівна 62, 63

Брандт Микола Генріхович 63

Браудо Олександр Ісайович 63

Браун Даффа Джеймс 483

Брейтигам Йоган Генріхович 63

Брикнер 260

Бриліантов О.І. 401

Брікке 104

Бродовська-Краковецька Олена Захарівна 31, 32

Бродська Дора Михайлівна 64

Броницький, див. Лічков Л.С. 258

Брук Абрам Лазарович 64

Брун Л. 64

Брун Лювіг Пилипович 64

Брун Лючія Карлівна 64

Брун Пилип Карлович 64, 65

Брут Хома, див. Дорошенко Д.І. 142

Брюкнер Е. 394

Брюно Г.Г. 65

Брюно Ніна Георгіївна 65

Бугасвська Єлизавета Аронівна 65

Буда Сергій Олексійович 65

Будакер Микола Дмитрович 65

Будакова Ф. 65

Будніков М.С. 496

Будьонний С.М. 305

Букреєв Б.Я. 65

Букреєва Тетяна Борисівна 65, 66

Булавицька Марія Василівна 66

Булахатий Сергій Дмитрович 66, 67

Булаховський Леонід Арсенійович 67

Булгаков М.О. 345

Буніцька Агнія Андріївна 67

Бурже П. 485

Бурзі Бернард Фридріхович 67

Бурзі Еріх Христофович 68

Бурмейстер М.Ф. 393

Буртковський Й. 68

Буртковський Климентій, див. Оксман Ю.Г. 328

Бухаревич, див. Ідзіковська Г.Г. 185

Бухіна Розалія Анатоліївна (Розі Нахманівна) 68

Бухтоярова Ніна Яківна 68

Бывший подчиненный Билярского, див. Пономарьов С.І. 359

Бывший полтавец, див. Пономарьов С.І. 359

В., див. Воскресенський О.М. 87

В., див. Дорошенко В.В. 140

В. Б., див. Базилевич В.М. 28

В. В., див. Боднарський Б.С. 55

В. Д., див. Дорошенко В.В. 140

В. І., див. Дорошенко В.В. 140

В. К. III, див. Шенфінкель В.К. 493

В. К., див. Качановський В.В. 199

В. Л., див. Лазурський В.Ф. 249

В. М., див. Міяковський В.В. 300

В. П., див. Перетц В.М. 342

В. Р., див. Боднарський Б.С. 55

В. С., див. Антонович Д.В. 22

В. С., див. Соколов В.П. 426

В. Т., див. Перетц В.М. 342

В. Х., див. Качановський В.В. 199

В. Н. П., див. Перетц В.М. 342

Вад. М., див. Модзалевський В.Л. 303

В-ко Н., див. Василенко М.П. 71

В-ко Ник., див. Василенко М.П. 71

В-ко П., див. Одарченко П.В. 326

Вл. П., див. Перетц В.М. 342

Вл. Т., див. Тукалевський В.М. 458

В-н И. С., див. Вугман И.С. 87

Вол. Д., див. Дорошенко В.В. 140

Вол. Дор., див. Дорошенко В.В. 140

Вагилевич І. 135

Вайнберг Яків Назарович 69

Вайнштейн Давид Ісакович 69

Вайнштейн Йосип Лейбович 69

Вайсбанд П. 70

Вайсблат Володимир Наумович 70

Вайславська Теофілія Петрівна 70

Вайсман Б.М. 70

Вайсман Ольга Корнілівна 70

Валер'ян Чубинський, див. Могиланський М.М. 302

Варламович Вл., див. Міяковський В.В. 300

Варнеке Б.В. 70

Варнеке Олександр Борисович 70, 71

Варновицька Єфросинія Ісаківна 71

Васаген, див. Сімович В.І. 414

Василенко Катерина Прокопівна 71

Василенко Микола Прокопович 6, 71–73,
58, 312, 358, 416
Василенко П., див. Одарченко П.В. 326
Васильєва Марія Костянтинівна 73
Васильєва Ольга Олексіївна 73
Васильчук А.А. 73
Васічко Андрій Якович 73
Вашенко-Захарченко В.М. 42, 95, 206, 433
Вашенко-Захарченко М.Є. 73
**Вашенко-Захарченко Михайло Михайло-
вич** 73
Векслер Фаїна Абрамівна 73
Венгеров С.А. 40, 202
Венгржановська Надія Семенівна 74
Вербицька Г. 74
Веремкович Борис Дементійович 74
Вересаєв В.В. 431
**Вержбицький (Маньківський-Вержбиць-
кий) Вікентій (Віктор) Іванович** 74, 75
Вернадський Володимир Іванович 6, 75–
77, 72, 321, 470
Верниволя В., див. Сімович В.І. 414
Вернигора Софія Родіонівна 77
Вершинська В.М. 77
Веселовський Василь Костьович 77
Веселовський О.М. 342
Ветров А.А., див. Мейєр О.О. 291
Вешніпольська Клара Мусіївна 77
Верчинський-Вртел Стефан Кастан 77
Виборний, див. Левицький М.П. 252
Вилічко Л.С., див. Лічков Л.С. 258
Винар Л., 46
Винник М.Й. 78
Винниченко В. 298
Виноградська Арина Іллівна 78
Виноградська Юлія Євграфівна 78
Вировий Євген Семенович 78
Вислоцька З.К., див. Ремер З.К. 378
Висовень К.М. 78
Висоцька Поліна Юделівна 78, 79
Височинська Євгенія Станіславівна 79
Вишинський Василь 79
Вишневська Катерина Пилипівна 79
Вияснівський Андрій І. 79
Вікул Іван Павлович 80
Вікул М.П. 80
Вікул Марія Павлівна 80

Вільдерман Борис Михайлович 80
Вільний П., див. Одарченко П.В. 326
Вільскер Софія Марківна 80, 81
Вінер Г.А. 81
Вінковський Т., див. Барвінський Б.О. 36
Вінцовський Д.І. 81
Вінцовський Ярослав Дмитрович 81
Віслоцький Владислав-Тадеуш 81
Власенко 82
Вовк Галина Федорівна 82
Вовк Ів., див. Годкевич М.А. 101
Вовк Любов Іллівна 82
Вовк Ф.К. 18, 82, 321, 394, 446
Вовк Юрій Федорович 82
Вовчок Марко 36
Вознесенська Катерина Семенівна 82, 83
Вознесенська Н.М., див. Федорова Н.М. 467
Войнаровський, див. Антонович Д.В. 22
Войнаш 83
Войтович Анастасія 83
Воїнова Марія Олександрівна 83
Воїнова Надія Миколаївна 83
Волкова Клавдія Василівна 83
Волкова М.В. 83
Волковиська Р.Р. 83
Волобуєва Тамара Григорівна 83, 84
Воловник Марія Романівна 84
Володаренко Д., див. Дорошенко В.В. 140
Володарська Євгенія Марківна 84
Володкевич Микола Миколайович 84
Волосар, див. Єфремов С.О. 155
Волосожар, див. Єфремов С.О. 155
Волох С., див. Прокопович В.К. 369
Волошина Есфір Давидівна 84, 85
Волошина Лія Яківна 83
Волошина Ольга Володимирівна 85
Вольпов Овсій Якович 85
Вольський Владислав 85
Вольтер 69
Вольфман Ілля Єфимович 85, 86
Вольфман Поліна Петрівна 86
Ворона Галина Михайлівна 86
Вороний М.К. 86
Вороний Марко Миколайович 86
Вороніна Ніна Василівна 86
Вороніна О.Ф., див. Маєвська О.Ф. 267

- Воронович Неоніла Володимирівна 86**
Воскресенський Олександр Михайлович 87
 Врангель П.М. 305, 363
Вугман Ілля Семенович 87
Вязьмітіна Марія Іванівна 87, 88
- Г., див. Грушевський О.С. 114*
Г. З., див. Зенгер Г.Е. 170
Г. М., див. Вугман И.С. 87
Г. М., див. Одарченко П.В. 326
Г-ий О., див. Грушевський О.С. 114
Г-ий Ол., див. Грушевський О.С. 114
Г-ко Г. Е., див. Гордієнко Є.С. 105
Г-о Г. Е., див. Гордієнко Є.С. 105
Гр., див. Граве Д.О. 120
Гр. Д., див. Граве Д.О. 120
Гр-ий Ол., див. Грушевський О.С. 114
Г-цький Б., див. Богацький П.О. 54
- Габбе Володимир Миколайович 89**
Габель Августина Станіславівна 89
Габель Маргарита Орестівна 89
Габель Орест Октавіан Мартинович 89
Гаврик Володимир Данилович 89
Гаврик Сергій Володимирович 89, 90
Гаврилів Марія Томівна 90
Гаврило Русин, див. Головацький Я.Ф. 102
- Гагенмейстер Володимир (Карл-Ріхард) Миколайович (Едуард-Янович) 90, 334**
- Гадзинська 90**
Гасвська Кіра Георгіївна 90, 91
Гасвська Марія Василівна 91
 Гасвська-Денес Л.С. 91
Гасвський Степан Юхимович 91, 92, 342
Гай С., див. Гасвський С.Ю. 91
Гайдамака Марія Данилівна 92
 Гайдеггер М. 486
Гайка Л., див. Гасвський С.Ю. 91
- Гайманівський Олександр Миколайович 92, 93**
Гайсинська М. 93
 Галаган Павло 33, 144, 154, 158, 217, 236, 255, 279, 281, 310, 375, 376
Галайда, див. Тищенко Ю.П. 452
Галин Тодор, див. Антонович Д.В. 22
Галицький Б., див. Боднарський Б.С. 55
Галицький М., див. Павлик М.І. 335
Галичаненко А., див. Петрушевич А.С. 348
- Галичанин, див. Петрушевич А.С. 348*
Галушкін К.Г. 93
Галушинський Михайло Миколайович 93
 Галятовський І. 323
Гамбургер Л.Б., див. Хавкіна Л.Б. 473
Гамелен Еваріст, див. Годкевич М.А. 101
 Ган Віктор 93
Ган Тадеуш Фелікс 93
Ганопольська Ольга (Етель) Іллівна 93, 94
Гарбузов Лука, див. Зайцев П.І. 164
Гаргала Олександра Костянтинівна 94
 Гаркаві А. 185
Гарський В., див. Модзалевський В.Л. 303
Гарський Вад., див. Модзалевський В.Л. 303
Гарський Вадим, див. Модзалевський В.Л. 303
Гассельбринк Валерій Орестович 94
Гашинська, див. Карташова І.К. 198
- Гвоздь В. 94**
Гейер Максим Іванович 94
Гейслер Клара 95
Гейслер Олена 95
Гейхман Діна Соломонівна 95
Геклен В.О., див. Черняхівська-Ганжа В.О. 485
Геллер Р.С. 95
Гельбух Зіновій Якович 95
Гельфанд Лев Аронович 95
Гельфард, див. Глеваський С.К. 99, 100
 Геппенер В.А. 95
Геппенер Микола Володимирович 95–97
Гер А., див. Вайсблат В.Н. 70
Герасименко Володимир Якович 97
Герасименко Микола Іванович 97
 Гербановський І.О. 414
Герман Ганна Мусіївна 97
Герман Катерина Миколаївна 98
Герчикова Л.І. 98
Гершберг Євген Мойсейович 98
Гершфельд Л.А. 98
Гешель 98
Гиба Тетяна Петрівна 98
Гидалевич Абрам Якович 98
 Гіляров С.О. 496
Гімельфарб Б. 98
Гімельфарб Ганна Марківна 98, 99
Гінтовт-Дзевальтовський Едуард Юзеф Фелікс Казимєж Альфред 99

Гіртель 104
Гігерман Герш Лейбович 99
Гладилович Д. 509
Глазунов О.К. 497
Глеваський Сергій Костянтинович 99,
100, 306
Гнатюк Володимир Михайлович 100
Гнатюк Володимир Якович 100
Гобштейн Л.І. 101
Гоголі-Яновські 311
Гоголь М.В. 243, 247, 250, 278, 281, 349,
430, 503
Годкевич Михайло Абрамович 101
Годованик Юлія 101
Гозенпуд Абрам Якимович 101, 102
Гозенпуд М. 101
Голишкін А. 102
Голіцин, князь 501
Голіцина Олена Петрівна 102
Головатий М., див. Славинський М.А. 422
Головацький Яків Федорович 102
Головін Володимир Миколайович 102
Головня Антоніна Олексіївна 103
Голоднікова Фріма Іммануїлівна 103
Голубєв Степан Тимофійович 103, 104
Голубович В.О. 314, 369, 412, 436
Гольдштейн Ніна Ісаївна 104
Гончаренко А. 333
Горацій 112
Горбачевський Іван Якович 104, 105
Горбик Григорій Федорович 105
Горбунова Наталія Павлівна 105
Гордєєв Петро Андрійович 105
Гордєєнко Єгор Степанович 105, 106
Горецька Ніна Сергіївна 105
Горецький Олександр Миколайович 106
Горецький П.Й. 501
Горич Т.В. 106
Горілий Василь Олексійович 106
Горков Володимир Олексійович (Олек-
сандрович) 106
Горова Наталія Іванівна 106
Городецька І.Ю. 106
Городецький В.В. 496
Городецький Сергій Ілліч 106, 107, 334
Городков Микола Михайлович 107
Гороновський Борис 107

Горохов (Горошок) Дмитро Васильович 107
Горохолінська І.Д. 108
Горунович Ірина Яківна 108
Горунович Наталія Яківна 108
Горунович Яків Якович 108, 109
Горюнов, див. Сільчевський Д.П. 414
Горянський Павло Єрофейович 109
Готт Ольга Олександрівна 109, 110
Гофман Натан Ісаєвич 110
Грабар Андрій Миколайович 110
Грабуздов Л., див. Зайцев П.І. 164
Грабуздович Лука, див. Зайцев П.І. 164
Грабянка Г. 171
Грасва Е. 110
Грановська Б.З. 110
Граф Бібліо, див. Пономарьов С.І. 359
Гребєков Іван 110
Грепачевська О.В. 110
Гречина Параскева Юхимівна 111
Грибівська (Грибовська) Катерина Ми-
хайлівна 111
Григор'єв Г. 111
Григорович А.Г. 111
Григорович В.І. 307
Григорович М.О. 111
Гридень К., див. Мухін М.М. 309
Гриневицька Ядвіга Камілівна 112
Гриневська 112
Гринчак Ольга 112
Грицак Євген Михайлович 112
Гриценко Б., див. Могілянський М.М. 302
Грінченко Б.Д. 43, 51, 155, 231, 353, 361, 511
Гроза Ю.А. 112
Грот 75
Грубеш Яків Георгійович 112
Грузиненко Лія Олександрівна 112, 113
Грузинський О. 342
Грунін Тимофій Іванович 113
Грушевська Ольга Олександрівна 113, 114
Грушевський М.С. 114, 130, 160, 183, 221,
226, 239, 331, 394, 448, 453, 454, 485,
490, 508, 509
Грушевський Олександр Сергійович 114,
115
Грушевський С.Ф. 114
Грушкіна Дора Ізраїлівна 115
Губерман Овсій Маркович 115, 116

Губська Лідія Іванівна 116

Гудзій М. 342

Гуревич Розалія Борисівна 116

Гусовський Володимир Іванович 116

Гуссерль Е. 486

Гутник В.А. 116

Гуца М., див. Могилянський М.М. 302

Гюго В. 228, 263, 485

Габерле Євстахій Вацлав 117

Гембарович Мечислав Теофілович 117, 118

Генсьорський Антін Іванович 118

Геринович Володимир Олександрович 118, 119

Гіжицька Ніна Костянтинівна 119

Годлевська Олена Олександрівна 119

Гольденберг Веніамін, див. Борейша Єжі 58

Граве Дмитро Олександрович 6, 120

Грінберг Раїса Львівна 120

Громницька Ірена Євгенівна 120

Громницький Дмитро Леонтійович 121

Гудзович М. 121

Гула Федір Іванович 121

Д. А., див. Антонович Д.В. 22

Д. А., див. Абрамович Д.І. 11

Д. Б., див. Багалій Д.І. 26

Д. Г., див. Граве Д.О. 120

Д. Д., див. Дорошенко Д.І. 142

Д. З., див. Заславський Д.Й. 167

Д-ко Вол., див. Дорошенко В.В. 140

Д-ко Д., див. Дорошенко Д.І. 142

Д-ко Д., див. Дорошенко Д.І. 142

Д-ов Л. Г., див. Данилов Л.Г. 124

Дор. В., див. Дорошенко В.В. 140

Д-ш О., див. Добіаш-Рождественська О.А. 137

Давиденко Єлизавета Вікторівна 122

Давиденко Любов Прокопівна 122

Давидович Д.Н. 122

Давидович Марія Григорівна 122

Давідзон Ілля Львович 122

Данилевич Василь Юхимович 122–124, 453

Данилевська 124

Даниленко Ганна Іванівна 124

Данилов Леонід Григорович 124, 125, 334

Данилюк Іван, архієпископ 91

Данченко Єфросинія Михайлівна 125

Данченко М.І. 21

Даньковська Раїса Сергіївна 125

Дараган І.Г. 125

Дараган Софія Володимирівна 126

Дахненко Н.І. 126

Дашкевич Микола Павлович 42, 126

Дашкевич Я. 272

Дверницький Григорій Севостіянович 127

Двигубський Костянтин Григорович 127

Де Льож Мар'ян Францишек Антоні 127

Дебогорій-Мокрієвич Зінаїда Михайлівна 127

Дебогорій-Мокрієвич П.А. 202

Дей О. 272

Де-Метц Г.Г. 496

Демуцька Наталія Гаврилівна 127

Дем'янчук Василь Климентович 128

Денікін А.І. 305

Депарма Неллі Костянтинівна 128

Де-Рібас (Дерібас) Людвиг Михайлович 128, 129

Де-Рібас (Дерібас) Олександр Михайлович 129

Де-Рібас Марія Михайлівна 129

Де-Рібас Михайло Феліксович 128, 129

Деркач Марія Дем'янівна 129, 130

Деркач Яків Федорович 130

Дерман Єлизавета Самійлівна 130

Дернбург Й. 186

Джиджора Іван Миколайович 130, 131

Дзбанівський Олександр Тихонович 131, 132

Дзбановський Євген Олександрович 132, 331

Дзедушицький В., граф 276

Дзюбенко Катерина Кузьмівна 132, 133

Дикарєв Віктор Олександрович 133

Диченко А.І. 375

Диченко Павло Михайлович 133

Дияковський Юхим (Євфимій) Петрович 133–135

Дід Модест, див. Левицький М.П. 252

Дід Огій, див. Огієнко І.І. 323

Дідицький Богдан Андрійович 134, 135

Діккенс Чарльз 228

Дінерштейн Маріам Борухівна 135

Дмитренко П., див. Понятенко П.Д. 360
Дмитриев С., див. Масловський С.Д. 286
Дмитрієв (Дмитреєв) Олександр Дмитрович 135
Дмитрієвський Олексій Михайлович 135
Дмитрієвський Олексій Опанасович 35, 133, 135, 136
Дмітрієва О. 135
Дніпровенко, див. Єфремов С.О. 155
Добіаш О., див. Добіаш-Рождественська О.А. 137
Добіаш Антоній В'ячеславович 136, 137
Добіаш-Рождественська Ольга Антонівна 136, 137
Добкіна Іда Яківна 137
Добра Дора Юделівна 137, 138, 519
Добровольський Леонід Павлович 138
Доброжелатель Б., див. Боднарський Б.С. 55
Довгань Кость Андрійович 138, 139
Довнар-Запольський М.В. 28, 245, 358, 434, 519
Доде А. 268
Долгова Зінаїда Остапівна 139
Долгорукова І. 139
Доманицький В. 437
Домбровська А.У. 139
Домбровська Л.В. 413
Домбровська Олена Платонівна 139, 140
Домбська Ісидора Хелена Марія 140
Дометіан, див. Горохов Д.В. 107
Донець Л.Ф. 140
Донець Марія Костянтинівна 140
Донцов Д. 309
Доппельмайєр Володимир Георгійович 140, 334
Дороженко Д., див. Дорошенко Д.І. 142
Дорош., див. Дорошенко В.В. 140
Дорошенко Володимир Вікторович 140–142, 143, 213
Дорошенко Дмитро Іванович 49, 142, 298, 312
Дорошенко Міліца Вікторівна 143
Дорошенко-Савченко Наталія Вікторівна 143
Достоевський Ф.М. 301, 377
Драгоманов М.П. 155, 230, 326, 335, 507
Драй-Хмара Михайло Панасович 144, 342
Драновська Бела Захарівна 145
Дріз Овсій Овсійович 145

Друзья школы, учащиеся на медные деньги, див. Пономарьов С.І. 359
Дубина Софія Костянтинівна 145
Дубіна Надія Антонівна 145
Дубняк Кость Володимирович 146
Дубровський Василь Васильович 146, 147
Дубровський Микола Ісидорович 148
Дубченко Орина Григорівна 148
Дудкіна Ганна Мойсеївна 148
Дудко Ф.М. 148
Думитрашко Кость Данилович 148
Дурдуківська Зінаїда Остапівна 148
Дусинський Іван Іванович 148
Дучинська О.Т. 66, 95, 108, 119, 127, 284, 287, 346
Дюльгеров Агафангел, див. Тищенко Ю.П. 452
Дядько Дмитро, див. Антонович Д.В. 22
Дядько Дмитро, див. Дорошенко Д.І. 142
Дяківський Борис Олександрович 149
Дяківський Олександр Петрович 149
Дяконенко Ніна Миколаївна 149
Дяченко Михайло Михайлович 149
Дячишин Іван Кононович 149

Е. Г., див. Грицак Є.М. 112
Е. К., див. Ківлицький Є.О. 204
Е. К., див. Кримський Ю.С. 237
Е. П., див. Петухов Є.В. 349
Е. Р., див. Редін Є.К. 379
Е. С., див. Стебельський Є.В. 435
Е. В. П., див. Петухов Є.В. 349
Е. Кр-ский., див. Кримський Ю.С. 237
Е-мов С., див. Єфремов С.О. 155
Е. Р-нь, див. Редін Є.К. 379
Еверарді К., проф. 131
Ейзенбет Даниїл Олександрович 150
Ельберт Віра Юхимівна 150
Ельга, див. Хавкіна Л.Б. 473
Енгель Ніна Василівна 150
Епштейн Лідія Костянтинівна 150
Епштейн Юлій Григорович (Францович) 150
Ерлер Зінаїда Йосипівна 150
Ернст Л. 318
Ернст Микола Львович 151
Ернст Теодор-Ріхард Людвигович, див. Ернст Ф.Л. 151

- Ернст Федір Львович 151, 152, 306, 411, 464**
Ескін І.І. 152
Еттінгер Олена Данилівна 152
Ефрос Б. 152
Є. Г., див. Грицак Є.М. 112
Є. С., див. Єфремов С.О. 155
Є-мов С., див. Єфремов С.О. 155
Євлащенко Іван Васильович 153
 Євсєєва К.С. 381
Євсєєвська Єлизавета Олександрівна 153
Євфимовський Володимир Степанович 153
Єличов (Єлєнічев) Петро Михайлович 153
Єлін Я.Є. 154
Єльчанинов Микола Костянтинівич 154
Єнджейовська Анна Феліція 154
 Єрмаков П.П. 154
Єрмакова Наталія Петрівна 154
Єроміцька Берта Ісаївна 154
Єфимова Зінаїда Сергіївна 154
Єфимович Олена Іванівна 155
Єфремов Сергій Олександрович 148, 155, 156, 236, 301, 361, 422, 437, 449
Єфремов Федір Олександрович 157
Ж., див. Дорошенко Д.І., 142
Ж., див. Житецький І.П. 158
Ж-ий І., див. Житецький І.П. 158
Ж-кий Ігн., див. Житецький І.П. 158
Ж-ко М., див. Дорошенко Д.І. 142
Жит-ц-кий І., див. Житецький І.П. 158
Ж-цкий І., див. Житецький І.П. 158
Ж-цкий Іг., див. Житецький І.П. 158
Жаровська Ріва Мусіївна 158
Жбанков П. 158
Жданова Наталія Іллівна 158
 Жебуньов Л.М. 437
Жежен 158
Жезмер-Петриченко Євгенія Моноїлівна 158
 Жекуліна А.В. 33, 77, 122, 138, 177, 358, 385, 420, 459, 485
Железняк К., див. Пономарьов С.І. 359
Железняк С., див. Пономарьов С.І. 359
 Жербін М.М. 496
Жеребйова Олександра Олександрівна 158
 Жеребцова В.О. 339, 381, 397, 460
 Живний Л.Я. 213
Житецький Ігнат (Гнат) Павлович 158–160, 361, 437
Житецький М. 160
 Житецький П.Г. 158, 281, 361
Житомирец, див. Лященко А.І. 266
Жорос Берта Іхилівна 160
Жук Ілля 160
Жукова Лідія Григорівна 160
Жукова Ольга Ігнатіївна 160
Жуковська Марія Аркадіївна 160
 Жуковський 459
Жуковський Андрій Петрович 160
 Жуковський В.А. 278
Журавльова А.В. 160
Журавльова, див. Алчевська Х.Д. 18
Журавська Зінаїда Михайлівна 160
Журавська Іда Хаймівна (Юхимівна) 161
Журавський П.О. 161
Жураховський М., див. Дорошенко Д.І., 142
Журба Вол., див. Дорошенко В.В. 140
Журба Л., див. Дорошенко В.В. 140
Жученко М., див. Дорошенко Д.І., 142
Жучок П., див. Богацький П.О. 54
 З., див. Заславський Д.Й. 167
 З. К., див. Кузеля З.Ф. 242
 З. П., див. Зайцев П.І. 164
 З-ий Д., див. Заславський Д.Й. 167
 З-ко П., див. Зленко П.А. 173
 З-ський Д., див. Заславський Д.Й. 167
Забаревський М., див. Дорошенко Д.І. 142
 Заболотний В.Г. 496
Завадинська Ганна Михайлівна 162
Завальний Максим Кіндратович 162
Заварина Віра Пилипівна 162
Завиденко Любов Прокопівна 162
Заглада Ніна-Леоніла Борисівна 162
Загоровський Євген Олександрович 163
 Загоровський О.І. 163
Загурняк А.Ф. 163
Задніпровський, див. Александровський О.М. 16
Зайкін Яків Ісайович 163
Зайцев Павло Іванович 164, 301
Зайцев Яків Андрійович 165
Зайцева Фріма Павлівна 165

Зайцівська Євгенія 166
Зайчневський П.Г. 414
Залевський Йосип Олександрович 166
Залеський Костянтин Лаврентійович 166, 167
Залипка Михайло Васильович 167
Замурєнко Б. 167
Запеченко Федір Федорович 167
Зарренштраль Олександра 167
Заславський Давид Йосипович 167
Засядько Дометій Іванович 167
Заточник Данило 509
Затульська З.І. 167
Захаревський-Лісковицький І., див. Дубровський В.В. 146
Захарченко Н. 167
Заярський П., див. Одарченко П.В. 326
Зварикін 168
Звонков, див. Пономарьов С.І. 359
Звонков Тарасій, див. Пономарьов С.І. 359
Зданевич Борис Іванович 168, 169
Зебницький Ю.І., див. Озерський Ю.І. 327
Зегебарт Єлизавета Олександрівна 169
Зеленко Ілля Наумович 169
Зельницький Михайло Євдокимович 169, 170
Земляк, див. Пономарьов С.І. 359
Земляк из-под Глухова, див. Пономарьов С.І. 359
Зенгер Григорій Едуардович 170
Зернов С.О. 170
Зернова М. 170
Зеров Микола Костянтинович 70, 170, 171, 271, 301, 326, 361
Зехцер Нухим Йосифович 171
Зецкер Мойсей Ісакович 172
Зільберберг Марія Григорівна 172
Зільберман Самсон Григорович 172
Зільберштейн Андрій Ілліч 172
Зінгерман О.С. 172
Зінчук Дем'ян Арсенович 172
Зірка Олеся, див. Косач-Кривенюк О.П. 227
Златополець Вал., див. Отамановський В.Д. 333
Зленко Петро Андрійович 173, 174
Злочевська Берта Володимирівна 174
Значківська Віра Павлівна 174

Зновицький І.І. 72
Золотар Євдокія Дем'янівна 174
Золотарьова 174
Золотницька Фаїна Пилипівна 174
Золотоверхий Іван Демидович 174, 175
Золя Еміль 263, 390, 485
Зонке, професор 75
Зусман 175
Зусман Тереза 175

І., див. Боднарський Б.С. 55
І., див. Левицький І.О. 252
І. В., див. Вугман І.С. 87
І. Е., див. Левицький І.О. 252
І. Ж., див. Житецький І.П. 158
І. С. В., див. Вугман І.С. 87
Іг.-цкый., див. Житецький І.П. 158
-ий, див. Боднарський Б.С. 55
І.-кий, див. Житецький І.П. 158
Іже, див. Житецький І.П. 158
Избиратель, див. Боднарський Б.С. 55
Йогансон П.С., див. Пономарьов С.І. 359
Ірпенський А., див. Стебницький П.Я. 436
Історик, див. Дорошенко Д.І. 142

І., див. Огієнко І.І. 323
І. О., див. Огієнко І.І. 323
І. А. С. П. Н. М. У. из округа Золочевского, див. Петрушевич А.С. 348
Іван з Берлог, див. Левицький І.О. 252
Іван з-понад Лукви, див. Левицький І.О. 252
Іван Петренко, див. Крип'якевич І.П. 238
Іван Рулька, див. Огієнко І.І. 323
Іваненко Аглая Павлівна 176
Іваненко Д., див. Дорошенко Д.І. 142
Іваненко Микола Єфремович 176
Іванець Володимир Григорович 176
Іванець Наталія Григорівна 176
Іваниця Григорій Микитович 179
Іваницький Віктор Федорович 176–179
Іванів М., див. Павлик М.І. 335
Іванов О.О. 109
Іванов Олександр Васильович 179
Іванов Юрій Аркадійович 179
Іванова Галина Сергіївна 180
Іванова Е.О. 180

- Іванова Н.Г., див. Демуцька Н.Г. 127
 Іванова О.О., див. Готт О.О. 109
Іванова Софія Володимирівна 180
Іванова Т. 180
 Іванов-Меженко Ю.О., див. Меженко Ю.О. 32, 289
Іванушкін Василь Михайлович 180–182
Іванченко М. 183
Іванченко Микола Миколайович 182, 183, 464
Івасюк Микола Іванович 183
Ігнатієнко Варфоломій Андріанович 183–185
 Ігнат'єв М.П., граф 88
Ігольніков Є.І. 185
Ігудесман Дора 185
Ідзіковська Герсилія Гнатівна 185
 Ідзіковський Л.В. 185, 298
Іжевська М. 185
Ізраєльсон Яків Ізраїлевич 185
 Іконников В.І. 26
Іларіон, митрополит, див. Огієнко І.І. 323
Іллінський, див. Дубровський В.В. 146
Ілляшевич Йосип Миколайович 186
Ільницька Зінаїда Миколаївна 186
Ільченко Надія Петрівна 186
Інгльот Стефан Томашевич 186
Іноземцев Петро Федорович 186, 187
Ісадченко Е.С. 187
Історик, див. Дубровський В.В. 146
Істрін В.М. 204, 381
Італійський С. 187
Ітенберг Євгенія Зиновіївна 187
Іуда ібн-Балам 185
Іхтейман Поліна Львівна 187
Ішков Артем Сергійович 187
- Їхимець, див. Кримський А.Ю. 236*
 Їречек Й. 509
- К., див. Біднов В.О. 48*
К., див. Качановський В.В. 199
К., див. Колубовський Я.М. 217
К., див. Кудрявцев П.П. 242
К., див. Кузеля З.Ф. 242
К. К., див. Давідзон І.Л. 122
К. С., див. Лященко А.І. 266
- К. Х., див. Харлампович К.В. 475*
Кс., див. Канюк С.І. 195
К-ський Я., див. Колубовський Я.М. 217
К-я, див. Кузеля З.Ф. 242
Кабаниська 188
Каган Б. 188
Каган (Коган) Ганна Бен'яминівна 188
Каган Дора Львівна 188
Каган Софія Хрисанфівна 188
Каганович Клара Хаскелівна 188
Каганська Ганна Борисівна 188
Каганська Ольга Борисівна 188, 189
 Кагаров Є.Г. 195
Кадило О., див. Тищенко Ю.П. 452
Кадлубовський Арсеній Петрович 189
Казанівська Н. 189
Калашнік А.В. 190
Калиненко Матрона Яківна 190
Калинович Іван Титович 190, 191
Каліхевич Віра Миколаївна 191
Калішевський Антон Ієронімович 191, 192
Калішевський Григорій Аврамович 192
Калужняцький Омелян Ієронімович 192
Каманін Іван Михайлович 192, 193, 508
Каманіна Ганна Іванівна 193
Каменська Марія Степанівна 193
 Каменська Марія Федорівна 500
Камінська Ганна Ізраїлівна 193, 194
Камінський В'ячеслав Арсенович 194, 334
Камінський І.Д. 194
Каневська Етна Фридилівна 195
Канюк Сергій Іванович 195
Капитоненко М. 195
Капіганова Т.В. 195
 Капністи 311
Карамишев Антон Антонович 195
Карачун Д.П. 196
Кардашевський Валеріан Іванович 196
Каресва С. 196
Карклинг Марія Федорівна 196
 Карманський П. 112
 Карницький А.О. 414
Карпинець Іван Іванович 196, 197
Карпінська Марія Павлівна 197
Карпінська Ольга Євдокимівна 57, 197, 198

Карпінський Михайло Петрович 198
Карпов А.Ф., див. Чижевський Д.І. 486
Карський А.А. 198
Карташов Костянтин Федорович 198
Карташова Іраїда Костянтинівна 198
Картун К.С. 198
Каспін Лев Абрамович 199
Катанський Дмитро Йосипович 199
Катеринославець, див. Біднов В.О. 48
Каток 199
Кауфман Розалія Петрівна 199
Качаловський Олександр Маркіянович 199
Качановський Володимир Васильович 199,
200
Каченовський М.Т. 34
Качковський М. 135
Кашкет Ф.Б. 200
Кашпар Алоїзій Осипович 200
Кашченко Галина Миколаївна 200
Квітка-Оснoв'яненко Г.Ф. 446
*Кезма Тауфік Джубраїль, див. Кезма Тауфік
Гаврилович 200*
Кезма Тауфік Гаврилович 200, 201
Келлес-Краус Й.К. 201
Кеніс В.Я. 201
Кентшинський Войцех 81
Керекез Яків Микитович 201, 202
Києвський студент, див. Пономарьов С.І. 359
Києвщинська (Радченко) Тетяна Федо-
рівна 202
Кириллов Андріан Матвійович 202
Кирієнко Людмила Володимирівна 202
Кирьякова С. 200
*Кисельов, див. Кисіль Олександр Григорович
202*
Кисіль Олександр Григорович 202, 203
Кисіль Олена Костянтинівна 203, 204
Китаєва Л.О. 204
Кицай Омелян Григорович 204
Киянин, див. Єфремов С.О. 155
Кібальнич М.І. 414
Ківлицький Євген Олександрович 204,
322, 351
Кіплінг Р. 228
Кірікос Ольга В. 205
Кістяківська Марія Вільямівна 205
Кістяківська Наталія Павлівна 205

Кістяковський Віктор Васильович 205, 206
Клаперман Діна Абрамівна 206
Клевцов Микола Іванович 206
Клеймышеле, див. Заславський Д.Й. 167
Клименко Пилип Васильович 206, 207
Клирик, див. Пономарьов С.І. 359
Клітний (Клетний) Олександр Л. 207
Клюшников Олександр Андрійович 207
Клявіна Ганна Данилівна 207
Книголюб, див. Дорошенко В.В. 140
Книголюб, див. Дорошенко Д.І. 142
Книжник, див. Пономарьов С.І. 359
Книжник М., див. Годкевич М.А. 101
Кобчевський Володимир Олександрович
207
Ковалевський А.П. 195
Ковалевський Юрій Григорович 207
Коваленко Катерина Олефірівна 207, 208
Коваленко Леонід Антонович 208
Ковальов Володимир Петрович 209
Ковальська Марія Федорівна 209
Ковано Софія Дмитрівна 209
Ковжун Павло Максимович 209
Ковпик Ілля Терентійович 209
Ковтунова Марія Степанівна 209
Коган В.М. 209
Коган Віра Наумівна 209
Коган Г. 209
Коган Лев Рудольфович 209, 210
Коген А.Р. 210
Козаченко Антон Іванович 210
Козаченко П., див. Одарченко П.В. 326
Козель Ганна Григорівна 211
Козель Никанор Гаврилович 211, 212
Козильбаш 212
Козинська Лизавета Яківна 212
Козицька Ольга Юліанівна 212
Козицький П. 212
Козій Дмитро Федорович 212
Козловська Фаїна Григорівна 212
Козловський Всеволод Олександрович
212–214
Козловський М.Ю. 182
Козодой Ріва Костівна 214
Козоріс Михайло Кирович 214, 215
Козуб Сергій Гнатович 216

- Козубовський Федір Андрійович 216**
Койлю Єлизавета Абрамівна 216
Кокошко Степан Степанович 216
 Колесса О. 448
Колесса Олександр Михайлович 216, 217
Коломийчук М., див. Павлик М.І. 335
Коломієць І.О. 217
Коломійцева Марія Миколаївна 217
Колубовський Яків Миколайович 217, 218
Коляда Григорій Іванович 218, 219
Коляда Федір Омелянович 219
Комаров Богдан Михайлович 219
 Комаров М.Ф. 219, 231, 446
Комінар Хана Літманівна (Леонтіївна) 219, 220
Комський Семен Абрамович 220
Конацький Микола Іванович 220
 Кондра С.І. 17
Кондра Сергій Григорович 221
Кондратьєва Катерина Борисівна 221
Кондрацький Теофіл Степанович 221
Константинова Зінаїда Костянтинівна 221, 222
Копержинський Кость Олександрович 222, 223
Копитко, див. Думитрашко К.Д. 148
Копія Генріх 223
Копняєва Ніна Олександрівна 223
Коральний Микола Романович 224
Кордік Юлія Григорівна 224
Кордт Берта Олександрівна 224
 Кордт В.О. 322
Кордт Веніамін Олександрович 224, 225
Кордт Емілія Олександрівна 225
Кордуба Мирон Михайлович 225, 226
Корнєєв Олександр Федорович 226
Корнилович Михайло Іванович 226
Корнієнко Василь Миколайович 226
Корнієнко Ісаак (Сакій) Карпович 226
Корнієнко Фекла Іванівна 227
 Корнійчук О. 498
Королик Хая (Раїса) Яківна 227
 Корольков І.М. 361
Корольов Володимир Юхимович 227
Корсак, див. Кравченко В.Г. 230
Коршак Кирило Юхимович 227
 Косачі, родина 228, 301
Косач-Кривенюк Ольга Петрівна 227, 228
Косенко Г. 228
Косенко Іларіон Федорович 228
Косинський Євген Казимирович 228
 Коссович К.А. 199
Костовецька А.Д. 228
 Костомаров М.І. 142
Костюченко Андрій Максимович 228, 229
Котляр М.Л. 229
Котляревська 229
Котляревська Клара Бенціонівна 229
 Котляревський І.П. 281, 314
Котуля Рудольф-Габрієль 229
Кох Генріх Оттонович 229
Коцюба О.Л. 230
 Коцюбинський М.М. 109, 147, 202, 216, 265, 334, 353, 411
 Коцюбинські 20
Кошиць Михайло Володимирович 230
Кравченко Василь Григорович 230
Кравченко Іван Іванович 231, 232
Країнська Т. 232
Країнський А.В. 232
Крамаренко Олександра Олександрівна 232
Красильник Микола Васильович 232
 Красицький Г. 306
Красін Олександр Африканович 232
Красовський Аполлінарій (Антон) Якович 232, 233
Крахмальніков Леонід Григорович 233
Кревецький Іван-Мар'ян Іванович 233, 234
 Крейман Ф.І. 286
Крейман Фаїна Ізраїлівна 234
Кремянська 234
Креховський І.І. 234
Криловський Амвросій Семенович 234–236, 325
Кримський Агатангел Юхимович 6, 113, 128, 144, 176, 179, 192, 198, 236, 237, 253, 259, 449, 517
Кримський Юхим Степанович 237
Криницька Софія Євгенівна 237
Криницька Юлія Митрофанівна 237
Крип'якевич Іван Петрович 196, 238, 239
Кришштейн Шарлотта Борисівна 239
 Кричевський Ф. 105
Кровицька Аполлінарія Антонівна 239

Кровопусков Костянтин Романович 240
Кропивницький М. 433
Кротевич Л.І. 240
Кротков Олександр Остапович 240
Кругліков С.М. 131
Кругляков Сергій Іванович 241
Кругляцький (українець), див. Пономарьов С.І. 359
Крупська Н.К. 306
Крушельницький А. 416
Крушельницький Михайло 241
Кубійович В. 326
Кубланівський Онисим Мусійович 241
Кудрицький Є. 241
Кудрицький Михайло Петрович 241
Кудрицький Олексій Іванович 241
Кудрявцев Петро Павлович 242
Кузеля Зенон Францискович 242, 243
Кузнцова 243
Кузьмич Е., див. Редін Є.К. 379
Кукулеско Віра 243
Кулаковський Лев Володимирович 243
Куликівська 243
Куликівська Ксенія Євгенівна 243
Куликова М. 243
Куліш П.О. 142, 149, 340
Кулюпина Єлизавета 244
Кульжинська Людмила Степанівна 243
Кульжинська Олена Пантелеймонівна 244
Кульжинський І.Г. 430
Куніцький Йосип Гилярівич 244
Курахова М. 244
Курбас-Янович Степан 523
Курківська Олена Андріївна 244, 245
Куркова Е.Т. 245
Курносова Л. 245
Курочка-Армашевський І.Г. 105
Куртєнер Олександр Володимирович 245
Куртц Юліан Іванович 245
Курц Борис Григорович 245
Кухаренко Лідія Іванівна 245
Кухта Іван Андрійович 246
Кухта Ян Анджей, див. Кухта І.А. 246
Кушнір Ганна 246
Кущенко О.Ф. 246

Л. Б., див. Хавкіна Л.Б. 473
Л. Г., див. Хавкіна Л.Б. 473
Л. К., див. Коган Л.Р. 209
Л. С., див. Лічков Л.С. 258
Л. Х., див. Хавкіна Л.Б. 473
Л. Б. Г., див. Хавкіна Л.Б. 473
Л. С. Л., див. Лічков Л.С. 258
Л-ая М., див. Лучицька М.В. 263
Л-ая М. В., див. Лучицька М.В. 263
Л-в П., див. Лашкарьов П.О. 250
Л-ий В., див. Лазурський В.Ф. 249
Л-ко Арк., див. Лященко А.І. 266
Л-ко В., див. Дорошенко В.В. 140
Л-ко Вол., див. Дорошенко В.В. 140
Л-ко Д., див. Дорошенко В.В. 140
Л-нко Арк., див. Лященко А.І. 266
Л-о А., див. Лященко А.І. 266
Л-ой М., див. Лучицька М.В. 263
Лчк., див. Лічков Л.С. 258
Лчкь, див. Лічков Л.С. 258
Лавінський С., див. Славинський М.А. 422
Лавренайте, див. Кровицька А.А. 239
Лавров Павло, див. Тищенко Ю.П. 452
Лавровський Микола Олексійович 247
Лагодинський М. 215
Лагутинська Н. 248
Ладим, див. Дорошенко В.В. 140
Ладько, див. Дорошенко В.В. 140
Лазаревська Катерина Олександрівна 248
Лазаревський О.М. 230, 248, 340, 499
Лазоревська Г.М. 499
Лазурський Володимир Федорович 249
Лакманідова Віра 249
Ланглуа Ш.В. 137
Ландау Софія Марківна 249
Ланжерон, губернатор 129
Лановий Гр., див. Єфремов С.О. 155
Лапа Ніна Костівна 249
Лапідес Ліза Ісаківна 250
Лапко Марія Тодосіївна 250
Ларін Б. 342
Ларіонова Марія Матвіївна 250
Лашкарьов Петро Олександрович 250
Лебедєв Олександр Олександрович 250
Лебединський А., див. Могилянський М.М. 302

- Лебединський Володимир Андроникович 251**
Лебединцева Катерина Осипівна 251
Левандовський П.В. 251
Левицький Антон Михайлович 251
Левицький Іван Омелянович 252
 Левицький Мих. 348
Левицький Модест Пилипович 252
Левінська Любов Яківна 252
Левіт 253
Левченко В.І. 253
Левченко Микола Захарович 253
Левченко Петро Я. 253
Легеза М. 253
Лейдерман М. 253
 Лейтес О. 523
Лемпівський Станіслав 253
Ленартович І.Ф. 254
Ленська 254
Леплявкіна Ніна Василівна 254
Лепська Д.К. 254
Лепський Борис А. 254
 Лесгафт П.Ф. 414
Лесгільє Ніна Хомівна 254
 Лесневич-Носова М.К. 16, 433
 Лесков М.С. 495
 Линниченко І.А. 126, 163
Линтварьова Оксана Василівна 254
 Липа Ю. 212
Липовецька Берта Давидівна 254
Липовчанин, див. Єфремов С.О. 155
Липський Володимир Іполитович 255
Липський Леонід М. 255
Лисак Мала Абрамівна 256
Лисаковська Анна Францівна 256
 Лисенко М.В. 256, 287, 433
Лисенко Тарас Миколайович 256
Лисинецька Л. 256
Лисицина Зінаїда Миколаївна 256
Литвиненко Андрій Павлович 256
Лібова Люма Мойсеївна 257
Лівшиц (Ліфшиць) Гіта Мойсеївна 257
Лікаренко В., див. Дорошенко В.В. 140
Лікаренко Вол., див. Дорошенко В.В. 140
Ліллєв Михайло Іванович 257
 Ліндорфс 433
Ліндфорс С.Ф., див. Русова С.Ф. 396
Ліпкес Лідія Натанівна 257
Лісковичський В., див. Дубровський В.В. 146
Лісник Файна Самійлівна 257, 258
Лісничий Павло Олександрович 258
 Лісовський М. 289
Літописець В., див. Гнатюк В.М. 100
Літописець Василь, див. Степаненко В.П. 438
Ліфшиць О. 258
Ліхтенштейн Рафаїл Ізраїлевич 258
Лічков (Личков) Леонід Семенович 258
 Лобода А.М. 313, 361
 Лобунський Є. 501
 Лозинський І. 135
Лозієв Павло Ничипорович 259
Лозова Галина Флорівна 260
Лойє (Лое) Всеволод Євгенович 260
 Лондон Дж. 485
 Лопухіна-Демидова, княгиня 46, 262, 322
 Лот Ф. 137
Лотоцька Ганна Федорівна 260
 Лотоцький О.Г. 437
Лохе Ернст Хуго, див. Лойє В.Є. 260
 Лохвицька-Скалон М.О. 331
Луговський Олександр Арсенович 260
Лук'яненко Микола Васильович 261, 262
Лукань Степан-Роман Дмитрович 260, 261
Лукашевич Єлизавета Миколаївна 261
Лукашевська Тереза Зиновіївна 261
 Лукомський В. 303
Лундашева Євгенія Володимирівна 262
Лундберг Л. 262
Луценко Анастасія Григорівна 262
Луценко Кирило Якович 262
Луцик Роман Ярославович 262, 263
Лучанин, див. Дорошенко В.В. 140
Лучинська Є. 263
Лучицька Маргарита 263
Лучицька Марія Вікторівна 263
 Лучицький В.І. 263, 488
 Львович-Тутковський С.П. 460
 Льовшин І.М. 263
 Льовшин С.П. 499
 Льозіна (Ліозіна-Таран) Ольга Михайлівна 263, 264
Любанська Віра Олександрівна 264

Любанська Марія Олександрівна 264
Любанська Надія Олександрівна 264
Любанський Олександр Єрофейович 264
Любецька Антоніна Іванівна 264, 265
Любомирський Єжи 81
Любомудров Іван Сергійович 265, 334
Любошинська М.М. 470
Лютий Іван Григорович 266
Люткевич Еразм Францевич 265
Лядов А.К. 339
Ляскоронський В.Г. 346
Лятошинський Б.М. 265
Лятошинський Микола Леонтійович 265
Ляшенко Олена Михайлівна 266
Ляшенко Аркадій Іоакимович 266

М. А., див. Алексєєв М.П. 16

М. Ж., див. Дорошенко Д.І. 142

М. І., див. Огієнко І.І. 323

М. О., див. Оксіюк М.Ф. 327

М. П., див. Попруженко М.Г. 364

М. С., див. Славинський М.А. 422

М. С., див. Сперанський М.Н. 430

М. Ш., див. Грушевський О.С. 114

М-ий В., див. Міяковський В.В. 300

М-ий Вад., див. Модзалевський В.Л. 303

Магат Олена 267

Магеровський Василь Кирилович 267

Масвська Олександра Федорівна 267

Масвський Йосип Альбїнович 267, 268, 293

Мазєпа Ісаак Прохорович 252, 268, 269, 323, 434

Мазуркевич В.С. 269

Мазурмович Марія Полїєктівна 269

Майєр Юзеф Ян 269

Майнблум Олександр Ілліч 269, 270

Макаренко Микола Омелянович 270, 271, 306

Макарій Антіохійський 201

Макарій, Варшавський митрополит, див. Оксіюк М.Ф. 327

Маккавейський Володимир 271

Макогоненко, див. Левицький М.П. 252

Маконська Оксана Яківна 271

Максаков Анатолій Іванович 271

Максим, див. Павлик М.І. 335

Максименко Федір (Теодор) Пилипович 57, 271, 272–274

Максименко-Кравченко Неонїла Василівна 271, 272

Максимкова О.Д. 274

Максимович Г.А. 346

Максимович М.О. 159, 360

Максимович Т., див. Могилянський М.М. 302

Маланюк Є. 326

Малець Тетяна Іванівна 274

Малий Євген, див. Вировий Є.С. 78

Малиновський О.О. 58

Малїнін В.Л. 42

Малоросс, див. Стебницький П.Я. 436

Малороссиянин, див. Стебницький П.Я. 436

Малюга Микола Максимович 274, 275

Малютїн Григорій Олексійович 275

Маляренко Теодосій Йосипович 275

Мамонтов С.І. 410

Манасевич М. 275

Манджос Наталія Семенівна 275

Мандрївець, див. Дорошенко Д.І. 142

Манжос Борис Семенович 275, 276

Манжура І. 389

Манковський Болеслав Фердинанд 276

Маньковський Тадеуш (Гадей) Володимирович 276

Маранц Матильда (Іда) Соломонівна 276, 277

Марголіна Ганна Натанівна 277, 278

Маренїна Марія Михайлівна 278

Марїян, див. Дорошенко В.В. 140

Маркевич Арсеній Іванович 278, 279

Маркевич М.А. 478

Маркман Марія Абрамівна 279

Марко Вовчок 36

Марков Василь Михайлович 279

Маркович Дмитро Андрійович 279

Марковська-Масленкова Тетяна Михайлівна 133, 266, 279, 280, 284

Марковський Євген Михайлович 280

Марковський Михайло Миколайович 280, 281, 282

Марковський Михайло Степанович 282

Мартинов Василь Терентійович 283

Мартинова Євдокія Олександрівна 283

Марунчак Максим Трохимович 283

- Марченко А.А. 283
 Марченко Василь Павлович 283
 Марченко Ганна Василівна 283
 Марчук М.К. 283
 Мар'янчик Фаїна Ізраїлівна 283
 Маслаковець Дмитро Миколайович 284
 Масленіков 284
 Масленков Леонід Олександрович 279, 284
 Масленнікова О.К. 284
 Маслов В.І. 342
 Маслов Сергій Іванович 284–286, 342, 411, 439
 Маслова Олена Митрофанівна 286
 Масловський Д.Ф. 286
 Масловський Сергій Дмитрович 286, 287
 Масляніков В.Л. 287
 Маслянікова Катерина Миколаївна 287
 Матвієвський Микола Олександрович 287
 Матвієнко Олександра Марківна 287
 Мате В.В., проф. 270
 Матовець Вадим 288
Матушевський-Єфремов, див. Єфремов С.О. 155
 Матюшенко Лідія Павлівна 288
 Маурер Губерт 183
 Маяковська Віра Пилипівна 288
 Маяковський Яків Лукич 288, 289
 Меженко Юрій Олексійович 61, 109, 191, 195, 244, 289–291, 403, 431, 523
 Мейер 446
 Мейер Олександр Олександрович 291
 Меленевський Юрій Флорович 291, 292
 Меллой 292
 Мельник Галина Андріянівна 292
 Мельник М. 292
 Мельник Тиміш Арсенійович 292
 Мельницька М.В. 95
 Менкарський Стефан Ян 292
 Менчиць К.В. 292
 Менщикова Ольга Миколаївна 292
 Меньшов Д.П. 358
 Мереневський І.А. 293
Мизантрон, див. Лічков Л.С. 258
 Миклашевська М.Г. 293
 Миклашевський Йосип Михайлович 195, 293
 Миклашевський М., губернатор 293
 Миколаїва-Маєвська Ніна Олександрівна 293
 Миколенко Нечипір (Никифор) Миронович 293, 294
 Миловидов Володимир Пилипович 294
 Миловидов П.П. 294
 Миловидов Пилип Олександрович 294
Миловидова Л.П., див. Назаревська Л.П. 310
 Мирний Панас 265, 340
Мирянин, див. Пономарьов С.І. 359
 Мисик Василь Олександрович 294, 295
Митрофан єпископ Бакинський та Прикаспійський, див. Полікарпов М.І. 357
Михайленко Микола, див. Ткаченко М.М. 453
 Михайличенко Андрій Дмитрович 295
 Михайличенко Олександр Борисович 295
Михайло, див. Павлик М.І. 335
 Михайлов Микола Іванович 295
 Михайлова 295
 Михайлова Марія Георгіївна 295
 Михайловська Віра Олекс[іївна] 296
 Михайловська-Дробинська Валентина Іванівна 295, 296
 Михайловський Іван Петрович 296
Михайловський М.В., див. Кримський А.Ю. 236
Михайлогорський, див. Пономарьов С.І. 359
 Мізерницький О.М. 296
 Мізь Микола Хрисанфович 296
 Міллер Валентина Давидівна 296
 Міллер Дмитро Петрович 296, 297
 Мільчевська, див. Каменська М.С. 193
 Мільштейн Лев Якович 297
 Мілютін Григорій Олекс[і] 297
 Мілютін Микола Іванович 297
 Мініцька Віра Миколаївна 297
 Мініцька Тетяна Миколаївна 298
 Мініцький Микола Васильович 297, 298
 Мірлес Олександр Акимович 298
 Мірний Іван Іванович 298, 299
 Мірний Микола Іванович 299
 Мірошніченко Клавдія 299
 Мітельман Ісрум Іцкович 299
 Мітельмахер 299
 Міханевич Г. 299
 Міхлін Ізраїль Мусійович 299
 Міхневич Федір Гнатович 300
 Міхновський Микола Іванович 300

Міцкевич Адам 102, 373, 410, 478
Міюшкович А.М., див. Окул А.М. 329
Міяковський Володимир Варлаамович 300–302
Мнінська О.О. 302
Могила, див. Кравченко В.Г. 230
Могилевський І. 270
Могилянська Марія Д. 302
Могилянська С.М. 302
Могилянський Михайло Михайлович 302, 303
Могилянський-Руссобтовський М.М., див. Могилянський М.М. 302
Модзалевський Вадим Львович 300, 303, 304
Модзалевський Л. 303
Можайська Н.І. 304
Можосзон Любов 304
Мойсєєнко О.В. 304
Мокроус Павло Гнатович 304
Молотов В.М. 287
Молчановський Н.В. 304
Молчановський Сергій Никандрович 304
Монгомері, проф. 267
Мораховська Марія Сергіївна 304
Моргунов Г.Г. 304
Мордухович Борис 304
Морейніс Каземир 304
Морейніс Лев Костянтинівич 304, 305
Мороз Берта Львівна 305
Морозов Федір Михайлович 305, 306
Морозова Є.З. 306
Мотовилова Софія Миколаївна 306, 307
Мотрич-Шамрай Вероніка Олександрівна 307
Мочульська Лідія Олександрівна 307
Мочульська Наталія Петрівна 307
Мочульський Василь Миколайович 307
Мстиславський С.Д., див. Масловський С.Д. 286
Музичка Андрій Васильович 307
Мулевич Ніна Вікторівна 307
Мунк А.М., див. Окул А.М. 329
Муравйова Олександра Миколаївна 307
Мусатова Зінаїда Костівна 307
Муха, див. Антонович Д.В. 22
Мухін М. 307
Мухін Михайло Миколайович 309

Мухіна Єлизавета Мусіївна 309
Мятович Я. 309
Н., див. Василенко М.П. 71
Н. В., див. Василенко М.П. 71
Н. В., див. Володкевич М.М. 84
Н. Д., див. Дубровський М.І. 148
Н. М., див. Макаренко М.О. 270
Н. М., див. Мініцький М.В. 298
Н. П., див. Петров М.І. 345
Н. С., див. Єфремов С.О. 155
Н. С., див. Сагарда М.І. 399
Н. С., див. Стороженко М.І. 440
Н. С., див. Сумцов М.Ф. 443
Н. Ф. С., див. Сумцов М.Ф. 443
Навроцька В.Я. 310
Навроцький Борис Олексійович 310
Навроцький О. 450
Навроцький, див. Боднарський Б.С. 55
Назаревська Лідія Пилипівна 294, 310
Назаревський Олександр Андріанович 294, 310–312
Наливайко Андрій 312
Нарбут Г.В. 301, 303, 411, 439
Наріжний Симон Петрович 312
Наркевич Ніна Георгіївна 312
Натанзон Ганна 313
Науменко В.П. 95
Нахшина Раїса Володимирівна 313
Не истинно русский, див. Боднарський Б.С. 55
Неверный Фома, див. Боднарський Б.С. 55
Невірова-Подоба К.Л. 313
Невяжська Іда 313
Не-Гоголь, див. Боднарський Б.С. 55
Недзельський Євген Леопольдович 313
Недобельська Зінаїда Домініківна 313
Недоленко, див. Канюк С.І. 195
Незабітовська Ніна Ігорівна 313
Незнайомець, див. Джиджора І.М. 130
Некрасов М. 414
Некрасова О. 313
Нелли, див. Балака Д.А. 29
Неметті Віктор Едуардович 313
Немирич, див. Дорошенко В.В. 140
Немолівський І.П. 314
Немолівський Пилип Іринейович 314

- Немчинов І.А., див. Німчинов І.А. 317*
Неселовський Афанасій Захарович 314
Нестеровський Петро Артемович 315
Нефедова Ольга Михайлівна 315
 Никифор Влеммід 35
Никифоренко Олександра Миколаївна 315, 316
Нікітенко Поліна Антонівна 316
Нікітін М. 316
Нікітіна В.Р. 316
 Ніковський А.В. 155, 437
Ніколаєва В. 316
Ніколаєва Олена Іванівна 316
Ніколаєва Олена Савелівна 316
Ніколаєвська Олена Йосипівна 316, 317
Ніколаєнко Володимир Іванович 317
Нікольська Н.С., див. Селівачова Н.С. 407
Нікольський Петро Васильович 317
Німчинов Інокентій Андрійович 317, 318
Новенький словесник, див. Пономарьов С.І. 359
Новицька Лариса Павлівна 318
Новицька Марія Олексіївна 318, 319
Новицький Михайло Михайлович 318, 319, 320
Новицький Олексій Петрович 318, 320, 321
Новіков А. 321
Новікова Єлизавета Петрівна 321
Новікова Олена Дмитрівна 321
Новый Б., див. Боднарський Б.С. 55
Носів А.З., див. Носов А.З. 321
Носов Анатолій Зіновійович 321, 322
Нотик, див. Джиджора І.М. 130

О., див. Стойкович А.О. 440
О. А., див. Стойкович А.О. 440
О. Г., див. Грушевський О.С. 114
О. М., див. Степанишина О.М. 438
О. Д.-Р., див. Добіаш-Рождественська О.А. 137
Ол. Г., див. Грушевський О.С. 114
Ол. Гр., див. Грушевський О.С. 114
Обачний М.В., див. Геппенер М.В. 95
Овсієнко Євгенія Михайлівна 323
Овчаренко Ніна Іванівна 323
Огієвська Е. 323
Огієнко Іван Іванович 323–325, 342, 423
Оглоблін Олександр Петрович 325

Огнева, див. Бауер Н.М. 38
Одарченко Петро Васильович 326
Один из народа, див. Пономарьов С.І. 359
Один из слушателей, див. Пономарьов С.І. 359
Одинокий, див. Пономарьов С.І. 359
Озерова 327
Озерський Юрій Іванович 327
Оксаненко П., див. Одарченко П.В. 326
Оксіюк Й., архієпископ Ф. 327
Оксіюк Михайло Федорович 327, 328
Оксман Іммануїл Григорович 328, 329
Оксман Юліан Григорович 328, 329
Окул Астрід Марківна 329
 Окуневський Т. 335
Олекса Ходовицький, див. Колесса О.М. 216
Олександренко П., див. Богацький П. 54
Олексюк Дмитро М. 329
Олтаржевський Євген Федорович 329
Оль П., див. Богацький П.О. 54
Ользен-Енгель В.А 329, 330
Ольшанський А.І. 330
Ольшевич Вацлав Казімеж 330
Омелянєнко Анастасія Олександрівна 330
Омелянєвич-Павленко Михайло Володимирович 92, 330, 331
Онищук Антін Іванович 331
Опольський Віктор Степанович 331
 Оппоков Є.В. 331
 Оппокова Г.З. 114
Оппокова Марія Євгенівна 331
Оратівська Рахіль Львівна 331
Оришкевич Іван Сергійович 331, 332
Орлик К.К. 332
Орлова 332
Орловська Клавдія Миколаївна 332
Орловська Марія Генріхівна 332
Осіпов Д., див. Заславський Д.Й. 167
Осіпов Микола 332
Осіпова Ніна 332
Осіпович Д., див. Заславський Д.Й. 167
Осокин А., див. Оксман Ю.Г. 328
Оссовський Станіслав Владиславович 332
 Остапенко С.С. 323
 Остроградський М.О. 182
Осьмачка Тодось Степанович 326, 332, 333
Отамановський Валентин Дмитрович 333, 334

Отле Поль 55
Отроковський В. 342
Охріменко С., див. Єфремов С.О. 155
Охріменко Сергій, див. Єфремов С.О. 155

П., див. Алексєєв М.П. 16
П., див. Петухов Є.В. 349
П., див. Пономарьов С.І. 359
П. В., див. Лічков Л.С. 258
П. В., див. Одарченко П.В. 326
П. З., див. Зайцев П.І. 164
П. К., див. Кудрявцев П.П. 242
П. Л., див. Лашкарьов П.О. 250
П. О., див. Одарченко П.В. 326
П. С., див. Дорошенко Д.І. 142
П. С., див. Пономарьов С.І. 359
П. Ш., див. Шестериков П.С. 494, 495
П. С. В., див. Вугман И.С. 87
П-в Н., див. Петров М.І. 345
П-в С., див. Пономарьов С.І. 359
П-в Яр., див. Пономарьов С.І. 359
Петр. Ант., див. Петрушевич А.С. 348
П-ов, див. Алексєєв М.П. 16
П-ъ В., див. Перетц В.М. 342
Павелко-Черський Василь Гаврилович 335
Павлик Михайло Іванович 335, 336
Павличенко (Павлюченко) Трохим Якович 336
Павлишин Михайло Федорович 336
Павло Б., див. Богацький П.О. 54
Павлова Варвара Василівна 336, 337
Павлова-Сільванська Оксана Петрівна 337
Павловська Марія Олександрівна 337
Павловський Петро Федорович 337
Павлуцький Г.Г. 151, 318, 496
Павлушкова Ярина Петрівна 337
Павлюченко Т.Я., див. Павличенко Т.Я. 336
Палець Сергій, див. Єфремов С.О. 155
Палієнко Віра 337
Палуцький Г. 507
Панаріна Ніна Іванівна 337, 338
Панасенко Федот Данилович 338
Панков Георгій Самсонович 338
Пантелеймонов Григорій Аристархович 338
Панько Рогач Мирза-Джафар, див. Кримський А.Ю. 236

Папа-Афанасопуло Сергій Юрійович 334, 338
Папарук Лідія Петрівна 338
Папіровий Л.Г. 338
Папчинська Лідія Василівна 338
Папчинський Микола Карпович 339
Парамонов Сергій Якович 339
Паркалаб Віра Василівна 339
Парманін Н.А 339
Парнес Сесіль Соломонівна 339
Парфененко О.О., див. Грушевська О.О. 113
Парфілов Яким Іполитович 339
Пархоменко Іван Сергійович 339
Пархоменко Катерина Миколаївна 339, 340
Пархоменко Марія Іванівна 340
Пархоменко Олександра Луківна 339, 340
Пархомович Наталія Олександрівна 340
Пастернак М.Д. 340
Пастернак Поліна Абрамівна 340
Пастернак Я. 509
Пасторська Павла Адамівна 340
Патт Віра Веніамінівна 340
Пацевич Надія Олександрівна 340
Пашкевич Іван Омелянович 340, 341
Пашкович Наум 341
Пашницький Василь Михайлович 341
Пашенко [Микола Микитович] 341
Пашенко Михайло Васильович 504
Пащенко О.М., див. Шульмінська О.М. 504
Передерій Єлизавета Олексіївна 341
Перепелюк Володимир Максимович 341, 342
Перетц Володимир Миколайович 13, 91, 113, 144, 222, 275, 311, 313, 323, 342, 343, 445, 448, 506
Перетц Гр. 342
Перец І. 70
Перлін Микола Ісакович 343
Перліна Н.І. 343
Перська Юлія Ісаківна 343
Перфецький Євген Юліанович 343, 344
Перфецький Роман 343
Петлюра Симон 361, 369, 393, 463, 503
Петренко Антон Григорович 344
Петренко О.І. 344
Петренко Ольга Петрівна 344

- Петрикевич Віра Спиридонівна 344
 Петринський Микола Миколайович 344, 345
 Петриченко В.С. 345
Петро Чубський, див. Могиланський М.М. 302
 Петров Микола Іванович 250, 345, 346
 Петрова Ольга Володимирівна 346
 Петровський Микола Неонович 346, 347
 Петрунь Федір Євстафійович (Остапович) 347, 348
 Петрушевич Антоній Степанович 135, 348, 349, 406
 Петрушевич С. 135
 Петрушевський Василь Григорович 349
 Петухов Євген В'ячеславович 349, 350
 Пилипенко Володимир Миколайович 350
 Пилипенко Олена Владиславівна 350
Пилипович М., див. Левицький М.П. 252
 Пирогова М. 350
 Пирожков М.В. 302
 Писаревич М.П. 499
 Пищева Софія 350
 Півенштейн Ф.Є. 350
 Підгорська Марія Олександрівна 350
 Пільганчук Любов Федорівна 350
 Піневич Юрій Васильович 350, 351
 Піскорська Ніна Володимирівна 351, 352
 Піскорська Олена Володимирівна 352
 Піскорський В.К. 351, 352
 Піскорський К. 351
 Пісоцька Лідія Антонівна 352
 Піхуля Надія Дмитрівна 352
 Платонов С.Ф. 300
 Плевако Микола Антонович 352–354, 520
 Плевако Олександр Антонович 354
 Плєскач Єфросинія Тимофіївна 354
 Плєський Георгій Михайлович 355, 356
 Плєський Микола Геннадійович 354, 355
 Повес Сергій Григорович 356
 Поггенполь Вільгельм Олександрович 356
 Подорожний, див. Антонович Д.В. 22
Подорожній, див. Мухін М.М. 309
 Пожарський Дмитро Никифорович 356
 Позднякова Таїсія Дмитрівна 356, 357
 Познанський Оверкій Петрович 357
 Покоєв С., див. Де-Рібас О.М. 129
 Покуцький М., див. Павлик М.І. 335
 Полікарпов Микола Іванович 357
 Поліщук 357
 Поліщук О.С. 357
 Полницький Микола Аркадійович 357
 Половцов О.О. 337
 Полозова Наталія Миколаївна 358
 Полонська-Василенко Наталія Дмитрівна 358, 359, 501
 Полуботок П. 333
 Полулях Олександр Іванович 359
 Поль О.М. 23
 Поляков Я. 359
 Помяловський І.В. 170
 Пономарьов Степан Іванович 359, 360
 Понятенко Прокіп Дмитрович 360, 361
 Попельницький О.З. 221
Поперешній В., див. Біднов В.О. 48
 Поплавський А. 361
 Попов Павло Миколайович 361, 362
 Попов С.П. 363
 Попов Федір Якович 362, 363
 Попова Агнеса Петрівна 363
 Попова-Барт Катерина Олександрівна 363
 Попович Григорій Григорійович 363, 364
 Попович Тереза Костянтинівна 364
 Попруженко Михайло Георгійович 364, 365, 469
Порський В., див. Міяковський В.В. 300
 Портон Роза Борисівна 365
Посполитий, див. Дорошенко Д.І. 142
 Постернак Степан Пилипович 365, 366, 437
 Потебня О.О. 390, 517
 Потоцький Євген Васильович 366
Похвальська, див. Бернацька М. 44
 Похлебін Генрієта 366
 Починкова Надія Миколаївна 366, 367
Пошкодований, див. Огієнко І.І. 323
 Прайсман Яків Нухимович 367
 Прайснер Валеріан-Станіслав 367
 Прахов А.В. 414
Приєзжий підписчик, див. Пономарьов С.І. 359
 Приступа Дмитро Кіндратович 367
Присутній, див. Дорошенко Д.І. 142
 Присяжнюк Микола Андрійович 367, 368
Прихожанин, див. Боднарський Б.С. 55
Прихожанин С., див. Пономарьов С.І. 359

Прозоровська Ольга Іванівна 368
Прокопенко П.М. 368
Прокопенко Петро Петрович 368, 369
Прокопович В'ячеслав Костянтинович
228, 323, 369, 393
Прокопович М.Я. 349
Прокоф'єва 369
Прохарчук В.Я. 369
Прохорова Ганна Іванівна 369
Процько Федір Миколайович 369, 370
Прусевич Олександр Миколайович 370
Птуха Михайло Васильович 370, 371
Пул'ян Галина Антонівна 371
Пустовойтова Ганна Кирилівна 371, 372
Путінцева Надія Петрівна 372
Пухальська Ольга Лаврівна 372
Пухтинська Г.М. 372
Пухтинська Л.Л. 372
Пухтинський В'ячеслав Костянтинович
372, 373
Пучківський Михайло Олександрович 373
Пушкін О.С. 189, 278, 495
Пфейфер Вільгельм-Фердинанд Віль-
гельмович 373
Пчілка Олена 227, 301, 326
Пшибось Юліан 373
П'ясецький Петро Юрійович 373

Р., див. Єфремов С.О. 155
Р. О., див. Дорошенко В.В. 140
Р-ий С., див. Рклицький С.В. 383
Р-л., див. Єфремов С.О. 155
Рабинович Розалія Аркадіївна 374
Рабінович Ц.Н. 374
Рабчинська Олена Вікентіївна 374, 375
Радзівська Ольга Олександрівна 375
Радзівський Олександр Іванович 375
Радзімовська Софія Луківна 375
Радзімовський Валеріан Васильович 375
Радзімовський Олександр Олександро-
вич 375, 376
Радіщев О. 301
Радченко Варвара Валентинівна 376
Радченко М. 376
Расвська С.О. 376
Расвська Тетяна Костівна 376
Расвський Віктор Олексійович 376

Райзман Марія Яківна 376
Ракітін Микола Миколайович 376
Ракітін Олександр Дмитрович 376
Ракітіна С.Д. 377
Рапопорт Марія Володимирівна 377
Рапопорт Сара Аронівна 377
Рапота-Крашеніннікова О.І. 377
Раппопорт І.Р. 456
Рафаїл, ієромонах, див. Хомин Р.М. 477
Рафальська Тетяна Іванівна 377
Рахинський Володимир Іванович 334, 378
Ребельський І.С. 378
Ребрік 378
Ревуцький Л.М. 495
Редько Федір Андрійович 378
Резников В.С. 464
Рейнбот В. 378
Ремер Зофія Кристина 378, 379
Ремер Тадеуш 379
Реріх Б. 270
Рецензент, див. Мухін М.М. 309
Решетніков А. 379
Редін Єгор Кузьмич 379, 380
Ржегорж Францішек 135
Рибальський П. 380
Рибинська Наталія 380
Рибицький Павел Ієронім 380, 381
Рибінський В.П. 176
Рилєєва Наталія Василівна 381
Рильський М. 498
Римський-Корсаков М.А. 497
Ринієрі Ганна Василівна 381
Ристенко Олександр Васильович 381
Рихлик Євген Антонович 326, 381, 382
Ріпецький Степан Теодорович 382, 383
Ріпецький Теодор 382
Рклицький (Рклицький) Сергій Васильо-
вич 383
Ровнер Олена Самійлівна (Етна Шулі-
мівна) 384
Рогов І., див. Ямпольський І.Г. 516
Роговой Веніамін Якович 384
Рогожин І., див. Ямпольський І.Г. 516
Рогоза Олекса Федорович 384
Рогоза Тетяна Олександрівна 384
Родзянко Олена [Володимирівна] 384
Родніков Віктор Петрович 384, 385

- Роджественський Д.С. 137
 Розанов Анатолій Григорович 385
 Розанов Яків Самійлович 385, 386, 447
 Роземблiт Ю.І. 386
 Розен Лев Лазорович 386
 Розенберг Клара Аронівна 386, 387
 Розенбух А. 387
 Розенвайц (Розенцвейг) Д. 387
 Розентул Дора Ізраїлівна 387
 Розенфельд Абрам Давидович 387
 Розенфельд Іммануїл С. 387
 Розенцвейг Ісаак Ізраїлевич 387
 Розумовський К.Г. 507
 Розумовський О.К., граф 34
 Ройтберг Іда Самійлівна (Шмультшаїв-на) 387
 Ройтблат А.Г. 387
 Рольни Вільгельм Адольф Владислав 387
 Романенко Н.В. 388
 Романенко-Араджіоні Михайло Хомич 387, 388
 Романенко-Араджіоні Ніна Михайлівна 388
 Романенко-Араджіоні Христина Михайлівна 388
 Романов Микола 286
Романов П.Е., див. Пономарьов С.І. 359
 Романова Павла Йосипівна 388
 Романович-Ткаченко Наталія Данилівна 361, 388, 389
 Романовська І.Х. 389
 Романус Ольга Сергіївна 389
 Романченко Трохим Миколайович 389
 Ромаш 389
 Ромашкан Наталія Павлівна 389
Ромул, див. Єфремов С.О. 155
 Рот Віра Григорівна 389, 390
 Рошко Михайло Васильович 390
Рубашевська, див. Волошина Л.Я. 85
 Рубинська Наталія 390
 Рубинський Костянтин Іванович 390, 391
 Рубін С.Р. 391
 Рубіна Стелла Романівна 391
 Рубінзон Лев Рувимович 391, 392
 Рубінштейн Сергій Леонідович 70, 392, 393
 Рубчинська Іда Лазарівна 393
 Руданський Степан 97
Руденко В.А., див. Рукіна В.А. 395
 Рудиковський Є.П. 507
 Рудичів Іван Опанасович 393, 394
 Рудницький Євген Миколайович 394
 Рудницький Степан Львович 394, 395
 Рудченко Данило Михайлович 395
 Рудченко Лука Якович 340
 Рукіна (Руденко) Валентина Антонівна 395
 Рулін П.І. 395
 Руліна Лідія Миколаївна 395
 Румницька Марія Іванівна 395, 396
 Руснак О. 396
 Русова Софія Федорівна 263, 396, 397
 Русови 43
Русолобович А., див. Петрушевич А.С. 348
Русский, див. Боднарський Б.С. 55
Русский, див. Пономарьов С.І. 359
Руссоботовський М., див. Могілянський М.М. 302
Руський, див. Пономарьов С.І. 359
 Рутківська Ірина Іванівна 397
 Ряппо Анфіса Йосипівна 397
 Ряппо Я.П. 397

С., див. Єфремов С.О. 155
С., див. Сумцов М.Ф. 443
С. А., див. Єфремов С.О. 155
С. А., див. Сільванський С.О. 413
С. В., див. Антонович Д.В. 22
С. Д., див. Масловський С.Д. 286
С. Е., див. Єфремов С.О. 155
С. Є., див. Єфремов С.О. 155
С. К., див. Канюк С.І. 195
С. Л., див. Лічков Л.С. 258
С. М., див. Маслов С.І. 284
С. М., див. Масловський С.Д. 286
С. О., див. Єфремов С.О. 155
С. П., див. Пономарьов С.І. 359
С. Ш., див. Шестериков С.П. 495
С. О. Є., див. Єфремов С.О. 155
С-а, див. Сно Ольга Павлівна 426
С...в, див. Сумцов М.Ф. 443
С-в, див. Сумцов М.В. 443
С-в Н., див. Сумцов М.Ф. 443
С. Г-ій, див. Гасвський С.Ю. 91
С. Г-кий, див. Гасвський С.Ю. 91
С-да Н. І., див. Сагарда М.І. 399
С-ев Н., див. Сумцов М.В. 443

С-ий В., див. Біднов В.О. 48
-ск-, див. Боднарський Б.С. 55
Ск. М., див. Скабалланович М.М. 420
С-кий Е., див. Стебельський Є.В. 435
С-ко, див. Стороженко М.І. 440
С-ко Н., див. Стороженко М.І. 440
С-ко Н.В., див. Стороженко М.І. 440
Сл. М., див. Славинський М.А. 422
С-о С., див. Сірополко С.О. 415
С-ов Н.Ф., див. Сумцов М.Ф. 443
Сп. М., див. Сперанський М.Н. 430
Спер. М., див. Сперанський М.Н. 430
Ст. А., див. Стойкович А.О. 440
Ст-ий В., див. Біднов В.О. 48
С-ць С., див. Єфремов С.О. 155
С-ч А. А., див. Стойкович А.О. 440
Савелієв Валентин Дмитрович 398
Савенко І.Г. 398
Савельєва А. 398
Савостіянов Олександр Олександрович 334, 398, 399
Савченко В. 143
Савченко Марія Пантелеймонівна 399
Савченко Тетяна Романівна 399
Сагайдаківська Ніна В'ячеславівна 399
Сагарда Микола Іванович 399–401
Сагарда Ніна Миколаївна 401
Сагарда Олександр Іванович 401
Садко Павло Юхимович 401
Садко Петро Юхимович 401
Садовська Н. 401
Садовський М.К. 202, 433, 451
Саснко Юрко Опанасович 401
Сакаєва Халіма А. 401
Сакович Микола Фадійович 401
Саливон Григорій Дмитрович 401, 402
Саліковська Ніна Павлівна 402
Салтиков-Щедрин М. 414
Самаріна Ольга Федорівна 402
Самойлович Микола Павлович 402
Самсон (Самсонова) Ніна Михайлівна 402
Самуїл бен-Хофні 185
Сандлер І. 402
Сандлер С. 402
Сандомирський Яків Маркович 402
Сапега А.С. 276

Сапіцький Віктор Андрійович 403
Сапожникова Ольга 403
Сарана Федір Кузьмович 403, 404
Сафонов М. 240
Сафонова Оксана Тимофіївна 404
Сафронєєв Микола Семенович 404, 405
Сафронов Павло Степанович 405
Сахарний Нахман (Наум, Натан) Львович 405
Саченко Григорій Кирилович 405
Свенціцький Іларіон Семенович 405, 406
Свєшников Борис 406
Свидницький Анатолій 97
Свідок, див. Дорошенко Д.І. 142
Свіршевська Софія Йосипівна 406
Свістельнікова Ганна Євграфівна 406
Святицький І., див. Свенціцький І.С. 405
Северин Войнилович, див. Антонович Д.В. 22
Северный С., див. Лічков Л.С. 258
Северный, див. Масловський С.Д. 286
Сегалович Ельза Фердинандівна 407
Седельникова Амалия Лонгінівна 407
Селіванова Олена 407
Селівановська Н.П., див. Ромашкан Н.П. 389
Селівачова Ніна Сергіївна 407
Селін Олександр Іванович 407
Селінов Валентин Іванович 407–409
Селіцька Зінаїда Михайлівна 409
Селіцька К.Ф. 409
Селюк Ольга Флорівна 409
Семейкіна Євгенія Миколаївна 409
Семенець Олександр Васильович 409
Семенчинов Макарій Лукич 409
Семков Микола 509
Семкович О. 409
Семкович Олександр Антонович 409, 410
Семперович Леонід Петрович 410
Сербин Микола Павлович 410
Сербин Семен, див. Пономарьов С.І. 359
Серветник Дмитро Юхимович 410
Сергієв послушник, див. Пономарьов С.І. 359
Сергій Є., див. Єфремов С.О. 155
Сердюк Мотрона Андріївна 410
Середа Антон Хомич 306, 410, 411
Сидельникова (Седельникова) Емілія Лонгінівна 411

- Сидоренко А.В. 411
 Сидоренко Григорій Микитович 411, 412
Сильвестр, див. Гавський С.Ю. 91
 Симиренко 149
 Симонів Дмитро Львович 412
 Симонова Марія Казимирівна 412
 Симонова Н.О. 412
 Симоновський Віктор Васильович 412, 413
 Сингасвська Віра Дмитрівна 413
 Синєв М.В. 413
 Синицький Петро Стратонович 413
Синюта, див. Канюк С.І. 195
 Сипягіна Дора Костянтинівна 413
 Сирокомська Наталія Іванівна 413
 Ситін І.Д. 337
Ситковецький С., див. Єфремов С.О. 155
 Сікорська Марія Дмитрівна 109
 Сікорський Ігор 109
 Сільванський Сергій Олександрович 413, 414
 Сільчевський Дмитро Петрович 414
Сімартич, див. Сімович В.І. 414
 Сімашкевич Єлизавета Іполитівна 414
 Сімашкевич Міліца 414
 Сімович Василь Іванович 414, 415
 Сімовичева Ізидора Іванівна 415
 Сінгалевич Маргарита 415
Сірій Юрій, див. Тищенко Ю.П. 452
 Сірополко Степан Онисимович 415–417, 519
 Сірченко Катерина Дмитрівна 417, 418
 Сіцінський (Січинський) Євфимій Йосипович 334, 418, 419
 Січинський Володимир Євфимович 419, 420
 Скабалланович Любов Михайлівна 420
 Скабалланович Михайло Миколайович 420
 Скабичевська Я.М. 420
 Скадіна Г.В. 421
 Скальковський А.О. 328
 Скатенко Ксенія Леонгіївна 421
Скифы, див. Масловський С.Д. 286
 Склярєвська Антоніна Автономівна 421
 Сковорода Г. 212
 Скоропадський П. 298, 518
 Скоропадський Павло 72
 Скринников О.М. 448
 Скрипчинська Тетяна Олександрівна 421
 Скрипчинський Василь 422
 Скрипчинський Петро Васильович 92, 422
 Скрябін О.М. 496
Скульський, див. Боднарський Б.С. 55
 Слабченко М.С. 70, 195, 456
 Славинський Л.Г. 422
 Славинський Максим Антонович 422, 423
 Славинський Микола Євстафійович 423
 Славницька С.І. 423
Славянская Пчела, див. Пономарьов С.І. 360
 Слемзін Сергій Дмитрович 423
Слепой пехотинец, див. Пономарьов С.І. 360
 Сливка Іван Григорович 423, 424
Слободин К., див. Пономарьов С.І. 360
Слободський, див. Зайцев П.І. 164
 Слободяник Зінаїда Макарівна 424
 Словацький Ю. 510
 Слухасвська Олена Василівна 424
 Смерчинський Сергій Степанович (Стефанович) 334, 424
 Смирнов Микола Васильович 425
Смілянець С., див. Гавський С.Ю. 91
 Смірягіна Марія Костянтинівна 425
 Смішко Маркіян Орест 425
 Смоленський Л.А. 230
 Смолівик Павло Григорович 425
 Смолька Францішек Казимєж 425, 426
Смуток Павло, див. Стебницький П.Я. 436
 Смушкіс М.Д. 426
Снегирев, див. Зенгер Г.Е. 170
Снегіна О.П., див. Сно Ольга Павлівна 426
 Снежинська Марія Валеріанівна 426
 Сно Є.Е. 426
 Сно Олена Євгенівна 426
 Сно Ольга Павлівна 426
 Соколов Василь Петрович 426, 427
 Соколов М.І. 427
 Соколов Ф.Ф. 170
 Соколов Юрій Матвійович 427
 Соколова Ганна Василівна 427
 Соколовська Лариса Петрівна 428
 Соколовська О.А. 428
 Соленик К. 203
 Солодка Лізавета Йосипівна 428
Солтачинський Юр., див. Тищенко Ю.П. 452

- Сомплавський О.Ф. 428
Соркін П. 428
Сорока Броха Фроїм-Гершівна (Бронислава Григорівна) 428
Сороковська Софія Володимирівна 428, 429
Сосницький Юрко Гервасійович 429
Соханевич Лариса Іванівна 429
Сперанський Михайло Несторович 430
Спиридонов Дмитро Спиридонович 430, 431
Спиця Параска Григорівна 431
Співаковська М.С. 431
Співачевська Ніна Євгенівна 431
Срезневський В.І. 40
Стаборовський О. 431
Стависький Максим, див. Славинський М.А. 422
Ставровський Сергій Миколайович 431
Ставський М.М. 431
Станіславський Микола Олексійович 431, 432
Станков Афанасій Дмитрович 432
Старинкевич Єлизавета Іванівна 432, 433
Старицька Марія Михайлівна 433
Старицька Оксана Михайлівна 439
Старицька Софія Віталіївна 439
Старицька-Черняхівська Л.М. 485
Старицький Михайло Петрович 326, 433, 439, 485
Староверов П. 433
Старожил, див. Пономарьов С.І. 360
Старосольський Володимир-Степан Йоахимович (Якович) 433, 434
Старый Б., див. Боднарський Б.С. 55
Старый учитель, див. Пономарьов С.І. 360
Шашевський Євген Дмитрович 434, 435
Стебельський Євген Володимирович 435, 436
Стебницький Петро Януарійович 300, 436, 437
Стевен Олександр Християнович 437, 438
Стевен Х.Х. 437
Стельмашенко М. 323
Степаненко Василь Пилипович 438
Степанишина Оксана Михайлівна 438
Степанов П., див. Пономарьов С.І. 360
Степанова Лариса Митрофанівна 438, 439
Степовий В., див. Біднов В.О. 48
Стефаник В. 212, 523
Стешенко Іван Матвійович 361, 438, 439
Стешенко Ірина Іванівна 439
Стешенко Ярослав Іванович 439, 440, 464
Стешко Федір Михайлович 440
Стойкевич Іван Михайлович 440
Стойкович Аркадій Опанасович 440
Стойкович О.І. 440
Стоколос Я., див. Богацький П.О. 54
Столбіна Н. 440
Стороженко Микола Ілліч 440, 441
Сторожук Андрій Антонович 441
Стоянова Надія Іванівна 441
Странник Палестинский, див. Пономарьов С.І. 360
Стратен Володимир Васильович 441
Страховський Костянтин Костянтинович 442
Стругацький Геннадій Зиновійович 442
Струківська Наталія Юрївна 442
Студент, див. Богацький П.О. 54
Студинський К. 448
Стучевська Надія Іванівна 442
Субоч Володимир Фадейович 442
Сулима, див. Понятенко П.Д. 360
Сулятицький Павло 442
Сутьженко Костянтин Петрович 442
Сумцов Дмитро Миколайович 82, 443
Сумцов Микола Федорович 353, 390, 443, 444
Суримєєва Таїсія Трохимівна 444
Суслопаров Микола Захарович 444, 445
Сухов Д.Й. 410
Сухотіна Ревекка Володимирівна 445
Сушицька Поліна Оверківна 445
Сушицький С. 342
Т., див. Тукалевський В.М. 458
Т. Ж., див. Пономарьов С.І. 360
Тор., див. Перетц В.М. 342
Тор. В., див. Перетц В.М. 342
Т-ский В., див. Тукалевський В.М. 458
Т-ский Вл., див. Тукалевський В.М. 458
Т-ский О., див. Сно Ольга Павлівна 426
Т-ский С., див. Перетц В.М. 342
Тавричанин, див. Кравченко В.Г. 230

- Тараховська Олександра Миколаївна 446
 Тарнавський Вадим Петрович 446
 Тарнавський П. 446
 Тартаковський 446
 Тарханов І.Р. 414
 Тверська А.Л. 446
 Тверська Віра Михайлівна 446, 447
 Теймур Махмуд 201
 Телятников Я.С. 447
 Телятникова Розалія Марківна 447
 Телятникова С.М. 447
 Темницька 195
 Теремець Дмитро Петрович 447
 Терехова Зоя Павлівна 447
 Терещенко Єлизавета Іванівна 447
 Терещенко М.А. 332
 Терлецький Павло Федорович 447, 448
 Тершаковець Михайло Іванович 448
 Тимошенко Леонід Олексійович 448
 Тимошенко Марія Олександрівна 448
 Тимошук Надія Василівна 448
 Тимченко Євген Костянтинович 448, 449
 Тисяченко Гр. 464
Тисяченко Григорій, див. Саливон Г.Д. 401
 Титов Ф.І. 250
 Тихвинська Лідія Павлівна 449
 Тихвинський Віктор Павлович 449
 Тиховський Павло Іванович 449, 450
 Тиховський Ювеналій Іванович 450
 Тихомандрицький Матвій Олександрович 450, 451
 Тихомандрицький О.М. 450
 Тичина П.Г. 212, 338, 498
 Тичина Павло Григорович 451, 452
 Тишковський Казимир 451
 Тищенко Юрій Пилипович 452
 Тімашева Марія Семенівна 452, 453
 Ткаченко І. 453
 Ткаченко Іван Макарович 453
Ткаченко М., див. Павлик М.І. 335
 Ткаченко М.С. 388
 Ткаченко Микола Михайлович 453, 454
 Тобілевич І. 308
 Тоблер 260
 Товстуха 454
 Толпиго, див. Букреєва Т.Б. 65
 Толстой Л.М. 189, 249, 495
 Томачинська Лариса К. 454
 Томачинська Олена Володимирівна 454
 Топачевська Віра Вікторівна 454, 455
 Топачевська Марія Яківна 455
 Торштейн Ганна Абрамівна 455
 Трамбицька Віра Григорівна 455
 Трамбицький Г.С. 455
 Траубенберг Олена 456
 Трачевський Гнат Митрофанович 456
Требинська М.В., див. Лучицька М.В. 263
 Трескіна Олександра 456
 Троїцька Варвара Іванівна 456
 Троїцький Аркадій Дмитрович 456
 Тронський (Троцький) Йосиф Мойсейович 456, 457
 Трофимов Георгій Іванович 457
 Троцюк Євстафій Варфоломійович 334, 457
 Троцький Й.М., див. Тронський Й.М. 456
 Трубецька-Гельман Марія Володимирівна 458
 Трушинська Клара Петрівна 458
 Тубельський Т. 458
 Тукалевський Володимир Миколайович 458
 Тукалівська Клавдія Миколаївна 458
 Тулова Августа Андріївна 458
 Тульчинський Олександр 459
 Туманова Л.М. 459
 Тумківська Катерина Миколаївна 459
 Тургенев І.С. 228, 281, 495
 Тургенєва Марія Василівна 459
 Турцевич І.Г. 372
 Турчинович Ніна Терентіївна 459
 Тур'ян Віра Петрівна 459, 460
Тутківська О.П., див. Сно Ольга Павлівна 426
 Тутковська-Зак Ірина Павлівна 460
 Тутковський Вадим Павлович 460
 Тутковський Павло Аполонович 426, 460, 461, 497, 498
 Тюнєєва Олександра Миколаївна 461, 462
 Тютюник Лідія Карпівна 462
 Уваров А.С., граф 41
 Угричич сербський князь 263
 Удовиченко Олександр Іванович 463
Украинец, див. Пономарьов С.І. 360

Українець, див. Біднов В.О. 48
Українець, див. Дорошенко В.В. 140
Українка, див. Алчевська Х.Д. 18
Українка Леся 97, 102, 130, 212, 227, 308, 314, 326
Український житель, див. Кримський А.Ю. 236
Уманська Поліна Олександрівна 463
Усачов Олексій Іванович 463, 464
Усенко Павло Матвійович 464
Успенський Г. 414
Успенський Ф.І. 135, 364
Устименко-Марке Сергій Петрович 464
Устиянович М. 112
Устьянович Н. 135
Устяк П., див. Єфремов С.О. 155
Уткіна О.М. 464
Учасник вечера, див. Пономарьов С.І. 360

Ф. Б., див. Брун П.К. 64
Ф.Б., див. Заславський Д.Й. 167
Фаас Іван Якович 465
Фаворська Оксана Іванівна 465
Факторович Г.І. 465
Фалькевич Луїза Карлівна 465, 466
Фалькевич Ядвига Карлівна 466
Фанстіль Борис Робертович 466
Фарбер Борис Самійлович 466
Фарбер Матвій Харитонович 466
Феденко П. 268
Федорівська Ольга Олек[сандрівна] 466
Федоров А.О. 433
Федоров Іван Опанасович 466, 467
Федорова 467
Федорова Ніна Михайлівна 467
Федорова Ніна Олександрівна 467
Федорцова В. 467
Федосєєв Василь Іванович 476
Федькович Ю. 212
Фельдман-Немировська Лія Мойсеївна 467
Фетисов Юхим Іванович 467
Фещенко Іван Михайлович 467
Філіповський Іван Митрофанович 467, 468
Філіпс 390
Філіпчук Олександр Миколайович 468
Фінкельштейн, див. Борович Б.О. 59

Фінкельштейн Любов Яківна 468
Флавіан, митрополит 218
Флавій Йосиф 185
Флегер А. 469
Флоринський Т.Д. 361
Флорова Н.П. 469
Флоровський Антоній Васильович 469, 470
Флоровський Георгій 469
Фокин Анатолій Михайлович 470
Фольман-Карін Ісаак Львович 470
Фоміна Валентина Вікторівна 470
Фоміна Олександра Пилипівна 470
Фонарев Б. 470
Фортинська Надія Федорівна 470
Фортинський Ф.Я. 470
Форьер, див. Боднарський Б.С. 55
Франко Іван 36, 97, 130, 135, 155, 212, 308, 523
Фрідман Лія Ізраїлівна 471
Фрідьєва Надія Яківна 471, 472
Фрідьєва Н.Я. 29, 64, 447, 482
Фролова Н.П. 472
Фролова Т.О. 472
Фуке 75
Фур'є 69
Фурса Марія Іванівна 472
Фуртак М.Д., див. Деркач М.Д. 129

Х., див. Хавкіна Л.Б. 473
Х. А., див. Алчевська Х.Д. 18
Х. Г., див. Хавкіна Л.Б. 473
Х.-Г., див. Хавкіна Л.Б. 473
Х-ич К., див. Харлампович К.В. 475
Х...ч В., див. Качановський В.В. 199
Хавкіна-Гамбургер Л., див. Хавкіна Л.Б. 473
Хавкіна Любов Борисівна 473
Хайям Омар 259
Халанський Михайло Георгійович 474, 475
Ханіна Малка Гершівна 475
Харитон Юдіф 475
Харитоненко П. 304
Харлампова А.Ф. 475
Харлампович В., див. Качановський В.В. 199
Харлампович Костянтин Васильович 475
Харченко Антон Іванович 476

- Харькова Ольга Йосипівна 476
Хасіна Марія Григорівна 476
Хвойка В. 507
Хванько А., див. Кримський А.Ю. 236
Хванько Кримський, див. Кримський А.Ю. 236
Хвощевська Олена [Коміс.] 476
Хилевський Леонтій Миколайович 476
Хилінська Марія Михайлівна 476, 477
Хмара, див. Павлик М.І. 335
Хмара Павло, див. Стебницький П.Я. 436
Хмельницька Єлизавета Семенівна 477
Хмельницький Б. 346
Ходжаш Тамара Захарівна 477
Холоденко Естер Сімхівна 477
Холодний Григорій Іванович 477
Хома Брут, див. Понятенко П.Д. 360
Хоменко Надія Костівна 477
Хомин Роман Михайлович 477
Хомченко Валентина Дмитрівна 477
Хорол-Майліс Віра Овсіївна 478
Хорошилова М.Г. 438
Хорошунов О.Ф. 478
Хорошунова Ірина Олександрівна 478, 499
Хоторн Н. 268
Хохол Микола Трохимович 478
Хохол Параскева Григорівна 478, 479
Храневич Василь Полікарпович 334, 479
Хращевський Микола Михайлович 334, 479
Хуторянин з-під Глухова, див. Дорошенко Д.І. 142
-цкий И., див. Житецький І.П. 158
-цкий Иг., див. Житецький І.П. 158
Царевський Кирило Олексійович 480
Цвік-Крупська Людмила Іванівна 480
Цвіркунова Валентина Андріївна 480
Цеврій (Цебрій) Лілія Яківна 480
Цегельникова Ганна Кирилівна 481
Цеглинський Г. 112
Цейтлін Савел Мусійович 481
Цейтліна Олена Соломонівна 481
Целевич В. 509
Цесельський Владислав, див. Левицький І.О. 252
Цихоцька Олександра 481
Ч-ков Л. И., див. Лічков Л.С. 258
Ч-к-ов Л. И., див. Лічков Л.С. 258
Чага Борис Олексійович 482
Чаговець Віра Петрівна 482
Чайка Володимир Іванович 482
Чаплигіна А.В. 482
Чаплинський А.М. 482
Чарторийський В., князь 276, 292
Чебишев П.Л. 120, 450
Чекалов Федір Максимович 482
Чекунов Василь Никандрович 482, 483
Челенко П.М. 483
Чепіга Наталія Іванівна 483
Чепуренко Одарка Миколаївна 483
Червійовський Фаустин 483
Червіна Нехама Мусіївна 483
Чередієв Володимир 484
Черемшина М. 308
Черкаська Євгенія Миколаївна 484
Чернецова Софія Леонтіївна 484
Чернишевський М.Г. 250
Черніс Г. 484
Чернова Єлизавета Юхимівна 484, 485
Черновіл Людмила Йосипівна 485
Черномор, див. Дусинський І.І. 148
Чернявський Микола Федорович 485
Чернявський Ф.П. 273
Черняхівська 338
Черняхівська-Ганжа Вероніка Олександрівна 485
Черняхівський О.Г. 485
Чеусов Федір Іванович 485, 486
Чехівська Анастасія Мусіївна 486
Чехівська Валентина Мусіївна 486
Чехівський В.М. 323
Чехівський М.М. 486
Чижевський Дмитро Іванович 486, 487
Чикаленко С.Х. 361, 487
Чикаленко Іван Євгенович 487
Чикаленко Л. 321
Чикілевський Микола Костянтинович 487, 488
Чиннов Петро Васильович 488
Чиріков Григорій Сергійович 488
Чиріков С.П. 488
Чирков Г.С. 34

Чистяков М. 342
Читач, див. Мухін М.М. 309
Член клубу, див. Єфремов С.О. 155
Чмеринова Раїса Вікторівна 488
Чолганська Віра Леонтіївна 488
Чолганська Ніна Леонтіївна 488
Чолганська О.І. 263
Чолганська-Лучицька Ольга Іванівна 488, 489
Чолганський Л.Е. 488
Чорногай, див. Дубровський В.В. 146
Чорноморець Іван 489
Чудновська Антоніна Андріївна 489
Чужий Андрій, див. Сторожук А.А. 441
Чуковський К.І. 329
Чумак Микола Григорович 489
Чухалдін Петро Іванович 489
Чухрай Д., див. Вияснівський А.І.
Чучко Нестор Іванович 489

Шр-ко А., див. Шрамченко О.М. 498
Шавельзон Лія Семенівна 490
Шагара Олександра Іванівна 490
Шамрай Сергій Вікторович 490
Шаповал Олександр Андрійович 490, 491
Шараневич Ісидор Іванович 491, 492
Шарко О.А. 492
Шароватова Тамара 492
Шафіров Володимир Вікторович 492
Шаффе Е.П. 432
Шахматов О.О. 113, 202, 204, 343
Шахова М. 492
Шашкевич Г. 135
Шашкевич М. 112, 135, 448
Шварцман Міра Давидівна 492
Шварцман Р.Г. 492
Шварцштейн К.А. 492
Шевельов Ю. 301
Шеверьов І.Я. 432
Шеверьов С.П. 247, 360
Шевченко С. 342
Шевченко Т.Г. 36, 70, 97, 112, 155, 212, 281, 286, 310, 319, 326, 411, 453, 495, 503, 509
Шека Іван Арсенійович 492
Шекера Яків Григорович 493
Шекспір В. 102

Шеліхова Ніна Митрофанівна 493
Шельменко, див. Антонович Д.В. 22
Шенфінкель Віра Костянтинівна 493, 494
Шепелева М. 494
Шермінська 494
Шермінська Євгенія Григорівна 494
Шермінська Марія Іванівна 494
Шермінський Михайло Іванович 494
Шестериков Петро Степанович 494
Шестериков Сергій Петрович 495
Шефтель Ніна 495
Шеффер Тамара Васиївна 495
Шехтер Михайло Євгенович 495
Шибінська Катерина Петрівна 496
Шиллер М. 496
Шило Надія Дмитрівна 496
Шимкова Віра 496
Шинкаренко Олена Борисівна 496
Шинкевич І. 496
Шипович Іван Омелянович 334, 496
Шипович Микола Антонович 496, 497
Широцький К.В. 437
Широчанський В., див. Біднов В.О. 48
Шишківська 497
Шишман Б. 497
Шіллер Ф. 102
Шклярська Олександра Іллівна 497
Шликевич А.А. 497
Шликевич Наталія 497
Шляпнікова А. 497
Шмальгаузен, проф. 255
Шмідт 260
Шнайдерман Євгенія Зейліківна 497
Шостенко А.Ф. 497
Шпігель Е.І. 498
Шпілевич Віра Володимирівна 498
Шрамченко Володимир 499
Шрамченко Людмила Олександрівна 498
Шрамченко М.О. 499
Шрамченко Олександр Миколайович 248, 498, 499
Шрамченко Ольга Олександрівна 499
Шрамченко Святослав 499
Шреєр-Ткаченко Онисія Яківна 478, 499
Штейванд Д.Г. 499
Штейман І.Б. 247

Штейнванд Герборд-Генріх-Іоанн Данилович 499, 500

Штейнгель Рудольф Васильович 500

Штейнгель Федір Рудольфович 90, 212, 500, 501

Штепа Костянтин Тодосійович 501, 502

Штігліц О.Л., барон 202, 270

Штраус Т. 502

Штромберг Єва Яківна 502

Штромберг Софія Юхимівна 502

Штрум Клара 502

Шуба Петро Васильович 502

Шубинський Йосип Веніамінович 502, 503

Шульгин Олександр Якович 503, 504

Шульгин Я.М. 312, 503, 508

Шульгіни 95

Шульмінська Олімпіада Михайлівна 504, 505

Шульц В.М. 505

Шульц Ганна Павлівна 505

Шушкевич-Івановська М. 505

Щавинський В.О. 388

Щавінський Станіслав Б. 506

Щебров Костянтин Никифорович 506

Щеглова Софія Олексіївна 342, 506, 507

Щепкін Є.М. 69

Щерба Л. 113

Щербаківський 74

Щербаківський Вадим Михайлович 507

Щербаківський Д.М. 88, 306, 318

Щербаківський М.П. 507

Щербина Володимир Іванович 507, 508

Щербина Ганна Володимирівна 508

Щербина І.Т. 507

Щітківський Іван Іванович 508, 509

Щітківський Олександр Ілліч 509

Щукін Олександр 509

Щурат Василь Григорович 509, 510, 523

Щусєв А.В. 410

Эль Б. Е., див. Лічков Л.С. 258

Эс. Евг., див. Стебельський Є.В. 435

Ю. и Б., див. Боднарський Б.С. 55

Ю. О., див. Оксман Ю.Г. 328

Ю. С., див. Соколов Ю.М. 427

Ю. Т-ко, див. Тищенко Ю.П. 452

Юдицька Ганна Михайлівна 511

Юдіна Параскева Юхимівна 511

Юнак К., див. Канюк С.І. 195

Юркевич Марія Павлівна 511

Юрьєв В.П. 511

Юхимович С., див. Гаєвський С.Ю. 91

Я. И., див. Израельсон Я.І. 185

Я. К., див. Колубовський Я.М. 217

Я. С., див. Стешенко Я.І. 439

Яворська, див. Старицька М.М. 433

Яворський Б.Л. 221

Яворський Олексій Климович 512

Яворський Юліан Андрійович 512, 513

Ягич В. 199, 512

Ягич, проф. 242

Ягич І. 509

Язева Оксана Миколаївна 513

Якимович Сергій Тодосійович 513

Якобі Ганна Олімпіївна 513, 514

Яковенко, див. Вінцовський Я.Д. 81

Яковенко В.І. 20

Яковкін І.І. 295, 297

Яковлєв Володимир Олексійович 514

Яковлів Андрій Іванович 514, 515

Якубець М. 515

Якубовська Софія Іванівна 515

Якубовський Сергій Васильович 515, 516

Якубсон Софія Йосипівна 516

Якубський Б.В. 501

Ямпольський Ісаак Григорович 516

Ян Галь 81

Янко-Триницька Н.П. 516

Яновська Галина Павлівна 516

Янчак Ярослав Васильович 516, 517

Янчук Микола Андрійович 517

Яременко Антін Микитович 517, 518

Яременко Ганна Іванівна 518

Ярославський Йосип Наумович 518

Ярославський Стефан Григорович 518

Ярошевич Андрій Іванович 334, 518, 519

Ярошевич Ю.І. 519

Ярошевська Н. 519

Ярошенко С., див. Єфремов С.О. 155

Ясинський І.І. 522

Ясинський Михайло Ілліч 519–521

Ясинський Яків Ісронімович 521, 522

Ясний М., Ясногородський М.Л. 522

Ясновидящий 426

Ясногородський Михайло Леопольдович 522

Ясперс К. 486

Ястребова Ольга Олександрівна 522

Яхненко Зінаїда Іванівна 522

Яхненко Панас, див. Романович-Ткаченко Н.Д. 388

Яхонтова Марія Миколаївна 522

Яценко Ілля 522

Яценко Наталя Макарівна 522

Яцків Михайло Юрійович 522, 523

Яцунов Олександр Олександрович 523

Яцура Марія 523

Яшек Микола Федорович 523, 524

Яшпан С.М. 524

A. N. S., див. Левицький І.О. 252

Adamar N., див. Сафронцев М.С. 404

Alienus, див. Богацький П.О. 54

Alirns, див. Богацький П.О. 54

Berloh Iwanz, див. Левицький І.О. 252

Civis, див. Боднарський Б.С. 55

Credens, див. Соколов В.П. 426

Gutta, див. Антонович Д.В. 22

Hotunculus, див. Заславський Д.Й. 167

H-us, див. Заславський Д.Й. 167

L., див. Лященко А.І. 266

Neto, див. Єфремов С.О. 155

Scriba, див. Єфремов С.О. 155

Simplissimus, див. Антонович Д.В. 22

Skriptor, див. Антонович Д.В. 22

Spectator, див. Єфремов С.О. 155

X+Y+Z, див. Левицький І.О. 252

Z., див. Єфремов С.О. 155

Z., див. Зенгер Г.Е. 170

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

- Абондан, м. 393
Августов, м. 166
Австралія 54, 91, 92, 312
Австрія 54, 125, 229, 326, 415, 452
Австро-Угорщина 23, 74, 152, 251, 252, 404, 514
Азов, посад Ростовського пов. Катерино-славської губ. 197
Аккерман, м. Бессарабської губ. 307
Акмолінськ, м. 338, 481
Актюбінськ, м. 475
Алга, м. 476
Александров, м. 40
Алма-Ата, м. 152, 203, 204, 326, 338, 429
Альган, м. 309
Америка 215
Ананьїв, м. Херсонської губ. 425
Ананьївка, с. Петровської вол. Ананьївського пов. Херсонської губ. 307
Анжеро-Судженськ, м. 240
Антверпен, м. 43
Антонів, с. Чортківського пов. на Тернопільщині 190
Аргаяш, с. 94
Аргентина 255
Ардаговка, с. Нижньоломовського пов. Пензенської губ. 103
Арзамас, м. Нижньгородської губ. 57
Архангельськ, м. 258, 356, 387
Архангельська, обл. 470
Асканія-Нова, заповідник 267, 327
Астрахань, м. 49, 297, 298, 308
Аугсбург, м. 227, 268, 301, 326
Афіни, м. 252
Афон, гора 136
Баварія 54, 141, 243
Базаліївка, с. Вовчанського пов. Харківської губ. 37
Байтали, с. 336
Баку, м. 17, 122, 357, 499
Балашов, м. 166, 254
Балта, м. Подільської губ. 390
Бар, м. Могилівського пов. Подільської губ. 206, 479
Бардіїв, м. 343
Баришівка, м-ко Переяславського пов. Київської губ. 73, 171, 378, 446
Батумі, м. 306
Батурин, м. 296
Бахмут, м. Катеринославської губ. 272, 385, 418, 435
Бахмутський, пов. Катеринославської губ. 440
Бахчисарай 77, 317
Башкирія 97, 152, 447
Бежів, с. Житомирського пов. Волинської губ. 126
Безенчук, с. 85
Бей-Термен, с. Феодосійського пов. Таврійської губ. 407
Белебей, м. Уфимської губ. 29
Белз, м. 121
Бельгія 43, 209, 460, 477, 514
Бендери, м. Бессарабської губ. 69
Бендзин, м. 109
Бердичів, м. Київської губ. 84, 93, 237, 293, 294, 444, 478, 502
Бердичівський, пов. Київської губ. 32, 265
Бердянськ, м. Таврійської губ. 170, 197, 230, 231, 359, 449
Бережани, м. 477, 491, 508, 523
Березань, м-ко Переяславського пов. Полтавської губ. 378

- Берестове, с. Берестовської вол. Бердянського пов. Таврійської губ. 359
- Берестовець, с. Борзнянського пов. Чернігівської губ. 153
- Берізки, с. Брацлавського пов. Подільської губ. 292
- Берлін, м. 36, 54, 78, 137, 142, 151, 154, 164, 186, 209, 212, 225, 229, 242, 260, 276, 298–330, 333, 390, 393, 394, 415, 434, 473, 485, 500, 507
- Берлоги, с. Калуського пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 252
- Берн, м. 390
- Бесанкур, муніципалітет 369
- Бессарабія 149
- Белград, м. 41, 469
- Белгород, м. 250, 474
- Белое, м. Смоленської губ. 108
- Беч, м., Австро-Угорщина 269
- Бирзулово, с. 423
- Бібрський, р-н 126
- Біла, м. Люблінської губ. Королівства Польського, Російська імп. 444
- Біла Церква, м. 77, 139, 168, 208, 227, 373, 384, 486, 518
- Біленьке, с. Катеринославського пов. і губ. 228, 272
- Білилівка, с. Бердичівського пов. Київської губ. 118
- Білорусія 261, 460
- Білосток, м. Гродненської губ. 394, 413
- Білостоцький, пов. Гродненської губ. 420
- Білоцерківка, с. Олександрівського пов. Катеринославської губ. 295
- Білоцерківці, с. Лохвицького пов. Полтавської губ. 143
- Більськ, м. 517
- Більче, с., Австро-Угорщина 512
- Бірськ, м-ко 166
- Благовещенськ, м. 24
- Благодарне, с. Ставропольської губ. 146
- Близький Схід 475
- Богуслав, м-ко Канівського пов. Київської губ. 109, 260
- Богушево, с. Пінського пов. Мінської губ. 216
- Болгарія 110, 364
- Болестрашичі, с. Перемишлянського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 118
- Бонн, м. 329
- Бордо, м. 16
- Борзна, м. Чернігівської губ. 18, 269, 335
- Борислав, м. 190, 379
- Бориспіль, м. 42
- Боришківці, с. Кам'янецького пов. Подільської губ. 341, 504
- Боровенька, с. 480
- Бородянка, м-ко 441
- Борщагівка 188
- Бостон, м. 21
- Боярка, с. 155
- Брайтон, м. 507
- Братислава, м. 343
- Брацлав, м. Подільської губ. 95
- Брест, м. 173
- Брест-Литовськ, м. Гродненської губ. 278
- Броди, м. 21, 509, 510
- Брусилів, м-ко Радомисльського пов. Київської губ. 98, 323, 423
- Брюссель, м. 55, 185, 190, 209, 330, 357, 396, 404, 460
- Брянськ, м. 477
- Будаївка, с. Київського пов. і губ. 252
- Будапешт, м. 16, 102
- Будукан, с. 28
- Буковина 142
- Бурти, с. Канівського пов. Київської губ. 149
- Буськ, м., Австро-Угорщина 405
- Бутово, с. 40, 267
- Бухара, м. 255
- Буча, с. Київського пов. і губ. 158
- Бучач, м. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 130, 241, 508
- Буша, с. Ямпільського пов. Подільської губ. 14
- Валя-Пержей, с. Бендерського пов. Бессарабської губ. 363
- Варшава, м. 37, 38, 41, 45, 46, 48, 50, 52, 77, 80, 99, 122, 123, 140, 142, 164, 170, 191, 194, 197, 199, 207, 225, 234, 247, 258, 278, 315, 323, 326, 327, 333, 335, 360, 361, 373, 374, 378, 379, 404, 409, 442, 448, 449, 477, 479, 483, 514, 516
- Васильєвське-Романово, с. Череповецького пов. Новгородської губ. 40
- Васильєвський, острів 32
- Васильєвський, погост Муромського пов. Володимирської губ. 87

- Васильків, с. Київської губ. 165, 190, 367, 513
- Васильківка, с. Павлоградського пов. Катеринославської губ. 275
- Вашингтон, м. 326
- Велеснів, с. Бучацького пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 100
- Велика Британія 16, 63, 292, 507
- Велика Мечетна, с. Балтського пов. Подільської губ. 424
- Велике князівство Литовське 114
- Великий Кучурів, с. Герцогства Буковина, Австро-Угорщина 24
- Великий Ліс, с. Брест-Литовського пов. Гродненської губ. 199
- Великий Устюг, м. Вологодської губ. 480
- Великі Сорочинці, м-ко Миргородського пов. Полтавської губ. 423
- Вербка, с. Ковельського пов. Волинської губ. 31
- Вербна, с. Хотібузького пов. Бранденбурзької провінції, Німеччина 260
- Верхньодніпровськ, м. Катеринославської губ. 108, 317, 450, 464
- Верхньо-Іртишськ, с. 114
- Верхньоуральськ, м. 407
- Веселі Терни, с. Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. 64
- Виборг, м. 90
- Вигнанка, с. Новоград-Волинського пов. Волинської губ. 160
- Видропуськ, с. Новоторзького пов. Тверської губ. 247
- Вислобоки, с. Куликівського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 509
- Вихилівка, с. Проскурівського пов. Подільської губ. 252
- Вишетарасівка, с. Катеринославського пов. і губ. 288
- Вишньовка, станція 352, 353
- Відень, м. 24, 36, 42, 55, 62, 93, 99, 104, 117, 142, 183, 192, 212, 213, 217, 219, 225, 242, 243, 246, 252, 292, 326, 333, 394, 412, 434, 448, 491, 509, 512
- Візантія 475
- Вількомир, м. Ковенської губ. 63
- Вільно (Вільнюс) м. 11, 23, 54, 62, 102, 133, 134, 142, 234, 449, 475
- Вільхівець, с. Гусаківської вол. Звенигородського пов. Київської губ. 45
- Вільшанка, с. Чуднівської вол. Житомирського пов. Волинської губ. 381
- Вінницька, обл. 206
- Вінниця, м. 8, 15, 39, 50, 53, 61, 74, 75, 80–82, 90, 115, 124, 140, 157, 165, 172, 194, 201, 204, 215, 260, 261, 304, 305, 308, 313, 329, 331, 332, 334, 338, 356, 363, 367, 369, 373, 378, 386, 390, 398, 410, 423, 424, 431, 442, 448, 449, 454, 457, 466, 468, 479, 482, 496
- Вінніпег, м. 46, 142, 323, 448
- Вірний, м. 168
- Вітебськ, м. 64, 345
- Владивосток, м. 517
- Владикавказ, м. 217, 277, 490
- Вовків, с. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 55
- Вовковинці, с. Летичівського пов. Подільської губ. 97
- Вовчанський, пов. Харківської губ. 490
- Вовчинці, с. побл. Станіслава, Австро-Угорщина 341
- Вознесенськ, м. 43, 328, 329, 390, 435
- Вознесенське, с. Макарівського пов. Костромської губ. 345
- Войтове, с. Переяславського пов. Полтавської губ. 50, 124
- Волинська, губ. 12, 23, 46, 338, 339, 360
- Волинське, воєводство 218
- Волинське Полісся 194
- Волинь 65, 162, 194, 230, 234, 241, 273, 330, 370, 450, 460, 500
- Волова, с. Ольгопільського пов. Подільської губ. 288
- Володимир, м. 42, 155
- Володимир-Волинськ, м. Волинської губ. 236
- Волочиськ, м-ко Старокостянтинівського пов. Волинської губ. 243
- Вольмар, м. 247
- Вольськ, м. 125
- Вольчанськ, м-ко 207
- Вормс, нім. колонія Рорбахської вол. Одеського пов. Херсонської губ. 499
- Воронезька, обл. 166
- Вороніж, м. 97, 278, 317, 357, 498
- Вороновиця, м-ко Брацлавського пов. Подільської губ. 40
- Вороньків, с. Переяславського пов. Полтавської губ. 42
- Ворошиловоград, м. 174

- Воткінськ, м. 111, 418
Вронкі, м. 477
Вчорайше, с. Сквирського пов. Київської губ. 339
Вяземська, с. Хабаровського пов. Приморської губ. 125
- Гаага, м. 25
Гадинківці, с. Тернопільського пов., Австро-Угорщина 415
Гадяч, м-ко Гадяцького пов. Полтавської губ. 210, 211, 326, 502
Гайсин, м-ко Подільської губ. 80, 83, 110, 144, 275, 398, 467, 492
Гайсинський, пов. Подільської губ. 318
Гайчул, с. Царекостянтинівської вол. Олександрівського пов. Катеринославської губ. 492
Галицька Україна 126
Галицько-Волинське, князівство 226
Галичина 23, 24, 52, 128, 142, 196, 209, 215, 335, 348, 405, 440, 452, 498
Галле, м. 486
Ганнівці, с. Жидачівського пов. Руського воєводства, Австро-Угорщина 77
Гатчина 110
Гвозьніца Дольна, с. Ряшівського окр. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 373
Гданськ, м. 62, 127, 140, 154, 256
Гейдельберг, м. 70, 329, 434, 486
Германівський, р-н Київської окр. 135
Герпон Маре, с. Оргівського пов. Бесарабської губ. 407
Гирявка, с. Конотопського пов. Чернігівської губ. 248
Глібів, с. Ушицького пов. Подільської губ. 222
Глухів, м. 65, 71, 145, 148, 151, 217, 457, 467, 464
Гнідин, с. Київської губ. 453
Гоголів, с. Остерського пов. Чернігівської губ. 354
Голгочі, с. Підгаєцького пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 130
Голландія 514
Голосієво, с. попл. Києва 133, 193, 458
Голта, м-ко 133
Голяки, с. Вінницького пов. Подільської губ. 329
- Гольманівка, с. Полтавської губ. 464
Гомель, м. Могильовської губ. 53, 245
Горки, м. Могильовської губ. 85
Горлице, м. 269
Горобці, с. Лубенського пов. Полтавської губ. 21
Городниця, м-ко 444
Городок, с. Рівненського пов. Волинської губ. 500
Городок Ягеллонський, м-ко 52
Горохуватка, с. Київського пов. і губ. 486
Горький, м. 29, 329
Грайворон, м. Курської губ. 107, 490
Граково, с. 206
Гранів, м-ко Гайсинського пов. Подільської губ. 492
Грац, м. 229
Гребінки, с. Васильківського пов. Київської губ. 264
Греція 134, 252, 379
Гросслібенталь, колонія Одеської губ. 500
Грузія 470, 484
Грушка, с. Балтського пов. Подільської губ. 17
Губське, с. Лубенського пов. Полтавської губ. 174
Гулевичі, м-ко Луцького пов. Волинської губ. 11
Гур'єв, м. 360
Гур'ївська, обл. 316
Гуцульщина 331
- Далекий Схід 405, 487, 490
Дамаск, м., Османська імп. 200
Дармштадт, м. 358
Дворічна, слобода Куп'янського пов. Харківської губ. 352, 354
Дебальцеве Бахмутського пов. Катеринославської губ. 336
Делятин, с. 215
Дельменгорст, м. 52
Демидово, с. Тираспольського пов. Херсонської губ. 432
Денвер, м. 45
Деражня, м-ко Летичівського пов. Подільської губ. 172
Дергачі, станція Курсько-Харківської залізниці 449
Дерпт, м. 64, 71, 122, 224, 225, 247, 378, 514

- Джерсі-Сіті, м. 452
- Джурин, с. Чортківського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 508
- Дзвиняч, с. Заліщицького пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 93
- Дзюньків, м-ко Бердичівського пов. Київської губ. 143
- Диканька, с. Полтавського пов. Полтавської губ. 227, 322
- Димер, м-ко Київського пов і губ. 192, 423
- Димитров, м. 363
- Дігтярі, с. Прилуцької окр. 149
- Діжон, м. 139, 367
- Дмитрівка, с. Золотоніського пов. Полтавської губ. 226
- Дмитров, м. 152
- Дніпрові пороги 23
- Дніпропетровськ, м. 19, 90, 91, 95, 126, 215, 230, 263, 295, 332, 338, 363, 389, 402, 407, 433, 435, 453, 459, 468, 470, 490, 497
- Доброводи, с. Збарзького пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 308
- Добряни, м., Австро-Угорщина 348
- Долгінцево, станиця 452
- Донбас 180, 334, 377, 493
- Донецьк, м. 272, 377
- Донецьке, городище 123
- Дорогів, с. Станіславського пов., Австро-Угорщина 212
- Дорогочин, м. Більського пов. Гродненської губ. 391
- Драпино, с. Спаського пов. Тамбовської губ. 426
- Дрезден, м. 209
- Дрогобич, м. 81, 190
- Дронжове, с. Бельзького пов. Седлецької губ. 457
- Дубно, м. 44, 262, 504
- Дубовка, с. Царицинського пов. Саратовської губ. 16
- Дунаївці, м-ко Ушицького пов. Подільської губ. 504
- Дурновська, станиця Астраханської губ. 135
- Душанбе, м. 218, 259
- Есмань, с. Глухівського пов. Чернігівської губ. 71
- Естонія 224
- Євлаші, с. Роменського пов. Полтавської губ. 108
- Єдинці, м-ко Хотинського пов. Бессарабської губ. 314, 450
- Єлабуга, м. 297
- Єлисаветград, м. Херсонської губ. 74, 98, 133, 293, 421, 427, 469
- Єлисаветка, с. Звенигородського пов. Київської губ. 422
- Єна, м. 64, 486
- Єреван, м. 329
- Єрусалим, м. 136
- Єршов, м. 288
- Жаботин, с. Черкаського пов. Київської губ. 192
- Жахнівка, с. Лучанської вол. Брацлавського пов. Подільської губ. 138
- Жданівка, с. Ново-Московського пов. Катеринославської губ. 393
- Железне, с. Бахмутського пов. Катеринославської губ. 435
- Женева, м. 244, 267, 335, 390, 503
- Жиляни, с. Микільсько-Боршагівської вол. Київського пов. 276
- Житомир, м. 8, 12, 51, 82, 83, 91, 105, 100, 111, 183, 193, 194, 198, 208, 220, 230, 231, 234, 241, 255, 260, 265, 294, 300, 314, 330, 334, 339, 340, 371, 373, 428, 450, 455, 460, 496, 497
- Житомирський, пов. 32
- Житомирщина 382
- Жмеринка, м-ко 73, 138, 139, 410
- Жобки, с. 493
- Жовква, м. 238, 261
- Журавка, м-ко Пирятинського пов. Полтавської губ. 86
- Забайкалля 322
- Забілоччя, с. Радомисьльського пов. Київської губ. 174
- Закарпаття 402
- Закопане, м. 252
- Заліське, с. Звенигород. пов. Київської губ. 230
- Зальцведель, м. 242
- Замостя, м., Австро-Угорщина 234
- Замостя, с. Прилуцького пов. Полтавської губ. 83
- Заочіпське, с. Кобеляцького пов. Полтавської губ. 464

Запоріжжя, м. 228, 330, 409
Заріччя, с. Ковельського пов. Волинської губ. 172
Зарубинці, с. Збарзького пов., Австро-Угорщина 104
Заставна, с. Герцогства Буковини, Австро-Угорщина 183
Заставці, с. Підгаєцького пов., Австро-Угорщина 130
Західна Європа 283
Західна Німеччина 21, 501
Західний Сибір 479
Звенигородка, м. Київської губ. 45, 82, 236, 237
Звенигородський, пов. Київської губ. 331, 456
Зелена Гура, м. 154
Зимове, с. 424
Зіньків, м-ко Летичівського пов. Подільської губ. 37, 170, 171, 228, 434
Златопіль, м-ко Чигиринського пов. Київської губ. 105, 171, 265, 310, 333, 385, 478
Златопіль, с. 403
Златоустівський, пов. Оренбурзької губ. 471
Зміїв, сл. Полтавської окр. 477
Золотоноша, м-ко Полтавської губ. 39, 144, 148, 399, 401
Золочів, м. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 21, 93, 120, 190, 269
Зубівка, с. Миргородського пов. Полтавської губ. 402

Йосипівка, с. 403
Йошкар-Ола, м. 177

Іванівка, с. Харківської губ. 313
Іванівка, с. Мелітопольського пов. Таврійської губ. 193
Іванівці, с. Жидачівського пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 233
Іванівці, с. Подільської губ. 438
Іваново-Вознесенськ, м. 41
Івано-Франківськ, м. 341
Іжевськ, м. 78
Ізорі, с. 137
Ізраїль 195
Ізюм, м. 41, 447
Інсбрук, м. 425
Іпатівський, р-н Орджонікідзевського краю 50

Іркліїв, м-ко Золотоніського пов. Полтавської губ. 263, 450
Іркутськ, м. 222, 286, 336
Іркутська, губ. 258
Ірпінь, м. Київського пов. і губ. 288
Істобне, с. Нижнедівичького пов. Воронежської губ. 357
Італія 22, 23, 209, 404
Ічня, м-ко Борзнянського пов. Чернігівської губ. 284

Кавказ 62, 88, 255, 287, 306
Казань, м. 40, 70, 124, 136, 199, 215, 270, 333, 340, 346, 357, 393, 411, 475
Казатин, м-ко Бердичівського пов. Київської губ. 446, 481
Казахстан 68, 114, 152, 215, 229, 236, 308, 326, 338, 352, 434, 439, 459, 475, 481
Калінінград, м. 240
Каліш, м. 413, 463
Калуга, м. 155, 406
Калузьке, с. Калузької вол. Херсонської губ. 176
Калуш, м. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 214
Кам'янець-Подільський, м. 8, 21, 45, 46, 49–51, 54, 75, 80, 91, 93, 97, 102, 103, 107, 111, 116, 118, 142, 144, 149, 157, 158, 166, 168, 174, 176, 179, 206, 208, 212, 222, 254, 292, 294, 297, 300, 304, 308, 314, 323, 324, 329–331, 334, 337, 341, 353, 363, 367, 368, 370, 373, 376, 389, 393, 394, 396, 410, 414, 416, 418–420, 423, 426, 429, 434, 440, 444, 445, 448, 454, 456, 457, 465, 467, 476, 479, 484, 496, 497, 504, 508, 509, 513, 519, 522
Кам'яний Брід, с. Радомисльського пов. Київської губ. 249
Кам'янка-Струмилова, м. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 253
Канада 46, 142, 323, 333, 448
Канів, м. Київської губ. 250, 261, 288
Каплівка, с. Хотинського пов. Бессарабської губ. 315
Капустинці, с. Пирятинського пов. Полтавської губ. 216
Капустяни, с. Ушицького пов. Подільської губ. 86
Караганда, м. 338
Карасу-Базар, с. Феодосійського пов. Таврійської губ. 407

- Карачев, м. Орловської губ. 485
 Карелія 299
 Карпати 268
 Карпиловка, с. Роменської окр. Полтавської губ. 221
 Касовці, с. Балтського пов. Подільської губ. 166
 Катеринодар, м. 360
 Катеринослав, м. 23, 26, 33, 34, 49, 64, 78, 95, 109, 133, 134, 142, 157, 268, 272, 275, 330, 356, 357, 369, 378, 380, 389, 393, 402, 408, 410, 422, 433, 435, 449, 490
 Катеринославська, губ. 13, 199, 268, 319
 Катовіце, м. 269, 380
 Квасов, с. Володимир-Волинського пов. Волинської губ. 226
 Кембридж, м. 21
 Кемерово, м. 341
 Керч, м. 234, 412
 Кзил-Орда, м. 207, 308
 Киданівка, с. Канівського пов. Київської губ. 168
 Київ, м. 11, 13–23, 25–46, 49–116, 119–128, 130–140, 142–146, 248–281, 283–327, 329, 331–418, 420–429, 431–456, 458–472, 475–490, 492–503, 505–522
 Київська, губ. 23, 65, 98, 135, 167, 177, 375
 Київщина 18, 142, 162, 305, 306
 Киргизстан 357
 Кирилів, м. Новгородської губ. 120
 Кирсанов, м. Тамбовської губ. 368
 Кисловодськ, м. 275
 Кичинці, с. Канівського пов. Київської губ. 138
 Кишеньки, с. Кобеляцького пов. Полтавської губ. 393
 Кишинів, м. Бессарабської губ. 182, 315, 407
 Кіровоград, м. 307
 Кіцмань, м. 24
 Клинци, с. Суразького пов. Чернігівської губ. 373
 Кліцько, с. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 448
 Кліщинці, с. Кременчуцького пов. Полтавської губ. 433
 Ключинівка, с. Лебединського пов. Харківської губ. 481
 Кобеляки, м. Полтавської губ. 146, 312, 464
 Кобрин, м. 216
 Ковель, м. Волинської губ. 252, 300
 Ковров, м. Владимирської губ. 230
 Кодак, м. 412
 Кодинцеве, с. Миронівської вол. Олександрівського пов. Херсонської губ. 432
 Козелець, м. 206, 385
 Козятин, м-ко Бердичівського пов. Київської губ. 85, 351
 Коктебель, с. 318
 Колима 144
 Коломия, м-ко, Австро-Угорщина 331, 508
 Коломна, м. 480
 Колонтаїв, с. Богодухівського пов. Харківської губ. 368
 Комарівка, с. Кобеляцького пов. Полтавської губ. 251
 Конотоп, м. Чернігівської губ. 217, 224, 360, 361, 363
 Конотопський, пов. Чернігівської губ. 21
 Константинополь, м. 135, 345, 364
 Копонівка, с. Сквирського пов. Київської губ. 487
 Корниця, с. Костянтинівського пов. Люблінської губ. Царства Польського, Російська імп. 517
 Королевець, м. Чернігівської губ. 112
 Королевство обох Сицилій 129
 Короп, м-ко Кролевецького пов. Чернігівської губ. 176, 196
 Коростень, м. 19, 216, 340
 Коростишів, м. Радомисльського пов. Київської губ. 241, 260, 339, 423
 Корсунь, м. 46, 104, 198, 228, 229, 262, 322, 412
 Корсунь-Шевченківський, м. 503
 Корч, м. 444
 Корчани, с. Лебединського пов. Харківської губ. 390
 Косарев, с. Дубенського пов. Волинської губ. 194
 Косарі, с. Чигиринського пов. Київської губ. 349
 Косів, м. 215
 Коссори, м. 305
 Костобобрів, с. Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. 268
 Костомлоти, с. Бельського пов. Седлецької губ. 457
 Кострома, м. 33, 34, 57, 345, 354
 Костюшки, с. Овруцького пов. Волинської губ. 209

- Костянтинів, м. 272, 514
Костянтиноград, м. Полтавської губ. 321
Котельва, с. Охтирського пов. Харківської губ. 296
Котельнич, м. В'ятської губ. 240
Котлас, м. 270
Кочеток, с. Вовчанського пов. Харківської губ. 247
Кочубинське Херсонської губ. 256
Кошице, м. 102
Краків, м. 77, 112, 117, 140, 192, 212, 219, 246, 253, 276, 287, 330, 341, 373, 379, 380, 398, 434
Красилівка, с. Борзнянського пов. Чернігівської губ. 202
Красічин, м-ко побл. Перемишля 276
Красна Яруга, с. Грайворонського пов. Курської губ. 490
Красне, м-ко Ямпільського пов. Подільської губ. 145
Красний кут, м. 189
Красногорськ, м. 220
Краснодар, м. 333
Краснодарський, край 288
Красноуфимськ, м. 365
Красноярськ, м. 401
Красноярський, край 449
Краснянка, с. 288
Кременець, м. Волинської губ. 12, 89
Кременчук, м. 23, 158, 340, 383, 399, 455, 463, 468
Кречевицькі казарми, с. Новгородського пов. та губ. 170
Криве, с. Сквирського пов. Київської губ. 202, 204
Криве Коліно, с. Уманського пов. Київської губ. 427
Кривий Ріг, м. 100, 371
Криворізька, вол. Херсонського пов. і губ. 157, 371
Кривчунка, с. Таращанського пов. Київської губ. 449
Крижопіль, м-ко Чоботарської вол. Ольгопільського пов. Подільської губ. 423
Крим 88, 148, 151, 278, 279, 317, 319, 363, 412
Кримки, с. Звенигородського пов. Київської губ. 109
Кристинополь, м. 261
Кролевець, м-ко Чернігівської губ. 145, 227
Кронштадт, м. 95, 295
Кросневице, м. Варшавської губ. 256
Круподеринці, с. Бердичівського пов. Київської губ. 87
Крути, с. 333
Ксаверівка, с. Черкаського пов. Київської губ. 281
Кубань 279, 360, 442
Кудрявці, с. Сосницького пов. Чернігівської губ. 346
Купин, с. Кам'янецького пов. Подільської губ. 54
Куп'янський, пов. Харківської губ. 402
Куренівка 352
Курманове, с. Дмитріївського пов. Курської губ. 250
Курники, с. Летичівського пов. Подільської губ. 32
Курники, с. Ушицького пов. Подільської губ. 106
Курськ, м. 63, 122, 138, 248, 250, 283, 326, 361, 412, 456
Куртівка, с. Куртівської вол. Одеського пов. Херсонської губ. 432
Кустанай, м. 68, 126, 236, 429
Кутаїсі, м. 62
Кутаїська, губ. 306
Кути, с. Уманського пов. Київської губ. 241
Куцівка, с. Черкаського пов. Київської губ. 332
Кушнарнковський, р-н 125
Куюк-Тюбе, с. 189
Кяхта, с. 317
Лабинськ, м. 502
Лаврів, с. 261
Лагери, с. Зміївського пов. Харківської губ. 296
Латвія 185, 229
Лебедин, м. Харківської губ. 144, 331
Лебехівка, с. Кременчуцького пов. Полтавської губ. 433
Легезина, с. Уманського пов. Київської губ. 271
Лейпциг, м. 217, 218, 276, 306, 426, 462
Ленінабад, м. 219, 259, 432
Ленінград, м. 11, 13, 14, 16, 39, 44, 59, 66, 67, 69, 74, 75, 87, 91, 108, 110, 134, 135, 147, 150, 153, 182, 200, 210, 213, 222, 233, 240, 241, 243, 244, 254, 261, 266, 273, 278, 289, 291, 297, 305, 315, 329,

- 333, 356, 357, 362, 363, 392, 401, 403, 418, 426, 431, 439, 442, 456, 457, 466, 472, 495, 506, 516, 521
- Ленінськ Ташаузської обл. Туркменської РСР 50
- Ленківці, с. Проскурівського пов. Подільської губ. 212
- Лесівка, с. Богородчанського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 522
- Липецьк, м. Тамбовської губ. 493
- Липовець, м-ко Київської губ. 460
- Литва 36, 49
- Литинський, пов. Подільської губ. 312
- Ліван 236
- Лівобережжя 43
- Лівобережна Україна 248
- Ліспая, м. 185
- Лісковиці, с. Чернігівської губ. 146
- Ліхвінський, пов. Калузької губ. 180
- Лодзь, м. Петроківської губ. 387
- Лозанна, м. 461, 465
- Лозни, с. Литинського пов. Подільської губ. 206
- Ломази, м-ко Белзького пов. Седлецької губ. 457
- Лондон, м. 34, 63, 86, 292, 347, 441, 507
- Лохвиця, м-ко 402, 501
- Лохвицький, пов. Полтавської губ. 251
- Лоцманська Кам'янка, м-ко Катеринославської губ. 227
- Лубенщина 460
- Лубни, м. 21, 65, 233, 302, 322, 402, 415, 477
- Луб'янка, с. Бородянської вол. Київського пов. і губ. 287
- Луб'янка, с. Гостомельської вол. Київської окр. 287
- Луганськ, м. 173, 174, 229, 254, 480
- Лудлов, м. 325
- Лука, с. попл. Самбора, Австро-Угорщина 81
- Лука, с. 262
- Луків, м-ко Луківського пов. Седлецької губ. 74
- Луковисько, с. Костянтинівського пов. Седлецької губ. 326
- Лук'янівка 39, 193, 332, 352
- Луцьк, м. 62, 252, 285, 370, 412
- Львів, м. 8, 20, 21, 36, 37, 42, 44, 52, 54, 55, 58, 62, 63, 77, 78, 81, 90, 93, 99, 100, 102, 117, 118, 120, 121, 127, 129, 130, 134, 140, 141, 143, 154, 155, 164, 167, 169, 171, 173, 186, 190, 195, 196, 201, 204, 209, 211, 212, 215, 217, 219, 225, 226, 229, 231, 233, 234, 238, 241, 242, 245, 246, 252, 253, 256, 258, 260–262, 268, 269, 271–273, 276, 279, 292, 308, 320, 322, 324, 325, 329–333, 335, 340, 345, 348, 358, 360, 367, 370, 373, 378, 380, 383, 387, 394, 405, 406, 409, 410, 415, 418, 421, 423, 425, 429, 434, 448, 451, 459, 477, 478, 492, 504, 507–510, 512, 516, 517, 522, 523
- Львівщина 143
- Льгов, м. Курської губ. 367
- Любачів, м. 276
- Любеч, м-ко Гродненського пов. і губ. 478
- Люблін, м. 117, 130, 234
- Любовичі, с. Малинської вол. Радомиського пов. Київської губ. 20
- Людзен, м. Курляндської губ. 212
- Людиново, м. Калузької губ. 292
- Люмен, м. 477
- Люстдорф, нім. колонія Маріїнської вол. Херсонської губ. 499
- Лянцкорун, с. Кам'янецького пов. Подільської губ. 466
- Магаданська, обл. 179
- Магдебург, м. 392
- Мазники, с. Летичівського пов. Подільської губ. 418
- Майкоп, м. 305, 412
- Македонівка, с. Сартанської вол. Маріупольського пов. Катеринославської губ. 94
- Макіївка, м-ко 493
- Мала Карабчіївка, с. Кам'янецького пов. Подільської губ. 483
- Мала Яблунівка, с. Смілянської вол. Черкаського пов. Київської губ. 333
- Малин, м-ко Радомиського пов. Київської губ. 70
- Малі Канівці, с. Золотоніського пов. Полтавської губ. 144
- Малі Сорочиці, с. Миргородського пов. Полтавської губ. 502
- Маліївка, с. Золотоносного пов. Полтавської губ. 73
- Малоархангельське, с. Курської обл. 222
- Маньковка, с. Уманського пов. Київської губ. 131
- Маньчжурія 504

Марбург, м. 486
Маріїнськ, м. 107, 108, 195, 270, 434
Марійська АРСР 177
Маріуполь, м. 270, 468
Матищівка, с. Полтавської губ. 150
Матусівка, с. Черкаського пов. 332
Махачкала, м. 466
Махновка, с. Бердичівського пов. Київської губ. 219
Маямі, м. 52
Медвеже Вушко, с. Вінницького пов. Подільської губ. 496
Медвеж'єгорськ, м. 128
Межиріччя Підляське, м-ко Більського пов. Седлецької губ. 394
Мелекесс, м. 363
Мелехи, с. Чорнухинської вол. Лохвицького пов. Полтавської губ. 401
Мелець, м. 12
Мелітополь, м. 112, 299, 375, 489
Мельбурн, м. 91
Мельниківці, с. Гайсинського пов. Подільської губ. 518
Мельниково-Кулебний, хутір Гадяцького пов. 326
Ментенон, м. 463
Мигильна, с. Гайсинського пов. Подільської губ. 112
Миколаїв, м. 17, 26, 49, 97, 98, 196, 261, 262, 295, 303, 372, 385, 397, 459, 492
Миколаївка, с. Буринської вол. Путивльського пов. Курської губ. 361
Миколаївка, с. Черкаського пов. 332
Миколаївська, губ. 87
Микуличин, с. 498
Миргород, м. Полтавської губ. 65, 112, 146, 256
Миргородський пов. Полтавської губ. 158
Михайлівка, с. Київської губ. 102
Михиринці, с. Старокостянтинівського пов. Волинської губ. 91
Мідна Гора, станція Мурманської залізниці 256
Мізове, с. Ковельського пов. Волинської губ. 12
Мінськ, м. 176, 277, 257, 305, 321, 356, 517
Мінська, губ. 232
Мітава, м. 185
Мліїв, с. Черкаського пов. Київської губ. 521
Могилів-Подільський, м. 59, 73, 389
Могильов, м. 133, 461, 466

Могильовська, губ. 23, 122
Модржани, м-ко 419
Моздок, м. 231
Мозир, м. 78, 232
Мокшан, м. Пензенської губ. 113
Молдавська РСР 71, 364
Монастирське, с. Коломийської окр. публ. Косова 335
Монголія 322
Моравія 136
Москалівка, с. Роменського пов. Полтавської губ. 270
Москва, м. 14, 19, 26–28, 38–40, 42, 51, 52, 55, 57, 59, 66, 74, 75, 84, 86, 87, 90, 92, 107, 109, 111, 113, 114, 125, 126, 131, 132, 134, 141, 143, 145, 150, 163, 164, 166–168, 171, 172, 180–182, 186, 188, 189, 191, 194, 199, 210, 211, 217, 218, 221, 224, 229, 233, 234, 236, 239, 240, 243, 245, 247, 249–251, 256, 258, 259, 261, 265, 267, 268, 275, 278, 281, 283, 284, 286, 289, 291–293, 297, 306, 307, 313, 315, 318, 320, 322, 328, 333, 345, 360, 363, 368, 370, 376, 385, 386, 392, 400, 404, 410, 413, 415, 421, 426–433, 436, 440, 441, 445, 449, 450, 455, 460, 463, 464, 466, 467, 470, 471, 473, 475, 476, 483, 489, 495, 496, 504, 507, 517, 518
Московська, губ. 415
Мостці, с. Володимирської губ. 41
Мраково, с. 386
Мстислав, м. Могильовської губ. 346
Мукачеве, м. 42, 328
Муром, м. 38
Мюнхен, м. 75, 86, 117, 141, 142, 164, 183, 275, 283, 326, 358, 390, 501, 507
Нагаєво, бухта 439
Надвірна, с. Станіславської окр. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 128
Надвірнянщина 331
Наддніпрянщина 452
Надійне, с. Олександрівського пов. Катеринославської губ. 483
Назарет, м. 200
Наливайка, с. Балтського пов. Подільської губ. 262
Нахічевань, м. 513
Неаполь, м. 129
Небрат, с. Бородянської вол. Київського пов. і губ. 13

- Нейштадт, м. 34
 Немирів, м. 14, 33, 265, 266, 275, 304, 338, 518
 Нетта, с. Августовського пов. Сувалківської губ., Царство Польське 166
 Нижній Ломов, м. 103
 Нижній Новгород, м. 29, 293, 350
 Нижньо-Чирська, станиця Облaсті війська Донського 465
 Нідерланди 25
 Ніжин, м. 11, 13, 17, 41, 42, 65, 67, 102, 137, 140, 145, 146, 162, 170, 179, 189, 196, 199, 206, 216, 218, 221, 243, 244, 247, 257, 274, 294, 296, 312, 318, 319, 326, 346, 347, 349, 360, 372, 382, 390, 406, 414, 427, 430, 458, 480, 485, 488, 492, 493, 501, 511
 Нікольське в Отводному, с. Данилівського пов. Ярославської губ. 257
 Німеччина 16, 22, 39, 52, 54, 70, 92, 164, 209, 251, 254, 280, 292, 301, 309, 326, 332, 333, 380, 392, 404, 448, 482, 485, 486, 500, 501
 Нова Александрія, м. Люблінської губ. 321
 Нова Басань, с. Козелецького пов. Чернігівської губ. 354
 Нова Бекетовка, с. Пензенської губ. 40
 Нова Гребля, с. Лохвицького пов. Полтавської губ. 56
 Нова Зеландія 91
 Нова Мурафа, с. Ямпільського пов. Подільської губ. 410
 Нова Прилука, с. Бердичівського пов. Київської губ. 169
 Новгород, м. 40, 153, 306
 Новгород-Сіверський, м. 373, 383, 385, 414, 467, 499
 Новий Буг, м-ко Ново-Бузької вол. Херсонської губ. 228
 Новий Вісьнич, м. 477
 Новий Оскол, м. Курської губ. 125
 Новий Ропськ, с. Новозибківського пов. Чернігівської губ. 190
 Новоград-Волинський, м. Волинської губ. 227, 340
 Новозибків, м. Чернігівської губ. 355
 Новомиргород, м. 444
 Новомосковськ, м. 368, 453, 482
 Новоолександрівськ, м. Ковенської губ. 53
 Ново-Павлівка, с. Павлоградського пов. Катеринославської губ. 294
 Новосибірськ, м. 434
 Новоукраїнка, м-ко Павловської вол. Єлисаветградського пов. Херсонської губ. 421
 Новочеркаськ, м. 39, 356, 422
 Ногайськ, м. Таврійської губ. 193
 Ногинськ, м. 40
 Носів, с. 121, 343
 Носівка, м-ко Ніжинського пов. Чернігівської губ. 244
 Нью-Йорк, м. 107, 143, 300, 301, 326, 332, 333, 448, 452, 501, 507, 514
 Обер-Амергау, м. 501
 Обичів, с. Прилуцького пов. Полтавської губ. 415
 Обухівський, пов. Київської губ. 318
 Огіївка, с. Бердичівського пов. Київської губ. 241
 Одеса, м. 8, 16, 20, 23, 24, 29, 39, 43, 44, 49, 52, 57, 59, 60, 63–65, 69, 70, 72, 74, 78, 87, 89, 97, 103, 106, 111, 115, 119, 124, 128, 129, 131, 133, 135, 148–150, 160, 163, 169, 173, 176, 199, 201, 202, 207, 209, 210, 219, 222, 228, 230, 234, 241, 245, 249, 251, 253–255, 258, 261, 265, 270, 275, 276, 278, 291, 295, 307, 308, 313, 325, 326, 328–330, 339, 341, 342, 344, 345, 347, 348, 356, 364, 367, 377, 381, 383, 384, 386, 392, 397, 398, 404, 408, 423, 425, 431, 432, 441, 456, 461, 462, 465, 466, 469, 470, 477, 482, 494, 495, 496, 514
 Одеська, губ. 262
 Одеська, обл. 169
 Одеський, пов. 500
 Озеряни, с. Козелецького пов. Чернігівської губ. 183
 Озеряни, с. Лохвицького пов. Полтавської губ. 431
 Озинки, м-ко 189
 Окопи Святої Трійці, с. Борщівського пов., Австро-Угорщина 370
 Олександрівка, м. Сосницького пов. Чернігівської губ. 217
 Олександрівськ, м. Катеринославської губ. 315
 Олександрія, м. Херсонської губ. 51, 485, 486
 Олексієвське на Сітовій Мечі, с. Чернського пов. Тульської губ. 242
 Олешня, с. Городнянського пов. Чернігівської губ. 396
 Ольвіополь, м. 133
 Ольвія 408

Ольгопіль, м-ко Подільської губ. 86, 144, 389
Ольгопільський, пов. Подільської губ. 519
Омськ, м. 330, 480
Орджонікідзе, м. 97
Орел, м. 26, 38, 68, 84, 345, 446, 475
Оренбург, м. 124, 278, 475
Орж, с. Лубенського пов. Полтавської губ. 174
Орлове, с. Балтського пов. Подільської губ. 262
Орловська, губ. 447
Остер, м-ко Чернігівської губ. 62, 370, 385
Остерський, пов. Чернігівської губ. 310
Острів, с. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 225
Острог, м. Волинської губ. 230, 236
Остропіль, с. Новоград-Волинського пов. Волинської губ. 386
Охромієвичі, с. Сосницького пов. Чернігівської губ. 35
Охтирка, м-ко Курської губ. 105
Охтирка, м. Харківської губ. 171, 206, 250, 296
Охтирський, пов. Харківської губ. 467
Ош, м. 231

Паб'яниці, м. Ласького пов. Петроківської губ. 264
Павлишино, с. 259
Павлівка, с. Калинівської вол. Подільської губ. 476
Павлоград, м. 275
Паволоч, с. Сквирського пов. Київської губ. 161, 230
Пакуль, с. Чернігівського пов. і губ. 83
Палассівський, р-н Сталінградської обл. 371
Пальчик, с. Петриківської вол. Звенигородського пов. Київської губ. 155, 157
Панютино, с. Павлоградського пов. Катеринославської губ. 523
Папужинці, с. Уманського пов. Київської губ. 280
Париж, м. 16, 19, 75, 78, 82, 83, 110, 137, 138, 182, 228, 242, 244, 277, 298, 330, 347, 358, 369, 390, 393, 412, 426, 463, 503
Парипси, с. Білоцерківського пов. Київської губ. 357
Пархомівка, с. Богодухівського пов. Харківської губ. 304
Патерсон, м. 419
Пенза, м. 103, 363, 390

Первомайськ, м. 308
Переволочна, с. Золочівського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 21
Перемишль, м. 52, 55, 112, 118, 130, 348, 394, 491, 508, 509
Переяслав, м. 148, 176, 201, 231, 249, 250, 352, 399, 401, 448, 477, 552
Переяслав-Хмельницький, м. 288
Перм, м. 67, 189, 370
Персія 259
Петриківська, вол. 412
Петрівка, с. Бессарабської губ. 71
Петрков, м. 173, 213
Петроград, м. 11, 14–16, 18, 32, 35, 41, 45, 46, 53, 61, 66, 75, 100, 108–110, 132, 136, 137, 144, 151, 166, 167, 170, 190, 194, 202, 222, 244, 258, 266, 286, 292, 293, 303, 313, 319, 322, 329, 331, 337, 342, 345, 346, 365, 370, 399, 409, 414, 426, 427, 442, 456, 463, 501, 511
Петропавлівка, с. Курської губ. 456
Петропавловськ-Камчатський, м. 517
Печихости, с. Володимир-Волинського пов. Волинської губ. 91
Пиковець, с. Бердичівського пов. Київської губ. 230
Пироги, с. Полтавської губ. 221
Пирогівці, с. Летичівського пов. Подільської губ. 479
Пирятин, м. Полтавської губ. 263, 323, 335
Пирятин, с. Рава-Руського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 112
Пирятинський, пов. Полтавської губ. 82
Південна Європа 255
Південна Україна 44, 248
Північна Америка 255
Північний Кавказ 484
Піддністрия, с. Бобрецького пов., Австро-Угорщина 477
Підляшшя 394
Пікша, с. Архангельської обл. 39
Пінськ, м. 216
Пінське Полісся 114
Піски, с. Козелецького пов. Чернігівської губ. 451
Плоцька, губ. Царства Польського 413
Поволжя 455
Подебради, м. 45, 78, 252, 268, 330, 403, 412, 416, 422, 434, 484

- Поділля 39, 51, 119, 140, 162, 194, 242, 315, 482
 Подільська, губ. 15, 124, 241, 484
 Подільська Наддністрянщина 23
 Познань, м. 77, 78, 140
 Покалів, с. Овруцького пов. Волинської губ. 449
 Покотилове, с. Підвисоцької вол. Подільської губ. 262
 Полонки, с. Пирятинського пов. Полтавської губ. 154
 Полонне, м-ко Луцького пов. Волинської губ. 455
 Полствин, с. Канівського пов. Київської губ. 438
 Полтава, м. 23, 65, 71, 72, 86, 126, 143, 146, 149, 160, 195, 211, 225, 244, 249, 251, 312, 314, 322, 330, 334, 337, 339, 340, 345, 360, 383, 389, 393, 399, 401, 412, 421, 422, 438, 443, 448, 463, 466, 486, 495, 501, 507, 522
 Полтавська, губ. 71, 313, 450, 460, 490
 Полтавська, станиця на Кубані 300
 Полтавщина 21, 162
 Полтаниця, с. Азово-Чорноморського краю 162
 Полухіно, с. Ардакського пов. Саратовської губ. 368
 Польща 36, 54, 62, 70, 99, 109, 117, 127, 140, 164, 173, 207, 229, 252, 253, 256, 323, 326, 327, 329, 360, 397, 409, 416, 483, 486, 504
 Поневеж, м-ко Ковенської губ. 239
 Поручин, с. Бережанського пов. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 242
 Прага, м. 20, 22, 24, 40, 41, 45, 46, 49, 54, 78, 92, 104, 119, 121, 130, 136, 141, 142, 147, 155, 173, 200, 217, 221, 233, 238, 244, 266, 268, 270, 298, 299, 301, 309, 312, 313, 322, 325, 330, 331, 342, 344, 358, 369, 381, 383, 393, 396, 402, 403, 411, 415, 416, 419, 422, 434, 440, 442, 443, 451, 452, 458, 461, 469, 484, 486, 491, 503, 507, 508, 512, 514, 517
 Приазов'я 94
 Прибалтика 511
 Привольний, хутір на Кубані 277
 Прилуки, м. 57, 141, 149, 161, 188, 263, 284, 310, 373, 374, 415, 447
 Прилуцький, пов. Полтавської губ. 221
 Причорноморський, край 44
 Прокоп'євськ, м. 151
 Проскурів, м. Подільської губ. 80, 143, 276
 Проскурівський, пов. 49
 Пруссія 240
 Псков, м. 345
 Псковська, губ. 221
 Пулава, м. Люблінського воєводства, Царство Польське 321
 Пулково, с. 110
 Пуща-Водиця 325
 П'ятигорськ, м. 275
 Рава-Руська, м. 130
 Равич, м. 477
 Радехів, с., Австро-Угорщина 51
 Радзивилів, м-ко Кременецького пов. Волинської губ. 55, 252
 Радом, м. 113
 Радомисльський, пов. Київської губ. 242
 Радомишль, м. 116, 231
 Расховець, с. Щигрівського пов. Курської губ. 474
 Рахів, м. 42
 Ревуцьке, с. Єлисаветградського пов. Херсонської губ. 484
 Ревякіно, с. Лівенського пов. Орловської губ. 467
 Регенсбург, м. 82
 Реутинці, с. Кролевецького пов. Чернігівської губ. 378
 Решетилівка, м-ко Полтавської губ. 489
 Ржавець, с. Прилуцького пов. Полтавської губ. 440
 Ржевніце, м. 24, 419
 Ржищів, м. 153
 Рибниця, м-ко Балтського пов. Подільської губ. 171
 Рига, м. 25, 63, 224, 247, 248, 479
 Рижанівка, с. Звенигородського пов. Київської губ. 502
 Рильськ, м. Курської губ. 361
 Рим, м. 20, 22, 99, 217, 425, 477, 507
 Римарівка, с. Гадяцького пов. Полтавської губ. 326
 Рівне, м. 75, 504, 521
 Річмонд, м. 146
 Ров, с. Подільської губ. 389
 Рогатин, м. 93, 212, 238
 Рогачі, с. Брестського пов. Гродненської губ. 475

Роздол, с. 233
Розівка, с. Борзнянського пов. Чернігівської губ. 20
Ромни, м. Полтавської губ. 375, 404, 501
Росія 125, 153, 287, 475
Ростов-на-Дону, м. 43, 123, 135, 226, 230, 262, 315, 329, 345, 516
Росток, м. 16
Рудки, м-ко Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 196
Румунія 149, 192
Рябушки, с. Лебединського пов. Харківської губ. 180
Рязань, м. 26, 233, 258, 278, 338

Саксонія 39
Салтичія, с. Бердянського пов. Таврійської губ. 452
Самара, м. 14, 66, 307, 350, 381, 506
Самарканд, м. 227, 372, 485
Самбір, м., Австро-Угорщина 118, 192, 340, 382, 383
Самостріли, с. Рівненського пов. Волинської губ. 255
Самотоївка, слобода Краснопільської вол. Охтирського пов. Харківської губ. 298
Сандармох, урочище 86, 170, 215, 293, 327, 394, 512
Санкт-Петербург, м. 11, 18, 20, 31–33, 40–42, 55, 63, 64, 71, 74, 75, 82, 90, 101, 105, 109, 110, 113, 114, 120, 122, 124, 126, 131, 135–140, 142, 143, 149, 158, 159, 164, 170, 172, 182, 185, 189, 190, 192, 196, 199, 202–206, 217, 218, 227, 234, 243, 245, 247, 251, 255, 260, 261, 266, 268, 270, 278, 279, 281, 283, 286, 293, 295, 297, 298, 300, 302, 305, 306, 321, 337, 339, 342, 349, 350, 356, 358, 360, 361, 365, 368, 370, 372, 393, 394, 399, 401, 404, 406, 409, 412, 414, 419, 422, 423, 426, 427, 430–438, 440, 443, 448, 450, 458–461, 463, 465, 466, 471, 474, 475, 486, 493, 503, 506, 507, 511, 514, 521
Санкт-Петербурзька, губ. 279
Сан-Франциско, м. 267, 347
Саратинки, с. Ковенської губ. 344
Саратов, м. 16, 20, 24, 218, 233, 250, 314, 333, 342, 495
Сарни, м. 216
Сарсель, м. 243
Сатанов, м-ко Проскурівського пов. Подільської губ. 299

Сванетія 306
Свердловськ, м. 43, 58
Севастополь, м. 211, 316, 337
Седнів, м-ко Чернігівської губ. 29
Селець, с. Холмського пов. Люблінської губ. Царства Польського, Російська імп. 515
Семенівка, с. Благодатновської вол. Єлисаветградського пов. Херсонської губ. 133
Семенівка, с. Ізюмського пов. Харківської губ. 453
Семипалатинськ, м. 308
Серби, с. Могилівського пов. Подільської губ. 504
Сербо-Хорватія 322
Середні Апочки, с. Старооскольського пов. Курської губ. 187
Середня Азія 88, 255, 287
Серокомля, с. Луківського пов. Седлецької губ. 457
Сестринівка, с. Бердичівського пов. Київської губ. 114
Сибір 20, 28, 29, 152, 173
Симбірськ, м. 33, 108, 306, 320, 384
Синай, п-в 136
Сирітки, с. Борзнянського пов. Чернігівської губ. 219
Сирія 236
Сицилія 23
Сідней, м. 312
Сімферополь, м. 20, 73, 75, 79, 135, 148, 151, 169, 179, 189, 242, 244, 278, 279, 317, 333, 349, 363, 381, 394, 399, 404, 423, 431, 437, 450, 488
Сквира, м-ко Єрковецької вол. Сквирського пов. Київської губ. 230, 237, 356, 388
Славута, м-ко Заславського пов. Волинської губ. 64
Слобідська Україна 26, 43
Слобожанщина 123, 297, 379
Словаччина 112, 419
Слов'янськ, м-ко Артемівської окр. 309
Слов'янськ, м-ко Ізюмського пов. Харківської губ. 116, 395
Слонім, м. Гроденської губ. 150
Сміла, м-ко Черкаського пов. Київської губ. 76, 78, 91, 198, 262
Сміле, м-ко Роменського пов. Полтавської губ. 103
Смоленськ, м. 11, 101, 108, 199, 216, 278, 345
Смоленська, станція на Кубані 360

- Смотрич, с. Подільської губ. 165
- Смяч, с. Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. 327
- Сновськ, ст. Городнянського пов. Чернігівської губ. 423
- Сновська, окр. 346
- Снятин, м-ко 32
- Снятинський, пов. 331
- Сокаль, м-ко 118, 373
- Сокілка, м-ко Кобеляцького пов. Полтавської губ. 312
- Сокільча, с. Сквирського пов. Київської губ. 397
- Соловецький, монастир 11, 171, 215, 291, 294, 295, 327, 394, 512
- Солом'янка 14
- Сорочинці, м-ко Миргородського пов. Полтавської губ. 412
- Сосниця, с. Чернігівської губ. 217
- Сосницька, окр. 346
- Софія, м. 110, 364
- Сохвине, с. Хорольського пов. Полтавської губ. 503
- Спичинці, с. Сквирського пов. Київської обл. 507
- Ставище, с. Таращанського пов. Київської губ. 422, 459
- Ставки, с. Васильківського пов. Київської губ. 504
- Ставрополь, м. 114, 198, 412
- Сталінград, м. 288, 503
- Сталіно, м. 13, 377, 431, 482
- Сталінська, окр. 478
- Станіслав, м. 117, 128, 215, 252, 261, 331, 341, 523
- Стара Прилука, с. Бердичівського пов. Київської губ. 115
- Старе, с. Люблінської губ. Королівства Польського, Російська імп. 438
- Старий Крим, м. Феодосійського пов. Таврійської губ. 49
- Старі Петрівці, с. Старопетровської вол. Київської губ. 57
- Старі Ушиці, с. Подільської губ. 72
- Старки, с. Тверської губ. 315
- Старобільськ, м. Харківської губ. 245, 452, 453
- Стародуб, м-ко Чернігівської губ. 127, 513, 516
- Староженець, м. 91
- Старокостянтинів, м. Волинської губ. 149, 173, 386
- Старосілля, с. Черкаського пов. Київської губ. 203
- Старуня, с. Надвірнянського пов. Станіславської окр. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 260
- Старше, с. Дмитрієвського пов. Курської губ. 379
- Степанівка, с. Ніжинського пов. Чернігівської губ. 365
- Степашки, с. Гайсинського пов. Подільської губ. 15
- Степова Україна 163
- Стерлітамак, м. 97
- Стокгольм, м. 22
- Стрий, м., Австро-Угорщина 77, 90
- Струсів, м-ко Тербовлянського пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 129
- Ступична, с. Звенигородського пов. Київської губ. 208
- Сувалки, м. 166
- Суми, м. 12, 112, 164, 169, 196, 217, 244, 280, 296, 440, 455, 470, 490
- Сумська, обл. 12
- Суша Калигірка, с. Звенигородського пов. 331
- Сушигориць, с. Вес'єгонського пов. Тверської губ. 305
- Східна Галичина 491
- США 21, 52, 82, 143, 144, 251, 267, 301, 326, 332, 333, 419, 452, 486, 501, 511, 514
- Таврида 179, 200, 431
- Таврійська, губ. 450, 488
- Таврія 26, 42, 378, 412, 438
- Таганрог, м. 28, 365
- Таджикистан 219, 259
- Талди-Курганський, р-н 459
- Тальянки, с. Уманського пов. 215
- Тальне, м-ко Уманського пов. Київської губ. 19, 423, 441, 453
- Тамбов, м. 26, 278, 345, 426
- Тамбовська, губ. 284
- Тарадинці, с. Лубенського пов. Полтавської губ. 174
- Тараща, с. Сквирського пов. Київської губ. 77, 180, 484
- Тарнів, м. 252, 256, 329
- Таруса, м. Калузької губ. 363
- Татарська АРСР 334
- Ташкент, м. 125, 186, 207, 213, 218, 298, 336, 395

- Тбілісі, м. 277, 470
Тваричівка, с. Мозирського пов. Мінської губ. 78
Твер, м. 38, 337, 407, 427, 430
Текучі, с. Ладижинської вол. Уманського пов. Київської губ. 261
Тенчинек, с. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 62
Тернівка, с. Ольгопільського пов. Подільської губ. 300
Тернопіль, м. 36, 41, 42, 55, 75, 93, 104, 112, 190, 215, 308, 328, 394
Тиврів, м-ко Подільської губ. 12, 450
Тирасполь, м. Херсонської губ. 43, 71, 346, 364, 432
Тисмениця, м. 256
Тифліс, м. 23, 187, 198, 303, 305, 330, 379, 411, 412, 449, 486, 504
Тихвін, м. 239
Тлусте, с. Заліщицької окр. Королівства Галичини на Володимирії, Австро-Угорщина 379, 409
Тогур, с. Наримського краю 215
Томськ, м. 29, 202, 298, 349, 411, 471, 517
Торонто, м. 212
Трансністрія, губ. 465
Трапезунд, м. 46, 259, 270, 305, 306
Трикрати, с. Костянтинівського р-ну Первомайської окр. 262
Трипілля, с. Київської губ. 43
Трієст, м., Австро-Угорщина 267
Троїцьк, м. 165
Троїцьке, с. Білозерського пов. Київської губ. 231
Трпісти, с. 96
Тузли, с. 129
Тула, м. 199, 242, 434
Тульська, губ. 415
Тульчин, м. 95, 288, 334
Тур, м. 34
Тургай, с. 475
Туреччина 134, 189, 379
Тур'є, с. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 192
Туричани, с. Олеської вол. Володимир-Волинського пов. Волинської губ. 191
Турівка, с. Прилуцького пов. Полтавської губ. 300
Турка, с. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 512
Туркенівка, с. Борзнянського пов. Чернігівської губ. 464
Туркестан 255
Угнів, м. Рава-Руського пов. Львівського окр. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 134, 234
Угорщина 16, 23
Удмуртська АРСР 111
Ужгород, м. 208, 313, 328
Узбекистан 68, 201, 213, 395
Україна 36, 96, 200, 213, 224, 255, 261, 267, 424, 498
Улуки, с. Могильовської губ. 464
Уманський, пов. Київської губ. 197, 412
Умань, м. 15, 17, 52, 63, 66, 74, 105, 107, 109, 131, 157, 180, 183, 215, 219, 232, 261, 278, 298, 299, 310, 315, 331, 339, 343, 352, 355, 356, 365, 375, 378, 387, 394, 441, 462, 502
Урал 29
Уральськ, м. 326, 489
Устя, с. Ольгопільського пов. Подільської губ. 58, 347
Утрехт, м. 224
Уфа, м. 29, 74, 84, 132, 135, 151, 165, 198, 386, 454, 459, 460, 471, 497
Ушицький, пов. 49
Фастів, м. 84, 517
Фастовець, с. Роменського пов. Полтавської губ. 57
Фатеш, м-ко Курської губ. 367
Феодосія, м. 48, 66, 230, 318, 320, 407
Фергана, м. 68, 384
Філадельфія, м. 140, 141, 448, 511
Фінляндія 25, 93, 287
Флоренція, м. 269, 367
Фрайберг, м. 39, 392, 486
Франція 16, 22, 110, 125, 139, 209, 251, 330, 380, 393, 404, 503, 507
Фрідріхсгам, м. 64
Фрунзе, м. 506
Фурси, с. Васильківського пов. Київської губ. 276
Хабаровськ, м. 24, 125, 497
Хаджимус, с. Бендерського пов. Бессарабської губ. 441

- Хасенки, с. Ічнянського пов. Чернігівської губ. 405
- Харків, м. 8, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 25–27, 33, 34, 37, 40, 41, 48, 53, 54, 56, 57, 59, 63, 64, 67, 71, 78, 80, 82, 87, 89, 91, 94, 95, 98, 101, 105, 106, 110–112, 116, 120, 122, 125, 128, 130, 131, 134, 135, 137, 145–148, 150, 153, 154, 160, 163, 166, 167, 169, 172, 174, 175, 180, 189, 195, 197, 199, 202, 207, 211, 212, 215, 217, 226, 228, 234, 244, 247, 251, 254, 256, 257, 262, 267, 273–277, 282, 283, 288, 289, 292–300, 302, 308, 310, 315, 318, 321, 322, 326, 327, 330, 332, 333, 336, 338, 339, 347, 352–354, 358, 359, 366–369, 375, 378, 379, 387, 388, 390, 395, 397, 398, 402, 404, 405, 407, 409, 413, 422, 428, 431, 432, 436, 438, 439, 441, 443, 445, 446, 449, 450, 452, 453, 455–457, 459, 463, 464, 466–468, 471, 473, 474, 476, 477, 480, 482, 483, 488–490, 494, 497, 498, 502, 506, 509, 511, 517, 518, 521, 523, 524
- Харківка, с. Уманського пов. Київської губ. 74
- Харківська, губ. 23, 190
- Харківська, обл. 165
- Харківщина 123, 443, 491
- Хельсінкі, м. 25
- Херсон, м. 45, 49, 52, 68, 133, 162, 173, 176, 180, 240, 241, 228, 358, 413, 445, 493
- Херсонська, губ. 23, 18, 134, 372, 411, 413, 485
- Хлівище, с. Герцогства Буковина, Австро-Угорщина 195
- Хмельник, м. 386
- Хмільниця, с. Чернігівського пов. і губ. 92
- Ходовичі, с. Королівства Галичини і Володимирії, Австро-Угорщина 216
- Ходорків, м-ко Сквирського пов. Київської губ. 198, 365, 484
- Холм (Хелм), м. 191, 225, 234, 327, 278, 344, 438, 499
- Холмогори, с. Архангельської губ. 258
- Хомутерь, с. Карсунського пов. Симбірської губ. 384
- Хомутівка, с. Ростовської окр. Обл. Донського 482
- Хорол, м-ко Полтавської губ. 23, 143, 412
- Хотин, м. 314
- Хотинський, пов. Бессарабщини 315
- Хшанув, м. 373
- Царство Польське 52
- Цеберманівка, с. Уманського пов. Київської губ. 230
- Цейлон 255
- Церковне, с. Рогатинського пов., Австро-Угорщина 491
- Цешин, м. 373
- Цюрупинськ, м. 241
- Челкар, м-ко 357
- Челябінськ, м. Оренбурзької губ. 94, 471
- Чепелі, с. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 102
- Череповець, м. 97
- Черкаси, м. 62, 68, 149, 192, 331, 336, 349, 350, 484, 505, 514
- Черкаське, с. Саратовської обл. 189
- Чернівці, м. 24, 68, 183, 192, 195, 215, 217, 225, 231, 242, 331, 412, 415, 512
- Чернігів, м. 20, 23, 24, 29, 35, 68, 83, 86, 92, 93, 134, 146, 147, 149, 153, 182, 183, 198, 243, 250, 257, 260, 262, 268, 278, 284, 289, 302, 303, 320, 345, 346, 351, 372, 396, 447, 451, 464, 479, 521
- Чернігівська, губ. 151, 198, 204, 227, 370, 431, 448
- Чернігівщина 162, 318
- Черняхів, с. Київського пов. і губ. 99
- Честопіль, с. Уманського пов. Київської губ. 230
- Чехія 24, 136, 251, 252, 330, 381
- Чехо-Словацчина 24, 25, 41, 45, 75, 78, 104, 173, 294, 298, 312, 325, 343, 382, 383, 396, 402, 411, 415, 416, 422, 440, 452, 469, 469, 491
- Чигирин, м-ко Київської губ. 160, 265, 514
- Чигиринський, пов. Київської губ. 360, 369
- Чкалівськ, с. 480
- Чоботарка, с. Ольгопільського пов. Подільської губ. 410
- Чорнобаї, с. Золотоніського пов. Полтавської губ. 337
- Чорнухи, с. Лубенського пов. Полтавської губ. 218
- Чубаївка, с. Одеського пов. Херсонської губ. 106
- Чугуїв, м-ко Зміївського пов. Харківської губ. 245
- Чуднів, м-ко 381
- Чутово, с. Полтавського пов. Полтавської губ. 37

Шабельники, с. Золотоніського пов. Полтавської губ. 399
Шамраївка, с. Васильківського пов. Київської губ. 476
Шаповалівка, с. Чернігівської губ. 376
Шаран, с. Белебеївського пов. Уфимської губ. 29, 471
Шаргород, м-ко Могилевського пов. Подільської губ. 466, 496
Шауляй, м. 278
Швейцарія 209, 251, 404, 461, 465
Шветя над Одрою, с. 260
Швеція 22, 209
Шепетівка, м. 478
Шереметка, с. Вінницького пов. 496
Шиловка, с. Буринської вол. Путивльського пов. Курської губ. 293
Широке, с. Херсонського пов. і губ. 48, 49
Шкарівка, с. Васильківського пов. Київської губ. 410
Шостка, с. Чернігівської губ. 179, 447
Шпиків, м-ко Брацлавського пов. Подільської губ. 266
Шпола, м. Звенигородського пов. Київської губ. 77, 135, 198, 441
Шулявка 338
Шумиха, с. 220
Шуя, м. Володимирської губ. 113

Юзефів 517
Юзефівка, с. Чигиринського пов. Кременчуцької губ. 403
Юзівка, с. 482
Юр'єв, м. 65, 109, 212
Юровичі, с. Речицького пов. Мінської губ. 199
Яворів, м-ко, Австро-Угорщина 21, 44, 212
Яготин, м-ко Пириятинського пов. Полтавської губ. 188
Ялта, м. 109
Ямпіль, с. Петриківської вол. Звенигородського пов. Київської губ. 232, 316
Янів, м-ко Теробовлянський пов. Королівства Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина 380
Янівка, с. Канівського пов. Київської губ. 512
Ярослав, м. Королівства Галичина та Володимирії, Австро-Угорщина 117, 367, 433
Ярославка, с. Козелецького пов. Чернігівської губ. 206
Ярославль, м. 92, 155, 257
Ясинуватка, с. Олександрійського пов. Кременчуцької губ. 486
Ясинуватка, с. Олександрійського пов. Херсонської губ. 486

SUMMARY

A scientific reference book “History of Ukrainian librarianship in names (late 19th ct. – 1941) : materials for a biobibliographic dictionary” represents biographical profiles of both prominent library experts – developers of the theory, history, methods and organization of librarianship, and regular workers of educational, university, scientific, public, village and children’s libraries. The edition also provides data on the Ukrainians – representatives of librarian, book and publishing industries of other countries who made their contribution into the development of the Ukrainian national book culture and librarianship.

The declared chronological ranges of the edition are the late 19th ct. – 1941. The lower border is the time when an active development of the national self-awareness of the Ukrainian nation started, multiple cultural educational institutions and societies by ethnic origin, “Hromada” and “Prosvita” centers emerged, and the foundation of libraries, Ukrainian by their essence, became one of convincing displays of a cultural development of the nation, its ability to defend its independence, and preserve and multiply its cultural achievements. The early 20th ct., the Ukrainian revolution period, the time of the Soviet government establishment in Ukraine was a period when during several years a wide network of multi-purpose libraries and the first national specialized libraries appeared; when a range of national organizations including the National Library of the Ukrainian State in Kyiv City (1918), the Central Institute of Bibliography (1919), the Ukrainian Scientific Institute of Bibliology (1922), and also bibliological societies, librarian unions, librarian courses were established; when several reforms took place, which substantially influenced the place and value of libraries and librarians in the society. In the period of political repressions and pursuits, in the 1930s – 1941st, the original school of Ukrainian library specialists was closing, and professional workers were forcibly suspended from work. All the librarian activity was completely concentrated on the establishment of the institutions of a socialist type, when all the types of libraries served principal goals and tasks of the Soviet government.

The edition, based on a wide scope of archival materials, traces changes in a professional structure of library workers, who up to 1920s – 1930s mostly had no professional education, were teachers of higher educational institutions, descendants of intellectuals, educators, public servants, but due to the basic classic education, enthusiasm, perseverance and constant self-education became highly professional librarian specialists.

The dictionary can be used as a reference manual for the study courses in the history of librarianship, library studies and Ukraine studies.

АННОТАЦІЯ

Научно-справочное издание «История украинского библиотечного дела в именах (конец XIX в. – 1941 г.) : материалы к биобиблиографическому словарю» представляет биографические сведения как об известных библиотековедах – разработчиках теории, истории, методики и организации библиотечного дела, так и о рядовых сотрудниках просветительских, университетских, научных, публичных, сельских и детских библиотек. В издании представлены также данные об украинцах – деятелях библиотечного, книжного и издательского дела других стран, которые внесли свой вклад в развитие украинской национальной книжной культуры и библиотечного дела.

Задекларированные хронологические рамки издания – конец XIX в. – 1941 г. Нижний рубеж – это период, когда началось бурное развитие национального самосознания украинского народа, появились многочисленные культурно-просветительские учреждения и общества по национальному признаку, ячейки «Громад» и «Просвіт», а становление украинских по своей сути библиотек стало одним из убедительных проявлений культурного расцвета народа, его возможности отстаивать собственную независимость, хранить и приумножать свои культурные достижения. Начало XX ст., период Украинской революции, время утверждения советской власти в Украине – веха, когда в течение нескольких лет сформировалась широкая сеть разнопрофильных библиотек и первые ростки национальных специализированных библиотек; когда возник ряд национальных учреждений, в частности Национальная библиотека Украинской державы в городе Киеве (1918), Главная книжная палата (1919), Украинский научный институт книговедения (1922), а также библиологические общества, библиотечные объединения, библиотечные курсы; когда были внедрены реформы, которые существенно повлияли на место и значение библиотек и библиотекарей в обществе. В период политических репрессий и преследований, в 1930-е – 1941-й годы, происходит свертывание оригинальной школы украинских библиотековедов и принудительное отстранение кадровых специалистов от работы. Вся библиотечная деятельность полностью перенаправляется на построение учреждений социалистического типа, когда все виды библиотек служат главным целям и заданиям советской власти.

В издании на широком архивном материале прослежены изменения в профессиональном составе библиотечных работников, большинство из которых до 1920–1930-х годов не имели профессионального образования, были преподавателями высших учебных заведений, выходцами из интеллигенции, учительства, служащими, но благодаря базовому классическому образованию, энтузиазму, настойчивости, постоянному самообразованию стали высокопрофессиональными библиотечными специалистами.

Словарь может быть использован в качестве справочного пособия к учебным курсам по истории библиотечного дела, библиотековедению и украиноведению.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПЕРСОНАЛІЇ (А–Я)	11
Абревіатури установ, організацій, товариств	525
Список умовних скорочень	530
Список використаних джерел	536
Список скорочень використаних джерел	537
Іменний покажчик	562
Географічний покажчик	595
Summary	613
Аннотація	614

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПISУ

Історія української бібліотечної справи
в іменах (кінець ХІХ ст. – 1941 р.) :
матеріали до біобібліографічного словника

Автор-укладач
Лариса Володимирівна Гарбар

Редактори
Н.М. Зубкова, Т.В. Герасімова, О.С. Боляк

Комп'ютерна верстка та оригінал макет
О.С. Боляк

Дизайн обкладинки
О.М. Гальченко

У художньому оформленні книги використані елементи полотен
чеського художника Альфонса Мухи (1860–1939)

Підписано до друку 28.12.2017. Формат 70x100/16. Папір офс. № 1.
Ум. друк. арк. 50,05. Наклад 300 прим. Зам. №34.

Друкарня Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
03039, Київ-39, просп. Голосіївський, 3.